

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

RERUM ITALICARUM
SCRIPTORES
TOMUS VIGESIMUSQUINTUS.

Zugni Delin.

F. Zucchi Sculpsit Venetis

RERUM ITALICARUM SCRIPTORES

AB ANNO ÆRÆ CHRISTIANÆ QUINGENTESIMO
AD MILLESIMUMQUINGENTESIMUM,

QUORUM POTISSIMA PARS NUNC PRIMUM IN LUCEM PRODIT

EX AMBROSIANÆ, ESTENSIS,

ALIARUMQUE INSIGNIUM

BIBLIOTHECARUM CODICIBUS.

LUDOVICUS ANTONIUS

MURATORIUS

SERENISSIMI DUCIS MUTINÆ BIBLIOTHECÆ PRÆFECTUS

Collegit, ordinavit, & Præfationibus auxit,

NONNULLOS IPSE, ALIOS VERO

MEDIOLANENSES PALATINI SOCII

*Ad MStorum Codicum fidem exactios, summoque labore, ac diligentia castigatos, variis Lektionibus,
& Notis tam editis veterum Eruditorum, quam novissimis auxere.*

A D D I T I S

Ad plenius Operis, & universæ Italicæ Historiæ ornamentum, novis Tabulis Geographicis,
& variis Langobardorum Regum, Imperatorum, aliorumque Principum Diplomatum,
quæ ab ipsis autographis describere licuit, vel nunc primùm vulgatis,
vel emendatis, necnon antiquo Characterum Specimine,
& Figuris Æneis.

CUM INDICE LOCUPLETISSIMO.

TOMUS VIGESIMUSQUINTUS.

MEDIOLANI, MDCCLI.

EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS PALATINÆ
IN REGIA CURIA.

SUPERIORUM FACULTATE.

22170

22170

22170

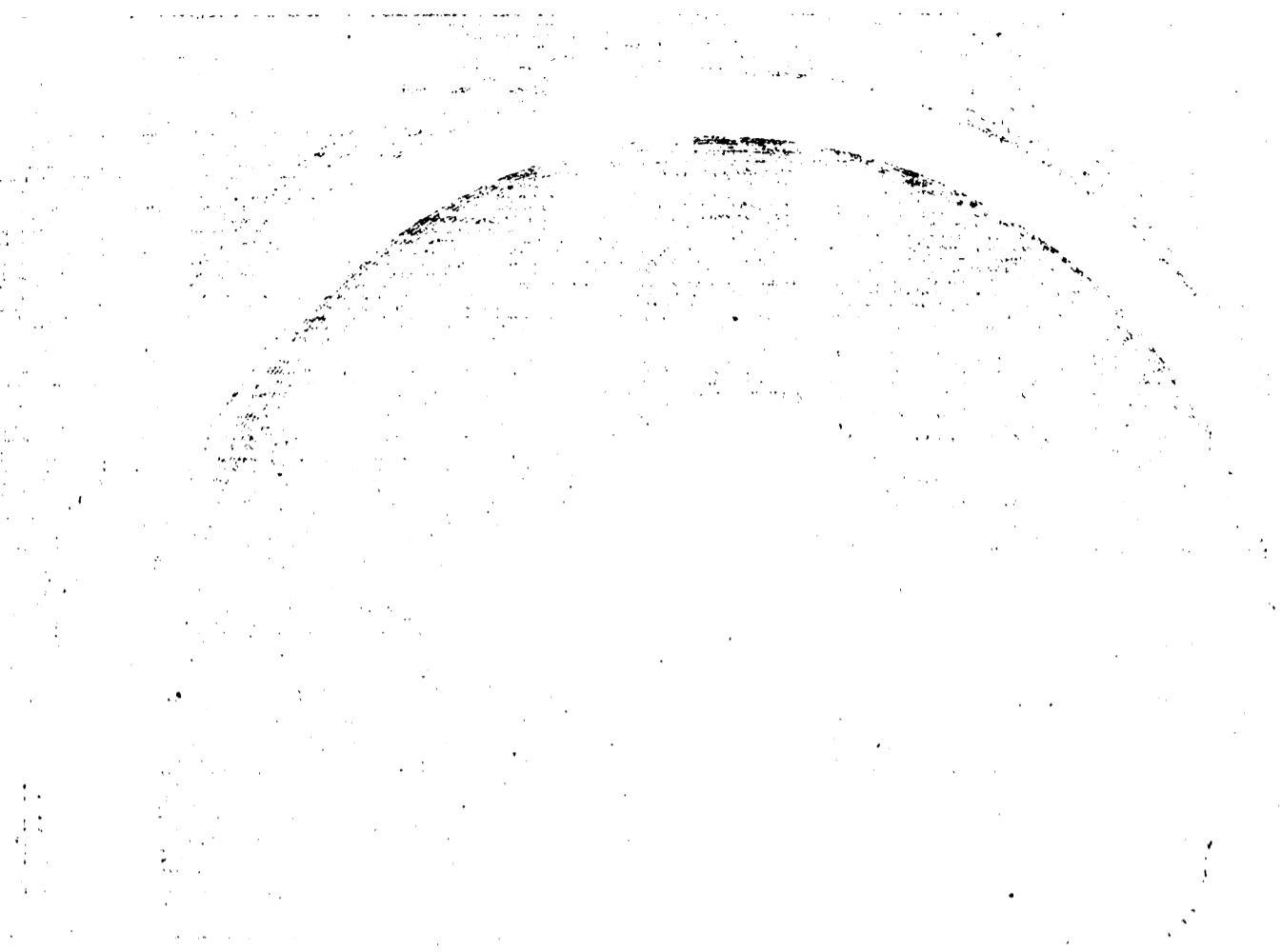
22170

22170

22170

POST OFFICE

M. Ant. DalRe sculp.

EMIN.^{MO} AC. REV.^{MO} PRINCIPI.

J O S E P H

PUTEOBONELLO.

S. R. E. CARDINALI.

ARCHIEPISCOPO. MEDIOLANENSI.

QUOD.

MONITIS. ET. EXEMPLO.

GRAVITATEM. ECCLESIASTICAM. IN. CLERO.

DOCTRINA. ET. ELOQUENTIA. PIETATEM. IN. POPULO.

EXCITARIT.

LARGITATE. IN. PAUPERES. MUNIFICENTIA. IN. BONOS.

RELLIGIONE. IN. DEUM.

PRAESTANTISSIMUS.

LITERARUM. AMORE. ALIENA. ETIAM. STUDIA. JUVARIT.

ET. HUMANITATE. COLUERIT.

ULTIMUM.

COLLECTIONIS. RERUM. ITALICARUM. VOLUMEN.

MEDIOLANENSES. PALATINI. SOCI.

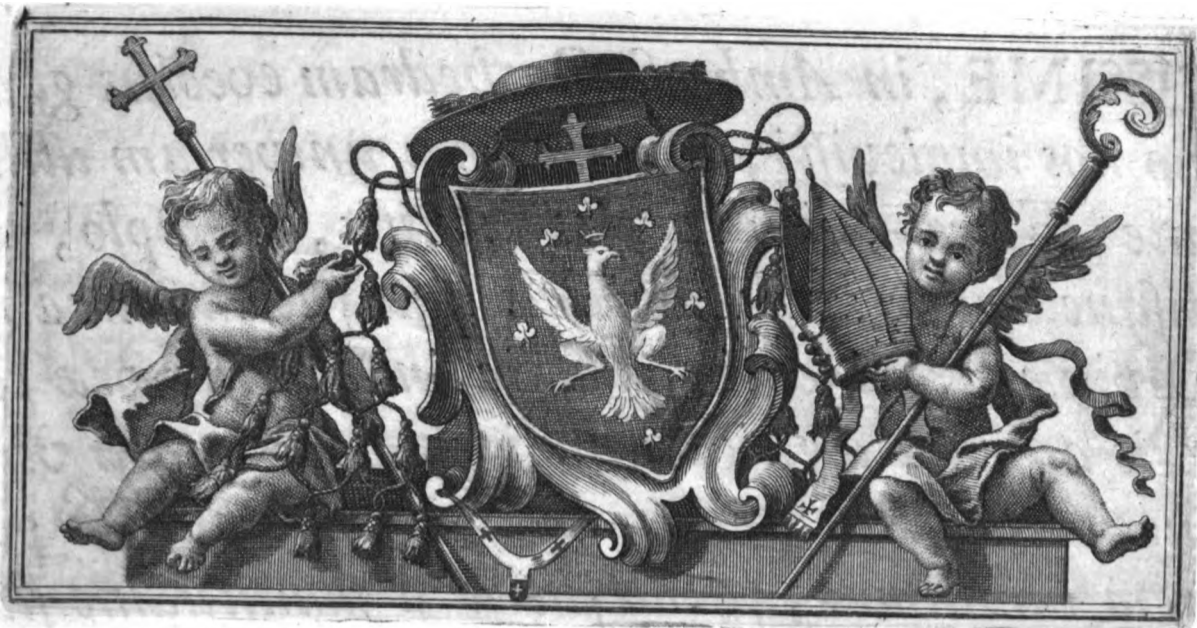
SIBI. AC. PATRIAE. LONGIS. EXANTLATIS. LABORIBUS.

GRATULANTES.

PASTORI. SUO. DEBITUM. OBSEQUI. SIGNUM.

D. D. D.

EMIN.^{MO} AC REV.^{MO} PRINCIPI
D. JOSEPHO
PUTEOBONELLO
S. R. E. CARDINALI
ARCHIEPISCOPO MEDIOLANI

PHILIPPUS ARGELATUS BONONIENSIS
S. P. D.

Uem a longo atque obstinato labore Palatini Socii Mediolanenses fructum optabamus in edenda Muratoriana Collectione Rerum Italicarum, uberiolem cepimus ex mora ipsa, qua non Historiarum nostrarum amatoribus tantum, sed & nobis ipsis ad calcem properantibus molestissima fuerat; abstergimus enim sudores nostros hoc tempore, quo Tu, PRINCEPS EMINEN-

Tom. XXV.

a

TIS-

• **TISSIME**, in *Ambrosii Cathedram* evectus gaudio nos implevisti, ac *Diocesim universam* utilitate. Floret enim in dies monitis, exemplo, gestisque Tuis; unde novimus quæ fuerint arcana *Divinæ Providentiæ* consilia in Te uno præ ceteris ad eam dignitatem eligendo. Quanta vero fuerit exultatio nostra cum Te communem patrem habuimus, facile fuerit a similitudine studiorum æstimandum, quæ præstantior est ratio ad animos invicem conjungendos; memores quippe sumus, cum in privatis esses, quot nos eruditionis Tuæ argumentis, quantisque stimulis ad arduum opus capessendum incitares, quod, favente Deo, tandem est absolutum. Neque dissimulandum est, quod inter primas Tui muneris curas ea fuerit nostræ simillima de colligendis illustrandisque veteribus monumentis, ex quibus potissimum *Ambrosiana Ecclesia* tantum auctoritatis apud ceteras omnes ob doctrinæ puritatem, ac *mysteriorum gravitatem* est adeptæ, quæque a temporis edacitate servata perpetuum futura sunt beneficii Tui argumentum. Inscriptum itaque volumus extremum hunc Tomum *Collectionis nostræ*, qui duas in partes dividitur, sacro Nomine Tuo, ut sit retributionis nostræ publicum signum perpetuò duraturum, Tibique solidum documentum, quanti consilia tua de hoc Opere instruendo fecerimus, ad quod septemplex *Indicis emolumentum* accedit, cujus uberior, & commodior pars in volumen alterum amandata brevè publicam in lucem est emittenda;

cum-

cumque studiosis omnibus Italicarum historiarum frequentior Tomi istius usus inde sit futurus, ex assiduo sacrae imaginis Tuæ aspectu devotionis nostræ par erit testimonium. Accipe igitur, **PRINCEPS EMINENTISSIME**, benigno, quo soles, animo munus hoc nostrum, nullo adulationis fuco ad gratiam captandam adumbratum: similia nempe abominaris, vel deducantur a Generis nobilitate, quam habes, vel a morum castigata disciplina in ipsis florentibus annis, quos in cultu Musarum exegisti, vel a doctrina, quam ævo maturiori perpetua Philosophorum, ac Theologorum lectione comparasti, ne dicam de latini sermonis elegantia, qua soluta, metricaque oratione politissimè scribis. Tua quidem hæc sunt, sed ad hominem pertinent. Quæ ad Archiepiscopum, erunt potiora ob communem utilitatem, quam nobis afferunt; patere igitur, ut paullisper Homilias memorem, quibus Mediolanensem populum recreare soles, facundia vernaculæ quidem linguæ, sed altitudine Theologicæ doctrinæ cum Græcis Latinisque commendatissimis comparandas, atque inter ceteras novissimam, quæ in animis omnium insedit, cum ad Metropolitanæ vastissimi Templi maximam Aram cælestis gratiæ copiam dispensaturus hoc anno Jubilæi animos omnium ad rem tantam præparaturus, veluti supremus exercitus Dux, legatos tuos in in omnes urbis regiones emissurus, manibus tuis adorabile Christi signum commilitonibus tradidisti, ad bellum vitis omnibus inferendum,

dum, & cacodæmones propulsandos; utque facilius haberetur victoria, longa, subitaque hortatione tua, Te ipso major effectus, ita innumeri adstantis populi animos inflammasti, ut lacrymas ab omnium oculis excusseris, ac statim effusam in preces, & contriti cordis suspiria universam Civitatem aspexerimus, utriusque sexus ardentissimis supplicationibus adeo frequentibus, ut amplissima Tempora capiendis omnibus non sint satis. Euge itaque Pastor amantissime de triumpho tuo letare. Hæc est enim vera victoria, quæ vincit mundum. Religio namque constans, & fervens, fundamentum est, atque origo bonorum omnium, quæ sint in Republica desideranda. Cumque Te non detineas intra murorum fines, & ambitum, sed late zelus tuus per universam amplissimam Diocesim excurrat ad præruptos usque asperosque Montes, quos vel pedes ascendis, ut Pastoris more dilectum gregem invisere, ac tueri possis, ne ab incepto desistas; ita enim immarcescibilem Tibi gloriam, nobisque veram felicitatem eris consequuturus: Ad reficiendas verò aliquando vires historiis nostris manum admove, quæ non rara virtutum exempla vel in Sacris administrandis representabunt, atque hic, ni fallor, erit muneris nostri usus, quem precor uberrimum, dum Sacræ Purpuræ Tuæ fimbrias quàm humiliter exosculor. Vale.

Dabam Mediolani pridie Calendas Julias
MDCCLI.

LECTORI HUMANISSIMO

PHILIPPUS ARGELATUS BONONIENSIS
S. P. D.

Ingentem animo latitiam conceperam cum absolutam numeris omnibus Rerum Italicarum Collectionem, postremis jam compositis Tomis, manu contrectabam, longoque labore fessus otiosi paulisper designaveram ad reficiendas vires, atque ut Tuo, Lector humanissime, bonorumque omnium letarer plausu, quem summoperè optaveram; sed, ut sunt humanarum rerum vices, versum est gaudium in mœrorem ob Clariss. Ludovici Antonii Muratorii mortem, quem Collectio isthæc habet Auctorem numquam satîs celebrandum ob eximiam pietatem, ac doctrinam, quibus nomini suo famam immortalem comparavit, atque universæ Italiæ nostræ decus apud ceteras Nationes auxit, necnon diffudit per multiplicem suam eruditionem, rerumque omnium peritiam; Quid dicam de Librorum copia, quos edidit? ad quam evolvendam, si manus admoveamus, impossibile fortasse videbitur, hominem Sacris assiduè addictum tot ac tanta manu sua scribere potuisse (nullius enim opera utebatur) nisi perpetuò serenâs noctes evigilaverit. Quid dicam de concinnatis ab eo Annalibus intra tam angustum temporis spatium, quod vix illis exscribendis fuerit satis? De gravi adeo jactura dolendum equidem Literatis omnibus Viris, mihi vero potissimum ob veterem amicitiam, quam cum eo contraxeram, ac per novem continua lustra studiosissimè colueram, longaque consuetudine in utriusque patria firmaveram, quæ me beatum fecit; numquam enim ab eo me discessisse memini, quin lucri aliquid fecerim, apertis illico immensis eruditionis suæ thesauris, unde mihi plura comparavi, quæ alibi frustra quævissem. At hæc doloris augendi argumenta ponens, meritis laudibus Nomini ejus intexendis non levem operam cultiori calamo relinquo.

Sanè inter multiplices, ut dicebam, ingenii ejus fœtus nullus equidem præstantior Collectione Rerum Italicarum, quam Palatini Socii Mediolanenses publici Juris fecimus, ad eamque parandam continua decem annorum occupatione, vel in inquirendis ubique locorum Auctoribus, ac Diplomata, ceterisque Antiquitatum Italicarum monumentis, vel in iis recensendis, atque illustrandis faciem homini doctissimo præferenti operam præstiti, ac demum edendis, cui potissimum curæ totus incubui, ut fidem cum Clariss. Muratorio contractam optimè liberarem; is enim in hanc Metropolim adveniēti mihi designatam potius, quàm a se absolutam Collectionem tradidit, si fieri posset, in vulgus emittendam, atque ut verum fatear, vix ego spem ullam concipere audebam; nam ad necessarios labores, atque ad ingentes expensas animadvertēbam; sed bene arrisit fortuna: Palatini quippe Socii non solum nobilitate generis, quam eruditione præditi alienum opus in suum adoptarunt, atque ad calcem deduxerunt. Maximum tamen operi præsidium accessit ab auspiciis Augustissimi olim Imp. CAROLI VI., sine quo vel nostri, vel aliorum quorumcumque conatus irriti erant futuri; Amor enim in literas ac bonas Artes omnes, quibus Princeps cultissimus rapiebatur, ita nos Majestati ejus commendavit, ut nihil desiderandum reliquerit, quod ad Operis felicem exitum juvare posset; atque ut omnes intelligerent placere Numini ejus labores nostros, locum Typographiæ in ipsis Regiis ædibus concessit, quo factum est, ut & nihil molestiæ illatum fuerit ab invidis hominibus, & honoris plurimum tam a nostratibus, quàm ab exteris acceperimus. Quodcumque igitur hoc rerum est, auspiciis ejus debere nos publicè profiteamur grati animi testimonium perpetuo futurum. Tu vero, Lector humanissime, si quid utilitatis, vel delectationis a studiis nostris accepturus es, debitum Sacris Manibus plausum minimè negaveris,

Extremum itaque Collectionis Tomum, qui in duas partes dividitur, accipe. In partem hanc primam aliquot Opuscula collata sunt, quæ post mortem Clariss. Muratorii in lucem emerferunt, quibus factum est Italicorum veterum monumentorum veluti spicilegium: plura etiam dedissemus, si cetera, quæ tempus aliquando publicæ luci restituet, nostram in potestatem venissent. Non exigam præterea me gratiam apud omnes initurum fore speravi ab obstinato, atque improbo labore in evolvendis iterum iterumque Tomis nostris, quibuscum, numero, ac mole, pauca aliæ sunt Collectiones comparandæ. Hoc autem Indice studiosorum Virorum commodo, ac Tuo præsertim, Lector humanissime, consulti; quippe si contentus fuisset Indicibus illis, qui singulos Tomos per Capita

excurret , molestum nimis erat futurum querenti certæ rei monumentum , lustrare Tomos omnes , incerto euentu , an ea , quæ sibi necessaria fuissent , in vastissimo veluti pelago esset expiscaturus . Hanc enim Collectionem amplissimam sine ope diligentis Indicis excurrere , ne a metaphora discedam , simile visum est , atque Oceanum sine pyxide nautica sulcare .

Septemplex itaque Indicem ad commodiorem usum in hunc modum paravi .

Primus est , qui continet Auctores omnes eodem ordine , quo in Collectione nostra singulis in Tomis distributi fuerunt .

Alter nomina continet eorundem Auctorum ordine alphabetico disposita , quibus responder Tomus , & pagina , ubi quisque sit consulendus .

Tertius , qui gratior præ ceteris erit futurus , Catalogum exhibet Scriptorum omnium , qui de singulis Regionibus , Urbibus , & Locis historiam nobis reliquerunt ; in eo verò habita est ratio alphabetica nominum Regionum , Urbium , & Locorum , iisque subiecta sunt nomina Scriptorum , qui de singulis egerunt ; exempli gratia , si quis Anconitanæ Urbis , Beneventanæ , ac similium Sscriptores consulere velit , Indicem dictarum Regionum , & Urbium aperiat , ibique Tomorum , paginarumque Indicem habebit , ut absque ullo suo labore cuncta facillimè cognoscere possit .

Quartus respondet Catalogo Scriptorum . Diplomata omnia , Instrumenta , Chartas , & similia continet , quæ congesta sunt in Collectionem nostram ordine temporum disposita , itaut unius tantum Chronologiæ habita sit ratio , ab anno scilicet DLXXVIII. a quo antiquius nobis Documentum occurrit ad MCCCCLXXXV. qui novissimum dedit , ac marginali numero annum denotanti respondet summa documenti , notatusque est Tomus , ac pagina , ubi sit inquirendum .

Quintum ad lautitiem disposui . Continet enim nomina Provinciarum , Urbium , Oppidorum , aliorumque Locorum , necnon Montium Fluminum , Insularum , ac similium , tam in Italia nostra , quàm alibi , quorum a Scriptoribus nostris alicubi mentio facta sit , indicato similiter Tomo , ac pagina .

Sextum nemo fortasse aperiet , qui consilium nostrum non probet , ob solatium , quod singulis Familiis oboritur ex cognitione majorum suorum . Dispositus hic pariter est ordine alphabetico Familias omnes , earumque personas enumerans , quæ in universa Collectione memoratæ sunt , vel ex nostratibus , vel ex alienigenis .

In hisce duobus Catalogis , quinto nempe ac sexto , id est animadvertendum , ut in singulis articulis quicquid historicum occurrat in postremo Indice generali rerum , & nominum prostet , juxta monitum , quod in articulis ipsis diligentiam nostram notatum est .

Septimum ac ultimum , qui prælo subest , in parte altera hujus Voluminis , quod in lucem profero , brevi , Lector humanissime , habebis , tantamque Rerum , ac Nominum copiam continet , ut integrum ac novissimum editionis nostræ Tomum occupet . Ei parando cum opera mea tantum par non esset , ac desiderium omnium urgeret , inquirendi primò fuerunt homines non doctrinam solummodo , sed & diligentiam præditi , qui asperum laborem susciperent , atque a ceteris curis soluti , huic Operi tantum vacarent . Numero quinque doctissimi Viri tandem unà mecum Indici concinnando dederunt operam , certis inter nos agendi regulis compositis ; ac tandem post longissimam laboris , ac tædii tolerantiam absolutus est rerum universalium Index , & si quis unquam similibus occupatus fuerit , aestimare poterit quantum nobis fuerit insudandum , & quale sit operis pretium in compilatione hujus Indicis , qui per sexaginta quatuor mille articulos excurret , quorum quisque ex singulis Tomis est excerptus , & continuam seriem rei gestæ repræsentat ; cum vero commodo Tuo bene consultum cognoveris , erit unde mihi , & literatis iis Viris , qui adjutrices manus dederunt , quorumque nomina proferre vetor , laboris præmium sit habendum .

Commendationem verò Tuam non esse minuendam speramus ob diuturnum temporis spatium , quod in eo Indice concinnando adhibuimus ; nam præter quam quod extremi hujus Tomi , qui XXV. inscribitur , ac numero est XXVIII. divisus in duas partes prioribus tribus Tomis , necessario expectanda erat editio , ut Tomos omnes , eorumque paginas notare posset , plura fuerunt in causa moræ , quæ nisi obstinata Palatinorum Sociorum perficiendæ rei voluntas unico literarum amore superasset , jamdiu editio nostra pro derelicta habenda fuisset ; ac primò incendium , quo in ipso tanti Operis initio pars Regiæ Curiæ , ac Typographiæ nostræ conflagravit , bellorum deinde turbines , quibus publicæ , ac privatæ res in Insubria sunt immisuræ , unde plurimum æris , ac tem-

poris

poris perditum est . Ego verò præfidiis omnibus destitutus , quibus ab Augustissimo Imperatore CAROLO VI. fovebar , animo prorsus cecideram , ac de opere ad umbilicum , ut ajunt , deducendo omnino desperabam ; at a Deo suffectæ sunt vires ad hæc & alia plura , quæ in vulgus emisi , nova item emissurus , ne otio inertis vilescam . Neque refugit animus licet afflictus jactura , quam intra hunc annum sum passus , e vita sublatis carissimis , atque doctissimis tribus amicis Muratorio nempe , de quo supra dixi , Apostolo Zeno , & Josepho Antonio Saxio Literariæ Reipublicæ notissimis , quorum monitis , atque auxilio in pluribus juvabar .

Sed jam pro more nostro ultimi hujus Tomi notitiam exhibeamus . Inscriptus is est Sacro & Clarissimo nomine Emi Archiepiscopi nostri S. R. E. CARDINALIS JOSEPHI PUTEOBONELLI , cui non tam profana , quàm sacra historia in pretio semper adeo fuit , ut cum ad supremum honoris apicem apud nostrates ascenderit , nihil ei antiquius fuerit , quàm vetera omnia Ritus Ambrosiani monumenta undequaque colligere , ut Ecclesiæ Mediolanensis præstantissimum decus apud Nationes omnes aliquando propagare , ac temporis edacitati , quæ plura corrumpit , pretiosissima Ecclesiæ Lipsana subtrahere possit , ac immortalitati tradere .

Auctorum omnium , qui continentur in hoc novissimo Tomo , Epistolæ huic adnectimus Catalogum , atque hoc unum præmonemus , abstinuisse nos a Præfationibus , quas Clariss. Muratorius , si ei vitam in hanc usque diem trahere licuisset , singulis , quos addidimus , Auctoribus fortasse præposuisset , ut aliis , qui nunc eduntur , præposuit ; nam recentioribus Scriptoribus per se optimè notis nihil præmittendum esse duximus , ne scribendi affectatam occasionem accipere voluisse videremur , & simiam agere cum tanto Viro simile argumentum pertractantes .

Ultimum Epistolæ hujus argumentum sibi vindicat publica gratiarum actio , quas Deo Opt. Max. reddere debeo ob vires tam longo labori suffectas , ex quo studiorum tuorum commodo bene consultum est , frustra resistentibus infortuniis , quæ si conditionem domesticarum rerum durissimam inducerunt , animum prosternere minimè potuerunt , quin interim alia bene multa in vulgus emitterem , Sigonianam scilicet editionem , Bibliothecam Scriptorum Mediolanensium , Rei Monetariæ Collectionem , ac Poëtarum Latinorum versionem ; quique sub prælo est , brevi publici juris faciendus Catalogus , seu Bibliotheca Auctorum omnium , qui ex Hebræa , Arabica , Persica , Turcica , Græca , Latinaque linguis libros in Italicam nostram verterunt , addita singulis articulis vel historica , vel critica animadversione . Quod si Deus dies vitæ prorogaverit , extremum etiam laborem designavi , novam operum celebratissimi Panvini editionem concinnaturus , cui parandæ tantam MSS. ejus copiam hætenus habui , annuente potissimum Beatissimo Pontifice nostro BENE-DICTO XIV. bonarum Literarum , ac Literatorum hominum Patre amantiſſimo , ut fateri debeas diligentiam nostram neminem unquam superaturum fuisse , ac me Itali hominis officio bene functum fuisse . Utinam & hoc etiam animadverterent ii , quibus datum est de similibus cogitare , industriam hanc meam non solum decoris , verum & utilitatis in Rempublicam , ipsamque Regium Ærarium ex tam nobili mercimonio plurimum inferre , quod Augustissimus olim Princeps CAROLUS VI. , ejusque selectissimi Consilarii præ oculis habuerunt , cum aliquo largitionum Imperialium solatio fessam labore vitam honestarunt ; neque spes aruit , quin reparatis publicis detrimentis de infelici , fatigatoque homine sit aliquando cogitandum . Tu interea , Lector humanissime , favore Tuo animum nostrum recrea , & Vale .

Dabam Mediolani XII. Calend. Julias MDCCLI.

ELEN-

E L E N C H U S

TOMI IN ORDINE VIGESIMI QUINTI,
IN NUMERO VERO VIGESIMI OCTAVI.

COMMENTARIA rerum gestarum a *Jacobo Picinino* Anno MCCCCLIII, qui fuit Secundus Belli inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediol. Ducem, Auctore *Porcellio* Poëta, & Scriba *Alphonfi I.* utriusque Siciliæ Regis; nunc primùm in lucem prodeunt ex MSto Codice membranaceo Excellentissimi Viri *Marci Fuscareni* Equitis, & Procuratoris S. Marci. pag. 1

GEORGII MERULÆ STATYELLENSIS Historiarum Mediolani Decas secunda; nunc primùm prodit ex MSto Codice Canonici *Joannis Andreae Irici* Tridinenfis. pag. 69

EUGENII IV. & NICOLAI V. Pontificum Romanorum Vitæ a *Vespasiano* Auctore Synchrono scriptæ; nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Abbatis *Laurentii Mebus*. pag. 149

LEONIS BAPTISTÆ ALBERTI Commentarius *De Conjuratone Porcaria*, cui præmittitur Vita ejusdem Scriptoris; nunc primùm in lucem prodeunt ex Codice MSto Abbatis *Laurentii Mebus*. pag. 293

HISTORIA OBSIDIONIS PLUMBINI peractæ Anno Christi MCCCCXLVIII. metricè conscripta a *F. Antonio de Augustinis* Samminiatenfi Auctore Synchrono; nunc primùm in lucem producta ex MSto Codice Abbatis *Laurentii Mebus*. pag. 317.

FRANCISCI ALEARDI Veronensis *Oratio* in laudem Francisci Sfortiæ Vicecomitis, habita Veronæ Anno MCCCCIL. nunc primùm prodit e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 371

ORATIO PARENTALIS in laudem *Blancæ Mariæ* Sfortiæ Vicecomitis, Auctore *Hieronymo Cribello* Mediolanensi, ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* nunc primùm typis commissa. pag. 419

ORATIO FUNEBRIS in morte *Philippi Mariæ* Vicecomitis Mediolani Ducis, habita a Magistro *Joanne Montano*, nunc primùm in lucem emissa ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 433

VICTORIA Cremonensium in Navali bello sub *Nicolao Picinino*, & *Francisco* Comite de Cotignola contra Venetos sub *Nicolao Trivisano* Anno MCCCCXXXI. Opusculum ab *Eliseo della Manna* conscriptum, & ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* in lucem emissum. pag. 443

ORATIO habita ab *Augustino Rubeo de Aragonia* Anno MCCCCLXXVIII. in laudem *Joannis Galeatii* Sfortiæ Vicecomitis Mediolani Ducis, nunc primùm typis commissa ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 453

DE CONFLICTU BRACHII PERUSINI Armorum Ductoris apud Aquilam Poëma a *Leonardo Gribbio* Mediolanensi conscriptum, nunc primò e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* in lucem productum. pag. 463

HIERONYMI TARTAROTTI ROBORETANI de Auctoribus ab *Andrea Dandolo* laudatis in Chronico Veneto Dissertatio Epistolaris ad *Franciscum Josephum Rosminum*. pag. I

Catalogus Scriptorum omnium, atque Opusculorum, uti jacent in unoquoque Volumine hujus Operis. pag. I

Catalogus Scriptorum omnium, qui in hac Collectione locum habuerunt, ordine alphabetico digestus. pag. 41

Catalogus Scriptorum omnium in universo Opere editorum per Loca, & Regiones digestus. pag. 83

Catalogus Diplomatum, aliarumque veterum Chartarum, quæ in toto Opere continentur, chronologico ordine digestus. pag. 129

Index Geographicus Provinciarum, Urbium, Oppidorum, aliorumque Locorum, necnon Montium, ac Fluminum, de quibus habetur mentio in universa hac Collectione. pag. 159

Index Familiarum omnium, earumque Personarum, de quibus mentio habetur in tota hac Collectione. pag. 207

COMMENTARIA

RERUM GESTARUM

A JACOBO PICININO

ANNO MCCCCLIII.

QUI FUIT SECUNDUS BELLII INTER VENETOS,
ET FRANCISCUM SFORTIAM MEDIOL. DUCEM,

AUCTORE

PORCELLIO POETA,

ET SCRIBA ALPHONSI I. UTRIUSQUE SICILIAE REGIS;

Nunc primum in lucem prodeunt

EX MANUSCRIPTO CODICE MEMBRANACEO

EXCELLENTISSIMI VIRI

MARCI FUSCARENI

EQUITIS, ET PROCURATORIS S. MARCI.

ANNA TITMANN

MUSICAL INSTRUMENTS

A. J. COOPER

NEW YORK

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO

CHICAGO

CHICAGO

CHICAGO

CHICAGO

CHICAGO

IN COMMENTARIOS PORCELLII MONITUM LUDOVICI ANTONII MURATORII.

IN Tomo XX. Rerum Italicarum jam dedi Commentarios Belli Anno primo, hoc est MCDLII. inter Venetam Rempublicam, & Franciscum Sfortiam, Mediolanensium Ducem gesti, quorum Auctor Porcellius Neapolitanus Poëta & Historicus. Jam tum praesentem, superesse ejusdem Commentarios Anni secundi, hoc est MCCCCLIII. ipsos libenter editurus, si tunc ad manus habuissem. Latebat ille Codex, uti denique mihi innotuit, in selecta Bibliotheca, quam sibi Venetiis paravit Excellentissimus & eximius Vir *Marcus Foscarenus*, Eques, & S. Marci Procurator, non editis tantum, sed & manu exaratis Libris copiose instructam. Eundem Codicem ab humanissimo Viro precario petere, atque impetrare, idem fuit. Erat is in membranis scriptus, picturis, atque auro ornatus, ita ut idem videatur, qui *Francisco Foscarini* Venetiarum Duci ab ipso Porcellio oblatus fuit. Erit igitur hoc Opus alteri jam edito adjungendum. Ceterum quis Porcellius fuerit, & quot ille Libros ingenii sui testes post se reliquerit, antea indicavi. Praestet nunc apponere pauca, quae de eodem Scriptore adnotavit Hieronymus Tartarottus Roveretanus V. Cl. dum olim de Commentario hoc luce donando cum amicis ageret.

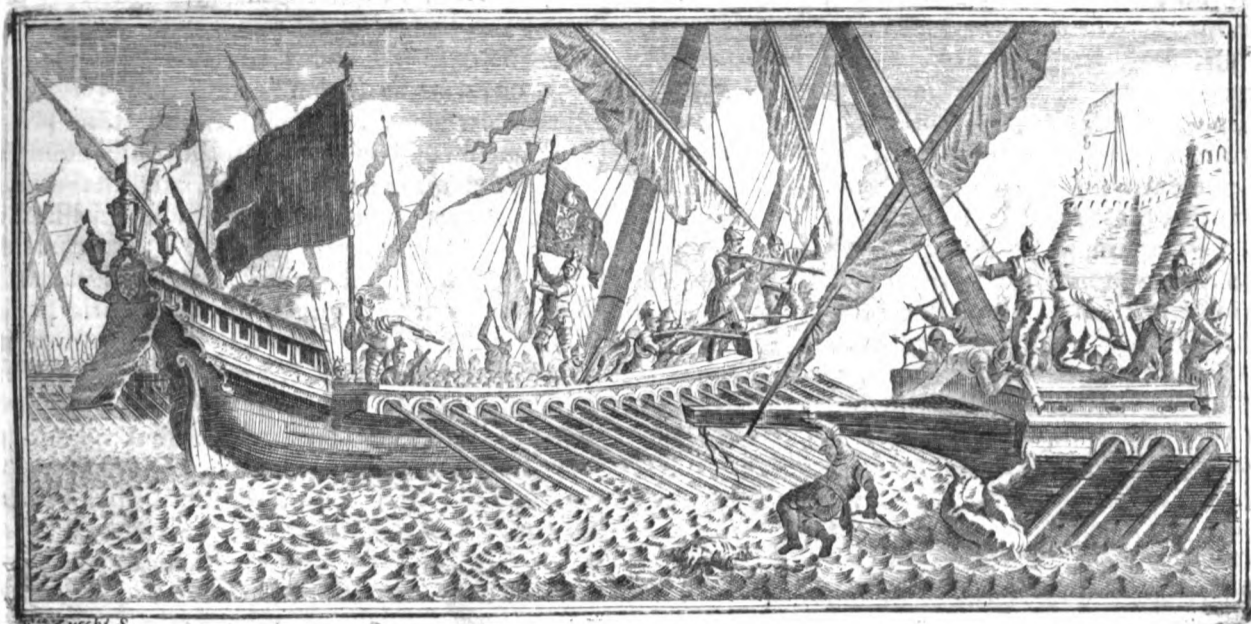
„ L'Opera presente, che molto prima era nota al Chiarissimo Sig. Lodovico
„ Antonio Muratori, fu da esso con ogni diligenza fatta ricercare in Verona,
„ dove dal *Giornale de' Letterati d'Italia* aveva imparato dovesse ritrovarsi. Come
„ però vano riuscì allora ogni suo attentato, così nella Prefazione all'altra Parte
„ di questa stessa Istoria, da lui pubblicata nel Tom. XX. *Scriptor. Rer. Italicarum*,
„ si contentò di dire: *Optandum ergo foret, ut & ii Commentarii aliquando*
„ *prodirent*. Finalmente pochi anni sono Girolamo Tartarotti ebbe la sorte di ri-
„ trovarla piena di polvere presso un Librajo in Verona, ed acquistatala, ne fe-
„ ce dono a S. Eccellenza il Sig. Marco Foscarini, Istoriografo della Repubblica
„ di Venezia, dal codice di cui è tratta la copia, che ora comparisce in
„ pubblico.

„ A quanto intorno alla vita, ed agli scritti del Porcellio scrisse nel men-
„ tovato luogo il Sig. Muratori, ed il Chiarissimo Sig. Apostolo Zeno nel Tom.
„ IX. pag. 148. dell'accennato *Giornale*, aggiugnerò qui, che a intraprendere
„ la fatica di scrivere questa Storia fu animato l'Autore da Lodovico Foscarini,
„ chiaro soggetto di quell'età, con promessa di far sì, che dal Pubblico ne fosse
„ remunerato; il qual Foscarini ritrovandosi Ambasciadore a Roma per la Repub-
„ blica, non mancò altresì di promuovere le fortune del Porcellio presso Pio II.
„ Pontefice. Tutto ciò si raccoglie dalla Part. I. Cap. III. §. III. della *Diatriba*
„ dell'Eminentissimo Sig. Cardinal Quirini, preposta all'Epistole di Francesco
„ Barbaro, altro protettore, come quivi si nota, del Porcellio. Nè ingrato si
„ mostrò egli a tanta cortesia, mentre, come ancora da questa stessa Opera si
„ può vedere, con isquisite lodi e distinte esaltò in più d'un luogo il Foscarini,
„ che allora era Podestà di Brescia. Marcantonio Sabellico nel Lib. II. Epist. XIV.
„ numerò il Porcellio tra i suoi precettori con queste parole: *Romae Pomponio,*
„ *& Domitio Veronensi dedi operam adolescens, audiveram tamen nonnihil antea Caf-*
„ *parem Veronensem, & Porcellium Poëtam*. Con tutto questo nel Dialogo *De La-*
„ *tinae linguae reparatione*, dando giudizio sopra i versi di lui, non si lasciò già
„ cotanto prevenire dall'amore verso il maestro, che non ne giudicasse retta-
„ mente, e in consonanza d'altri Critici: *Leporem in eo probant cuncti, eruditio-*
„ *nem, & gravitatem adimunt*. Menzione con lode di questo Scrittore fa lo stesso

„ Sa-

„ Sabellico anche nel Tom. III. pagg. 329. e 356. delle sue Opere, e così pure
 „ il Biondo nell' *Italia Illustrata* Reg. IV. pag. 347. dell' edizione di Basilea MD-
 „ LIX. quantunque per errore; com'io sino, *Procellius* leggesi quivi, in luogo
 „ di *Porcellius*. *Procellius Romae, & Neapoli, Italia bonis litteris implenda pro*
 „ *viribus enititur*. Nella *Bibliotheca Bibliothecarum Manuscriptorum* del P. Mont-
 „ faucon questi Codici MSS. si notano dell' opere del Porcellio, dall' ultimo de'
 „ quali pare possa arguirsi, che fosse cognominato *Pandonio*. In *Bibliotheca S.*
 „ *Marci Dominicanorum Florentiae* Cod. 99. *Triumphus Alphonsi Regis Aragoni*
 „ *de victa Neapoli per Porcellum Vatem Romanum*. In *Bibliotheca Laurentiana*
 „ *Medicea* Plut. XXXIV. num. XLIX. *Porcellii Carmina quaedam, primum ad Joan-*
 „ *nem Tuscanellam Oratorem, ultimum Satyra imperfecta ad Card. S. Angeli D. N.*
 „ *Caesarinum*. In *Bibliotheca Regia Parisiensi* num. 6500. e 6501. *Porcelli Poetae*
 „ *laureati Epigrammata. Eiusdem Carmina in laudem Francisci Sfortiae*. In *Biblio-*
 „ *theca Reginae Sveciae in Vaticana* num. 1958. *Flavii Blondi Roma Instaurata*
 „ *cum Epistola Francisci Barbari, & Carminibus Porcelli Vatis Romani, & Petri*
 „ *Odi Montopolitani ad Blondum*. In *Bibliotheca Vaticana* Tom. III. Inventarii Cod.
 „ 1670. 2856. & seqq. *Porcelli Pandonii Poëmatum libri VIII. ad Pium II. Porcelli*
 „ *varia opera*. D'altra opera in VII. Volumi allo stesso Pio II. indirizzata, e
 „ intitolata: *De felicitate suorum temporum*, fa menzione il Porcellio medesimo
 „ in un' Epistola a Lodovico Foscarini, come dall' accennata *Diatriba* dell' Emi-
 „ nentissimo Quirini, che sarà probabilmente la stessa, che la qui mentovata.
 „ Non rechi maraviglia ad alcuno, che *Romanus* in qualche codice sia chiamato
 „ questo Scrittore, mentre il Bandello, che nelle sue *Novelle* Part. I. Nov. VI.
 „ a lungo scrive di lui, afferma, che *benchè fosse nato, ed allevato a Napoli, non-*
 „ *dimeno voleva essere detto Romano*. Dallo stesso luogo del Bandello s'impara,
 „ che a Milano nel Palazzo, già del Conte Gasparo Vimercato, vedevansi nelle
 „ sale, e nelle camere, a diversi propositi, e sotto varie pitture, molti Epigram-
 „ mi del Porcellio, che dimostravano la vivacità del suo ingegno.
 „ „ E questo è quanto posso ora aggiugnere intorno all' Autore di questi Co-
 „ mentarij, i quali uniti a' già pubblicati nel Tom. XX. di questa Raccolta, dan-
 „ no un' esatta contezza della guerra, che fu negli anni MCDLII. e MCDLIII.
 „ tra la Repubblica di Venezia, e Francesco Sforza Duca di Milano ec.

COMMENTARIORUM

*Secundi Anni de gestis Scipionis Picinini Exercitus Venetorum
Imperatoris in Annibalem Sfortiam Mediolanensem Ducem
ad Serenissimum Principem Franciscum Foscari Vene-
torum Ducem per Clariss. Historicum, & Poëtam
Laureatum Porcellium Neapolitanum*

PROEMIUM INCIPIT: LEGE FELICITER.

A Ntheum Gigantem ab Hercule Jovis, & Alcmene filio apud Libiam luctando victum, Græci primùm tradidere, cadentique matrem Terram crebro vires subministrasse: quo victorem Alcidem materno subsidio superaret, tamen id operis genus Herculi Jove genito nihil obesse potuisset. Figmentum meam quidem sententiam admirabile, nec ab inerti, & obtuso, sed ab acutissimo, & perspicaci ingenio profectum. Etenim virtutem esse Herculem volunt, voluptatem Antheum, cujus est more pecudum finis, victus ac rerum terrenarum luxuries; quod autem à matre cadens majores vires acciperet, id arbitror ad exercitationem devolvi. Quanto enim magis palæstra exercebatur; tanto ad luctandum ingeniosior, agiliorque ad deducendam (ut palæstrici solent) membrorum compaginem. Quo fit, ut fortior ac robustus magis fuisse videretur; quorsum hæc? ut intelligas, Serenissime Princeps, dici, fierique omnia melius, quæ fuerint exercitationi accommodata; neque enim his unquam concesserim, qui eos esse Medicos ferunt, qui egregiè tradunt præcepta medicinæ; sed qui corpora humana curant, eaque ab invaliditudine ad valitu-

Tom. XXV.

B dinem bonam deducunt; Imperatorem armis tritum, virtute, justitia, moderatione, constantia, fide, & auctoritate Imperatoris servata dixerim, non eum, qui agendum, quid sit, præceptis, non experientia comprobavit; eodem modo de Oratoribus, de Poëtis, deque historiis Scriptoribus audeo dicere, quorum monumentis illustribus vivunt viri laude digni memoriâ hominum sempiternâ. Et quod mirabile dictu est, ex mortalibus immortales fiunt; Græci, Duces eorum, & militiæ Imperatores, miris in cælum laudibus extulerunt; Themistoclem, Epaminundam, Lysandrum, Xersem, Darium, Pirrum, & ante omnes Alexandrum Macedonem Philippi filium; eorum autem septem, qui Sapientes nominati sunt, immortalis nomine, & gloria decoraverunt, eum maximè, qui ab Oraculo Apollinis sapientissimus judicatus est. Romani rerum domini, qui jura gentibus, ac leges dederunt, quique virtute insigni, summa justitia, & incredibili sapientia cælo eorum animos adæquaverunt, non Reges modò, & Imperatores, verumetiam Dictatores, ac Cæsares rebus perquam fortiter beneque gestis æternitati commendarunt. Romulum, & fratrem Remum, urbis Romæ Conditores, Numam Pompilium, & reliquos usque ad Superbum, Coriolanum, Furium, Camillum belli fulmina, Scipiones, Gracchos, M. Marcellum, Sulpicium, Gallum, & collegam, qui primus Romanorum eclipsim Lunæ cognovit. Adde Fabios, eum maximè, qui, ut Rempublicam cunctando restitueret, Maximus cognominatus est: Sillam,

B Ma-

Marium, Pompejum, Lucullum, Julium Cæsarem, & patris patriæ interfectores Brutum, & Cassium. Et si Romana lege sanctum est: impunè licere tyrannum interficere, ex Senatorio ordine Viros, sapientia, & omnium virtutum laude præstantissimos, divinis literarum monumentis posteritati reliquerunt, Catones, Paullos, Scauros, & sanctissimos Jureconsultos, Pomponium, Aquilium, Scevolam, cæterosque, quorum præclara consilia, & institutiones magno, & excellenti Scriptores ingenio nullo pacto aboleri permiserunt. Nos igitur, quibus posse bene dicere, à natura concessum est, quid prohibet, illustrium nostræ ætatis virorum gesta perscribere, aut homines, sapientia, consilii magnitudine, constantia, moderatione, justitia, virtutumque omni genere præstantissimos, immortalitati consecrare? Conferamus (si placet) exempla Romanorum, præsertim, à quibus Græci in omnibus (præter histrioniam) superati sunt, quo res facilius judicari possit. Quem veterum Regum, divo Alfonso Regi comparaverim vel rebus bene gestis, & auctoritate, vel clementia, & pietate, vel ordine, & continentia, vel religione, & fide, vel tandem liberalitate, & justitia, quibus rebus hominum societas continetur? Nicolaus Picininus Imperator insignis, an non potest de prærogativa laudis, & rerum optimè gestarum gloria cum omni vetustate certare? Hunc medius fidius superiori Africa continentia, tenuitate vitæ Fabricio, fidei integritate M. Attilio Regulo, G. Mario, ac rebus gestis Julio Cæsari, cæteris paribus, conferendum concesserim. At dices: Senatum habuit populus Romanus sapientissimum. Equidem ego non inficio; sed ab Urbe condita, vel ambitione, & invidia, vel luxu, & avaritia labefactatum. Vis Reges? fraterno primi maduerunt sanguine muri. Vis Consules? Camillum, Scipiones, Sillam, Mariumque pone tibi ante oculos. Quorum tempora penè semper fuere invidia, & ambitione corrupta. Vis Cæsares? at Cæsaris luxu, & ambitione Respublica nomen libertatis amisit, atque omnino deleta est. Jure igitur Senatum Venerum Romano contulerim, aut prætulerim potius, qui ejusdem Ordinis principe quingentos annos, & totidem, aut plus eo (ut affirmant) sine invidia, sine seditione imperavit.

*Sunt illic, hic centum Fabii, centumque Catones,
Et Conscriptorum nomina mille patrum.*

Dicit quispiam: Catonem habuere Romani, maximum, & spectatum virum. Atqui negari non potest. Sed Serenitatem tuam, Illustrissime Princeps, jure optimo Catoni anteponam; nam etsi optimo vir consilio fuit Cato, ac fide, justitia, & sapientia singulari: non aliter, humanissime Princeps, in Senatu Veneto habitus es; at continentia Catone superior, propterea quòd illum vino interdum concaluisse, omnium est sententia, & civium benivolentia longè melior, quandoquidem nullius unquam civis odium tibi conflaveris. At Cato per multorum, & optimarum quidem, dices: Cato filii mortem patienter tulit, cum nunciante, *satisfecit naturæ filius*, respondisset; at tu filii exilium juvenili fervore delinquentis patientissimè substulisti, & quod omnes Senatorii ordinis maximi existimarunt, luculentissima, ac prudentissima oratione in gratiam civium, inque Patriam, non sine piis Patriciorum lacrymis revocasti: quas

A ob res scribant, qui ingenio præditi sunt, quique hanc bene dicendi facultatem profitentur. Nam si pares majoribus esse non possumus; tamen ob materiæ fecunditatem, ob rerum gestarum copiam, & dicendi assiduitatem proximè accessuros speramus; sunt fortasse nonnulli, qui livore quodam commoti, aut alia quavis causa dicent, aut amicus es indulgentissimus, aut spe alicujus fortunæ blando, comique sermone assentaris; quandoquidem eos tantum Romanis confers, quos & benivolentia profectus es, & observantia singulari; quibus ita respondendum duxi: Si amicus Principum superiorum haberi malim, nihil fictum, nihilque simulatum scribere oporteret; nihil est enim magis contra amicitiam, quàm blanditiis amicos fallere, & eos coequare militibus gloriosis. Nec fortuna me ad scribendum impulit, quam ab ineunte ætate literis indulgens parvi feci: sed divina illorum virtus, quos audeo ceteris ejusdem ordinis principibus anteponere, & eos æternitati consecrare; nam nisi à longa oratione abhorrerem, hostium etiam permultorum exempla subdidissem, eorum maxime, quorum bene gestarum rerum gloria vivet memoriâ hominum sempiternâ. Nunc cum vel mediocre mihi ingenium natura tribuisset, cumque ingenio artem, artique exercitationem dicendi accommodassem, volumina ne pauca quidem, nunc metrica, nunc soluta oratione perscripsi, non spe quæstus, sed quo Latina lingua scriptis meis foret copiosior, quove novos veteribus compararem, & esset nomen meum non incognitum posteritati; quod ut assequer, ad hoc usque tempus assidua dicendi exercitatione volui his Commentariis proluisse, ut quemadmodum Antheus majores ex parente vires: sic ab usu scribendi continuo non inconveniens dicendi genus viderer assecutus. Quod Herculem fecisse accepimus, qui cum in cunabulis geminos angues, ab Junone noverca immisos, strangularet, idræ pro ludium puer fecit; nunc, ut majora aggrediar, res, tempusque postulat. Dicturus itaque de gravi, & periculoso bello, quod Serenitas tua, in Annibalem Franciscum Sfortiam Mediolanensium Ducem, fortunatissimum Imperatorem, & rei militaris scientiâ peritissimum gerit. Hoc opus tibi, Illustrissime Princeps, devoveo, quod spero, quàm gratissimum fore, eoquæ maxime, quòd non Tyro, sed veteranus miles materiam hanc ingredior, quam superiori anno divo Alfonso Regi, tuo hujus belli socio consecravi. Quod ut facerem, incendit animum meum divina virtus, fides, vitæ modestia, auctoritas, & incredibilis animi præstantia Scipionis Jacobi Picinini, quem pro salute Reipublicæ, proque Regnorum tuorum amplificatione Imperatorem tui exercitus cum omnibus Patriciorum, & populi suffragiis jure optimo delegisti. Hunc Martis filium, Imperatorum decus, & in cæteris rebus patri assimilem dixerim; Literis verò superiorem. At cui dignius, cuive convenientius, quàm tibi, optimo Principi, hos Scipionis Commentarios devovere potuissem; cum pro tuo ille imperio, & dignitate, proque honore, & gloria Reipublicæ Venetorum, non minus diligenter, quàm libenter Populos vestros pro virili servare, exercitum sua, ac æterna fide, & auctoritate regere, & cum hoste potentissimo, ac callidissimo, cum res tempusque postulat, intrepidè, & præstanter configere stet sententia; cui victoriam belli hujus ob divinam animi ejus excellentiam,

&

& incredibilem auctoritatem fato reservatam speramus. Accipe igitur Scriptoris munusculum, Illustrissime Princeps, non domi, & in otio, sed in castris, & in medio quandoque certamine cum maximo capitis mei periculo elaboratum. Etenim eò militans scribere in animum duxi, quo rem ipsam veriùs, quàm Serenitas tua nemo sentiret, nemo scribere profiteretur. Nunc quoniam crescit in dies rerum gestarum copia, & fortuna virtuti Scipionis adjuncta, laboribus primis aspirat, de rebus ipsis, favore Serenitatis tuæ freti, dicere incipiemus.

Finit Prologus.

NARRATIO INCIPIT.

CUm à Sapientissimo Venetorum Legato, & Patricio Viro Francisco Georgio circiter quadraginta dies jam liber alieno stipendio Scipio dissentiret; cumque pactione nulla, nulloque fidei vinculo cuiquam adstringeretur, Annibal pro Status, ac Regnorum suorum stabilimento pecuniarum largitione, Regni ne parvi quidem pollicitatione, militum utriusque ordinis copia, & honore quàm maximo generum Scipionem ad se se omni cura, studio, & diligentia revocare procurabat; quibus rebus, magnanimus Imperator, qui facile fortunam contemnit, animum nunquam adjecit, perseverans in ea re, quam animo institutam maximè habebat. Ea erat hujusmodi. Si tantum, Illustrissimo Venetorum Principi, ac Senatui sibi parendum foret: si pro qualitate militiæ, quam ipse peritrenuam habebat, & copiosam, sibi stipendio provideretur: si solutus Imperator novum hosti bellum in quamvis regionem indiceret; se nunquam ab eorum non solum stipendio, sed ne fide quidem discessurum.

Dum hæc aguntur, multa hinc, atque inde concurrunt. Robertus de Sancto Severino Annibalis nepos oppidum Orianum ex Brixiensi agro non solum diripuit, verumetiam incendio consumpsit. Hujus milites dum Comezanum agmine peterent, rati id oppidum depopulari; Pazalias dux peditum sexcentorum invasit, coëgitque infeliciter terga vertere. Immo fortiter parum certare, captis septem & quadraginta militibus, quos omnes, equis, ac spoliis penè donatos militari consuetudine liberavit, etsi eo tempore solutus ab Illustrissimo Venetorum Principe de novi stipendii conditione contenderet.

Gentilis exercitus gubernator Manerbiam ex Brixienfi oppidum, quod superiori tempore ad Annibalem confugerat, obsidione subita circumdedit; Manerbienfes verò non sinè multorum militum cæde in deditonem Venetorum devenere, Gentile apud humerum sagittâ fauciat, qua plaga post pauculos dies animam exalavit. Hujus mortem Senatus quàm familiariter flevit, ac molestè tulit; erat enim dux maximâ erga Senatum fide, & observantia singulari.

Interea Venetorum Legatus, qui apud Lunadum semper aderat Scipioni, ut ejus animum ad vota Senatus devolveret; magna quidem pollicitus est, cum in usum militum, quos habebat, tum & in primis futura Regni spe; id perpaucis ejus sententiæ persuasoribus cognitum est; etsi inter milites varia esset mens,

Tom. XXV.

A variaque rerum futurarum sententia; rationibus enim satis idoneis rem suam quisque confirmabat. Tandem inter Legatum, & Scipionem conventum est. Hanc Serenitas tua conditionem sine controversia confirmavit. Legatus propter Gentilis obitum sese ad Senatum confert.

Brocardus Comes Persicus secum, ut de meliori conditione Scipionis propter Gentilis obitum ageretur: Antonius Pifaureus, vir maxima auctoritate, & summa fide erga Scipionem cum pecuniis stipendiariis XVIII. Kal. Majas ad Scipionem præmittitur. Ad quem Legati duo Lunadum veniunt, Jacobus Antonius Marcellus, & Pascalis Maripetro, viri quidem in Senatu summâ sapientiâ, incredibili auctoritate, singulari agendis in rebus diligentia, & in eorum Legationibus fortunatissimi. Hi, dum cœna parabatur, in cellulam quandam cum Scipione ingressi sunt, cum & ego adesset, & pauci admodum familiares. Hic adventus sui causas, Pascalis natu major in hanc sententiam coram explicuit.

ORATIO LEGATORUM.

Illustrissimus Princeps noster, & universus Venetorum Senatus salutem plurimam dicunt Scipioni Imperatori. Quæcumque agitata sunt à Legato nostro tecum, inlyte Imperator, nos (nam ego pro hoc jure meo loquor) ex Serenissimo Principe, & universo Venetorum Senatu inviolabili quodam vinculo confirmamus; quibus pari potestate demandatum est, ut te omnibus Ducibus, Conductoribus, Cyliarchis, Centurionibus, & ex omni ordine militibus, quin etiam universis Regnorum nostrorum populis Gubernatorem, & universi exercitus Illustrissimi domini Imperatorem clara voce declaremus. Pollicentes, quicquid honori tuo, & gloriæ, quicquid usui esse possit, pecuniam, regna, favorem, & potentiam: quibus rebus pro jure suo amplissimam dignitatem tuam uti volumus. Ad hæc nos exercitus tui Legatos venisse significamus, hac lege, ut omnia, quæ Scipio Imperator jufferit, nos non minus diligenter, quàm libenter exequamur, nihilque dignitati tuæ defieri patiamur ad rerum omnium supplementa, quæ tam castris, quàm militibus necessaria esse solent. Postremum est, ut ea, quæ fieri velit, imperii tui amplitudo mandet post hac tam stipendiariis cujusvis ordinis, quàm Legatis ipsis, omnia pro virili executione.

E Hic inter paucos, qui aderamus, primùm lætitia ingens exorta est; mox Scipio Imperator sapientissimus non inferiori oratione, præposita à Legato omnia memoriter replicans in hæc verba respondit:

„ Ego, Magnifici Legati, & Patres præstantissimi, vos huc adventasse incolumes gaudeo plurimum. Quòd autem ex Serenissimo Principe, ex amplissimoque Senatu vestro me tanto munere, ac summa imperii dignitate decoratis, immortales illis, ac vobis habeo gratias, agoque; illud tamen vos scire præcupio, quæcumque fuerint in honorem, & gloriam, inque vestri imperii usum, & amplificationem, etiam cum capitis sui discrimine dicturum, facturumque omnia Scipionem. Ad quam rem immortales Deos adjuturos spero; nam si cætera mihi def-

B 2

„ sent;

„fent; tamen fingularem diligentiam, sum-
„mamque fidem nunquam Scipioni defuturam
„intelligetis.

Postero die Legati praesidio Scipionis, Bri-
xiam profecti sunt, ut Ducibus, & ex omni
ordine stipendiariis, ex providentia Serenissimi
Principis, & Senatus amplissimi Scipionem
Imperatorem designatum literis suis significant;
utque de Imperiali sceptro illi consignando
diem dicant, deque movendo propediem exer-
citu nullus ignoret. Denique, ut qui stipendia
acceperant, eos parare arma, equos, & im-
pedimenta moneant, ut ab Imperatore vocati
prodire in expeditionem queant.

Sassus Eugubinus alioquin miles perstre-
nuus, pecunia, & honoris pollicitatione cor-
rumpitur; praesentit enim profugium ejus An-
nibal in re sua diligentissimus Imperator. Sas-
sum capi mandat, eumque in carcere, & catenis
astringi. Quod factum etiam ab hostibus lau-
datum est, quandoquidem familiares ejus Prin-
cipis milites profugere cohortabatur, qui eum
praefectura domestica decoraverat; unde etiam
optimam conditionem sperabat, Scipio pecunias
viritim distribuit; dat militibus comteum,
tum pro equis inveniendis, tum etiam ut op-
portunè rebus necessariis subvenire possint.

Annibal interea stipendiariis suis vel me-
diocriter provider; deerat enim illi pecunia,
per quam universo ejus exercitui subveniret.
Tibertus Brandolinus, Dux quidem magno
animo, & militari scientia praeditus, cum
Annibale accipit conditionem. Is in subsidium
Principis Mantuani missus est contra inclytum
Ducem Karolum Gonzagam, cui ex Senatus
consulto, exque Scipionis Imperatoris confirma-
tione delegata erat regio Veronensis. Unde
cum XX. cohortibus, & magna peditum co-
pia fratri bellum inferret: apud Hostiam agri
Mantuani oppidum, octo & decem laqueo sus-
pensi sunt, qui deditiois simulatione Karolum
Ducem fratri planè prodebant. Princeps Man-
tuanus collectis suis cohortibus, Tiberto socio
in Bastiam Veronensem paludibus cinctam
aenea tormenta posuit. Tandem vi cepit. Ka-
rolus Dux hostem petere cum omni manu so-
giorum instituit. Occurrit ei structis aciebus
frater, & oppidanorum copiis, quas Tibertus
stipendiariis suis adjunctas ordine militari re-
gebat. Certatur utrinque non instrenuè. Man-
tuanus nunc victi cedunt, nunc addito acierum
subsidio hostem victores insequuntur. Subcen-
turiantur postremae cohortes primis; pugnatur
utrinque viriliter, & Marte incerto; tandem
ob peditum copiam, quæ cum Tiberto de re-
pente ingruit, terga dare Veronenses cogun-
tur, quoniam eorum equi hastis peditum om-
nes ferè eviscerantur. Quam quidem ob rem
Dux Karolus duplici vulnere sauciatus, equi
vestigia in fugam convertit; Ludovicus Malve-
tius equo hasta vulnerato, ubi fortiter manum
cum hoste conferuit; post victos Ducatores alios
sua se se virtute solus in tuta loca reduxit. Hic
plures, & praclari Duces, ac Praefecti capti
sunt. Johannes Comite, Sanctus Gavardenis,
Jacominus Turella, Herichetus, Baptista Gros-
sus, Cimarostus, & Georgius Atheniensis, qui
in eo praelio perquam fortiter cum hoste pu-
gnavit. Hi omnes detenti sunt. Caeteri verò
milites omnis ordinis, ereptis omnibus armo-
rum generibus, liberati; ea est enim militaris
consuetudo, ut cum vexilla in praelio Duces
amittunt, victi milites, & armis, & rebus
caeteris spolientur, quin etiam Duces, ac Prae-

A feoti ad finem usque belli detineantur.

Interea dispersi hinc inde milites Scipio-
nis, muniti equis, rebusque necessariis in-
unum coguntur. Marianus Aretinus, qui su-
priori anno ab exercitu Gentilis gubernatoris
ad Annibalem transierat, ab equitibus Cæsa-
ris Martinengi ducis jam veterani captus est;
is effugii poenas dedit, nam qui crebris equi-
tatibus ex Oppido Carpineto discedens omnem
agrum Brixensem excurrerat, apud arcem
ejusdem Urbis cum continuo mortis discrimine
in carcere detentus est.

Postea verò quàm à militibus parata sunt
omnia, quæ ad usum castrorum esse possunt,
Scipio Imperator Lunado discedens cum Lega-
tis, & Ducibus ferè omnibus, qui sub ejus
dicatione militabant, principio versus Montem-
Clarum, deinde Quinzanum versus, XVII.
Kal. Majas magna cum tempestate pluviarum
retendit; quod ignorante Annibale, subita
obsidione circumfedit; Quinzanenses illico ad
ineundam pugnam cum stipendiariis, quos pro
tutela loci habebant, magno cum clamore
profluunt. Conferunt utrinque manus. Per-
multi utrinque decumbunt, quampturimi vul-
nerantur; tandem pugna eo die direpta est;
postridie verò aenea tormenta ad dejiciendos
Oppidi muros opponuntur; murali enim pu-
gna ob loci difficultatem Oppidum expugnari
non poterat. Erat enim terreo quodam tumu-
lo sublatum, & aquosis fossis circumcinctum,
ut ne ipsa quidem fortuna pugnatoribus ipsis
sine industria aspirare posset. Ergo tormentis
pars murorum dejicitur; postero verò die om-
nis generis stipendiarii ad expugnandum Op-
pidum, ea parte, qua paries dejectus est, læta
voce, ac favore Imperatoris concurrunt. Hic
crudelis pugna conferitur, hic virtutem suam,
& animi magnitudinem quisque miles Scipionis
ostendit. Parte alia Sfortiani mori malunt,
quàm hosti cedere, aut in deditioem venire.
Quid te, Illustrissime Princeps, verbis moror?
Bracchiani spe direptionis, ac praedæ inflam-
mati, superant fossas, armati muros ascendunt,
mortis pericula contemnentes. Sfortiani verò
spe muneris, & gloria vitam volunt pro laude
pacisci. Quinzanenses metu trepidare, inque
deditioem venire cupiebant, proditis Impera-
toris stipendiariis. Quod cum vili, abjectoque
animo temptarent, inter paciscendum pudore
affecti Bracchiani iterum muros invadunt, tan-
to animo, ut Oppidum invitis stipendiariis ex-
pugnarent, ac diriperent, captis, spoliatisque
omnibus, qui aderant, quos praeter militarem
consuetudinem Scipio munificentissimus his ver-
bis liberos esse voluit:

„Ite, egregii milites, virtutem militum
„nostrorum experti, Imperatorique vestro
„Annibali diligenter nunciate, Scipionem
„brevi cum illo certaturum; exercitum co-
„gat, armis adcingatur, & damna vestra
„compenset. Quos certè scio in manus no-
„stras iterum, atque iterum, diis fautoribus,
„perventuros. „ Illi gratias agentes Anni-
balem petunt.

Undecimo Kal. Majas eo die, qui Marti
dedicatus est, Sceptrum Imperatoriae dignita-
tis, & scilicet Divi Marci vexillum, praesentibus
Ducibus, cumque acclamatione, & fa-
vore omnium cujusvis ordinis militum, orante
facundissimo, ac Patricio viro Hieronymo Bar-
badico, quem pro singulari ejus sapientia Se-
renissimus Princeps ex Senatusconsulto in exer-
citu Legatum tertium instituit, ex Collega-
rum

rum consensu Scipioni consignatum est. Digna quidem mihi visa res est, gravissimam, & luculentissimam Legati orationem non præterire silentio, ut eloquentia tanti viri, & gravitas cognita posteritati esse possit. Quod certè scio Serenitati tuæ, & Senatui amplissimo fore gratissimum. Is medius inter Collegas, Pascalem Maripetrum, & Jacobum Antonium Marcelum, viros Patricii ordinis præstantissimos, summa in Senatu auctoritate, & fide, atque in legationibus exercituum felicissimos coram in hanc sententiam exorsus est:

ORATIO LEGATI.

Spectata fides, vitæque tuæ modestia, Scipio Dux Illustrissime, scientia militaris, & auctoritas, sapientia, & animi tui præstantia Serenissimum Principem, & Sapientissimum Senatuum nostrum commonefecere, ut te honore amplissimo, & imperiali munere decorarent. Quam quidem ob rem, quasi deditâ operâ cum omnibus patriciorum suffragiis, cumque maximo populi favore Consul in comitiis, & Imperator designatus es. Tua igitur jam in potestate est, Exercituum nostrum regere, tueri populos, hosti potentissimo occurrere, & imperium Venetorum augere cum honore tuo maximo, & gloria sempiterna. Sunt, diis gratia, nobis clarissimi Duces, perstreui Ductores, & egregii cujusvis ordinis milites veterani. Sunt arma, sunt cetera supplementa castrorum. Et quod maximi existimatur, pecunia, qua sola omne ferè bellum decernitur; hæc omnia sub tua ditione, subque tuo Imperio esse volumus. Quod ut omnes intelligant: principio hoc tibi Sceptrum Imperiale in gubernationis signum consignamus; deinde victoriosissimum Divi Marci vexillum tradimus, cujus favore maximo fretus, gloriam tibi, & honorem vendices cum amplificatione nostri Imperii, memoriâ hominum sempiternâ. Ad quem ex Scipionis Imperio nos inferiori oratione respondimus.

Responsio pro Scipione Picinino per Porcellium Poëtam.

Si pro summa Serenissimi Principis, & Illustrissimi Senatus vestri sapientia, & consilii magnitudine, si pro beneficiorum dignitate Legati, & Magistratus illustres in tanto clarissimorum Ducum, & magnificorum hominum coetu, tantâ Patrum amplissimorum frequentia, tamque crebra strenuorum militum, & populi expectatione, ea velim differere, quæ communi judicio, & omnium sententiâ comprobantur, rem sanè incredibilem viribus meis imparem, & oratoris officio perdifficilem pollicerer; cum præsertim nulla unquam tanta dicendi vis, nullum tam egregium, tamque perspicax, & acutum ingenium esse possit, quod de hujusmodi rebus dignè satis dicere profiteretur. Jam videre videor duram mihi provinciam accepisse, cum mihi ipse coram habere Orationem persuasi, & locum hunc amplissimum, qui esset præstantissimis Oratoribus longè convenientior, usurpavi; sed morem gerere volui inclyto vestri fortissimi Exercitus Imperatori, qui cum pro maxima benivolentia, & caritate erga me sua, tum & in primis pro mea in eum incredibili ob-

servantia, & fide, voluit hodierno die hoc me munere, & immortalis beneficio decorare. Sed dicet fortasse quispiam, unde tibi principium sumpleris? quæ quibus anteferes? Testor immortales Deos, præstantissimi Viri, me non tam laudum, & rerum bene gestarum copiam, quàm modum in dicendo majori cum difficultate quæsiuisse. Dicam igitur primùm de divino Principis, & Senatorii Ordinis consilio, ac sapientia singulari. Mox de liberalitate, & beneficiorum dignitate strictim disseram. Postremum est, ut ex foelicissimo Principe Exercitus vestri Jacobo Picinino, quem in commentariis, quos suo nomine perscripsi, jure optimo Scipionem appellavi, immortales Serenissimo Principi, ac Senatui habeam, agamque gratias; quibus rebus breviter, & absolute expeditis finem dicendi faciam.

Cum innumerabilia penè sint Illustrissimæ Civitatis vestræ, non rerum modò bene gestarum, sed virtutum maximarum præconia; profectò illa mihi videtur esse præstabilior, illaque optimo Imperio longè melior, quæ maximè naturam humanam attingit. Hanc Philosophi vel prudentiam, vel sapientiam vocant; propterea quòd in veri perspicacia, & cognitione consistit.

Laudamus magnopere Illustrissimi Principis, & amplissimi Senatus vestri justitiam, qua hominum inter homines societas continetur; ea est enim, quæ tribuit unicuique pro dignitate cujusque, quare vestrum Imperium in longa pace, & tranquillitate conservatis.

Fortitudinem in cælum usque efferimus, justitiæ propugnatricem, propterea quòd pericula subit omnia, labores tolerat, pugnat pro Republica, & fortunam contemnit. Quibus rebus Regum vestrum longè, latèque dilatatum perspicimus.

Temperantiam vehementer commendamus, in qua est ordo, modusque rerum; quapropter nihil foris, nihilque domi Illustrissimo Venetorum Imperio deesse potest ad benè, beatèque vivendum.

Accedunt ad hæc Misericordia, & Pietas, quibus diis immortalibus pene pares estis. Ceteras autem virtutes, quàm maximi existimamus, quas in amplissimo Senatu vestro accumulatas esse, nemo inficiari potest; sed nulla, ut ante dixi, pluris, quàm Prudentia, existimanda est; ea est enim virtutum ceterarum parens; ea est regina, & domina, cujus patrocínio tuti, cujus usu ornati, atque illustres sumus. Quæ si absit, nihil justè, nihil fortiter, nihilque moderatè fieri potest. Hanc in Serenissimo Principe vestro, hanc in Senatu amplissimo præcipuam esse, omnium est sententia. Haberem plurimarum rerum exempla, quibus ea res quàm facillimè probaretur; sed

Ante diem clauso componet vesper Olympo.

Erimus igitur hoc uno contenti, de Imperatore in hostem acerrimum, & Imperio vestro inimicissimum in re tam periculosa deligendo, Jacobo Picinino, scilicet Scipione novo, quem, pace aliorum dixerim, audeo ceteris hujus ævi Ducibus non equare modò, sed anteponere, nec solum animi excellentiâ, & rerum id ætatis benè gestarum gloriâ; verùm etiam virtute, modestia, auctoritate, & fide. Quod in Quinzanen-

ses,

„ ses , quorum Oppidum externo die vi expu-
 „ gnavit , diripuit , ac militibus in prædam
 „ dedit , mira animi præstantia comprobavit .
 „ Sed quid tam mirum ! Patrem suum N. (Ni-
 „ colaum) Picinum , Ducum , Imperatorum-
 „ que omnium clarissimum hereditario jure
 „ refert . Quæ ne Romanis quidem Impera-
 „ toribus vel vitæ integritate , & sinceritate
 „ fidei , vel militari scientia , & auctoritate
 „ vel animi magnitudine , & rebus bene gestis
 „ inferiorem dixerim . Qui plura bella , parva
 „ manu confecit , quàm ceteri Duces legerint .
 „ Plures Urbes , & indomitos populos subju-
 „ gavit , quàm ceteri viderint . Qui cum ab
 „ aliis vinci non potuerit , seipsum clarioribus
 „ gestis facillè superabat ; sed de Patris divi-
 „ nitate , aliàs . Nunc redeo ad Scipionem ,
 „ de cujus vita , quoniam ociosi sumus , pau-
 „ cula differamus . Est enim in eo Imperatore
 „ virtus quædam irrequieta , invincibilis ani-
 „ mus , pudet certantem , hosti inferiorem
 „ esse , aut parem , victoriâ incenditur , & in-
 „ flammatur , armatus ira , & furore terribi-
 „ lis , in pace mitis naturâ est , liberalis , ju-
 „ stus , facilis , perhumanus , & clemens , stu-
 „ diis literarum studiosus iadulget ; ingeniis
 „ favet , inedia , caloris , ac frigoris patien-
 „ tissimus , laborum tolerantissimus , ut nemo
 „ magis ; pericula intrepidè , ac prudenter sub-
 „ it , nihil inconsultò agit , quod ab aliis cor-
 „ ripi jure possit , & quod optimum semper
 „ ego judicavi , fortunam utramque contemnit ,
 „ cujus casus virtute inferiores putat .

„ Hæc Serenissimo Principi , ac Sapien-
 „ tissimo Senatus Consilio fuisse ante cognita ,
 „ & in consultatione ante oculos tot illustrium
 „ Virorum posita , semper existimavi . Quare
 „ jure optimo , Scipio Picinus in re tam gra-
 „ vi , ac periculosa cum omnibus populi , &
 „ Patriciorum Virorum suffragiis , ex Senatus
 „ consulto , clara voce Consul , & fortissimi
 „ Exercitus Imperator designatus est . Hanc
 „ equidem Illustrissimi Principis , & Sapientis-
 „ simi Senatus deliberationem , in hunc usque
 „ diem , eò dilatam opinor , ne in tanto Sce-
 „ ptri munere , tantaque felicissimi Vexilli
 „ Divi Marci auctoritate , ac tam amplissimo
 „ Imperatoris honore , & gloria defuisse
 „ quippiam ex altera parte videretur . Non
 „ religionis solemnitas , non luculentissima
 „ oratio , non clarissimorum Ducum , & uni-
 „ versi Exercitus præsentia , non Magistratum
 „ dignissimorum conspectus , non denique in-
 „ numerabilium populorum expectatio cum
 „ pompa quadam triumphali , cumque favore
 „ omnis ordinis , omnisque ætatis hominum
 „ cum plausu , ovatione , & lætitia ; sed cum
 „ essent hæc omnia paratu regio , sumptu ma-
 „ gnificentissimo , & rerum omnium copiâ li-
 „ beralissimè subministrata : ita enim viros be-
 „ ne de se meritos vestra Civitas potentissima
 „ miris ornat honoribus , & mortuos decorat
 „ sepultura . Nihil tamen meâ sententiâ fuit
 „ inclyto Imperatori convenientius , nihilque
 „ gloriosum magis , quàm eorum auctoritas ,
 „ qui ejus dignitatem , ex Serenissimo Princi-
 „ pe , & Senatusconsulto , tam insigni munere ,
 „ & imperiali auctoritate decoraret . Tres Pa-
 „ tricium ex ordine Senatorio Viri præstantissi-
 „ mi , Pascalis Maripetrus , Jacobus Antonius
 „ Marcellus , & Hieronymus Barbadicus , de
 „ quorum singulari virtute , & modestia in-
 „ credibili , sapientia , & consilii magnitudine ,
 „ ac Majorum amplitudine , nobilitate , & san-

A „ guine in novis Commentariis latius differet-
 „ dum reservavi .

„ Isti te clarissimi Legati , o Scipio Prin-
 „ ceps fortissimi Exercitus Venetorum , non
 „ solum publico munere , & Imperiali aucto-
 „ ritate donaverunt , verum etiam pollicitatio-
 „ ne ad majora quædam mira cum Patris tui
 „ divini Imperatoris laude in hanc sententiam
 „ ad expeditionem , & celeritatem rerum ge-
 „ rendarum , his versibus nomine Senatus co-
 „ hortati sunt :

*Surge age Picinine , Ducum fortissime ; sola
 Spes Venetum , Martisque parens : nunc arte ,
 tuaque*

B *Militia , atque animis opus est : nunc pectore forti,
 Quale fuit profugo sublata ob Signa Camillo .
 Quæ retulit casis horrenda in prælia Gallis ,
 Ingens Sforcigenâ bellum cum gente gerendum ,
 Scipio ballipotens , & nostri gloria sæcli .*

O decus armorum , spes o fidissima nostri

Imperii , bello subigi patiere potentis

Urbis opes : patiere novo servire tyranno ?

Et tua Sforcigenas tolerabunt tempora leges ?

Est mihi nunc animus pro me , pro jure meorum

Oppetere , aut acri patriam defendere bello .

Nunc te per Superos , & honoris conscia nostri

Numina , perque fidem , cujus certissimus Auctor ,

Perque patris oro diverso ex hoste triumphos ;

Arma cape intrepidus , & me tueare sub armis .

C *Surge , age , namque potes , cape justis insignia belli .*

Et Duce te coëant acies , & Signa sequantur .

Surge , age , & indomitum propelle è finibus ho-

stem ;

Dedecus hoc nequeat nostris annalibus addi ,

Meque tibi , natisque tuis , natisque tuorum ,

Et gratum officii , & memorem per secula dices .

„ Scipio Picinus Imperator vestri poten-
 „ tissimi Exercitus agens primùm pro suscepti
 „ muneris beneficio immortales Illustrissimo
 „ Principi , ac Senatui , populoque potentissi-
 „ mo gratias , vobis clarissimis Legatis , & Ma-
 „ gistratibus oratione mea suam omnem ope-
 „ ram , diligentiam , auctoritatem , & fidem
 „ integerrimam pro virili sua liberalissimè pol-
 „ licetur . Imò facultates , corpusque suum ,
 „ & animam , qua nihil esse debet homini ca-
 „ rius , nihilque gratum magis . Is enim ita
 „ rem suam instituit in omnibus rebus agen-
 „ dis , vestra frui quàm maxime auctoritate ,
 „ consilii magnitudine , & sapientia singulari ;
 „ unde spes est , indubitata vobis victoriam ,
 „ & sibi nominis immortalitatem vindicare .
 „ Quod autem ad rem attinet , hoc carmen
 „ accipite :

*Gaudeo , si quicquam , Veneto Censore Senatu ,
 Confeci , quo me tali dignetur honore .*

Nunc majore fide complexus , ut arma capebam

Et Duce me coëant acies , Martemque lacebant .

Edicit , contraque jubet ferre arma tyrannum .

Quis sua dicta neget ? vel quis mandata recuset ?

Jussa sequar quæcunque dabit , si me ire per acres

Teucrorum Populos jubeat : si me ire per Indos :

Perque Gethas , si me Lybicos superare leones ,

Hyrceanasque tigres , si me dare vela jubebit ,

Et Sillam , & Sirtim , & ravidam tranare Ca-

ribdim :

Hanc animam vobis , Veneti , à juvenilibus annis

Devoveo , excipiam per mille pericula mortis

Quicquid id est , seu pacis erit , seu fulmina belli ,

Imperitare tuum est ; ego jussa libensque volensq ;

Accipio ; imperiisque tuis parere necesse est .

„ Hæc

„ Hæc cum salute Reipublicæ Venetorum, & amplificatione imperii, & Scipione Imperatore, cui hanc de potentissimo hoste victoriam reservatam spero, in laudem, & gloriam Sanctæ & individuae Trinitatis disse-ruerim. Plaudite.

Scipio Quinزانum trecentis peditibus, & rebus necessariis munit. Moxque in Pontemvicum profectus est, atque Oppidum cinxit obsidione ultra citraque amnem Olio; Etenim cymbis, & asseribus pontem construxerat, ut & Oppido nemo succurreret, & sui milites Cremonensem agrum facile offenderent, quandoquidem nondum ejus Exercitum Annibal cogerat. Quare oportebat ejus loci tutores in-
 A ditionem venire. Quod cum facere negarent,

Scipio militibus suis Oppidum in prædam dedit. Qua voce audita, ad certamen veniunt Bracchiani; at ea parte, qua tormenta, fontæ baleares, & machinæ partem turris de-
 B cerant, Oppidum aggressi sunt. Quod etsi esset omnium judicio inexpugnabile, propterea quod fossis profundissimis, & amne Olio ex altera parte cingebatur, ubi etiam amnis erat, per quem bastitâ alterius ripæ Oppido quam-
 C facillimè succurrebatur, tamen Bracchianorum magnanimitate expugnatur, ac vi diripitur; in-
 D cujus expugnationem si quamplurimi utrinque vulnere confossi, ac cæsi sunt; tamen Zacharinus domesticus Scipionis miles muralem coronam jure optimo meritus est.

LIBER PRIMUS EXPLICIT.

SECUNDUS INCIPIT.

Posteâ quàm intellexit Annibal, non modò Quinزانum, ac Pontemvicum venisse in Venetorum potestatem, verùm etiam nonnulla ex Cremonensi agro Oppida, ex ejus imperio defecisse, utrumque molestè ferens, collectis tribus centum cohortibus, ac peditibus quingentis Sinigum ivit. Quod Oppidum ab eo sanè defecisset, nisi fretus quàm maxima celeritate adventasset. Moverat enim Scipio exercitum, & Sinigum versùs festinabat; sed cum advenisse ei Oppido subsidium, Annibale visò, cognovit, reflexit illico acies, & castra ejus apud Pontemvicum locavit. Crescebat interea utriusque Imperatoris exercitus; Karolus Dux Muntonio Comes, qui superiori tempore bello Cremano præfuit, ducentis & mille equis auxit exercitum Scipionis.

Quinto Idus Junias Annibal dimisso apud Sinigum Exercitu, Cremonam petit, ut argentum cudat ad cogendos stipendiarios; erat enim opus ei Principi magnâ pecuniâ ad alendum Exercitum, cum essent sub ejus stipendio quatuor & viginti millia equorum, peditum verò tria millia; cum in exercitu Scipionis triginta millia stipendiarii utriusque ordinis militent, Annibal sese magna facturum brevè pollicebatur. Quibus verbis & milites, & populos ad patientiam cohortabatur. Tibertus Dux, qui superioribus diebus ad Annibalem venerat, agrum Brixientem excurrit, tamen parum profecerit; postero die ad secundum lapidem prope castra Scipionis Marchianos ad pugnam provocavit. Tum Scipio, cujus favore Tibertus jam dudum honorem sibi vendicarat, & gloriam militarem; non est, inquit, tunc pugnandi tempus, cum ab hoste provocamur; sed Tibertum certè scio, non tam libenter sine Scipionis subsidio dimicaturum, in quo sperare nullo modo amplius potest; nos cum primùm arma expediverimus, non dubito, Tibertum Annibalis castra repetiturum. Hæc Scipio suavissimus penè subridens; deinde accitis clam duobus magnanimis Ducibus, Corneo, & Capuano; hodie volo, inquit, quali animo sint hostes experiamini. Ite, accingamini armis, & Sinigum versùs acies vestras dirigite; hostem ad pugnam provocate, ego ad succenturiandum non decero. Idemque Johannem Antonium Gattæmelatæ filium, & animo præstantissimo adolescentem cum Bertholdo animo non inferiori præ-

ditò, facere cum suis cohortibus, quas habebant tres & decem, imperat. Omnes illico Scipionis imperio parvere, structisque octo & decem cohortibus, ac peditum quatuor millibus in nemore quodam, quod erat inter Sinigum, & Pontemvicum, nam quinque millibus passuum distabant, omnes conduntur, ut per insidias hostis alliceretur, præmissis equitibus levioribus sexaginta, qui hostem provocarent, Subsequitur Scipio, Rangono Duce in rei militaris scientia peritissimo, & paucis domesticis comitatus. Ego verò numquam ab Imperatoris latere discedebam, quem duæ acies, altera domesticorum militum, altera Gallupporum sequebantur. Principio provocantur Sfortiani. Vidit nemo excurrentes usque ad cancellos, & Sinigi vallum: sensit Sfortianorum nemo. Tandem sonitu tubarum nostrarum exciti, vix arma sumpserunt, & super vallo astantes, tanquam Æthnei gigantes navigantem Æneam Bracchianos milites aspiciebant. Qua ratione id fecerint, certum nescimus, vel secordia, & animorum abiectione, vel ut Annibalis imperio parerent, quod non servare capitale est, vel quòd insidias sibi paratas cognovissent; nemo unquam obices, nemo cancellos egressus est. Quapropter, revocatis Corneo, & Capuano, quibus ea res demandata fuerat, cum cæteris Ducibus, omnisque ordinis militibus, Pontemvicum, & castra Scipionis repetivimus. Meâ quidem sententiâ, si expeditiori celeritate usi fuissent primi excurrentes, poteramus intra vallum, inque Sinigi Suburbii cum hoste dimicare, & quantum ratio suadebat, eo die Annibalis castra diripere. Quod fuisset belli hujus finis. Sed optima Imperatoris inventio fuit negligentia militum malè disposita.

Corneus III. Idus Junias in pabulatores, qui in agrum Oppidi Alfianelli venerant, profectus est; quibus invasis, qui erant præsidio, milites subsidium præstitere. Parte alia Bracchiani Corneo succenturiati sunt. Tibertus Bracchianos aggreditur cum cohortibus tribus, & ducentis peditibus; postulant nostri subsidium. Tum Scipio movit acies, quas secum habebat, quinque & decem, ac peditum ferè duo millia. Quorum primo congressu pugnantium plurimi fauciantur, at nonnulli decubere, propterea quòd in insidias, quas hostis paraverat, pervenere. At Scipio, (tanta est Imperatoris auctoritas), hostem etiam in insidiis

diis aggressus est. Tudischetus, cum Juliano, domestici Scipionis milites, primi omnium in insidiarum loco cum hoste pugnarunt, adeo ut Sfortiani terga nudarent. Quibus succenturiatus est Tibertus, qui propter adventum Scipionis ad fossas, quas superiori nocte pro sua defensione effodi fecerat, iterum atque iterum propulsus est. Tum Scipio: *Puerile, inquit, hoc est; si magnanimi sunt, & fortes, ut haberi volunt, prodeant in latos campos Sfortiani; ac revocatis omnibus utriusque ordinis militibus: experiamur, ait, si locum sibi peropportunitum, nobis vero non satis convenientem egredi volunt.* Cumque his verbis militiam suam in Oppidum usque reflexit. Tunc cœpere hostes usque ad tuta loca vagari. Risit Imperator jocundissimus ad Karolum Muntionis Comitem, & ad eos, qui aderant Præfectos, & milites; deinde ait: *hostes nostri simulacrum pugnae cient: in malum sanè cocularium incidimus. Tu sequentes acies coque, ego in castra primas remittam, ut abeamus.* Sic læta fronte rationantes in castra regressi sunt, etsi paulò post rumor esset, adventasse Annibalem, qui magnopere optaverat priori pugnae interfuisse.

Eodem die Pollanus, & Albanensis Præfecti cum Urlo Duce excursionem in Oppidum Otholengum fecere, parum tamen feliciter; nam Albanensis juxta oculum fauciatus est, sine præda reversi sunt. Capti ex nostris milites duo, ex hostibus verò ablati equis pabulatorum sex.

Scipio, & Annibal summa auctoritate Imperatores, Exercitus eorum servant illæfos quantum queunt, nec quisque virtutis suæ obliviscitur. In solos pabulatores equitatus crebri fiunt, sola pabulatorum præsidia manus conferunt, perpauca hinc inde captis, etsi gloriosa magis sit Scipionis conditio, nam ad cancellos, & foveas castrorum Annibalis Bracchiani milites persæpe excurrerant, atque hostem intrepidè ad pugnam provocabant.

Decimoseptimo Kalend. Julius pugna acris apud Alfanellum, quod Oppidum erat in medio utriusque Exercitus, facta est. Hic Gallupporum Scipionis manus fortiter dimicavit. Horum equi omnes pene eviscerati sunt. Hic versus Ursinus, & Bertholdus Tadei Marchionis filius viriliter cum hoste pugnaverunt. Hic tanta fuit animi præstantia, tanta Scipionis auctoritas, ut Sfortianos numero longè plures in fugam converteret, etsi utrinque acri vulnere confossi forent quàm plurimi, ac multi cum sanguine animas effudissent.

Quartodecimo Kal. Julius iterum ab omni Venetorum Exercitu in pabulatores itum est, pugnatumque contra præsidia, quæ simul cum pabulatoribus, foveæ tutelâ evaserunt; captis ex hoste militibus sex, ex pabulatorum verò equis decem, ex Venetis quatuor equitibus levioribus. Ex hac pugna ingens lætitia inter Venetos exorta est. Arbitrabantur enim, Sfortiam secundum Annibalis filium ab Angelo Dirutano captum, cum non ipse, sed ejus domesticus, cui vestem suam dederat, captus in castra deduceretur.

Cupiebant Imperatores castra aliò deducere, sed antemurale quoddam apud Pontemvicum perficere erat animus Scipionis, ut Oppidum equitibus, pedite, & rebus necessariis munitum, Exercitu moto, relinqueret; postridie veniunt Legati ad Imperatorem, consultantque de rebus agendis, deque movendis castris, cum ibidem defectu pabulorum restari non posset.

Postero die Scipio, ut solebat, invadere præsidia pabulatorum instituit; quod negotium Corneo commisit, & Capuano. Hostem cum prima acie aggreditur Capuanus, & Equitibus expeditis. Sed cum essent tres Sfortianorum cohortes, & non parva peditum copia, necesse fuit cum duabus cohortibus, quas secum habebat, & peditibus ferè ducentis, Capuano Corneum succenturiari. Utrique certatur egregiè. It Scipio cum Legatis visere, quid agatur. Hunc decem acies sequebantur, & mille ferè pedites, qui favore Scipionis freti, ita Venetis auxiliari sunt, ut terga vertere Sfortiani cogentur. Interea res Annibali nuntiata est: præmittit sex & decem acies, suorum subsidio. Moxque accinctus armis, si qua deficerent, succenturiaturus accedebat; quod posteaquam Scipio intellexit, principio pugnam dirimit, ac milites utriusque ordinis sonu tubarum coëgit, atque Alfanellum versùs veniebat, cum Sfortiani pedites clara voce Bracchianos ad pugnam vocant. Sequebantur paulatim instructæ acies, & nos jam tuta tenebamur. Tum Scipio noluit ab hoste provocatus dimicare: *differamus, inquit ad Legatos, hanc pugnam in alium diem, quandoquidem nobis hodie, Diis gratia, bene successit.* Erant enim capti pabulatorum equi septuaginta, milites duo, ex Bracchianis autem nemo. In hac pugna Capuanus egregiè cum hoste certavit. Bertholdus Tadei Marchionis filius non mediocre laudem pugnando promeruit. Antonius Politus eo die viriliter cum hoste certavit. Parte alia Scaramucectus, Jacobus Laudensis, & Nicolaus Fabrianensis magnam laudem in ea pugna meruerunt.

Nono Kal. Julius Ludovicus Princeps Mantuanus, & Tibertus agrum Veronensem opprimebant, ac positis tormentis, Oppidum Belforte, quod erat in Veronensi, & Oppidum Plusforte, quod defecerat à Principe Mantuano, vi cepit, diripuit, ac solo adæquare iussit, cum nullum afferre possent illis subsidium sex cohortes, & duæ peditum centuriæ, quas Pollono Duce Scipio ad auxiliandum præmiserat; interea multæ equitum turmæ, & peditum copiæ in agrum Cremonensem ultra Olium flumen per Pontifvici pontem egressi excurrerunt. Harum aliqua cum ingenti præda reversa est; aliqua manum cum hoste, æquo Marte, conferuit; alicujus pars non sine sanguine, ac strage multorum ab Oppidanis capta est. Parte alia Sfortiani ad portas Brixientes ferè excurrunt, alii Aporzate cum magna armentorum præda, & captivis, Calvisanum, unde egressi fuerant, revertuntur. Interdum utraque pars hostium comeatus raptis bovis invadebat. Quid verbis moror?

Omnes se præda accingunt, opibusque futuris.

Sextum ex agro Cremonensi Oppidum deficere ab Annibale, & ad fidem Venetorum confugere duorum dierum termino pepigit; quod cum non servasset, Fustichectus, & Baptista Balzo cum centum equitibus, rotidemque domesticis militibus Scipionis in equitatu quodam ferè diripuerunt. Tandem non inde discessit, quin multi utrinque vulnerati, ac cæsi forent. Illud tamen dignum memoriâ referam, quòd matrona quædam Fustichectum pugnantem super ponte Oppidi per lora captum traherebat, quæ multis ab eo vulneribus confossa est; denique dum pons sublevaretur, in foveam aqua plenam audax virago prolapsa est. Bracchiani verò salvâ armenti, ac gregis prædâ,

da : nullo capto inde discesserunt .

Hericus Mactus, miles quidem egregius, familiari ejus accusante, in profugii suspensionem venit; Scipio utrumque capi, & in carcerem trudi fecit. Negante deinde familiari natione Siculo, Dominum esse reum, Hericus liberatus est; qui familiari oculum dextrum eripuit, nares truncavit, aures abscidit, & dexteram amputavit; factum me hercle inhumanum, & crudele, cui rei ego libenter adfuisse noluissem, sed alia quadam poena Siculum afficiendum existimabam.

Karolus Comes, Bracchii maximi Ducis filius, structis quinque cohortibus cum Urso Ursino, Duce quidem magnanimo, & Roberto Atheniensi, cum peditibus quingentis, quibus præerat, ad cancellos usque Pavoni Brixientis agri Oppidi excurrunt, & armenta ex antemurali, ne parvo quidem numero rapiunt; quod factum posteaquam Sfortiani milites fessere, qui erant apud Prabuinum, quod Oppidum duobus millibus passuum inde distabat, Pavonensibus subsidium ferunt, prædam primo congressu vendicant. Bracchiani verò rubore affecti, ereptæ prædæ gratiâ mori malunt, quàm rem partam amittere, & gloriam; ergo conferunt manus. Hic pugna acerrima, Marte dubio, orta est, nunc victis, nunc victoribus Bracchianis; sed cum ad extremum vestigia verterent, progressi Melonum amnem, frontem ad hostes convertunt. Hic acrius dimicatur. Tandem copię Sfortianorum fugatæ sunt, captis militibus sex & decem, ex Bracchianis tribus equis; hinc inde pluribus evisceratis, uno ex hostibus cæso, ac vulneratis ab utraque parte quàm plurimis.

Scipio cum Legatis sapientissimis plures dies consiliis indulserunt, de rebus agendis judicantes, utilius esse castra commutare, cum jam Ponsvicus Oppidum vallo fortissimo, & antemurali munitum foret, tridentis peditibus pro loci tutela dimissis; sed grande facinus ante facere excogitavit, tanta est animi Scipionis excellentia; nam VIII. Idus Julias Annibalis castra vi superare, diripere, ac tandem exurere instituit; solis Legatis consilium aperit, quod cum satis verisimile videretur, laudata mirificè providentia Imperatoris. Id fuit ejusmodi: Scipio vesperi post cœnam, jubet omnes exercitus Duces, omnes Cyliarchas, & Centuriones, armis accingi, nec causam cuiquam aperit. Ignem rectorum in vasulis inter domesticos ejus distribuit. Vocatis deinde Ducibus, luculentissima, brevique oratione omnes hortatur, omnes admonet, se ea nocte huic bello finem, Deorum auxilio, impositurum: *Hostem, inquit, incautum offendemus, cujus castra ingredi, diripere, & incendio consumere, nihil est, quod prohibeat nobis; omnes hostium milites, omnes Duces captos habebimus, & ipsum quidem Annibalem, si volet fortuna omnipotens, capiemus: tabernacula nostra, spoliis hostium, ac manubiis repleta erunt omnia. Si hoc consilium Annibal præsentisceret, & adventum nostrum, accinctus armis expectaret; invademus nihilominus omnem ejus militiam, quandoquidem sumus & equite, & peditibus fortiores. Scimus enim invasos, pene semisepultos esse; quare lætis auspiciis, si placet consilium, hostem petamus.* Perplacuit Ducibus hæc sententia, ac ipem fronte ostendentes: *sequamur quò nos ire jubet Scipio*, conclamaverunt. Principio sex & triginta cohortes instructæ, julsæque iter arripuerunt, ex duabus & qua-

Tom. XXV.

A quaginta, quæ in castris tunc aderant, præmissis peditibus expeditis quinque ferè millibus, sagittariis mille, scoppetteriis, & funditoribus quingentis, ac seorsum illis, qui ignes in castra jacerent. Eunt per Pontem supra Olimum amnem, & cum Scipione unà Vir ille sapientissimus, ac loco, & tempore festivissimus, alter Legatorum Jacobus Antonius Marcellus, quem benignitate, rerum conficiendarum celeritate, & fide maxima nemini Venetorum secundum jure optimo dixerim. Alter verò natu major ad castra regenda cum parte Exercitus restitit, Pascalis Maripetrus, quem gravitate, sapientia, vitæ integritate, & justitia audeo præstantissimum dicere. Res ad Annibalem illico delata est; instruit milites omnis ordinis Imperator sagacissimus, pedites, & sagittarios per loca sua disponit, & ducit extra cancellos acies sex, ex octo & quadraginta, quas tunc secum habebat. Ipse, armis perluculentibus circumfusus, expectat hostis adventum, cujus voces jam facillè audiri poterant, propterea quòd & rectum iter perdiderant, & ad sociorum clamorem omnes reducebantur. Quod fuerat Scipioni ac Legato, qui semper assistebat Imperatori, molestissimum, adeoque, si licuisset, & fieri sine Exercitus detrimento potuisset, acies perluculentibus reflexissent. Tandem sperans in virtute militum, Scipio jubet expeditos pedites, & sagittarios Sinigi cancellos viriliter invadere. Haud secus ac jussi, faciunt, movent arma, & clamorem ingentem cum tubarum sonitu. Sfortiani supersunt vinetis cum cohortibus equestribus ordinis sex, & peditibus ferè mille. Rejiciuntur Veneti, ac paulatim vestigia flectentes, in fugam conversi sunt, vulneratis, cæsisque quàm plurimis, non suâ, sed equitum culpâ, qui illis subsidium negligenter attulere. Tandem tres acies succenturiatæ sunt, una domesticæ familiæ Imperatoris, ac duæ Karoli Comitis; hæc pedites dispersos ab ingenti periculo liberaverunt. Tum Scipio, qui peditum Legionem ad insidias in nemore quodam paraverat, quod erat juxta Sinigum ad quingentos passus, simulans suos milites revocare, acies ac pedites reflectit. Sfortiani audentius insequuntur, opinantes neminem in nemore per insidias latitare. Ergo sine suspicionem putabant se se victoriam consecuturos; sed posteaquam ad medium silvæ perventum est, Scipionis nomen conclamantes, prodeunt pedites Bracchiani, Pamalias ante omnes, frontem convertunt, acies revocant, supersunt hostibus, qui contra fortiter ferientes, nomine sui Imperatoris freti sunt. Hic crudelis pugna conferitur, hic domestica Scipionis acies pugna princeps fuit, hic Karolum Comitem nulli, præter Scipionem, in eo prælio cessisse judicavimus. Hic Capuanus, nunc Ducis, nunc militis partes mirificè agebat. Vincuntur denique Sfortiani, Bartholomæo Quarterio Annibalis Præfecto militari ad terram prostrato, captis viginti militibus, & nonnullis equitibus levioribus, equisque ceterorum ferè omnium aut vulnere confossis, aut evisceratis; ex Venetis in primo congressu quàm plurimi pedites, & quinque milites capti reperiuntur, qui omnes militari consuetudine, amotis armis, utrinque liberantur. Interea Scipionis acies quædam paulatim regrediebantur, & peditum copias præcedebant. Parte alia, Annibal suas copias suo ordine contra Scipionem instruebat. Quod ubi Scipio prudentissimus cognovit; non est, inquit ad Legatum, *commorandi tempus, ni-*

C

mium

mium à castris , & à copiis nostris distamus . Statimque tubarum clangore , militibus omnis ordinis revocatis , victor se se in sua castra inter loquendum cum Legato recepit . Annibal aliquantulum progressus tandem acies reflexit , & in station . . . . . quis Oppidis habebat ire impera . . . . . Annibal casu equi . . . . . in usque ad sanguinem illæsam . . . . . infelix augurium multi prælagiebant .

Postero die cum Scaramucia Lavellus ab Annibale ad castra Scipionis transfugisset , & Johannem Ungarum egregium militem ad singulare certamen provocasset ; dicto die hastis concurrerunt ; strenuè , lautèque rem pro se quisque gessit ; Scaramucia in dextera fauciat . Ungari , ut ajebant Veneti , pectus perfossus est ; quibus ego fidem non præstiti , etenim torace perfosso , illæsus ad Annibalem reversus est .

Postero die Sfortiani nocte intempesta Venetorum excubiatores invasere , ac tribus ca-

A pris , vox fugientium ad castra pervenit ; Scipio primus omnium hostem insecutus est , quem milites omnis ordinis sequebantur . Is cum Sfortianos primus omnium inveniret , captos deferere , & terga dare Bracchianis coëgit . Tandem quadraginta pedites cum equitibus tribus capti sunt ; hoc verè audeo dicere de majestatem Scipionis , quòd eo præfente nullus pugne exitus fuit unquam Venetis infortunatus , etiam si fuerint numero inferiores . Habet enim Scipio quandam numinis majestatem , quam lædere hostis non audet . Et quod majus est , Annibal nihil unquam , præter Scipionis magnanimitatem , pertimuit ; contraque Scipio tam præstanti animo in Annibalem armis circumfunditur , ut nullo pacto putet se se aliud quàm victorias consecuturum . Quod ita esse , ex hoc percipi conjecturâ potest , quòd Imperator Imperatorem sæpenumero ad pugnam vocat , aut collatis signis ad prælium . Et tamen ab Annibale Imperatore ma . . . & fortunato.

LIBER SECUNDUS EXPLICIT .

TERTIUS INCIPIT .

Annibal usus astutiâ quadam singulari III. Kal. Julias castra ante auroram Gaidum versùs movit . Quod Oppidum in umbilico Brixientis agri positum est . Is enim Ludovicum Principem Mantuanum , qui Venetorum Exercitum , Duce Karolo Gonzaga ejus germano , ante vicerat , & Tibertum Brandolinum factis induciis cum Veronensibus anteire , & Gaidi suburbia ingredi jusserat , simulans postero se die movere , ut Scipio trajicere aliò Exercitum non curaret . Quod posteaquam Scipioni cognitum est , cum Annibal Sinigo , confestim ipse è Pontevico Exercitum movit , existimans Annibalis Exercitum prævenire , ne apud Gaidum ejus castra locarentur ; nullus enim locus plus eo Oppido Urbi Brixie obesse potest . Ergo Mantuanus Princeps , & Tibertus cum septem millibus utriusque ordinis militibus prævenerunt , occupaveruntque primùm Suburbia , atque Oppidum circumdedere , & Castellum terreum , quam Bastitam vocant . Scipio autem ratus Annibalem anteire , aut illum apud Gaidum offendere , nimia celeritate fretus est . Incendebatur enim cum illo Martem laceffere , ac belli fortunam experiri , Legatis , ac ceteris Ducibus consilium non reprobantibus ; sed cum Gaidum prope effemus , nunciatum est Scipioni Imperatori , tenere hostem suburbia , quæ ipse superiori anno inexpugnabilia penè fecerat . Tentare tamen voluit magnanimus Imperator , an posset ei loco succurrere ; quod cum nequiret , aliquantisper manum cum hoste conferuit , tribus tantùm cohortibus sociatus , ac peditibus ducentis ; sed cum ei pugne Annibal structis aciebus , ac peditibus suo ordine bene dispositis superveniret , Antonium Furlivientem Præfectum militarem egregium , & domesticos ejus milites , qui tunc cum hoste per quàm fortiter dimicabant , revocari fecit , reflexisque aciebus , quas habebat paratas ad pugnam , Karolo Comiti , duci meâ sententiâ , ut præstanti animo , ita in re militari prudentissimo , retroflecti mandavit . Moxque Lenum versùs reflexi inde longo agmine , ac vagis impedimentis Porcianum pe-

tivimus , ibique Castra milites , Scipionis imperio , locaverunt .

C Postridie Scipio diligentissimus armis circumfusus , omnes Exercitus Duces , omnes Præfectos militares , & egregios cujusvis ordinis milites capere arma imperat , & cum altero ex Legatis Jacobo Antonio Marcello Gaidum versùs profectus est , si quæ ei Oppido afferre subsidium queat ; quod fieri nullo pacto potuit , nam cum suburbis Oppidum cingeretur , plurimo ac fortissimo utriusque ordinis milite ab utroque latere servabatur . Hinc à Principe Mantuano , & Tiberto Duce diligentissimo . Inde inter Gaidum , & flumen , quod Navilium vocant , ab Annibale Imperatorum astutissimo . Postero enim die Bastitam per insidias inter loquendum expugnaverunt , ereptisque eorum spoliis , qui pro Bastita aderant , Iberavit . Hinc omnino sublata est Scipionis spes , Oppido posse succurrere : tamen nullam cum Annibale conditionem acciperet . Neque enim volebant Gaidenses ab Imperio Venetorum deficere , cui fide , & amore quàm maximo astringebantur . Annibal ænea tormenta in muros locat , quæ dies , ac noctes Oppido erant infelicitissima , quamquam parum profectura ; est enim Oppidum inexpugnabile , latissimis mœnibus , & turribus cinctum , ac terra plenum usque ad murorum intervalla , habetque latissimas fossas ante mœnia , ac profundissimas , & vivis aquis oppletas . Oppidum parvo spatio cingitur , Oppidanis sexcentis munitum erat , peditibus stipendiariis centum , equitibus verò centum & quinquaginta , quibus Georgius Comatus præerat .

E Interea turrim , quæ erat inter Brixiam , & Gaidum , à Venetis desertam , Annibal peditibus munivit . Est enim militibus suis peropportuna , propterea quòd excurrentium militum receptaculum est , & speculum latissimi campi , in cujus medio sita est . Huic Turri Monterono est nomen , quam Scipio hosti eripere callidissimo consilio curavit , nam repente omnes ferè ejus loci custodes extra turrim vagantes offendit , nec poterant turrim ingredi , cum maximè optarent , occupantem aditum Scipione , quem retinere non potuit , pro-

prohibitibus sagittariis, qui turrim servabant, etsi perpauca essent; sed maximam Scipionis celeritatem inertia, & negligentia sagittariorum suorum interturbavit. Attamen, dimisso aditu, it obviam illis, & equorum clunibus sagittarios jubet insidere; atque iterum ad turrim revertitur, quam custodibus omnino eripisset, nisi quamplurimæ Annibalis acies adventassent. Quod cum prudentissimus Imperator accepisset, tres cohortes, quæ præcesserant, reflecti mandavit. At ipse collectis equitibus, ac peditibus, quos habebat, Porcianum versus tetendit, quod Oppidum distat à turri tribus millibus passuum, atque inter redeundum armatas Ducum omnium acies, & peditum copias offendebamus. Ad quos Scipio enarrans ordine quicquid eo die actum fuerat, ad castra pervenit, tametsi eadem die acri pugna inter milites certatum est, in qua equi duo & decem eviscerati sunt, vulnerati quamplurimi, non equi modò, sed omnis ordinis milites. Johannes Marengus Gallupporum Scipionis Præfectus in ea pugna virtutem suam ostendit. Is unum ex Sfortianis captum ad Scipionem traxit Scaramuciam strenuum quidem militem, etsi ejus equus esset acri vulnere affectus, & ipse in naribus gladio fauciatus. Matthæus Capuanus levi armatura indutus, mirificè dimicavit, cujus equus occisus est, & nisi Corneus succurrisset, fortassis ab hoste captus remansisset. Scipionis equus sagittâ fauciatur. Tandem ex hostibus milites quinque capti sunt, ex Venetis duo, qui sub Urso Duce militabant.

Interea transfugæ officium suum faciunt; multi enim à Venetis ad hostem transeunt, at plures ab hoste ad Venetos pecuniarum aviditate. Gaidenses, dum hæc fiunt, suburbiorum suorum domos, quas Sfortiani obsidentes incolabant, & loca sæno, equorumque pabulis repleta, ignem è moenibus jacientes exurunt.

Sexto Nonas Julias tentoria quædam cum octo & decem Tiberti Ducis equis jactu ignis Gaidenses consumpserunt. Sed jam quicquid è muris Oppidi dejici poterat, Annibal crebris tormentis dejecerat, ratus jam vi Oppidum expugnare, ac diripere. Illi contra ut tormentorum ictibus possent obsistere, quicquid interdiu dejectum erat, noctu trabibus reparabant. Parte alia structis Exercitus copiis Scipio diligentissimè paratus erat: Gaidensibus subsidium ferre, si fortè pugna contra moenia confereretur; idque Gaidensibus non erat incognitum, crebro nuncio magnanimi Imperatoris, qui omni ex parte Annibali infestus est.

Karolus Gonzaga jussu Scipionis Veronâ discedens in Montem-clarum tandem applicuit. Is Castra Annibalis nocte intempesta aggressus, tentoria nonnullorum militum exussit, ac raptis, ut fama fuit, centum equis, in idem Oppidum revertitur.

Pollonus, & alii Præfecti militares, quos pro subsidio Veronensium Scipio miserat, factis induciis, ignorante Imperatore, ad Scipionem in castra regrediuntur. Erant enim cum Pollono Antonius Benzonus, Perutius, Johannes Perusinus Scipionis patruus, & Antonius Bononiensis, Præfecti quidem perstrenui, qui stipendio Scipionis militabant, cumque his Ludovicus Malverius, & Guido Benzonus liberi Venetorum Præfecti, quorum omnium adventu septem cohortibus castra Scipionis adaucta sunt, præsidia ad conducendos comeatus, & res pro Exercitus conservatione necessarias, majora præmittuntur; propterea quòd excur-

Tom. XXV.

A fiones, & equitatus quamplurimorum militum utrinque fiunt, aded ut, ne ipsi quidem milites per agrum Brixiensem tuti esse possint.

B Gaidenses datis obsidibus III. Nonas Julias cum Annibale conditionem accepere; hac lege, nisi Gaidensibus postero die à Scipione subveniatur, ipsos ab imperio Venetorum defecturos. Erant enim moenia eorum disjecta, machinæ in muros venturæ desuper erectæ, aquâ fossarum amotâ, & jam ad expugnationem Sfortiani parabantur. At illi cum hosti resistere non confiderent, nam multi ante decubuerant, quamplurimi vulneribus erant affecti, cumque Scipionem ad Oppidi subsidia venturum non sperarent, se se Annibali, Oppidanis, militibus, & re salva tradiderunt. Quòd autem Gaidensibus Scipio ita, ut statuerat, non succurrisset, imbres, ac pluvias causam fuisse concedimus. Quibus omnis semita, viæ, scræbes, ac regionis paludes ita erant oppletæ, ut ubique stagna, lamæ, ac torrentes viderentur; quibus rebus non modò Gaidensibus non succurrere, sed ne prope Gaidum quidem ad duo millia passuum, sinè maximo Exercitus periculo adventare poteramus. Eoque maximè quòd loca inexpugnabilia rebus hîc stantibus ab hoste potentissimo tenebantur. Annibal, ut vulgò ferebatur, id Oppidum Tiberto Duci diligentissimo dono dedit.

C Arbitror, Serenissime Princeps, Jovem cum Annibale divisurum orbis imperium, quandoquidem cessantibus in Gaidenses mille bombis tormentorum crebro tonitu intonuerit, è nubibus ignes, & fulmina haud quaquam cessantia jecerit, aded ut una sagitta cum duobus liberis patrem extinxerit, & imbres inauditos, dies, ac noctes demiserit. Apparuit quinetiam super agro Brixienfi illis diebus intortus anguis in cælo, quem hisce oculis admirans vidi. Quo prodigio omnes in potestatem Tyranni Gaidum venturum prædicebant.

D Iisdem ferè diebus demissæ sunt Literæ ad Legatos, quibus significabatur calamitas Constantinopolitana, quam attulit magnus Barbarus Teucrorum Rex post longam obsidionem factis induciis cum Januensibus. Sed rupta fide: primùm Urbem dolo captam Teucris in prædam dedit, & quinque millia Januensium trucidavit, deinde Constantinopolim invasit, vique expugnavit, ac diripuit, cæsis Christianorum octo & quadraginta millibus; quæ res vulnus non mediocre Religioni nostræ attulit, & jacturam quidem ingentissimam, nisi rerum sator Deus noster misericordiâ suâ provideat, allatura est. Ego tibi, clementissime Princeps, Christianum populum unicè commendo; is enim maximè in te uno sperare potest, qui Barbarorum furorem comprimere sæpenumero potuisti, nec quicquam imperio tuo defieri potest, ad Religionem Christianam tutandam, ad Fidei nostræ decus, ad Italiæ ornamentum, & ad Patriæ gloriam sempiternam. Principio regna sunt tibi quammaxima, parata classis, portus tutissimi, milites omnis ordinis fortissimi, & armis Romano more accincti, & quibus omnia in ferrum ruunt, aurum, & pecuniæ. Sed spero, Serenitatem tuam ad id daturam operam, tum pro Jesu Christi Dei nostri augenda Religione, tum etiam pro fugienda servitute. Nam quid aliud sperare possumus, nisi Barbaros jam jam in Albanenses, inde in Illyriam, moxque in Italiam facillimè venturos? nisi illis quàm celerrimè obviaverimus, & eorum impetus, & furorem perstrinxerimus. Ad quod non dubito

C 2

bito

bito Pontificem Maximum, Christianæ Religionis Principes, & Divum Alphonsum Regem, ac Regum Christianissimum, ac Sanctissimam Trinitatem adjutricem. Redeo jam ad instituta.

Scipio Gaidi perditionem, etsi spem vultu simularet, impatienter ferebat, eoque maxime quod nullo pacto id fieri potuisset, nisi inter Veronenses, & Mantuanos factæ fuissent induciæ ignorante Imperatore, qui in eorum subsidium magnam exercitus sui partem contra Principem Mantuanum demiserat. Id quibus imputandum sit, nescio. Illud tamen certè scio, Legatos Exercitus, viros quidem tum in cæteris rebus, tum vel maxime pro eorum imperio diligentissimos, postulante nemine iurandum dedisse Scipioni, atque etiam roganti mihi confirmasse, de induciis Veronensium sese ne minimam quidem scintillulam præfensisse. Rectores igitur agri Veronensis, ut opinor, inducias suo arbitrio cum Principe Mantuano confirmarunt; quæ res indubitam Scipionis victoriam ancipitem fecit; etenim in agrum Cremonensem, vel quadriduo Venetorum exercitum Imperator diligentissimus trajecisset; sed induciæ clam statuta sapientissimum Scipionis consilium perverterunt, & Brixienti agro ne parvam quidem calamitatem attulerunt.

Interea mille lucri causâ sunt insidiæ in equos pabulatorum; equi cotidie subhastantur, pabulatores, & milites in pugna capti utrinque liberantur; quam quidem ob rem audentibus, aut in equorum prædam, aut hoc tempore frumentatum eunt. Silvester Præfectus domesticæ militiæ Scipionis Asulam reversus, nam ibi firmam habebat stationem, collectis Oppidanis, ac peditibus stipendiariis cum Pitacchia militari Præfecto Scipionis, qui ibidem superiori anno gubernaverat, Aquam frigidam, quod Oppidum est agri Mantuani, excurrere ad suburbia invasit, sectisque messibus ignem iniecit, deinde impetus est, oppugnare Oppidum, existimans perpaucos esse, qui locum tuerentur. Sed cum esset munitum pedite, & Oppidanis, præter spem, evēnit; illi enim sagittis, scopetisque diverso vulnere quamplurimos affecerunt, quinetiam nonnullos morti tradiderunt. Quare oportuit incommode, relictaque prædâ inde discedere, atque Asulam reverti.

Karolus Gonzaga Nonis Juliis ad Scipionem Imperatorem venit, cui inter cœnandum cum multi adessent milites, clara eis facinora belli Veronensis narrabat, ordine ostendens non suâ culpâ, sed militum secordiâ se terga hosti vertisse, & vexilla perdidisse.

Postridie fugitivus quidam ex equestri ordine ducentos pedites cum equitibus sexaginta excurrere ad suburbia Brixiaë nunciavit Scipioni. Tum Imperator prudentissimus iter illis præscindere, & prædam vendicare nova ratione cogitavit. Etenim tres equitum cohortes, & peditum non parvam copiam armis accingi mandavit, moxque versus turrim, quam hostis occupaverat, cui nomen erat Montorono, propterea quod in colle sita est, prope Urbem ad octavum lapidem iter tenuit, unde hostes reverterentur, citra Navilium amnem, qui inter duorum Exercituum castra defluebat; prodeunt ex eo loco nonnulli Sfortiani, qui pro turri erant, conferunt manum, Sed cum numero pauciores Bracchianorum impetum ferre non possent, in fugam conversi sunt. Scipio prædatorum expectabat adventum. Sed cum

A sine præda pedites reverterentur, Scipionis milites sagittis invadunt, quos sine præda Imperator abire patiebatur. Sed provocatus, amnem equitibus tranare imperat, parent milites; tum Sfortiani pedites fugere, equites persequi, Bovus adolescens magnanimus omnium primus in peditem hastam effregit. Sequuntur Angelus Politbetis, & Corneus, atque alii, qui amnem tranaverant. Dedunt sese pedites Sfortiani, quos ereptis armis Scipio ad suum Exercitum nonnullis vulneratis remisit. Ea res interea Annibali nunciata est; acies armari jubet, instruit, cancellis Gaidi educit, cum peditum copiis. Quos cum vidit Scipio perpaucis comitatus, nam qui secum iverant, omnes pene per campos excurrerant, reflectens vestigia, suos milites ad tuta usque reduxit, expectans quid hostis ageret. At cum ille nequaquam appropinquasset, Scipio ad castra reversus est; tum Sfortiani pedites, qui per campos discurrebant, aggressi sunt. Illi fugere, ac pedibus fidere, tandem plures quingentis capti sunt, & ereptis armis liberati. Noctè proxima nonnulli ex Sfortianis castra Scipionis invasere. Clamant excubatores; res ad Scipionem delata est, armis illico accingitur, nunquam enim pannos exutus dormiebat, arma milites clamant, arma tubicines canunt, armantur cohortes, inveniunt neminem, nam aggressores in fugam erexerant. Revertitur Scipio, qui primus omnium fuerat hostem nocturnum persequutus, Legatos offendit; consulunt de rebus agendis, maximeque de commutandis castris; erat enim rumor, Annibalem brevi moturum. Concludunt esse nobis eundem pro deliberatione Annibalis; qua de re varia erat Legatorum, Ducumque sententia. Imperator verò, acsi divinitus haberet, de hoste ventura prædicebat.

C Septimo Idus Julias Angelum Politbetim, & Antonium Furlivientem clam, noctuque agrum Cremonensem excurrere cum duabus cohortibus, & centuriis duabus mandavit. Erat enim omni milite vacuus, cum omnes ad sese Annibal ascivisset. Hi postero die cum ingenti præda, cum armentis, gregibus, & captivis ad Scipionem reversi sunt; Annibal turrim, quam Montoronom vocant, munit peditibus, lustratque aggere, & terreo muro latissimo, adeo, ut locus esset inexpugnabilis; voluerunt illorum labores turbare sæpius Bracchiani. At illi in mediis campis Martem nobiscum lacecebant adeo, ut nunc fugati, nunc victores, cæsis, vulneratisque plurimis, æquo discrimine pugnaremus.

D Karolus Gonzaga cum octo cohortibus, ac peditibus tricentis pro Lunati custodia ab Imperatore, & Legatis missus est. Erat enim rumor, illuc Tibertum, & Principem Mantuanum profecturos, à Lunadensibus libenter recipiendos, propter veterem eorum familiaritatem! nam Mantuanus Princeps habuerat ejus loci paucis annis superioribus merum, & mixtum imperium.

E Apud Montoronom dumtaxat cotidie ferro certatum. Est enim campus quidam utriusque Exercitui communis, sed peditum major, quam militum pugna. Hic quamplurimi cotidie confodiuntur, caduntur plurimi, vulneratis utriusque Exercitus equis nobilioribus, quorum omnibus omnis ferè campus inter utrumque Exercitum repletus est.

His diebus in agro Patavino tanta fuit ventorum, grandinis, & imbrum vis, ut arbores

bores è radicibus evulsæ, per aëra verterentur. Et Villicorum domus ferè mille cum morte quamplurimorum hominum ad terram dejicerentur, qui rapti à ventis, aut nusquam, aut longè tribus millibus passuum inventi sunt. Torrentes imbrium instar fluviorum decurrerant. Grando autem non minor capitibus puerorum dilapsa, domorum tecta frangebatur. Harum nonnullæ ita solo adæquatæ sunt, ut ubi fuerint, internosci non possint.

Interea ager Brixienfis cotidie à Sfortianis usque ad portas Urbis excurritur. Parte alia agrum Cremonensem Bracchiani populantur. Cives, & Oppidani à militibus capti pretio redempti sunt. Stipendiarii verò militari consuetudine liberantur. Duo ex equestri ordine milites Antonius Fichinus, & Bartholomæus Bononiensis cum pararent ad Annibalis castra transfugere, capti à Scipione laqueo suspensi sunt, eoque maximè quòd eorum culpam in Corneum transferebant, asseverantes ejus jussu tentare transfugium. Quod cum Corneus pernegaret, torti, ut fama erat, falsa pro veris dixisse professi sunt. Itaque Corneus à culpa falsi criminis favore Scipionis liberatus est. Hic varia erat militum sententia. Sed audivi Legatos, omnem culpam transferre ad Annibalem, qui pollicitationibus ita illis miseris dicere persuaserat, ut Corneum ejus transfugam ulcisceretur. Transierat enim superiori anno nudus, ut ita loquar, ad exercitum Venetorum, cum, ut ipse confirmabat, iram Imperatoris effugeret.

Paternum ex Cremonensi Oppidum, quod superiori mense ab Annibale defecerat, cum stipendiarios nollet, etiam mandato Legatorum, recipere: data opera est, ut dolo fallerent. Misso igitur Pollono Præfeto militari, & Roberto Atheniensi, qui cohorti peditum præerat, jubet Scipio excursionem per agrum Cremonensem simulare, ac tentare, si qua peditibus munire Oppidum possint. Id ita factum est; captis enim Paternensibus dolo, blandisque verbis, ut Literas Legatorum servarent, quas illi secum tulerant, nonnulli sagittarii castellum per insidias ingrediuntur, dum Oppidani Pollonum extra cancellos alloquerentur, quibus invitis Oppidum ducentis peditibus munitum est; quod factum Annibal impatienter ægrèque tulit, propterea quòd erat maximo impedimento, & comeatibus oberat.

Donatus domesticus Annibalis miles bona fide in campis Montoroni captus est. Acceperat enim fidei securitatem ab domestico milite Scipionis, ad Imperatorem erepto equo pedes ducitur. Johannes Antonius Gattæ melaræ filius, adolescens mehercle magno animo, ac modestia singulari, Donatum sibi, juriq; suo deberi allegabat; fuerat enim ab illius sagittariis captus, ideoque in ditionem suam iturum poscebat. Queritur Judicum Exercitus sententia, an domesticus Scipionis donatum sua fide tutum fecerat, deinde an potuerit illum securare? Prudentissimè quidem ab justissimis Ducibus Rangono, & Cæsare Martinengo sententia lata est; Sacramento enim dignioris statutum est, bona ne fide data in securitatem colloquerentur. Inventum est verum; reliquum verò erat in pectore Imperatoris reservatum, qui in medium multis præsentibus enunciavit, se velle domesticos ejus milites hanc habere auctoritatem, ut hostem suo nomine faceret tutum possint. Quibus verbis Donatus, reddito,

restitutoque sibi equo, ad Annibalem remissus est.

Interea Bastitam apud Poncarale, quod Oppidum à nullo incolebatur, fieri Scipio voluit, ne facilem Annibal haberet transitum. Gaido obiens ad Urceos-novos, ad Sursinum, & alia Oppida, quæ Venetorum exercitui perditæ obesse possent, neve comeatus impedirentur.

Decimoseptimo Kal. Sextiles excubias Venetorum, & præsidia structis equitum cohortibus, & peditum copiâ, vesperi hostis invasit. Quæ cum non auderent armis concurrere manumque cum hoste conferere, propterea quòd erant milites numero pauciores, ingenti clamore Scipionis exercitum concitaverunt. Scipio primus omnium pedes ad clamorem festinabat; deambulabat enim post cœnam, ita ut sit: sequimur. Interea equus Imperatoris affertur. Scandunt equos permulti milites, partim armati, partim inermes: hostibus appropinquamus. Franciscus Estensis, miles quidem egregius, sed infelix, hostem equitem aggreditur, sed à pedite hasta in inguine vulneratur, quo ictu illico cadens decubuit. Hunc pro sua animi magnitudine omnis pene exercitus in funere familiariter deslevit. Hoc tempore transfugis, qui permulti erant, operatur, & pedestri pugna, ubi quamplurimi utrinque, aut cadunt, aut sauciati sunt, magis dolo, & insidiis, quàm animorum præstantia, propterea quòd ad pugnam persæpe sine Scipione, nullo ordine servato, procedebatur.

Quintodecimo Kal. Sextiles Tibertus ad Brixienfium montium radices excurrit, quibus non satis damni attulit, tum propter locorum difficultatem, tum vel maximè quia Montani ejus regionis vias, & transitus diligenter servabant. Postero die idem ad Urbis portas excurrit, atque illic cum civibus, & stipendiariis, qui ad Urbem pro rebus agendis confluxerant, manum conferuit. Tandem occisis equis pluribus, & militibus suis nonnullis vulnere confectis, parvâ cum prædâ ad Imperatorem suum revertit.

Ludovicus Princeps Mantuanus in agrum Asulanum cum mille equitibus, & maxima peditum copia equitatum fecit. Hinc prædane mediocris quidem armentorum, gregumque, & captivorum tricentorum per pedites erepta est, sed negligentia equitum à militibus Scipionis vendicata. Erant enim Asulæ equitum duæ acies, quarum alteri præerat Petachias Viterbiensis, claudus veteri vulnere, sed miles prudentia, & magnanimitate perstrenuus; alteram Silvester regebat, quæ erat ex domesticis militibus Imperatoris. Hi cum hostibus ita viriliter dimicaverunt, ut Princeps Mantuanus ab illis discederet, captis sex tantum, & triginta Oppidanis, bovis octuaginta, equis militum tribus cum magnanimo milite Lazaro Pontoliano, cui erat etiam acies semiplena; ex Mantuanis verò sex & viginti equites capti sunt; id ita fuisse Literis Silvester confirmavit; nos verò inter cœnandum, ab inclyto Imperatore nostro Scipione accepimus.

LIBER TERTIUS EXPLICIT.

QUAR-

QUARTUS INCIPIT.

CUm nil ferè aliud federet animo Annibalis, quàm Scipionis castra aliqua ratione turbare, structis pontibus, XIV. Kal. Sextiles castra Scipionis noctu aggrediebatur. Quod cum Imperatori magnanimo cognitum foret, excubiatorum suorum diligentiam, aut, ut fama erat, indicio cujusdam militis intempesta nocte, ob causam tabernaculum egredientis, jubet ab Ducibus, & cujusvis ordinis militibus parari arma. At ipse perpauca domesticis comitatus in hostem se se confert, infectos adhuc pontes disturbat. Evolant Sfortiani, Scipio in tentoria sua revertitur; sed erant, qui dicerent, nonnullos milites ideo ponticulos construxisse, ut facilis vallum Castrorum egredientes ad Annibalem transfugerent.

Interea turris Montoroni sit, antemurali ad quindecim pedes latissimo, profundo verò ultra quinquaginta, inexpugnabilis. Cum esset ea in terreo colle sita, & naturam loci expugnatum difficilis; etenim sex & decem dies, totidemque noctes mille ferè mercenarii operi incubere, ac plaustra centum excisas arbores, sectas trabes, & ramos arborum deferebant, diligentissimis tamen utriusque ordinis militum praesidiis.

Nec minus apud Poncarale desertum Oppidum cotidie Bastita exurgit. Hæc maximam industriam, & diligentiam Scipionis construitur, aded ut nullis viribus expugnari possit; quod opus ideo fabricatum arbitror in transitu quodam difficillimo, ut comearus, & cætera supplementa castrorum inde, & sine praesidiis tuto duci possent.

Sed maxima est Brixienfium praesertim nobilium querela. Queruntur enim apud Urbis Magistratus, messes perditas, arbores, ac vitas excisas, pabula secari non posse, & Villarum suarum tecta, ac domos ad terram dejici, & igni trabes consumi; solos Artifices ditese esse, cum ipsi ex primariis fiant tenuiores; denique nihil superesse nobilibus, unde vivere queant. Tenuiorum autem alia querimonia est; dicunt enim, annonam caram esse, domos desertas, dispersas familias, jacturam undique esse maximam, deesse victum, nec locum esse, unde vel industriam, vel labore familiam suam alant.

Tertio decimo Kal. Sextiles Pollonus cum parva equitum manu equitat in Pavonenses. Parte alia Antonius Adrianus cum duabus Annibalis cohortibus in Manerbienfes inter redeundum cum præda, & captivis hosti ab hoste excurritur. Pugna strenuorum militum conferitur. Bracchiani numero pauciores. Pollonus licet inermis magna tamen calamitate hostem afflixit; sed lapsu equi in terram cecidit. Superfunt Sfortiani. Accurrunt Bracchiani, sed Praefectum eorum ab hoste liberare non possunt, cum & pauciores, & levi ferè omnes armatura ornati essent. Ergo captus est Pollonus, captique omnes ferè focii pudore affecti, quod illi subsidium afferre non poterint; Pollonus ab Annibale detentus est, cæteri liberantur.

Robertus Atheniensis, qui peditibus quingentis praerat, & alii quidam Centuriones

A Farfengum ex Cremonensi Oppidum vi expugnavit, ac focis in prædam dedit. Is ferè omnem agrum Cremonensem diligenter infestabat, propterea quod multa Oppida ab Annibale defecerant, & erant stipendiariis Venetis benemunita.

Duodecimo Kal. Sextiles cum Scipio ad Legatos profectus, ut solebat, dixisset, audissetque de rebus agendis illorum sententiam; acceptam demum veniam, ab illis discessit. Atque inter eundem, *eamus*, inquit ad eos Duces, qui aderant, *quid agatur ab hoste, experiamur*. His dictis cum in suam cellulam pervenisset, armis primum circumfunditur, equum deinde sibi afferri jubet. Fecere itidem alii Duces.

B Sed Capuanus, & Corneus armis praestantes primi. Itur igitur in Campos Montoroni, duobus millibus passuum à castris distantes; hic Tibertum Ducem cum acie suorum militum, & peditibus fortasse centum offendunt, ab ulteriore tamen parte Navilii amnis, unde turris munita erat, ad quam si quando opus foret, Sfortiani recurrerent. Stat Scipio observans, num citra amnem hostis ad dimicandum accedat. Tibertus Scipione cognito hæret, tanta est illius Imperatoris auctoritas. Pedites amnem tranant, quibus nonnulli equites erant subsidio. Tum Scipio: *Sinite*, inquit, *commilitones hostem accedere propius*. Simulabat enim illorum adventum quasi parvi facere, & Tiberti transitum morabatur, qui in

C ulteriore ripa spectabat quidnam ab Imperatore ageretur. Hic Scipio cohortatus milites: *Ite*, inquit, *magnanimi, o focii, propellite inde hostem, tranate amnem, & ad castra usque persequamini*; haud secus ac jussi faciunt. Stringunt equos agitatibus calcaribus, hostem aggrediuntur, cum illo manus aliquantisper conferitur. Ledebantur Bracchiani sagittis ab

ulteriore ripa provenientibus. Tandem victi Sfortiani dant terga, & fluvio freti, mortem acerbam fugiunt. Sed viri illi duo clarissimi, Capuanus, & Corneus, telorum genus omne contemnentes primi fluvium tranavere. Sequuntur alii. Occurrit Tibertus contra, pugnant

D utrinque perquam fortiter utriusque ordinis milites. Tunc Scipio, cujus invincibilis animus audet etiam difficillima, clara voce animos militibus suis addebat, aded ut minus puderet eos victos, quàm non victores ad Imperatorem redire; qua voce audita, ac visa Scipionis majestate, animi Venetis additi sunt. Sfortiani perterriti, ac Tibertus metuens paulatim retrocedere revocatis militibus ejus incœpit. Urgent Bracchiani, Capuanus, & Corneus omnium primi. Ad id tandem perventum est, ut Tibertus, alioquin magnanimus, satis cum pudore vallum turris ingrederetur, ne captus in ditionem Scipionis perveniret. Cum praesertim nulla ei foret subsidii spes, etsi turrim ipse ascenderit, tanquam Annibalis adventum, aut acies succenturiaturas speraret.

E Sed hoc de Scipionis auctoritate, Serenissime Princeps, audeo dicere, quod ne ipse quidem inclytus, ac fortunatissimus Imperator Annibal audet libenter cum Scipione certare. At de Tiberto, Duce quidem præclaro, sic dixerim, auctoritate, ac favore Scipionis fretus, clarum sibi nomen, & gloriam vendicavit.

Tantam

Tantâ enim benivolentiâ illi Scipio afficiebatur, dum stipendio Venetorum militabat, ut honores Præfectis suis eriperet, & illi daret. Dicit fortasse aliquis, quonam pacto id fieri poterat? Omnibus enim equitantibus, excursionibus, ac pugnis Tibertum cæteris Præfectis militaribus, ac Ducibus Scipio anteponebat; cui ipse auctoritate sua, & militibus semper erat subsidio. Quam quidem ob rem, etsi naturâ magnanimus est, tamen favore Scipionis longè clarior, longèque audentior factus est; id ipse accepti beneficii gratissimus non negabit. Quapropter cum Imperatoris auctoritatem, & animi præstantiam intelligeret; rectè sibi consulit præsentem Scipione hostibus cedere, ac terga nudare. Nam fortasse eum in vita postremum diem videre potuisset; tanto enim animo incensi erant milites ob præsentiam Imperatoris, ut eorum hastæ, non solum fugato, sed occluso in summo turre Tiberto, in parietes arcis frangerentur. Quibus tubarum voce revocatis, Scipio lætus, ovanisque in Castra sua revertitur. Tibertus vero turrim egressus, se se cum fociis ad Annibalem contulit.

Apud Glaream Abduæ interea Sfortiani turrim quamdam ad secundum lapidem juxta Revoltam Oppidum, unde ager Mediolanensis, ac Laudensis facillè excurri, & populari potest, in eorum potestate accepere, & adjuncto Muxia fluvio, in Abduam amnem majorem regna Annibalis tuta ab excursionibus reddidere. Quod factum nimium Annibali placuisse, omnium erat sententia, propterea quòd ejus subditi jam in portu navigabant.

Tibertus Dux diligentissimus constructis pontibus super Navilio amne, intempesta nocte villas in radicibus Brixiensium montium excurrit, cum cohortibus equitum sex, & magna peditum copia; sed parum in eo equitatu profecit, Oppidanis quinque captis, & bobus quatuor & viginti, propterea quòd præsenferant ejus adventum Brixienfes, & datis signis tormentorum, rem omnem Scipioni significabant. Hic cives dolore affectos quàm maximo exclamasse ad Deos ferunt, oblocutos plurima, & querimoniam haud mediocrem quidem cum Rectoribus Urbis eo gravius fecisse, quòd induciæ factæ forent in Veronensi, ac ipsis tantum esse bellum indictum: videre se aiebant Brixie Urbis calamitatem, & ruinam, venturam famem metuere, propterea perditam binos annos agriculturam; denique omnia variis sententiis querebantur.

Postridie Tibertus fugæ suæ non immemor, ulcisci quærens, novas rationes excogitavit, ut per insidias Scipio, vel magna cum jactura, circumveniretur, vel forsitan suâ sententiâ captus ad Annibalem traheretur; quare ante lucem tres equitum acies, & pedites ferè quadringentos intra vallum Montoroni clamlocat, sperans Scipionem (ut solebat) amnem præteriturum, ut cum hoste manum conferreret; sed transfuga quidam ex pedestri ordine has Tiberti insidias Scipioni revelavit. At Scipio c tra amnem in medios campos progressus, hostem secum dimicaturum expectabat, quoniam nusquam apparente, collectis utriusque ordinis militibus suis, ad tentoria regressus est.

Postero die Annibal tanquam ad prælium iturus, sumptis armis, structisque aciebus quamplurimis, & peditum centuriis, per ripas Navilii amnis in Montoronum venit, sperans Scipionis animos debilitare, qui omni ferè die in latos campos progrediens, Annibalem ad

concertandum provocabat. Sed eo die diligentissimus Imperator cum Legatis Bassitæ, quam apud Oppidum Poncaraldum fabricari magno studio faciebant, indulfit; quod etsi molestè Annibal tulit, Scipio tamen multo molestius, cui nihil gratius, nihilque optabile magis esse poterat, quàm cum Annibale armis certare, tanquam Dux maximi honoris, & gloriæ cupidus, sperans se se nunquam ad tabernacula inferiorem rediturum.

Marengus Gallupporum Scipionis Præfectus, & Angelus Politbetis equitatum in pabulatores Annibalis, & eorum præsidia fecerunt. In quo captis equis pabulatorum quamplurimis cum auxiliatoribus animo satis præstanti dimicaverunt. Hic Marengi sonipes occiditur, ex Galluppis capti duo, ex cæteris, qui secum ierant, capti tres, vulnerati quatuor, equi cæsi duo. Ex hostibus eques unus cæsus est, pedites duo, icti plures, pabulatorum equi capti quadraginta.

Imperatores ita suis finibus, suoque ordine continentur, ut nulli rei opera detur, nisi castellis terreis fabricandis; ille apud Gaidum super amne Navilio, ut tutò possit per omnem agrum Brixiensem usque ad radices montium discurrere. Hic apud Poncaraldum ut comeatus, & castrorum munitiones etiam sine præsidiis ab Urbe Brixia ire, ac redire ad castra possint.

Sexto Kalend. Sextiles quàm acri pugna utriusque Imperatoris exercitus dimicaverit, quo ordine, qua diligentia, & animorum excellentia confixerit; Serenitati tuæ meis Literis hoc tenore accuratè satis, ac diligenter significavi.

„ Illustrissimo Venetiarum Principi Domi-
 „ no Francisco Foscare, Porcellius Poëta felicitatem. Cum à Scipione Picinino tui Exercitus Imperatore gesta omnia in hunc usque diem præscriperim, eaque Celsitudinis tuæ nominis immortalitati consecrarem; dignam quidem res mihi visa est, quæ cum honore, & amplificatione tui Imperii occurrunt, virtute præsertim, & diligentia Imperatoris, ea aliquando Serenitati tuæ meis Literis significare, ut ab eo, qui militans scribit, rem ipsam accipias, & quod in hoc acri bello contra Ducem Mediolanensem geritur, temporibus tuæ invictissimæ dignitatis id præteriri Celsitudo tua nullo pacto putet. Accipe igitur novum prælium inter Scipionem, & Annibalem primos omnium Imperatores perquam breviter exaratum.

„ Cum Annibalis, Scipionisque Exercitus manum sexto Kal. Sextiles confervissent, essetque inter militum utriusque ordinis copias, concertatio crudelissima: volui Celsitudinem tuam, cui opus Commentariorum meorum devoveo, non latere; cum præsertim parum certa sit militiæ opinio, variaque gestarum rerum sententia; quod quandoquidem minimis rebus etiam cum vitæ meæ periculo interfui, posteritati diligentissimè volui consecrare.

„ Anastasius Sancti Angeli cum acie, quam habebat perstrenuam, & Matthæus Capuanus Dux quidem magnanimus ante lucem præsidio pabulatorum proficiscuntur; hos aggredi, Duce Roberto de Sancto Severino Annibalis nepote, simulant Sfortiani, ut eorum subsidio acies equitum, & peditum copiarum Scipionis Imperio moverent. Id Annibalem eo finxisse opinabantur, ut cum omni ejus exercitu ab adversa manu Scipionem

„ nem incautum circumveniret . Intellexit simu-
 „ latum facinus Imperator prudentissimus , &
 „ acies in præsidii subsidium ante missas , illico
 „ equitans ipse divertit . Fugitivus quidam in-
 „ terea properans nuntiat , venturum in latos
 „ Montoroni campos cohortibus structis , Anni-
 „ balem , & Scipionem Venetorum Imperato-
 „ rem ad dimicandum provocatum . Tum Sci-
 „ pio , cui nihil gratius , nihilque jocundius
 „ nunciari potuisset , hostibus inermis , ac per-
 „ paucis comitatus excurrit obviam , jubetque
 „ deferri sibi arma . Marengum Gallupporum
 „ Præfectum , & domesticos milites , quibus
 „ Silvester tunc absens præerat , sectari . In-
 „ campos se se confert , ubi neminem pugnatu-
 „ rum videt . Via est quædam , qua Blaneolo
 „ Gaidam versùs itur . Hac iter arripit , Rivulum,
 „ qui erat in medio , pertransit . Hostem in infi-
 „ diis armatum invenit , atque illum derepente
 „ invadit . Conferunt utrinque manus . Hic Ma-
 „ rengus Principem se ejus pugnae ostendit ,
 „ nunc hastâ , nunc gladio milites adversos pe-
 „ tens . Pugnat , ita me Dii ament , fortiter Gal-
 „ lupporum Scipionis manus . Parte alia viriliter
 „ dimicant Sfortiani : omnes pudore affectos ,
 „ terga hostibus dare pudebat . Bracchiani nu-
 „ mero pauciores . Sed virtus invida illis inerat ;
 „ tandem reflexo Sfortianorum pede , ac quinque
 „ captis , ita sponte separati sunt , ut pene om-
 „ nes utrinque fauciatii perfossis equis perlibenter
 „ secesserint . Bovus adolescens egregius , ac po-
 „ culorum Scipionis minister , perfosso naso ad
 „ genas gladio fauciat . Paulellus Romanus mi-
 „ litum judicio Annibalis decus , inermis hastâ
 „ occiditur . Marengus cæso equo , ac vulneri-
 „ bus tribus confossus ad castra revertitur . Ho-
 „ stium autem nomina , qui aut cæsi sunt , aut
 „ vulnerati , prætereo . Quæ etsi permulta sunt ,
 „ mihi tamen incerta existimes . Annibal interea
 „ structis ordinum omnium cohortibus , latos
 „ Montoroni campos milite suo occupat . Hi sunt
 „ inter Blaneolum , & Gaidam . At Scipio cum
 „ paternæ , tum etiam sui animi præstantiæ non
 „ oblitus , Tibicini imperat , omnes Ducum acies ,
 „ omnes peditum copias , sumptis armis pugna-
 „ turas acciri , & ad Imperatorem proficisci ;
 „ Nuntiantur res . Parent omnes . Eunt armati .
 „ Salutant Imperatorem , intenti quid sit agen-
 „ dum expectantes ; tum Scipio arridens : *hodie*
 „ inquit , *o socii arma hostium experiemur , ta-*
 „ *meti derepente ab omnibus Annibalis nervis in-*
 „ *vasi , ac provocati sumus .* Post hæc acies pri-
 „ mum disponit , hortaturque Duces , & Præfe-
 „ ctos ordinem datum , cuneis dispositis , servari ;
 „ deinde quos secum esse volebat , sectari se se ju-
 „ bet , domesticæ aciei milites ardentissimos , mox-
 „ que in hostem confertur . Parte alia Annibal ,
 „ qui campis jamdudum imperabat , ad aditum
 „ quendam pervenit , quem tutelâ veteris foveæ
 „ peditum tria pene millia tuebantur . Hic acci-
 „ pio , Serenissime Princeps , quanta est Scipio-
 „ nis auctoritas , quanta ejus animi præstantia ,
 „ quantique etiam ab hostibus acerrimus fiat .
 „ Cum fortissimus militum Annibalis cuneus adi-
 „ tum magna cum peditum copia invaderet : pri-
 „ mum viso Scipione abstinuit , ac certare pede-
 „ tentim , & moderatius cœpit . Scipio cupiens
 „ hostes intercipere , illos ad vineta , & arbores ,
 „ quæ inter utraq; copias erant , simulans ve-
 „ stigia flectere , deducebat ; fîsus virtuti , ac pe-
 „ ditum suorum centuriis ; quare abire simulans ,
 „ ad servandos milites , qui sine ordine cohorti-
 „ bus adungebantur , se se contulit ; has dum
 „ instruit , dumque imperat , quid acturæ sint ,

A hostis irruit , aditum vi superât , & Venetorum
 „ pedites in fugam convertit . Tentavit quinetiam
 „ alium quendam aditum vincere , quem Dux pe-
 „ ditum Matthæus Sancti Angeli non sine multo-
 „ rum cæde , & sanguine plurimorum effuso , ser-
 „ vavit . Erat Tibertus Brandolinus hostium pri-
 „ mus armis circumfusus , & galea comante pa-
 „ vonum pennis sublata ; hic vincendi gloria in-
 „ flammatur ; sed res cum Scipione hic agitur ,
 „ non cum illis , quos paulò ante in Veronensi
 „ cum Ludovico Principe Mantuano vertere ter-
 „ ga cœgerat . Hunc Blasius Bononiensis captum
 „ in castra Scipionis traxisset , nisi militum suo-
 „ rum acies perquam fortiter dimicans , Ducem
 „ suum de manu hostis liberasset , & Bononien-
 „ sem domesticorum peditum Scipionis Centurio-
 „ nem interclusissent , virtute sua , ac peditum
 „ suorum viriliter liberatum . Cessit igitur , qui
 „ erat pro aditu Bononiensis , ne vineta quidem ,
 „ ut cæteri deserens , etsi adfuerint ei pugnae om-
 „ nes Annibalis milites familiares , quos ipse
 „ Imperator Cæsareos socios vocat . Supervenit
 „ interea cuneus equitum Venetorum , & aliæ
 „ duæ acies , quæ pro cornibus stabant . Cuneus
 „ cum hoste manum conferit , pugnatque virili-
 „ ter , Rangoni magnanimi Ducis hortatu , qui
 „ illic aderat cum cohorte sua ab Imperatore
 „ dimissus . Supervenit Antonius Bononiensis mi-
 „ les , & Præfectus Scipionis perstrenuus , & alii
 „ quidam egregii milites cum acie Tolentina ;
 „ hic dubio Marte concurritur ; hic hastarum
 „ C onerati currus franguntur in cœlum ; hic aut
 „ cæsi , aut vulnerati milites cadunt ; hic equo-
 „ rum cædes maxima ; hic milites fugati , victi-
 „ que fuimus ; hic totiens hostem victores fuga-
 „ vimus . Jam hastæ militibus deerant . Jam fes-
 „ sus hostem ferire poterat nemo . Jam stabant
 „ omnium equi fessitudine immobiles , & ipsi
 „ equites ad pugnandum ardentissimi , anhelitu
 „ solo vivere videbantur . Tibertus apud inguen-
 „ fauciatius est , & alibi , ut ferunt , Bartholo-
 „ mæus Quarterius in eo prælio princeps hostium
 „ fuit , cujus equus haud dissimilis Buccifalasso
 „ à Mathucello Monferrariensi militi quidem
 „ egregio occiditur ; Antonius Bononiensis in-
 „ cubito . Palamon Antonii Martinenghi , adole-
 „ scens quidem magnanimus , Tibertum hastâ pe-
 „ tens , aliquantisper fugavit , abs quo demum
 „ D ense fugatus est . Pugnare viriliter , qui ab
 „ Annibale ad Scipionem transfugerant , Mathu-
 „ cellus Monferrariensis , Marianus , Baptista
 „ Planellus , & Baptista Ballus , Fustichettus ,
 „ Octavianus , clarum aliquod facinus agere ,
 „ aut simul oppetere conjurati . Parte alia Pollo-
 „ nus , qui superioribus diebus captus , arma
 „ contra Annibalem ne caperet , jusjurandum de-
 „ derat , palantes pedites inermis ad aditum re-
 „ dire , quem tenebat hostis adhuc , aut blandis
 „ vocibus hortabatur , aut gladio compellebat .
 „ Tum Scipio , cujus virtus irrequieta est , le-
 „ E ctis centum fortasse sagittariis , vocatisque tri-
 „ bus equitum cohortibus , ad hostem consulo re-
 „ vertitur . Hunc posteaquam dispersæ peditum
 „ copiæ redeuntem conspexere , Bracchianæ vo-
 „ cis favore collecti sequuntur vestigia Impera-
 „ toris , adeò ut qui priori pugna fugerant , hi
 „ pudore affecti nunc inhæreant calcaribus Sci-
 „ pionis , etiam cum maximo vitæ eorum peri-
 „ culo . Hoc cum clamore læto Tibertum Du-
 „ cem , Robertum Annibalis nepotem , & cæte-
 „ ros , qui aderant , milites præstantissimos , Sci-
 „ pione primo omnium , aggrediuntur . Quo vi-
 „ so , hostes arma parum tractantes paulatim
 „ cedere , sparfos eorum pedites revocare , & in
 „ „ cam-

33
 „ campos converti, dimisso vi adieu, praelium
 „ meo iudicio recusabant; sed quid tam mirum?
 „ Hoc tibi, Serenissime Princeps, persuaderi ve-
 „ lim; quodcumque Scipio proficiscebatur, eodem
 „ Num victoria secuta est. Hic Scipio sagitta
 „ apud Suram perfossis oculis vulneratus est,
 „ quod nemini unquam, nisi in tentoriis revela-
 „ vit: ne animos victis hostibus adderet, & mi-
 „ lites ejus stupore aff. et in fugam converteret.
 „ Magna profecto Scipionis constantia, & Impe-
 „ ratore Romano dignissima; indoluit Annibal
 „ vehementer, amissum aditum, quo servato spe-
 „ rabat, se eo die victoriam indubitam consecu-
 „ turum; sed vana spe illusus est, prudentia,
 „ et dignitate magnanimitate; & diligentia Scipio-
 „ nis. Quare illico restitit cohortes, & in la-
 „ tos campos Gaidum versus deduci jubet, ne
 „ in arctis locis a peditibus, quorum maxima
 „ erat nobis copia, circumveniretur; Scipio au-
 „ tem cuneos, & acies in eisdem campis instru-
 „ it, & Annibalem ad dimicandum equo in-
 „ loco etiam atque etiam provocavit. Ille suas
 „ copias in castra ejus reducere procurabat, &
 „ ad id dabat operam diligentissime. At in eo
 „ praelio duo & decem ex Venetis caesi, vulne-
 „ rati lethaliter quadraginta, levi autem vulnere
 „ faucibus centum & sexaginta, equi triginta ex
 „ nostris decubuerunt, perfossi centum & viginti;
 „ ex hostibus, ut ajuat, caesi pauciores, vulne-
 „ rati plures duplo, ut affirmant, qui inde ve-
 „ niunt, de morte equorum, & plagis excessit
 „ medicina modum. Legati prius ancipites, nunc
 „ incredibilem Scipionis virtutem, & animi ma-
 „ gnitudinem admirabantur, ac mirifice collau-
 „ dabant. Revocatis igitur Venetorum copiis
 „ Imperator invictis cum Legatis, ac Ducibus
 „ ad tentoria fando revertitur. Vale. Ex victo-
 „ riosissimis Castris Divi Marci, quinto Kal. Sex-
 „ tiles. *Id est, pridie Nonas Sextiles.*
 „ Pridie Nonas Sextiles Tibertus cum Ro-
 „ berto Sanseverino insidias Scipioni paraverunt
 „ in eo loco, ubi cum Venetis pugnare consue-
 „ vorant, delectis quingentis equitibus, & pe-
 „ ditibus ducentis. Scipio inermis, paucisque
 „ militibus, & sagittariis fortasse quadraginta
 „ comitatus, in campos Montoroni, ita ut sole-
 „ bat, profectus est, ut exploraret loca, si quan-
 „ do opus esset fortunae vicissitudines experiri.
 „ Puer quidam interea ad Scipionem transfugit,
 „ nunciatque, insidias sibi paratas esse, magnam
 „ in latebris esse utriusque ordinis militum multi-
 „ tudinem, monetque, ut caveat ne tam liberè
 „ per campos parva manu vagetur; erant cum
 „ Imperatore nonnulli milites expediti, qui cum
 „ hostibus etiam expeditis futuræ pugnae jaculis
 „ proludebant. Ad quos Scipio: *ne*, inquit,
 „ *commilitones egregii, atque armis accincti ad*
 „ *me confestim revertimini.* Interea aliquid boni
 „ fiet. Evolat jussi omnes. Tum vocato ad se
 „ Laurentio fido tubicine, imperat, ut universus
 „ Exercitus in arma moveatur, properentque
 „ primum peditum copia, & Centurionum om-
 „ nium sagittarii. Sequebantur interea Scipionem
 „ Castrotum praesidia, quæ bifariam ita distin-
 „ guit, ut alteram partem in medios campos tra-
 „ jiciat, idque ut hostem alliciat, ac spe inani
 „ pascat, donec pedites, & cohortes adventent.
 „ Reliquam non satis longè sequi imperat. Ka-
 „ rolem Muntonis Comitem pro venturis cohorti-
 „ bus ordinandis substituit. Ego Scipionem se-
 „ quor, cujus diligentia, & animi magnitudo,
 „ non solum admirationem, sed stuporem quen-
 „ dam intuentibus affert, absentibus verò non
 „ facta, sed ficta esse videantur; sed cum dete-
 „ tam. XXV.

A etas ejus insidias hostes intelligerent, pudore
 affecti sunt, manum cum hoste non conferere,
 propterea quod jam advesperascebat, & cum
 hostibus non pugnare turpissimum ducebant;
 quare structis militibus Robertus profiliit, Ti-
 bertus verò restitit, in tempore succenturiatu-
 rus. Advenienti Roberto obviam fit Scipio
 paucis militibus comitatus. Concurrunt utrin-
 que ardentissimi milites, ex Bracchianis primus
 omnium Mathucellus. Parte adversa Robertus
 Dux, franguntur hastæ; supersunt alii egregii
 quidem milites, feriunt pariter, nunc hasta,
 nunc gladio, nunc jaculis, nunc clava, & omni
 telorum genere perstringuntur. Aberant ab
 utraque parte pedites, qui in parte campi in-
 feriori concertabant, & acerrimè quidem. Su-
 perveniunt cohortes in subsidium Scipionis.
 Sunt parte alia, qui hostibus subsidium ferant;
 hic pugna parvi temporis crudescit; hic Mars
 utranque aciem fortiter pugnantem spectat, ac
 nemini inclinat; hic trunci hastarum aëra
 cum fonitu verberabant; hic campus ruptis ha-
 llis repletus est. Bracchiani tandem superiores
 esse incipiunt; cadunt retro Sfortiani, nunc
 faciem, nunc terga vertentes. Quingentos ferè
 passus Scipio vehementer persequitur, voce ala-
 cri milites suos cohortatus ad eorum honorem,
 & gloriam Imperatoris. Interdum hostis pro-
 pter subsidia reficiebatur, firmabat tunc Sci-
 pio sapientissimus vestigia, dum advenientes
 propius acies propinquarent; sed nox adveniens
 hosti favorem præstitit. Quem profectò usque
 ad castra eorum insecuti fuisset, sed nox
 praelium diremit cum honore summo, & glo-
 ria Scipionis, cumque amplificatione auctori-
 tatis militiæ Venetorum. In hac pugna Capua-
 nus, & Corneus perstrenuos sese milites præ-
 buerunt. Angelus Politbetis, dum hostem cap-
 tis loris trahit, in inguine fauciatur. Mariani
 dum manum Roberto Duci injicit, equus oc-
 ciditur; Planellus in medio hostium deprehen-
 sus sua virtute hostiles manus effugit; unus ex
 Venetis casu equi captus est, equi decem vul-
 nerati, eviscerati duo, milites vulnere perstrin-
 cti quatuor & decem, caesus verò unus. Ex
 hostibus caesi tres, perfossi sex & decem, equi
 octo eviscerati, vulnere autem confossi qua-
 tuor & viginti. Scipio prætermisâ equestri
 pugna ad pedestrem audito ingenti clamore se
 contulit, suos milites paulatim cedentes invē-
 nit; propterea equites, qui ad hostium favo-
 rem concurrerant, nostri Scipione viso hostem
 clamore læto petivissent. Sed gradum Impera-
 tor propter imminentem noctem contineri vo-
 luit, omnesque secum unâ Porcianum versus
 redire imperavit. Quod hostium Duces perli-
 benter fecisse non ambigo.
 Postridie Scipio cohortem Colellæ Neapoli-
 tani Annibalis Praefecti tranans Navium am-
 nem cum expeditis militibus in fugam conver-
 tit. Joannes Troilus ante omnes pro pudor!
 hastatos, galeatosque milites ab inermibus tra-
 nato vi flumine superari. Jam video, Illustris-
 sime Princeps, facillimam Annibalis fortunam
 immutari, quandoquidem ejus commilitones
 sueti omnem Exercitum vincere, tam facile à
 Scipione superentur. Jam deditit Annibal vi-
 dere. Sed æstimo jure hæreditario id fieri, ut
 quem belli parens Scipionis pater usque vice-
 rat, eum superare filius consuecat. Idque fa-
 tis datum etiam puto, cum pro gloria Scipio-
 nis, cui victoriam hanc reservatam speramus,
 tum & in primis pro salute Reipublicæ Vene-
 torum, proque amplificatione tui Imperii, quo
 Prin-

Principe Venetorum Regna semper armis, justitia, & consilio viguerunt. Sed redeo ad rem. Ex quinquaginta militibus pars vallo Montoroni occlusa est, pars agilitatis calcaribus, dantisque loris vento similis fugit, clara voce subsidium petens; pars sine ictu ac molliter capta est. Expectat ad noctem Scipio, si quis subsi-

diu afferat, ut cum illo arma tractet. Sed nemo implorantibus auxilium attulit; quamobrem Scipio ridens viles, abjectosque Sfortianorum animos, facibus in castra revertitur, captis octo equitibus, ac peditibus sex & viginti, quos omnes jure belli liberaliter ad Annibalem sine equis remisit.

LIBER QUARTUS EXPLICIT.

QUINTUS INCIPIT.

DUm hæc agerent, Ursus Dux Cremonensium agros excurrere, populari, & extinguere pro viribus ab Imperatore jussus est, ut aliqua bellum divertere in Annibalis Regna possit, quo Brixienfes tot modis ab utroque Exercitu vexati aliquantisper requiescerent. Ille locum quendam, Bredam nomine, accepit, ibique Bastiam propter loci opportunitatem fundavit. Erat enim vicinus Cremonæ ad tertium lapidem, unde Urbs facile ex pluribus locis infestabatur, comneatus, & supplementa castrorum impediabantur. Hanc Cremonenses prohibere tentaverunt, quod cum facere non possent, Annibali, ut provideret ei malo, supplicavere; Annibal id ægrè ferens, decem equitum cohortes, ac mille ferè pedites ad rem turbendam demisit; hoc cum primùm Scipio intelligeret, Legatos viros quidem sapientissimos, & in aliis, quas permultas habuerunt, legationibus fortunatos consuluit; qua in re consultum est, ut Præfecti quinque cum peditibus octingentis in Urbi subsidium mitterentur. Erat enim in Cremonensi apud Paternum Oppidum Robertus Atheniensis quingentorum peditum, & equitum centum & quinquaginta, Dux, qui Cremonenses non minus, quam Ursus infestabat. Interea murus Bastiæ terreus surgit; Cremonenses excursiones crebras, & populationes patiuntur. Parte alia, apud Gaidum castellum mirabile attollitur.

Sexto Idus Sextiles Capuanus in subsidium Venetorum cum sagittariis ducentis, hastatis peditibus tricentis, scoppetteriis sexaginta demittitur, propterea quod Annibal tres acies, & pedites quadringentos in auxilium Cremonensium noctu antemiserat. Sunt igitur in Cremonensi pro Venetis Ursus, & Capuanus, quibus delegatum est bellum Cremonense per Imperatorem, & Legatos. Anastasius Cola Sanctæ Agathæ, Nardus Antonius, & tres cohortes Johannis Comite sine Duce, qui in bello Veronensi captus, & detentus est. Ex Sfortianis autem Sacramor Vicecomes, Troylus Archamonus, Malcorpus Præfectus militaris, & reliqui numero equitum octingentorum, qui omnes cum hoste armis crebrè concurrunt.

Interea Literæ ad te, Serenissime Princeps, ex amplissimo Patre Cardinali Græco de direptione, & extinctione Constantinopolitana, pro honore Italiæ, pro Christianæ Fidei conservatione, pro Christi Dei nostri gloria, tandem pro Barbarorum desolatione, & ruina, composita prius inter Christianos tranquillâ pace, in hunc tenorem demittuntur:

„ Illustrissime, & Excellentissime Princeps.
„ Dittuli ante hunc diem infelicem, & calamitosam Urbem nostram Constantinopolim tuæ Celsitudini commendare, cum pudore quodam subrustico retractus, ac pro commo-

do, & salute Patriæ rogans, meum ipsius commodum viderer quærere, tum quia sua sponte Inclytus Senatus vester (ut est erga omnes afflictos clementissimus) tantum opis, præsidii que pararat, ut omnes indubiè extimarent satis id superque esse ad eam Urbem tutandam, ad arcendos à moribus Barbaros, ad impetum crudelissimi hostis comprimendum. Quod utinam eò tempore appulisset; non enim essemus spe, atque opinionione nostra fraudati; verum non negligentia vestra, cujus in tanta re ne simulacrum ullum apparuit unquam, sed vicinitate hostis, & importuno anni tempore, & satis ita volentibus factum est, ut dum in medio cursus est classis, dum spe victoriæ alacres copiarum in hostes feruntur, præverterit Barbarus, urbemque, & situ loci, & moenibus, & comeatu, & omni genere præsidii munitissimam, quam omnes animum integrum posse pati obsidionem sperabant, viribus expugnaverit. Rem auditu terribilem ita ab omnibus, qui in se aliquid humanitatis habent, & præsertim Christianis, deplorandam. Me miserum! non possum hoc non sine maximo dolore scribere. Urbs, que modo tali Imperatore, tot illustribus viris, tot clarissimis, antiquissimisque familiis, tanta rerum copia florebat, totius Græciæ caput, splendor, & decus Orientis, gymnasium optimarum artium, bonorum omnium receptaculum, ab immanissimis Barbaris, à sævissimis Christianæ Fidei hostibus, à truculentissimis feris capta, spoliata, direpta, exhausta est. Publica dilapidata, privata opes extinctæ, Tempia argento, auro, gemmis, Reliquiis Sanctorum, aliisque pretiosissima suppellectilia opulentissima nudata; Viri instar pecudum trucidati, abductæ mulieres, raptæ virgines, infantes, è parentum complexibus sublatis, & si qui ex tanta clade superferunt, vel in vinculis, ut ære redimantur; servati, vel omni genere cruciatus affecti, vel ad turpissimam servitutem redacti; fana, ac delubra Sanctorum maledictis, verberibus, cruore, & omni flagitiorum genere foedata; Castra in Templis Dei, atque sacra in castris habitata. O miseram, o infelicem, & in brevi tam celerem, ac variam civitatis commutationem! Quis cum hæc legerit istarum rerum ignarus facta, non ficta esse crediderit? Sed nolo calamitatosam patriam apud te deplorare, cui hæc fortasse notiora sunt, quam mihi ipsi, præsertim ne videar confricare vulnus tuum, quem fatu- voluerunt miseriarum nostrarum esse participem. clausis in ea Urbe tot Civibus Venetis, & nobilissimis hominibus, tot Patricii Ordinis viris, qui utinam meliorem quam nostri fortunata experti, incolumes aliquando

„ in Patriam revertantur. Certè verendum est,
 „ ne eadem procellâ vexati pariter perierint;
 „ mihi verò data est facultas liberè imploran-
 „ di auxilium, non jam pro Patriæ, non pro
 „ Civitatis meæ salute, sed pro tutela om-
 „ nium, pro Christi gloria, pro Christianæ
 „ Fidei conservatione, Christianorum honore.
 „ Quo in loco pluribus exponere poteram,
 „ quantum periculi immineat Italicis rebus,
 „ ne de reliquis dicam, nisi truculentissimi
 „ Barbari imperus comprimantur; verùm ne-
 „ que me latet, eas rationes Senatui vestro
 „ notiores esse, quàm mihi, & ad finem festi-
 „ net epistola. Hoc unum breviter dicam, è
 „ duobus alterum necessarium fore, vel ut
 „ Celsitudo tua unâ cum cæteris Christianis
 „ Principibus furorem, ne dicam rabiem,
 „ Barbari in hisce initiis comprimat, atque
 „ constringat: non solum se, suaque tuendo;
 „ verùm etiam offendendo hostem, vel ut ille
 „ mox reliquâ Græcia, quæ nunc vestro Im-
 „ perio subiecta est, insulisque omnibus ve-
 „ stris, præterea etiam Pannonia, atque Illyrio
 „ potitus, Italicæ quoque res in maximum
 „ discrimen adducat. Deventuros autem ad
 „ hæc quàm facillimè Christianos Principes,
 „ cùm tales causæ sint, tam acerbæ, tam gra-
 „ ves, tam novæ, cum de salute communi,
 „ de Christiana Religione, de Christi gloria
 „ agitur, nemo est, qui non speret, præser-
 „ tim à Celsitudine tua, vestroque Senatu,
 „ cujus auctoritas maxima, est invitatus. Qua-
 „ propter te hortor, Inclyte, atque Illustrissi-
 „ me Princeps, & quibus possum precibus,
 „ rogo, obsecro, obtestor, ut compositis ali-
 „ quando Italiæ rebus, sineque bellis, quibus
 „ Christiani Principes invicem sævitis, imposito,
 „ ad majora convertas oculos, vagantemque
 „ in Christianorum fines furibundum hostem,
 „ & cuncta immaniter prosternentem, aspicias.
 „ Unde putas eum in tantam insolentiam pro-
 „ rupisse? nimirum quia vos cernit Christia-
 „ nos Principes invicem bella gerentes, ma-
 „ nus vestras vestrorum sanguine maculatas,
 „ arma cruore Christianorum fœdata; hæc
 „ illum audacem faciunt. His fretus, præci-
 „ puam Græciæ Civitatem nuper aggressus ex-
 „ pugnavit, diripuit, & extinxit; quòd si
 „ vos, ut Christianos Principes decet, posito
 „ hostili animo concordēs, atque unanimēs
 „ intelligeret ad Christianæ Religionis ampli-
 „ ficationem incumbere, mihi crede, non mo-
 „ dò alienis abstineret; sed loco maximi mu-
 „ neris duceret intra fines suos posse consiste-
 „ re. Eja igitur, Princeps inclyte, expergis-
 „ cere, expergiscere aliquando, & extinctis
 „ inter se Christianorum odiis, quod tibi, qui
 „ & auctoritate plurimum vales, & sapientia
 „ polles, facillimum erit, pacatos, atque
 „ tranquillos animos indue, & ut tecum unâ
 „ ad ulciscendam Barbarorum injuriam, ad
 „ extinguendum Christianæ Fidei hostem, ad
 „ eam civitatem, quæ olim vestræ Reipubli-
 „ cæ fuit, quæque adepta futura est, ante-
 „ quam Barbari etiam Peloponense occupent,
 „ recuperandam incumbant. Hortare, pro-
 „ voca, allice; nihil hoc utilius imperio tuo,
 „ nihil Italiæ, & universæ Christianorum rei-
 „ publicæ commodius, nihil immortalis Deo
 „ acceptius, nihil nomini tuo gloriosius facere
 „ potes; qua in re, si quid parvitatem meam
 „ posse tua Celsitudo intellexerit, vel in le-
 „ niendis nostrorum animis, vel in his ad bel-
 „ lum Barbaris inferendum adhortandis, nul-

Tom. XXV.

„ lum laborem, curam, sollicitudinem recu-
 „ sabo. Valeat Illustris Dominatio vestra. Ex
 „ Bononia die tertiadecima Julii MCCCCLIII.

„ B. Cardinalis Tusculanus Bononiæ Legatus.

Georgius Targhetta primus peditum do-
 mesticorum Annibalis, ad Scipionem transfu-
 git; hunc Veneti ducentis peditibus datâ sti-
 pendii pecuniâ præfecerunt; is postquam se se
 rebus omnibus apud Urbem Brixiam munivit
 dum ad Venetorum castra reverteretur, à mi-
 litibus Annibalis captus est, & ad Imperato-
 rem deductus; quem cruci affixisset, nisi apud
 eum preces militum quamplurimum valuissent;
 sed erant, qui dicerent, id ab Annibale con-
 sultò factum, quemadmodum experientia do-
 cuit anno superiore, ut Veneti acceptâ pecu-
 niâ à militibus ejus fallant.

Dum hæc fiunt, tres Scipionis Præfecti
 militares egregii Angelus Politbetis, Marru-
 chus, & Angelus Dirutanus, hostilem terram
 equitatu suo discurrunt; tandem consultò in-
 insidiis aliquid emolumenti futurum expectant;
 cum his erant equites quinquaginta, & dome-
 stici pedites Scipionis centum, quibus præerat
 Bononiensis Centurio. Hos omnes Sforciani
 milites quadraginta, quibus Gaspar Vicomercato
 præerat, incautos aggrediuntur, impro-
 visosque nunc huc, nunc illuc sponte sua
 agunt; feriunt crudeliter, arma exuunt, ac
 captos in parte ad Annibalem trahunt; sed
 postea quàm nonnullis vagantibus tempus con-
 cessum est, casside armari, & hastas manu
 capere, primum convenere, dehinc auxilio
 quorundam peditum arctos aditus capientes,
 hostem per campos retro fugere coegerunt,
 adeo ut, captivis dimissis, tres ex eorum nu-
 mero caperentur; ex Bracchianis verò equi
 quatuor leviorum equitum capti sunt, & cum
 illis miles unus Angelus Politbetis in ilibus per-
 stringitur. Marruchus in facie, Cimarostus per
 utrumque inguen confoditur; in hac pugna
 Hericus mactus non mediocrem virtutem
 ostendit, qui ab Annibale ad Scipionem trans-
 fugerat, cumque miles est naturâ egregius,
 tum; & in primis quòd Annibalis indignatio-
 nem fugiebat; captus enim, laqueo fuisset sine
 miseratione suspensus.

Sexto Idus Sextiles per Exploratores co-
 gnitum est Annibali, facillè eripi posse armen-
 ta, quibus commeatus, & supplementa ca-
 strorum deferebantur, quæ erant pabulandi
 gratiâ in lamis, & paludibus circumclusa.
 Quare Corneus, & Cæsar Martinenghus opi-
 nantes ficcas solis siccitate paludes esse, ac posse
 equites in illis percurrere, ut exploratorum
 suasionem acceperant: equitatum ingentem sex-
 centorum militum, totidemque peditum para-
 vere; mox ad paludes se conferunt, pedites
 pascentia armenta cogunt, ad aditus referunt,
 ut tutò in castra Scipionis deferre possint. In-
 terea hostis, qui erat præsidio armentorum,
 subsidium futurum expectat; omnia enim
 etiam cœlum clamoribus auxiliaribus insona-
 bant; jam subsidia adiunt, copias peditum
 nostrorum inter paludes offendunt, ferro, ha-
 stisque perfodiunt, adeo ut incolumes per-
 pauci evaserint. Hostes prædam jam perditam
 vendicaverunt, captis quadraginta peditibus,
 quibus equites Venetorum propter paludis im-
 pedimenta, auxiliari nullo pacto potuerunt.

Postero die Tibertus pabulatores Veneto-
 rum invasit, quibus à Scipione ita celeriter

D 2

sub-

subventum est : ut nisi castra Annibalis Tiberus repetiisset , à Sociis Matthæi Sancti Angeli peditum Ducis interclusus ad Scipionis manus eo die invitus pervenisset .

Johannes Antonius Gattamelatae filius Castrorum suorum loca commutare ab Imperatore jussus est , nam cum versus Balneolum tendisset , Lenum versus impedimenta , & tabernacula detulit , unde erat suspicio moturum Annibalem , & eo copias trajecturum . Sperabat enim Scipio eo pacto institutum Annibalis interrumpere , ne ad alia loca Cremonæ vicina castra ejus transferret , ubi novum bellum erat exortum , missis hinc inde magnis copiis à Scipione , ut offenderent ; ab Annibale verò Cremonensis agri defendendi gratiâ .

Pridie Idus Sextiles Imperator Capuano clam imperat , ut Castellum Leonis , quod Oppidum morbo laborabat , subita cingeret obsidione , ratus in potestatem Venetorum venturum , propterea quod omnes ferè Oppidani peste vexati , habita prius securitate , villas incolabant . Imperium Capuanus diligenter executus est , nam & Oppidum circumfedit , & quos extra invenit cum gregibus , & armentis , salvos esse voluit , etsi de ea re varii essent sermones . Annibal hoc factum impacienter ferebat , Literis suis significans omnibus Mundi Principibus , Rebusque publicis fraudatam Scipionis , & Legatorum fidem , quæ rupta securitate Oppidanis Castellum Leonis non servetur . Erat enim illis potestas securitatis ratione , eorum arbitrio , ut Oppidum aggredi , atque ingredi possent . Ad hoc Scipio justissimus Imperator , & Legati , viri quidem ut summa sapientia , ita & singulari justitia præditissimi , Oppidanis inquirunt , non Oppido salvum conductum esse validum , nec fraudari securitatem , si quis Oppidum , aut Urbem vendiderit , eam præsertim , quæ sese in ejus ditionem venturam visa castrametatione pollicetur . Quis enim neget , vocatis Principibus ad Imperium accedere ? Scipionem Oppidani præmissis nunciis advocavere ; vocati Capuanum ante miserunt ; quid igitur peccarunt ? cum Annibal ad Quinzanenses superiori anno vocatus accessisset . Præterea , ut aiebat , Capuanus cum Oppidanis introeundi , egrediendique tradita esset potestas , id se facturus recusabant . De præda autem , quæ Capuano vicio ascribebatur , sic Legati respondebant . Securitatem hanc eo factam , ut ab Annibale in usum Cremanorum par facta esset ; quod ita factum est ; post paucos verò dies factam à Sforcianis prædam in agro Cremano apertissimâ querelâ Cremanorum etiam Legati testabantur ; quare licebat acceptam contumeliam ulcisci ; siquidem pars justitiæ est vindicatio ; hæc omnia ita fuisse , Legati viri quidem religiosissimi jure jurando , me præsentem , confirmarunt . Quis igitur justius agat ? Nos Jureconsultis relinquimus . Illud verò certissimum est , Oppidum circumfessum magno omnis ordinis subsidio , magnâque Oppidanorum ejus regionis copiâ , & supplemento rerum omnium ad usum militiæ necessariarum ; perpaucos esse , qui Oppidum tutari possint , quamvis difficultate loci , & arcibus , quas duas habet , Oppidum sit penè , ut ajunt , inexpugnabile . Interea ænea tormenta ad deiciendos muros illuc delata sunt , & copiæ in subsidium crescunt ; hinc plusquam in ceteris locis diligentiam Scipio servavit , sius virtuti militum , & Capuani , cui ea res delegata erat ; attamen in subsidium loci nonnullos Sfor-

A cianos cum Donato milite perstrenuo . . . . . ingressus negari non potest ; quod fuit initium calamitatis Exercitus Venetorum ; nam decimo septimo Kal. Septembris Castello Leonis succurritur à Corrado Duce magnanimo , & Annibalis fratre cum cohortibus octo , & peditibus quingentis , cum essent Venetorum acies tres & decem , pedites mille , stipendiarii , & Oppidanorum multitudines , Capuano Duce , qui literis Scipionem Imperatorem certiozem reddebat , Oppido nullo pacto ab Annibale subveniri posse ; hinc primùm excubiatores capti . Velites in clunibus equorum ducti , Oppidum ingressi sunt . Fugatæ acies , & copiæ peditum circumfusæ ; hinc sine pugna capti equites ducenti & quinquaginta , pedites verò , & Oppidani tricenti ; hinc capta sunt ænea tormenta , & Anastasius Præfectus , qui erat eorum custodiæ deputatus , ac solus in acie viriliter pugnavit ; hinc capta sunt omnia ferè militum impedimenta . O viles milites & abjectos ! O animos muliebres , tantam hominum multitudinem à tam parva manu hostium superari ! Sed profectò negligentiam accusandi sunt ; ah rem tantam tam negligenter agere , ubi omnis Venetorum status , omnis spes erat reposita cum honore , & gloria Scipionis ! propterea quod eo Oppido ad fidem Venetorum deducto , oportebat Annibalem regnis suis subsidium ferre , præsertim agro Cremonensi , qui erat omnino hæc calamitate deperditus ; quam quidem ob rem necesse fuisset Brixiensibus non esse amplius infestum , & subditis ejus succurrere ; sed vigilias superioris noctis , in qua tota armati vigilaverant , fuisse hujus calamitatis causam , Capuanus allegabat . Hæc quàm honesta purgatio sit , Serenissime Princeps , tuo , Sapientumque judicio existimandum relinquo . Corradus Dux lethaliter in capite sauciatus est , Capuanus in cervice , sed vulnere leviori . Jacobus Comite , in nodo pedis ; hinc præstanti animo dimicasset ; sed illum in medio pugnae socii deseruere , fecere itidem Capuani milites , qui , & impedimenta , & equos , & arma , quæ ibi habuit , omnia perdidit .

D Dum hæc aguntur , Scipio profundis fossis , & muris terreis vallat , ut essent ejus castraturiora , quandoquidem quamplurimis equitum cohortibus , ac peditum multitudine exuta erant ; ex hinc Oppida Benaci lacus tutarentur ; inde Cremonensem agrum infestarent . Nec secus Annibal facit , qui vel pro Alexandrini belli præsidio contra Gulielmum Monferrariensem , vel pro auxilio belli Parmensis in Corregii Dominos , vel pro subsidio Cremonensis agri contra milites Scipionis vix cum dimidio exercitus sui restiterat .

E Karolus Dux magni Ducitoris quondam Braccii filius , acceptâ ab Imperatore veniâ cohortes duas ad excurrendum Mediolanensem agrum demisit ; sed cum nec unde transire possent , turrim duobus fluminibus cinctam , quam pedites per pauci servabant , primùm obsedere ; Centuriones , qui subsidio illis veniebant , renui pugna superaverunt . Tandem in Venetorum fidem turrim acceperunt . Mox Agrum Mediolanensem excurrerunt , unde ad Imperatorem cum præda non mediocri , & captivis nonnullis reversi sunt .

Terrio decimo Kal. Septembris tempesta quammaxima , ingenque cœli ruina castris utriusque Imperatoris supervenit , atque omni Brixia regioni , adeo ut multæ villarum domus caderent , ventorum , & aquarum tempestate ,

state, quamplurimæ arbores è radicibus evel-
lerentur, & militum permultorum tentoria
per aërem, admirantibus omnibus, duce-
rentur.

Apud campos Montoroni novum pugnae
genus inventum est; fortissimi enim milites,
qui armis circumfusi præstare ceteris solebant,
nunc inermes longis jaculis lato ferro utuntur,
quas lanceas cerealeas vocant; quibus aut in-
ermem hostem, aut levioribus armis indutum
Maurosum, Hispanorumque more feriant; quo
in novo decertandi genere permulti, & clari
quidem viri decubuere.

A Cum Scipio hostem deducere ad commu-
nem pugnam nequiret, sextodecimo Kal. Sep-
tembris, cum sola tyronum acie, cui Bous
adolescens præerat, paucisque peditibus,
& sagittariis præsidia castrorum Annibalis in-
vasit. Quæ ad obices usque infecutus est; quod
factum Annibal simulans parvi facere, equiti-
bus nonnullis levioribus, qui id orabant, di-
micare concessit; hæc tyrones, hortante tan-
tùm Imperatore, viriliter pugnaverunt, præ-
sertim Johannes Cremanus, qui eo se die Prin-
cipem suæ ætatis ostendit, in hac pugna ex
Bracchianis nonnulli sauciati sunt, tamen . . .

LIBER QUINTUS EXPLICIT.

SEXTUS INCIPIIT.

C Um ab utriusque illustrissimi Impe-
ratoris Exercitu armis adhuc in-
victis sæpe certaretur, crevissetque
plurimum etiam apud hostes Sci-
pionis auctoritas; Nicolaus quin-
tus Pontifex Maximus pro officio suæ Beatitu-
dinis, paci, ac tranquillitati Italicæ consulere
instituit, cum propter sui nominis immortali-
tatem, quam ex pace consequi videbatur, tum
& in primis propter Barbarorum victoriam,
superata, ac direpta Constantinopoli, quæ
Urbs erat non modò Græciæ totius caput, sed
Orientis decus, & ornamentum. Verebatur
quin etiam, ne Rex ille Teucrorum sævissimus
Exercitum, quem habet ingentissimum, in
Italiam trajiceret, & Urbem Romam rerum-
olim Dominam, firmamque Apostolicæ Sedis
stationem occuparet; quibus rebus duos Patres
amplissimos, & Dominos Cardinales ex Colle-
gii consilio legavit; alterum ad divum Alfon-
sum Regem, & ad Florentinos, quibuscum-
bellum in Tuscia gerebat; Alterum ad Sereni-
tatem tuam, Illustrissime Princeps, & ad In-
clytum Imperatorem Franciscum Sfortiam,
Mediolanensem Ducem, qui cum illustrissimo
Venetorum Dominio de imperio certabat. Huic
erat sociale bellum cum Florentinis; Tibi au-
tem, Senatuique Venetorum sapientissimo cum
Rege . . . . .

Sedente Senatu, Legationem exposuit, ac de
pacis conditione responsum accepit; illico
ad Annibalem Mediolanensem Ducem, qui
Gaidi commorabatur, profectus est; hic pro
veritate Pontificis Maximi de pace Italiæ, de
honore religionis, denique de salute Christia-
norum locutus, ad pacis conventionem pervē-
nit, cui omnes Italiæ Principes, & Republi-
cæ assentiebantur; sed de modo, & conditio-
ne pacis contendebant; eademque divi Alfonsi
Regis, & Florentinorum erat sententia; Am-
plissimus illi . . . . . cum esset apud
Annibalem una tantum nocte ac magnificentis-
simè receptus; literas prius quam ab illo di-
scederet duodecimo Kal. Septembris ad Sci-
pionem scripsit, quibus significabat, prædam pri-
die factam debere jure restitui, propterea
quod tecum, Serenissime Princeps, convenisse
confirmabat inter utrumque exercitum eo præ-
sente inducias fore; Scipio autem, cui milita-
ris rei scientia erat percognita, qui prædam
eo die ingentem fecerat, ducentorum scilicet
equorum, ac bouum jugatorum cum plaustris
centum & sexaginta, versis prius in fugam.

B præsidii, captisque Præfectis militaribus qua-
tuor, ad amplissimum Patrem in hanc senten-
tiam prudenter respondit: „ Accepimus indu-
„ ciarum literas, quibus nunquam assensi su-
„ mus, cum adversus Annibalem, meliorem
„ belli conditionem haberemus, Pabulatores
„ cum Pabulatorum præsidii invasimus, vici-
„ mus, ut sæpe aliàs. Nulla igitur est ratio,
„ quampropter aut Annibal, aut tua dignitas
„ queri possit; quandoquidem inter Imperato-
„ res pactum nihil, aut conventum est; si
„ quid alioquin tua me amplitudo facturum
„ velit, sciat id me, & perlibenter, & dili-
„ genter executurum.

C Octavo Kal. Septembriæ simulatus qui-
dam transfuga ignem in castra Scipionis jecit,
exussitque duo & decem militum tabernacula,
equos viginti, & omnem ferè cum armis su-
pellestem; hi, qui jacturam hanc passi sunt,
sub magnanimo Duce, & miræ indolis adole-
scente Johanne Antonio Gactæmelatæ filio mi-
litabant; quidam tamen Mediolanensis natio-
ne ad Castra Venetorum transfugerat ad
utrumque paratus, vel igni Castra incendere,
vel morte certa occumbere. Idque evēnit ho-
mini ex sententia; captus enim dum facinori
ingentissimo accingebatur, parata ingenti py-
ra, flammis exustus est.

D Tibertus Brandolinus, & quidam dome-
stici Annibalis familiares cum copia peditum,
& sagittariis sexaginta quinto Kal. Septembriæ
commeatus Exercitus Venetorum, quæ Brixia
Porcianum deferebantur, viriliter aggressi sunt,
ad portas usque Urbis excurrentes. At cum
nulli cognitus esset, præsidia & commeatus
incautos occupavere; quibus pene omnibus
captis, aut fugatis, ad Annibalem Gaidum
versus revertebantur, captis omnibus ferè
plaustrorum bobus, & oneratis ducum, mili-
tumque & mercimoniatorum jumentis; sensit
inter agendum equitatum hunc, Scipio dili-
gentissimus, sumptisque armis, jubet omnes
Duces Exercitus cum eorum militibus armis
circumfundit. Parent omnes. Is primus celeri-
tate nimia fretus occurrit hosti cum præda ad
Annibalem redeuntis. Confert cum illo ma-
num. Vincuntur Sfortiani, quorum quamplu-
rimi capti sunt, & præda à Scipione magna-
nimo vindicata. Hic Tibertus per insidias cum
nonnullis cohortibus è silvarum latibus pro-
diit, Brachianos, Scipione absente, invadit;
perpauci enim abeunte Imperatore remanse-
rant. Pugnatur ab utrisque perquam fortiter.
In

In qua pugna multi decubuerunt, quamplurimi vulnere perstringuntur; Sforciani erepta prædâ inflammata, numero plures, auxilio peditum, quos habebant quamplurimos, paucorum Bracchianorum victores extiterunt, & vendicatum prædam ad Annibalem detulere, etsi nonnulli collecti hostem usque ad præsidia castrorum Annibalis insequerentur; sed cum nihil agerent, ad Scipionem, qui per aliam quandam viam ad eos superandos, qui Navillii amnis vadum servabant, profectus erat, pederentem redierunt. In hac pugna duo & decem ex Sforcianis militibus capti sunt cum Johanne Francisco de Balneo Præfecto militari. Ex Bracchianis autem capti sex cum duobus militibus Præfectis Angelo Dirutano, & Marucho, viris quidem egregiis; sed ex Sforcianis quamplurimi pedites, & sagittarii capti sunt, quibus hastis, & scorpionibus spoliatis ad eorum Castra remissi sunt.

Pridie Kal. Septembris ignis consulto, & ex industria jactus in Annibalis castra detrimenti plurimum attulit; exustis equis, & armis plurimorum militum, qui vix nudi igneam pestem evadere potuerunt.

Eodem die Petrus Brunorius, qui olim in agro Picenti ab Annibale ad divum Alfonso Regem transferat, moxque ab ejus majestate suspicionis, vel criminis causâ potius, ut Rex ipse ajebant, captus, nunc verò post annum undecimum Venetorum precibus liberatus, collectis mille, & quingentis peditibus contra Annibalem stipendio Venetorum venit; qui cum esset in conspectu Scipionis flexus Imperatorem salutavit; cui Scipio: *gaudeo*, inquit, *Brunori, te salvum advenisse*, at illi nihil respondentem anulus è digito cecidit, quod ego in bonum augurium non accepi; more enim majorum, aut status aut honoris amissionem portendebat; sed cum magno Venetorum favore pro veteribus factis, & claris quidem, sub Annibale Exercitum auxit, quamvis factus sit senior, alteroque latere debilitatus, ac luscus foret; cui hic comes Bona venit. Bona inquam femina incredibilis, quam jure Viraginem appellari decet, quandoquidem pharetram in humeris gestet, cornu sinistra, sagittas dexterâ; ac coturnos in plantis gerat. Ea est matrona antiqua, parva corpore, consumptamacie & colore fusco; hanc cassida in capite gestantem operæ pretium est cernere; hæc tam sincera est erga virum fide: ut multociens Oceanum tranaverit amici sui videndi, ac liberandi gratiâ.

Kalendis Septembribus literæ delatæ sunt ad Legatos: Pojanum in Tuscia Oppidum, quod ad Aragonum, & Sicilia Regem confugiens defecerat ab Imperio Florentinorum. Don Ferdinando Regis Filio præstanti animo, incredibilique ingenio, ac virtute adolescente, nuper Exercitum morbi causâ reflectente, parvi temporis obsidione ab Alexandro Sforcia, Annibalis Fratre, ac Duce ut magnanimo, ita rei militaris scientia peritissimo, captum, ac direptum esse; etsi in ejus præsidio essent (ut fama erat) pedites tricenti, & equites quadringenti perstrenuorum quidem militum, quos omnes militari consuetudine liberavit.

Hisdem diebus vulgò ferebatur, in Annibalis auxilium venturum in Italiam Renatum Ducem ex Francorum Regum sanguine, quem jure tituli Sicilia Regem appellabant, paulatimque crevit rumor, illum Sabaudia montes penetrasse. Apud Urbem Hastam aliquot dies

commoratum, deinde Alexandriam pervenisse, ibique diligenter querere vel sanguinis, vel amicitia causâ Gulielmum Ducem Monferrarii Marchionis Fratrem, Annibali conciliare, qui crudeli odio ab illo Imperatore dissentiebat.

Eodem die duo Ungari natione, alter ex equestri ordine, alter miles humili parente natus, hasta, ense, ac clava duello certaverunt. Ignobilis victus, qui petenti veniam nobili acceptâ injuriâ non dederat.

Septimo Idus Septembris nonnulli ex Venetis equitibus, ignorante Scipione, pabulatoribus suis præsidia præstabant. Hos invasere Sforciani, atque etiam circumvenere adeo, ut ab illis tanquam certantibus facillè superarentur. In ea pugna tres equites ex Sforcianis capti sunt. Ex Venetis autem, quos Gattiscos vocant, equi Pabulatorum quinquaginta, milites octo, cæsi verò duo; sed id evenit ex militum inobedientia, qui statuta ab Imperatore præsidia non sectantur, ac sua sponte sibi favent, sibi que ipsi fidunt, nullo ordine reservato; sed nihil est, quod citius puniatur, quam inobedientia militum. Hic ego Scipionem plusquam alibi ob inobedientiam commotum vidi; quod nisi mitis, clemensque illi natura foret, forsitan præsidii principes eo die securi jure percussisset.

Cum Polonus Scipioni suaderet pridie Idus Septembris, ut ejus equitatu succenturiaretur, quem ad cancellos usque Castrorum Annibalis magnam bovum prædam acquisiturus paraverat. Impetravit quod voluit ab Imperatore suavissimo; quam quidem ob rem postquam primi equites excurrerant cum præda bovum, & equorum pabulantium ne parva quidem revertebantur; Equitatum hunc præferant Sforciani, Bracchianos redeuntes per insidias intercepti in vallis, aditibus, & ostiis, unde nullo pacto salvi esse poterant. Principio deserunt prædam ingenti industria, & sudore partam Bracchiani, ut possint cum hoste sine impedimento dimicare; sed propter viarum angustias, & locorum iniquitatem, licet fortiter, tamen infelicitè pugnaverunt; duo enim Polono equi occisi sunt. Angelus Politberhis hostium manus mirificè evasit, & quamplurimos virtute sua ab hostibus liberavit; Mathucellus ab hoste circumventus vulnerato equo viriliter hostium manus effugit; Marianus de Sancto Severino, miles alioquin perstrenuus, hic infelix, dum socios deserit cum octo ex militibus Bracchianis captus est. Hunc olim transfugam confestim laqueo Annibal suspendit; quod factum tulit Scipio molestissimè, & Chechum ex Hetruria, quem incompedibus habebat, illico cruci affigi fecit; sed Marianus eo die malè libenter arma sumpserat: in somnis enim superiori nocte acceperat, se laqueo suspensum. Quod somnium omnes parvi faciendum persuasimus.

Interea Oratores ex Renato Duce ad Annibalem veniunt, quorum secreta ignorabantur. Sed fama eò venisse, ut significarent, Gulielmum Ducem Monferrarii Marchionis germanum cum Annibale nonnullis conditionibus reservandis persuasione ejus convenisse. Quin etiam Renatum Ducem referebant Gaidum brevè ad Annibalem venturum.

Sexto decimo Kal. Octobrias Ludovicus Malvecius Præfectus quidem militaris perstrenuus cum Marrucho Præfecto Bracchiano, & Pazalica clarissimo peditum Chyliarcha acceptâ ab Imperatore veniâ comiteatus, & supplementa

menta Castrorum Annibalis, dato ordine sub-
fidii inter Isolellam, & Calitisanum invase-
runt, rem omnem turbavere, praesidia supera-
runt, & cum ingenti armorum, bovum-
que, & commeatumum praeda revertebantur;
adsunt subsidia Annibalis cohortes quatuor.
Expectant Veneti eos, qui sibi succenturiari
debent. Ad inferendum subsidium prodit ne-
mo: paucos igitur cum pluribus certare oportet,
iniquo Marte; tandem praeda in partem
relinquitur, captis inde octo & quadraginta
bobus captivis pretio redimendis, decem abla-
tis, quos etiam aut dispersis quamplurimis
mercimoniis, quae ab institutoribus in Castra
Annibalis deferrebantur; sed cum Veneti non
possent superiori Hosti resistere, amissis tribus
& decem equis, paulatim cesserunt, captis
etiam perpaucis peditibus, qui statim in sua
Castra remissi sunt.

Interea literae ad Scipionem, & Legatos
delatae sunt, divum Alfonso Regem magno
eum Exercitu, & classe in Tusciam brevi per-
venturum, aurumque per stipendiarios distri-
buisset; senserat enim Pojanum Oppidum, &
alia quaedam loca, quae superiori anno a Flo-
rentinis defecerant, nunc ab Alexandro Sfor-
cia, quem in eorum subsidium Annibal miserat,
vi superata, ac direpta, & ejus unigeni-
tum Filium Don Ferdinandum ob imminentem
sebre Exercitum reflexisse, & apud Pitilia-
num commorari. Quod Oppidum inter Senen-
sem agrum, & Ecclesiae patrimonium situm
esse, certum est.

Quarto decimo Kal. Octobris Albanensis
Praefectus Scipionis militaris, & miles, nullo
utriusque Exercitus, mea sententia inferior,
apud Montoronum dum quinque milites solus,
nudusque caput aggreditur, gladio inter dimi-
candum post aurem sauciatur, quo ictu subito
decubuit; hujus mortem Scipio quam familia-
riter flevit. Quod in honore funeris intelli-
gi potuit, collacrimantibus enim, qui aderant,
Ducibus cum ingentissima pompa, & gemitu
utriusque ordinis militum, apud Balneolum
aere Scipionis sepultus est.

Gibertus ex Corrigii Dominis apud Tur-
sim Bachanelli cum quatuor cohortibus, ac
peditibus ferè octingentis manum cum quinque
aciebus Mantuani Principis, & peditum mul-
titudine coneruit. Tandem in fugam conver-
tit, captis quatuor & viginti militibus, equi-
tibus verò levioribus sex & decem, cum pe-
ditibus centum & quinquaginta, etsi superio-
ribus diebus agrum Mantuanum excurrisset &
cum ingenti armenti, gregisque praeda, &
captivis quamplurimis in suam regionem re-
vertisset.

Gulielmus Dux cum Annibale conditio-
nem accepit, suavis Renati Andegaviae Ducis,
qui è Provincia in Italiam copias suas traji-
ciens, ad praestandum Florentinis, & Annibali
auxilium venit. A quibus opportunè subsidium
expectabat, ut Regnum sibi Siciliae vendica-
ret, quod possidebat jure haereditario divus
Alfonso Aragonum & Siciliae Rex, etiam à
Pontifice Maximo Eugenio Quarto privilegii
confirmatum; haec Gulielmi Ducis concordia
magnam attulit Annibali jocunditatem, prop-
terea quod Alexandrinum agrum à belli vexa-
tione liberavit, & cohortes, quas illic, Cu-
lione duce, habebat, ad ejus Exercitum re-
vocavit. Quapropter ingens laetitia in regnis,
quae habet plurima, subito exorta est, adeo
ut nocturnae flammæ in arcibus sublatae siderum
lumina superarent.

Decimo Kal. Octobris Petrus Brunorius cum
maximo peditum equitatu, & equitibus ferè tri-
centis Pavoni suburbium diripuit, tamen ab Op-
pidanis pars incoheretur; sed cum deinde Oppidum
oppugnaret, sagittarii pro loci custodia ab Anni-
bale deputati cum domesticis, qui aderant, stipen-
diariis & Oppidanis bipotentibus portis, ac demis-
so ponte profiliere, manumque cum hoste viriliter
conseruerunt non sine magno Brunoriae gentis in-
commo. Nam pius quam inde discederet, octo
& decem ex locis vulnerati sunt, caesi verò tres.
Qua de re varia erat in Castris militum, Ducum-
que sententia; nam alii hoc factum ad Cyllar-
ca magnanimitatem, alii ad temeritatem pro
loci difficultate referebant, ab omnibus tamen
ordo Brunorii, & diligentia laudabatur, quod
sub optimo & peritissimo Imperatore Annibale
militaris rei scientiam didicerat.

Cum ab utroque Exercitu nono Kal. Octo-
briis prestrenui milites equitarent: hinc Ange-
lus Politbetis cum equitibus triginta, ac pe-
ditibus centum, inde domestici Annibalis mi-
lites numero quadraginta, pedites verò quin-
que & decem, alii aliis excurrentibus eodem
itinere obviam facti sunt. Hic strenuitate
egregiorum militum acerrimè decertatum est,
ut nec ubi unquam acrius aut crudelius; An-
gelus Politbetis ad terram ab equo dejectus,
victoris equum pedes occidit; Fustichettus in
sura lethaliter sauciatur. Octaviano equus
confoditur, qui omnes ab Annibale ad Scipio-
nem transferant; Antonius Politus duplici vul-
nere perstrinctus est. Julianettus domesticus
Scipionis miles, circa illa ictus ad tentoria
languens revertitur. Ex peditibus multi decu-
buere, jacti sagittis quamplurimi. Ex Sfor-
cianis verò multo plures quam erant Veneti
numero peditum superiores. Res nunciatur
Scipioni, qui furore subito accensus, arma
simul, & equum deferri sibi mandavit, dome-
sticos familiares, & Praefectos quinque milita-
res sequi abeuntem sese imperavit; at festinans,
comite Legato Jacobo Antonio Marcello, vi-
ro quidem ut sapientissimo, ita magnitudine
animi praestantissimo, hostem petiit, quamvis
tardiusculè, & ego secum unà. Erat enim
sedata militum pugna, & Sforciani ad Anniba-
lem confugerant, qui in latos Montoroni cam-
pos, licet ultra amnem, cum Legatis Rena-
ti Ducis, cumque Principe Mantuano, & aliis
quibusdam Ducibus locorum fortassis exploran-
dorum gratià venerat. Hunc postea quam Sci-
pio inspexit: *volo*, inquit ad Legatum,
ut hodie vesperi experiatur Annibal, quid sit
fugere; deinde strictis suo ordine militibus
nonnullis, quos secum habebat, levi armatura
indutos, paratissime ad succenturiandum cohori-
tibus, excursores ante misit. Intellexit rem-
Annibal, cui verba dare difficile est, ac pau-
latim Gaidum versus equum convertit. Astute
quidem, qui expectare noluit, ut ab hostibus
invaderetur, propterea quod fuisset contra tan-
ti Imperatoris auctoritatem, & tamen ejus
milites armis circumfusi cum parte inermium
resisterunt, expectantes quidnam sibi hostis
velit. Irruunt Bracchiani. Illi primò leviter
armatos parvi facere, nostri favore magnanimi
Imperatoris freti clara voce invadere. Illi sese
viriliter defendere. Hic perimulti utrinque
sagittis, aut plumbeis glandibus sauciantur,
propterea quod ex pedestri ordine milites un-
dique ad clamorem concurrebant; superventi
Scipio, recipiunt majores animos Bracchiani.
Hoste verò Imperatore viso cedere. Accedunt
interea

interea acies, quibus visis omnino Sforciani terga verterunt. Hic nonnulli capti sunt, sed perpauci iudicio meo evasissent, nisi pugnam mox superveniens diremisset. Tum Scipio prudentissimus socios omnis ordinis in unum tubarum clangore collegit, ne per insidias fortasse aliqui interciperentur. Tandem ad Castra cum Legato ad multam noctem revertitur. Unus tantum ex Bracchianis captus est Michael Corsirus, miles quidem egregius; sed eo die infortunatissimus, qui cum vellet postremus virtutem suam (ut solitus erat) cum hostibus experiri; casu equi ad terram prostratus, ab hoste captus, ad Annibalem ductus, crucique affixus est, quod superiori anno ab Annibale ad Scipionem transfugerat. Quod factum Scipio clementissimus ægrè nimis, ac moleste tulit.

Jam de pace Italica Romæ apud Pontificem maximum agebatur, ut unitis Christianæ Religionis Principibus, (Turcorum) adventui obsisti possit, qui Italicos fines devictâ Græciâ, terra, marique visere festinabant. Jam Legati Romam proficiscuntur, cum ab divo Alfonso Rege, & Venetorum Dominio, qui fœdus decennio percussurunt, tum etiam ex Florentinis, & Annibale, qui non modò nova societate, sed veteri quadam benivolentia, & officiis ultro citroque datis, ita alter alterius tuerentur imperium, ut duo corpora, una anima unoque frui spiritu videantur.

Septimo Kal. Octobris Scipioni paratæ sunt insidiæ. Erat enim solitus prope Vineta Gaudi locorum explorandorum causâ deambulare. Is ducebat eo die secum tres acies, & domesticos milites pedites centum, & sagittarios quinquaginta, cum essent hostium cohortes sex, & quingenti pedites, quibus Periohane præerat. Imperator casu in hostium insidias incidit, quos in ipsis latibulis virili animo invasit. Prodeunt Sforciani, ut milites fortes decet, manus utrinque conferitur. Illi Annibalis, hi læto Scipionis favore fruebantur. Omnes, ita mihi Dii Deaque benefaxint, erant Annibales, omnes erant Scipiones. Pugnatum est usque ad seram noctem, nox acre prælium diremit; cedebant tamen paulatim Sforciani, ac sese cedendo defendebant. Tum lætus ac voti compos Scipio milites ejus ex utroque ordine revocabat, qui adhuc hostem insequabantur, ne qua calamitas intercederet. Moxque cum Legato Marcello, qui semper aderat Imperatori, facibus in Castra revertuntur. In eo prælio hinc, atque hinc equi plures hastis, sagittisque icti, & eviscerati sunt. Cola Averfanus miles quidam egregius crure trajectus occiso equo infixus sedi restitit. Antoninus in cervice vulneratus. Angelo Politbeti equus sauciatur. Zucius Urbevetanus, & Homodarme Præfecti lautissimè dimicaverunt. Philippus Pauli Rofei gener, qui ferro ceraso ictus, subito cecidit, magnam eo die gloriam pugnando fortiter dedit adolescentiæ. Ex pedibus autem Johannes Arhelanus, & Franciscus Océanensis palmam retulerunt. Quibus erat adjunctus Miniconus Neapolitanus miles ex equestri ordine. Sed in ea pugna pedes hic cæteros, & agilitate corporis, & ani-

mi magnitudinè superavit, quem pro ejus virtute Scipio in Castra regrediens equo fortissimo donavit. Ex hostibus autem Periohannes auctor insidiarum, & Johannes Picinius Lucus magnam in armis gloriam vindicaverunt; ex Sforcianis sex milites capti, & ereptis equis liberati sunt.

Cum intelligeret Scipio Culiõnem Ducem cum octo & decem cohortibus, quas regebat in Bello Alexandrino, ad Annibalem redire, & Renatum Andegaviæ Ducem cum quatuor Gallorum millibus in ejus Imperatoris auxilium adventare: illico dedit operam, in unum stipendiarios Venetorum reducere, ac loca Castrorum corroborare, cum esset numero stipendiariorum Annibale multo inferior. Instituerè quinetiam Legati tricentos Sagittarios conducere, totidemque Scoppesterios, & Fonditores, & agrestium, Oppidanorumque multitudinem ad decem millia cogere. Eo tempore Furlivii Dominus cum equitibus quadringentis, & peditibus centum stipendio Venetorum conductus ad Scipionis castra pervenit.

Tertio Kal. Octobris cum Ludovicus Malvecius, & Johannes Villanus Præfecti militares cum Pazalia peditum Cyliarca perstruuo, equitarum Sforcianorum trans Olium annum sentirent: qui Singo discedebant, acceptâ ab Imperatore veniâ cum equitibus quingentis, & magnâ peditum copiâ à Castris noctu discedentes vestigia hostium invenerunt. Quos, eo loci, unde venturi erant, in insidiis prætolati sunt. Hi erant equites centum & viginti, pedites verò centum & quinquaginta. Jam cum præda, & captivis Sforciani revertentur, quos ex insidiis proficientes Bracchiani utriusque ordinis aggressi sunt. Illi verò quamquam subito terrore perterriti, hosti frontem ostendunt, certant utrinque virili fortique animo. Præda autem, quæ salva esse non potest, deseritur, ut ardentibus decertetur. Denique victi terga hostibus nudaverunt. Hic sex & viginti milites capti sunt, ac pedites sexaginta. Quos omnes finè equis imperio Scipionis ad Annibalem remiserunt, præter Francalanzam militarem Præfectum, & militem non instrenuum, quem quoniam à Scipione ad Annibalem transfugerat, laqueo gutturi injecto suspendebat; sed militem prece motus, & pietate sua, quam habet à natura innatam, hominem vita donavit, sed in compedibus detinuit, non immemor ejus sententiæ, quam superioribus diebus ante oculos posueramus, de virtute cum hostibus, non de crudelitate certandum.

Illis diebus querimonia stipendiariorum in castris exorta est, & cum essent in maxima pecuniarum caritate, nemo erat, qui eorum necessitati succurreret. Quare multi transierunt ad Annibalem, plurimi transfugium minabantur, quum alere domesticos eorum non possent. Hic maxima fuit Legatorum diligentia, qui misso Clemente eorum fidissimo scriba, magna cum auri quantitate reversus est. Nam cum de militum egestate orationem habuisset in Senatu non ignobilem, celerius necessitati Exercitus provisum est.

LIBER SEXTUS EXPLICIT.

SEPTIMUS

SEPTIMUS INCIPIT.

INterea præditiones Vatum, Astrologorumque iudicia ex variis mundi nationibus in medium afferebantur, quæ in eandem sententiam conveniebant, astra scilicet Annibali aut mortem, aut non medicare periculum minari, & liberis. Idque futurum ante Eclipsis solaris adventum, quam fore pridie Kal. Decembriis, omnes prædicebant. Addebant quinetiam nonnulli, tanta auctoritate Imperatorem domesticorum suorum prodicione periturum. Quæ iudicia omnia, & præditiones Annibal sibi ipse fidens, & fatorum institutionibus irridebat.

Tertio nonas Octobrias militibus, Ducibusque à Scipione imperatum est, ut eo die nullo pacto cum hoste certetur. Nam cum is dies foret Veneri consecratus, minus libenter cum hoste dimicabat; sed pro nimia Imperatoris familiaritate, quidam pro eorum magnanimitate mandatum contemnentes in Campos Montoroni, qui erant utriusque exercitui convenientes, accincti armis profecti sunt. Quæ res & honorem Imperatoris, & Exercitus salutem, & imperium Venetorum in discrimen adduxit; contigerant enim Karoli Gonzaghe militibus eo die Castrorum præsidia. Is imperium Scipionis exercitus cum Venetorum duces hostibus cedentes inspiceret, & dispersos, captosque milites, nunciavit Imperatori, ut suis accederet, aliter vix & quempiam posse hostium manus effugere, cum essent in loco, ubi pugnabatur, cohortes equitum duæ & decem, pedites verò sexcenti. Scipio admirans prius, deinde dolens, fuisse suos minus obedientes, dimissâ cenâ, quam vix incœperat, equum sibi illico deferri mandavit. Dehinc solus cursu continuo per duo millia passuum ad pugnae locum applicuit. Corneum Karolum Comitum Duces, & quosdam militares Præfectos diverse fugientes invenit. Ad quos sic loqui cœpit: *En scipio adsum vobis, properant subsidia: quò fugitis ò dilecti Duces, & Commilitones egregii? Si hostem inermis invasero exque . . . . . gietis? Si honori vestro consulitis, hæc me sequamini.* His dictis, commoto equo calcaribus agitatis in hostem tetendit. Tunc Duces, qui aderant, pudore affecti sequuntur Imperatorem; milites verò per campos dispersi in unum, Scipione viso, coguntur. Tum Scipio magnanimus; hæc, inquit, *hostis invadendus est*, fretusque incredibili celeritate, & ingenti animo milites suos animosiores facit ad eum, ut cedant paulisper Sforciani. Hic Tibertus Brandolinus posteaquam Scipionem oculis suis inspexit, desertis cohortibus, quibus præerat, alam, quæ erat in lato campo, petiit, nam inter vineta, & arbores ante dimicaverant. At Scipio cum Tibertum cedentem, & alam minus auxilium afferentem Sforcianis inspexit: *hodie*, inquit, *ò socii victores erimus*, statimque collectis nonnullis equitibus, stare contra alam mandavit; moxque inde abiens adventu suo peditum multitudinem perterruit. Putabant enim omni cum Exercitu adventasse Scipionem, qui parva manu millia hominum armatorum invadebat; sed tanta erat apud hostes Imperatoris auctoritas, ut dicerent, male se cum universo Exercitu pugnare, quam inter præliandum cernere Scipionem militibus

Tom. XXV.

A suis subsidium afferentem. Denique vertebant terga Sforciani non sine magna eorum incommoditate, & dedecore. In hac pugna ex Venetis sine numero inicio fauciatii sunt, cæsi septem. Furlivii Dominus captus est, qui illis diebus stipendio Venetorum conductus venerat ad Scipionem. Bous in nodo gulae fauciatii, carmine liberatur; Orlandinus Marthinenghus magna cum laude magnanimitatis suæ captus ad Annibalem deducitur. Sed ob Scipionis adventum exitus fuit Sforcianis infelix; plures enim milites capti ex illis, ac cæsi sunt. Multo etiam plures vulneribus confossi. Interea omnes Castrorum acies instructæ Scipionem sequebantur. Nec minus Annibal Tiberto, sociisque succenturiabatur. Sed nox pugnam diremit. Scipio in Castra revertitur, nimis impacienter ferens, ejus diei pugnam contra ejus imperium initam.

B Beltraminus Sagittariorum Centurio transfugii suspicione Scipionis imperio captus, & in carcerem apud Lunadum magna cum omnium admiratione detentus est, cum ex domesticis familiaribus nemo esset Scipioni carior, nec quisquam, cui Scipio majorem fidem præstaret.

C Nonis Octobribus Renatus Dux ex Cremonensi discedens, Hostianum venit. Quod Oppidum ex Mantuano agro juxta Olivum amnem situm est. Hic ab Illustrissimo, liberalissimoque Marchione magnificentissimè receptus est. Postero die inter Garam, & Infulellam hospicio susceptus est. Inde Gaidum versus venit, cui Annibal cum triginta cohortibus, & peditibus mille obviam profectus est, etiam duceret ille secum tria Gallorum millia, haberetque itineris comitem Culsionem veteranum Ducem cum aciebus, quibus in bello Alexandrino imperabat, tribus & viginti, & sagittariis ex Liguria (ut aiebant) mille, priusquam Gulielmus Dux cum Annibale de pacis conditione tractaret. Qui cum Renato Duce arbitro concordavit. Scipio interea copias suas omnes, quas vel in Cremonensi, vel in Brixienti agro dispersas habebat, ad exercitum redire imperavit. Quas omnes, & hastis, & sagittis, & aliis telorum generibus, muniebat. Quin etiam nonnullas pecunias per milites utriusque ordinis viritum distribuebat. Jam prælium nobis minatus est Annibal. Jam Scipio cum hoste præliari ardentè expectat. Omnes utriusque ordinis milites prælio sese accingunt. Jam pugnae opera datur: instructæ sunt à fronte primæ acies, paratæ sunt postremæ, divisæ alæ, & cuncti suo ordine distributi, parique modo peditum Centurionibus, & Cyliarcis suus ordo datus est. Parata sunt tormenta, frequentant comæatus, & supplementa Castrorum; nunquam, Serenissime Princeps, Scipionem vidi alacriorem, nunquam jocundiore vultu milites ad prælium cohortantem. Vestes, arma, equos, & quæ habebat, omnia inter egregios Socios distribuit. *Quærant*, inquit ipse, *rem Duces alii, ego verò rebus omnibus honorem, & gloriam antepono.*

E Interea Castra Venetorum corroborantur muris terreis undique circumfossis, scobrisque non profundis modò, verùm etiam aquis Navi-

lii,

līi annis oppletis . Idque fieri arbitror Legatorum prudentissimorum , Ducumque consilio , ne fortè hostis nunc potentissimus Castra invaderet , priusquam dispositi per præsidia Castrorum milites & Oppidanorum copiae cogentur ; sed & enim animo audentissimo Scipionis omnino collatis signis cum Annibale præliari , virtutemque , & animi præstantiam cum fortuna experiri . Illum ne velit fors in amplitudinem regnorum pervenire , an ab ejus imperio declinare . Parte alia Melono anni navilium conjungere , ut nullo pacto ad nostra Castra sine discrimine perveniri possit . Alter Exercitus Annibalis , ductoribus Renato Duce Andegaviæ , & Colione natione Bergomensis , ad Venetorum Castra facilè pervenirent . Quare aquis undique diffusis , ruptisque ab utroque latere itineribus , crebritudine fossarum rectâ tantùm viâ , unde feruntur ad Castra commeatus , perveniri potest .

Tertio Kal. Octobrius moturus Castra Annibal , omnes Gaidi aditus , & obices effregit , foveas dejectis muris terreis solo adæquavit , & bastitarum alteram dejecit , quam Mirabellam appellabant , etsi aquis Navilii amnis esset circumdata , parique modo Montoroni turrim terreo muro disjecto , quem inexpugnabilem fecerat , prosterni , diruique mandavit , & quicquid potuit igne combussit ; Scipio autem cum equitibus ducentis , totidemque peditibus , quid Annibal faceret diligentissimè scrutabatur , circumque ejus Castra cautus Imperator agrum omnem percurrerat . Tandem amotis tabernaculis , exustisque tuguriis , & casulis , quas in usum suum milites struxerant , instructis cohortibus , & peditum copiis , præmissisque impedimentis inter Gameram , Prabuinum , & Pavonum profectus , locari Castra mandavit . Parte alia Renatus Princeps , Andegaviæ Dux , Gamera abiens cum ejus Exercitu pridie nonas Octobrius cum Annibale sese mutuo salutarunt .

Nonis Octobrius Annibal , constructo ponte super Amella amne , Castra trajicere simulavit ; Scipio illi diligenter occurrit , inter Manerbiâ , & Bassanum . Hic acris pugna facta est , in qua ex utroque Exercitu plures equi , & milites cæsi , ac vulnerati sunt . Eo die Alfanellum , Sangervasum , & Bassanum Brixienfis agri Oppida ad Annibalis fidem confugere , & alia quædam Oppida memoriâ litterarum indigna . Tandem apud Bassanum Annibal Castra sua locavit . Scipio autem cum Legatis Manerbia discedentes , Porcianum reversi sunt , dimissis pro loci custodia Karolo Gonzaga cum cohortibus decem , & Brunorio cum peditibus octingentis , & equitibus centum . Qui tota nocte instruendis obicibus , & cavandis foveis indulerunt . Postero die fundatis æneis tormentis , oneratisque pluribus lancearum plaustris per milites viritim distribuendarum , Scipio ante lucem cum omni ejus exercitu Manerbiâ reversus est , structisque suis aciebus , & peditum centuriis cum Oppidanorum multitudine ; manum cum hoste conferere instituebat . Annibal interea præmissis Renato Duce versus Pontemvicum duxit exercitum , atque id Oppidum obsidione circumfedit . Parte alia Scipio in Virolam Algisam profectus est , nam erat altera , quam veterem appellabant . Qua pedite stipendiario munitâ , Brunorio comite in tentoria sua revertitur , quem Bona cassidatâ , & ense nudo sequebatur .

Postridie ænea tormenta ab Annibale ad

A muros Pontivici dejiciendos locata sunt . Pro cujus loci custodia stat Petrus Palmerius cum peditibus stipendiariis ferè tricentis , & Oppidanis , qui ex montibus venerant , centum & quinquaginta .

Rebechum ex Cremonensi agro Oppidum trans Olivum amnem , quod distat à Pontevico mille passibus , defecit à Venetis . Bordellannum verò Tibertus , & octo Gallorum cohortes cum magna peditum multitudine oppugnaverunt . Sed vulneratis , cæsisque pluribus , expugnare non potuerunt . Postero verò die ad Annibalis fidem confugit Castellum Butanum , & Castellum Muranum , & alia quædam ex Cremonensi agro oppida , quæ superiori tempore ab Annibale defecerant , nunc in Annibalis potestatem devenere . Bastita juxta Urbem Cremonam ad secundum lapidem à Venetis stipendiariis sponte deserta , atque igni consumpta est .

B Brunorius Pavonum Oppidum cum suis tantùm peditibus sese expugnaturum apud Scipionem gloriabatur . Acceptâ igitur veniâ ab Imperatore , acceptisque à Scipione tricentis fortasse equitibus , cum aquam profundissimam è foveis educere nocte interveniente non posset , oppugnare Oppidum tentavit ; qua in re percussi plures ex suis peditibus , ac cæsi sunt . Reliqui verò è vallo turpiter ejecti .

C Tertio decimo Kal. Novembrius Scipio moveri Castra sua , atque in suburbii Manerbiæ locari mandavit . Sed scrutatus quid Annibal ageret , mutatâ sententiâ , impedimenta dimissa Castra repetere apud Porcianum imperavit .

D Interea Annibal Pontemvicum , locum iudicio omnium inexpugnabilem , milite , rebusque omnibus munitum , Gallorum (ut fama erat) virtute , & auctoritate sua expugnavit , diripuit , & cum maxima utriusque partis cæde igne consumpsit . Rumor erat . Gallos propter eorum socios , qui in pugna ceciderant numero quadraginta post victum Oppidum , sævisse in omnes cujusvis ordinis milites , aut sexus , usque ad pueros . Factum sanè inauditum , & crudele in Italicis regionibus . Audi vi Scipionem enarrantem , negligentiam Oppidanorum , qui superiorem Oppidi partem defendebant , Oppidum à domesticis militibus Annibalis superatum . Petrus Palmerius , qui utriusque ordinis militibus præerat , captus est . Quinque milites Urbi Ducis , qui eorum virtutem in pugna ostenderant , cæsi sunt .

E Defecit interea è Venetis Lunevoltum ; sed cum Annibal Castra moveret , Scipio etiam movit , existimans hostem apud Suncinum , & Urceos-novos Castra locaturum . Ergo acies versus Curticellam direxit , quo impedimenta per rectum iter Balneoli conferrentur , quod tucius fore videbatur ; sed cum Annibal ea nocte apud Virolam Castra sua locasset , reflecti impedimenta Scipio , & militiam imperavit . Rursumque apud veterem Porciani stationem refedimus . Eo die Virola , & alia quædam Oppida ab imperio Venetorum defecerunt ; Scipio autem hostis visendi cupidus , cum esset apud Oflagam , quod Oppidum fuerat superiori anno igne consumptum , Roderberto de Sancto Severino obviam factus est , Hic datis Imperatorum signis non congruentibus , acerrimè dimicaverunt adeò , ut permulti milites , & equi utrinque sauciarentur ; sed interventu Annibalis pugna direpta est . Erant enim cum Scipione cohortes quinque , pedites ducea-

ducenti . At cum hoste longe plures . Sed virtute Imperatoris , & opportunitate loci superior Scipio ab hoste discessit .

Annibal nono Kal. Novembrias inter Quinzanellum , Curticellam , Burdellum , & ~~Langhenam~~ Castra sua trajecit . Quæ Oppida ex Brixienfi agro cum quibusdam aliis aditione Venetorum desciverunt .

Profectò , Serenissime Princeps , incomparabilis debet esse gloria Scipionis , qui tot clarissimorum Ducum , Regumque & Imperatoris summa auctoritate potentiam , virtute , diligentia , & mira animi magnitudine , parva manu sistebat . Nunc qua ratione Serenitas tua fecerit , ut à potentissimo Venetorum imperio pecuniis ita parceretur , ut ne parem quidem exercitum Scipio cum Annibale regeret , tuo ac sapientissimo Veneti Senatus consilio dissendendum relinquo .

Johannes Comite , dux quidem præclarus , & animi magnitudine , & fide , cum Ductoribus , & Præfectis militaribus numero tribus & decem , quos Mantuanus Princeps in Veronensi bello prælio victos cepit , captosque sub fido custode servavit , facta inter Imperatores nova lege , liberantur . Ea est hujusmodi , ut milites , ducesque cujusvis ordinis ab hoste capti ad eorum Imperatorem remittantur , præter Principem Mantuanum , & Venetos Legatos . Qua de re publicæ cautiones utrinque demonstrari possunt .

Nono Kal. Novembrias motis signis , stratisque hinc ordine suo cohortibus , indeque impedimentis , Scipio apud Caprianum locaturus Castra sua trajecit . Quod cum Annibal sentiret , rem omnem , & consilium Scipionis turbavit , propterea quòd priusquam essent stationes distributæ , quædam ejus acies , & peditum copiæ in latis campis prope Amellanam apparuerunt . Quare oportuit longo agmine reflectere Exercitum , & versus Bastiam Poncaralli locare tabernacula , ne acies implicitæ impedimentis aliqua ratione ab hostibus offenderentur . Nam cum Veneti tuta tenerent per arctas vias turbato ordine , loca Castrorum locandorum aptiora invenire festinabant . Idque , absente Scipione , qui hostibus advenientibus semper erat magno animo oppositus , tametsi vada , & Amellæ amnis pontem , unde hostis adventare poterat , Franciscus Otheanensis , Joannes Athelanus Centuriones egregii , & Brunorius Cyliarca servabant . Hic Annibal nullâ animi præstantiâ usus est , ubi Scipionem ab altera parte armis accinctum vidit , cujus sola auctoritas eo die Exercitum servavit .

Sed nescio quomodo Venetorum Exercitus paulatim minueretur , ut tria peditum millia ab illo ad Annibalem transfrent . Arbitror id factum esse pecuniarum caritate ; etenim eo tempore (ut licenter Serenissime Princeps tecum loquar) Dominium Venetorum alioquin liberalissimum , pecuniæ nimis pepercit , adeo

A ut virtuti Imperatoris , & auctoritati parcitas vestra aliquantisper derogaret , quamvis parva manus præstantissimo animo hostis potentissimi conatus , & impetum tolleraret ; cujus signa omnis ordinis milites etiam sine stipendio perlibenter sequebantur . Idque ratione faciant , hæc est communis omnium sententia , quòd milites honoris , & gloriæ cupidi , Annibalem Imperatorem veluti secundum Martem venerantur , & colunt , ejusque auctoritatem maximi faciunt . Venetis autem aviditate pecuniarum inserviunt , quibus exuberant . Scipionis verò auctoritatem observant , singulari ejus virtute & animi excellentia . Hunc utriusque Exercitus milites , ac duces Martis primi filium vocant propter eam præstantissimam patris auctoritatem , qui fuit Imperatorum omnium hujus ævi ornamentum , & decus . Nec aliter de filio sperare possunt , cui maximam hostium gloriam sperant fato , & Diis volentibus reservatam .

B Apud Poncarallum omnis militia Scipionis , quæ erat per municipia distributa , colligitur . Sed ut verum loquar , nos eramus hostibus numero inferiores ; coactis namque omnibus , quæ sub . . . . . tum cohortibus , duæ erant . . . . . quinque millibus pauciores , ceteri transfugæ ad Annibalem transferant , cui sunt (ut fertur) centum & triginta equestris ordinis acies . Ex pedestri verò ordine sex millia , & tamen à fronte potitur , à Scipione etiam in latissimis campis * tantum militibus suis fudit , ac magnanimitati , & auctoritati suæ .

C Sed Brixienfium querimoniam silentio præterire non possum ; omnes enim Primates , & cujusvis ordinis Cives etiam . . . . .

D Prætorum aures lamentis publicis replent ; dolentque quòd feminibus operam dare non possunt , villarum domos exultis trabibus , diruptis tectis , & parietibus solo adæquatis , dejectas inspiciunt ; incisas vites , & arbores crebra securi cadentes . Quin etiam majori dolore afficiuntur , quòd plus incommodi , damnique ab Amicis , quàm ab hostibus sentire videantur . Parte alia , fama erat , Venetos ideo pecuniis parcere , nec augere Exercitum , quoniam paci vel induciis fidebant , quas brevi indicendas arbitrio Pontificis Maximi sperabant , ut sine controversia omnis Principum Italicorum potentia contra Barbaros ad arma capienda conveniret . Ego verò aliter à Legatis , & Prætoribus sentiebam ; nam cum aliquando interloqueremur , roganti mihi , sapientissimè respondebant , quàm maximas esse hoc tempore Domini Venetorum impensas , propter classem , quàm maximam parabant pro regnorum suorum defensione , quæ aliter vexanda , diripiendaque & igni consumenda prævidebant . Addebant quin etiam , Annibalem nunquam pacem ipsi volentibus negaturum . Quibus verbis , cum mihi videretur verisimile , fidem præstabam .

LIBER SEPTIMUS EXPLICIT.

OCTAVUS INCIPIT.

Annibal Exercitum movens, cum suis, & auxiliatorum viribus fideret, quarto Kal. Novembrias Manerbiam circumfedit. Quod Oppidum superiori anno ab eo discedens, iterum venit in Venetorum potestatem. Tum Scipio præmissis impedimentis... delectos milites legit, & Annibalem ad secundum lapidem, à fronte petens in arma provocavit; sed cum astutissimi Imperatoris ordinem turbare non posset, reflexis cohortibus sua Castra apud San-Zanum diligentissimus Imperator locavit. Qui vicus ab Urbe Brixia tribus millibus passuum distat. Postridie Manerbienfes, & Lenenses deserti turpiter à Venetorum stipendiariis ad Annibalem confugerunt.

Interea fama erat, potentissimum Aragonum Regem in Tusciam cum Exercitu non mediocri quidem, & classe maxima contra Florentinos venturum. Quod ideo facile creditum est, propter adventum Renati Ducis Regni Siculi competitoris, tamen si longe melior sit ejus conditio, qui Regni possessionem jure maternæ adoptionis, & Pontificalis confirmationis tranquilla in pace conservat.

Sunt qui, à Prætoribus Brixiensibus, & Legatis (ut sæpe alias) impræsentiarum familiariter petant, quamobrem eorum regna perire patiantur. Cur hostem quandoquidem maxima sit eorum potentia superiorem tolerant? quid pecuniis per milites viritum distribuendis parcant? paci ne an longioribus induciis fidant? Hæc omnia cum admiratione hominum uno dumtaxat verbo absolvunt: Deos scilicet hoc tempore iratos sibi, & Annibali propicios, propterea quod nihil certi, bonique in illum deliberari potest. Addebant quingentiam, sese apertè cognoscere homines cujusvis ordinis, & fidera, & fortunam, & superos aspirare. Sed sperant, Deos sententiam mutatuos, & Venetos plurimum virtuti Scipionis Imperatoris confidere, cujus Exercitum augere nuperrime in Senatu instituerunt. Interea nescio quo fato militet Annibal, ut sine ictu, sine pugna populi in deditioem ad eum confluant. Profectò haud iniqua est prudentissimorum hominum opinio, Annibalem militari scientia clarissimum ab omnipotenti fortuna ad magnum imperium deferendum, eamque caducam esse, & instabilem. At de incredibili Scipionis virtute ita divinant, ut cum fortuna officium suum fecerit, illi soli sit victoria de Annibale reservata, tantam spem de virtute, animo, diligentia, & fide Scipionis concipiunt.

Legati Castrorum, & Brixie Urbis Rectores tantâ prudentiâ, tantâque diligentâ officium suum faciunt, ut majori non possint, præsertim sapientissimus, eloquentissimusque Vir ille Patricius, ac Urbis Prætor Ludovicus Fuscarenus, qui cum dies, ac noctes agendis rebus diligenter incumberet, Populum nihilominus Brixensem, & Primates leni sermone cotidie alliciebat, hortabaturque ad patientiam, ostendens suavissimo ejus eloquio apertissimos locos futuræ victoriæ Domini Venetorum. His rebus cum adesset, interdum vidi Cives Prætoris sapientiam admirantes,

Alterosque ad eorum familias revertentes, qui etiam dispositos omnia, si sit opus, extrema pati pro servanda fide, pro tutando illustrium Venetorum Imperio. Quam quidem ob rem omnes cohortatione illius clarissimi Viri perlibenter operi accingebantur, omnes eorum rem, & operam pollicebantur, tanta erat apud Brixenses præstantissimi Viri, ac Prætoris auctoritas.

Porcianum, amotis Venetorum Castris, ad Annibalem secretò confugit. Qui cum Castra ejus trajiceret pridie Kal. Novembrias, Clarum Oppidum, Pontolium, Cattrazaum, Castrum Cohatorum, Palazolium, & quædam alia ejus regionis Oppida à Venetis deserunt. Mox structis cohortibus Roadum Oppidum

Bobsedit, in quo spes omnis Venetorum sita erat pro salute ejus regionis, quam Franciamcurtam vocant. Id Oppidum difficultate loci munitur victu, & rebus omnibus, quæ erant Oppido circumfesso necessaria. Quin etiam Conticinus, miles quidem perstrenuus, & quadringentorum equitum ductor, cum sagittariis centum, & scoppetteriis quinquaginta pro loci custodia à Scipione missus est.

Scipio interea Porcianum parva manu expugnavit, ac diripuit, Arcemque sexaginta peditibus munivit. Annibal verò ænea tormenta locaverat ad muros Roadensium dejucendos. Quod cum Scipio intellexisset, cuius omnis animus erat cum hoste decertare, sparsos per municipia milites in unum collegit. Parte alia, agrestes & Oppidani, qui montes incolunt, sumptis armis Annibalem à tergo, aut à latere aggredi virili animo polliciti sunt. Ergo necesse erat, armis arma concurrere, & Martem auctoritati Imperatorum, virtuti militum, & fortunæ Omnipotenti committere. Annibal verò cum pro ejus singulari prudentia rem omnem haberet ante oculos, cumque per Amicos, quos habebat quamplurimos, ea res nunciaretur, militiam ejus omnem ad confingendum cum hoste cohortatus est.

CNec minus Scipio non modò milites, sed Oppidanos egregia oratione ad prælium committendum cohortabatur. Dimissis igitur Brixie impedimentis, ipse cum omni ejus exercitu in Franciamcurtam profectus est.

DEst locus in ea regione, quem Monticellum vocant. Hunc locum in montium radicibus situm juxta Roadum ad quintum lapidem pars militiæ Annibalis oppugnabat. Quod cum Scipioni nunciaretur, structis decem cohortibus, sagittariis ducentis, & expeditis centum & quinquaginta viriliter Monticello succurrit, hostem per colles, perque vallem dispergit, occupato aditu, per quem solum hostis tutò egredi existimabat. Erant Sforcianorum duo millia utriusque ordinis militum, quibus duæ Gallorum acies adjunctæ erant. Hæ cum primò ab hoste invaderentur, feroci animo pugnaverunt. Parte alia

Epudebat Bracchianos, cæterosque Venetorum Duces non vincere sub Imperatore Scipione, qui omnes ad pugnam incredibili animo ac favore prosequeretur. Quare omnes consequi victoriam innitebantur. Pugnant igitur aliquantisper Marte incerto. Tandem solo ordine Imperatoris servato, Bracchiani superiores exti-

extiterunt, castris pluribus ex Gallis, ex Sforcianis verò quatuor, captis tamen equitibus ducentis & quinquaginta, peditibus verò centum, ac cæteris per devia montium fugatis; qui postea quàm neminem ulterius persequentem inspexerunt, in unum collecti, ad pugnam reversi sunt. At cum hoste ita viriliter certaverunt, ut sex & decem equites ex Venetis cum Angelo Dirutano Præfecto militari, qui Venetis animos inermis addebat, inter pugnandum caperentur, vulneratis nonnullis, & claris quidem viris cum Antonino domestico familiari Scipionis, & Angelo Politbeti, qui eo die perquam fortiter militarunt. Hæc quidem res Annibalem monuit, ne fortunæ priori fideret, & feroces Gallorum animos Italicis virtutibus anteferret, neve sibi ipse persuaderet, omnia in ejus ditionem ventura sine sudore, & sanguine, cum præsertim infestum sibi hostem habere Imperatorem Scipionem primi Martis filium; cujus animus omnia audet ad similitudinem patris. Quem Romanis etiam Imperatoribus audeo jure optimo vel antepone, vel æquare, & Illustrissimi Imperii Venetorum potentiam, quæ nullo unquam bello victa hostibus cessit. Jam Scipio ad sua Castra revertebatur cum Legato Hieronymo Barbado, Viro quidem cum in cæteris rebus, tum & in primis pro Republica diligentissimo; qui tantâ benivolentiâ Scipioni afficiebatur propter animi ejus præstantiam, facillimos mores, & fidem in Venetos integritatem, ut majori non posset. Hi ambo cum Johanne Comite Rangono Duce, & Brunorio Cyliarcha de pugna in Gallos, de eorum ferocitate in primo congressu, de cæde, de captivis, deque cæteris rebus, quæ utrinque supervenerant, inter eundem loquebantur; maximè quo pacto Polonus prior hostem invaserit. Erat quinetiam sermo frequens de ordine Petri Advocati militis veterani ac Civis Brixienfis, cui locorum difficultates ita cognitæ erant, ut nemini magis. Qui inermis Gallum quendam per cassida deprehensum, accepta ab eo fide in ejus fenestura captivavit.

Nonis Novembribus, Scipio Exercitum ejus Guffagum diligenter trajecit, quod Oppidum in radicibus montium Franciacurtæ situm est, distatque sex millibus passuum Rodo. Hic primùm præconis voce magno cum tubarum clangore declaratum est, ut qui velint ab hostium Exercitu ad Venetos transfugere mercedem transfugii accipiant.

Postridie hostis, sagittis, & tormentis onerata ne pauca quidem plaustra ab urbe ad Castra Scipionis deferuntur. Qui omnino instituerat, aut Roadum ab obsidione liberare, aut cum Annibale incerto Marte præliari, sisus cum militum Ducumque virtuti, tum etiam aggressibus, qui ex omni parte montium collecti descendebant.

Dum hæc tractantur, Oppida Glareæ amnis Abduæ ferè omnia ab Imperio Venetorum deficient, & ad Annibalem, tanquam clarum aliquod facinus fecerint, læta fronte confugiunt. Qui ita Rodo infestus erat, ut tormentis in colle positus, domos ferè omnes dejecerit, atque aliis & quidem majoribus in planicie locatis, muros, & Oppidi defensiones concusserit, rarus Oppidum brevè expugnare, cum post Germani adventum Alexandri Sfortiæ Ducis cum magnanimi, tum etiam scientiâ rei militaris peritissimi essent secum (ut ferebatur) octo & viginti millia militum.

A Quos omnes Scipio diligentissimus tanto animo invadere instituerat, ut nihil ei gratius, nihilque optandum magis esse posset.

Furlivii Dominus jampridem in Montoroni campis lapsu equi captus ab Annibale hac conditione relaxatur, ut præstituto tempore juvenis perbenignus regnum suum repetens arma intermittat.

Roadenses cum Sforcianis ad pugnam faciendam omni ferè die portas Oppidi egrediuntur. In quo certamine quam plurimi utrinque quovis armorum genere cæduntur, & fauciantur.

B Annibal cum muris tormenta nihil obessent, cavis cavernis operam dabat, ut Oppidum quacunque ratione expugnare posset. Roadenses verò, in quibus spes omnis Venetorum & Scipionis eo tempore posita erat, militibus, & Oppidanis, qui illuc confluerant pro tutela loci, & re salva octavo nonas Novembrias in Annibalis ditionem sua sponte devenerunt; quod factum, fuit non mediocre vulnus Brixienfis, qui cum planicie Villas, & Oppida ferè omnia perdidissent, nunc sperare vix in montibus possunt, unde erant ipsis hominum subsidia, & rerum ferè omnium copia inundantissima.

C Interea Guffagum, & alia Franciæ-curtæ Oppida, & Villæ ad Annibalem tanquam ad Numen aliquod confugiunt. Tum Scipio, cui res Roadi, & aliorum locorum, quæ in montibus erant sita, præter spem evenerant, Exercitum subitò in Burgum Satullum dejecit, ne qua per latos campos ab Annibale, & per montes ab agrestibus aut militum, aut impedimentorum incommoditate impediretur, quandoquidem Castra ejus erant sub montium radicibus distributa.

Islegum in mediis collibus situm, quod Oppidum à lacu nomen accepit, ad Annibalis fidem confugit, directis stipendiariis, quos Legati in eorum tutelam miserant.

D Pandinum à Scipione defecit, hoste etiam nunquam viso; sed cum tota Abduæ Glareæ, & Caravagium, præter Cremam, à Venetis defecisset, non poterat judicio Oppidanorum sub potestate Scipionis conservari.

Sexto idus Novembris Scipio in Rezatum, ceterasque Villas inter radices montium, & amnem Navilium circumfusas, motis signis Exercitum trajecit. Ad quem cum Prætoribus Brixie Rectores, & Primates Urbis profecti sunt, ut de liberatione tutiore, deque aliis rebus necessariis exercitui consultarent; propterea quòd imminebant jam nives & tempestates, pabula in Campis nequaquam inveniebantur. Quin etiam hostis numero militum superior etiam (ut fama erat) de hyematione cum suis Ducibus sermonem faciebat.

E Jam excubiis nocturnis Brixie opera datur, adeò dilatatum est Annibalis imperium, ut etiam ad Urbis mœnia ejus milites usque discurrant.

Annibal pene voti compos majorem impedimentorum partem cum equis inutilibus, partim in agrum Cremonensem ad hybernandum remittebat, partim in Brixienfi disponebat. Ipse verò cum suis Ducibus, cumque commodioribus militibus, & peditum copiis per populos, qui in potestatem ejus venerant, liberè discurrebat, quandoquidem Venetorum Exercitus esset inter Villas distributus, non mœnibus circumseptus, sed flumine, & montium radicibus, quas Pedimontem vocant, in

cujus

eius sola via Brixienfes sperabant; erat enim illis inde victus per Benacum, qui lacus inter agrum Veronensem, & Brixiensem situs est: Hoc non Scipionis diligentissimi & magnanimi Imperatoris, sed Venetorum culpâ evenit. Qui hoc tempore pecuniis, & impensâ pepererunt; credo, ut antedixi, ob parandam classem in Barbaros, qui cum omnem ferè Græciam occupaverint, nunc, tanta est eorum insolentia, Italiæ ruinam, & servitutem minitantur.

Capuanus & Petachius Soncinum tertio Idus Novembrias cum essent pro ejus loci tutela, direptum pro parte (ut ferebatur) deseruere, propterea quod, ut ipsi ajebant, Soncinenfes ab imperio Venetorum deficere conspiraverant. At id verum esse, plurimi conjecturis judicabant. Nobis verò per id temporis Brixie commorantibus nunquam de direptione patuit. Illud certè scimus, Brixienfes ob eam rem incredibili dolore affectos. Exemplo enim Soncinenfium Oppidis in agro eorum restantibus, quæ perpauca erant, malè prælagiebant; quod factum modestè satis disseminabant, ostendentes futuram Domini Venetorum infamiam, quandoquidem subditos ejus stipendiariis suis in prædam dari, ac diripi patiatur. Legati Exercitus, & Urbis Rectores, Capuani factum vehementer damnabant, audax facinus ausum invito Principe, & Senatu graviter ferente in medios Cives pervulgabant. Scipio verò rem nuncianti vix credidit, ostendens, non mediocrem esse suo judicio fidem & modestiam Capuani. Erant etiam, qui de Capuano obloquerentur, quòd cum Annibale sensisset ad Renatum Ducem optima conditione transfugiturus. Tandem res ita nobis patuit, ut cum Soncinum deseruisset, literis Cremani Gubernatoris Andreae Dandolo, viri quidem ut animo, ita & consilio singulari, Cremam cum Petachia profectus est. Quod cum Annibal diligentissimus sensit, statim illuc Castra trajiciens, Soncinum in fidem suam recepit, moxque Urceos-novos obsidione circumfedit.

Interea Brixie molis ac pistrinis operatur pro Castrorum, & Urbis alimentis, in qua maxima rerum omnium caritate vivebamus. Quinetiam ad muros terreos, & scrobes ante mœnia construendas omnes ferè accingebantur, tanta amittendæ Urbis suspitione tenebantur.

Bertoldus Tadei Marchionis filius, juvenis sanè perhumanus, & armis perstreuus, & Sanctus Gavardensis, is, quem nuper captum in Bello Veronensi Annibal liberaverat, in subsidium Urceorum-novororum demissi sunt. In cujus Oppidi tutela erant tres Præfecti militares egregii, Johannes Villanus, Anastasius & Homodarme cum peditibus ferè tricentis.

Robertus Atheniensis, qui Paternum in Cremonensi pro Venetis servabat, collectis sociis, Oppidum in suam potestatem dimisit, & ad Scipionem reversus est. Paternenses verò ad Annibalem subito confugerunt.

Idibus Novembribus consultatum est ab Imperatore, & Legatis, si qua ratione Annibali obesse possent, cum ille in Oppidum obsidione cinctum tormenta locavisset, etsi Oppidum qui tuebantur stipendiarii etiam tormentis corresponderent. Quinetiam interdum egrediebantur cum hostibus pugnaturi, qui tam viriliter pugnabant, ut Bartholomæum Quarærium Annibalis Præfectum militarem peritre-

num, & alios equites complures in Oppidum captos traherent. Nuncii continuè ab his, qui Urceos tutantur, cum literis hujus sententiæ dimittuntur. Annibalem aliam Gradaram invenisse, unde ab obsidione suo cum dedecore reversus est. Nihil esse, quod Veneti dubitare possint, sese Urceos-novos annum defensuros, nihil eis defieri, victum esse inundatissimum, & reliqua, quæ sunt ad Oppidi defensionem necessaria.

Dum hæc aguntur, Pontifex Maximus Italiæ Principibus pacem indicit sub indignatione Pontificia, cui rei omnes assenti sunt; quam quidem ob rem Principum, & Rerum-publicarum Legati Romæ apud Pontificem Maximum non de pace, sed de pacis conditione confabulantur, quandoquidem magno sese Judice, & justâ quisque causâ tueatur. Sed videre videor, nec pacem inter Christianos Principes conciliari, nec Barbaris bellum indici, tanta est hominum negligentia, insolentia Principum, & Religionis inobservantia.

Barbarus interea locupletatur, Græciam omnem redigit in servitutem, & de discordia Christianorum triumphat; quod nisi Dei nostri bonitas, & Jesu Christi clementia provideat, cum diligentia Pontificis Maximi, Viri quidem sanctissimi, & tranquillæ pacis Christianorum amantissimi, certè scio Barbaros in Italiam venturos in patriæ dedecus, & Christianæ Religionis diminutionem.

Orlandinus Marthinenghus adolescens (ita mihi Dii faveant), & animo magnus, & armis egregius, invito patre, ad Annibalem cum acie, cui Præfectus erat, transfugit.

Apud Soncinum Annibalis Pabulatorea Capuanus, & Petachia derepente invaserunt, ac non prius Cremam reversi sunt, quam tricenti & triginta Pabulorum equi caperentur.

Dum hæc fiunt, Exercitus utriusque Imperatoris pro parte dissolvuntur; nam & Annibal partem militiæ cum omnibus ferè impedimentis ad hyemandum præmittit, paucis pro Urceorum-novororum obsidione reservatis, qui positis undique tabernaculis magna cum patientia inedia, frigoris, & tempestatibus secum viverent. Et Scipio ad rem bonam, utilemque agendam (ut consultantes Legati, & Duces consuluerant) apud villam Verulam prope Rezate ad mille passus, cum paucis, & domesticis quidem restiterat, Pabulorum, rerumque omnium pæne egenus, ac nimborum, & tempestatibus insolentis patientissimus. Ceteros verò domesticos apud Salodum hybernare antemiserat. Cohortes autem per villas Benacilacus, qui est (ut ita dixerim) Brixie Urbis portus, & refugium; sed ingens aëris tempestatibus consilium Scipionis interruptit.

Sexto Kal. Decembrias, Ductores, qui Urceos defendebant, cum Annibale conditionem accepere, ut re militum, & Oppidanorum salva, Oppidum in ejus ditionem deveniret, quandoquidem muri forent tormentis ita dejecti, quòd hostes secum pari pugna concertarent, essentque spe subsidiorum privati, nec ullum tormentis remedium adhiberi posset. Quorum ictu Anastasius Præfectus, meâ quidem sententiâ, egregius lethaliter fauciatum erat, & nonnulli milites, & Oppidani decubuerant. Hæc Urceorum perditio attulit magnam Brixienfibus calamitatem, qui solliciti antemuralibus Urbis indulgebant cum tanta rerum penuria, ut quamplurimi pauperes, & rerum inopes ad alia sese loca cum familiis suis transferrent. Sed

Sed profectò maxima est Rectorum sapientia, humanitas, & diligentia, qui nihil, quod esset in usum tam Castrorum, quam Civium, prætermittebant; præsertim Vir ille sapientissimus, & Urbis Brixie Prætor Ludovicus Fuscarenus, de quo propter ejus singularem virtutem, & incredibilem eloquentiam, Serenissime Princeps, juvat aliquantisper locupletare orationem. Is enim plurimum in lateribus hominum cognoscendis laborabat, motus varios, & diversa regebat ingenia, propterea quòd alios blandis verbis, & exemplo mollebat, alii pollicitationibus, alii honoribus, alii pecuniis, & munere pro salute Reipublicæ movebantur. Alios minis, terroribus, & ignominiiis deterrebat, alios pœnis, & suppliciis sine degestratione affligebat. Hos freno & vinclis ad rem agendam, illos laudatione compellebat, permultos publica, permultos privata reprehensione corrigebat. Hos ira vincebat, & vultu, illos facilitate, & clementia. Lætitiam interdum simulabat, interdum dolore comprimebat. Ab his subsidia, ab illis operæ petebantur. Cives omnes omnis ordinis humanissimè, æquaque lance complectebatur, amicos retinere, inimicos allicere solebat. Nemo erat, qui ab illo unquam malè conten-

A tus discederet, & cum ingenia tam militum, quàm Civium & Oppidanorum cognosceret; rei ac tempori facillè subserviebat; cum Civibus Prætor, cum stipendiariis Dux Exercitus videbatur, omnibus non emolumentum, lucrive gratiâ, sed pro humanitatis ejus officio consulebat. Denique jus suum unicuique tribuebat pro dignitate cujusque. Ecquid, Serenissime Princeps, hoc Prætor amabilius? quid optandum magis? quem in tantis angustiis, calamitatibus, & jacturis meâ sententiâ Brixienfes non Prætor, sed Patriæ eorum parentem jure optimo appellaverint. Nec minus sentio de ceteris tam Exercitus, quàm Urbis Provisoribus, quorum virtutem, diligentiam, & benignitatem omnes mirificè in cœlum efferebant.

B Interea Arcem in Pisanis maritimis, quam Vadam dicunt, quamque ab ditone Florentinorum superiori anno Catalani removerunt, nuper ab eorum stipendiariis victam, soloque adæquatam tradebant, nec sine Aragonensium, qui illam tutabantur, jactura: quandoquidem plurimi ex triremibus, qui illuc in subsidium venerant, decubuerunt. Nunc ad ultimum volumen transeamus.

LIBER OCTAVUS EXPLICIT.

NONUS INCIPIT.

D ivus Alfonso Aragonum & Siciliae Rex cum ingenti Exercitu utriusque ordinis militum, cumque classe maxima in Tusciam adventabat, ut ita esset Florentinis infestus: quòd & eos pro viribus regno privaret, & illi stipendiarios, quos miserant . . . . ., revocarent. Quibus rebus Annibal minus Venetorum Imperio obesse posset, qui erant eo tempore militiâ inferiores; sed urgente fatorum necessitate, superius institutionem vetuere; nam cum sex & decem millia militum in Campaniam usque trajiceret, valetudine mala oppressum, milites, & signa reflectere oportuit. Quam quidem ob rem Annibal in Venetorum regnis libere militavit. Neque enim oblocutoribus adhibenda est fides, qui Regem nequaquam absolvisse debitum societatis disseminant. Quòd si cætera defuissent, ea tamen re maximo opere urgebatur, ut servaret fidem, quam etiam cum periculo sui capitis, semper inviolatam esse voluit. Quin etiam negligentie accusari non potest, qui solet esse in omni re sua sponte diligentissimus. Nunc autem debet necessariò ob Renati Ducis adventum, qui Annibalis, & Florentinorum favore in Italiam profectus, Siculi regni potestatem vel armis quærere non erubescit; sed Æstate nova Veneti Regem omnino venturum in Florentinos sperant; quandoquidem ipsi pro augendo eorum Exercitu ne pecuniis quidem parcant. Quòd si, Scipione Imperatore, ante fecissent, ut Exercitum, ita & eorum ille regna conservasset.

Jam rumor est Janum . . . . . clarissimum in Barbaros Christianorum ductorem . . . . . prælia multa victor confecit ex Pannoniis agris cum viginti millibus militum ad Venetorum stipendia venturum. Hujus virtute sperant amissa sese eorum regna superiori tempore re-

C dempturos; sed hoc meum semper judicium fuit, Scipioni nihil unquam, præter militum copias defuisse. Quam si Senatus exercitui Imperatoris adjecerit, non dubito, omnem agrum amissum à Scipione vendicari, & Annibalem armis pulsum in ejus regna cessurum.

Dum hæc aguntur; Scipio . . . . . affixisset, propterea quod cum Oppidanis contra stipendiarios apud Urceos-novos sentiebat; Legati verò persuaserunt Imperatori, sanum magis esse consilium, ut ad Principem, & Senatum demitteretur, atque id de eo fieri, quod consuerint. Captus igitur ac vinclis astrictus ad Principem, & Senatus sententiam remittitur; sed qui apud Urceos cum illo fuerant Præfecti, & commilitones, Villanum minus justè captum commemorabant, quandoquidem Oppidi illius mœnia erant ita dejecta, ut æquali pugna secum ab hostibus dimicaretur. Qua re Oppidani flexi genua, ac supplicibus manibus orabant, ne vellent cum re simul decumbere, neve Oppidum diripi, & consumi incendio patiantur; quibus vocibus commoti simul omnes stipendiarii clamaverunt, veniam ab Annibale petamus, ad Annibalis fidem, re salva, & hominibus cujusvis ordinis, confugiamus. Idque ita factum est; non fuit igitur Johannis Villani (ut ipsi Oppidani, & stipendiarii testimonio firmabant) sed omnium culpa, si culpa ea est, Urceos-novos ab imperio Venetorum defuisse; sed hoc meâ sententiâ ab omnibus peccatum est, quòd stipendiariis omnibus tam equorum, quàm rerum ceterarum pretium, & laboris præmia Scipio cum Legatis sponponderunt, si modò Oppidum pro viribus tutarentur.

E Octavo Idus Decembris, cum Bernardus Dandolo, natione Venetus, & Centurio quidem egregius, apud Romanengum recipere conditionem cum Annibale denegaret, pararet-

raretque ad pugnam Oppidanos, & socios, quos secum habebat pro loci defensione, fere tricentos, inter oppugnationem Sforcianorum sagittâ percussus est. Quo vulnere pro Imperio patriæ infelix decubuit; Annibal tandem vi Oppidum expugnavit, ac militibus suis prædam dedit, quo facto pœne incredibili Annibal his vocibus erat in ore omnium: si Annibali mens foret, cœlum expugnare, profectò Jovem à superis regnis extruderet. Atque id non minus fortunæ, quàm virtuti ejus ascribebant; sed erant qui verè dicerent, Oppidanos à stipendiariis post obitum Bernardi diffensisse, cum illos hosti prodere inniterentur; quod cum pedites stipendiarii intellexissent, accito hoste se ipsos, & Oppidanos capi, atque omnia diripi, excindique ferro passi sunt.

Jam tandem post multam deliberationem, ac consultationem, Scipio Ducibus suis & militonibus utriusque ordinis stationes distribuit, ut pars in agrum Veronensem proficiscatur, pars Cremanum tueatur. Alii Urbem Brixiam, alii Lunadum, alii Benaci ripariam. Quem lacum custodiendum triremes duæ, Mioparones verò decem per Oppida, quæ habebat circumplurima, percurrerant. Ipse autem Imperator cum in tutto esse omnia inspiceret, nec opus esse hostem formidare, qui victor ob ingentem Exercitum fortunâ uti nescivit, ultimus omnium cum domesticis militibus Salodum hyematurus pervenit, posteaquam Exercitum distribuisse Annibalem intellexit. Cujus consilia multa ante turbaverat, nam quacunque intendebat, parva manu, delectisque Militibus insequeretur: Annibal verò cum omnem Bergomensis agrum, omnemque Abduæ Glaream occupasset, redegissetque in ejus ditionem non modò Brixensem planiciem, verùm etiam valles, ac montes usque ad vallem Tropiam, omnem ejus militiam per hæc loca distribuit, præter Renatum Ducem, quem pro maxima rerum fertilitate hybernare voluit in Placentino, & si permulti etiam in Cremonensi distribuerentur. Ipse verò nunc huc se conferebat, nunc illuc cum delectis ex omni ordine turmis & cohortibus, aut cum diva Blanca Uxore, ut bellissima, ita & modestissima, animi tranquillitate fretus ociosè commorabatur; hunc ubi Scipio militiam distribuisse intellexit, liberos ire ad sese jussit, qui Brixie victitabant. Legati verò ubique Scipionem secuti hyemandi gratiâ etiam Salodum se conferunt, ut ab Imperatoris sapientissimi consilio nusquam discedant, neve auctoritatem effugiant. Hos simul cum Scipione Leonardus Calvus vir Patritius, & humanitate ac diligentia præditissimus, qui ex Salodo, & omnibus Benaci Oppidis pro Republica Venetorum imperabat, honore quammaximo ac munere ne parvo quidem complexus est. Nos etiam eundem locum hyematuri cum Scipione petivimus, ubi cum indulgere armis non possemus, literis & majorum historiis incumbebamus.

Dum hæc fiebant: Antonius Martinenghus vir magna auctoritate, & fide, à Brixienfibus, ad Serenissimum Principem, & ad Amplissimum Senatum legatur, ut Urbi Brixie undique ferè circumfessæ aliqua ratione provideant, quandoquidem Imperator Scipio, qui omnia etiam extrema pro imperio Venetorum auderet, Annibali obsistere non posset, cum oporteret Scipionem contra Annibalem & Exercitum potentissimum iniquo Marte pugnare. At Principes cum Senatu cum multa va-

A riis inter sese sententiis consultarent, cumque Legatum, & reliquos Brixie Cives, qui secum ierant, peropportunos Urbi existimarent, principio illos verborum magnificentia, & honore quàm maximo complexi sunt, statimque ad Patriam cum non mediocri spe auxiliorum remiserunt. Hinc enim Janum Blancum venturum confirmabant. Inde divum Alphonsum Regem omnium potentissimum, qui terra marique Florentinorum regna ita pressurus est, ut necessariò coacti in deditioem deveniant.

Erat etiam rumor, Delphinum Francorum Regis Filium, Venetorum auxilio cum militum omnium copiis in Italiam venturum; cui famæ nonnulli ex Brixienfibus fidem præstabant, alii propter consanguinitatem, quæ illi erat cum Renato Andagaviæ Duce, id quasi impossibile arbitrabantur; utcunque tamen res sese habeat, Legatus cum sociis Brixiam remittitur, qui primates, ac plebem ad patientiam & fidem erga Venetos cohortetur; qui nova quadam exactioe undecim centenaureorum millia viritum disposuerant pro multiplicandis ex omni ordine stipendiariis, proque augendo Scipionis Imperatoris Exercitu, in cujus virtute, & auctoritate spes Venetorum ita posita est, ut victoriam de Annibale habendam in uno Scipione reservatam putent.

C Pecuniarum exactio hoc modo fiebat, ut patricii viri per annum magistratibus sine provisione donarentur. Quinetiam domorum conductiones in usum publicum pro tertia parte converterentur. Postremum est, ut æs publicè sumptum aliunde scœnoris fructum non daret creditoribus; quibus rebus omnes Senatorii ordinis Patres, omnes Patricii viri assensu sunt.

D Annibal interea, cujus callidum ingenium sæpenumero hostem fefellit, delectis quinque & triginta cohortibus, ac peditibus tribus fore millibus Marchariam versùs se confert; quod Oppidum in Mantuano agro situm juxta Olium amnem, mille & ducentis millibus passuum distare Asulâ ferunt. Quapropter Asulam cingere obsidione, omnium erat sententia; quod cum esset in Annibalis arbitrio, & ab Exercitu Venetorum prohiberi non posset, data opera est à Scipione, ut ad tutandum Oppidum præsidia demittantur. Quare egregius Scipionis Præfectus Homodarme cum centum equitibus, & Nicolaus Sclavus Sagittariorum Centurio cum Sagittariis, quibus præest, & quadraginta scopetteriis decimo septimo Kal. Januariæ nocte intempesta Oppidum ingrediuntur.

E Parte alia apud Vallem Camonicam Oppidum quoddam super saxum conditum, juxta quod amnis Olium defluit, cui nomen erat Breno, in fide Venetorum servabatur; sed cum à Montanis, & Vallensibus ejus regionis cingeretur, Brunorius Cyliarcha cum tribus millibus utriusque ordinis militum, ut ei Oppido pro viribus subveniat, ab Imperatore Scipione jussus est. Ex altera autem parte montium Georgius Ludronensis in auxilium Venetorum descendit. Is secum mille Montanos ex suo Oppido, quod habet in montibus, contraxit. Quin etiam Johanni Comite cum cohortibus septem eodem accedere imperatum est. Tandem qui circa Oppidum erant, invasi, ac bello victi sunt. Breno autem cum ingenti Oppidanorum victoria subventum, sed cum tanta hominum cæde, quantam nusquam hoc bello viderim; tricenti enim & quinquaginta in-

eo proelio cæsi sunt, ex Venetis plures, nam cum prædæ, ac captivis operam darent, solum illi Venetorum sanguinem sitiebant; Annibalis in ea Valle Commissarius captus est, machinæ dirutæ, & ænea tormenta à peditibus Scipionis, Brunorio duce; sublata sunt.

Dum hæc fiunt, alter ex duobus Legatis à Serenissimo Principe, & Senatu amplissimo revocatur. Quam quidem ob rem fortè contigit, integerrimum virum Paschalem Maripetrum à Scipione discedere, ac Lignanum proficisci, ut Oppidi illius viros, & omnem ejus regionis populum ad servandam in Dominium Venetorum fidem cohortaretur; utque rebus, quibus opus esset, & Oppidanis, & stipendiariis, quos illuc demiserat, Scipio provideret. Girardus Dandulo Vir Patriciâ familiâ, & maxima in Senatu auctoritate in comitiis Legatus in exercitu Imperatoris designatus est.

Annibal apud Marcariam cum Diva Blanca uxore ejus modestissima, forma pulcherrima, & ætate florentissima, ocio indulget. Quem mille hinc, atque hinc militum duces cum Principe Mantuano glomerantur; summa tamen cum hominum admiratione, quam tantam aëris serenitatem, quantam nemo unquam his temporibus viderit, & faventes Deos tam negligenter contemnat; sed verbum illud per vetustum per ora omnium decurrebat: *certe aliquid monstri alit*. Alii enim Asulæ castrametatum arbitrabantur, alii Lignago, alii Veronensibus parare insidias, & retia tendere. Tamen exitus rerum curas ejus, & cogitationes demonstrabit. Sed ipse post dies Natalitios omnibus populis adversis ruinam minabatur.

At Scipio nunc Triremem ascendens, nunc Mioparonem, omnes aditus, omnesque montium, & ripæ Benaci secessus quotidie diligenter scrutabatur, ut, cum occasio exigeret, parva manu cum hoste decertaret. Nam si Senatus tecum, Serenissime Princeps, exercitum ejus militibus (ita ut poterat) auxisset, profectò Scipionem semper Annibali infestum, semperque superiorem dicere non dubitarem. Rectè quidem per Jovem Lapideum dare jussurandum audeo, ab initio belli hujus in omni pugna vidisse Scipionem animo præstantissimo, atque hostibus nunquam inferiorem, qui nunc plus etiam, quàm satis est, cum honore ejus, & gloria innititur Imperium Venetorum pro virili conservare, quoad exercitus providentiâ vestrâ pares fiant; quod brevè futurum speramus, ut regredi, quàm progredi hostis modò potentissimus festinet. Id, Serenissime Princeps, Senatum scire tecum facere dubitat nemo, quandoquidem bello, & diuturno quidem

A attriti sitis. At posse, omnium sententiâ aperitissimum est, cum duodecim centena aureorum millia annuo reddito, ex Regnis vestris colligere fateantur; velle autem debetis, ne Reipublicæ imperium corruat, & ipsam rem simul & consilium cum auctoritate amisisse videatur. Quas ob res, ut aliquando Commentariis hujus anni finem faciamus, utque pro Scipione loquar (ita ut debeo) Serenitatem tuam cum Senatu sapientissimo, Illustrissime Princeps, obtestor, & oro, ut Imperio vestro rectiùs consulatis, vobis metipsis fidite, nervos vestros intendite, Annibalem sagacissimum esse Imperatorem vobis persuadete, potentiam vestram quammaximam esse, & regnorum vestrorum egressus, aditus, & locorum opportunitates intelligere, magnam illi à subditis, & amicis vestris fidem in re militari, & auctoritatem præstari. Quibus rebus (ut licenter loquar) pecuniis, & castrorum supplementis nequaquam parcendum, sapientum omnium est judicium: Augendum Scipionis Exercitum, qui cum sit ad hoc usque tempus animi excellentiâ præstantior, solus tamen certat Annibali auctoritate, & diligentia. Annibalis statum non ignorat, & à Mediolanensibus tam in bello, quàm in pace colitur, & observatur. Huic igitur soli fidite, huic imperium vestrum soli committite, hunc Imperatorem cum Exercitu potentissimo (ita ut soliti estis) in electione comitiorum confirmate. Cui fato de Annibale victoria reservata est, cum præsertim, et si bellorum, quæ Veneti gessere, initia esse soleant aliquantisper adversa; exitus tamen in omni Venetorum bello esse solet cum Imperii vestri amplificatione jucundissimus.

C Hæc habui, quæ de gestis Scipionis Picinini inclyti Exercitus vestri Imperatoris tuo nomine, Serenissime Princeps, secundo anno perscriberem. Quæ utinam tuâ, & amplissimi Senatus auctoritate probarentur, propterea quòd ea, quæ à tam excellentis animi, tantæque auctoritatis Imperatore fiant, quæque in Exercitu, & cujusvis ordinis Duce, aut milite gerentur, bonis avibus, & felici omine in aliis Commentariis posthac laudentiùs scriberentur. Illud mihi jam satis superque videtur, quòd meum erga Serenitatem tuam debitum absolverim, quòdque fidem meam, & observantiam in Amplissimum Senatum ostenderim, & cum summo laborum, ac periculorum discrimine, & mortis interdum periculo ingenii parvitatem, ut monumentis literarum mearum Venetorum gesta in Mediolanensium Ducem sub Scipione Picinino Imperatore relegantur, memoriâ hominum sempiternâ.

Commentariorum Secundi anni de gestis Scipionis Picinini Exercitus Venetorum Imperatoris in Annibalem Sforciam Mediolanensium Ducem, ad Serenissimum Principem Franciscum Foscari Venetorum Ducem per Clarissimum Historicum, & Poëtam laureatum Porcellium Neapolitanum Liber ultimus explicit.

GEORGI
MERULÆ
STATYELLENSIS
HISTORIARUM MEDIOLANI
DECAS SECUNDA;

Nunc primum prodit

EX MANUSCRIPTO CODICE
CANONICI JOANNIS ANDREÆ IRICI
TRIDINENSIS.

LUDOVICO ANTONIO MURATORIO

JOANNES ANDREAS IRICUS TRIDINAS S.

Quo primum tempore eruditionis comparandæ studio ductus e Patria. Mediolanum veni, ubi jam ultra decennium dego, hanc vix Urbem ingressus ab his omnibus, qui bonis artibus favent, Te, Vir Clarissime, summis elatum laudibus de nomine saltem novi, maximasque Deo Opt. Max. gratias egi quod talis tantusque nostro seculo contigisses. Cùm autem Libros eos evolvere datum fuit, quibus Italicam Historiam mediæ ævi tantopere illustrasti, nihil mihi fuit antiquius quàm omnem movere lapidem, ut liceret pro ingenii mei, viriumque modulo quicquam e vetustatis rudibus ad eam faciens rem eruere, ut Italiæ nostræ, Tibique præsertim non frustra me natum comprobarem. Annuit votis meis bonorum Auctor omnipotens, dumque impressa aliquot Volumina pervolutarem, oblatus est mihi fortè lacer quidem, sed ipsa vetustate decorus manu exaratus Codex multa continens, & imprimis *Georgii Merulae Alexandrini Decadis secundæ Libros quatuor*. Perlegi avidissimè modico pretio comparatum Volumen, atque statim: en, dixi, aptissimum cupiditati meæ Opus Italicarum Rerum Scriptoribus attextendum. Oh! utinam integrum esset & absolutum. At quandoquidem quasi de naufragio tabulæ pauca hæc supersunt, quæ vetat Clarissimo ipsa Muratorio quantociùs offerre, ut si putaverit e republica fore unà cum aliis jam editis proferantur. Hæc ipse mecum recogitans, animum meum patefeci amicissimo *D. Philippo Argelato*, de literis, literatisque Viris optimè merito, qui re cognita gratissimum Tibi futurum asseruit. Itaque adnotatiunculas quasdam Operi addens illud exscribendum curavi, ut facilius & perlegere valeas, & si libuerit, probare; autographus enim Codex tot siglarum tricis horret, ut ægrè legatur, pluribus etiam locis immutata sunt verba, correctæ, deleta adeo, ut summo labore opus fuerit ad integras sæpè periodos percipiendas, quod, ni fallor, evincit, Auctoris ipsius manu fuisse conscriptum, crebrisque curis emendatum. Conjecturam urgent verba illa, *cui morte præventus manum extremam imponere non potuit*, aliena manu adjecta, quæ tamen proximè ad Autographi characteres accedunt, eandemque redolent ætatem, qua Merula in vivis erat. Unum superest, ut hoc qualecumque munus benignè suscipias, Iricumque nomini tuo virtutisque devotum scias nihil unquam prætermisurum, quod Tibi gratum fore noverit. Vale, ac literariam Rempub. ut facis, ornare perge. Vale iterum.

Mediolani Kal. Octobris, Anno Partus Virginei MDCCXLIV.

GEORGGII MERULÆ STATYELLENSIS HISTORIARUM MEDIOLANI DECAS SECUNDA.

LIBER I.

interim compararet, & faceret, quæ ad firmandas opes necessaria existimabat, Luchinus, & Marcus Cardano (a) haud longe à Pado oppositi, priusquam palam fieret Patrem decessisse, cum hoste configere statuit: igitur collatis signis, propius inimica castra pergunt. Cardanus quanquam numero peditum longe impar esset, virtute tamen equitum, & armorum peritiæ confusus, moram pugnandi nullam fecit. Pugnam utrique alacres ineunt. Irruentem hostem Cardanus sustinuit, neque prius retro ferre pedem, quàm super ventre peditum equi suffossi sunt. Atrox fuit dimicatio, œdes ingens, major in fuga ad Padum usque

(a) Ita perpetuo legitur in MS. arbitramur tamen legendum *Cardano*, qui Pontificii exercitus Dux erat.

Nterea quum jam Galeatius, ut Patris mortem occultaret, medicos in cubiculum is admitteret, ceuremedia egrotanti allaturos, spesque adhuc aliqua vitæ superesse videretur; ea tamen

A strages edita. Cecidisse ea in pugna ex Raimundi equitibus centum, quingentos captos pedites, atque sagittarios supra ducentos, traditur. Ex Gibellinis iniri certus numerus non potuit. Convenit inter eos, qui aliquid scripti reliquere, plures in exercitu Viccomitis interfectos fuisse, quamvis is victor evaserit. Namque inclinata suorum acie in Burgum (b) cum majore suorum parte profugit; ita propinquitate vici servati plurimi sunt. Temerarium, & parum prosperum Raimundum Scriptores dicunt: superfedere enim potius pugna debuit, quàm Marti rem committere, quum multitudine peditum hostis potentior foret. Facius Ubertus illis proximus temporibus tot cæsos ad Augustam Baccienorum (c) scribit, ut instar fluminis sanguis lacunas effecerit, hoc, sive pro more poetico, quòd pugnas, & cædes majores, quàm sint, scripserit, sive tantus fuerit occisorum numerus, ut sanguis instar fluminis effluerit, parum compertum habeo. Cæterùm de tempore, quo certatum fuit, Scriptores variare video. In Annalibus proditum est: ante Matthæi obitum Marcum, & Girardinum Spinulam cum Raimundo decertasse. Tradunt alii: decem ab illo defuncto dies pugnatum, quorum opinioni ut accedam, facit Gu-

(b) Qui nunc *S. Martini Burgus* dicitur, non longe à Valentia ad Padum positus.

(c) Nunc *Bassignana*.

Gulielmus Ventura, qui scribit, Nonis Juliis, post nonam horam certamen initum, & acriter pugnatum. Raimundus paucis post pugnam diebus, noctu, relicto in Burgo præsidio, Valentiam petiit, ubi collectis iis, qui à cæde & captivitate superfuerant, accersitoque novo præsidio, opem ferre obsessis tentabat, neque prius inde discessit, quam pactione supra mille equites, qui obsidebantur, incolumes dimissi sunt. Cæterum Johannes Pontifex audita clade suorum, quam Raimundus acceperat, continuò milites novos scribi iussit. Significaverat etiam Beltrandus, quo in discrimine res, atque periculo essent, neque nisi majore addito præsidio in fide, & officio amicos, & dedititios contineri posse. Ita brevi equites supra mille Astam veniunt, deinde confestim ad Cardanum transmissi sunt. Instauratis inimicorum viribus, reparatoque Cardani exercitu, extimuit Marcus ne Alexandri ab se deficerent. Obtinuerat Marcus ante Matthæi mortem, prodente Bonifacio, ab aliis eam Alexandriæ partem, quæ trans Tanarum accolitur, novaque inire consilia quidam ferebantur, ita Marcus cum præsidio Padum transgressus (a) se recepit. Offendit consternatam urbem. Jam amici, & plerique (b), ceu destituti, studiosi erant Vicecomitis. Jamque post Patris obitum de exitu fortunarum suarum consultans, fugato ad Padum Cardano, quum jam palam esset, Matthæum defecisse, Galeatius, qui ante dissimulatam Patris mortem publica negotia obibat, nixus mercenariorum militum præsidio, atque etiam juvantibus amicis, cives in concionem vocat, regnumque, quod obtinuerat, sibi tradi deposcit. Consensere tam nobiles, quam plebeji: ita de publico consilio perpetuus Urbis Dominus Galeatius creatur. Adventabant inter hæc Oratores, qui sub mortem Matthæi iterum ad Legatum iverant: hos Galeatius ne Ticinum trajicerent vetuit; fluviales enim naves ad trajectum idoneas tolli iussit. Compertum illi erat, Legatos tædio execrationum, & querimoniis Populi indignantis se Sacris interdictos cum Beltrando Legato pepigisse, ut dominium Urbis penes Pontificem esset; ita propius accedere prohibiti, ne suo sermone Populum ab se averterent. Oratores ubi cognoverunt, rerum Galeatium potitum, mœsti Novariam redeunt. Jam primores Civium, qui redire in gratiam cum Pontifice in primis optabant, paulo liberius, non in circulis tantum, sed in omni cœu, atque inter epulas de Galeatio obloqui. Urgebat in primis Lodrisius patruelis: hic palam prædicabat, Galeatio minimè parendum esse. Numquid hic Rex, aut Dominus est, ut ei serviamus contra nutum, & edicta Pontificis? His & talibus querimoniis cœpere quidam adversus Galeatium instruere, ut illum Regno, & Urbe ejicerent. Per idem ferme tempus Moguntia (c) Sutor veteramentarius frequenter in Populo idem repetebat, quod biennium ante, ceu furore percitus prædixerat: jam externam Gentem venturam, non ex Italia solum, sed ex Germanis, & Gallis, opera, & jussu Roberti, & Joannis Pontificis. Conquerebatur Populus: Nunquid Servi imperant, nosque spoliant? panem de clybano, & vasa escaria non sine lancea, & clypeo sumetis. Cædes jam juvenum, & seniorum, video, ingens erit, &

(a) Deest forte *Mediolanum*.
 (b) Supplendum *Pontificis Partis*,

nuptiarum, & virginum supra; impuberes captivi fient. Multi occiduntur, nec invenietur qui captivos redimat. Non desuere, qui rogarent, unde hæc novisset? Respondebat: admirabilis homo mihi hæc dixit, cujus effigiem explicare nequeo. Sub idem tempus in aère diversæ facies per nebulas repræsentatæ sunt. Discurrebant velut hominum capita nigra, alba alia, & interim rubea, quorum frontes albâ vitrâ illigatæ erant. Astæ præterea, & armatæ cohortes moveri audiebantur; Congressus item & suffurri, scuta moveri & gætes, gladiatorum crepitus, & telorum jaëctus, tum armorum sonitus. Exterriti prodigiis clamare non cessabant: cladem sibi portendi. Signat Coelum; jamque infimæ fortis homo prædixit: ea vera esse credamus. Inter hæc Beltrandus milites, qui cis Alpes venerant, & eos etiam omnes, qui Roberto studebant, Valentiam ad se vocat, rogatque, ut quoscunque possint milites conducant, quando eos debellare necesse sit, qui palam Pontifici, & Roberto Regi adversarentur. Confluxere eò equites, & pedites complures. Inter hæc venit & Vergusius Landus, quem Galeatius Placentiâ submoverat, atque infensissimum habebat, propterea quod Uxori, quæ id temporis speciosissima ferebatur, vim inferre voluisset. Hic à Legato præsidium accepit, protinusque Placentiam versùs clam per Apenninum accedit. Aggregantur in itinere ei exules, & qui Vicecomiti inimici erant. Manfredus item Landus, contra quàm Galeatio promiserat, cum Vergusio conjurat. Namque Placentiâ cedens, in castrum Sancti Joannis concessit, quasi illud adversus vim & injurias Vergusii defensurus esset. Vergusius nocte concubia propius Urbem accessit; suffoderant mœnia conjurati; ita Urbem ingreditur. Beatrix generosissima & prudentissima Matrona, ubi Urbem ab hoste teneri sensit, continuò Actium filium cum paucis equitibus dimittit, atque ut inquisitorem retardaret, per ædes pecuniam ingentem sparsit, in qua colligenda tardati hostes, spatium Actio fugiendi fecere. Ita adolescens prudentiâ Matris servatus, Fidentiam incolumis se recepit. Beatrix etsi in servando filio iram multorum contraxisset; honorificè tamen extra Urbem deducitur. Quibus cognitis Legatus haud cunctatus, Placentiam venit. Excepit eum Populus magno cum honore, cui deditioem faciunt; se & sua omnia Romano Pontifici promittentes. Ita Placentia, excluso Vicecomitis imperio, injus, & potestatem Pontificis Joannis venit. Post traditam Pontifici Placentiam operâ Vergusii, & eorum conjuratione, quibus erat grave Vicecomitis imperium, motus novi in vicinis Urbibus surrexere; namque haud pauci inter populares, discordias, & civilia certamina excitare: Arripiendam occasionem, quæ morte Matthæi præter opinionem, & spem evenisset. Tunc demum licere de inimicis vindictam sumere, neque posthac aliàs unquam datum iri, ut liceat in Popularem statum redire, aut per vim erepta vindicare, simulque illatas injurias ulcisci. Hæc, & talia quædam in vulgus ferentes, rerum novarum alioquin cupidos ad defectionem concitabant. Tunc Galeatius, quos intestinum odium rebellionis suspectos faciebat, monet, & hortatur per literas, ut deposita omni simultate, remissaque irâ, concordet

(c) *Modoëtiam*, & *Modicium* alii dicunt; hodie vulgo *Monza*.

des in ea fide, quam Patri præstiterant, perseverent, neque extimescant, quod Placentia defecerit, quando ea non per vim, aut deditibus civibus, sed prædente Vergusio, atque exulibus, in potestatem Pontificis, aut Regis venerit; quare opibus & studio eorum in primis, qui pacem & concordiam expetunt, non Placentiam modò recuperare se posse confidat, sed majora, debellatis adversariis, facturus sit. Recitatis in concione literis obmurmuraverunt quidam, & pro vario animorum habitu, ita varii sermones ferebantur. Gibellini, ut beneficiorum, quæ à Matthæo acceperant, gratia aliqua staret in defensione filiorum suorum, omnia facienda & subeunda dicebant, ne ingrati aut perditæ fidei argui possint. Contraria sentiebant, & loquebantur, qui à Turriano aliàs steterant, & quorum cognati patria & fortunis multatati fuerant. Ita non solum altercatione & contrariis voluntatibus aperte dissentiebant; sed etiam commemorando hi, quæ à Matthæo beneficia acceperant, præterea concordiam & ocium, alii contumeliosius referentes, quod detrimenti acceperant, dum pro salute publica Turriano adhærent, ad certamen domesticum ventum est; insidiasque sibi invicem uterque alteri struere cœpere, armisque decertarunt. Denuo eodem titulo injuriarum & rebellionis, quo Pater, postulatur Galeatius, Marcus, & Fratres: Inter hæc Mediolani adversus Galeatium Nobiles quidam conjurantes, cum Lodrisio, & duobus germanis barbaris Rogerio, & Agnantij nomine præfecti erant externorum militum. His pacti grandem pecuniam, si ad extirbandum Patria & Regno Galeatium secum senferint. Barbari, ut erant pecuniæ avidi, cum eis conjurant. Conjuracionis participes fuere Lodrisius Vicecomes, Franciscus Gabagnates, & Symon Cribellus, & ii omnes, qui in legatione ad Legatum collegæ fuerant. Grave his erat, Galeatium ea non præstare, quæ ipsi in paciscenda cum Pontifice pace promiserant. Ita quamvis Gibellinæ sectæ forent, adversus Matthæi filios consurgebant. Cæterùm Galeatius, ubi se prodi à mercenario præsidio, atque etiam Populares in se conjurasse cognovit, patriam cedens in Laudem Pompejam cum fratribus confugit. Excepere benignè profugos Succius, & Jacobonus Vistarini. Hi inter Laudenses tum opibus, tum studio Gibellinæ factionis præstant. Invenio in Annalibus, ubi Genuæ nunciatum fuit, pulsos Mediolano Vicecomites, tanto gaudio obfessos affectos, ut confestim per universam Urbem Archiepiscopus cum longo Sacerdotum Ordine procederent, gratias Deo agentes, existimantes Patriam obsidione liberatam, nec posse Gibellinos in suburbanis persistere, deficiente Vicecomite, in cuius tutela positi erant. Interea Mediolani Prætor constituitur Gallicus homo, Joannes nomine, cui cognomen erat de la Turre, alienigena sanè, & qui cognationem aliquam cum prioribus Dominis jactabat, continuò in præfecturis circumvicinis, atque oppidis ii per omnia conciliabula tumultuarios exercitus congregabant, qui Turrianorum studiosiores erant, atque Duce Thignaca, & Stracia Paravifino, ubi satis virium comparasse visi sunt, vocante Guelfo, Moguntiam ingrediuntur. Jam advenerat cum præsidio Paganus Casates, quem Lodrisius, & cæteri conjuracionis Socii illuc eo consilio miserant, ut Moguntiacos in fide, officioque contineret, ne Galeatii ob fugam alium

Tom. XXI.

A Dominum introducerent, constitutæ ad arbitrium Republicæ, sub ditione & imperio Mediolanensis Populi cæteri manerent. Exclusus Moguntia Paganus, Lodrisio, & Sociis, quid gestum fuerit, nuntiat. Confestim Lodrisius, & Franciscus amicos ad se vocant, & eos in primis, qui in vicinis Urbibus opibus, & gratia pollebant. Advénit Franchinus Rusca, qui inter Novocomenses primus erat, Caccinus Torniellus Novariæ potens. Accessere etiam cæteri Gibellinæ factionis Principes. Continud Moguntiam obsident: Nuncios ad Guicinum Cavatiam, cujus consilio, & opibus Moguntiaci defecerant, mittunt, petentes, in fidem, & gratiam Mediolanensium Oppidum tradi, quando communis res ageretur, nihilque esset ab utroque sejunctum. Consilia novarum rerum Mediolani excitata sunt. Id factum ad augendas factionum vires, & ut Patriæ, atque Republicæ pax & tranquillitas daretur. Pecunia insuper promissa, ut dissolvere posset quidquid alieni æris per libidinem, atque ignaviam contraxisset. Accessere inter hæc de finibus Bergomensium, & Cremenensium complures latrociniis assueti: horum Duces duo erant Gasparinus de Saravalle, & Maximus ab Ecclesia. Conjunguntur his haud pauci, qui ob perpetrata scelera, & homicidia domo ejecti erant, Guelfo adhæserunt studiosi. His Guicinus adversus voluntatem Mercatorum, & bonorum Virorum multa concedebat, quippe illorum ope fretus, & armis, paulo superbior respondit: Commodis, & tutelæ Guelfi nominis consulendum esse, quando opportunitas daretur, & proinde Oppidum in manu sua tenendum, donec videat quorsum consilia novarum rerum tendant: Quod si Lodrisius, & cæteri, qui cum eo conspirarunt, publico commodo intenti erunt, se cum eis consensurum; sin aliter animatos viderit, prospiciet & ipse commodis, atque salutis sectæ suæ. Hoc temerarii hominis superbo responso exacerbati Lodrisius, & Primores, Germanos in primis, tum cæteros, qui mercede merebant, ad se vocant, ut omnes arma caperent, ut Oppidum expugnari oporteret, atque ut alacriores, & lætiores pugnam ineant, ut quod quisque sua manu ab hoste caperet, domum referret, concedunt, si debellati Moguntiaci fuerint, atque ad illorum arbitrium per triduum puberes juxta & impuberes supponunt, concessit ut liceat capere, Domos diripere, Templâ spoliare, servato dumtaxat Joannis Baptistæ Templo cum Thesauris. His pollicitationibus onerati, Ducumque exhortatione concitati, atque licentia, Milites, Oppidum ab omnibus locis, qua parte facilius expugnari posset, aggrediuntur. Illa autem turba Latronum, Alleatorum, atque Lenonum, qui inermes ad prædam venerant, ubi videre hostem fossas transgressum, & vallum convellere, stationes continuò deserunt, atque Oppido cedunt. Mediolanenses, & peregrini Milites vallum transgressi, quoscunque obvios interficiunt, nemini parcebant, cædes ingens juvenum, & seniorum facta, mulieres pariter, & virgines constuprari. Ita totum triduum Germanus & Italus in direptione, rapinæ, & spoliis indulfit. Clades aspera fuit. Passim clamor, planctus, & ululatus mulierum audiri. Spectabat pater vincitum filium laqueo trahi; & ut gelidi erant dies, captivi præ timore & frigore frendentes dentibus, & manibus post terga revinctis, horrendos stridores emittebant. In propriis domibus captivi ligati

G

tene-

tenebantur, de matrum gremio pueri & puellæ abstraherentur; domus tam Guelforum, quam Gibellinorum, & eorum, qui consilio defectionis non consenserant, direptæ. Ita iumentis & plaustris ingens præda asportata fuit. Fossæ præterea complanatæ, & Vallum disiectum. Hanc Moguntinorum calamitatem Galeatius iniquo ferebat animo, quamquam domo exularet; neque auctores calamitatis multum tulere tantum scelus; siquidem haud ita multo post absumpti sunt fere omnes, eorumque bona & fortunæ dissipatæ. In dissensiones & contraria studia paucorum tam Guelfi, quam Gibellini nominis, causa mali & everfionis Oppidi refertur. Spoliato Oppido Lodrisius Vicecomes Prætor imponitur. Mittuntur inter hæc Astam, inscio Lodrisio, nuncii, qui monerent, & rogarent Beltrandum, ut Mediolanum confestim accederet; verùm sive metu deterritus, sive occulto fatorum consilio, & fortuna nobilissimæ Urbis adversante, venire recusavit. Credidere plerique, si Mediolanum se recepisset, in potestatem & imperium Urbem venturam fuisse. Cæterùm Lodrisius, & qui cum eo in expellendo Galeatio senserant, ubi remparum, ut constituerant, procedere viderunt, rursusque Urbem in manus & potestatem Turrianorum casuram, & ne suo consilio, atque opera hi, quibus invisæ erant, rerum denuo potirentur, pœnitentiâ ducti, Galeatium, & Fratres accersunt, atque in Patriam ita recipiunt, ut æquo cum cæteris jure absque appellatione Domini viverent. Ita pulso Joanne à Turri, qui Nuncius Pontificis sub Matthæi obitu conciliandæ pacis causâ cum Pontifice venerat, Galeatius in domum & fortunam restituitur. Vixit quatuor fere menses privato similis nihil magni affectans, & publico abstinens. Cæterùm Gulielmus Pusterlaus, Gulielmus Casatus, Symon Cribellus, Riciardus Pirovanæus, Franciscus Garbagnates, Ambrosius Alciates ad Beltrandum Placentiam, quò interim is se receperat, proficiscuntur. Non hi pati poterant Patriam tantis execrationibus teneri, præterea ægre ferebant Vicecomitem ea non præstare, quæ ipsi Pontifici promiserant, atque identidem proditam fidem suam simul & auctoritatem Pontificis illudam querebantur. Illud item in mentem redibat, Vicecomites, qui aliquot ante annos regnaverant, nescire privatos vivere; neque eos sua fefellit opinio, quippe Galeatius paucis mensibus, æqua cum popularibus conditione vixit; verùm factionis suæ opibus nixus dominium occupat. Interea Beltrandus Placentiæ acerbiores execrationes in Vicecomites renovat. Sed anno Domini MCCCXXVII. postridie Idus Januariæ eos perpetuæ devovet pœnæ, qui Vicecomites sectarentur, intercederentque quo minus Matthæi mortui ossa de sepulchro revulsa, atque ambusta, aut per agros, aut in profluente proximo abjicerentur. Fatigabant Inquisitores per Urbes, suo quosque nomine citantes, qui in partes Matthæi & filiorum perseverabant. Neque tantùm in Italia exempla execrationis publicabantur; Templorum valvis affixa fere per universam Europam dimittuntur. Transmissæ sunt literæ execrationum plenæ. Gravis profectò fuit ira & immortale Pontificis odium adversus Matthæum, & filios, quos Regno, & opibus ita evertere conabatur, ut, procuratione rerum Roberto

tradita, Romanos Cæsares possessione Italiæ, fraudaturus etiam jura Imperii, interverteret. Hujus etiam per injuriam summam Pontifex Robertum amplexabatur, quem per summum nefas Regem Romanorum constituere parabat. Præscripserat diem, intra quam sine fraude & noxa discedere à partibus Galeatii liceret, & quod cum bona magni Pastoris venia dicendum sit, non debuit indomitas iras exercere in gregem sibi commissum, nec miseros Populos in civilia arma obarmare, & in funesta bella impellere. Tunc enim miseræ Urbes Pontificia auctoritate, & metu execrationum agitæ in perniciosas dissensiones pervenerunt; nec licuit summo Sacerdoti in jura Italiæ invadere, quamquam, ut ipse assererat, nullus summæ rerum legitime præflet, & justior causa Ludovici extimari posset, quem Mars communis juvisset, & inter Proceres Germaniæ per interregni tempora administratio omnis imperatoris jurisdictionis reposita esset; quamvis iniquus fuerit in hoc negotio Pontifex magisque ipse Hæreticus, & Schismaticus (*) appellari deberet, quam aut Matthæus, & Galeatius Vicecomites, Canis Scaliger, Passarinus Bonacossa, Castrucius Antelminellus, Marchio Montisferrati, & cæteri, qui partes Imperii pro veteri jure tuebantur. Haud dixerim, nisi quod nimis perfractè adversus leges & consuetudines, ducentos & amplius annos inviolabiliter observatas, in externum Hominem, & cujus majores numquam ad suprema fastigia rerum venerant, nec ut venirent aut viribus, aut ambitione & factione primum aspiraverant. Invehuntur in Pontificem licentius & acerbius, quàm forsan conveniat universa Minorum Fraternitas, nisi quòd à Pontifice laessita in questione amplissimæ paupertatis. Suscipit illorum causam Ludovicus, atque utrique conjunctum se defendunt. Extant Ludovici literæ, in quibus se non usurpasse Imperium, sed ut plus suffragiorum se accepisse, ita etiam arma jus sibi adjudicarunt. Pluribus verbis rescribunt Bonagratia Bergomensis Theologiæ recentioris eruditus, & Michaël Cesenas docet aberrasse clavem, nec decretis, atque jussis Pontificis stare oportere, summumque nefas esse Romano Sacerdoti de his differere, quæ malam mentem, malumque animum Pontificis arguunt. Duo etiam Homines ea tempestate non inerediti Marsilius Patavinus, & Joannes Caldinus novas quasdam opiniones suscitaverant, ausi palam de his differere, quæ sensissent, atque etiam libellos edidere, quorum sententiæ à Gallis apud Parrhisios à Viris doctissimis damnatæ fuerunt, concrematique libelli, silentiumque indictum. Profugere post damnationem ad Bavarum. Amplexus est homines Ludovicus, & illorum opinionibus adhærens pro ludere videbatur auctoritatem Pontificis, & opes Sacerdotibus adimere. Quid sentiret in Italiam transmissit, facileque in suam opinionem Vicecomites, & reliquos imperatoris ditioni obnoxios perduxit; nam qui Robertum odio repugnabant, Pontificemque spernebant, haud inviti ea audire, quæ videlicet à metu execrationum æstimabant. Hinc Pontifex prætextum habuit execrandi Vicecomites, utpote pravæ opinionum assertores, & Ludovici defensores. Cæterùm Beltrandus fere sacris omnibus diebus inter sacrificandum pronuntiabatur.

(*) Hæc hominis sunt contrariæ Parti additi, ob

eamque rem stomachi fastidientis.

batur. Aicardus, quem Sacerdotio, & Urbe summorum diximus, earum Urbium Episcopos, quæ illius jurisdictioni contributæ erant, omnes urgebat, ab execrationibus non desisterent, mandavitque Religiosis item Viris, ut statim, relictis Sacris, atque Templis, Urbe cederent, finibus præscriptis, extra quos habitare & Sacris operari liceret, ne propius mille ab Urbe passibus accederent. Quo nomine, velut agmine facto, ne commercio polluti cum impiis viderentur, statim Urbe cesserunt. Quin etiam duo Gulielmi Beltrandum urgebant impensè, ab his auxilia, & opes reposceret, qui Pontificiæ partis factioni addicti, fortiter Ludovico, atque Vicecomiti repugnabant; ita exercitum comparant. Adveniebant Florentinorum, & Bononiensium copiæ. Vergusius autem Landus de Placentinis ingentem junctam multitudinem jam adduxit. Placentinorum & fines, in ditionem Legati venerant. Nam Manfredus Landus, qui, pulso Actio, in castrum Sancti Joannis se receperat, accepta mox pecunia, Oppidum Legato tradiderat. In Insula Fulcheria Oppidum est colonis frequens, & opulentum, Caravagium nomine. Illud primo impetu Gulielmus, & cæteri conjurati ceperant; inde Abdum versus properant. Hoc ubi Galeatio nunciatum fuit, fratres duos Marcum, & Luchinum misit cum sex millibus pedum, equitibus verò mille, atque ait: Ite perfortes, pugna pro Patria, propitius erit Omnipotens, neque vos deseret, auxilium sperate de alto. Pro ripis Abdum constituerunt, hostem transitu prohibitori. Fluvius, ut est toruosus pro natura aquarum, flexu amnis, ita pluribus in locis excubare oportebat, vel quia tribus in locis hostem opponere noverant, trifariam divisit copiis, hosti occurrunt. Juxta Cassanum, Vaprium, & Tritium excubias egere. Tandem Pontificis copiæ tribus millibus passuum haud longè a Tritio, sive ripa incustodita foret, sive invento vado, flumen Abdum transiverunt. Fit illis continuò obviam cum prædiaria manu Marcus. In ipsa ripa proelium ineunt, pugnatum atrociter, plures utrinque ceciderunt. Symon Cribellus, & Franciscus Garbagnates capti, in eos Marcus continuò ense intricato investus (avidus erat vindictæ, propterea quòd hi non solum Principes conjurationis, tamen & Ductores hostilium copiarum ferebantur) utrumque confodit. Cæterum abundante adversariorum multitudine, Marcus vix terga dat, protinusque Mediolanum se recepit. Garbagnates Moguntia, Symon Nerviani sepeliuntur. Fugato Vicecomite, tria Castella præsidio deserta, in potestatem hostium veniunt. Quibus præsidio firmatis, Vicummercaturum versus cum exercitu Vergusius pergit, deinde Moguntiam perveniunt. Mense Februario hæc gesta traduntur, per quod tempus Parmenses in fidem, & imperium Pontificis deveniunt. Galeatius rebellionem Populorum, & suorum conspiratione circumventus. Multi de Liguribus prædiariam manum revocant. Ita Genua obsidione solvitur. In Annalibus Genuensium invenio, discedente Marco postridie Idus Januarias triduo post eruptione facta obsessi, ductoribus Baleano Nigro, & duobus fratribus de Flisco, & nobili quodam Lucensi, cum equitibus peregrinis in Vallem Bisamnis descendunt, atque clam Gibellinis verticem montis Peraldi tenuere; quod ubi rescire Gibellini, ubi adversarios Montem tenere cognoverunt, ad sonitum æris, cohortes,

Tom. XXV.

quæ suburbana custodiebant, occurrunt. Anticeps dimicatio aliquandiu fuit. Guelfus fugatus, tandem Gibellini terga dant. Guelfus suburbana, & munitiones transgressus, Turrim etiam Phari cepit, Sextum usque fugientes desecuti, ingentem numerum equitum & pedum, tum etiam nobilium, atque plebejorum captivum fecere. Saucii pauci, occubuit fere nullus. Direpta sunt bona, tum quidquid & fortunarum in suburbanis repertum. Uxoribus & familiaribus exulum, citra vim & injuriam integris, quo libitum fuerit, progredere remiserunt. Captivi insuper partim gratis, alii modicâ pecuniâ dimissi. Ex iis pauci quidam in Patria mansere. Hac victoria Archiepiscopus cum Sacerdotibus, Præfecto Urbis, & Opificum Populi Magistris, qui in Urbe erant, supplices Deo gratulantes per Urbem processere. Tunc Pontificii, qui cis Apenninum erant, præcedentibus quibusdam, Derthonam capiunt. Inter hæc Pontifex per literas scripsit de reconcilianda inter exules, & qui in Urbe erant pace. Fœdera, & conventiones duraturæ pacis inter utrosque præscripsit. Accessere ad eum in Narbonensem Galliam. Pergratum fuit utrisque talia à Pontifice procurari, fidemque publicam à Roberto exules exegere. Ita Legati decem Avinionem missi; sed, sive urgente veteri odio, atque ira, condiciones propositas uterque, quòd non convenirent, abnuit. Ita discordes, Genuam reversi sunt Oratores. Verùm Pontificiæ factionis Duces, quamquam superiores in pugna evasissent, obfusus tamen amicos, & Symonis, & Garbagnatis mortem, haud parum deterriti fuere. Non desistebat Beltrandus ab imprecationibus, & detestationibus adversus eos, qui partes Vicecomitum defendebant: præterea absolutionem cujuscunque noxæ, atque criminis, qui pro Pontifice, & factione Roberti arma lumpsissent. Passim circummittuntur per Civitates Religiosi Viri, qui in concionibus Mediolanensem Populum abominati gravius execrabantur, hortantes, ut Moguntiam auxilio irent. Quorum sermone & hortatu multi Longobardorum, sine discrimine factionis, in partes Pontificis confluebant. Cæterum Aicardus Pontificatu pulsus, etsi graves in Vicecomites conciones haberet, acerbissimè insensus in vires, & superbiam Vicecomitum invehebatur; verùm cum ingens turba Moguntiam affluisset, propalam dixit, injusta eorum esse arma, qui partes Ecclesiæ tuerentur: deficit justitia in nostris, neque agi quidquam video pro instituto, atque præceptis Catholicæ Fidei; ea propter mihi persuadeo iratum profectò nobis Cœleste Numen, ita minimè victoria speranda est. Jam appropinquabant adversariorum ingentes copiæ, seque Galeatius in certamine imparem agnoscebat; intra mœnia itaque cum præsidio se recipit, Urbemque communit, suburbana vallo & fossa circumdat, portarum aditus obstrui jubet, pontes instaurat, novos fabricat, cataractas pro portis instaurat, custodias vigiliisque in vallo, & turribus disponit. Inter hæc advenere Raimundus Cardanus cum quingentis Gallicis equitibus; hunc miserat Robertus iis auxilio, qui Vicecomitem oppugnabant: accessit etiam Henricus à Flandria, quorum adventu erecti sunt eorum animi, qui factionem Roberti propugnabant. Beltrandus item subsidia ab his exposcebat, qui Gibellino nomini infesti agnoscebantur, eos etiam omnes à se removens, quos vel amicos, vel studiosos

G 2

Vice-

Vicecomitis novisset. Haud cunctati in tanto motu Turriani. Namque Paganus Aquilejensis Patriarcha, Symon, & Franciscus filii quondam Guidonis, tum Muscinus, comparatis, quantacumque potuere, copiis, cum Raimundo se aggregant. Interea etiam Pontificiæ copię Moguntiam egressæ, Trezellam omnes veniunt: illic coiverant illi fere omnes, qui pro Pontifice adversus Vicecomites arma sumpserant, atque ut cæteri alacriores pugnam committerent, militaribus ornamentis Bassanus Cribellus, & Ludovicus fratres, tum Vergusius Landus decorantur. In exercitu item Vicecomitis pari honore dignati sunt. Certamen intuent, funditur Vergusius, & cæteri Factionis ductores. Cæsi equi complures de exercitu Pontificis, in Laudem usque Pompejam profugerunt. Major pars Moguntiam se recepit. Victor Vicecomes evasit. Ab hac jactura Principes copiarum in consultationem rem deferunt: sententiæ diversæ dictæ. Tandem in hoc consentire omnes: sine Turrianorum reliquiis Vicecomitem debellari, & Urbem opulentissimam capi non posse. Appropinquabat Paganus de Turre Patriarcha, ut supra diximus; hic Moguntiam cum Patruelibus ingreditur: plausus & lætitia ingens in Populo facta est. Tunc ex Etruria auxilia missa. Non defuit Florentinus, atque Bononiensis: utraque Civitas pulsus Gibellinis pro nutu & imperio Roberti Regis cuncta faciebat. Præterea Rhegienses, Parmenses, Brixiani, Cremonenses, Genuenses, Derthonenses, & Alexandrini convenere. Exorres exulabant complures Papiæ, Novariæ, Vercellis, Bergamo, qui propediem videbant, victore Turriano, atque favore Pontificis, paratum in Patriam reditum. Extemplo Moguntiam concurrunt etiam Mediolano complures, ut metu execrationum, reconciliarent Turrianum. Hæserunt cæterum haud multo post eorum pars major, ubi cognovere tantam vim gentium convenisse, & potens Regnum Italiæ Roberto comparari, rursusque civilia bella renovari: ad Galeatium continuò redeunt, atque inprimis Cribella Familia, quos omnes Galeatius defectionis oblitus benignè recepit, coluitque. Horum reditu firmati sunt animi complurium, qui à Vicecomite stabant. Oboritur interea in exercitu Pontificis seditio. Merebant Germani sub Lando: sub Cardano Narbonenses equites. Dispar erat sermo, & animorum habitus diversus, nec idem armorum ornatus, & quamvis utrique stipendia sub Pontificis, & Regis Ductoribus facerent, in rixam primùm, mox in certamen funestum prorupere. Germani cæsi fuere plures, nec potuit inter eos gratia reconciliari, qui à cæde superfuere. Ita Germani ex eo ad partes Imperii respexere. Instabant primores Factionis, ut Urbem exercitus admoveretur. Ita verebantur, ne qui à sociis convenerant, dilaberentur. Cæterum Raimundus, cui exploratæ erant Populi vires, notique animi, cum omnium una constansque sententia foret, obsideri quamprimum Urbem oportere: Quid tantopere, inquit, nos in obsidionem festinamus? Satis superque egerimus, si post decem annos, aut fame, aut vi ea subacta fuerit. Sub hæc verba Gulielmus Pusterlaus, & Gulielmus Casates defixi steterunt, nihil contra hincere, cernebant imminere cladem Patriæ. Inter hæc haud longè procul

A à Moguntia contendunt. Cecidere multi ex utraque parte, plures tamen de exercitu Pontificis cæsi sunt, equites circiter sexcenti vulnerati. Jam frequens turba coiverat, ne per metum, aut ignaviam incassum desiderere existimaretur, extra Oppidum patente in campo exercitum recensere statuunt. Inventa sunt pedum triginta millia, equitum verò sex. Tunc centuriato milite Mediolanum versus ire pergunt; suburbana nec vallo, nec fossa munita ferebantur. Ita Raimundus eam Regionem, qua Comum itur, desertam depopulatur. Alia pars exercitus suburbana Puellaris (*) portæ aggreditur. Inde Ticinensis & Vercellenis diripiuntur. Castonus Legati Nepos Ædem Humiliatorum occupat. Contigua erat fossa Pomœrio exteriori. Tuebatur egregè patriam Galeatius, neque solum pulsantem manu hostem submovebat, sed interim eruptione facta in stativa irrumpebat. Populum præhortari non desitebat, ut fortis esset; ita firmati sunt multorum animi, qui propinquum excidium existimabant: implorandam opem ab Omnipotenti Deo agebat. Opem præterea ab amicis Patriæ, & his omnibus, qui partes Vicecomitis ante sectati fuerant, implorat. Conveniunt illico Comenses, Vercellenes, Papienses, Novarienses, Laudenses, & Bergomenses. Persuadebant Civitatum Primores fortunas suas in discrimen, atque periculum maximum venire, si Patria, & Regno Vicecomes ejectus fuisset. Interea Mercenarii milites, accepta pecunia, ut illum aut occiderent, aut vinctum Cardano traderent, cogitabant. De qua prodicione ut agi Galeatius sensit, in Ædes Archiepiscopi fortè cum peregrino præsidio profugerat, quum Aimat, Germanæ cohortis Præfectus, aggreditur, apprehensumque tenens inquit: Nisi hodie persolveris septem millia aureorum ex conventionem nobis debita, in manus Franciscini Turriani te tradam. Sub hæc verba Galeatius flens, & gemens, mutuam pecuniam ab amicis petebat. Profugisse ad Ædes Sacras Galeatium quidam scribunt, ut reverentiâ loci tutus insidias caveret, & peregrinum præsidium pecuniam ab adversariis accepisse. Cæterum Germani, ubi convenisse auxiliares milites perspexere, Johannemque succinctum amicorum cætervis per Urbem incedere viderunt, jam capti poenitentiam ad illum accedunt, clamantes: peccavimus. Liberaliter suscepit, ad tempusque ignovit, dissimulavitque injuriam ingruentemuris hoste. Et per id tempus exteriore muro Civitas tantum munita. Illum hostes interdus portas Comensem, & Vercellinam perfodere tentarunt, & velut acto in Urbem cuniculo penetrantes, prædam noctu de vicinis domibus abducebant, quamvis interim à vigilibus non sine magna cæde rejicerentur. Jam obsessis subministrabant comæatus Papienses, & Laudenses, ita inopiâ levabantur. Galeatius interdum, quamvis obsideretur, impetum in hostium stationes, & prælia faciebat. Haud longè à Bollate servabatur hostilis comæatus, & præda de suburbanis facta. Ibi prælium committitur: fugato præsidio, præda recuperata, atque cibaria direpta. Ita gravius premebantur fame qui obsidebant, quam obsessi. Interea Galeatius Germanos omnes, qui stipendia merebant, apertæ prodicionis reos missos facit; neque enim tutum erat intra mœnia perfidos

eos

(*) Vulgò Porta Tosa; nam Mediolanensi dialecto puella Tosa dicitur, quod aniles fabulas evin-

cit eas esse, quæ de hujus Portæ nomine circumferuntur.

eos tenere, qui tam arroganter, & superbe in eam conjurassent. Tunc ad Ludovicum Cæsarem nuntii mittuntur, qui dicerent, quid adversus se Germani equites infideles molirentur, ac Cæsarem amicos in Italia periclitari, nisi quamprimum opem miserit. Horum sermone motus Ludovicus, Bertoldum quemdam Comitum, virum strenuum, & in bellis ducem exercitatum cum sexcentis electis equitibus præmittit. Illud etiam subjunxit, majora se facturum, ut Vicecomitem, & partium suarum studiosos defendat, & a vi illætos servet. Quare forti sint animo, quoniam non defuturus ipse sit. Ægrè hoc fuit Johanni Pontifici. Infensissimum habebat is Ludovicum, qui, se invito, quemvis æmulum devicisset, titulumque Imperii usurpasset. Sed ubi auxilia Vicecomiti à Germanis missa sunt, illum denuo gravius execratus, detestatusque fuit. Interea famelaborabat Pontificius exercitus, morbi que difficultate victus tentabatur. Ædem Simpliciani valido præsidio pugnari à Comensi porta consilium capiunt, quam Ædem ingenti præsidio firmaverant; Musculum itaque faciunt, quo ad repentinam oppugnationem admoto pontem inverterent, & reliqua disturbantes munimenta comburerent. Galeatius pro porta stabat. Musculo admoto, qui in eo erant, pontem subvertere parant. Galeatius contra hostem propellere, & injectis incendiis parat. Cum ponte Musculus conflagravit. Adveniunt inter hæc à Germania equites. Ita viso præsidio novo fretus Galeatius, infestis itineribus vias obsidere cœpit, & comæatus complures intercludere, qui ad hostilem exercitum comportabantur. Ita fame, & pestilentia multi confestabantur mortales, & absumentur, & in his Castonus Legati nepos, qui summam imperii tenebat. Moguntiam in Templo Minorum Fratrum pro copia Oppidi, & Patruum auctoritate funeratus. Pertinaces erant in obsidione hostes, qui conjuraverant ad interuersionem potentissimæ Urbis, ut, eam si expugnassent, præda non contenti, eos, qui arma ferre possent, ad unum interficerent; neque impuberi turbæ parcerent, mulieres raperent, quas pro servis in Germaniam abducerent. Sub eos dies dum hæc geruntur Vir interim probatæ vitæ, atque religione venerandus, dum forè peregrinaretur, tædio bellorum, & execrationum, obdormivit: opinione aëra conscendit, vidit ibidem Johannem Pontificem in Solio sedentem Pontificali ornatu: astabat prope Petrus recens Martyr: cessaret aliquando ab ira capitali, & odio inexpiabili in Mediolanum, aiebatque, se pati non posse, eam Urbem, in qua ossa sua quiescerent, nomenque suum tam honorificè, peculiariter, atque piè coleretur, expugnari, & diripi. Pontifex caput jactare, acerbioraque minitari impensius perseverabat; Martyr in commendando Populo, deprecabaturque semel, atque iterum supplex. Perstare in sententia Pontificem, graviora identidem minari. Tunc Martyr ad Galeatium conversus, quem apprehensum tenebat: Ne timeas, inquit, à vobis sto, & hostes insolentes à Populo mihi devoto fugabo. Mira profectò res eventu; nam quæ Pater Religiosus prædixit, sive ingravescente morbo, sive quia videbat Urbem expugnari non posse, atque auxilia subinde à circumstantibus mitti, relictis suburbanis, Moguntiam abiit, neque deinde quidquam, nisi parum prosperè tentavit; namque haud ita multo post Raimundus inopia victus, per no-

stem, relictis suburbanis, Moguntiam retrocessit. Interea dum à sociis, & partium studiosis auxilia venerunt, tantumque virium, & animi resumpserat Galeatius, ut non acie tantum decertaret, sed interim hostes obsideret; nam confestim propius Moguntiam castra movet, Oppidumque vallo circumdedit. Duos menses processit obsidio: durare obsessi vix poterant. Tunc Beltrandus, qui Placentiæ, ut supra diximus, commorabatur à Principibus Factionis de Urbibus Flaminiae opem reposcit: turpe & periculosum esse, Raimundum, & amicos, atque dedititios diutius circumobsideri, & Galeatium, quem paulo ante in Patriæ mœnibus concluderant, Pontificiæ Factioni insultare; tum munitionibus, & fossa Cardanum ita circumvallari, ut brevè ad deditionem compelleret. Hac monitione, atque precibus haud cunctati Factionis primores auxilia mittunt. Circiter mille pedites advenere, qui cum his conjuncti, qui ad ripas Abduæ constiterant, accedentibus etiam sociis, Moguntiam versùs ire perunt. Galeatius tunc veritus, si Oppido assideret, ne ancipiti hoste circumventus debellaretur, obsidionem solvit, protinusque Mediolanum revertitur. Cædes tamen non parva facta fuit; nam invicem utriusque excursionibus, atque rapina inimicos Populos deprædabantur, Vicos, & Castella diripiebant; siquidem Marcus Castellum, quod Vicummercatum vocant, de viribus Provincialium, qui loco præerant, recepit. Porro qui in Moguntiam discedente Galeatio se receperant, Vicum & Turrim Tignosi aggredi (eò opulentiores natu nobiles cum his omnibus, quæ pretiosa habebant, confugerant) infestaque itinera invadebant, & spoliabant, qui frumenta, & comæatus Moguntiam comportabant. Arcem itaque evertere parant: nam Vico, & Arce potiti, graviora incommoda vicinis ferrent, atque interdicerent, ne turò comæatus Moguntiam geri possent. Præerat copiis Passarinus Turrianus, vir sanè non instrenuus, cui tamen parva auctoritas in exercitu erat, illiusque imperio pauci parebant. Hic cum equitibus mille ducentis totidemque peditibus pulchrè instructus Arcem circumfedit. Eam tuebatur Rainorellus Pirovanæus, vir nobilis, qui multitudine hostium perterrefactus, continuò ad Marcum Vicommercatum nuncios mittit, rogans, statim opem mitteret, quando sine novo subsidio ægrè tueri eam possit. Respondit Marcus, auxilium in Montanâ ferri non posse, quod si in campo congregari oporteret, opem laturum. Ita Passarinus quum nullus opem obsessis ferret, Vicum cum Turri per vim cepit; complures cæsi, & capti, prædaque ingens facta, & cum onusti spoliis Moguntiam versùs revertètur Passarinus, Marcus cognita cæde, & direptione Vici, & Arcis capti, cum trecentis equitibus delectis Germanis, flumen Lambrum juxta Albiatè transivit. Abest locus à Moguntia quatuor millia passuum. In editioribus locis, & collibus Marcus constitit, descensurus in planum, ubi prælium posceret. Passarinus illico propius adventat; mandat attamen, prædam, & spolia dimitti, ut expeditius dimicare sui possent; Vallem declinat, propterea quòd tutius se contineret in collibus. Cæterùm Marcus de Collibus digrediens illi sit obviam. Pugna committitur; ira & indignatio partem utramque stimulabat, Marcum quòd Arcem defendere non valuisset, tantumque præda abduceretur; contra verò Passarinus Arce expugnata,

gnata, & cædè adversariorum elatus, suos in arma, & apertum discrimen objiciebat; multi utrimque cadebant, plures de exercitu Pontificio occisi. Passarinus terga obvertit, protinusque Moguntiam contendit. Fugientes constanti impetu pars Vicecomitum cedebat; non multi ad prædam accurrebant. Marcus suos pugnando fessos, tum dulcedine lucri incompósitos discurrere conspicatus clamitat: Abjicite prædas, ad ordinem quisque suum revertatur; spolia dimittite; vicinus est hostis, qui facillè reparatis viribus dissipatos opprimer. Protinus in Castellum propinquum, cui Decimo (a) cognomen est, cum equitatu victore se recipit, campestri in loco ingens præda relinquitur; postera die propinqui rustici, & voluntarii Milites de circumvicinis locis, spoliaderelicta asportavere. In ea pugna Passarinum animosum, atque strenuum Marcus palàm testatus fuit. Hac clade accepta, qui Moguntiam cum præsidio tenebant, eos fere omnes Oppido ejiciunt, qui Gibellinæ Factionis censebantur; ita complures in exilium aguntur. Interea Galeatius ne Exercitus relanguesceret, neve Socii, qui auxilio venerant, ceu hostis debellatus foret, dilaberentur, Vicum, cui Cayrate nomen est, invadit, atque per vim obtinet; eos fere omnes, qui in præsidio loci erant, partim occidit, alios captivos abduxit. Mox anno insequente per mensem Februarium Abduam versùs cum exercitu profectus, & Vaprium (b), hoc Vico nomen est, in citiore ripa positum invadit. Communiverant locum imposito hoste, pontem super fluvium fabricaverant copiarum duces, ut tutò commearè ii possent, si qui frumentum, & commeatus victui necessaria Moguntiam comportarent. Robertus, & Henricus à Flandria cum ingenti multitudine à Moguntia progrediuntur, ut Galeatio se opponerent, & à Vico repellerent. Ita ab utraque parte multi coiverant, plures in exercitum Pontificium. In conspectu utriusque cum venissent, Galeatius, cognito quòd Raimundus Vaprium de toto fere præsidio eo consilio denudaverat, ut si acie dimicandum esset, plus copiarum secum haberet, strenuos aliquos clam submisit, qui Vaprium expugnant, atque succenderent. Raimundum, & qui cum eo erant, ignes inopinati mirum in modum terrefecerunt. Ideo consternati, ingentique pavore perculsi, statim tamen prælium ineunt: ductores ipsi primi in hostes investiti, animos, & vires his addebant, quos inopinus ignis consternerat. Jam intolerabilis Vicecomitis impetus erat, vix sustineri instantes poterant, terga Pontificii dedere, cædes ingens facta est; sed haud pauciores in ripis Abduæ occubuerunt; namque diffugientes, Vicecomes insectabatur, & quum ad fluvium pervenissent, ne ab insequenti hoste trucidarentur, se in profluentem conjiciunt; ita undis obruti plurimi perierunt. Symon Turrianus dum Abduam equo vectus transit, submergitur. Henricus à Flandria vulneratus. Tradit Bonincontrus (c), qui dum acies confligerent, Moguntia tunc erat, cum in prato ante portam, qui relictis præsidio Oppidi erant, armis instructi in aciem, & velut ad pugnam parati, sive, ut recognitione facta, fortiores, & alacriores in defensione Oppidi starent, sive suis, si in prælio succubuissent,

(a) Vulgò *Desio*.(b) Vulgò *Vavero*.

opem aliquo modo afferrent, aves, quæ Moredulæ dicuntur, gregatim advolantes bifariam divisæ per viam, quæ Mediolanum vergit, hostilem in modum in conspectu omnium confligere, & diutius rostro, atque alis se invicem verberare. Obstupebant, qui aderant eo prodigio; namque non prius quievere acies, quàm pars, quæ à meridiana Regione pervolabat, eas omnes, quæ adversus erant, in totum fudit, atque fugavit. Victæ super Turre, at victrices arbores, & tecta Oppidi confedere, adeoque dissipatæ sunt, ut non gregatim, sed disjectæ consistenterent. Cæterum grex victor prato imminerebat, & velut præ lætitiaplaudens flexus in aère peragebat; ita unam fere horam decertarunt. Ex quo prodigio ex his, qui spectaverant, fuere qui in Oppidum reversi affirmarunt: eo signo prostratos esse Ecclesiasticos ductores, vicisque Vicecomitem. Victor Galeatius Raimundum, & complures captivos Mediolanum misit. Memorabilis est illa victoria, qua, ut Franciscus Petrarca scribit, Factio Pontificia gravissimâ clade affecta est, neque deinde reparare exercitum, aut reassumere vires adversus alteram Factionem valuit. Qui hoc eventu Deum Omnipotentem his fuisse, qui justius arma tractarent, & Martyrem (d) novum, ut religiosus Pater se vidisse nunciaverat, pro Galeatio, & salute Civitatis stertisse, dicebant id non immeritò; neque enim sine favore Numinum, & ope coelesti Galeatius viribus, & numero pugnantium longè impar, cum fere cuncta vicina infestahaberet, non tantum restitit adversariis, sed eos penè occidione debellavit. Pugnat pro Regno, & salute Patriæ Galeatius. Conjuraverat ad excidium Urbis nobilissimæ, atque opulentissimæ Pontifex, Pontificiæ Factionis Principes, peregrinæ, & feræ gentes exitio imminerebant, pergrassante ira, & injuriis, ac damnis lacessiti, non utri imperarent, sed utri essent, odio inexpiabili in armis erant omnia fortiter passuri, modò Urbem evertissent, inquam convenerant, ut victrici gente post hac tuti, & incolumes domi vivere possent. Ab hac victoria Galeatius vicina Oppida, Vicos, & Castella, quæ partis inimicorum fuerant, recipere constituit; Marcumque fratrem parti copiarum præfecit, ut is excursionibus, & crebris populationibus pervaltaret. Cuncta vastabat, Vicos improbitus, & inexpectatus expugnat, & diripit, ac succendit. Magnitudine damnorum, & metu gravioris mali conterriti coloni, relictis domibus aufugiunt, quos persequutus Marcus ingentem cædem edebat. Cayrate, Vaprium, & Vicummercarum obtinuit, & fere omnia Abduæ contermina: fluvium deinde transgressus, insulam Fulcheriam, quam nunc Glaram Abduæ dicunt, & circumvicina loca in jus & imperium redegit. Cæterum ubi nunciatum fuit Moguntia, profligatum esse Pontificium exercitum, qui eam custodiebant, de exitu rerum suarum consultantes, populares, & mercenarii peregrini, magna pars noctu profugere. Patriarcha Aquilejensis in Oppido remansit, de loco tamen cogitans, in quem profugeret, & arma adversariorum evitaret; inceserat enim metus corda eorum, qui cum eo erant: profectò una erat trepidantium vox: fu-

(c) Bonincontrus Moriggia, qui Modoëtienses scripsit Annales.

(d) Sanctum scilicet Petrum Ord. Prædicatorum.

fugiamus : jam Mediolanensis aderit , quis resistet ? Oppidum expugnet , atque diripiet , & quoscumque diversæ partis invenerint , ad unum interficient . Vix Patriarcha se continere intra mœnia potuit . Hortabantur primores factionis , ne res deploratas existimaret , quando adhuc spes in auxilio reposita foret . Ita hortatu amicorum in Oppido remansit . Appropinquantes Galeatius & Marcus inclinante jam die , duobus millibus passuum ab Oppido confederunt : intabat Marcus , ut protinus Moguntiam invaderent : futurum ut , trepidante præsidio , eâ confestim potiretur , quod certè factum fuisset . Galeatius parère noluit , quippe dicens : satius esse integro & incolumi Oppido , & servatis popularibus potiri , quàm libidini & iræ furentis turbæ subicere . Repercussit ita Marcus : An quod licet , semper licitum speras ? & fratri in sententia pertinaci , quamvis invitus obsequutus est . Sunt qui scribant , defensum Oppidum præsentis numine , & ope Joannis Baptistæ ; quippe postmodum quàm ad Abdum male pugnatum fuit à Pontificiis Ducibus , Henricus à Flandria , orto jam sole Moguntiam advénit . Is consternatos & timentes confirmavit dicens : bene aliquando sperarent , quoniam in protectione & tutela Joannis Baptistæ forent , bonoque animo , illo Patrono , essent . Forte cum à prælio fugâ me subtraxissem , nescius , inquit , in quam partem tutò fugerem , ingredior sylvam vicinam noctu errabundus ; cumque metu in errore viæ à Deo & Joanne Baptista opem peterem , senem macie confectum , & prolixâ barbâ mihi assistisse petentem quo pacto me haberem : male , inquam interim ignota loca , nec quâ eundum sit haud novi ; at ille : bonum est Moguntiam petamus . Quo pacto ? inquiens ; jam enim hostes Oppidum obsident ; & ille : noli contristari , inquit , nondum enim Castra admoverunt . An putas Divum Johannem Templi curam opulentissimi , ubi magnifice colitur , excussisse , aut tutelam gentis sibi devotæ abjecisse ? Et cum talia loqueremur , ecce oblatis sunt duo , quos videtis . Jam vicinus portæ retro aspiciens dixi : ubi est senex ille ? Dixerunt : an evanuerit nobis ignorantibus ? Deo interim gratias ago , & Joanni Baptistæ , quem proculdubio affirmo apparuisse mihi in via , & retraxisse ab errore , meque salvum tutum in locum reduxisse . Hoc sermone Henrici paululum recreati animi , & qui , ceu desperata salute , cedere quo casus tulisset , statuerant , non amplius de fuga , sed magis quo pacto obsidionem sustinerent cogitare . Inter hæc Beltrandus legatus , quum Galeatio multa prospere cederent , Henricum , quem Luxemburgensis Imperator , quum in Longobardis ageret , Laudi præfecerat , & proinde Laudensis Comes appellabatur , Moguntiam haud cunctanter misit . Tumultuarias hic agebat copias ; namque indigenæ , atque peregrini duo millia convenerant , ut in Mediolanenses , & eos omnes , quicumque adversus Pontificiam factionem sentiebant , arma inferrent , strenuus & indefessus propugnator se præberet , atque in primis Moguntiam à vi hostili , & oppugnatione defenderet . Aucto hostium præsidio Galeatius interritus è Civitatibus , quæ partim studio partium , partim ex fœdere auxilia debebant , milites accersit . Confluxere statim de propinquis Urbibus milites , & quum justus esset exercitus ad Moguntiam Castra movet , coronâque circumdant , quam

A. pluribus locis expugnare institunt , sæpiusque frustra fossam transgressi vallum ascenderant , dejecti ab aggere fuerunt , complures necati . Ita quum per vim capi non posset , aggerem & munitiones circumducere institunt , castellaque inædificant . Ita undique circumvallato Oppido , cum ægre vix quisquam , aut ingredi , aut foris egredi posset , fame , ac penuria obsessi macerabantur . Ea fuit frumenti , vini , & cæterarum rerum inopia , ut pretio vix credibili ad victum necessaria compararent . Insultasse Marcum Galeatio sic ferunt : En quos brevi deditionem facturos ajebas , quàm fortiter se defendunt , & quàm patienter inopiam , & parsimoniam tolerant . Suppetebant obsessis pecuniæ ; nam & Legatus , & Pontificiæ factioni addicti clam argentum subministrabant . Ita octo fere menses in summa annonæ caritate duraverunt obsessi . Inter hæc Henricus Placentiam clam ad Legatum profectus docet ita fame confectos qui obsiderent , ut nisi maturè opem tulerit , fame , quàm armis ad deditionem compelli , atque Vicecomiti ob recentem victoriam , recentisque subsidium animos auctos , omnia prosperè cedere . Legatus subito Raimundum alterum , hominem sane acerbum , & militaris negotii inexpertum præsidio Oppidi præficit : In dies magis cum deficerent alimenta . . . . panem & vinum non venundari , sed esculenta , & poculenta penes se conferri jussit , atque viritim distribui , ut nemo vix levare famem , nedum exsaturari valeret . Interea non minus fatigati qui obsidebant , quàm obsessi , ac tædio diuturnioris obsidionis , complures Castris cedere , ægre in tentoriis durare , militiæ mala diutius sufferre . Ergo diminutis copiis stationes compluribus in locis desertæ fuerunt . Fame in extrema urgente necessitate , eruptione sub ortum Solis facta , Vergusius Landus cum octingentis equitibus , ac mille & quingentis peditibus castellum aggreditur , quod pro ripa Lambri amnis ædificatum erat , & distabat quingentos passus ab Oppido : præterea vini ac panis copia inerat . Custos castelli Marcus nihil intrepidus extimuit multitudinem ingruente , & ad suos conversus inquit : Confidite , justiorum habemus causam pro Patria , Patriam pugnantem defendimus , vim & injuriam propulsamus ; contra injusta arma adversarii sumpserunt , quippe rebelles adversus Imperii majestatem . Ab hoc sermone in hostes investus est , increpatus viros , qui ex collusionione constabant . Multitudo visis adversariis conterriti primum impetum vix sustinere , protinusque terga dant . Fugientes Marcus cedens usque portas persequitur . Occubere circiter quadringenti . Marcus in castra suos reduxit , revertensque imperat , ne in legendis spoliis retardarentur . Numquid conspicitis , dicens , cohortes armatas stare , & hoc tantum expectare , ut in præda occupatos eruptione opprimant ? quare adversarii dumtaxat resistamus , in quos , ubi res , & occasio postulabit , occurrat . Tunc Pontificii consternati animo , ac spe , & viribus penè destituti sunt . Aversum Deum liquidò agnoscebant à clade ad Abdum accepta , ubi malè pugnatum : Fuga qui superfuerant in Oppidum se receperunt , & sanè justo Dei judicio nihil eorum efficere potuerunt , quæ animo conceperant . Inde ab ira , & indignatione ad crudelia facinora conversi , juvenes , seniores , & infantes promiscuè trucidabant : virgines , & nuptas passim

constuprâre , prædari , spoliare , furari domos direptas succendere , in vincula pueros pariter mares , ac fœminas conijcere , fame , ac siti exercuari . Immanes erant , & feri , furor barbari pariter debacchabantur , neque exfatuari immanis rabies poterat , nisi hasta , & clypeo , panem , & vinum . . . . . redimebant , neque satis hoc illis , nisi Tempa spoliarent sacra , gemmas , tum argentea , & aurea vasa diripiebant , neque Augustissimo Fano pepercere ; nec defuit improbus Sacerdos , qui peregrinos ad sacraria duceret . Indulgebat latrocinii & sacrilegio , & cædibus Beltrandus , cui id propositum erat , Mediolanum evertere , & donaria veterum Longobardorum Regum auferre , ut nihil apud homines relinqueretur , in quo Regia Majestas , & vetus religio , & templi amplitudo repræsentaretur , posterique discerent , quæ fuisset majorum dignitas , atque potentia . Præceperat biennio ante Vicecomes Fano Sacratissimo intacta manserant ornamenta , quippe pro Imperio pugnaverant , & gloria , ideo magni Fani omnia integra , & salva stare à vi , & injuria voluit , quæ ad culturam Omnipotentis Dei , & majorum memoriam retinendam pertinebant . Contra barbarus Legatus , & Pontificis Sectæ addictus , quamvis Italus , defensores ob odium inexpugnabile , & sævam rabiem , perdere etiam ornamenta propria constituerat in proprium animi dedecus deserviebat , & excidia ad usque veteris amplitudinis abolitionem cœci , & amentis more prouebat , & ea profanabat , in quibus religionis decus , & magnificentia constituta erat , nulla erat in eo pietas , nulla religio , nulla denique misericordia . Interea nihilo tamen minus Galeatius pacem cum Pontifice conciliare instituit . Interpres idoneus nuncius deerat , qui Pontificem adiret , eumque perdoceret , quæ , & quam parum arma succederent . Urbis opes , & in Vicecomitum gente summam virtutem cum fortuna junctam esse . Ergo quum multa secum de compositione faciendâ revolveret , in hanc cogitationem forte devênit , nullum potiozem videri , qui exitus belli prædiceret , & Pontifici exponeret , ut illatas clades Factio accepisset , quàm Raimundus , qui ferme triennium Oppida expugnasset , excursionibus , & populando inimicas Urbes fatigasset . Tum semel atque iterum acie devictus foret . Hunc in vinculis habebat ; neque erat unde libertatem redimere posset ; sed qua via dimittendus , ne suspicio non abesset , de compacto res agi videretur , aut occultè proditiōnis apud Pontificem negotium datur (a) , duo juvenes ex his , qui in ministerio arcano fideles , & arcanorum participes erant , cum Galeatio , atque Raimundo ita constituunt , ut elusis custodibus ceu proditæ fidei rei aufugerent : difficile erat fallere custodes , namque noctu , atque interdum omnes aditus diligentissimè observabantur . Tunc ad eos Galeatius : nunciate , consulite captivum , ut viam excogitet , qua emitti possit . Raimundum itaque super fallendis custodibus consulunt , qui , ut erat vaser , in libertatem suam sollers , ait : hoc unum Galeatius , in cujus potestate teneor permittat , ut copiam cum muliere fecerit sub specie concubitus aliqua admisceri valeam . Hoc unum solatium tœdia captivitatis , & vinculorum molestiam levabit . Placuit consilium ,

(a) Locus ab Amanuensibus oppidò depravatus , ut restitui non possit .

A & protinus fœmina in cubiculum deducta ; sed à concubitu abstinuit . Quærentibus manè quæ luctatio fuisset cum puella , respondit : invectandi hominis , & turpe existimavi , nisi remotis arbitris venerem experirer ; itaque , quando cupiditati nostræ Galeatius obsequitur , concedat ubi non in propatulo congregiamur . Illi appositi custodes , ac familiares fraudis conficii propinquo in cubiculo stabant , itaque in locum , ut convenerat , concluditur . De cubiculo noctis silentio egreditur . Sequuti sunt custodes duo , quos supra diximus ; Fossam Civitatis injectis scalis funeis transcendunt . Erat tunc in suburbanis Narbonensis miles doli non inscius , solitus commeari ad Raimundum , eos excipit , Moguntiamque perducit . Rumor continuò per Civitatem manat , Raimundum è carcere aufugisse . Iram & dolorem simulat Galeatius , atque eos exilio mulctat , & , ceu proditores essent , proponit præmia ut occidantur , si capi possent . Interim Raimundus Placentiam ad Legatum pergit . Exponit inopiam , & famem , & quam graviter oppressos premi , ut brevè contra dignitatem Pontificiam , & opes Factionis , intra paucos dies & oppidum , & milites peregrini in potestatem Vicecomitis venturi sint , nisi copiæ majores mittantur , quæ valeant Mediolanensibus opponi , aut nisi , quod facilius factu est , viam aliquam excogitet , qua citra dedecus Pontificis , atque Regis , Moguntia Galeatio dedatur . Ad majores copias comparandas , pecuniæ non suppetunt . Hæc , quæ dicit , Pontifici narrari opus est , quo inconsulto , nec jus , nec fas est , deditio nem pacisci . Ita Raimundus in Narbonensem Galliam transit , atque Summo Sacerdoti , quæ Galeatius peteret , & quantopere cuperet infidem & gratiam Pontificis venire , exponit . Postulabat Vicecomes dominium Mediolani , & Cremonæ obtinere , atque cætera procurare sub Pontificis nomine . Præterea equites quingentos suis impensis alere pollicebatur , qui præsto essent quicumque Pontifex vocasset . Non iniqua proponebat Galeatius . Annuerat tamen non prius se velle Pontifex dixit , quàm ad Robertum Regem , cui in primis obsequi studebat , ea referantur . Sanè Raimundus : Patrum Sanctissime , quod cum bona venditum sit , arma parum feliciter intulimus , Parti nostræ aversus est Deus . Vires Vicecomitis impares nostris sunt , & tamen sive Urbem obsidemus , diutius perstare non possumus ; pestis & rerum inopia non minus corpora , quàm arma pariter debellant . Si in acie decertamus , quamvis numero superiores , vincimur , succumbimus . Ita nulla victoria nostra est . Parum salubres & pestilentes nostris dumtaxat gentibus tractus : & , quod dicendum hîc sit , si quos habes tibi inimicos , & disto tuo minus audientes , aut qui fraudem Ecclesiasticæ auctoritati moliantur , eos , quæso , adversus Mediolanum mittas , ut brevè fraudem luant . Unde quia ; neque enim aliter superiores in omni certamine Matthæus tum filii fuere , nisi Dei Omnipotentis benignitate , Vicecomites suos Deos (b) magnificè colunt , quibus deprecantibus ; Deus propitiis illos ab injuriâ , atque maleficiis tutatur . Sub hæc dimittitur Raimundus , & comitantibus duobus , quos fugæ conscios diximus , ad Robertum pervenit . Pontificis sententiam super conditionibus

(b) Ita compellat Sanctos Mediolanensium Patronos Vir eloquentiæ potius , quàm Religioni intentus .

nibus exponit. Respondit Rex: ita demum
 postulata Galeatii sibi placere, si is vires &
 opes regni adversus Germanorum Cæsarem
 vim, & tyrannidem armis opposuerit, Ro-
 bertoque pareat. Recusavit conditiones Ga-
 leatii, responditque, se prius milles moritu-
 rum, & quodcumque durum atque intolle-
 randum subituum, quam jusjurandum violet,
 quod Imperiali Aquilæ præstitit. Itaque cum
 parum æqua peteret Robertus, nulla compo-
 sitio inter Pontificem & Vicecomites facta est.
 Dum hæc geruntur, Cænicus, Vercellensis
 genere, qui vasa, & pretiosas gemmas, mar-
 garitas, & cetera fani sacratissimi de Mogun-
 tia, peregrinorum, & popularium libidini eri-
 puerat, dum sacraria diriperent, ut ea prædæ
 subtraherentur in penitissimam ædium partem
 occultaverat, gravi & periculoso morbo
 temptatus Aicardo Archiepiscopo, ubi nam
 thesaurus abditus foret, aperuit. Res statim
 Beltrando exponitur. Mittuntur itaque nuntii,
 qui communicata re cum sacrilegis, & patriæ
 proditoribus, noctu thesauros arreptos Pla-
 centiam statim transportaverunt. Pretiosas
 erant omnia. Ita Avenionem ad Pontificem
 deportantur. Pontifex, Sacerdotum, qui ad
 nostram memoriam ea ætate opulentissimus
 erat, illa intacta voluit. Ita numerus, nomina
 generatim in tabulas redacta, ne subripi pos-
 sent, Longobardorum Sacerdotibus, & in-
 primis Moguntiacis, asservata traduntur, quæ
 postea reconciliato Pontifice, Johannes Ar-
 chiepiscopus rerum dominus in ædem reporta-
 ri voluit. Interea Galeatius recogitaverat
 quantum detrimensosa conjuratio & rebellio
 Moguntiacorum Genti Vicecomitum detrimen-
 ti attulisset, & per eos non steterat, quin
 Mediolanensibus, & principibus debellatis, ad
 occidionem deserta patria perpetuo obnoxia
 fere fervirent, tectaque ipsa solo æquarentur,
 cum primoribus Populi, & factionis suæ po-
 pularibus consilium inivit de evertenda Mogun-
 tia, ut abductis in captivitate colonis, ita
 subverteretur, ut neque lapis supra lapidem
 remaneret. Hæc & talia sæpe animo cogitan-
 ti, & in excidium Oppidi gravia revolventi,
 per quietem, ut ferunt, astare visus est Jo-
 hannes cognomento Baptista, qui diceret:
 numquam Galeaci Moguntiam expugnabis, &
 in imperium tuum rediges, nisi sententiam
 mutaveris. Num quid putas me reliquisse, ac
 deseruisse populum, & si multa adversus
 Deum, & homines commiserint, ut domo
 pulsi terram incultam relinquunt, ubi tantum
 temporis summe, & religiose color? Invenit
 est tutela: Patronus sum. Quod si, ut dixi,
 sententiam mutaveris, eam in potestatem tuam
 ego tradam. Mane cum expergefactus surre-
 xisset, nihili admonitionem & præcepta Jo-
 hannis fecit: Iterum per somnum eadem effi-
 gies repræsentatur, quæ & graviora multo
 asperius ministrabatur. Tunc recordatus eorum,
 quæ audire visus fuit, sententiam mutat, con-
 stituit divinis admonitionibus parere, & Op-
 pidum civili dissensione, & externo bello pene
 desolatum, atque in nihilum redactum, si eo
 potitus foret, quantum in se esset, accersitis
 exulibus, in pristinum statum restituere, &
 sanare statuit. Hinc quarto post die legati ad
 paciscendam deditioem ad Galeatium veniunt.
 Per eos dies quidam ex his, quos legatus mi-
 serat, prodente per dolum & insidias infimo
 homine, Laudem Pompejam intercoperant.
 Laudensis piscator retibus & liatro victum.

Tom. XXV.

A quaritans, navicula discurrens, atque inter
 vepres latitans, clam civibus, murum Urbis
 pluribus diebus perfodit, atque noctu Guelfum
 exulem, & præfectum quemdam Gualconum
 nomine cum trecentis delectis milicibus acce-
 pit, cæsisque custodibus, partem Urbis te-
 nuit; eo autem confilio, ut si Laude potitus
 foret, spretis conditionibus, bellum renova-
 retur. Oppidani oborto tumultu statim arma
 arripiunt, ad moenia concurrunt, eosque in-
 terficiunt; qui intraverant; at qui extra con-
 stiterant, cæde suorum cognita per transversa
 protinus aufugiunt. Præfectus præsidii, &
 complures proditoris conscii capiuntur; hi
 per tormenta & cruciatum, quibus auctoribus
 B fraus perpetrata foret, aperiunt. Tunc Lega-
 tus, quum in irritum ferè ea caderent, quæ-
 cumque sive clam, & sive palam adversus Vi-
 cecomes mōiretur, Moguntiam Galeatio tra-
 di mandavit. Recepta Moguntia, peregrinorum
 omne præsidium, ut convenerat, sine fraude
 Vicecomes abire permisit, & ne quidquam
 intra fines mali acciperent, eos ruro trans
 Abduam usque deduxit. Præficitur Oppido
 cum præsidio Brixianus quidam, moxque pa-
 lam edicitur, ut quicumque exules essent, in
 Urbem redirent, atque ex æquo tam Guelfo,
 quam Gibellino jura redderentur, reconcilia-
 returque gratia sub abolitione antea actarum in-
 juriarum; quin omnes sine discrimine, hono-
 re, commodis, & dignitatibus, ut ante,
 C quam per discordiam aliter constituisset, par-
 ticipaturos esse declaravit. Ita complures in-
 juriarum oblit, in signum concordie & pa-
 cis, se invicem exosculantur, & ferè cultori-
 bus vacua atque deserta frequentari cœpit.
 Ceterum Galeatius haud ita multis post die-
 bus, admonuit eos, qui tædio bellorum civi-
 lium, & metu barbarorum paullo longius à
 patria complures secesserant, multi etiam
 mercatitæ gratia Venetias demigraverant, alii
 per Urbes & Oppida Longobardorum vaga-
 bantur: eos omnes precibus, alios minis, tum
 magna promittendo, in patriam reverti cœgit.
 Conflaverant plerique æs alienum, neque cre-
 ditoribus, fortè per inopiam, neque usuras
 D dependere valebant: hos per novas tabulas
 à nexu, & fœnore liberavit, ne posthac fœne-
 bris pecunia repeteretur, aut de usuris quis-
 quam jus diceret: & si quid maleficii inter
 civilia arma sibi invicem populares intulissent,
 id omne remitti, & condonari voluit. Ita
 quum jura æqualiter & humane sub æquo
 Principe redderentur, res in Oppido quietæ
 erant. Interim Galeatius arcem in ea regione,
 quæ Lambrum propius attingit, ædificari in-
 stituit, quam fossa, & muro validissimo com-
 munivit, turres, & carceres tetros & horren-
 dos in turribus inædificat, quos furnos appel-
 larunt. Magnitudine operis multi Moguntiam
 E accurrere. Adhuc discordes erant Mediolani,
 dissidentes nondum bona fide gratia conciliata:
 externi præterea Reges nobis imminet, ob-
 murmurantes dixerunt: Profectò, utinam falsa
 rebus ominaremur, in custodiam & damnum
 suam arcem & carcerem, sibi & suis Galea-
 cius extruit. Ceterum eo, quo cœpit in anno
 opus magnificentum & amplum, non sine tam
 privatorum, quam publica impensa absolvit.
 Et hic finis belli, quod Moguntiacum, de no-
 mine Oppidi, ad quod diutius victoria verto-
 batur, & vires utriusque Factionis decerta-
 runt, appellatum fuit. Per idem tempus Jo-
 hannes Pontifex ægre ferens totiens exercitus
 H Pon-

Pontificis à Vicecomite pene ad occidionem-
fufos, atque fugatos, Factionisque vires ab-
sumptas, atque ex opinione & nutu designati
Cæsaris dumtaxat rem agi, quem Romani Im-
perii titulo prohibebat, diris & execrationi-
bus Longobardos illi obtemperantes infeste
prosequerentur. Jam venerat Mediolanum è
Germanicis præsidio Bertoldus Vicecomiti
opem ferens: peragrè hoc tulit Pontifex, at-
que Ludovicum, velut palam rebellem, Ec-
clesiæ hostem, exortem Catholicæ Fidei pro-
nunciat, nisi intra statutum diem, quidquid
juris nomini Imperatorio, quod per electio-
nem Germanorum perierat, si quid juris qua-
sivit, renunciasset: eos item, qui jurejurando
fidem suam Ludovico obstrinxissent, à vinculo
sacramentorum absolvit. Quo nomine graves
ex eo iras & odium perpetuum in Pontificem
Ludovicus concepit. Legatos item Avenionem
sub specie placandi Pontificis misit . . . . .

Hic est lacuna

Dum hæc in Galliis gerunt, in Liguribus Vi-
cecomitum ductores Castellum in montibus
situm coronâ obsidebant . . . . .

Rursus altera lacuna

Receperat per eos dies Philippus Pistoriensis
tyrannus præsidia Florentinorum: Cupiebant
Florentini Pistorium foedere, atque beneficio
in partes suas trahere. Ceterum Philippus
quum parum fidos socios Florentinos cerne-
ret, confestim foedus cum Castruccio iniit, recep-
sitque militibus Pistorium illi tradidit: Statim
præsidia Florentinorum opprimuntur. Hoc ubi
perlatum fuit, tumultuarium exercitum Floren-
tini immittunt, rati in fide adhuc permanere
Philippum, & paucorum conjuratione prodi-
tum Pistorium Castruccio. Pratum utque in-
itinere cursim profecti, Philippi fraude Ca-
strucium Pistorio positum intelligunt, Flo-
rentiam revertuntur. Majores deinde copias
Florentinus coëgit. Dux præficitur Raimun-
dus Cardanus, qui, ut supra diximus, parum
lætis coëptis adversus Vicecomitem dimicave-
rat, & captivum Galeatius dimiserat, ut
Pontificem placaret; sin minus id efficere
posset, annum unum adversus Vicecomites,
aut socios arma non inferret, neque stipendia
sub Rege, aut Principibus, mereret: libera-
vit hominem vinculo jurisjurandi, ne proditor
fidei diceretur, Johannes Pontifex. Comparatis
ita magnis copiis Pratum protinus intendit, in
quem locum, ut jusserat, convenerat exerci-
tus, atque instructa acie hostem versùs pro-
cessit. Castrucius certamen detrectavit, satis
se in præsentia fecisse existimans, si Pistorium
tueretur. Raimundus interea cuncta popula-
batur, atque interim Castra mutabat, ne pars
ulla ejus tractatus integra à maleficio & detri-
mento maneret. Post hæc Ticianum circumfi-
det; operibus & machinis oppugnat, non ut
speret Oppido potiri, sed ut hostem, ad illud
defendendum averteret. Bifariam equitatu di-
vifo, & de prima vigilia eos præmittit, vada,
qua palus transiri poterat, occupent: altera
pars magno tumultu in agrum Lucensem, qua-
tenus conterminum Pistoriensem contingit, præ-
datum incurfat. Montes erant asperi aditusque
difficiles per Appennini dorsum; Castellis. at-
que præditiis hostes omnia defendebant. Tem-
porarium pontem noctu, qua palus arctabatur,
Castrucius ædificat & copias transfertit.
Quod ubi Raimundo nunciatum fuit, lætus &
alacris relicta oppugnatione Ticiani, confes-
sim priusquam id Castrucius sentiret paludem

A ipse trajecit, paucisque diebus aliquot Oppida
cepit, Castellumque & munitiones dejecit &
oppugnavit, quæ Castrucius paludi adjece-
rat. Eæ res Florentinis prosperæ superveniunt,
& sociis accessere animi, & præcipuè Senensibus.
Advenere à Perusinis, Bononiensibus, &
Volaterranis auxiliares equites. Tradit Leonar-
dus coivisse ad peditum millia viginti, pariter
equites, quorum ingens erat numerus. Brevi
expugnatis trans paludem Castellis, atque arci-
bus, Carpasium obsident, fossaque & propugna-
culis validum, tum & præsidio firmissimo com-
munitum. Expugnatio cum longius extraheretur,
cum fœtore & pestifero alitu, tum etiam Cœli
gravitate magna pars exercitus contracto morbo
languescere coepit, atque etiam emoriebatur.
Missionem plerique valetudinis causa flagitabant.
Ita Florentinorum copiæ non mediocriter immi-
nutæ. Raimundus minime obsidionem solvit,
constituitque quascunque difficultates evincere;
obsessos munimenta & spes, atque etiam potentia
Castrucii sustentabat; namque is, ubi dis-
cessisse à Ticiano Raimundum, paludisque
transisse cognovit, cura & metu graviore agi-
tatus Lucam redire constituit, relicto Pistorii
præsidio, abductisque iis omnibus, quorum
fides erat ambigua. Tamen relicto Lucæ præ-
sidio, ipse fauces transgreditur, quas Nebula
fluvius interlabitur; ita per compendia faucium
hostem antevenit. Collis erat excelsus medius
inter Lucam, & Florentinorum Castra, hunc
occupat, atque ex eo ad paludem militari
opere fossam perducere constituit; amicorum
præterea, & partium studiosorum auxilia undi-
que rogat, neque noctu, neque interdum aut
opus intermittebat, aut omnia conari desiste-
bat, hostemque præliis, & damnis laceffere.
In Pratensem, & Florentinum agrum crebro
ii incurfabant, qui præsidio Pistorii relicti
erant, incendiis, atque rapinis omnia misce-
bant. Opponuntur iis Bononiensis equitatus,
adjunguntur & agrestes, intentique in quam-
partem hostis incurreret observabant; ita
cum licentius Castruciani agerent, ab hostili
æquitatu circumveniuntur, accurrere illico
agrestium turba, & pene ad internecionem
occisi sunt. Hoc detrimento accepto, spes,
quam in Castruccio obsessi habebant, debilitari
coepit, deletasque copias in agro Florentino
cogoverunt, de exitu fortunarum suarum con-
sultantes deditionem ita paciscuntur: ut inde
integris abire liceret. Recepto munitissimo
Oppido, præsidioque imposito, in quam partem
exercitus mitti deberet consultarunt. Florenti-
tæ fuere, qui dicerent, reduci debere exerci-
tum, quem morbi & Cœli inclementia affli-
xerant, ardoris per Autumnum impatientem,
& concedatur pluribus à Duce missio. Atte-
nuata Castra erant, plerique suadebant, par-
cendum militibus, quietemque fessis dari, o-
portere. Contra alii victoriæ elati, cum pa-
rum probabilis causa, aut consilium generosæ
rei subesset, censebant non prius solvendum
exercitum, quam Lucæ moenia pulsaverit. Vi-
cit hæc sententia, quæ temeritatis, & fero-
ciæ plurimum habebat; igitur cum Lucam
adire constituisent, postridie motis signis,
juxta Sartianam paludem constitit Raimundus.
Biduum eo in loco commoratus, priusquam
eminentiora loca peteret, ut liberius quò li-
buisset, sine metu circuitionis evadere posset,
intercidi septa, fossasque complanari jubet,
atque præsidio equites centum imposuit. Ce-
terum Castrucius, ubi turmam equitum ad-
ven-

ventare sensit; suos equites superiore de loco in adversarios immittit. Proelium committitur primo congressu leve, verum quia propinqua erant utraque Castra, ad strepitum & clamorem proeliantium concursus fit magnus. Dimicavere equites supra tres horas, tantusque ardor pugnantium fuit, ut saepe commixti equites; atque indiscreti se invicem sauciarent. Castruccio cum reliquo equitatu descendit in pugnam, beneficio loci & numero equitum praestans, premebatque equitatum Florentinorum; jam Raimundus cum eo equite, quem retinuerat, ad septa pervenerat aliquanto infra eum locum, ubi praeliabatur. Aditus erant angusti, atque difficiles, agmen explicare vix poterat. Interea qui adversus Castruccio depugnabant, cum vires hostium sustinere non possent, terga dant; haud ita multi in fuga occiduntur. Propinquus erat Raimundus cum majore equitatu, eventumque pugnae expectabat. Caedes ingens de Florentinis facta; tradunt optimum quemque aut interfectum, aut graviter vulneratum; sed neque Castruccio incruenta fuit ea victoria; siquidem ipse Dux vulneratus, & multos suorum amisit. Tandem cum receptui utrimque caneretur, dirempti in propria Castra quicumque rediere. Hoc proelio seigniores quam antea ad renovandum certamen facti sunt: contra vero hostis magna spe sublatus, praesumptaque victoria ab amicis, & studiosis partium copias accerere coepit, atque in primis à Mediolanensibus. Galeatius, ut supra demonstratum est, delectis adversae factionis copiis, captaque Moguntia haud cunctatus, Actium Filium, juvenem corporis, atque animi indole praestantem cum octingentis equitibus misit. Cupiebat is Florentinorum & Bononiensium ulcisci; utraque enim Civitas, ut supra docuimus, partes Pontificis secuta haud parvas copias suis sequacibus adversus Vicecomites miserat; itaque non immemor injuriae in auxilium Castrucci Filium transmisit. In itinere Castrum Sancti Domnini Actius obtinuit. Positum est Oppidum in Parmense agro secus viam Aemiliam. Occurrit ei Legatus Pontificis, Actiumque invadit. Restitit fortiter Actius, & obsessum inde fugere coegit; instabat Castruccio ut quam primum Appenninum transenderet, pacta grandi pecunia. Ita Actius, tum studio partium, tum magnis pollicitationibus oneratus, Appenninum prope transcendit. Castruccio Raimundum quidem circumducere, facta spe inani per prodicionem, quae circumerant, Oppida capiendi; Arcana Colloquia introducerent paulo diutius remoratus est. Increbrescebat interim fama adventantis Actii. Id primum Florentini vix credere, quippe rati rumorem sibi ab hoste dissipari. Ceterum quum superasse Appenninum constaret, Castra retro moventes Fucacium versus, noctu remorantur, muniendoque Castello occupati sunt. Aegre tulit Castruccio integros abiisse, & victoriam praesumptam praeripi, nam eo die expectabatur Actius; ita è colle, quem tenebat, confestim descendit, abeuntes proelio lacessit, destinetque ne longè abeant; ita in magnam difficultatem coniecit, quippe incerti erant, Castrum ne iter sequerentur, nam id non turpe solum, sed etiam periculosum videbatur, an starent & resisterent. Imminente Castruccio, appropinquantem Actium metuebant, quod si Castruccio junctus fuisset, actum de se videbant. Ita conversis in hostem Ca-

Tom. XXI.

A struccio signis, quae reliqua salus erat, profectio desistunt. Levia proelia committuntur. Duces ceu mox acie non agmine pugnant, dum foret, ad pugnam se comparabant. Ceterum Castruccio non in totum de colle descendebat; sed minanti similis, quasi jamjam incursum, certamen iam longius producebat. Inter haec Actius cum equitibus supervenit, atque Castruccio conjunctus confestim signa in hostem infert. Florentinus quamquam nova Castruccio missa auxilia animos turbaret, ancipitem Martem belli experitur, acies triplici firmata praesidio: qui in fronte erant primo congressu acerrime dimicavere; ubi autem hostis ad secundam irruit aciem, Raimundi praefectus, sive ignavia, sive fraude, nam utrumque traditur, referre illico pedem, ac signa convertere coepit. Ea res non eos tantum, quos ille ducebat; sed etiam qui certi in subsidio stabant, trepidare, ac de fuga cogitare fecit. Tunc à Castruccio impressione facta universus exercitus profigitur. Pugnantes pauci occubere, propterea quod haud diutius decertatum fuit. In fuga major facta caedes; namque Castruccio dimissis per palantes adversarios equitibus, transitum paludis, qua fugientes evadere sperabant, occupat: qui vero pontis erant custodes, ubi videre suos fugientes, praesidium continuo deserunt. Ibi multi mortales occisi sunt: complures etiam capti: Raimundus & filius in manus victoris veniunt. Proditum in quibusdam annalibus, Raimundum, quum, diffugientibus ceteris, etiam fortiter dimicaret, Actio Vicecomiti se dedidisse. Actius illum Castruccio tradidit. Altus est passus Templo D. Jacobi Sacer, & Monasterio celebratus, apud quem locum confluxere acies, gravemque jacturam Florentinus accepit. Ea Actii victoria quae, quantaque fuerit, triumpho Castrucci, quem ad Nonas Idus Decembris egit, ostenditur, qua victoria memorabilis apud posteros est locus. Castruccio triduum fere post victoriam ibidem commoratus, amissa Castella recepit, tum spolia, & captivos, Lucam misit. Pistorium dehinc cum omnibus copiis rediit: inde apud Signiam Castra locat. Vicus est ad populationes opportunus, ac inferendo Florentiae bello; itaque ad illum muniendum equites, & pedites convenerant, qui postea quam Castruccio adventare nunciatum fuit, viso hoste conterriti, munitionibusque diffisi aufugiunt, Signiae aliquantisper consistit: duobus millibus passuum aberat à Florentia: ad moenia mox profectus, terrore ac tumultu omnia opplevit: & refugiebant in Urbem, relictis vicis & omnibus, agrestes, pecora, parvosque natos secum trahentes. Exercitus deinde ad portam progreditur. Egredi nemo, aut obviam prodire hosti, nemo. Ad devastandum agrum deinde convertitur Castruccio, villas, & aedificia ab ea regione agri diripit, & succendit, ludicrum etiam cursus sub moenibus edidit, principium cursus inde constituens, unde à solito Civitatis carcere Piretolam versus emitti desultorii equi solent. Primum agitadores equorum decurrere, deinde cursu certavere pedites; mox meretriculae certatim actae sunt. Proposita victoribus praemia singulis holocausticæ vestes. Triduo post in alteram regionem conversus, frequentiam praetorum, & villarum amoenissimam, quidquid agri intra Urbem ad Marniam fluvium positum est, devastavit; & ne pars ulla à male-

H 2

lesi-

leficiis & damnis intacta maneret, Arnum per proximum Signæ pontem transgressus, à sinistra fluvii ripa usque ad Urbem ac montes populatus est. Hæc enim egisset, militem spoliis onustum, & inestimabili præda atque rapina ditatum Lucam reduxit, Actioque quinque & viginti millia nummum, quam pecuniæ summam promiserat, persolvit. Tunc Actius vocatis in concionem sociis: duo, inquit, Commilitones, & paucis quidem diebus præclaræ edidimus facinora. In itinere Pontificis Legatum obsedimus: Oppidum celebre, atque opulentum cepimus. Arrisit tunc nobis fortuna, virtusque vestra quanta foret, tunc maxime cognita fuit. Transgressi Appenninum homini socio & amico, atque Partium propugnatore; quum fere de summa rerum periclitaretur, potenti & infestissimo pressus exercitu, egregiam operam navavimus, & nostro superventu victoria facilis & opulenta parta; unde gloria profecto nostra æterna semper & memorabilis. Quid enim, per Deum, aliud armis querimus, nisi socios & amicos defendere, nomen & gratiam querere, & opes ingentes comparare? Ceterum ad consummatam vere laudem hoc unum deest, ut priusquam per eandem, qua venimus, viam in patriam regrediamur, nostro ipsi nomine, nostrisque insignibus & armis victricibus Florentiæ mœnia pulsemus. Civitas diversarum est partium, nostræ familiæ gravis & infensissima numquam desistit inimicis nostris auxilia submittere, nosque ira, & odio perpetuo, & inexpiabili persequitur. Nihil enim magis optat, quam familiam nostram ad internecionem perdere. Hæc illa est, quæ Guelfum nomen fovet, nostros numquam odio habere intermisit. Hujus consilio potissimum, atque opibus in suburbanis nostris Raimundus, quamvis parum auspicato, Castra posuit. Hujus signa è muris spectavimus. Quare agite, eam, quam experti sumus, virtutem probate, & egregiam operam vestram exhibete, ut gens inimica è muro & tectis spectet Actium Vicecomitem, parentis & suas injurias ulciscentem, & familiæ nostræ superesse id virium, ut posthac, vel Patriæ, vel Generi illudere non audeat, id superesse virium, sive socios & amicos defendere, sive hosti parem gratiam referre voluerit. Sub hæc verba clamor sublatus à militibus, quorum fidem & alacritatem Actius laudans, postredie eos in armis esse jubet. Oriente sole Castra mota, ac Signiam rediit. Castrucciani milites, tum in gratiam Juvenis, tum ab ira, & vindictæ studio incitati eum sequuti sunt. Inde explicata acie propius Flo-

A rentiam venit, se, & victricem Viperam ostentans. Acerbius eorum ignaviam increpabat, qui prodire, atque prælia, imminente muris hoste, committere non auderent. Ita aliquot horas in alveo fluvii constitit. Ludicra quoque certamina militari plausu fecit, monetamque præ portis ignaviam exprobrans feriri iussit. Inclinabat jam dies, & quum præ ignavia atque timore nemo unus Urbem egredieretur, Lucam proficiscitur. Mox superato Appennino in Bononienfes descendit. Pari non poterat animosus adolescens Bononiensem plebem, pulsa Nobilitate, quæ Gibellinæ factionis erat, patriæ imperare, & impunitum habere, quod triennio ante arma consociasset, atque in suburbanis consistens, primum agros populatur, vicos & ædificia succendit; mox propius Urbem in loco, qui Mons Vegius dicitur, Castra locat. Obtinebat forte id temporis Mantuanam, & Mutinam Passarinus Bonacossa. Adnitebatur hic Bononiensem Guelfum ulcisci, tum partium studio, tum quia ex vicinitate detrimenta metuebat. Conjungitur statim Actio, & communem hostem invadunt. Excursionibus & populatione permotus Bononienfis, natura populariter ferox, & ad arma promptus, portis erumpere parat. Inter hæc Actius, sive de via fessus, sive premiente sollassus, ab equo descendens paululum quievit: ingens vipera in galeam prope appositam, cum ceteris, quæ hostes incurturi ferebantur, intenti essent, irrapit. Ingruente hoste ad arma proclamatur. Adolescens galeam è vestigio capiti reposuit; fera horribilis prodiit, atque innoxia per decoras juvenis genas dilabatur. Satellites lapides & ligna tollunt: parci mandavit, quod ea victoriam portenderet, quando Gentis vipera pro insigni bellico esset. Hæc Franciscus Petrarcha. Manus per infesta utrique signa conferunt. Indignabantur Bononienfes adolescentem inexpectatum hostem agros cursasse, & quoquo modo injuriam propulsandam. Urgebat Actius suos, illud idem commemorans, infestissimam gentem occisione delendam esse. Resistere non poterat Bononienfis, ita statim verga dat. Fugientes Actius usque ad mœnia desequutus, ingentem stragem fecit. Fuga & cæde, quæ passim edebatur, tumultus & trepidatio ingens in Urbe facta. Accurrere ad defendenda mœnia Scholastici cujuscumque ordinis, mulieres, atque religiosi, nec timor alius major in Bononia, nec consternatio fuit. Triplici victoria parta tam brevi, idem Franciscus Petrarcha victoriosi juvenis actus reportavit, scilicet, antequam à podagris vinceretur.

*Georgii Merulae Statyellensis, Mediolanensis Historia Decadis secunda
Liber primus explicat.*

ESUDEM

EJUSDEM SECUNDUS LIBER

I N C I P I T.

Actio victore cum ingenti laude & gratia in Patriam reverso, Marcus, & Lodrisius, hic Galeatii patruus, ille frater, quiescere haud poterant. Urebant homines imperandi cupidos, non tam res egregie gestas, quam quod videbant populari quadam gratia, militum favore, & continuato imperio regnum Galeatio partum, & quodammodo stabilitum, se verò ab omni praefectura, & publica administratione exclusos. Quid enim uni tantum Galeatio summa rerum tradita fuit? Numquid peregrini sumus, aut dum pater regnum quaerit, velut ignavi arma non tractavimus, aut discrimina & pericula bellorum diffugimus? In omnibus praeliis ei operam egregiam navavimus. Nihil ne tantum erit gloria cum Regias & Pontificias Guelforum copias in litore Ligustico, mox exercitu juxta Padum ad intercessionem caeso, Regem potentissimum obsedimus? Mortuo parente in tumultu & trepidatione hostiles exercitus urbi appropinquantes fudimus. Quidquid terrarum inter urbem & Abduam jacet, excursionibus & populationibus miscerent, vicos diriperent, caedes passim ederent, ferro & igne cuncta foedarent, nisi nos socii in tanto labore, & periculo fuissetus. Profectò enim amissum regnum foret, & civitas opulentissima direpta itaret. Magna est improbi hominis superbia, major iniquitas, tum maxima nostra ignominia. Nos velut privati vivimus, atque ei paremus, cujus facta, si cum nostris conferantur, honestius, atque aequius fuerit nos rerum potiri. Haec & talia quum quererentur, arcere contumeliam quacumque via statuunt. Accessit & illud: à Moguntiacis Lodrisius pecuniam cum peteret, quae illi debebatur pro praefectura, quam eo anno gesserat, quo Moguntia exilio & spoliis civium perè exhausta fuerat, Galeatius dependi vetuit, illud clamitans: Oppidum primum numine & auspicio Joannis Baptistae defensum. Ceterum Marcus & Lodrisius quosdam de primoribus urbis, precibus, & multa pollicendo attraxerant. Consilia novarum rerum ineunt, sed difficile erat sine peregrino auxilio, atque favore Galeatium principatu dejicere, quamquam invisus plebi coedio execrationum foret. Discordia itaque & contentione fratres ad Ludovicum, quem supra diximus, ad Imperium designatum, nuncios cum literis mittunt, quarum haec summa erat: Salvus sit maris ac terrae Rex potens. Non amplius differat adventum suum in Italiam, ut coronas Regni, & ornamenta Imperii Caesaribus constitutas accipiat, simulque jura sua vindicet ac tueatur ab iis, qui magnis pollicitationibus spectant. (*) Quod si maturaveris adventum adversus rerum novarum molitores, facile opprimetur, neque de victoria dubites, Marco hostium victore adjuvante, & Galeatio, qui adiutoribus nunc princeps est, opem praebueris. Ad haec Ludovicus: Galeatio & Marco Fratribus, & Senatui Mediolanensi Salutem. Accepimus Populos & Ur-

Abes Italiae, qui nostro Imperio obnoxii serviunt . . . . . parumque majestatem Caesarum revereri, neque curam, aut fidem servare, quam majores sui majestati nostrae praestiterunt: quin etiam nonnulli ceu rebelles censentur cum iis, qui adituntur per fraudes atque vim in externos jura Regni nostri transferre. Ergo quum in animo Nobis sit Italicam gentem quietam facere & liberam ab externorum vi, atque injuriis, simulque quidquid juris & libertatis populorum ab alienigenis vendicare, omnibus sua jura restitui, ut pro legibus nostris, & instituto gentis, ac more majorum agant; quapropter in fide, atque officio, dum publica **B** administratis, permanete. A nobis enim honores & commoda accipietis. Nos bene valeamus, & quamprimum cum apparatu Caesare digno ad vos veniemus, ut quae nostri juris sunt recipiamus. Pacem, & quietem vobis, Deo suffragante, afferemus. Deinde haud multis diebus post Rex ipse per saltum Tridentinum Italiam intrare nunciatur; quod ubi divulgatum fuit, continuo Marcus Tridentum venit, fratremque apud Ludovicum graviter accusat. Illi in primis crimini dabit, quod pacem ita cum Legato pacificatur, ut Germanos proceres finibus Italiae submoveret, eumque ornamentis Imperatoris fraudaret. Super his nuncios Pontifici missos, ut Pontifex ea confirmet. Festinet igitur Mediolanum, quoniam adventus ejus necessarius, & expectatus à multis, honorificusque Caesari futurus sit. Hac ratione motus Ludovicus, quam primum in Italiam se descensurum pollicetur. Aegre fuit Galeatio, Marcum Tridentum profectum esse, & cum Ludovico colloquia habuisse. Ita dehinc super novandis rebus suspectus illi fuit & invisus; & quum revenisset in patriam, asperius sic increpuit. Marce Marce notum tibi credo verbum illud, quod vulgò usurpatur: eum plerumque qui frontem insignire studet suomet sibi digito oculum eruere. Subjecit Marcus: quidni illud utique tu non ignoras, Galeati, eum, qui solus esse velit, solum & in periculo semper vivere; quibus designavit: Galeatium, qui solus vivere expetebat, aliquando à ceteris desertum, & derelictum, inopem, & regno pulsum iri; quare velit fratres, & propinquos in partem rerum participare. Dum Fratres Mediolani tumultuantur, & de possessione regni quodammodo ambigunt, sibi invicem suspecti, à Tridentinis faucibus digrediens Ludovicus, per vallem Camonicam Bergomum pervenit, inde novam Comum applicuit. Mensis erat **C** Majus. Confestim Galeatius eò cum apparatu, & comitatu amplissimo proficiscitur, ut Regem salutaret. Marcus item, & Lodrisius cum sequente turba nobilium, & primoribus Populi Comum proficiscitur. Inter Novocomenses erat Franchius Ruscha opibus & nobilitate praestans. Hujus opera atque studio ad Regem introducti, Galeatium, ut ante fecerant, crimina repetentes accusant. Diluebat is objecta, ea refellens & redarguens, quae vitio dabant.

In-

(*) Ita legitur in autographo, sed aliquid conje-

cturâ supplendum.

In stare paullo acrius æmuli. Subinde efflagrare jus à Cæsare sibi reddi super vi & usurpatione Regni, quod Galeatius sine socio obtineret; neque conviciis parcere, paulloque licentius ac contumeliosius eundem litigare. Tunc subiratus Rex: Si quidquam à nobis corrigi vultis & emendari, & Galeatium puniri, si quidquam vel adversus Nos egit, vel fratres à se ejiciat, à conviciis & opprobriis abstinete. Nunc Mediolanum redite: ibi ex æquo rem disceptabimus & componemus super his, quæ petitis, & unicuique digna meritis rependemus. Ea enim mansuetudo & clementia semper fuit, ut numquam à se misericordiam abjecerit, opemque frustra quisquam in re iusta poposcerit. Post hæc equites Germanos ad quatuor millia Mediolanum præmisit. Postridie verò Idus Majas, post meridiem, magnifico cum apparatu, & solemnibus pompis Moguntiam ingressus est. Unum diem in oppido commoratus, Mediolanum deinde pervenit; exceptus enim fuit à Galeatio & Populo magno cum honore, lætitia, atque plausu. Galeatius namque, etiam Fratres, & alii multa objecissent, voluit ostendere pro more majorum se Cæsari deditum, eaque omnia præstitit, quibus fides & observantia præstatur. Pergratum fuit obsequium Cæsari, quare illum palam omnibus Principem Populi designavit, ea omnia legitime confirmans, quæ ante obtinuerat. Deinde quæ ad coronationem faciendam, & Regni titulum pertinerent, multa acta sunt. Confluxerant Mediolani Primores Longobardorum, partim officii causa, partim ut rem viderent, vix semel suâ, & patrum memoriâ spectatam. Venit inter alios cum ingenti comitatu Canis Scaliger Veronensis tyrannus: potens is erat ea tempestate opibus, & numero militum. Sequuti sunt milites mille & quingenti, & totidem pedites. Diversatus est in aede D. Ambrosii. Regnum Longobardorum affectabat Scaliger; itaque ad locum, quem Posticum S. Ambrosii vocant, pontem clam fabricari fecit, ut ei liceret, vel inscio, vel invito Galeatio noctu, atque interdum fossas & muros transire. Galeatius cognovit insidias sibi parari, ita nocte, quæ insequuta fuit, pontem subverti iussit. Iniquo animo id Canem tulisse ferunt, mandavitque dispensatori protinus, ut aves omnes coëmeret sive vernaculæ & altilis, atque urbanae, sive agrestes forent, apros præterea, cervos, & cetera id genus, quæ comportari in urbem solemnibus diebus solent: Hoc autem eo consilio fecit, ne Galeatius haberet unde Regem, & Proceres opipare pro amplitudine pascere posset, sed contra quam speraverat, cessit; ea enim est agri ubertas, & urbis copia, ut quo plus vescendo absumperis, hoc plus esculenti, atque poculenti per omnes regiones perducatur. Exponente subinde dispensatore opulentiam rerum admiratus Canis dixit: uberior longè est hæc civitas, quam opinabamur, & nobis expositum fuerat. Tunc Canis spe potiundi regni lapsus Veronam abiit. Ceterum Galeatius omnes eos convocari iussit, quos sibi amicos, & Cæsarem studiosos novebat, ut coronationi interessent, atque omnia præsentia suâ decorarent, & honestiorem coronationem redderent. Festo itaque ac maxime venerando die, quo divinus Spiritus de Cælo super Discipulos descendit, & Pentecosten Religio nostra vocat, in Templo D. Ambrosii, adversus sententiam & edicta Pontificis, regia ornamenta à tribus Episcopis, quos Pontifex

A exortes communionis Christianæ fecerat, Sacerdotioque publicè abominatos summoverat, Ludovicus accepit. Erant Gibellinæ factionis Federicus Madius Brixianus Episcopus, Guido Tarlatus Petramala Aretinus Episcopus, atque Tridentini sacri Antistes. Hi non modo non permittente Johanne, sed etiam palam resistente, & diris atque execrationibus persequente eos, qui favorem atque obsequium Ludovico præstitissent, in contemptum Pontificis auctoritatis regia ornamenta, ritè peractis sacris, tradiderunt. Regina quoque aurea coronâ donatur. Ita Sacerdotes jure Ecclesiastico submoti abominatum Cæsarem coronaverunt. Ludovicus autem, ut aliquo beneficio & honore sibi cives conciliaret, pro ritu & instituto superiorum Cæsarem parazonio militari tres accinxit, Actium Vicecomitem, Oldoinum Biragum, Beccarium Beccariam Papiensem genere, qui id temporis ex prætura jus in urbe reddebat. Post regia ornamenta accepta, dignitateque & honore eos impertitos, qui præesse ceteris videbantur, Marcus & Lodovicius graviora adversus Galeatium moliti sunt. Excitavere primores urbis quosdam de nobilitate, & complures plebei generis, qui opibus & factione pollebant, ut sub specie vindicandæ libertatis à Cæsare peterent libertatem, & jura Populi restitui: qui accedentes ad Cæsarem: non divitias, dixere, postulamus, aut ceteris imperare, sed ut Populum liberum facias, ut scilicet æquo jure in patria omnes vivamus. Indignum profectò, quod non paucorum, sed unius arbitrio publica negotia gerantur: libertate nobis prepta Galeatius regnum in civitate libera nobis constituit. Res non est publica, nihil seniorum consilia valent, submoti sunt ceteri ab administratione. Libertatem cum salute amisimus, libidini unius obnoxii sumus, qui de suo arbitrio omnia gerit. Adventum tuum summis precibus & votis expetivimus, ut sub tutela nominis tui à vi, & injuria tui Cæsari pareamus, cui servire, non modò honestum sit, sed quodammodo receptam libertatem existimemus. Ad hæc Ludovicus, præterquam quod eo consilio in Italiam potissimum descenderat, ut principatu Vicecomites dejiceret, & per causam restituendæ libertatis imposito civibus tributo urbem exhauriret, quam illi magis offerre videbatur, ut summam rerum capesseret, quàm quod libertatem à Galeatio vindicaret, pridie Nonas Julias, dato negotio homini barbaro & fero, Galeatium, Johannem, Luchinum, & Actium capi jubet, & ne Moguntiaci captivitate illorum ad consilia rerum novarum animos inducerent, continuò Johannes quidam barbarus, cum Marco, Pagano Mandello, & Ramengo Casate Moguntiam petunt, atque convocato in concionem Populo, mandata Ludovici exponunt, claves portarum subinde accipiunt, Prætores renunciare mandatis, & nomini Galeatii cogunt, ut deinceps omnia ageret ex nutu dumtaxat, & arbitrio novi Regis, ac leges, & judicia exerceret. Post hæc petierunt in manus arcem sibi tradi. Pernegat Custos Præsidii; quippe ita jurejurando fidem Galeatio se astrinxisse, agebat, ut arcem illi uni præsentem redderet, aut cui is præsens mandasset. Dum paullo longiore sermone inter jurgia & graviora verba in recipienda arce utuntur, Ramengum Casatem ambiguae fidei suspectum Marcus paullo asperius incusat, graviore sermone usus ad hanc sententiam: Ramenghe, Ramenghe, qui machinas struit, is etiam distur-

turbare & evertere potest: Repereussit Ramengus: o Marco adhuc non is es, quem putas esse. Inter hæc Stephanus fratrum minimus moritur, non sine suspitione veneni; nam quum Regi pocula fortè prægustasset, morbo continuo corripitur, & paucos post dies quum decubisset, extinctus est; in tumultu tamen honorificè funeratus, & marmoreo sepulchro conditus fuit, quod in ædícula Thomæ agnati dedicaverant in Templo S. Eustorgii. Ceterum Ludovicus Galeatio & filio mandat confestim, arcem Moguntia sibi dedi: tres præstituit dies, quod nisi dedatur Galeatius securi percutiatur. Custos arcis petentibus respondit: mandatum sibi à Galeatio fuisse, neminem, nisi se præsentem intra arcem reciperet. Dies instabat, tunc Beatrix uxor, & Ricciarda filia Moguntiam profectæ, primum precibus, deinde quum parum proficerent, humi stratae lamentis, & suspiriis, fletuque maximo supplicant, arcem Regi redderet, quoniam id mandabat Galeatius. Perstabat in sententia Præfectus fidem servare, neque ulli arcem consignare, nisi præsentem viderit dominum, ac prius se moriturum, quam fidei suæ rem creditam prodatur. Tristes & gementes quum nihil exorare possent abire. Præfectus autem re cognita, & quantum periculi Galeatius subiret, se ita demum arcem traditurum paciscitur, si stipendia sibi & custodibus debita persolvantur. Recepta arce Germano homini immitti & perfido cum peregrino præsidio Galeatius cum filio & duobus fratribus Johanne & Luchino custodi traduntur. Tunc creditum vaticinium, quum arx ædificabatur: Galeatium sibi & suis dum arcem extrueret, carcerem & vincula parare. Inops erat pecuniæ Ludovicus, neque alia erat via cogendi auri, nisi sub specie restituendæ libertatis, quam in primis plebs optabat. Ita Præfectum urbi dedit Gulielmum quondam Comitem Montisfortis, contribuit quatuor & viginti Patricios, qui urbana negotia procurarent, & nihil solus de suo arbitrio is Gulielmus statueret, sed cuncta ad primores referret. Postulavit deinde quinquaginta millia nummum aureorum sibi persolvi; summa pergravare Populum, tamen non ægrè persolvitur; accepta quippe, ut sperabatur, libertate. Constituta in hunc modum civitate in Tusciam primum è Longobardis proficisci constituit, ut deinde Romam peteret. Castrucius, ut in Etruscos properaret, in primis poscebat; nam post illatas à se, & Actio clades, non desistebant à populatione, & excursionibus, tum etiam castella & vicos diripere, atque in dies majore animo atque impetu adversarios Castrucium infestare; jamque propius extrema pericula venerat. Florentinus à Pontifice, atque à Roberto Rege, à sociis præterea, & iis omnibus auxilia acceperat, quorum fidei Guelfa factio se permiscebat. Tantis insistere viribus Castrucius nisi sub Germani Cæsaris umbra & præsentia non poterat, & quamvis captivitas Galeatii, & fratrum Gibellinos proceres quodammodo à fide & gratia in Ludovicum avertisset, libens tamen & iustus illum cum honore maximo is excepit. Aliquot dies Lucæ commoratus Rex, ut pro liberalitate & obsequio aliquid gratiæ reponeret, illum ex principe Lucensium Ducem creavit. Pisani obnoxii alioquin semper antea Ludovico, ob odium & simultatem in Castrucium portas claudunt, obsequium abnuentes, & fortiter imperata se non facturos dicunt. Sed hæc multos tamen post dies, factio Impere-

A ratoria prodente, Pisas ingreditur, & quos rebelles cognovit, partim exilio & bonis, alios capite multavit, atque imposito ad custodiam Urbis Præfecto, Romam versum cum Castruccio proficiscitur. Nullus in via ei restitit, quamvis haud parvæ copiarum diversarum partium coivissent. Ita Nonis Sextilibus in Templo Petri auream coronam accipit. Paruere illi in primis, opem atque operam, impensasque præstiterunt S. Floræ Comites, & Sara Columnensis, tum ceteri proceres Gibellini in Urbe. Nominis indignum ratus Johannes majestatem Pontificiam, & auctoritatem in contemptum hoc sacrilego ausu & nefario conatu plurimum violatam iri, iterum Ludovicum palam execratur, & detestatur: is contra ut jura supremi Sacerdotii Johanni abrogaret, & illum velut Summo Sacerdotio indignum demonstraret, cui parère nefas esset, Petrum Corbatensem de Religione Minorum Pontificem supponit, quem Nicolaum IV. appellaverunt, & adulterino Pontifici potestas creandorum Sacerdotum contributa fuit. Ita multos Cardinales instituit, atque in Italiæ, & Germaniæ Urbibus Sacerdotes, & quos voluit Sacrorum Antistites; neque his contentus propudiosus & nefarius homo alterum Pontificem publice detestatus fuit, & hæreticam pronuntiavit. Romana tunc Ecclesia magno in discrimine versabatur. Inventi etiam fuere religiosi viri, & in primis universa Minorum Fraternalitas, qui Johannem falsum Pontificem assererent, & ceu hæreseos argutum semel, atque iterum in universali conventu, quem Religiosi triennio quoque faciunt, adversus Jacobum Carthusiensem multa constituerunt. Hoc Johanni, antequam ad Pontificatum assumeretur, nomen erat. Exarsere tunc, laborante Ecclesia, factionum iræ, & civilia odia, atque in præcipiti steterunt domesticæ seditiones, & impia arma. Ceterum Gibellini nominis primores, qui Romam convenerant, summis votis & precibus à Ludovico petivere, ut Galeatium, & fratres, quos in vinculis servabat, relaxaret, & in primis Castrucium. Hic constans & perseverans, magnis pollicitationibus deflecti aut abalienari ab amicitia atque societate constanti, quam cum Galeatio iniverat, numquam potuit. Precibus & magnis pollicitationibus inexorabilis Ludovicus persistebat in opinione, ratus videlicet, si Vicecomites regno circumvertisset, facile ceteros ad quæcumque is imperaret venturos. Commovit ea res multorum animos. Inter hæc Florentini per absentiam Castrucii, Pistorium, quæ Civitas sub imperio & ditione ejus erat, intercipiunt; quod ubi illi nuntiatum fuit, continuo Romam abiens Lucam versum pergere cœpit, contractisque, quas undique potuit, copiis, Pistorium obsidet. Deficiebant Ludovico pecuniæ, nec habebat unde debita stipendia militibus solveret, aut eos aleret, qui de Germania officii causâ se prosequuti fuerant, exhaustus igitur, & inops pecuniam à Romano Populo sibi contribui imperavit. Non potuere pari vel superbiam, vel avaritiam externi Regis, Romani; itaque tumultuatum in Urbe. Quare veritus Ludovicus ne in se arma converterent, relicta Româ, cum suo Pontifice, in Ethruriam properavit, & ut gratiam, quæ cum Castruccio nutare videbatur, reconciliaret, Vicecomites solvi, & vinculis liberari jussit, cum hoc tamen, ut ad se in Etruscos venirent. Octavo Kalendas Apri-

Aprilis vinculis liberatos constat anno, ex quo natus est Christus MCCCXXVIII. & haud cunctati in Ethruscos festinarunt. Prosequuti sunt abeuntes magnis donis Moguntiaci, memores scilicet beneficii, quod à Galeatio acceperant. In Thulciam verò ante adventum Ludovici perveniunt. Galeatius ad exercitum divertit, Castruccium salutaturus. Excepit illum Castruccius supra modum lætus, atque ut fidem, & amorem ceteris testaretur, se invicem post amplexus exosculati sunt, deinde de fortunis & rerum statu multa loquuti, & in primis ne à barbaro circumducerentur opibus, quem inopem & infidum videbant, consilia ineunt. Appropinquabat Ludovicus. Tunc Castruccius, relicta summâ imperii in castris Galeatio, ut obsidionem curaret, ipse Lucam concessit. Ceterum haud multo post in languorem incidit Galeatius, quod intelligens Castruccius, continuo in castra rediit, languentemque, Pisciam, hoc oppido nomen est, referri iussit, qui triduo post, prægravante morbo, è vita decessit, relicta Actio, & Ricciarda filiis, quos ex Beatrice susceperat, uterque in exilio nati, Actius Ferrariæ, Ricciarda Tarvisii, quod nomen puellæ inditum fuit in gratiam Ricciardi Caminatis, cui Johanna nupserat ex Beatrice & Gallura genita. Post mortem patris Ricciarda Thomæ Salucensium Principi in matrimonium data fuit. Ceterum Castruccius Pistorium per vim cepit: desæviit autem in captivos; eos namque fere omnes occidi iussit, qui diversarum partium in toleranda obsidione pertinacius se gesserant. Præsidium omne, sicut convenerat, incolume abiit. Recepto Pistorio, atque præsidio imposito, cum Lucam venisset, in valetudinem incidit, neque multos post dies supervixit. Morbum contraxisse traditur corpore in longa militia, & animo semper ad magna tractanda, & aggradienda fatigatis. Numquam is postea quàm ex insperato, atque inopinato Lucæ dominatum obtinuit, ab armis ociosus fuit; namque, sive inimicos bello lacefferet, & acie confingeret, sive injurias ulcisceretur, perpetuò arma tractavit. Florentinos magnis cladibus affecit. Eos fere omnes, qui vicinis in locis diversæ factionis opibus præstabant, excursionibus & populationibus primùm vexavit, mox castella diripuit, & ingenti præda ditatus, conatus, & impetus adversariorum, non solum sustinuit, sed semper victor evertit, & quamquam suæ ætatis in gerendo bello duces omnes superaverit, non minor illi laus & gloria ex amicitia & societate cum principibus suarum partium inita pervenit; namque socios & amicos sæpius ex fide, quàm ex commodo servavit. Numquam eos deferens, qui in societatem coivissent, aut in arbitrio & tutela se permisissent. Ceterum Ludovicus in filios Castruccii se ingratiſſimum præstitit; namque inops & parandæ pecuniæ avidus pueros paternis opibus & regno spoliavit. Per eos dies accidit in Laude Pompeja res atrox, & commemorabilis; nam Vistarina familia omnis extincta ob perfidiam, & immanem crudelitatem Petri Temacoldi, obſcuro & humili loco nati, & sordido quæstu vitam alentis, quæ potentiæ & iræ causa fuit. Erat illorum satelles Petrus Temacoldus, cui Vegio cognomen erat. Pistrinaria jumenta agebat molarum partarius, alioquin juvenis, ferox, & manu promptus; tum ad omne facinus moliendum non ignavus. Hunc turbæ latrocinantium præfecere. Ita fiducia, tum la-

A tronum cohortè succinctus, perpetuis injuriis, maleficiis, & gravibus detrimentis peregrinos populares afficiebat, qui diversarum partium habebantur; ita ex humili, & infimo gradu, & inops contraxerat ex præda, & datis muneribus impunitatem: præterea & beneficiis ingentem multitudinem sibi conciliavit. Confluebant spe prædæ complures privati bonis & fortunis mulctati, ut damna resarcirent: alii spe prædæ, & quærendi nominis ergo. Jam magna manus coiverat. Vistarinus studio vindictæ & partium omnia concedebat, tum claves portarum, ut ita quories commodum fuisset, egressi urbe, & rursus regredi liceret. Forte juvenis opibus clarus & nobilitate, Socino nomen, puellam Petro cognatam constupravit, alteram eidem propinquam, ejectum de Sacerdotio, stupri, & rapinæ expostulavit. Res inulta mansit. Movit injuria & contumelia Petrum, & dum de vindicta cogitat, consilium crudele & nefarium capit. Noctu mille & quingentos pedites, partim clam, alios palam in urbem intromisit, atque, ut constitutum fuerat, armati pergunt in forum, clamitantes subinde: *Vivat Populus, vivat*. Sub hanc vocem ædes protinus Vistariorum circumveniunt. Clamore & strepitu excitati Vistarini prodeunt in vias, illud tantum increpant: Quid hoc Petre rei est? Quid moliris? Quorsum ista? quibus responderet ferociter: statim intelligeris. Subinde manus in duos primores gentis injectæ, atque statim sex alii capti: ceteri Vistarini cum raptore periculo erepti evasere. Tunc Vegius se Vicarium Pontificis appellari fecit, ut hac via Sectas diversas populares sibi permulceret; qui verò vinciti tenebantur, velut alienæ culpæ rei, post graves cruciatus, in armario quod in carcere positum erat, concluduntur, ubi incontinenti enecantur. Procurabat, ut supra diximus, Ludovici nuu rem Mediolani Gulielmus à Monteforti; ad hunc nuu celeriter missi: Vegium in fide & potestate imperata Cæsaribus perseverare, neque umquam in potestatem & ditionem Pontificis se & Laudem permitturum, & quæ is imperaverit detestaturum, sed semper quæ ad defendenda Germanorum Regum jura, & ejus factionis commoda, quæ Romano Imperio est addicta, acerrimè adversus illius hostes propugnaturum: neque putet fœdum & inhumanum scelus in occidione eorum factum, qui per impotentiam id ausi sint; quod procul à societate, & juræ fœderum erat: nam præterquam quod vim puellæ insolenter intulerint, redditus Templorum, ejecto Sacerdote, interceperint; de prodenda etiam urbe agitabant, jam nuncios ad Legatum miserant. Hæc ne vera, an falsa: hoc & velut prætextum nefario sceleri excogitaverit, parum liquet. Illud autem in Annalibus proditum est, sub nomine Gibellino Laudem tenuisse, neque umquam commodis & armis Sectæ discessisse. Dei itaque judicio & quidem justo Vistarinam gentem hac clade affectam crudelissima facinora luisse, & horrendos cruciatus, quos in eos ediderant, qui rebus suis obstiteret; siquidem in vinculis & custodia habitos perpetua inedia & siti enecantur: deficientes irridebant. Interea Ludovicus Pistrinum Parlatum quemdam Aretinum urbi præfecit. In Castruccii filios non satis æquus vis debatur; quamobrem Lucenses primùm adventanti portas claudunt. Id barbarus inique tulio animo, æstque eis gravissimè, & acerbissimè minatus. Tunc Castruccii uxor, ut iratum de-

niret,

airer, simulque saluti filiorum, & opibus confuleret, Pisas cum muneribus accessit. Munera barbarus præ avaritia accepit, atque subinde Lucam pergit. Plebem adversus Castruccios insurgere fecit, administrationemque publicam adolescentibus eripuit, Præfecto imposito. Tunc quemdam è proceribus præfecit; & ne gratis duo Populi tyrannide liberati haberentur, Pisano, atque Lucensi magnam vim pecuniæ imperat. Dum hæc geruntur, Carolus Roberti filius, cui urbem Florentini suam secundò promiserant, morbo correptus Neapoli moritur. Liberatus Carolorum imperio Populus denuo de vindicanda administratione Reipublicæ negotium capeffant. Jam invisi erant Apulis, atque Campanis ob nimiam plus habendi cupiditatem: omnia enim in publico negotio pecuniæ gratiâ faciebant, & ut res Populi penes cives extraneum, & opinionem extraneorum fieret, urbis magistreria duo instituuntur, Plebis unum, in altero Plebei, & Nobiles mixtim gerendis rebus præpositi. Per id tempus Ludovicum deseruere circiter octingenti Germani equites, Pisisque egressi Lucam versùs contendunt, ut Lucenses repente opprimant insidiis. Cæterùm res cognita fuit; itaque, portis oclufis, prohibiti fuere. Ergo spe lapsi, quidquid agri circa erat, populantur, verùm in morem iusti exercitus stativa in colle, quem olim Castruccius communiverat, locant. Timere pariter vicini omnes, tam Ludovico amici, quàm infensi. Tum per nuncios sœdus cum Florentinis quæsiere, fidem, & operam mercede pollicentes. Abnuere postulata Florentini, quòd parum tuta societas, & fides duratura eorum, qui stipendiis parti infideli atque avaro barbaro meruissent. Cæterùm Ludovicus pecuniis egenus, quam tumultus, & seditiones, quæ quotidie inter Germanos exoriebantur, comprimi haud possent, nisi aliqua in parte persolutis stipendiis, restituere in regnum Vicecomites fratres instituit; atque consilio, & opera communium amicorum reditus in patriam ita transigitur: sexaginta aureorum millia Marcus, Johannes, Luchinus, & Actius Ludovico penderent: dimidium summæ præsens numeretur equitibus, qui à Ludovico desererant, cætera summa Ludovico esto. Re in hunc modum confecta, Johannem Vicecomitem à Nicolao Pontifice in numerum Cardinalium cooptari voluit, &

A Actius procurator Mediolani creatur, uterque acceptis literis ad Præfectum, & vigintiquatuor cives, quos Ludovicus Reipublicæ præfererat, Mediolanum versùs festinant. Postridie de ritu Pontificio consistorium habuit adulterinus Pontifex, atque Johannem ipsum Vicecomitem legatum in Longobardis constituit. Cæterùm Johannes Pontifex, ut factionem sublevarer, resistique item conatibus Ludovici posset, in Longobardos ex Ethruria revertentis, pecunias è Gallis ad Beltrandum asstitit, ut novos conscriberet milites. Hoc ubi hi rescivere, qui partium Ludovici erant, confestim per insidias juxta Clastidium pecunias intercipiunt: si ferè omnes capti atque spoliati, qui pecunias comportabant: vulnerati etiam quamplures, inter quos Johannes Andreas Civilis scientiæ consultissimus, Legumque interpres peracutus, & sollers captus est, & in vinculis aliquantisper est habitus. Per hæc tempora res Gibellina non admodum parva jactura, morte procerum, affecta putabatur; namque paucis diebus Galeatius, & Castruccius mortem obiere, & haud ita multo post Canis Sealigner, quem Grandem dicebant, Sarra Columensis, Guido Episcopus Aretinus, Passarius Mantuæ tyrannus, & Succius Vistarinus, ita volentibus fati, interiere. Adeo Ludovicum coluere, & amplexi erant, eoque studio infactionem tuendam adnitebantur, ut ex anima Ludovici vulgo constarent. Interea Actius Mediolanum appropinquabat. Paucis deinde diebus ingressu urbis prohibitus. Siquidem Gulielmus, & viginti quatuor Decuriones, quibus procuratio rerum permessa erat, priusquam illum, & Johannem patrum admitterent, literas in concione recitari iusserunt. Posthac referunt: Moguntiacis quæ in Echruscis gesta forent enarrent. Suscepere veteres Dominos Moguntiaci, memores videlicet quantum Galeatio, & fratribus deberent, qui pro oppidi salute laboraverant. Exclufit eos patriâ Gulielmus, neque prius recipi passus est; quàm stipendia, præfecturæ sibi illico soluta fuere. Tresdecim dies Moguntia commorari, tandem cum ingenti honore, & civium studio, tum & acclamatione populari urbem ingrediatur. Procuratore rerum suscepta Actius Gulielmum urbe cedere iussit, qui protinus in Germaniam abiit.

Georgii Merula Statyellensis finis II. Libri Mediolanensis Historie.

GEORGII MERULÆ STATYELLENSIS

INCIPIT TERTIUS LIBER MEDIOL. HISTORIÆ.

IN hac rerum mutatione, & casuum varietate, si umquam alias, tunc maxime cognitum fuit, regna fato dari. Paternum itaque regnum Actius recuperavit undetrigesimo post mille, & tercentum à partu Virginis, ab electione Ludovici anno decimo octavo, & biennium postea quam Mediolani regni coronam is accepit. Agebat Actius septimum & vigesimum, infensus Romano Pontifici palam Nicolaum adulterinum fovebat, edictis Johannis fortiter repugnans. Venere per ea tempora Mediolanum religiosi quidam de Minorum Fraternitate: hi palam in concionibus, pube presente, & omni populo Johannem hæreticum, & iniquum Pontificem prædicabant, nec eo sermone contenti, literas passim recitari curaverunt, adductis insuper testimoniis ex sacris edictis; & jure Pontificio Johanni parendum non esse comprobabant, tamquam titulo hæreseos, & perverse immaniter Pontificia potestate abutenti; quippe indigno cui tantum auctoritatis permetteretur. Movit hæc denunciatio multorum animos. Jam Actius reconciliari Pontifici in animum induxerat infidam expertus Ludovicum, illos impietatis reos damnare cepit, qui adulterino Pontifici obsequerentur. Palam autem Ludovico adversari minimè tutum putans ante quam triginta nummum millia persolvisset, quæ ex conventis, & pactione omni multitudini debebantur, quæ à Ludovico defecerat, & Marcum patrum obsidem, & sponsores promissi habebant. In conficienda pecunia Actius elaborabat, quam legati, qui cum illo ex Etruscis venerant, paulò acerbius exigebant. His igitur undecumque potuit coactum argentum nomine militum persolvit. Verùm tam Ludovicus, quam desertores pecunia fraudantur; namque legati, non ad commilitones in Etruscos, neque ad Ludovicum, sed in Germaniam auro onustabiere. Cæterum Germani amissa spe auri, & à sociis proditi, atque elusi, nihilo minus tamen in iisdem locis castra tenuere, Ludovico maxime infensi, & de ulciscenda injuria tempus expectantes, in Marcum tamen proni, & obsequentes; quippe qui id, quod res erat, aperte videbant; neque ab Actio quidquam noxæ accepisse, sed fraudem omnem legatorum esse, de quorum fide gravius conquerebantur. Interea Ludovicus in Longobardos transire statuit: Repugnabant cœptis ejus transfugæ, præterea multi principes factionis Aquilinæ ab illo averfi atque abalienati stabant: alii palam defecere. Suspectus omnibus erat super eo, quòd perfidus Vicecomes regno everterat, & Castrucci liberòs, quos moriens pater in illius fidem, & tutelam tradiderat, regno & opibus spoliaverat, & quod in contumeliam, & excidium eorum, qui partes suas susceperant, factum existimabant, Guelforum opes fovebat; Gibellinis verò, ut pecunias corraderet infestus, liberaverat à vinculis Raimundum, & alios, qui à Castruccio & Actio victi Lucæ, & in oppidis, quæ sub Castrucci ditione erant, servabantur. Nulli pepercit, aut fidem servavit contra decus Imperii, & factionis com-

Amoda, modò aliquid auferre posset. Discordias præterea, & certamina inter primores Populi ferebat. Ita inops, & omnibus odiosus Mediolanum pergere instituit. Moguntia adhuc ex jussu & auctoritate Ludovici, & arbitrio suo res gerebat Germanus quidam, nomine Ludovicus alter Dux de Tech; arcem præterea cum oppido tenebat: Bassianus Cribellus ab eodem Ludovico prætor constitutus erat. Existimavit Ludovicus è re sua esse per literas prius animos oppidanorum, alioquin infensos, sibi reconciliare, & in officio continere, quarum sententia hæc erat: Ludovico Duci parerent pro fide & officio, illumque colerent, & benignius tractarent. Literæ vocatis in arcem Decurionibus recitantur; tum pauca subjicit: de re communi agi oportere, si prius jurejurando promississent, fidem, quam semel, Imperatori servaturos. Vos Imperator præ cæteris Longobardorum unicè amat, & amplectitur, quos etiam magnis commodis, & beneficiis prosequitur in primis studet, ita majora, quam antecessores præbuerunt, expectare debetis. Descensus nunc in Longobardos illud magnopere cognoscere cupit, quo pacto animatus sit hic Populus, & an obsequium ex fide illi præstaturis, tum an benigni & alacres eum recipientis; quòd si aliter animati estis, id quod vix credit, ad alios, quos sibi fideles & obediens cognoscit, accedet, neque terram vestram attinget, nisi vobis volentibus, & imperata facturis. Hoc sermone recreati sunt aliquantulum Decuriones, qui extimuerant vehementer ubi vocati in arcem fuere, ne vel ut obsides barbarus in custodia contineretur. Tum unus ex primoribus, cui Paulo Liprando nomen, lætus & hilaris, dissimulato meru, sic respondit: Illud in primis, quantum mentem & animum popularium exploravi, verissimum prædico; hujus oppidi cultores, sive mares, sive feminas, Imperatoris partis esse: quin etiam pueri ipsi, etiam ubi primam vocem emittere possunt, se Imperatori dedititios fatentur; quare de fide & animo in se nostro minimè dubitet. An putat nos immemores beneficiorum, & honorum, quibus Antecessores sui supra cæteros Longobardorum nos affecere? Privilegiis honorarunt, dotibus præterea templa ditarunt. Numquid non multas ætates durat jus illud regis Coronæ, quam Cæsares Germani à nobis in perpetuum ornamentum acceperunt? & quamquam externis Proceribus multa debeamus, plurimum tamen Bavavorum Familis debemus. Ex hac progenita fuit Theodolinda mulier Sanctissima, & Regina potentissima. Hæc templum hoc ingens & augustum condidit divina admonitione compulsa: hujus ossa honorificè tumulata supremo honore colimus & veneramur. Hæc fuit causa & principium tantæ dignationis, quantum, quod cum bona venia cæterorum dictum sit, nullus Italiæ Populus umquam assequi potuit. Quare sibi de nobis polliceatur Cæsar, numquam nos à fide & officio discessuros; neque de nobis dubitet; quin potius speret, nos pro dignitate & Cæsarium majestate tuenda pericula omnia subituros.

Præ-

Præfatus hæc responsio laqueus inquit: 180 hæc que dixisti, omnia noster Imperator novit, & vetera Regna respectu magis atque magis vos amari debetis. Sub hæc verba Decuriones misit. Cæterum Actius ubi sollicitari Moguntiacos ab Ludovico ita intellexit, ut eos à Vicecomite averteret, & in obsequio firmaret, oppidum quæcumque via recipere constituit: Ita Martinum Liprandum clam Moguntiam mittit. Hic, & fratres, quamvis Mediolani agerent, Moguntia tamen oriundi erant. Hic secretò amicos convocavit, & consilium inivit, quo pacto Moguntia Actio tradi posset. Adventus Martini multorum animos movit. Ignorantibus plerique quòd ita Mediolano repente cessisset. Alii dicebant: Mediolanum in armis esse, & res novas moliri. Tunc prætor urbis est, tanto muneri impar esset, portas Urbis per apparitorem claudi iussit. Illum Martini frater percussit, & claves eripuit. Tumultus factus est ingens: ita continuò multi acceptis armis, ne porta clauderetur intercedunt: Germani equites, qui arcem tenebant, ubi clamorem audire, & ad portas oppidanos concurrere, haud multo longe egressi sunt. Supervenit tunc Pinala frater Martini cum quingentis equitibus, quos ab Actio acceperat. Actium auctoritate Imperiali Mediolani procuratorem tenere dicitare. Oppidum ingressus ad forum primum contendit clamitans: vivat, vivat Actius Vicecomes, deinde arcem versus properavit. Germani equites, qui pro arce stabant, retroversi, in via, qua Mediolanum itur, consistere: captivos quatuor tantisper tenere dum libertatem mille aureis redimerent. Tunc Pinala munitiones, & vallum extra jactum sagittæ extrui iussit. Ita circumclusi stabant Germani. Inter hæc Actius legatum misit Boschinum Mantegatium: hic militari insigni ornatus erat, & Paganum de gente Mandella, statimque vocatis ad se primoribus oppidi, Boschinus inquit: Actius Princeps noster veritus, ne in novitate rerum ob adventum Imperatoris vos quoque animum ad nova consilia applicaretis: neque tamen adversari Cæsari in animo is habet, sed ab urbe opulenta, & à vobis pariter calamitatem imminentem arcere instituit. Venerat jam biennium in Italiam designatus Cæsar cum multitudine Germanorum, equites ei erant ad quattuor millia. In Etruscis, relicta Roma, dum redit, alios amisit, complures per inopiam defecere. Vix duo millia supersunt, inopes & egeni, equis & armis spoliati vociferantur passim: Mediolanum petamus, opulenta est civitas, facile erit incommoda resarcire, & que amissimus recuperare. Egeni sunt, & vi quæcumque atque injuria id comparare nituntur, ne inermes atque nudi in Germaniam redeant. Numquid putatis eos detrimenta cogitare, quæ Mediolanensis atque Moguntiacus quinque ab hinc annis passi fuere? Ad hæc gens barbara & rapax non respicit, neque in quæ mala devenerimus, dum nimis Germano Cæsari obsequimur. Spoliis dumtaxat externis rex aminet, nec rationem aliquam habet eorum, quæ Aquiliferæ factionis sunt, imo verò, quòd intolerabilius est, & iniquius, diversam factionem suscipit & fovet. In Gibellinos homicidia, & rapinas graves exercet. Ita Actius Princeps, consentiente Populo, neo Cæsarem, nec Germanos, qui illum affectantur, recipi debere. Plura non dico: satis enim superque, vel cum maxima jactura cognovimus, quo animo fiat in

Tom. XXV.

A nos externi, quos nulla spolia, nullæ rapinæ, nulla tributa explere possunt. Ergo quoniam idem est Populus, neque disjungi Moguntiacus à Mediolanensi potest, ad libertatem, & salutem utriusque communem tuendam, arcendumque commune malum Actius Princeps vos hortatur, ne à fide & societate sua discedatis: communem habemus patronum & defensorem. Johannem Baptistam: Quiescant hic præterea Martyrum & multorum ossa, quos in Coelum relatos reverenter & honorifice colimus, quorum item ope & auxilio, omnem imperium, vim, atque contumeliam barbarorum, facile propulsabimus. Confidite in Sanctorum hominum cultura, & principis virtute, quem victoriosum conspicitis. Sub hunc sermonem idem Paulus, qui, ut supra diximus, Præfeto barbaro responderat, in hunc modum verba habuit. Quæ nunc dicturus sum nemo est, qui jamdiu non intelligat, atque etiam, Populares nostri, quæ nunc audivitis ex consilio, & mandato Principis nostri, ea salutem & incolumitatem nostram respiciunt. Agnoscimus profectò nostrum Principem impense sollicitum, ne in manus & potentiam violentiam barbarorum deveniamus, & sic esse, cum alia permulta, tum hoc maxime declarat, quòd ad reconciliandos animos nostros, non ignobiles, aut humili loco natos homines legaverit, sed eos qui virtute, & gente pollent. Verùm ut intelligatis, nos idem sentire quæ dicitis, palam, & in hoc coetu hoc affirmamus: indignum esse titulo & auctoritate Imperatoria hunc Germanum Ducem, qui postea quam in Italiam venit, rem Romanam non solum neglexit, sed eos perdere instituit, quorum patres & avi Cæsarem nomen sectati sunt: discordias & seditiones inter eos seruit, ut dissensione civili bona diriperet, adversarios, & Imperii hostes tutatur, ut illorum studio & armis suos perditum eat. Quare is sibi, & factioni suæ consulat, si in Germaniam transiverit; neque in nobis vel minimum spei ponat: ita namque animati sumus omnes, ut nulla umquam vis, nulla discrimina, aut damnos à nutu & voluntate separet. Eadem est omnibus mens, eam fidem servare, quam semel Actio & Mediolanensi Populo dedimus, quando res nostræ omnes à salute & potentia Mediolani pendeant. Exclamavit universa concio, dicta Pauli approbans. Alter Oratorum, cui Pagano nomen erat, fidem & animum illorum laudavit, & magnis pollicitationibus ut in officio permanerent hortatus est: neque pigeat impensæ & damni, quòd dum obsequium Vicecomiti præbent perpessi sunt, expectentque præmia. Reversi Mediolanum legati cum Actio renunciassent, constantes esse in fide Moguntiacos, per literas statim propositum eorum laudavit, hortatos insuper in defendenda patria perseverarent, quoniam Deo opt. max. rebus annuente, comparato præsidio facile inimicis resistent & quòd coeperint, in eo durent, de impensis, damnis, & jactura parum curent, quoniam propositum sit, ubi facultas aderit, præmia ingentia in satisfactionem damnorum exhibere, & ut alacriores & firmiores eos in sustinendis damnis faceret, Moguntiacos socios, & fratres Mediolanensium appellari voluit. Inter hæc Ludovicus à Tuscia abiit, relicto Piscis Tarlato Aretino Episcopi fratre; jamque Apenninum transgressus ad Padum constitit; Mediolanum enim contendebat. Intumuerat strivus, tunc sexcenti sagittarii, quos Ludovicus in Italia conducterat, clam per mediam diem priusquam

12

Ger-

Germani fluvium trajicerent, per occulta itinera ad Actium transivere. Ægrè hoc tulit barbarus; liquidò namque cognovit tunc Actium à se aversum, & Mediolanensem Populum abalienatum. Itaque duo flumina transgressus Padum & Abdrum, Moguntiam properè proficiscitur. Arx adhuc cum præsidio Germanico custodiebatur, ita facile fuisset oppidum per vim intrare; neque adhuc munitiones & fossæ perfectæ erant, quæ acci objiciebantur, & viæ sine claustris & munimentis patebant. Juvit tunc fixe casus, sive ita Deus, Johanne Baptista orante, voluerit. Ea die, quæ barbarus Moguntiam applicuit, repentina & ingenti pluvia flumen Lambri adeo excrevit, ut solitum alveum excederet, neque eâ memoriâ violentior, aut major vis aquarum visa fuerit. Tentavere vada quidam Germani, sed cum unus eorum equo prægrandi vectus vi fluminis obrutus foret, aliquot dies subsedit Imperator. Demum quum aquæ in dies magis excreverent, monente Ramingo Casato, & quibusdam aliis, quibus opes Vicecomitum invisæ erant, ad portem accessit, qui supra oppidum decemmillibus distabat. Flumen trajicit, atque juxta oppidum ab ea regione, quæ in occidentem vergit, confedit: Imperat ferocius terram sui juris sibi tradi. Respondent oppidani, in potestate & manu sua oppidum non esse, quoniam furtim & per vim, invitis eis, terram Mediolanenses occupassent, paratosque fore, si modò liceat, imperata facere, & summum nefas putare Casari non parere, sed armis Mediolanensium constructos obsequium abnuere. Cognovit Imperator verba sibi dari. Interim tamen Pinala, & cæteri, qui cum præsidio locum tenebant; nam inducias pacti erant cum Præfecto arcis, & hostem fluvius exundans distinuerat, adeo operibus & munitionibus id loci, quod intra arcem, & recta oppidi interjacebat, firmaverunt, ut nulla vi perumpere barbarus potuerit: Servabatur adhuc in arce Amorus Turrianus Guidonis filius, quem impuberem, Matthæus, ut alio in loco diximus, cum operâ Gibellinæ factionis Papiam obtinisset, primùm Mediolani, mox post ejus obitum Moguntia servari jussit. Hunc barbarus, defectus pecunia, & rerum inops, acceptis mille aureis paternis amicis tradidit; inde cum multa frustra tentasset, ad obsidendum Mediolanum accessit. Firmaverat Actius mœnia civitatis fossis, vallo, & propugnaculis, præterea fontium aquas, quibus agros irrigabant, & versatiles molæ circumagebantur, claustris injectis in fossas urbis derivavit; ut fontes Ticinensis regionis transcenderent. Lapsus tunc fuit ipse omni Ludovicus, ubi rebellem Actium cognovit, & adversus se talia parari, ab alia parte suburbana aggressus est. Erant cum eo Spineta Marchio Malaspina, quem Scalligeri cum quadringentis equitibus subsidio Ludovici miserant, & nobiles quidam Mediolanenses Vicecomiti infensi: prælia multa dum in suburbanis Ludovicus assidet commissa sunt, & Mediolanenses haud pauci, qui pugnando strenuam operam navaverant, parazonio accincti sunt; qui verò pro turribus & mœnibus stabant maledicere barbaris non cessabant, & vociferantes acerbis conviciis Ludovicum incessabant, ebrium, bibacem, & sordidum clamitantes. Tunc Ludovicus, ut fame vel ad deditioem, vel quas voluisset condiciones Actium compelleret, molis frangendis frumentis necessarias subvertere & confringere instituit, atque suburbana hostiliter invasit. Prælia aliquot com-

missa sunt, verumtamen cum forsiter à Populo resisteretur, consilio, & opibus defectus, simul etiam cum parum prospere multa tentasset, ab oppugnatione abstinuit. Cæterùm Actius prudens & magnificus, illum, quamvis infensus esset, cibariis atque vino mœnibus imminentem fere quotidie donabat: mitigare barbarum his rebus studebat. Tandem Ludovicus viribus, & rerum inopia fessus, arcem Moguntia, acceptâ pecuniâ, Actio reddidit, obsidionemque solvit, & transito Ticinello Papiam petiit, quæ die festus dies in commemorationem cadis Prothasii, & Gervasii agitur, & haud ita multo post in Germaniam transit. Sequenti fuerunt abeuntem complures ex iis præcipuè, quibus Vicecomitum potentia intusa erat, atque ad illorum opes perdendas consilia cum barbaro inierant, & in primis Bassianus Cribellus propter Symonis cædem, quam inultam manere pati non poterat. Rediit autem in Germaniam Ludovicus cum magno dedecore, iis maximè infensus, qui jampridem Cætareo nomini obsequentissimi fuerant. Placuit mirificè Pontifici Actii viribus Ludovicum à Mediolano exclusum fuisse, obsequiumque illi pernegatum. Mitior itaque in Mediolanenses factus, cognovit tandem id, quod res erat: barbarum nisi rebelante Vicecomite ab Italia ejici non posse, temperat ab ira & odio in Vicecomites. Præterea Johannes Actii patruus ornamenta Sacerdotum, & quidquid dignitatis ab adulterino Pontifice acceperat, ea omnia velut indigna & nefaria abiecit, hoc nomine cæteris exemplum præbens, ut iis omnibus renunciarent, quæ à Ludovico atque Nicolao homine hæretico acceperant. Interea legati in Gallias mittuntur, qui veniam à Pontifice peterent, docerentque, Matthæum & filios semper Romano Sacerdoti mente & animo paruisse, & tantisper ab obsequio discessisse, aut cum Germanis Regibus societatem & arma conjunxisse, dum opes tueri possent. Regiam coronam abnegari nequaquam debuisse, quando Civitas ipsa in primis pro veteri jure Germanis proceribus obnoxia foret. Petro Corbariensi vel obtemperasse, vel honorem contribuisse: id ea ratione factum, ne ad verum, impium, & perfidum magis irritarent, quem pro obsequio inimicum infestissimum experti erant, ac dehinc Pontificis imperata ceteri dedititios obedienter facturos. Pergrata fuit legatio, & nimio opere gavissus Pontifex iram remisit. Approbavere tamen qui in Consistorio aderant, Populo pacem dari, exultationemque justam accepisse: eamque Civitatem in primis reconciliari Pontifici oportere: pro Sacerdotum jure & dignitate tuenda discrimina omnia atque detrimenta subitura sit, & non frustra rediisse in gratiam cum Pontifice cives putarent, interdictorum temporariam veniam concedi. Ita per annum dumtaxat sacris, annuente Johanne, operati sunt. Cives, & Sacerdotes, qui jussu Pontificis Mediolano cesserant, revocante Actio ad sua quisque Sacerdotia rediere. Cæterùm, Nicolaus post Ludovici discessum, ab iis desertus, & derelictus, qui Ludovico adhæserant, à Comite Bonifacio Pisano in Tuscia capitur, & in Gallias deducitur, ubi facti poenitens, supplex, & humi stratus à Pontifice veniam sibi dari petiit de iis omnibus, quæ adversus majestatem Pontificiam, & in dedecus & opprobrium Romani Sacerdotii peregrisset. Pontifex non est aspernatus Pontifex, atque in libera custodia aliquamdiu est habitus, deinde relaxatus Avenione vitam finivit. Per hæc tempora

pora Mantuani tyranni Passarinus Bonacossa cum populo sublatus est: potens hic erat in urbe, & tyrannorum Longobardiae ditissimus, neque popularium quisquam erat, qui illum non admodum timeret, adeo opibus & factione pollebat; verum ab his proditus, de quibus minime dubitabat, cum filiis, & propinquis capitur, atque crudelissime contrucidati; alii in profundo turris Castellatii, quae Mantuae edificata erat, abjecti periere. Consilio atque armis Scaligerorum caedes facta traditur. Nam Canis Ludovico Gonzagae quingentos equites submisit, qui occisis tyrannis Mantuanis, acclamantibus, & consentientibus civibus, dominium urbis obtinuit. Hujus nepotes per centum & sexaginta amplius annos in hanc usque diem perpetuo regnare, & perpetuo regnant. Caeterum Germani equites, qui, ut supra docuimus, a Ludovico per inopiam stipendiorum defecerant, & in colle propinquo Lucae confederant, haud multo post barbari in Longobardos transiunt, quum ab Actio circumducerentur, Marcum, qui obses fidei, & velut pignus debitorum pecuniae relictus erat, ducem sibi faciunt. Noverant ingenium & animum hominis, & quantum illius opera sibi polliceri possent: hoc duce freti, consilia cum veteranis, quos custodiae Ludovicus praefecerat, occupandae urbis inter se ineunt, & per arcem introducti urbem obtinent; mox per legatos Lucam Florentinis se dedituros promittunt. Duo postulabant: ut a barbaro promissa & debita stipendia sibi solverentur, summa erat paullo amplior octingenta circiter aureorum millia, alterum ut Castrucii filios in fidem & tutelam reciperent. Horum commoda in primis Marcus curabat pro ea amicitia, quam is cum Castruccio habuerat, tum etiam quia urbem Lucam odio eorum, qui tunc imperabant, ingressi forent. Super postulatis erant Florentinis variae sententiae. Fuere qui dicerent: nequaquam Lucam capiendam, atque Germanos, ut genus est auri cupidum, & infidum, in fide non permanuros, atque nova adjectione urbis fortissimos ad bellum excitari censebant. Alii utcumque capiendam urbem, cujus rei occasio oblata esset. Ita quum sententiae diversae essent, repudiatis conditionibus legati dimittuntur. Per idem tempus Pisis novi motus facti sunt: Primores urbis libertatis patriae cupidi, barbaricum jugum cervicibus excutere tentarunt, cujus rei causa Marcum Vicecomitem cum non admodum magna Germanorum manu ad se avocant, quo in urbem recepto, populariter arma capiunt clamitantes: Vivat Marcus Vicecomes Pisanorum Princeps. Exterritus Tarlatus, quem Ludovicus cum praesidio reliquerat, statim urbe cessit. Liberati Pisani externa & gravi tyrannide, suo auspicio suisque legibus Respublicam gubernarunt. Marco autem ob operam egregie navatam, ceu receptae libertatis auctori, munera ingentia dederant; sed cum, prout mente conceperat, res non procederent, atque Pisani illum affectatae tyrannidis suspectum haberent, parumque illi obtemperarent, & jam palam vociferarentur illum urbem proditurum, & super proditione occulta consilia cum Florentinis inire, jamque parata essent illi munera: primores Pisanorum munda libertatis gratia omnia facturos, clam Florentiam abiit. Excepit cum gaudio & honore Populus, tum ob gentis nobilitatem, & famam, quam de eo magnitudo rerum gestarum ingesserat, tum quia Pisas se traditurum pollicebatur. Proposuit etiam condiciones satis

A honestas, parum dissimulantes ab iis, quae ante tractaverat. Caeterum Florentini, etsi videbant, receptis Pisis facile imperio Etruria potiri, & fines ab ea parte muniri, quae a finitimo hoste infestari possent; tamen amplius deliberandum super ea re censuerunt. Variae & dissidentes sententiae dicuntur. Jam longius consultatio procedere, parumque Marco ob veteris odium, & invisum factionis nomen fidere. Ita is Mediolanum reverti constituit. Dimisere abeuntem Florentini cum viatico abundanti, sequuti & honesto comitatu. Erat Praetoris filius Bononiensis genere, cum illo Apenninum transiit, in cujus gratiam per Bononiensium sine sumptus Vicecomiti affatim suppeditati sunt.

B Proditum est in annalibus, neque a fide abhorret, Marcum occulta colloquia cum Legato Pontificis, & novandarum rerum consilia iniisse, ubi primum in patriam venisset, adversus Actium & fratres. Hoc etsi fratres rescivissent, Marcum tamen & Bononiensem juvenem, dissimulata suspicione, benignè exceperunt. Caeterum Marcus, ut supra diximus, fratrem regnare pati non poterat, ut erat regnandi cupidus. Interim adversus fratres, & Actium, palam, & clam obloqui: se obsidem patriae pecuniae penes barbaros relictum, neque per fratres stetit, quin ab avaris & transfugis trucidaretur. Subtractum periculo, quod conjurationem nobilitatis fecisset. Ita coactum ad Florentinos, quibus nomen Vicecomitem invisum erat, transire. Ita a vetere & manifestissimo hoste servatum. Haec & talia in coetibus conquerens, quorundam animos tentare, an secum in Actium conjurarent, quem regno everterent. Objurgabant fratrem, & paullo asperius incusabant Luchinus & Johannes, aliquando ab hujusmodi querelis desisteret, ac remitteret quidquid erat irae & querelarum, & novis consiliis desisteret. Duo patrii Actio studebant, eumque impensè colebant, neque aegrè erat illum summæ rerum praesse. Tres idem sentiebant: unus consensus, & par amor erat. Ita regnum, quod ante nunc variè jactatum fuerat, & penè subversum, firmari, & consistere coepit. Nihilominus minus ferocia, & libidine a novis consiliis, & conjurationibus non cessabat; sed quod grande nefas fuit, & familiae dedecus, cum Bitia, hoc mulieri nomen erat, Otholini fratris patruelis uxore licentius consuescere, & pro concubina habere. Oppidum est Rosate, in cujus arcem crebriore & liberiore objurgatione Actus feminam secedere iussit. Illa se gravidam simulavit, & quum tempus pariendi advenisse diceret, infantem a muliercula tunc editum, ceu a Marco progenitum supposuit. Tunc Marcus impatienter ferens mentito partu se a femina elutum, illam cum ancilla conscia & ministra fraudis in arcis fossas precipitari iussit. Immane foedumque factum! Poenitens mox facti indoluit, quod formosam mulierem, quam deperibat, interfecisset. Movit inhumana res, & atrox ultro Actium & fratres: quare veriti nè in se feror & audax homo, facta iterum conjuratione, insurgeret, illum de medio tolli curavere. Venerat Mediolanum forte ea die, quam Nativitas Virginis maximè venerandam facit. In aula ludas & choreas reguli agitabant. Eò conveniunt matronae. Ingens erat turba spectantium, & saltantium. Marcus in fenestra sedebat. Personati circumsteterunt, repente is concidit exanimis. Repentinam mortem fuisse inter Scriptores constat. Ea an violenta fuerit parum liquet. Scribit quidam illorum temporum aequalis cubito

bis ab eo, qui juxta assidebat, dejectum. Hinc finem habuit Marcus, secundus filiorum Marthæi, qui dum pro patris salute, & regni incolumitate pugnavit, semper victor adversus domesticos & externos hostes evasit. Verum, ubi defuncto patre, ut ferè sunt eorum animi, qui hæredes regni & participes sortis paternæ esse volunt, dum in fratres conjurat, adversante conatibus fortuna, cum nihil eorum, quæ animo conceperat, efficere posset, miserabiliter occubuit. Cæterum Actius gaudium dissimulans, sive ut eam injuriam leniret, si quam ex cæde patris contraxisset, illum magnificè funerari voluit. Bononiensem autem juvenem, qui ab Etruscis illum comitatus fuerat, magnificè donatum à se dimisit, ea omnia præbens, quæ ad iter & salutem juvenis necessaria existimavit. Per idem tempus Canis Scaliger post longam obsidionem Tarvisum in deditionem compulit: mox urbem velut triumphans ingressus, siti urgente, quum è fonte nimiam potasset aquam, profluvio ventris, qui nullo modo cohiberi potuit, & superveniente febre acerrima, post tertium diem decessit. . . . mortem repentinam illi prædixerant ab aqua, dum Tarvisum obsideret, astrorum periti, quibus mathematicis, dum scientiæ non obtemperat, fatali eventu fidem prædictionis affirmavit. Cadaver Veronam delatum magnificè atque honorificè pro dignitate regni, & urbis copiâ tumulatum est. Veronenses Albertum & Mastinum fratres Dominos consalutant, & in regno constituunt. Per idem ferè tempus Johannes Boëmorum Rex Tridentum venit. Erat Carinthiæ Duçi filia, unica regni futura hæres; stirps virilis illi nulla erat: puellam Johannes filio adhuc impuberi ut desponderetur effecit. Fatigabat ea tempestate Mastinus Scaliger Brixianos; oppida, castella, & vicos ad septuaginta in potestatem redegerat; urbem ipsam ad motis castris oppugnabat. Jam deditionem facturi erant Brixiani. Ad Johannem Regem, qui propinquus erat Italiæ, legatos mittunt, auxilium adversus imminentem tyrannum orantes; eaque promisit ea lege Rex, si in fidem & potestatem suam urbem, & cætera, quæ in ea erant, dederent. Conditiones accepere Brixiani, atque continuo se Regi deditos prostentur, interposito sacramento, ut numquam ipsi Regi, filio, atque nepotibus rebelles fierent; sed perpetuò in illorum potestate mansuri. Tunc Rex per nuncios Mastino mandat, ut obsidionem solveret, & eam relinqueret urbem, quæ sui juris esset. Mastinus edicto paruit; nam imparem se videbat Regi appropinquanti. Absente Mastino, Johannes Brixiam intravit, ibique sedem regiam aliquantisper habuit; redintegrandæ urbi in primis intendens, exules in patriam reduxit, dissentientes atque certantes inter se cives concordés effecit: Pacem iustus omnibus & æquus dedit. Quæ res non solum ei Brixianos, sed maximum amorem sociorum conciliavit. Nam vicinæ urbes clementiam & justitiam ejus admiratæ, tum etiam quia jam in Italia potens erat, in illius ditionem, & fidem se permisere. Ita sine armis Brixiam, Bergomum, Cremonam, Papiam, Mutinam & Parmam, ac Lucam obtinuit. In deditionem illius Gibellinæ factionis Principes, Henrici patris memores, prompti, & læti devenerunt. Tunc Actius Vicecomes Brixiam ad Johannem profectus est: munera ingenia secum

ferens, eique dominium Civitatis tradidit; commemorans beneficia, quæ Henrico patri gens Vicecomitum deberet, à quo in patriam & regnum domo profugi & errabundi reducti fuissent. Assentiente Populo, Actio, atque Johanne, Mediolani dominus, consensu civium creatus est. Cæterum titulo tenus contentus ipsum Actium procuratorem, sive Vicarium constituit. Cæteras verò urbes, quas fama, tum factione patris receperat, Ludovico Sabaudie Comiti regendas & procurandas regio nomine permisit, appellatusque fuit regius Vicarius generalis. Egrè tulisse Johannem Pontificem ferunt: quòd Rex externus id gratiæ atque potestatis tam brevi tempore in Longobardis adeptus foret. Jam Sabaudie Comes ex procuratore vires & auctoritatem maximam apud Populos comparaverat. Catharinam itaque filiam virginem regis venustatis, & inclytæ pudicitie, forma atque etiam virtute ac moribus & artibus regis inter cæteras sui temporis mulieres præstare ferebatur, Actio Vicecomiti uxorem tradidit. Nuptiæ magnifico apparatu, & magna impensa celebratæ sunt. Convivia regio profusa luxu, & regia magnificentia exhibita, atque, ut traditur, epulis & largitionibus erogata avitæ magnificentiæ non celsere, quum Beatrix mater Mediolanum traducta fuit. Venere vicinarum urbium Procures cum donis, legati item è Venetia, & Genua accessere, munera secum ferentes, vestes preciosas, gemmas, & margaritas, novæ Reginæ ea omnia donantes. Estensis quoque Domini legati cum ingentibus muneribus pervenere. Hi arctissima propinquitate Actium contingebant. Nam, ut alio loco docuimus, Beatrix Actium Ferrariæ apud fratrem genuerat. His nuptiis, & opinione atque amicitia Regis jam Vicecomites satis opes firmaverant. Ad stabilendum regnum conciliandaque Civitatem, illud unum deerat, ut à Pontifice perpetuò interdicta relaxarentur. Temporaria erat venia, & quæ gratiâ criminum rescindi de facile poterat. Ergo ut omnis noxæ veniam sub abolitione anteaactorum, si quid adversus Summum Sacerdotem commisisset, impetraret, legatus ad pacem in Gallias profectus est Vercellinus Vicecomes cum honesto comitatu. Hunc Pontifex benigne, & cum honore magno excepit. Prudens erat Vercellinus & facundus, ita sua oratione, adhuc subiratum Pontificem lenivit, quidquid petiit facillè impetravit. Nam Pontifex Actio ignovit quòd dominium Mediolani à Ludovico Bavaro, ceu legitime imperante accepisset, quem Pontifex palam per edicta rebellem à jure, & nomine Imperatorio submovisset; nec solum veniam Principi & Populo obtinuit; sed ut omnes impietatis, & rebellionis absolventur, quos Pontifex execratus detestatusque fuerat, & ut omnes cognoscerent plenè redditum à Pontifice cum Populo in gratiam esse, literas patentes, quæ per urbes recitarentur, scribi voluit. Illud etiam haud gravatim Pontifex concessit, ut Johannes Actii patruus, qui Ordinarii (*) titulum Mediolani in Templo Pontificali habebat, Novariæ Episcopus designaretur. Absentem Vercellinum muneribus & ornamentis egregiis Pontifex profectus est. Per hæc tempora Johannes Pontifex falsæ quorundam opinionis adherens in graves errores incidit, adversus quos universa Prædicatorum Fraternalium congregatio obtinuit, ut de his erroribus, in tali

(*) Hoc appellantur nomine Canonici Metropolitanæ.

tas palam differuit, atque scripsit. Interea Johannes Boëmus Rex Carolum filium primogenitum præfecit iis urbibus, quas in Italia obtinuerat. Adolefcens is erat, nec satis noverat quo pacto tantam molem rerum sustinere posset, itaque custodem ei & gubernatorem apposuit Ludovicum Sabaudia Comitem Actii Socerum, ipse mox in Gallias ad Philippum Regem transit. Affinitas inter Reges contracta; namque Johannes filiam Primogenito Philippi Regis in matrimonium dedit, & Carolo suo Philippi filiam despondit, quas nuptias ægré tulisse Pontificem ferunt: quippe ex eo in Italiam mutata studia, & in contrarium versa voluntates fuere; nam qui ante à Ludovico steterant, in fidem & tutelam Pontificis se permittunt. Contra verò se tuendos Ludovico tradunt, qui antea sub Pontificis & Roberti fide fuerant. Pontifici item haud gratum fuit, quod Actius intra civitatem Johannem Regem admisisset, ut ex illius nutu atque imperio rem Mediolani procuraret. Inter hæc Actius & Mastinas societatem & amicitiam ineunt; itaque urbes transpadanas inter se partiuntur, ut quidquid terrarum Olus & Padus complectuntur, in jus & potestatem Mastini cederet. Actius id terrarum haberet, quod citra Olum ad Padum pertinet: Defecere à Rege primi Brixiani, quorum inconstantiam atque perfidiam Scriptores hoc nomine acerbis taxant, quod fidem in lacina gestarent, novarum rerum cupidi modò harum modò illarum partium fierent. Hi defectionis à Rege consilia hoc modo iniere. Obtrunarat Bertrandus legatus Assulam opulentum oppidum in Brixianis. Accessere Placentiam Plebis primores, urbemque se prodituros pollicentur; quod ita demum facile factu esset, si præsidium ad se misisset. Legatus libens conditions accepit, atque subinde milites parat atque instruit. Hæc Mastino ubi nuntiata fuere, inito consilio cum nobilioribus urbis; nam plebeji ab Rege defectionem struebant, clam duo milia equitum Brixiam submitte ab ea parte, qua Assulam itur, atque, ut plebem falleret, insignia Pontificalia & Legati ferre iussit. Sub ortum Solis portæ appropinquantes: Vivat Ecclesia, clamitant; quo clamore, & visis insignibus Guelfi, confestim arreptis armis, ad portam accurrunt, identidem clamantes: Vivat Ecclesia; Rex autem moriatur. Peregrinum præsidium, quod Rex civitati imposuerat, viso hoste statim profugiunt. Arces desertas custodibus Mastini Ductores capiunt, atque subinde Scaligerorum insignia proferunt, Claves & Ecclesiastica signa occultantes: Increbrescebant voces Scaligeræ gentis. Ita per fraudem Mastinus Brixiam potitus est, & haud ita multo post Actius Bergomum obsedit, quo recepto, illud in primis curavit: concordem civem reddere, & Rivodam gentem, & qui exulabant in patriam restituit: Munitiones in defensionem urbis pluribus in locis extruxit, Templis Sacerdotium, jura, & redditus concessit. Pacem & tranquillitatem omnibus dedit. Conciliavit sibi Actius populos, jura omnibus ex æquo reddens. Nullo discrimine, sive Guelfi, sive Gibellini forent, tractabat. Lætabantur Civitates & Populi quòd in unum coivissent à factionum calamitatibus liberi; namque antea pro studio & partium incolumitate suis quisque favebat, & judicia ex-

A
ercebat. Crescebat in dies magis atque magis Actii fama, & virtutis atque bonitatis ejus magna per finitimas gentes opinio, & sub illius ditionem & fidem vicinæ civitates domesticis malis exhaustæ confugiebant; nam Vercellenses, quos gens Ticiona, sive studio vindictæ, sive, ut detrimenta quæ in exilio acceperant emendarent, populares bonis & fortunis spoliaverant, ut finem civilibus odiis, & domesticis rapinis facerent, sponte & ultro in fidem & imperium Actii venire. Evelli non poterant de cordibus Vercellensium intestina odia, perseverabant iræ, & effrænata ultionis cupiditas & impossibile videbatur componi civitatem, ut pax & tranquillitas duraret. Per idem tempus Johannes Vicecomes Matthæi filius, quem Johannes Pontifex, ut supra narravimus, Sacerdotio Novariensi præfecerat, Novariam cum solemnî pompa, & amplo comitatu ingreditur. Caccinus Torniellus studio & favore factionis principem locum in urbe tenebat. Hunc Johannes regno & opibus spoliare aggressus est. Langorem simulans, primores Populi, & amicos ad se vocavit, ceu de summa rerum cum eis deliberaturus. Accessere confestim, ut decubantem viderent. Venerat Caccinus. Hunc Johannes, dimissis è cubiculo cæteris, post longum sermonem, apprehensis manibus, Minutris, qui aderant, custodiendum tradidit, protinusque dominium urbis, recepto præsidio obtinuit. Nec solum sui juris & potestatis id fecit, quod ad Dominos pertinebat, sed jura & opes Sacerdotiorum penes se unum esse voluit. Redditus Templorum, quos plerique usurpaverant, vindicavit. Exulaverat aliquot annos Aycardus, Mediolani Sacerdotio à Matthæo & filiiis pridem submotus. Ignominiosum erat & quodammodo impium, urbem amplissimam Antistite diutius caruisse. Aycardum verò Vicecomiti infensissimum intra urbem admitti periculosum videbatur, ne auctoritate Sacerdotii, quæ adhuc extincta non erant odia, & arma nondum ablegata excitaret, civiliaque bella renovarentur; ita via inventa, qua commoda Sacerdotii quadamtenus Aycardus haberet, administratio autem Sacrorum penes Johannem esset, constituta pensio annua mille & quingentorum aureorum Aycardo fuit, Johannæ Ecclesiæ Mediolanensis procuratio concessa. Ædes amplas inædificavit, quæ adhuc manent, & Sacrorum Præsides incolunt, porticus extruxit laxas humi, & in sublimi, ad quas scalis ascenditur. Maximè studuit ornandis templis, & magnificentiæ ædium tam in urbe, quam in universa diœcesi. Invenio tunc primum obortam quæstionem inter otiosos & captivoculis incumbentes de conceptu Virginis: utrum in matris utero citra parentum noxam & maculam concepta fuerit, & dum quisque opinionem suam defendere nititur, in perniciofa certamina devenit, nec cessat uterque frivolis argumentationibus alterius opiniones subvertere; quando satius foret, & simplicitati, atque etiam majestati Religionis consultum, ab hujusmodi concertatione atque rixa abstinuisse, ne perpetuo dissidio, ceu de prospectu & umbra asini conflictarentur, (*) Sacrorum subdola, ne dicam absurda interpretatione recentioris cultores Theologiæ non sine veterum Scriptorum, atque interim recentiorum Fratritatum calumnia. Interea Boëmorum Rex, au-

(*) Impia quidem comparatio, sed non infrequentis

exempli seculis illis miseris, quibus scribebat Merula.

audita rebellionem eorum, qui eum in Italiam accerferant, à Gallis & Germanis comparato numero exercitu, in Longobardos descendere constituit, ut sibi rebellantes ad obsequium revocaret; alios verò, qui nutabant, neque adhuc palam defecerant, in officio contineret. Hoc appropinquante novam societatem & amicitiam ineunt, protinusque subsidia ad Actium missa sunt, ut descendenti ab Alpibus barbaro se opponeret, atque finibus arceret. Ostingenti equites à Scaligero venerunt. Florentinus quatringsentos misit; nam, ut supra diximus, in contrarium versa erant studia, jamque abalienatus à Pontifice & Roberto Florentinus erat. His copiis auctus Vicecomes Ludovicum Vicecomitem cum mille equibus ad Papienses misit. Urbem continuò factione eorum, quibus Rex invisus erat, obtinuit. Arcem discedens è Longobardis Rex operibus, & valido præsidio communiverat. Eam Actius vallo & fossa ita interiore parte obice circumvallaverat, ut vix foris ingredi, aut egredi quisquam turò posset. Rex cognita rebellionem Papiensium, eò continuò festinat, atque ad urbem confedit. Munitiones perrumpit, jamque introgressi barbari Regis vexilla in arcis muro statuerant. Oppidani & præfectus præsidii machinis illa dejiciunt. Interruptæ viæ propugnaculis, & præsidio firmatæ, ut nullus aditus irrumperet in urbem & domos daretur, atque fortissimè illi resistebatur. Quare quam in oppidum introire non possent barbari, Rex ipse spe potiundi oppidi abjecta, fines Mediolanensium hostiliter invadit. Inopiâ commearum is prænebatur, vicos & villas diripit, non tam prædæ causa, quam ut haberet unde milites alere posset. Excursionibus & populando haud parva detrimenta Mediolanensibus intulit; sed populus omnia patienter sustinuit. Coeperat invisus esse Rex, quamvis illum miti ingenio, & minimè prædæ avidum experti essent. Timebant externorum dubiam fidem atque libidinem: ita satius existimabant domesticis Dominis parere, quam sub nutu & libidine externa ætatem agere. Bergomenses inde aggressus est, quos cum ita animatos novisset, ut sub fide & imperio Vicecomitis vivere vellet, Transpadanis relictis, in Parmenses transiit. Hos quoque aversos à se expertus, assumpto Carolo filio, in Germanos recessit; urbes tamen, quæ in fide & officio adhuc manebant, eas præsidio munivit. Festinasse eum in Germaniam ob meritum Ludovici sunt qui tradant. Ægrè is ferebat, sollicitari ad defectionem à Boëmo populo, qui jamdiu ditionis imperatoris erant, ceu Boëmo nova deditione obnoxii perpetuò victuri essent. Discedente ab Italia Johanne Cremonenses Actio se dedunt. Mastinus, Parmam, Mutinam, & Lucam interceptit; neque postea Rex ipse in Italiam descendit. Per id tempus agebat Bononiæ Beltrandus Cardinalis, quem Johannes Pontifex legatum in Longobardis habebat. Is contractis undique copiis Ferrariam obsidere instituit, ut eam Estensium ditioni, atque imperio subtraheret. Convenere ferè omnes qui procreationem urbium à Pontifice acceperant. Venere in exercitum cum magnis copiis Galeottus Malatesta Ariminensis, Franciscus Ordelaffus Forolivienensis, Riccardus Manfredus Faventinus, Ostasius Polentonus Ravennas. Hi paullo ante quam adversus Pontificem senserant, sub titulo præfecturæ dominium urbium acceperant. Erat in exercitu Legati cubicularius, & Romandiolæ Comes. Igitur contractis

magnis copiis Ferrariam operibus & munitionibus quattuor ferè menses obsessam tenuerunt. In suburbanis contederant, quæ S. Antonii nomen habent, urbemque ipsam sæpius oppugnare. Egregiè ea defendebatur. Urgente oblatione quum jam quidam de faciendâ deditione cogitarent, vicinarum Civitatum domini, in quos Legatus, si potitus Ferrariâ foret, arma illaturus erat, copias auxiliares Ferrariam mittunt. His satis erat urbem in præsentia defendere; certare acie non audebant. Supervenit ad Kal. Ap. Pinala Aliprandus ab Actio Vicecomite in auxilium cognatorum missus cum ingentibus copiis. Eo subsidio aucti qui obsidebantur, postridie eruptione facta hostem invadunt. Pugna fit acris; tandem Pontificis exercitus profigatur. Cædes ingens facta fuit: multi gladio, complures in Pado enecti. Capti Raimundus Comes & cubicularius Pontificis, & alii quidam Ductores. Ea potitus victoria Estensis, Bononiensium fines prædabundus invasit, moxque abductâ hominum & pecorum prædâ Ferrariam reversus est. Hac in parte quid de Blondo dicam haud equidem satis competentum habeo, invidia ne ductus, ac indiligentia lapsus, de Vicecomite mentionem nullam facit, quando per Pinalam, & copias Actii, ejusque auspicio & viribus susus maximè exercitus, & parva victoria, & Estensis defensio fuerit. Parum fidelis historia visio laborat: si per invidiam sciens siluit, livoris argui potest & debet, & malignitatis reus est. Ego, si dicere licet quod sentio, dicam potius indiligentem, quam invidum Scriptorem. Annus agebatur tercentesimus trigessimus tertius. Pugnatum pridie Idus Apriles in annalibus prædictum, & sub mensis finem matutino frigore ingens vis pruinae decidit, congelatæ in palmis gemmæ, tenellique pampini ita exaruerunt, ut eo anno vini parum, aut nihil editum fuerit; quin etiam sequentibus annis repullulare palmites ægrè potuerint. Eodem anno per tumultum Bononiæ populus ad arma concurrens adversus Beltrandum impetum fecit, qui sustinere irruentes eo præsidio, quod secum habebat, quum non valeret, in arcem confugit, quam ipse paullo ante ædificaverat. Existimabat ea arce, non solum Bononienses in fide & officio continere, sed etiam Flaminiam & complures Longobardicæ urbes, quarum in metu dominatum affectabat. Tumultus & conjurationis auctores invenio Thaddæum Pepulum, & Brandalifium Gozadinum. Irritaverant populum Gallorum injuriæ, quos Legatus acciverat, quorum avaritia inexplebilis erat: Stupra præterea & rapinæ passim edebantur, & quidquid libitum erat, licentius exquebantur. Ita non tantum magnitudine injuriarum, atque detrimentorum Bononiensium, sed finitimis urbibus juxta invisi erant. Deducto præsidio deseruit arcem sex dies postquam obsideri cœpit Beltrandus, ac tandem veritus ne illi per vim expugnata, ab ira & furore populus in se acerbis deserviret, nocte concubia naviculam conscendit, atque per flumen Rhenum elapsus, Florentiam petiit. Remanserunt in urbe pauci ex domesticis, & ministris, qui à maleficiis abstinuerant. Populus arcem custodibus vacuam confestim occupat, atque funditus evertit. Verebatur ne aliquando Legatus, reparato exercitu, arcem ipsam invaderet, qua obtenta, denuo jugum in cervices ferocis populi injiceret; ita sublata spe recuperandæ urbis exercitus in eos minimè induceret. Inveni in arce

thesauri diripiuntur: Cæteram in Gallias profectus Beltrandus, graviter de Actio conquestus apud Pontificem, primū: quod suppetias eo ferente soluta obsidione Ferraria foret, ductores tot capti, tum magna pars exercitus interiisset, qua jactura ad defectionem Bononienses potissimum impulsī, ipseque Legatus cum ignominia & damno fugatus esset. Exacerbatus clade & contumelia Pontifex, Vicecomites, qui in gratiam redierant, renovatis diris, atque execrationibus, iterum pro nefariis & impiis haberi iussit. Ea re quidam Longobardorum, & ii præcipuè, quibus crescentes Vicecomitum opes invisæ erant, gaudio magno affecti sunt. Thaddæus post Legati fugam, everfamque arcem, rempublicam capessit, & velut princeps in urbe constitutus, haud ita multo post Brandolisium, quem socium in tumultu & novitate rerum asciverat, urbe ejicit. Ferox erat atque intemperans, hos bonis & fortunis spoliabat, illis profusæ multæ largitiones. Ita maleficiis & rapinis modus nullus. Thaddæus rerum potens reconciliari cum Pontifice statuit, seque dedititium urbis procuratore recepta proficitur. Cæterum populus illata detrimenta haud parvo pretio luit; namque non prius à detestatione Pontifex remisit, quam vigintimillia florenorum perfolveret. Hoc anno postridè Idus Junias arx Papiæ, quam Actius vallo & fossa circumdederat, quum adhuc nomine & titulo Boëmi custodiretur, quum amissa subsidii spes esset, Præfectus regius eam Populo Papiensi tradidit. Eodem anno Lanibrus, quem Eupolis (*) emittit & Moguntiam allabatur, per Junium, Julium, & Augustum defecit, adeoque exaruit, ut quingentis & mille passibus supra oppidum, & totidem infra nihil aquæ resideret. Plaustra & jumenta per alveum, atque etiam homines pedibus siccis commearent. Res numquam alias visa, & proinde prodigio similis. Inter hæc Lodrisius consilia nova cum præfectis Germanorum militum iniit; pecuniam ingentem pollicetur, si secum de intercipiendo regno sentirent, quando illorum ope & armis facile Actius à dominatu submoveretur. Enunciatur conjuratio, statimque Lodrisius noctu cum mercenariis à Mediolano Comum profugit. Excepit eum Franchinus Ruscha inter Comentes ea temporatè princeps. Mercenarii & externi milites stipendiis fraudati in Germaniam abiere. Lodrisius Veronam ad Mastinum concessit. Hunc Mastinus magno cum honore excepit, pecunias insuper affatim ad vitam lautè agendam, tum etiam ad comparandos milites, ut aliquando illatam à consanguineis injuriam armis ulcisci posset. Proscripsit Actius Lodrisium, illiusque bona partim publicavit, alia iis adscripsit, quos partis suæ paullo studiosiores cognoscebat. Creditum est à multis, quod etiam in annalibus proditum, cum Franchino Ruscha, & Caccino Torniello Lodrisium priusquam finibus cederet consilia novarum rerum adversus Actium invisisse, id quod à vero non abhorret. Inseni Actio & Patruis Franchinus & Torniellus, & perinde super insidiis, & prodicione suspecti; neque item Lodrisius in propinquos arma intulisset, & trans Abduam transgressus tantum agri excurrisset, tot ca-

Tom. XXV.

A stella atque vicos tam brevi cepisset, nisi consensu & favore Ruschoni & Tornielli, qui clam factione sua opem præstitorunt. Annus agebatur millesimus tercentesimus trigésimus quartus ab ortu Domini cum moritur Johannes Pontificum retro ditissimus. Ingentem & vix credibilem vim auri reliquit; undecimo ab ejus obitu die Benedictus XII. sufficitur; Ursus item Justinianus natione Venetus Prætor Mediolani constituitur. Fuit hic in dicendo Juræ prudens, justus, atque magnificus, tantumque in reddendis judiciis præstitit, ut sine Præturæ vicibus quattuor annos in perpetuo magistratu permaneret, quod ante nemini obtigerat. Actius domum, vel potius regiam extruxerat, quæ quum parum ampla ad eam multitudinem capiendam, quæ Principem sequebatur, esset, vicinas Pagnanæ gentis emit; ita cœptam regiam ampliavit. Stabant Cremonenses sub ditione Regis Boëmorum. Præfecerat urbi Rex Poncinum de familia Pontiona. Cremonensem agrum cum valido exercitu hostiliter invasit Actius, atque prædabundus ad incœnia usque pervenit. Obsedit diutius. Exterriti Cremonenses quum hostem à se propulsare nequirent, deditioem ad tempus paciscuntur, si à Boëmo intra Idus Julias subsidia non venerint, & finibus Actius propulerit, urbem ipsam Actio se tradituros. Accepta conditione Actius Mediolanum revertitur. Luchinus patruus inter hæc, adjunctis copiis Maitini, Padum transgressus Parmensem agrum deprædatur, atque inde Rhegium usque & Mutinam excurrans, populatione cuncta permiscet, occisis multis, abductaque ingenti præda, incensis vicis tres populos continenti populatione vexavit. Jam dies deditioem faciendæ constituta advenerat, & quum à Boëmo nulla spes ferendæ opis esset, Cremonenses urbem & sua Vicecomiti dedunt. Ita Cremona tertio Vicecomitum facta fuit: eam primū obtinuerat Matthæus, tum Galeatius, tertio Actius in potestatem & imperium redigit. Per hæc tempora scribunt quidam frustra ejus statuæ, quæ contracta & discerpta olim fuerat, dum Matthæus occiso Ricciardino Langusco Papiam cepit, à Papiensibus redempta: erant enim Mediolani distracta, & per domos familiasque divisa, sed deinde sic ferruminata in pristinum reformatur, & structili in columna superposita est. Statua Mediolanum versus respiciens, quippè dextra porrecta, indicans Mediolanensi per interpositam fidem se parituram. Cæterum, ut alio loco scripsimus, adhuc ambigo, Antonini, an Odoacris Gottorum Regis ea imago fuerit. Pervenisti est operis. Reficere constatam qui potuerit haud equidem ajunt, sed frustra denuo compacta, at istud difficillimum: ingenium, atque sollertia artificis magna, magnaque vis ferruminationis fuit, quasi disjecta & dissipata membra suo ita loco compacta cœant, & quadrent, ut nulla vestigia fracturæ extent; quamquam sinistram crus ad cetera membra parum conveniat. (**). Per idem tempus Actius Placentiam, quæ decem & amplius annos sub fide & ditione Pontificis steterat in potestatem suam redigere tentavit. Rons erat super Padum sublicius, per quem tuto licebat Mediolanensium fines invadere, ita crebris ex-

K

cur-

(*) Lacus est, de quo Paulus Jovius in vita Othonis Vicecomitis edit. Paris. pag. 49.

(**) Adhuc equestris hæc Statua Operis certè Romani ante Templi maximi fores Papiæ visitur, eaque que vulgus ignarum Regisolem nuncupat.

curionibus vici & castella diripiebantur, de-
 trimenta quoque multa ii sustinebant, qui
 Actio se permiserant. Occurrere hosti, &
 comprimere prædatores non licebat. Placentiæ
 Bardelli rebus Ecclesiæ favebant, & inter po-
 pulares opibus, & opinione Pontificis præsta-
 bant. Hos Actius circumvertere, & opibus
 & patriâ evertere constituit. In amicitiam
 coiverat cum Francischino Scotto Bardelli
 æmulo. Ad hunc submisit cum præsidio tre-
 centorum equitum Cacciagum de gente Cac-
 ciagorum, qui protinus Placentiam ingressus
 Bardellos omnes, & eos, qui jussu Pontificis
 magistratum gerebant, urbe fugavit; quippe
 Ecclesiastica factio, ubi vexilla Vicecomitum
 erecta vidit, adeo conterriti sunt, ut statim
 urbe cesserint. Francischinus populari ope,
 quia externo præsidio potentior erat, domi-
 nium intercipit. Ægrè tulit Actius suis armis,
 suoque auxilio alium Placentiam obtinuisse. Ita
 anno insequenti Placentiam subigere statuit.
 Pinalam itaque Aliprandum cum ingenti exer-
 citu transmisit. Hic agrum omnem Placenti-
 num usque ad urbis mœnia excurrendo popu-
 latus, urbem ipsam circumfedit. Processit obsi-
 dio ad septem menses, incommoda & damna
 ab hoste illata patienter tulit, & fortiter resi-
 stebat. Tandem per inopiam frumenti, ur-
 gente jam fame, Francischinus deditionem
 fecit. Potitus urbe Actius exules in patriam
 restituit, & cives discordes ac perniciosi
 odio dissidentes, concordēs & quietos red-
 didit; & ut male animatos, & si qui voluntate
 pati nolent imperia, metu eos in fide conti-
 neret, arcem inædificat, impositoque præsi-
 dio, vel invito pacem & concordiam cum
 popularibus ut colerent, effecit. Redintegrata
 Placentia, & ad arbitrium rebus compositis
 domum rediit. Adeptione Placentinorum
 magna nominis & opum accessio Actio facta.
 Duæ propinquæ civitates Novum-comum, &
 Laus-Pompeja sub tyrannide magis, quam do-
 minis stabant. Comenses infesti, quod nova
 consilia adversus Actium inire constabat, Fu-
 gientem Mediolano Lodrisium, ut supra do-
 cuimus, exceperant. Franchinus Ruschonus
 princeps erat. Graves intercesserant inter
 Ruschonos & Crassos, qui Canturium tene-
 bant, inimicitia, & inexpiabile odium; nam
 Franchinus circumvertere fratres Crassos Gas-
 parem & Johannem tentaverat. Fortè per id
 tempus Franchinus, ut amicitiam aliquam
 firmam, atque perpetuam cum Scaligeris
 iniret, puellam Veronensem Bernardino Lon-
 garolo progenitam desponsaverat. Erat Lon-
 garolus Scaligeris carissimus, quippe tuendæ
 illorum factionis & potentia studiosus. Cæte-
 rum Franchinus, ut celebriores nuptiæ essent,
 Veronam cum multitudine amicorum, &
 illustrium virorum profectus est, inter quos
 Johannes Crassus cum nobili, & ornatissimo
 comitatu, officii gratia sequutus est. Scaliger
 eos honorificè & splendide excepit; verum
 præter cæteros Franchinus Johannem effere-
 bat, cui etiam honoratissimum locum inter
 convivas dari voluit. Frequentes convenerant
 ad nuptias primores vicinarum urbium, &
 inter sponsalia tractabatur, ut fieri solet (*)
 . . . . . vestes, aurum, gemmas, equos, &
 militaria paludamenta per urbem, ut divitias
 quisque, & opes ostentaret. Despectabant è

fenestra vagantes proceres Scaliger & Fran-
 chinus. Visus est Crassus cæteros potentia &
 opibus antecire. Rogat Scaliger: quisnam ille?
 quanto cum apparatu, & quam magnificè am-
 bularet. Respondit Franchinus: Johannes
 Crassus, qui cum fratre Canturium tenet,
 quod oppidum quinque passuum millia à Como
 abest. Parum ad hæc, inquit, incolumitati
 vestrae consulitis. Quo pacto enim tuti ab in-
 fidiis estis, Crassis oppidum opulentum, ut
 audio, tenentibus? Providete & cavete ne quid
 adversus vos moliantur, & quacumque via
 submovete tam propinquum, ut ita dixerim,
 vel æmulum, vel hostem. Oppidum est op-
 portunitissimum ad insidias, & vim. Ad hæc
 Franchinus: difficile hoc esset, periculosum,
 atque etiam iniquum. An violanda est per-
 dos & fraudem ea benevolentia, quæ inter
 nos & Crassos intercedit? Præterea si id mo-
 lirer, auxilia à Vicecomite præsto sunt, cujus
 studiosi sunt atque etiam amici. An putas pas-
 surum Actium, Crassos Canturio exturbari, ac
 ut primum arma in eos inferam, subsidia à
 Mediolano venient, quibus succincti Crassi,
 quidquid ditionis nostræ est, ferro & igne
 vastabunt. Ita cuncta infesta & inimica nobis
 erunt; quod si incolumitati rerum, & genti
 prospicere volumus, integra sit cum Crasso
 amicitia, firmaque concordia; neque est è re
 nostra, armis, aut maleficio fratres laceffere.
 Ab hoc sermone, sponsalibusque confectis
 Comum rediit Franchinus; at Scaliger, cui
 grave erat Franchinum admonitionibus suis
 non obtemperasse, Raviciam haud ita multo
 post Franchini fratrem alloquitur, ea comme-
 morans, quæ Franchino dixerat, & quanto-
 pere ab homine propinquo timendum esset,
 qui opibus propriis & Vicecomitum amicitia
 ab novis consiliis non temperaret. Quid si ad
 occupandum Comum inhiat? Tetigit hic sermo
 mentem Ravitiæ, & ut erat ampliandi regni
 avidior, ab Verona discedens, fratri quæ Canis
 dixerat in salutem & tutelam regni renunciat.
 Movere Franchinum repetita à fratre verba;
 ita persuasus statim cum illo consilium iniiit de
 interceptando Canturio, tollendisque Crassis.
 Convivium itaque opiparum parant. Invitati
 duo fratres recusare primum: suspectum
 illis jam erat quònam tenderent tanto apparatu
 convivia. Vicere tandem preces, & blanda
 verba, itaque ad epulas eunt. Prius autem
 quam in atrium Ruschoni ingrederentur, fa-
 mulis mandant, ne fræna & ephippia equis de-
 merent, ut parati & præsto essent, si fortè
 usuvenerit, ut repente abeundum foret. Jam
 instructis mensis confessori erant convivæ;
 tunc quidam insidiarum concius, qui Crassos
 ante diligebat amicus, non passus tam nefan-
 dum facinus procedere, secretò enunciat Jo-
 hanni quam imprudentem eum esse, qui in in-
 sidias se præcipitaverit: futurum ut occidatur,
 vel in vincula conjiciatur. Conversus illicò ad
 convivas: nullus vestrum, inquit, discedat,
 jam jam adero, atque limen aulae egressus
 equum conscendit, ac protinus Canturium
 adequitur, fratrique renunciat quid adversus
 Crassos Ruschoni molirentur, quos perdere,
 & evertere opibus tentassent. Ex eo graves
 inter utramque gentem injuriæ natæ, & adeo
 ira infensi facti sunt Crassi, ut nisi de vindicta
 numquam aliud cogitarint. Occultavere iram
 ali-

(*) Hæc novæ illa defunctæ.

aliquantisper; ut negligentiores redderent ad præcavendum Ruschonos, atque sub finem novembris clam mille & quingentos pedites, & equites circiter ducentum de vicinis locis convocant, qui noctu propius Canturium advenere, quorum Præfectos ante solis ortum Gaspar secretò sic alloquitur: estote fideles & constantes, & forti animo quæ dicam facite. Johannes frater Comum invasurus est. Vobis autem mando, quum urbem ingressi fueritis, nemini vim fieri sinatis. Abstineant commilitones vestri ab omni maleficio, atque injuria. Erat Comi Paganus Avogadrus inter populares potens. Is consilium prodendæ urbis cum Crassis iniverat, & qua die Johannes cum præsidio venire constituerat, claves portæ, quæ à turre nomen habet, à Ravitia Franchini fratre petiit. Hunc prætextum apposuit: quod primo mane cum uxore & liberis ad villam profecturus esset. Ravitia nihil fraudis subesse existimans & equum & claves concessit. Aperta porta super portem constitit proditor expectans Crassorum præsidia, quibus signum hoc datum erat, ut quum in urbem irrupissent, ultra vas oblongum non procederent, quod in via juxta templum Divi Fidelis fortè porrectum erat; tantisper autem sustinerent, donec amici & conjurati armis instructi adfuisent. Venere primi equites, urbemque ingressi gladios stringunt, exclamantque: Vivat Actius Comi Dominus. Nondum advenerant pedites. Proferuntur statim vexilla cum signis Crassorum. Ravitia ad clamorem & strepitum sicut iæernis erat ab templo prodiit, in domum perfugere tentavit; prius autem quam ingrederetur, ut caput defenderet, manum telis objiciebat, qua amputata caput vulneratur nudum. Quum Boccharii, (familia est Comensis) indignati, ut videre Crassorum insignia, confestim arma arripiunt. Complures sequuntur; Crassis & conjuratis fortiter resistunt, denique Johannem & Paganum urbem expellunt. Quattuor & triginta de adversariis capiuntur. Pedites jam moenibus appropinquaverant: hi ubi pulsos principes conjurationis, & alios captos audivere, refugiunt. Ravitia quinta die posteaquam vulnus lethale accepserat, moritur. Franchinus captivos omnes suspendi iussit. Erat inter conjuratos Stephano- lus quidam Crassus olim factionis & cognationis gratia studiosus, & Franchino in primis propitius. Hic conjurationis auctor fuerat, & Paganum Crassis in prodicione facienda conciliaverat. Actius is suspenditur, domus subversa, & ad solum æquata fuit. Cædes haud parum invidiæ & odii suscitavit. Indignabantur plerique, tot cives turpi supplicio affectos, atque haud ita multo post Gaspar, & Paganus assumpto in societatem Cerreto Lambertengo Franchini sororis filio, denuo collecta haud parva manu propius Comum contendunt. Egressi confestim urbe germani eis obviam eunt. Viso hoste conterriti Gaspar & Paganus, quique cum eis adjuncti erant, terga dant. Cerretus equo prolapsus, accepto lethali vulnere capitur, atque in civitatem perductus, haud ita multo post moritur. Cæteri qua brevior ad fugam via ostenditur, urgente adversario abiere. Populares, quibus cum de prodicione actum fuerat, nihil auxilii conjuratis dederunt. Bis fugatis & victis adversariis Franchinus, ceu jam victor, planè omnia amicis, & iis partium studiosis, qui cum eo fuerant, concedebat. Furta, rapinæ, &

Tom. XXV.

A supra impunita. Nulla legum reverentia, nullus judiciorum metus, licentia ferri, atque impunitas. Jam Franchinus ex nimia indulgentia contemptui, atque ludibrio popularibus erat, neque illi cives tantum, sed etiam in tota Diocesi pauci parebant. Per ea tempora Frater Benedictus, quem Pontifex Comensibus Episcopum dederat, Sacerdotio, & ingressu urbis prohibebatur. Electus ante fuerat à civibus Franchini frater sacrorum Antistes. Pontifex electionem non subscripserat, & ut, quem dederat, is ad jura sacrorum admitteretur, enixissimè laborabat. Sacris Comenses interdixerat. Episcopus septem ferè annis exulaverat. Tædio execrationum, & diuturnitate interdictorum permoti Comenses, sine factionum discrimine Episcopo adherent. Continuo vicis, castella, & oppida, tum quidquid terrarum Comensi Diocesi contributum erat, in ditionem suam habuit. Denique propius Comum cum exercitu accedens Franchinum perterritum. Egredi urbe & certare acie non valebat. Adjuncti Crassi præterea Episcopo quidquid virium habebant adversus Franchinum exponebant; quamobrem resistere adversariis non poterat. Actio deditionem urbis pepigit. Discordes erant Vicecomites; namque Lodrisius quamvis urbe ejectus finibus quoque cessisset, adversus tamen patruales arma comparabat. Compertum habebat Actius, Franchinum deditionem simulare, & aliud sentire, quam vrbis pacisceretur, conditiones non abauit. Franchinus deditionem in longum extrahabat. In discordia Vicecomitum, & amicitia Scaligerorum multum spei reponebat; jamque Veronæ parati & instructi milites erant. Hoc ubi Actius rescivit, in ripis Abduæ præsidia disponit, ne trajicere flumen hostes possent. Urgebat Episcopus urbem à terra, & quatenus Larius contingit. Intolerabilis erat obsidio. Auxiliare accedere non valebant. Res deploratæ erant. Tum coactus Franchinus, se & sua, tum fratres, & patriam in ditionem, & potestatem Actii permissurum dixit. Nihil moratus Actius, misso illuc exercitu, Comenses in fidem recepit. Rebus & fortunis hac via rectè consuluit Franchinus; quippe cunctis invisus erat civibus: ita latius putavit in ditionem Actii venire, quam à popularibus per vim & contumeliam patria ejici. Conditiones parum gratæ Comensibus; namque inter cætera, quibus pax convenit, illud disertè explicatum fuit, ne auctores conjurationis, & qui prodere Ruschonos conati fuerant, in urbem intromitterentur, sed perpetuò exularent. Excepit autem, quum sua traderet, castrum Bellionæ; avorum id fuerat. Ita Novum-Comum in jus & potestatem Actii pervenit. Proditum est in Annalibus abeuntem patria Franchinum cum gemitu & lachrymis identidem, clamasse: o Canis, Canis, quam perniciosum consilium dedisti! Namque dum aliis ruinam molimur, ex dominis in servitutem decidimus. Recepto Como Actius Episcopum, & eos, qui Sectam Viranam juverant, & perinde exulabant, in patriam reduxit, uni rei maximè intentus, ut pacem inter cives conciliaret, quod & fecit; namque cives, depositis odiis, & remissis injuriis, in gratiam coeuntes, concordiam inter se nunquam solvere. Post hæc Actius Leucum, & universum tractum Abduæ contiguum, tum etiam Canturium in ditionem sibi & potestatem subjecit, & victor domum rediit. Per eos dies res mira, & ferè prodigio

K 2

fimi

similis. Puer vix duodecim annorum, cui parentes Leuco oriundi, ab utero matris sine brachiis & manibus prodierat, & pedibus vice manuum utebatur; nam filum quantumvis tenue in foramen acus digitis pedum à terra sublaturum injiciebat quamcelerrimè. Pedes, neque digiti humani cæteris maiores erant. Accurrentes multi ad spectaculum, stipem subinde præbebant. Illi quoque quoties usus venerat subserviebant. Sedens, vel humi stratus, celerius quam quivis alius sese erigebat. Res nova profectò & memoratu digna, neque infra dignitatem historiæ exposita. Dion scribit, sub Hadriano Romæ puerum, id ætatis mille talia fecisse, Populomque Romanum frequenter ad spectaculum ascurrisse. Cæterum Actius non tam ampliandi regni cupidus, quàm incolumitati rerum prospiciens, Laudem Pompejam, quam Temacoldus, ut supra docuimus, novo atque atroci scelere per insidias oppressis Vistarinis, obtinuerat, aggreditur. Valido præsidio se, & urbem tuebatur Temacoldus, vixque expugnari poterat; quippe laboriosum erat corona cingere. Abdua præterfuit. Commeatus navibus subvehebantur. Vallum circumduxit & aggerem, & castella extruxit Actius: ira vix & ægrè cuiquam sive à terra, sive ab flumine introire, vel foras egredi licebat. Temacoldus, quamvis dura & gravi obsidione premeretur, sæpius tamen eruptione facta, cum hoste prælia commisit. Actius præliabatur. Munitiones Actiani defendebat: contra Temacoldus suos in pugnam incitabat, pluribus occisis; sed fessus jam & viribus, & commeatu deficiens, fortunis suis Temacoldus consultare cœpit. Sublata erat omnis auxilii spes: à quo opem peteret nullus erat. Non desisteat Actius ab oppugnatione, etsi per vim obtinendæ urbis spes tenuis foret. Tandem per vim Laudem cepit. Petrus Mediolanum vincetus perducitur, & in custodia diutius habetur. Episcopum Civitatis, qui Sacerdotio ejectus patriâ etiam exulaverat, in sedem reduxit, & civitatem per diversa studia, contrariasque voluntates, atque civilia odia laceram, & pene exhaustam, in pristinum statum redire fecit. Recordatus deinde beneficii, quod Petrus Vistariorum satelles patri exulanti contulisset (confugerat namque ad Vistarinos Galeatius, ut supra docuimus, quum post mortem patris patria ejectus foret) illum vinculis solvit, interposito jurejurando, ne ad eos transfiret, quibus opes Vicecomitum erant invisæ. Ita Temacoldo relata fuit ab Actio gratia, & in libera custodia Mediolani habitus fuit. Per eos item dies Actius, de dentibus oppidanis, Cremam recepit, atque utrobique firmissimas arces extruxit, & haud ita multo post Caravacium, & Romanum sine armis in fidem & ditionem Actii se permittunt; quæ oppida præsidio & arcibus communivit, ne sollicitati oppidani à finitimis à fide & officio discederent. Ollium transgressus Urceos cepit, & haud ita multo post castrum S. Domnini in confinio Parmensium, & Placentinorum in potestatem redegit. Tot Populis in imperium, & ditionem redactis, ad ornandam muniendamque urbem studium convertit. Porticum marmoream, quam avus super forum Mercatorum inchoaverat, perfecit. Pomæriam extra fossas, & in interiore parte

urbis fecit majus, in quas aqua pluvia & sordes defluerent. Templum item sub nomine Divæ Mariæ amplum excitavit, & turrin orbicularem octogonam distinctam columnellis marmoreis intercurrentibus, in cujus fastigio effigies Angeli ærea imposita cum tintinnabulis, quæ pro flatu ventorum obvertuntur, & horologium, non solare, sed quod ictu campani æris spacia horarum significaret; & templum, cum podagra cruciaretur, Divò Gothardo postea dicavit, cui vota plerumque ii susciperent, & pro beneficio exsolverent, qui hujusmodi morbo cruciantur. Ædes regias & spatiosas extruxit, quibus porticus laxas subter adjecit, & protecta, atque moeniana superne ædificavit. Fontes item in urbem deduxit, qui per occultos cuniculos per impluvia ædium diffusos etiam interiores domus partes præterfluunt. Per idem tempus Johannes Actii patruus Novariæ Episcopus, & cui cura & administratio Mediolanensis Sacri demandata fuerat, supplicationem illam, quam solemnem, & non statam olim sub Urbano Pontifice constitutam, indixerat; sed sive per negligentiam, aut quod dies in Populo celebris parum tot bellis civilibus agitato foret, ut pie atque magnificè coleretur, instituit, & ut anniversariæ fierent per urbes supplicationes: nam recens festum (*) exiguo in honore erat. Ita propagandis finibus, ornandæ patriæ, templis ædificandis, atque amplitudini sacrorum Actius, & Patruus egregiam operam dedere, & ut generosos Principes decuit, perpetuo incubuerunt. Dum hæc Mediolani geruntur Johannes Boëmorum Rex exercitum comparaverat adversus Albertum, & Othonem Auitriæ Duces. Ducatum Carinthiæ Boemi filius dotalem obtinuerat. Pati non poterant duo fratres regnum, ad se perventurum jure cognationis, ab externo Regulo interceptum fuisse, illudque armis vindicare parabant. Itaque auxilia à Vicecomite petunt. Mittitur in Germaniam Brutius, quem Luchinus ex pellice susceperat. Jam utrique aciem eduxerant. Prius autem quam confingerent, Ludovicus, quem supra diximus, titulum Imperii armis & sacrilego conatu obtinuisse; pro auctoritate imperatoria mandavit, ut nullus ex ductoribus vexillum explicaret, præter ipsum Ludovicum; cætera autem signa recondita in involucris continerent. Paruere cæteri Duces: unus Brutius Vicecomes, panno vexillo incertamen prodiit, & quum objurgaretur, quod adversus edictum contumax foret: Quum Ludovicus, inquit, in Longobardis ageret, gentemque Vicecomitum oppugnaret, & regno dejiceret, in acie vexilla nostra erecta numquam vidit. Numquid ego in Germaniam non hostis, sed potius ut opem illi auxiliator ferrem veni? Signa gentis nostræ recondam? Procul hæc absit contumelia, etiamsi adversus me gladium strinxerit, signorum jura & dignitatem defendam. Congredi non sunt ausi, ita nulla re egregiè gesta, utrique recesserunt. Cæterum Albertus Brutium militari parazonio accinxit. Viperæ ad ea usque tempora sine ornamento caput erat: Albertus ut dehinc corona super caput adderetur, concessit, vixque hujusmodi ornamentum filiis, atque nepotibus Mathæi, & Uberti permisit. Conscriptum diploma fuit, atque in testimonium facti, duo

(*) Solemnitas videlicet Corporis Christi.

figilla pendentia annexa fuisse. Hinc Brutius Mediolanum reversus Prætor Pompejæ-Laudi nuper receptæ sine provocatione impositus fuit perpetua magistratus prætura; & quia vices domini obibat diversæ factionis Laudenses acerbissimè infectatus, hos domo & patria expulit, bonisque & fortunis spoliavit, alios gravi pecunia mulctavit, Guelfo nomini semper infestus. Jam Actius urbes atque oppida magna ex parte receperat, quæ sub patris & avi imperio fuerant, pæceque & concordia inter Populos composita; remissisque civilibus odiis ad propitiandam Dei Genitricem animum convertit. Dies festus igitur sexto Idus Septembris in honorem natalium Virginis. Ea namque die genita Virgo fuit, quem alioquin celeberrimè ex Pontificum edicto faciunt, Mediolani celeberrimum & maximè venerandum facere instituit. Edixit ut de omnibus Civitatibus, oppidis, atque Populis, qui ditionis Vicecomitum forent, ad eadem Virginis salutandam legati tum muneribus accederent. Convenere statim primores Populorum sericos pannos ferentes, & signa Civitatum, atque Oppidorum munera. Primus Actius obtulit pretiosa, tum cæteri sua quisque dona dederunt. Durat solemne sacrum; nam quotannis anniversaria dona, non urbana tantum collegia, sed Populi omnes offerunt. Agebat præturam adhuc Ursus Justinianus, & Actius, qui renovandæ atque instaurandæ memoriæ sacrorum plurimum operabatur, repræsentari iussit Magorum memoriam, qui ab Oriente duce stella Hierosolymam venerant Christum natum adoraturi. Tres regio ornata cum magnifico comitatu ab æde Pontificali processere. Pompa fuit magnifica, ad quam visendam universa Civitas confluerat. In Templum D. Eustorgii ingressi, munera imaginaria Puero, & Matri obtulere. Cædes item infantum repræsentata, quos elusus à Magis Herodes occidi iussit. Mediolanum eo tempore interiore muro nudatum erat: aggere tantum & vallo communiebatur. Deforme id Actius, & parum tutum existimavit. Itaque aggere complanato vias siliceo lapide prostravit. Oblinata omnia, & si qua longo tempore, & eorum negligentia, qui curatores viarum fuerant, sordescerent, converri, & repurgari iussit. Quæ res ad ornatum; & salubritatem urbis multum contulit. Scribit quidam, prædictionem Merlini, cujus responsa atque dicta pro vaticinio quidam celebrant, aliqua ex parte adimpletam fuisse. Futurum aliquando hic prædixerat eo anno urbem Mediolani complanari. Per hæc tempora Scaligerorum opes & vires mirum in modum excreverant, finitimis formidabiles. Habebant sub ditionem & imperium Veronam, Brixiam, Parmam, Vicentiam, Paduam, Tarvisium. Luca quoque in Etruscis illis subdita erat. Duo erant fratres Martinus, & Albertus. Hic Paduæ, ille in Veronensibus moram agebant. Albertus quæ jurisdictionis Patavina ad litora Æstuariorum protenditur, turrim in margine litoris ædificavit, ut salem beneficio Æstuariorum quoties reciprocarentur fluctus, conficeret. Ægrè hoc tulere Veneti. Denunciavere primum ne salem faceret, tum turrim & cætera subverteret, quæ in confinio maris & continentis substruxisset. Negavit Albertus, contenditque, jus esse recipiendi æstus, & ædificia faciendi quatenus Patavinorum fines procedunt, quamvis antea id factum non fuisset. Sua jura defendere, & vindicare quod per negligentiam majorum suo-

rum amissum fuerat. Veneti hac injuria irritati ingentes copias conducunt. Venerunt in societatem Florentini, pactique sunt tertiam partem impensarum belli persolvere. Inimicitias ii graves cum Scaligeris habebant tum studio factionis, tum quod Scaliger Lucam interceperat, cui Florentinus imminebat. Ita inter utrumque Populum societas & foedera primum inita fuisse auctor Palmerius in Chronicis. Ad quatuor equitum millia, peditum verò viginti coivisse tradit. Fines Patavinorum ingressi, viros & castella populantur, ferro & igne cuncta permiscunt. Resistebat Scaliger. Deerant Veneto ductores, qui exercitum ductare, oppida expugnare, & cum hoste manus conferre auderent. Vocantur à Corneto Rubei fratres; hos Scaligeri à dominatu patriæ dejectant. Inimicitia graves, & inexpiabile odium inter utrosque. Junior de sex fratribus Petrus ea tempestate robore corporis, cum fortitudine & audacia supra cæteros Longobardorum primores habebatur. Strenuus præterea, & ad subeunda pericula minimè trepidus. Venetias profectus est; cum honore ingenti & gaudio excipitur, atque, ut mos Veneto est, in ædem D. Marci à Principe, comitantibus Patriiis deducitur, ubi sacris ritè peractis, Dux præfatus: „ Quod bonum, faustumque nomini Veneto, & tibi Petre sit, Exercitus nostri, quem ingentem adversus tyrannum vicinis omnibus inimicum & infestum, præcipuè autem tibi, & fratribus tuis exitiosum, quos avorum opibus spoliavit, & patria circumvertit, Præfectum constituimus, ut nostro auspicio, tuoque ductu communis hostis aliquando debellatur. Inhiat, ut vides, regno terrarum, quas Apenninus, & Alpes claudunt, & Padus interfecat. Etruscos quoque fatigat, Bononienses sollicitat, omnia concepit animo sui imperii, & ditionis facere. Accipe igitur bonis avibus, & auspicio atque favore Senatus nostri, tum numine Divi Marci, quem patronum nostra Respublica magnificè & piè veneratur, & experta est, atque victoriam tibi promittas. „ Sceptrum tunc è ligno, imperii signum & testimonium traditur. Marcus Antonius Sabellicus scribit, in Curiam deductum Petrum, & subinde imperii summam in Curia illi concessam. Alienum hoc ab instituto Veneto; nam sive classi, & mari dux præficitur, sive terra pugnandum sit, in augustissimo Divi Marci templo signa promoventur, & ductori præfectura traditur. Ergo peregrinus & rudis morum ejus Reipublicæ Marcus Antonius Sabellicus existimari debet. Cæterum Petrus in proximam continentem continuè trajicit. Jam ingentes copiae eò, partim ab sociis & amicis, etiam Transalpinis, partim mercenarii confluerant; namque Florentinus & Bononiensis mercenarios conscripserant, qui jam inde ab Etruscis discedentem Petrum sequuti erant. Voluntarii complures prædæ cupidi, & superioris stipendii convolabant. Scaliger erat ad obsidionem Pontremuli: Is quum intellexit tantum copiarum adversus se comparari, strenuum, & rei militaris expertissimum bellico negotio præfectum, in transpadanos exercitu relicto, properè revertitur, & milites undique contrahit, sed & Germanos pacta ingenti mercede, in Italiam accersit. In Patavinorum & Tarvisanorum fines incursum, quatenus ad æstuarium vergunt, & ubique Petrus populabatur. Mestre stagnis contiguum est oppidum Tarvisanæ jurisdictionis, hoc primum aggreditur.

ditur. Ibi insidiis atque dolis circumventi Veneti jacturam accipiunt. Petrus nihil cæde & captivitate suorum deterritus, Mestre obsidere parat. Scaliger ne durare in obsidione hostis diutius posset, suburbana ædificia succendit, ac diruit. Petrus ad Meduacum, quem nunc Brentam accolæ vocant, cum exercitu contendit. Progreditur illi obviam Albertus alter Scaligerorum. Cæterum Rubeus noctu, quæ nulla hostium infederant præsidia, fluvium trajicit. Exterritus tunc Albertus, sperabat enim occurrere hosti in ripa citeriori, confestim retrocessit, & fuga sibi & exercitui consuluit. Ad Bubulentam cum exercitu intra triginta dies, ex quo signa accepit Petrus, confestim scribit Bonincontrus. Est enim Bubulenta vicus celebris, & ad utrosque Populos Patavinos & Tarvisanos populandos opportunum. Pabuli præterea ingens copia, sylvæ propinquæ, & aquatio expedita; ita castra in eo loco communire statim Rubeus cœpit, crebrisque subinde excursionibus Patavium usque progressus, mœnibus atque portis modo assidens, modo obequitans, Scaligerum increpabat, ceu ignivum, & rebus suis diffidentem, utpote qui nec agmine pugnare, nec acie congregi auderet. Hæc etsi asperiora quum crebro jactasset, neque probris & conviciis provocari ad pugnam hostis posset, Petrus ad vicos & castella diripienda digreditur. Mons est à cæteris divisus & separatus, præceps & abruptus, quem palustres alluunt stagnantes aquæ Vigisoni Euganeis à montibus. Corriua adhuc lacus nomen servat, quidam tamen Corrector Plinii Togisonum scribit. Redundantes aquæ stagnum faciunt, atque finitimum omnem tractum usque ad urbis mœnia à vi & incurfione hostili tunc defendebant. Radices accoluntur, & oppidum non infrequens. Desirus ratione Montemilicis appellant, & in vertice arx natura, manu, & opere validissima eminet. Ad eam per anfractus difficiles, & semitam angustam ascenditur. Quod in ima parte est, Rubeus hoc oppugnare instituit. Confugerat autem eò haud parva agriculturalum multitudo. Ita defendebatur oppidum fossa & vallo munitum, non mercenariis, sed virtute eorum, qui præsidio erant. Petrus ut cæteros alacriores ad oppugnationem faceret, primus ipse in vallum descendit, & dum munitionem demolitur, rusticus, qui pro vallo stabat, illum veruto fixit. E vestigio procidit, atque inter manus sustinentium animam efflavit. Gravis fuit hominis strenui, & militaris negotii expertissimi cædes. Plurimi desistere, atque eo impensius indignati, quod manu rustici occubisset. Ægrè ferebant plerique sine discrimine factionum, etiam qui à Scaligeris stabant, virum eximie virtutis, magnæ auctoritatis, & cujus operam ad omne factum egregiam noverant, manu rustici occubuisse. Funeratus est Venetiis magnificè pro Venetorum amplitudine, & viri nobilitate atque virtute. Sufficitur in locum defuncti Marsilius Rolandus illius frater. Cæde ducis intermissa obsidio non fuit, nihil segnior. Cæterum fessi laboribus, & premente rerum & victus penuria, oborto item in exercitu morbo, obsidio solvitur. Rolandus haud ita multo post defecit. Morte duorum fratrum Scaliger paulisper respiravit. Inter hæc Actius Vicecomes, utriusque amicus, alteri etiam socius, legatos de primoribus Mediolani deligit, qui Venetias, & ad Mastium irent, ut inter utrosque

A pacem componerent. Jurisconsulti fuere duo, militariibus ornamentis decorati totidem. Hi quum multa frustra, ut in concordiam & pacem Venetis & Scaliger venirent, tentassent, re infecta, Mediolanum reversi sunt. Studebat Actius in primis inimicitias, & grave bellum tollere, quamvis ambiguae fidei Mastium agnosceret. Venetos & amabat & colebat. Id, quod ex perpetua in quinquennium prætura, quam Urso Justiniano demandaverat, testabatur. Ita laborabat in pace componenda, quamquam sollicitaretur ut à societate Mastium discederet. Inter hæc Albertinus Scaliger Paduam custodiebat, & in eam aliquod conjurare. Origo & principium conjurationis ab B superbia atque libidine Germanorum profecta traditur, quorum rapinas, & mulierum stupra Patavini ferre non poterant, quamquam Mastius, vim & maleficia ut cohiberet, eos sæpe admonuisset, contentosque stipendiis esse magnoperè laborasset. Hoc initium & causa C conjurationis & novandarum rerum. Auctores alios reperio Nicolaum & Albertinellum Carrarienses, quos Canis dominio circumverterat. Præterea Albertinelli uxorem pudicissimam & pulcherrimam foeminarum dies ad festos accersitam Vicentiam, ut ad se iret Albertus coegerat, & inter ludos & religiosos dies violaverat; nec eo contentus stupro, nobilissimam & pudicissimam matronam militibus, qui custodiæ corporis erant, præstituit. D Dismulavere injuriam Carrarienses, reconciliataque mox inter ipsos gratia, Albertinus in memor cum Nicolao & fratre magnarum rerum, consilia communicare cœpit, ac procedente tempore fratres eos intimos & secretorum participes habere cœpit. Inter hæc Veneti quum parum vires & arma proficerent, nisi dolis & insidiis circumvenirent, grande præmium de publico consilio per præconem iis promittunt, quicumque Scaligeros perdidissent: majus si vel vivum, vel mortuum ex eis quemquam in eorum manus tradidissent. Magnitudine præmii permoti mercenarii milites cum duobus Carrariensibus Nicolao & Albertinello proditoris consilia ineunt, atque constituto tempore, noctu, mille equites Patavium introducunt, Albertum nihil tale metuentem opprimunt. Captivus Venetias deducitur. Perfoluta proditoris pacta merces quinquaginta millia aureorum. Potiti Padua Veneti illam Carrariensi priori domino restitunt. Scribit Bonincontrus, qui rebus interfuit, id primum inter conditiones regni à Carrariensi Senatui Venetum petivisse, ut Patavii Prætor, non alius jura civibus redderet, nisi quem dedissent, hocque perpetuo servaretur. Ita jurisdictionem penes se esse volunt. Miror quemdam de conditione hujusmodi mentionem nullam facere. Dicet aliquis: plus æquo Bonincontro tribuis. Imo vero, ut quæ is scribit vera affirmem, faciunt Patavinorum Annales, qui in arce Papiensi servantur, Descripta sunt in eis Prætorum nomina, & vices quo tempore quisque magistratum iniere. De gente omnes Patricia. Assensere Patavini. Quid enim negare poterant, aut eum non accipere Prætozem debebant, quem dedissent, qui eos à tyrannide gravi exemissent? Ita pace obnoxium regnum fuit, & administratione reipublicæ parte aliqua Veneto permilla, Nicolaus Patavium recepit. Albertus Venetias deductus est. Ad levanda tœdia captivitatis, solatiumque vinculorum duodecim de gente Patri-

Patricia, permissu Senatus, frequenter in carcerem introducebantur. Ita nobilium virorum visitatione & benigno sermone Albertus adversam fortunam & calamitatem paullo patientius ferebat. Accersitus Etruscis Rolandus in locum fratris, obsidionem ad Montem-silicem instaurat. Accessere in societatem cum Venetis Estenses Marchiones, & Mantuæ Domini. Utrique per id tempus invisæ erant Scaligerorum opes. Montem circumsidentes, oppidum per vim capiunt: deinde quidquid terræ in finibus Patavinorum Scaligero parebat, parvo labore recipiunt. Transgressi Vicentinos incursum, vicos & castella diripiunt. Tum facta rerum, & pecorum, & hominum ingenti præda, ædificia succendunt. Mox verò adjunctis majoribus copiis, Veronam ire pergunt. Castra propius urbem locant. Supererant adhuc Scaligeris, quamquam rebellione Patavinorum fuis & cæsis copiis, populatoque agro, res afflictæ existimarentur, vires & opes ad impetum, & vim hostium sustinendos: ita difficile erat illos debellare. Optimum igitur factu existimavit Venetus Vicentiam ab societate Scaligerorum ad se avertere. Mediolani, ut supra docuimus, Ursus Justinianus perpetuam per quinquennium præfecturam egerat, & ob res justè, prudenter, atque magnifice gestas, Actii & Populi gratiam comparaverat. Hujus consilio & prudentia factum est, ut Actius fœdus & amicitiam cum Veneto iniret. Jam invisus erat Scaliger Actio, & Patruis. Inhiabat hic Mediolani imperio. Actius Lodrisium ob suspicionem novandarum rerum, & jam insidias molientem patria & finibus submoverat. Hunc Veronæ Scaligeri fovebant, spemque inde fecerant recuperandarum rerum. Ita non invisus Actius cum Veneto in amicitiam conjungitur. Petivere ab Actio Veneti atque Socii, ut non solum suis copiis Luchinus præficeretur, quas pro fœdere & conventionione auxilio missurus erat, sed princeps & dux universi exercitus esset. Magna erat Luchini auctoritas inter Longobardos. Res vivente Actio gubernabat. Externarum gentium exercitus, qui ejicere regno patrem & fratres conabantur, semel atque iterum fuderat, & pene occisione cæciderat. Ita omnium consensu illi summa rerum permittitur. Ingens illi pecunia ad conducendos milites data fuit. Hic cum trecentis delectis equitibus, armis & equis splendide ornatis, quum in exercitum venisset, continuo Veronam obsidere constituit. Jamque propius mœnia castra admoverat. Cæterum insidiis petrus parère illi Sociorum Ductores nesciebant. Hoc ubi Mastinus rescivit, per dolos & insidias Luchinum ut captivum in potestatem suam traheret, vel si id minus procederet, occideret: Forte merebant Germani quidam sub Italiæ Principibus. Jusserat olim Luchinus ob latrocinium & cædem medio foro perpetratam Prætorianæ cohortis præfectum capitale mulctari, & facinoris ministros. Actius haud parvam manum Germanorum sub imperio suo habebat. Gens erat superba, & quia arma tractabat, à furtis & rapinis temperare nesciebat. Quidam ex his inter Prætorianos electi pro salute & defensione Actii excubabant. Noctu in foro mercatorio Præfectum vigilum, pulsavere, atque spoliaverunt, nec contenti hac violentia, Præfectum cohortis, quæ personæ Actii assistebat, interficiunt. Luchinus vim & cædem, & tantam licentiam ne impu-

A nitam reliquisset, latiusque feritas, & avaritia immanium barbarorum vagaretur, auctores facinoris, tum etiam ministros medio in foro securi percuti jussit. Horum fratres atque cognati, qui stipendia forte sub Venetis merebant, pacta ingenti pecunia, Mastinus, & Luchinum proderent, perpulit. Constituere ut quando manus confererent, in ipso cardine pugnae arma in Luchinum obverterent, quem si vivum capere non possent, confoderent. Suspectos super prodicione Luchinus, ut primum in castra venit, habuit. Mobiles expertus fuerat barbarorum animos, spe præmii ad quodcumque facinus adductum iri. Præterea vindictæ avidos occasionem rapturos, quæcumque illis oblata foret. In stativis aliquandiu stetit, ne præ timore atque ignavia castris cefsisse diceretur. Cæterum posteaquam Mastinum niti de insidiis comperit, & cædem & captivitatem instare, clam vocatis suis, & se cum hoste conflicturum dicens, acie instructa atque parata è castris abiens, Mantuam primum contendit, inde Mediolanum petiit. Non defuere tamen qui illum meticulosum & parum strenuum ducem dicerent: credo quia discessus causam, & barbarorum consilia ignorabant. Cæterum posteaquam cognitum fuit, conjuratum fuisse in ejus perniciem, & nisi cavisset barbaros, qui qua die constituta pugna erat, ubi agnovere dolos non procedere, præsidium deferuerunt, & Veronam profugerunt, prudentissimus habitus fuit Luchinus, quippe qui incolumi cum exercitu Mantuam se recepisset. Mediolanum mox reversus ædem amplam & spatiosam eo in loco ædificare instituit, ubi pridem Trajanus Nerva palatium extruxisset, traditur. Adhuc manent ædes. Visuntur in parietibus insignia veteris familiæ vipera, in cuius vertice Aquila expandit alas. Cæterum Actius ne fidem prodere existimaretur, adversus Scaligerum arma movet, vicinos Brixianos primum invadit, fines hostiliter populatur, ferro & igne cuncta permiscens, tum propius urbem admovet castra. Brixiani spe subsidii destituti deditionem faciunt. Actius ut majori cum dignitate Brixiam introiret, atque dies celebrior haberetur, nobiles duos Mediolanenses militari ornamento decoravit, Johannem Besutium, hunc Cremonensibus præfecerat, & Bronzinum Caymum, qui Bergomi jussu ipsius præturam gerebat. Cæterum ut erat miti ingenio, & in ipsa victoria mansuetus & clemens, Brixiam reductis exulibus, pacem inter cives composuit, quos inter capitalis ira intercesserat, cædibus, aut exilio & spoliis invicem perpetratis exhaustam redintegravit, sub abolitione injuriarum & maleficiorum; deinde Mediolanum rediit. Blondus, ut ferè in narratione eorum, quæ illis temporibus in nostra Gallia gesta fuerunt, parum diligens fuit, ordinem negotii prævertit, de Luchino & Actio plane rudis, vix distinguere imperia, consilia & causas belli non explicat. Nullum apud hunc & Sabellicum verbum de Societate à Venetis cum Vicecomite inita, neque item de summa negotii Luchino à Sociis permessa; denique nescio quorumdam annotationibus, ne dicam chronicis, cursim & stricim compositis, atque utinam non falsæ narrantis contenti sunt. Desidero in utroque diligentiam; & quod majus nefas habetur, quod veritati non studerent, parum vera litteris mandant. Hoc indiligentiæ, & temeritati magis quam odio, & livori, aut invidiæ tribuo.

Georgii Merula Statyellensis Mediolanensis Historiæ Liber tertius explicit.

INCIPIIT QUARTUS.

Ceterum Actius post sublatam Brixiam ad Circumpadanos arma convertit. Tractus ille plurimum adhuc à factione Roberti erat. Præfectus Régis, qui subalpinas regerat gentes, oppidum, quod Bremidæ vocant, munitionibus & opere communivit, tum pontem super Padum fabricat. Opportunus erat locus, quia tuto trajici fluvius poterat, ad eas terras evadendas, quæ inter Ticinum & Padum jacent. Actius, ut suos ab incursione & populatione defenderet, castellum circumfidere instituit. Admover castra munitionibus & operibus, atque ita circumvenit. Qui præsidio loci erant, quum undique circumdati, nec foras exire, nec intro recipere vel milites, vel commeatus possent, castellum & arcem Actio dedunt. Paucis ante mensibus Viglevanum in jus & potestatem redegerat. Per ea tempora grandis accessio rebus Actii facta fuit morte Johannæ sororis, progenitæ, ut alibi diximus, ex Nino Gallura & Beatrice, quæ secundas nuptias cum primo Galeatio Vicecomite fecerat, primo Ricciardo Caminati in Tarvisanis factione Gibellina potentissimo in matrimonium data fuit. Hæc mortuo viro in Sardiniam trajicit, paternæque opes aliquandiu possedit, ea moriens Judicatum Galluræ, quæ tertia pars Sardinie censetur, Actio fratri ab utero legavit. Dividitur ea insula in tres, ut Sardorum mos est, Judicaturas, quas Præfecturas, quas Comitatus alii appellant. Ita testamento potentis Matronæ pars insulæ in jus & ditionem Vicecomitum cessit; morte Actii hæreditatem opulentam nemo adiit. Hoc anno Ursus Justinianus longa præfectura magnifice obita, Mediolano cessit. Jam Veneti Paduam ad obsequium & fidem reductam, Tarvisio etiam positi erant. Johannes item Boemorum Rex, cui Ducatus Carinthiæ per dotem uxoris, Feltrum, Belunum, & Coveram de Scaligeris ceperat. Pax haud ita multo post inter Venetos & Scaligeros componitur. Tarvisium, & vicina quædam oppida Veneto cesserunt. Brixia & Bergomum Actio, quas urbes per vim ceperat, condonantur. Corrigii Parmam obtinere. Luca (*) . . . . Albertus Scaliger vinculis liberatur. Ita amissa haud parva sui regni parte, pacem iniquis conditionibus, atque ære plurimo Veneti consecere, duarum tantum urbium imperia tenentes, Vicentiæ, atque Veronæ. Parum igitur feliciter mota sunt arma, & parum rationibus suis prospexere. Invidiosæ erant opes, neque laceßere vicinos injuriis & bello debuerunt. Pace in hunc modum composita, mercenarii milites dimittuntur. Ea, quæ insequuta est hyems, acris & gelida admodum fuit. Nives ingentes & frigora vehementissima, neque erat qui meminisset asperius cælum, aut majorem ventorum rabiem. Stella quoque crinita, dirum sidus, sub eos dies peræstatem, quæ antecesserat, apparuit, sub Septemtrione exurgens versus Mediolanum radios vibrans, terribile sydus, & regnanti infauftum. Variæ ignium faces per aëra

A transcurrebant. Neque fuit vana prodigiorum denunciatio, imminetia namque mala significare visa sunt. Ab Verona, & Vicentiæ ingens vis belli, & procella gravis adversus Vicecomites emissa est. Lodrisius, ut supra demonstravimus, à Patruelibus, & Actio patria pulsus ad Scaligeros confugerat, & bona amiserat. Insidiarum adversus cognatos manifestus hic auctor, & princeps Mercenariorum, qui sine stipendio ægrè victitabant. Hos vico Veronensi, clam in ædem suæ propinquam vocat, & magna pollicendo eos sibi conciliat, & ne gratuitam existimarent operam, cognatos pecuniam suppeditare, opimamque prædam objici, dixit; nam ubi vastari ædificia, & succendi, ac bona diripi aspicerent, pecunia pacem ab eis esse redempturos; & quum exiguæ essent Actio, atque Patruis copię, ad vim propulsandam, facile, nemine occurrente, Mediolanum usque irrupturos. Se ducem promittit, & quidquid pecuniæ secum habebat exposuit, atque ut læto auspicio arma adversus cognatos moveret, vexillum rubra Cruce intercurfante erexit, seque subinde Principem & ductorem Societatis Divi Georgii profiteretur, ut sub titulo, & nomine fortunatissimi equitis qui militans pro Christo cæsus fuerat, cum hoste congrediretur. Hinc natum morem, ut invocato Georgio miles Ialicus in expeditionem ingrediatur, & qua die martyrium Georgii repræsentatur, vexilla auspiciò producantur, & sub dio biduum, aut triduum explicata manent, quamquam Blondus aliquot post annos, regnante Barnaba & Galeatio cœptam hujus nominis appellationem scribat. Dux itaque novæ Societatis constitutus, Brixianorum fines hostiliter invadit. Repentino barbarorum excursu percussis Brixiani in munitissima loca, quæ pretiosa habebant, recipiunt. Deerant urbani atque peregrini milites, qui hosti obviam irent, ita ad Ollium flumen perveniunt. Pro ripis nullum præsidium erat, sic enim in annalibus proditum est: ego tamen obviam Lodrisio ad Ollium cohortes Actii processisse haud levi testimonio affirmaverim. In porticu Prætoria Alexandriæ conjuratio in Veronensi agro inita, fluvii transitus, & loca, in quibus stativa Lodrisius habuit, & pugna primum ad Parabiagum, & circumvicina loca facta ostenditur. Pictura pro vetustate pluribus in locis concidit, Ollii nomen adhuc legitur, & pugna in trajectu fluvii repræsentatur. Cædes utrimque edita, dum hi transmittere, alii transitu prohibere conantur. In citeriorem transgressus ripam Lodrisius, continenti impetu per fines Bergomensium Abduam usque pervenit ad Vicum, quem Ripaltam nominant; qui excubabant fortiter resistunt. Tunc Lodrisius, paucis oppositis, qui adversarios dum trajicere student, frustrarentur, ipse superiora vada perquisivit, opportunoque loco Abduam trajicit. Continuo Actiani, ubi trajecisse Lodrisium videre, terga vertunt. Lodrisius fugientes infectatus ad Sextum; (hoc vico nomen est; sexto enim milliari à Mediolano distat,) constitit; inde

(*) Hic est paucorum verborum lacuna.

Lignanum, hic etiam vicus est, castra locat. Postulavit ab accolis Seprii pecunias, quas illi pro annuo vestigali debebant. Denegarunt primo tributum; verum metu imminentis mali atque damni, cladem enim minabatur barbarus, debitas pecunias Lodrisio persolvere, quas omnes militi statim dedit. Terror non parvus Civitati incussus fuit. A populatione & excursionibus prædabundus barbarus non desisteat, cuncta igne & ferro pervastans. Urbem præterea fames inopinata oppressit; nam tum astrictis frigore rivis, quibus molæ ad frangenda frumenta circumagi solebant; tum quod barbarus ita perterrefaceret populos, ut pauci jumenta pitrinaria agerent, farinæ in Urbem comportatæ non sunt; ita inopia victus quatrimum laboratum est. Movit ea res cives, atque qui arma ferre poterant, tum etiam qui equos privato sumptu aiebant, subito arma capiunt; haud parva fuit equitum multitudo. Proditum, subitarios equites circiter mille, præter eos, qui publico sumptu merebant, arreptis armis & signis militaribus ad Actium coivisse pro salute patriæ, quæcumque Actius ivisset profecturos. Ferus, immanis, & egens barbarus de vita, & bonis sollicitum Populum faciebat: vicem suam quisque timebant; ita omnes ultro, & sponte nomen in militiam dabant. Actius in extremo discrimine ab omnibus Civitatibus, quæ ditionis erant, auxilia deposcit. Imperabat tunc, præter Mediolanum, Papiæ, Bergomo, Cremonæ, Laudi, Como, Placentiæ, & Cremæ. Confestim accurrere populares milites. Civitas quæque domesticam, non alienigenam militiam sustentat. A finitimis item, qui aut affinitate, aut fœdere, aut amicitia conjuncti erant, ut in gravissimo periculo opem ferrent, postulavit. Cognati, & Socii libentissimis animis per intoleranda frigora milites subitarios in auxilium misere, atque in primis Marchiones Estenses, sub quorum ditione, & imperio erat Ferraria, & Mutina. Thomas Saluciarum Dominus, Ludovicus Sabaudia Princeps. Hi tres sanguine, & nuptiarum fœdere Actio conjunctissimi erant; namque Beatrix Actii mater Estensis Marchionis soror erat. Salucienfi Ricciarda in exilio patris Tarvisii progenita nupserat; Ludovicus fœderis Actii. Hi non solum submisere copias, sed jam viam ingressi ad pugnae diem pervenissent, nisi nivium magnitudo, & brumales dies interclusissent. Marchio Montisferrati triduum usque profectus est, intercessere frigora ne quo die dimicatum fuit, pugnae interesset; nec Bononienses auxilia suppressere, siquidem Thaddæus Pepulus, sub cuius nutu, & imperio Bononia posita erat, ducentos misit milites. Ludovicus Gonzaga vexillationes tres ex Mantua misit; e Genua sagittarii complures advenere. Papienses misere & mercenarios milites, namque per ea tempora Civitas non solum in armis juventutem habebat, sed etiam mercenarios conduxerat. Ad Actium Martinus Scalliger, ut suspicionem leniret (palam erat illi facti auctorem fuisse, ejusque nutu, & imperio mercenarias barbarorum catervas Lodrisio adhæsisse) quingentos misit milites; præterea literis, atque nunciis Actium monuit, insidias cavere, neque vim cognati extimesceret, quoniam barbaram multitudinem frigoris impatiens, victu atque stipendio egens brevi dilaberetur. A Patriarcha item Aquilejensi ducenti milites in viam.

Tom. XXV.

A ingressi ad opem Actio forendam. Verum difficultate viarum, & quia asperum erat colium, etsi prompti armisque instructi fuerant, complures ex eis ne maturarent effectum est. Ingentes copiae undique consuebant, quæ si coire potuissent, non temere pluribus ante annis major vis in Insubribus convenisse crederetur. Trepidabant interea cives, tumultuabantur qui vicos, & castella incolebant; hos barbarus pecuniæ, & rerum inops spoliabat, alios in vinculis inedia, & verberibus macerabat, nisi aurum expoluissent. Actius copias, cum magnæ essent, bifariam partitus est. Præsidio Civitatis septingentos milites designavit, qui Joanni patruo Novariensi Episcopo parerent. Satis id præsidii existimavit esse, tum ad cives in fide, & officio continendos, tum ad vim propulsandam, si qua extrinsecus a propinquo hoste ingrueret. Universo autem exercitui Luchinus alter præficitur. Nequebantur de gente Vicecomitum delecti juvenes strenui, & ad omne tubeundum periculum prompti; res dilationem non capiebat. Itaque primum Rhaude contendit; inde in vicum pervenit, quem Nervianum vocant. Distabat a stativis hostium quattuor millia passuum. Majores erant copiae, quam vicus capere posset; in septem partes divisa, in loca convicina distribuuntur. Prætorium, & Prætorianæ cohortes Nerviani cum Luchino constitutæ, Parabiaghi equites octingenti, pedites vero ad duo millia collocantur. Medii erant inter duos hostiles exercitus positi. Lodrisius Lignani haud exiguam manum secum habebat, fretus robore, & virtute militum fortunam experiri voluit. Tertio itaque Idus Februarias celum asperum erat frigore, atque nives deciderant. Antelucano tempore tribus e locis eos, qui Parabiaghi confederant, aggreditur; stratos, & dormientes, sic enim noctis hora exigebat, oppressit; cæsi multi. Expergefactus militiæ Magister, atque ad arma elamitans adversus Lodrisium progreditur. Multi aggregantur, & fortissime atque animose resistunt. Prælium committitur a diluculo usque ad sextam diei horam; atrociter dimicatum est. Tunc Luchinus, ne virtus eorum inhonorata esset, qui strenuam operam in pugna edebant, militaribus insignibus decoravit Prothasium Caymum, Succium Vistarinum, & quemdam Alexandrinum de Invicatorum gente. Cædes facta ingens fuit; nam in area Parabiaghi, quæ pro foro patet, vix trecenti, remissa pugna inventi sunt; ex sagittariis, & peditibus itrages major. Captus fuit in eo conflictu Joannes Vicecomes Vercestini filius; hunc Lodrisius quia patruelis filius erat servavit a cæde, diligenter tamen custodiri voluit. Adhuc insensissimis animis, & uter foret acerbior certabatur. Luchinus iterum, ut benemeritis gratiam aliquam referret, simulque ceteros alacriores ad pugnandum redderet, in fervore pugnae Placentinos duos, Lancillotum Anguissolam, & Dondacium Malvicinum equestri auro donavit. Tertius Joannes Ellicus, cujus soror Luchino nupserat, eodem honore decoratur; neque a jactura deterritus Luchinus, congregatis copiis, cui etiam adjuncti sunt qui a cæde superfuerant, acie instructa, inter Parabiagum, & Canegrate constitit. Minime cunctatus Lodrisius ex adverso ejus loci non procul confedit. Signa propria super viperarum capita aquilæ eminebant; in indiscrete certamen inibant, & promiscue

L

cædes

caedes edita foren, concidissentque plerique miserandum in modum a suis confossi, quod ne fieret, atque certos ictus miles in adversarium inferret, dissono clamore, & dispari voce in hostem arma intentarentur; nam qui sub Luchino militabant, invocato Ambrosii nomine hostem impetebant. Lodrisii miles fere alienigena Germanicum quoddam vociferando hastas vibrabant, tum gladios stringentes cominus hostem obruncabant. In ancipiti aliquamdiu dimicatione steterunt; superior tandem fuit Lodrisius; utrimque multi conciderunt. Clamor occurrentium, cadentium fragor, armorum crepitus ad multa passuum millia exauditus. Joannes Fliscus, quem Luchinus inter arma virtutis ergo militari ornamento decoraverat, casu equo elisus expiravit. In hac pugna quantum fortuna possit, & nunc huic propitia, nunc illi inimica, si umquam alias, cognitum fuit. Luchinus ubi inclinatam suorum aciem vidit, fremens, & intrepidus stricto ense inter confertissimos prorumpit. Restituta pugna. Ceterum dum fugæ, & cædi adversariorum indulget capitur, atque ad propinquam nucem, appositis custodibus deligatur. Pugna aliquantisper remissa, intellexit Lodrisius segniores adversarios, denuoque instaurato agmine in certamen invadit; acerrima committitur pugna. Miles quem occupaverat locum, quamvis undique tela peterent, cedere nesciebat; ita pulchrum putabat illic concidere, ubi hosti se opposuerat. Actius de summa rerum periclitabatur. Mediolani ingens trepidatio erat. Urbani milites, qui in præsidio relictæ erant, ad primum adversæ pugnae nuntium, arreptis armis, in hostem progressi advenere, dum manus conferebant; horum interventu cives, qui jam terga dabant recreati, in hostes tela obvertunt, & acrius infrementes sustinent. Superveniunt inter hæc a Sabaudiensi auxiliares milites, atque eodem tempore Estensium conductitiæ catervæ, quarum ductor erat Brandeliscus Gozadinus, quem supra a Populo Bononiensi pulsus docuimus. Novis, & ex insperato adjunctis copiis hostis a præsentis victoria jam ad spolia dilapsus, continuo in fugam se dat. Luchinus nuci adhærens inventus vinculis solvitur, equum ascendens pugnam instaurat. Lodrisius ubi desperatis rebus diffugientes suos vidit, in manus Joannis Vicecomitis, quem captivum tenebat, se tradidit. Tunc omnis dissipatus exercitus. Cæsi in pugna permulti, plures in fuga capti. Finem dimicandi sol occidens fecit. Lodrisius captivus Mediolanum perducitur. Luchinus, ut cœperat, nihil morte Fliscæ perturbatus, militari ornamento Matthæum juniorem Stephano fratre progenitum, Joannem Scacabarotium, Reginandum Alexandrum (hic Mantuanus erat) pari honore dignatur. Hanc pugnam Annales omnes celebrant, tum quia in ea vertebatur Partium victoria, & utriusque exercitus Duces vario eventu capti fuere. Ordinum principes, & qui inter equites dignitate, & imperio pollebant, fere omnes aut faucii, aut occisi, aut capti fuerunt. Concidisse ex hostibus, & qui Lodrisio adhæserant, ad tria millia traditur. Septingenti equi occisi, dum præda recognoscitur ad duo millia descripti: Surrepti multi; sed neque incruenta fuit Luchino victoria; namque complures ex iis, qui sequuti fuerant, vulnere accipere; aliis membra abscissa, effossi oculi, nares truncatæ: tanta fuit ferocis,

A & immanis barbari crudelitas, atque sævitia. Viæ publicæ acervis cadaverum horrescebant; vici amissis cultoribus squallebant; omnia prædæ exposita. Non fuit supra eam memoriam, major peracta caedes, nec magis infensis animis pugnatum. Exarserant inter cognatos odia, & interim, ut ille dixit, propius periculo is fuit, qui vicit; servavere tunc fatæ Urbem. Ferunt, transmissis Abduam exercitu barbaros præ inopia stipendii, quum ferocius agerent, parumque imperata Lodrisii facerent, inter se conjurasse, si Actium, & Luchinum debellassent, Urbe capta, cives ad unum interficerent, aut in Germaniam abducerent, relictis dumtaxat rusticis, qui agros colerent; tum vero, externis colonis adductis, Urbem populosissimam, & potentissimam in coloniam redigerent. Restitit omnipotens Deus, illorumque sævitia, & crudelitati obstitit. Ambrosius dum acres confligerent in aëre albo vestitus amictu barbaros scutica cæcidisse fertur, quos etiam ita perterruit, ut in victoria colternati terga darent; neque hoc fabulosum, aut confictum quisquam dixerit. Inter Germanorum catervas Malherba cognomine, viribus, & animo præstans, quum captivo quidam insultarent, ignaviamque objicerent, ut occidione devicti fuerint, respondit: Minime eos ignavos dixeritis, neque viribus, aut armis vestris nos cessimus; nec item virtuti, & animo plaudite, nos is perterrefecit, qui dum tela jacularemur, aut cominus strictis gladiis impeteremus, oculis nostris obversatus, flagello subinde vulnerabat. Ceterum Actius, & Luchinus, ne pro tanto beneficio ingrati in Ambrosium essent, simulque locus æternæ facti memoriæ celebrior, & venerabilior foret, Templum sub nomine Divi Ambrosii illic excitavit, ubi commissa pugna, hostisque fesus fuit; atque ut religio in animis hominum perseveraret, appellationem, & titulum Victoriæ Templo indiderunt. Cives vero constituere munera, quæ quotannis victori solemnibus supplicatione offerrentur. Durat adhuc nux, cui Luchinus adligatus fuit; sic seniores de patribus se accepisse ferunt. Ita nobilitatis clade hostium est locus, & religione victorum venerandus. Fundamenta jacta fuere ab Joanne Vicecomite Novariensi Episcopo; is primum lapidem manibus propriis dejecit. Ceterum a Matthæi clementia, nec filii, nec nepos degeneraverunt; de summa rerum quum dimicatum fuerat in illum clementes, satis factum putavere, si Lodrisium vincitum compede in arce, quæ a Divo Columbano nomen habet, tenerent. Per hæc tempora res mira accidit, & prope fabulosa, quam nescio commemorem, quippe fidem Scriptori abrogaturam, nisi tale quiddam de honestis cor ore scriberet Herodotus, & Philostratus in Heroicis; sua ætate tradunt in Campania, effosso sepulchro, hominis ossa magnitudinem humanam excedentia inventa. In Sepriensi Præfectura Monasterium est barbaræ, & peregrinæ appellationis de Thorbeth. Forte vehementi spirante vento, turbine ingens correpta arbor ab radicibus eruitur. Subter apparuit sepulchrum, in quo adhuc integrum stabat Galdani Longobardorum Regis corpus, caput ex auro corona redimebat; tres gemmæ inbxæ stabant, carbunculus, adamas, & achates pretii haud mediocri, & sinistra manu pomum ex auro, lateri ensis hærebat, prope quem appositus insalutis magnitudinis deus

deni Trifani a Galdano interfecti; in capulo barbarici rythmi legebantur. Fabulam temere confictam magis ego dixerim, sed cur literis eam prodimus? Ne scilicet videamur ea contemnere, quæ vulgus frequenter cantitat, & quidam circulatoribus serviens scribere non erubuit. Jam Actius debellato domestico hoste, tum nova adeptione duarum Civitatum, finitimis omnibus metuendus esse cœperat, & novum regnum, cujus Joanna soror heredem fecerat, adire statuit. Olim Sardinia ditionis Pisanorum erat, in tres Præfecturas divisa, quas popularium opibus principes usurpaverant; ita tamen ut vestigialis patriæ insula foret, significantes, procurationem dumtaxat suam esse, dominium penes cives. Ergo Actius, ut quod testamento obvenerat, id ratum foret, neque rescindi posset, voluit a Pisanis Civitate donari, quorum consensu id jure possideret, quod Matriona hereditario jure obtinuerat. Ninus, ut alio loco enarravimus, de Gallurarum familia, & pater Joannæ in Sardinis largiter dominatus erat. Morte patris Joanna quidquid paternæ ditionis fuerat consecuta est. Ita consensu Pisanorum jure tertia pars insulæ Actio Vicecomiti cessit. Ii prompti, alacres, & volentes, summo cum gaudio, & honore Actium in numerum civium ascripsere. Actius adire hereditatem ob mortem, quæ brevè subsequuta fuit, non potuit. Ceterùm Joannes rerum potitus, & Ligure subactò, Sardos, qui ditionis Galluræ fuerant, ad obsequium & fidem redigit, Prætoresque, ceu legitime imperaret, imposuit; ita jus omne obtinuit, ut de facto certari amplius non licuerit. Donavere Pisani insignia Galluræ Comitatus Actio. Quadratum vexillum quadrifariam intersecant intercurrentes lineæ, duæ quarum, altera rubra, glauca altera. In fastigio arx, in cujus summo niger Gallus eminet. Amisit per id tempus Actius matrem, quam pro opibus regni, & pietate in parentem magnifico funere extulit, atque in Templo Naboris & Felicis, quod Minorum Fraternitas incolit, & altera appellatione nominant, sepelitur. Sepulchrum adhuc marmoreum, & amplum extat utroque insigni conspicuum, Gallo atque Vipera, forsàn, ut alibi scripsimus, Dantis petulantiam funere, & mausolæo non ignobili taxare voluit. Generosissima fuit domina, singularis prudentiæ, animo infractò, & in adversis patientiæ raro aliàs, vel lectæ, vel auditæ. Ad secundas nuptias hortante fratre transivit. Vix annu. Mediolani in imperio exegit, cum focer pulsus est regno, & opibus. Novem, & amplius annos in exilio vixit. Sustainavit inopem, & errabundum Ricciardus gener, qui magistratum perpetuo in solatium fugæ, & amissarum opum in Tarvisanis dederat. Restituito in patriam, & procurationem rerum Socero, cum viro domum reversa, domesticis, & externis bellis perpetuò agitata, virilem animum in tolerandis laboribus, cavendisque insidiis ostendit. Receperat Placentiam jussu Henrici maritus, sequuta illum, quam seditione civium, & externorum impetu omnia agitarentur, foris intoleranda detrimenta iis, qui partes sequebantur illata forent, amicos solabatur, virum tot malis obrutum sublevabat, ne in adversis deficeret, quamvis Joannes Pontifex execrationibus, & detestationibus Matthæum cum filiis, atque cognatis insectaretur, & ceu nefarios, & Sacrorum exortes ad captivi-

Tom. XXV.

A ratem, & cæcè condemnaret. Magnitudine dirarum, & morte Matthæi tumultu omnia concussa fuere. Principes diversæ factionis Pontificis favore, & armis Roberti succincti ad rebellionem populares concitarunt. Placentini primi rebelles a Vicecomite defecerunt. Mediolani Galeatius suorum popularium, qui jam ædes circumvenerant, insidiis, & viribus diversæ factionis consistabatur Placentiam. Matriona cum filio adolescente, & præsidio paucorum peditum custodiebat. Urbem interceptiunt, & Prætorium adversarii circumveniunt. Matriona repentinum, & salutare consilium cepit. Irruperant in ædes hostes, portas, & exitus armati observabant. Effugere non licebat. Sparfit Matriona aurum, ad quod diripiendum accurrente præsidio, Actius manus inimicorum effugit. Exulabat Galeatius, sed neque longius fuit exilium; paucos post dies vario eventu vir jactatus, in patriam recipitur. Majus deinde subsequitur discrimen. In perdendos Matthæi filios, invertendasque opes Guelfum omne nomen conjurat Legatus Pontificis, & Regius Procurator affatim pecunias præbebant. Undique concurrentibus auxiliis ad Urbis mœnia castra adnota. Respirare non poterat Galeatius rerum gravitate, fessus, verum in amore matris ac suavi sermone plerumque requievit. Ad occidionem debellavit hostes, sed non desisteabant Pontifex, & Robertus ab ira & bello; reparabant exercitus, cum externis Regibus societatem, & amicitiam denuo inibant. Tanta mole renascentis belli oppressus Galeatius, quem Pontifex titulo imperii submoverat, & hæres os postulaverat, Ludovicum Bavarum in Italiam Galeatius accersit, pecunias pollicitus, ut imperatoria jura vindicare possit Mediolanum quum venisset, accepto regio Insigni, ut præinopia, & ingenita avaritia, auro impleretur, quod sitiebat, Galeatium, & filium, tum illius duos fratres Luchinum, & Joannem in vincula conjecit. Præsentem mortem is intentabat, nisi statim arx Moguntiaca tradita sibi fuisset. Custos, nisi viso Galeatio, cedere præsidio reculabat. Generosissima Leatrix in periculo viri, atque filii non cessavit. Pro arce supplicem cum Ricciarda filia procubuit, custodem obtestata, & obsecrabatur sibi id redderet, quod suæ fidei commissum erat. Peritabat in proposito Custos, ne simul fidem, & opes regni proderet; denique lachrymis, & gemitu Matronæ, atque filæ præsidium deducit. Adducuntur deinde in Æthruicos. Morbo correptus, quem tædio carceris contraxerat, Galeatius interit. Actius præter opinionem, & spem, rem paternam invasit, recuperatis magna ex parte opibus, tum prolatis finibus, sæpiusque devictis hostibus, jam metuendus erat. Beatrix, quam extrema mala pene obruerant, filio in imperium reposito, aliquot annos supervixit. Quod si mala, quæ bis nupta atque vidua sustinuit, consideraveris, miserrimam dixeris. Contra vero si viri, & filii virtutem, tum quæ bona adversis intercurrentibus interpolata, & proinde jucundiora obvenerint æstimare voluerimus, felicem dicere non erit inconveniens. Hic ego addam, quod cum bona venia dictum sit, inter recentiores Italiæ Proceres nullas nuptias felicius conciliatas. Ex his regnum Vicecomitum multis malis, atque cladibus pene ad interitum deductum, defensum, receptum, & ampliatum sit, & nisi in domum Matthæi Vicecomitis

L 2

Bca.

Beatrice deducta foret, nascens regnum corruisset. Quid quod Salucienſes Proceres hinc prognatos invenimus. Ricciarda in exilio nata, Thomæ Salutiensii in matrimonium data fuit, unde hinc potentia, & perpetuum nomen patrum memoriâ. Ricciarda altera, Philippo Maria procurante in Estensem domum per legitimas nuptias reversa, ex Nicolao mares duos peperit, Herculem, qui nunc regnat, & Sigismundum. Per hæc tempora Genuenses civilibus malis fatigati, & rerum fessi, ut sub alienigena Principe irarum, & malorum civilium finis daretur, neque per similitudinem, & invidiam civilibus armis perpetuo agerentur, Actio Vicecomiti publico consensu Genuam regendam tradiderunt, & nisi mors intercessisset, in dominium, & potestatem Vicecomitis Ligur venisset. Mortuo Actio urbs discors, & intestinis armis penè exhausta, novum magistratum sine provocacione constituit. Proditum est in Annalibus, quom Populus in concionem vocatus esset, & tœdio civilium dissensionum de tranquillitate, & ocio Urbis consultaret, in tumultu jactatam vocem Ducem, exemplo Venetorum, constitui oportere. Excepta vox fuit, consensu omnium Symon Buccanigra Dux creatur. Hujus pater & avus Præfecturam Populi sub ridicula appellatione tenuerant. Invasit deinde consuetudo, ut ex plebe dumtaxat Gibellina Reipublicæ princeps crearetur. Ita dimissis veterum

A factionum studiis in novam sectam Populus abiit, neque deinceps de principatu primores Populi decertarunt. Ceterum Actius, ut Ludovici Bavarorum Ducis ferociam retunderet, simulque, ut opinione Pontificis Populus reverentior, & magis fidelis redderetur, Benedicto XII. se dedititium professus est. Ea res gratiam cum Pontifice reconciliavit, urbes, & populos sui studiosiores fecit. Moritur hoc eodem anno Aycardus titulo tenus Archiepiscopus, ut supra docuimus; nam repugnante Matthæo & filiis, nisi sub conditione Sacerdotio potiri non potuit. Joannes, cui cura Sacrorum delegata erat, illi sufficitur; erat enim Novariensis sacri Præfectus. Aycardus honorifico funere elatus in æde Minorum sepultus est. Rebus in hunc modum compositis Actius postridie Idus Augusti, ut quidam tradunt, functus naturæ satisfecit. Sepultus in æde, quam intra parietes regni construxerat. Ea deinde Gothardi appellationem habuit, ad quam usque nostra in tempora tertio Nonas Maji, viri atque matronæ frequentes concurrunt, vota que persolvunt, quia Gothardo favente a morbo liberantur, quem nulla medicina tollere potest. Prior appellatio ædis sub Virgine Maria, & Joanne Baptista. Vota repetens Actius Gothardi nomen indidit, ab his credo persuasus, qui conclamato morbo nullam opem, nisi a Deo exposcendam dixere.

Explicit Liber Quartus.

EUGENII IV.

ET

NICOLAI V.

PONTIFICUM ROMANORUM

VITÆ

A VESPASIANO AUCTORE SYNCHRONO

SCRIPTÆ

Nunc primum prodeunt

EX MANUSCRIPTO CODICE

ABBATIS LAURENTII MEHUS.

V I N H A I C H

V I N H A I C H

INSTITUTIONAL RESEARCH

1955

CONFIDENTIAL REPORT ON THE

RESEARCH

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

IN EUGENII IV. ET NICOLAI V.
ROMANORUM PONTIFICUM

V I T A S

M O N I T U M

L U D O V I C I A N T O N I I
M U R A T O R I I.

Hæc duorum Pontificum Romanorum Vitas, numquam antea editas, debemus erudito Viro *Laurentio Mebus*, qui easdem e chartaceo Codice descriptas, diligentiae *Philippi Argelati*, cui tot titulis Respublica literaria obstricta est, suppeditavit. Earum Auctor *Vespasianus*, de solo nomine nobis notus, qui ipsas dicavit nobili Viro *Lucæ filio Antonii de Albiziis* Patritio Florentino. Omnia hæc multa cum simplicitate scripta, sed quæ magnificam aliorum eloquentiam pretio superet. Erat enim Auctor non tantum synchronus, sed & eorum, quæ narrat, satis conscius, ita ut colorem veritatis ubique ejus verba præ se ferant. Equidem hæc legens (& certe non sine voluptate) unum tandem dolui, nempe breviorẽ esse narrationem, quam vellem, & excidisse Vitam *Alphonfi I. Siciliae ac Neapolis Regis*, cujus itidem a se compositæ Auctor ipse meminit. Perquam nota, non abnuo, sunt eximii hujus Regis gesta; sed quod pleraque a Scriptoribus manarunt aut ad adulationem aut ad odium pronis, præstitisset ea accipere ab homine, qui justum pretium rebus statuere videtur. Quum vero hic scribat: *Ho composto più Vite per via d'un breve Commentario d'Uomini singolari, che sono stati in questi tempi*, par est credere, plura etiam præter hæc fuisse ab eo literis commendata. Sed quando jacturam ejusmodi reparare non licet, hisce paucis saltem Lector fruatur.

1
[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

[Faint, illegible text]

P R O E M I O
D I V E S P A S I A N O
A L U C A D ' A N T O N I O D E G L ' A L B I Z I
I N P I Ù V I T E D A L U I C O M P O S T E .

AVendo pensato più volte meco medesimo, quanti Uomini singolari sono stati ne tempi passati, e ne presenti, i quali per non essere stati mandati a memoria delle lettere, sono stati quasi dimenticati, e di loro non è memoria niuna, essendo stati nella vita loro in tanta reputazione, che sono stati ornamento alle Patrie loro, donde anno origine, el simile alle Case, e alle Famiglie loro, dando loro perpetua fama, e reputazione, mediante loro singolari virtù. Vedesi che nella Romana Repubblica, tutte le Famiglie nobili vi sono state, anno preso il nome da singolari Uomini anno avuto in casa loro; avendo avuto quella Repubblica copia di Scrittori, sono le cose loro in grandissima fama, e reputazione. Avendo dunque conosciuto quanta fatica sia quella del comporre, e da più è stata lasciata per la sua difficoltà, e massime veduto non essere stimata, ne premiata come si converrebbe a tanta fatica; sonci ancora di quelli, che stanno, per non volere capitare al giudizio di quelli, che son più tosto volti al biasimare, che al fare. Io adunque conosciuto, che lo scrivere è alieno dalla mia professione, e sappiendo, che per questa cagione non posso essere biasimato, ma più tosto lodato da quelli giudicheranno sanz' alcuna passione; e per questo ho composto più Vite, per via d'un brieve Commentario d'Uomini singolari sono stati ne presenti tempi, ed è stata questa composizione assai difficile, avendo a fare ogni cosa per forza di memoria, senza avere chi immitare. Le Vite ho composto nel modo detto, pigliando solo le cose principali di quello anno fatto. La prima Vita sarà quella di Papa Eugenio, nel quale furono tante singolari virtù, e per questo si vede come vogliono esser fatti i Pontefici; sarà l'altra Vita quella di Papa Niccola, che immitò assai Papa Eugenio, sendo stato fatto Cardinale da lui mosso da tante sue inaudite virtù. Alle Vite di questi due Pontefici m'è paruto aggiugnere un degnissimo Re fu ne tempi loro. Questo fu il Re Alfonso nato della principal Casa abbino i Cristiani, e furono in lui, come si vedrà per la Vita sua, infinite supreme virtù. Posto ebbi fine alle dette Vite, pensai a chi io le doveste indirizzare, che avesse qualche giudizio, e che gustasse tanta fatica. Non trovai niuno, nel quale fostero tante laudabili condizioni, quante sono in te. In prima per essere tu nato di nobilissimi Parenti quanti sieno stati, e sieno in Firenze. Aggiugnisi l'esser tu non meno nobile di costumi, e d'infinite virtù, che s'aggiugne alla Nobiltà della Casa tua, come è detto, e come si vede, la Casa tua è stata quella, che sempre ha atteso a conservare il buono stato della sua Città. Delle Vite non dirò nulla, perchè leggendo quelle conoscerai quanta forza abbino avuto le loro singolari virtù. Sicchè adunque con buono e lieto animo riceverai questo mio picciol dono, il quale benchè in verità sia piccolissimo, tu debbi riceverlo allegramente, perchè dal tuo puro, e vero amico t'è stato mandato.

COMMENTARIO
DELLA VITA
DI PAPA EUGENIO IV.
COMPOSTA
DA VESPASIANO,
EMANDATA
A LUCA D'ANTONIO DE GL' ALBIZI
CITTADINO FIORENTINO.

Messer Gabbriello Condolmieri fu di poi Papa Eugenio IV. di nazione Viniziano, Uomo di santissima vita e costumi. Morì il Padre, e lasciollo molto ricco di beni temporali in modo, che conosciuta a buon ora la vanità, e le miserie di questa vita, volle solvere i tenaci legami de' beni temporali delle ricchezze di questo infelice Mondo, e dette per l'amor di Dio ducati ventimila. Dispensati i beni temporali determinò voler essere erede de' beni Eternali, e perchè questo effetto seguitassi, sendo usato con Messer Antonio Viniziano della Casa de' Coreri Gentiluomo, e di grandissima reputazione infino dalla sua puerizia, che fu poi Cardinale di Bologna; insieme con Messer Gabbriello determinarono di rinunziare al Mondo, & alle sue pompe: E perchè questo effetto seguitassi, vollero entrare sotto il giogo d'ell'ubbidienza, e fecionsi Frati di S. Giorgio d'Aliga, che sono quegli, che portano l'abito azzurro. Entrati in questo luogo attelono a farsi perfetti nella vita spirituale mettendosi a fare ogni cosa, come gl' altri con grandissima umiltà. Aveva Papa Eugenio buonissima notizia della lingua Latina, e Messer Antonio il simile, & andando a tutte l'ore di dì, e di notte, non perdeva mai punto di tempo, ò dire l'ufficio, ò leggere, ò orare, ò scrivere. Essendo buono scrittore per occupare il tempo, quanto potea, riscrisse di sua mano un Breviario, in sul quale diceva l'ufficio dipoi, che fu Pontefice. Stando a questo modo in questo Munistero di S. Giorgio, & uscendo ogni dì la fama delle loro singolari virtù. In ogni Munistero d'Osservanti, sempre istà oltre al Portinajo uno de' Frati secondo le loro costituzioni, chi un dì, e di quelli luoghi ci sono, che vi stanno una settimana, per rispondere a forestieri, che vengono al Munistero, e riceverli. Sendo Messer Gabbriello alla porta del Munistero, per quello gli toccava a stare, venne a picchiare l'uscio un Religioso con abito come di uno Eremita. Entrato nel Chiofiro del Munistero, Messer Gabbriello secondo la consuetudine lo prese per la mano, e ricevello con grandissima carità, & andarono, secondo la consuetudine loro, in Chiesa a fare Orazione. Tornati di Chiesa,

Tom. XXV.

A & andando per lo Chiofiro, questo Eremita si volse a Messer Gabbriello, predissegli la elezione del Ponteficato. Dipoi ebbono parlato alquanto insieme, gli disse: Voi sarete fatto Cardinale, e dipoi Papa, e nel vostro Ponteficato arete di molte avversità. Seguirete il decimottavo anno del vostro Ponteficato, dipoi vi morrete. Detto questo prese licenza da Messer Gabbriello, e partissi, e non più lo rividde, nè seppe chi egli si fusse. Questo diceva spesso Papa Eugenio a chi lo voleva udire; e per dar fede a questo Indivino, nel Concilio di Basilea, fu uno degli articoli gli furono opposti contro. Non passò molto tempo, che fu fatto Papa Gregorio della Casa de' Coreri Viniziano Uomo di grandissima autorità, e zio di Messer Antonio compagno di Messer Gabbriello. Fatto Papa subito fece pensiero volere, che Messer Antonio suo nipote fosse Cardinale, che era come s'è detto in S. Giorgio d'Aliga. Richiedendolo il Papa per volerlo far Cardinale, disse non volere essere, se la Sua Santità non faceva Messer Gabbriello, col quale egli s'era allevato, e fattosi Religioso. Fu contento Papa Gregorio. Fatto Cardinale istette Papa Gregorio non molto nel Ponteficato, e venne Papa Alessandro, e di poi Papa Janni. Seguì Martino. Non passò molto tempo, che Messer Gabbriello fu fatto Legato di Bologna, dove si portò benissimo: **C** Morto di poi Papa Martino, avendosi a eleggere nuovo Pontefice, fu eletto Papa Eugenio, & ebbe co' Romani, che sono Uomini scandalosi, differenza, e non era de' primi Pontefici, a quali eglino avefsono fatto il simile. Vennero in tanta iniquità, che gli vollono mettere le mani addosso, & incarcerarlo. Avendo inteso da suoi amici, si cavò l'abito Pontificale, e miseli indosso una cappa d'un Frate, & andandosene a un Porto, che lo chiamano Ripa, entrò in su un legno, e fessli coprire co' bargoni, perchè i Romani non lo conoscessino. Vennero in tanta iniquità, che lo seguirono, e non potendo pigliarlo, come volevano, faetterono nella Galea, e se non fusse, che, come è detto, l'avevano coperto, l'arebbono morto. Volendosi fuggire il vice Cancelliere suo nipote, lo presono, e messono in prigione, dove lo tennero circa di due anni. Montato Papa Eugenio

M 2

in

in su questo legno, se ne venne in Porto Pisano senza nulla, se non la sua Persona propria. Giunto a Pisa si rivestì, e mise in punto, e da Fiorentini gli fu fatto grandissimo onore, e determinò venire a starli a Firenze parendogli luogo accomodatissimo per la Corte. Ordinossi di fargli grandissimo onore. Venne nell'anno MCCCXXXIII., entrò in Firenze del mese di Giugno del detto anno, e gli fu fatto grandissimo onore. Tutti i Cittadini principali della Città gl'andarono incontro, parte a Pisa, parte per la via. Venendo da Pisa si posò al luogo d'Agnolo di Filippo Pandolfini, e stette quivi tanto si mettesse in punto l'onoranza sua, che fu cosa mirabile a vedere. Tutti i Cavalieri, e principali della Città andarono dipoi a Signa, & accompagnaronlo infino a Firenze con tutta la pompa Ecclesiastica, secondo il costume de Pontefici, e più, se più poteva. Era la Città in questo tempo copiosa d'assai Cittadini di riputazione. Venuto il Papa in Firenze gli fu data la stanza in Santa Maria Novella ornatissima quanto dire si potesse. Aveva in questo tempo perduto gran parte dello Stato della Chiesa, il quale in breve poi lo racquistò. Sendo in Firenze questo anno del trentatré, venne il trentaquattro del mese di Settembre. A dì otto si prese l'arme per i principali Cittadini, dubitando, che Signori, che erano, non mutassono lo stato. Sendo venuti in piazza, e preso la piazza, Papa Eugenio come Signore, che volentieri entrava di mezzo tra i differenti, com'era suo ufficio, sendo ancora pregato e dalla Signoria, e da altri Cittadini, che desideravano l'arme si posassero senza scandalo, mandò per questo il Patriarca de Vitelleschi Cardinale, che per sua parte disse a quelli Capi principali, che andassono al Papa, che egli acconcerebbe le lor differenze. Andando a bona fede il Papa, e chi aveva l'arme nelle mani, posono giù l'armi, e rimisonli nelle sue mani. Mentre che il Papa praticava l'accordo, i Signori, che erano allora, confinaron Messer Rinaldo degli Albizzi, e figli, e Messer Ridolfo Peruzzi, & altri Cittadini, e rivocarono Cosimo de Medici, che era stato confinato l'anno dinanzi. Veduto questo il Papa prese grandissimo sdegno, parendogli che sotto la fede della Sua Santità e' fussino confinati. Non si potè mai placare la mente della Sua Santità, & avrebbe fatto ogni cosa per fare che fussero restituiti nella Patria, come si vide nella dimostrazione fece di poi, stando la Sua Santità a Firenze. A questo modo attendeva con ogni diligenza a riformare la Chiesa, e fare ch'è Religiosi stessero a termini loro, e di Conventual fargli Osservanti giusto alla possa sua. Venendo a più luoghi di Religiosi riformò la Santità Sua S. Marco di Firenze, sendo di Frati Conventuali non dell'Ordine di S. Domenico, ma d'altro Ordine, e standovi dentro dieci, o dodici Frati, Papa Eugenio lo riformò, e volle, che Cosimo acconciasse quel luogo per li Frati dell'Osservanza di S. Domenico, a quali il Papa l'aveva dato. Promesse Cosimo alla Santità Sua ispendervi dentro ducati diecimila, & andò a undicimila; e riformò la Badia di Firene. Bench'ella fosse di Osservanza, niente di meno aveva Abate perpetuo, e dubitando la Sua Santità, che la Badia col tempo vacando a tempo d'un altro Pontefice non andasse in Commenda, dette a quello

A Abate, che era Portogallese, una Badia in Portogallo, e sommesse la Badia di Firenze alla Congregazione di Santa Giustina, e volle, che si facessero Abati annuali, come si fanno infino al presente di. Mise l'Osservanza nel Monastero di S. Salvi dell'Ordine di S. Gio. Gualberto, & ordinò Abati al medesimo modo della Badia, e fece venire d'Arezzo un fratello d'Alamanno Salviati, Uomo di santissima vita, & uno de Niccolini d'Arezzo, che si chiamò D. Calvano, e col mezzo di questi due Religiosi riformò quel Monastero. Il fratello d'Alamanno era stato grandissimo Mercante, e tornò a Firenze molto ricco, & avendo veduto prova della fallacia del Mondo, restituì quello gli parve avere soprascienza, & il resto di giusto, & onesto guadagno dette per l'amore di Dio; e fatto questo sen'andò al tutissimo nido della Religione. Ritornando a Papa Eugenio, Settimo Badia antichissima dell'Ordine di S. Bernardo di Cestello, sendo stata parte in Commenda, parte in mano d'uno Abate l'aveva guasta, e Poderi venduti; e dove solevano stare quaranta o cinquanta Monaci, era ridotta a due. Vedendo questa Papa Eugenio la dette al Cardinale di Fermo Uomo santissimo, acciocchè lui la riformasse, e cavasse molti Poderi di mano di certi potenti colla autorità Apostolica. Data la al Cardinale, prese Papa Eugenio certi Monaci della Badia di Firenze, e fecegli entrare in questa Badia, e pigliare l'abito di S. Bernardo, e parte dell'entrate si riferbò il Cardinale a se, e parte ne dette a Monaci, e attese a riavere possessioni, e mettere in punto il Monastero, & ogni dì riaveva un potere. In breve tempo vennono in numero di Monaci più di quaranta. Il Cardinale sendo Uomo santissimo non attendeva ad altro, se non a fare restituire possessioni, & ordinò nella sua vita, che la Badia rimanesse libera a Frati, e fu più assai quello vi mise del suo, che quello che ne cavò. Dette loro Papa Eugenio, ch'era un Monastero di Monache. Essendo Papa Eugenio un dì vi mandò a ordine due Cardinali, Piacenza, e Fermo, & entrati dentro con certi mandati Apostolici, ordinarono, che quelle, che vollono andare a un altro Monastero di S. Donato in Polverosa, v'andarono, e quelle che non vi vollono andare, le renderono a Padri loro. Riformò il Monastero di S. Donato con grandissima difficoltà, e dette Cestello a Frati. E così più Monasteri erano per la terra in varj luoghi, che non si potevano ridurre, gli disse, come Santa Maria della Neve, S. Silvestro, e più altri Monasteri; dove potè ridurregli a viver bene, lo fece, dove non potè gli disse, per levar via gl'inconvenienti vi si facevano. Era la Badia di Fiesole in mano d'uno Abate, che vi teneva uno, o due Cappellani. Papa Eugenio gliela tolse, e misevi i Canonici Regolari di S. Agostino. Di poi Cosimo de Medici vi fece la muraglia, che v'è al presente. E' dette a detti Frati Santa Maria della Neve, che era un Monastero di Monache, e disfello a fine, che quando venissero a Firenze avessero dove posarsi. Mise l'Osservanza de Servi, la quale vi stette per alquanto tempo; di poi partito il Papa, la cavarono. Attendeva quanto egli poteva a ridurre luoghi in Osservanza, e suo pensiero era di disfare tutti i Conventuali, e fare ogni cosa Osservanza; & usava dire, che se Iddio gli

gli desse tanta grazia, che potesse, che tutte le Religioni ridurrebbe a Osservanza; e fenne quello potè, ma fu impedito. Era il luogo della Vernia in mano di Conventuali, e ridusse in Osservanza, e rendello a questi Frati dell'Osservanza di S. Francesco a fine che non fussino impediti. Pregato da S. Bernardino, spiccò questo membro degli Osservanti dal Generale, e da Vicarij. Solo resta nella giurisdizione del Generale, e feciono eh'egl'aveffono un Vicario da loro, il quale avesse giurisdizione solo sopra gl'Osservanti, e stesfe due, ò infino in tre anni, & il simile fece a Frati di S. Domenico. In tutte le terre della Chiesa, dove egli potè, misse l'Osservanza. In Roma a Santa Maria Araceli, dov'era il Convento di S. Francesco, vi misse l'Osservanza, e così in tutti i luoghi, che potè, fece visitare a Papa Niccola, che era allora Soddiacono Apostolico. S. Gio. Laterano, che era in mano di Preti secolari, e trovò ch'egl'era stato anni 400. successive in mano de Canonici Regolari di S. Agostino, e per questo lo restitui loro, e fevvi murare un grandissimo luogo alle sue spese a uso di Religiosi, e stavavi 50. ò 60. Monaci. Mentre che visse Papa Eugenio, attese, com'è detto, a riformar luoghi sì di Uomini, come di Donne. Scopeto fuori della Porta a S. Piero Gattolini lo riformò, & univvi alcuni luoghi, un Monastero di Donne, & altri benefici a fine vi potesse stare un Convento, come vi sta oggi. Il Paradiso erano poverissimi, & il simile v'unì una Badia, & altri luoghi in modo vi potessino stare. Erano in lui molte laudabili condizioni, che se faranno scritte, non sono inferiori a gnuno degli altri Pontefici sono futi pe' tempi. Confagrò in Firenze con grandiosissima pompa la Chiesa di Santa Maria del Fiore. Il Ponte era coperto di sopra di panni azzurri, e bianchi, ch'era l'arme del Papa. I legni, che reggevano questi panni, erano tutti coperti di mortine, e d'alloro, e d'abeti, & arcipressi. Appiccati i panni dall'un lato, e dall'altro erano drappelloni dall'una Chiesa all'altra. Da lato erano puncali nel medesimo modo dall'uno lato all'altro. In sul palco erano Tappeti coperti dall'una Chiesa all'altra, ch'era cosa mirabile a vedere. Su per questo palco venne il Pontefice con tutti e' Cardinali, e tutta la Corte di Roma, il Papa parato in Pontificali con la Mitera, e tutti i Cardinali con Piviali ricchissimi, e Vescovi Cardinali con le Mitere del damaschino, e Vescovi di Boccaccino bianco, e la Croce innanzi al modo Pontificale, e co' Soddiaconi Apostolici secondo la consuetudine, e la Corte di Roma parata secondo la loro dignità. Era in quel tempo in Firenze una bellissima Corte di Prelati, e d'Imbasciatori d'ogni luogo; in modo, che andando il Pontefice, e tutta la Corte di Roma sopra quel Palchetto, e tutti i Popoli a piè, ch'erono un concorso di tutti i Popoli d'intorno, e discosto de' Giudici de' Fiorentini. Venuti in Santa Maria del Fiore il Pontefice con tutta la Corte, la Chiesa era ornatissima, e piena d'ornamenti, e di panni, e d'altre cose usitate ad una simile Solennità. Era fatto l'Altare dignissimo, tutto coperto di tappeti, dove stava el Collegio de' Cardinali, e Prelati, el Papa in una sedia coperta tutta di damaschino bianco a oro . . . . ., & eravi intorno panche, dove stavano i Cardinali. Era la sedia del Pa-

A pa dal lato, dove si dice il Vangelo, dall'altro lato stavano i Cantori. Intorno al Papa era il Collegio de' Cardinali, e dall'altra mano Vescovi, & Arcivescovi, e Prelati, e gl' Ambasciatori ritti presso al Papa secondo la loro dignità. Cantò la mattina il Papa la Messa Pontificale secondo la loro consuetudine. Fu questa delle degne cerimonie fusse fatta già è lungo tempo. Confacrò S. Marco di Firenze, dove intervenne tutta la Corte di Roma, nel medesimo tempo.

B Stato Papa Eugenio per alquanto tempo in Firenze, si partì, & andonne a Bologna, e stato a Bologna n'andò a Ferrara. Essendo stata gran tempo la disunione della Chiesa Romana con la Greca, pensò Papa Eugenio volergli far passare in Italia alle sue spese, a fine che s'uniffono colla Chiesa Romana. Passò lo 'mperadore di Costantinopoli, & il Patriarca, e tutti i Prelati degni aveva quella Nazione, vennono a Ferrara tutti alle spese del Papa grandissimo numero. Cominciando il morbo a Ferrara, il Papa se ne venne a Firenze, e quivi apparecchiò i luoghi pe' Greci, & ordinò la provvisione loro mese per mese. Venuti in Firenze per consiglio di molti singolari Uomini erono in Corte di Roma, si fece in Santa Maria Novella un bellissimo apparato di panche, e luoghi da sedere, e chiamorono il Concilio de' Greci, e perchè in Basilea s'era fatto un Concilio contro a Papa Eugenio, e di principio ebbe grandissimo favore, e turonvi e' Cardinali, e di tutte le Nazioni del Mondo Ambasciatori, ma comincioronfi a partire tutti i Cardinali v'erono, e massime S. Agnolo, ch'era Presidente del Concilio, e per questo cominciò a declinare. Fatto questo Concilio de' Greci in Firenze per consiglio di degnissimi Cardinali erano in Corte, e massime di Piacenza Uomo di grandissima autorità, ferono citare quello di Basilea a quello de' Greci. Indegnati feciono tra loro un Papa di poca autorità, e questo fu Papa Felice Duca di Savoia, che più tempo innanzi avea lasciato lo stato, & erasi dato a vita Eremitica. Fattolo Papa non ebbe ubbidienza di luogo gnuno, se non dello stato suo. Ma non passò molto tempo, che fu contento rinunziare al Papato, e rimanere Cardinale, e Legato solamente in quello Stato. Aveva il Concilio in poco tempo ridotto a nulla col mezzo di questo Concilio de' Greci. Vennono in questo tempo Jacopiti, & Etiopi, e dal Presto-Giovanni mandati al Pontefice Romano, e a tutti faceva il Papa le spese. Fece venire Papa Eugenio tutti li dotti Uomini erano in Italia, e fuori d'Italia, e avendone la Sua Santità in Corte affai, venivano ogni dì presente il Pontefice, e tutta la Corte di Roma a disputare queste differenze, ch'erono tra una Chiesa, e l'altra, che era la principale, e di più importanza, che volevano, che lo Spirito Santo procedesse dal Padre, e non dal Figliolo, e la Chiesa Romana vuole, ch'è proceda dall'uno, e dall'altro. In fine i Greci consentirono alla Chiesa Romana. Era in questo tempo in Corte di Roma, come abbiamo detto in altro luogo, Niccolò Secondino da Negroponte interprete tra Greci, e Latini, ch'era cosa mirabile a vedere di transferire dall'una lingua nell'altra, di Greco in Latino quando i Greci parlavano, e di Latino in Greco. Di poi più lunghe disputazioni cederono i Greci a' La-

a' Latini in tutte le cose discordavano, e gl' Jacopiti, e gl' Etiopi, e quelli del Presto-Giovanni, & un dì solenne venne il Pontefice con tutta la Corte di Roma, e con l'Imperadore de Greci, e tutti e Vescovi, e Prelati Latini in Santa Maria del Fiore, dov'era un degno apparato, & ordinato il modo doveva stare a sedere i Prelati dell'una Chiesa, e dell'altra. Il Papa dal luogo, dove si dice il Vangelo, e Cardinali, e Prelati della Chiesa Romana; dall'altro lato stava lo'Mperadore di Costantinopoli con tutti i Vescovi, e Arcivescovi Greci. Il Papa era parato in Pontificale, e tutti i Cardinali co' Piviali, e Vescovi Cardinali con le Mitere di damaschino bianco, e tutti e' Vescovi così Greci, come Latini con le Mitere del Boccaccino bianco, e parati e' Vescovi Latini co' Piviali, e Greci con abito di seta al modo Greco molto ricchi; e la maniera degli abiti Greci pareva assai più grave, e più degna, che quella de' Prelati Latini. Cantò il Papa una Messa solenne; & infra la Messa si lessono i privilegi fatti dell'unione de' Greci con grandissima solennità; e quivi promisono in futuro non di scordarsi dalla Chiesa Romana, come avevano fatto per lo passato, e sottoscrissero in questi privilegi lo'Mperadore, e tutti i principali erano tra loro. Non vi si trovò il Patriarca loro, perchè sendo già rimasti d'accordo, & avendo consentito, ammalò, & in pochi dì si morì riconciliato colla Chiesa Romana. Il luogo dell'Imperadore in questa solennità, dove si canta la Pistola all'Altare maggiore, e da quel medesimo luogo, come è detto, erano tutti i Prelati Greci. Eravi concorso tutto il Mondo in Firenze per vedere quest'atto sì degno. Era una sedia al dirimpetto a quella del Papa dall'altro lato ornata di drappo di seta, e lo'Mperadore con una veste alla Greca di broccato damaschino molto ricca, con un cappelletto alla Greca, che v'era in su la punta una bellissima gioja. Era un bellissimo Uomo con la barba al modo Greco, & intorno alla sedia sua erano molti Gentil uomini aveva in sua compagnia, vestiti pure alla Greca molto riccamente, sendo gl'abiti loro pieni di gravità, così quelli de' Prelati, come quelli de' secolari. Mirabil cosa era a vedere con molte degne cerimonie, & i Vangeli si dicevano in tutt'a due le lingue Greca, e Latina, come si usa la notte di Natale in Corte di Roma. Non passerò che io non dica qui una singulare loda de' Greci. I Greci in anni MD ò più non anno mai mutato abito. Quel medesimo abito avevano eglino in quel tempo, ch' eglino avevano avuto nel tempo detto, come si vede ancora in Grecia nel luogo si chiama i Campi Filippi, dove sono molte storie di marmo dentrovi Uomini vestiti alla Greca nel modo erano allora. Ritornando dove noi abbiamo lasciato alla solennità dell'unione de' Greci, nella medesima mattina si fece l'unione de' Armeni, de' gl' Jacopiti, e di quegli del Presto-Giovanni, & altri ch'erano venuti per unirsi con la Chiesa di Dio, e di tutta questa solennità, le scritture, avendole ordinate tutte il Cardinale di S. Agnolo, Cesarino, sendo fatte in Firenze, volle il Cardinale per memoria di sì degno atto, ch' elle vi rimanessero, e per questo volle, che tutti gl'Originali di questa unione fussino in Palagio de' Signori ad perpetuam rei memoriam, e fece fare una cassetta

A fornita d'ariento, e messivi dentro tutte quelle scritture, e de' Greci, e de' gl' Armeni, Jacopiti, & Indiani, e donolle alla Signoria. Le tenesse ad perpetuam rei memoriam di sì degno atto. Fatta questa unione, fece Papa Eugenio in Firenze diciotto Cardinali, e pubblicogli tutti in uno medesimo dì, fra quali furono due Greci, Niceno, e Ruteno, e Papa Paolo; e volendo Papa Eugenio compiacere a Fiorentini di due, ò tre Cardinali, si fece fare una nota, e conoscendoli tutti, non fu, se non uno, ch'egli approvassi, e quello fu il Cardinale degl'Alberti Vescovo di Camerino, Uomo dignissimo per bontà, e di buona Casa. Istato Papa Eugenio per più anni in Firenze, nacque qualche scandolo tra lui, e quegli che governavano, in modo, che volendosi partire per andare a Siena, e di poi a Roma, conoscendo non si partiva molto amico della Città, si stette alquanto sospeso della sua partita; e massime perchè i Viniziani per lettere scritte, e per l'Imbasciadore, ch'era in Firenze, confortavano i Fiorentini a nullo lasciar partire, sendo i Viniziani in lega co' Fiorentini. Ebbesene consiglio di più Cittadini, e per i più savj si consigliò, che per nulla si ritenessi, ma lasciasse andare a sua posta; perchè i Viniziani consigliavano di quello non arebbono fatto loro. Autore di questo consiglio di lasciarlo andare, mostrandolo per infinite ragioni, fu Mr Leonardo d'Arezzo, e così si consigliò per tutti, e mandossegli a dire per Mr Agnolo Acciajuoli, che a ogni sua posta andasse dove egli voleva; e così si partì il medesimo dì, & andò alla via di Siena. Non passerò qui, che io non dica delle condizioni di Papa Eugenio di grandissima autorità. In prima egli era grande della persona, bellissimo d'aspetto, macilento, e grave, e di grandissima reverenza a vederlo, in modo, che non era ignuno, che per la grande autorità, che egli aveva in se, lo potesse guatare. Servava maravigliosamente l'autorità del Pontefice; nel tempo, che egli stette in Firenze, mai si lasciava vedere, ne usciva di Casa dov'egli abitava, ch'era a Santa Maria Novella, se non per le Pasque, e per le Feste Solenni dell'anno, & era tanta la devozione, che gl'era a vederlo, che pochi lo guatavano, che per la divozione potessino contenere le lagrime. Intervenne una sera, che andando un uomo d'autorità a parlargli, stava col capo basso, e nullo potè mai guatare in viso, in modo, ch'el Papa se n'avvide, e si gli domandò, perchè teneva la testa così bassa. Rispossegli subito, che egli aveva un'aspetto di natura, che per nulla nullo poteva guardare. Ricordomi più volte essere il Papa co' Cardinali in sur' un palchetto presso alla Porta, ch'entra nel Chioitro di S. Maria Novella, & era la Piazza di Santa Maria Novella piena non solo la Piazza, ma tutte le vie, che vengono in su detta Piazza, & era tanta la divozione de' Popoli, che v'erano, che gli stavano stupefatti a vederlo, che non si sentiva persona, che parlasse, ma ognuno era volto verso il Pontefice, e quando egli cominciava secondo la consuetudine del Pontefice a dire *Adjutorium nostrum in nomine Domini*, si sentiva la Piazza tutta piena di pianti, e lamenti, chiamando a Dio misericordia, per la gran divozione avevano a vedere Sua Santità. Non solo pareva, che que' Popoli vedessino il Vicario di Cristo in Terra,

ma la Sua Divinità . Stava la Sua Santità con grandissima divozione , & il simile tutti i Cardinali gl' erano appresso tutti Uomini di grandissima autorità . Veramente in questo tempo egli pareva quello rappresentava . Venendo ora alla vita sua , egl' era stato più tempo non avea mai bevuto vino , ma acqua fatta con zucchero , & un poco di cannella solo , e non altro . De' cibi non voleva , se non una vivanda sola , & il forte era lessò , e mangiava secondo n'aveva voglia ; e per questo termine avevano sempre parato d'una vivanda sola in cucina a fine , che fosse apparecchiato , quando volesse mangiare , e mai gl' avanzava tempo . Mangiava volentieri frutta , & erbe . Dava udienza a chi la voleva , passato il tempo delle sue occupazioni , e massime a servi di Dio , e a quelli sapeva , ch' erano buoni . Era liberalissimo , e grandissimo datore di limosine , che ne dava a chi glie ne domandava . Non faceva munizioni di danari , ne gli stimava , sempre aveva debiti , perchè non faceva nulla . Aveva in Casa molti Gentiluomini , e di Reame di Napoli , e d'altri luoghi , a quali dava provvisioni , e tenevagli in Casa per l'amor di Dio . Aveva alcuni Nipoti secolari , i quali stavano in Casa del Papa nel medesimo modo . Dello stato temporale della Chiesa non volle avessero mai nulla , parendogli non poter dare quello , non era suo . Delle limosine , come è detto , ne dava a chi glie ne domandava . Un dì un nostro Cittadino , il quale si chiamò Felice Brancacci , sendo in esilio , povero , e fuori della Patria , andando a Sua Santità a domandarli lo sovvenisse nella sua nicità , il Papa fece arrecare una borsa avea piena di Fiorini , e fecela aprire , e disseglie ne pigliasse quello voleva . Felice come vergognoso metteva la mano timidamente , il Papa ridendo seglie volse , e sì gli disse : Mettete le mani liberamente , che io ve gli dò volentieri , e così ne prese quanti egli potè sanz'annoverargli . Non teneva mai munizione in Casa di danari ; come gl' aveva , subito gli dispensava . Un dì sendogli arrecati da quattro , ò cinque migliaja di Fiorini , disse a Mr. Bartolomeo Roverelli , che stava in camera collui , che gli riponesse . Avendo occupazioni gli misse sotto la materassa del letto del Papa in camera , e volendo far dare denari a uno , disse a Mr. Bartolomeo , che arrecasse quel sacchetto ; Mr. Bartolomeo sappiendo , chel Papa avrebbe avuto per male gl'avesse messi nel letto , stava sospeso di togli . Sollecitando il Papa gli arrecassi , fu necessario gli cavassi donde gli aveva messi , alla presenza del Papa , cavandogli del letto . Il Papa ne prese grandissimo sdegno , e sì seglie volse , e ripreselo , che glie li aveva messi nel letto , come se egli gli stimasse molto , e comandogli , che un'altra volta egli non facesse un simile errore a dimostrare , ch'e' denari non si debbono stimare . Aveva al suo governo in Camera sua quattro Religiosi , due dell'Ordine di Santa Giustina , che è la Badia di Firenze , e due degli Azzurrini di quell'Ordine fu Papa Eugenio . Aveva un secolare Prete tutte persone degne . Con questi quattro diceva l'Ufficio , & il dì , e la notte sempre si levava in piè a dir Mattutino . Non mancava mai , dormiva vestito con una camicia di rafia ; & aveva per ordine , che sempre stavano due in camera sua , mentre dormiva , & egli stavo desti , e mutavansi di tre ore

A in tre ore . Quando il Papa si fosse desto , qui vi appresso al letto erano libri , che voleva leggere . Desto accennava coloro , ch' erano alla guardia , e recavasi a sedere , & egli mettevano un guanciale con un libro , e due candele accese ; leggeva quando un ora , e quando due , secondo gli piaceva ; quando non voleva più leggere , accennava , e quegli levavano il libro , e lumi , e così continuava secondo quest'ordine . Era di tanta reverenza , che tutti quelli conversavano collui , non avevano ardite di parlargli . L'aspetto suo era di natura , che arrecava seco tanta reverenza , come ho detto , che non era ignuno non si mutassi , quando gli veniva innanzi . Aveva questa dote mirabile dalla natura . Dipoi vi s'aggiugneva la santità della vita , e la dignità Pontificale . Conservò alla Chiesa di Dio grandissima autorità , che ne Re , ne Principe di quello s'apparteneva alla Chiesa , lo potè mai mutare . Il Re di Franza non volendo osservare alcune cose appartenenti alla Chiesa di Dio , e volendo , ch'el Papa gliele concedesse , se non che non gli darebbe l'obbedienza , in fine l'ottenne . Co' Viniziani ebbe differenza per voler fare delle cose non s'appartenevano a loro contro alla Dignità della Chiesa . Ritornando donde abbiamo lasciato , partitosi Papa Eugenio da Firenze se n'andò a Siena , perchè mal volentieri tornava a Roma per i loro portamenti fatti inverso l'onore di Dio , & inverso la Chiesa . Stato alquanto tempo a Siena innanzi che tornassi a Roma , volle intendere da Romani le condizioni , con le quali v'aveva a tornare . Era tornata Roma per l'assenza del Papa come una terra di vaccai , perchè si tenevano le pecore , e le vacche infino dove sono oggi e' banchi de mercanti , e tutti erano in capporone , & in istivagli , per essere stati tant'anni senza la Corte , e per le guerre avute . Ritornando poi il Pontefice con una bella Corte , si rivestirono , e rassettarono la maggior parte , & ebbono più reverenza alla Sua Santità non avevano avuto per lo passato . Ritornato a Roma mandò Mr. Tommaso da Serefsana oltre a' monti insieme con Mr. Pietro Carvagiale Auditore di Rota , & avendo fatto tutto quello , che fu commesso loro con grandissima diligenza , nel tornare a Roma Papa Eugenio mandò loro a Viterbo due Cappelli Rossi , e furono gl'ultimi Cardinali , che faceste nel suo Pontificato . Giunti a Roma con grandissima pompa , & andando a visitare il Pontefice , per significargli quello avevano fatto nella loro legazione , Papa Eugenio disse a Mr. Tommaso , tu sarai mio Successore . Sendo stato nel Pontificato anni diciotto , una notte sendosi levato a dire Mattutino , cominciò a sospirare , e prese il Breviario avea in mano , e posollo . Quelli quattro Religiosi per la grande riverenza gli portavano , non fu gnuno , che avesse ardite a domandare quello , ch'egli avesse . Papa Eugenio tornò a se , e volse a quegli Religiosi , e disse : Quando l'Ufficio sia finito , domandatemi quello , che io ho , & io ve lo dirò . Ricominciò a seguire il suo Ufficio , e finitolo , questi Religiosi desiderando sapere quello avesse , lo domandarono quello ebbe , quando sospirò . Disse loro , egli s'appressa il fine della mia vita ; perochè quell'Eremita mi disse al Monasterio di S. Giorgio , dove io era Monaco , che io sarei Cardinale , e dipoi Papa , e che io seguirei

guirei il decimottavo anno del mio Ponteficato, di poi mi morrei. Ora io vi sono, e conosco, che poco mi resta della mia vita; e pertanto se gnuno vuole nulla da me, domandatemelo inanzi, che io parta da questa vita, che poco me ne resta. Tutti cominciarono a sospirare, e piangere. Fatto questo il seguente dì fece ferrare la Porta di S. Piero, & andò insieme co' suo di Cala in S. Piero, e giunto presso alla terza Porta, che va fuori, vide un lapide di marmo, dove era scritto Eugenio Papa Terzo, che fu discepolo di S. Bernardo, & egli si volse a quegli, erono con la Sua Santità, e si disse: Qui voglio, che sia una sepoltura allato a questa, che dica Eugenio IV. Tornato nelle sue stanze, non passò molto, che s'ammalò. Sendo malato, si conobbe morire, & attese a tutte quelle

A cose attende un fedelissimo Cristiano, come lui. Sendogli intorno i Prelati, e quegli Religiosi stavano appresso di lui, si volse loro, e sospirando disse: O Gabbriello (ch'era il nome suo) quanto sarebbe stato meglio per la salute dell'anima tua, che tu non fossi mai stato ne Papa, ne Cardinale, ma fossiti morto nella tua Religione! O miseri e noi tutti si conosciamo alla fine nostra. Presi tutti i Sacramenti della Chiesa rendè lo spirito al suo Redentore santissimamente come era vivuto. E questa fu la fine di sì degno Pontefice, lume, & ornamento della Chiesa di Dio. Non avendo fatto questa sua vita, se non secondo un breve Commentario, faranno tante cose degne di scrivere della Sua Santità, se ne farebbe fatto un libro. Basta questo per la via d'un breve ricordo.

FINISCE LA VITA DI PAPA EUGENIO IV.
COMPOSTA DA VESPASIANO.

P R O E M I O
A L L A V I T A
D I P A P A N I C C O L A
C O M P O S T A
D A V E S P A S I A N O,
E M A N D A T A
A L U C A D E G L' A L B I Z I.

Confiderando io più volte meco medesimo di quanto lume sieno stati gli Scrittori appresso degli Antichi, e de' Moderni, per avere illustrato l'opere degl' Uomini singolari, e di molti Uomini degni essere perita la fama loro, per non c'essere chi abbia mandato alla memoria delle lettere l'Opere loro. E se al tempo di Scipione Affricano non fusse stato Livio, Salustio, e altri degni Scrittori, periva la fama di sì degno Uomo insieme collui, ne sarebbe memoria di Metello, ne di Licurgo, ne di Catone, ne d'Epaminonda Tebano, ne d'infiniti Uomini anno avuto i Greci, e Latini. Ma per essere stati degnissimi Scrittori appresso delle dette Nazioni, anno fatto l'Opere loro degne, e sono chiare, e note ne presenti tempi, come se fossero state nel tempo presente, le quali sono anni più di mille, o più. Possonsi dolere gl' Uomini singolari, quando ne tempi loro non sono Scrittori scrivano l'Opere loro. Dal principio ebbe origine Firenze, secondo è comune opinione di Mr. Leonardo, e d'altri Scrittori degni, che vogliono, ch' e' Fiorentini avessero origine da Cavalieri Silani, benchè questa opinione sia molto oscura, e prima pare ancora, che voglia, che la sia stata assai antica, scrivendo ch' e' Fiorentini si chiamavano Fluentini per essere la Città posta in mezzo di due Fiumi, cioè Arno, e Mugnone, e per essere in mezzo di detti Fiumi, la chiamarono *Fluentia*. Questo è gran testimonio della sua antichità, e aggiugnasi a provar questo la forma del Teatro si vede, el Tempio di Marte, cioè S. Giovanni, che si vede esser cosa antichissima, e certi Acquedotti sono parte in piè, & a tutte queste cose bisogna andare per congetture, per non essere stati Scrittori l'abbino mandati a memoria delle lettere, e per questo bisognò a Mr. Leonardo, avendo a scrivere la Storia Fiorentina, durare una grandissima fatica, non ne trovando notizia gnuna, se non d'anni circa 150. Del resto bisognò sopperire coll' autorità di queste cose nominate di sopra. Vedesi, che dal principio della Città di Firenze a Dante, non furono Scrittori, che sono più d'anni mille. Seguitò il Petrarca, e dipoi il Boccaccio, che scrissero, ma dell' origine della Città non ne fanno menzione gnuna per non avere notizia. Furono dipoi Dante due altri Poeti Mr. Coluccio, e in Teologia Maestro Luigi Marsilii uomo singularissimo, e il simile in altre facultà, come in Astrologia, Musica, Geometria, Aritmetica, e di questi ancora non è fatto alcuna menzione particolare della vita loro, ma universale da alcuno Scrittore. Alla presente età ha fiorito in ogni facultà Uomini singolari, i quali, se le vite loro fossero mandate a memoria delle lettere, come gl' Antichi, per esservi stati infiniti Scrittori, come furono, in questa età anno fiorito tutte e sette l'Arti liberali d'Uomini eccellentissimi, e non solo nella lingua Latina, ma nell'Ebraica, e nella Greca dottissimi Scrittori, & eloquentissimi, non inferiori a passati. Venendo dipoi alla Pittura, Scoltura, Architettura, tutte queste Arti sono state in sommo grado, come si vede per l'Opere loro anno fatte, e di questi se ne potrebbe nominare infiniti, de quali è mancato la fama loro, solo per non avere chi abbi scritto di loro, e non è mancato per non esserci Scrittori, che ci sono stati eloquentissimi, e dottissimi, ma non anno voluto pigliare questa fatica, conoscendo in prima non c'essere chi la gusti, e chi la stini, come me-

Tom. XXV.

N

rita

rita una tanta fatica . Che si vede , che nel tempo della felice memoria di Papa Niccola , e del Re Alfonso , perchè erano premiati , & avuti in sommo grado , quanti degni Scrittori furono , e quante degne Opere furono e tradotte , e composte mediante i premj dati da sì degni Principi , quanto furono i due nominati , la fama de quali è rimasta eterna , e non solo i premj , ma l'onorarli , e tenergli in sommo grado . Era rimasto dopo questi due Principi un degnissimo Successore , il quale fu il Duca d'Urbino , avendo immitato questi due sì degni Principi d'onorare , e di premiare gl' Uomini letterati , e avergli in sommo grado ; e fu lor Protettore in ogni cosa , & a lui ogni Uomo singulare aveva ricorso in ogni loro bisogno . Perchè a fine e' traduceffino , e componessino , dette loro grandissimi premj : di più Opere e traduffono , e componono , in modo , che feciono per mezzo delle lettere la sua memoria eterna . Mancato il Duca d'Urbino , e non sendo più ne in Corte di Roma , ne in Corte di Principe gnuno che presti loro favore , ne chi gli stimi più , dond' è seguito , che le lettere son perite , e gnuno s'è tirato indietro , veduto esser loro mancato il premio , com' è detto . Sendo stato in questa età , & avendo veduto tanti singolari Uomini , de quali io ho avuto assai notizia , & a fine che la fama di sì degni Uomini non perisca , benchè sia alieno dalla mia professione , ho fatto memoria di tutti gl' Uomini dotti , e conosciuti in questa età per via d'un brieve Commentario . Per due cagioni mi son mosso : la prima a fine che la fama di sì singolari Uomini non perisca ; la seconda a fine , che se gnuno si volesse affaticare a farle Latine , ch' egli abbia innanzi il mezzo , col quale egli lo possa fare . Et acciò che tutti questi Uomini singolari abbino un degno Capitano , il quale e' possino immitare ; e perchè lo spirituale debbe tenere il principato in ogni cosa , metterò Papa Niccola come capo , e guida di tutti , e narrerò tutte le cose a notizia della sua Santità con più brevità sia possibile , & è sì degno Uomo per tante sue laudabili condizioni , che se fosse stato al tempo degl' Antichi , l'arebbono illustrato colle lettere loro . Vedrassi nella Vita di sì degno Pontefice , quanta forza abbino avuto le virtù , perchè si conoscerà non esser venuto a questa Dignità , se non con questo mezzo . Verremo ora alla Vita di sì degno Pontefice .

COM-

COMMENTARIO
 DELLA VITA
DI PAPA NICCOLA
 C O M P O S T A
DA VESPASIANO,
 E M A N D A T A
A LUCA DE GL' ALBIZI.

Maestro Tommaso da Serezana, che dipoi fu Papa Niccola V., nacque in Pisa d'umili Parenti. Dipoi per le discordie civili fu confinato il Padre, e andò per istanza a Serezana, e ne' teneri anni di Maestro Tommaso il Padre gli fe' dare opera a Grammatica, la quale per la prestanza del suo ingegno imparò presto. Morì il Padre essendo Maestro Tommaso d'età d'anni nove, e lasciò di maschi Maestro Tommaso, e Messer Filippo, che fu poi Cardinale di Bologna. Ammalò Maestro Tommaso nella detta età. Vedutolo la Madre ammalato, sendo vedova, & avendo in questi figliuoli grandissima speranza, stava in grandissima ansietà, e dolore; e pregava Dio con assidue orazioni, che le liberasse questo figliuolo. Stando in queste assidue orazioni, & essendo il figliuolo ammalato di morbo, dubitando non si morisse, sendo andata a dormire, circa al fare del dì non le parendo dormire, fu chiamata per nome, e dette: *Andrevola* (che così era il nome suo) non dubitare, ch'el tuo figliuolo sarà libero; e parevagli in quella visione, che al figliuolo fusse messo in dosso gl'abiti Pontificali, e dittole, ch'el figliuolo sarebbe Pontefice, e che la stesse con ferma speranza, che questo, che le diceva, sarebbe. Risentendosi dal sonno, subito andò a vedere il figliuolo, e trovollo assai migliorato, e a tutti quelli di casa disse la visione aveva avuta. Liberato il fanciullo la Madre per la ferma speranza aveva della visione, subito sollecitava il fanciullo, che seguitasse ne' suoi studj, con tutto non bisognava, perchè di tua natura v'era sollecitissimo. Seguitò in modo, che in età d'anni sedici aveva bonissima notizia della Grammatica, e udito, e veduto assai cose nella lingua Latina, le cominciò in questa età a dar opera a Loica. Pervenne dipoi a Filosofia, e Teologia. Partissi da Serezana, & andonne a Bologna per poter seguitare ne' suoi studj, leggendovisi in ogni facoltà. Seguitò a Bologna in Loica, & in Filosofia, dove fece grandissimo frutto. In brieve tempo diventò dotto in tutte sette le Arti Liberali. Stette a Bologna fino all'età d'anni XVIII. Fatto Maestro nell'Arti, sendogli mancato denari, gli fu necessario andarsene a Serezana alla Madre, che

Tom. XXV.

A s'era rimaritata, per avere denari per superire alle spese. La Madre era povera, il marito non molto ricco, dipoi non gl'era figliuolo, ma figliastro. Non potè ottenere d'averne da loro denari. Determinò di seguitare gli studj. Fece pensiero di venire a Firenze Madre degli studj, e d'ogni virtù in quel tempo. Subito giunto a Firenze trovò Messer Rinaldo degl'Albizi Uomo singularissimo, che lo tolse per insegnare a figliuoli con buon salario, come giovane d'affai virtù. Finito l'anno con Messer Rinaldo, si partì da Firenze Messer Rinaldo, e per volere stare nella Città, s'acconciò Maestro Tommaso con Messer Palla di Noferi Strozzi, e da lui ebbe bonissimo salario, & il simile da Messer Palla in casa sua fu molto onorato per le sue virtù, acciò ch'è figliuoli l'avevano in riverenza. Finito l'anno aveva guadagnato tanto con questi due Cittadini, che gli bastava a ritornarsi a Bologna ne' suoi studj, benchè in Firenze non perdesse tempo, che si leggeva in ogni facoltà. Avuto Maestro Tommaso tanti danari gli bastavano a suoi studj, si partì da Firenze, & andossene a Bologna per seguitare ne' suoi studj, e così fece per venire, dove egli desiderava, ch'era la Teologia. In brieve tempo, sendo dottissimo in Filosofia, e Maestro dell'Arti, si dottorò in Teologia nel XXII. anno. Fu richiesto da Messer Niccolao degl'Albergati Vescovo di Bologna dell'Ordine de' Frati di Certosa, dipoi Cardinale di Santa Croce, andasse a stare con esso lui. Andato, e conosciuta la sua virtù, gli dette tutto il governo di Casa sua. Avendo preso questo governo, non perdeva un ora di tempo; seguitava nelle disputazioni, ne' circoli. Essendo Maestro in Teologia, come da lui udì, vide tutto il Maestro delle Sentenze con tutti quegli l'avevano comentato, perchè, dove mancava l'uno, sopperiva l'altro. Aveva non solo notizia de' Dottori moderni, ma di tutti gli antichi, così Greci, come Latini; & erano pochi Scrittori nella lingua Greca, o Latina in ogni facoltà, che egli non avesse veduto l'Opere loro, e la Bibbia tutta aveva a mente, e sempre in suo proposito l'allegava. Perongli questi testi della Scrittura Santa grandissimo onore nel suo Ponteficato nelle risposte aveva a fare.

 Nell'età d'anni XXV. si fece Sacerdote per le mani del Cardinale di Santa Croce.

Non passò in molto tempo, che sentendo Papa Eugenio la buona fama del Vescovo di Bologna, lo fece motu proprio Cardinale, e fu titolato in Santa Croce di Jerusalem, e bisognò andasse a stare a Roma. Maestro Tommaso sendo con lui n'andò a stare a Roma, dov'erano infiniti singolari Uomini, co' quali Maestro Tommaso del continuo, quando gl' avanzava tempo, era in disputazione o di Teologia, o di Filosofia, e per non lasciare dell' universale notizia, che io gl' udj dire, che egli aveva trovato per più Scrittori, che Italia era stata in mano de Barbari, tra Gotti, Vandali, Geti, Unni, Longobardi, Eruli, l'avevano tenuta occupata Anni CCCCL. Ch'era maraviglia, come c'era rimasto libri, e cosa alcuna degna. Stando Maestro Tommaso a questo modo in Roma, Papa Eugenio Uomo Santissimo pensò di voler fare l'accordo tra 'l Re di Francia, el Re d'Inghilterra, e Duca di Borgogna. Conoscendo l'integrità, e fede aveva il Cardinale di Santa Croce, d'eterminò mandarlo Legato & in Francia, & in Inghilterra, & al Duca di Borgogna, che fu stimato assai, e dimostrò Maestro Tommaso in questa Legazione assai della sua virtù, & acquistonne assai, & in Corte, e dov'era il Cardinal Legato, fu cagione di grandissimo bene. Il Cardinale col favore, e diligenza di Maestro Tommaso in comporre queste paci tra 'l Re di Francia, il Duca di Borgogna, el Re d'Inghilterra, levò via assai guerre, e dissensiono erano in quegli Paesi. Tornato il Cardinale a Roma con la conclusione di questa pace; piacque assai al Pontefice l'opera sua, e conoscendo la sua disposizione attissima a simili cose, lo mandò nella Alemagna per molte discordie v'erano tra quegli Principi, e stettevi un anno, e tutte, o la maggior parte compose, e tutto si fece, parte colla fede, e bontà del Cardinale, parte con la sollecitudine, e diligenza di Maestro Tommaso. Durovvi dentro grandissima fatica, per la durezza di quegli uomini, che anno del barbaro. Tornato a Roma lo mandò a Ferrara, dove si praticava pace tra 'l Duca Filippo, e Viniziani, e Fiorentini. In questo luogo ancora s'affaticò assai il Cardinale, e Maestro Tommaso di fare questa pace, e non restorono mai, che la conchiusero, che fu cagione di grandissimo bene, ch'essendo tutta Italia oppressa dalla guerra, e perturbazione di gente d'arme, levossi via tutti questi scandali. In tutte queste Legazioni, oltre alla sua diligenza aveva avuta il Cardinale, v'era universale cura della Persona del Cardinale, ch'era molto infermo, e d'ogni cosa universalmente, così della Persona del Cardinale, come di tutta la Casa, e delle cose appartenenti a queste pratiche, era tutta la cura in Maestro Tommaso.

Partitosi Papa Eugenio da Roma per certe insidie gl'avevano fatto contro i Romani ne venne a Firenze, e collui il Cardinal di Santa Croce, e Maestro Tommaso venne a Firenze, dov'erano in questo tempo molti singolari Uomini, & il simile in Corte; e perchè Messer Leonardo d'Arezzo, Messer Giannozzo Manetti, Messer Poggio, Messer Carlo d'Arezzo, Messer Giovanni Aurispa, Maestro Gualsparre da Bologna Uomo dottissimo, & infiniti altri dotti venivano ogni sera, & ogni mattina in sul canto del Palagio, dove disputavano, e conferivano di varie cose, Maestro Tommaso subito aveva accompa-

gnato il Cardinale a Palazzo, se ne veniva in sur una mula con due famigli a piè, & il più delle volte era vestito d'azzurro, e famigli con gl' abiti, o di moscavoliere, o di azzurro chiuso lunghi colla berretta da Preti in capo. Non erano le pompe in Corte di Roma, come sono al presente. Era del continuo nel luogo detto di sopra a disputare, o in Corte di Roma a disputare, e conferire, ch'era veementissimo disputatore. Partendosi Papa Eugenio da Firenze, n'andò dipoi a Bologna, & il Cardinale era Vescovo di Bologna. Stava la Casa del Vescovado, come stanno le più delle de' Preti, che sono male a ordine. Giunto Maestro Tommaso a Bologna, il Cardinale cominciò a ragionare collui d'edificare quella Casa dal Vescovado, e dette la commessione a Maestro Tommaso, che facesse lui; in brevissimo tempo fece riedificare la Casa del Vescovado tutta di nuovo.

Partito poi il Papa da Bologna, n'andò a Ferrara, dove Papa Eugenio cercava, che Greci venissero all'unione colla Chiesa Romana, e per questo mandò in Grecia, e fece in modo, che furono contenti venire tutti i principali di quella Nazione a Ferrara; & il Papa fu contento per riducergli al vero culto della Chiesa, di pagare le spese a tutti, così delle loro abitazioni, come il bisogno loro delle cose necessarie. Venne l'Imperadore in Persona, & il Patriarca de' Greci, due principali di quella Religione, e con loro vennero tutti li più dotti erano in tutta la Grecia. Stati per alcun tempo a Ferrara, essendovi cominciato la peste, fu necessario, la Corte si partisse da Ferrara, e tornò a Firenze, e feciono torre Case pe' Greci, ch'erano circa cinquecento tra Vescovi, e Arcivescovi, & altri Prelati si trovavano. Aveva fatto venire Papa Eugenio in Corte tutti e' dotti Frati, Preti, e secolari aveva potuti avere, e fece acconciare in Santa Maria Novella le panche per lo Concilio, e per consiglio di alcuni savj Cardinali lo chiamò il Concilio de' Greci, e richiesono il Concilio di Basilea venisse a questo Concilio, e con questo modo solvettono il Concilio di Basilea, e tollongli l'autorità. Noti ognuno quello fanno i savj Uomini nelle cose d'importanza, com'era questa. Ora in questo Concilio ogni dì innanzi al Papa, & al Collegio de' Cardinali, e di tutta la Corte di Roma si disputava i Latini insieme co' Greci di questo loro errore, che volevano, che lo Spirito Santo procedesse dal Padre solo, non dal Figliuolo; i Latini per la vera sentenza della Fede vogliono, che proceda dal Padre, e dal Figliuolo. Ogni mattina, & ogni sera a questa disputazione de più dotti Uomini avesse Italia, e fuor d'Italia tutti ve gli aveva fatti venire Papa Eugenio, & evavi uno da Negroponte si chiamava Niccolò Secondino, che era mirabile a udire quello faceva Niccolò; perchè quando i Greci parlavano, e facevano gl' argomenti a provare loro opinioni, parlato avevano i Greci, Niccolò Secondino sponeva in Latino de verbo ad verbum ogni cosa, ch'era cosa mirabile a udire; parlavano dipoi i Latini, e rispondevano agl' argomenti de Greci, e Niccolò transferiva in Greco. Trovavasi Maestro Tommaso in tutte queste disputazioni per la parte de Latini, ma de primi il più stimato per la universale notizia avea della Scrittura Santa, de Dottori antichi, come de moderni, e così de Greci, come de Latini.

Aveva Papa Eugenio del continuo cerco di levare di tutto il Mondo l'Ereſe . Erano venuti in Firenze alcuni Etiopi , & Indi , che ſono Criſtiani , & avevano alcuna reſia , e per queſto mandarono alcuno Uomo dotto in quella lingua , fra quali erano certi Frati di S. Antonio , di quegli veri Frati veſtiti viliffimamente , ſcalzi , col cilicio in ſulle carni , e non mangiavano carne , ne peſce , che aveſſe ſangue . Fu commeſſo a Maeſtro Tommaſo da Papa Eugenio , che fuſſe quello , che diſputaſſe con quelle tre Nazioni , e l'Interprete era un Viniziano , che ſapeva ben venti linguaggi , & ogni dì due volte Maeſtro Tommaſo era a diſputare con queſte tre Nazioni per mezzo di quello Interprete . Dopo più tempo fatte queſte diſputazioni , queſti Indiani , Etiopi , e Jacobiti vennero per mezzo di Maeſtro Tommaſo all'unione della Chieſa Romana , della quale unione ſono privilegj pubblici ſu in Palagio de Signori inſieme con quegli de' Greci , che ancora ſ'uniscono colla Chieſa in buona parte , e de Greci , e di queſte tre Sette ſe n'adoperò aſſai Maeſtro Tommaſo . In ogni coſa ſi dimoſtrava la ſua virtù , e non iſtante le laudabili condizioni , aveva boniffima maniera con tutti quegli , che lo conoſcevano . Era facetiſſimo , ne faceva ſe non dir coſe gratiſſime con ognuno , e pochi gli parlavano , che non rimanefſino ſuoi partigiani per i ſuoi laudabili coſtumi , e per la ſua laudabile natura . Facevagli onore la pratica aveva avuta con tutte le Nazioni del Mondo , e ſempre praticato con Uomini grandi , e degni . Era di natura liberaliſſimo con ogn' uno , e quello aveva , non era ſuo . L'avarizia non ſonobbe mai , perchè da lui non avea , ſe non chi non gli domandava . Spendeva più , che non poteva , perchè in queſto tempo aveva più Scrittori de più degni , che poteva avere , e non guardava in pregio . Fidavaſi nella ſua virtù , che ſapeva non gli poteva mancare nulla . Uſava dire , che due coſe farebbe , ſe egli poteſſe mai ſpendere , che era in libri , e in murare , e l'una , e l'altra fece nel ſuo Pontificato . E benchè in queſto tempo egli fuſſe povero , niente di meno e' libri , che faceva fare , tutti voleva , che fuſſino belliffimi in tutte le condizioni . Aveva libri in ogni facultà , in fra gli altri Opere di S. Agoſtino in dodici belliffimi volumi tutti fatti di nuovo con grandiffimo ordine , il ſimile l'Opere de' Dottori antichi , e quelle de moderni . Ogni coſa , che poteva avere , ſpendeva in libri . Aveva pochi libri , che egli non iſtudiaſſi , e poſtillafſi di ſua mano , ch'era belliffimo Scrittore di lettera tra l'antica , e la moderna , in ſu quali libri faceva la memoria , quando voleva trovare nulla . Et ancora oggi in S. Spirito in una Libreria , che ſi chiama del Boccaccio , la quale è di là dalla Libreria de' Frati , che la fece fare Niccolajo Niccoli , e fecevi mettere e libri del Boccaccio . acciochè non ſi perdeſſino , in queſta Libreria è un libro , ch'egli donò a Frati , dov' è Santo Agoſtino *contra Julianum Pelagianiſtam* , e contro altri Ereſi , & è queſto libro tutto poſtillato di ſua mano di quella lettera , ch'io dico . Non andò mai fuori d'Italia in quelle Legazioni col ſuo Cardinale , ch'egli non portafſe qualche opera nuova , che non era in Italia , fra le quali furono i Sermoni di Leone Papa , e la poſtilla di S. Tommaſo ſopra S. Matteo , Opere digniſſime , che prima non erano in Italia ,

A e più altre Opere nuove . Non era Scrittore gnuno nella lingua Latina , del quale egli non aveſſe notizia in ogni facultà , in modo che di ſapere tutti gli Scrittori coſi Greci , come Latini ; & avendo avuto a ordinare una Libreria in tutte le facultà , non era chi n'aveſſe notizia , ſe non Maeſtro Tommaſo : e per queſto Coſimo de Medici avendo a ordinare la Libreria di S. Marco , ſcriſſe a Maeſtro Tommaſo gli piaceſſe fargli una nota , come aveva a ſtare una Libreria . Mandogli un ordine , che ſtā in modo , che chi non ha avuto quello innanzi per eſſere con grandiffimo ordine , e ſcriſſela di ſua mano , e mandolla a Coſimo , e coſi ſeguitò l'ordine ſuo in queſte due Librerie di S. Marco , e della Badia di Fieſole , & il ſimile ſeguitò in quella del Duca d'Urbino , e quella del Signore Aleſſandro Sforza , e chi arā pe' tempi a far Libreria , non potrà fare ſanza queſto Inventario . Grande obbligo anno tutti i Letterati a Papa Niccola , per lo favore ha dato loro , e per aver dato tanta reputazione a' libri , & a tutti gli Scrittori . Intervenne più volte a Maeſtro Tommaſo , non avendo danari , comperar libri a credenza , e per pagare Scrittori , o Miniatori gli accattava tanto , che dipoi poteva ſopperire .

B Ebbe naturale l'eſſere liberale come miſero , & è queſta della liberalità una benedetta natura , e per l'oppoſito maladetta quella dell' avaro , perchè S. Gio. Griſoſtomo dice , che ſe tutto il Mondo diventafſe oro innanzi a uno avaro , è tanto infaziabile , che mai ſi contenterebbe , e farebbe più facil coſa a un uomo volare per aria , che a un' avaro diventare liberale . L'avarizia è per eſpreſſo contro a natura . Aveva Maeſtro Tommaſo una notizia univerſale d'ogni coſa , & oltre alle ſette Arti liberali , de' governi degli Stati era ſupremo , come ſe mai non aveſſe attelo ad altro , benchè ſempre ſ'era allevato a pratica di coſe grandi , delle quali aveva mirabile giudizio . Con tutti quegli , che parlava d'ogni facultà , pareva ch'egli non aveſſe mai fatto altro , che quello , di che egli ragionava . Divino era l'ingegno , e Divina era la memoria d'ogni coſa . Era un Uomo aperto , largo , ſanza ſapere fingere , o ſimulare , e nemico di tutti quegli fingevano , e ſimulavano . Era nimico di cirimonie , & adulazioni , con ognuno uſava grandiffima diſteſtezza . In tutte le ſue dignità o di Veſcovo , o d'Ambaſciadore , chi l'andava a viſitare , tutti gl'onorava , e voleva , che chi gli voleſſe parlare , gli ſedeſſe a lato , e metteſſi in capo , e quando non voleva , lo pigliava per un braccio , e biſognava che ſedeſſe , o voleſſe egli , o no . Se gl'erano Uomini di condizione , gli accompagnava inſino fuori della Camera , & inſino alla ſcala ſecondo la condizione degli Uomini . Fu un

C di , che Meſſer Giannozzo Manetti l'andò a viſitare , ch'era in Firenze , & andava Ambaſciadore in Francia mandato da Papa Eugenio , e perchè egli l'aveva in grandiffima reverenza , gli fece grandiffimo onore , & iſtato con Maeſtro Tommaſo per alquanto tempo in camera , dipoi nel partire uſcì di camera , e ſegli compagnia contro a ſua voglia inſino in ſala , & inſino alla ſcala , & andava giù in terreno . Stando fermo , e non volendo , ch'egli andafſe più giù , biſognò ch'egli aveſſe pazienza , eſſendo nell'Oſteria del Leone , che non ſolo volle andare inſin giù , ma volle andare inſino fuor dell' uſcio dell' Albergo , ſe

D E

do Ambasciadore di Papa Eugenio com'è detto. Fatto questo atto si volse ad alcuni, che v'erano, e disse molte lodi di Messer Giannozzo. Infra l'altre lodi, che disse di lui, furono, ch'egli era così degno Cittadino, che non farebbe inferiore a niuno, che n'avesse avuto la Romana Republica, quando ella fu nel più chiaro stato, ch'ella fosse mai. Fu di natura sua con quelli aveva conversazione di Casa modestissimo. Vero è voleva essere inteso a un cenno; tanto era diligente in tutte le cose aveva a fare, così voleva, che fusse suo. Era di natura collerico, ma egli la sapeva temperare benissimo colla sua prudenza. I famigli aveva al suo servizio, non n'aveva niuno Taliano: tutti erano, o Tedeschi, o Franciosi. Sendo un dì domandato, perchè non teneva Taliani, rispose: *Perchè gl'anno l'animo troppo grande, e tuttavia vorrebbero andare più alti. Il Francioso, el Tedesco ad ogni esercizio, che tu lo metta, purchè gl'abbia il suo bisogno, stà contento, e non vuole andare più alto si stia, e mettilo a che vile esercizio tu vogli, che sono fedelissimi.*

Stette più tempo Maestro Tommaso senza Beneficj, perchè non si davano, come si fanno oggi, a ogn'uno. Il primo ufficio, ch'egli ebbe, fu, che essendo in Firenze, Papa Eugenio lo fece Suddiacono Apostolico, che sono quegli, che portavano la Croce innanzi al Papa, & alla Messa gl'amministravano, & uno di loro dice la Pistola nelle Messe Papali. Sono questi Suddiaconi di due ragioni, numerarj, e non numerarj. I numerarj anno un certo emolumento, che monta l'anno ducati trecento. Di questi numerarj era Maestro Tommaso. Aveva avuto ancora un Archidiaconato in Ferrara, ch'è senza cura d'anime. Altri Beneficj non aveva in questo tempo. Partendosi dipoi il Papa da Firenze, se n'andò a Siena, & il Cardinale e Maestro Tommaso con lui. Ammalò il Cardinale gravissimamente di male di pietra, e morì, e fece testamento con licenza del Papa, e lasciò molte cose a Casa pie, e tutto lasciò a Maestro Tommaso, che eseguì lui. Tanta fede aveva in lui d'anni 22. l'aveva servito. Morto il Cardinale di male di pietra, fugli cavato di corpo una pietra grossa come un uovo d'occa, che pesò oncie diciotto.

Morto il Cardinale, Papa Eugenio motu proprio dette a Maestro Tommaso il Vescovado di Bologna. Non passò molto, che Papa Eugenio n'andò a Roma, dove giunto, e conoscendo la virtù di Maestro Tommaso, lo mandò Ambasciadore a Firenze per cose di grandissima importanza. Era Papa Eugenio in questo tempo molto alterato co' Fiorentini. Essendo una sera colla sua Signoria, si dolse delle differenze avevano col Papa, e disse, che per questo sdegno aveva fatta lega più tempo fa col Re Alfonso, e col Duca Filippo, come appresso si vede. Stato alquanto in Firenze, e compiuta la sua commessione si tornò a Roma, e'l Papa di nuovo lo mandò Ambasciadore al Re Alfonso per cose importantissime appartenenti a questa indignazione del Papa contro a' Fiorentini. Stato a Napoli, e finita la sua commessione se ne tornò a Roma. Veduto com'egli s'era portato in queste due Legazioni, lo mandò Ambasciadore in Francia, e nella Alemagna per cose importantissime, e fece quel medesimo aveva fatto in queste due Legazioni. Ritornato a Roma, lo mandò Papa Eugenio

A lui, e Messer Giovanni Carvagiale Spagnolo Auditor di Roma Uomo singularissimo in Francia, e nella Alemagna. Passarono da Firenze, & avendo avuto el Vescovado di Bologna, e lasciato i due Beneficj, che aveva, ch'era il Suddiaconato, e l'Archidiaconato, e non ubbidendo Bologna alla Chiesa, non aveva entrata niuna, e per questo Papa Eugenio lo fece fare Vesecamarlingo, e per essere Vescovo di Bologna aveva perduto l'essere Accolito, e l'Archidiaconato, e Bologna non dando ubbidienza al Papa, ritenevano l'entrate del Vescovado. Le prime parole che m'usò sendo in Firenze, quando gli parlai, furono, che Papa Eugenio era povero, e lui poverissimo, perchè non aveva altre entrate, che quelle del Vescovado, e del Vescovado non aveva nulla; e che Papa Eugenio, ch'era liberalissimo, non avendo denari, non gl'aveva potuto dare tanti denari, ch'egli si conducesse a fatica nella Alemagna. E poi mi si volse, e disse: *E' bisogna, che tu vadi a Cosimo, e preghilo, che mi serva di cento ducati per di qui alla tornata, e digli la cagione.* Andato a Cosimo disse: *Io voglio far meglio, che quello mi domanda, e subito mandò Ruberto Martegli, e disse avere commessione da Cosimo de' Medici di fargli una lettera generale a tutte le compagnie, & a corrispondenti, che pagassino quella somma, che Maestro Tommaso volessi.* Parve a Maestro Tommaso troppo grande liberalità, e disse a Ruberto, che ringraziasse Cosimo per sua parte. Usogli Ruberto molte umane parole, dimostrandogli la buona disposizione di Cosimo inverso la sua Signoria. Dirò qui quello, che intervenne una mattina prima, che partisse; invitò l'Ambasciadore Bolognese a desinare, ch'era in Firenze, e questa mattina mi vi trovai ancora io. Era in questo tempo l'Avvento, e Maestro Tommaso lo digiunava, e faceva Quaresima, e benchè fusse in cammino, se provedere all'Ambasciadore degnamente. Posto a tavola innanzi cominciò a desinare, pigliò in mano le Collazioni di S. Giovanni Cassiano, e disse: *La mia consuetudine è sempre, o in cammino, o dove io mi trovo, di leggere nel principio del mangiare.* Aveva secondo la sua consuetudine in tavola due guastaduzze, che tenevano due bicchieri per una, l'una piena di vermiglio, l'altra di bianco, & inacquato molto bene, e appena, che le finisse di bere. Questa parte ho io posta per alcuni malevoli, & invidi, che l'anno voluto calunniare del bere, non lo conoscendo, perchè nel suo Pontificato faceva venire alcun vino, che fusse buono; ne lo faceva per se, ma solo per certi Prelati, e Signori, o di Francia, o della Alemagna, o d'Inghilterra, dove egli era stato, & avevano grandissima cognizione, e quando venivano a Roma, gli faceva presentare. Questa era cagione del vino. Sendo la mattina a tavola si volse all'Ambasciadore Bolognese, e disse: *E' mi duol bene, che per non mi avere data l'entrata del Vescovado di Bologna, voi m'avete condotto, che se io ho voluto vivere, m'è convenuto vendere delle più care cose, che io avessi, che sono i libri; ma più mi dispiace ancora, ch'el Vescovado, che è casa di Dio, voi l'abbiate fatta casa di Saccomanni, e tutti quegli vi vengono a Bologna, gli mandate al Vescovado. Sia con Dio; qualche volta vi riconoscerete voi de' vostri errori.*

Partitisi da Firenze se n'andarono gl' Ambasciatori , e in Francia , e nella Alamagna , e dirò qui quello mi disse di questa Legazione . Dice , che poi tutta l' Alemagna , sendo Legati Apostolici , quando passava per la via , tutti que' Popoli s'inginocchiavano in terra quando eglino passavano , e fu fatto loro grandissimo onore per tutto , per esser Legati Apostolici . Durò loro questo tanto onore fino a Padova . Cominciarono a mancare assai di quello era fatto loro oltre a Monti . Feciono moltissime paci tra colla prudenzia di due sì singolari Uomini accompagnata colla integrità della vita . Andò questa fama infino a Roma di quello avevano fatto , ch'era d'aver adempiuta la loro commessione . Il Pontefice veduto tante laudabili opere di Maestro Tommaso fece pensiero di remunerarlo delle sue buone opere . Tornando i due Legati in Firenze , Maestro Tommaso subito che fu giunto , andai alla sua Signoria , e giunto a lui subito cominciò a ridere , e sì mi disse : *Io ho preso in su la lettera generale di Cosimo dugento Fiorini ; bisogna , che mi presti cento infino a tanto , che io mi conduca a Roma .* Disse andiamo infino a S. Giovanni , che v'era il Perdono , e dipoi andremo a Casa Cosimo . Dissigli , che non bisognava , che io lo farci io . Andò al Perdono , & uscendo di Chiesa trovò Cosimo in su la Piazza di S. Giovanni , e dissegli de' cento Fiorini , che voleva gli prestasse oltre a dugento aveva avuti in su la lettera generale . Rispuoteli e cento , e tutta quella somma , che voi volete , faranno al vostro piacere , e poi gli disse , *e' verrà a voi Ruberto Martegli , e daravvi quella somma , che voi vorrete .* Venne subito Ruberto a lui con commessione , che gli desse quei danari , che volesse ; non volle più di cento Fiorini . Avuti questi danari , l'altra mattina montò a cavallo , & andò alla via di Roma con grandissima reputazione per quello avevano fatto in questa Legazione .

Giunti a Viterbo , senza che niuno di loro ne sapesse nulla , mandò loro Papa Eugenio due Cappelli rossi a Maestro Tommaso da Serezana , e a Messer Giovanni Caravagiale Spagnolo titolato Cardinale di S. Agnolo , e molti Uomini di condizione vennero loro incontro . Giunti presso a Roma tutto il Collegio de' Cardinali con tutta la Corte di Roma , & Ambasciatori , che v'erano , vennero loro incontro , che fu grandissima pompa l'entrata loro . Giunti a Roma andarono a piedi della Santità di Papa Eugenio , & isposono la commessione data da Sua Santità , e quello avevano fatto dal dì , che s'erano partiti , infino a quel dì . Dipoi Maestro Tommaso fece una dignissima Orazione al Pontefice , e ringraziollo del beneficio gli aveva fatto della Dignità del Cappello aveva dato a loro , referendone infinite grazie alla Sua Santità , & al Collegio de' Cardinali con parole molto ornate secondo la sua consuetudine . Fatto questo li due Cardinali si partirono dalla Sua Santità accompagnati alle Case loro da tutti e' Cardinali , & Ambasciatori v'erano , con quegli medesimi gl'avevano accompagnati all'entrare in Roma . Stando a questo modo , passarono pochi mesi , che Papa Eugenio infermò d'una grande infermità di modo , che in brevi dì passò di questa presente vita santissimamente , come era vissuto . Fu la vita di Papa Eugenio di grandissimo esempio d'osservanza , di de-

gnissimi costumi , e di grande esempio . Morì Papa Eugenio , avendosi a fare secondo la consuetudine l'Esequie sue di nove dì , perchè è usanza di far una Orazione Funebre nella sua morte , fu commesso a Maestro Tommaso Cardinale , e Vescovo di Bologna . Fu recitata tanto degnamente , e con tanta eloquentia , e soddisfece in modo a tutto il Collegio de' Cardinali , & a quelli vi si trovavano , che oltre alla sua singular virtù , sendo nuovo in quel Collegio , questa Orazione mosse e' Cardinali a farlo Papa , & udì da' primi di quel Collegio l'avevano fatto Papa , aggiunta questa degna Orazione all'altre sue virtù . Cognosca ognuno quanta forza anno avuto le virtù di questa natura . Entrati in Conclave i Cardinali alla Minerva senza setta , o intelligenza alcuna ognuno alle Camere sua . Era in questo tempo un dignissimo , e santissimo Collegio di Cardinali . Intervenne a Maestro Tommaso la prima notte essendo in camera nel Conclave una mirabil visione , che dormendo nella camera sua , e pensando della Elezione del nuovo Pontefice , chi eglino avessino a eleggere dormendo in questa fantasia gli parve , che Papa Eugenio gli apparissi con tutti gl'abiti Pontificali in dosso , e pareva che egli gli volesse mettere in dosso , & egli li ricusava . Domandogli Maestro Tommaso , perchè egli gli voleva mettere questi abiti Pontificali , gli rispose , *perchè sarai mio Successore .* Misegli tutti questi abiti Pontificali , eccetto che la Mitria . Risentendosi da quel sonno cominciò a ridere , e volse a quegli , ch'erano in sua compagnia , ch'erano due , e domandandolo di quello rideva , disse loro la visione aveva avuta , non la stimando , ch'ella potesse avere effetto , sendo nuovo Cardinale stato circa di sei mesi , sendo di bassa condizione , non si sendo mai fatta di lui niuna menzione , ne si pensava di poterli venire . Solo v'erano le sue mirabili virtù , e l'opere fatte per lui ne luoghi , dove era andato per Ambasciadore , e d'essere antico Cortigiano stato in Corte di Roma più d'anni 20. molto noto agli Uomini degni per la sua virtù . Venendo all'Elezione del Pontefice , senza intelligenza , o altro , il secondo dì lo feciono uniti tutti d'accordo Sommo Pontefice . Preso , e messo in su la Sedia , come si fa , stette per lungo spazio quasi smarrito , sendogli venuto improvviso , che nullo aspettava , e puossi dire essere stato fatto miracolosamente in diciotto mesi Vescovo , Cardinale , e Papa . E veramente per sua laudabili portamenti . Nel Pontificato dimostrò essere stato fatto per Divina misericordia , per posare Italia , ch'era in tante guerre , & affanni più anni , come si vedrà , che fece nel suo Ponteficato . Non molto dipoi , che fu fatto Pontefice , sendo andato a visitare la Sua Santità , andai a visitarlo un Venerdì sera dando audienza pubblica , come faceva una volta la settimana , questo era uno di quegli dì . Entrando nella Sala , dove egli dava udiencia , ch'era circa un ora di notte , subito entrato nella Sala mi vide , e sì mi disse ad alta voce , che io fusse il ben venuto , e che io avessi pazienza , che voleva essere meco solo . Non passò molto , che mi fu detto , che io andassi alla Sua Santità . Andai , e secondo la consuetudine gli baciai i piè , dipoi mi disse , che io mi levassi , e levossi da sedere , e dette licenzia a ognuno , dicendo , che non voleva dare più udiencia . Andò in una parte segreta allato

a un uscio, che andava in sur un verone di un orto, essendovi forse venti Doppieri accesi. S'erano ascorti quattro, dove era la Sua Santità; accennò, che si discostassino, e rimosso ognuno cominciò a ridere, e sì mi disse: *A confusione di molti superbi, Vespasiano, avrebbe creduto il Popolo di Firenze, che un Prete da sonar campane fosse stato fatto Sommo Pontefice?* Rispuosi, ch'egli avrebbe creduto, che la Sua Santità fusse stata assunta a quella Dignità mediante le sua virtù, e ch'el Popolo di Firenze sen'era rallegrato assai, stimando, che egli metterebbe l'Italia in pace. A questa parte rispuose, e disse, *io priego Dio, che mi dia grazia, che io possa mettere in opera quello, che io ho nell'animo, ch'è di fare; e non ho a usare altra arme nel mio Pontificato, che quella, che m'ha data Cristo per mia difesa, che è la Croce sua, e questa userò in tutto il mio Pontificato.* Dipoi mi si volse, e disse, *tu sai quanti beneficij mi ha fatto Cosimo de' Medici ne miei bisogni, e però ne lo voglio remunerare, e domattina lo farò mio Depositario.* Non si può errare a esser liberale inverso gli Uomini grati. Fu volta, ch'el Banco de Medici nel Giubileo ebbe dalla Chiesa nelle mani più di cento migliaja di Fiorini, secondo udj da Persona degna di fede, che stava con loro. Dissemi poi: *io voglio fare un grande onore a Fiorentini domattina, che dove si dava loro udienza in Consistoro pubblico, io la voglio dar loro, dove si da a' Re, o agli Imperadori, per dar loro questo principio; e far loro questo onore.* Dipoi mi disse: *e' sarebbe bene far rinvocare Filippo dall'esilio;* confortatolo lo faceffe, disse domandarlo in grazia, e così fece. Dipoi gli raccomandai Messer Piero degli Strozzi di dargli qualche Beneficio, disse, ch'el primo vacasse, glie lo darebbe, e così fece, che vacando immediate la Pieve di Ripoli, essendogli portata la supplicazione innanzi, si ricordò della promessa, e segnolla motu proprio per Messer Pietro. Dissemi più volte, che io domandassi quello volevo dalla Sua Santità; come inesperto non gli domandai nulla. Stato per lungo spazio mi disse, *state qui questa sera, e chiamò Messer Piero da Noceto, e disse, domattina desinerete con esso noi.* In Persona venne alla Camera, ch'era allato alla Camera della Sua Santità, e disse *state qui sta notte, e fece arrecare, ch'era di Quaresima, da fare colizione.* Dollesi meco, che la Casa di Papa Eugenio era stata tutta rubata, e ch'el letti della Famiglia aveva tutti accattati. Disse molte cose, che avendo a scrivere i Comentarj della vita sua, le lascierò stare per non parere vogli parlare di me, avendo a parlare di Papa Niccola.

Entrò in questo Ponteficato con grandissima grazia di tutti quelli lo conoscevano, & acquistonne la Sede Apostolica grandissima reputazione per tutto il Mondo, vedendo questa degna Elezione fatta per la sua propria virtù. Tutti gl'Uomini dotti del Mondo vennero in Corte di Roma di loro propria volontà; parte mandò Papa Niccola per loro, perchè voleva stessino in Corte di Roma. Ragunovvisi grandissimo numero di Uomini singolari. Cominciò a dare udienza in Consistoro Pubblico, & i primi Ambasciadori d'Italia d'Uomini di autorità furono i Fiorentini. La mattina dette loro udienza in Consistoro Pubblico. Eravi venuti assai forestieri Uomini

A dotti, e di condizione, e molti venivano ancora mossi dalla fama di Messer Giunozzo Manetti, ch'era uno de sei Ambasciadori, che furono Messer Agnolo Acciajoli, Messer Giunozzo Pitti, Messer Alessandro degli Alessandri, Neri di Gino, Messer Giunozzo Manetti, che in questo tempo non'era Cavaliere, e Piero di Cosimo de Medici. Vennero centoventi cavagli, entrarono con grandissima pompa accompagnati da tutta la Corte di Roma da Cardinali in fuori; e venne ogn'uno (che fu cosa mirabile) a vedere gli Ambasciadori vestiti tutti a un medesimo modo con sei vesti di chermisi ricchissime alto, e basso con le maniche aperte foderate di doffi. La mattina ebbono udienza; la Sala dell'udienza era tutta piena d'Uomini dignissimi. Eravi un Collegio di Cardinali tutti Uomini di laudabili condizioni, e Ambasciadori di tutto il Mondo. Fece Messer Giunozzo una dignissima Orazione, che durò un'ora, e un quarto, e fu nuovo modo d'orare, ch'era stato più tempo non era usato. Fu audito con grandissima attenzione di tutti, che non fu mai Persona si movesse. Il Pontefice stava con grandissima attenzione in modo, che stava coll'animo sospeso, che pareva ch'egli dormisse, & uno di quegli gli stavano appresso, & amministravano, gli toccò il braccio alcuna volta, acciò ch'egli stesse fermo. Finita l'Orazione, ch'era divisa in tre parti, a parte a parte rispuose meravigliosamente, che pareva, che tutta quella Orazione avesse a mente. Acquistossi questa mattina, e la Santità di Nostro Signore grandissima riputazione, & il simile acquistò l'Ambasciadore. In tutte le sue risposte Papa Niccola ebbe grandissimo onore, tanto rispondeva bene, e mandavane ognuno contento.

Attese subito che fu assunto a questa dignità, a levar via scandali, dove egli poté, sendo stato fatto il Duca di Savoia vecchio, che si chiamò Amadeo, dal Concilio di Basilea Papa. Costui era Duca di Savoia, & era fatto Romito, e stavasi in Savoia, un Romitorio aveva fatto. Sendo quasi risoluto il Concilio di Basilea, e partitisi molti Uomini da bene, che v'erano, e non vi rimase persona di condizione. Ne tempi d'Eugenio costui ebbe mezzo, e fecesi eleggere Papa, e private Eugenio, e perchè questa privazione fu di natura, non era d'autorità, ne con ragione niuna, non ebbe ubbidienza, se non dal suo Paese. Entrato Papa Niccola subito attese a unire la Chiesa, e levar via gli scandali, e per questo fece praticare con Papa Felice, che egli renunziasse al Ponteficato, e restasse Cardinale, e Legato del suo Paese con piena autorità, come anno i Legati; e così fu contento rinunziare al Ponteficato con le condizioni dette, e levò la scisma della Chiesa in questo modo, il primo anno del suo Ponteficato. Non pensava mai se non a far paci, & unioni, e posare Italia in pace, e così gli riuscì ogni cosa, e fece pace fra tutte le Potenze d'Italia uniti, e d'accordo con una Lega tra tutti per anni venticinque, con Bolle Apostoliche, e con molti obblighi a chi non l'osservasse, e volle esser Giudice la Sua Santità, & i suoi Successori di tutte le differenze nascessono tra le parti, e benedisse la Pace, e la Lega, & il simile chi l'osservasse, & i contumaci, e quelli non l'osservassino, gli maladisse. Fece in modo, che nel principio del

del suo Ponteficato sendo tutta Italia in guerra, la ridusse in Pace. Pacificò la Chiesa, dipoi pacificò Italia; levò via in tutto la Simonia, che non volle, ch'ella si usasse; ma egli non era Uomo, che avesse avuto ardire di nominarla. Crebbe tanto la fama della sua virtù per tutto il Mondo, che ognuno veniva, o mandava in Corte di Roma, e molte Terre aveva perduto la Chiesa, sanz'arme, e senza alcun tumulto per la sua inaudita fede, e bontà tutte furono restituite alla Chiesa volontariamente. Essendo fatta la Pace, e la Lega, il Re Alfonso n'era stato lasciato fuori da' Viniziani. Ora perchè ogni cosa passasse avendo lasciato i Viniziani il luogo al Re con grandissimo suo carico, dovendo essere nella Lega come Principale, sendo in Lega con loro, Papa Niccola mandò a Napoli il Cardinale di Fermo, Uomo santissimo, e di grande autorità, e a tutte le Potenze d'Italia Ambasciatori, in modo che il Re Alfonso per i preghi di Papa Niccola, e per le persuasioni del Cardinale di Fermo fu contento, e così pacificò tutta Italia. Ogni cosa parve che facesse per autorità dello Spirito Santo, e veramente osservò in ogni cosa quello aveva detto nel principio del suo Ponteficato, di volere la Croce di Cristo per sua difesa, e così sempre l'usò. Credè otto Cardinali tutti Uomini singolari, eccetto ch' il suo Fratello di Madre, non di Padre, che si chiamò Messer Filippo, e s' intitolò dipoi Cardinale di Bologna. Non gli pareva, avendo fatti sette Cardinali sì singolari Uomini, fare il Fratello. Veduto questo il Collegio de' Cardinali lo pregarono tanto, che con difficoltà fu contento di consentire di farlo Cardinale. Dipoi nella pubblicazione de' Cardinali a tutti dette le lodi convenienti. A Messer Filippo disse: *sollecitato, e confortato da alcuni de' nostri Fratelli Cardinali, eleggiamo Filippo in Cardinale, senza darli, o lode, o dire altro di lui. Era Uomo integerrimo, e non voleva dire le cose sue, se non secondo ch'ell' erano, e non altrimenti. E' Cardinali, che fece in compagnia del Fratello, furono i nominati da piè. Messer Latino Orsino antico Cortigiano, e di singularissima Casa, Messer Antonio Catelano grandissimo Filosofo, e Teologo, che pochi ne avea sua età, Messer Niccolò chiamato Cusa dottissimo in tutte sette le Arti liberali, e grandissimo Teologo, Uomo di grandissima autorità, Tedesco di nazione, ma non di costumi, Messer Alano Cardinale di Vignone, Uomo, secondo la Patria, assai dotto in universale, Messer Giovanni Eboracense Uomo singolare, e di grandissima autorità, . . . Tarraconense Catelano Uomo singularissimo, e un altro Cardinale singularissimo chiamato Messer Giovanni Cardinale Eduense Borgognone. Tutti questi Cardinali furono Uomini fatti per propria virtù, altrimenti non gli avrebbe fatti per la sua natura. Il simile ancora, perchè aveva la Chiesa di Dio pochi Prelati di condizione, che Sua Santità non conoscesse. Venne in questo tempo l'anno del Giubileo, che sendo vero Giubileo in fine d'anni L. secondo l'ordinazione della Chiesa, fu a Roma un concorso sì grande, che non è niuno, che lo ricordi mai più. Non fu Signore in tutti e' Cristiani, che non venissero a questo Giubileo. Era cosa mirabile a vedere il gran concorso de' Popoli, che venivano. Erano le strade da Roma a*

Tom. XXV.

A Firenze piene in modo pareano formiche a vedere tanti quanti Popoli v'erano concorsi, in modo, che al Ponte a S. Agnolo fu un concorso di tanta gente di più generazioni, ch'erano fermi, e non potevano andare nequa, ne là, in modo, che volendo andare ogn'uno alle sua Indulgenze, fu tanto il dibattimento tra quelli venivano, e quegli, che v'erano, che vi morì più di 200 tra maschj, e femmine, in modo, che quel caso non potè più avvenire; & in memoria di sì acerbo caso fece fare in piè del Ponte due Chiese piccole in memoria di tanta strage, quanta fu la morte di tanti uomini in questo Giubileo, e se gli seppellire tutti.

B Venne alla Sede Apostolica grandissimo numero di danari; e per questo cominciò il Papa a edificare in più luoghi, e mandare per libri Greci, e Latini in ogni luogo, donde ne potè avere, non guardando a pregio niuno. Condusse moltissimi Scrittori de più degni potesse avere, a quali dava a scrivere di continuo. Condusse moltissimi Uomini dotti; & a comporre Opere di nuovo, & a tradurre de libri non ci fossero, dando loro grandissime provvisioni, sì provvisioni ordinarie, & il simile istraordinarie, che tradotte l' Opere, quando glie le portavano, dava loro buona quantità di danari, acciòchè faceffino più volentieri quello avevano a fare. Dava assai

C provvisioni a Uomini dotti. Congregò grandissima quantità di libri in ogni facultà, così Greci, come Latini in numero di volumi cinquecento. Così nella fine sua si trovò per inventario; che da Tolomeo in qua non si venne mai alla metà di tanta copia di libri in ogni facultà. Tutti gli fece scrivere, non avendo rispetto a pregio costaffino, e pochi luoghi erano, dove la Santità Sua non avesse Scrittori; ch' e' libri non trovava, ne per altra via gli poteva avere, gli faceva scrivere. Avendo condotto a Roma, come innanzi s'è detto, molti Uomini dotti con grandissimi salarj, scrisse a Firenze a Messer Giannozzo Manetti, che venisse a Roma per tradurre, e comporre. Partitosi da Firenze, e giunto a

D Roma, fu ricevuto dal Pontefice secondo la sua consuetudine onoratamente; & assegnollì, oltre all' ufficio suo del Segretario scudi 600. confortandolo alla traduzione di più libri della Bibbia, & Aristotile, & a finire il libro da lui cominciato contra *Judaos, & Gentes*, Opera mirabile, s'ella fusse finita, che finì infino a libri dieci, e tradusse il Testamento nuovo; & il Salterio *de Hebraica veritate* con cinque libri Apologetichi in difesa di questo Salterio, mostrando, che nella Scrittura Santa non è una sillaba senza grandissimo misterio. Intenzione di Papa Niccola era di fare una Libreria in S. Piero per uso di tutta la Corte di Roma, che sarebbe stata cosa mirabile, se si poteva condurre. Ma fu prevenuto dalla morte.

E Alluminò la Scrittura Santa d' infiniti libri, i quali fece tradurre, el simile de Gentili, & alcuni in Grammatica necessarj alla lingua Latina, come l' Ortografia di Messer Giovanni Tortello, che stette con la Santità Sua, e fello sopra alla Libreria. Questo è un degno, e utile libro appresso de Grammatici. L' Iliade d' Omero, Strabone *de situ Orbis* fece tradurre al Guerrino, e davagli d' ogni parte 500 fiorini, ch' era l' Asia, l' Affrica, e l' Europa, ch' erano 1500. scudi. Erodoto, e Tu-

o Tucidide Storico se tradurre a Messer Lorenzo Valla con grandissimo premio della loro fatica, Zenofonte, e Diodoro a Messer Poggio, Polibio a Niccolò Perotto, che quando gli lo presentò, gli donò 500. ducati Papali tutti nuovi in una borsa, e sì gli disse, che quello non era quello, che meritava, ma col tempo farebbe in modo, che farebbe contento. L'Opere di Filone Ebreo Opere degnissime, di che la lingua Latina non aveva notizia; Teofrasto *de Plantis*, questa è degnissima Opera; *Problemata Aristotelis*, questi due tradusse Teodoro Greco Uomo dottissimo, & eloquentissimo; la Repubblica di Platone, e la Legge sua; la Posteriora, l'Etica, Magna Moralia, e Metafisica, e Rettorica la maggiore, el *Trabifonda de Animalibus* di Aristotile a Teodoro Opera degnissima. Opere sacre di Dionisio Arcopagita libro mirabile tradutto da Frate Ambruoso. Erano prima più traduzioni tutte barbare. Udj da Papa Niccola, che questa traduzione era così degna, che la s'intendeva meglio in questo Testo semplice, che non s'intendevano gli altri con infiniti Commenti. V'erano il mirabile libro *de Preparatione Evangelica* d'Eusebio Panfilo, libro di grandissima cognizione. Molte Opere di S. Basilio, di S. Gregorio Nazianzeno, Grisostomo sopra S. Matteo circa Omelie ottanta, ch'era stato anni 500. o più perduto, perchè erano tradotte Omelie venticinque da Oronzio già sono anni più di 500., & era questa Opera assai desiderata, e da gli antichi, e da moderni. Perchè è scritto, andando S. Tommaso d'Aquino a Parigi, innanzi che vi giugnesse, fendogli mostro, disse: *Io vorrei piuttosto S. Gio. Grisostomo sopra S. Matteo, che Parigi*. Avevalo in grandissima venerazione. Questo tradusse il Trabifonda, Cirillo sopra il Genesi, e S. Giovanni, Opere degnissime. Molte altre Opere tradotte, e composte fatte a petitione della Santità Sua delle quali io non ho notizia. Ho scritto solamente quello che ho notizia.

Fu lume, & ornamento Papa Niccola delle lettere, e de' Letterati, e se veniva un altro Pontefice dopo lui, che avesse seguitato, le lettere andavano a un degnissimo grado. Dipoi sempre sono andate di male in peggio, non avendo premio le Virtù. La liberalità di Papa Niccola, e la sua imitazione fece, che molti vi si volsono, che non vi si farebbono volti. In ogni luogo, dove egli poteva onorare i Letterati, lo faceva, e non lasciava a far nulla. Andando Messer Francesco Filelfo a Napoli, e passando da Roma, non avendo visitato Papa Niccola, fendogli detto, come egli v'era, gli fece dire, che l'andasse a visitare. Andandovi gli disse: *Messer Francesco noi ci siamo maravigliati, che sendo voi in Roma non e' abbiate visitato*. Messer Francesco gli rispose: *che portava certa sua Opera al Re Alfonso, e alla tornata aveva fatto pensiero di visitarlo*. Il Papa aveva una scarfella, che portava a lato, dove erano dentro fiorini 500., e si se li cavò della scarfella, e dissegli: *Togliete questi danari per fare le spese per la via*. Questi si chiamano liberali. Aveva una scarfella a lato, dove erano sempre parecchi centinaia di fiorini, e davagli per Dio, & a persone degne; a manate se gli cavava della scarfella, e davagli loro. La liberalità è negli Uomini naturale, e non viene ne da nobiltà, ne da gentilezza; perchè d'ogni generazione s'è veduto liberalissimi, & avarissimi.

A Fece murare Papa Niccola in Roma in più Chiese, e principiò quel mirabile edificio fece fare a S. Piero, dove poteva stare tutta la Corte di Roma. Murò in tutte le Chiese della terra maravigliosi edificij, secondo, che scrive Messer Giannozzo Manetti nella vita sua. Edificò quello edificio, che farebbe bastato quello fe' a uno di quegli Imperadori Romani, che dominarono tutto il Mondo, non che a un Pontefice, che oltre gl'edificij, gl'ornamenti, che fece al culto Divino, costorono un Tesoro. Faceva un bene, ch'egli spendeva, e non ragunava denari, come anno fatto infiniti degl'altri.

B L'anno del Giubileo canonizò S. Bernardino da Massa, co' solenni atti si fanno in simili cerimonie, e miselo nel Catalogo de Santi per infiniti suoi miracoli, e per la mirabil vita sua. Sendo il Papa in tanta gloria, e reputazione, sì d'infiniti edificij, che si facevano fare per la Santità Sua in più luoghi, il simile in far tradurre più libri, in farne venire di più luoghi, in farne scrivere in Roma, & altrove. In questa sua tanta reputazione, e gloria, come fa l'Onnipotente Dio, che vuole, che noi conoschiamo d'essere uomini, e per questo alle volte ci percuote, venne in uno instante in Roma, e per tutto una crudelissima peste, che infino de' Familiari del Papa ammalarono, e morirono, di maniera, ch'el Papa cominciò a temere assai, e intervenne quello, che dice S. Paolo, acciochè per tanta gloria, e magnificenza egli non si estollesse; *Ad Corinthios* dice, e m'è dato lo stimolo della carne mia *Angelus Sathana, qui me colaphizavit, propter quod ter Dominum rogavi, ut discederet a me. Et dixit mihi: sufficit tibi gratia mea, nunc virtus in infirmitate perficitur*. Vedendo il Papa la peste moltiplicare a questo modo, si partì di Roma per andare a Fabbriano. Andando a Fabbriano, a Tolentino ammalò di natura, che credette Maestro Bavera suo Medico, che egli si morisse in modo lo vidde gravato. La notte gli parve, che gl'apparisse Papa Eugenio, e dissegli non dubitasse, che di quella infirmità non perirebbe, e ch'egli camperebbe infino all'ottavo anno del suo Pontificato. La mattina andando Maestro Bavera allui, lo trovò migliorato assai, e dissegli quello gl'era intervenuto la notte. In brevi dì fu liberato, & andò a Fabbriano, & in questa sua stanza di Fabbriano non intermisse ne gl'edificij, che non si seguitassino, ne gli Scrittori, che non seguitassino, e così e' Traduttori; e del continuo si seguitavano tutte l'opere da lui cominciate.

E Ritornato a Roma vennero Ambasciatori dalla Magna dallo Imperadore a impetrare grazia d'essere dalla Santità Sua coronato. Fu contento ch'egli venisse a pigliarla; e così si partì della Magna, e venne in Italia con grandissima pompa di più Baroni, e Signori con maravigliosi ornamenti così de cavalli, come de Signori. Venne in questo medesimo tempo la Donna sua nata della nobilissima Casa di Portogallo, chiamata Leonora. Erano in sua compagnia molti Nobili di Portogallo. Acconciati dipoi a Roma con quegli, ch'erano collo Imperadore, fu mirabil cosa a vedere tanti Signori, e sì mirabilmente ornati di tutto quello si richiedeva a un degno atto, come quello. Entrati in Roma lo Imperadore, e la Imperatrice accompagnati da tutto il Col-

Collegio de' Cardinali , e da tutta la Corte di Roma , e da infiniti Signori in Spirituale , e Temporale , che v'erano , che fu grandissima pompa l'entrata loro in Roma , dette il Papa loro due bellissime stanze parate , una allo 'Mperadore , & una all' Imperadrice , ognuno di per se . Erano in questo tempo a Roma Ambasciatori quasi di tutto il Mondo . Del coronare un Imperadore dal Papa , per essere cosa inusitata , ne dirò qui alcuna cosa udita da chi v'è stato presente , e massime a questa . Era il Papa a sedere nella sua Sedia , dov'era tutto il Collegio de' Cardinali , e tutta la Corte di Roma , e tutti i Legati , che v'erano . Stando il Papa a sedere , venne l'Imperadore nel conspetto del Papa , e veduto il Papa subito s'inginocchiò in terra . Venendo innanzi al Pontefice gli baciò il piè destro , e la man destra . Dipoi il Papa si chinò , e baciollo dal lato ritto . Fatto questo lo 'Mperadore fece una picciola Orazione di preghi , e supplicazioni , che gli dovesse dare Corona . Fatto questo il Pontefice gli rispose gratissimamente secondo il costume suo . Fatto questo si partirono , e tornò alla sua abitazione . L'altro dì dappoi venne lo 'Mperadore , e fece il medesimo atto al Papa di baciargli il piè , e la mano . Passato alcun dì , venne il Pontefice in S. Piero nel medesimo modo , & ordine . Venuto , e posto a sedere , venne l'Imperadore , e l'Imperadrice per pigliare la Corona . Giunti si cominciò la Messa Solenne per lo Pontefice , e nella Messa si dissero per lo Papa certe Orazioni per l'Imperadore . L'Imperadore s'inginocchiò alla predella dell'Altare , & il Papa gli cinse una spada fornita d'oro ; dipoi gli dette nella mano destra lo Sceptro Regale , dipoi gli misse in mano una palla d'oro , nella mano sua ritta . Una Corona ricchissima d'oro piena di gemme si la misse in capo all'Imperadore . Fatto questo stette per alquanto spazio , e si giunse le mani il Papa , e fe' questa Orazione a Dio in questa forma : *Omnipotens sempiternus Deus , qui ad predicandum Evangelium Romanum Imperium preparasti , presta quasumus huic Frederico Terzio novello Imperatori fideli famulo tuo armæ celestis , ut superatis Barbaris , & inhumanis gentibus , ac Catholica Fidei inimicis pacis , securæ , & intrepida tibi serviat libertate .* Detta questa Orazione Federigo rispose in questo modo : *Exaudi , inquit , quasumus Omnipotens , & sempiternus Deus pias , & devotas preces Nicolai tui Summi Pontificis , ut cuncti Ecclesiastici , & seculares Populi , Prælati , Respublicæ , & Principes omnibus Christianæ Fidei hostibus penitus abolitis , atque ad ultimam internecionem usque deletis , liberius servire , atque efficacius famulari valeant , & per hunc certum ac securum omnium Fidelium nostrarum Gentium famulatum , cuncti Christiani homines digna utriusque , & presentis , & futura vitæ præmia consequi mereantur .* Coronato l'Imperadore in questo modo , coronò semplicemente la Imperadrice senza fare altro atto , se non solo con porgli la Corona in testa . Coronati si partirono da Roma l'Imperadore , e l'Imperadrice , e se n'andarono a Napoli a visitare il Re Alfonso , dove fece loro sì grande , e sontuoso onore , non udito in questa età una pompa simile a questa .

Sendo partiti l'Imperadore , e la Imperadrice da Roma , & andati alla via di Napoli , non passò molto tempo , che non ostante tutti

Tom. XXV.

A i beneficij aveva fatti Papa Niccolà al Popolo di Roma in universale , & in particolare a più Cittadini , di natura , ch'era stato lungchissimo tempo , che non era stato Pontefice avesse tanto beneficato i Romani , quanto aveva fatto Papa Niccolà , non ostante questo , certi ribaldi cospirarono contro al Pontefice d'ammazzarlo , & occupare Roma per loro . L'Onnipotente Iddio , che non abbandona chi si fida in lui , non volle , che tanto male avesse luogo , e per questo si scoperte questa congiura , che n'era autore , e capo Messer Stefano Porcari uomo sceleso , e fu preso , e dato al Giudice ordinario , e fu impiccato , e benchè molti fussino nella congiura , lui solo perì ; il Papa , ch'era clementissimo , perdonò a tutti gl'altri la vita . Questo Stefano Porcari , innanzi che venisse il caso , apparve una notte a Papa Niccolà , e parvegli in somnis , secondo che disse poi , costui gli volesse torre lo Stato , e privarlo della vita . Gran grazia gli fece Dio di rivelargli i più de' suoi casi prosperi , come avversi innanzi che fussino . Tutti furono innanzi antiveduti per queste sue visioni , che così si possono chiamare , sendo tutte seguite com'è detto . Non è così gran felicità in questa vita , che gl'Uomini grandi quando tornano a loro , pensandola bene non conoscano essere in una stretta miseria .

C Avendo mandato Papa Niccolà alla Certosa di Firenze per un Don Niccolò da Cortona Uomo santissimo , e per Don Lorenzo da Mantova Prior di Pisa il simile Uomo di santissima vita , vennero questi due a Roma chiamati dal Pontefice , non molto tempo innanzi la sua morte . Sendo giunti a Roma , & andati a visitare il Papa , volle stessono su una camera a lato alla sua per potere esser con loro a ogni sua volontà , perchè gl'aveva in grandissima reverenza , sì per la santità della vita , come d'una grandissima prudenza conosceva in loro ; e da D. Niccolò Priore detto udj , come una sera il Papa venne solo alla Camera loro , & aperse l'uscio della Camera , e trovò e' Frati , che si stavano a sedere a ragionare insieme . Giugnendo il Papa in Camera loro , si vollono levare da sedere ; non gli lascio , e comandò loro , che stessino fermi , e miseli a sedere loro in mezzo , e delle prime cose cominciò a dire , si fu di domandare , se nel Mondo era il più misero , & infelice Uomo di lui , e che in fra l'altre infelicità , ch'egli aveva , si era , che dentro all'uscio della Camera sua non v'entrava persona , che gli dicesse il vero di cosa , ch'egli intendesse , e ch'egli era in tanta perturbazione , che se onestà le pareffe , egli avrebbe volentieri renunziato al Ponteficato , e tornatosi Maestro Tommaso da Serezana , come egli s'era , che aveva più contentamento in un dì , ch'egli non aveva qui in un anno ; e dolsefi con loro infinitamente infino quasi , che ne venivano le lagrime . Conosca ognuno , che dove si stima , che sia una gran felicità , v'è una gran miseria : Il più felice Pontefice fusse stato nella Chiesa di Dio già per lungo tempo , era stato Papa Niccolà ; niente di meno si chiamava il più misero , e'l più infelice , sì che dove si stima una grande felicità , è una gran miseria . Stando a questo modo il Pontefice , seguitava ogni dì nel suo governo di bene in meglio , e a niuno suo parente , e congiunto volle mai dare Stato , o Signoria niuna , se non ussi a tempo di quegli del Pontefice

● 2

scato

scato co' salarij ordinarij, secondo era usato dare. Cardinali non fe' nel suo Pontificato, se non che' primi, avendo rispetto a quella dignità di mantenerla nella sua reputazione, dandola a Uomini degni, e non altrimenti.

Lo star fermo, e le continue occupazioni lo fecero infermare di gotte, e d'altre infermità in modo, che l'ottavo anno del suo Pontificato avendo lui mandato innanzi più mesi per gli due Frati di Certosa nominati di sopra, cioè Don Niccolò de Cortona, e Don Lorenzo da Mantova, che provide l'Onnipotente Dio, che nel tempo di tanta nicosità, dove si disputa della salute dell'anima, egli avesse due Padri sì degni, e sì santi, come erano questi. Sendo gravato d'intensissimi dolori corporali, era tanta la sua costanza, e virilità dell'animo suo, che non era persona, che lo sentisse, ne gridare, ne dolere. Sempre stava con un animo costantissimo; cantava, o faceva cantare innanzi Salmi, & Inni, & Orazioni fundeva a Dio, che gli desse pazienza, e che gli perdonasse i suoi peccati, e questo faceva devotissimamente. Erano intorno alla Santità Sua li due santissimi Frati di Certosa, e molti Uomini degni, i quali in questi suo sì gravi dolori lo consolavano, e lui a tutti umilissimamente rispondeva. Fece molte degne risposte in questa sua infermità, che durò più di; e molte risposte degne, che fece, ne metterò solo una, che fece a Trabatenfe, ch'era appoggiato a piè del letto, e lagrimava. Trabatenfe era Uomo dottissimo in Teologia, e in tutte a sette l'Arti liberali, & eloquentissimo, come lo dimostrò per più sue Orazioni fatte in pubblico. Il Papa avendo i suoi occhi fissi, e volti inverso Trabatenfe, e vedendolo pieno di lagrime, se gli volse con umanissime parole, e disse: *Trabatenfe mio queste tue lagrime volgile allo Onnipotente Dio, e pregalo per me con umili, e devotissime Orazioni, che mi perdoni i miei peccati.* Dipoi se gli volse, e disse: *Ma io ti ricordo bene, che ti muore Niccolajo Pontefice tuo vero, e buono amico.* E dette queste parole volse gli occhi verso Trabatenfe. Ognuno stimi, se gli doveva dolere amandolo come faceva. Detto che ebbe queste parole, furono tante l'abbondanza delle lagrime, e singhiozi gli vennero, che fu necessario si partissi, e non vi potè stare. Erano continuamente appresso di lui li due Religiosi di Certosa, i quali gli amministrano tutti i Sacramenti, e mai nella sua infermità l'abbandonarono, ne il dì, ne la notte.

Intervenue alla Santità Sua quello intervenne a pochi, d'essergli amministrato tutto quello gli bisognava, e per lo corporale, e per lo spirituale, non gli mancò nulla, e fu il fine suo simile alla vita. Udj già dire da Papa Niccola in lode di F. Niccolò da Cortona, che non conosceva Religioso simile a lui; perchè andando il Cardinale di Santa Croce in Francia, & in Inghilterra, stette colloro un anno, che non sapeva conoscere s'egl'era Uomo composto d'anima, e di corpo, ovvero senza alcun senso gli desse noja; perchè diceva non avere mai veduto in lui niuna mutazione, che la stimava più tosto cosa Divina, che umana. Per queste sue inaudite virtù gl'aveva posto tanto amore, & arebbero fatto Cardinale, se non che non volle mai acconsentirlo, allegando, che non si voleva mettere a sì gran pericolo, e che quello

A sperava avere chiaro, non voleva mettere in dubbio, e così si restò senza volere niuna dignità.

Vedendosi Papa Niccola appressare l'ora della sua morte, sendo niente di meno d'uno fortissimo animo, fece chiamare a se tutto il Collegio de' Cardinali, & eranvi ancora molti Prelati, e cominciò a parlare in questa forma, secondo fu notato da chi vi si trovò presente, & è scritto da Messer Giannozzo Manetti Uomo di grandissima autorità, e parlò in questa forma: *Conoscendo io, dilettissimi Fratelli, appropinquarsi l'ora della mia morte, per maggior dignitate, & autorità della Sede Apostolica, io voglio fare un grave, & importante Testamento, non mandato a memoria delle lettere, non iscritto, ne in tavole, ne in membrane, ma a viva voce per più autorità ve lo voglio dire. Udite, prego vi, Papa Niccolajo posto nell'articolo della morte a fare il suo Testamento innanzi a voi Fratelli mia. In prima io rendo grazia all'Altissimo Dio di tanti smisurati beneficj, quanti io ho avuti, cominciando dal dì della mia natività infino al presente di ho ricevuti dalla sua infinita misericordia. Ora questa Sposa di Cristo tanto ornata io ve la raccomando, la quale, in tutto quello ho potuto, l'ho esaltata, e magnificata, come ogn'uno di voi manifestamente conosce, conoscendo così essere l'onore di Dio, per tante dignità, quante sono in lei, e per tanti privilegi, quanti ell'ha, e sì degni, e da sì degno Autore, che è il Creatore dell'universo. Avendo fatto quello, che si richiede a ogni Cristiano, e massime al Pastore della Chiesa, d'essermi confessato sano della mente, e dello intelletto, e dipoi preso il Sacratissimo Corpo di Cristo colla penitenzia, e presa la tavola sua con tutte a due le mani, pregando l'Onnipotente Dio, che mi perdoni i miei peccati. Avuti questi Sacramenti sono venuto all'estrema Unzione, il quale è l'ultimo Sacramento, che è per rimedio dell'anima mia. Di nuovo la Romana Chiesa, quanto io posso, vi raccomando, non ostante, che di sopra l'abbia fatto; ma parendomi questo degl'importanti casi abbiate a soddisfare nel cospetto di Dio, e degl'uomini. Questa è quella vera Sposa di Cristo, la quale egli col suo proprio Sangue la ricomperò, e tutta l'Umana generazione per i meriti sua volle ne partecipassino, essendo tutto il Mondo per lo peccato d'Adamo perito, lo volle ricomperare col suo preziosissimo Sangue. Questa è quella tunica inconsutile, la quale gl'empj Giudei vollono partire, e non poterono. Questa è quella Navicella di S. Piero Principe degl'Apostoli da varie fortune di venti agitata, e niente di meno turbata, e da tante varietà agitata. L'Onnipotente Dio l'ha sostenuta, che non è sommersa, ne annegata. Questa con tutte le forze dell'animo vostro sostenute, e reggete; questa bisogna, che sia ajutata colle buone opere vostre, mostrando buon esempio della vita vostra, e de' vostri costumi; se voi con tutte le forze vostre l'offerterete, & amerete, da Dio ne sarete remunerati, e nella presente vita, e nella futura arete premj sempiterni. E di questo quanto più possiamo, ve ne preghiamo lo facciate dilettissimi in Cristo Fratelli.*

Parlato ebbe in questa forma, levò le mani al Cielo, e disse: *Onnipotente Dio*

con.

concedi alla Santissima Chiesa, & a questi Padri un Pastore, che la conservi, e che l'accresca, dandole un buon Pastore, che vegga, e governi la tua Gregge, accià più maturamente si possa reggere, e governare, e pregovi, e confortovi, & esortovi quanto so, e posso, vi piaccia pregare Dio per me nelle vostre Orazioni. Finito ebbe il suo parlare, alzò il braccio ritto, e con un animo generoso disse: *Benedicat vos Deus, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus*. Parlò con la voce alta, e grave in modo Pontificale. I Cardinali tutti avevano volti gl'occhi a lui, non fan-

za grande effusione di lagrime. E non molto dipoi avendo dinanzi agl'occhi sua una Croce, & i santissimi Religiosi, la santissima anima con orazioni, e prieghi di que' santissimi Religiosi passò della presente vita. Vi furono i detti Religiosi, i Cardinali, & altri Prelati, che è lunghissimo tempo non fu Pontefice, che morisse nella forma morì Papa Niccola, e fu cosa miracolosa, che infino all'ultimo punto non gli mancò mai ne la favella, ne la virilità all'animo. Così morì Papa Niccolò, lume, & ornamento della Chiesa di Dio, e de secoli sua.

I L F I N E.

THE HISTORY OF THE
CITY OF BOSTON
FROM 1630 TO 1880
BY
JOHN B. HENNING

LEONIS BAPTISTÆ
ALBERTI
COMMENTARIUS
DE CONJURATIONE PORCARIA,
CUI PRÆMITTITUR
VITA EJUSDEM SCRIPTORIS,
Nunc primum in lucem prodeunt
EX CODICE MANUSCRIPTO
ABBATIS LAURENTII MEHUS.

V I T A

LEONIS BAPTISTÆ

A L B E R T I.

Omnibus in rebus, quæ ingenuum, & libere educatum deceant, ita fuit a pueritia instructus, ut inter primarios ætatis suæ adolescenterum minime ultimus haberetur. Nam cum arma, & equos, & musica instrumenta arte & modo tractare, tum literis, & bonarum artium studiis, rarissimarumque & difficillimarum rerum cognitioni fuit deditissimus. Denique omnia, quæ ad laudem pertinerent, studio, & meditatione amplexus est. Ut reliqua omittam, fingendo atque pingendo nomen quoque adipisci elaboravit, adeo nihil a se fore prætermisissimum voluit, quo fieret ut a bonis approbaretur. Ingenio fuit versatili, quoad nullam ferme censeas artium bonarum fuisse non suam. Hinc neque otio, aut ignavia tenebatur, neque in agendis rebus fatietate usquam afficiebatur. Solitus fuerat dicere: sese in literis quoque illud animadvertisse, quod ajunt rerum esse omnium fatietatem apud mortales; sibi enim literas, quibus tantopere delectaretur, interdum gemmas, floridatque, atque odoratissimas videri, adeo ut a libris vix posset fame, aut somno distrahi, interdum autem literas ipsas suis sub oculis inglomerari persimiles scorpionibus, ut nihil posset rerum omnium minus, quam libros intueri. A literis idcirco, si quando sibi esse illepidæ ocepissent, ad musicam, & picturam, aut ad membrorum exercitationem sese traducebat. Utebatur pila, jaculo amensato, cursu, saltuque, luctaque, atque imprimis arduo ascensu in montes delectabatur, quas res omnes valitudini potius, quam ludo, aut voluptati conferebat. Armorum præludiis adolescens claruit: pedibus junctis stantium humeros hominum saltu supra transilibat: Cum hasta parem habuit saltantium ferme neminem: Sagitta manu contorta thorace firmissimum ferreum pectus transverberabat. Pede sinistro ab pavimento ad maximi templi parietem adactò sursum in æthera pomum dirigebat manu, ut fastigia longe supervaderet sublimium tectorum. Numulum argenteum manu tanta vi emittebat, ut qui unâ secum afforent in templo, sonitum celsa convexa tectorum templi ferientis numi etare exaudirent. Equo insidens virgula oblonga altero capite in pedis dorsum constituto, & manu ad alterum virgæ caput adhibita in omnem partem quadrupedem agitabat, virgâ ipsâ integras, ut volebat, horas immotâ nusquam. Mirum atque rarum in eo, quod ferociores equi, & fessorum impatientissimi, cum primum contendisset, sub eo vehementer contremiscebant, atque veluti horrentes subtrepidabant. Musicam nullis præceptoribus tenuit, & fuere ipsius opera a doctis musicis approba-

Ata. Cantu per omnem ætatem usus est; sed eo quidem intra privatos parietes, aut solus, & præsertim rure cum fratre, propinquisve tantum Organis delectabatur, & inter primarios musicos in ea re peritus habebatur. Musicos effecit nonnullos eruditiores suis monitis. Cùm per ætatem cœpisset maturefcere, ceteris omnibus rebus posthabitis sese totum dedit studiis literarum; dedit enim operam juri Pontificio, juriq; civili annos aliquot, idque tantis vigiliis, tantaque assiduitate, ut ex labore studii in gravem corporis valitudinem incideret. In ea quidem ægritudine suos perpeffus est affines non pios, neque humanos. Idcirco consolandi sui gratiâ intermissis jurium studiis inter curandum, & convalescendum scripsit Philodoxeos fabulam, annos natus non plus viginti, ac dum per valitudinem primum licuit, ad cœpta deinceps studia, & Leges perdiscendas sese restituit, in quibus cùm vitam per maximos labores, summamque egestatem traheret, iteratò gravissima ægritudine obreptus est. Artus enim debilitati, macritudineque abtumptæ vires ac prope totius corporis vigor, roburque infractum, atque exhaustum eo deventum est gravissima valitudine, ut lectitanti sibi oculorum illico acies obortis vertiginibus, torniibusque defecisse videretur, fragoresque, & longa sibila adinter aures multo resonarent. Has res physici evenire fessitudine naturæ statuebant. Ea de re admonebant iterum, atque iterum, ne in his suis laboriosissimis jurium studiis perseveraret. Non paruit, sed cupiditate ediscendi sese lubricationibus macerans cum ex stomacho laborare ocepit, tum & in morbum incidit dignum memoratu. Nomina enim interdum familiarissimorum, cùm ex usu id foret futurum, non occurrebant; rerum autem, quæ vidisset, quàm mirifice fuit tenax. Tandem ex medicorum jussu studia hæc, quibus memoria plurimum fatigaretur, prope efflorescens intermisit. Verùm quòd sine literis esse non posset, annos natus quatuor & viginti ad Physicam se, atque Mathematicas artes contulit; eas enim satis se posse colere non diffidebat: siquidem in his ingenium magis, quàm memoriam exercendam intelligeret. Eo tempore scripsit ad fratrem de commodis literarum, atque incommodis, quo in libello ex re ipsa perdoctis, quidnam de literis foret sentiendum, disseruit, scripsitque per ea tempora animi gratiâ complurima opuscula (1) *ephebiam*, de religione, *deiphiram*, & pleraque hujusmodi soluta oratione, tum & versu elegias, eclogasque, atque conciones, & ejuscemodi amatoria, quibus plane studiosis ad bonos mores inbuendos, & ad quietem animi prodesset. Scripsit præterea & affinium

(1) MS. habet in margine. S. pagina 2.

suorum gratiâ , ut linguas Latinæ ignavis prodesset, patrio sermone annum ante trigésimum ætatis suæ etruscos libros primum, secundum, ac tertium de Familia, quos Romæ die nonagesimo, quàm iachoarat, absolvit, sed inelimosos, & asperos, neque usquequaque etruscos; Patriam enim linguam apud exterarum nationum per diutinum familiæ Albertorum exilium educatus non tenebat, & durum erat hac in lingua scribere eleganter, atque nitide, in qua tum primum scribere non assueverat. Sed brevi tempore multo suo studio, multa industria id affectus extitit, ut sui cives, qui in Senatu se dici eloquentes cuperent, non paucissima ex illius scriptis ad exornandam orationem suam ornamenta in dies suscepisse faterentur. Scripsit & præter hos annum ante trigésimum plerasque intercenales, illas præsertim jocosas, Viduam, Defunctum, & istis simillimas, ex quibus quoddam non sibi satis mature editæ viderentur, etsi festivissimæ forent, & multos risus excitarent, tamen plures mandavit igni, ne obrectatoribus suis relinqueret, unde se levitatis forte subarguerent. Vituperatoribus rerum, quas conscriberet, modo coram sententiam suam depromerent, gratias agebat, in eamque id partem accipiebat, ut se fieri elimatiorem emendatorum admonitus vehementer congratularetur. De re tamen ita sentiebat, omnibus facile persuasum iri posse, ut sua plurimum scriptio probaretur, quæ, si forte minus, quàm cuperet, delectet, non tamen se inculpandum esse, quandoquidem sibi secus, quàm ceteris auctoribus non licuerit; cuique enim agebat ab ipsa natura vetitum esse meliora facere sua, quàm possit facere. Demum sat est putandum, si quid pro viribus, & ingenio muneri satisfecerit. Mores autem suos iterum, atque iterum perquam diligentissime cavebat, ne a quoquam possent ulla ex parte ne suspitione quidem vituperari, & calumniatores pessimum in vita hominum malum versari agebat. Illos enim didicisse per jocum & voluptatem non minus, quàm per indignationem & iracundiam firmam bonorum fauciare, & posse nullis remediis cicatricem illati eorum perfidia ulceris aboleri. Itaque voluit omni in vita, omni gestu, omni sermone & esse, & videri dignus bonorum benevolentia, & cum ceteris in rebus, tum maxime tribus omnem dicebat artem consumendam. Sed arti addendam artem, ne quid illic factum arte videatur, dum per urbem obambularis, dum equo veheris, dum loquaris; in his enim omni ex parte circumspiciendum, ut nullis non vehementer placeas. Multorum tamen, etsi esset facilis, mitis, ac nulli nocuus, sensit iniquissimorum odia, occultasque inimicitias sibi incommodas, atque nimium graves, ac præsertim a suis affinis acerbissimas injurias, intolerabilesque contumelias pertulit animo constanti. Vixit cum invidis & malivolentissimis tanta modestia, & æquanimitate, ut obrectatorum, æmulatorumque nemo tametsi erga se iratior, apud bonos & graves de se quidpiam, nisi plenum laudis, & admirationis auderet proloqui. Coram etiam ab ipsis invidis honorifice accipiebatur. Ubi vero aures alicujus levissimi, ac sui simillimi paterent, hi maxime, qui præ ceteris diligere simulassent, omnibus calumniis absentem lacerabant. Tam ægre ferebant virtute & ludibus ab eo superari, quem fortuna sibi longe esse inferiorem.

A ipsi omni studio, & industria laborassent. Quia & fuere ex necessariis (ut cetera omit- tam) qui illius humanitatem, beneficentiam, liberalitatemque experti, intestinum, & nefarium in scelus ingratisissimi, & crudelissimi conjurarint, servorum audacia in eum excitata, ut vim ferro barbari immeritissimo inferrent. Injurias istiusmodi ab suis illatas ferebat æquo animo per taciturnitatem magis, quàm aut indignatione ad vindictam penderet, aut suorum dedecus, & ignominiam iri promulgatum fineret. Suorum enim laudi, & nomini plus satis indulgebat, & quem semel dilexerat, nullis poterat injuriis vinci, ut odisse inciperet, sed improbos agebat maleficiis in-
B bonos inferendis facile superiores futuros: Nam satius quidem apud bonos putari sentiebat injuriam perpeti, quàm facere. Idcirco nolentibus lædere contra eos, qui laceßire parati sint, contentionem esse non æquam. Itaque protervorum impetum patientia frangebatur, & se ab calamitate, quoad posset, solo virtutis cultu vendicabat. Bonis & studiosis viris fuit commendatus, Principibusque non paucis acceptissimus. Sed quoddam omne ambitionis, assentationisque genus detestaretur, minus multis placuit, quàm placuisset, si pluribus sese familiarem fecisset. Inter Principes tamen Italos interque Reges externos non defuere uni atque item alteri testes, & præcones virtutis suæ, quorum tamen gratiâ ad nullas vindictas, cum novis in dies injuriis irritaretur, & plane ulcisci posset, abusus est. Præterea cum tempora incidissent, ut his, a quibus graviter esset læsus, privata sua fortuna valeret pulcre pro meritis referre, beneficio & omni humanitate maluit, quàm vindicta efficere, ut scelestos poeniteret talem a se virum fuisse læsum. Cum libros de Familia primum, secundum, atque tertium suis legendos tradidisset, ægre tulit, eos inter omnes Albertos alioquin ociosissimos vix unum reperit fore, qui titulos librorum perlegere dignatus sit, cum libri ipsi ab exteris etiam nationibus peterentur, neque potuit non stomachari, cum ex suis aliquos intueretur, qui toxum illud opus palam, & unâ auctoris ineptissimum institutum irriderent. Eam ob contumeliam decreverat, ni Principes aliqui interpellassent, tres eos, quos tum absolverat, libros igni perdere. Vicit tamen indignationem officio, & post annos tres, quàm primos ediderat, quartum librum ingratum protulit. *Hinc si probi estis, inquit, me amabitis: sin tandem improbi, vestra vobis improbitas erit odio.* Illis libris illecti plerique rudes concives studiosissimi literarum effecti sunt. Eos, ceterosque omnes cupidos literarum fratrum loco deputabat. Illis quæque haberet, quæque nosset, quæque posset ultro communicavit. Suas inventiones dignas, & grandes exercentibus condonavit. Cum appulisse doctum quemvis audisset, illico sese in illius familiaritatem insinuabat, & a quocumque quæque ignorasset, ediscebat. A fabricis, ab architectis, a naviculariis, ab ipsis futuribus, & factoribus sciscitabatur, si quid nam forte rarum sua in arte & reconditum quasi peculiare servarent. Eadem illico suis civibus volentibus communicabat. Ignarum se multis in rebus simulabat, quo alterius ingenium, mores, peritiamque scrutaretur. Itaque rerum, quæ ad ingenium, artesque pertinerent, scrutator fuit assiduus. Pecuniarum, & quæstus idem fuit

fuit omnino spreto. Pecunias, bonaque sua amicis custodienda, & usu fruenda dabat. Tum apud hos, a quibus se diligi conjectaret, fuit eum rerum suarum, atque institutorum, tum & secretorum prope futilis. Aliena secreta nusquam prodidit, sed æternum obmutuit. Literas perfidi cujusdam, quibus impurissimum ipsum inimicum pessime posset afficere, noluit prodere, sed interea dum se nequissimus ille convitiator literarum auctor mordere non desineret, nihilo plus commotus est, quam ut subridens diceret: *Enimvero an tu homo bone num & scribere literas meministi?* Sed molestissimum quemdam calumniatorem conversus arridens. *Facile, inquit, patiar, te, quoad voles, metiendo ostendere, qualis quisque nostrum sit. Tu istiusmodi predicando efficias, ut te isti parum esse modestum sentiant, magis quam me tua isthac presentis ignominia vituperes. Ego tuas istas ineptias ridendo efficio, ut mecum plus nihil assequaris, quam ut cum frustratus a me discesseris, tum te tui pigeat.* Ac fuerat quidem natura ad iracundiam facili, & animo acri: sed illico surgentem indignationem reprimebat consilio, atque ex industria verbosos, & pervicaces interdum fugiebat, quod non posset apud eos ad iram non subcalescere. Interdum ultro se protervis, quo patientiæ assuesceret, efferebat. Familiares arcessebat, quibus cum de literis, & doctrina suos habebat perpetuos sermones, illisque exscribentibus dictabat opuscula, & una eorum effigies pingebat, aut fingebat æra. Apud Venetias vultus amicorum, qui Florentiæ adessent, expressit annum, mensisque integros, postquam eos viderat. Solitus erat rogare puerulos, eam ne imaginem, quam pingeret, nosset, & negabat ex arte pictum dici, quod non illico a pueris usque nosceretur. Suos vultus, propriumque simulacrum emulatus, ut ex picta fictaque effigie ignotis ad se appellentibus fieret notior. Scripsit libellos de pictura, tum & opera ex ipsa arte pingendi effecit inaudita, & spectantibus incredibilia, quæ quidem parva in capsula conclusa pusillum per foramen ostenderet. Vidisset illic montes maximos, vastasque provincias, sinum immanem maris ambientis, tum e conspectu longe sepositas regiones usque adeo remotissimas, ut visenti acies deficeret. Has res demonstrationes appellabat, & erant ejusmodi, ut periti, imperitique non pictas sed veras ipsas res naturæ intueri decertarent. Demonstrationum erant duo genera; unum quod diurnum, alterum quod nocturnum nuncuparet. Nocturnis demonstrationibus vides Arturum, Plejades, Oriona & istiusmodi signa micantia, illucescitque excelso a rupium & verrucarum vertice surgens luna, ardentque antilucana sidera. Diurnis in demonstrationibus splendet passim, lateque irradiat imensum terrarum orbem is, qui post irigeniam, uti ait Homerus, auroram fulget. Quosdam Græcorum proceres, quibus mare foret percognitum, in sui admirationem pellexit. Nam cum illis Mundi hanc fictam molem per pusillum, ut dixi, foramen ostenderet, ac rogaret, & quid nam vidissent: *Eja, inquit illi, classem navium in mediis undis intuemur. Eam ante nostrum apud nos habebimus, ut istis, qui ad Orientem Solem nimbis, atque atrox tempestas properat, offendere. Tum & Mare inborruisse intuemur, periculique signa sunt, quod a Sole nimium.*

Tom. XXV.

A *acres Mare adversum jactas radios.* Hujusmodi rebus investigandis operæ plus adhibuit, quam promulgandis; nam plus ingenio, quam gloriæ inserviebat. Numquam vacabat animo a meditatione, & commentatione. Rarò se domi ex publico recipiebat non aliquid commentatus tum & inter cœnas commentando. Hinc fiebat, ut esset admodum taciturnus, & solitarius, aspectuque subtristis, sed moribus minime difficilis, quin inter familiares, etiam cum de rebus seriis disputaret, semper sese exhibebat jocundum, & servata dignitate festivum. Fuerunt qui ejus dicta & seria, & ridicula complurima colligerent, quæ quidem ille ex tempore, atque e vestigio celerius ediderit ferme, quam præmeditavit. Ex multis pauca exempli gratia referemus. De quodam, qui diutius inter differendum ostentandæ memoriæ gratiâ nimium multa nullo cum ordine esset prolocutus, cum rogaretur qualis sibi disputator esset visus, respondit: eam sibi peram libris laceris, & diivolutis refertam videri. Domum vetustam, obliquam, & male ædificatam, in qua divertisset, tritavam atque idcirco nobilissimam ædium appellabat, siquidem cæca & incurva esset. Peregrino roganti, qua nam foret via eundem sibi eò verius, ubi jus redderetur: *non equidem, mi hospes, inquit novi.* Tum concives, qui aderant *ne vero non id novisti inquit prætorium?* *Non equidem, inquit, jus ipsum istic habitasse, o cives, memineram.* Roganti ambitioso, purpura ne decenter uteretur: *pulchre inquit, ea modo pectus tegat.* Otiosum quemdam garrulum scurram increpans: *eja, inquit, ut apto caroso in trunco evigilans considet rana?* Cum familiarem admoneret, ut a maledicæ consuetudine sese abdicaret, carbones dicebat non recipiendos siu; cumque sibi contra a Mathematico improperearet quod bilinguem, & versipellem hospitem detinisset: *num tu, inquit, nosti, nisi in puncto equam superficiem attingat globus.* Levitatem & inconstantiam a natura esse datam mulieribus dicebat in remedium earum perfidiæ, & nequitie. Quod si perseveraret mulier suis in inceptis fore, ut omnes bonas hominum res suis flagitiis funditus perderet. Amicum paulo clariorem & concitatiorem animis quam optasset offendens: *heus tu, inquit, cave, ne ad currendum currendo ruas.* Dicebat invidiam cœcam esse pestem, & omnium insidiosissimam; eam enim per aures, per oculos, per nares, per os, denique ipsas etiam per unguiculas ad animum ingredi, & cæcis flammis inurere, ut etiam qui se sanos putent, isthac ipsa peste contabescant. Aurum dicebat laboris animam, laborem ipsum voluptatis servum esse. Ceteris in rebus medicritatem approbabat. Unam excipiebat patientiam, quam aut animis servandam, aut nihil suscipiendam statuebat, aiebatque persæpius graviora ob patientiam tollerari, quam ob vehementem acrimoniam tulissemus. Ut morbos, sic & protervorum audaciam aiebat interdum non aliter, quam periculosos eurandi rationibus posse tolli. Sat eum dicebat hominem sapere, qui saperet, quæ saperet, satque posse, qui posset, fatisque habere ipsum hunc, qui quæ haberet, eadem haberet. In Jurisconsultum perfidum, qui altero humero depresso, altero sublato deformis incederet. *Aquis, inquit, istic nimirum iniquus sunt, ubi*

P 3

lonz

lances in libra non aequè pendeant. Dicebat omnem splendorem vim habere igneam. Non idcirco mirandum, si nimium splendidi cives de se in animis hominum invidiam succenderent. Tuta ab hostium injuriis civitate cum facinorosorum conciviam haberi coepta esset ratio: *non ne*, inquit, *istuc fit percommode, ut imbre sedato tecta resarciantur*. Rogatus qui nam essent hominum pessimi, respondit, *qui se optimos videri velint, cum mali sint*. Iterum rogatus, *quis nam esset civium optimus*, respondit, *qui nulla in re mentiri instituerit*. Aiebat nihil esse tam proprium, in stumve, atque innatum mulieribus, quam ut eas rerum omnium, quae egerint, dixerintve, illico poeniteat. Latum anulum affluentem fortunae simillimum sibi videri praedicabat, qui quidem ni alligata stупpa arctior reddatur, perfacile e digito decidat. Rogatus quid esset maximum rerum omnium apud mortales, respondit, Spes. Quid minimum, inquit quod inter hominem est, atque cadas ad rerum omnium suavissimum amari, liberale, tempus. Paupertatem in vita hominum aiebat ejusmodi esse, ac si viâ salebrosâ nudis tibi sit pedibus eadum. Nam usu callus superinducitur, eoque fit, ut minus in dies tibi reddatur aspera. De cive insolentissimo, & omnium importuno cum audisset missum in exilium, *numquid non praedixeram*, inquit, *homini huic qui quidem sublato merito assiduo nebularum olfatu delectabatur, cavendum, ne quid offenderet, quo sibi illico pede esset ruendum?* Fortunatos assimilabat his, qui stienti in flumine navigarent. Namque ni levigato navigio contibus laborent, hæreant. In concivem quendam maleficium, cum ad Magistratum se vocatum congratularetur, *memento*, inquit, *olim te iterum futurum privatum, aut in Magistratu emoriturum*. Petierat a quodam, qui sese in republica administranda principem gloriaretur, plures ne essent ii qui scalas ædium publicarum conscenderent, quam qui descenderent; cumque ille respondisset: parem ferme utrinque sibi videri numerum, iteratò quaesivit, pluresne essent, qui per fenestras ingrederentur, quam qui egrederentur. Rebus puerilibus, & levissimis plurimam operam perdentem dixit hunc annos Nestoris multo superaturum. Rogatus quid ita: *quoniam*, inquit, *quadragesimum puerum intueor*. Praesentibus utendum, ut praesentibus, doctas amicorum aures, Scriptorum limam dictitabat: obrectatores fallaces, ambiguos, & omnes denique mendaces, ut sacrilegos, & capitales fures aiebat esse plectendos, qui veritatem, judiciumque religiosissimas, ac multo rarissimas res e medio involent. Cum iniquos affines multis beneficiis, & omni officio sæpius sibi reconciliasset, solitus erat dicere: meminisse quidem se, forum putridum nodo non teneri. Ditissimi, & fortunatissimi cujusdam ædes procul fugiendas admonebat; nam solere quidem aiebat, ubi nimium opplata sint vasa, omnia effundere. Cum intueretur levissimos & ambitiosos aliquos, qui se philosophari profiterentur, per urbem vagari, & se oculis multitudinis ostentare, *eccum nostros caprificos aiebat, qui quidem infructuosissimam, & superbam isthanc solitudinem adamarint, quæ publica sit*. Petitus arbiter ad dirimendam litem nonnullos inter pervicaces, & importunos, munus id suscipere recusavit, atque amicis rogantibus,

A quid ita præter officium, & pristinam suam facilitatem ageret: lyram, inquit, fractam, & penitus discordem ad pueros fore, atque ad stultos rejiciendam. De cive rursus: Facile mortales reddi locupletes aiebat, si ea, quae paupertas cogat, sponte exequantur, atque profligari quidem paupertatem cedendo. Ambitiosi domum spectans, *turgida*, inquit, *domus hæc suum propediem efflabit herum*, ut evenit quidem. Nam ob alienum æs ipsarum ædium fortunatissimus dominus in exilium cessit. Cuidam prodigo, & insolenti, qui se dictis morderet, cum satis obticuisset: *non tecum* inquit, *o beate, contendam, quem res publica suo sit hospitio acceptura*. Horum verborum mordax ille, cum carceribus detentus diem obiret, meminit Ferrariensibus ante eam, qua per Nicolai Ostensis tyranni tempora maxima juventutis pars ejus urbis deleta est, *o amici*, inquit, *quam lubrica erunt proximam per ætatem pavimenta hæc, quando sub his tectis multa impluent guttae*. Etenim praedicendis rebus futuris prudentiam doctri-
B næ, & ingenium artibus divinationum conjungebat. Extant ejus epistolæ ad Paulum physicum, in quibus futuros casus patriæ annos integros ante præscripserat, tum & Pontificum fortunas, quæ ad annum usque duodecimum essent affuturæ prædixerat, multarumque reliquarum urbium, & Principum motus ab illo fuisse enunciatos amici, & familiares sui memoriam prodiderunt. Habebat pectore grajum, quo benevolentias & odia hominum erga se præsentiret. Ex solo intuitu plurima cujusque præsentis vitia ediscebat. Omnibus argumentis, maximoque opere, sed frustra elaboravit aliquos erga se mansuetiores reddere, quos futuros infensos ex ipso aspectu sensisset. Eorum tamen inimicitias quasi fatalem quandam necessitatem mediocriter ferebat, in omnique contentione moderatius sibi fore contendendum indicebat, quam fortassis licuisset, præterquam in reddenda mutui beneficii gratia. Vix poterat perpeti præ se quemquam superiorem videri benevolentia, seclusa ambitione, a qua tam longe abfuit, ut etiam, quas ipse gesserit, res dignas memoratu suis eas majoribus in libris de Familia adscripserit. Tum & suis in opusculis aliorum titulos apposuit & integra opera amicorum famæ elargitus extitit. Doloris etiam, & frigoris, & æstus fuit patiens. Cum accepisset grave in pedem vulnus annos natus non integros quindecim, & a medico disductæ pedis partes pro more & arte consuerentur, & ducta per cutem acu adnodarentur, emisit gemitum poenitus nullum. Propriis etiam in tanto dolore manibus curanti medico ministravit, vulnusque ipsum tractavit febribus flagrans, & ob laterum dolores frigidas totis temporibus undas desudans accitis musicis horas ferme, duas vim mali, & doloris molestiam canendo superare innitebatur. Caput habebat a natura frigoris, auræque penitus impatientissimum. Id effecit ferendo, & sensim per ætatem perducta consuetudine, ut bruma, & quovis perflante vento nullis capite vestibus operto obequitaret. Allea, atque imprimis mel naturæ quodam vitio fastidibat, adeo ut solo intuitu, si quando casu ea sibi fuissent oblata, bilis a stomacho sibi excitaretur. Vicit sese ipsum usu spectandi, tractandique ingrata, quo adeo pervenit, ut minus offenderent, & exemplum præbuit, posse homines de se omnia,
ut

ut velint. Animi gratia e domo in publicum exiens cum artifices omnes assiduos in tabernis versari ad opus intueretur, quasi gravissimo aliquo a censore commonefactus sæpe domum confestim repetebat, & nos quoque pro suscepto officio, inquiens, *exercebimur. Vere novo cum rura & colles efflorescentes intueretur, arbutaque, & plantas omnes maximam præ se fructuum spem ferre animadverteret, vehementer tristis animus reddebatur, hisque sese castigabat dictis: Nunc te quoque, o Baptista tuus de studiis quidpiam fructuum generi hominum polliceri oportet. Cum autem agros messibus graves, & in arboribus vim pomorum per autumnum pendere conspiceretur, ita afficiebatur mœrore, ut sint, qui illum viderint præ animi dolore interdum collacrymassè, ejusque immurmurantis verba exaudierint, en Leo, ut undique testes, atque accusatores nostræ inertie circumstant! Et quid novæ aspiciam est, quod integro in anno multam de se mortalibus utilitatem non attulerit? At tu & quidnam habes, quod in medium tuo pro officio abs te perfectum efferas? Præcipuam & singularem voluptatem capiebat spectandis rebus, in quibus aliquod esset specimen formæ, ac decus. Senes præditos dignitate aspectus, & integros, atque valentes, iterum atque iterum demirabatur, deliciasque naturæ sese venerari prædicabat. Quadrupedes, aves, ceterasque animantes forma præstantes dicebat dignas benevolentia, quod egregia essent ab ipsa natura dignatæ gratia. Lepidissimo cani suo defuncto funebrem scripsit orationem. Quicquid ingenio esset hominum cum quadam effectum elegantia, id prope divinum ducebat, tantique cujusvis, & in quavis re expositam meliorem faciebat, ut etiam malos scriptores dignos laude asseveraret. Gemmis, floribus, ac locis præsertim amœnis visendis nonnumquam ab ægritudine in bonam valetudinem rediit. Ore porrecto, & subafflicto quidam incedebat: *huic*, inquit, *sua olet barba*. In insolentem, & irridentem: *Eus tu*, inquit, *ut solent quidem apte flere, qui rideant inepte!* In eam, qui sua prolixa gloriaretur barba;*

A *sordes*, inquit, *pectoris perquam belle subintegit*. Ex verbosi ore teter flatus in ejus os effundebatur. Ille se finxit casu starnutatum, atque *& quidnam causa est*, inquit, *quod Solem starnutabundi aspiciamus?* risere amici, & disputatione hac jocosa verbosi historiam interrumpere. Roganti levissimo cuidam, quid ita simulacrum finxisset ore aperto, *ut cantet*, inquit, *ubi ipse saltaveris*. Cum laudaretur quidam, quod diligens animadverfor esset, & scriptorum errores pro quoque severe colligeret: *Nunc*, inquit, *hunc video, unde sit erroribus refertissimus*. Elluonem conspicatus, qui quidem esset ad egestatem redactus; *non*, inquit, *hos phisici movere homines ex crapula famescere*. Tumidum quendam, & plane morosum despectans dixit: *bonum hunc sibi videri musicum, qui quidem ex vestigii complexione excitatam armoniam parvis auribus gradiendo capesceret*. Cuidam procaciori, cui esset pollicitus numos, cum aureos rogaret, undecim connumeratis numis, *alium* inquit *si adidero, solidum dederò, quid numos promisi*. In quendam pinguem, qui esset multo ære alieno attritus, *sic* inquit, *& sacculus quidem isthuc pacto fieret turgidus multa capiens, & nihil reddens*. In invidum, & maledicum *at enim*, inquit, *horrendum canis noctuus*. Cuidam, qui suæ superbiam uxoris detestaretur, *neque irasci*, inquit, *nostris, neque irridere*. In familiarem inertem, & somniculosum rogantem, quid ita esset, quod suis ædibus hirundines non nidificarent; *minime* inquit, *mirum: nam istic algent homines*. Ex gibbosi cujusdam delatoris dorso ad se proficicenti talpam jam tum surgentem affuturam dixit. Quosdam ex magistratibus improbos a porta propere exeuntes conspicatus: *bene*, inquit, *sese res habet, quando quidem isti effugiant*. Macie confectum hominem quemdam salutans, *salvo* inquit *sal*. Importuno, & plurima petenti; *o* inquit *mi homo quantam attulisti negandi facultatem!* Facere aiebat Bononiæ . . . , quod esset illa quidem pinguis civitas, sed insulsa. In eum, qui esset claudus; *poplitum is*, inquit, *perquam belle scalpis!* . . . . .

Usque huc Codex MS.

LEONIS BAPTISTAE
ALBERTI
COMMENTARIUS
DE CONJURATIONE PORCARIA,
EX MANUSCRIPTO CODICE
ABBATIS LAURENTII MEHUS.

НАЦИОНАЛНИ ИСТИК
ИСТИКОВИ
БУЛГАРИЈА
ИСТИКОВИ
ИСТИКОВИ
ИСТИКОВИ
ИСТИКОВИ

LEONIS BAPTISTÆ

ALBERTI

DE PORCARIA CONJURATIONE.

Etsi ad vos, quæ per hos dies hic apud nos gesta sunt, rumoribus esse delata non dubitem: tamen quod in tantis rebus sit, cupere te arbitror a nobis amicis ea discere, quæ ab incertis auctoribus perlata vix credibilia esse ob facinoris immanitatem videbantur. Faciam, quod amicum decet; tuis enim ultro desideris satisfaciam. Quæ in re illud conferet, quod inter pericula constituti historiam, uti gesta sit, melius quam qui istuc audire, teneamus. Facinus profecto, quo a veteri hominum memoria in hanc usque diem neque periculo horribilius, neque audacia detestabilius, neque crudelitate terrius a quoquam perditissimo usquam excogitatum sit. Stephanus Porcarius eques Romanus homo animi utinam tam moderati, quam erat ingenio præditus docili, & lingua ad dicendum paratus, per eos dies, quibus Eugenii Pontificis Maximi funus celebrabatur, suos ad concives pro concione orationem habere instituit, non minus vehementem, quam turbulentam. Quoad eam in se fuit, hortari aggressus est, ut captis armis, veteris Reipublicæ, & nominis, & libertatis meminissent. Nolo dicere prope futurum fuisse, ut studia multorum concitarentur, ni ab Lelio Vallejo Jurisconsulto viro frugi, & gravi interpellatus destitisset. Commovere cœpta hæc Pontificis animum Nicolai, qui tum primum post Eugenium Pontificatum inierat, admonebaturque ab his, quorum consiliis uteretur, Urbem quietam non futuram, ni paratus seditionum auctor abigeretur. Sed Pontifex cum per ipsa Pontificatus initia instituisset, quam posset, plurimos sibi omnis conditionis homines conciliare omni, qua posset, beneficentia & facilitate, hunc alioquin honestum, & præsertim Romanum civem beneficio devinciendum, atque a turbidis consiliis ad spem honesti otii revocandum statuit mansuetudine. Idcirco in Hernicos misit pro-Prætorē, habitusque in Magistratu est summa cum dignitate. Cum vero ex Magistratu redisset, quod videre licuit, non posita animi pristina protervia, sed aucta ambitione iteratè se turbulentissimum exhibuit. Nam per eum quidem diem, quo pro veteri consuetudine ludi agonales celebrabantur, orta inter nonnullos adolescentulos rixa, & studiis partium pluculis circumtumultuantibus præto affuit Porcarius vultu, gestu, manu, verbis, clamore omnia temptans, quibus insanum vulgus ad odium eorum, qui rebus præssent, incenderet, atque ad arma concitaret. Tantam hominis audaciam, atque cupiditatem rerum novarum veritus Nicolaus, suis rebus maturè contulendum censuit. Tamen ne quid pro suscepto instituto aggrederetur, quod non piissimi, & misericordis esset, non extinguendam duxit hominis temeritatem, sed paulo coercendam. Ea re hominem relegavit Bononiam, quove-

Tom. XXV.

A & relegati, & suorum desideria leniret, si fortè hic ulla rerum inopia excitaretur, aut hi absentis misericordia moverentur, mandarat Magistratibus Bononiensibus, ne quid homini deesse paterentur, quod ad victum faceret. In ceteris observarent, quid ageret, quid conaretur. Homo impatiens sui, quæ olim per concionem apud cives inchoasset, nova cum temporum suorum ratione conjungens deberi ab se fortunæ suæ, & animi generositati putabat, ut quocumque daretur pacto, vel etiam interitu, sin aliter nequiret, libertatem redimeret. At in eo instituto egregiè pertinere arbitrabatur vel ad vitæ jocunditatem, vel ad gloriam posteritatis, si maxima & incredibili aliqua spe proposita caput periculo objectasset. Quos idcirco visum est, complices adjungit, nepotemque inprimis adolescentem, cupidum, atque ad ferrum perpromptum præmittit Romam, ut meritoriam militiam simulans cogat armorum vim, & consceleratum manum, devinciatque, quam possit, multos multa spe rerum agendarum. Paratis rebus, constituta die sese furtim propripuit, atque ex Bononia nocte quarta applicuit Romam, divertitque domum. Convocatur illico, quibus placere sua consilia noverat. Repentè completa domo confluentium multitudinem excogitatum, dielque multos elaboratam orationem pronuntiat tanta & sui fiducia, & auditorum approbatione, ut nihil ad rem perficiendam, nisi constitutum deesse tempus omnes affirmarent. Cœpit enim veterem Urbis gloriam deperditam deplorare, & temporum injurias detestari, quæ, si quid priscae gravitatis, & virtutis in quoquam esset, non sinerent sine gravi periculo in lucem prodire. Neque se omnino tamen poenitere sui, quin satis de se patriæ, civibusque suis præstitisset, quo intelligerent unum se esse, qui suorum decus concupisceret, neque dubitare quidem, se omnes eos, qui adessent, quos esse viros fortes meminisset, digna fortibus optasse persæpe, atque cogitasse, sed aliis occasionem defuisse, aliis alia impedimento fuisse, cur privatis rebus magis quam publicæ intenti essent. Nunc pro certo habere intellectis, quæ parentur, rebus fore neminem, neque ex his, qui adsunt, neque ex his, ad quos præclarissima sua consilia perventura sint, modò se aut Romanos cives, aut saltem homines meminerint, quin de tota causa eadem sentiat, idem sibi expedire, atque necesse esse affirmet, quod brevibus monstraturus sit. Opus esse animo parato non ad discendum modo, quæ facta opus sint (ea enim jam tum quisque pro sua prudentia, & malis urgentibus novisse potuisse) sed de ea exequenda, quæ necessaria, utiliaque sint, & cum æterna laudis, & gloriæ celebritate conjuncta. Cumque paululum tacitus maximi doloris inditia vultu, gestu, & suspirio dedisset, perrecta manu circumspectans rogavit, an-

Q

offer

esset in tanto præstantissimorum, & optime meritorum civium numero quispiam, cui suarum rerum, aut patriæ status ulla ex parte placeret. Esset ne quispiam, qui communes miseras posset sine lachrymis recensere. Egestatem, servitutem, contumelias, injurias, & ejusmodi jam tum peculiare malum, & tolerabile factum esse assuetudine, & pro censu habendum, modò inter suas ærumnas in patria liceret degere. Sed novum genus crudelitatis ab his, qui se piissimos dici velint, repertum esse, cives esse non licere: proscribi, relegari, necari infantes, totam Italiam refertam esse proscriptorum multitudine, Urbem civibus factam vacuum, nullos videri per Urbem, nisi barbaros, ad flagitium ascribi, qui amantissimum patriæ profiteri se ausus sit. Subinde acriter invecus in eos, qui rebus præessent, cuncta colligens, quæ ad vituperationem, & criminationem pertinerent, auxit invidiam, atque indignationem, quum sordidissimos, & ignobilissimos plerisque omnes, qui se veluti Deos venerari velint, nimia opum affluentia insanire multis modis ostenderent, cum cives ipsi meliori fortuna digni precario viverent. Sed intolerabilis conditionis istius culpam non plectendam in aliis, quam in se, si demum id malum sua ignavia diutius paterentur. Oportere quidem olim meminisse, quid possit virtus: quanta sit non servum esse. Quoniam istiusmodi rebus, quæ imprimis desiderantur, abunde omnia suppeditant, nihil relictum, quod amplius ad negotium exequendum desiderari possit. Habere intra Urbem in armis conductos milites CCC., adesse proscriptorum manum fortissimam quatringerorum, accedere & strenuos hosce, qui convenerint, affutura & aliunde subsidia. Ad ea quæ agantur, multo paucioribus esse opus, quam sint, qui coram adsint. Superos favere, populum congratulaturum, Orbem Terrarum admiraturum virtutem, nullam posteritatem suas laudes obliteraturam. Hostes contra superis, atque hominibus invisos inter se dissidere, inermes, ociosos, luxu perditos, incautos. Nihil reliquum esse, præterquam ut victoriæ fructum colligant. Decertationem, quæ in hac habenda fuerat, satis esse peractam strenuè rebus bene consultis, & ea ipsa, quam in hanc usque diem habuissent, patientia. Consilio enim perfectum esse, ut etiam si repugnent hostes, superentur patientia, aut desidiolosus, & nullo la' ore conficiendus reddatur. Inter jam partam victoriam, quæ in manu sit, & laborum præmia diem nunc plus unam interesse. Sultineant sua gaudia, atque se ad cumulatissimas divitias capescendas parent. Decies centena milia nummorum aureorum noctem proximam allaturam. Moveri tamen se magis patriæ pietate, quam opibus: magis pendere ad civium suorum decus, & felicitatem, quam ad ulla, quæ se attingant, commoda. Sui quemque consilii tamen futurum, quo pacto utatur victoria, quando se factos omnium dominos visuri sint. Hortari, ut patriæ, & nomini, & bene cœptis consiliis, atque communibus rebus animi virtute, atque mutuo consensu oblectur. Hæc Porcarius. Cognitis apud Pontificem per indicem, quæ agerentur, visum est noctem ipsam dissimulare, quòd intelligeret multos occultandi facinoris spe concursuros ad scelus noctu, si quid turbarum concivissent, qui in luce quiesce-

rent. Proxima idcirco die missis armatis expugnatur Porcarii domus. Ex complicibus conjuratorum aliqui capti. Solus Porcarii nepos facta per medios hostes viâ ferro sese eripuit. ipsum Porcarium per eum insultum latitantem non invenere. Nocte proxima inclusus a sorore scrinio repertus est. Ex capto quæque dicenda videbantur, didicere. Pœnas sumptere suspendio. Quæ instituerat, hæc sunt. Per Epiphaniam solènni die, cum Pontifex, & Collegia, atque Prætor, & minores Pontifices Sacrum pro more facerent in Basilica, ex complicibus, cui negotium mandatar, fenestris & tramentariis ad Pontificia stabula Basilicæ finitima injecturus erat ignem, hæc spe, ut expediti ad opem præstandam relicto sacrificio accurrerent. Interea proditurus erat Porcarius dormitoria & cella consecrati editui proxima Basilicæ, qua noctu cum armatis delituisse. Purpura, & auro distincta veste amictus cum paucis ad speciem, uti ad sacrificium venisset, futurum non dubitabat, quin apparitores ignari, quid ita redisset, illico nullâ morâ incromississent. Utrumque res foret successura, armati, & bipemes e vestigio affuissent. Convolissent & qui signum ex variis insidiarum locis præstolarentur. Refractis cancellis primo impetu Pontificem revinctum non sine cæde eorum, quos gravius odissent, decreverant ad arcem adducere, & unâ fratrem ejus, qui arce præesset, ut his supplicibus cogerent arcem dedere. Arce occupata futurum fuisse confidebat, ut summa cum auctoritate populo fautor uteretur. Interea dum hæc ad Basilicam, & arcem agerentur, alii complices sese Præfectos vigilum esse, & captivos maleficos ducere in carcerem simulantes Capitolium, cujus intra septum carcer est, custodiis vacuum liberrimè inissent, ac sine periculo occupassent. Postremum erat, ut prædam, atque cædem passim facerent tota Urbe, ac decreverat quidem omnem Pontificiam turbam funditus extinguere. Velle enim aiebat se id agere, ut æternum intra hæc mœnia capitis rasi dentes vereri non oporteret. Qui rem honestant, Templum non polluere, sed pro foribus Basilicæ ad sacrificium euntemprehendere decrevisse prædicant. Tandem quidem compertæ sunt catenæ, quibus Pontificem Maximum erat allaqueaturus. Prædam sic annuerant. Ex Pontificis domo, & rebus ducenta millia. Ex Collegio CC. Ex mercatoribus, atque his, qui officiis præfunt, CC. ex publicis horreis salinarum, atque ex inimicorum civium fortunis centena millia. Moriturus, che tribus, inquit, diurnis horis me superastis. Nos victoria in noctis vestibulo properans expectabat. Itaque hujusmodi fuere pericula, quæ imminerent. Nos alii, veluti qui a tempestatibus maris ad incertos scopulos rejecti periculi terrore, & indignationis nausea confecti nunc mare, nunc rupem spectamus, & quod ajunt, perturbatum animum semper errare, cum alter alterum semper offendimus, uno aspectu, & salutatione per omnes mentis motus distrahimur. Congratulamur, dolemus, rursus sumus in metu. Confectus quidam est inter nos verborum, & sententiarum. Sic oportuit, sic institueram, sic futurum fuisset, sic fore statuo, ad eamque, quam quisque tuendam suadendi rationem susceperit, non vera modò, aut verisimilia, sed etiam, uticumque illa sint, possibilia, atque impossibilia argumentis tra-

trahunt. Nihil est, quod aliis de rebus posse quispiam aut loqui, aut cogitare videatur. Denique unâ omnes condolemus communem sortem mihi, superi, præ misericordia interdum lachrymas movent exterarum nationum homines nobilissimi; & ornatissimi Galli, Hispani, Germani, dum sic loquuntur: O nos miseros! sicine patriam, parentes, & dulces necessitudines, & cara omnia relinquimus? sicine Pontificem sequimur, ut præda conceleratissimorum latronum simus? ut crudelitati, atque furori immanissimorum objiciamur? En priscos Camillos, & Coruncanos, qui præter se quoscunque intueantur, barbaros, & cistiferos prædicant. En cultam moribus, & ornatam vitæ degendæ rationibus gentem missam Cœlo ad Orbis imperium bonis artibus moderandum. Quid facerent in sævissimos hostes? Quid perturbatis rebus, ac perditis? Quid in ultima inopia, & rerum omnium desperatione? Toto in Latio pacatæ sunt res, & quidvis potius expectabamus, quàm in alicujus Romani animum posse incidere, ut rebus novis se meliorem affecuturum fortunam arbitraretur. Ager cultus, Urbis facta aurea proximo Jubileo, civium dignitas aucta, uti quisque postulandum a Pontifice duxerat. Nullæ exactiones, nulla nova vectigalia, summa justitia, maxima ornandæ Urbis cura. Quid malum hoc est nimia felicitas? homines non insanire modò bonorum copia, verum etiam in furorem verti. Proh superi, immeritos hospites! qui ex ultima, ut sic loquar, Thule aurum, qui præmia laborum omnium totius vitæ huc conferant, erogent, profundant, qui id agant, ut suis fortunis ociosi, & inertes, uti sunt plerique omnes Romani cives, lautè, splendideque degant. Nulla injuria accepta, nulla re alia offensi, præter unum id, quod ægrè ferant ad ventitios præ se cultiores videri. Tot hominum millia horæ momento nudare bonis, trucidare ac pœnitus perdere instituisse? Templum cæde profanare, aram cruore funestare, Collegia, Sacerdotia, Religionem funditus pervertere instituisse? Pontificem, cui maximi omnes Reges pedem exosculari dignentur, sacrificantem abripere, trahere, trudere in catenas, atque necem instituisse? Ultra Sauromatas nimirum fugiendum est. Linquendum crudele cœlum, & lares avari. Hæc illi. Non alii, qui ætatem hinc duximus, qui laudi Urbis afficimur, civiumque loco amore in Urbem sumus, atque gerimus, rem, non uti illi, perturbato animo, sed ratione pensamus, & pro nostro officio admonemus, desistant paucorum culpâ totam Urbem in odium adducere. Adeste enim graves, & integros complures viros prisca dignos Roma. Neminem dari non pessimum, quin tranquillitatis, & oïi sit cupidus. Inter ceteras Urbes Italas

A hanc non in postremis studiis bonarum rerum esse ditissimam, præter paucos hosce malè consultos, qui pœnam luerint stultitiæ. Ceteros omnes ejusmodi esse, ut ad eos & dolor, & periculum perturbationum multo pertineat magis, quàm ad nos. Urbem & dignitate, & veneratione sua nobis incolis ornamento esse. Nihil incidisse, cur alibi apud Romanum Pontificem versari commodius sit, quàm Romæ, qua in Urbe vel ad religionem, vel ad usum vitæ, vel ad voluptates omnia suppeditent. Accedere solertissimi Principis sapientiam, incredibilemque solertiam, & Collegii perspicaciam, quorum consiliis tutissimi futuri sumus. Futuros & Superis diutinis omnium supplicationibus, uti hæctenus fuerimus, cordi, & commendatos. Tamen cùm ista ita esse viri maturi omnes & loquantur, & credant, sit nihilominus, ut alia ex aliis repententes, qui cautiores videri velint, sic interea statuunt iterum atque iterum consulendum. Namque norunt quidem populares turbines faciliùs excitari, quàm sedari, & numquam non esse populos ad motum paratos, si adis quem sequantur. Ex his, qui tantum facinus inchoarint, vix sex qui pœnis luerint, deesse. Ceteros, qui supersint si qui sunt, qui esse & multi & varii dicuntur, pristinas, quibus movebantur, cupiditates non posuisse, sed adjecisse capitis tuendi sui curam ob vitæ discrimen, in quo versari deputant se offensa Principis majestate. Tum & illud vertit in mentem, raros forte inveniri, qui in istiusmodi facinoribus se auctores primarios præbere velint. Qui autem secundo esse quærant loco post primos periculi aggressores, inveniri quidem multos. Amoto iacirco primario, videre hos videntur, qui erant secundi, factos primos. Me quidem cùm istos audio, neque non movent, quas adducunt, adducique possunt rationes, neque vehementer assentior. Video sanè, quo stent loco res Italiæ. Intellico qui sint, quibus hinc perturbata esse omnia conducatur. Memini tempora Eugenii. Audivi Bonifacium, & legi complurimorum Pontificum adversos casus. Non ignoro primum, uti ajunt, inter porcos, qui grunnitum substulerint, hunc futurum principem omnium ad motum. Sed alia ex parte versatur ante oculos Pontificis majestas. Numquam ferme inventum ab veterum memoria, ut qui Pontifex arma odisset, in arma incideret. Hunc pacis esse studiorum, in Principes plus satis facilem, ut extrinsecos impulsores non multum vercar, & perinde intestina quidem malorum contagia non multum momenti habitura censeam. Tamen quid de tota re statuam, quid de me consilii capiam, nondum constat, præter id, ut ex temporum eventu consilia in diem capturus pendeam &c.

X A L S.

HISTORIA

OBSIDIONIS

PLUMBINI

PERACTÆ ANNO CHRISTI MCCCXLVIII.

METRICÈ CONSCRIPTA

A F. ANTONIO DE AUGUSTINIS

SAMMINIATENSIS

AUCTORE SYNCHRONO

Nunc primùm in lucem producta

EX MANUSCRIPTO CODICE

ABBATIS LAURENTII MEHUS.

329

I S T O R I A

D E L L' A S S E D I O

D I P I O M B I N O

D e l 1 4 4 8 .

Questa è una gentile, maravigliosa, e pietosa Opera dell'Assedio, che quel Tiranno Raonese, che non merita essere chiamato Re, pose a Piombino nel 1448. circa di mesi 4., dove in fine vituperato si fuggì, come lo scritto dimostra: Ma le crudeltà, che prima fece, non si potrebbero dire. Poi il Signor visse nel 1450. e morì, e la Donna sopravvisse; e quanto fusse il danno della morte di quel Signore, il pianto il dimostrò. Iddio gli abbia fatto verace perdono. Il Compositore di questa Opera è notato nel fine.

Pognan, che fra Mondan corri la gloria
Di quel, che al Mondo fu di quella degno,
E degna cosa n'è farne memoria,

Acciochè luminoso, e chiaro segno
Micante si conosca da coloro,
A qua' fortuna ancor non porge ingegno:

E s'io ben non ornassi il mio lavoro,
P' pur darò principio a quel, che dura,
Per farlo eterno, se non sia sonoro:

E qual mi sia concesso da Natura
Tale ornerò nel mio povero senso
In questi inittii questa mia Scrittura.

Ma prima ch'io cominci, fra me penso
Ricorre a coloro, a cui le laude
Si debbon dar con onorato Censo. (a)

E voi, che questa mia Opra vedrete,
Non chieggio laude, ma per cui io scrivo
Sentendo l'imperchè la lauderete,

O nitente splendor più ch'altro Divo,
O lume agli altri di fama, e di fenno,
Ch'hai fatto Marte di Deità privo.

Io so, che di vertute un picciol cenno
Di te qui narrerò, che a dire il tutto
Bisognere' più forte quel, che è menno;

Ma prima, che le guancie orni di lutto
Divid rò del tuo onor le parti
El salvamento tuo qual fu condotto.

Chi nette leggerà le scritte carti
Potrà gustar del bellicoso stile
Quant'è buono apparar da chi fa l'arti,

O isfrenata vita giovenile
Volgiti a me, ch'io ti darò tal luce,
Ch'el tempo spenderai com'uom senile

A E specialmente di chi d'altri è duce
Che pigli esempio da questo Signore,
Che adombra ogn'altro, che al Mondo riluce;

E per esser di lui ampliatore
In parti sei quest'Opera divido,
Ove vedrassi allegrezza, e dolore.

La prima sentirete a fin del nido
Pervenisse alle man di quel Tiranno
Quanto mostrò, che'l Sir fusse fido,

E con quali arti, e con che bello inganno
Cercò d'aver la sua visitazione
Come per vincer molti e molti fanno.

B E non avendo la sua intenzione
Com'e' cercò d'evacuar la Terra
Per far di fame morir le Persone.

Nella seconda udirete la Guerra,
Che fe' colle sue Genti in monte, e'n piano,
E colle Navi in Mar, come'l dir ferra.

Nella terza udir te qual l'umano
Signor parlamentò a' Terrazzani,
E la risposta del Popol sovrano,

La quarta sentirete i Capitani
Con che bell'arte fecero i ripari,
Per modo ottennan contro a Catelani.

C Nella quinta udirete i pianti amari,
E come morte volse nel suo tondo
Quel, che nel secol mai non avrà pari.

La sesta sentirete come'l pondo
Dell'alta Signoria regge la Donna
Con eccellente stil, magno, e giocondo,
E quasi pari a lei si trova al Mondo.

(a) Prosequitur Poëta, Gentilium more, falsos Deos
iavocare, que carmina utpote profus inuti-

lia, hinc edere prætermittimus.

COMINCIA L'OPERA.

CAPITOLO PRIMO DELLA PRIMA PARTE,

Dove si tratta per quanti varj modi il Re cercò d'ingannare il Signore.

COrrevon gli anni mille quattrocento,
Quarantasette allora che Maria
Avie' concetto il Parto senza stento

Poco calore allora Febo avia
Perchè l'umido Cancer acquidoso
Mostrava al Mondo sua filosofia

Quando quel gran Reale invidioso
Si riposava nel (*sic*) baratto Porto
Nemico dell'altrui dolce riposo.

E nuovo inganno in lui Toscan fu orto,
E fra se pensa come far potesse
Al Sir Rinaldo sua requie, e conforto;

E come industria mostra, che mettesse
Credendo avere sua visitazione,
Sperando, ch'all'andar quel rimanesse

E degno Ambasciadore a lui mandone,
Dicendo, che offeresse quanta possa
Poteva lui col Real Gonfalone

Onde al precetto l'Orator fe' mossa,
Caro Fratel del prefato Signore
Generato da un lor carne, & ossa.

Giunto che fu, non potre' dir l'onore
E l'accoglienze dolci da lor fatte,
Qual far convienfi nel fraterno amore

Avendo prima mille volte tratte
Ciascun le mani; ed osculato il viso,
Ornar le teste delle veste tratte

E poi con lieto, e festereccio viso,
Difesi mandato la Regal Magièsta
Ha fatta d'una laccia un bell'avviso,

E ordina di far gioconda festa,
E caro are', che la sua Signoria
Venisse a visitar sua degna Testa

E poi l'offerte grandi gli faccia,
Offerendo del Re tutto 'l potere,
Non sapendo di lui sua voglia ria:

A cui 'l Signore, assai are' piacere
Di satisfare a quel Re glorioso,
Che mal comanda e ragione, e dovere;

Ma per alcun mio caso scrupoloso
Farà mie' senza alla Real Corona,
Ch'a visitarlo m'è 'l tempo noioso

Ma se dentro al mio cerchio altra persona
Ci è che gli gusti, assai mi sarà grato
Di servir quello, e così gli sermona.

E poi ch'ebbon alquanto ragionato
Con soavi parole organizzando,
A degno tempo si prelon commiato.

A Inverso la grand' Oste cavalcando
Ne va l'Ambasciadore, e giunse a quello,
Che l'uno, e l'altro sperava aspettando.

Io non ti saprei dir quando all'Ostello
Del Real Padiglion giunse il Tornante,
Qual fosse il parlar loro o buono, o fello;

Ma se tu mi dicessi, che pesante
Dolor credi, ch'avesse, chi sperava
Esser del bel Piombin Signoreggiante;

Ma nuovo ingegno allor si generava
E terminò per più astuto modo,
Che gli riesca quanto disfiava,

B E dopo molti giorni pose in fodo
Di rimandar novella Ambasceria,
Acciò ch'al capto riuscisse il nodo.

Ponete orecchie, perchè senza via
Credette al fonte tor l'usato fenno,
E posseder quel, che 'l Signor tenia.

O vita de' mortal, che picciol cenno
E 'l viver vostro, che se voi 'l pensassi,
Vedresti ch'a mal far molti mal fenno.

Chi di giustizia rompe i giusti passi,
Convien, che la giustizia lo condami,
E spesso i sommi Seggi visti ho bassi.

C O Mitridate dopo molti affanni
Che desti a Roma, considera al fine
Se tu gustasti ogni tua colpa, e danni.

Voi che credesti le virtù divine
Con vostre posse . . . . . qual Regno
Che guadagnasti dite per confine?

Or ritorniamo omai al Real segno,
Ch'avendo eletto nuovo Ambasciadore
Gli dette a sua credenza giusto pegno:

Tu n'anderai all'esimio Signore,
E dilli quanto a me sarebbe caro
Esser vicino al suo alto valore;

D Che per rispetto del tempo contrario
Gli piaccia darmi alla Terra ricetto,
Ch'altro non veggo all'aspettar riparo:

E sopra alla mia testa gli prometto
Di fargli tanta buona compagnia,
Che buon per lui vedrà Real conspetto:

All'ultima parola si partia
Dall'alta Maestà, e pel cammino
Il degno Ambasciador si messe in via.

Tanto, che giunse dove il Sire Orfino
Si riposava colle sue brigate
Nella suprema terra di Piombino.

E E fattoli a sapere, che ambasciate
Aveva a referire a sua persona,
Qual'eran degne d'essere ascoltate.

E giunto disse: la Real Corona
Mi manda a te come colui, che spera
Tù porti amore a Casa di Ragona,

Et

Et ha speranza fin che Primavera
Ritorni al Mondo, far sua dimoranza
Presso alla fonte di tua santa spera,

E che tua Signoria gli ceda stanza (venti,
Dentro al tuo cerchio, acciocchè fugga i
Ch'anno a sua mansion troppa possanza.

Al qual Rinaldo Orsin con argomenti
Magnanimi rispose, e quel che disse
Dell'alta Maestà gl'intendimenti:

Dirai a quel, ch'a me per via ti misse,
Che tre cose son quelle, che fan ch'io
Non satisfò a quanto ti commisse:

Se con sua Gente dentro al nido mio
Venisse quello, chi mi rende certo,
Che non dicesse poi: Signor son'io?

Non si vede egli quando egli è aperto
L'Arca, spesse fiata pecca il giusto,
Or non si lasci il certo per l'incerto:

Sotto cotale inganno fu combusto
Il superbo Ilion, che giace in terra,
Per metter dentro lo Caval robusto.

La seconda è che, dentro di mia Terra
Con poca non verre', che non è degno,
E troppa temo non mi fesse guerra.

Ma pongasi da parte e ira, e sdegno,
E pogniamo, che a quel ceda l'entrata,
Qual modo tengo a venerar suo segno?

Dunque cotal risposta gli arai data,
E di ch'al buon voler mi vinle amore,
E parcamì per Dio questa fiata.

Però ch'un tal qual è più che Signore,
Non veggio modo, dandoli ricetta,
Che la cosa passasse con mio onore.

Udito questo, l'Orator perfetto
Prese licenza con parlare umano,
Ritornò onde il cammino è più retto:

E giunto avanti al gran Re Catelano,
Ii spuose l'Imbalsciata di Rinaldo,
Qual aspettava il fatto a salva mano.

I nollo vidi; ma stimo, che saldo
Non si potasse mai il Ragonesse,
E che d'ira, e superbia fosse caldo.

Dipoi pensò d'assediare il Paese
Del buon Signore, e trasse vittuaglia,
Qual è a lungo assedio ottimo arnese.

E così dirizzò la sua Canaglia
Verso Piombino, per vacuar quel sito,
Credendo vincer quel sanza battaglia.

Parvegli per tal via vinto il partito,
E benchè molta traesse del loco,
Ancor di molta più n'era fornito:

Ma se tutto narrassi, i fare' fioco
Prima che al fin venissi d'esta Storia,
E mancheremi legne a sì gran foco:

Ma chiarite mi pare ogni memoria
Della fugacità, che usò questo,
Per aver di Piombin l'alta vittoria.

A Nell'altra parte mi fia manifesto
L'avvenimento del crudel Assedio,
Quanto fu grave, vizioso, e molesto,
E con quant'ordin si pose rimedio.

CAPITOLO PRIMO DELLA SECONDA
PARTE,

*Ove interchiude quanta fraude usorono i Sanesi
al Signore, per fargli perdere lo Stato,
ed era loro accomandato, e fassi men-
zione del tratto volle fare il
Conte Fario, avvega che
andasse poi in esilio.*

B SEndo più tempo d'affai giorni, e mesi
Istato il Ragonesse al luogo usato,
Determinò partirsi de' Paesi

Del bel Piombino, ed ebbe cavalcato
Verso la Signoria di quella Lupa,
Che mai fede non tenne in alcun lato;

Se Fonte Branda, che si tien sì cupa
Non muta oppinione, io ho credenza,
Ch'un picciol porzo sua brocca non rupa.

Partissi adunque la Real potenza
Nel tempo proprio, ch'ogni peccatore
Torna una volta l'anno a penitenza,

C E imitato da ogni Signore
Tanto, che giunse nel Terren Sanese,
Quegli elesse star per suo migliore.

E giunto li con tutto il suo Arnese
In loco, che Grosseto è nominato,
Circundando di quel tutto il Paese;

Sempre tenendo l'almo conculcato
A immitar la sua oppinione,
Pogniam, che poca gloria n'ha acquistato.

E così mentre che Borea bastone
Posò le Genti sua in quel Confino
Tanto, che Primavera ritornone.

D Tornato il pulcro tempo, assai festino
Fu preparata la Real Bandiera,
Mostrandò di far danno al Fiorentino:

Ma prima che partisse là, onde era,
Furo ordinati tanti tradimenti,
Che convien, che d'alcun luca la spera:

Credesti voi Sanesi esser contenti,
Rompendo fede a chi in voi sperava,
Gli desti ajuto colle vostre Genti.

Alla malizia vostra vigilava,
Talchè credesti vederlo perire,
E come torre al vento ritto stava.

E O Conte, che sperasti fatti Sire
Del bel Paese della Gherardesca,
Promesso avendo ad altri non fallire;

Deh dimmi in cortesia, deh non t'increpca,
Dimmi come ti senti? e come affondo
Colla tua Signoria tua rete pesca?

Qual di te era in più stato giocondo,
Chi più t'amava, ch'el Signor Orsino?
Volevi tu del Cielo avere il pondo.

Chi si distende più , che 'l suo destino
Non li promette , spesso mal si posa ,
Ch'andar crede alto , e va col capo chino .

Non posso trapassar senz' altra chiosa ,
Volgiti a me Popolazzo borioso ,
Che ben credesti a tempo cor la rosa ;

Ben ti credesti in termin momentoso
Veder tuo federato in basso mettere ,
E toglì lo suo Stato glorioso ;

Or io ti veggio già co gl'occhi flettere
Lo fallo tuo , & hai agi occhi un velo ,
Che tutto l'onor tuo li veggio amplettere .

Chi farà quel , che mai più metta zelo ,
E ch'esser voglia tuo raccomandato ,
Ch'al tempo nol difendi col tuo telo .

Tu hai agli altri tal esempio dato ,
Che se bisogno accade , sentirai
Qual merito a quel tempo è preservato :

Guarda di conservar quel poco ch'hai ,
Ch'io sento già piegar tuo fragil legno ,
E non romper tua fe , quando la dai :

Ma la sottile astuzia del tuo ingegno
Ha fatto sì ch'a un bisogno estremo
Non ti fare' creduto avendo il pegno :

Batta la barca tua l'usato remo ,
E settu credi per fraude salire ,
Fraudando farrai : ma io temo .

E mi convien più oltre transferire
Acciò che si discuopra il vostro errore ;
E s'io non dico il ver , possa io perire .

Quante fiate più d'un' Oratore
Mandasti a quel , che si dovesse arrendere ,
Disegnando l'Inferno a quel Signore ,

Ufasti fottilmente quel difendere ,
E non pensavi , ch'il fero Leone
A sua defension volesse attendere .

Alquanto biasmo mertan le Persone
Che non vanno con l'ore misurate ,
E corron col voler , non con ragione :

Or'è quel vostro , che mille fiate
Parlamentò col suo virile aspetto ,
Credendo co' lupin dar le picchiate .

O Ghin Bellanti buon fu 'l tuo concetto ,
Et hai usato e tanto ingegno , & arte ,
Che qui , e costà se' tenuto a sospetto .

Or ritorniamo al bello stil di Marte ,
Ch'a perder tempo fra gli frodolenti
Si perde insieme inchiostro , libri , e carte .

Ora Ragona già colle sue Genti
In punto messe per mostrar sue prove
Quant' eran poderose , e eccellenti .

E messe quelle col nome di Giove ,
Per dar principio a sua pensata impresa ,
Avendo l'almo suo preposto altrove ,
Non isperando mai l'altrui difesa .

A

SECONDO CAPITOLO DELLA SECONDA PARTE,

Dove si dimostra nuovo inganno , & in che forma il Re mancò la fede sua al Signore .

COrrevon gl'anni dello avvenimento
Di quel , che colla Croce spogliò Limbo
Nel mille quarantotto , e quattrocento :

BEulo scarcierava ogni fier nembo ,
E Zeffiro al Mondo ventilava
Placabile a ciascun femmina , o bembo :

Però ch' Apollo i suo' crim dimostrava
Nel segno già , che per torre Europa
Il sommo Giove sua forma cangiava ;

Quando del Ragonese la gran copia
Di gente si partiva da Grosseto ,
Sempre mostrando spalle all' Etiopia

Tenendo il suo pensier sempre segreto ,
E non pensò ch'a far contro a ragione
Si violenta ogni legge , e Decreto ;

CE finalmente col suo Gonfalone
Cavalcò tanto , che nel Campigliese
Terren pervenne , e lì si riposone .

Non si vuol domandar , se astuzia prese
Veder se lui poteva a salvamento
Aver color , per cui faceva le 'mprese ;

E divisò un bel proponimento ,
Pensando di pigliare i Terrazzani ,
Nota , che d'una Cobbola non mento :

E ordinò ch'e' suoi tre Capitani ,
Uomini degni di fama , e d'aspetto
Da condurre i casi in salve mani ;

DIl che sentito avendo , che 'l predetto
Re tornato era indietro con sua Oste ,
Mi posi in loco evidente a diletto :

Era ciascuno in arme alle sue poste ,
Quando vidi venir l' Ambascieria ,
E l' Imbalciate a me eran nascoste .

Io fra me stesso forte mi dolia ,
Dicendo , se di quella avessi il nome ,
Io gli disegnerei all' opra mia ;

Quando un canuto vecchio disse , come
Ha tu pensier , che Dio ti venga meno ,
Gusterai pure il Poetico Pome .

ETrassemi allor le mie carte di feno ,
E come a caro Padre fegli onore ,
E mostrai tutto 'l mio scrivere a pieno .

Poi ch'ebbe visto di quelle il tenore ,
Con lieto volto mi prese per mano ,
E disse: grate saranno al Signore .

Io non ti potre' dir poi quanto umano
Si volse a me con una allegra fronte ,
Vien meto in loco assai più prossimano .

Era

Era l'ambascieria già giunta al Ponte ,
Ch' ancor non avia 'l nome del mio Duce ,
Per sentir del Real le voglie pronte .

Per non indugiar più , io dissi , o Duce
Piacciati alluminar mia fantasia ,
Da poi ch' amore , e carità t' induce :

Sendo qui sol sanz' altra compagnia ,
Ditemi il nome vostro , e se villano
Nel domandarne son , chiesto non sia .

Dove 'l Maestro essendo prossimano
A me rispose , ch' al sacro Fonte
Fu di Piombin chiamato Mariano ,

E son colui , che tutto 'l Mondo spante ,
El Mar sempre ha cercato , e ben conosco
Di questo Re ogni sua Duca , e Conte

Ed io Maestro allui io vengo vosco ,
E caro m'è seguire il vostro senno ,
E ben e' intenderem , ch' ognuno è Tosco .

Fra 'l dire , e fare mi fe' il Duce cenno ,
E disse : fatti innanzi , acciò ch' intenda .
Quel , che molt' altri per intender fenno .

E perchè ben tua materia comprenda ,
Vedi quel , che vuol dentro al cerchio entrare ,
Qual onorato , e da signoril benda ,

Scrivano di ragion si fa chiamare ,
E l'altro è Messer Guigno Cavalieri ,
Uomini esperti nel parlamentare ,

L'altro , che ne vien poi sì volentieri ,
E' il gran Ladron , ch' ha mille voglie prave ,
E adopera in Mare il suo Corsieri .

Quest' è quel gran Corsar Giovan di Nave ,
E giunti dentro al tondo . . . . ellino
Portar credendo di Piombin le chiave ,

E presentati al buon Rinaldo Orsino ,
L'ebita reverenza ciascun fe
Con soave parlare , e bel latino .

E cominciò loquendo un di que' tre
Dicendo : quanta grande ammirazione
Pigliava l'alta Maestà del Re ,

Ch' essendo il tempo , e la calda stagione ,
Che Ceres fuole al contento Villano
Render per ogni un cento in guiderdone ,

Che tu non lasci lo maturo grano
Perder a questo modo , enfino ad ora
Fa' scurtà a chi t'è prossimano .

Dove il Signor senza troppa dimora
Ringraziò que' degni Ambasciatori ,
Poi dopo il ringraziare usciron fuora .

Io non vi potre' dir quai fur gl' onori
Ch' el Signor fece loro , e quanto grato
Mostrò gli fosse di quegli uscir fuori .

Aveva Febo tanto declinato
Titone per modo , che in Oriente
Era al suo carro quasi annichilato .

Quando gl' Ambasciator con la lor Gente
Si ritornaron verso il Padiglione
Reale , essendo fra gl' altri eminente ;

A E riferito ch' ebbono il sermone ,
Fur preparati moltissimi aguati ,
Per prender tutte l'ulate persone ;

Partiti questi con parlari ornati
Il tenero Signor con pronti detti
Ebbe appo se raccolti , e convocati ,

Dicendo loro : omai senza sospetti
Potete andare a far vostre faccende
Per quel , che questi Ambasciatori han detti .

Molti rispuoson alle reverende
Parole del Signore , e ringraziollo ,
E poi al dipartire ognuno attende .

B Proserpina già fuor del bujo ballo
Si dipartiva dall' alto Plutone ,
Non facendo al camin nullo intervallo :

E di Piombin tutte quelle Persone
S' andaro a riposare allegramente ,
Sperando nel futur consolazione .

E come Apollo apparve in Oriente
Così furon levati i Terrazzani ,
Credendo poter ir sicuramente ;

E molti già trascorsi per que' Piani ,
Per far del tecco grano il tagliamento
Fur tutti presi da' Can Catelani .

C O Cieli è di giustizia il colmo spento .
I' non vo dar più fede a vostra legge ,
Se non veggio punir tal tradimento ,
Che , non che al farlo , al dirlo n'è spavento .

COMINCIA IL TERZO CAPITOLO DELLA SECONDA PARTE,

*Dove tratta della venuta dell' Assedio
e dell' assalto del Signore .*

D Pallante era già la figlia scesa
De rossi carri , e volea riposarsi ,
Quando fu di Piombin la Gente presa .

D Erano i ruzzi d'oro ancora scarsi ,
Ch' i sentivo sonar forte a martello ,
Com' è usanza nelle Guerre farsi ;

Disse il Maestro mio : che suono è quello ,
Oltre levi miei , che si vuol vedere ,
Sarebbe mai del Re questo l' Ostello ?

E io : Maestro e non fare' dovere ,
Ch' avendovi un tal Re sì sicuri ,
Che poi venisse a farvi dispiacere ?

Et egli a me : deh nota i miei dettati ,
Mai non s'acquista al Mondo Signoria ,
Se fraude , o 'nganni non vi son mischiati .

E Mentre il Maestro mio così dicia ,
Ed io vidi venire un tanto mesto ,
Ch' ebbi pietate a sua maninconia ;

A cui il Duce mio i che vuol dir questo ?
Perchè dimostri aver sì grave affanno ?
E quei gridò : non t'è ciò manifesto ?

Or non sai tu , come il fero Tiranno
Avendo sicurato nostre Genti ,
N' ha presi censo , e più con questo inganno ?

Tornerommi a meroria gli argomenti
Del mio Maestro, e furono allor chiari
I sensi mei, ch' ancora eran pendenti.

Dopo il parlar di questi, non con rari
Passi n'andammo sopra all' alte mura,
Là dove i merli a noi eran ripari,

E guardando tra 'l monte, e la pianura,
Io vidi un Gonfalon vermiglio, e giallo,
Composto a liste con ugual misura,

Et era intorno a quel di Gente un ballo
Grandissimo, e venia correndo forte,
Ch' era cosa stupenda a rimirallo.

Come furon propinqui a nostre Porte,
Cominciaron con voci alte a gridare:
Vos aveis perdidò vostra Corte.

Io non m' ardiva ancor di domandare
Il mio Maestro, chi fosse quel Duce,
Ch' aveva gl' altrui passi assicurare;

Ma quel ch' i miei pensieri aveva a luce,
Disse: quell' è da Sanguino Paol detto,
Il quale è 'l primo, che gl' altri conduce.

In questo istante il buon Rinaldo eletto
Gridava alla sua Gente: ciascun s' armi,
E fatto poi di quella un drappelletto,

E fra se disse: debbe accamparmi
S' io ho a provar s' io ho potenza, e possa,
E volermi in tal modo diffamarmi;

E sopra un gran destrier presto fe' moscia
Con picciol numero a comparazione,
Di quel che sperò dargli la percossa.

E preso in mano un pesante troncone
Pafsò la Porta con tutta sua gesta,
Com' uom com' era di Marte Campione;

Passato questi con furia, e tempesta,
Gridossi in un momento Orsino, Orsino,
E per un cento ne venia per testa.

A gloria fra famosi, se destino
Non sopravviene a te magno Signore,
Non mondan no, ma celeste, e divino.

Non credo, che ad Atena mai maggiore
Grida s' udisse, allor che i due Tebani
Volsèr far prova costretti da amore;

Nè con più furia fur mai corsi i piani
Tessalici allor, ch' alla vendetta
Si fece in parte de' morti Trojani;

Quanto fu quella l' Orsineffa setta
Immitar lor Signor, che corre forte,
Qual esce d' arco volante taetta.

Là si gridava, alla morte, alla morte,
E nel riscontro, che fecer costoro,
Fer molti Catelani uscir di forte.

Omai comincia il Marzial lavoro,
L' arme comincia tutta a rinfuonare
Non s' attendeva quivi a cambiar oro.

Cominciaron le lance a balenare,
E gli scoppietti, e gli strali, e le spade,
Ch' era cosa stupenda a rimirare.

A Già si comincia a far roffe le strade,
Girano i Corridor con vuota fella,
E tal si rizza, e tal corre, e tal cade.

Il buon Signore a questa Gente fella
Gridate cavalieri, or ne bisogna:
Allor doppio romor si vide in quella;

E vinti da onore, e da vergogna,
Si ferrar tutti insieme sopra al piano,
Per far nell' armi più, che non s' agogna.

All' alte grida trasse Padovano
Colla sua Compagnia pedon pedone
In punto tutta con armata mano:

B E tanto d' arme fecion le persone,
Ch' a lor dispetto furon ributtati
I Catelani al primo Gonfalone.

Allor Pavol gridò: vituperati
Lasciate voi rapirvi il vostro onore,
Non vi vinca viltà, ch' e non son grati.

Dall' altro canto il supremo Signore
Sgridava i Cavalieri: oggi è quel giorno,
Che fama eterna arrà vostro valore.

I' vidi in un momento far ritorno
Ciascuna Gente l' un l' altro a trovarne,
Che non gl' arrià ritratti un suon di corno.

C Sì si spezzava elmetti, piastre, e carne
Tal si vedea ferire, e tal ferito
E tal' era falcone, e tale starne;

Aveva ciaschedun preso partito,
Prima morir, che mai volger le spalle
Al suo nimico in sul terrestre sito.

Non credo mai, che nella tetra Valle
Ufassi tanto d' arme Scipione,
Quando e' tagliò la testa ad Afruballe.

Nè più costante mai non fu Catone
In Libia allor, che di Cesar la torma
Per esser vincitor lo seguitone;

D Quanto ciascuna parte fece allora
Del suo nemico, e tal fu l' apprestare,
Ch' i' gli vidi ristretti in una forma,
Ch' a suon d' accette potevon ballare.

SEGUE IL QUARTO CAPITOLO PURE DELLA SECONDA PARTE,

*Dove si tratta il soccorso, che dette il Popolo
di Piombino al Signore.*

A Veva Apollo tanto stimolato
Catus, che già tutto il cammino
Aveva col suo corlo trapassato,

E Che ancora ogni Guerriero era vicino,
E operavan sì, che a ridillo
I' nol saprei nè volgar, nè latino;

Quando fra 'l piano, el monte un gran vessillo
Si vedeva apparir con tanta copia
Di gente, ognun con l' animo tranquillo.

Allor dis' io: pel fil della finopia
Ti bisogna tornar Signor Rinaldo,
Che a petto a questi sei di Gente inopia.

Comin-

Cominciava già Febo a esser caldo ,
E propinquo era già 'l segno Reale ,
E non era più tempo li star saldo .

Alla zuffa raddoppia il grave male ,
E tanti al buon Signore erano attorno ,
Che bisogna al ritrarfi metter ale .

Avieno i Ragonesi fatto un torno
Della lor Gente insino all' alte mura ,
Per torre a que' della Terra il ritorno .

Ma chi al buon Signore aveva cura ,
Dice : non perdiam tempo Terrazzani ,
Or bisogna esser nemici a paura .

Voi potete vedere in quanti strani
Casi si trova ora 'l nostro Signore ,
Siate zelanti di menar le mani .

Gridaron tutti , e si vuole uscir fuore :
Per chi combatte lui se non per noi ,
Non fiam noi schiavi, se perde, o se muore ?

In questo il buon Signore Agniol co' suoi
S'era ritretto sotto una bandiera ,
E seguitato dal Popol fu poi .

E aperto la Porta a questa schiera ,
Si sentì un tumulto tanto grande
Ch' i cresci, il Ciel rovinasse ond' egli era .

Nè già con maggior impeto non spanda
Le sue false onde il tempestoso Mare
Quand' è percosso da ventali vivande ;

Qual quegli usciti si vide menare
Trecento punte di spiedi , e di lance ,
Et altrettanti brandi alti levare .

Ahi quanti furo allor sulle bilance ,
E fatti avanti alla coda del corno ,
Fur passate in un tratto cento pance .

O somma gloria del Popolo adorno ,
Che sempre va gridando : Orfino , Orfino
Non più temer , ch' a te facciam ritorno ,

E tanto cimentaron nel cammino
Urrando i Catelan di tal furore ,
Che ciascun fu al suo Signor vicino .

In questo tempo raddoppia il rumore
E già giugnea la Real Bandiera ,
Onde non era tempo più star fuore .
Ritrasse il Signore , e la sua schiera .

SEGUE IL QUINTO CAPITOLO DELLA DETTA SECONDA PARTE ,

*Ove si tratta , in che lato si posarono le Genti
del Re ; e disegna ciascun luogo , e
l' avvenimento del' e Bombarde ,
e di più artificj .*

Ritratti tutti dunque a salvamento ,
Preson riposo del sofferto affanno ,
Facendo lieti un buon rinfrescamento .

In questo tempo lo crudel Tiranno
Aveva già passato Capezzuolo .
Ripien di furia , di fraude , e d'inganno ;

A E circondato da sanguigno stuolo
Cavalcò tanto , ch' intorno alla Terra
Si posaron sue Genti quasi a volo ;

I' dissi al mio Maestro : e mi si ferra
L' animo tanto a veder quest' assedio ,
Ch' i' temo forte della mossa Guerra ;

Rispuose lui a questo crudel tedio
C' è , chi farà ben prova di liono
Et a ciascun terror porrà rimedio .

I' vedìa già spiegare un padiglione
Ornato a meraviglia a piè d' un monte ,
Lustrata è tutta la sua fazione .

B Voltai allora al Maestro la fronte ,
E dissi : di chi è quel sì ornato ?
E quel , che vide le mie voglie pronte ,

Quivi si poserà lo 'ncoronato
Per esser più propinquo al Marto porto
. . . . . il Poggio da ciaschun chiamato .

Quand' ei ciò mi diceva stavo accorto ,
Per notar poi , e disegnar le parti ,
Acciò , chi leggerà , prenda conforto .

O tu che noterai le scritte Carti
Non ti maravigliar , s' i' nol disegno ,
Ch' i' non potevo guttar ben quell' arti .

C Rizzaron quelli con sottile ingegno
Un altro padiglion sopra alla cima
Del monte , rosso si ponìa per segno .

Rizzato questo , affai gente di stima
Vidi allegrar con festa , e con gran gioja ,
De' quali i nomi lor narrerò prima .

Pose alla giunta il fier Conte di Troja
Con la sua Gente , e con la sua Bandiera ,
Per dare a que' Terren tormento , e noja :

Aviè costui sotto la sua schiera
Il buon Palermo , el franco Lionetto
Con lui locati alla propria riviera ;

D Dipoi un' altro Signor molto eletto
Vidi posar nella Casa del Santo ,
Che fu d' Acesi , molto a Cristo accetto :

E due coperti di Signoril manto
Fur li locati per offensione ,
Di chi passasse della Porta il canto .

Chiamossi l' un Don Pedro di Cardone ,
Il qual fu il primo , che pigliò quel sito ,
E l' altro era Scrivano di ragione .

Posati questi in quel Santoso lito ,
Si vidde poi passare un Capitano ,
Ch' era dell' armi sue tutto guernito .

E E posato al Giardin di Mariano ,
Disse il Maestro mio : ve Simoetto ,
Che lascia il Santo da sinistra mano .

Costiera vidi poi al dirimpetto
Venir due Conti insieme a braccio a braccio ,
Mostrando in arme ciaschedun perfetto :

L' un' era il gentil Conte di Capaccio ,
L' altro aviè d' Arian l' insegna ornata ,
Itinerando sanz' alcuno impaccio .

E così il resto dell' altra brigata
Si circondava alla Terra d'intorno ,
Cercando d'impedir tutta l'entrata :

Eran ritratti alla guisa d'un corno ,
Toccando ciascun capo la Marina ,
Custodia avendo di notte , e di giorno .

Pareva di Vulcan li la fucina ,
Tanto romor si discendeva in quello
Di dì , di notte , da sera , e mattina .

Sempre sonavan campane a martello ,
Lì s'udia corna , tamburi , e trombetti ,
Da torre il senfo a ciaschedun cervello .

Vedensi spesso li Guerrier perfetti
Venir mirando , e gli steccati , e mura ,
E dove fusse in quella più difetti .

In questo stante per la gran pianura
Vidi venir di legno più difizii ,
Ch' a riguardarli mi facean paura .

E tanti , e tanti più doppi artifizii ,
Che fra me dissi , i' ci veggio ordinare
A molti vivi i funerali Ofizii .

Vedensi in un momento scaricare
Mangani , Gatti , Trabocchi , e Bombarde ,
Ch' era cosa stupenda a quel pensare .

La Maestà Real , la qual sempre arde
Di aver la Signoria di quel Piombino ,
Non v'era colle cose pigre , o tarde :

Ma da sera , di notte , e da mattino
Dirozar vedea Trabocchi , e Manganelli ,
Per aver l'assedio in suo domino .

Se v'è grato il sentir , vedrete quelli
Si fosse forte con questi disegni ,
E la gittata copia de' quadrelli ,
Per farsi possessor de' altrui Regni .

**ORA NE VIENE IL PRIMO CAPITOLO
DELLA TERZA PARTE ,**

*Dove si dimostra il danno già per le Bombarde
fatto , insieme con la loro situazione , e li
Trabocchi . La chiesta del soccorso al
Popolo di Firenze , e la risposta .
Or seguono 25. stanze pure
a Matera .*

Surga Bellona col suo sanguinoso
Marte fratel della nomata Iddea ,
E dà favore al mio stil bellicoso ;
E tu cara sua amica Citerea
Per quell' amore , che Adone amoroso
Ti fe sentir : benchè fortuna rea
Privasse te della tua gentilezza ,
Porgete al detto mio somma dolcezza .

O Giove , o Pallas , Mercurio , e Giunone ,
Nettuno invoco , che mi fa bisogno ,
O di Dite Signor degno Plutone
L'ajuto vostro , quale io tanto agogno ,
Mi porgerete , e con calda orazione
Ricorro a voi , che altrimenti un sogno
Sarebbe , il porger sanza il vostro ajuto ,
E quel petendo mi sia concesso .

A Prima ch' i' torni al Marzial concetto
Non posso senza tua degna eloquenza
O Sacro Apollo ornare il mio intelletto
Se l'ausilio della tua scienza
Non infonde tua grazia nel mio petto ,
Avendo il senfo mio poca avvertenza :
Onde ricorro a voi , che a mia memoria
Prestiate ajuto a immitar mia Storia .

B Fece Ragona scontro al Torrione
Del Munister le Bombarde rizzare ,
E al Giardin d'Anton di Rinier pone.
Non domandar , se le fe bilicare ,
E tanto spesso giettono un petrone
Chel muro non si può più riparare ,
E fu costretto far rovinamento
Per la sfrenata forza del Tormento .

C In questo luogo fe il Signor riparo
Con fortissimo mur di terra , e legni ,
E benchè il fatto fosse molto amaro ,
Fu in un momento fatto con ingegni ,
E riparossi al nemico Avversario ,
Che non gli riuscì così i disegni ,
E fessi tanto riparo a quel muro ,
Che al bombardar fu poi ciascun sicuro .

D Dipoi fece rizzar due gran Trabocchi
A San Francesco molto prestamente ,
Ed al Maestro disse : fa che tocchi
Colle tue pietre ognora assiduamente ,
Ch' io ti prometto , che se tu lo 'mbrochi,
Quel che mi fai acquistar con tanta Gente ,
Tal prezzo acquitterai da mia Corona ,
Che contenta farà la tua persona .

E Non domandar con quanta improntitudine
Faceva questo i sassi preparare ;
Non usa il Fabbro tal sollecitudine
Quando rovente il ferro ha a martellare :
Quanto costui con ogni improntitudine
Faceva l'alte Case rovinare ,
Disfacendo di quelle ogni parete ,
E non si può del trar torfi la sete .

F E talor vinto pur da debolezza ,
Poneva del gittar fine al dolore ,
Dall' altro canto con somma prestezza
Vedesi ogni Sanese Imbasciadore
Supplicar quel sotto piacevolezza ,
Per dar ottimo ajuto al buon Signore ,
Pregando quel , ch' a lor contemplazione
Gittassi nella Terra alcun petrone .

G Che direm noi del fellon Belantino ,
Che non potendo il Mastro spesseggiare
Diceva Ghing d'ogni pietra un Fiorino ,
Che tu getti là su , ti vo donare ,
E se parate non l'hai al Confino ,
Le farò col mio prezzo recare ,
Così ciascun Sanese si governa ,
Gittando il comun ben della Picchierna .

H Riscontro a Villanuova situate
Eron Bombarde di terribil peso ,
Le quali a ciascun' ora son gittate
Nè uom non è , che si fosse difeso :
Ma 'l buon Signor con l'astute brigate ,
Fe sì , che in ogni luogo ave difeso :
Che come danno facien gl' Avversari ,
Così 'n un tratto facea far ripari .

Non

Non bisognava del buono Anfone
Le suavi parole quivi usare,
Sì come alcun di lui scrivendo pone,
Quando determinò Tebe ferrare,
Che si vidién le femminil persone
Li gravi sassi fu *terebi* portare,
Qual facevan le Donne della Terra,
Per riparar del Re la cruda guerra.

E non si potre' dir, quanti conforti,
Quanta fatica, quanti dolci verbi:
O prudente Uditor fa, che ne porti,
E alla gloria lor fa che riserbi,
Che gl' uomin quali eran mezzi morti,
E nota ben, che non le rimproverbi.
Facean con parole sursessire
Tal uom, che in breve si credea morire.

Elle gridava: valorosa gesta
Questo è quel punto, che vi cresce onore,
Qual è più giusta difesa che questa,
Non v'incresca per Dio francarvi il core.
Se di bisogno sia a tal molesta
Ricoprir d'arme il femminin fervore,
Sievì a memoria la nostra letizia,
Che mai si se ricordo di pigritia.

Sievì a memoria per chi combattete,
Sievì a memoria nostra libertà,
Sievì a memoria quanto acquisterete,
Sievì a memoria la gran crudeltà:
Se per riposo lasciar vi prendete,
L'onor di voi sia in sua potestà,
Sievì a memoria: chi perde l'onore
Si sottomette a tristizia, e dolore.

Questo detto con almo virile
Si vedevon passar col pelo in capo
Giovani, e vecchie, ognun segue lo stile,
Era nemico a ciaschedun Priapo.
Che direm noi dell'età puerile,
Che non vuol d'esto fatto essere scapo:
E qual natura lor porgeva forza,
Ognun, quantunque puote, aitar si sforza.

O chi avesse visto del Signore
La cara Donna Duce del suo sesso,
Con quanta gran prudenza a tutte l'ore
Negando a ogni requie sempre acceso,
Confortando ciascun con unil core
Ch'era di lunge a lei, ovvero appresso,
Dicendo, quanta sia la nostra gloria
S'abbiam contro a costui questa vittoria.

Tant'era della Gente l'oppressare,
Che resistè non può la Piombinese,
Dove temevan non poter durare
Alle superbe, e furiose imprese,
Che dal Real si vidién declinare;
Onde 'l Signor per estare alle offese,
Determinò co' suoi di consigliarsi,
Qual modo dee tenere a difensarsi.

E congregati a se più Cittadini,
Frateri, dicendo, vedete l'Assedio,
E come stretti son nostri Confini,
E quanto è della Gente il crudel tedio,
Se fusse forza, fortuna, o destini,
Pogniam, quant'è possibile, il rimedio
L' termino sentir vostro consiglio,
Ed al miglior giudizio dar di piglio.

A Levossi di Rinieri Stefan detto,
E cominciò con soave latino,
Dicendo: Signor mio degno, e perfetto
Da poi ch' i' sono al consigliar vicino
Se 'l mio dicesse mal siè per non detto
Consiglio, che si mandi al Fiorentino
Popolo, il qual ci torrà questo affanno,
E via ne manderà questo Tiranno.

Molt' altri Cittadin questo affermaro,
Stimando questa sia l'ottima parte,
E fu tenuto tal Consiglio caro,
Onde furon di ciò scritte le Carte,
Stimando sempre aver da lor riparo.
E compilate con gran senso, ed arte,
Come udirete di quelle il tenore
Mandate dall' estrenuo Signore.

Come alla Madre di tutti i Pupilli,
Come alla Madre delli abbandonati,
Come a colei, che non teme forxilli
Di fier tiranni in superbia montati,
Che cercon posseder gl' altrui tranquilli
Contro a dovere, e gloriosi Stati,
A chi devota per Dio l'addimanda
Come a colei, che volentier la manda.

Di Piombin tutto il Popolo e'l Signore
Divotamente alla tua reverenza
Si raccomandàn quanto han di valore,
Sendo alle man colla Real potenza;
Ma vinti da superchio, e da terrore
Ricorriamo alla tua degna Eccellenza,
Prima che'l caso si è 'n tutto trascorso,
Degni il Vessillo tuo dar lor soccorso.

Letta che fu, non bisognò richiesti,
Per volere a tal cosa riparare,
E bench' e' casi fosser manifesti,
Si terminò a quel soccorso dare,
Prima ch' e' casi sì dubbiosi, e messi
Più oltre si vedesson trasandare,
E fessi una risposta molto grata,
E 'n un momento al proprio Messo data.

D E' nostra usanza, chi pete ragione
Giusta la nostra possa farla fare,
E conoscendo il Real Gonfalone,
Non a ragion dovervi danneggiare,
Essi fatto tra noi conclusione
In ogni modo volervi aiutare,
Per conservare il tuo tranquillo stato,
Ch' il giusto domandar c'è sempre grato.

E come Madre di te caro figlio,
E come Madre de' tuoi Cittadini,
Deliberiam, che il bellicoso artiglio
Del fier Manzocco mostri a tuoi costumi
Il gran favor del glorioso giglio
Per mezzo de' robusti, e fieri crini,
Ch'egli ha nel conservar la libertate
Tua, la qual presto vi sien dimistrate.

*Ora seguendo pure la terza parte, e ritornando
nello stile de' Ternarij, si mostrerà come,
e dove si contiene i Conestaboli, che
furono mandati al soccorso di
Piombino, e chi fu Capo di
tutti a condurgli.*

A Veva Febo sei volte nascosta
La bionda chioma, e così dimostrata
Quando venne al Signor l'alta risposta

Da quella dolce Mamma a lei mandata,
E da quel letta con somma dolcezza,
Si fu doppia allegrezza generata.

Sperando riparare alla ferezza
Del crudel Re, quale strigneva ognora,
Dando lor sempre quanto può strettezza;

E per soccorso dar fanza dimora
Si fur richiesti più uomini degni,
Li quali al bel pugnare ognun s'onora,

E prima fur parati molti legni
Nel Pisan Porto, e fatto nuovo Duce
Per rompere al Reale e' suoi disegni.

Acciò che questa Storia venga a luce,
Darovvi il nome di tal Cittadino,
Ch'ogni altro sotto a se costui conduce,

Il qual dal magno Popol Fiorentino
Mandato fu, acciò ch'avesse cura
Di dar soccorso al Signor di Piombino.

Bernardo fu di Jacopo Ventura,
Il qual ne venne nel Terren Pisano,
Com'udirete in questa mia Scrittura;

E fulli dato un mandato sovrano,
E libertà quanto facea mestieri,
Pur ch'el caso venisse a salva mano.

Onde richiesti furon Condottieri,
Uomini degni di fama in quell'arte,
Che vennono a tal caso volentieri.

Prima ch'i' tratti dello stil di Marte,
E della prova, che fecion costoro,
Voglio empir de' lor nomi le mie carte.

Fu il primo, il quale a questo aspro martoro
Venne coll' almo lieto, e pellegrino,
Per dar principio al Martesco lavoro,

Chiamossi Checco, e del buon Ghirlandino
E' figliuol questo, ed è Modiglianese,
E vuole a quel Reale esser vicino.

Dopo costui ne vien poi l'Empolese,
El buon Guido d'Arezzo a lui propinquo,
E Francesco Martelli col suo arnese.

Giulian da Fano non era longinquo,
E dietro a lui non già con almo bieco
Ne venne, e lo suo nome non relinquo,

Un chiamato da tutti il fier Pier Greco
Mandati questi dal Signor Gismondo,
E ottima brigata menan seco.

E giunti innanzi tutti a quel giocondo
Duce, furon presenti tutti quanti,
Avendo dell' Armata a avere il fondo;

A E circolato quel con li sembianti,
Cominciò a parlar con tal ragione,
Che metter non si può fra gl'ignoranti.

Non fe' sì dolcemente l'orazione
Ulisse a' Greci allor, che contro Ajace
Per aver l'armi d'Achille s'oppone;

Quanto quest'altro Duce con audace
Animo cominciò così parlando:
O Condottieri, a cui molto dispiace

La fellonia di chi vien conculcando
Gl'amici nostri, e cerca tor l'onore,
E far l'altrui Governo al suo comando.

B Onde la gloria del vostro valore
Ora si mostrerà, quando al nemico
Sarem vicini infra brevissim' ore;

Sievi a ricordo dell'onore antico,
E della fama di chi fatto ha prova,
E quanto è l'biasmo di chi n'è mendico.

Per l'antiche scritture ognor si trova,
Chi opera virtù sempre stà vivo
Et anco al Mondo . . . . . li giova.

Noi n'anderemo a quel, che d'onor divo
A dar soccorso al buon Rinaldo Orfino,
Che del Sanele ajuto è in tutto privo.

C Sievi a memoria dunque 'l Fiorentino
Popolo, il qual vi manda a por rimedio
All' assediato Popol di Piombino.

Rispuoson tutti: fin ch' il mortal tedio
Non entrerà ne' nostri corpi umani,
Darem favore al suo crudele assedio,

E contro all' aspre forze Catelani
Li metterem con ogni nostro ingegno
Zelanti sempre da menar le mani.

Era parato già ogni buon legno
Al marin lito, e Ponente soffiava,
Che dava all' andar loro ottimo segno.

D Quando ciascuno alla barca saltava
E'n verso le Galee ciascuna tira,
E giunto a quelle ognun franco montava,

Ogni Comito avea già posto a mira
Et aghin data ogni vela al Calese,
Et il serpato ferro ciascun tira,

Così colle parole fante accese
Le menti di ciascun dicevon tutti:
Sien con felicità le nostre imprese.

Essendo al fin del tirar via ridutti,
Gridar: cala le vele al prosper vento,
E vada quest' Armata a salvamento.

E

CAPITOLO TERZO DELLA TERZA
PARTE,

*Dove si contiene la giunta dell' Armata col
soccorso mandato al Signore, e come per
quel soccorso il Re fece mutare il suo
Padiglione da Capalvi al Pozzo.*

A L calar lor si fece un gran romore,
E poi che le covertè fur cascate
..... prender con sommo dolore.

Le grosse piogge alle postime date,
El vento, che soffiava dolcemente,
Verso del bel Piombin l'ebbe guidate.

Così ne va l'Armata allegramente,
Solcando l'acque con tal melodia,
Ch'era a mirarè assai cosa eccellente;

Nè con più pulcra, e bella compagnia
Dopo la distruzione col gran navilio,
Dalla gran Troja Enea si dipartia.

Nè più famosa dulle Marco Attilio,
Quando in Affrica andò contro ad Amilcare,
Sendo compagno di Paolo Emilio:

Nè più ornato andò per acquistare
El Tessagliere, ch'el Monton Friseo
Ebbe per gl' altrui ingegni a dominare.

Hor qui bisognerebbe il suon d'Orfeo,
E la soave lingua d'Anfione,
E l'alta invenzion del buon Orfeo,

A voler dir con quanta arte, e ragione
Giva l'Armata pel fassoso Mare,
Cercando sempre andare a salvagione.

I' ch'ero col mio Duce per guardare
Ciascuna cosa per ritrarla a segno,
Vidi l'Armata per l'onde solcare.

Allor mi volsi a qual mi porse ingegno,
Disse al Maestro mio: ecco 'l soccorso,
Che viene a torre a Ragona il disegno,

Nè prima visto ciò lui proprio in corso
Si mise, e ginne al magn' almo Signore,
Dicendogli: oramai tuo aspro morio

Sarà finito, e con supplemo onore
Si manterrà di te la Signoria,
E farai d'esto tedio il vincitore.

Viene l'Armata con gran Compagnia:
Allor n'ancò il Signor tostano al lito,
Dove l'Armata poter si dovia.

Era già Febo col carro falito
Più ch'a mezzo il cammin di sua giornata,
Quando giuntè l'Armata al degno sito.

Nè con maggior letizia fu mirata
La magna insegna, allor che'l buon Tesco
Tornò con l'*Amanzona* conquistata:

Con maggior tenerezza il Padre Egeo
Non corse a quello veggendo l'avvento,
Qual visto quelle il buon Signor facieo.

A E posti quivi tutti a salvamento,
Vi si fece una festa tanto magna,
Ch' i' non ne posso far recitamento:

Per la letizia ognun lacrime bagna,
Ringraziando il sommo Criatore,
Ch'aviè mandato lor questa Compagna:

Sentissi di trombette un tal rumore,
E poi ch'è posto fine a tal sonare,
Chi era d'esta Gente il Conduttore

Si fece avanti, e con sonor parlare
Cominciò quel dicendo: o Sire Orfino
Giusta ragion ti debba conservare.

B I' son da quell' esimio Fiorentino
Popol mandato a servar tuoi precetti,
Comanda mo, che ciascun ti è vicino.

No' fiam mandati, acciò che tuo' sospetti
Sien colle forze nostre reparati,
E a dar favore a te in fatti, e 'n detti.

A cui 'l Signor: O voi a me mandati
Da quella Madre, che mai venne meno
Ad Orfani, Pupilli, Abbandonati,

Direte, che'l buon latte del suo seno
M'ha tanto confortato, ch' i' son certo,
Ch'al mio dolor per lei fie posto il freno,

C E ciascun Condottier con voi sperto
Mi lascerete per difesa,
E per tormi l'affanno, ch'ho sofferto:

E poi trecento di vostre Persone
Sotto 'l governo di que' principali,
Che anno della Guerra ogni ragione,

Mi concedete, acciò che' duri mali
Sien liberati per la lor virtute
Da questi cani, e rigidi, e bestiali.

Rispuose l'Ammiraglio: ogni salute
Che tu conosci alla tua libertà,
Comanda, che tue voglie sien compiute:

D Che a te il comandare di noi stà,
Qui son *Bombarde*, *Polvere*, e *Targoni*,
E cose a guerre di gran nicistà.

Qui con Balestra per imbandigioni,
Elmi, Corazze, Spade, Lance, e *Dardi*,
E Uomini, che fan lor condizioni.

Qui son color, che fanno i tosti, e tardi
Tempi, dove si dee pigliar vantaggio,
E son nemici de' vili, e codardi.

Qui è chi farà bene al . . . . . faggio,
E che farà riparo a ogni estremo,
Ecci chi in guerra ha fatto più d'un Maggio.

E O me, che 'n troppo dir trascorreremo!
Le cose fur proferte, e domandate,
Siccome in pochi versi narreremo.

Trecento fur delle magne brigate
In terra poste con tostana fretta,
Non domandar s'elle son' ordinate.

Chi porta Brando, chi Lancia, o Saetta,
Chi la Corazza col fiero Targone,
E chi nel buon giubbon presto s'affetta.

E poi che scesi furo in sul Sabbione,
Il Condottor di questa Fanteria
Si volle con supplema Orazione,
Dicendo lor: la maggior Signoria
Del buon Rinaldo Orsin vi raccomando,
Fate al suo sito buona compagnia.
Ricordovi l'onor n'arète, quando
Fien manifesti i vostri portamenti;
Dunque vostra virtù venga ampliando.
In questo dir s'udì tanti stordimenti
Del gran Tiranno, ch' i' credetti il mondo
Voleffe in quello far più mutamenti.
Gridando tutti: O Piombinesi al fondo
Vi metterem con tutta nostra forza,
Nè resister potrete al nostro pondo:
A questo frutto è debil vostra scorza,
E non saprete veleggiare il legno,
Ch' andar crede per poppa, e va per l'orza.
A questo dire, i' vidi un collo 'ngegno
Tutto cambiarsi, e 'n verso il degno Sire
N'andò vinto da ira, impeto, e sdegno.
E cominciò, o gran Signore, a dire
I' mi do vanto per l'acque infalate,
Che uomo al par di me possa venire.
Vattene tu colle chieste brigate,
Affalta il Campo valorosamente,
E queste fuste a me sien licenziate;
Con tutto il resto della maggior Gente
Mi lascerai passare al tuo bel Porto,
E mostrerò, se in mar vaglio niente.
Se tu mi lascerai, un tal conforto
Ti surgerà nell' almo, che la gloria
Tua viverà dappoi che farai morto.
Questo è quel giorno, ch' eterna memoria
Di te farà, e chi segue tuo stile,
E tor non ci si può questa vittoria.
Era di tempo questo Virginile,
Che porge il suo parlar cotanto adorno,
Ma l'animo al cimento è giovenile.
Ben ti puoi gloriare, o bel Livorno,
Aver tra tuoi uom, che sia senza pari,
Nè si troverà mai cercando attorno.
O Gaddo, i tuoi consigli non fur cari
Tenuti da colui, e non fa quanto
Dai argomento con li tuoi ripari:
Rispuose quel, che di battaglia il guanto
Non volia porre allora, e che riposo
Alla gente di lui vuol dare alquanto.
In questo il gran Real più sospetoso
Si dipartia dal Monte Capabui,
E vanne al Pozzo molto inquietoso,
Per esser co' suoi militi più saluj,
E rifermato poi suo Padiglione,
Per aver a salvarsi più in terra l...
Dopo, del gran Real la mutazione,
Il buon Signore al Duce dell' Armata
Parlò facendo questa esortazione.

A Farai al bel Firenze ritornata;
E narrerai a miei Superiori,
Quanta giocondità nel cor mi è nata.
E che la vista de' lor servitori
Mi dà tal gaudio, ch' io stimo la Terra
Fia liberata da' Real furori;
E che questa cociente, e dura guerra
Sarà sopra il venir suo maladetto
Di questa Gente, ch' ognor la mi ferra.
A questo dire el Ammiraglio eletto
Si dipartiva con degna loquela,
E fè risposta a quanto gli fu detto.
B E preparata ogni gonfiata vela,
E volti i remi tuoi verso Livorno,
Ne va senza sentir nulla querela
Tanto, ch' al pulcro Porto fè ritorno.

CAPITOLO QUARTO DELLA TERZA PARTE,

Dove si manifesta, come per l'industria di Cecco da Medigliana s'arsono i ripari delle Bombarde verso Villanuova, e la Zuffa, che vi fu.

C **P**artita quell' Armata, il buon Signore
Entrò nel bel Piombin con quella Gente,
Sperando sempre nel molto valore
Di quella Compagnia tanto eccellente,
Pregando quelli ognora al ben pugnare
Si dimostrassin vigorosamente.
La scura notte si vedìa passare,
E come fu 'n sul bel fiorir del giorno,
S'udien Bombarde, e Trabocchi frullare.
A' nomi de' mandati fo ritorno,
Che sentendo il romor da ogni parte,
Per non ricever danno, onta, nè scorno:
D L'astuto Cecco, come uom che fa l'arte,
Si fè pensier colla sua Compagnia
Di dar principio al gran segno di Marte;
E con soplema, e degna diceria
Disse al Signore: questi tuo' Avversari
Ti nojan molto inver Santa Maria.
I' ho determinato con non rari
Passi assai quella brutta Canaglia,
E torre alle Bombarde i lor ripari.
A cui 'l Signor: a questa gran travaglia
Disse darotti della mia Famiglia
Tutta coperta a pialtra, e buona maglia.
E Allora il franco Cecco alzò le ciglia,
Dicendo: caro Signor ti ringrazio,
E d'aver doppio onor fra se bisbiglia.
Tra dire, e 'l far vi fu breve lo spazio,
E cento Corazzine in un momento
Si fecen l'almo del buon Cecco fazio:
Ciascuno una fascina molto attento
Teneva in mano, e poi verso la Porta
Ciascun cammina qual folgore, o vento.

Usciti

Usciti questi, ciascun si conforta,
E vannonne pel fosso quatti quatti,
E non bisogna al lor cammino scorta.

Avevon quelli in fra lor fatto fatti
Di cimentar sì ben ciascun sua prova,
Che mai tenuti saran vili, o matti.

Or perchè il millantar niente giova,
L'opere mostreran la lor virtute,
E già costor son giti a Villanuova.

Or qui bisogna, che più provvedute
Vadin le cose, e già ciascun' il fuoco
Ha preparato per la sua salute.

E giunti quivi soprastanno un poco;
Ordinò Cecco, ch'una particella
S'affrontasse con quelli al brutto gioco,

Acciò che chi portava la fiammella,
Più agio avesse a far sua arsione,
E che potesse bene accender quella.

Fur all' affalto elette più Persone,
Il fiero Padovan vuole operarne
Col buon Guido d'Arezzo in sul Sabbione.

Dato il mandato, gridan: carne, carne,
E usciti del fosso con terrore
Ditermina di quella il giorno farne.

Roffetto Talian con gran furore
Usciva della Chiesa in tanta fretta,
Com' uom, che vuole aver fama, & onore.

E con la sua brigata molto stretta
Sul verde smalto con costor s'affronta,
Percotendo di dardo, e di faetta.

Qui raddoppia la zuffa, l'ira, e l'onta,
Ognun fa prova di fiero leone,
E ciascun agio a quel tratto si sconta:

Nè con più almo pugnar le Persone
Di Leonida altier *Mosille* istretto
Ducenti ferse quasi a disperazione:

Nè 'l Cocle Orazio col via più perfetto
Almo non combattè sul Teverino
Ponte, che li fu poi giocondo letto.

Quanto faceva il Popol pellegrino,
E la brigata del giusto Signore,
E' mandati dal Popol Fiorentino.

Dal lato del Real cresce il furore;
Ma Guido, e 'l Padovan co' loro Armati
Davano agli Avversarj un gran terrore.

E' si mettevàn come disperati:
Ma eran tante le spingarde, e dardi,
Ch' avien i lor troncon tutti spezzati.

Allora il Modigliana non con tardi
Passi saltava fuor del cavo fosso,
Dicendo a ciaschedun: fiate gagliardi:

Al grido di costui fu ciascun mosso
E 'nsieme andar all' accesa fascina,
El gran riparo tosto ebbon percosso:

Nè Mongibel, quando più fiamme affina,
Non fa tal fuoco, nè tanto stridore,
Quanto facevan costor la mattina.

A Temette Giove il Giganteo furore
Non fuisse resultato a torli il Regno,
Per la stupenda possa del rumore.

Ognun cercava difender suo Regno,
Ma tanto fecer d'arme i nostri cento,
Ch' arsero alle Bombarde il fatto ingegno.

Furon que' delle mura salvamento
Affai a nostri, che combatton forte:
Dando, e togliendo gran doglia, e tormento.

Non si gridava se non morte,
Le spade quivi suonano a martello,
E molti fanno il di lor vite corte.

B Ognun fiero era qual rapace uccello,
Le lance eran sanz' ordine gittate,
E operar vedea si ogni quadrello.

Udiati il suon delle Mazze ferrate,
E l'aria per li strali è nuvolosa,
E l'armi tutte in pezzi son tagliate.

Veggendo il buon Rinaldo questa cosa,
E ch' il Campo veniva a briglia sciolta,
Parveli quella stanza dubitosa;

E fè sonar prestamente a raccolta
L'ornata tromba, acciò che' combattenti
Si ritraesson con prestezza molta.

C Uditi questi sonar gli stromenti,
Il Modigliana presto fu ritratto,
Veggendo i suoi pensieri esser contenti:

Già cominciava a questo crudel fatto
A giugner della Gente il gran soperchio,
Credendo dare a' nostri scacco matto,
Ma s'eran già ritratti dentro al cerchio.

CAPITOLO QUINTO PUR DELLA
TERZA PARTE,

*Ove si dimostra, come il Re per la vergogna
fè fare una Cava sotterra, & un Bastione
tra la Rocca, e la Porta: e vedrassi
come questa fu rivelata, e la
disfazione del Bastione.*

D Poichè fur dentro al sito ritornati,
Fu preparato lor rinfrescamento,
E furono i feriti medicati:

Un sol rimase morto di que' cento,
Benchè la cosa fu pericolosa,
Ma pur l'acceso fuoco allor fu spento.

La Corona Reale invidiosa
Della vergogna grande riavuta,
Divisò arte più pericolosa,

E fè con providenza molto astuta
Ordinar una cava tanto scura,
E ne' principj sì ben provveduta.

O miser Terrazzan la gran paura
Vi faran questi, se non fiate attenti,
E già propinqua è questa all' alte mura.

Dipoi fè preparar delle sue genti
Tremila armati, ognun col buon Targone,
Con artificj, e con grandi argomenti,

E terminan di fare un Bastione
Tra la Porta , e la Rocca smisurato ,
Rimpetto delle Donne al Torrione ,

E 'n un momento sì forte ordinato ,
Che venti Combattenti su vi stava ,
E la Bombarda v'aveva ampio lato :

Quando Rinaldo Orfin ciò rimirava ,
Fè parlamento , e con que' principali
Mostrando quanto di quel dubitava .

E disse : i' veggo ordinar tanti mali ,
Ch' i' temo forte , ch' a nostro dispetto
Non ci fommetta coitui a sue ali .

Nè prima ebbe finito il Sir suo detto
Ch' al Revellino si levò un rumore
Di che cialcun vi traffe con sospetto .

Era giunto alla Porta un Servidore ,
E pregava per Dio gli fusse aperto ,
Ch' aveva nicistà dire al Signore

Alcuna cosa , e ch' il farebbe certo
D'una segacità , ch' usa il Tiranno ,
Onde più stesse fuor non fu sofferto .

Entrato dunque dentro con affanno ,
Disse poi : Signor mio mai ti fallai ,
Siami rimessa ogni mia colpa , e danno .

O supremo Signor io tu non fai
Che'l Ragonese una Cava sotterra
Ha fatta , e 'n pochi giorni lo vedrai

Le sue brigate dentro alla tua terra ,
Sì che ripara or tu , che'l Bastione
Con quella sotto viene a farti guerra .

Udito ciò , temetton le Persone
Di questa cosa , e fecesi Consiglio ,
Per riparare a questa offensione .

Il fiero Padovan con tinto ciglio
Disse : disfacciam prima il Bastione ,
E di poi alla Cava diam di piglio .

Ottima parve a tutti sua ragione ,
E terminaron con prestezza molta ,
Ch' al fatto si diè poi effecuzione .

E fessi prestamente una raccolta
Di più numer di loro , ogniun ristretto
Determinar d'andarvi a briglia sciolta

Fuvvi del Conte. Everso Signoretto ,
Eravi e'l dexto , e'l buon Giulian di Fano ,
E'l fier Pier Greco in arme sì perfetto ,

Vuol esser con costor il Padovano ,
E l'Empolese seguiva il Drappello ,
E tutti questi con armata mano

Sì s'avviaron verso lo sportello ,
E la sua Compagnia cialcun vi mena ,
Portanti chi targone , e chi coltello .

Or qui comincia a raddoppiar la pena ,
Qui si dimostrerà , chi sia gagliardo ,
Qui si vedrà chi ha più possia , o lena .

Non vada là , chi ha dell' infingardo ,
Qui non giova parole , nè sapere ,
S'al vento ventileggia lo stendardo .

A Qui bisogna con l'armi far dovere ,
Qui ne conviene aver cuor di leone ,
Qui non bisogna con l'armi tacere .

Or giunti son costoro al Bastione ,
E sanza alcun romor già fanno offesa ,
Uccidendo in un tratto più persone .

La fiamma marziale omai accesa
Tutto infocato si vedea quel Forte ,
Ma chi v'era a guardarlo fa difesa ,

Cominciando a gridar con tanta forte :
Voce: accorrete quà o Catelani ;
Costor son fuor delle lor chiuse porte .

B Non Publio Decio con l'armate mani
Per salvamento alla zuffa Latina
Non corse a salvar l'Oste i lunghi piani ;

Nè con più forte , o degna disciplina
Contro a' Sanniti l'alta giovanaglia
Di Fabio mostrò mai la sua dottrina ,

Quanto si vidde la fiera canaglia
Accorrer sopra a questi fuorusciti ,
Acciò non ottenessin la puntaglia ,

Nè furon di più forte animo arditi
Del buon Marco Marcello i Cavalieri
Quando si oppose a' Galli appetiti

C Quanto facieno i Signoril Guerrieri ,
Spezzando al Bastione ogni riparo ,
Ahi quanto lo facevan volentieri !

Era della battaglia il pondo amaro ,
Vedeasi rosseggiare ogni corazza ,
E danneggiar cialcun suo avversaro .

O fioriti guerrier di buona razza ,
Di codardia nemici , e di paura ,
Che tutti pruovan le lor forti brazza .

Sgridava il Modigliana dalle mura :
Urtate compagnon cotesti cani ,
E sempre al lor riparo aveva cura .

D Ridotta era la cosa a punti strani ,
E sol s'udian trar balestra , e scoppietti ,
E con gran furia si menan le mani .

Erano i Combattenti sì ristretti ,
Che arma giusta li niente giova ,
E con gran furia si scrollano i petti .

Lì bisognava fare ultima prova ,
E dimostrare il viso al suo nemico ,
E guai a chi in pigrizia il cuor gli cova .

Non valeva gridar : soccorri amico ,
E tanto affanno v' ha ogni persona ,
Ch'era due tanti , o più , ch' i' non ti dico .

E A chi vedesse la Real Corona
Con quanta providenza andava attorno ,
E quanto al bel pugnar dolce sermona ,

E'l Greco Piero , e'l buon Giuliano adorne
Gridavan sempre a questi cani aciervi
Ferite compagnia senza soggiorno .

Consentirete voi esser lor servi ?
Voi conoscete pur lor crudeltà ,
E quanto son ver noi aspri , e protervi .

Queste

Queste parole han tanta autorità ,
Che rincoraron l'almo a tal cimento ,
Ch'era al por mente grande oscurità .

E in un tratto fu tal mutamento ,
E tanto fu il furor , che li raddoppia
Ch'e' Catelani per forza del tormento

Per grand' ira di que' ciascuno scoppia ,
E fur costretti del fosso secondo
Ufcirne i Catelan , non sendo in coppia .

Or quivi cominciava il grave pondo ,
E tanta gente traeva all' assalto ,
Che tanta non credea n'avesse il Mondo .

Già di sangue era lustrante lo smalto ,
E già cangiato avie' l suo color l'erba ,
Bisognando al combatter l'esser cauto .

Allora il Ragonese con superba
Voce gridava : o nemici d'onore
Ov'è vostra arroganza tanto acerba ?

Questo parlar fu di tanto valore ,
Che si vidde a un tratto mille armati
Gittarsi al primo fosso con furore .

Allor dall' alte mura fur gittati
Tanti gran sassi , e sì spesso son porti ,
Ch'e' nostri per l'ajuto son salvati ,
E ritrattisi tutti in luoghi forti .

CAPITOLO SESTO DELLA TERZA PARTE,

*Dove si tratta, in che forma si guastò la cava,
e come in persona v' andò il Signore ,
avvegna che la mossa fece Cecco
da Modigliana .*

Ritrattisi costor con grande affanno
Quasi tutti feriti , e fracassati ,
Sostenne ciaschedun qual può suo danno,

I Ragonesi si furon tornati
Alle lor tende con pena , e con doglia ,
E dopo molti giorni trapassati

Al Re crudel creceva ognor la voglia
Pigliar Piombino , e con sollecitudine
Cerca d'entrare alla famosa foglia ;

E le bombarde con improntitudine
Faceva frequentare e giorno , e notte ,
Dando alle mura assai amaritudine ;

Nè dir non ti potrei le spesse botte ,
Ch'e' gran Trabocchi davano alle Case ,
Che in ogni parte si vedevan rotte .

A Villa Nuova son le mura rase ,
E infino in sul fosso rovinate ,
E senza alcun riparo son rimase ,

Ma 'n un momento le magne brigate
Col famoso Signor pos' n rimedio ,
E vannovi le Donne disarmate .

Che non prezzavan fatica , nè tedio
Fecion di terra , e stipa un tal terrato ,
Che fu durabil sempre a quell' Assedio .

A In questo tempo s'è il romor levato ,
E già que' della cava sono al muro ,
E parte ancor di quello anno tagliato ;

Facevasi ciascun poco sicuro ,
Or pur sempre l'indugio piglia vizio ,
E ora a questo punto il caso è scuro .

Fe' fare il Modigliana un'artificio
In sul colmo del fosso d'affai legni ,
Che fe' poi all' andar gran beneficio ,

E terminò di rompere i disegni
A que' di quella cava all' entrar dentro ,
Et in un punto fur orditi i legni .

B Diceva il Modigliana : o voi che al centro
Di questo cerchio vi credete entrare
Sarà la vita vostra ancor . . . . .

Chi sopra . . . . . oggi cavare ;
E detto questo se n'andò al Signore ,
Dicendo : Signor mio voglioti atare

L'ore senza esercizio han poco umore ,
E massime all'estremo gran bisogno , (rore,
Che a torre il tempo al tempo è grande er-

che se s'indugia il far nostro è un sogno ,
Dunque s' a questo punto il ver ti mostro ,
Lasciami por rimedio a quanto agogno .

C Disse il Signor : infino al mortal chiostro
Esser con voi intendo a questa vice ,
E caro m'è tutto 'l consiglio vostro .

Gridaron gl'altri : O Rinaldo felice
Ancor farai , che pel nostro operare
Spegneremo di quello ogni radice .

Videsti in un momento rassettare
Ciascun buon fante per far compagnia
Al buon Signor , che s'er' ito ad armare .

Tornato poi , con gentil diceria
Disse : fratelli , in cui la mia speranza
Ho posta tutta , omai mettamci in via .

D Or qui bisognerà doppia possanza ;
Dugento Balestrier si fur ritretti ,
Ne' quali avie' l Signor somma speranza ;

Appresso a questi cinquanta scoppietti
Furon parati per questi mettieri ,
Portando tutti in testa e' duri elmetti ;

Adunque usciti fuori i condottieri
Per dar principio allo scur cavamento
Ad uomini , ch'e' 'l fanno volentieri .

Cominciava a suonare ogni stromento
Con quelle grida , che passaro il Cielo ,
Fatto veggendo il buon provvedimento ,

E Nè con maggior furor , nè con più zelo
Non corse a far vendetta il gran Tideo ,
Sendo percosso già dal mortal telo .

Nè più rapina mostrò Campaneo
Appiè di Thebe , allor ch' i crudi fani
Permiser la vendetta far Teseo .

Nè con più almo a Calidonj prati
Si dimostraro alla rigida fiera
Di Meleagro i giovani pregiati ;

Quanto velocemente la bandiera
Del Real segno ne venia con fretta ,
Per dar soccorso alla pugante schiera .

E così riferrata stretta stretta
Saltò nel fosso con tanta ruina ,
Che par , ch' a volo ciascun vi si metta .

Or qui comincia la gran disciplina ,
Qui ogni Condottier li suoi conforta ,
Adunque la battaglia ognor raffina .

O quanta al primo affalto ne fu morta
Per la volante furia de' quadrelli ,
E per l' impeto grande ch' ognun porta ;

Ahi quanti figli saranno orfanelli
De' Padri loro , e quante maritate
Perdero il dì il marito , e tal fratelli ;

E si vedian l' animose brigate
Affrontarsi nel fosso con tempesta ,
E pur le cave sempre son cavate ;

E tanto d' ogni parte è la molesta ,
Che quando Giove viepiù forte tuona
Non fa col suo rumor la parte festa .

Ma chi vedesse la Real Corona
Con quanto bel parlar li suoi esorta ,
E quando dolcemente al dir gli sprona :

Era il Targone a ciascheduno scorta ,
E urtavansi fier coll' arme in mano ,
Et anco il buon Signor li suoi conforta .

Or chi vedesse il buon Giulian da Fano ,
Chi avesse veduto Signoretto ,
E quanta furia mena il Padovano ,

E chi vedesse quel Guerrier perfetto
Francesco de' Martelli con qual furore
Si fece innanzi coll' armato petto .

E chi vedesse il tenero Signore
Con quanta providenza ponie cura
A chi più cupid' era del suo onore ;

Tutti gli vide nemici a paura
E così e' conversò gl' avversari
Con batter tutti a piè dell' alte mura .

Ma gl' Elbigini acciò ch' e' luoghi amari
Non tolghino al Signor suo pulcro cerchio
Avien fatte alle cave già i ripari

E sfondolato di sopra il coperchio ,
Per modo si vedian i Cavatori
Esser da' nostri fatto già sosperschio .

Or quivi raddoppiavano i dolori ,
Perchè color fan difesa ,
E molti ne guastavan li di fuori .

Il Modigliana colle sue persone
Combatteva la cava fieramente ,
E con somma prudenza vi s' oppone ;

Allora quel Signor tanto eccellente
Sanza parlar niente a sua brigata
Nella Terra tornò sanz' altra gente ;

E tutta la sua Corte ragunata
Fece di legno più vasi recare ,
E somma sottigliezza al senlo è nata

A Riscontro della cava fe' cavare
Dentro alla Terra , e poi che fu cavato
Fece gran copia d' acqua ragunare

Avien que' della cava sempre obitato ,
E ferito vi fue il Modigliana ,
E quasi per uom morto via portato .

Era la cosa impetuosa , e strana ,
E le cose recate in punto estremo ,
E lor contenzione è cosa vana .

Non valeva li dir : doman faremo ,
Ognuno è sì costretto se difendere ,
Che di molta brigata forte temo .

B Con lingua dir non si potrie comprendere
Quant' è 'l furore , e quanta è la strettezza ,
E doppio fuoco ognor si vede accendere .

A chi avesse visto la fierezza
Da ogni parte , e quanto era 'l furore ,
Piagnerebbe ciascun per tenerezza .

In questo tempo il singular Signore
Fece dar l' acqua con tanta abbondanza ,
Che misse a' Ragonesi gran terrore .

Veduto questo , senza troppa stanza
Si ritrassono i nostri a salvamento ,
E' Ragonesi crebbon di speranza ,
Pensando far nuovo proponimento .

C CAPITOLO PRIMO DELLA QUARTA PARTE,

*Dove si contiene , come il Re , innanzi che dia
battaglia , manda cinque Ambasciatori
al Signore dicendogli: che non aspetti
quella , e' il protesto fattogli ,
si vedrà poi la risposta , che
Madonna fece loro .*

D D' isfatta adunque quell' oscura cava ,
L' asprissimo Tiranno fa pensieri
Di dar battaglia più crudele , e prava .

E congregati a se suoi Consiglieri ,
Dicendo : io giuro a Dios che sta viglia
Nos ben la fureremos Cavalieri ,

Ne mas partiremos agli le sue strefi ciglia
Che tocies chelles ombres prenderemo ,
O tota sia perdita mia famiglia .

Adunque a quel Signor no' manderemo
A dir , che non aspetti la battaglia ,
E se pur la vorrà , glie la daremo .

E ordinò cinque uomini di gran vaglia
Parati riccamente in su i Corsieri
Coperti di broccati , e non di maglia .

Visti costoro , i' disse : e' fia mestieri
Caro Maestro mio di dire il nome ,
Come degl' altri i' ebbi insin l' altriieri .

Voltoffi al parlar mio le bianche chiome ,
Dico quel buon Vecchione , e disse quando
Saran propinque le Signoril some

Satisfarò

Satisfarò al tuo dolce dimando;
Aspettiam pur che de' siem presso al Ponte,
Ch' a la vista lontana ho dato bando.

Del vecchio udendo le risposte pronte
Dovea tardare un po del chiesto avviso,
Che per vergogna rube fei la fronte,

Ma lui con lieto, e grazioso viso
Mi confortò, e disse: altra fiata
Aspetta tempo al tuo voler preciso.

Era l'ambasceria sì camminata
Colla sua compagnia, che già propinqua
A San Francesco si vede arrivata.

Or sì ch' acciò i nomi non relinqua
Disse 'l Maestro mio con dire ornato
Dapoi ch' agl'occhi miei non è longinqua,

Sarà l'animo tuo riconfortato,
Vedi tu quel, che tiene abito sacro,
Quel si tien Leda il Magno Episcopato:

L'altro, che mostra alla vista sì acro,
Ch' un perfido Neron tutto somiglia,
E tien di palidezze il viso macro,

Volta, il Maestro disse, a quel le ciglia,
E guarti ben da questo Catelano,
Che chiamar fassi Messer Ancoriglia.

L'altro, dissi io, mi par quel d'Ariano,
Et anco v'è Scrivan di ragione,
E di Capaccio il Conte prossimano.

Giunte alla Porta le degne Persone,
Furo smontati, e dentro al Revellino
Passaron tutti con pulcro fermone,

Dove trovaro il buon Rinaldo Orsino
Con quella compagnia sì vigorosa
Mandati a lui dal Popol Fiorentino,

E giunti a lui con dolce, e giocondosa
Voce cominciò a dir quel d'Ariano:
Dalla Corona eccelsa, e luminosa

D'Alfonso Re a te mandati siamo,
Che ti piaccia donarli questa Terra,
Non aspettando più sua armata mano.

E non voler, che tenebrosa guerra
Più senta il tuo Paese, nè dolore,
Che guai a te, se per forza l'afferra.

A qual rispose il supremo Signore:
Sed'io di questa avessi Signoria,
I' ne farei a lui buon largitore;

Ma mai nessuno della prole mia
Non c'ebbe alcuna parte vi prometto
In questo loco, che suo fosse, o sia.

Questa consiste sol nel pulcro oggetto
Della mia Donna, ch'è suo ben paterno,
Ed emmi caro affai mi dia ricetta;

I' son ministratore al suo governo,
Ma senza sua parola al giudicare
Non volgerei al libro un sol quaderno.

Dunque voi la potete domandare,
E se dar glie la vuole, i' son contento,
E coram vobis ne la vò pregare.

A Parve agli Ambasciatori ogn' ora cento,
Che la Donna venisse in lor presenza,
Credendo a tutto dar buon compimento;

E poi che giunta fu con reverenza
Dette il saluto con quella onestade,
Che a cotal Donna fue a sufficienza.

Allor gli Ambasciator, la Maestade
Del Re ci manda a voi Donna, e Signora,
Sperando molto alla vostra amistade,

Che questo Popol, che tanto vi onora,
Con questo sito vi debba piacere
Largirlo a lui senza far più d'mora;

B Dall'altra parte, per farvi il dovere
Vi vuol donar nel suo fiorito Regno
Tenitor, qual ne potrete godere.

Al qual la Donna con sottile ingegno
Parlò ammaestrata da natura,
E sempre con lo stral dava nel segno:

Per buon rispetto acciò che la paura
Di questi gran Trabocchi non mi coglia,
Voglio alla mia persona aver più cura,

Acciò non sia contenta l'altrui voglia,
Ditermino di far questa risposta
Nel riposarmi sotto a quella foglia;

C E sotto un arco grande fu nascosta
Del Rivellino, e cominciò poi a dire,
Avendo sempre a mente la proposta.

Come può quel l'altrui cose largire
Non fa ei, che le tien contra ragione,
Che sien cagione ancor del suo languire.

Nè creda mai questa dominazione
Averla in nessun modo a sua richiesta,
Finchè mi basteran queste Persone,

Le quai son quelle, ch' alla Real Testa
Sì s'opporranno con la lor virtute
Mandate qui dalla florida gesta

D De' Fiorentini, e son sì provvedute,
Che la durezza sua non tanto curo,
Sperando per costor la mia salute;

E suon di tal voler, che fuor del muro
Faranno ventilar la lor Bandiera,
Che' dove egli è non si terrà sicuro.

Adunque metta in punto ogni sua schiera,
Ch'io ho speranza in questa franca Gente,
Ma prima in Dio così l' mio core spera,

E se pure accadrà, ch' i' sia perdente,
E ch'egl' acquisti meco la vittoria,
Terrassen ei però più eminente

E D'aver vinto una Donna?
Sarà di lui: ma se ei non m'acquista,
Guardi, che biasmo occupa ogni sua gloria.

Udito questo lo . . . . . vista
Cominciò a parlar quel sacro . . . .
Dicendo: donna fia tua alma trista.

A cui la Donna: per Dio non ten caglia,
Ma pure il parlar tuo fuor di ragione
. . . . . quel che ti pare, e vaglia vaglia

E fam-

Fammi a torto questa offensione ,
E quanti usati m'abbian tradimenti
Nè cagion niuna c'è , ch'abbi ragione .

Saranno i miei peccati tutti spenti ,
S'io muojo a difension della mia Terra
Con queste passion tanto cocenti ,

Che sì crudel nel mio fito mi ferra
E protesto ne fate a sua Corona
Ch'egli ha negli anni miei a aver tal guerra ,

Qual la giustizia di Dio proprio sprona
Per la sua tanta perfida nequizia ,
Nè mai in fin , chi ragione ha , abbandona .

E m'ha ufato addosso ogni malizia ,
Ma chi di sopra a noi tien la bilancia ,
Tornar farammi di pianto in letizia .

L'Episcopo parlò con turba guancia ,
Sia nel nome di Dio , ch'io ho paura
Che cara non vi costi questa mancia .

Ella rispuose : questi , in cui natura
Ha posto al bel pagnar l'ingegno , e Parte ,
Mi fan dentro al mio cerchio star sicura

E non ispero una minima parte
Perder del ben paterno a me lasciato ,
Del qual posso mostrare inchiostro , e carte

E vò Piombino , & ogni nostro Stato
Sia al governo del Giglio , e Leone
Col mio Signore a lor raccomandato .

Ora alla fin saprete l'intenzione ,
E la natura di mia gentilezza
Chiar'vi farò , s'io lo ho torto , o ragione

Tenendo quel , ch' i' dico per certezza
Ch' i' son nell' almo mio vie più virile ,
Che non è 'l Re , che l'onor suo non prezza ;

Nè mai salvocondotto in questo ovile
Diedi a nessun , che gli rompesse fede ,
Quest'è del viver mio stato lo stile ,

Che voglio dir , s'io vi mettesse in prede ,
Come fe' il Re e' miei lavoratori
Che ben vi stesse , si conosce , e vede ;

Licenza avendo al poter uscir fuori
A mieter liberamente il lor grano
Dal Re ; e da quei falsi Ambasciadori ,

E giunti i poveretti giù nel piano
Senz'armadura , da quei cani alani
Presi , e legati con armata mano :

Non furon questi inver pur casi strani ?
Ove è la fè dell'eccella Corona ,
O'l fenno vostro a venirmi alle mani ?

Ognun per debolezza s'abbandona ,
Intendi ben di quelli Ambasciadori ,
Dubbiando ognun non perder la Persona .

I volti lor grembiul da dipintori ,
Senz' poter giammai formar parola
Parevon fatti di mille colori .

La gentil Donna una parola fola
In su quel punto disse : non dubbate
Ch' i' vò , che colezion si faccia a tola ,

A Poi liberi , e sicuri al Re n'andate ,
E se potete mitigar sua furia ,
Fatele , e poi que' presi rimandate .

E non mi faccia a torto tanta ingiuria ,
Che mai più crudo fu Cajo Mezenzio ,
Poi al far colezion si prese cura .

Pareva lor quel vin vie più ch'affenzio
Amaro allor parlò Rinaldo Orfino ,
Madonna avendo al dir posto silenzio ;

E disse : udito avete il suo latino ,
E la virilità del franco core ,
Poi per man presi s'aprì il rivellino ,
E quegli Ambasciadori uscìr di fuore .

B

C

CAPITOLO SECONDO DELLA QUARTA
PARTE ,

*Dove si contiene il parlamento , fece il Signore
al Popolo , confortandolo alla libertà ,
e la risposta del Popolo .*

Partiti questi cinque Ambasciadori ,
Il famoso Signor fece pensieri
Ristringersi co' suoi buon servitori ,

C

E congregati a se tutti i Terrieri ,
Cominciò a parlar con un sermone ,
Che tutti l'ascoltavàn volentieri ;

Parvemi tra costor novel Catone ,
Sì caldamente con virile aspetto
Cominciava a parlar con gran ragione .

O cari Cittadin , ciò che nel petto
Io vi dimostro quale è la mia voglia ,
E quale è la risposta , ch'io n'aspetto ;

Prima ch' i' perda questa degna foglia ,
Di questo fito , e la mia libertà ,
Elegger morte vo' per minor doglia ;

D

Non creda avermi vivo in podestà
Questo fiero Tiranno , che si crede
Torre alle Donne nostre l'onestà .

Io non farò giammai della mia rede ,
S' i' mi veggio da questo superare ,
E prima vadim le mie carni in prede ;

Dunque mi ricord'io , che l'operare
Di voi sia tale , il qual ci può dar lode ,
Che molti già cercarono acquistare .

E se al parlar la lingua non si annoda ,
Vi darò tali esempi , che memoria
Di quelli , ch'a laudarli par ch'io goda ;

E

Adunque se provando avrem vittoria ,
Fic manifesta nostra salvazione ,
E chi più parte avrà di noi in gloria .

Raccordivi del primo Scipione
Qual è sua laude , e quale è la sua fama ,
Che per difender la Patria acquistone .

O C . . . immitator di questa trama
Le tue ferite danno chiaro segno
E molta lode t'è , chi la Patria ama .

O supremo Trafibulo il tuo ingegno,
Vincendo te della Patria l'amore,
Togliesti a gran tiranni il tosto regno.

Partecipiamo un po di questo onore
Dove consiste ogni felicità,
E giustizia, e ragion ci dà favore.

Confiderate all' aspra crudeltà
Di questo Catelano, e l' alma forte
Vostro, ma a mantener mia libertà.

Se pur si perde è me' far una morte,
Che farne ogni dì mille con sospetto,
E poi soggiunse con parole accorte:

Volgasi verso me vostro intelletto
E gustate l'onore, e la vergogna,
Che v'è parata a gloria, & a dispetto.

Di cercar molto a lunge non bisogna
Le violenze sue, e voi 'l sapete,
E chi ne parla ben d'errare agogna.

Io so, che tutti voi chiar conoscete,
Se ci faria potendo disonore,
Questo v'è noto, e come me 'l sapete.

Dunque fiorisca in voi forza, e vigore,
E passiam questo incomportabil tedio,
Che gran forza è la ragione, e l'amore.

Non potete esser durabil questo assedio,
Il sito è forte, & ognun sia virile,
Et al suo mal voler pognam rimedio.

E qual di voi d'età più giovenile
Saprà in tal caso sopportar l'affanno,
Fama faragli nel tempo senile;

E pugnar contro a quel fiero Tiranno,
Che sempre di spuntarci s'è impegnato,
Per poter farci in fin vergogna, e danno.

A questo dire in piè si fu levato
Il mio caro Maestro Mariano,
E reverentemente ebbe parlato.

O Signor singular vie più ch' umano,
Sempre di questa Patria difensore
Mi troverai contro a quel Catelano.

Doppo costui tutto acceso d'amore
A parlar prese Biagin d'Inghilefco
Di sè mostrando il di dentro, el di fuore.

A questo mio proposito riesco
Metter ci vo l'avere, e la persona
In affrontarmi, e mostrarmi manesco.

Il buon Ser Luca fu 'l terzo, e sermone
A viso aperto: io vo prima morire,
Ch' esser soggetto a sì iniqua corona.

Un bel vecchion da poi vidi venire
Con passi rari, e bene accompagnato
Sempre co' suoi le sue voglie seguire.

Stefan di Neri fu questo affezionato:
Poi dopo lui il popol tutto insieme
A una voce ognuno ebbe gridato

Se questo ingiusto, e crudel fur, ei opprime,
Fino a tutti morir di buona voglia
Disposti siam; pur per pietà si geme.
Tem. XXV.

A E che mai dentro quà passi la foglia,
Co' proprj corpi nostri farem muro:
Così dicean con allegrezza, e doglia.

Fino alle femminelle, sta sicuro,
Dicevan, Signor nostro, e i giovanetti
D'affezion pieni, e coll' animo puro.

Veduto il buon Signore i lor concetti,
Mirabilmente tutti li ringrazia,
Offerendosi a tutti in fatti, e 'n detti.

Madonna dopo lui con somma audazia
Sotto un breve sermon, ma darò poco,
Disse sì ben, che quel buon popol sazia.

B Dipoi il Signor partito di quel loco
Prima licenzia con ringraziamenti
Diè lor veggendo, che nel proprio fuoco

Per lui, e per Madonna son contenti
Entrar, se bisognasse, e poi raccolse
Tutti que' nostri Condottier valenti.

E suo debito pur ver lor far volse,
Siccome sempre facea alle giornate,
E tante offerte la sua lingua sciolse,
Che tutti a voce dicean: non dubbiate.

C CAPITOLO TERZO DELLA QUARTA PARTE,

Dove si mostra, come il Re termina dare, ed era già stato tre mesi a Cimpo; e mostrerassi, in che luogo i Capitani sono alloggiati, e situati, e di fuori, e di dentro.

P Roserpina tre volte consumata
La sua bianchezza, e l' argentata vista
Altrettanta era al Mondo ritornata.

D Quando l'omicidial con la sua lista
Si messe in punto a dar l'aspra battaglia,
Per fare a quel Signor sua voglia trista.

Già in dietro ho detto, qual fu la travaglia
De' Greci a Troja, e quanta possa, e gente
V'andaro a dar principio a tal puntaglia;

Et ho udito quanto fu prudente
La possa dell' altissimo Romano,
Quando fu di Cartagine vincente;

E sentito ho di Tebe il Capitano
Che la vittoria acquistò ver te Conte
E come misse l' alte mura al piano;

E Et hoggià letto, come con gravi onte
Marsilia presa fu da quel gran Bruto,
Combattendo con quella ognora sponte.

E ho veduto quel, ch' usò l' astuto
Marco Marcello per Trebbia acquistare,
E quanto in quella fu poi ben voluto.

Ma io non so con penna disegnare
Alle grand' arti, & a tortili inganni,
Come possa il Signor mai riparare.

E poi pur veggio alli molesti danni
Fece riparo tal, che commendare
Si può più ch' altro ne' sofferti affanni;
T Che

Che ben ti puoi o Piombin gloriare ,
Ch'io non conosco Terra in tutto il Mondo,
Che uguale a te si possa pareggiare .

Or se resisti al tenebroso pondo ,
A questa volta a chi ti vuol l'onore
Torre , e lo Stato tuo mettere in fondo .

Felice ti vedrò ; ora il romore
Si sente , e Marte tutto sanguinoso ,
E chi franco , e chi tristo tiene il core .

Or si comincia lo stil bellicoso ,
Già a nitrir si sentono i Corsieri ,
Già quivi è morto , e pigrizia , e riposo ;

Già il Traditor comincia a far le schiere ,
Ordinando qual modo s'ha a tenere ,
Conforto dando quanto fa mestieri ;

Già si albitrava dell' Oste il potere ,
Già a ciascheduno è assegnato il lato ,
Dove a combatter abbia con sue schiere .

Già era ogni trabocco preparato ,
E ciascuna bombarda carica stava ,
E nell' arme ciascun s'è rassettato ,

Et in Mar si vedea , chi ordinava
Gl' imborbottati legni con ogni arte ,
E chi li gran falconi alto mandava .

Già chiamava ciascun la data parte
De' militi , che deon seguir l' insegne ,
E ogni Capitan s'è dato a Marte .

E vedevansi già le genti degne
Partir co' Duci loro , e in ver le mura
Ne vanno con le voglie prave , e pregne .

I primi , che s'accostan ver l'altura
Riscontro delle Donne al Torrione
Coperti tutti di buona armadura ,

L'un si chiama don Pedro di Cardone ,
Poi dopo lui lo segue Leonetto ,
El terzo fu lo Scrivan di ragione .

Seguiva poi el fiero Leonetto
Pedon pedon con la sua compagnia ,
Poi propinquo a costoro era Carletto .

Poi si vedea con bella Baronìa
Più Capitani inverso Villanuova ,
Posati intorno alla Santa Maria .

Per far co' Piombinesi ultima prova
Il primo fu quel Conte d'Ariano ,
Che non gli era lor zuffa cosa nuova ;

Che ben tagliare , e l'una , e l'altra mano
Siccome traditor falso , ed ingrato ,
Gli si vorrebbe , e la cagion sappiamo ,

Che come Ambasciador sendo arrivato
Con altri quattro alla Madonna a Piombino,
Senza grazia impetrar fu onorato .

Da dover sempre star col capo chino
Insieme con que' quattro traditori ,
Non che mai danneggiarla d'un lupino .

Seguiam pur oltre a suoi commessi errori ;
Santoriglia con lui tutti felloni ,
E valente Palermo non è fuori .

A Quivi eran tanto numer di Targoni ,
Balestra , lance , scoppietti , e spingarde ,
E scale , e gatti di più imbandigioni ;

Parate v'era ancor tante bombarde ,
Che scura cosa pareva a rimirare ,
E quanto di combatter ciascuno arde .

Dentro a Piombino si vedea ordinare
Per mezzo del Signor le sue brigate ,
Dove gli par , che ciaschun debba stare .

Vediasi Modigliana , e le brigate
Tutte salire alla difesa
Sopra alle mura , e tutte bene armate ;

B E verso delle Donne al Torrione
Prese la guardia , per quelle difendere
E della Rocca alla Porta le pone ;

Costui comincerà il fuoco a accendere ,
Costui è dotto a fare ogni difesa
Con ogni armiso , &c a lor danni attendere .

A Villa Nuova dove il fatto pesa
Si misse la famiglia del signore
Con di que' Condottier con voglia accesa .

C Guido d'Arezzo , ch'è ghiotto d'onore ,
Seguiva questa bella compagnia ,
Per forza far quant' ha forza , o vigore .

Giulian da Fano fe' sua dic'ria ,
E insieme venne con quel Signoretto ,
E con Pier Greco , ch'ha forza , e balla .

Morel da Empol poi , ch'è entro al petto
Di voglia ardente , seguirò costoro ,
Per dimostrar il suo voler perfetto .

Francesco del Martelli , il quale onoro ,
Fu posto a guardia a piè della Rocchetta ,
Che delle navi resista al martoro .

D Fe' Marian Galea alla Piazzetta
Dal Duomo a quella Rocca panni porre
Sì , ch' al riscontro nulla nave getta .

La vista fu veduta a color torre ,
E convien , che dinanzi sia il gittare
E nullo strale dopo quel può corre .

Il Padovan si vedìa rassettare
Con la sua compagnia a Revellino ,
Determinando il giorno quel guardare .

Le navi si vedian messe in cammino ,
E le galee , e legni , fuste , e barca ,
E ciascuno al pugnare era vicino .

E In ogni parte già la terra è carca ,
E le Campanie suonano a martello ,
E 'nverso il bel Piombin la gente varca ,
Per dar principio al Marzial flagello .

CAPITOLO QUARTO DELLA PARTE
QUARTA,

*Dove si vedrà la battaglia diede il Re per terra,
e quanto fu crudele, e la difesa
de' Piombinesi.*

O Mai faranno i miei più crudi carmi,
Qui bisogna mostrar più rigidezza,
E di doppio furor convien ch'io m'armi,

Infin ch'io mostri la sua crudeltà
In voglie prave tanto violenti,
Ch'ha rivolto in amor tanta dolcezza.

Le terribili voce sien presenti,
E gl'animosi armigeri, e feroci
Battaglier sieno a combatter attenti.

Dove la fiamma mia convien più cuoci,
L'asciutte masi faran sanguinose,
E l'opre crude sieno aspre, ed atroci.

Veggio le cose sì pericolose
Adattate a far zuffa, ancor la tromba
Si fa sentire a far cose dubbiose

Nè più veloce a guisa d'una fronda
Non fu Lion da Ercole girato,
Ch'ancor ritiene 'l Mar sì che rimbomba.

Nè vie più fiero mai si fu mutato
Il buon Coriolano allor ch'a Roma
Fu per l'amor materno temperato;

Nè più veloce con carri la chioma
Di Febo non cammina a darci lume
Portata da cavai la breve foma;

Nè mai si vide strabocchevol fiume
Traffoccorrer più col corso verso 'l Mare
Uscito fuor dell'ufato costume.

Quando si vide le genti mutare
Con un furor fuor d'ogni modo ufato
Da veder quel, che si può dire, e fare.

Mosse Simonetto da l'un lato,
E verso delle Donne al Torrione
Con gatti, e scale a quel Mar si è appressato.

Era con lui Don Pedro di Cardone,
E con furor al fosco ogniun si getta,
E così fa lo Scrivan di ragione.

Comincia a balenare ogni faetta
Scoppietti, lance, dardi son gittati,
E veloce ciascun par, che si metta.

Vedensi i Catelani inanimati,
El fiero Modigliana è'n sulle mura,
Et ostava a costor co' membri armati.

Facevan le bombarde già paura,
E li Trabocchi si senton volare,
E bisogna a più cose aver gran cura.

Cominciavasi Febo a dimostrare
Co' razzi suoi, allor che 'l Catelano
Facea sua gente alla Terra appressare.

O quanto aspro, e crudele al corpo umano
Fu questo giorno, e quanti ne sien morti,
Che si dimostrar con l'armata mano.

A Di quanti farann'oggi i giorni corti,
E quante madri perderanno i figli,
E quanti gravi colpi faran porti.

Avieno i Catelan già con gl'artigli
Messo le scale verso la gran Rocca,
Mostrando a Piombinesi i fieri pigli.

Ma 'l Modigliana, a cui la guardia tocca,
Gridava alla sua gente: ognun combatti,
Allora ogni artificio fiero icocca.

Furono a quel gridar costor sì ratti,
E tante pietre allor furon gittate,
Che si vide spezzar le scale, e' gatti.

B Da Villa nuova moffer le brigate,
E già si cominciava l'aspra zuffa,
Andando molto le cose ordinate.

Già si comincia a far cascar la muffa
Alle dure armi, e già volan gli strali,
E già per quel furore ognuno sbruffa.

Raddoppiavano i giuochi Marziali
La furia sopraggiugne al triste piante,
E cresce alla battaglia e' gravi mali;

Grandin non piove mai giù dal Ciel tanto,
Quanto le lancia, le fette, e dardi
Si vedean piover lì da ogni canto.

C Vedeanfi furiar tutti gagliardi
Far meraviglia, e la vena del ferro,
E molti Catelan vili, e eodardi.

Ogn'un ch'a Villa nuova e' parre un verro,
Tanto velocemente si difende,
E non si dice lì: guarda io t'afferro.

Nè più veloce alle Cesaree tende
Non combattè di Pompeo il figlio,
Che a dirne il fine suo, pietà mi prende.

Quanto vedean il sanguinoso stuolo
De' fieri Catelan fieri affrontarsi,
E dare a Terrazzan martiri e duolo.

D Erano i lor ripar già quasi scarfi,
Se non che sopraggiunse il buon Signore,
E soavi sermon ver loro ha sparfi.

Gridando forte dicea: per mio amore
Volgete l'ardir vostro a questi cani,
Vincavi questa volta il vostro onore.

Di nuovo come freschi ognun le mani
Ricominciaro a far, come valenti,
Sol per que' preghi del Signore umani.

E furon tanto fieri i combattenti,
E con tanto furor, e tal tempesta
Che come se tu'l vedessi lo consenti.

E Dall'altra parte la crudel magiessa
Quanto fa nel pregar li suoi conforta,
Dicendo lor, quanta gloria sie questa.

Dove ogni parte inver sì ben si porta
Avendo ciaschedun dell'armi l'arte
Con la giunta, ch'ognun e' suoi esorta.

La zuffa era distesa in molte parte,
Ogn'un coll'artificio ristretto,
E chi provvede alle cose in disparte,

Che 'n fu quel punto a molti valse Elmetto
Nè armadure in titol vantaggiate,
Che d'ogni parte affai morti ti metto.

O Re Alfonso quanta iniquitate
Dimostri a torto nel Piombin paese,
Come di te può Cristo aver pietate?

Qual ragion, qual cagione a tante offese
Ti muove, ch'al pensarci è cosa scura,
Ben fa ch'il vide, e a chi fu paese.

E molti v'è, che per vergogna pura
Da ogni parte per propria stracchezza
Contro a lor voglia sforzan la natura;

Altri poi v'è di più forza, e franchezza,
Massimamente ciascun Capitano,
Per non spiacere a chi li stima, e apprezza.

Fra gli altri si vedea quel d'Ariano,
Quel di Cappaccio Paolo, e Palermo
Del beneficio ingrati ognun Villano.

Che fe' Madonna, sotto un breve fermo,
Che bene errò fondo in Piombin ridutti,
Ch'ella non tenne alle parole il fermo

Metter quei cinque in preda, e poi con lutti
Imprigionarli in sicura prigione,
Qual meritavan quei traditor brutti;

Acciò che 'l Re sapesse la ragione
De' suoi salvicondotti tradimenti,
De' presi contadin senza ragione.

Vedeansi ancor sotto armi rilucenti
Santi Cariglia, e ancor Simonetto
Ognun per grazia acquistar più di venti

... fieri, e con lor Leonetto,
E Pietro di Cardon, ch' assieme vanno
In fretta tutti ancor ov'era Carletto

Di Troja il Conte, e gran prodezza fanno
Con quel fiero Scrivano di ragione,
Pur del voler di Dio niente fanno.

Quanto favore porge alla ragione,
E quanto e' fe que' dentro ognun sicuro,
E quanto ogn' uno a tal furia s'oppono.

Istando franchi, e un fretta su pel muro,
E traendo, e cogliendo a propria mira
Morti cento per volta affermo, e giuro.

Ma pur quel Catalan di fuor martira
Que' del Castell, credendo farli arrendere,
Avendo posto al bersaglio la mira.

Qual fin quest' esser dee, non si può intendere.
In questo tempo un coperto d'arnese
A Villa-nuova sol per quella prendere

Salè sul muro, e con le voglie accese;
E con la spada in man giva furiando,
Ma non potè resistere alle offese

D'un numero di più, che a quelle andando
Fu in più luoghi e' ferito, e percosso,
E di quel mur giù morto traboccando,

E col capo di sotto andò nel fosso,
E inanimiti i suoi da quel Signore
Fer gentil prova con quel capo grosso.

A De' Condottier di quà, el nome, el tenore
Puntaliter ti diffi, come sai,
Che gran vantaggio a quel dentro al di fuore?

Or quel, che 'l buon Gesù vuolse, vedrai,
El gran favor, che 'l Signor sopravvenne,
Che chiunque e' vuole atar non perin mai.
Da dir miracol fu grande, e solenne.

CAPITOLO QUINTO DELLA QUARTA PARTE,

B *Dove già si vedrà la venuta delle Navi, e degli altri Legni, e la bella pruova del Popolo inanimito a favore, e l'apparimento del Signor Sigismondo nel Piano di Campiglia; e come il Signore ottenne, e fu liberato da quel proprio Diavolo incarnato, che senza sapere a pena chi il cacciaffi, proprio per permission di Dio si messe in fuga.*

A L sacro Regno tuo Nettunno vegno,
Là dove mi convien raddoppiar l'ira,
Nè sò in che modo le lacrime tegno.

C Checco in più furia, poich' ha posto a mira
Il crudo balestrier differra l'arco,
Dove velocemente lo stral tira.

Quant'ogni Catelan con l'armi carco
Ne van verso la Terra con furore
Sperando in tutto fare in quella varco

Chi versa vice vide del Signore
Le sue brigate con armata mano
Quanto pareva dal Cielo abbiam favore,

Che ben si fa, che quei combatte in vano,
Che d'ingiustizia ha pregno, e caldo il petto
Qual proprio aveva cialcun Catelano.

D Ogni favore un tempo par soggetto
A un potente pravo, iniquo, e fello,
Nè cola, che dal Ciel vol, gli è interdetto

E'n parte per gl'altrui peccati quello
Và tormentando un tempo, e poi pe' suoi
Gli viene a tempo un'ultimo flagello.

Per sol giudizio di Dio tener puoi;
E così versa vice que' primai
Convien, che questi Tiranni gli noj.

Mai la fortuna di girar, tu 'l fai,
Non resta, quella sua veloce ruota,
Nè qual si fia 'l suo fin gnun seppe mai;

E Ma sol col tempo, o nel centro alla mota
Lo mette in fondo, o nell'ottava Spera.
Quest'è dell'esercizio suo la dota.

Torniamo a Alfonso Re, che 'n tutto avera
Per mezzo delle sue navi ch'aspetta
Di Piombin trionfare in tutto spera.

Tre Navi principali alla Rocchetta
Come fur giunte, tutte s'accostaro,
Che pur con gran terror quelle s'aspetta

Ad una a mezzo l'albero appiccaro
 D' uomini armati assai nota una barca,
 Ch' alla Rocchetta al pari s' affrontaro;

Ed era d' ogni faettume carca
 E pur gran guerra alla Rocchetta fanno
 Molte Galee a Villa-Nuova varca.

Così crescendo la gran guerra vanno,
 Nè noto è lor, che non potran supplire,
 Nè rimediare a lor vergogna e danno.

Della Rocchetta si vedeva uscire
 D' una Bombarda pallottola tale,
 Che quella barca si vide sdruccire.

Nè groppi, nè legami, nulla vale,
 Ch' a piombo giù nella Nave cascava
 Cosa parendo soprannaturale.

Periron tutti, e gli altri ognun gridava,
 Intendi ben, que' che giù 'n Nave sono,
 Ch' ogn' un per se un' altra n' aspettava.

Già sbigottiti, e messi in abbandono
 Il Capitan, che si getti il falcone
 A quelle mura senz' alcun perdono.

Così seguì, ch' el falcon si gittone,
 Ma perchè sempre Dio guarda al men male
 Corto due braccia al mur mai s' accostone.

Adunque il lor combatter poco vale,
 Que' del Castell frequentando la zuffa,
 Già rotti avieno, e legni, e gatti, e scale

E tanta fu in quel punto la baruffa,
 Piombando in quelle navi pietre tante
 Tornando lor di diciotto la buffa,

Ch' ella si fe' per salvarsi voltante
 E d' indi si costò necessitata,
 Per esser de' feriti mediante

Quasi quel resto di tutta l' Armata:
 A Villa Nuova là menan le mani,
 Dove la cosa è molto scompigliata,

Che a tal tumulto son pur casi estrani,
 E già notizia il buon Rinaldo Orsino
 Avia che i nostri di Campiglia a' piani

Eran vicini per soccorrer Piombino.
 Tra più Signor v'era 'l Signor Gismondo,
 Dove Rinaldo con dolce latino

Al suo Popol parlò tutto giocondo,
 Ed a que' venerandi Condottieri,
 Più non prendesson di stremo tal pondo

Stando in conserva, e pur con gl' altri fieri,
 Che tosto sopra avien tanto soccorfo,
 Che di partirsi in tutto sie mestieri.

Seguì che Sigismondo già trascorso
 Tutto il pian di Campiglia alla veletta,
 Per furiar qual mai accanato orfo.

Per buon rispetto li fu detto: aspetta
 Tanto, ch' in ordin sien l'altre brigate,
 Dove un si dipartì con molta fretta.

Vedendo là quelle genti parate
 Giuntovi a caso, ed era Catelano,
 Ed in poch' or le miglia camminate;

A Disse ad Alfonso Re: Nota, in quel Piano
 Di Campiglia veduto ho tanta gente,
 Che 'l numero al contarli faria strano.

Fra quai conobbi il Capitan valente
 Sigismondo qual sai de' Malatesti
 Con più altri Signor, ch' io non gli ho a mente.

Immedie mai volto vedesti
 Farfi nel variar di più colori
 Tutti alle voglie sue impii, e molesti.

Poi fe' chiamar que' principai Signori,
 Che sanza indugio alcuno al Padiglione
 Fossino insieme a lui, e gnun dimori.

B Poi susseguente ogni franco Campione
 Di que' capi di strada, e Condottieri,
 E giunti tutti, il dolente sermone

Ch' udito avean da un de' suoi Guerrieri
 Pubblicò loro, e domandò consiglio,
 Carico tutto di molti pensieri,

Que' principali al parlar dier di piglio,
 No' vogliam t'co, e vivere, e morire,
 Per te pugnar contro al Leone, e al Giglio.

Dopo que' primi il medesimo dire
 Fecer poi tutti, onde la gran Magesta
 Li ringraziò; poi volle conferire

C A numero minor quel ch' egli ha in testa;
 Allor con lui rimason circa a venti,
 Gl' altri, che non combatton lor protesta.

I' vo', che tutti voi siate contenti
 Di non stare a sì greve focquadro,
 E che di qui partiamo ogn' un consenti.

Che se ben tutto questo caso squadro,
 Costor fur freschi, e noi sì rilassati,
 Varierian tal qual triangolo al quadro;

Poi forma diè, colle trombe chiamati
 Che si fonò di subito a raccolta,
 Che al partir son tutti rassettati.

D O bon Gesù, quanta potenza hai tolta
 A quel fiero Tiranno, e quanta voglia
 Di far quel, che non fe'; pur diè la volta

E di quel Tenitor palsò la foglia,
 E tutti i Legni suoi fece partire,
 Nè so quando e' morrà s'avrà più doglia.

Rinaldo Orsin veder gli parve aprire
 La bocca propria a un Agniol di Dio,
 El qual gli disse: tu non puoi perire.

Con le ginocchia fesse umile, e pio,
 Con le man giunte al buon Signore orando
 Con tutto 'l Popol suo con gran desio.

E per mezz' ora in ginocchione stando
 Con sì dolci, e devote orazioni
 Qui per letizia con lor lacrimando,

A tutti i Condottier co' lor pedoni
 Licenza diè, che offendan la codazza
 Bottin facendo, e d'armi, e di prigioni;

E quali essendo ognun di buona razza,
 Alla parola del dolce Signore
 Ognua si mosse, e d'allegrezza impazza.

E qud-

E quella coda con tanto furore
Presone, e tutti messi a gherardello
Indietro ritornar con lieto core.

Or nota qui quel, ch'io parlo, e favello
Del divoto Signor la sua intenzione
Per non si far del buon Gesù ribello;

Ordinar fece una tal processione,
Int'ndi, per tre giorni, e sì devota,
Ch'ella purgò la sua gran passione.

Qual fusse l'allegrezza, priego, nota
Di quella gentil Donna, e de' Terrieri,
Io nel ridirlo non ho tanta dota.
Lingua divina al dir faria metterli.

ORA SEGUE IL SESTO CAPITOLO
PURE DELLA QUARTA PARTE,

*Ove si dimostra la partita del Re da Piombino,
e la cagione.*

Portosi fine al sanguinoso gioco
Ti dissi indietro del Re la partenza,
E la cagion, che abbandonò quel loco,

E più ti dissi la gran reverenza,
Ch'egli, el Popol suo fe' verso il Cielo,
E quanta fu di Dio la sua clemenza.

Per la qual cosa questo ti rivelo,
Che dir si può del famoso Signore
A paragon di chi mai ebbe zelo

Alla sua Patria con perfetto amore,
E con lui insieme de' suoi Terrazzani,
Sotto il suo nome ripetiam l'onore

Cercando tutte le sue condizioni
A Patriotti suoi lo vo' agguagliare
Di que' famosi in lor prime nazioni,

E vuole a quel de' due qui compararè
Del primo, o del secondo Scipione,
O di Cammil, che non si trova pare;

Dir vo', che vada immitando Catone,
E Appio Claudio, el buon Marco Marcello,
E Quinto Fabio col buon Cicerone,

Orazio, e Muzio, con questi a pennello,
E di molti altri supremi d'onore,
E de' moderni puoi dir lor fratello.

Paolo Orfin quant'ebbe di valore
Conforto proprio del Signor Rinaldo
Non molto tempo li finiron l'ore.

E di Pietro Gianpaolo mi riscaldo,
Che suo fratello, e di sangue congiunto
Fin nel *quarantatre* fu in vita saldo,

Con *mille quattrocento*, nota appunto,
Adunque questi antichi, e moderni
Sempre immitò fino agl'anni, ch'è giunto.

Adunque in piene carte, e pien quaderni
Commendiam la virtù di un tal Campione
E de' suoi Terrazan per farli eterni
Degna di memorial commendazione.

CAPITOLO PRIMO DELLA QUINTA
PARTE,

*Ove si tratta dipoi, ch' il Re si partì dall'
Assedio di Piombino, come il Signor Rinaldo
visse poi due anni, & . . . cioè partì
il Re di Ragona, e andonne a Casti-
glione della Pefenia a dì . . . .
di . . . . 1448. el Signore
morì poi a dì 8. di . . . .
1450., al quale Iddio
abbia fatto verace
perdono.*

BEbo avea già due volte consumate
Le nevi a' freddi colli, & altrettante
Zeffiro avea le frondi tornate,

E' fiori all'erbe, e alle spogliate piante,
Che partir dall' Assedio di Piombino
I Catelan con Maestro soffiante.

Quando fu volontà di quel Divino
Signor, che tutti quaggiù ci governa
L'alma tirar del buon Rinaldo Orfino.

L'opere sue ripien di fama eterna
Si debbon memorar con dignitate,
Ma qual fia quel, ch'a pien queste discerna?

CQual morì mai in tal felicitate,
Ripien di grazia in istato giocondo,
O qual mai in vita in tanta averitate.

Chi riparato avria al greve pondo
Della gran crudeltate, e degli affanni
Quali ei sostenne qui vivendo al Mondo.

Mille cinquanta già correva gl'anni
Con *quattrocento*, che novella vita
Data gli fue in que' superni scanni.

Qual lingua, o penna esprimer potria mai,
Cercando tutta l'universa terra,
I gran lamenti, e dolorosi guai,

DCh'al Ciel pareva, che si facesse guerra,
E specialmente il pianto di Madonna,
Ch'a mille i propri cuor col pugno ferrà.

Diceva: o Signor mio ferma colonna
Come mi poss'io mai da te partire,
Ovver chiamarmi tra le Donne Donna.

Volea con teco, e vivere, e morire,
Quegli anni almen ci concedea natura,
E crudel morte e' non si può disdire.

Qual'e, quant'è la tua importuna ingiuria,
El viso, el petto tutto si squarciava,
E tutta trasformata è sua figura.

EA palme si battia, e tal mostrava,
Che ben pareva immagine di morte
Tirata a luce d'un oscura cava.

Un numero infinito con lei in corte
Di Donne qui vi faceva tal pianto,
Dicendo, qual fia mai, che ti conforte?

Que' Terrier principali eran da canto
Istrascinati i lor vestiti a bruno,
Qual orator dar mai si potrà vanto

Que' lamenti ridir più di cento uoo ,
Perchè mai sotto al Ciel Signore amato
Appena credo si trovasse alcuno .

Il resto de' Terrier , che seminato
D'uomini , e donne per tutta la Terra ,
E con que' del Contado ragunato

Le strida , gl'urli , e' pianti il cor mi ferra ,
Ch'ognun di lor facea , perch' in persona
Mi vi trovai , ch' all' aria facien guerra .

Tanto per tutto ogni boce rifuona ,
Facendo ognun qual sapea tal doglienza ,
Che d'ogni etade al pianger fan perdona

Nè far nessun mi potea resistenza ,
Nè mitigare i dolori guai ,
Massime que' , che gl'erano in presenza .

Fortuna n' ha restituiti assai ,
Dicean molti valenti nel lor pianto ,
Tu morte gnun restituisci mai .

Chi raccor mai potria da ogni canto
I gran lamenti , e chi quel volto guata ,
Ch' il potessi ridir , non mi do vanto ,

Altri dicca : Madonna sventurata
E questa l'allegrezza che se n'avevi ,
Che sopr' ogn'altra e contenta , e beata .

Per questo tuo Signor tu ti tenevi ,
Ed or ti trovi in tanto aspro dolore ,
Che tristi avvenimenti non sapevi .

Ricominciò Madonna : o mio Signore
Fatto il passo hai , che non si può fuggire ,
E io qui viva ? mi si schianta il core :

O crudel morte in quanto aspro martire
Mi lasci sconfolata senza lui
Co' miei Terrieri in cotanto languire .

A tutti questi tai cimenti fui ,
Dico io , che compilato ho tal volume ,
Quantunque me' fare' fatto d'altrui .

Poi seppellito all' usato costume
A far l'esequie tre giorni passaro ,
Che fu più gran faccenda si presume :

Senza che in vita ancor si prepararo
Più e più giorni , veggendo 'l trascorso
Nell' occidente senza alcun riparo .

Venuto il tempo qual di tigre , o d'orso
Ebbe cuor mai alcun , che quivi giunto
Potuto avesse al pianger dar soccorso .

Quivi si ripeté pur del defunto
Que' lamenti crude' , quali uditi hai ,
E forse più a que' di prima aggiunto .

Al buon voler non potre' supplir mai ,
A narrar quanto , e qual fusse l'onore
Al salmeggier sopra i celesti rai .

E pure uscir di questo pianto fuore
Si vuole , el buon Gesù pregar per lui ,
Quantunque degli eletti ho fermo il cuore

Fosse ab eterno del numer de' suoi
Altri beati a empier quelli scanni ,
Perchè del viver suo informato fui .

A Egl'era ancor ne' buon prosperos'anni ,
E di fortuna in istato felice ,
Passato avendo l'importuni affanni .

E per sentenza s'afferma , e si dice ,
Che quando è il viver bello , è il bel morire ,
Nè per gran saggio questo si disdice ,

Che sol quel colto tempo il se' fiorire
Ogn'altro tempo al tempo aggiunge doglia ,
Iusta di Fazio Uberti il dolce dire :

Ch'allora è bel morir , quando uom s'avvoglia
Di viver , e quel viver tempo reo ,
Dove l'un senso a senso li dispoglia .

B Di tal vera sentenza stima feo ,
Quando la lessi . veggendo che 'l tempo
Vince que' sensi , e negar nol poteo .

E però il buon Signor passò nel tempo ,
Sendo sul colmo da star paziente ,
Che ben li volse a non trasandar tempo .

E fu quel corpo in un'urna eccellente
Messo è di fuori Epitafio gentile
In luogo sacro , degno , e eminente ;

C Di marmo n'era , e devoto , & umile
In propria forma il suo corpo scolpito
Al naturale in effigie simile .

Nell' Epitafio : l'ossa d'Orfin gradito
Qua dentro son , che fecion tante prove ,
E lo spirito suo è in Ciel salito
Su nella Corte dell'eterno Giove .

Fu lasciato addietro un' ultima parte di
quell' Epitafio di un' ultimo verso , ripeterassi
qui semplicemente :

Antico onor del Popol di Piombino .

CAPITOLO PRIMO DELLA SESTA
PARTE ,

D Dove si tratta dopo la morte del Signore il prin-
cipio de' governi di Madonna quanto hanno
buona parte , e questo principio si può
stimare buon mezzo , e ottimo fine .

P Osto silenzio alla vita alla morte
Del supremo Signor , che sia eterno ,
Mi bisogna passar per le più corte ,

E tratterem di Madonna il governo ,
E con quanta giustizia la bilancia
Dritta mantien , per quel ch'io ne discerno .

E Donando ciaschedun debita mancia
Con tanta moderanza al giudicare ,
Qual fe' Rinaldo , e vuol tenere a mancia .

Nè alterata mai si può trovare
In verun suo giudicio , ma con senno
Fa proprio quel , che si vuol dire , e fare ;

Nè variò giammai d'un picciol piegno ,
Massime intorno a ministrar ragione ,
Qual le sentenze di Rinaldo fenno .

Adunque poichè sua dominazione
Fu priva del suo dolce Matrimonio ,
Il petto femminil vigor piglione .

E ter-

E terminò , ch' il suo signoril conio
Si dimostrasse al suo proprio confino ,
Acciò l'ordine suo sia testimonio

E rirrio preso . Con dolce latino
Co' suoi si strinse con maturitate
Voler capitolar col Fiorentino

Popolo , il qual con quella caritate
La ricevè , qual mai Padre sua figlia ,
Meritamente per la sua bontate :

Proprio nel numer della sua famiglia
Dico del Fiorentin Popol fu messa ,
E lei conforta , e ordina , e consiglia .

I portamenti suoi qui si confessa ,
Fur tali appropriati al suo Signore ,
Tai , quai da cieli totalmente è *permessa* :

E procedendo con questo favore ,
E col gran caldo de' suoi Terrazani
Con nodo indissolubil pien d'amore ,
E col di fuor de' suoi buon Paefani .

ORA NE VIENE L'ULTIMO CAPITOLO

*Abbreviato di questa maravigliosa , e gentile
Opera , abbreviando troppo , e supplicare Ma-
donna , se appieno quanto meritava in se
l'Opera non ha sodisfatto , e molto costu-
matamente sofferà intorno al ristoro
in fino allo 'mpossibile , e dice così ,
finendolo a sua laude .*

A Laude , fama , trionfo , e memoria
Dell' alta casa di Rinaldo Orfino ,
E della tanta sua famosa gloria ,

E a mantenimento del divino
Ingegno , che governa oggi la terra ,
Come si vede in sesso femminino .

Sia a distruzione di chi disferà
L'animo al mal pensier la voglia , o ingegno ,
Che m'appetisse rimettermi in guerra ,

Ma sia a magnificenza di quel segno
Della magna Signora , e di suo Stato ,
E de' sudditi suoi anco a dir vegno .

A Che mai sì caldo amor credo portato
Non fosse a' nostri giorni , e reverenza
Piglia nel Mondo qual voi Magistrato .

Che fer costoro alla buona eccellenza
Del buono Orfino poi come Patriotti
Servitor proprj della sua clemenza .

Or reverenti , e umili , e devoti
Solo a lor segno , ch' è suo ben paterno
Di lor cara Madonna priego noti .

Ch' io t'ho di lei , e di lor sì il quaderno
Aperto appien , qual m'apportò natura ,
Che più dir ne potessi non discerno .

B E se per mancamento fatto ingiura
A quest' opera avessi a non supplire ,
Siemi in favor l'affezion mia pura .

Che se al desir fussi aggiunto nel dire ,
Io non so qual più esimio Cantore
Me fatto avesse nell' opra fiorire .

Ma pur qual ella sia al vostro onore
Sia dal principio al fin Madonna detta ,
Prima a gran laude del vostro Signore

C Rinaldo Orfin , ch' in sua vita perfetta
Fin dal principio di sua dolescenza
Sempre un fil tenne in sua opera retta ,

Infino al fin di sua propria partenza ,
E tutti gli anni suoi , che con voi visse ,
Vi mostrò sempre un unil reverenza ;

E sempre innanzì al suo morir predisse
Più anni innanzi , felice Signore
Morire avea , e con sua man lo scrisse .

Or poi ch' e' fu di questa vita fuore ,
Per fino a oggidì qual lingua mai
Potrebbe dire appien vostro valore .

D A me si può benedire Anton tu fai
Ogni tuo sforzo con bon desiderio ,
Ma per quanto dovesti dir non fai .

Il confesso , e nel buon Gesù spero ,
E poi nella materia digna tanto ,
Che in breve tempo io aggiugner al vero .
E qui sia fine a tanta opera , e canto .

Quest' Opera compilò , e fece Ser Antonio di Messere Agostino da S. Miniato , trovato in Piombino infino al tempo dell'assedio portovi per quel terribil Tiranno Raonese nel 1448. mesi , cioè da dì . . . . . a dì . . . . . che si misse in fuga per le cagioni dette per mezzo della grazia di Dio , e come poi visse quel Signore Rinaldo Orfino infino a dì . . . . . di . . . . . 1450 , che passò di questa vita ; l'anima del quale s'afferma , e si tiene sia locata in Cielo tra l'altre anime beate , e così piaccia a Dio , che sia ; dipoi la sua famosa Donna Madonna . . . . . figlia del famoso Signore . . . . . tenne la Signoria morto Rinaldo Orfino infino a dì . . . . . di . . . . . che ella felicemente passò da questa vita ; la cui anima rapita dal Cielo , fu locata in Paradiso in compagnia di que' Beati , e del suo Signore in terra Rinaldo Orfino Signor di Piombino &c.

FRANCISCI
ALEARDI
VERONENSIS
ORATIO

I N L A U D E M

FRANCISCI SFORTIÆ VICECOMITIS,
HABITA VERONÆ ANNO MCCCCXLIX.

Nunc primùm prodit

E MANUSCRIPTO CODICE
BIBLIOTHECÆ AMBROSIANÆ.

FRANCISCI SFORTIÆ VICECOMITIS

LAUDES AD MODUM HISTORIÆ

A FRANCISCO ALEARDO VERONENSI

CONCINNATÆ ANNO MCCCCXLIX.

*In Magnanimum, & Clarissimum Imperatorem,
ac Illustrissimum Principem Comitem Fran-
ciscum Sfortiam Vicecomitem*

FRANCISCI ALEADRI VERONENSIS LAUDATIO.

Non dubito fore permultos, Illustrissime Princeps, qui rerum tuarum magnitudinem admirati præstanti ingenio viri literis, & monumētis suis eas mandare, & illustrare conabuntur: partim, ut gratiam tuam, quam vel summis opibus, vel amplissimis divitiis meritò anteponant, facilis consequantur; partim ut in tuis rebus commendandis, vel ingenia sua exercent, vel in te collaudando materiam nacti copiosissimam, nomen suum quoque immortalitati transmittant. Denique nonnullos futuros suspicor, qui nec gratia commoti (imo quin illam maximè

Tom. XXI.

A faciant, & assequi concupiscant) nec ullis commodis, aut emolumentis compulsi, sed honesti specie quadam, & recta ratione adducti, grati videri volent, ut quoniam tantis beneficiis affectos se esse cognoscant, quanta summa pax, & optatissimum otium per te constituta attulisse videntur, aliqua ex parte si non pares gratias, at quas valent, ac possunt meritis tuis pro sua virili præstent, ac referant. Ego verò, humanissime Princeps, etsi copia rerum, ac divitiis magnopere non abundem, quas profecto nunquam magnifecerim, quòd eas didici locupletiores quidem homines, sed nihilo meliores efficere solere: Tuam verò gratiam tanti faciam, ut eam rebus omnibus anteponam: quippe qui rerum tuarum admiratione, ac studio commotus, & superiore anno summa hyeme homo civilis, ac mollis, relictis parentibus, conjuge, liberis, quantum mentem in tuis Castris exegerim, & nunc cupidus rerum tuarum, quas in dies secundiores esse intelligo, atque opto, eodem me receperim, etc.

X

cti.

etsi nihil inquam mihi antiquius tua gratia esse possit, tamen ad egregia tua facinora breviter enarranda sola animi mei gratitudo me vel compulit, vel adduxit. Fateorque ex illis tribus Scriptorum generibus, quos modo attingi, eos me potissimum fuisse secutum, quos ratio, virtus, probitas, non divitiarum, non facultates, non copiarum, non honores ad te collaudandum attraxisse videantur. Nec verò si eorum instituti æmulum me fuisse confirmo, idcirco tenuitate ingenii mei eorum vel sapientiarum, vel eloquentiarum, qui ut ceteris in rebus, sic fortasse, vel rerum usu, vel ætate præcellunt, comparandum esse duxerim. Etenim, laudibus illos tuis potius impares fore contenderim, quæ priscam illam Sapientiam eloquentiarum conjunctam maximè desiderant, quam me, qui nec ingenio, nec usu, nec doctrina fretus, sed studio quodam incensus, ac raptus, ad hoc munus accesserim, parem me, aut idoneum affirmarim. Quod enim flumen orationis? quæ tanta vis ingenii? quæ facultas? non dicam iis nostris temporibus, quibus dicendi studia non illa quidem perfecta, & consummata, sed vix intellecta, & inchoata modo sunt: sed priscis illis hominibus, ac studiis, quæ absolutam hanc dicendi facultatem in multis cognoverunt: Quis inquam tanta exercitatione, ac doctrina præditus, atque institutus Orator inveniri possit, qui non dicam ornare, atque expolire, sed percensere, & enumerare tuas res præclarissime gestas facile possit? Quarum tanta magnitudo, tanta copia, & innumerabilis multitudo est, ut non unius diei spatio, sed multorum mensium continenti recitatione, ac lectione vix percurri, & enarrari posse videantur. Quare non suscipiam, Princeps Illustrissime, ut rerum tuarum seriem, ordinemque describam. Erunt multi, qui varietatem rerum, temeritatemque, fortunæ varios casus, & eventus animadvertentes tuos, majora quædam animo concipiant, historiamque conficiant. Mihi satis est, meumque institutum eò pertinet, ut breviter quod modo dixi, recognoscendis rebus tuis, quod privatim ac publicè debeo meritis in me, Civitatemque meam tuis, quæ tibi salutem, ac dignitatem suam bis acceptam refert, ac prædicat, aliqua ex parte tibi persolvam. In quo illud præ tua sapientia, ac rerum usu considerabis, non quam ad dicendum eloquentiam afferam, quippe qui illud studium mihi non arrogem, & aliud vitæ genus, & institutum sequar; sed quo animo, quo studio ad hanc rem potissimum accesserim.

Alii si parem rebus tuis copiam dicendi non reddiderint, quod ego non modo difficile, sed omnino fieri non posse contenderim, aut illos temeritatis redarguere debebis, aut cum bona gratia, ut bonos illos quidem Viros, sed parum prudentes, & consideratos pro tua humanitate, ac facilitate dimittere debebis. Me verò nisi tantum animi, tantum studii in rerum tuarum admiratione, & commendatione collocaverim, quantum qui unquam tui studiosissimi tibi que deditissimi posuerunt, non recuso, quo minus me ut ineptum, stultumque rejicias, & explodas. An ego qui in ea Urbe susceptus, altus, educatus sum, quam tu ex incendio, & interitu bis vindicasti, & in pristinam libertatem restituiisti, quam sub illo inclyto, & iustissimo Imperio Venetorum beatissimi felicissimique omnium populorum continenter post ejectos Tyrannos retinimus,

A atque servavimus, cuique in commemorandis, & concelebrandis rebus tuis studio, voluntate, animo concedere debeam? Tum verò me omnium ingratiſſimum, injustiſſimumque confitear.

Sed antequam res tuas attingam, id quod res postulat, quodque tibi gratiſſimum fore non dubito, non committam, ut vel originis tuæ, atque Majorum tuorum principia repetam. (non enim, ut paulo ante commemoravi, historiam texere decrevi) vel præclarissimi Principis, & fortissimi Imperatoris parentis tui memoriam, quam te sanctissime colere certò scio, oblivione quadam videar præteriſſe. Quis est enim, non dicam nostræ Gentis, sed barbarus, & externus, cui sapientiſſimi Viri, & invictissimi Imperatoris Patris tui Sfortiæ nomen incognitum sit, qui maximis rebus ab se fortissime gestis non solum hanc nostram Italiam illustravit, verum etiam universum Terrarum Orbem fama nominis sui, & splendore complevit? Quod quidem nemini mirum videri debet; tantum enim in illo Imperatore ingenii, tantum animi, tantum consilii, tanta rei militaris scientia, atque usus omnibus in rebus, vel excogitandis, vel obeundis fuit, ut non tantum cum ætatis suæ Imperatoribus, sed cum omni antiquitate merito conferri possit. Nam ut omittam, quibus laboribus, qua patientia, qua vel industria, vel virtute primo eques factus sit, deinde ordines duxerit ad extremum Imperator, & tanti Regni vel Gubernator, vel Administrator evalerit: Ut hæc inquam omittam (non enim propositum est, res gestas Patris tui in præsentiarum collaudare, quæ separatim quoddam tempus, & longiorem orationem desiderant) Quis adeo rerum omnium ignarus est, qui innumerabiles illius victorias, tot trophæa, tantas res triumphis dignissimas nesciat? Quæ cum per se maxima sint, tum illustriora etiam facit acerrimi, & audacissimi, ac prudentissimi hostis virtus, animus, consilium, prudentia. Quæ tamen sic ab illo superata sunt, ita retusa, atque contracta, ut semper victus superatusque omnibus locis illi cesserit.

D Quotiens enim callidissimi hostis insidiis, ac dolis prudentia sua obstitit? quotiens illius impetus animis, ac virtute repressit? quotiens elisit? decepit? evertit? ut cum singulis omnibus de Brachii versutia, & calliditate opinio esset: plus tamen in clarissimo Patre tuo, vel animi, vel prudentiæ ab omnibus haberetur. Nam & illius consilia præripiebat: & si quid ille vel celeritate, vel dolis, quibus homo versutus palam nitebatur, furripuerat; hic vera virtute, & aperto Marte detrahebat! Ille insidiis, hic fortiter factis gloriam conſequebatur. Nihil enim, quod me a pluribus accepisse commemini, Patre tuo apertius, nihil animosius unquam fuit. Quæ omnia quibus in Locis, Urbibus, Regionibus, summa cum virtute, ac fide gesserit, atque administraverit, libenter hoc loco commemorarem, si Parentis tui divinas laudes, & præclara facinora illustranda suscepissem, quibus cum oratio mea par nullo modo esse possit, & ut modo dixi aliud tempus desiderent, non suscipiam hoc loco, ut qua fide, qua prudentia, qua æquitate regnum illud tenuerit, rexerit, conservaverit, in medium proponam; tanta enim in illo Imperatore laude, & admiratione digna extiterunt, ut nulla vis dicendi, nullum ingenium, nulla facultas tanta in quoquam reperiri possit, ut illa verbis, & oratione explicare,

re , & pro dignitate consequi valeat . Dabit igitur inpraesentiarum mihi veniam Parentis tui virtus , & dignitas , ut ad res tuas breviter explicandas , & quodammodo percurrendas me referam . In quo illud abs te deprecor , ut si quid in dicendo , vel praeterierim , vel minus pro dignitate dixerim , si minus re ipsa , voluntate , atque animo tuis laudibus satisfactum fuisse existimes . Etenim si summi Viri parentis tui praecipua facta , & divinas virtutes nemo quamvis magnus Orator satis enarrare , & illustrare possit : Quid mihi in te accidere necesse est ? qui rebus tuis gestis non tu quidem illas obscurasti , sed innumerabilium rerum magnitudine splendorem , ac lumen attulisti , ut etiam , si obscurissima fuissent , quae certè fuerunt illustrissima , e tenebris in lucem eduxisse potueris . Unde igitur principium sumemus ? ab ineunte aetate scilicet , & a primis ut Graeci dicunt unguiculis : cujus quidem aetatis recordatio eo tibi suavior esse debet , quo tantae laudis , ac virtutis fundamenta abs te iacta sunt .

Non enim ut plerique solent eam aetatem inertia , ac desidia , ludis , atque otio traduxisti ; sed ut per aetatem potuisti statim equitare , jaculari , sagittare , cetera militaria munera obire didicisti . In quo cum parentis tui singulari prudentia , & pietas laudari debet , tum verò egregia ingenii tui indoles , & probitas admirabilis primo omnibus elucere coepit . Nam quae ceteri longo usu , & exercitatione vix strenuè , atque aptè efficere possunt , ea tu prima illa aetate facillè , & commodissimè iudicio omnium , & admiratione efficiebas . Nemo te meliùs equitare , nemo fortius jaculari , nemo artificiosius sagittare , nemo denique ullo in militandi munere par esse omnino inveniebatur .

Quibus rebus tantum roboris , tantum virium , tantum agilitatis , tantum celeritatis adeptus es , ut ad subeundos omnes labores incredibilem corporis firmitatem assecutus videris , ut qui te milites intuerentur , non solum te paterne disciplinae alumnum dicerent , sed illius robor , ac ceteras corporis virtutes in te facillè recognoscerent . Quis igitur miretur , prima illa tua aetate , summo studio , ac diligentia Patris ita constituta , imbuta , firmata : (non enim quamquam corpus exercebas , non tamen una simul animum quoque literis erudebas) , quis inquam admiratione ulla duci possit , si quantum prima aetate puerilibus studiis , atque exercitationibus ceteris praestitisti , reliquis quoque aetatibus , ac vitae partibus virtute , prudentia , modestia , magnitudine animi ceteros omnes superasti ? Hac igitur disciplina , atque huiusmodi studiis cum rudimenta pueritiae posuisses , nec ut plerique solent delitiis , aut voluptatibus , non somno , aut otio pueriles annos perdidisses , jam laborum , vigiliarum , inediarum , sitis , caloris , frigoris non solum per aetatem , sed usu , & industria patientissimus effectus , tantum consecutus es , ut & milites patris commilitones tui admirarentur , & summus Imperator maximam spem , quam de te puero concepisset , in dies maiorem , atque amphorem susceperet . Itaque si quid maioris negotii , aut laboris , aut gravioris periculi suscipiendum foret , huic muneri te potissimum ex omnibus praeficiendum censebat : qua in re nunquam illum de te fefellit opinio . Nam non minus prudentiae , atque consilii in re suscipienda , quam audaciae , atque animi in-

Tom. XXV.

A exequendo , ac resistendo semper animadvertit .

Quamobrem aut superato fortiter hoste victor cum summa laude , aut conservatis militibus , atque integris copiis , cum aut virtute hostibus restitisse , aut insidiis te subripuisse , non minorem prudentiae , quam fortitudinis laudem reportans in Castra redibas , ut quae aetate ceteri usum militiae Ducibus suis parendo consequi solent : eo tu tempore alios duceres , atque ita duceres , ut nihil offensionis acciperes ; nunquam verò ut exercitatissimus Imperator non victoriam reportares . Non minus igitur in te spei prudentissimus Imperator pater tuus , quam quondam Carthagenensium Dux Amilcar in Annibale posuisset , jure optimo collocaverat . Prospiciebat enim quantum splendorem , quantum decus , quantum lumen tanta illa indoles , ac virtus tibi , ac posteris suis allatura esset . Quocirca omnes illius curae , cogitationes in te positae erant , te unum admirabatur , te solum cogitabat , de te cum optimè ac prudentissimè iudicaret , maximum , & amplissimum fieri studebat . Quod quidem parentis tui iudicium , voluntas , studium , milites cum luce clarius animadvertent , atque ipsi non aliter sentirent , sed animis , ac studiis in sententiam patris omnes unanimes conspirarent : illo etiam vivente , omnium iudicio , & praerogativa imperium ad te delatum videbatur , ut si quis casus accidisset , qui multi humanitus accidere consueverunt , ut patrem tuum desiderarent , te Ducem assererent , tuo ductu , & auspiciis regerentur .

Quo quid tibi aut honorificentius , aut illustrius contingere potuit ? Non enim iudicio solum Imperatoris , quod C. Mario apud Numantiam sub Aemiliano Scipione equestris stipendia merenti contigisse , memoriae proditum est ; sed commilitonum quoque sententia , ac iudicio tibi cum tua summa laude tributum est . Nam in coena cum miles quispiam de Scipione quaesisset , si quid ei in Hispania adversi evenisset , quemnam potissimum tanto bello , ac tantis rebus praefecturi essent : Protenso digito in C. Marium , qui supra eum forte discumberet , hunc inquit praeficiendum censeo . Ex illo tantus in te militum amor , tantum studium , is cultus , ea observantia , vel tua singulari humanitate , comitate , liberalitate , vel tali de te parentis tui iudicio omnium in te exitit , ut amisso fortissimo Imperatore patre tuo , te unum etiam adolescentem (nondum enim quod recordari facillè potes vigesimum secundum annum natus eras) maximo totius exercitus consensu Imperatorem appellaverunt . Haecenus , Illustrissime Princeps , quae de disciplina , & institutione puerili , quae de indole , & incrementis adolescentiae tuae , quae de rebus , & exercitationibus etiam vivo patre , quae denique de illius iudicio , studio , de militum animis , ac favore in te singulari pro meo instituto a me breviter percurra sunt , eiusmodi fuerunt , ut cum paucis a me commemorata sint , satis tamen pro dignitate laudari non potuerint . Quae verò sequuntur , ac restant , cum tot , ac tanta sint , ut ne cogitatione quidem , ac memoria comprehendi possint , ne dum oratione , ac verbis satis explicari , dabis mihi in hanc veniam , humanissime Princeps , ut si summas , & quasi capita , atque apices rerum tuarum tantummodo attigerò , non parum a me dictum fuisse , existimes ; superiora enim imaginem quamdam virtutis ,

X 2

ant-

animi, prudentiæ tuæ præferre videri poterunt. Ut enim pueritiæ spes, adolescentiæ indoles, & exercitatio commendari solet, sic grandioris ætatis virtus jam integra, perfecta, consummata jure optimo laudari, & in Cœlum tolli debet. Jam quæ sub patre tuo fortissimo Viro, & Clarissimo Imperatore gessisti, quamquam magna, & præclara extiterunt, tamen expers earum laudum, ac virtutum pater esse nullo modo potest. Næc quæ mox a nobis pro multitudine, ac magnitudine rerum breviter perstringentur, tua propria sunt, nullam sibi ex iis partem pater vindicat, nonnullam miles, fortuna prorsus in harum laudum, commercium, ac societatem non admittitur, cujus tu vim, & contumelias adeo contempnisti, ac retudisti, ut cum illa te semper oppugnaverit, semper infesta opprimere conata sit, magis res tuas, ingenium, virtutem, consilium, magnanimitatem illustraverit; nullum enim factum tuum, nullum inceptum reperietur, in quo non singulare prudentiæ tuæ cum ipsius temeritate fortunæ certamen appareat; nullum, in quo non illa victa, ac pulsa facile cesserit. Sed alioquin tuas proprias laudes verissima, ac certissima decora attingere incipiamus. Quæ vis dicendi, quæ facultas, quod ingenium tantum reperiri queat, quod non dicam verbis extollere, atque oratione illustrare, sed dignè commemorare possit præclaram illud, ac singulare facinus, in quo primum eximia tua virtus, & præstans magnitudo animi enitescere, ac primum se ostentare cœpit? Obsidebat ea tempestate maximam, atque clarissimam Urbem Aquilam. Brachius acerrimus hostis non solum parentis tui, sed Ecclesiastici Nominis infestissimus inimicus, & everso, ac funditus del-to Ecclesiæ Imperio, occasionem nactus acerbissimo casu parentis tui Regnum illud Apuliæ antiquissimum, & opulentissimum spe, atque animo invaserat, non dubitans, si ejus Urbis potiretur, brevè fore, ut univertium Regnum in potestatem suam redigeretur. Quod ne accideret Martinus Papa V. maximis coactis copiis ad opem obsessis ferendam complures Duces misit. In iis quingentorum Equitum auxilio tu quoque cum accessisses, non dicam, quo animo primus omnium ex arduo, ac præcipiti Monte in campum descenderis, cum permulti essent, qui periculum summæ rei subeundum non censerent. Non dicam commisso prælio cum diu, ac multum æquo Marte acerrimè pugnatum esset, cum impetu hostium, sæpius ad ipsas Montis radices rejecti, invicem hostes ad ipsum flumen rejecissetis; non dicam inquam quam unus, præter ceteros, in eo prælio excellueris, quot pugnas edideris, quot equo dejeceris, percusseris, fauciveris. Illud certè omnium consensu tibi tributum est, nisi tu hostium acies a latere aggressus loco movisses, futurum ut hostes eo die victoriam cum summa omnium cæde consequerentur. Ita tua virtute pulsus hostibus, capto Imperatore, non solum Clarissimi Patris tui mortem ultus es, sed liberata amplissima Bruttiorum Urbe, & ex crudelissimi hostis faucibus erepta, & Regnum illud turpissima servitute vindicasti, & Ecclesiam in pristinum suum imperium, ac dignitatem restituisti. Quis hanc tantam, & tam præclaram victoriam satis concelebrare possit? Quæ quidem tantum valuit, ut Ecclesiasticum

A illud, & Sacerdotale imperium funditus eversum acerbissimi hostis interitu, ac cæde restitutum sit; atque ita restitutum, ut nunquam ullis temporibus memoria certè nostra, nec amplius, nec majus, nec firmitus, nec diuturnius fuisse videatur.

B Erant publicæ viæ latrocinii obsessæ, armis itinera interclusa, ad Urbem non modo alienigenis, ac barbaris adire, sed ne hominibus quidem nostris aspirare licebat. Sublatus erat ex animis hominum omnis cultus, & religio brevè futurum videbatur, ut non modo pietas omnis, & cœremoniarum nostrarum observatio, ac majestas penitus tolleretur, sed celeberrima, atque olim potentissima totius Orbis Civitas, & domicilium Imperii, nunc Religionum omnium caput, quæ quidem castè, piè, verèque colerentur, omnino defereretur. Quanta igitur ejus victoriæ vis, & opportunitas fuit, quæ & diis immortalibus honorem suum, Italiæ majestatem, Urbi frequentiam, & imperium restituit, ac reddidit?

C Quæ si tua singulari virtute, armis, audacia, opera, labore, consilio parata est, quodnam laudandi genus huic tuo facto tam insigni, tam forti, tam pio, ac penè divinis factis dignum excogitari unquam poterit? Quod si quis tam impudens forsitan reperiat (latè enim patet hoc vitium, & labore alieno partam victoriam sibi assignant) si quis inquam

D tanta levitate reperiat, qui gloriæ tuæ invidens, eam laudem sibi vendicet, ea certè tibi post illa tempora contigerunt, quæ & tibi victoriam illam asserant, & illos mendacii, atque impudentiæ facile convincant, atque redarguant. Nam Dux ille (*) maximus quidem totius Italiæ Princeps, quem multis jam Seculis quisquam nec consilio, nec rerum gestarum gloria superavit, rem militarem jacentem, & penitus oblitteratam magnitudine animi, ac disciplina excitavit, & in lucem reduxit; qui accepto a Patre Imperii nomine amissum, & ablatum suorum perfidia, & improbitate Regnum non tam fortuna, ac prosperitate, quam consilio, ac virtute reparavit; qui non solum Italiam fama nominis sui, ac terrore complexit, sed exteras Nationes, ac Reges studio, favore ad se amandum, ac favendum mirabili quodam artificio pellexit, atque attraxit: cujus nescio an magis fortunam admirer, an ingenium, ac virtutem collaudem: Is inquam tanta indole, tantis rebus gestis, tanta industria, gloria, nomine, (neque enim deerant, qui nomen tuum per se illustre per universam Italiam divulgarent) commotus nunquam postea destitit, donec per Martinum Pontificem V. adeptus est, ut te sibi adjungeret, & in Galliam cum exercitu accerferet.

E Qui ubi te vidit, ex ipsa specie, & totius corporis pulchritudine, qua etiam te intuentes commovemur: tanta inest in ipso totius corporis statu majestas, tantus in oculis vigor, tanta oris dignitas, ut verè dii te ad imperandum merito procreasse videantur, ut quemadmodum ceteros mortales forma superas, sic omnes imperio tuo subjecti jure optimo esse debeant. Commotus inquam iis rebus Princeps ille, cujus judicium, & ingenium, atque oculorum acrimoniam nemo unquam effugere potuit, adeo te & amore, & caritate quadam complexus est, ut statim de collocanda tibi filia cogitaret. Idque effecit; ita honestatus, ita

(*) Philippus Mariæ Vicecomes Dux Mediolani.

ita cum virtute tum naturæ muneribus ornatus, atque auctus in familiam Principis illustrissimam adscitus, cum bello vicino, atque gravissimo premeretur, statim tuis copiis, tuo auxilio, atque consilio ita usus est, ut facile appareret, non te ut Equestrium copiarum ducem ex ultimis Italiæ finibus conductum, sed tanquam filium ad tuendas res tuas, & conservandum imperium advocatum facile appareret. Nam cum hostium dolis, & Civium perfidia clarissimus ille Imperator (*), sed tamen tam parum gratus, quam ut postea exitus docuit, infelix Brixie portam eam, quæ ad Orientem versùs spectat, occupavisset, cum & copiis, & ducibus abundaret, ex omnibus te potissimum delegit, cujus consilio, ac fidei ejus Urbis, quæ totius Imperii firmamentum esse videbatur, Arcem committeret. Quid ea dicam, quæ in tuenda Arce, atque Urbe abs te non minus sapienter, quam fortiter gesta, & administrata sunt? Quotiens hostes cum intra mœnia obversarentur, cæsi, fugati, & penè ex Urbe pulsi turpissimè tibi, ac tuis copiis cesserunt? Quot cædes? quantæ strages apud ipsas munitiones, quas hostes facere conabantur, editæ? ut sæpenumero prudentissimum illum Imperatorem conatus sui pœnituisse constiterit, cum nec tuto intra Urbem versari posset, nec sine periculo exire, cum omnia circa loca, atque castella præsiidiis hostium tenerentur. Quod si ceteri duces eam fidem, virtutemque Principi suo foris præstitissent, quam tu mœnibus inclusus cum tua summa laude, atque hostium detrimento perpetuò præstitisti, profectò cognitum fuisset, quantum vera virtus dolis, ac fraudibus superior semper esse contuesset. Non dicam hoc loco fuisse quosdam, qui cum laudi tuæ inviderent, honori tuo parum consulere maluerunt, quam Principis sui imperium summa cum gratia, & officio retinere, quibus rebus hostium Imperator magis quam aut viribus, aut consilio fretus, cum nihil jam a tergo periculi immineret, omnia jam audacius, ac liberius aggredi cœpit, domos demoliri, ædes deturbare, fossas ducere, aggeres jacere.

Quæ tamen omnia cum sensim, ac vix ad te excludendum, & in Arcem recludendum die, noctuque non intermisso opere moliretur, tandem post multos diurnos, nocturnosque labores, post multas cædes, ac strages cum perpetuis, & continentibus eruptionibus hostem vexasses, tandem necessitate victus cum urbem tueri non posses, non tam expulsus, quam sensim, & paulatim recedens in Arcem te recepisti; hic cum & loci munimento, & militum virtute, & consilio tuo ita te ipsum tuereris, ut hostem non tam timeres, quam contemneres, consilium cepisti tu quidem magis necessarium, quam voluntarium. Nam cum Arcem tueri, ac retinere in animo haberes, nec hostis spem ullam haberet posse te præsidio, atque Arce dejici: Ecce literæ subito, & inopinato afferuntur, quæ locum deserere, & tibi ac tuis consulere relictis omnibus rebus e vestigio juberent. O quam periculosum est ipsum suis rebus principem non interesse. Referentibus omnia credere. Existimabat Princeps ille, ceteris quidem in rebus beatus, ac sapiens, nisi cum nimium sibi timeret, nimium quoque se, ac sua certis hominibus credidisset, verebatur inquam ne unà cum oppido, quod

A se brevè recuperaturum confidebat, te qui sibi carissimus esses, quem non solum generum, sed filium, ac Regni successorem potissimum delegisset, id quod infelicissimum, & calamitosissimum duxisset, te quoque, & delectissimas copias tuas unà cum Oppido simul amitteret.

B Vereor, Illustrissime Princeps, ne dicendi studio longius fortasse processerim: sed profectò nihil magis me pœnitet, quam non dari mihi eam licentiam, ac potestatem, ut liberè in explicandis rebus tuis evagari possim, quas dum animo intueor, maximorum Regum, ac Principum res gestas primis illis adolescentiæ suæ temporibus, Alexandri dico, Pompeji, Cæsaris referre planè, ac multò magis præcellere videntur, nisi fortè majus existimandum est Scipionem superasse. Carbonem ad turpissimum vitæ finem compulisse, aut barbaros, Tryballos, Illyricos, Thracas, turbam inconditam, agrestes, ac pastores inermes, ac rudes belli gerendi, aut fuisse, aut in potestatem redigisse. Aut denique in Asia apud Nicomedem turpiter desedisse: stipendia sub Thermo Prætorè merentem, aut navibus subito deductis prædones incautos occupasse, aut quia illi officium suum fecerant, in eo tamen paulum humaniores, quod Cæsarem parvo redemptum dimisissent, ridibundum in crucem sustulisse. C Quæ, Princeps Illustrissime, cum mecum reputo, cumque eum Imperatorem cogito, quem tu ad summam sæpenumero desperationem adduxisti, cum maximum, ac lectissimum exercitum, cui octavum mensem fortissimè pugnans restitisti, mente complector, non tam illis, quos modo commemoravi, comparandum te, quam primos illos adolescentiæ tuæ annos horum senectuti æquandos esse facile animadverto. Falluntur enim si qui putant majores fuisse Pompeji copias, quo tempore a Cæsare in Campis Pharsalicis cæsus, ac superatus est: aut lectiorem, ac fortiorem exercitum, quam nostris temporibus ille exitit, qui & multitudine, ac nobilitate Ducum, & Legionum numero, ac virtute sub Venetorum imperio collectus, & prudentissimo Imperatori commendatus, parem expectationi exitum consecutus est. Cum quo si Cæsari depugnandum fuisset, sensisset profectò, non cum hominibus Græcis, ac barbaris, cum fœce, & coluvie omnium gentium rem sibi fuisse, sed cum iis, qui rem militarem non tam disciplina, quam multorum annorum usu, & exercitatione didicissent. Cessissent credo milites tui, qui sub Patre tuo clarissimo Viro diutissimè moruissent, veteranis Cæsaris militibus, aut Germanis, quibus ille plurimum confidebat, qui etsi fortes, nemo negat, fuerunt, cum barbaris tamen perpetuò pugnaverunt.

E Tui verò cum eo militum genere semper congressi fuissent, qui cum essent Itali, omnes barbaras Nationes peritia rei militaris, ac viribus ipsius etiam testimonio subegissent. Sed reprimam me, quamquam difficile est, præsertim cum eam materiam ingressus sim, cujus difficillimum est exitum invenire. Ad alia cursum orationis nostræ convertam. Jam verò compositis rebus, & bello confecto cum Princeps ille (**), quem nemo nec beneficiis, nec armis unquam superavit, cum vicinorum, & de quibus optimè meritus fuisset, non tam ulciscendi studio, quam ut fidem diligentius, & san-

(*) Franciscus Carmagnola.

(**) Dux Mediolani.

sanctius colendam esse monstraret, injurias persequi statuisset, tibi potissimum hanc provinciam del-gandam censuit. Omnibus igitur copiis agrum hostium ingressus, paucis diebus direptis eorum finibus, atque agro pervastato, munitissimis Castellis expugnatis, Dominum illum Montisferrati eo redegisti, ut desperatis rebus, deserto, ac relicto patrio, & avito Regno, ad eos, ad quos proximo bello descivisset, miser inopsque confugeret. Quid hoc loco prius, ac posterius laudem? Celeritatem ne, an virtutem, quid patientiam? Qui anni tempore adversissimo in locis asperis, ac montuosis non solum hostes, qui munitissimis locis resistebant, sed vim frugoris, atque hyemis, & temporis contumeliam superasti, atque celeritate, ut prius tantum bellum confeceris, quam penè agrum illum, & saltus invasisse creditus fueris.

Tollitur in Cœlum C. Cæsar, qui Pharnacem Michrydatis illius filium paucis diebus profligatum, cælumque Ponto exclusit. Vera nimirum, & digna laus; siquidem ad integrum illud bellum Cæsar non jam effectum, ac propè profligatum venisset. Tu verò ab eo bello modo reversus, quo Princeps ille, & Pater tuus victus, atque Agro multatus fuerat, inops omnium rerum, & exercitu non satis ornato mandatum tibi bellum quanta celeritate, quanta etiam felicitate confecisti? Ex quo rebus tuis gestis tantum, non solum Principis tui iudicio, sed omnium populorum, ac gentium exultatione consecutus eras, ut nullum tantum negotium, ac bellum accidere posset, cui non dicam administrando satis omnes te futurum arbitrarentur, sed quàm citissimè, & ex sententia conficiendo non satis superque animi, & consilii suppetere sibi persuaderent. Sed si omnes res tuas gestas, & singula bella persequi velim, finem nullum inveniet oratio. Multo enim & plura, & majora mihi superesse intelligo, quàm quæ a me cursim stricteque comprehensa sunt. Illud autem tibi præcipuè datum fuisse animadverto, ut unà cum virtute, & usu rei militaris, bellorum fortuna, ac ratio succrevisse videatur, ut quo majorem ex bellicis rebus usum atque prudentiam procedente ætate consecutus sis, eo majora, & graviora bella exceperint. Erat certè æquum, & jure optimo quies, atque otium tot rebus gestis, tot perfunctis laboribus, tibi, & militibus tuis dari videbatur. Ecce novum exoritur bellum, ut tibi minimè otiosum esse liceat, & nomen tuum, industria, gloria, virtus augeatur. Florentini totius Italiæ opulentissimi facta pace cum longo bello quamquam superiores tamen exhausti, ut ipsi quoque aliqua ratione damna resarcirent, expeditionem adversus Lucensium Principem suscipiunt, rati, id quod verissimum videbatur, nullo negotio eam Civitatem in potestatem redacturos, agro capto Urbem obsident, die noctuque oppugnant, nec dubitant quin brevi Urbe potiantur.

Interim, Illustrissimus ille Princeps (*), quem sæpe honoris causâ nomino, non immemor sociorum, & memoria illa tempora tenens, quibus ab omnibus destitutus, & undique circumventus Lucensis Domini auxiliis adjutus est. Miserat enim, ut tu optimus te sis es, cum delectissimis copiis auxilio filium, statuit fidelissimo, ac studiosissimo socio, & amico opem ferre. Quod cum fœdere prohi-

beretur, ut erat omnium, qui unquam fuerunt prudentissimus, statim nullis opinantibus rationem inquit, qua nec ipse fœderis jura violasse, & in adjuvandis sociis, fidem sanctissimè coluisse judicaretur.

Hic quoque cum aliorum copia Ducum abundè supeteret, in re occultissima, & in qua non minus fide, quàm animo opus esse videbatur, te unum ex omnibus destinat, cui ut antea Regni sui firmamentum, sic hoc tempore existimationem suam potissimum crederet. Igitur ornato, & comparato clanculum exercitu opportunissimo tempore per fines Liguriæ in Etruriam descendens, superatis angustis, ac saltibus tantum obsidentibus terrorem injecti, ut cum etiam longè abesses, deserta obsidione intra munitiones, & in agrum suum se se reciperent, optimo certè consilio usi, nam si impetum illum tuum, cui nemo unquam tecum congressus non cessit, si militum inquam tuorum vim excipere statuissent, non solum hostium copias profligasses, sed miseram & afflictam Civitatem, & bello, & omni belli suspitione liberasses. Fuit illud tibi molestissimum. Itaque admotis ad Urbem copiis tandem ibi cum exercitu fuisti, quoad compositis, & in meliorem statum redactis rebus, ne Urbem re frumentaria exhaustam relinquens, cum hostes pugnam detrectarent, non tamen prius inde abeundum putaris, quàm discessum tuum hostes plurimo redemissent. Quod maximo argumento virtutis, ac prudentiæ tuæ fuit, cum callidissimus hostis tanti præsentiam tuam faceret, ut pecuniæ numero non parceret, modo te tutum integrumque non solum dimitteret, sed quodammodo in Galliam deduceret. Longum esset enumerare, quæ in Flaminia, quæ in Apulia, quæ in ceteris Italiæ partibus (nam quis locus adeò remotus, adeò abditus in hac terra nostra reperitur, quem arma tua non penetrarint? qui vim, atque impetum tuum non perferensit?) Infinitum inquam esset omnia percerere, sed tamen quæ, & quanta post illa tempora cum Ager Gallicus longo post intervallo pace rueretur abs te, tuis auspiciis, atque opibus, tuo inquam nomine multa, ac magna gesta sunt; nam cum in otio marcescere nullo modo posses, missione impetrata Agrum Picenum longa pace, ac diuturna tranquillitate florentem ingressus, paucis mensibus in potestatem tuam redegisti. Sunt qui factum illud tuum crudele, atque impium fuisse arbitrentur. Sed certè si quis tecum rationem putet, & ea quæ tibi ab ipso Pontifice ultro delata sint, diligentius consideret, tantum aberit, ut te in ea re vituperet, ut etiam summis laudibus in Cœlum ferendum esse arbitretur. Non enim eo animo tu Ecclesiæ agros invasisti, ut aut eos diriperes, atque incenderes, aut illud Regnum tibi vindicares, non illis Majoribus, non eo Patre susceptus eras, qui perpetuè acerrimus religionis nostræ protector, ac defensor extitisset, quo tempore scilicet ab acerrimo & callidissimo illo Brachio vexabatur, quem tu vestigia patris secutus fortissimè dimicans oppressisti; non ea mente inquam Picenum Agrum intrasti, ut regionem illam perderes, sed ut imperium Ecclesiæ, & vexillum facilius consequeris: Quod cum ipsorum Picentum studio, & amore, qui cognita, vel benignitate, vel humanitate, vel magnificentia tua studiosissimi tui facti erant, tum etiam ipse

(*) Dux Mediolani.

ipfius Ecclefiæ temporibus brevè adeptus es . Vidimus enim te Ecclefiæ copiis ita Præfectum, ut cùm Pontificis , & ceterorum Cardinalium ſuffragio , ac ſententia Agri Piceni Marchio declaratus , & conſtitutus eſſes , multis calamitatibus , ac periculis Eccleſiaſticum ſtatum liberaveris .

Ac ſi quid poſtea Principum interitu , aut inconfiantia immutatum eſt, ſuſpicari cuivis liberè , quid vult licèt . Illud certè verifiſimum eſt, ſi ſine injuria dignitatem , ac ſtatum tuum retinere potuiſſes , maluiſſe te pro religione propugnantem in ſumma gloria , ac laude verſari , quàm Deos impugnantem in discrimen capitis , ac fortunarum tuarum deſcendere . Poſſem hoc loco copioſſimè ſpatiari ; tanta enim , vel magnitudine rerum , vel multitudine hoc in Agro pro retinenda dignitate tua non ſolùm fortiter geſta , ſed prudenter , ac magno animo , & excelſo adminiſtrata , ac ſuſcepta ſunt , ut nullus ne ſuperiorum quidem temporum Imperator ulla ex parte tibi confeſſendus eſſe videatur . Imperator igitur Eccleſiæ conſtitutus , quaſi neſcio quo tuo fato ne quis ſtatus eſſet in Italia , qui tua ope non indigeret , tuque ad auxilium omnibus ferendum natus eſſe videreris, cùm Gallia rurſus maximo, & graviffimo bello arderet , & bellum multis Caſtellis , & opportuniffimis locis receptis obſidione Brixia, quo minus conſectum eſſet impediretur, in extremo discrimine fortunarum ſuarum , & imperii caſu Veneti totius Italiae potentiſſimi , Gens non ſolùm divitiis, ſed conſtancia , gravitate , fide , regendæ Reipublicæ diſciplina ceteris , quæ unquam fuerant, longè præcellens in ſuis dubiis rebus ad te confugit , & te opem petiit . Itaque paucis menſibus comparato ingenti exercitu famâ tui nominis tantum effeciſti , ut hoſtium imperus , cui ad id tempus omnia ceſſerant metu , & expectatione penitus reſpreſſus omnino refringeretur . Manſit in fide Brixia Civitas, ingenti fame , & peſtilentia jampridem laborans , & oppreſſa . Non deſecerunt ab officio Montani , gens dura , atque aſpera cultu , quos hoſtis ſumma hyeme multis , ac magnis cladibus affectos , ex falibus tamen , ac rupibus dejicere , atque detruere nullo modo potuit ; qui ſanè nequaquam reſtitiffent, niſi crebri nuncii , & adventus tui rumor , ac fama eos confirmaffet , & in fide ac in officio continuiffent .

Verona quoque omnibus belli cladibus conſecta , ac propemodum perdita , cùm ab acerrimo illo , ac magnanimo Imperatore (*), qui nemini unquam niſi tibi ceſſit , acrius urgeretur , audito adventu tuo, quamquam antea obſtinatiſſimis animis omnia perpeti ſtatuiſſet , quàm vicina Urbis ſervitutem ſubire , cui ipſa jure optimo dominari deberet , tantam fidem, tantam conſtanciam præſtitit , ut cùm inopia rerum omnium , & quod gravius eſt peſtem premeretur , tamen in fide , quam ſemper ſanctiſſimè coluiſſet, manendum ſibi eſſe exiſtimaret . Interea omnibus copiis ad Padum admotis, trajecto , & ſuperato maximo Amne , cùm in Agrum Patavinum perveniſſes , tanta lux omnibus oborta eſt , tantæ hoſtibus tenebræ objectæ , ut & ſtatim de non ſolùm relinquenda obſidione , ſed de fuga cogitarent .

Ne tamen turpiter refuſiſſe viderentur, ſummus ille , & clariffimus Imperator , quem Deus immortalis ad te illuſtrandum de indu-

A ſtria tibi ſemper objeciſſe viſus eſt,munitionibus , quibus tamen parum confideret , acceſſum tuum impedire , atque intercludere conatus eſt . Sed ut ſemper aliàs non minus in re prudentiæ , atque conſilii , quàm in illo audaciæ , atque animi , ſic illo tempore fuiſſe , & animadverſum , & cognitum eſt . Nam cùm victoriam in manibus haberes, rem in periculum , ac ſummum discrimen deducendam eſſe non putaviſti . Itaque relictis anguſtiis , quas cum periculo certè ſuperaffes , ardua Montium , ſed tuta tamen perſecutus, duorum tantummodo dierum itinere munitiones hoſtium , quas tot dierum continentibus laboribus effecerant non intermiſſo die noctuque opere , vanas , atque irritas fuiſſe oſtendiſti . Tum verò tantus terror hoſtibus iniectus eſt , ut relictis paludibus , quibus pro vallo ſe ſe tutabantur , e veſtigio trajecto Atheſi in agrum Mantuanum , ac ſuum ſe ſe recipere : veriti ne illum tibi devaſtandum, diripiendumque deſererent . Quid hoc tuo , vel incepto audacius , vel opere majus , vel ſuſceptu prudentius , vel admirabilius dici , aut exiſtimari poteſt ? Nam quod locis planiſſimis ſumma cum difficultate ceteri faciunt , ut ingentes exercitus, maximas pedeftres , & equeſtres copias tutas , & coactas , atque in unum collectas ducere poſſint , id tu anguſtis , atque aſperriſſis locis, per rupes , & ſaxa ſub conſpectu hoſtium ita traduxiſti , ut ne minimum quidem militem gregarium ex tanto exercitu deſideraris . Tantumque abſuit , ut inopiam rei frumentariæ pertimeris , cùm intra hoſtium clauſtra , & munimenta te ipſum quodammodo incluſiſſes , ut conſumptam , atque exhaustam Urbem exhauriendo, copioſiſſimam , abundantiſſimamque redderes . Diſceſſu enim , vel potius fuga hoſtium , quæ ſtatim poſt deſcentum tuum conſecuta eſt , tantum undique frumenti conſectum eſt , ut omnium rerum copiâ Civitas non ſolùm re frumentaria abundaret .

Ita hoc tuo pulcherrimo , & in primis commemorando facto , non modo Urbs hujus imperii ſtudioſiſſima , ac fideliffima, ex hoſtium faucibus erepta eſt ; ſed Imperium univerſum , quod hac una Urbe cadente ſtare non poterat , tua prudentia , induſtria , animi magnitudine confirmatum , ac ſtabilitum eſt .

Quod & ipſe hoſtis , cujus vel intelligentiam , vel in bellis gerendis uſum , ac peritiam nemo eſt , qui ignoret, ſtatim vel tacens judicavit . Nam cùm te ad Lacum , quem Benacum vocant , omnibus copiis contuliſſes , ut ſi præſidio , atque auxilio claſſis commodè , ac tuto poſſes , Caſtella , & opportunitatem illius loci recuperares , nunquam deſtitit calliſſimus omnium adverſarius te ad pugnam elicere , non tam ſuis copiis fretus , quas nullas , aut perexiguas habebat , quàm ut fortunam tentaret , in qua totius belli ſummam omnino repoſuerat . Proſpiciebat enim animo id , quod tu multò ante provideras , cùm non ſolùm copiis , ſed pecunia , atque opibus , quæ nervi bellorum ſunt, abundares , fore ut ſedendo , & quietando bellum conficeres . Itaque inanes illos imperus , & conatus ejus quotiens eluſiſti ? quotiens illum in locis occultis ſubſidentempuſum , caſumque turpiter in Caſtra rejeciſti ? Quòd ſi morbi exercitum tuum caloribus , & continuis laboribus affectum magna ex parte inutilem non reddidiſſent , non modò re hoſtis

(*) Nicolao Picinino .

hostis non laceffisset, sed locum ubi consisteret non habuisset. Interim tamen Brixie Civitas obfidebatur, nec diutius sustinere poterat, omnemque spem salutis, ac fidei suæ in tuis auxiliis planè collocaverat. Igitur ea, quæ secuta est hyeme, cum per plana, & apertos Campos iter ab hostibus interclusum esset, nec tu quibuscumque copiis abundares, nec sine magno periculo per media hostium castra occupatis omnibus locis, præfidiis ubique dispositis viam facere, aut perrumpere ullo modo posses, a Montibus rationem ferendæ opis, atque auxiliæ capiendam, & expectandam esse existimasti. E vestigio profectus cum omnia perlustrasses, ac diligenter exquisita cognovisses, media hyeme exercitum in asperos, ac frigidissimos Montes perduxisti: Eo consilio, ut expugnato Castellum, quo iter impediabatur, rem frumentariam expedires, & Civitati obsessæ quacumque ratione subvenires.

Vide quantum sit in te ingenii; quod enim, etsi difficile, tamen fieri posse judicasti, id non modo consecutus es, sed cum tua summa gloria, ac victoria, non tamen sinè magnis laboribus, & incommodis, rerumque omnium discriminæ perfecisti, ut cum virtute, & consilio profligatos hostes disjecisses, partim etiam in potestatem redegissem, rursus victores iterum vinceres, & vim ipsam fortunamque superare.

Nam cum ex altissimis, & asperrimis Montibus, cum omnibus copiis in Vallem non ita patentem descendisses, veritus hostis, ne Castellum (*), quod in faucibus situm erat, castris positis expugnares, ut erat omnium, qui unquam fuerunt, Imperatorum audacissimus, cum paucis equitibus, ac ducibus eò progredi ausus est. Quod ubi tibi renunciatum est, tantam bene gerendæ rei occasionem nactus, celeriter eò convolasti, facto imperu acies hostium disturbasti, quatuor ex Ducibus (**), qui se inconsulte in eas angustias conjecerant, cepisti. Imperator ipse vix inter pugnantium manus elapsus summa cum difficultate in proximum Castellum confugit. Quod tu ita fore ratus, cum nonnulli seu dolo, seu errore aliud iter Germaniam versùs Imperatorem tenuisse affirmarent, e vestigio missis, qui eum persequerentur, atque comprehenderent, re bene gestâ victor te ad Castra retulisti. In quo magnum instituti tui, ac prudentiæ fructum consecutus es; exemplo enim, & re ipsa facile cognovisti consilium longè magis, quam audaciam in bello valere, nec verum esse, qui audax, ac promptus sit, eum administrandis rebus, & gerendo bello præficiendum esse.

Proxima nocte, præter spem, & opinionem tuam, hostis fortunatior hoc loco, quam callidior, per media castra tua ignaris omnibus, in munitiones suas relatus, postridie novo quodam audaciæ genere copias tuas adortus tumultum, & admirationem in Castris tuis excitavit.

Quis enim non obstupesceret, eum, qui modo propemodum captus, fusus certè, ac fugatus latebris salutem quæssisset, subito & inopinato erumpentem cernere, ut non pugna illa superatus, ac domitus fuisse, sed e superioris diei re bene gestâ audaciam, atque animos elatiores concepisse, ac sustulisse videtur?

(*) Tenne.

Hac victoria parata, etsi Castellum nondum recepisses, tamen magnam vim frumenti pulsus hostibus per montes, & angustias transmisisisti. Quod cum hostes facile cognovissent, nec rem frumentariam impediri posse, nec Castellum quamvis loci natura munitissimum diutius retineri posse, relicto præsidio cum omnibus copiis retro per Benacum Veronam versus, quam modico præsidio teneri acceperant, clam devesiti, nunquam intermiserunt, donec ad ipsa Urbis mœnia pervenerunt, positis scallis murum conscendunt, vigiliis dormientes offendunt, trucidant, capiunt. Cum nullo præsidio Urbs teneretur, aperto ponte Urbem irrumpunt, & brevè multitudine depulsa atque disjecta, mœnibus, atque Urbe potiuntur. Nihil relinquitur, præter Arces Urbis, quod non in hostium potestatem perveniat: forum, pontes, portæ, mœnia denique, ac muri occupantur. Nemini jam dubium est, quin paucis diebus, ipsis quoque Arcibus hostes potiti non solum victoriam, & consilium tuum impediunt, sed vel te interclusum teneant, aut per confragosa loca, & abruptos montes fugam arripere compellant. Subito nuncio, & inopinato perculsus non dicam omnino te animo defecisse; nulla etenim tanta calamitas, nulla tanta vis, nullus tam inopinatus casus unquam tibi accidit, qui multi temeritate fortunæ tibi acciderunt, qui te loco movere, aut prosternere potuerit. Illud certè dixerim, tanta re, tam inexpectata non fuisse humanitatis tuæ non vehementer commoveri. Quis enim credidisset tantam fortunam victis contingere potuisse? Quis victores, & secundis rebus elatos eò sic repenti detrusos, atque dejectos, ut omnis propemodum spes salutis amissa penitus videretur?

Simul ac animum recepisti, quod in rebus perditis consilium capis? quod certè virum fortissimum decet, cui aut vita amittenda est, aut decus cum laude retinendum. Cohortatus milites, quod felix, faustum, fortunatumque sit: Veronam te redire velle significas, bono animo sint, sperare, atque adeò exploratum habere perendie non modo res suas, ac fortunas recuperandos, sed hostes prædæ sibi futuros. Ita confirmato exercitu profectus tertio die non prius super ipsos montium vertices apparuisti, cum hostis de relinquenda Urbe consilium agitare cepit.

Vellem inpraesentiarum, Illustrissime Princeps, tantam vim ingenii, tantum eloquentiæ mihi præstari, ut eodem pro dignitate magnitudinem rei propemodum inauditè commoda oratione proponere, mirabile dictu, & penè incredibile, ut eodem tempore, atque adeò momento, & visus, & Urbem ingressus, & ad pontes usque progressus, hostis cis fluvium nullus, tantus omnium metus, tanta formido, tanta trepidatio audacissimum illum Imperatorem tunc temporis invaserat. Nec mirum. Quis enim tuorum mixtum impetus expectasset, aut sustinere potuisset? qui clamor? quis decursus? quantus agminis impetus? quanta cohortium ululatio? quanta nominis tui memoria, & concelebratio? Quæ cum animo mecum repeto, venit mihi in mentem illud, quod ab Homero de Marte fictum verissimè in te expressum est. Fingit ille Martis comitatus, metum, pavorem, formidinem. Nonne illa tunc

(**) D. Carolus, C. Cæsar, Mart. Dominus Parm., Gerardus Ter.

func verè pro nostra tamen salute cognovimus, & experti fumus? Hac fuga, atque eo terrore commotus hostis beneficio fortunæ, quo minus audaciæ, ac stultitiæ suæ poenas daret, ereptus est.

Nam cùm in eo esset, ut ponte depulsus jam jamque cum omnibus suis copiis a tuis teneretur, (nullis enim munitionibus cohiberi tantus impetus poterat) ecce multitudine equitum, qui mixti confertique pellebantur, pons altissimus rumpitur, tui excluduntur, illi servantur; quod si non accidisset, pulcherrimum certè, ac maximum, & memorabilissimum facinus eo die perpetrasset. Non enim insidiis, ac dolo, ut Cyrus quandam Babylonem pontis cujusdam occasione invasit, sed vi, & impressione munitissimam Urbem recepisset, & scelera, ac rapinas hostium pro nobis tuo more, atque instituto ultus fuisset; hæc fuit causa, quæ te extra Urbem considerare eo die coëgit, cum Civium saluti consultum esse velles, eadem hostibus facultatem surripiendi, atque Urbe liberè excedendi dedit; quod utinam victoriam tibi integram fortuna præstitisset! nam quæ tibi nunc Civitas recuperatæ libertatis gratiam debet, debuisset etiam quod injurias suas ultus fuisset. Ut enim tu fortunas nostras conservasti, & ex manibus rapacissimorum hostium eripuisti; sic illi nos omnibus fortunis nostris spoliatos perdiderant, & in ipso discessu tanquam ex hostibus prædam ingentem secum abegerant.

Itaque non minus pontis illius abruptione calamitatis accepimus, quam ex adventu tuo, & Urbis, vel ingressu, vel irruptione lætitiæ, & gaudii perlensimus; quod certè tantum fuit, ut ea præda servitutem redimere, & quodammodo deprecisci contenta Civitas fuerit. Pulsis igitur, ac fugatis hostibus, quis lætitiæ illius noctis, quam universa Civitas infonnem duxit, quis ludos commemorare possit? Lucem noctem fecerat, ut superiores illi dies obscuritatem quamdam, & noctem obduxisse viderentur, & rectè quidem; potuit enim major lux huic Civitati affulsisse, quam ei imperio restitui, sub quo nunquam alias, tam libera, tam honesta, tam sui juris, ac potestatis ne tum quidem fuit, cum sub tyrannis libera sibi videbatur? Itaque postridie debes memoria retinere Princeps illusterrime, qui nunquam nisi injurias oblivisci soles, debes inquam recordari: qua gratulatione, quo concursu optimorum sanè, sed calamitosorum Civium in Urbem susceptus fueris, quibus quantisque muneribus voluntatem, ac studia sua in te, tibi declarare studuerint; cum non immortalibus tuis in eo beneficiis (qui enim possent) satisfacturos se arbitrentur, sed gratitudinem aliquam, & memoriam tuorum erga se, & præteritorum, & præsentium meritorum colere viderentur. Meminerant enim parum felices, sed tamen grati, & fideles Concives mei, bis se tuis auxiliis, tua ope, tuo beneficio, ex crudelissimi atque infestissimi hostis faucibus ereptos, ac liberatos esse; sed quamquam maximum illud beneficium fuerat, quo pulsus a mœnibus hostium copiis eos & obsidione absolveras, & ad omnium rerum copiam viam patefeceras; tamen longè majus, atque amplius hoc esse censebant, quo sibi liberos, conjuges, fortunas, aras, Deorum templa, libertatem denique,

atque rempublicam restitueras, ut quantum liberis, conjugibus, parentibus, patriæ, Diis denique immortalibus debuissent, tantum se tibi, per quem omnia illa recuperassent, debere arbitrarentur, & prædicarent.

Hac tua victoria, tam secunda, tam præclara, ac penè inaudita, cùm tandem hostis te nec dolis, nec armis, nec ullis viribus superari, aut opprimi posse animadverteret, desperatis rebus novum consilium agitare cœpit, si quo pacto bellum aliò divertere, ac transferre posset. Summum ipsum Ducem, & Imperatorem, in quo omnem suam spem collocaverat, cum maximis copiis in Ethruriam dimittit, sperans fociorum periculo audito, aut te in Ethruriam revocatum iri, aut Florentinos necessit te coactos dirempta cum Venetis societate, socios sibi ad bellum adsciscere; Quod si consequi potuisset, non dubitabat etiam, si Brixienfis ager receptus, atque ipsa Urbs obsidione liberata esset, se bello superiorem fore; sed consiliis suis, ac votis nequaquam fortuna respondit. Nam & in Ethruria magno prælio superatus, omnes copias amisit, & omni agro Brixienfi depulsus, & classem perdidit, & a spe potiundæ Urbis dejectus est. In quo quid satis laudari potest? Virtus ne in suscipiendo tanto, ac tam difficili bello? an ingenium ingerendo? an industriam in quam celerrimè perficiendo?

Atque si Ducem illum acerrimum, fulmen belli vocitare soliti sunt, quo te nomine appellabimus? Ille compluribus mensibus, summo labore vix tandem agro Brixienfi potitus est, tu uno die, atque adèd horæ momento, ut ita dicam, universum recuperasti. Ille nullum locum recepit, quem non expugnaverit; impetum tuum nemo fuit, qui expectandum existimaret; qui tantus fuit, ut claustra ipsa munitissimi pontis perruperit, hostes deturbarit, fugarit, prostravit, omnibus vasis, impedimentisque spoliavit, munitissimum Oppidum (*) statim in potestatem redegerit. Ex quo die tantus hostibus terror, tanta clades injecta est, ut nemo postea ulquam apparuerit, omnes se Castellis, munimentis, Urbibus incluserint; cum interim aperto campo liber, ac victor paucis diebus tantum agri recepisti, atque Venetorum imperio adjunxisti, quantum homini expedito multis diebus vix lustrare, atque obire licuisset. Nam plusquam centum millia passuum in longitudinem, quodque inter duos amnes agri longe lateque patebat, in Provinciæ quasi quamdam formam conficisti. Sed profecto verum illud est, quod ab historico dictum est; fortuna res omnes ex libidine magis, quam ex vero gubernat, & cùm omnibus in rebus plurimum possit, tum vero in bello maximè dominatur. Estque aliquid Deus, cujus nutu omnia administrantur, cujus arbitrio animi nostri moventur, qui ubi voluerit aciem mentis in utramque partem, vel acuit, vel obtundit. Magna res est militaris ars, & disciplina; quippe qua resplicæ, vel constituuntur, vel evertuntur. Quod si ne minima quidem res ulla sine Deorum voluntate, aut gignitur, aut movetur, aut vivit, erit aliquis adèd cœcus, adèd insolens, adèd suæ conditionis oblitus, ut Deum aliquem in Cœlo versari non existimet, qui maximas res curet, atque hominum animos moderetur, ac

tem.

(*) Soncinum;

temperet? Illud quoque non sapientissime a doctissimis Viris non usurpatum, ac traditum fuisse credendum est: Solere Deos immortales nimis prosperis rebus invidere elatos, atque altius excitatos deprimere, atque dejicere. Nec id tamen efficere, quo mortales, quos tuentur, & quos caros habent, malis, ac detrimentis afficiant, sed ut eos modestiores, & conditionis suæ memores esse velint; nemo te tot victoriis, ac tanta rerum felicitate clarior, ac sublimior dici, aut existimari poterat: Tantum agri uno die receperas, Urbem opulentissimam gravissima obsidione liberaveras, hostium instructissimas copias debellatas contriveras, duos annes maximis inter se spatiis distantes incredibili celeritate, ac fortuna superaveras. Pontem effregeras, atque disjeceras, hostes Castris exutos dissipaveras, omni agro domito, atque in ditionem redacto ad Abduam usque perveneras.

Quid erat reliquum, nisi ut amne trajecto, hostem non solum agro spoliare, sed arce imperioque dejiceres? quid ergo obstiterat? voluntas ne, aut studium tuum? minime id quidem; sed nescio quis Deus, cui hæc omnia curæ sunt, mentem, vel tuam, vel eorum, qui tibi vel socii, vel consiliarii adjecti fuerant, ab instituto cursu revocavit, & ad alias cogitationes traduxit. Quod si quis fortè dubitaret Deum esse aliquem, qui peccata, & vitia nostra iustissimis pœnis afficeret, vel ex hoc maximè id ita esse cognoscat; nam qui totius belli causa, qui cædium, incendiorum, vastitatis non solum Galliæ, sed penè totius Italiæ fuerant, nescio quo fato ultrices scelerum pœnæ ad supplicium, & ad expiandum facinus, quasi piaculum quoddam repositabant. Conversis igitur signis agrum Mantuanum ingressus paucis diebus, omnibus cis lolium Castellis expugnatis, amne superato ad ipsa munitissimæ Urbis claustra pervenisti. Cumque illam vetustissimam Urbem brevi expugnari posse diffideres, maluisti præsidia hostium ex munitissimis locis depellere, quam reliquum ætatis tempus, quod tibi per exiguum rebus gerendis supererat, frustra ad mœnia ipsa sedendo contere. Qua tempestate opportunissimum Castellum (*), quod nullis opibus expugnari posse videbatur, in ipso Benaci capite positum paucis diebus recepisti.

Paulo post altero quoque recepto (**), Lexiacum, de cuius opportunitate loci, & munimentis fati dici nullo modo posset, quod quasi receptaculum belli multarum Urbium, agros infestos reddebat, admotis Castris non ita multis diebus consumptis aquarum multitudine, ac paludibus circumdatum instante hyeme ita relinquere coactus es, ut quod vi expugnare non potuisses, illud tamen certa propemodum spe in manibus haberes, ac possideres. Nam quibus viribus, qua ope fretus hostis succedentis anni non dicam apparatus, sed conatus tuos excipere posse consideret? Itaque de faciendâ pace statim consilia agitare cœpit. Undique Legati ad te concurrunt, ad te summa rerum omnium defertur. Tu disceptator, tu cognitor, tu iudex, tu rerum omnium arbiter, ac dominus cunctorum iudicio, ac voluntate constitueris: tibi rerum omnium arbitrium, tibi summa potestas permittitur, tibi se hostis, ac fortunas suas sen-

tentiae tuæ subjicit. Si tibi videatur, si ita censeas, nullum se esse vult, omnes suas spes, atque opes in tuo nutu collocat, atque reponit. Te Florentini, te Genuenses, te Dux ille, cujus tu solus ferocitatem semper revidisti, atque impetus repressisti, te Veneti, te omnis Italia intuetur, sententiam tuam expectat. Quis hoc loco tanto verborum flumine, tanta orationis copia orator exuberet, ut magnitudinem, ac majestatem nominis tui, & tantam potestatem verbis non dicam explicare, sed cogitatione consequi possit? Quis enim unquam fuit, cui tantum datum esset, atque concessum, ut quam vellet totius Italiæ fortunam, & conditionem esse in manu, ac potestate sua retineret? Id si uni Populo Romano multis seculis vix tandem perdomita Italia concessum fuit; cujus quidem Reipublicæ secundum Deos immortales opes maximæ, atque amplissimæ fuerunt: non ne mirabilissimum, ac propè divinum videri necesse est, te ex omnibus seculis unum nostra hac ætate existisse, qui Senatui Populoque Romano comparandus esses, & secundum Deos immortales plurimum posses? Itaque si quis te Principum Principem, Regum Regem appellaverit, non magis iudicio opinionis errasse videatur, quam si quis Populum Romanum Principum, Dominorum, Regum, Populorum, Gentium, ac Nationum omnium, itaut fuit, Dominum, Regemque prædicaverit.

Sed ad rem redeamus: suspensis omnium animis, & sententiam tuam de pace expectantibus, ita & honori, & utilitati Sociorum, & tuæ consulisti, ut hostes secum bene actum quoque fuisse existimarent. Atque ita pacem fecisti, ut cum in tuas leges eam confecisset videreris, omnem tamen discordiam, omnes inimicitias tolleres, & cum hoste affinitatem conjungeres. Hoc igitur fortunatior, ac melior quam ceteri Imperatores fuisti, quod alii superatis, & bello domitis hostibus odium componere, & inimicitias ex victorum animis evellere non potuerunt. Tu summa necessitudine, pulcherrima, & honestissima affinitate hosti te conjunxisti; in quo non modo quidquam Sociis de suo jure detraxisti, sed ita commodis eorum inseruisti, ut etiam pristinam suam dignitatem, decus, amplitudinem, majestatem, quibus reliquas omnes gentes, non solum Italiæ populos antecellunt, auctam, atque amplificatam intelligerent; ut illud jam non solum hominibus nostris cognitum, sed jam vulgo, ac proverbio celebratum, Venetos nunquam bella suscepisse, ac non in suas leges ea confecisse, tua virtute, & auspiciis, suis opibus, & incredibili constantia, & omnibus in rebus perseverantia confirmatum sit.

Sed antea quam ad discessum tuum veniam, id quod oblivione magis, quam iudicio, aut voluntate penè omiseram, revertar. Quod sanè ejusmodi est, ut nihil non modo hoc bello, sed ne memoria quidem hominum gestum, aut effectum unquam tale quicquam fuerit. Memorant Græci, idque miraculi loco prædicant, Xerxem illum maria pontibus junxisse, montes navigasse, multitudine equitum exicasse annes, infinitis, & innumerabilibus propemodum copiis omnia complexisse. Fuerunt illa quidem permagna, & admiranda, quis negat? sed tamen scriptorum ingeniis aucta,

&

(*) Piscaria.

(**) Valegium.

& vehementius quam veritas rei pateretur scripta, & concelebrata. Quis enim crediderit, quingentas myriadas, hoc est quingentis decem milia militum non modo ali, aut duci, aut gubernari, sed convenire aut colligi potuisse? Sed fuerint illa vera. Detur etiam illud Græcis levissimis hominibus, & in historia facile mentientibus, qui quo magis se ipsos extollerent, ac virtutes suas prædicarent, hostes, atque adeò barbaros inimicos ad Cælum usque sustulerunt; sint hæc inquam vera. Junxerit Xerxes Hellepontum navibus, vinxerit etiam Neptunum compedibus, si illa superiora satis ementita non sunt, detur illud vanissimis hominibus, acceperit plagas Neptunus, si credible est, aut Deum ab homine quicumque pati potuisse, aut si id verum est, tam sit hoc incredibile, ac fictum, quam illud impium, ac irreligiosum. Fateamur Athon montem Thraciæ ducta, & excisa fossa navibus pervium, ac navigabilem factum; attamen cum hæc tanta, & tam admirabilia sint; nihilominus veris rebus non fictis, certis non dubiis, simplicibus non ornatis, & amplificatis concedant necesse est, & multo inferiora inveniantur.

Quid enim tam magnum, fuit fretum angustum navibus jungere, tantis præsertim copiis, tanto apparatu, tantis opibus? Quod si reperti sunt, qui parvis facultatibus, & exigua rerum copia, tamen latissimos amnes paucorum dierum spacio ponte junxerunt, quid tam magnum habendum est? Si Rex Regum, & magnus, ut illi volunt, Rex mille passuum patens fretum, aut non multo plus junctis navibus facile trajecit? Quid tam admirabile, aut quid tantis verbis efferendum, si Xerxes illis copiis, illo innumerabili, ac propemodum infinito, & immenso exercitu, tot fabricis, tot operis, tot tantisque divitiis montem excidit, & sexdecim millia passuum in longitudinem fossam perduxit? Cùm Cæsar parvis copiis decem & octo diebus murum in altitudinem X. & VIII. pedum, in longitudinem verò X. & octomillia passuum in Gallia duxerit, atque excitarit. Videamus ea, quæ abs te animadversa, instituta, effecta, ad extremum deducta sunt. Conferamus hæc parva cum magnis, quandoquidem homines levissimi ita volunt; ubi unquam aut lectum, aut scriptum, aut auditum fuit, non dico naves ducta fossa, & aqua immissa deductas fuisse; (nam hoc & fieri potest, nec est quod tantopere quispiam admiretur), sed triremes dico altissimos, atque asperrimos montes superasse, & quod simile monstri sit, rupes, ac saxa pernavigata esse. Datum, datum est inquam temporibus nostris, & tuæ virtuti tributum, est divinitus, ut quod nunquam antea nec opibus, nec ingenio cuiusquam non dicam factum, sed ne cogitatum quidem fuit; tu unus inventus sis, qui nihil unquam cogitaris, quod non effeceris, nihil susceperis, quod non obieris, & ad finem usque perduxeris.

Est in Gallia mons altissimus, & propter celsitudinem maximè celebris, quem Montem Baldum appellant, qui magnitudine sua Cælum propè attingere videatur. Per hujus jugum triremes non navigia, triremes inquam subductæ sunt, & in Benacum paucis diebus, quo nihil quicumque aut admirabilius, aut majus dici potest, deductæ sunt. Fingant nunc Græci, mentiantur, ut vel lectores delectent, vel res suas immortalitati commendent, dum

Tom. XXV.

A sciant nihil prudenti lectori, quod a veritate abhorreat, facile persuaderi posse. Illud teneant, si quæ gens unquam fuit, cujus virtuti datum sit, ut rebus gestis Deorum immortalium propemodum vim, ac naturam attingeret, illos potissimum fuisse Romanos, aut in hac terræ, quam Italiam vocant, fuisse progenitos. Hanc gentem omnes nationes, & ingenio, & virtute, atque armis superasse. Hinc omnium rerum admirabilium exempla sumenda esse. Hinc homines Divinos ortos esse. Itaque non idcirco quemquam mirari oportere, quod nostris temporibus singulare, & planè inauditum facinus cognitum, visum, celebratum sit; sed potius lætandum esse, & nobis ipsis congratulandum, qui hoc nobis præter ceteras gentes, seu natura, seu divinitus præcipuè datum, ac tributum esse videamus, ut rerum gestarum magnitudine ad Deorum propè immortalium vim, ac majestatem proximè accedamus.

B Lætare igitur, & exulta hoc tanto, ac tam incredibili facinore Illustrissime Princeps, nec te ulla dubitatio subeat, nulla in mentem incidat suspicio, futurum ut hujus rei memoria ex animis hominum deleri unquam possit. Tanta res est, tam rara, tam inaudita, ut etiam si nullus existat, qui tantas res monumentis, ac literis commendat, omnis tamen posteritas quodammodo per manus acceptura, & in perpetuum ceteris proditura esse videatur.

C Sed quamquam in hoc genere Græci maximè gloriantur, & ingenii, ac doctrinæ laude sese ceteris nationibus anteponant, hoc tamen tempore, quamquam nec superioribus quidem, cum regio illa maximè floreret, in ullo virtutis, aut disciplinæ genere Romani unquam illis cesserint, hoc inquam tempore ne ipsi quidem negent, plures multo in Italia esse, qui & historiam scribere possint, & multorum annorum res gestas in manibus habeant, & posteritati transmittant. Quod si ut & omnes sperant, & tua virtute, ac fortuna dignum est imperio potitus, Italiam diutissimo bello afflictam, ac perditam optatissima pace constitueris, atque recreaveris; et si tanto studio nunquam flagravit Italia, mihi crede, Princeps Illustrissime multi erunt, qui res tuas potissimum suis scriptis maximè illustrare concupiscant, eoque studiosius id efficiant, quo per te otio suo consultum fuisse intelligent. Alit otium literas, & pace ingenia maximè efflorescunt. Cùmque minimè ingrati sint (aliter enim sapientiæ studio non tenerentur) omne suum studium ad eorum laudem potissimum conferunt, quorum opera, gratia, favore, ope, auxilio, otium illud & nacti sunt, & conservatum iri vident. Quot poëtæ temporibus Octaviani fuisse censes? at illius dominatu sedatis bellis civilibus, & constituta pace nonne in illius laudes, ac prædicationem omnes sese poënitus effuderunt? Longum esset enumerare qui poëtæ in omni metrorum genere in honorem, & memoriam illius elaboraverunt; qui scriptores monumentis suis magnitudinem rerum gestarum concelebraverunt; sed me jam longius excurrere animadverto.

D Illud affirmaverim, si res tuæ omnium temporum, atque hominum memoriam, & ætatem longè superaverunt, non defuturos scriptores, qui virtutis tuæ præstantiam, & nomen, ac laudem minimè interire patiantur. Non enim plures sunt qui te admirentur, quam qui ament, & quem si fieri posset immortalis vita libenter afficerent, non eundem, cum facillimum

Y 2

mun

num sit, aeternae gloriae, ac laudi non studiofissimè libentissimèque commendabunt? maximis igitur rebus gestis, confecta pace, antequam in Regnum redires, Venetias te contulisti.

• Possem hic copiose, ac late oratione, & verbis evagari, atque adeo diffluere; sed propositum non est hoc loco dicere, quanta frequentia, quanto omnium gaudio, atque concursu, non solum in Oppidis, atque Urbibus, sed in Castellis, ac vicis adventus tuus concelebratus fuerit; nec illud commemorabo: Quacumque iterfeceris, ubi substiteris, ubi commoratus sis, non solum publicam lætitiâ, sed ferias quoque, ac dies festos propemodum actos esse, cum per agrum Veronensem iter faceres. Cum Patavium accessisses omnes plateas, omnia fora, ac templa admiratione adventus, ac nominis tui obfessa, completa, referta esse. Non dicam proditum tibi obviam esse ab iis Civibus, atque hominibus, quorum Castella, Vicos, Urbes præterieris. Illud certè taceri nullo modo potest, cum etiam longè ab Urbe abesses, tanta gratulatione ab omni patritiorum genere, ab omni matronarum cœtu, ac splendore obviam proditum esse, atque occursum, ut unus gloriari possis, id tibi contigisse, quod nemini præterea nec Principi, nec Regi apud hunc Principem gentium populum tributum esse, memoratum est. Non enim id quod aliis permultis datum, ac donatum est, Nobilium pars quædam nomine publico missa est, quæ te venientem exciperet, sed Illustrissimus ille Princeps, & Civitatis amplissimæ Rector, & Dux summi, ac maximi Imperii insignibus quasi sacris vittis, atque infulis ornatus gravissimorum Civium, ac planè Principum comitatu septus, cum tibi longè obviam processisset, ad Senatum usque, & illam Curiam domicilium Imperii, ac totius Orbis terrarum perfugium, cum omnia templa, fora, vici, pontes, naves spectantium Civium, ac mulierum turba, & multitudine completerentur, summa cum lætitiâ, ac triumpho deduxit. Quæ diem si diligenter considerare, ac reputare volueris, beatissimum certè tibi illuxisse existimare debebis. Nam si Pompejo summæ felicitati adnumeratum est, quod cum ex gravi morbo levatus Romam rediret ab omnibus oppidinis quacunque iter faceret, gratulandi causa obviam proditum est, quanto tu beatior existimandus es? cuius non felicitati, sed virtuti, ut homines congratularentur, ut te intuerentur, quem tantas res gessisse acceperant, ex omnibus locis, vicis, oppidis, pueri, senes, mares, foeminae, omnis denique multitudo, omnis ordo, ac sexus effuderit?

Ac si M. Cicero tantâ se omnium Civium celebritate in Urbem restitutum, & in Capitolium deductum gloriatur, quod illi in seditione, ac luctu contigit, quanto magis efferri debes, cui pro tuis rebus gestis non in Capitolium ut illi, sed in Curiam amplissimam deductum fuisse ob eam causam contigit, quod non ut ille seditione pulsus fuisset, sed quod tantum Imperium servasses, & amplificasses? Mitto Principum crebras salutationes; mitto Collegiorum cunctorum, atque omnium ordinum visitationes laudationesque, quæ certè tot, ac tantæ fuerunt, ut Sylla ille felix, & habitus, & dictus in illa sua dictatura, & Imperio tantis laudibus concelebratus fuisse non existimetur. Prætereo dies festos, qui

A continenter per omnes dies acti sunt, quibus in ea Urbe, & tu, & Illustrissima Regina, Uxor tua, tanta gloria, tot triumphis decorati quasi Dii quidam fuistis.

B Sed faciam modum, neque enim tantæ felicitati, virtuti, tantis honoribus parem orationem non modo meam, sed ne ullius quidem clarissimi Oratoris inveniri posse arbitror. Sequitur illud tempus, in quo ut plus laboris, plus dimicationis, plus periculi, ita major industria, major diligentia, vigilantia, virtus tua, & apparuit, & nobilitata est; non enim quamvis omnes mortales gloria, & rebus gestis viceris, non tamen mortalem conditionem, naturamque retinivisti. Est autem naturâ comparatum, & in eo maximæ conditionis nostræ imbecillitas declaratur, quod nulla liquida voluptas, nulla sincera oblectatio perpetuo cuiquam tributa est. Subeunt statim post voluptatem dolores, excipit jucunditatem mœror, lætitiâ tristitia, quæ ita naturâ conjuncta sunt, ut raro immo verè nunquam alterum ab altero disjunctum inveniat. Sed hoc interest inter stultum, & sapientem, quod alter magno animo, & constanter utrumque perferre, ac perpetui solet, & bonus ille, & qui raro reperitur vir fortis, ac sapiens, ut calamitatibus non frangitur, ita rebus secundis non effertur; stultus semper sui similis, inæqualis, & inconstans loco cedit nunquam consistit, pellitur, vincitur, superatur. Itaque magni viri non illi sunt habendi, qui perpetua felicitate sunt usi, quam si æquo animo, quod paucis admodum contigit, pertulerunt, beatitudinem quamdam magna ex parte consecuti sunt. Illi, & habendi, & nominandi omni ex parte consummatè, ac perfectè felices, qui adversæ fortunæ aut non cesserunt, aut fortiter ferendo eam superaverunt.

C Hactenus Princeps Illustrissime, etsi multis, ac magnis in rebus fortuna te exercuit, at tamen quia non omnes quid valeat virtus intelligunt, plerique prosperitatem tuam perpetuam intuentes, stultè illi quidem, sed tamen (ut dixi) plerique (ducitur enim multitudo errore opinionis) magis te fortunatum, quàm quod sapientes, ac pauci judicant fortem, ac magnum fuisse opinantur. Nec tamen eorum opinio penitus a vero abhorreere videtur intuiti, quotiens rem bene gesseris, quotiens hostem fuderis, quot Urbes, agros paucis diebus ceperis; sed si altera ex parte quis aciem ingenii intendant, & quibus hostibus usus sis, considerare velit, non magis fortunam tuam, quàm prudentiam, usum, magnitudinem animi collaudandam, & admirandam putabit.

D Sed sit ita ut multitudo, si non verè tamen verisimiliter ad credendum adduci videtur, gesseris res omnes superiores duce fortuna, & tamen non comite non prudentia. Vindicet sibi in illis rebus majorem partem casus, qui tamen consiliis admisceri non solet. Sint interim prudentes conscientia sua virtutis tuæ contenti. Cedant inanis multitudinis levissimo iudicio. Ea certè quæ secuta sunt nemo nisi planè stultus, & excors non omnia virtuti, magnanimitati, fortitudini, sapientiæ denique adjudicanda esse censebit. Nemo enim tam infestum inimicum, quemquam alioquin habuit, quàm tu adversam, & infensam fortunam expertus es. Nemo unquam Princeps, aut Rex, nulla unquam Republica tot uno tempore hostes, tantis opibus præditos adversarios

farios habuit, quot in te simul ingruerunt, atque impetum fecerunt. Qua tempestate nullius copiis, nullius ope, nullius auxiliis adjunctus, nisi viribus tuis, tantum tamen animo, consilio valuisti, ut tantos impetus non solum fortiter exceperis, sed eluseris, atque perfreris; nec eo solum fortuna contenta fuit, quæ Deos, atque homines in te concitaverat; quippe quæ tantum etiam efficere potuit, ut tui, quibus potissimum confidebas, quibus omnia credebas, non solum te desererent, sed etiam de inferenda tibi nece, & te prodendo hostibus cogitarent. Quorum insidias tamen tuâ prudentiâ ita subterfugisti, ita illorum dolis restitisti, ita non fortunæ succubisti, ut eorum perfidiam, & improbitatem in ipsorum caput potissimum tuâ prudentiâ retorqueres, atque reflecteres.

At quo modo te imparatum fortunaprehendit? de faciendâ pace continenter agebatur, & doli occultè struebantur. Tu de otio cogitabas, hostes bellum callide comparabant. Igitur anteaquam Venetis discederes hostis (a), & adversarius ille tuus, quem tu semper magnificando nunquam non superasti, profligasti, delesti, coactis maximis copiis Dux, atque Imperator Ecclesiæ delectus in agrum tuum irruptionem facit: Castellâ deficient, Oppidâ obsidentur, expugnantur, socii desiscunt; atque hic impetus ab una tantum Imperii tui parte suscipitur. Itaque magnis itineribus in Regnum profectus hosti occurris, conatus illius reprimis, Socios in fide retinens, denique quod nemo unquam credidisset, exiguis contractis copiis ferocissimum hostem retundis, congressus pari Marte interdum victor recedis. In quo facile est cognoscere iustitiam, & humanitatem tuam, quæ ita superioribus temporibus subditos tuos complexus fueras, ut nec religionis nomen, nec Decrum immortalium metus quemquam ab officio abducere potuerit. Credo Deos immortales pietatem animi tui respicere solitos non tam suorum perfidiæ, ac dolis, quàm constantiæ, & probitati tuæ consulere voluisse. Erant igitur subiti conatus hostium, & inopinati in agrum tuum incursum cum Deorum immortalium ope, tum virtute, animo, consilio tuo repulsi, atque refracti, & victorem omnium opinione victus eo redegeras, ut audaciæ illum suæ, & temeritatis aliquando pœniteret. Ecce nova, & incredibile quædam tempestas, ac procella subito exorta est, quæ te inopinatum imparatumque omnium opinione jamjamque oppressura videretur. Quis enim tantis hostium copiis cinctum undique, ac circumventum resistere posse credidisset? veniebat Rex (b) maximis, atque ornatissimis copiis instructus tanto nomine subnixus, tantis rebus gestis clarus, tantis victoriis, ac triumphis illustratus, ut ne illi quidem uni te obsistere posse verisimile esset: cujus opes cum animadverto, tantæ sunt, ut non modo satis exprimi verbis, aut copiosissima cujusquam oratione complecti, sed ne mente quidem, atque animo comprehendi faciliè possint. Nam ut mittam Hispanias vetustum, ac patrium regnum, ut insulas multas, ac magnas silentio præteream, ut hæc inquam mittam, quæ

A maxima per se Regna existimanda sunt; quid de Regno Apuliæ dixerim? cujus tantæ opes, tot auxilia sunt, ut maximos exercitus, & superioribus temporibus aluerit, & impræsentiarum ceteris Italiæ partibus omnium rerum copiam longè antecellere judicetur? Sed quid ego potentiam, & vires hujus Regis commemoro, cum & vulgo notæ sint, & ex tuo ore permulti sæpissimè audiverint?

B Erat igitur nemo, qui te illius imperum expectaturum crederet, præsertim cum eodem tempore, & ab Occidente infestissimus ille, ac potentissimus idem, & Sacer (c), & hostis tuus graviter suis te copiis urgeret, a Meridie incumberet tot milibus equitum adversarius ille tuus, cujus virtute clarior semper factus es, a tergo, & ab Oriente non Regis copiarum maximæ, & instructissimæ, sed Regium nomen conjunctum religioni, ita te concluderet, ut nullo modo evadere nisi navim conscendis, & Regnum reliquisses, posse videreris, idque non sine periculo. Non enim pedestribus solum copiis, sed classe quoque providus, atque opulentissimus Rex te aggrediendum censuerat. Quid faceres? quò te conferres? nihil erat, in quo spem ullam ponereres, nisi in tuis illis exercitatissimis copiis, & veteranis Militibus, & Ducibus, quorum virtus, ac fides non solum te consolabatur, verum etiam sustentabat.

C At præter spem, & opinionem tuam, cum omnia bello arderent, omnia ab hostibus tenerentur; duo totius exercitus Principes (d) ad hostes transfugiunt, duo milia equitum secum abducunt. O plagam ingentem, & eo majorem, quo magis præter opinionem acciderat, quam si hostes tanta rerum prosperitate, tam ad nutum fluentibus rebus accepissent, ab incepto cerrè destitissent. Tu ab hostibus circumventus, a tuis desertus, ab omnibus proditus quid agis? Abiecti credo animus, & statim de fuga cogitasti? minime id quidem; sed cum multitudini hostium resistere nullo modo posses, ita sensim impetus illorum cluisti, ut non prius ex agro pulsus discesseris, quàm tantas hostium copias, tantos exercitus, tot Duces, tot Imperatores in hyemem protraxisses. Ibi cum te in Urbem (e) munitissimam recepisses, & hostibus spem te ulterius persequendi abstulisti, & si quod necessarium videbatur propter anni tempus ex agro abduxissent metum, ne evestigio omnia recuperares, injecisti; quod quidem ut vidimus effectum est. Reductis enim copiis cum potentissimus ille Rex sese in Regnum recepisset, non te mœnibus Oppidâ amplius continendum censuisti, sed eductis copiis, quas & exiguas, & diminutas, & inopiâ omnium rerum male habitas, vix collegeras, hostem (f) iniquo loco aggressus profligasti, pulsumque statim persecutus eadem hyeme magnam partem agri amissi recuperasti. O rem admirandam, & omnibus seculis merito, atque optimo jure celebrandam! Tu quem modo potentissimus non Italiæ solum, sed omnium gentium Rex, atque idem fortissimus, & summus Imperator adortus fuerat, Regno prope modum expulerat, quem hostes undique circumventum in manibus habebant, quem ne
Dii

(a) Nicolaus Picininus.

(b) Rex Aragonum.

(c) Philippus Maria, Dux Mediolorani.

(d) Troilus, P. Brunorius.

(e) Fanum.

(f) Nicolaum Picinimum.

Dii quidem immortales ex hostium vi, & manibus eripere posse videbantur, refrigerato paulum impetu, vix ut ex tantis laboribus, & calamitatibus respirare posses, tantum animi, tantum spiritus subito recipis, ut ex abjectissimo, perditissimo, profligatissimo, non solum victorem victus profligares, sed regnum tuum tam citò recuperares. Quod igitur ululum tantum tempus, quæ vetustas, quæ secula tam longa erunt, ut res tuas non dicam obliterare, seu obscurare aliqua ex parte possint, quæ omnium seculorum, ac temporum res gestas superaverunt. Gessit Populus Romanus res ille quidem maximas, & penè incredibiles; sed quis Prætor, aut Imperator in Italia adversus tot Duces, tot populos, tantas copias eodem tempore bellum gessit? Irrupit Annybal Italiam, eamque incendiis, rapinis, omni clade vastavit, ac perdidit; cesserunt illi Duces, cesserunt Imperatores; tandem Italia non tam pulsus a Populo Romano, quam Patriæ calamitatibus retractus est. Tu (te cum appello exiguarum copiarum Ducem nomine) non modo tot Ducibus fortissimo, & clarissimo Imperatori non cessisti, sed Regios impetus etiam contempsisti. At cuius Regis? qui & tribus Regnis abundaret; & ipse maximo animo præstanti prudentia præditus, nullum unquam tantum facinus, nullum tantum ceptum suscepisset, quod non fortissimè perfecisset; qui adversâ belli fortunâ captus, tantum tamen animo valuit, ut victus victoriam ipsam patientia, atque omnium rerum tolerantia vinceret. Laudatur Africanus, quòd Annybalem sub ipsius Patriæ mœnibus proelio superavit. Tollitur in Cœlum L. Scipio quòd Antiochum Græcia pulsus in Asia, & in Regno suo fuderit, & pacis condiciones subire coegerit, & meritò quidem collaudantur; res enim eas ediderunt, quæ æternis litterarum monumentis traderentur; attamen nec res illæ tantæ sunt, ut cum tuis jure optimo conferri possint. Illis cum uno, vel Hoste, vel Populo res fuit, tibi cum pluribus, & eodem tempore. Illi adversus barbaros, & belli ignaros; tibi adversus Italos hoc est belli peritissimos, atque audacissimos belligerandum fuit; quòd si tantam laudem, & nominis celebritatem consecuti sunt, quòd unum, aut Regem, aut Imperatorem pepulerunt, quibus tu laudibus efferendus es, qui non unum Regem (*), sed tres Reges, maximum præterea Principem, ac Tyrannum (**) vicaris? Quæ cum ita sint, non suscipiam, ut tantam rerum amplitudinem verbis expoliam, quam omnis posteritas, & memoria excipiet, & sempiternæ gloriæ commendabit. Itaque ut eò unde digressa est, revertatur Oratio, profligatis hostibus, Rege in Regnum suum rejecto, totam hyemem ita te gessisti, ut multa Castella, multa Oppida, quæ præsidii hostium tenebantur, adverso anni tempore summa virtute, ac patientia militum in potestatem redigeres.

Interim suas opes, & copias hostis ad annum insequentem diligentissimè comparat. Communicant auxilia, contrahunt vires, major impetus, & quo pauciores Duces, eo fortasse vehementior etiam vis imminet, atque impendet. Rex quamquam ipse bello abesse constituit, equites tamen, atque auxilia sum-

A mittit, atque suppeditat. Fit rursus in Regnum tuum impetus, diripitur ager, Castella capiuntur; multi opibus tuis diffisi hostibus sese adjungunt. Erant res tuæ eò deductæ, ut nemo dubitaret, quin brevè Regnum amitteres; defecerat Asculum; Frater, & universæ copiarum superati, atque delati erant. A tergo, ac lateribus diversæ hostium copiarum premebant, nec resistere ullo modo poterat, ut hostis sedendo bellum conficeret; quæ cum pro tua prudentia, & singulari rerum usu cognosceres, quòd in rebus arduis facere necesse est, consilium cepisti magis necessarium quam prudens, magis callidum, & periculosum, quam tutum, ac providum.

B Cùm esset hostium maximus, & instructissimus exercitus loco tutissimo positus, quos ad pugnam compellere non poterat, consilio ad proelium elicuisti. Præmissis itaque, qui manum conferrent, fortuna bellorum maxime gerendorum domina te voti compotem reddidit. Cùm omnes copias produxissent, quamquam suo loco pugnant, tamen præter opinionem adeptus, quod magnopere cupiebas, pugnandi potestatem, tanto impetu proelium ingressus es, ut arduo, ac difficili loco subiens hostes profligaris, Castris exueris, omnibus impedimentis spoliatis, magnam partem concideris, ceperis, in potestatem redegeris. Quis hanc victoriam dignis laudibus profequi possit? quod factum huic comparabimus? in quo tantum momenti fuit, ut superiora viam tantummodo ad vincendum struxerint, hoc extremum victoriam solum dederit, & Imperium tuum ita confirmaverit, ut qui antea multorum potentiam formidabas, nunc unus omnibus formidinem, ac metum incuteret.

Dabis mihi hanc veniam Princeps Illustrissime, si res tuas breviter perstrinxero. Non enim historiam scribere institui, ut eas ordine digerere in animo habeam, nec enim id mihi arrogem. Nihil tamen potius optem, quam mihi eam facultatem dari, ut quod permulti in minoribus, & personis, & rebus fecerunt, id mihi in tuis, vel amplissimis, vel numerosissimis rebus peragendi vis, & copia adsit. Sed propositum est mihi facta tua non tam ornare verbis, quam cito strictimque percurrere, tantum ne te fastidio, ac tœdio afficiam, & studium meum, quo vel flagrantissimo illustrandæ tuæ laudis exardesco, non ingenium, aut vires, quæ perexigua in me sunt, aliqua ex parte tibi ostentem; quare si convenientes orationis apparatus in hac mea oratione desiderabis, nihil pro tua prudentia amplius, quam aut possim, aut præstare instituerim, a me requires.

E Ad institutum igitur pergam, & ea brevissimè prosequar, quæ tot tantas tam illustres victorias consecuta sunt; quæ dum intueor, ac mente perlustro, opprimor animo, & rerum magnitudini succumbo. Nam superioribus bellis etsi in rerum omnium certamen, atque discrimen deductus fuisti, aliquos tamen in rebus tuis dubiis adutores habuisti; hoc bello quod maximum, periculosissimum secutum est, omnibus auxiliis, præsidisque destitutus, ac desertus, omnes spes opesque intacta prudentia, & virtute collocatas tenuisti, nihilque habuit fortuna, quod in te contumeliosius efficere posset. Nam quod unum tibi præ-

(*) Rex Aragonum.

(**) Dux Mediolani.

præsidium superiore bello casus reliquerat generum tuum (*), virum acerrimum, atque omnium audacissimum, cujus in maximis periculis tuis tunc fidem expertus non succubueras, hunc anno sequenti ecerbissimum infestissimumque hostem habuisti, ut unde aliqua salutis spes affulisse debuit, inde certissima pestis, ac perniciēs etiam tibi, & imperio tuo immineret. Novo igitur socio recentibus, & inopinatis auxiliis aucti, ac recreati veteres hostes, undique ex insperato fines regni tui rursus adoriuntur.

Signa Ecclesiæ, Diis Ducibus, adversus te inferuntur; quis hoc loco non incredibili quadam admiratione teneatur, cum animadvertat tantum abfuisse, ut regnum relinqueres, aut fugeres, ut etiam infirmis quibusque locis, debilibus vel vicis, vel Castellis substitueris, & plusquam sexdecim millium equitum impetum iniquissimis locis sustineres; qua in re illud sanè admirabile, vel potius incredibile judicandum est, & priscis illis etiam temporibus inauditum: Tantum exercitum, tot copias nunquam pedem progressos fuisse, nisi tu prius ex guis copiis contritis, ac penè consumptis cibariis inopiā coactus, vel iudicio, vel necessitate cessisses.

Nunquam illi te loco moverunt, nunquam Castellum, aut Vicum, ubi tuas copias subduxisses, adoriri ausi sunt, ut non tu hostibus, sed inopæ succubuisse merito iudicandus sis. Itaque quod tot Duces, tot Imperatores interdum pudeat, virtute, ac prudentia tua totum ætivorum tempus ita extractum est, ut illi prius dilabendi, & in hyberna conferendi sese consilium ceperint, quàm te, & copias tuas ex eo loco ubi demum constitisses detraxere, ac depellere potuissent. Sed in omnibus rebus tuis cum mecum considero, nihil admirabilius videri solet, quàm constantia, gravitas, magnitudo animi, atque consilii. Solent enim alii calamitatibus oppressi vehementius commoveri, ut metu, & perturbatione vexati, atque perculsi animum ad cogitandum instituere non possint.

Nec mirum: tanta est enim vis timoris, ac formidinis, ut exanimati, & quasi mente capti esse videntur. Tibi verò uni hoc præcipue datum, ut in summis periculis maximè prudens, & sapientissimus invenireris. Cujus enim consilio factum fuisse existimamus, ut orta inter hostes tuos mutua suspicio vires eorum distractas diminueret? quis unquam inventus est, qui inimicos suos dissimulans callidius ulcisceretur? Quo quomodo res se habeat, licet enim liberè cuicumque opinari quod velit. Illud certè inter omnes constat, sublatis de medio duobus Ducibus peritissimis, (**), altero etiam acerrimo, & acerbissimo inimico tuo accidisse, ut divulsis, ac disiectis hostium copiis res tuæ superiores fierent; & qui hætenus, vel pulsus, vel obfessus cessisses, Castellorum hostium gravissimo anni tempore obsideres. Ubi quamquam singularis hostium virtus, vel obitina io potius extitit, red gisses tamen eos in potestatem, nisi iniquissimis, ac spurcissimis tempestatibus oppressus, necessario militibus tuis d'uturnitate belli defessis, ac propemodum confectis consulendum putasses.

Nullum est tuum factum, Illustrissime Princeps, quod non exquisitissimum dicendi genus

exposceret, in quo non summa virtus, labor, industria, patientia in primis eluxerit; sed, ut modo dixi, non solum multitudine rerum, quæ semper majores, & admirabiliores excipiunt, sed etiam temporis angustis, consulto tamen, ne quid tibi molestiæ afferam, quo minus animo meo obsequi possim, vel excludor, vel impediatur.

Hætenus Illustrissime Princeps, multa, ac maxima fortitudinis, prudentiæ, magnitudinis animi, liberalitatis, munificentiæ, amplissimarum denique virtutum documenta dedisti, indoles a primis annis explenduit. Post mortem patris labor, industria, singularis denique in administrando prudentia, in gerendis, & magnis, & multiplicibus bellis consilium, atque animus in adversitatibus egregia animi fortitudo, & sapientia sese ostendit. Erant tamen (fieri enim non potest, ut non sint hominum diversa studia, & voluntates, atque ita naturâ comparatum est, ut quo quisque vir melior est, quo clarior, quo illustrior, nescio quo vitio naturæ, qua perversitate animorum plures invidos, & obrectatores inveniat); erant inquam permulti (maximus est enim error multitudinis, cæcum, stultumque iudicium); non desuerunt inquam, qui alioquin fidem tuam desiderarent, & hi maxime, qui nec ingenio tantum valebant, ut quæ gererentur cognoscere, atque arbitrari possent, etsi intelligerent, studiis tamen partium occæcati res iustissime, sapientissimeque abste factas in peiorem partem traherent, atque reprehenderent; quorum levitas, & stultissimum vanissimumque iudicium, quamquam rebus tuis nihil officeret, semperque quibus maxime favisses, paucorum, ac nobilium iudiciis studiisque contentus esses, qui omnibus in locis pro te starent, & pro laude, ac dignitate tua pugnant; attamen bene tecum actum esse existimo, & ad felicitatem vehementer pertinere arbitror, ea tempora incidisse, quibus tua pietas, fides, constantia potissimum cognosci posset. Tandiu enim inclyto Principi Socero tuo repugnandum censuisti, quàm diu ille te non ut debuit pie, indulgenterque tractavit, quàm diu inimicos tuos plura quàm te fecit. Consciis enim animi, studii, pietatis erga illum tuæ, virtutis, atque ingenii, indignum esse iudicasti, ei te parere, ac subiectum esse, quem omnibus rebus, vel viribus, vel sapientia, vel nobilitate, vel nova certè affinitate, omnibus inquam rebus nisi solis aenis, & ætate superares. Hoc neque ferendum putasti, neque ferendum esse in animum induxisti.

Tua virtute, ac tuo Marte Regnum tibi comparasti. Ostendisti Socero tuo plus in te aliquanto esse, quàm vel ætas, vel anni ferrent, nec virtutem annis solis reputandam esse: Complures Senes, & stultos, & deliros plerunque inveniri solere. Brevi denique effecisti, ut quem ille ut debuit non dilexisset, eum ut meritis esset, formidaret; in quo tamen singularis in te pietas animadversa est, qui cum posses, nunquam illum funditus delere, ac perdere; sed ad sanitatem reducere studuisti, donec eo res deducta est, ut tuis consiliis ad extremum deductus, ad te confugere cogeretur, te deprecari, a te auxilium, atque opem petere; quo quidem tempore quis fortunam tuam non admiretur? Quid enim felici-

(*) D. Sigismundus.

(**) Jacobus Gaivanus, Tallianus.

felicius tibi contingere potuit? quàm ut eodem tempore, & fidei tuæ, quam semper sanctissimè coluisti, consuleres & pietati: fides postulabat, ut adversarios, & Soceri tui hostes prosperis tuis rebus adjuvares, pietas contra revocabat; ac ne vetustum Soceri tui Regnum funditus everteretur, succurrendum esse admonebat.

Vide quid casus attulit, quantum fortuna tua potuit, quæ in utramque partem, ut cum te persecuta est, & exercuit, in nullum unquam sævior fuit. Sic ubi te respexit, tibi aspiravit, nemini unquam magis indulgit; ita eos reliquisti, quibus te, & voluntas, & necessitas junxerat, ut non modo aliorum, sed eorum quoque iudicio, qui sana mente essent (nam nulla unquam gens æquior, aut justior fuit) pietas, & iustitia vehementer probaretur. Ex quo effectum est, ut qui in summæ rerum omnium desperatione constitutus esset, qui suis penitus diffideret, certissimam spem retinendi, & recuperandi Regni sui in te collocaret. Diripiebatur ager, Castella oppugnabantur, ad Urbem ipsam, quod multis antea seculis non acciderat, intructo exercitu hostis accesserat: Parum aberat, quin Civitas obsessa teneretur. Interim copias tuas variis bellis comminutas instruis, ac reficis.

Sola expectatio nominis tui reliquas Civitates in fide retinet. Socer tuus harum rerum insolens, qui semper in aliorum finibus bellum gerere consuevit, nova rerum facie, ac specie perturbatus, te desiderat, te requirit, nunquam diem illum futurum putat, quo dubiis suis rebus auxilium feras. Deerant pecuniæ, quibus inopiam tuam sublevaret, quam ipse sua non dicam stultitia (neque enim hoc verbum in tantam sapientiam, ac majestatem cadere potest) sed certè obstinatione, atque animi pertinacia ipse in perniciem, & in caput suum imprudens confecerat; quo circa pendens animi semper rebus secundis assuetus, parum fidens, & animum tuum fortasse ex suo iudicans, affectus ætate homo, atque idem Princeps parum prospera valitudine utens, ægritudine, ac metu confectus in morbum incidit. Paucis diebus cum agmen tuum jam in Galliam pervenisset, moritur.

Hoc loco recognosce Princeps Illustrissimæ præstantissimam illam tuam animi magnitudinem, atque constantiam; retulisti credo pedem, eo nuntio, tam inopinato, tam tristi repente perculsus, cum tibi in mentem veniret, quod erat necesse, morte Principis omnia perturbata esse: Inimicos tuos, ac perpetuos hostes contra hostes stare, quibus minus credere posses, quam hostibus tuis, urgere adversariorum copias. Duas Urbes opportunissimas, & opulentissimas (a) evestigio defecisse, flumina, pontes, aditus omnes ab hostibus teneri: omnia infesta, omnia suspicionibus, omnia periculis completa esse. O singulare ingenii acumen, o prudentiam admirabilem, o magnitudinem animi inenarrandam! In vestigio, ac puncto temporis, quod vix Deorum immortalium ope fieri posse videretur, rem tam impeditam, atque intricatam momento inquam temporis ita expedisti, atque explicasti, ut & inimicissimos tibi conjunctissimos redderes, & maximis hostium copiis te offerres, & paucis diebus superato flumine

(a) Placentia, Laus-Pompeja.

A munitissimum Castellum (b) e manibus hostium, & e faucibus eriperes, quod quidem principium fuit, & origo omnium victoriarum tuarum.

Ex illo enim adèd fortuna conversa est, ut qui victores adhuc libere, longe, lateque vagati essent (facile est enim, ut dicitur, vincere non repugnantes) de se timere, ac rebus suis diffidere inciperent. Ita quem modo omnes afflictum, ac perditum judicabant, de repente ita erectum, exci atumque viderunt, ut hostes bene secum actum esse existimarent, si omni victoriæ spe dejectis suis se finibus tutarentur; atque hæc omnia ætate, ac paucis diebus ita gesta sunt, ut multorum annorum rebus comparanda sint. Itaque in hyberna concessum est. Hinc illa mirabilia, ac propè divina consecuta sunt; nihil intentatum, nihil inexpertum relinquunt hostes, & quem terrestribus copiis invictum animadvertunt, comparata magna, atque ornatissima classe adoriendum, superandumque aggrediuntur. At tu quam primum ponte factò, & turribus in ipsis Padi vorticibus excitatis, & ab utraque fluminis parte ripa munita, & transitum, spemque suppeditandi auxilii hostibus adimis, & copias tuas traducendi facultatem tibi struis, & comparas. Iis rebus confectis exercitu statim trajecto, præsidio firmo ad pontem relicto, ad obsidendam Placentiam nulla mora interposita contendis. Non dicam hoc loco quot prælia edideris quibus munitionibus Urbem maximam cinxeris, ut omni aditu intercluso omnem spem auxiliorum obsessis ademeres; quæ quanquam magna sunt, præsertim firmo præsidio Urbe munita, in conspectu prope hostium, qui in altera ripa conspecti, ac sese ultro offerentes certam auxiliorum spem suis præbebant, & ad perferendam obsidionem animos confirmabant. Illa taceri non possunt, in quibus de vita tua in periculum ventum est. Tanto enim impetu hostes aliquoties eruperunt, ut copias tuas, quæ necessitate distractæ diversas Urbis partes obsidebant, in periculum adducerent. Tunc eodem tempore tormento propemodum ictus, nisi te tua fata servassent, casurus illo die fueris; Quare incitatus oppugnata Urbe, cum tandem virtute, ac pertinacia militum munitissimum locum expugnasses, momento temporis dejectis hostibus, mœnibus potitus, Urbem irrupisti, eamque militibus tuis, quod eam operam tibi navaverant, diripiendam dedisti. Hic tuam animi lenitatem consuetamque misericordiam nonnulli desiderant; qui si inopiam tuam, si militum desperationem, summamque rerum omnium penuriam intueri voluerint, luce clarius videbunt, te ad eam rem invitum, ac necessario non voluntate, nec proposito descendisse. Nemo enim, ut multis, ac maximis bellis cognitum est, lenior te unquam fuit, nemo mitior, nemo humanior; sed ita res, ita ratio postulabat, ut quos mercede retinere non poteras, eos suo saltem labore, suis præmiis non fraudares. Aut enim tibi succumbendum fuit, si te deseruissent, aut eorum, vel inopiæ, vel cupiditati indulgendum fuit. Quid quod alii præterea erant Duces, quorum si studia conservare volebas, multa de tuo jure danda erant.

Nec tu quamquam id tibi cordi fuisset, quid-

(b) S. Co'umbanum.

quidque si in tua manu fuisset, non dubito quin effecturus fueris, tamen consentientis Populi (a) voluntati, & consensui obitare potuisses. Magnum verò lenitatis, & mansuetudinis, qua in eis tum conservandis usus es (non enim minus Urbis captæ calamitatem indoluisti, quam ille M. Marcellus olim antiquissimam, & maximam Urbem Syracusas diripiendam indoluisset fertur) magnum inquam bonitatis, ac mansuetudinis tuæ argumentum fuit, quod postea cum tuis auspiciis rem agere, & iustissimum adversus callidissimos, & ingratos hostes tuos bellum gerere cœpisses, simulatque id acceperunt, sine ulla dubitatione sese tibi adjunxerunt, & beneficiis tuis pares gratias retulerunt. Quid reliqua commemorem? Neque enim quod tempus militibus ad requiem datum est, ullam hyemis partem otiosam, & vacuam traducere potuisti. Instabat ingens illa, atque instructissima classis, quæ te sollicitum maximè haberet, quam nec per anni tempus adoriri licebat, nec longius te ad alias res gerendas discedere permittebat. Nec tamen expectato anni tempore agrum hostium ingressus, multa loca opportuna, quæ prædiis hostium tenebantur, impetu facto adortus recepisti, quæ postea bello gerendo, vel producendo, magno usui fuerunt; neque enim prudentiam tuam fugiebat, si hostis ea tenuisset fore, ut in finibus tuis bellum gereretur. Itaque iis præoccupatis, Cassinum arcem, ac receptaculum totius belli, locum munitissimum aggressus, quod simile monstri fuit, primo impetu expugnasti; & quod multis laboribus insumera bilibus operis, multorum mensium spacio hostes effecerant, id tu horæ momento, cum primis ingenia, ac vallum conscendisses, exemplo, ac periculo tuo concitatis militibus novo clarissimorum Imperatorum, ac veteri exemplo, dejectis propugnatoribus expugnasti. Quæ res incredibilis auditu verbis certe inenarrabilis, tantum terroris hostibus tuis iniecit, ut ex illo jam totius anni eventus prospici, ac provideri possent. Omnia enim similia principis consecuta sunt; quæcumque enim iter fecisti Castellis subito expugnatis, ac direptis, incredibili ac propemodum Cæsariana celeritate classem hostium inopinato adventu turbatam nocturno tempore adortus, partim depressisti, partim incendiisti, partim in potestatem redegitisti. In quo cum prudentiâ tuâ vehementer laudari possit; in primis magnitudo animi, ac præsentia commendari satis non potest. Quis enim præter te, qui facta cogitatis paria semper præstitisti, quem quidem nimis diligentem, & cautum arbitrantur, & rectè judicant; neminem enim ne ex antiquis illis quidem Imperatoribus prudentiorem, aut peritiorum te proferre facile possumus; sed diligentiam tuam timiditati nunquam adjunctam vidimus; Quis unquam, te excepto, cum maximus exercitus hostium a tergo premeret, atque instaret, in eas angustias se compulisset? Quod tamen non temere, ut postea eventus docuit, factum est. Prius enim classem expugnasti, quam penè hucusque ea de re ad exercitum hostium pervenisset. Nec te fellit opinio. Nam cum ceteri Duces periculum prospicientes, consilium tuum fortasse re-

prehenderent, dixisse te ferunt: Prius quod volo effectum dabo, quam quid faciendum, sit hostibus meis constiterit. Ita re bene gesta, maxima victoria potitus, eodem die te recepisti, nec hosti copiam dedisti, ut quod animosè, nec tamen temerè effecisses, id stultè suscepisse videreris. Reliquum erat, ut Castellum (b) firmissimo præsidio munitum reciperes, quandoquidem hostis pugnandi copiam non faceret, id quod omni ratione, atque omnibus votis exoptabas. Fretus enim artibus, ac prudentia tua, & veteranis illis militibus tuis, quamquam numero inferior esses, tamen rem prælio decernere, & fortunæ committere non dubitabas, quod illi detrectando cum maximè fugerent, imprudentes, incautique inciderunt. Erat autem res ejusmodi, ut si Castellum illud expugnasses, quod difficillimum, ac periculosissimum esse videbatur, necesse esset hosti intra fines suos sese recipere, & impetus tuos expectare. Ita quamquam a tergo tibi semper instarent, nec te unquam consistere, aut requiescere paterentur, magnis itineribus profectus, id quod maximè suspicabantur, ac timebant, castris positis Castellum obsidere instituisti. Hic omnis belli vis, omnis certaminis summa collata est; hic uter superasset, uter vicisset, totius belli sine ulla controversia facile potiretur. Aut enim Castello capto bellum in finibus suis accipiendum erat, aut retento & te inde repulso, nunquam tibi citra Abduam consistendi facultas erat.

Quod cum prudentiam tuam non fugerit, rem arduam, atque omnium difficillimam, aggressus es. Quid enim difficilius quam de industria ibi castra ponere, ubi planè ab hostibus circumventus sis? Imminebant a tergo maximæ, & ornatissimæ hostium copiæ, quæ quotidie te lacefferent, nunquam quietum, aut otiosum esse paterentur. E Castello continentibus eruptionibus impetus in castra diurni, nocturnique fiebant. Nihil usquam tutum, omnia sollicita, hostes ac dies milites in armis esse cogebantur. At tamen in tanto rerum discrimine, ac periculo, eadem quæ semper in maximis, ac dubiis rebus præsentia, ac magnitudo animi cum adesset, impetum non modo sustinebas, sed cum alteros Castello erumpere prohiberes, cum alteris ita rem gerebas, ut ex omnibus præliis quotidie victoriam reportares. Interim aggeres struere, fossas ducere, castra turribus frequentissimis munire, die, ac nocte continentibus operibus, ac vallo circumdare non intermisisti, donec omnibus rebus confectis, instante, atque urgente hoste omnem spem oppidanis resistendi eripuisti. Quid hoc loco pugnas, quid equorum, atque equitum cædes, ac strages commemorem? Quid militum tuorum faciendæ, virtutem, animos verbis extollam? cum nullus dies unquam præterisset, quin fortissimè pertinacissimeque utrimque pugnaretur. Erat in medio utriusque exercitus exiguus sane campus. Nam castra castris propemodum conjuncta erant. Hic sæpenumero, immo verò quotidie equestria prælia comittebantur, quibus ita hostes afflixisti, ut magnam partem pedestria stipendia mereri, ac pedibus pugnare cœgeris. Integras nonnunquam alas equitum, ac turmas equis spoliatas armis reliquisque

(a) Mediolanensis.

Tom. XXV.

(b) Caravagium.

lisque dejeceris, idque sine detrimento tuorum callide, ac scienter efficeris. Nam cum levis armaturæ copiam abundares, semper ad pugnam, qui hostes allicerent, summittebas. Funditorum interim, atque hastatorum magnam vim idoneis locis collocabas, qui commisso prælio in hostes a lateribus jacularentur, alii a fronte equos sauciarent. Quibus rebus paucis diebus tantum consecutus es, ut dimittis, ac perditis hostium copiis jam nihil aliud magis optares, quam signis collatis univervis copiis depugnare, & rem fortunæ committere. Quid ea commemorem hoc loco, quæ ab hostibus facta sunt? Quam nihil prætermissem, quam omnia tentata, excogitata sunt, ut te ex eo loco depellerent. Lapidibus diu noctuque in castra tormentis coniecti, turres excitæ, fossæ ductæ, insidiæ positæ, nihil quod aut vires efficere, aut ingenium invenire, aut consequi potuit, non expertum; sed omnia frustra conati sunt, adeo omnibus rebus abste, & provisum, & occursum est. Itaque sedendo, & Castellum expugnabas, & castra hostium continentibus præliis (non enim fortunam tentare, & si quid se melius daret, experiri intermittebant) vexabas, & exhaustabas; ita enim munitionibus tuis effeceris, ut iniquo loco hostes semper congregarentur. Nunquam igitur sine summo suorum detrimento, sine maxima, & equorum, & peditum cæde e pugna discessum est, cum nox prælium sæpè dirimeret. Itaque tantum erat in hostium castris mororis, tantum desperationis, ut victoriam plerique tibi optarent infestis suis, quod iniquissimo loco, in summo rerum discrimine tanquam pecudes feris, ac leonibus dilaniandi, ac trucidandi objicerentur. Contra rebus secundis adeo animi tuorum efferebantur, tanta erat omnium lætitia, tantopere exultabant, ut victoriam in manibus tenere viderentur. Atque hæc omnia ab initio infesta tibi atque adversa, hostibus læta, ac prolixa, prudentia tua atque animi magnitudine conversa, & immutata sunt. Hæc sunt illa, quæ feruntur magnorum Imperatorum stratagemmata: Manu vincere, & exercitus hostium profligare ignavis etiam, ac stultis casu aliquo sæpè contingit; iniquo loco, parvis copiis rem bene gerere, non id ego jam boni Imperatoris, sed divini hominis esse arbitror. Conatus est in Epyro idem C. Cæsar parvis suis copiis in Pompejo, verum rebus contrarie affectis, ille parvo exercitu maximas Pompeji copias munitionibus concludere, & inopia pabulandi, ac frumentandi conficere aggressus est. Hic contra, multi paucos non tam intercludere, quam pellere conati sunt. Idem tamen in rebus adversis exitus exitit.

Nam ut Pompejus disiectis Cæsaris munitionibus tantum absuit, ut obsideretur, ut etiam magna clade Cæsarem affecerit, quo die sanè nullus Imperator fuit; potuit enim si quid animi, aut prudentiæ illo die habuisset, bellum conficere, & Cæsarem profligare. Sic hostes tui conatus suos sibi ipsis infestos semper fuisse senserunt, & cum te pellere ex eo loco struderent, maximis cladibus affecti eodem in loco tetinuerunt. Illud profecto constat, toto bello, quod vigesimum annum geritur, cum de Imperio Galliæ deceratur, nec

A plura, nec acriora prælia commissa fuisse, nec ubi tantum cædis, tantum sanguinis effunderetur, tot pedites, tot equites caderent. Quibus omnibus superior concessu hostium maximus omnium Imperator, jam non erat dubium, quin paucis diebus, Castellum expugnaturus esses. Desperatis igitur rebus; etenim turpè videbatur non modo periculofum, Socios deserere, & nullo urgente refugere, præsertim tot Duces, tot legiones (erat enim, pace tua dixerim, lectissimus ille, & sine Ducum splendore, sine Principum claritudine, sine Militum genere, Erat, inquam, ille lectissimus Exercitus, & exercitatissimæ copiarum) consilium capiunt, & callidum, ut tum videbatur, & maximè necessarium; neque enim alio pacto laudem, & gloriam suam retinere poterant. Itaque incautum, atque imparatum (sic enim opinabantur) a tergo adoriuntur. Hic diligentia tua, cautio, prudentia, circumspectio maximè claruit. Nam cum omnia prius cognoscenda, explorandaque curassent, priusquam in eum locum copias dimitterent, atque omnia facilia, atque expedita esse renunciarentur, in angustias deducti facillè cognoverunt, id quod antea intelligebant, neminem unquam ex omnibus seculis Imperatorem fuisse, qui accuratius, aut diligentius & suis prospiceret, & viriliter, ac fortius hostes aggredere, & impugnaret. At tamen munitiones tuas, & claustra restringere conati, quibus omnia patere, atque adeo aperta esse arbitrati erant, tamen tanta, fuit cohortis tuæ (etenim proximè Prætorium tuum accesserant), tanta, inquam fuit cohortis tuæ virtus, tantus familiaris animus, tanta in sapientissimo, & fortissimo Viro fratre tuo (a) celeritas, audacia, magnitudo animi, ut tandem hostium impetum sustinerent, donec ex omnibus castris clamore audito concursus fieret. Quod si quid negligentiae, ut solet, in muniendis castris fuisset, actum de Imperio tuo erat.

Sed ut alia permulta, sic & illud nunquam commisit, ut dicere posses, non putaram, in quo adversarii maximè reprehendi possunt; sed clades illa, & calamitas corrigi non potest, quæ scilicet tanta fuit, ut momento temporis satis, atque deletis omnibus copiis funditus opprimerentur, pulsi, prostrati, cæsi, & magna ex parte cum omnibus impedimentis capti, castris exi, victoriam tibi maximam, celeberrimamque relinquerent, quam si quis fortunæ tuæ attribuit, parum considerate, & sentit, & loquitur. Id enim casu accidisse existimandum est, unde consilium abest. Tua verò omnia plena consilii, plena diligentiae, plena animi reperiuntur. Hostium contra consilia, ut audacia, sic stulta, ac temeraria exitus fuisse declarat. Quis hujus victoriæ casum satis admirari, quis opportunitatem verbis exequi, quis cladis magnitudinem percensere satis posset?

Nemo egat, qui summum illud, & justissimum Imperium Venetorum in summum

(a) D. Alexandre.

num periculum, & extremum discrimen Ducum imperitiâ deductum non arbitraretur. Sed profectò Dii sunt, qui humanas res administrant, atque disponunt; vos autem Imperatores nutu, ac voluntate Deorum exequendis, atque obeundis maximis rebus præfecti estis, ut non quemadmodum cogitatis, aut vultis; sed quemadmodum illi concedunt, ac permittunt, plerumque omnia succedant.

Erant Mediolanenses, quorum tunc Imperator, nunc idem iustissimus hostis es, indigni tanta fortuna. Quippe qui pacem simulantes, pacem cupientes, Venetos turpissimè delussissent, atque decepissent, qui ut dignis pœnis pro suis sceleribus afficerentur, ea adversus te moliri, ac suscipere conati sunt; quibus patefactis bellum potissimum in eos converteres, teque illis (a) adjungeres, qui cupidi pacis, indignissima clade per te affecti fuissent, ut tuas simul, atque illorum injurias persequeris, & vetustum Imperium, quod tibi jure, ac legibus iustissimè cederet, interceptum aversumque, bello, atque armis comparares. Compertis igitur insidiis, quas ingratiissimi homines vitæ tuæ minime suspicioso victoriæ tempore occultè, & callidè struere conabantur, inita cum illis Societate, quorum Imperium jam bis ab interitu vindicasses, partim tuis copiis, partim Sociorum auxiliis instructus, bellum maximum, ac iustissimum suscepisti, quod tanta prosperitate, tantoque successu adhuc geris, ut ad finem usque propemodum perduxisse videaris. Sed quoniam nonnulli sunt, qui etiam si Mediolanenses suspitione abste alienatos fuisse putent, tamen hoc Regnum minimè ad te pertinere contendunt. Iis ego prius breviter respondendum arbitror, deinde secundos eventus rerum, ac felicitatem tuam, & res in hoc bello prosperè gestas paucis commemorandas esse puto, quibus facilè apparere possit, non solum legibus, & humano jure, sed Deorum quoque immortalium favore ac numine hujus Civitatis imperium tibi potissimum deberi, atque deferri. Quod ajunt stultissimi homines, aut quid afferunt, quamobrem hujus Imperii jus ad te maximè non pertineat? Non potuisse, inquit, populum liberum alteri per manus tradere, nec fuisse illud Imperium suum, nullum illi marem filium relictum esse. Denique qui obiisset, eum heredem non reliquisset. Quæ quidem ut frivola, sic falsa esse quis non intelligat?

Nam ut ab ultimo incipiam; cujus nunquam legislatoris mens, ac voluntas tam clara, atque aperta extitit, quam illustrissimi Soceri tui voluntas omnibus testata fuit? qui non in ipso vitæ fine, in quo nihil sæpè judicii, nihil tranquilli, nihil rationis impediente morbo teneri potest; sed ab initio ubi te primum generum suum delegit, testamento heredem instituit. Te ex illo non ut copiarum suarum Ducem multis temporibus, sed ut filium habuit, atque tractavit. Nunquam tamen ira te impugnavit, ut affli-

A geret, nunquam ita alienavit, ut non semper retinere quæreret; nunquam ita afflictum videret, ut non crexerit. Non quo id soli tibi tribueret, sed quia salutem suam a tua disjunctam consistere non posse intelligebat. Cujus rei argumenta cum tua summa laude, ac fide, etsi multa afferri, ac numerari possent, tamen iis hoc loco utendum esse non arbitror, præsertim cum & in promptu sint, & fidem, ac pietatem tuam comprobent, atque collaudent. Non enim tam ejus salutis, quam tuæ laudi omnibus in bellis consulendum esse censuisti. Sed tamen etsi iustissimas sæpè causas haberes, quantum pudor tuus, quantum fides, quantum existimatio permittit, illius salutis prospiciendum esse duxisti. Denique tua sapientia, ac virtute sic eum tamquam in orbem rationis redegeras, ut quod & tibi pollicitus esset, & deberet, ultro deferret, atque præstaret. Nam cum ex Gallia ulteriore summo suo periculo, ac perditissimis rebus paratissima, & maxima auxilia habere posset, non ne ad te confugere maluit? Credo scilicet, quia ut homines stultissimi afferunt, alieno animo a te erat, ac non potius summa senectute, & gravissima valitudine eo animo te revocaret, ut quoniam liberos non haberet, quibus per manus Imperium traderet, tibi, ac Nepotibus suis jure, ac legitime committeret. Quod si more, ac legibus Romanis filiarum parentibus jure succedunt, quid causæ est, cur liberi ex generosissima matre suscepti Imperio succedere non possint, atque illi Imperio, quod ab Imperatoribus huic potissimum familiæ donatum, adscriptum, addictumque multis seculis ab initio fuerit? Non enim si Civitas nepotibus, ac filiarum relinquatur, qui liberi in Civitate sunt, idcirco servi sunt. Nec quisquam adhuc ulla in Civitate, nulla inquam totius Italiæ Civitas fuit, quæ liberius vixerit.

D Siquidem nihil magis a servitute abest, quam dominatio, ac potentatus. Nam quæ Civitas? qui populus? quæ gens in Italia multis seculis tantum potuit, quantum in citeriore Gallia Mediolanenses? Quæ Civitas copiosior? felicior? locupletior? non dicam in Italia, sed usquam apud exterarum nationum, quam sub horum Principum Imperio Mediolanenses? Consideremus reliquorum populorum, ac Civitatum calamitates: intelligemus, nullam esse Urbem in Italia, quæ non aut bello exhausta, ac diruta, aut pestilentia propemodum deleta esse videatur, cum interim sola hæc Urbs, aut pace, aut bello semper floruerit; curâ, ac diligentia Principum ab omni morbo, ac pestilentia immunis servata sit. Tam diu felix, ac beata permanerit, donec Regem tutorem, defensorem, parentem salutis suæ Dominum amiserit. Felicem illum diem, quo Socer tuus Princeps Illustrissimus vita functus est, si te, ut debuerunt, Regni successorem suscepissent, ac perpetua felicitate uti, quam tot, ac tantis calamitatibus affici, atque involvi mal-

(a) Venetorum Reipublicæ.
Tom. XXV.

luisent. Nunc homines ingratiſſimi dignas meritis ſuis poenas perpeſſi ſunt; qui cum Principis ſui nepotes ultro ſublevare, atque extollere debuiffent, divitiis, atque inſolentia elati, quas ſub potentiffimorum Principum dominatu confeciffent, quas ob gratitudinem, ac juſtitiam conferre oportuiſſet, ad injuriam, ac ſuperbiam potiſſimum converterunt; at cum magno ſuo malo, ſua etenim ſtultitia, contumacia, perſtacia effecerunt, ut qui beatiffimi, fortunatiſſimique modo prædicabantur, nunc omnium miſerrimi, & infeliciffimi exiſtuntur. Deſerti enim ab omnibus, ſpæti, contempti, deſtituti, quid amplius expectant? Non animadvertunt, Deos immortales improbitati, ſuperbiæ, iniquitati auxilium afferre non ſolere? quorum judicia quis non intelligit?

Non vident homines id ſibi accidiffe, quod ne minimis quidem non dicam Civitatibus, ſed ne parvis quidem Caſtellis aliquando contigit, ut nemo eos tuendos ſuſcipere voluerit, præſertim cum ſe dedere, atque addicere multis paratiſſimi fuerint, nec deſuerint, qui eos in fidem, ac poteſtatem ſuam ſuſcipere potuiſſent. Nemo tamen tantis opibus, tantis copiis præditus adhuc fuit, non Aragonum, non Galliæ Reges, non Romanorum Imperator, non vicini populi, ac Principes. Nemo inquam tam potens exiſtit, qui eos tueri, illud Imperium attingere, ac ſibi adjudicare aufus fuerit. Quid hoc Deorum immortalium iudicio clarius? Quid præſentius exiſtimari poteſt? Non enim illud contra quiffiam afferat. Tantam eſſe iis noſtris temporibus Principum modeſtiam, ut ſuis contenti, aliena non appetant. Credo ego multos fuiſſe, qui huic Regno inhiaverint, multos etiam qui aufuri tantam rem fuiſſent, niſi metus quidam Deorum, ac religio animos eorum inceſſiſſet, qui ut adverſus tantum Imperatorem, quo nemo noſtris temporibus major, aut clarior unquam fuit, ſic adverſus juſtiſſimum poſſeſſorem bellum ſuſcipere veriti ſint. Quæ quidem omnia, ſi aliquid prudentiæ, ſi quid conſilii aut rationis habuiſſent, Deorum immortalium juſtiſſimo iudicio aſſignaffent. Sed ut certis argumentis, ac ſignis facile percipi poteſt, quod iudicio, & voluntate fieri debuit, ac potuit, neceſſitas tandem exprimet, & quod promereri licuit, id non ultro obruliſſe, ac potius reddiſſe aliquando poenitebit. Quid enim aliud ſperare, aut expectare quiffiam poteſt, quam ut citò, ac brevi juſtiſſimam cauſam, Regnumque omnibus rationibus tibi, ac tuis portentum, ac debitum in tuam poteſtatem redacturus ſis? Præſertim cum Deos immortales adjuutores, hominum gratiam, favoremque habeas. Nam ſi licet juſtas, & oneſtas cauſas, tamen difficiles, atque arduas, Diis faventibus, & tua virtute, atque conſtantia facillimè adeptus es, hanc nemine repugnante omnibus optantibus, atque adjuvantibus non obtinebis? præſertim cum Deorum immortalium beneficio, eorum opes tibi adjunxeris, qui ſecundum Deos hac noſtra tempeſtate

A non ſolum apud nos, ſed etiam apud exteras nationes plurimum poſſe exiſtimantur. Quod hoc ipſo argumento eſſe debeat, ſtatuiſſe Deos immortales hoc tibi, ac tuis Regnum, Imperiumque commendari, ac reſtitui oportere; quod juſtiſſimi omnium gentium populi juſtiſſimè juſtiſſimo in juſtiſſima cauſa adefſe conſtituerunt. Quod utinam, ut ſpero, & opto, noſtris temporibus videre contingat, non ſolum ut tuis tantis laboribus, vigiliis, curis, præliis, bellis aliquod præmium, meritumque præſtitum, ac redditum eſſe videamus; ſed ut quod propoſitum tibi ab initio fuit, Italiam Principem omnium gentium terram, pacem, atque otium per te adeptam cognoſcamus. Nam ſi, quod aliter eſſe non poteſt, propemodum, ut ita dicam, avitum, ac tibi jure debitum Regnum adeptus fueris, quid aberit, cur Italia non ſolum quietem, ac tranquillitatem, ſed etiam priſtinam dignitatem non recuperaffe videatur? Poteſt autem non modo ullam libertatis, ſed ullum dignitatis ſuæ veſtigium retinere? donec gens ſæva, immanis, ac barbara, non modo in ea regnat, ſed adeò barbarè, atque impotenter dominatur, ut non eam Imperio, ac ditione regendam, ſed omnibus contumeliis, omni dedecore involvendam, ac diripiendam invaſiſſe videatur? Quod ſi vel ſocietate, vel ſtudio conjuncti eſſent, tamen majestatis, atque amplitudinis, atque nominis tui intereſſet, pro communibus totius Italiæ commodis, pro totius gentis gloria ſocietatem illam dirimere, atque contemnere. Nunc cum inimicitias cum ſpurciſſima gente, atque immaniſſima barbarie a parte traditas, honeſtiſſime, conſtantiffimeque uſque ad extremum ſervaveris, poterit-ne magnitudo illa, & animi tui ceſtudo in tanta rerum omnium proſperitate conqueſcere? niſi prius ut tibi ſummam gloriam, ſic Italiæ, ac Patriæ, cui omnia debes, ſuam laudem, & ampliſſimam dignitatem, & antiquum decus, & nominis immortalitatem reſtitueris. Invaſerunt patrum noſtrorum memoriâ barbari, & ſæpius Italiam conculcaverunt, ac diripuerunt: ſed nemo quod interdum noſtros homines pudeat, nulla unquam gens tam diu nobis inſultavit, quam ii, qui eam ludibrio, ac direptioni multos jam annos habuerunt. Geſſiſti tu quidem, Princeps Illuſtriſſime, ea, quæ nulla unquam ætas conticeſceret, nulli unquam ſatis decantabunt. Nullum genus belli reperiri queat, quod non & expertus ſis, & in eo tum virtute, tum etiam felicitate florueris. Cum Regibus bellum geſſiſti, Populorum copias viresque contriviſti, Ducum, ac Principum exercitum proſtigaviſti, Caſtella, Urbes expugnaviſti, agros, regiones in poteſtatem tuam redegiſti. Imperaviſti tu quidem, & tantis virtutibus Imperium adeptus es, ac retinuſti, quantæ magis intelligi, quam commemorari poſſint. Prudentia, moderatione, juſtitia non modo tibi ſubditos, ſed alienos quoque adjunxiſti, atque conciliaſti, fortitudine feroces, & indomitos Imperio tuo ſubdididiſti, virtute, conſtantia, magnitudine animi æmulos, adverſarios cedere tibi coëgiſti. Liberalitate, munificentia

centia omnium studia, & voluntates tibi A obligasti. Scientia rei militaris, ac summa sapientia principatum, ac præfecturam apud omnes Italiæ populos, Principesque obrinuisti. Nemo fuit, qui ope, & auxiliis tuis non indiguerit. Neminem tuendum suscepisti, quem non conservaveris, & in pristinum statum restitueris. Neminem oppugnasti, qui tibi non cesserit, cujus opes, ac vires non afflexeris, atque dejeceris. Unus es hoc tempore nostræ ætatis Dux, & Imperator, qui cum omni antiquitate, judicio doctissimorum hominum, vel conferendus, vel anteponeendus esse videaris: Quem omnes non solum hujus Imperii, quem jure, & bello jamjamque adeptus es, sed omnis barbariæ Dominum, non solum Principatu dignum esse judicent, sed sperent, atque optent. Attamen cum tantas res gesseris, quæ, ut initio dixi, multorum ingeniis vix pro dignitate commendari possent. Cum is tu sis, vel incredibilium, ac maximarum virtutum splendore præditus, vel usu, & exercitatione confirmatus, at tamen inquam nisi extremam manum rebus tuis imposueris, superiora omnia manca quodammodo, ac diminuta esse videantur. Persuasum est omnibus, id quod res habet, nec aliter judicari potest, æmulum te paternæ virtutis, & instituti, ita de patre non solum Regni, atque opum hereditatem suscepisse, sed animi quoque, atque propositi, ut quod ille vel fato, vel casu efficere non potuit, id tu ad extremum perducere, ac finire debeas. Restitit ille omnibus suis opibus, omni studio, omni contentione, & pro Italiæ libertate, ac dignitate adversus barbaros, quod ad vitam suppeditavit, decertavit, atque contendit. Tantumque vel auctoritate, vel virtute, vel animo potuit, ut eo vivente non modo Regnum illud Apuliæ servaverit, sed maximis cladibus barbaros affecerit. Quod si Pater tuus integer in summa dignitate, & suo Regno perfruens, tantis D adversariis, tot Regibus obstitit, ac repugnavit; tu Regno pulsus, tot auxiliis, tot copiis fretus, ignavissimos homines, ac piratas rapacissimos non modo tibi, sed universis Italis insultare patieris? Ego verò, ut pro omnibus Italis loquar, non solum te hortor, sed oro, atque obsecro, ut non modo felicitati nostræ, quæ tota in dignitate posita est, sed gloriæ tuæ, quæ nulla esse potest, nisi cum Italiæ gloria, tranquillitate, beatitudine conjuncta, quam primum per te consultum esse velis. Affecerunt te Dii immortales multis, ac magnis victoriis, ut quasi gradibus quibusdam virtus tua ad summum usque perveniret. Neque enim sine multis periculis, laboribusque virtus aut comparari, aut confirmari potest.

Hunc tibi supremum laborem reservandum putaverunt, quo & tibi immortalitatem nominis, vel præmium laborum, ac discriminum tuorum, & Italiam fato suo perfunctam quiete, atque otio, tandem miseri malorum nostrorum condonarent, & aliquando respicerent. Noli ergo Princeps Illustrissime tantæ tuæ occasioni, tantæ opportunitati deesse. In qua & utilitati, ac decori tuo consulis, & studia,

atque animos omnium tibi deditos, ac dedicatos obligatiores tibi reddis. Incredibile est, quantis votis, quantis precibus, finem hujus belli omnis Italia desideret; atque expetat, ut omne bellum adversus infestissimam illam barbariem conversum, compulsumque fuisse audiat, ut aliquando, quod brevè futurum sperandum est, exhausta Italia turpissimorum, & immanissimorum, non dicam hominum, sed ferarum coetu, perpetuum otium, & longo postliminio restitutam nostris gentibus pacem fuisse cognoscatur. Quod si, ut omnium opinio, voluntas, votum est, ita successerit, cogita Princeps humanissime, quæ laus, quæ gloria unquam alicujus licet Principis, vel Imperatoris tanta fuit, ut cum tua sit conferenda. Multi barbaros in Italia proffigarunt; pauci res tam perturbatas, tam afflictas, ac perditas inventi sunt, qui componere, ac recreare facile, ac citò potuerint. Qui si tu is longo post intervallo fueris, qui idem effeceris, non ne eandem gloriam, vel majorem potius consequeris?

Summâ laudibus C. Cæsar concelebratur, quod Urbem Romam victo Pompejo, pace, vel potius servitute affecerit, atque ita concelebratur, ut Divi nomen non modo consecutus fuerit, sed posteris etiam mandaverit. Idem tamen Curiam Romanam barbaris implevit. Quæ satis digna gloria meritis tuis reddi poterit, qui jugum servitutis ex cervicibus Italiæ dejeceris, barbaros vero expuleris, atque exterminaris? Magna laus Pompeji, quod multis locis barbaris nationibus devictis Imperium Populi Romani amplificaverit; at longè præstantior tua gloria, & illustrior putanda erit, quam idcirco adeptus fuisse videberis, quod non ut ille, ne barbari in Italiam venirent, laboraveris, sed cum jam omnia occupassent, longè, latèque dominantibus, præcipientes exegeris, trucidaris, manibus denique miserorum Italarum, quos illi turpiter, immaniterque necatos morti dimiserunt, eorum cædibus, ac sanguine parentaris; eosque nuntios patri tuo miseris, qui testes virtutis, consilii, animi, rerum gestarum tuarum, si quis vita functis sensus est, ingenti, atque optatissima lætitia non solum eum afficiant, sed clarissimas quoque animas, quarum coetum Illustrissimum Imperatorem parentem tuum tenere, & concelebrare verisimile est; Scipionem dico, Marcellum, Alexandrum, Pompejum, Cæsarem, atque alios Principes, ac Reges, & summos Imperatores, quos ille rei militaris studio, ac rerum gestarum magnitudine consecutus fuisse existimatur.

Sed jam modum feciam, clementissime Princeps, ut id, quod ab initio pollicitus sum, efficiam, ac præstem. Non enim eo animo ad hanc rem accessi, ut aut res omnes tuas, vitam, mores, genusque describerem, quod majoris ingenii, ac diuturnioris operæ munus esse judicarem, aut ipsas res tuas oratione exornarem, ac perpolirem, cujus rei facultatem; ac scientiam, aut nullam, aut perexiguam tenerem. Illud meum institutum, ac propositum fuit, ut vel studium hominis tibi deditissimi hoc pacto cognosceres, vel meritis tuis in Civitatem meam aliqua ex parte commemoratione rerum tuarum, quæ mihi jucundissima certè fuit, satisfacerem. Quod si adeptus sum, nihil amplius desidero; quid

quid enim mihi optatius, quid majus contingere possit, quàm ei gratum aliquid fecisse, cujus ego gratiam omnibus emolumentis, omnibus divitiis, atque opibus longè anteponam? Illud te oratum, atque obsecratum velim, illustrissime Princeps, ut si qua ex rebus tuis dicendo a me prætermissa fuerint, quæ permulta, vel imperitia, vel ignorantia præterierim necesse est, ne id mihi vitio dandum putes. Primum quòd invitatus id feci; neque enim si ea mihi in mentem venissent, silentio prætereunda esse duxissem. Denique peto abs te ne plus a me desideres, quàm ego ab initio pollicitus fue-

rim; percurrenti enim singulis in rebus immorandum non fuit. Historiam verò carptim scribentis id potius officium fuisse arbitror. Quod si vel ætas, vel studium in nobis aliquid majus, aut politius effecisse videbuntur, non recuso, quo minus, si dignum modo me existimas, id tibi, & rebus tuis & dicatum, & debitum esse putes. Interim Deum immortalem, qui perpetuam tibi fortunam, & virtutem præstitit, oro, atque obsecro, ut cœptis tuis faveat, & quem ad summam felicitatem propemodum perduxit, hunc pro meritis, ac rebus tuis gestis perpetuò beatissimum esse velit.

Veronæ VI. Septembris MCCCCXXXIX.

ORATIO PARENTALIS

IN LAUDEM

BLANCÆ MARIÆ

SFORTIÆ VICECOMITIS,

AUCTORE

HIERONYMO CRIBELLO

MEDIOLANENSI,

EX MS. CODICE

BIBLIOTHECÆ AMBROSIANÆ

Nunc primùm typis commissa.

ORATIO PARVULI

IN AULIS

BLANCHE MARIE

REGINE ALGERIENSIS

PROFANA

HIERONYMI GREGORII

EPISCOPI

ET CODECIS

EPISCOPI ALGERIENSIS

IN AULIS REGINE ALGERIENSIS

ORATIO PARENTALIS

I N L A U D E M

BLANCÆ MARIÆ

SFORTIÆ VICECOMITIS.

QUæ duæ res ad dicendum fiduciæ plurimum, commoditatique præbere solent, hæc contra me faciunt, ambæ hoc tempore, vosque Patres conscripti Cives nobilissimi, comparatio eorum, qui hoc loco dicere consueverunt, & argumenti magnitudo, quarum alteram, ne minus mihi aures vestras attentionemque conciliet; altera ne etiam pondere opprimat perhorresco. Ea enim mihi materia oblata est, quam homines facilius admirari, quam digne consequi oratione possint. Quæ quidem utraque summa esse, ut profecto sunt, minus conquererem fortasse, si in nobis saltem dicendi mediocritas esset facultas; verum ita evenit, ut ego, qui neque usu fatis, & ingenio parum possum, cum discretissimis viris comparer, & magnitudo rei tanta sit, tamque late pateat, & diffundatur ut omnium laudatorum ingenia non solum fatigare, sed etiam antequam valeat: quo fit, ut quotiens ad Illustrissimæ Blancæ Mariæ laudationem, quam hodie a vobis celebrare iussus sum, animum meum refero, sola prope cogitatione confundar. Utcumque tamen sit, quoniam hæc ita vobis P. C. iubentibus suscepti, quorum neque benivolentiam ignorare, neque auctoritatem aspernari debeo, opprimi me onere officii malo, quam quod semel cum fide impositum est, animi impotentia deponere. Illud tamen P. C. vestris humanitatibus rogavero, quod item a vobis nobilissimi Viri petiturum velim, ut cum vestris studiis obsecutus sim, mei quoque pudoris rationem me habere patiamini. Etenim cum nullam vos hodierna die novam laudem in Blancam Mariam sciatis audituros, sed omnia vetera recognituros, quibus optime aures vestræ calent, quarumque magis testes huc quam cognitores accessistis, feratis, quæso, æquo animo, si eam ego per singula, ut ita dicam, lineamenta generis, dignitatis, virtutis depinxi, quæ audita vobis sæpissime, & quod plus est, visa quoque, & summis interdum laudibus decantata sunt. Satis enim mihi quidem superque fuerit, si ab aliis depictam temporibus aliquantulum obfuscata, levi, ut dicitur, novæ recordationis manu deterfero. Aliud enim flumen ingenii, alia dicendi vis, atque copia requirenda vobis est, P. C. si hujus laudatissimæ Principis cui tam clara Familia, cui tam divina forma, cui tam admirabilis probitas contigerit, singulatim omnia ornate, copioseque edisseri volueritis.

Vel ipsum nobilissimum Vicecomitem genus, cui supremus ille rerum Conditor præ ceteris familiis summam, atque indelebilem gloriam indulxit, si a prima origine recensere, & singula oratione extollere voluero, nonne obsecro temeritatem potius meam demonstrabo, quam illud conari queam? cum tot sit

Tom. XXV.

A ornatum victoriis, tot insignitum tropheis; tot triumphis illustratum, ut vel si enumerare voluero, non solum orationis modum excedam, sed dicentem quoque me profecto dies deficiet; hæc enim Familia nobis Imperatores egregios, hæc clarissimos Duces, hæc Illustrissimos peperit Principes, hæc tantum hoc tamque præclarum Imperium tot jam seculis hæreditarium, & quasi per manus, ut ajunt, traditum habuit. In hac genitus est ille gloriosissimus, atque inclytus Princeps Philippus Maria Blancæ Mariæ Pater præclarissimus, domitor Gentium, debellator Populorum, triumphator Regum ac Principum, cujus non solum fama, verum etiam arma ad ultimas usque Orientis partes penetrarunt, cujusque tanta fuit moderatio, liberalitas, magnificentia, & cum jure belli tot sibi populos, tot Regna vindicare potuerit, restituere illa victis maluerit, quam aliena possessione indignisse videri. Tanta profecto in hoc Duce copia victoriarum, tanta triumphorum turba fuit, ut illud quoque torrens, ac felicissimum Ciceronis ingenium exercere potuisset. Quod si mos ille antiquus, quo Romani Duces insignia sibi nomina ex vocabulis subactarum gentium assumebant, permaneret, pauciora certe in ipsis annalibus, quam in hujus Viri titulis cognomenta legerentur. Sed quid opus ex præteritis laudationem repetere, cum hujus Clarissimæ Ducis, vel virtute, vel felicitate, quibus maxime duabus rebus Principes illustrantur, pronum ad æstimationem sit, quales fuerint, qui hanc genuerunt. Immo quantum, obsecro, censere debemus hanc Principem, quæ virtute non solum, sed corporis etiam decore, ac dignitate tanti Imperii fastigium adæquare potuerit. Quam enim venerabilis illius forma fuit? quam fortunæ suæ par, quam ipsum quoque Imperium commendabat, ut certasse cum virtute contenderes: hæc ne admirabiliorem eam mentibus nostris, an illa oculis spectabiliorem opponeret. Etenim cum utraque dignam se sua conditione præberet, difficilem faciebant considerantibus electionem.

D Virtus enim præstabat ut talem oporteret Principem esse, forma præbebat ut deceret. Sed transeamus aliquando ad ea, quæ magis propria huic mulieri sunt, nec alterius esse possunt. Cetera enim cum refero, nescio quomodo fortuna mihi obstreperit, ac se illarum rerum dominam vocat. Munera, clamat illa, sua esse, nec homines decere harum rerum gloriam, quæ sua majori ex parte est; totam sibi velut propriam vindicare. Quod usque adeo verum est P. C. ut plurimos legerimus, qui ignobilibus orti parentibus propria virtute toti Familiæ suæ præluxere, & quæ antea gens minus nota fuit, a minoribus memoriæ cepit exordium, quin contra multi summo

A a

loco

loco nati , magnas generi suo tenebras offuderunt .

Longum effet enumerare P. C. quibus sua forma non modo non honori , verum etiam dedecori fuerit , quos præcipitaverit invidiosa potentia , quibus immensæ opes , prævalidæ vires , admiranda celeritas damno fuerunt : non enim hæc fuisse sortitum , sed his optime , atque , ut virtus dicitur , usum fuisse , gloriosum est ; neque præclaris ortum Progenitoribus , sed ab illorum virtutibus non degenerasse decorum : Majora enim nimirum sunt , quæ nos æternitati commendant , quibusque nihil casus decerpere , nihil omnium humanarum rerum depopulatrix vetustas rodere potest , quibus etiam illa ipsa fortuna cedit . In his igitur Illustrissima Princeps nostra laudem quæsit , ad hanc se gloriam exercuit , huc omnes vires explicuit suas . Non enim contenta his , quæ a Parentibus tradita sunt , sua quædam , & propria elaboravit . In hoc sibi tum demum digna visa parentibus , si illorum virtutes , quæ per manum dari non possunt , industria consequeretur . Non igitur satis habens genere , forma , potentia ab Illustrissimo Patre accepta , illius etiam virtutes assecuta est , atque effluxit . Itaque a continentia tam felix auspicata , propositum , quam se prima virtus illi ætati obtulit , ita se Patrem in hoc adæquare putavit , si pueritiam suam matrimonii legibus traderet . Ergo puellares adhuc annos , & primum ingressum adolescentiæ , ita ad maritale jugum formavit , ut nihil amplius de vagis cupiditatibus , nihil de concessis illi ætati voluptatibus sacratissimum pectus admitteret . Sed o Deum immortalem , quantum , & quam divinum fuit Philippi Mariæ admirandi Viri iudicium , qui nihilo ipse inferior magno Pompejo , Franciscum Sfortiam divinum Virum , omnibusque triumphalibus clarum insignibus , qui se armis , ac gloria bellica ipsi fere C. Cæsari adæquavit , non solum generum sibi voluit , sed in filium etiam adoptavit . Cujus immortalis gloria , & major est , quam quæ uno discursu comprehendere possit , & loco fortassis apposita non videretur . Illud magis ac magis admirans obstupesco , tantum in utroque patre , & filia in eligendo eo Viro fuisse consensus , ut non tam eos morem humani generis in conjugio servare , quam præfaga quadam mente Mediolanensi Imperio arcem quasi præmunire putares , cujus præsidio & levaretur afflictum , & levatum ordine quodam successione ita stabiliretur , ut nullo amplius frementis impetu fortunæ concuti posset . Omnes enim jam oculis cernimus , quantum innixum robore vagum illud quondam post Philippi Mariæ mortem , ac fluctuans Imperium recreatum a Franciscus Sfortia ejusque Consorte præclarissima , ab Illustrissimo tandem Principe nostro Galeacio Maria firmatum sit : Qua una re , etsi nullum aliud extaret hujus præstantissimæ Ducis virtutis monumentum , cujus plurima , ac immortalia extant , merito tamen reliquis omnibus , quam unquam fuerunt , illustribus Mulieribus anteponenda videretur . Quod enim aliud tam aut liberale , aut magnificum , aut Regium Patriæ munus præstari potest , quam præficere ei Principem , cujus virtute , atque industria nulla unquam vi non modo deici , sed ne mediocriter quidem labefactari potest ? Quique non solum externarum gentium laudatissimos Principes , sed ipsos quoque progenitores suos omni virtutis genere

A supergressus , quo se amplius efferat , non inveniat . Sive enim magnificentiam illius consideres , sive eloquentiam , sive prudentiam , sive fortitudinem , nihil profecto reperies , vel quod non dignissimum Principe sit , vel quod alteri existimes comparandum . Jam ipsa corporis proceritas , jam honor capitis , & dignitas oris , jam ipsa ad hoc ætatis senilis maturitas , ipsa quoque ad augendam Majestatem ornata cæcaries , nonne longe lateque Principem ostentant ? Maximas profecto æterni Principes vobis in sempiternum gratias agimus , quod in propagatione vestri generis , omnibus in futurum seculis providistis , tamque voluistis hoc immortale esse Imperium , quam sempiterna fuerit ex vestro genere soboles Ducum . O felix , atque divina fecunditas , quæ non contenta unum constituisse Imperium , universæ pene Italiæ Regna conformare contendit , tantaque est amplitudo majestatis , ut uno loco teneri nescia , per tot terrarum spacia ad longinquas etiam regiones extendit radices . Jam illustri Hyppolitæ amplissimi Calabriæ Imperii Dux , futura mox etiam Regina , quæ avitum , ac maternum studium coadjuvans novellis palmitibus Orbem replet terrarum ; jam Reverendissimus Ascanius nomen a magno deducens Ascanio , qui ad summos Ecclesiasticos honores , atque ad Pontificales insulas virtute prævia citatissimo gradu contendit , quantum maternæ laudi momentum acceperunt ? Quid de Philippo Sfortia , Ludovico , Octaviano illustribus adolescentibus dicam ? quorum præclara indoles , & virtus annos suos præveniens , indocilis privatam agere vitam , summa illis Regna vindicabit : nonne & ipsi paternos , ac maternos referentes mores genus suum in Cælum extollent ? Quid magnificentius , quid gloriosius , quid magis Regium P. C. aut dici , aut excogitari potest , quam conspicerem Principem Matrem , Principibus ortam parentibus , filiorum nobilium turba , tum Principum , tum mox futurorum vallatam ? & tamen quantula tam amplæ , tam insignis gloriæ portio ? Illud profecto omnium literis , omnium monumentis per cuncta secula celebrandum est , quod tanta animi magnitudo , tantus mentis vigor in una scæmina extiterit , ut quasi parum esset ceteris in omni matronali gloria præstitisse , virorum quoque officia non solum ausa , sed summa etiam cum laude eis perfuncta est . Quæ naturali , atque ingenitofexus pavore deposito , aut per Mariti absentiam , aut usu ita exigente inter strepitum arma , inter tela volantia , inter tot confertissimas acies omnes peritissimi Imperatoris , & castrensium munerum numeros , aut prima aut inter primos adire non dubitaverit . Ad quid enim illam non adegisset miseranda facies Patriæ , cui quæ illius pietas fuit ? parum etiam præstitura videbatur , si pro illa vitam effunderet . Quam cum dissidiis civilibus laborantem vidisset , verita ne intestinum illud malum ulterius serperet , præveniendum opportunis putavit remediis , priusquam per universum corpus lues prolapsa in medicabilem morbum evaderet . Tanto itaque perculsa discrimine , nullum a se in tali casu alienum existimans officium , nulla non adeunda pericula , nullos non tollerandos labores , pulcherrimam illam , atque omni ævo memorabilem operam navavit .

Age jam constituto Imperio , pacataque Civitate , quanta justitia , quantaque moderatione , & clementia mores nostros coercuit ?

Quæ

Quæ non contenta efferas adhuc pristina licentia hominum mentes, exemplo suo, cum ipsa legibus subjecta non esset, sub disciplina legum invitasse, beneficiis quoque aliciebat, idque quod jure suo jubere poterat, malebat impetrare, ut plane intelligi posset, perverfam hominum contumaciam, quæ vi in officio contineri non poterat, beneficiis illam potius vincere, quam irritare castigatione maluisse; pias profecto matres imitata, quæ quod materna interdum severitate exigere a filiis non possunt, eliciant blanditiis. Imo vero ipsa omnium Civium, Patriæque faustissima parens fuit, quæ nos non misericordia solum, & clementia ut subditos, sed amore semper, ac caritate ut amantissimos filios complexa, profecutaque est. Quis enim unquam hujus veluti præsentissimi numinis auxilium frustra imploravit? cujus oppressi pauperis patrociniū, causamque non suscepit? Cui unquam fœminæ viduæ manum retraxit petenti? Quem afflictum miseria temporum non juxit consiliis, levavit auxilio, sustentavit opibus? Quis usque adeo ingratus est, qui se hujus Ducis largissimum tantæ liberalitatis imbrem neget sensit? Sed minora sectamur: plena profecto hujus Urbis templa sunt, pleni muliebrum Religionum cœtus, pleni Monachorum Conventus, plenæ Civitates, plena demum universa Italia hujus munificentissimæ Principis donis amplissimis, & nos tam spaciosum pelagus nacti vada captamus? Cujus est, obsecro, tam acre ingenium, tam velox, atque exercitata lingua, cujus verborum tanta copia, quæ vel solido die omnia liberaliter, ac magnifice hujus admirandæ Ducis gesta, vel percurrando enumerare, vel enumerando percurrere posse confidat? Vicit, testor Deum, flumen liberalitatis, ac magnificentiae hujus hominum ingenia. Quid postea? Quantam, bone Jesu, prudentiam? Quantam, & quam admirabilem fortitudinem, & constantiam illo miserabili, ac infelici die ostendit: cum Illustrissimus Princeps Franciscus Sfortia depositis terrenæ fœcis exuvii migravit ad Cœlum? Quanto consilio providit, ne Imperium suum, ne Cives universos, ne Illustrissimum Principem Galeacium filium, qui tunc in Gallia faustissima bella gerebat, clades illius temporis contingeret? Quam denique non muliebriter viduitatem suam in perpetuas convertit lachrymas, sed vix conclamato cadavere, cum jam pietatis officia peregisset, quamvis adhuc crudelissimi vulneris dolor intractabilis esset, quamvis tam recens, tamque profunde adacta plaga nondum se contingi pateretur, non tamen illud tempus fletibus conterendum, nec publicum commodum fœmineis questibus posponendum putavit. Testes estis vos P. C. quorum tunc omnia consilio administrabantur, quamcito coactis omnibus hujus Urbis Magistratibus, quantaque cum maturitate de statu publico disputavit, cum collectis omnibus malis, quæ in tali casu accidere posse videbantur, diligentissime admonuerit, summa cura provderent, ne quid incommodi Respublica pateretur, disponique pro portis Urbis, pro municipiis præsidia jussit, ut & ab intestino scelere, & ab hostilibus incurisionibus toti provideretur imperio. Quanta denique celeritate, ac consilio provisus his, quæ per se providenda fuerant, Oratores per diversas Italiæ partes ad confœderatos Principes dimiserit, a quibus jura fœderis, & tunc exigerent, & in

Tom. XXV.

A futurum confirmarent. Pro Dei, atque hominum fidem, sunt ne hæc mulieris in tanto mœrore officia? Est qui tantam rem a fœmina vel optare ausus sit? Qui magis a Viris requirendum est? Imo cujus potius Viri prudentiam, animumque non superavit? cujus enim tanta unquam fortitudo fuit, quæ in tantis malis, ac periculis non succubuisset? Cujus tanta vel industria, vel consilium, quod tanto in stupore rerum, in tanta omnium consternatione non elanguisset?

B Ecce extinctus est Franciscus ille Sfortia, quo ablato ruiturum omnes Cœlum arbitrabantur, extinctus in absentia filii, commutata omnium rerum condicio est. Habent tanti imperii uni fœminæ viduæ commissæ sunt: Vidit-ne quis ullum ex tot diversis hominum ingeniis civile dissidium? Accidit in aliquo Oppidorum, sicut in Regnorum mutatione fieri solet, cum se subjecti populi fortunam pariter cum Rege mutasse credunt, vel minimus motus? Sensit aliquem ex tot circumstantibus gentibus strepitum armorum? Eat nunc obstantrix sui antiquitas, & illa innumera literarum vulgata monumentis exempla pro erat. Jactet Semiramidis Assiriorum Reginæ res gestas, dummodo & quibus illam bellicarum rerum gloriam concubitus domi fœdaverit, commemoret; ut jam turpius Semiramis tam fœdæ libidini succubuisse, quam gloriosius tot sibi nationes subegisse existimetur. Extollat Artemisiam Cariæ Reginam, cujus insignis, atque ultra humanum affectum amor, atque pietas erga maritum Mausolum fuit, nec minor militaris scientia, virtutisque inclyta narratur. Sed referat etiam cui tantam gloriæ hæreditatem reliquerit; nullis enim decedens relictis filiis thesaurum illum æterni nominis in eadem secum scrobe defodit. Non fraudaverim merita laude insignis continentiae Penelopem, Sulpiciamque mulieres clarissimas, quarum altera XX. annorum viduitate illætum Viri cubile incredibili continentia servavit; altera omnibus suæ ætatis mulieribus Romanis integritate corporis, insignique pudicitia prælata est. Sed quid plus illis amplificatrix veri vetustas, quamvis blandita contulit, quam quod unica continentiae dumtaxat virtute censerentur? Multæ præterea aliæ numerantur, quas tum admiranda pietas, tum animi magnitudo illustravit: sed harum nullam adhuc reperies, cujus virtutes, aut aliquo vitiorum confinio non lædantur, aut pluriquam singulæ numerentur. At in hac Illustrissima Principe, quod virtutis genus frustra desideraveris? Continentiam-ne tot Principibus fœcundam filiis, animi magnitudinem-ne summis quidem Imperatoribus dissimulandam? Justitiam tanta cultam laude, an clementiam, & liberalitatem toto Orbe notissimam? pietatem inæstimabilem, an prudentiam omnibus admirandam? Cui, obsecro, alii, aut audivimus unquam, aut legimus tantam concordiam, tantumque, ut ita dixerim, concentum omnium laudum, omnisque gloriæ contigisse! Admirabilis profecto, ac supra quam cuique credibile videatur, in omni ætatis cursu fuit, sed non minus extrema commemoranda admirabiliaque fuere, non ob religionem solum, quam cum omni ætate, tum maximè eo tempore summam demonstravit; sed etiam quod illius obitum signa de Cœlo clarissima, fulgentesque cometæ prænuiciaverint.

Par etenim fuerat, ut quæ tam divinitus

A a z

vi.

vixisset in terris, etiam moriens decoraretur e Cœlo. Hæc igitur sanctissima Princeps ubi diem suæ resolutionis instare sensit, nihil more humano condicione mortis exterrita est, sed jam salubribus munita Sacramentis, neque enim credendum est illam, quæ vitam omnem tam pie, tam castè, tam religiose peregerit, ultimum nunc actum neglexisse, ita se cum locuta narratur: Viximus Blanca, quam diu Omnipotenti placuit Creatori, omnibus bonis, quæ Deus Omnipotens hominibus concedere solet, amplissime refertæ. Vidi patrem meum Principem multarum gentium omnibus, & belli, & pacis ornamentis insignem. Vidi maritum, supra quam desiderari fas est, excellentem victoriis, illustrem imperio, celeberrimum dignitate. Vidi Patriam, quæ mihi carior semper ipsa vita fuit, mea opera, meoque præsidio in quiete summa exultantem. Imperium ipsum ita firmissimis stabilitum vestigiis, ut nullam amplius tempestatem mereatur. Mihi jam ipsi quid potuit accidere jocundius, quam quod post tantos honores, ac dignitates, quas mihi non fortuna donavit, sed virtus peperit, adhuc in hoc consistens corpore, viva videntque Galeacium meum, quem Deus Omnipotens columnam hujus Imperii, ac gloriæ nostræ basim, fundamentumque largitus est, in paterno folio, avitoeque sedentem, ac jura gentibus ministrantem hisce oculis conspicio. Quo incolumi, quid mihi de minoribus filiis dubitandum est, cum tanta illum humanitate, tamque paterno affectu complectentem omnes prospiciam? Quid mihi amplius oprandum restat? Jam satis naturæ, satis Patriæ, satis famæ viximus: Nunc igitur maxime moriendum est, quando vivere delectabat; nunc inquam migrandum, priusquam huic felicitati fortuna lætis semper invida, aliquid sui fallis immisceat. Nunc præcipue decedendum, cum Salvatoris mei ulnas apertas ad cœlestia me Regna invitantis conspicio, ubi me laborum fructus colligere statuit, ubi æterna, atque perpetua permansio est: ubi Sanctorum Angelorum Choris imixta, optatissimum illud eulogium læta voce percantabo: *Anima mea sicut passer*

A *erepta est de laqueo venantium: Laqueus contritus est, & nos liberi sumus.* Nemo me lachrymis, nemo planctibus prosequatur. Abeant fletus, discedant lamentationes, omnis denique miseriæ vox a funere meo cessat. Lætandum potius vobis est, o quisquis pio me amore prosequitur. Vita enim hominibus mutatur, non tollitur; mutatur inquam cum stabili fugitiva, cum æterna fluxa, mortalis cum immortalis, tristes omni-que referta miseriæ, cum jocunda, & gaudiorum plena. *Lætamini inquam potius, & exultate, quoniam merces mea parata est in Cœlis.* *Certamen enim bonum certavi, cursum consummavi, fidem servavi, reposita est mihi corona Justitiæ, quam mihi reddat hodierno die justus ac sanctus Dominus.*

B Talibus, aut his similibus dictis, sanctissima Princeps circumstantes, qui illam ab humanis migrantem largis prosequuntur fletibus, immobilis ipsa consolata: nulla in oculis lachryma, nullo in vultu signo mœroris, nulla denique tristitiæ nota in facie conspecta; sed læta, & alacris, velut ad nuptias, ut dicitur, proficiscens, junctis sua sponte in Crucis signum manibus, felicem animam Redemptori suo commendavit. Quibus vocibus **P** C. vosque Cives nobilissimi admonitos omnes voluit, quoscumque sua recordatione, suoque desiderio in luctu; & squallore futuros arbitrata est, ut parcerent fletibus, abjicerent mœrorem, temperarent a lachrymis. **C** Quod omnibus sanctissime observandum censeo, cum & optime cum illa actum esse credamus, quæ d'curso peregrinationis suæ spacio, secuta cum Salvatore regnat, & nobis auspiciis, & felicitate Illustrissimi Principis nostri pulcherrime provisum sit, vel hac unica saltem spe mœrorem nostrum consolantes, quod aliquando annuente misericordia Salvatoris, illam visuri sumus eo sublimiore throno sedentem in Cœlis, quo admirabilior ejus vita fuit in Terris. Quod nobis Christus Dominus concedat, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat in secula seculorum.

ORATIO FUNEBRIS

I N M O R T E

PHILIPPI MARIÆ

VICECOMITIS,

MEDIOLANI DUCIS,

H A B I T A

A MAGISTRO JOANNE MONTANO,

Nunc primum in lucem emissa

E MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ.

**Ad Illustrissimam Principem Blancam
Mariam Illustrissimi Genitoris ejus
funebri Oratio per Magistrum
Joannem Montanum.**

Quam egregium quamve incredibile dicendi genus desumpsisse mihi videar, Reverendissime Pater, clarissimique Viri, qui lugubrem, funestumque anniversarii diem, tanto studio, tamque inusitata frequentia convenistis, ornatissimo, atque florentissimo concursu vestro abunde mihi satis documento estis. Ea quippe res, quæ pro sui dignitate tractata ad maximum usque volumen excreveret, insigni erat alicui deleganda Oratori, qui ingenii vim, & eloquentiam parem tantæ rei subministraret. Memini quam plurimos eruditissimos Viros, quotiens ad hæc ornata subsellia devenissent, initio dicendi exalbescere, titubare, atque ab eo quod dicere cœpissent sæpenumero excidere, & aberrare.

Nonnullos etiam vidimus, qui etsi graviter ornateque dixerunt, non tamen satis meo iudicio adhuc elaboraverunt; dum enim rem immensam, ac prope infinitam sua polliciti sunt Oratione complecti, necesse fuit, ut in ipso medio dicendi cursu subsisterent, finemque prius verbis eorum, quam rei facerent. Quod ego cum intellexerim, haud intrepide rem tantam aggredior, in qua summi sæpe viri defecerunt. Satis enim fecisse & mihi, & temporis arbitror, si ea quæ a me dicentur potius admirationem meam, quam insignem aliquam dignamque laudem contineant. Nulli enim, veluti existimo, tam superba vis ingenii, vel tam egregia facultas orandi data est, vel dicendi copia, qui felicitis recordationis Illustrissimi hæctenus Principis Philippi Mariæ Vicecomitis Ducis nostri laudes, ne dum ornare, sive enumerare satis possit. Si equidem illius honestissimas opes, corporis speciem, incredibilem sapientiam, divini animi robur, egregiam Imperii amplitudinem, reliqua item fortunæ, aut naturæ munera exordiri coram instituissem, extremum ad usque anni ætas inter dicendum deficeret.

Tector itaque Deum, accumulatiores, longeque uberiores laudes illum promeruisse, quam mea sit, aut possit quidem oratio. Dissimulabo præterea multa consulto, quam videlicet insignis Vicecomitum præstantia fuerit, quam veterem traxerit originem, quot Illustrissimos tum militia, tum pace Viros ediderit, quot Urbibus, quantove tempore dominata fuerit, quot denique Ducales, Regias, serenissimasque sub Cælo Familias sibi matrimonio copularit. Illa quidem huc loci sæpenumero allata fuerunt. Verum ad ea me confero, quæ moderationem animi, incredibilem sapientiam, & incumbentem omni homini mortem, quæ nostris frequenter oculis intuebamur. Primo itaque loco materna licet lingua, imperitoque sermone, ex intimo tamen pectore

A de animi sui magnitudine dicendum erit. Hanc si quis apud se attentiori consideratione expendere voluerit, delapsa Cælo sidera hominibus si se conferant, veneratiois amplius non recipient. Indignum quippe existimabimus tanti Viri integritatem exigua cera, vel paucis literis perpendi posse. Pompejus egregiæ apud veteres admirationis esse potuit, quod Regem Armeniæ Mitridatem Romanæ infestissimum Reipublicæ ab eo interceptum, in conspectu suo tacere diutius supplicem passus non est, sed benignis verbis recreatum, diadema, quod abjecerat, capiti reponendum iussit. At nos Principem nostrum dignius, nec injuria quidem attollere oporteat; is etenim splendore honorum, parique vitæ gravitate diutinas graves, ac vehementes inimicitias cum Serenissimo Aragonum Rege, ejusdem amplitudinis Viro gessit; quid multum morer? Navale certamen indicitur, laceffuntur vires, configunt utrinque, & quamquam manu admodum impari dimicarent, Aragonum potentia, magna licet multitudine copiosior, nostro tamen Principi subesse coacta est. Præclara impræsentiarum a me dicerentur, si cum Tito Livio lacteo eloquentiæ fonte in tantali rivulo potavissem; quid tam inauditum? quid tam insolitum? Habuit nostra ætas admirandum cunctis seculis celibrandumque miraculum. Tot Reges, tot Duces, tot Principes, tantam militum copiam, tam brevi spatio, tam dispari potentia, tam incomparabili Marte una omnes & pariter superavit. Nullus profecto quispiam Principi nostro jure optimo vetuisset, quin capiti suo Regum quinque Coronas imponeret. Pugnabat utile, delectabile concertabat, dimicabat honestum. Vexum quid clarissimum Mundi sidus, quid imbuta virtus effecerit, vel paucis explorare nefas non erit. Quid moror? Reges intercepti, huc loci adduci iussit: existimabant fortasse illi in mortem sese conductum iri. O admiranda nostri Principis animi magnitudo!

B Ad Rastrum usque fortilitii Portæ Jovis, ut dici solet, obvis accessit, honoratissime excepit, præ illos ire mandavit. Novissime post dextras hinc & inde datas, post vultibus oculos inhærentes, post gratissima necessitudinis oscula, inseparabiles animo juncti brachiis pariter incedebant. Hanc animi libertatem, si quis ignarus Vir aspexisset, alterius, vel certo nullius victoriam credidisset. Quid vager? Primum quidem adhortatus est universos, bonum habere animum; venisse enim eos inhumanissimi Principis potestatem, qui beneficio magis quam metu obligare hostes consuevit, exterisque Nationes fide potius, ac societate junctas habere, quam tristi subjectas servitio, acceptaque injuria ignoscere quam prosequi malebat. Nec erat inscius quidem, quale illi

illi discrimen brevi futurum esset, si illos, ne dicam quidem tantis fascibus illustrasset, tot extulisset honoribus, quin etiam si post flagra, immaniaque supplicia abire liberos permisisset. Quippe illum minime latebat, clementiam simul cum Genoua dimicare, alteramque perditum iri, alteram dumtaxat posse se retinere. Mira Principis bonitas!

Adjecit oculos, rebusque ad nutum sibi succedentibus propria bona contudit, quatenus clementia, quam ab adolescentia connutraverat, infestos illi Reges tueretur, patrocineretur, in gratiam reciperet, amicos crearet, perhumane faceret; & quamquam ab eis paulo ante hostiles pateretur insidias, maluit lacessitus majestatem excellentissimorum Virorum venerari, quam proprium ulcisci dolorem. Quo circa ne clementissimus, aut liberalis animi non esset, in tales præsertim, tum potentissimos, tum Serenissimos Reges, Genuam, cum subiecto sibi dominio amittere maluit, quam quidem non minus extitit excitandi eorum fidem, argumentumque conservandi. Quid cesso illius animi magnitudinem, liberalitatemque lentis passibus retulisse? Illos ne manibus truncos, vel capitibus cæfos, aut fluvijis præcipientes datos vidimus? Scelus namque nefandissimum ab gravissimorum hominum cœtu facile judicaretur in tanti Viri integritate, immanitatis turpitudinem ascribi posse. Quid igitur? Incredibili eos lætitia affectit, honoribus illustravit. Portuvenenis denique Regio donatos munere ultro & celeriter Patriæ remisit. Expergiscimini clarissimi Viri, tantum hostium exercitum dimissum, tot Aragonum injuriis veniam datam, tantis Coronis non acceptis talia impensa munera; ipsos etiam Reges obtupuisse arbitror, atque secum dixisse; O munificentiam Philippi Mariæ Deorum benignitati æquandam! O etiam interceptionem nostram supra vota felicem! Nam quod beneficium non dedissemus, accepimus. Philippus Maria egregium æque duxit, & vincere Reges, & facere.

Conticefco illustres Carolum Malatestam, Tolentinensem Nicolaum, a Martinengo Cæsarem, Petrum Joannem-Paulum, pluresque alios Imperatores, qui merito commemorandi essent. Hos inquam bello vicit, stravit, interceptit, respexit, coluit, exhilaravit, libertati patriæque donavit. Quæ Romanæ Reipublicæ liberalitas huic unquam comparanda erit? Quid Cæsar tot Nationum victor indomitus? Quid Pompejus? Quid Scipio? Quid denique Alexander, qui sæculi hujus fluctibus imperabat? Mea quidem sententia hujus laudi nihil cedit. Deinceps illius de sapientia dicamus. Magna cura præcipuoque studio referendum esset, quam egregio humani animi affectu sapientiam coluerit, fovērit, profecutus fuerit. Stupuit Saborum Regina, cum Salomonis prudentiam degustaret. Obstupescere poterant universi terræ Principes, & iusta quidem ratione demirari, quin secum mente reputavissent, tanta hunc unum Principem sapientia, prudentia, integritate animi, recente memoria, celsitudine iudicii, atque ingenij præpolluisse. Philippus Maria summo labore animum ad sapientiam a pueritia confirmavit.

Philippi Mariæ sapientia, industriaque per Orbem Terræ cum gloria, & laude vulgaræ sunt. Philippo Mariæ si vita data esset longior, trans Oceanum gloria Vicecomitum

A transvolasset. Philippum Mariam omnes Populi maximè metuerent. Illustrem Venetorum Ducem Franciscum Foschari magnæ opinionis Virum sæpenumero dixisse intellexi, formidabilis Venetiæ Urbi nostræ, o Patricii Viri Philippi Mariæ ne dicam quidem potentia, armorum copia, thesauri ubertas, classium multitudo; plura enim nobis quam illi sunt, quæ tamen magis opere pertimescere debuit; ceterum illius sapientia vincimur, superamur, atque dejicimur. Meminisse autem oporteat quod paupertatem, angustiam, ne dixerim calamitatem, ab ineunte adolescentia quam maxime impudentem ferebat, & cum Biantæ quidem uno, velut arbitror, ex septem Græciæ sapientibus, bona quæcumque sua secum gestabat, non oculis visenda, non humeris sed animo æstimanda, quæ domicilio mentis inclusa mortalium manibus labefactari non poterant. Illustres Viros Fabricium, & Scipionem me legisse memini, adde si placet, M. Attilium Regulum, qui nihil præter gloriam possidebant, infimæ paupertatis extitisse. Verum Principi nostro fortuna cessit. Nam emundato Lombardiæ Viridario, ceteris qui tum dominabantur Cremonæ, Laudæ, Placentiæ, atque aliis sublatis e medio, non tam armorum viribus, aut pecuniarum copia, quam industria mentis, brevi tempore Ligurum est adeptus Imperium.

C Nec silentio dissimulandum erit, quod Insubribus immo Lombardiæ maximo nocumēto esse poterat, vicinis tot dominis occupari. Quid me mora trahis? Bononiam Urbem, quam sapientem appellant, longo tempore tranquillo regimine gubernavit. Genuam potentissimam Civitatem tot Populorum dominatricem, tot Insularum dominam invictam, bello navali fluctibus Maris utique nobilissimam, Regibus tam Fidelium, quam aliarum quarumlibet Nationum adusque fines Orbis contremendam, tum obinuit, tum rexit, tum pace possedit, tum perdidit, cum sibi met persuasit; quæ sola Genuæ Civitas hactenus potuit vuln-rato Asdrubale fratrem Annibalem potentissimum hostem a finibus Italiæ propellere, & tam Urbi Romæ, quam toti Patriæ pace tranquilla consuluisse. Quæ tam munita, quæ tantæ amplitudinis Civitas, quæ tam insignis Communitas, vel quod tam illustre Dominium illius sapientiam non formidabat? Meminerimus Regnum, Sabaudiam, Germaniam, Italiam fere omnem, quæ quondam magna Græcia vocabatur, simul quandoque graves, ac vehementes illi molestias intulisse, & ut vera fatear, universum pene Orbem adversari nobis videre videbamur. Verum enim vero Cæsar hic invictus Regnum disjecit. Sabaudicam in se potentiam delevit. Germanorum, quos Svithios vocant, flagella evertit;

E nihil Venetis pecuniæ auxiliariæ sunt, nihil Florentinis armorum societas opitulata est, nihil Ultramontanis calliditas præsidii tulit, nihil postremo æmulis quibuscumque suis, vires corporis, scientia rei militaris, ingenij, aut consilii plenitudo in Principem nostrum adjumento fuerunt. Quid vos moror? Sapientes ex ultimis terræ finibus in suum gregem precibus, donis, fascibus copulabat. Quid Catones, quid Scipiones, quid Paulos amplius demiramur? Hi omnes florente hac ætate, amplissima in Urbe nostra liquido comperti sunt. Aderant illi eruditissimi Juris-Consulti. Aderant oculatissimi Consulares. Senatus

tus ejus prudentissimis Viris refertus erat, quorum quidem sapienti judicio plerumque longè profundius, eorum pace dixerim, intuebatur. Inspexissetis quo Apolline, ut ajunt, quo Mercurio, qua Minerva præclara hæc Civitas regebatur. Illi profectò Ducali immo, ut ita dicam, divo pectori, prudentiæ præstantioris imago inserta fuisse facile videretur. Nec erat illius solitudinis causa; nam exiguus erat numerus quo cum versabatur.

Clementissima vulgus facie excipiebat, quo pacto sibi semper propior Urbium suarum abundantiore commoditate faceret, de hostibus triumpharet, suæ ad ultimum sapientiæ gloriam totum per Orbis circulum celebraret.

Intelligebat sanè populorum discrimen, si suam sine liberis personam passim, & omnibus accommodavisset. Quis sapientia sua hostiles ludebat exercitus? Philippus Maria suæ dignitatis æmulos Urbi etiam nostræ, quandoque viciniore, cum libuisset, ad remota procul loca pellebat.

Quis sapientia sua Urbem a penuria, egestate, fame, munitissimam semper conservabat? Philippus Maria frumenta, ceteraque humanæ vitæ accommodata suo populo reponebat. Ad alienos minimè mandavisset.

Quis sapientia sua Urbi, vel Patriæ a morbo, epidemia, peste, saluti semper fuit? Philippus Maria suspectis præsertim temporibus custodias diligentissimè passim præsidio esse volebat. Quis sapientia sua omnem Patriam a raptoribus, homicidis, prædonibus in tuto constituerat? Philippus Maria erranti etiam propriæ conjugii ne pepercisset quidem.

Quis humanorum Principum illius sapientiam non colebat? Legatos ad Serenissimam illius Majestatem omnes Mundi Principes frequentissimè destinabant. Barbariæ Rex, Soldanus Sarracenorum Dominus; Magnus quoque Teucher, ut reliquos tum Mauros, tum Christianos omittam, alius vestes illi annuas, Dromedarios alius, & Camelos, alius ingentes Canes Pardos, nobiles item Aves, dono sæpenumero transmittabant. Hi etenim maximo pro munere habebant, cum in ejus gratiam reciperentur, conservarentur.

O Philippe, Principum hæctenus ornamentum, si viveres Christianitas, quæ te genuit, atque aluit non oppugnaretur! Christi Ecclesiam infestissimus Christi hostis minimè depopulavisset, Christi Sponsam, Petri naviculam, Matrem denique nostram, exul fidei obsecrissimus, sordibus Crucis effractor, perditum, Sathanæ membrum non debellaret, non conculcaret, non devastaret, non finistrè contunderet. Te consulente, o dive Princeps, te animum tuum perquirente, te a tua, ut solebas, camera non prodeunte, hostilis naufragus effrenisque Turcorum exercitus numero penè infinitus, aut ne venisset quidem, vel in fugam penitus verteretur.

Commoveres Christianitatis Principes, commoveres Ecclesiam, commoveres armorum Imperatores, qui te summa benevolentia prosequerentur, qui te in patrem acceperant, qui te quodam cœlesti pro Numine colebant, venerabantur, cameram inquam habitans solus opem ferres, præsidio solus esses, solus pro Ecclesia triumphares. Evasisti, o Serenissime Ungariæ Rex, evasisti dum licet in Christianissimum felicemque Virum, quo pace tua dixerim, Princeps noster nequaquam infelicio-

Tom. XXV.

A extitisset, qui etiam in tam fera differre tempora plurimum erubisset. Quam arduam, quam detestabilem, quamve execrabilem jacturam fidelium cœtui sæva mors intulit!

Taceo illius in Deum pietatem; tantum etenim illi studium, non solum servandæ, sed amplificandæ religionis fuit, ut opulentissima animi Majestate totum se favori, ac cultui Templorum impenderet.

B Testantur Ecclesiæ, Capellæ, Altaria Mediolani, Papiæ, Modoëtiæ, Januæ, Florentiæ, & ut longiora petamus, ad Sanctos Jacobum de Galitia, Catherinamque nemoribus constipatam. Hæc inquam per Philippum divinis Officiis dicata fuerunt, perpetuisque dotata redditibus. Missarum solemnibus die quolibet interesse sibi constituerat Ecclesiis crebra, largaque munera ex sententia impertiebatur. Claustrum denique nostrum magna ex parte solo stratum, abundantæ ære, copiosaque impensa reparavit.

C Omitto clementissimam in pauperes bonitatem. Sex millia Ducatorum, præter quotidianas eleemosynas in annos ad Christi pauperes erogabat. Innumeras adolescentulas inopes pietate incredibili nuptui copulavit. Quadringentos florenos omni ejus ævo, Conventus noster lætissimè suscepit. Egregii apud eum pretii Mendicantium Ordines habebantur. Quem clarum sanguine cum paupertatis vincula incidisset, iste non aluit? Mensæ Nobilium non inertis accuracione parabantur. Quem Patricium talem iste non pavit? Ærarium Ducale, impiger auxilio istis esse volebat. Quem postremò hujusce generis hominem iste beneficiis profecutus non est? Egenti, & inimico, & ignobili præsidio semper fuit. Prætereo æquissimam illius Justitiam, egregium Principis ornamentum, cujus etiam tempestate auro quisque onustior, per nemora, silvas, tetra item quæcumque loca noctu securo animo cantare potuisset.

D Prætermitto eximiam Familiæ gloriam, perspicuum suæ sapientiæ decus, Cubicularios illius Principis, nec injuria quidem existimavisses. Conticesco animi nobilitatem, quam nullus unquam gratior, liberalior, atque munificentior. Quid referam Medicorum copiam, atque peritiam? Nemo illi Galenus, Hippocras, Avicenna, Mesue, suæ unquam præsentis aberat.

E Dissimulabo quæ de illo erat apud omnes opinionem. Suæ profectò sapientiæ adscribi posse videbatur, summos Antistites & deponere, & creare. Missa facio denique, ut aliquanto breviusculum fiam, bellorum fortunam, invictam magnanimitatem, in adversis patientiam, in secundis moderationem, affabilitatem, gratam conversationem, incredibilem virtutum plenitudinem. Hæc etenim singula proprium volumen expeterent. Jam ad illius obitum, vel fero veniamus. Hucusque prosperis navigavimus ventis, & crispantia Maris æquora, labens carina sulcavit, nunc in scopulis occurrit oratio. Quis enim possit siccis oculis Philippum narrare morientem?

Incidit in gravissimam valetudinem, sentiebatque prudentissimus hominum vicinam adesse mortem, & frigente jam parte corporis, atque membrorum, solum animæ teporem in sacro pectore palpitare; & nihilominus quam ad suos pergeret, alienosque despiceret, mortalibus valefecit. Heu mœstissimi, lugubresque Viri, quid infelicissimis temporibus nostris ca-

B b

lami-

laminatis evenit ! O mors improba unde tibi tanta nequitia ? Republicam Italiæ funditus evertisti , Mediolanum præclarissimam Civitatem radicibus eiecisti , Patrem nostrum nefarie verberasti . Dilecto , & amato Duci nostro manus sceleratas intulisti . Concurrite Cives concurrite , moenia nostræ Urbis eversa sunt ; Philippo enim Mariæ intra suos parietes quiescenti nefaria vis illata est . O Civitatem nostram Philippi morte miseram ! cecidit robur ingenii , animi magnitudo , Sapientiae claritas , Clementia , Justitia , Comitas ; Principum Monarcha , Mundi jubar , Cœli tum sidus , virtutum norma , pietatis , ac fidei disciplina . Hæc quidem omnia uno homine vita functo penitus corruerunt .

Nulli igitur mirum videri debuit , si amplissima hæc Civitas nostra , deos atque astra crudelia appellavit , & certo parentis cadavere abstrahi minime debuisset , & deosculari oculos , hæere vultui , totum corpus ample xari , & se cum patre , ut ita dixerim , sepeliri merito debuisset optare . O spes nostras inanes ! O vana mortalium studia ! O Patriam nostram penitus desolatam ! Defleant Seculi Principes : illorum insigne caput abscissum est . Defleant Infubres , Italicique Viri : eorum propugnator occubuit . Defleant Patricii nostri : claritas , splendor , decus , ornamentum Urbis nostræ pariter deciderunt . Defleant egeni , viduæ cum pupillis , pietatis ubera perdidere .

Deflete mecum optimi Cives , & pectora lacrymis irrigate : cecidit corona capitis nostri , præcordia nostra lacerata sunt , omnis tranquillæ temporis fiducia se submovit , discessus postremo illius spes nostras , quæ pacem , quietem , futuram commoditatem prætolabantur , heu vacuas fecit !

Nam quid mali nostræ præsertim Urbi ejus acciderit obitu , secuta libertas malorum referta voragine facile declaravit . Nempe ut cetera omittam , labefactabantur jura , leges occiderant , pullulabant vitia , virtutes proscribentur , evacuabatur Civitatis ærarium , Civilis rabies parabatur , nulla erat in Urbe

A Justitia , mos vetustus exciderat , anguis patrius querebatur , opprimebantur justî , criminosi cornibus utebantur , gnari Legum , nudati virtutibus , improvidi , impudentes , ipocritæ , pueri gubernabant . Videtis quare nostræ Civitatis exitium ! Erat nobis inter lugendum mors futura suavior , nisi Dominus noiter Jesus Christus tam accelerata , quàm accommodata , quàm opportuna , quàm salubria remedia præstitisset . E Cœlo descendit mirifica proles ætati nostræ propior , Illustrissima Blanca Maria , quæ in aspero , ac difficili rerum articulo plurimum salutis Urbi nostræ , atque Italiæ attulit . Hujus gratia , veluti existimo , Illustrissimus ejus Genitor conjuge sua , ejusce amplitudinis muliere fortasse abstinuit , ne ad alienas quàm Blancæ Mariæ manus hujus Civitatis Imperium declinaret . Tu Blanca Illustrissimo Francisco Sfortiæ Duci nostro semper Inviecto , matrimonii lege connexa es . Ille flos Ordinis equestris : Tu Matronarum præcipua . Ille præstantissimus solidæ virtutis Auctor , tuæ virtuti nihil cedit . Ille post amplissimos tum militia , tum pace triumphos , post Marchiam a se jam domitam , post innumeras Urbes , populosque devictos ad hanc dignissimam Insurbrium Sedem , favente Deo , benevolentia Civium , ob inclytamque sui virtutem honoratissimè sublimatus est . Tibi Blanca præclara hæc Civitas jure optimo debebatur . Hæc quidem illustre Dominium tuus Conjux suscepit . Tu hoc illi tuis manibus tribuisti . Te cuncti summa benevolentia prosequabantur . O pacem Cœlo demissam !

B Tu cum Illustrissimo Consorte tuo humeris salutem tuæ Patriæ gestavisti . O felix Lombardia , atque in dies futura felicior ! Intueor Blanca ex te natum Illustræm Galeacium Comitem , ceterosque liberos tuos , tot equidem Italiæ propugnacula , tot Lombardiæ lumina , tot Civitatis nostræ firmissima robora , Deo disponente , futura . Ne cesses Blanca filios procreare , quæ nobis pacem , fiduciam , præsidium , animi voluptatem , incredibilemque lætitiâ peperisti .

F I N I S .

**VICTORIA
CREMONENSIVM**

IN NAVALI BELLO

SUB NICOLAO PICININO,

E T

FRANCISCO COMITE DE COTIGNOLA

CONTRA VENETOS

SUB NICOLAO TRIVISANO

ANNO MCCCCXXI.

OPUSCULUM

AB ELISEO DELLA MANNA

CONSCRIPTUM;

**Et ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ
in lucem emissum .**

ELISEUS DELLA MANNA BONASANCÆ

P A T R I S U O

MICHAËLI QUONDAM DE SUMMO

M A J O R I S U O

S A L. P L. D.

EXigitis, & petitis a me rem quidem mea sententia cum magnitudine facti inenarrabilem, tum celeritate incredibilem: Explicem ut vobis belli feriem, & victoriam nuperrime habitam contra potentissimos inimicos nostros in navali certamine apud Cremonam confecto, incredibili virtute Capitaneorum nostrorum, Nicolai Picinini, Comitisque Francisci, qui Classi Illustrissimi Domini nostri præerant, fortitudineque admirabili militum, & pugnantium nostrorum. Provinciam hanc puberculus libenter aggrediar, vobisque in hoc morem gerendum censeo, tum quia in hujuscemodi re plerique, aut hebetudine animi adducti, aut incognitione rerum gestarum affecti, vana, & longè a vero aberrantia decantant, implentque falsis rumoribus mortaliū aures; tum quia animadvertetis maximè fidelitatem, & animum nostrorum Concivium, sponteque oblata corpora sua pro Statu, Imperio, & fortunis Domini sui, saluteque totius Lombardiæ, quam afflictam, dissipatam, depopulatam videremus, si hostes ipsi nostri victoria potiti fuissent. Hanc igitur pugnam, victoriamque, & prædam ex hostibus habitam quam brevissime potero, demonstrabo.

Die Jovis, is dies fuit decimo Kalendas Julius, superba classis inimicorum nostrorum, Dalmaticis, Albanisque, & Græcis referta Militibus numero XXXV. Navium structarum ad pugnam, cui Præpositus erat Vir Nobilis Nicolaus Trivisanus per Eridanum supervecta juxta Cremonam navigaverat, ibique se Ancoris in aciebus structa, tranque hostem operiens firmaverat cum infinita comearus & aliarum opum copia. Persuaserant enim sibi conjungere se cum exercitu suo terrestri, qui a Cremona per duo millia passuum distabat, eumque egentem, & victualibus carentem, ipsaque inedia pene pereuntem, iis comearibus, & harum opum abundantia restaurare: Deinde auctis, & conjunctis terra aquisque viribus suis, velle inclytam, & pulcherrimam Urbem nostram aggredi, machinisque oppugnare, prosternere, conterere, omnes Cives captivos ducere, Matronas nobiles contaminare, virgines violare, Tempa denique ipsa Deorum immortalium incendere; nihilque perfidiosum, nihil sceleratum, nullum inauditum facinus relinquere, idque aliis Lombardiæ Civitatibus, si nostram profligassent, facturos minitabantur. Quam impietatem, inauditamque insolentiam, immanemque crudelitatem, Dii propitii nobis animadvertentes, faventesque clementiæ, justitiæ, ac bonitati Divi nostri Cæsaris Philippi Principis Mariæ,

A brevi in caput suum, & Concivium suorum prostratis juribus suis retorserunt; sed paulisper digressi ad rem redeamus.

Sentientes Duces, atque Imperatores classis nostræ numero quadraginta Navium fabricatarum ad pugnam, non multum a sua distantis, adventum hostium nostrorum, eorumque voluntatem decertandi, non territi, neque formidantes mortem, sed audacissimi, & jam animo suo victoriam sperantes, jussunt nautis obviam hostibus navigare. Sic continuo peractum est, seque per dimidium Stadii procul ab ipsorum classe posuere. Tunc diei fere XX. hora erat, egressus scilicet classis Comes Franciscus, celerrime Civitatem ingressus est, delegitque quamplurimos Cremonensium ad belligerandum idoneos, multosque forenses ære conductos, & bellatores Viros, eosque classi imposuit, quæ paucitate Militum non satis firma erat. Roboratis itaque nostris viribus, adjunctisque pugnantibus, instructis omnibus ad confligendum pro tempore, quod classe in ordinem redacta nostri se in profuente Padi aggressuri inimicorum potentiam, obviam posuere. Instructis ita ambabus partibus, fama ingens per Urbem vagatur convenisse utramque classem, brevique inter se decertatum iri. In hoc quidem conflictu salutem, & incolumitatem Urbis versari, vastationemque, & desolationem consistere.

C Tunc temporis Urbs in maxima cura, & trepidatione, consternationeque animi fuit. Reliqui qui supererant bellatores, omnesque Cives armis apti ad Eridanum promunt, cupientes nostris opitulari, si in certamine paulisper declinassent; incredibilis ardor pugnandi adeo tunc animos omnium Cremonensium invaserat, ut certatim se offerrent, exponerentque corpora sua periculis pro Imperio Domini sui, Reique publicæ liberatione. Non sibi videbantur ad pugnam, sed ad certissimam palmam accedere. Omnis ætas cupiditate visendi decertationem flagrabat. Alii muros Urbis capere, alii turre scandere, nonnulli ædium tecta superare. Virgines autem nuptæque hoc audientes Fana, ac Deorum immortalium Tempa petere, seque ante beatissima Corpora Homoboni, Martyrumque Petri, & Marcellini nostræ Civitatis Custodum ponere, devotissimeque cum lachrymis exorare, ut victores nostros contra hostes nostros efficerent, Urbemque incendio, rapina, & violatione tuerentur; parentesque, fratres, maritos, natosque, qui classem conscenderant pro liberatione Patriæ, ad lares proprios incolumes revererent. Dilatum est bellum inter utramque partem a vigesima hora usque ad tertiam & vige-

vigesimam diei . Credo tamen hoc peractum esse de industria a nostris Ducibus , ne si confligerent , a Comite Carmagnola hostium exercitus Imperatore classi suæ ingruente noctis tempore auxilium dari posset .

Sed priusquam ad prælium deveniam , ordinem utriusque classis exponam . Diviserant inimici nostri in inferiori discursu Amnis positi classem suam in tres acies . Prima erat duodecim Navium , quæ ceteris majores erant , & præstantiores tam numero , & fortitudine virorum , quam bellico apparatu , quibus Præpositi erant duodecim Nobiles Veneti . Primus eorum Dominus Nicolaus Trivifanus , & Capitaneus , & Dux totius classis ; reliqui Johannes Delphinus , Lombardus etiam de Ponte , Donado , Mimo f. Diedo , D. Donado quoque de Ponte , Emus de Bocole , P. Sorancius , M. de Pensauero , ii omnes simul cætenis nexaverant operientes hostem : passurique impetum , & tempestatem totius Martis . Reliquas acies tanquam alas primi in lateribus posuere . Ut si prior impetum hostium nequireret petiti , eæ continuo auxiliatrices adessent .

Nostrum autem in superiori parte positi primam aciem XX. Navium bellicosissimarum constituerant , quæ non Barbaris , & Dalmaticis , sed fortissimis Viris , & bello doctissimis omnibus Italis refertæ erant . Alteræ duæ erant XX. Navium , quæ expeditiores , & leviores ad invadendumque , & propulsandum hostes aptiores .

His expeditis descendamus ad pugnam . Ea igitur hora Imperator classis nostræ , Nicolaus Picininus , volens hostes invadere , nec diutius differre certamen , cœpit magna voce omnes cohortes Præbatorum , & Sagittariorum nautarum , & globos exhortari , ut viriliter , & audaci animo inimicos aggrederebantur , ne minas Barbarorum in prælio expavescerent , se superiores , & fortitudine Militum , & Navium numero , Deos justiore causam nostram decertandi defensuros . illos sedifragos , & contra jus . fasque decertare ; fortunam sibi præclari facinoris casum dare . Postea se in domibus suis & in libertate sine metu vitam acturos , demonstrans ; meminerintque se non pro Regno , neque pro potentia , sed pro fortunis suis , pro filiis , pro uxoribus , pro sua Republica , denique pro totius Lombardiæ liberatione decertare . Hac exhortatione animi omnium adeo inflati , & accensi sunt ad sperandi victoriam , ut magis ad speciosissimum triumphum , quam ad pugnam proficisci viderentur . Veneti verò e contra more suo Barbarorum cuneos ad conflegendum exhortati sunt . Itaque utrinque signo dato , ingens clamor exhoritur . Quassatio remorum , collisio undarum , commixtio armorum , tonitrua machinarum , voces exhortantium , classicorum sonitus , strepitus rudentium usque ad Cœlum audiebantur . Urbs tota exhorruit , expalluitque inusitato clamore , & fragore . Eridanus quoque ipse rex fluviorum inconsueto tumultu obstupescens , timoreque non minimo perterritus , abdita , & secretissimas sedes suas petiit . Eademque hora , & in sequenti nocte , quod mirandissimum fuit , duobus cubitis de-

crevit .

Inito certamine , nostri non eorum fortissimam aciem , quæ XII. navibus compacta erat , sed sinistram alam invadere , vique remorum , virtuteque pugnantium , viam sibi per hostes fecere non sine clade , & interitu utriusque

partis . Aperto itaque itinere nostris , perterritisque timore magno inimicis , nonnullisque eorum navibus captis , nostræ omnes acies primos aggressores protinus infecutæ sunt : seque inferiores observantes , iter , & fugam hostibus obviam collocavere . Clausis itaque undique inimicis , fortunaque in primordio belli nostris favente , supervenienteque tempore noctis , non amplius utrinque decertatum est . Sed nostri acies suas denuo struxere , fortiorem priorem potentes , expeditasque alias duas in lateribus collocantes , diluculo reliquam hostium expugnaturi . Ea nocte Duces nostri quosdam in exordio pugnae sauciatos extra classem posuere , novosque , & valentes tyrones intromisere : recreatique sunt audactioresque plurimum in hostes effecti . Nicolaus verò jam desperans victoriam , seque penè jam captum videns , omnes suas naves bellicas in unum redigit , ex tribusque duas acies constituit . Convocatisque ducibus totius classis , timore dissimulato , his in hunc modum orsus est : Viri nobiles , consciique periculorum , bellatoresque optimi . Animadvertitis equidem in quo angusto articulo redacti sumus , quamque parva spes victoriæ nobis superfit , quamque in nostra Republica fortuna desæviat , summo præsertim præsidio nostri exercitus , diminutisque nonnullis nostrarum navium in exordio certaminis obsessis , clausisque circumquaque a potentioribus hostibus nostris , abjectaque via fugiendi . Actum est Mediophilidius , ni salus libertasque vestra , ferro , virtute , fortitudine , audaciaque nostra reperitur , quam sæpenumero in extremis nostræ Reipublicæ periculis adepti sumus . Satiis nobis pereundum egregiè est , quam fœdè . ignominiosèque , & per locordiam fugam capere . Mementote Viri nobilitatis nostræ , mementote libertatis , ac nostræ Reipublicæ , mementote Ducum nostrorum , qui tot tamque inclytas victorias virtute sua per totum Orbem Terrarum in navali certamine nacti sunt , Urbemque nostram clarissimis triumphis illustrare . Poniteque vobis ante oculos . ni fortiter dimicaveritis , qui semper liberi educati estis , in fœdam servitutem eundem , vestrasque laudes hac ignominiosa nota maculatum iri . Nunc erimus ne servi , quam libertatem defendimus , quam in opulentissima Urbe nostra conservavimus , & alimus , quaque jam per milenos , & ducentos annos nostri Patres gavisi sunt ? Eja igitur serenissimi Viri cum primum lux fluxerit , non contracti animo , neque de victoria desperantes fortissimè in classem inimicorum irrumpite , dum cognoscant fortitudinem vestram , virtutemque vobis insitam , cum consternatione , & proffigatione suorum . Hoc decus , hæc laurea nobis sempiterna erit ; neve terreamini quia numero navium fortitudineque militum potentiores sint , insoliti , indoctique nautico bello sunt . Nos autem in hoc genere bellandi magistri , doctissimique , & quibus a natura , & ipsis incunabilis insitum est . Licet numero plures sint , astutia , sagacitate nostra , precibusque gloriosissimi Marci Evangelistæ facili superabimus , victoriæque potiemur . Nobis afflictis , & penè ad deditionem datis in Januensi Bello fortuna favit , incredibilique palma de ipsorum classe parva , quæ nostra multo & multo superior erat , per Universum claruimus . Non secus arbitror in iis angustiis . benignitate Deorum immortalium , & fortuna favente nobis contingere .

Ite

Ite igitur, & viriliter agite, servituri que mortem antepone. Hac ratione hostes nostri anmosiores effecti sunt, beneque sperare cœperunt, juravereque aut omnes occumbere, aut omnes in servitutem, & captivitatem dari, aut victoriam adipisci. His peractis omnes duces ad stationes suas rediere.

Illucescente igitur Aurora, utrinque classis paratur in certamen devenire. Bellum crudele, petiferum, inenarrabile, arduum, difficillimum inceptatur, majorique clamore, majoribus vocibus, incitatorique animo, quam in primordio belli concurritur. Primo nostri cum prima acie, in qua erant millia bellatores, aciem suam fortissimam tribus millibus Virorum pugnantium tanquam arx, & murus Eridano immota manebat, maximo impetu, maximisque clamoribus invasere. Eminusque inter utrasque decertatum, lapidibus, telis, missilibus, machinis bellum geritur; multi cecidere, multi vulnerabantur, nonnulli undas petiere: per utramque classem, gemitus, lamentatio, flebiles voces audiebantur. Postea verò quam nostræ naves se suis propiis admove, duæ bellicosissimæ, quæ Galicæ vocabantur, quibus Præpositus erat Pasinus de Eustachio, ingenti collisione prorarum facta primæ aciei suæ adhæserunt, mirandaque in hostes fortitudine militum suorum fecerunt. Erant enim, & structura lignorum fortitudineque mali, fortissimisque bellatoribus, bellicisque apparatus, omni classe inimicorum superiores. Coniunctis itaque classibus eminus durissimum, & luctuosissimum prælium committitur. Mars ipse in manibus erat, pilis, venabulis, gladiis coram decertabatur. Mille modis mors ante oculos posita erat, strepitus, & crepitus armorum ad Cœlum ferri, innumerabilia tela utrinque volare, grandoque missilium jaculari, clamor permixtus, lætitia, exhortatione, gemitu erat. Alteri alteros se mutuo fauciare, alteri mortem oppetere, nonnulli in alveum labi; utrinque saxa ingerebantur, sudæ, fæces, præterea pice, sulfure, & tædam mixtam ardenti, vasculaque pollinæ calcis plena mittere. Nullum perniciosius bellum credo unquam peractum fuisse. Expediæ autem illæ nostræ hinc inde hostium oppugnare, nostris opitulari, fauciatos, & diminutos, occisorumque corpora e navibus educere, recentes addere, afflictos, & quasi ipso labore confectos restaurare. Innumerabiles tunc mortales perire diversimodè. Mole, & numero interfectorum, fragrantisque navium ipse Eridanus accursu suo detinebatur. Animadvertentes autem hostes nostrorum impetum, & tempestatem, tanti Martis non posse perpeti, nostrosque magis magisque in ipsos invalescere, suorumque infinitam devastationem, & consternationem, neque sibi momentum pausationis dari, neque fauciatos aliquo pacto videri posse, neque nimio Marte confectos restaurare, recentes & novellos addere, cœperunt suæ salutis consulere. Fractis itaque ordinibus, disruptisque catenis, quibus prima acies compacta erat, per hostes vi remorum fugam petiere. Interruptis fractis aciebus inimicorum in fugam conversis, multæ ipsarum bellicarum navium captæ sunt, expoliatæque nautis, & bellatoribus, in amnis alveo relictæ. Videntes nostri victoriam in manibus esse, protinus reliquam fugentem classem insecuti sunt. Quatuorque naves bellicas in sabulo impulsas, in quibus erat Dux eorum, longo certamine, cladeque maxima

A nostrorumque labore, oppugnatas tandem devicere. Nicolaus verò Trivifanus videns classem suam dissipatam, profligatam, & captam, neque aliam viam salutis suæ adesse, dissimulato habitu lembum cum nonnullis conscendit, fraudatisque hostibus vocitatione illustri Ducis nostri per medios nostros fugam arripuit, persequentes Viri nostri ulterius apud Pollisium quasdam debellavere. Quæ cernentes non posse inimicorum manus effugere, ante quam in servitutem, & captivitatem devenire, se in fluctibus projecere, ibique infiniti undis oppressi periere. Nonnullas quoque ad Loncum occupavere, neque ulterius a nostris navigatum est. Duodecim horarum tanta res, tantumque bellum confectum est.

B Nostrique tam illustri potiti victoria: Ex omni classe hostium evasere solummodo sex navis; unam autem in primo impetu belli Padus absorbit. Oppressa, & obtusa est paulisper potentia Venetorum, fractis viribus classis suæ, meritisque per maximæ audaciæ suæ consternatione, & interitu Nobilitatis suæ Conciviumque suorum poenas pependere. Nostri autem Duces Imperatoresque hac solemnibus victoria immortalis cum laude, maximisque præconiis famam suam exornavere. Speciosus, atque admirabilis triumphus ex hostibus deductus est. Multi Nobiles captivi, multi Albani, quamplurimi Græci, infiniti Dalmatici.

C Duodecim illæ naves magnificè apparatusque bellicis, ceteris excellentiores erant. Sexdecimque aliæ expediiores instructæque ad pugnam. Multæ naves victualibus, & aliarum opum abundantia onustæ. Preciosa vestis, varia armamenta bellica, plurima supellex, infinita divitiarum, his qui bello interfuerunt, mirandissimum est visum: Conspicito postea tanto apparatu, tantaque magnificentia suarum navium, classem inimicorum nunquam potuisse superare. Cremonenses, qui classem conscenderant, fama solum, & gloria contenti, prædam, & divitias maximas militibus, atque ære conductis reliquere.

D Cedat Marsiliensis triumphus, quem Cæsar Julius in navali certamine de iis adeptus est: Cedat de Cilicibus a magno Pompejo habitus. Cedant ceteri navales, quos veteres Oratores summa cum laude cecinere. Huic nuperrime de Venetis habito, prudentia, virtute, fortitudine Imperatorum nostrorum Nicolai Picinini de Perusio, & Comitis Francisci de Cotignola: Non hercle illi majores fuisse, neque tanta celeritate confecti; sed tolerantia, & studia Scriptorum, & Poëtarum illos clarissimos fecere. In hoc non deerramus, hunc, ut ajunt, nostris oculis vidimus, veraque cognitione comprehendimus. Hac nobili palma tota nostra Civitas summopere gavisæ est, omniumque animi Civium, se ad alacritatem, & jubilationem dedere, oblitique sunt & vastationis frugum, vinearumque suarum, depopulationisque omnium proventuum: sperantes in Omnipotenti Deo, qui in hoc nautico certamine, clementiæ, justitiæ, bonitatisque Divi Cæsaris nostri Philippi Mariæ feliciter favit. Si Imperator noster Nicolaus Picininus cum cohortibus Inimicorum navibus conferuerit, in terrestri certamine, eum ad perniciem, & desolationem prostrationemque totius exercitus Venetorum felicissime facturum, seque spoliis, & inimicorum divitiis damna proventuum suorum restauraturos. Meo quidem iudicio, dilectissimi Patres, petitioni vestræ

stræ abunde satisfeci . Exposui etenim vobis seriem . & ordinem totius belli : Adventum hostium nostrorum, quidque facturi essent, si se cum exercitu suo terrestri conjunxissent, congressum nostrorum, roborationem classis nostræ auctis pugnatoribus, trepidationem totius Urbis, preces ad omnes Deos virginum, ordinemque utriusque classis, Imperatoris nostri exhortationem; insultum nostrorum in classem inimicorum. Oblerationem classis hostium. Orationem Nicolai Trivisani tempore noctis habitam ad suos. Bellum durissimum, ac luctuosissimum utrinque in ipso diluculo peractum, profligationem, & interitum totius classis Venetorum, viginti & octo bellicosissimarum navium captione, infinitarumque divitiarum, & comætarum adeptionem, nobilissimum triumphum, lætitiã, & congratu-

lationem nostrorum Concivium adeptã victoriã . Reliquum est, ut hac inælyta laurea jubeam vos bene sperare, animumque lætiorem habere, persuadereque vobis . Diis Illustrissimo Domino D. nostro faventibus, ærumnis, & calamitatibus relegationique vestræ celerrime metam datum iri . Liberati sumus ab hostium crudeli dominatione . Liberata est Urbs nostra ab obsidione, direptione, incendio, violatione, populationeque barbarorum, liberatique affines vestri ab interitu sævissimorum virorum . Hoc igitur gaudeo, gaudete, & congratulamini vobiscum, quia salus magna facta est in ista, & valete, & plaudite, meque amate, & diligite .

Ex Cremona III. Nonas Julias MCDXXXI.

F I N I S .

ORATIO

H A B I T A

AB AUGUSTINO RUBEIO

DE ARAGONIA

ANNO MCCCCLXXVIII.

I N L A U D E M

JOANNIS GALEATII

SFORTIÆ VICECOMITIS

MEDIOLANI DUCIS

Nunc primùm typis commissa

Ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ.

IN NOMINE OMNIPOTENTIS, ÆTERNIQUE DEI,

MAGNIFICI UTRIUSQUE CENSURÆ INTERPRETIS
CLARISSIMI EQUITIS QUOQUE AURATI

DOMINI DON AUGUSTINI RUBEI

DE ARAGONIA

ORATIO GRATULATORIA

HABITA

IN ECCLESIA MAJORI MEDIOLANI IN PUBLICA CONCIONE

PRO ILLUSTRISSIMO DUCE NOVELLO

D. JOANNE GALEATIO

SFORTIA VICECOMITE

IN FESTO S. GEORGII ANNI MCCCCLXXVIII.

Fas est hodiernam diem, conscripti Patres, nobis omnibus meliore numerare lapillo, & si nostros annos more Romano revolvere voluerimus, maximas habebimus impræsentiarum æterno Deo, sacrisque Numinibus gratias, quod non vi, aut armis, vel exercitibus, neque ulla violentia, vel ferro, sed motu proprio, libera voluntate, communi deditioe, & ex certa scientia huic nostro Illustrissimo Principi novello Joanni Galeatio Mariæ Sfortiæ Vicecomiti in summa pace, quiete, tranquillitate, & concordia Ducatus insignia conferri, titulumque videmus: Cui tamen omni jure tam legitimæ successione, & hæreditatis paternæ, quam continuatæ possessionis præstiti jamdudum fidelitatis juramenti, & primogenituræ debebantur. Mihi verò utrum voluptatis, ac jucunditatis, an molestiæ, & perturbationis plus capiam dubitanti coram tanto dignitatum vestrarum fulgore a majoribus, quibus morem denegare non licuit, ad dicendum hoc in loco ceteris silentibus, atque audientibus deputato, lingua palpitatur, titubat animus, vox faucibus hæret, & mens in varias dicendi formas agitur, durusque tremor per ossa vagatur; quandoquidem rerum magnitudini de qua verba facturum sum, parem eloquentiam, sive doctrinam non invenio: sed relevat intentionem meam, trepidationemque corroborat Divina in primis miseratio, quæ piis conatibus nunquam deesse consuevit. Nam summus ipse Olympi Rector, & Mundi opifex Deus offerentium semper corda respiciens, gratiora pio cum pectore thuris granula, quam auratas victimas suscipit. Denique vestra erga me benignitas, & amor, Clementissimi Patres, quos in hac parte Artaxersem Persarum Regem mecum imitaturus certo scio, quo deambulandi gratia equitante, cum homo quidam humilis, & pauper ei obviam factus esset (mos enim

Tom. XXV.

A erat Persarum Regem cum munere (lutare) aquam ambabus manibus e fluvio arreptam porrexit. Rex jucundè munus accepit, sublitque, & aures benignas accommodavit, promptitudinem dantis potius quam magnitudinem dati mensurans. Sic ego non vim, sententiam, gravitatem, elegantiam, aut ornamenta; sed solam, puramque fidem præstaturus accedo.

B Et omissa jam modo præfatione rem ipsam aggrediens, neminem vestrum in iis astare sedibus, atque subselliis conspicio; quem non summa aviditas, & expectatio teneat aliquid ex me memorabile, vel dignum addere. Mihi quoque tot enarranda succurrunt, ut huic vel imbecilli ingenio meo nullo modo deficere sermo poterit, omnia tamen breviori compendio, quam quisquam vestrum putasset, conglomerabo, ne in illud dictum Zenonis Philosophi forte incidere videar, quod cuidam loquaci inquit: si te meis audires auribus, profecto taceres. Ante omnia igitur de nostri Principis, & Proavorum suorum priori Vicecomitum origine, ac etiam de hujus inclytæ Patriæ decore, & præstantia, non enarrando, sed percurrendo quidquam recensere juvabit; quoniam singulos nominare, majoris operis, & altioris styli materia foret. Quippe qui annos supra ducentos & quinquaginta Turrianis deiectis, qui tunc variis favoribus adducti cornua ad hunc Dominatum erexerant, omnem Ditionem, & Principatum in hæc usque tempora nostra continuaverunt, adeoque postea in modum semper crevit Anguigera Domus, ut omnes ferè gratias, quas hominibus afferre fortuna potest, majori cum splendore, ac affluentia in eam quam in ullam aliam Italiæ gentem, delatas esse videamus; sive enim artes belli, sive studia pacis attendamus, sive potentissimorum Regum, ac maximorum Principum affinitates, sive longè, latèque effusam potentiam, ac summas opes, sive clarissimum nomen, & quandam

Cc 2

dam

dam incredibilem, & propemodum singularem rerum gestarum gloriam consideremus, nullum ego arbitror Dominium in toto Latio, aut esse, aut multis jam annis fuisse, cum quo in omni genere nere laudis Vicecomitum familia certare non possit. Amplissimæ autem hujus Patriæ præconia, quis maximis non extollet titulis, in qua tot excellentissima bona quotidie cernimus? Miram scilicet æris salubritatem, Terræ fertilitatem, amœnitatem fontium, rivorum, & fluminum vitrea quodammodo unda manantium, æquissimam planiciem, & gratissimam, jucundissimamque Mortium vicinitatem. Est præterea Urbs ista totius Regionis primaria Metropolis, rerum omnium, quæ humano usui conveniunt, uberrima, a fundamentis vetustissima, Civium foedere, & amicitia munitissima, artium magnitudine, & varietate fecunda, literarum, ac scientiarum speculatione præclara, nobilitate, dulcique incolentium sanguine super omnes admirabilis, atque laudabilis; quæ quanti ab Univerſo existimetur Orbe, illud potissimum extat argumentum, quod ei Principi quicumque fuerit Romanorum Rex designatus, ex hac Civitate ferrea traditur corona; ferro namque non auro pro Imperio dimicatur, & qui a Medolanensibus quotiescumque vel vi, vel gratia Coronam ipsam adeptus fuerit, is planè totius Mundi Imperio dignissimum judicatur. Postremò ab ipsis Imperatoribus longo jam tempore (ut latissima dicunt privilegia) in Ducatum erecta. etsi ab inde citra Principes nostri Duces nominati sint. Pio tamen Secundo, Maximo Pontifice, in quadam ejus Epistola teste: Regnum est istud, quod ab eis possidetur: ex quibus quinque jam exactis, Joannes Galeatius modernus Dux Sextus inscribitur: Verum enim verò videre modo videor, nec immerito quidem Vos omnes, Patres celeberrimi, auribus erectis astare, intentosque ora tenere ad audiendas aliquantulum singulorum commendationes: sed tantum Pelagus ingredi nolo, quo necesse sit mihi in medio dicendi cursu subsistere. Quis enim confidet superiorum Ducum admirabiles, præclarasque dotes attingere, quæ nullis terrarum Regionibus, non ipso Mundo, nec Cælo continentur?

Ad proximioram itaque radicem me tantummodo referens, judicavi, persuasique mihi incipiendum dumtaxat esse ab illo in vicinissimo Francisco Sfortia hujus nostri præsentis Ducis Avo paterno, quo cum nullus unquam vel natura melior, vel speculatione regendi subtilior, vel omnium rerum cognitione præstantior fuerit. Statui hunc unum Virum vera virtute viventem, non dicam laudare, sed ejus semper recolendam memoriam admirari, colere, & venerari: in quo licet summa forent omnia, & pacis, & belli, & regiminis, & alti consilii ornamenta: nihilominus militiam semper sublimem, egregiamque immortalitatis, & famæ materiam esse ducens, cognoscensque certantibus, & non spectantibus coronas debito jure parari, consideravi hominis felicitates non in honestate solum consistere, ut Socrates, Zeno, Cleantes, & Stoicorum Scholæ voluit, neque in mentis, & animi voluptatibus tantum, ut Epicurus Aristippus, neque in perturbationum, & dolorum vacuitate tantum, ut Rhodius, neque in primis & maximis naturæ bonis tantum ut Carneades, neque in voluptatis, honestatis, & indolentiæ connexitate tantum ut Diodorus Peripateticus; sed etiam ex Aristotelis mente in ipsius virtutis exercitio,

& labore, secundum quod ejus triumphantissimæ, & innumerabiles victoriæ profitentur, quas toties decantatas a Clarissimis Oratoribus audivistis, & earum plenas habetis historias, ut tanquam res notissima, nunc a me minime narranda esse videatur. Sfortia etenim Francisci parente potentissimo vita functo, cui similem, aut parem in armis nulla unquam secula protulerunt, Sfortiensium omnium Imperator, & caput, relictus filius adhuc adolescens, ad equeſtria pericula capeſcenda continuo proficiscens illuc, ubi rerum gerendarum frequentem occasionem videbat, tam consentaneam in expediendis rebus semper fortunam, & propriam virtutem habuit, quod sub ipsorum Sfortiensium Vexillo, & Marte, Francisco Duce nemo unquam nisi Victor evaserit, tantam fidenciam suis, & terrorem hostibus, solum illud nomen afferre ubique consuevit, ut nedum homines, sed etiam alioquin Cælorum fata, pro suis victoriis pugnasse visa fuerint. Itaque illi postea tanquam primo totius Italiæ Viro, qui arma ferret, gloriosissimus Philippus Maria hominum subtilissimus existimator, Excellentissimam cunctarum Matronarum Reginam Blancam Mariam ejus unicam filiam, propria sibi vita cariorem, pulcherrima Civitate Cremona, ac munitissimo Oppido Pontremulo doratam, cum filiali adoptione, & Principatus successione, decentissimo Matrimonio copulavit, hujus nostri Domini Aviam quondam maternam, cujus quidem Divinæ virtutes, in Deum religio, vitæ sanctimonia, pudicitia, formæ majestas, animi magnitudo, humanitas, munificentia, mansuetudo, & clementia, meo, nec alieno indigent testimonio, apud vos præsertim, qui cuncta sensitis, vidistis, & ipsis, ut ita dicam, manibus tetigistis. Ex hisce postmodum parentibus, & tali genere Galeatius istius Joannis Galeatii Pater creatus ad nostram felicitatem augendam successit; hic enim fuit præcipuus Reipublicæ propugnator, audaciæ terror, nequitia frenum, portus bonorum, nocentum scopulus, & ad ministrandam illam maximam omnium virtutum justitiam, quam Plato optimam appellat, Aristoteles clarissimam, & admirabilem, M. Cicero excellentissimam, divusque noster Justinianus perfectissimam cognominat, ulla sine personarum acceptione, avidissimus pariter, ac observantissimus. Prudentia quoque, quæ rectè agendi Scientia dicitur, & ab Aristotele definitur, in Ethicam, Economicam, & Politicam; a Tullio autem, & Seneca in providentiam, intelligentiam, atque memoriam, tam perlucidè in eo veluti Lucifer, & Hesperus coruscabat, ut nulla res tanta aut tam difficilis foret, quam non ille, & consilio regere, & sapientia tueri, & virtute conficere posset. Nec est opus ad ceteras ejus virtutes divisim comprobandas, quod impossibile foret, descendere. Nam omnes inter se, ut poscit Cicero in Tusculanis, adeò nexæ, conjugatæque, & catenatæ sunt, quod una sine aliis est, nec haberi potest; & sicuti Solem splendor comes assequitur, sic & rebus ipsis rectè, & cum virtute ab eo peractis, laus, honor, & gloria semper elucebunt, servabuntque sepulchro, quamquam illum non grandes sui, numerosique thesauri, non amplissima, nec munitissima Domini latitudo, non maximi, & ornatissimi equitatus, non tantus tamque incredibilis peditum, vel classium numerus potuerunt (proh dolor!) ab extremo, immanique supplicio defendere. Post cujus quidem indi-

gnis-

gnissimam eadem cum tot extrema mala suboriri, & metu maximo pereunti ipsis, ut ajunt, oculis cernerentur, sola Bona Illustrissima, & Excellentissima Ducissa nostra relicta, suo ingenio, bonitate, & virtute viam nobis ad bene sperandum aperuit, & ita ejus felici sapientia effectum est, ut omnia non tantum conservata, sed recuperata, aucta, & amplificata fuerint, vixque ullo tempore majori in otio vixerunt homines, & totius Ditionis nostræ Urbes, quam nunc faciunt. Porro maxima sunt ista, ac supra ætatem, & sexum mirabilia. Verum qui hujus nostræ Ducis Matronæ industriam, & naturam novissent, non mirarentur hæc, & his majora suo ingenio ministrari, & confici posse. Fatebor tamen Senatorum suorum, & eorum maximè, qui de latere nuncupantur, & summam regiminis tenet integritatem, fidem, & magnanimitatem in multis, consilium, opem, causamque præstitisse, ac teneram quandam Mediolanensium benevolentiam, qua Principes suos quasi superne datos semper coluerunt, etiam non d. fuisse.

De Domina nihilominus magnificè sentire, & loqui, nemo sit unquam qui dubitet, qui ejus modestiam, humanitatem, & continentiam intelliget, ac potissimum illam virtutum præstantissimam gratitudinem, qua tantum pollet, ut nihil sit, quod magis velit, quam se omnibus gratam esse, & videri posse. Quo fit, ut non solum mereatur a nobis observari, sed etiam omnium vestes sterni per ea loca, quæ pedibus vadit, & terram quam calcat osculari. Reliquum nempe quod ad explendam modo, & omni ex parte perpetuandam hanc nostram præsentem felicitatem supererat, id nobis affert regis indolis adolescens Dux noster Joannes Galeatius, in quo veluti fonte vivo redundare, ac resurgere paternas, & avitas virtutes, sine dubio sperare valemus; & rectè sanè, ut mea fert opinio. Nam si secundum tragedum Senecam, generosa semina in suos solent ortus surgere, Principis ipsius genitura, & antequam natus esset, nobis affirmabat eum, non nisi clarissimo ingenio, ac præstantissima natura procreari potuisse. In eo etenim Majorum suorum imagines, habitus, facies, formæ, membra, viscera, & proprius sanguis referuntur. Sic enim oculos, sic illi manus, sic ora gercebant. Philippus Macedonum Rex Alexandrum edidit magnum, Pyrrhum Achilles, Amilcar Annibalem, Scipio quoque Scipionem Africanum, & ita bonis esse creatum parentibus pulcher thesaurus reputatur; sed in hoc puero nostro Principe adest prona natura, idoneum ingenium, & ad maxima quæcumque rectè dispositus animus: Neque externa illi, ut videtis, quantum pro tempore, licet deficient bona, formæ dignitas, læta frons, oculorum hilaritas, procera statura, decora cæsaries, & omnis venustas. In ejus quoque vultu nunc usque lilia, rosæ, opobalsama, & potissimum ipsæ gratiæ inhabitare videntur. Quæ omnia licet facilia videantur, ad spectantium tamen benevolentiam, venerationemque non modicum conducunt. Nam quis est aded humanitatis expers, quem venustas non afficiat? formosos cuncti quodammodo diligunt, dignos credunt Imperio, eisque libentius obsequuntur. *Gratias*, inquit Virgilius,

Est pulchro veniens de corpore virtus,
adjuvat fortes, sapientes, justos Principes. Si defores sunt, magis veretur multitudo, quam diligit. Verumtamen hæc formæ gratia, nisi

A solida secum, & expressa sit probitatis significatio, nulla prorsus laude, vel memoria digna est. Ad hoc autem potissimum conferunt educatio, consuetudo, & bona doctrina. Audiant ergo, qui alendi pariter, & nutriendi hujus Alumni præstantissimi curam habent, hæc in eorum humeris consistunt. Primum omnium, ut instruant, qua Religione in Deum immortalem uti deceat, qui non relinquit sperantes in se, vias custodit, & pedes ab omni dirigit lapsu. In Matrem, & Patriam pietatem doceant, & ad omnes denique vultu, fronte, verbisque comiter excipiendum commonefaciant: quæ quidem partes sunt ad futuram ætatem accommodatissimæ. Literarum studia non præmittant, memores, juxta Ciceronis sententiam, beatas illas Respublicas fore, quibus docti Principes dominantur; Cæsar enim ipse quantum poterat, semper in bellis, aut legebat, aut scribebat. Nam in omni otio, ut Cato senior ait, suaves semper sunt comites libri, & operæpretium est aliquando, ut ajunt, scire cum mortuis loqui, iracundiam, avaritiam, cupiditates, & alia vitia, quibus virtus relanguescit, continuo sibi in faciem detestentur. Clementiam, & liberalitatem approbent, quæ propria sunt Principum cognomenta, ita ut major factus discat sævitiam ac nunquam severitatem alicujus, ac clementiam, & benignitatem semper in homines exercere, neque unquam ut suos locupletiores reddat; ærarium proprium exhaurire formidet, quoniam Regum divitiæ ex amplis Subditorum facultatibus constant. Quocirca Alexander ille vere magnus cum omnes opes donando distribuisset, interrogatus quidnam reliquum sibi fecisset, spem ipsam respondit, amicorumque benevolentiam, & amorem: satius esse ducens, habentibus aurum dominari, quam habere. Sed ne diutius Minervas instruere videar, quod mihi fatuum est, ex multis hoc unum dico:

Dum tener est natus, generosos instrue mores.

Et tu, mi Princeps,

Macte puer, virtute nova sic itur ad astra.

D In ceteris verò Status iste tuus tam densas radices, & solidos ne vos habet, quantum quisquam optare, vel sperare posset. Stat tibi tutrix, & administratrix optima Mater: stant fidelissimi Senatores, & Magistratus: stat Subditorum benevolentia, Ducatus integer, vires fortes, & amplissimæ armatorum copiæ, opulentissimæ Civitates, abundantissimæ opes, & plurimæ conjunctiones, affinitates, societates, & amicitiae. Habemus primo Summum Pontificem, cunctosque Romanæ Ecclesiæ Principes ad omne nostrum beneficium paratissimos. Habemus sapientissimos Venetos, oculatissimos quoque Florentinos tanta foederis paritate, & unanimitate devinctos, ut unus secundum quod Pithagoras vult in amicitia fiat ex pluribus. Habemus duo fulmina belli Marchiones Mantuæ, & Montisferrati, quorum alter Ducalis Capitaneus generalis, alter Locumtenens est, bellorum parentes, potentes opibus, potentiores brachio, & virtute potentissimos. Sabaudiae autem, & Ferrariæ Duces excellentissimi, aded nobis, & affinitate, & amicitia, & animo, & voluntate, & mente (ut nostis) nexi sunt; ita quod nostri incolumitatem non minus faciant, quam propriam. De splendidissimo denique illo sydere Ferdinando Rege nunquam satis explicare possem, quam sint reciproca vota sua cum nostris ad omnes curas, studia, & cogitationes, quæ communibus Stati-

bus

bus conveniant , itaut Principes ipsi nostri mater , & filius illum rectè reputare possint spem præcipuam , curarumque suarum solatium , ac levamen singulare . Christianissimo Francorum Regi , quam cari sint , tacebo ; id enim ex ipsa cognatione intelligere potestis , & Legati sæpe numero euntes , venientesque declarant . Crescet etiam aliquando Hermes frater , quem parvulum nunc videmus , & in virum evadet singularem . Sic enim vaticinari lubet , Germano Duci , & nobis non modico usui cum tempore futurus . Quas demum omnes ob res , dulcissime Princeps , tanta hodie lætitia perfruitur hæc universa gens tua , tantis exultat gaudiis , ac tanta in voluptate versatur , quod si tam facile eorum animi oculis cerni , quam cogitatione comprehendi possent , reperiretur nemo , qui pro tua dignitate res , fortunas , liberos , & ipsam vitam profundere dubitaret . Et ne longè exempla petamus , aspice modicum quæso hos tuos Mediolanenses : aspice , inquam , non per ænigmata , sed de facie ad faciem , clarissimam Mediolani nobilitatem , quemque suo ordine cerne , adolescentes , juvenes , viros , & seniores . tam officia gerentes , quàm privatos . Quis est , qui non singularem vultu , ac fronte

A præ se lætitiã ferat ? Omnis ætas , omnis sexus , omne Sacerdotium , & cuncta religio gratulatur . Rident parietes , tecta lætitiã ipsa gestunt , & tota Urbs exultat . Verte quaquã versus tuos sydereos oculos , nihil videbis hodie non plenum gaudii , non plenum lætitiã , non plenum hilaritatis . Et ego tandem , ut aliquid de me ipso dicere non prætermittam , tibi hunc meum animum , hoc ipsum corpus , quo utor , omnes cogitationes , omnesque fortunas meas devoveo : Te unum omni fide , obedientia , & honore complector , Tu me gratissimum semper senties pro tua salute vigilare ; & si quid unquam erit , quod a me possit Tuæ Excellentiã , aut ullo ingenio , aut officio præstari , non dubitabo , si opus fuerit , omnia pro te adire pericula , omnes labores , curasque suscipere ; ac etiam propriã penitus non parcere vitã . Tu verò jam modo , quod ultimum est , totius Domini dignitatem , insigniaque eo quo dantur animo , & bona voluntate suscipe , & sic juxta Genesis dictum : *Rex noster eris , & Ditioni tuã subjiciemur* , in benedictione , & nomine Omnipotentis Dei , Maximi , Optimi , qui vivit , & regnat per infinita Secula benedictus Amen . Valet .

B

DE CONFLICTU
BRACHII
• PERUSINI
ARMORUM DUCTORIS
APUD AQUILAM

P O Ë M A

A LEONARDO GRIPPIO MEDIOLANENSI
CONSCRIPTUM,

Nunc primò

E MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ
in lucem productum .

465
CONFLICTUS AQUILANI,

Q U O

BRACCIUS PERUSINUS

PROFLIGATUS EST,

AD FRANCISCUM SFORTIAM

LEONARDI GRIPHI MEDIOLANENSIS

LIBELLUS.

P Ræstantem virtute virum , belloque
potentes
Sfortiadas, cupido mens est evolvere
cantu .
Non ego terribiles referam, Dux in-
clyte , pugnas ,
Castraque maturis tibi debellata sub annis,
Ex quo sanguinei pacato turbine ferri
Ausonium candet pax intemerata per Orbem .
Sat mihi florentis juvenilia prælia dextræ
Promere , captivo cecidit cum milite fortis
Braccius , & tristes Aquilam liquere ruinae .
Vos modo lauriferæ per tantum nomen eunti
Aspirate Deæ , sacrosque effundite rores ,
Et mea phœbeis innectite tempora fertis .
Vos dulci memorate sono, quæ causa, quis ardor
Impulerit tantas Franciscum excindere vires .
Fleberat immitis jamdudum bella tyranni
Infelix Aquila , & casus lachrymarat acerbos ;
Cum tenues discissa comas , & squallida longo
Ora gerens luctu , macieque exæsa rigenti
Armilonæ celsas advēnit Palladis Arces ,
Implevitque leves miserandis questibus auras .
Vasta palus Libyæ steriles intersita campos
Fontibus irradiat vitreis, quam dulcibus umbris
Populeæ frondes , & stridula cingit arundo ,
Grataque rorantes admittunt frigora ripæ .
Hanc Tritona vocant, juxta domus alta Minervæ
Marmoreis surgit muris , Elephante nitescunt
Mœnia , ferratisque adamas in postibus ardet .
Auro interlucet paries , pictumque lacunar
Flammiferis radiat gemmis , & fulgura jactat .
Hic Cyrrhæus apex, inscripraque regia phœbi
Cernitur ; auratis resplendent fluctibus undæ,
Florebantque hederæ; credas, volitantibus euris
Lauriferum nutare nemus , ramisque reflexis
Dulcia collifas effundere sibila frondes .
Ipse in sublimi stat vertice Montis Apollo ,
Flaventes cui terga comæ , fulgentia valant
Crinali lauro , variisque coloribus ambit
Palla humeros, qualis cum Cœlo tollitur Iris
Diversos viridi nimbos discriminat arcu .
Mularum circa residet chorus , antraque vates
Sacra tenent , flavis umbrata fronte corymbis .
Talibus ornatur paries ; at Sede nitenti
Eminet innuptis Pallas circumdata Nymphis ,
Nuper ab i-gentis Solio remearat Olympi ,
Ætivo sudore fluens, galeamque, gravemque
Exuerat membris clypeum : non crinibus illi
Serta virent , textive innectunt tempora flores:
Tom. XXV.

A It castis coma fusa humeris, niveasque pererrat
Flamma genas, roseusque rubor ceu lilia candent,
Sanguineis immixta rosis, aut nocte serena
Si quando Tyrios imitatur Luna colores .
Ut celsas ingressa domos pervēnit ad ora
Palladis, has mœsta effudit cum voce querelas:
Armorum Dea magna potens, cui Jupiter hastæ
Bella cedere dedit, rursusque extinguere frenis;
Heu miseræ succurre Aquilæ ! feralibus, oro,
Eripe me bellis ; satis heu crudelia sensi
Supplicia, & duras hausi mœtissima clades .
Quæ me feminecem fortuna miserrima jactet,
Diva vides, atrox oblectam Braccius urbem
Marte premit; quatiunt muros tormenta ruentes,
Frugiferosque cremant inimica incendia campos.
B Quid mœstos urbis gemitus, quid tristia dicam
Furera, quid pestes hominum, quos tabe nefanda
Pressit acerba fames, tenuesque exorbuat arcus?
Siccine florentem secuta in pace juventam
Perdixi infœlix, inde ut tam sæva viderem
Bella, vetus cum jam sparsis per tempora canis
Frigida deficiens tardaret corpora sanguis .
Quod si invisâ Deis vivo, si vertere gentem
Innocuam Superi fundo statuistis ab imo,
Urite me flammis, rapidos immitrite fluctus,
Aut terræ immerfam Strygias depellite ad umbras:
Quandoquidem fatis duco infœlicibus ævum
Quid me crudeli confundit Marte tyrannus?
Ille meas evertet opes ? ille alta cremabit
Atria, dejectosque trahet per templa Penates?
C Sacra ne direptis procumbere limina donis
Aspiciam, & patrio respergi sanguine natos,
Egregiasque rapi matres, testisque furentes
Involvi flammis, & cuncta sonare ruinis ?
Heu miseram tutare urbem ! tu sola cadentes
Diva potes servare domos, tu sola ferocem
Braccium, & infestas ferro turbare catervas .
Ipsa tibi victrix altis hostilia Templis
Affigam spolia, & portarum a culmine summo
Captiva rosæ pendebunt casside cristæ .
Talia fundebat supplex lamentaque ab imo
Corde dabat, tepidi spargebant lumina rores .
Tunc contra his Pallas solatur vocibus ægram:
Desine sollicitis Aquila indulgere querelis,
Nec te fumiferi muris labentibus ignes
D In gelidum vertent cinerem, nec cive perempto,
Spumeus undanti testis cruor imbre natabit ;
Quin tu hostem magno prostratum marte videbis
Inceptum damnare nefas, palmasque precantes
Tendere, cum rigidi transfixus cuspide ferri
D d Pul-

Pulveream ingenti pulsabit corpore terram .
 Est mihi fulmineis præstans Franciscus in armis
 Sfortia quem nostræ claris in sedibus aula
 Suscepi infantem ; nondum vestigia parvi
 Firmabant tremebunda pedes , linguaq ; revincta
 Non intellectas fundebant ora loquelas .
 Ut primum rubuere genæ , & crescentibus annis
 Incendère novæ puerilia pectora vires .
 Non ille ignavis crines umbrare coronis
 Assuetus , mollesve inter gestire choreas ;
 Ast arma horrenda , & lituos audire canentes
 Fulmineumque rotare ensem , brevibusq ; lacertis
 Claudere flores ardenti in casside malas ,
 Aut levibus similem ventis phalerisque nitentem
 Flectere equum , & lati spatium percurrere campi ;
 Exultans quotiens stimulis ingentibus ardet
 Tela movere manu , & medium volitare per hoste
 Quanquam purpureus teneræ flos ora juventæ
 Induit , & prima flavent lanugine vultus ,
 Quem tu illum aspicias ? quantis florere triumphis
 Si matura dabunt contingere tempora parcæ ;
 Quos populos ? quas ille urbes ? aut qualia bello
 Regna premet ? quâus Latios cruor imbuet agros .
 Quin demum Insubriæ sceptro dominabitur urbi ,
 Aureaque Hesperii componet secula terris ?
 Illum ego constato ferventem Marte jubebo
 Hostilem lacerare manum , belloque solutis
 Mœnibus optata cives donare quiete .
 Pelle metus , dixit , curaque e pectore movit
 Interea umbriferis cœlo nox humida bigis
 Devolat , & curas somno levat , altaque phœbe
 Æthera lustrabat radiis , nimbosque fœcabat ;
 Continuo Pallas capit ægida , lucidus oras
 Cui cristallus obit , medioque in margine Gorgon
 Pingitur , & nexos in sibila dirigit angues .
 Aurea tum viridi resplendent terga metallo
 Divisa in squamas , aciem oruor inficit ater ,
 Sanguineæque micant linguæ , stant ora veneno ;
 Hinc galeam , & ferro radiantem corripit hastam ,
 Ausoniosque adiit campos , & mœnia claræ
 Parthenopes ; gelida hic noctis Franciscus in
 umbra
 Humida sopitis carpebat somnia membris .
 Extemplo aggreditur juvenem ; tecta alta relucet
 Intransem testata Deam : tremit ignibus ardor ,
 Summaque flammigeræ ferunt laquearia critæ .
 Talibus inde thoro sic est affata jacontem :
 Francisce armipotens , caræ spes una Minervæ
 Audis heu clades Aquilæ infœlicis iniquas ,
 Infandos audis gemitus , quibus illa procellis
 Jactetur , quantosque ferat miseranda labores ?
 Heu quibus illam atrox obsedit Braccius armis !
 Qui pavidam cinxerit metus ! quam triste paratur
 Excidium ! tantas prohibe Francisce ruinas .
 Ipsa putres lacerata sinus , largoque seniles
 Sparsa fluore genas , mea nuper ad atria venit
 Effuditque preces , & opem miseranda rogavit .
 Ergo age tum croceo rutilus aget æquore currus
 Phœbus equis , claramq ; horrebunt sydera lucem ;
 Cogē aciem , & duri bello pete castra tyranni ,
 Obsistere tuis urbem defende lacertis .
 Sic ait , & noctis tenues effugit in umbras ;
 At juvenem toto flammatum pectore somnus
 Deserit , egregios tollens qui ad sydera vultus :
 Salve , ait , o belli florens regina , sonantem
 Agnosco parmam , & divinæ cassidis ignes .
 En adsum , tua jussa sequor , tu bella moventem
 Dirige me , & tantis adsis pulcherrima cœptis ,
 Auxilioque juva . Dixitque & membra repenti
 Eripuit confusa thoro . Jubeat arma parari ,
 Et viridi instruatam Campo succedere pubem .
 Cœperat Oceano roseos attollere vultus
 Purpureis Aurora comis , & luce trementi
 Clara rubescens errabat flamma per undas .

A Legati extemplo Romani e Præsulis urbe
 Francisco mandata ferunt , in prælia sese
 Aptet , & infestos Aquilans arceat hostes ,
 Pontificisque domet sceptro . Una floridus acri
 Marte Severinas , turmaque Columna pedestri
 Accelerant , aliique Duces , quos agmine densè
 Francisci fides Præsul commiserat armis ;
 Necnon Parthenopes validas regina catervas
 Adjicit , expertus bellorum has Caudola ducit
 Jam primo frigens senio , cui regia cuncti
 Crediderant vexilla Duces , summamque futuri
 Martis , & immensi dederant insignia sceptri .
 Stat cunctis sævam bello contundere gentem ,
 Oppressamque Urbem , & miseros defendere
 Cives .
B Certatim arma parant , fervent confusa tumultu
 Mœnia , puniceas hic fulva in casside cristas
 Figit , inaurato gerit hic mucrone securim
 Loricamque habilem crepitantibus induit hamis ;
 Ille cavas implet pharetras , ille horrida tractat
 Spicula ; pars clypeis humeros ingentibus abdit ;
 Pars loris innectit equos , pectitque comantes
 Crinita cervice jubas : stant fronte corusca
 Quadrupedes pictis velati pellibus harmos :
 Frena sonant morfu , & spumis madet orbita
 canis .
 Flagrantes ardere animi , seu pectora Mavors
 Intret , & horrendos Bellona intorqueat ignes .
 Postquam terrifico stridit tuba concita cantu ,
 It portis collecta acies , tolluntur in altum
 Sacratæque cruces , textuque rubente Columnæ
 Hinc picti sparsa volant cervice leones .
 Quis enses dextris adsint , & poma sinistris ,
 Ipse inter primos juvenilibus eminet annis
 Franciscus , duplici splendent a lumine gemmæ
 Pubentesque rubent malæ , frontemque v rilib
 Armat honos , qualis torvi sub rupe magistri
 Æacides cruda cum cuspide figeret alto
 Monte feras , teneraque moveret prælia dextra
 Flebilis obscuro chlami illi vellere pendet
 Ex humeris , nigro sonipes vestitur amictu
 Nigrantisque jubæ celata in casside nutant .
 Ille quidem ignorans delatum in sydera patrem
 Mœrebat lachrymans , insigniaque atra ferebat ;
 Nuper enim genitor mortales Sfortia terras
 Liquerat , & sese divinæ adjunxerat arci ,
 Flumineis ereptus aquis ; namque amnis opaci
 Dum cœcum scrutatur iter , sociosque paventes
 Increpat , atque aliam flagrat contingere ripam ,
 Illum undæ texere graves , merfumque sub imis
 Fluctibus in superas rapuerunt Numina sedes .
 Circumstant firmi proceres , Michaëlque , celerque
 Flascus , & invictis acer Carabriga lacertis ,
 Insignisque truci fervens in Marte Gerardus .
 Inde alii , quos ante pater deducere campo
 Sueverat , & victor captas inferre per urbes .
 Omnibus ater apex galeæ , stant omnibus hastæ
 Funereæ . Celsas urbis jam liquerat arces
 Turba : gemunt campi , & sparsis radiantia
 flammis
E Æra incenduntur Phœbo , Zephyr'ique volantes
 Adversas agitant cristas : compressus habenis
 Frena terit sonipes , erectaque aure canentis
 Exultant stridore tubæ ; micat ignea cuspis ,
 Ardescunt sylvæ , & ferro nemus omne coruscat ,
 Ingentique cavæ complentur murmure valles ,
 Et caligantes tolluntur pulvere nimbi .
 Interea e muri prospectant vertice matres
 Attonitæ , trepidisque ostendunt agmina natis .
 Illi per campos , & turbida rura fluebant
 Luminibus sparsi tremulis , Aquilamque petebant ,
 Stant Aquilæ sedes arva inter Aprutia fixæ ,
 Quas circum immensæ rupes cinxere , cavisque
 Vestiti arboribus scopuli , radice sub ima ;
 Pla

It tergo rivis ater cruor , ille madenti
Arva cadens cervice ferit , stupet ore gelato
Territus , & rigido complentur frigore venæ .

Ut verò effusum , & versantem corpora vidit
Sfortia , nudatos ultro compescuit enses ,
Extinxitque animos pietas , velut unguibus asper
Cum Leo pugnacem stravit per pabula taurum ,
Non iras consumit atrox , sed vulnere nullo
Liquit agris , hostemque pudet fœdare jacentem .
Protinus attolli clypeo castrisque reponi
Imperat , & lectis curari vulnera succis ,
Solaturque virum , & dulci levat ore timores .
Sed non indomito succos conferre dolori
Fata sinunt , solitis spoliantur viribus herbæ ,
Messaque somnifero vanescunt gramina cantu .
Bis phœbi fulxere comæ , bis nocte silentes
Egit somnus equos , penitus cum fessa reliquit
Membra calor , tenuisque recessit vita per auras .

Interea attonito factò simul agmine curfu
Bracciadæ versis profugi referuntur habenis ;
Torrenti similes , celsi qui a culmine saxi
Fulmineus ruit , & valles spatiat in imas ;
Pars Montem excisum , & nemorum petiere
latebras ,

Pars vinculis præbet dextras , pars pulvere in alto
Ense cadit , juguloque animas effundit aperto .

Continuò obsessum tutata in pascua vulgus
Urbe fluit , cessant miseris lamenta querelis
Sollicitæque preces , tensis ad sydera palmis
Gavissæ incurrunt matres , stragemque per ipsam
Imbelles errant pueri ; juvat atra movere
Corpora , & invisos avido pede vertere vultus
Pallentesque genas spoliata figere dextra .
Ipse ardens erepta viris hostilia Flascus
Francisco vexilla refert , captivaque signa .

A Desertæ evolvuntur opes , phalerasque , levique
Fulgentes auro pateras , textasque sonanti
Argento chlamydes , & cingula fulva metallo
Diripiunt , ruit omnis per tentoria miles .
Ipsi etiam indutis Aquilani mœnia cives
Læta petunt spoliis , & cœlum vocibus implent .
Gaudia defensam tolluntur festa per urbem ,
Prævelant ramis postes , & turribus altis
Flammiferum extollunt ignem , dant cuprea
dulcem

Vasa sonum , & vario mulcent præcordia cantu .
Quin & congesto crepitantes robore tædas
Succendunt , clypeos , enses , inimicaque jactant
Arma focus , fugiunt semiustæ in nubila cristæ
stieranti fumo , atq; ignes fora lucida complent .

B . dens circum clangor , lætæque catervæ ,
Ardentes cinxere pyras , ac talia promunt :
Nunc agite o miseros Cives , deponite luctus
Securas referate fo es , jam liber in agros
Cultor eat , solitoque infingat vomere sulcos .
Jam non fulmini nostris sub mœnibus enses
Irradiant , præbentque volantia saxa ruinas .
Impia tu tanti pellis discrimina belli
Victrici Franciscæ manu , tu fortia fundis
Pectora , tu immanis excindis castra tyranni .
Diffusa vix pube genis , o maxima rerum
Gloria , quæ te amplæ poterunt extollere laudes ?
Jamjam serviles sentiret Roma cathenas
Ferali submissa jugo , pressæque superbis
Imperiis urbes gemerent tua ni alta per acrem
C Militiam claro patuisset lumine virtus .

Te propter Latæ peragent felicia gentes
Secula , sanguineus te propter ferrea Mavors
Vincla feret , rigidæque prement certamina portæ .

*Finitus est Braccianus Conflictus per Leonardum Gripbum Mediolanensem ,
qui Romæ obiit , Sixti IV. Pontificis Secretarius .*

HIERONYMI

TARTAROTTI

ROBORETANI

DE AUCTORIBUS

**AB ANDREA DANDULO LAUDATIS
IN CHRONICO VENETO**

DISSERTATIO EPISTOLARIS

A D

FRANCISCUM JOSEPHUM

ROSMINUM.

III IV
FRANCISCO JOSEPHO
R O S M I N O

HIERONYMUS TARTAROTTUS

S. P. D.

EXigis à me, amicorum suavissime, ut Andreæ Danduli Chronicon Venetum percurrere, diligenter adnotem, an celebris ille Scriptor ex fontibus aliquando hauriat, qui injuriâ temporum deperditi, frustra à nobis nunc perquiruntur. Cur verò tibi morem non geram, amico veteri, & candidissimo, cui multis nominibus plurimum debeo, rem præsertim ad bonarum litterarum studia spectantem, exposcenti? Lustravi igitur omnia quam diligentissime, ac tandem reperi reconditorum monumentorum, Auctorumque ignotorum numerum, qui à Dandulo laudantur, & tua, & mea expectatione multo esse minorem. Quid quæris? Integrum eorundem Elenchum digessi, quem ad te mittere decrevi; idque eo libentius, quòd quum Clarissimus Chronici Editor Ludovicus Antonius Muratorius tale aliquid elaboraverit in altero Venetæ Historiæ lumine præstantissimo evulgando, *Marini* scilicet *Sanuto*, cujus Venetorum Ducum Vitas edidit Tom. XXII. Scriptorum Rerum Italicarum; in Danduli Chronico idem minimè præstitit. Sed ne pluribus te detineam, en Indicem à me lucubratum.

Elenchus Auctorum, & Monumentorum, quæ in Chronico Andrea Danduli Venetorum Ducis laudantur, edito à V. Cl. Ludovico Antonio Muratorio Tom. XII. Scriptorum Rerum Italicarum.

Orosius, pag. 15. D. 62. E.
 S. Hieronymus, pag. 18. A. 31. E. 53. B. 265. B. in *Libro de Viris Illustribus*, 50. A. contra *Rufinum*, 66. A.
 Hugo Floriacensis, pag. 32. D. 151. B.
 Coronatus, pag. 35. B.
 Ado, pag. 39. A.
 S. Ambrosius, pag. 40. D. 57. D.
 Constantinus Imp. pag. 45. C. 46. D.
 Sozomenus, pag. 49. B.
 Rufinus contra *Hieronymum*, pag. 53. D.
 Sicardus Episcopus, pag. 53. E. 135. C. 162. E. 170. D.
Historia Tripartita, pag. 54. D. 57. D. 60. C. 273. C.
 Gennadius, pag. 60. C. 63. C.
 Claudianus Poëta, pag. 61. A.
 Heraclides, pag. 63. C.
 Gelasius Papa, pag. 63. E.
 S. Leo Papa, pag. 72. D. 74. B.
 Prosper Episcopus, pag. 74. D.
 Gothefredus, seu Gotifredus, pag. 75. D. 151. A. 162. E.
 Pontius, pag. 76. D.
 Tom. XXV.

A Sigimbertus, seu Sigibertus, pag. 79. D. 170. D. 244. E. 246. E. 265. C.
 Vincentius, pag. 79. D. 151. B. 170. D.
 Jacobus de Varagine, pag. 79. D. 170. D. 273. C.
 Paullinus Episcopus, pag. 79. D. 110. C. 170. D.
Historia Venetorum, pag. 79. D. 301. D. 322. D.
 Cassiodorus Ravennæ Urbis Senator in *quadam Epistola*, pag. 88. B. & C.
 Pelagius Papa, pag. 91. A. D. & E. in *quadam Epistola Narseti Patricio*, pag. 90. B.
Concilium Gradense, pag. 98. E.
 Hugo de S. Victore in *Libris de Sacramentis*, pag. 103. A. 110. C.
 Joachim Abbas, pag. 313. C. in *Libro super Ezechiel*. 103. A.
 Paullus Historiographus Longobardorum, pag. 110. C. 117. B. 135. B.
 Ricardus Episcopus, pag. 110. C.
 Honorius Papa, pag. 113. C.
 Theodorus Papa, pag. 116. E.
 Helinandus in *Historia S. Gradalis*, pag. 132. A.
 Gregorius II. Papa, pag. 132. D. 135. A.
 Paulus, pag. 135. C.
 Gregorius III. Papa, pag. 136. A.
 Stephanus III. Papa, pag. 144. B.
 Petrus, pag. 151. B.
 Leo Papa, pag. 152. B.
 Carolus Magnus Imp. pag. 154. B.
 Gregorius Turonensis, pag. 163. D.
 Angelus Particiacus Dux Venet. pag. 165. D.
 Petrus Damianus, pag. 170. C. 211. C. 236. A. 242. A. 243. D. 247. E. in *Vita S. Romualdi*, pag. 214. E.
 Lotharius Imp. pag. 176. C.
Libri antiquissimi, pag. 179. E.
 Carolus II. Imp. pag. 189. B.
Legenda antiquata S. Petri Urseoli, pag. 217. C.
 Historiographus quidam Venetorum, pag. 218. C.
 Otho III. Imp. pag. 223. D.
Codices antiquissimi Græcorum, & Venetorum, pag. 227. B.
 Urbanus II. Papa, pag. 251. B.
Codices Græcorum, pag. 258. C. 263. B.
 Joannes Archidiaconus Ecclesiæ Barensis, pag. 258. C.
 Innocentius II. Papa, pag. 268. B.
 Magister Historiarum, pag. 271. C.
 Milerus in *Chronica*, pag. 273. C.
 Petrus de Clugia *sub Festo S. Petri ad Vincula*, pag. 273. C. in *Legendis*, pag. 301. D.
 † 2

- Græcorum Historia*, pag. 273. C.
 Petrus Polanus Dux Venet. pag. 280. B.
 Fr. Jacobus de Urbe Episcopus Calaritanus,
 pag. 304. C.
 Alexander III. Papa, pag. 309. D.
Historia Francorum, pag. 322. D.
 Sibylla Erythræa, pag. 329. B.
 Guilielmus de Podio in *Chronicis*, pag. 359.
 D.
 Historiographus gestorum Ezelini, pag. 368.
 B.

II. Quod ad Summorum Pontificum, Imperatorum, Venetorumque Ducum nomina attinet, ea te morari minimè debent, quum non illorum commentaria & libri, sed Privilegia dumtaxat, Epistolæ, aut his similia indidentur à Dandulo, quorum loca à me adnotata sunt, tum quòd monumenta hujusmodi maximo interdum usui esse soleant, tum ne quicquam prætermitterem eorum, quorum auctoritate nititur Venetus Historiographus. His igitur missis, in iis Auctoribus aliquantisper hærebo, qui vulgo minus noti sunt. Illorum primus est *Coronatus* pag. 35. laudatus. Veronensis is est, seculi IX. Scriptor, qui Vitam S. Zenonis illius Civitatis Episcopi, sæpius recusam, litteris consignavit. Præter vulgatos Veronenses auctores, Coronati istius mentionem fieri à Joanne Diacono, seu potius Presbytero Veronensi in Historiis Imperialibus nondum typis editis, adnotatum à nobis fuit in Notitia MS. illius operis, inserta Tom. XVIII. Collectionis Calogerianæ. Addimus nunc, eundem laudari à Petro Calo XIV. seculi Scriptore in suis Legendis, pariter ineditis Volume 642, pag. 136. col. 4. de quo opere plura inferius.

III. Sicardus Episcopus sæpius à Dandulo memoratus, est Sicardus, seu Sighardus Episcopus Cremonensis seculo XII. clarus, qui inter reliqua ingenii sui monumenta Chronicon reliquit à Mundi exordio usque ad annum MCCXIII., hætenus ineditum, sed cura Clar. Muratorii tandem publici juris factum Tom. VII. Scriptorum Rerum Italicarum; de quo consulenda ejusdem V. Cl. Præfatio. Illud dumtaxat hic monuerim, solemniter alucinari Casimirum Oudinum, qui in Commentario de Scriptoribus Ecclesiasticis ait, Sicardum in hoc Chronico singulariter egisse de vita & actibus Romanorum Pontificum. Confudit scilicet vir ceteroquin satis diligens Chronicon à Muratorio nuper editum cum *Historia Romanorum Pontificum*, quæ nihil cum eo commune habet, ac ubinam integra delitescat, ignoratur. Hæc ita se habere, vel illud argumento est, quòd in Chronico suo Sicardus Romanorum Pontificum vix meminerit, & nuda ferè eorum nomina potuerit. Dandulus noster pag. 210. C. Ricardum etiam Episcopum laudat. At nullum ego Ricardum Episcopali dignitate insignitum inter Historiographos invenio, qui scribere potuerit, quæ ipsi à Dandulo tribuuntur. Quare vehementer suspicor mendam irrepisse, & Sicardum, non Ricardum ibi legendum esse. Conjectura huic obstare videtur, quod in toto Sicardi Chronico nusquam occurrat, quod ex Ricardo Dandulus assert, nempe circa annum Æræ Vulgaris DCXV. Patriarchas duos esse coepisse, Aquilejensem, & Gradensem. At neque ea, quæ pag. 53. E. Dandulus Sicardo tribuit, scilicet Valeriani Episcopi Aquilejensis tempore illius Ecclesiæ Clericos quasi Chorum Sanctorum fuisse habitos, in Sicardo nuper

A edito reperiuntur, quæ tamen ad verbum Clar. Editor reperit in Historia quadam Romanorum Pontificum eodem codice comprehensâ, unde Sicardi Chronicon sumsit, quamque ab edendo ideo abstinuit, quòd adeo interpolatam offenderit, ut quæ Sicardi, quæ aliorum Scriptorum propria essent, discernere nequam posset. Quare constat, loca hæc duo ex Sicardo quidem Dandulum hausisse, sed ex Historia Romanorum Pontificum, quæ nunc deperdita est, aut latet, non autem ex Chronico, quod habemus; hincque novum contra Oudinum, duo illa Sicardi opera perperam confundentem, ducitur argumentum. Dubitationem omnem solvunt Dandulianæ Historiæ MSS. codices duo, unus Bibliothecæ D. Marci, omnium quos hætenus viderim vetustissimus, alter vero V. Cl. Apostoli Zeni, in quibus Sicardus ibidem legitur, non Ricardus. In MS. Codice Bibliothecæ Pisane, cujus evolandi facultatem ultro nobis concessit Vir summa humanitate præditus *Dominicus Perissinotus* ejusdem Bibliothecæ meritissimus Custos, Sicardus quidem scriptum erat, postea verò Ricardus positum fuit, atque idem pariter habent MSS. Codices alii, præsertim recentiores à me inspecti; studiosis nempe, & amanuensibus pro arbitrio quicquid libuerit audacter adjicientibus. Contra pag. 162. E. Sicardi nomen apud Dandulum, uti & Gotifredi, perperam in textum irrepsisse diceret; quum duo illa nomina sententiam prorsus perturbent, iis verò sublatis, planior clariorque reddatur. Integrum Danduli locum assero: *Ideo cum Carolo Michael Orthodoxus, & cunctis amabilis, qui adversarios omnes Orthodoxæ Fidei nitabantur extinguere, & consequenter Leo, conveniunt. Sicardus autem, & Gotifredus, ut se Fratres vocent, & mutuo juvent, & Græcus Imperator Constantinopolim & Orientem habeat, Carolus vero &c.* Tamen factum illud revera legitur in Chronico tum Sicardi, tum Gotifredi, ut videri potest Tom. VII. Scriptorum Rer. Italic. pag. 579. B. & pag. 417. E. Retinenda igitur sine dubio nomina illa, sed locus castigandus. Quæ vera lectio sit, docet me laudatus Bibliothecæ S. Marci Codex, in quo habetur: *Michael Orthodoxus &c. & consequenter Leo conveniunt, ajunt Sicardus, & Gotifredus, ut se Fratres vocent &c.* Verum quum amanuenses vocem ajunt minime assequerentur, & pro autem acciperent, particula vero autem nullam eo loco sententiam redderet, illam postposuerunt: alii deinde omnino sustulerunt, quia revera etiam postposita sententiam obscurat. Codex MS. qui in Bibliotheca S. Georgii Majoris asservatur, legit ajunt, cui voci amanuensis superposuit vocem autem, scilicet ut dubitationem suam circa eam lectionem exprimeret. Eodem loco Paragraphi X. titulus, qui est *De immunitatibus Venetis concessis*, in edito Danduli Chronico perperam sublatus est, atque ad Paragraphum IV. translatus, ubi locum non habet.

IV. De Heraclide pag. 63. à Dandulo laudato, cujus sub Paradisi nomine circumfertur liber de Vitis Patrum in eremo, aut coenobiis degentium, qui liber unum idemque esse existimatur cum Historia Lausiaca Palladii, nihil prorsus attinet dicere, quum satis notus sit Auctor. De eo videndus *Justus Fontanus* in Lib. V. Cap. XII. §. VII. Historiæ Litterariæ Aquilejensis. *Gennadium* etiam eadem pag. laudat

laudat Venetus Historiographus, quo loco illud dumtaxat obiter moneo, corruptam esse in edito Danduli Chronico lectionem, nam illa de Rufino verba: *Scriptis & Expositionem super Prophetas tres, scilicet Oseam, Jobel, & Amos*, quæ ibidem Gennadio tribuuntur, Danduli ipsius verba sunt, ut patet ex Gennadii Cap. XVII. De Vir. Illustr. in quo ea minime apparent. Neque opera illa Rufino tribuisset Gennadius, quæ Rufini non sunt; quod inter cetera ex Gennadii ipsius silentio arguunt viri harum rerum periti.

V. *Prosper Episcopus* pag. 74. memoratus, est Prosper Tiro (quem à Prospero Aquitano distinguunt viri eruditi) in Appendice ad S. Hieronymi Chronicon, quam post Petrum Pithæum, aliosque, rursus edidit Duchesnius Tom. I. Scriptor. Historiæ Francor. ex quo (pag. 199. C.) corrigendus Danduli locus, & *legitimorum* legendum, non *legitimarum*; ad Principes enim, non ad Leges adjunctum illud refertur ab auctore. Ceterum etiam Dandulus iis auctoribus accensendus, qui Prosperum hunc Episcopum fuisse falsò existimarunt, eundem scilicet non modò cum Prospero Aquitano, sed etiam cum Prospero Regis Lepidi in Italia Episcopo confundentes. Clarius errorem suum detegit Dandulus pag. 80. C. in qua legitur: *Prosper Aquitanus, quondam Leonis Papæ Notarius, nunc (sub Leone I. Imp.) apud Regium factus Episcopus, doctrinis, & miraculis claruit*. De hoc nostro, aliisque Prosperis videndus Oudinus in Commentario de Scriptor. Eccles. *Gothofredus*, seu *Gotifredus*, *Sigimbertus*, & *Vincentius*, sunt *Godefridus Viterbiensis*, seu, ut alii volunt, *Viterbergensis*, *Sigebertus Gemblacensis*, & *Vincentius Beluacensis*, quorum opera historica notiora sunt, quam ut hic aliquid de iis dicere expediat.

VI. *Pontius* pag. 76. D. ad Annum CCCCLII. laudatus, ignotus mihi prorsus auctor est, neque quicquam de eo nunc suppetit. Laudatur ab eodem Dandulo pag. 151. B. ad annum DCCCIII. *Petrus* quidam; sed jam memorati MSS. codices omnes, quibus nunc addendus Codex alter pariter MS. apud humanissimum, & antiquitatis studiorum Virum P. *Dominicum Armanum* Ord. Prædicatorum, *Pontius* eo loco legunt, non *Petrus*. Ita pariter legisse videtur *Franciscus Sansovinus* in libro, cui titulus *Venezia*, ubi de Duce Angelo Participatio, seu Particiaco, ut eum vocat Dandulus, sermonem habens pag. 539. edit. Venet. MDCLXIII. verba ipsa à Dandulo allata Pontio tribuit. Clar. *Zeni* Codex nomen illud prorsus omittit, lacuna relicta. Quare nullus dubito, quin error irrepperit in edito Danduli Chronico, ac *Petri* loco, *Pontius* reponendus sit; ex quo simul inferre licet Pontium illum, non modò post annum Æræ Vulgaris CCCCLII. sed etiam post annum DCCCIII. floruisse. Inter verustiores Venetæ Urbis incolæ gens à *Ponte*, seu *Pontia* numeratur, jampridem Patriciorum albo adscripta; ex qua familia num oriundus fuerit Pontius à Dandulo bis memoratus, qui Venetarum rerum historiam aliquam concinnaverit, prorsus ignoro, neque divinare ausim.

VII. Sequitur *Paullinus Episcopus* sæpius ab eodem laudatus, qui mihi æque obscurus auctor est. Loca singula conferamus. Pag. 79. D. ait: *Sigimbertus, Vincentius, Jacobus de Varagine, & Paullinus Episcopus, discentes, Cor-*

*pus S. Marci Evangelistæ hoc tempore de Alexandria translatus fore Venetiis, sub equivocatione Imperialis nominis errare dignoscuntur. Quia sicut ipsorum Venetorum verissima tradunt Historia, ipsius corporis translatio facta est sub Leone V. Imperatore Anno Domini DCCCXXVIII. quæ suo tempore sub Justiniano Duce singulariter describetur. Idem repetit pag. 170. D. Pag. verò 110. C. legitur: Et sic hoc tempore (Anno DCXV.) sicut Paullus Historiographus Langobardorum, & sicut Ricardus (lege Sicardus) & Paullinus Episcopi referunt, duo Patriarchæ esse cæperunt. Igitur Paullinum istum Episcopum, qui suis inscriptis annum Æræ Vulgaris DCXV. attigit, immo circa Translationem Corporis S. Marci errasse dignoscitur ab anno CCCCLX. ad annum DCCCXXVIII. multo post dictum annum DCCCXXVIII. floruisse dicendum est; neque tamen annum MCCCLIV. excessisse, quum eodem anno Dandulus ipse interierit. Porro nullum invenias apud Ecclesiasticorum Scriptorum nomenclatores Paullinum Episcopum, cui jure id conveniat. Aliò igitur confugiamus. *Ferdinandus Ughellus* Tom. VI. Italiæ Sacræ in Episcopis Puteolanis pag. 279. Paullinum memorat ordine XXVII. natione Venetum, ex Minorum S. Francisci Familia, qui anno MCCCXXIV. Guillelmo Puteolano Episcopo successit, anno verò MCCCXLIV. obiit. Præterea in Indice Codicum MSS. Bibliothecæ Fratrum Minorum Cæsænæ, quem exhibet P. *Bernardus de Montfaucon* Tom. I. Bibliothecæ Bibliothecarum Manuscriptorum, legitur pag. 434. D. *Paullini Puteolani Historia ab origine Mandi, usque ad sua tempora*. Si Paullinus iste Puteolanus Historiographus idem esset cum Paullino Puteolano Episcopo, jam detectus foret Paullinus à Dandulo laudatus. At neque Ughellus Paullinum suum quicquam scripsisse monet, aut Waddingus eum inter Franciscanos Scriptores agnoscit: neque Paullinum in Indice Cæsatenensi notatum Episcopum fuisse probare possumus. Assensus igitur tantisper cohibendus, donec clarior lux affulgeat. Nodum interim detexisse sufficiat, quem postmodum populares feliciter solvent; immo solvet unus P. *Joannes de Augustinis*, qui jacens gloriæ Venetorum litteris olim florentium tandem misertus, ingenii monumenta, ac res ab iisdem gestas amplissimo eruditissimoque commentario jampridem explicare aggressus est. Quod opus si lucem aliquando viderit, habebit profectò Venetæ Republicæ in quo jure ac merito gloriari possit, videlicet quantum sapientia, consilio, rerumque agendarum scientia cæteras antecellit, tantum se easdem Philosophiæ, ac doctrinarum studia præstitisse. Quamquam in eam sententiam vehementer propendo, Paullinum Episcopum, & unum & eundem esse cum Paullino Historiographo, qui Puteolanus vocari potuit ratione Episcopatus, licet Venetus origine; unde etiam apparet, cur ejus Historia apud Fratres Minores Cæsatenenses olim asserveretur. Olim, inquam, non hodie, quum constet Cœnobii illius MSS. Codices ferme omnes Romam in Vaticanam Bibliothecam translatos fuisse. Ceterum Paullini Puteolani Episcopi, qui fuit Papæ Pœnitentiarius, & Regis Siciliæ à Consilio, mentionem facit *Marinus Sanutus* cognomento *Torsellus* in prima Præf. operis, quod *Secretorum Fidelium Crucis* inscripsit, editum à Jacobo Bongarsio Tom. II. Historiæ Orientalis,*

lis, ex qua Præfatione discitur, Paullinum inter eos Theologos fuisse, quibus Summus Pontifex Torfelli opus examinandum commisit. Tertiam operis illius partem, quæ historica dumtaxat continet, in quodam MS. exemplari Paullino ipso perperam tribui, adnotavit *Bogarsus* in Præf. illius Tomi. Idem eruditus Editor ad libri calcem plures ejusdem Torfelli Epistolas vulgavit, inter quas XVIII. & XXI. ad Paullinum nostrum scriptæ sunt, Præterea in Bibliotheca S. Marci num. DL. asservatur Codex MS., vel potius Codicis pars, in quo continetur commentarius *Fr. Paullini de recto Regimine ad M. Baduarium Ducem Cretensem*, qui anno Æræ Vulgaris MCCCXIII. Dux renunciatus est. Commentarii hujus Auctorem Venetum esse ex eo liquet, quod Veneta dialecto, quæ illa ætate in usu erat, sit exaratus; quare vix dubitandi locus est, quin ad Paullinum Puteolanum postea Episcopum spectet. Idem opus memoratur à *Jacobo Philippe Thomafino* in Bibliothecis Venetis MSS. pag. 2., Codicemque notat Bibliothecæ S. Antonii, quæ incendio periit. Baduarius Cretæ Dux *Marcus* à Thomafino eo loco appellatur, sed perperam, fuit enim nomine *Marinus*.

VIII. *Historiarum Venetarum* nomine, quas singillatim historias innuat Dandulus, nunc inquirendum. Pag. 79. D. evidens est laudari ab eo *Historiam Translationis Corporis S. Marci*, quam post *Baronium*, & *Surium* edidit *Bollandiani* Tom. III. Aprilis pag. 353. At pag. 301. D. ubi de *Alexandro III.* Summi Pontificis adventu Venetias agitur, atque ex *Venetorum Historiis* peculiaria hæc profert Dandulus: *Alexander Papa ignoto habitu Venetias veniens, in Monasterio S. Mariæ de Caritate humilis forma divina officia ministrabat. Qui tandem cognitus, in Ecclesiam S. Marci supradictis assistentibus, & inde in Patriarchatum honorifice deductus est*; quas ille historias intelligat, haud ita facile discerni potest. *Marinus Sanutus junior*, qui multo post Dandulum Venetorum Ducum res gestas litteris consignavit, hanc in rem eosdem testes adducit ac Dandulus, deinde subdit pag. 514. E. *Reperitur in Chronica Domini Alexandri III. ubi memorat, qualiter repertus fuit in Monasterio S. Mariæ de Caritate, & fuit cognitus in celebratione per quendam Spoletinum in Civitate Venetiarum*. At Chronicon hujusmodi Venetarum Historiarum nomine à Dandulo indicari haud ita facile mihi persuaserim. Leguntur hæc eadem de *Alexandro* in libro, cui titulus: *De Historiis sacra Legis, & Antiquitatibus*, cujus libri mentio fit in Epistola quadam *Fr. Jacobi de Urbe* Episcopi Calaritani Joanni Delphino Venetiarum Duci scripta Anno MCCC. LIX., de qua plura inferius. At liber ille minus fictus, certè ighorus, præsertim Venetis; Venetorum Historiis, ut etiam ex titulo ipso constat, minime accensendus est. *Fortunatus Ulmus* Cassinensis Monachus, qui ut clandestinum *Alexandri III.* Pontificis adventum Venetias tueretur, integrum volumen edidit Venetiis MDCXXIX., monumenta duo anonyma profert Cap. I. pag. 31. & 32., in quibus eadem pæne leguntur, hoc est Chronicon Veneta dialecto scriptum, & Chronicon S. Mariæ Caritatis. At prioris Chronici Auctor, Dandulo ipso recentiorem esse non uno indicio se prodit, ut rectè à *Felice Contelorio* animadversum in libro, quo *Ulmum* confutavit pag. 53. Alterius verò Scriptor tam multa

A inepta; & ridiculæ *Alexandro III.* affingit; ut otiosi recentisque fabulatoris factum esse primo statim conspectu appareat; quare ex his fontibus nihil in sua Chronica derivasse Dandulum, pro certo habeo. *Officia divina*, non *officia culina* ministrasse *Alexandrum III.* in Cœnobio S. Mariæ Caritatis ait Dandulus ex *Historiis Venetorum*, & *Legendis Petri de Clugia*; neque aliter legitur in fragmento ex libro *De Historiis sacra Legis* petito. Perperam igitur ac ridicule laudatus *Sanutus* de eadem re ita scribit pag. 509. E. *Poi capitò nel Monastero della Carità. E come scrive Fr. Pietro di Chioggia, e molte Cronache lo confermano, ministrava gli officj de' Frati, come cuoco*. Æquè mihi obscurum est, quam Venetorum Historiam innuere velit Dandulus, quum pag. 322. D. de *Alexio* puero, Francorum, & Venetorum auxilio in Constantinopolitanum Imperium restituto, agens, ait: *Græci inermes suum quarunt electum, qui tam in Ecclesia majori, quam in Palatio Imperiali solemniter coronatur, & promissa, adepto Imperio, sine mora Francis implevit, sed non aque Venetis, ut in eorum continetur Historia*. Id contigit illius celeberrimæ expeditionis tempore, quam vulgo *Crociatam* nominant, qua ab Europæ Principibus capta Hierosolyma, & plures aliæ urbes è Saracenum manibus ereptæ. Verosimillimum autem est, Venetum aliquem domesticæ gloriæ studiosum, rerum in eo sacro bello à suis præclare gestarum commentarium aliquem concinnasse; qui nunc aut deperditus sit, aut in aliquo angulo delitescat. Certè Galli suum habuere Historiographum, hoc est *Gaufridum de Villa Harduini*, qui Gallico sermone Historiam conscripsit capta à Francis & Venetis Constantinopoleos Anno MCCIV., cui expeditioni ipse interfuit, & de qua Dandulus hoc loco differit. *Genenses* quoque, qui eidem adversus Saracenos foederi se adjunxerunt, *Cassarum* celebrem Historiographum nacti sunt, qui *Genuesium* annales primus litteris consignavit, atque ab eo bello, cui præfens ipse aderat, exordium sumit. Suspicionem meam auget Venetus Anonymus, auctor Translationis S. Nicolai è Myra Venetias Anno MC., de qua infra sermo redibit. Cœvus Scriptor is esse videtur, ac ipso ferè suæ narrationis initio hæc habet: *Quæ autem ibi de suo regno tractaverunt (Venetici) vel ordinaverunt, & multa alia de itinere præposito, Historiographi luculenta narrationi reservamus, & ad ea, quæ nostra mentis inventio, & sacratissimi Confessoris Nicolai devotio exigit, ipso opitulante, & stilum, & studium applicemus*. Quibus verbis notum aliquem Historiographum designare videtur, qui rerum in ea expeditione à Venetis gestarum historiam conscribere esset aggressus. Hæc historia ab aliis postmodum continuari potuit, ut tanè *Genuesis* Historiographi annales publico etiam Senatus decreto continuati sunt, atque ad Annum usque Æræ Vulgaris MCC. IV., & ulterius perducti.

IX. *Cassiodori* locus à Dandulo laudatus pag. 88. B. & C. est ex celebri Epistola XXIV. Lib. XII. *Variarum*, quæ *Tribunis Maritimarum* inscribitur, immo est Epistola ipsa, quam integram in sua Chronica transtulit. Quum primum hoc mihi legere contigit, fortè ad manus habebam præstantissimam omnium *Cassiodori* operum editionem à V. CL. *Joanne*

Joanne Gareto Monacho S. Mauri procuratam Rotomagi MDCLXXIX. Statim igitur in mentem venit, totam Epistolam cum editione Danduli conferre: nec me operæ poenituit, quum non uno in loco Gareti textum Dandulianâ lectione aliquanto deteriorem offenderim. Garetius ita habet: *Viminibus enim flexilibus illigatis, terrena illic congregata soliditas aggregatur*, malo sono, & sensu obscuriore. Planius, & melius apud Dandulum: *terrena illis soliditas aggregatur*, omiſſa voce *congregata*. Paulo post Garetius: *Quando vadofum litus moles ejicere nescit undarum*. Melius Dandulus: *moles arcere nescit*. Garetius: *Tractæ funibus (carinæ) ambulant; quæ stare rudentibus consueverunt; & conditione mutata pedibus juvant homines naves suas*. Dandulus *conduktione mutata*, quod magis aridet. Postremò licet Dandulus, & Garetius legant: *Unus cibus omnes reficit: habitatio unius universa concludit*, tamen universos legendum esse sensus monet, & respondetur exactius verbis superioribus omnes reficit. Reliqua minoris momenti omitto, quum pauca hæc satis superque probent editiones, quæ è longinquis regionibus in Italiam importantur, suis nævis haud carere. Limâ & illæ quam maximè indigent, & castigatioribus sine dubio reddi possunt. Audendum igitur hac in re, præsertim Italis, aliena ceteroquin nimium patienter admirari solitis, quum nec ingenio, nec MSS. Codicum copia destituantur.

X. Paulus pag. 135. C. laudatus, est Paulus Diaconus (qui sub nomine *Historiographi Langobardorum* aliàs à Dandulo memoratur) non quidem in opere de Gestis Langobardorum, sed in postremo eorum librorum, quos Eutropii Breviario Historiæ Romanæ addidit, sub finem. Petri loco, qui paulo post in Indice recensetur, Pontium reponendum esse, uti & Sicardum loco Ricardi, superius probavimus.

XI. Quinam sint *Libri antiquissimi*, quorum auctoritate nititur Dandulus pag. 179. E. agens de adventu Venetias Benedicti III. Summi Pontificis ab Urbe Roma profugi, mihi omnino incompertum est. Marinus Sanutus pag. 454. D. id non Benedicto III. sed Bonifacio III. tribuit, & contigisse ait Anno Æræ Vulgaris DCCCLIV., in quo geminus est error. Bonifacius enim Tertius duo integra & amplius secula ante annum DCCCLIV. obiit, & Benedictus ipse eo anno ad Pontificatum nondum fuerat evehctus.

XII. Pag. 217. C. laudat Dandulus *Legendam antiquatam (lege antiquam) S. Petri Urseoli, quæ apud Fratres Monasterii S. Michælis de Cusino* asservabatur. De hac Legenda, & variis ejusdem MSS. codicibus videndus V. Cl. Guido Grandius Abbas Camaldulensis in Vita S. Petri Urseoli, sub Anonymi Camaldulensis Monachi nomine edita Venetiis anno MDCCXXXIII. Nota VII. in Præfationem, & *Justus Fustanus* in Præfatione Dissertationis de eodem S. Petro Urseolo §. IV. pag. XII. Alia fuit in eodem Cuxanensi Cœnobio à Dandulo memorato S. Petri Urseoli Vita, ab hac Legenda diversa, quam sub Anonymi Rivipullensis nomine edidit Cl. Mabillonius in Actis SS Ord S. Benedicti. At priorem illam innui à Dandulo sub *antiqua Legenda* nomine, non hanc à Mabillonio editam, optimis conjecturis probat idem Grandius Nota XI in Cap. XXII. ejusdem Vitæ S. Petri Urseoli.

XIII. *Historiographus quidam Venetorum* pag. 218. C. laudatus, est Joannes Sagorninus, qui sub Ducatu Dominici Flabanici, hoc est initio sæculi XI. floruit, & Venetorum res gestas commentario persequutus est usque ad Petri Urseoli II. Ducis exitum, hoc est ad annum Æræ Vulgaris MVIII. Vetustissimum hoc, & verè aureum Venetæ Historiæ monumentum, nondum typis editum, asservatur apud V. Cl. *Apostolum Zenum* in codice membranaceo in fol. seculo XIII. exarato. Sub finem codicis, post Historiam, in Notatione quadam, in qua Auctor aliqua de se ipso narrat, apparet Sagorninum fabrilem artem exercuisse. Familiam hanc Venetis accensendam esse constat ex Privilegio quodam Vitalis Michælis II. Venetorum Ducis, in Additamentis ad Dandulum pag. 290. E. cui Privilegio inter reliquos Venetos *Leonardus Sagorninus* subscriptus legitur. Eundem Sagorninum innuit Dandulus, quum pag. 227. B. *Codices antiquissimos Venetorum* memorat, quo loco satis prolixum ex eodem fragmentum ad verbum affert. Ex Sagornini codice hæc emendantur in Chronico Danduli duobus hisce locis. Pag. 218. C. *odiorum nequitias inficiabantur, lege inficiabantur*, ut sensus etiam postulat. Pag. 227. C. *Septimo quoque sui Ducatus anno, lege septimoque*, continua enim narratio est, neque factum ab antecedenti diversum. Pag. eadem E. pro *Mane Bertaldus*, Sagorninus legit *Illuc Bertaldus*, ut etiam habet Ambrosianus codex. Sequitur, *Episcopus Polensis eximius Episcopus*. Rectius apud Sagorninum *Polensis eximius Antistes*, absque ulla repetitione. Pag. 228. A. *Auserensem ad urbem*, Sagorninus *Absarensem*. Pag. eadem B. *ibi illi Regionis majores, lege illius*. Paulo post *eorum Civitatum, lege earum*. Pag. eadem D. *quæ dum irent, lege qui dum irent*. Pag. eadem E. *Hæc vero audientes Sclavorum Reges, periculum incurrere formidabant*. Rectius Sagorninus: *Hoc vero audientes, Domini sui, Sclavorum scilicet Regis, periculum incurrere formidabant*. Paulo post, & *sacramenta obsequia persolverunt; Sagorninus & sacramenta, & obsequium persolverunt*. Pag. 229. B. *Huic ad Spalatinam, quibus verbis nulta subest sententia, lege Hinc*. Pag. eadem D. *itinerantem Venetias, lege Veneticum*. Pag. eadem D. *Ciurzula Insula, Sagorninus Curzola Insula*. Pag. eadem E. *Lesina Insula, Sagorninus Ladestina*. Pag. 230. A. *non denegarent, lege non denegaret*. Sequitur: *montium tamen sublimitate ostentabatur, ex quibus vivis murorum mœnibus, turriumque ædificiis munitis inexpugnabilis ab omnibus putabatur*. Sagorninus habet: *è quibus (hoc est montibus) unus murorum mœnibus, turriumque ædificiis munitus, inexpugnabilis ab omnibus credebatur*. Pag. eadem B. *unde nullius munitionis ostia patibant*. Rectius Sagorninus *illius munitionis*. Pag. eadem C. *Ecclesiam receperat, Sagorninus reciprocavit*. Paulo post pro *Ragusiensis Episcopus*, Sagorninus legit *Ragusiensis Archiepiscopus*. Neque his duobus dumtaxat locis Sagornini rebus ditescit Dandulus, sed alibi etiam ex eodem fonte non pauca haurit, ut utrumque Scriptorem conferenti mihi animadvertere licuit, quamquam ejus nomen reticeat. Inter reliqua, notatu digna mihi videtur Gregorii II. Summi Pontificis Epistola ad Serenum Aquilejensem Patriarcham à Dandulo allata pag. 132 D., quæ

diximus, in qua hanc de se ipso mentionem facit: *Quadam die nos Joannes Sagornino Ferrarius, insimul cum cunctis meis parentibus in unum convenimus &c.* Adnotationem hanc nullo spatio interjecto, atque uno eodemque charactere, cum præcedenti Historia connectunt quidam Codices; neque stilus solœcismis, & barbarismis identidem scatens, ab Historiæ ditione valde abhorrere videtur. At quum Notatio illa à præcedenti narratione & re, & tempore profus disjungatur, neque Faber illè præcedentis operis Auctorem se esse declaret, ut ferè mos est sequiorum ætatum scriptorum, quum se ipsos nominant; omnem dubitationem amovere non possumus, quin alius, fortè à Sagornino Fabro diversus, verus sit illius Auctor. Tempus, & MSS. Codices, qui post-hac prodibunt, rem meliùs illustrabunt.

XIV. Quos Græcorum Codices innuat Dandulus pag. 258. C. non modò parum liquet, sed & totus locus ille subobscurus est. Ejus verba profero: *Hanc Translationem (S. Nicolai) Græcorum Codices comprobare videntur, negantes, Barenfes Cives Beatum Corpus abstulisse, sicut scribit Joannes Archidiaconus ejusdem Ecclesiæ, & reliqui, qui Translationi ab eo dicta crediderunt, cum etiam in re dubia, sicut ipse testatur, sibi pertinenti, ejus testimonium respuendum sit.* His ut lucem aliquam afferamus, notandum est, in memorata S. Nicolai Translatione à Joanne Archidiacone Barenfi conscripta, quam affert Surius ad diem IX. Maji, hæc legi §. III. *Quo audito (Barenfes mercatores) expansis carbassis, illico versus Antiochiam proras ratiùm direxerunt, paucisque diebus secundo cursu ad eam pervenerunt Civitatem. Ubi navem Venetorum inveniunt, de variis rebus, ut assolet, percentari cœperunt. Erant enim quidam ex nostris Venetorum cognati & amici, cum quibus de Corpore B. Nicolai mutuo confabulabantur. Veneti vero id, quod dudum animo conceperant, edere verbis nequaquam dubitaverunt. Nam & palos ferreos, & malleos præparatos se habere confessi sunt, & quod tentare deberent inter se jam consultasse, illis pandere non distulerunt. Quod cum nostri Barenfes audissent, ad hoc incipiendum & perficiendum majori etiam desiderio sunt accensi . . . . .*

Quapropter etiam maturaverunt negotium, cujus explendi causa iter susceperant, ut indeocius remearent. Ex his liquet, Venetos paratos fuisse ad audax facinus perpetrandum ante ipsos Barenfes. Porro Dandulus pag. 256 D. ista rem gestam narrat: A Rhodo autem transiunt (Veneti) ad Urbem Miram perveniunt. Ad quam, præmissa oratione, declinare Episcopus jubet. Fugientibus vero Clericis, quatuor tantum Ecclesiæ custodes retinuerunt. A quibus de B. Nicolai Corpore requirunt, qui se id ignorare temporis antiquitate simulant. Archam tamen fractam muro adhærentem (ostendunt) dicentes: Hic Barenfes partem reliquiarum tollentes, partem reliquerunt. Si vultis, eam tollite. Archam igitur perquirentes, nihil in ea præter aquam & oleum invenerunt. Refert deinde, unum ex Custodibus à Venetis vi adactum, locum tandem indicasse, in quo S. Nicolai Corpus quiescebat, quod simul cum S. Theodori Martyris, & alterius Nicolai, avunculi nempe Nicolai Magni, reliquiis invenerunt, hac Inscriptione Græcis litteris notatum: Hic requiescit Magnus Nicolaus terra, marique mirabilis, & gloriosus. Rursus audia-

Tom. XXV.

A mus Joannem Archidiaconum, Barenfium iter, S. Nicolai Corpus (ut ipsi quidem existimabant) secum deferentium, describentem §. X. *Inde recedentes, ait, cum multa remigum fatigatione ad loca Macri appulerunt. His enim tribus noctibus, geminisque diebus admodum illis adversante Borea navigarunt. Unde etiam quidam inter se colloquentes, fluctuantibus & turbatis animis dixerunt: Quid ita nobis infestus est hic ventus, nec quiescit? Forfitan aliud nobiscum vehimus, non illud, quod autumamus. Aut si revera Corpus S. Nicolai ferimus, fortassis non ei placuit id quod fecimus, atque ea causa male egimus, & ulterius illud ferre non valeamus. Ex iis autem vir quidam*

B *Eustasius nomine, nocte sequenti fertur vera somnii visione vidisse, immo hujusmodi passionem sensisse, hirundines ejus linguam mordicus apprehensam male tractantes atque cruentantes. Quis ille visione perterritus, & expergescens, de cubili surgens nequaquam facere voluit quod viderat, sed sociis omnibus, metu nec dum de pectore recedente indicavit, asserens, quod vere sint membra Sanctissimi Nicolai: nec dubitavit ulterius bene illi placuisse quod fecerant. Attamen illi de contrario vento perrexerunt inter se conqueri.* Ex qua narratione satis liquet, aliquando animo fluctuasse Barenfes ipsos circa S. Nicolai Reliquias, & dubitasse, num fortè à Myrensis decepti fuerint. Quapropter in re etiam apud ipsos Barenfes dubia, ait Dandulus, nullius roboris est Joannis Barenfis testimonium, qui judex in propria causa esse nequit, proindeque rectissime ad Græcorum Codices provocat Venetus Historiographus, quorum fide, utpote minime suspecta, tota hæc controversia rite dirimatur. Dolendum sane est, Græcum hunc fontem clariùs à Dandulo non indicari, neque enim satis dignoscitur quos hinc Codices laudet. Quod idem dictum volo de pagg. 227. B. & 263. B. in quibus pariter aliis de rebus agens Græcorum Codices memorat. Verùm quod ad Venetorum de S. Nicolai Corpore Traditionem spectat, non uno dumtaxat Danduli testimonio ea fulcitur.

C Extat enim Translationis à Venetis factæ Historia, à Baronio etiam laudata ad ann. MLXXXVII. §. XXI., quam Ferdinandus Ughellus ex Archivo Monachorum S. Nicolai ad Litus publici juris fecit Tom. V. Italiæ Sacræ pag. 1220. Anonymi quidem Auctoris est, sed certè antiqui, & ut videtur cœvi, atque ex ea excrispit Dandulus quidquid ea de re memoriæ commendavit. Ex eodem fonte sua pariter hausit Petrus Calo Danduli cœtaneus, qui in Vita S. Nicolai, quæ legitur Vol. signato num. 641. eandem Venetorum Translationem brevi stilo perstrinxit, ac Sigeberti sententiã recitatã, continuò subdit pag. 292. col. 4. *In multis autem antiquis libris reperi, quod anno Domini 1016 (lege 1096.) tempore Urbani Papæ, & Vitalis Michaelis Ducis Venetiarum inclyti, inspirati à Deo Gallici, & Veneti cruce signati, unanimiter ad Terram Sanctam recuperandam iter assumerunt, & quæ sequuntur. Præterea Fortunatus Ulmus in Historia Translationis Corporis S. Nicolai pag. 64., & post eum idem Ughellus Tom. eodem in Episcopis Patavinis, Joannis Patavini Episcopi Diploma proferunt anno MCLIII. exaratum, in quo mentio fit Sanctorum, quæ nuper in Ecclesia S. Nicolai ad Litus requiescunt, quos postea S. Nicolaum, & Socios in eodem Diplomate expressius vocat. Bartholomæus*

††

ganz

mæus insuper Veronensis ejusdem Cœnobii Abbas, qui circa annum MCCCCXL. claruit, & Chronicon scripsit à primordiis Cœnobii ad sua usque tempora, Auctor est, anno Æræ Vulgaris MCCLXXXII. Joanne Dandulo Venetiarum Duce, & Bartholomæo Quirino Castellano Episcopo perquisita fuisse, & inventa Corpora trium SS. Nicolai Magni, Nicolai Avunculi, & Theodori Martyris. Ex eo Chronico nunc deperdito, fragmenta quædam in suam Venetorum Ducum Historiam transtulit Marinus Sanutus, ex quo hæc hausimus. Ceterum nihil facilius, quam Barenfes mercatores, aut ipsos per se, aut à Templi Custodibus deceptos, unius Sancti Corporis loco aliud abstulisse: Refert enim Theophanes in Chronographia pag. 408. edition. Parisiensis MDCLV. Nicephori I. Constantinopolitani Imp. temporibus, Chumid ab Aarone Arabum Duce missum, Myrâ occupatâ, cum sacram S. Nicolai urnam confringere tentaret, & in viciniam ex errore vim & ictus inferret; exemplo immanis ventorum procella, marinorum fluctuum impetus, tonitruum fulgurumque promiscua tempestas adeo classem jactavit, ut pæneque naves conquassatæ submergerentur, ipseque Dei hostis Chumid Sancti virtutem expertus, vix ac præter spem eam potuerit effugere. Unde apparet, plures fuisse eodem loco Sanctorum Reliquias repositas, quo facillimus errandi dabatur locus, raptoribus præsertim Templi insciis, & rem præ timore festinanter agentibus. Illud quoque omittendum non est, minime videri integrum à Barenfibus alicujus Sancti Viri Corpus ex Oriente asportatum fuisse, quum unum dumtaxat S. Nicolai os nunc ostendant.

XV. Tria ex Baronio in Anhalibus loco laudato, & in Notis ad Martyrologium Rom. die IX. Maji Venetorum persuasioni opponi possunt. Primò, Scriptores omnes cœvos Translationem hanc Barim factam fuisse affirmare; quibus suffragantur Romanum Martyrologium, & Urbanus Papa in Litteris anno sequenti datis. II. Nec Dandulum, integerrimum Scriptorem, nec Sabellicum quicquam de ea Translatione habere ad an. MLXXXVII. III. Denique, Emmanuelem Imp. dum de S. Nicolao agit in Constit. Novella de Feriis, his titulis eundem exornare: *Nicolaus miraculis insignis, unguentorum fragrantia scatens*; ex quo efficitur, Corpus à Barenfibus ablatum, fuisse revera S. Nicolai, quum, ut Joannis Historia fert, & fateri videtur Dandulus ipse, Corpus illud oleo innatans ab iisdem repertum fuerit, Barii verò idem prodigium etiamnum perduret, siquidem ex eodem sacro Corpore, ut è perenni quodam charismatum fonte, quem admodum Baronius ait, *stillat liquor salubris*. Ad primum respondeo, immo jampridem respondit Dandulus, cœtancorum Scriptorum fidem inniti fide Joannis Archidiaconi, cujus tota narratio à Barenfium narratione pendet. Porro quum ii à Myrenfibus decepti fuerint, in errorem eos omnes pertraxere, qui fidem ipsi adhibuerunt; proindeque Scriptorum illorum auctoritas nullius roboris est, & in fumum ac nebulas solvitur. Neque Martyrologii Romani, & Urbani Papæ testimoniis quicquam evincitur, quum hac in re communem Barenfium opinionem & ii sequuti sint, cujus infirmitas tunc minimè apparebat, neque sane apparere poterat, nondum scilicet peracta vera Sancti illius Corporis Translatione. Ref-

A pondeo secundo, non omnibus omnino cœtaneis persuasum fuisse, S. Nicolai Corpus Barenfium operâ in Italiam ea tempestate translatum; immo integræ fuerunt in Italia ipsa nationes, quæ Myræ adhuc illud esse pro certo haberent. Refert enim Augustinus Justinianus in Annalibus Genuensibus, quum anno MXCVIII. Genuensium classis Myram divertisset, & S. Nicolai Templum intrassent, Reliquias nescio quas nacti, S. ipsius Nicolai Corpus se habere existimasse: *E credendo Genoefi (ait Justinianus) aver acquistato il Corpo di S. Nicolao, furono certificati dalli Calojeri, cioè Religiosi, che servivano quella Chiesa, che le sante Reliquie, quali avevano pigliato, erano quelle di S. Giovanni Batista, della qual cosa ebbero grandissimo piacere &c.* Ex quibus planè constat, Barenfium narrationem, quamquam tot testimoniis, tantaque celebritate & fama comprobata, fidem tamen nullam apud Genuenses obtinuisse, adeo ut S. Nicolai Corpus Myræ adhuc inquirerent. Respondeo ad secundum, nec Dandulum, nec Sabellicum quicquam habere de Translatione Corporis S. Nicolai Venetis ad ann. MLXXXVII., quia eo anno revera à Venetis non fuit peracta, sed anno sæculari MC., cui anno eam tribuit Sabellicus. Ad annum MXCVI. eandem refert Dandulus, scilicet ex malè intellecta Venetæ Translationis Historia, ut ab Ulmo adnotatum; quem errorem sequutus pariter est Petrus Calo. Utcumque ea res habeat (neque enim hæc persequi hujus est loci) illud dumtaxat monuerim, ex illius epochæ varietate, nullam, quod ad factum ipsum attinet, difficultatem oriri; quare ad facti fidem infirmandam perperam profus, & nullo fundamento à Baronio detorquetur. Ad tertium denique argumentum respondeo *μυροβλυτω* vocari Nicolaum ab Emmanuele Imp. in illa Constitutione, hoc est odorum balsamum exsudantem, quæ verba æquè Venetos ac Barenfes ferunt, quum ex Barenfibus reliquiis nulla, quod quidem sciam, odoris fragrantia percipiatur, licet, Baronio teste, *stillat liquor salubris*. Ceterum ex Archa à Venetis detecta, & Corpore ab iisdem ablato odoris suavitas tanta profuebat, ut vel eo indicio illud inquirendi ansam ab iisdem arreptam ipsorum Historiæ ferant. Hæc disputationis gratiâ dicta sunt, & ad Danduli locum, ceteroquin obscurum, aliquo modo illustrandum.

XVI. De hac Joannis Archidiaconi Historia à Surio edita, ita Pagius in Critica Baronii ad ann. MLXXXVII. §. VIII. *Liber ille peris, sed aliud ejus etiam summarium refert Surius Tom. VIII. ad diem IX. mensis Maji, excerptum ab Auctore Anonymo, qui longe post Ordericum vixit*. Quod quidem cur asseruerit vir doctissimus, nullus video. Interpolatam certè à Surio fuisse Historiam illam, negari non potest: quædam etiam sub finem, ubi de miraculis sermo fit, deesse verosimile est. At cujusmodi interpolatio ea fuerit, Surius ipse testatur; ad calcem enim Notam quandam apponit, fateturque ingenuè, se aliquot locis modice stilum mutasse, & quædam redundantia contraxisse. Perro aliud est, verba quædam barbarâ Latinis scilicet substitutis mutare, & quædam dumtaxat redundantia contrahere: aliud vero summam Historiæ alicujus conficere. Certè Historia à Surio edita hunc titulum præfert: *Translatio S. Nicolai Episcopi ex Myra Lycie Urbis ad Apulie Oppidum Barium*.

del Barum; scripta ab Joanne Archidiacono Barenfi, jubente Ursono Barenfi & Canusino Archiepiscopo, circa annum Domini MLXXXVIII. Sub finem exordii legitur: *Quod ego Joannes Barina Archidiaconus Ecclesie per iussionem Domini mei, & Patris Ursonis Barenfis & Canusina Archiepiscopi Ecclesie, qualiter sit actum, breviter & liquide scripsim quoque pandere non gravabor.* In contextu verò semper Auctor loquitur, tanquam de se, quæ ætate sua acciderit. Præterea in hac Historia à Surio edita, si miracula quædam excipias, reperiuntur omnia, quæ à variis Auctoribus, ut Sigeberto, Belvacensi, Orderico, Dandulo, aliisque in gemina Joannis Historia lecta fuisse apparet. Quare satis capere non possum, iterum dico, cur Pagius Compendium id esse voluerit ab Anonymo concinnatum, qui etiam multo post Ordericum Vitalem vixerit. Non leviter quoque alucinatus est Vir eruditissimus Jo. Albertus Fabricius, qui in Notis ad Trithemium de Scripturis Ecclesiasticis subdubitavit, num Joannes Ecclesie ejusdem Horit. (sic) Archidiaconus à Trithemio Cap. CCCCI. memoratus, sit Joannes Barenfis. Nam primùm libri omnes, quos scripsit Joannes à Trithemio laudatus, diversi sunt ab opusculis Joannis Barenfis. Deinde vero quum Trithemius Joannem suum inter annos MCLXX. & MCLXXXV. scripsisse ponat, integro post Joannem Barensem seculo eum floruisse manifestum est. De hoc postremo mentionem facit Barenfis alter, idest Nicephorus Monachus, qui pariter, ut Molanus, & Bollandus testantur, Historiam Translationis S. Nicolai litteris consignavit, nondum typis editam. Hæc illius verba sunt apud eundem Bollandum Tom. II. Feb. in Commentario Prævio ad Vitam S. Sabini §. III. num. XVII. *Interea ad Dominum Ursonem Archiepiscopum legatio dirigitur, qui tempore illo apud Canusinam, & Tranum Civitates morabatur, quarum Pontificatu una cum Barenfi Archiepiscopoungebatur; inde post biduum Joanne Archidiacono suo se comitante, Hierosolymam iturus. Audito itaque tantæ novitatis nuntio, renuntiavit continuo intentioni Hierosolymam progrediendi &c.* Igitur Nicephorus iste post Joannem Barensem, qui circa annum Æræ Vulgaris MLXXXVIII. scribebat, claruisse oportet; proindeque male ab erudito Viro Bernardino Tafurio ad annum MXXXV. multo ante ipsum Joannem, collocatur in Serie Chronologica Scriptorum Regni Neapolitani Tom. XXI. Collectionis Calogerianæ pag. 95. Quod perperam prorsus factum fuisse vel ex eo intelligere poterat Vir eruditus, quòd quum Translatio Corporis S. Nicolai anno MLXXXVII. secundùm Barenfes peracta sit, non potuit certè ejusdem Historiam ullus texere, qui dimidio integro sæculo, atque amplius, ante factum illud floruerit.

XVII. Sub *Magistri Historiarum* nomine pag. 271. C. à Dandulo laudati, intelligendus est Petrus cognomento Comestor, seu Manducator, Historiæ Scholasticæ Auctor notissimus, qui ab illius ævi Scriptoribus sæpius eo citulo decoratur.

XVIII. De *Mileto*, cujus *Chronica* laudat Dandulus pag. 273. C. agens de Donato Euroæ in Epiro Episcopo, qui Theodosii temporibus claruit, quædam affert Vossius de *Historiis Græcis* Lib. IV. Part. III. pag. 223. Tom. XXV.

A Eiusdem meminit Ricobaldus Ferrariensis, qui sub finem sæculi XIII. floruit in Præfatione ad suum Pomarium, edita à Cl. Muratorio Tom. IX. Scriptorum Rerum Italicarum, his verbis: *Si tandem quibus ex Pomariis ista delegerim, quæ consevi, percontaris, ajo ex Pomariis virorum præstantium Hieronymi, Prosperi, Miletii, Isidori, Eutropii, Paulli Diaconi, Rufini, Petri Trecensis, Paulli Orosii, & T. Livii Patavini, quorum celebre nomen habetur.* In eodem Pomario, cujus partem dumtaxat posteriorem post Jo. Georgium Eccardum Muratorius edidit, prior verò adhuc MS. in Bibliothecis latet, quo loco de Constantino Imp. agit, hæc leguntur: *Tradit Miletus in Catalogo suo Augustorum, quod hic ultimis vitæ diebus ab Eusebio, Episcopo Nicomediæ, Baptizatus, in Arianum dogma delapsus est.* Rursum ad annum Æræ Vulgaris CCCLXV. de Juliano verba faciens, narrat, postquam is Judæis concessisset, ut Templum Hierosolymitanum instaurarent, ignem è fundamentis erupisse, qui Judæos absumsit; nocte verò sequenti in vestibus omnium crucis signum apparuisse; addit ita scripsisse Miletum, & Rufinum. Ricobaldi Codicem MS., cum quo loca hæc contulimus, nobis ex Bibliotheca S. Francisci ad Vineam obtulit Vir eruditissimus, summæ humanitate præditus P. Joannes de Augustinis ejusdem Bibliothecæ Custos, quem iterum honoris causa nomino. Præterea Petrus Callo, de quo plura inferius, in Læctione de S. Petro ad Vincula hæc habet Volum. 644. pag. 2. col. 2. *Miletus verò, & Martinus in Chronicis suis sic dicunt: Ecce in specie Moysis Diabolus in Creta Judæis apparens, dum eos per mare pede sicco ad terram repromissionis se duce promittit perducere, innumeros enecat.* Postremò *Leander Albertus* in Descriptione Italiæ de Urbis Mantuæ exordiis agens pag. 392. A. edit. Venetæ anni MDLXVIII. eadem Mileti Chronica laudat his verbis: *Vero è, ch'io ritrovo nelle Chroniche di Mileto, che la fosse fatta dopo 530. anni, dacchè era nato Abramo.* Fortunatus Ulmus in historia clandestini adventus Venetias Alexandri III. Pontificis pag. 33. & seqq. Auctor est, Dandulum nostrum Mileti testimonio uti etiam quum de adventu illo agit ad annum MCLXXXVII. At semel, & iterum eum locum evolventi mihi, nullam sive in edito, sive in MSS. exemplaribus Mileti mentionem factam inveni, quare alucinatum prorsus fuisse existimaverim Auctorem illum; qui eo posito fundamento, non malè ceteroquin conjectabat, Miletum circa eadem tempora floruisse. Apud *Franciscum Sanfovium* in Descriptione Venetiarum hæc quidem memini me legisse pag. 231. A. primæ edit., in qua Auctor de hoc ipso adventu differit: *In diverse Croniche scritte a mio non solamente è trattata questa materia diffusamente, ma vi sono anco cose allegate da chi le scriffe, d'Autori che si vivevano allora, che poi col tempo si sono smarriti. Fra quali è la Cronica di Mileto, dove si narra distesamente la Istoria.* Ex quo suspicari licet, Dandulum cum Sanfovino ab Ulmo confusum fuisse, memoriæ scilicet lapsu. Ex his omnibus vix aliquid lucis Auctori huic illustrando allaturi eramus, nisi sæpius laudatus Clar. *Apostolus Zenus* ex suo illo amplissimo exquisitæ eruditionis penu quædam in hanc rem protulisset, nobisque, pro ea qua est humanitate, libentissimè communicasset. Is igitur Patavii in Bibliotheca

theca Canoniorum Lateranensium S. Joannis de Viridario MS. Codicem membranaceum in 4. reperit, seculo XIV. exaratum, quem sua manu descripsit, cujus titulus: *Breviarium Mileti in Chronicis*. Sub finem legitur: *Librum hunc Canonicis Regularibus Lateranensibus in Monasterio D. Joannis Baptiste de Viridario Padua agentibus, Vir venerabilis, ac devotus Christi Sacerdos, & tonarum artium cultor, græcè, latinè, hebraicè æque peritissimus D. Petrus Montagnana, optima fide, pietatis studio, proque salute adscripsit, atque donavit: quem quisque legens proficiat primum, deinde sit gratus. MCCCCLXXVIII.* Pagine una supra viginti dumtaxat liber ille constat, & Chronologiam continet ab Adamo usque ad annum Æræ Vulg. MCCXXIII., in qua nuda ferè Imperatorum, & Summorum Pontificum nomina referuntur, historicis quibusdam narratiunculis, sed brevioribus illis identidem interjectis. Porro Breviarium hoc innuere videtur Ricobaldus, quum de Constantino agens Mileti *Catalogum* laudat verbis superius à nobis recitatis, quamquam verba illa in hoc Breviario minime leguntur; ut ne leguntur quidem reliqua omnia, quæ sive idem Ricobaldus, sive Dandulus, sive Calo, sive denique Albertus ex Mileto proferunt. Ex quibus omnibus plura colligere licet. Et primo quidem, duo saltem à Mileto nostro historica opera elucubrata fuisse, prolixius unum, in quo non modò Imperatorum res gestas, sed sanctorum etiam in Ecclesia virorum memoriam, urbiumque origines attingeret: contractius aliud, quod scilicet prioris breviiarium quodammodo esset, in quo nudam dumtaxat annorum seriem exhiberet, Imperatorum, ac Summorum Pontificum nominibus appositis. Colligitur secundo, Auctorem hunc perperam profus, nullaque ratione à Vossio Græcis historicis accenseri, quum Latinum eum fuisse vel ex eo conjicere liceat, quod de Mantuæ originibus agit, & si Sanfovino fides, de adventu Venetias Alexandri III. Summi Pontificis. Tertio colligitur, turpius errasse *Petrum Scriverium*, existimantem apud eundem Vossium loco laudato, non *Miletum*, sed *Miletium*, vel potius *Meletium* legendum esse apud Ricobaldum, eumque esse Meletium, qui Antiochenus Episcopus fuit, & Juliani Imperatoris temporibus claruit; quum verosimillimum sit, Mileto à Ricobaldo laudatum usque ad annum MCCXXIII. Chronicon suum perduxisse, proindeque XIII. seculi Scriptorem esse. Quarto denique colligitur, solemnitus adhuc alucinatum fuisse *Felicem Contelorium*, qui in Narratione Concordiæ inter Alexandrum III. Pontificem, & Fridericum I. Imperatorem pag. 59. adversus Fortunatum Ulmum disputans, liberè pronunciat, Mileto à Ricobaldo memoratum, esse Melitonem Asianum, Sardansem Episcopum, qui anno Æræ Vulg. CLX. floruit, de quo S. Hieronymus Cap. XXIV. de Viris Illustribus. Si enim Contelorius inspexisset non solum dumtaxat Ricobaldi Præfationem, sed loca singula contulisset, in quibus Auctor ille Mileto (non Melitonem) laudat, profectò animadvertisset Auctorem, qui Constantini, & Juliani Imp. tempora scribendo attigit, multo post annum CLX. floruisse. *Philippus Labæus* in Bibliotheca Nova librorum MSS. pag. 192. Auctor est, asservari inter Codices Bibliothecæ Caroli de Montehal Archiepiscopi

A Tolofani *Libellum de Locis Sanctis*, cujus initium: *Miletus Servus Christi*, finis vero: *& letitia magna in Antiochia per quinque menses, & octo dies*. Continet idem Codex primò Chronicon Fr. Martini, secundo Chronicon Fr. Bernardi Guidonis Ord. Prædic., tertio Chronicon antiquum Uticense, seu Uzatense ex Archivis S. Theodorici Uzatenfis, ad marginem superiorum Chronicorum descriptum. Quarto denique laudatum *Libellum de Locis Sanctis*. Si Miletus in eo memoratus, operis illius Auctor sit, non inverisimile est, eum unum eundemque esse cum Mileto, de quo hætenus egimus. At diversus profectò est à Mileto nostro Miletus alter, cujus mentio Tom. II. MSS. Angl. pag. 241. num. 794. quo loco inter Codices MSS. Bibliothecæ Jacobæ num. 220. recensetur: *Mileti Sardicensis Episcopi Epistola de morte B. Virginis*. Melitonem ibidem legendum esse ex eo liquet, quod Melitoni Sardanfi Episcopo, de quo supra diximus, perperam tributus sit liber de *Transitu B. Virginis*, quem Gelasius Pontifex in suo Decreto inter apocrypha rejecit.

B XIX. *Petrus de Clugia* bis à Dandulo laudatus, hoc est pag. 273. C. sub *Festo S. Petri ad Vincula*, & pag. 301. D. in *Legendis suis*, & Petrus Calo, seu Callo, Clugiæ, hoc est Fossæ Clodiæ, vulgo *Chioggia*, & *Chioza*, ortus, Ordinis Prædicatorum, qui initio XIV. seculi floruit, & sub *Legendarum* nomine diffusissimum opus conscripsit, in quo Sanctorum Vitæ, & Lectiones plures de Tempore, & de Sanctis continentur. Immanis illa librorum strues, quæ sex amplissimis in fol. Tomis membranaceis constat, seculo XIV. exaratis, asservatur in Bibliotheca SS. Joannis & Pauli apud PP. Prædicatores, quorum evolendorum copiam humanissime mihi fecit eruditus Vir P. *Dominicus Berardellus*, ejusdem Bibliothecæ Custos. Prior locus à Dandulo laudatus habetur Volumine signato num. 644. pag. 2. col. 1. *Leander Albertus* postremis verbis, quibus cum Venetiarum, tum Italiæ universæ Descriptionem claudit, hujus Auctoris mentionem facit, ac maxima duo ejusdem Volumina Bononiæ reperiri ait in Bibliotheca S. Dominici, in quibus Sanctorum Vitæ continentur. Verùm aut compendium ea sint oportet sex à nobis supra memoratorum Voluminum, aut certe dimidiatum Auctoris opus. Nisi dixerimus Bononiensia Volumina nudas dumtaxat Sanctorum Vitas exhibere, detractis scilicet Sermonibus de Tempore, & de Sanctis, qui in Venetis leguntur. Calotiani operis ita meminit *Petrus de Natalibus* in Prologo Catalogi Sanctorum: *Novissimus omnium Fr. Petrus Calo Venetus Sanctorum multorum, quorum vitas, passiones, & nomina undecumque sumere valuit, grandi volumine, & diffuso opere dilatavit, quod ejus prolixitate nedum commendare memoriæ, sed nec intente legere quis poterit, nisi longævitate temporis, & assiduitate lectionis*. Qua de re ita reprehenditur à *Jacobo Echard* Tom. I. Scriptorum Ord. Prædic. pag. 511. *Petrus de Natalibus opus Calotii arguit ut fusus, & cui legendo vix hominis vita longior sufficiat. Sed in ejusmodi operibus non odiosa est Codicum moles, si adsit in Actis veritas, & delectus*. At primò Petrus de Natalibus non de Bononiensi opere, sed certè de Veneto intelligendus est, de quo ceteroquin notitiam nullam habuisse videtur Echard. Deinde ei legendo vix hominis.

minis vitam longiorem sufficere, minime afferit de Natalibus, sed integre percurri haud posse, nisi temporis diuturnitate, & assiduitate lectionis, quod verissimum est, neque reprehensione dignum videtur. Plura ejusdem Auctoris opera commemorant *Andreas Rovetta* in Bibliotheca Chronologica Prædicatorum Lombardiæ Cent. II. pag. 41. Verùm *Sermones de Tempore, & de Sanctis* nihil diversum esse videntur à *Legendarum* opere, saltem pro ut in Veneta Bibliotheca SS. Joannis & Pauli reperitur. Ejusdem *Chronica* ad an. MCLXXVI. laudantur in Indice Auctorum, & Monumentorum, quem Sanuti Historiæ præfixit *Clar. Muratorius* Tom. XXII. Scriptorum Rerum Italicarum. At opus hujusmodi à *Petro Calo* nunquam fuisse exaratum, pro certo habendum. Locus in illo Indice notatus est pag. 509. E., qui ita habet: *Poi capitò (Alexander III. Pontifex) nel Monastero della Carità. E come scrive Fra Pietro di Cbioggia, e molte Cronache lo confermano, ministrava gli officj de' Frati, come suoco.* *Chronica*, quæ Sanutus hic laudat, non unum idemque esse cum *Petro Fossocloidiensi*, sed quid omnino diversum, tam perspicuum est, quam quod maxime. *Somnia* veris, quam scripsisse dixerim, *Fortunatum Ulmum*, quum in Historia adventus Alexandri III. Pont. Venetias Cap. I. pag. 35. ait, hunc Petrum de Clugia à *Dandulo Petrum Damianum* appellari, additque: *Dove avviso, che la famiglia Damiana in Venezia fu delle antiche Nobili, acciò forse alcuno non confondesse questo con S. Pier Damiano di Ravenna.* Sive enim in edito, sive in MSS. *Danduli* Codicibus (ne illo quidem excepto, qui in Bibliotheca S. Georgii Majoris asseratur, & quo *Ulmum*, qui ejusdem Cœnobia alumnus fuit, usum fuisse verisimile est) nusquam *Petrus Damiani* legitur, sed *Petrus de Clugia* tum loco ab *Ulmo* laudato, qui est pag. 301. C. tum altero à nobis indicato, scilicet pag. 273. C. *Petrum Damianum* quendam, & quidem patriâ *Fossocloidiensem*, laudat *Sanfovinus* in Descriptione Venetiarum pag. 198. A. primæ editionis. At *Petrum* hunc (qui cetero qui mihi prorsus ignotus est) minime cum *Petro Legendarum* Scriptorum confundit *Sanfovinus*; ejus enim locum affert ex *Vita Sebastiani Ziani*, ex quo conjicitur, Venetorum Ducum res gestas litteris consignasse; quod de *Petro Legendarum* Scriptorum nusquam, quod sciam, legitur. At *Ulmum* memoriâ parum valuisse, pluraque simul confudisse, superius à nobis adnotatum fuit. Neque felicior est *Ulmus* in ætate definienda, qua *Petrus Calo* floruit. Is enim nulla ratione motus, eum circa annum Æræ Vulg. MCLXXVII. scripsisse conjicit, cum integro seculo post, eoque amplius, floruisse illum inter eruditos conveniat. Rem extra omnem dubitationis aleam ponit *Calo* ipse; qui in *Vita S. Thomæ Aquinatis* Volum. 642. pag. 68. col. 4. *Thomam non Fratrem*, sed *Sanctum* appellat, ex quo colligitur, eam vitam non fuisse conscriptam ante annum MCCCXXIII., quo scilicet *Thomas* in Sanctorum numerum relatus fuit. Rursum Volum. 647. pag. 352. col. 4. his verbis *S. Hermagoræ Martyris vitam* claudit: *Postea tempore procedente Corpora SS. Hermagoræ, & Fortunati translata dicuntur ad Civitatem Gradensem per Paulum Patriarcham Aquilejensem. Vide de hoc IV. Idus Septembris in Translatione illorum. Venerabilis etiam Vir*

- A *Dominicus Patriarcha Gradenfis* multas Sanctorum Reliquias invenit, ut mihi dixit MCCCXXX., inter quas putabat esse horum Corpora. Ex quibus manifestum fit, *Petrum* nostrum post dictum annum MCCCXXX. scripsisse, vel saltem opus suum (quod alioqui plurimum annorum labor est) postremis curis exornasse.
- XX. Per *Græcorum Historias* pag. 273. C. à *Dandulo* memoratas, vel *Sozomenus* intelligendus est, qui Lib. VII. Cap. XXVI. Historiæ Ecclesiasticæ quædam *Donati Euroæ* (malè apud *Dandulum Curia*) in *Epiro* Episcopi miracula refert, vel *Nicephorus Callistus*, qui eadem repetit in sua Historia Ecclesiastica Lib. XII. Cap. XLVII.
- B XXI. Desiderari in plerisque MSS. Codicibus *Fr. Jacobi de Urbe Episcopi Calaritanæ* mentionem, cujus *Epistolam* affert *Dandulus* pag. 304. C., nec non *Epistolam* ipsam, jam pridem ante me animadvertit *Felix Contelorus* in laudata Narratione Concordiæ inter *Alexandrum III. Pontificem*, & *Fridericum I. Imperatorem*, cujus hæc verba sunt pag. 34. Ut autem *Ulmus* ejusdem fabulæ incrementa probe norit, sciat in *Vaticana Bibliotheca* *Chronici Andreae Danduli Venetorum Ducis*, qui è vivis excessit anno MCCCLIV., quatuor exempla asservari, quorum duo antiquiora nullam *Capitenis Episcopi* (ita legebat *Ulmus*, alii *Capenei* legunt, ut *Sanutus*, alii *Calaritanæ*) aut historiæ ab eo exscriptæ mentionem habent: duo verò reliqua, quæ huc Venetiis transmissa sunt, post fabulosa quædam *Petri Clodiensis*, hujusmodi *Capitenis* fragmentum incertum præ se ferunt. Certe *Dandulus*, qui vivere desit quatuor annis, antequam *Capitenis* ad *Delphinum* scriberet, nisi divinatione aliqua futuri, ejus *Epistolam*, & *narrationis* fragmentum sua *Historiæ* intexere non potuit. Intertextum est igitur ab alio, qui anilibus nugis à *Danduli* auctoritate fidem quærebat. Rectè hæc *Contelorus*. Quibus addimus nos, in MS. Codice Bibliothecæ *D. Marci*, qui reliquos, hæcenus à nobis visos, ætate superat, nullam *Calaritanæ*, seu *Capitenis* Episcopi mentionem fieri, nullam itidem *Epistolæ* *Joanni Delphino* ab eo scriptæ; quare ex edito *Danduli* Chronico delenda omnino verba hæc, quæ laudata pag. 304. B. & C. leguntur: *de hujus itaque Papæ (Alexandri III.) adventu Venetias habentur litteræ missæ Domino Jo. Delphino Duci Venetiarum per Vicarium Urbis, quarum tenor, & copia ad clariorem evidentiam veritatis, hic inseritur.* Delenda pariter *Epistola* ipsa, quæ statim subsequitur. Hunc ego errorem indertum judico, quod quum studiosus aliquis monumentum illud margini opposuerit, postmodum ab imperito amanuense, tempora minime distinguente, in textum intrusum fuerit.
- C De eo laudatus *Contelorus*, excussa diligenter narratione, quæ ex libro *De Historiis sacre Legis, & Antiquitatibus in particula de memorabilibus Alexandri Papæ III.* in eo affertur, ostensoque quàm multa veritati parum consona contineat, hoc tandem judicium fert pag. 36. *Hæc ut minimum suspicionem pariunt, eam narrationem in eadem officina cusam esse, ex qua Obo in lucem editus est; nempe fictam prorsus, & commentitiam esse.*
- D XXII. Quam Historiam indicet *Dandulus*, quum pag. 322. D. de *Alexio puer*, *Francorum*, & *Venetorum* armis in *Constantinopolitana* Imperium restituito agens, ait: *Franca-*
- TAM

rum tamen *Historia narrat*, ducenta millia marcharum data communiter Francis, & Venetis, diu multumque à me quaesitum. Tandem inveni esse Chronicon, quod vulgo *Simonis Comitis Montis-fortis* nomine designatur. Auctore, ut quidam putant, Petro Lodovenfis Ecclesiae Episcopo, qui circa annum Aerae Vulg. MCCCX. floruit, insertum Tom. V. *Scriptorum Historiae Francorum* Francisci Duchesnii; ibi enim pag. 796. B. & C. haec leguntur: *His peractis, ad solutionem promissarum proficit Imperator & promissa rebus accumulatis, victualia pro servitio Domini profutura nobis praebet in annum. Ducenta marcharum millia nobis solvere pergit & Venetis, sumptibus suis solum (lege stolium, id est classem) prolongat in annum, seque juramento astringit, quod erigere nobis debeat regale vexillum, & in passagio Martii &c.* Hoc ipsum confirmat Rigordus in libro de gestis Philippi Augusti Francorum Regis apud eundem Duchesnium. Tom. eodem, ait enim pag. 46. B. *Adepro puer Imperio, Francos sine mora à debitis Veneticorum liberat, (ea erant triginta tria millia marcharum argenti) pretium vero navium integerrime solvit. Exercitui Francorum de Fisco Imperiali liberaliter victualia ministravit. Dux Veneticorum cum suis Venetianis juraverunt Francis, se exhibituros navigium, & stolium servaturos, promittentes si Francis Deus benefecerit, quod & ipsi indubitanter sperabant, nunquam ab ipsis recessuros, nisi ad plenum confusis & subjugatis hostibus Jesu Christi. Ad quam ipsi promissionem Imperiali munificentia sunt inducti, quibus centum millia marcharum argenti exsolvit pro obsequiis Francis haecenus exhibitis, & postmodum exhibendis.* At Gaudfridus de Villa Harduini, qui expeditioni illi, ut diximus, interfuit, §. XLVI. sui Commentarii rem aliter narrat: Auctor enim est, promissa quidem fuisse ab Alexio deus cent milia argenti foederatis Principibus: at quod ad pecuniae solutionem spectat §. CX. ejusdem operis, partem dumtaxat illius, eamque exiguam, numeratam ab eo fuisse dicit, minimè verò integram ducentarum millium marcharum summam.

XXIII. *Gaufridus de Podio in Chronicis*, ejus auctoritate utitur Dandulus pag. 359. D. est *Guillelmus de Podio Laurentii*, Gallicè *Du Paris Laurent*, qui Chronicon scripsit super *Historia negotii Francorum adversus Albigenes* editum primo à Guillelmo Catello, deinde à laudato Duchesnio Tom. V. *Scriptor. Historiae Francorum*, de quo videndus Oudin in Commentario de *Scriptoribus Ecclesiasticis*. Locus à Dandulo laudatus, est apud Duchesnium Cap. XLIX. pag. 702. B.

XXIV. Restat *Historiographus gestorum Ezelini*, cujus verba recitat Dandulus pag. 368. B. Is non est *Gerardus Maurisius*, neque *Antonius Godi*, neque *Nicolaus Smeregus* Vicetini, neque *Rolandinus Patavinus*, qui omnes Ezelini de Romano res gestas Commentariis persecuti sunt: sed est *Scriptor anonymus*, qui *Monachi Patavini* nomine vocari solet. In hujus Chronico de *rebus gestis in Lombardia praecipue, & Marchia Tarvisina*, quod post *Christianum Ursifsum*, & *Felicem Osum* edidit *Clar. Muratorius* Tom. VIII. *Scriptor. Rerum Italicarum*, verba à Dandulo laudata leguntur Lib. II. Cap. XXII. quamquam ab eo paullulum interpolata. Monachum hunc ad verbum transcribit Dandulus ab initio Paragraphi

XVIII. ; usque ad verba illa: *Pontem quoque Abdua &c.*, quare quæ subsequuntur usque ad finem Paragraphi, Danduli ipsius verba sunt, non autem *Monachi Patavini*, proindeque in edito Danduli Chronico perperam notantur, perinde ac si alterius Auctoris verba essent.

XXV. Haecenus de *Scriptoribus à clarissimo Venetæ Historiæ parente nominatim laudatis* egimus. Nunc aliquid etiam dicendum de fontibus iis, ex quibus quidem plura ille hausit, sed tamen nomina non indicavit. Horum unus est *Joannes Sagorninus*, ex quo, ut superius monuimus, plura in suum Chronicon transtulit, suppresso Auctoris nomine. Præterea ex Tom. IX. Art. XII. pag. 396. *Ephemeridis Litterarum Italiæ* colligitur, fuisse olim Venetiis in Bibliotheca V. Cl. Bernardi Trivisani *Patricii Veneti Codicem antiquum*, in quo Decreta quamplurima, Constitutiones, Privilegia, aliaque vetera hujusmodi monumenta reperiebantur, qui Codex ex privata Trivisanorum Bibliotheca in interius Reipublicæ Archivum postea translatus fuit. Hujus Codicis mentionem facit, eoque non uno in loco utitur etiam Cl. *Guido Grandius* in *Vita S. Petri Urseoli*. Porro in eodem Codice pleraque Diplomata continentur, quæ à Dandulo vel indicantur dumtaxat, vel etiam afferuntur. Horum unum est *Privilegium renovationis de bonis Ducatus, Cleri, & Populi Veneticorum in Regno Italico situatis, pacifice possidendis*, de quo Dandulus pag. 208. D., quod legitur pag. 77. num. 44. hujus Codicis. Alter est *Fœdus perpetuum inter Venetos, & subditos Italici Regni Osbonis Imperatoris*, cujus mentio fit apud Dandulum pag. 209. B., legitur verò in hoc Codice pag. 79. num. 45. Rebus his peragendis Oratores Imperatori à Venetis missos fuisse legitur in edito Danduli Chronico *Joannem Contareno, & Joannem Deneum Diaconum*, qui postea in eodem Chronico vocatur; *Joannes Venericus Diaconus*. Contra in MS. Danduli exemplari, quo utebatur *Ephemeridis Auctor*, hoc est Cl. *Apostolus Zenus*, Joannes ille ambobus locis vocatur *Joannes Dentus*; quæ lectionis discrepantia Trivisani Codicis auxilio facillimè tolli potest. Idem Dandulus pag. 210. C. à Venetis statutum fuisse tradit, *ne quis subditus, vel fidelis Venetus audeat, vel praesumat mittere, vel deferre ad terras, seu loca Saracenorum arma, ferrum, lignamina, vel alia, cum quibus possint impugnare Christianos*. Hujus Decreti exemplar legitur pag. 81. num. 46. memorati Codicis, ex quo integrum illud edidit eruditus Presbyter *Nicolaus Coletus* Tom. V. *Italiæ Sacrae Ferdinandi Ughelli* pag. 1213. A. editionis Venetæ. In eodem Codice pag. 85. reperitur *Quietatio Dominae Waldradae olim Ducissa, Consortis Petri Candiani IV. Ducis, D. Petro Urseolo Duci, & successoribus*; cujus meminit Dandulus pag. 212. E. Hoc quoque Diplomata publici juris fecit laudatus *Guido Grandius* in *Notis* in Cap. VII. *Vitæ S. Petri Urseoli* pag. 37. Idem Codex pag. 95. num. 60. exhibet *Fœdus inter Venetas, & Sicardum Comitem, ac Populum Justinopolitanæ Urbis*, cujus Diplomatis partem aliquam ad verbum affert Dandulus pag. 213. B. De hoc fœdere, & anno, quo initum fuit, agit eruditissimus Juvenis, penitiorisque antiquitatis sollertissimus perscrutator *Comes Jo. Raynaldus Carli* in *Dissertatione de Antiquitatibus Justinopolis* Tom.

Tom. XXVIII. Collectionis Calogerianæ pag. 306. , ex qua item novimus, in eodem Trivisano Codice reperiri foedus aliud isto antiquius, inter Petrum Candianum II. Ducem, & Justinopolitanos, cujus foederis mentionem facit Dandulus pag. 202. A. & B.

XXVI. Sed nemo plura ex Trivisano Codice in lucem protulit jam laudato Nicolao Coletto, qui illius ope Ughelli Tomum V. Italiz Sacræ non mediocriter auxit. Quum omnia sermè ab eo exhibita monumenta ad illustranda, corrigendave Danduliani Chronici loca pleraque optimè faciant, operæ pretium duxi illorum hinc indicem oculis subicere, indicatis paginis, in quibus leguntur, quibus è regione respondeant loca Danduliani Chronici, ad quæ illustranda adhiberi illa possunt.

Ughellus edit. Venet.	Dandulus.
Pag. 38.	Pag. 178. B.
41.	188. B.
43.	204. A.
55.	—
177.	—
179.	—
229.	202. B.
478.	284. C.
507.	—
1088.	134. A.
1089.	134. B.
1091.	144. A.
1097.	155. C.
1101.	152. A.
1103.	169. B.
1104.	170. B.
	173. D.
1106.	178. D. E.
	180. A. B.
1108.	181. A.
	204. A.
1110.	237. E.
	238 A.B.C.D.
1113.	242. C. D.
1210.	206. D. E.
1213.	210. C.

Eruditus editor de monumento pag. 1097. à se allato loquens, notat pag. 1101. A. incomperum esse, quo anno celebratus fuerit totius Histriæ conventus ille, de quo in eo agitur: at ex Dandulo fit manifestum, coactum illum fuisse anno DCCCIII. , vel proximè sequenti. Idem editor pag. 1243. Decretum evulgavit Petri Polani Ducis, & Jo. Polani Episcopi Castellani circa solemnem supplicationem, quæ *delle Marie* dicebatur; cujus Decreti summam affert Dandulus pag. 280. B. C. D. atque ex eo Maninus Sanutus in Vitis Ducum Venetorum pag. 496. A.

XXVII. Ante Coletum Ughellus ipse in eodem Tom. V. Italiz Sacræ quædam sparsim inseruerat, ad quæ tanquam ad fontes Danduli Chronicon revocari possit. Ea hinc eodem quo superiora ordine recensero, indicatis Danduli locis, quibus respondent.

Ughellus edit. Venet.	Dandulus.
Pag. 49.	Pag. 238. C.
1120.	278. B. C.
1123. }	285. Nota(b)
1124. }	
1131. B. C.	310. C.
1220.	265. C. D. & f.
1249.	242. E.
1344.	262. B.

Paragraphus pag. 285. notatus, respondens Ughellianis paginis 1123. & 1124. , qui in edito Danduli Chronico ex Ambrosiano Codice additus fuit ad calcem paginæ, in quibusdam exemplaribus prorsus omittitur: at perperam id factum fuisse, & textui inferendum esse liquet ex §. XVI. Cap. subsequenti, in quo de subjectione Jadertini Archiepiscopatus Patriarchæ Gradenfii Dandulus se fuisse loquutum innuere videtur. Præterea idem Ughellus ad illustrandas Gradenfium Patriarcharum res gestas vetusto quodam Anonymi Auctoris Chronico utitur, quod, ut ipse ait Tom. V. pag. 1082. C. *Manuscriptum in hadino Codice per vetusto asservatur in refertissima, ceterarumque Romana Urbis nobilissima Bibliotheca Francisci Cardinalis Barberini num. 247.* Ex hoc Chronico petita fortè sunt quæ de Primogenio Gradenfii Patriarcha refert Dandulus pag. 114. A. B. , ex quo pariter transcripta esse videntur, quæ idem Auctor habet pag. 113. A. de Fortunato ejusdem Ecclesiæ Patriarcha. Ughellus Chronicon hoc laudat pagg. 1082. 1084. bis 1085. 1086. 1089.

XXVIII. Atque hæc dicta sunt de Danduliani operis fontibus obscurioribus, minusque obviis, qui ab Auctore ipso minimè deteguntur. Plura ille hinc inde, Scriptorum illius ætatis more, variis Auctoribus clam surripit, ut *Paullo Diacono*, ex quo, ejus nomine suppresso, pæne ad verbum in suum Chronicon transfert pag. 104. A. B. C. quæ is refert de Severo Patriarcha Gradenfii in Lib. III. Cap. XXVI. de Gestis Langobardorum, & in Appendice ad Eutropium Lib. XVIII. , itemque aliis alia eodem modo: sed hæc singillatim persequi infiniti operis est, & majore indiget otio. Pauca hæc dumtaxat delibavimus, cum ut tibi, Rosmine suavissime, rem pergratam faceremus, tum ut Venetæ Historiæ studioso alicui, qui aliquando novam Danduliani Chronici editionem, ad vetustissimos MSS. Codices exactam (quod magnopere optandum) procuraturus sit, operam nostram, qualiscumque ea est, exhiberemus, viamque veluti sterneremus, qua innumera præstantissimi Scriptoris loca partim corrupta, partim confusa, tutò emendari, atque illustrari queant. Tu interim vale, & me ama; communisque amicos Pedronium, Baronium, Segalam, & reliquos meis verbis saluta.

Venetiis pridie Kal. Aug. MDCCXLIII.

1. Introduction	1
2. Theoretical Framework	15
3. Methodology	30
4. Data Collection	45
5. Results	60
6. Discussion	75
7. Conclusion	90
8. References	105
9. Appendix	120
10. Bibliography	135

CATALOGUS
SCRIPTORUM OMNIUM,
A T Q U E
OPUSCULORUM;
U T I J A C E N T
IN UNOQUOQUE VOLUMINE
H U J U S O P E R I S.

Tom. XXV.

CATALOGUE

MUSEUM

OF THE

BRITISH MUSEUM

NATURAL HISTORY

IN THE ROYAL VICTORIA AND ALBERT MUSEUM

AND THE MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY

E L E N C H U S T O M I P R I M I .

PALATINI SOCII de Tabula Geographica ad Lectorem .

HISTORIA MISCELLA ab incerto Auctore confarcinata, complectens *Eutropii* Historiam Romanam, quam *Paulus Diaconus* rogatu *Adelbergæ* Beneventanæ Ducis, à *Valentiniani* Imperio, usque ad tempora *Iustiniani*, deduxit, & *Landulphus Sagax*, seu quisquam alius continuavit usque ad annum Christi *DCCCVI*. nunc primum exacta, & castigata ad MSS. Codices *Ambrosianæ* Bibliothecæ; additis Notis, & variis Lectionibus *Henrici Canisii*. pag. 1

LANDULPHI SAGACIS supramemorati Additamentum ad Historiam Miscellam ex MS. Bibliothecæ *Ambrosianæ* nunc primum editum. pag. 179

JORDANIS, seu **JORNANDIS** Historia de Getarum, sive Gothorum origine, & rebus gestis à *P. Joanne Garetio* Monacho Ordinis *S. Benedicti*, è Congregatione *S. Mauri* edita, & Notis illustrata. Nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis MS. Bibliothecæ *Ambrosianæ* accuratissimè collata, atque emendata curâ & studio *Josephi Antonii Saxii* ejusdem Bibliothecæ Præfecti. pag. 187

EJUSDEM de Regnorum, & temporum successione juxta exemplar editum ex Museo *Nicolai Blankardi*. pag. 222

PROCOPII CÆSARIENSIS Historiarum sui temporis de Bello Gothico Libri IV. ex interpretatione *Claudii Maltreti* Societatis *Jesu* Historiæ *Byzantinæ* insertâ. Accessit in hac editione *Ugonis Grotii* Explicatio nominum, & verborum Gothicorum, *Vandalicorum*, & *Langobardicorum*. pag. 243

EXCERPTA ex **AGATHIÆ** Historia, *Ugone Grotio* Interprete. pag. 379

PAULI WARNEFRIDI Langobardi, Diaconi Forojulienfis, de Gestis Langobardorum Libri VI. ad MSS. & veterum Codicum fidem editi à *Friderico Lindenbrogio* *Belga*. Quibus in hac editione additæ sunt variæ Lectiones pervetusti Codicis *Ambrosiani*, & alterius *Modoëtiensis*, necnon Annotationes *Horatii Blanci* *Romani*. pag. 395

ELENCHUS TOMI I. PARTIS SECUNDÆ.

LEGES LANGOBARDICÆ secundùm ordinem, quo singulæ prodierunt, digestæ, & ad Codices *MStos Mutinenses*, & *Ambrosianæ* Bibliothecæ diligenter exactæ, ac emendatæ. Accedunt nunc primigeniæ ad easdem Præfationes, tum aliquot Leges, & Formulæ veteres non antea editæ, unâ cum variis Lectionibus, & Notis *Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 1

FRAGMENTUM Langobardicæ Historiæ, *Paulo Diacono* attributum, jam pridem editum à *Marquardo Frebero* in corpore *Francicæ* Historiæ. pag. 181

OPUSCULUM de Fundatione celeberrimi Monasterii *Nonantulani* in agro *Mutinenfi* sub novissimis Regibus Langobardis, Auctore *Monacho Nonantulano*, proximæ (ut videtur) ætatis, unâ cum Notis *Clariss. Viri Joannis Mabillonii*, ex Actis Sanctorum *Sancti Benedicti* *Seculo IV*. pag. 185

OPUSCULUM de situ Civitatis *Mediolani*, unâ cum Vitis priorum *Archiepiscoporum Mediolanensium*, Auctore *Anonymo*, qui *Seculo Christi IX*. aut saltem *X*. floruisse videtur, nunc primum ex *MSto Codice* Bibliothecæ *Ambrosianæ* in lucem prodit. pag. 197

ORDO

4
ORDO ANTIQVVS Episcoporum Suffraganeorum Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ,
& Catalogus Archiepiscoporum Mediolanensium a Sancto Barnaba ad annum
usque MCCLI. nunc primùm ex MSto Codice Capituli Metropolitanæ Medio-
lanensis in lucem prodeunt. pag. 228

EXCERPTA HISTORICA ex vetustissimo Kalendariò Membranaceo MSto Am-
brofianæ Bibliothecæ nunc primùm luci reddita. pag. 233

HISTORIÆ SARACENICO-SICULÆ varia Monumenta, collectore *Joanne Ba-
pista Caruso*, nempe:

CHRONICON Saraceno-Siculum Cantabrigense. pag. 242

EXCERPTA ex Chronologia Universali Ismaëlis Alemujadad, Abulphedâ,
Regis Amani, ex Arabico Codice MSto Bibliothecæ S. Laurentii Escu-
rialis. pag. 249

CONTINUATIO Historiæ Saracenorum in Sicilia, excerpta ab Historia,
cui titulus *Asmodferi*, Auctore Alkadî Sciohabadin filio Abiddami Ama-
nienti ex eadem Bibliotheca. pag. 251

THEODOSII MONACHI Epistola de Syracusanæ Urbis expugnatione, cum
Animadversionibus *P. Octavii Cajetani Soc. Jesu*. pag. 255

MARTYRIUM S. PROCOPII Episcopi Tauromenitani, Scriptore *Joanne
Diacono Neapolitano*, cum Animadversionibus ejusdem *P. Octavii Cajetani
Soc. Jesu*. pag. 267

EPISTOLA F. CONRADI Dominicani ad B. Episcopum Cathanensem, sive
brevis Chronica ab anno MXXVII. ad MCCLXXXIII. primùm impressa
à *Joanne Baptista de Grossis* in Cathana Sacra. pag. 275

EXCERPTA ex Chronologia Arabica Hazi Aliphè Mustafâ. pag. 281

CHRONICON Episcoporum Sanctæ Neapolitanæ Ecclesiæ ab eorum exordio us-
que ad annum reparatæ Salutis DCCCLXXII. Auctore *Joanne Diacono* Eccle-
siæ Sancti Januarii Neapoli sitæ, qui eo tempore floruit, nunc primùm pro-
dit ex MSto Codice Bibliothecæ VATICANÆ. Accedunt breves Notæ *Ludo-
vici Antonii Muratorii*. pag. 285

CHRONICON VULTURNENSE, sive Chronicon Antiquum Monasterii Sancti
Vincentii de Vulturno, Ordinis S. Benedicti, nullius Diocesis, in Provincia
Capuana, Auctore *Joanne* ejusdem Cœnobii Monacho ab anno circiter DCCIII.
ad MLXXI. nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ *Eminentissimi
Cardinalis FRANCISCI BARBERINI*, cum Notulis, & Castigationibus *Ludo-
vici Antonii Muratorii*. pag. 319

SPICILEGIUM Ravennatis Historiæ, sive Monumenta Historica ad Ecclesiam, &
Urbem Ravennatem spectantia, nunc primùm edita ex MSto Codice Biblio-
thecæ Estensis, cum altero MS. Ravennate collata, adjectis aliquot Animad-
versionibus *Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 525

BLENS

5

ELENCHUS TOMI SECUNDI.

AGNELLI, qui & Andreas, Abbat̄is Sanctæ Mariæ ad Blachernas, & Sancti Bartholomæi Ravennatis, Liber Pontificalis, five Vitæ Pontificum Ravennatum, quas D. *Benedictus Baschinus* Abbas Sanctæ Mariæ de la Croma, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis, ex Bibliotheca Estensi eruit, Dissertationibus, & Observationibus, necnon Appendice Monumentorum illustravit, & auxit. Omnia in præsentī editione cum MS. Codice Estensi rursus collata, emendatiora, & aucta, operâ & studio *Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 1

BULLA PASCHALIS Papæ I. ad Petronacium Ravennæ Archiepiscopum à *Palatinis Sociis* ex MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ edita, Animadversionibus, & Notis illustrata, ad emendandum Exemplar editum à *Rubeo*, & *Ughello*. pag. 220 (I)

HISTORIA PRINCIPUM LANGOBARDORUM, quæ continet antiqua aliquot Opuscula de rebus Langobardorum Beneventanæ olim Provinciæ, quæ modò Regnum ferè est Neapolitanum. *Camillus Peregrinus* Alex. fil. Campanus recensuit, atque carptim illustravit. pag. 221
Alteram partem Operis Camilli Peregrini, ut temporum ordinem servaremus, ad Tomum V. remittimus, ubi quatuor Chronologis Caraccioli conjuncta fuit.

EPITOME CHRONICORUM CASINENSIVM, Auctore, ut fertur, *Anastasio Bibliotecario*, nunc primùm edita è MSS. Codicibus. pag. 345

ANONYMI Carmen Panegyricum de laudibus Berengarii Aug. primùm ab *Hadriano Valesio* Christianissimi Regis Galliæ Historiographo, nuper verò a *Guilielmo Godefrido Leibnitio* editum, ac Notis illustratum. pag. 371

SYNODUS TICINENSIS ab Episcopis, Regniq̄ue Proceribus celebrata, pro electione, seu confirmatione Widonis in Regem Italiæ, ex Archivo Monasterii Bobiensis Sancti Columbani à *Palatinis Sociis* nunc primùm edita, atque illustrata. pag. 416

LIUTPRANDI primùm Diaconi Ticinensis, demum Episcopi Cremonensis Historia, ejusque Legatio ad Nicephorum Phocam Imperat. cum Notis *Henrici Canisii*. pag. 417

LUDOVICI ANTONII MURATORII Emendationes nonnullæ ad Liutprandi Historiam adhibendæ. pag. 476

ANNALES REGUM FRANCORUM a tempore, quo Carolo Martello defuncto, Carolomannus, & Pippinus fratres Regnum adepti sunt, usque ad annum DCCCLXXXII. ex Codice vetustissimo Monasterii S. Bertini, quorum Exemplar curâ Rev. P. *Heriberti Rosweidi* Soc. Jesu descriptum est, & à *Johanne Bollandō* ejusdem Soc. Antuerpiâ transmissum. Accessit Appendix alterius Scriptoris ab anno DCCCLXXXIII. usque ad annum DCCCC. quam post *Annales Fuldenses* ex *Marquardo Frebero* edidit *Andreas Du-Chesne* Tomo II. Historiæ Francorum. pag. 490

ELENCHUS TOMI II. PARTIS II.

- E**RMOLDI NIGELLI *Abbatis*, ut videtur, *Anianensis*, & Auctoris Synchroni, de rebus gestis *Ludovici Pii Augusti* ab anno DCCLXXXI. usque ad annum DCCCXXVI. Carmen Elegiacum, nunc primum prodit ex vetustissimo Codice *Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ*. Accedunt Notæ *Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 1
- ANNALES LAMBECIANI**, hoc est, *Annales Francorum*, ex MSSis Codicibus *Augustissimæ Cæsareæ Bibliothecæ* per Virum Clarissimum *Petrum Lambecium* olim excerpti, atque evulgati, necnon Animadversionibus illustrati; nunc autem in commune *Italicæ Historiæ* commodum recusi cum Additamentis, & unâ cum Crisi in eosdem *Annales Præstantissimi Viri Johannis Benedicti Gentilotti* olim *Cæsareæ Bibliothecæ Præfecti*. pag. 83
- SUPPLEMENTUM**, sive FRAGMENTUM *Concilii Romani* habiti Anno Christi DCCCLXIII. nunc primum luci redditur ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 123
- ORATIO Anonymi** cujusdam *Episcopi* habita in Concilio Romano Anno DCCCLXIV. nunc primum in lucem effertur ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 131
- ACTA Concilii Ticinensis** Anni DCCCLXXVI. habiti pro electione *Caroli Calvi* in Regem *Italiæ* auctiora nunc prodeunt ex MSto Codice *Ambrosianæ Bibliothecæ* unâ cum Animadversionibus Clarissimi Viri *Josephi Antonii Saxii* eidem *Bibliothecæ Præfecti*. pag. 143
- ANONYMI SALERNITANI Paralipomena**, hoc est reliqua pars *Historiæ* ab eo conscriptæ nondum edita, ab anno circiter DCCLX. usque ad annum circiter DCCCCLX. nunc primum prodit ex MSto Codice *P. Eustachii Caraccioli Clerici Regularis*; accedunt Notæ *Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 159
- CHRONICON FARFENSE**, sive *Historia Monasterii Farfensis* ab ejus origine, hoc est ab anno circiter DCLXXXI. usque ad annum MCIV. deducta, Auctore *Gregorio Monacho*, & Chartophylace ejusdem Cœnobii, nunc primum ex MSto Codice *Caracciolano* descripta, & juris publici facta; accedunt brevès Notæ *Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 287
- OPUSCULA** tria nondum edita, nempe: *Carmen vetustissimum de laudibus Mediolani*; *Rhythmus in obitum Caroli Magni Augusti*; & *Mutinensis Urbis descriptio*, sive *Additamentum ad vitam Sancti Geminiani Episcopi Mutinensis*, Auctoribus Anonymis ex MSSis Codicibus *Veronensibus*. pag. 683
- CHRONICI Monasterii Novaliciensis** Fragmenta, quæ supersunt, Auctore *Monacho Anonymo* scribente circiter Annum *Christianæ Æræ* MLX. partim antea a *Du-Chesnio* Viro Clarissimo edita, partim nunc primum ex MSto Codice *Malaspi-neo* addita, cum quibusdam *Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii*. pag. 695
- CHRONICON Casauriense**, sive *Historia Monasterii Casauriensis* Ordinis Sancti Benedicti, a *Ludovico II. Imperatore* anno Domini DCCCLXVI. conditi, Auctore *Johanne Berardi* ejusdem Cœnobii *Monacho*, ab ejus origine usque ad annum MCLXXXII., quo Scriptor florebat, deducta, atque antea partim a *Du-Chesnio*, & *Ughellio*, partim a *Dacherio* edita; nunc autem in unum collecta & ordinata, atque insigni mole *Chartarum* nondum editarum e *Christianissimi Regis* *Bibliotheca* depromptarum locupletata. pag. 767
- KALENDARIA** duo pervetusta nunc primum prodeunt ex MSSis Codicibus, alterum *Bibliothecæ Ambrosianæ*, alterum apud *J. C. Camillum Sitonum* *Mediolanensem*. pag. 1021

VITA

VITA Sancti Athanasii Episcopi Neapolitani a Johanne Diacono, & Petro Subdiacono Neapolitanis scripta. Accedunt Acta Translationis Corporis ejusdem S. Athanasii, Auctore eodem *Petro Subdiacono* circiter annum DCCCLXXX. literis consignata; omnia nuper evulgata a *P. Guilielmo Cupero* e Societate Jesu in Act. Sanctorum Bollandi; nunc autem in Italicæ Historiæ commodum recusa, unâ cum Præfatione, & Notis ejusdem *P. Cuperi*, pag. 1035

VARIANTES LECTIONES ad Historiam *Liutprandi Ticinensis* Diaconi, demum Episcopi Cremonensis Tomo II. editam addendæ ex tribus MSSis Codicibus *Augustissimæ Cæsareæ Bibliothecæ* depromptæ, pag. 1079

VERONÆ Rhythmica descriptio ab *Anonymo* circiter annum DCCXC. facta, & a *Viro Clarissimo Johanne Mabillonio* antea evulgata; nunc autem ad majorem Italicæ Historiæ lucem Collectioni huic addita, pag. 1093

EMENDATIONES Paralipomenon Anonymi Salernitani desumptæ è vetustissimo Codice *Bibliothecæ Vaticanae*. pag. 1097

ELENCHUS TOMI TERTII.

A NASTASII BIBLIOTHECARIJ Vitæ Romanorum Pontificum a Beato Petro Apostolo ad Nicolaum I. cum antiquissimo Codice, & tribus aliis Exemplaribus Bibliothecæ Ambrosianæ nunc primùm collatæ; adjectis Vitis Hadriani II., & Stephani VI. a *Guilielmo* Bibliothecario conscriptis, quibus præponitur

EMMANUELIS A SCHELESTRATE de antiquis Rom. Pontificum Catalogis &c. Dissertatio. pag. 1

JO. CIAMPINI Examen Libri Pontificalis. pag. 33

FRANCISCI BLANCHINI in Vitas Pontificum Romanorum Anastasii Bibliothecarii Præfatio. pag. 55
Ejusdem *Anastasi* Historia de Vitis Romanorum Pontificum. pag. 93

Post Anastasium verò additæ sunt :

VITÆ nonnullorum Pontificum Romanorum a *Nicolao Aragoniæ S. R. E. Cardinali* conscriptæ, nunc primùm editæ ex tribus MSS. Codicibus Bibliothecarum Ambrosianæ, Estensis, & Reverendissimi Capituli Metropolitanæ Mediolanensis, quibus loco suo insertæ sunt aliæ Vitæ Summorum Pontificum Romanorum ex variis Auctoribus excerptæ ordine sequenti :

LEONIS IX. ex MS. supradicti *Card. Aragoniæ*. pag. 277
Ejusdem Pontificis Vita Auctore *Wiberto Aequali*, cum Notis, & Observationibus *Jo. Mabillonii* Ord. S. Benedicti. pag. 278

STEPHANI IX. ex MS. *Cardinalis Aragoniæ*. pag. 300

NICOLAI II. ex eodem MS. pag. 301

ALEXANDRI II. ex eodem MS. pag. 302

GREGORII VII. Auctore *Pandulpho Pisano* ex duobus MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ. pag. 304

Ejusdem Pontificis ex MS. *Card. Aragoniæ*. Ibidem.

Ejusdem Pontificis Auctore *Paulo Bernriedensi* Subæquali, cum Notis, & Observationibus *Jo. Mabillonii* Ord. S. Benedicti. pag. 314

VICTORIS III. ex MS. *Pandulphi Pisani*. pag. 351

Ejusdem Pontificis ex MS. *Bernardi Guidonis* nunc primùm ex Bibliotheca Ambrosiana evulgato. Ibid.

URBANI II. ex MS. *Pandulphi Pisani*. pag. 352

Ejusdem Pontificis ex MS. *Bernardi Guidonis*. Ibid.

PAG.

PASCHALIS II. ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	pag. 354
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 360
GELASII II. ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> , cum <i>Commentariis integris Constantini Cajetani</i> Ord. S. Benedicti.	pag. 367
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Cardinalis Aragoniæ</i> .	pag. 418
CALISTI II. ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	pag. 418
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 419
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 421
HONORII II. ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 422
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
<i>Arnulphi Sagiensis</i> Archidiaconi, postea <i>Episcopi Lexoviensis</i> , de Schismate orto post Honorii II. Papæ decessum.	pag. 423
INNOCENTII II. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 433
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 434
CÆLESTINI II. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 436
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 437
LUCII II. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	Ibid.
EUGENII III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 439
ANASTASII IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 440
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	Ibid.
ADRIANI IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 441
ALEXANDRI III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 446
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Pandulphi Pisani</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 448
LUCII III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 475
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 476
URBANI III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 477
GREGORII VIII. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 478
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	Ibid.
CLEMENTIS III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 479
CÆLESTINI III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 480
INNOCENTII III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex <i>Stephano Baluzio</i> .	pag. 486
HONORII III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 568
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 570
GREGORII IX. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 574
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Card. Aragoniæ</i> .	pag. 575

CÆLE-

CÆLESTINI IV. Vita ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 589
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	Ibid.
INNOCENTII IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Vita scripta a <i>Fr. Nicolao de Curbio</i> Ord. Min. , postmodum Episcopo Asinatensi ex <i>Baluzio</i> .	pag. 592
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	Ibid.
ALEXANDRI IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 593
URBANI IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 594
CLEMENTIS IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 597
GREGORII X. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 598
Ejusdem Pontificis ab antiquissimo <i>Anonymo</i> Auctore scripta , & a <i>Petro Maria</i> <i>Campo</i> in Hist. Placent. relata .	pag. 599
INNOCENTII V. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 605
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	Ibid.
ADRIANI V. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 606
JOANNIS XXI. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	Ibid.
NICOLAI III. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 608
MARTINI IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 609
HONORII IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 611
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 612
NICOLAI IV. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex altero Anonymo MS.	pag. 613
CÆLESTINI V. Opus metricum <i>Jacobi Cardinalis S. Georgii</i> ad Velum-aureum, coævi , & in Papatu familiaris , ex duobus Codicibus MSS. cum Notis <i>Da-</i> <i>nielis Papebrochii</i> .	Ibid.
Ejusdem Pontificis ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 669
BONIFACII VIII. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 670
BENEDICTI XI. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 672
CLEMENTIS V. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 673
JOANNIS XXII. ex MS. <i>Bernardi Guidonis</i> .	pag. 679
NOMINA Pontificum Romanorum , quorum Vitæ in hoc Tomo continentur , or- dine alphabetico disposita .	pag. 685

16
ELENCHUS TOMI III. PARTIS II.

VITÆ SUMMORUM PONTIFICUM ROMANORUM.

Ex Amalrico Augerii.

SS. P	PETRUS .	Pag. 10
	LINUS .	pag. 11
	CLETUS .	pag. 12
	CLEMENS .	pag. 13
	ANACLETUS .	pag. 14
	EVARISTUS .	pag. 15
	ALEXANDER .	Ibid.
	SIXTUS .	pag. 16
	TELESPHORUS .	pag. 17
	HYGINUS .	Ibid.
	PIUS .	pag. 18
	ANICETUS .	Ibid.
	SOTERUS .	pag. 19
	ELEUTHERIUS .	Ibid.
	VICTOR .	pag. 20
	ZEPHYRINUS .	Ibid.
	CALIXTUS .	pag. 21
	URBANUS .	Ibid.
	PONTIANUS .	pag. 22
	CIRIACUS .	Ibid.
	ANTHERUS .	pag. 23
	FABIANUS .	Ibid.
	CORNELIUS .	pag. 24
	LUCIUS .	pag. 25
	STEPHANUS .	Ibid.
	SIXTUS II.	pag. 26
	DIONYSIUS .	Ibid.
	FELIX .	pag. 27
	MARCUS .	Ibid.
	EUTYCHIANUS .	Ibid.
	GAJUS .	pag. 28
	MARCELLINUS .	Ibid.
	MARCELLUS .	pag. 29
	EUSEBIUS .	pag. 30
	MELCHIADES .	Ibid.
	SILVESTER .	pag. 31
	MARCUS .	pag. 32
	JULIUS .	pag. 33
	LIBERIUS .	pag. 34
	FELIX .	Ibid.
		DAMA-

Ex Amalrico . . .

DAMASUS :	pag. 35
SIRICIUS .	pag. 36
ANASTASIUS :	pag. 37
INNOCENTIUS .	Ibid.
ZOSIMUS .	pag. 38
BONIFACIUS .	pag. 39
CELESTINUS .	Ibid.
SEXTUS .	Ibid.
LEO .	pag. 40
HILARIUS .	pag. 41
SIMPLICIUS .	Ibid.
FELIX .	pag. 42
GELASIUS .	Ibid.
ANASTASIUS II.	pag. 43
SYMMACHUS .	Ibid.
Ejusdem Pontificis Vita ex vetustissimo Cod. Capituli Canonorum Veronensium .	pag. 45

Ex Amalrico .

HORMISDA .	pag. 48
JOHANNES I.	Ibid.
FELIX IV.	pag. 49
BONIFACIUS II.	Ibid.
JOHANNES II.	pag. 50
AGAPITUS .	Ibid.
SILVERIUS .	Ibid.
VIGILIUS .	pag. 51
PELAGIUS I.	pag. 52
JOHANNES III.	Ibid.
BENEDICTUS I.	Ibid.
PELAGIUS II.	pag. 53
GREGORIUS .	Ibid.
JOVINIANUS .	pag. 54
BONIFACIUS III.	pag. 55
BONIFACIUS IV.	pag. 56
DEUSDEDIT .	pag. 57
BONIFACIUS V.	Ibid.
HONORIUS I.	pag. 58
SEVERINUS .	Ibid.
JOHANNES IV.	Ibid.
THEODORUS I.	pag. 59
MARTINUS I.	Ibid.
EUGENIUS I.	pag. 60
VITALIANUS .	Ibid.
ADEODATUS .	pag. 61

DO

	<i>Ex Amalrico .</i>	
12		
DONUS :		pag. 62
AGATHO .		Ibid.
LEO II.		Ibid.
BENEDICTUS II.		pag. 63
JOHANNES V.		Ibid.
ZENO .		Ibid.
SERGIUS I.		pag. 64
LEO III.		pag. 65
JOHANNES VI.		Ibid.
JOHANNES VII.		Ibid.
SISINIUS .		pag. 66
CONSTANTINUS I.		Ibid.
GREGORIUS II.		pag. 67
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Gregorii II. Vita cum Notis Johannis Mabillonii &		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
GREGORIUS III.		pag. 70
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Gregorii III. Vita .		pag. 71
EPISTOLÆ Codicis Carolini ex MS. Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ cum variantibus Lectionibus Jacobi Gretseri Societatis Jesu , & Petri Lam- becii .		pag. 73
Epistolæ II. Gregorii III.		pag. 75
	<i>Ex Amalrico .</i>	
ZACHARIAS .		pag. 77
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita cum Notis Mabillonii .		pag. 78
Epistola ejusdem Pontificis .		pag. 80
	<i>Ex Amalrico .</i>	
STEPHANUS II.		pag. 88
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita cum Notis Mabillonii .		pag. 89
Epistolæ IX. ejusdem Pontificis .		pag. 92
	<i>Ex Amalrico .</i>	
PAULUS .		pag. 115
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita cum Notis Mabillonii .		pag. 116
Epistolæ XXXIII. ejusdem Pontificis .		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
CONSTANTINUS I.		pag. 170
Epistolæ II. ejusdem Pontificis .		pag. 171
	<i>Ex Amalrico .</i>	
STEPHANUS III.		pag. 176
	<i>Ex</i>	

	<i>Ex Frodoardo .</i>	13
Ejusdem Pontificis Vita .		Ibid.
Epistolæ V. ejusdem Pontificis .		pag. 177
	<i>Ex Amalrico .</i>	
ADRIANUS I.		pag. 187
	<i>Ex Museo Italico Johannis Mabillonii .</i>	
Vita & textus epistolarum Adriani I. Pontificis .		pag. 188
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Adriani I. Pontificis Vita cum Notis Mabillonii :		pag. 190
Epistolæ XLVII. ejusdem Pontificis .		pag. 194
	<i>Ex Amalrico .</i>	
LEO III.		pag. 282
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita cum Notis Mabillonii .		pag. 283
	<i>Ex Amalrico .</i>	
STEPHANUS IV.		pag. 285
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita cum Notis Mabillonii .		pag. 286
	<i>Ex Amalrico .</i>	
PASCHALIS I.		Ibid.
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita cum Notis Mabillonii .		pag. 287
	<i>Ex Amalrico .</i>	
EUGENIUS II.		pag. 288
VALENTINUS .		pag. 289
GREGORIUS IV.		Ibid.
SERGIUS II.		pag. 290
	<i>Ex Frodoardo :</i>	
De S. Eugenio II., Valentino , Gregorio IV. , & Sergio Papa ; cum Notis Mabillonii .		pag. 291
	<i>Ex Amalrico :</i>	
LEO IV.		pag. 293
JOANNES .		Ibid.
BENEDICTUS III.		pag. 294
	<i>Ex Frodoardo :</i>	
De Quarto Leone Papa , & Actibus ejus , Sanctoque Benedicto Papa , cum Notis Mabillonii .		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
NICOLAUS I.		pag. 298
	<i>Ex Frodoardo :</i>	
De S. Nicolao Papa , & Benedicto Papa , & Joanne Ravennate .		pag. 299
<i>Ex MS. Cod. Vaticano , Auctore , ut creditur , Pandulpho Pisano .</i>		
De Nicolao .		pag. 301
<i>Tom. XXV.</i>	d	<i>Ex</i>

	<i>Ex Amalrico .</i>	
ADRIANUS II.		pag. 305
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
De S. Adriano Papa , & Hincmaro Præsule , Karolo quoque Rege , cum Notis Mabillonii .		Ibid.
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , Auctore , ut creditur , Pandulpho Pisano .</i>	
De Adriano II.		pag. 306.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
JOANNES VIII.		pag. 307
MARTINUS II.		Ibid.
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
De Joanne Papa VIII. , & Martino ejus successore , cum Notis Mabillonii .		Ibid.
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , Auctore , ut creditur , Pandulpho Pisano .</i>	
Joannes VIII.		pag. 308
Martinus , seu Marinus II.		pag. 309
Epistolæ II. Jo. Papæ VIII. <i>ex Baluzii Miscellaneis .</i>		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
ADRIANUS III.		pag. 310
STEPHANUS V.		pag. 311
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
De Tertio Adriano Papa , & Fulcone Præsule , Karolo quoque Augusto , & de Stephano V.		Ibid.
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>	
Adrianus III.		pag. 313
Stephanus V.		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
FORMOSUS .		Ibid.
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
De Stephano , & Formoso , Translatione quoque S. Calisti ad nostram Ur- bem .		Ibid.
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>	
Formosus .		pag. 317
	<i>Ex Amalrico .</i>	
BONIFACIUS VI.		Ibid.
STEPHANUS VI.		Ibid.
ROMANUS .		pag. 318
THEODORUS II.		Ibid.
	<i>Ex Frodoardo .</i>	
De Bonifacio Papa , & Sexto Stephano , Theodoro quoque Papa .		Ibid.
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>	
Bonifacius VI.		pag. 319
Stephanus VI.		Ibid.
Romanus .		Ibid.
Theodorus II.		Ibid.
	<i>Ex</i>	

	15
	<i>Ex Amalrico .</i>
JOANNES IX.	Ibid.
BENEDICTUS IV.	Ibid.
LEO V.	pag. 320
CHRISTOPHORUS .	Ibid.

	<i>Ex Frodoardo :</i>
De Sanctis Joanne , Sergio , Benedicto , Leone , atque Christophoro .	Ibid.
<i>Item de iis Pontificibus ex Codice Vaticano , ut supra .</i>	pag. 321

	<i>Ex Amalrico .</i>
SERGIUS III.	Ibid.
ANASTASIUS III.	Ibid.
LANDO .	pag. 322
JOANNES X.	Ibid.
LEO V.	pag. 323
STEPHANUS VII.	Ibid.
JOANNES XI.	Ibid.
LEO VII.	Ibid.

	<i>Ex Frodoardo :</i>
De Sergio , & ceteris ad Leonem VII. cum Notis Mabillonii :	pag. 324

	<i>Ex Amalrico .</i>
BENEDICTUS V.	pag. 329
LEO VIII.	Ibid.
JOANNES XIII.	pag. 330

	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>
De eisdem Pontificibus .	Ibid.

	<i>Ex Catalogo Papatum edito in Tomo II. Hist. mediæ ævi Joannis Georgii Eccardi .</i>
De supradiçtis Pontificibus .	pag. 331

	<i>Ex Amalrico ,</i>
BENEDICTUS VI.	pag. 332

	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra :</i>
De eodem Pontifice .	Ibid.

	<i>Ex Amalrico :</i>
DOMNUS .	Ibid.
BONIFACIUS VII.	pag. 333
BENEDICTUS VII.	Ibid.
JOANNES XIV.	Ibid.
JOANNES XV.	pag. 334
JOANNES XVI.	Ibid.

	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra :</i>
De eisdem Pontificibus .	Ibid.

	<i>Ex Catalogo Papatum Eccardi :</i>
De Bonifacio VII., Benedicto VII., Joanne XIV., & Joanne XV.	pag. 335

Ex

	<i>Ex Amalrico .</i>	
GREGORIUS V.		pag. 335
JOANNES XVII.		pag. 336
SILVESTER II.		Ibid.
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>	
Gregorius V.		pag. 337
	<i>Ex Catalogo Papparum apud Eccardum .</i>	
Gregorius V.		pag. 338
Silvester II.		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
JOANNES XVIII.		Ibid.
JOANNES XIX.		Ibid.
SERGIUS IV.		Ibid.
BENEDICTUS VIII.		pag. 339
JOANNES XX.		Ibid.
BENEDICTUS IX.		pag. 340
	<i>Ex Cod. MS. Vaticano , ut supra .</i>	
De iisdem Pontificibus .		pag. 341
	<i>Ex Catalogo Papparum apud Eccardum .</i>	
De supradictis Pontificibus .		Ibid.
Silvester III.		pag. 342
Gregorius VI.		Ibid.
Clemens II.		pag. 344
Damasus II.		Ibid.
	<i>Ex Codice Vaticano , ut supra .</i>	
Clemens II.		Ibid.
Benedictus IX.		Ibid.
Damasus II.		Ibid.
	<i>Ex Catalogo Papparum apud Eccardum .</i>	
De Clemente , & Damaso Pontificibus .		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
LEO IX.		pag. 345
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>	
Ejusdem Pontificis Vita .		Ibid.
	<i>Ex Catalogo Papparum apud Eccardum .</i>	
De eodem Pontifice .		pag. 346
Ejusdem Pontificis Vita à S. Brunone Signiensi Episcopo conscripta è Tomo XX. Biblioth. Sanctorum Patrum .		Ibid.
	<i>Ex Amalrico .</i>	
VICTOR II.		pag. 355
	<i>Ex MS. Cod. Vaticano , ut supra .</i>	
De eodem Pontifice .		Ibid.

Ex

Ex Amalrico .

STEPHANUS IX.	pag. 355
BENEDICTUS X.	pag. 356
NICOLAUS II.	Ibid.
ALEXANDER II.	Ibid.

Ex altero Codice Vaticano .

De Stephano IX. , Benedicto X. , & Alexandro II.	pag. 357.
--	-----------

Ex Amalrico .

GREGORIUS VII.	pag. 358
VICTOR III.	pag. 360
URBANUS II.	pag. 361
PASCHALIS II.	pag. 363
GELASIUS II.	pag. 364
CALIXTUS II.●	Ibid.
HONORIUS II.	pag. 365
INNOCENTIUS II.	pag. 366
CÆLESTINUS II.	pag. 367
LUCIUS II.	pag. 368
EUGENIUS III.	Ibid.
ANASTASIUS IV.	pag. 370
ADRIANUS IV.	pag. 371
ALEXANDER III.	pag. 373
LUCIUS III.	pag. 375
URBANUS III.	Ibid.
GREGORIUS VIII.	pag. 376
CLEMENS III.	Ibid.
CÆLESTINUS III.	pag. 378
INNOCENTIUS III.	Ibid.
HONORIUS III.	pag. 387
GREGORIUS IX.	pag. 392
CÆLESTINUS IV.	pag. 397
INNOCENTIUS IV.	pag. 398
ALEXANDER IV.	pag. 404
URBANUS IV.	Ibid.

Ex Papii Massoni lib. V. de Episcopis Urbis Romæ .

De eodem Pontifice Urbano IV.	pag. 405
-------------------------------	----------

Ex Amalrico .

CLEMENS IV.	pag. 421
GREGORIUS IX.	pag. 424
INNOCENTIUS V.	pag. 426
ADRIANUS V.	pag. 427
JOANNES XXI.	Ibid.
NICOLAUS III.	pag. 428
MARTINUS IV.	pag. 429

Tom. XXV.

e

HONO-

HONORIUS IV.	pag. 432
NICOLAUS IV.	pag. 433
CŒLESTINUS V.	Ibid.
BONIFACIUS VIII.	pag. 435
BENEDICTUS XI.	pag. 440
CLEMENS V.	pag. 441

Ex Vitis Papparum apud Baluzium :

Ejusdem Pontificis Clementis V. Vita, Auctore <i>Joanne</i> Canonico Sancti Victoris Parisiensis.	pag. 451
Ejusdem Pontificis Vita, Auctore <i>Bernardo Guidonis</i> Episc. Lodovenfi.	pag. 462
Item alia, Auctore <i>Anonymo</i> quodam Veneto coætaneo.	pag. 465

Ex Amalrico.

JOANNES XXII.	pag. 470
Ejusdem Pontificis Vita ex <i>Joanne</i> Canonico S. Victoris Parisiensis.	pag. 477
Item ex <i>Bernardo Guidonis</i> .	pag. 488
Item ex <i>Anonymo</i> quodam Veneto coætaneo.	pag. 497
Item ex <i>Petro de Herentals</i> Canonico Præmonstratensi.	pag. 499
Item ex Appendice <i>Ptolomæi</i> Lucensis.	pag. 502

Expositio <i>Michærlis de Casena</i> Generalis olim Ministri Ordinis Minorum, quam anno MCCCXLIII. mense Novembris luctans cum morte pœnitentiæ perfidiæ in Joannem XXII. Pontificem Maximum subiit Monachii in Bavaria sero, sed serio. Cum Notis P. Domni <i>Petri Pauli Ginammii</i> Prioris Benedictini S. Vitalis Ravennæ.	pag. 513
---	----------

Ex Editione Bosqueti apud Baluzium.

BENEDICTUS XII.	pag. 527
Altera ejusdem Pontificis Vita.	pag. 535
III. ejusdem Pontificis Vita.	pag. 539
IV. ejusdem Pontificis Vita.	pag. 542
V. ejusdem Pontificis Vita.	pag. 543

Ex Additamentis ad Ptolomæum Lucensem ex MS. Patavino :

De eodem Pontifice.	pag. 546
Alia ejusdem Pontificis Vita, Auctore <i>Petro de Herentals</i> .	pag. 547
Item alia, Auctore <i>Anonymo</i> .	pag. 548

Ex Editione Bosqueti apud Baluzium.

CLEMENS VI.	pag. 550
II. Vita ejusdem Pontificis.	pag. 562
Item III.	pag. 569

Ex Additamentis Ptolomæi Lucensis ex MS. Codice Patavino :

Altera Vita Clementis VI. Pontificis.	pag. 578
---------------------------------------	----------

Ex Petro de Herentals :

Ejusdem Pontificis Vita.	pag. 584
Item ex <i>Anonymo</i> Scriptore.	pag. 587

Ex supradicta Editione Bosqueti.

INNOCENTIUS VI.	pag. 589
II. Vita ejusdem Pontificis, Auctore <i>Anonymo</i> Synchrono Canonico Ecclesiæ Bunnensis ex Diœcesi Coloniensi.	pag. 602
Altera ex Additamentis ad <i>Ptolomæum</i> Lucensem ex MSto Codice Patavino.	pag. 608
Item ex <i>Petro de Herentals</i> .	pag. 609

Ex

Ex supradicta Editione Bosqueti .

- URBANUS V.** pag. 610
 II. Vita ejusdem Pontificis , Auctore *Anonymo* Synchrono Canonico Bunnensi . pag. 629
 III. a *Petro de Herentals* . pag. 637
 IV. ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem . pag. 643
 V. ex Archivo S. Victoris Massiliensis , penès Massonium : Ibid.

Ex Editione Bosqueti .

- GREGORIUS XI.** pag. 645
 II. Vita ejusdem Pontificis , Auctore *Anonymo* . pag. 673
 III. ex *Petro de Herentals* . pag. 674
 IV. ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem : pag. 675
 V. ex Codice MS. Vaticano . pag. 690

Itinerarium D. Papæ Gregorii XI. inceptum XIII. Septembris , anno Domini MCCCLXXVI. Pontificatus sui anno VI. a *Petro Amelio* Alecstensi Augustiniano exaratum , apud Massonium . Ibid.

Ex MS. Codice Vaticano .

- URBANUS VI.** pag. 712
 De creatione ejusdem Pontificis , & creatione Domini Gebennensis in Antipapam , Auctore *Thoma de Acerno* Episcopo Lucerieni , ex MS. Codice Vaticano . pag. 715

Ex Editione Bosqueti .

- CLEMENS VII.** pag. 730
 II. Vita ejusdem Pontificis ex *Petro de Herentals* . pag. 759
 NARRATIO mortis ejusdem Pontificis , Auctore *Anonymo* . pag. 771
 ACTA electionis Benedicti XIII. pag. 772
 GESTA Benedicti XIII. Papæ , sive Antipapæ , dum peragraret anno MCDVI. & sequentibus litora Genuæ , & Massiliæ ; nunc primum edita ex MS. Codice Bibliothecæ Estensis , Auctore *Anonymo* Synchrono . pag. 777

Ex MS. Codice Vaticano .

- BONIFACIUS IX.** pag. 830
 II. Vita ejusdem Pontificis , ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem ex MS. Codice Patavino . pag. 835

Ex MS. Codice Vaticano .

- INNOCENTIUS VII.** pag. 832
 II. Vita ejusdem Pontificis , ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem . pag. 834

Ex MS. Codice Vaticano .

- GREGORIUS XII.** pag. 837
 II. Vita ejusdem Pontificis , ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem . pag. 841

Ex MS. Codice Vaticano .

- ALEXANDER V.** pag. 842
 II. Vita ejusdem Pontificis , ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem . Ibid.
 Diarium Romanum *Gentilis Delphini* ab Archivo Columna datum ex Codice MS. Vaticano . pag. 846

Ex MS. Codice Vaticano :

- MARTINUS V.** pag. 857
 II. Vita ejusdem Pontificis , ex eodem MS. Codice Vaticano , & ex Additamentis ad *Ptolomæum* Lucensem . pag. 859
Ex

Ex Additamentis, & ut supra, & penès Baluzium.

EUGENIUS IV.

pag. 868

ÆNEÆ SILVII Friderici Romanorum Regis Secretarii, & Oratoris de morte Eugenii IV. creationeque, & coronatione Nicolai V. Summorum Pontificum, Oratio coram ipso Regè habita anno MCCCCXLVII. pag. 878

Charta Fœderis, & Conventionis inter Eugenium Papam IV., & Philippum Mariam Ducem Mediolani adversùs Franciscum Sfortiam, ex MS. Codice Ticinensi. pag. 899

Epistola de morte Eugenii IV. penès P. *Pompejum Alexandrum Bertium* Congregationis Matris Dei Lucensis. pag. 902

NICOLAUS V.

Ejus Vita, Auctore *Fannotio Manetto* Florentino, nunc primùm edita ex MS. Codice Florentino. pag. 905

CALIXTUS III.

Ejus Vita a *Bartholomæo Sacko* e vico *Platina* conscripta. pag. 962

PIUS II.

Ejus Vita e Libro IX. Operum *Joannis Antonii Campani*. pag. 967

PAULUS II.

Ejus Vita per *Michaëlem Canestum* de Viterbio Decretorum Doctorem Canonicum SS. Laurentii, & Damasi compilata. pag. 993

II. Vita ejusdem Pontificis, Auctore *Gaspere Veronensi*, nunc primùm prodit ex MS. Codice Vaticano. pag. 1023

SIXTUS IV.

Ejus Vita, Auctore *Anonymo*, ex MS. Codice Vaticano nunc primùm edita. pag. 1053

Diarium Romanæ Urbis ab anno MCCCCLXXXI. ad annum MCCCCXCII. Auctore *Anonymo* Synchrono, nunc primùm educitur ex MS. Codice Bibliothecæ Vaticanæ. pag. 1069

Diarium Romanæ Urbis scriptum a *Stephano Infessura* ab anno MCCXCIV. usque ad postremos annos Seculi XV. ex MS. Codice Bibliothecæ Estensis. pag. 1109

ELENCHUS TOMI QUARTI.

- A**RNULPHI Mediolanensis Historiographi rerum sui temporis Libri V. olim a Clariss. *Godefrido Guilielmo Leibnitio* editi; nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis Eitenfis, & duorum Bibliothecæ Metropolitanæ *Mediolanensis* castigati, adjectisque variantibus Lectionibus, Historicis, & Criticis Notis illustrati. pag. 1
- LANDULPHI SENIORIS** Mediolanensis Historiæ Libri IV. nunc primùm editi ex MSS. Codicibus Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis. *Horatius Blancus Romanus* recensuit. pag. 47
- JOANNIS PETRI PURICELLI** Dissertatio: Utrùm Sanctus Ambrosius Clero suo Mediolanensi permiserit, ut virgini nubere semel posset. pag. 121
- CATALOGUS** vetus Archiepiscoporum Mediolanensium ex MS. Codice Bibliothecæ Metropolitanæ. pag. 141
- CHRONICA DUO BREVIA REGUM ITALIÆ** ex MSS. Codicibus Ambrosianæ Bibliothecæ a *Ludovico Antonio Muratorio* vulgata. pag. 145
- CHRONICA SACRI MONASTERII CASINENSIS**, Auctore *Leone Cardinali Episcopo Ostiensi*, Continuatore *Petro Diacono* ejusdem Cœnobii Monachis, ex MSS. Codicibus Casinensibus D. *Angelus de Nuce* Neapolitanus, Abbas Casini centesimus trigessimus sextus, Notis illustrata, typis Parisiensibus vulgavit. Præmittitur in Vitam Sanctissimi Patriarchæ Benedicti Spicilegium; nunc verò suis locis additæ sunt Dissertationes, & Notæ, quæ in præfata Editione fuerant omissæ, ac aliæ posteriores hæcenus ineditæ ex Autographo Casinensi ipsius Angeli de Nuce. Suppleta etiam est, & ad præsentem statum accommodata Descriptio Sacri Montis Casini. pag. 151

ELENCHUS TOMI QUINTI.

- C**HRONOLOGI antiqui quatuor: **HEREMPERTUS LANGOBARDUS**; **LUPUS PROTOSPATA**; **ANONYMUS CASINENSIS**; **FALCO BENEVENTANUS** cum Appendicibus Historicis; ab his variæ exterarum gentium in Neapolitanum Regnum irruptiones, prælia, & illatæ, aut exceptæ clades, brevius, fufius, inculto quidem, sed veridico stylo describuntur. Opera, ac studio *Antonii Caraccioli* ex Ordine Cler. Regul. Presbyteri; qui **NOMENCLATOREM**, & **PROPYLEA**, ut vicem Commentarii subeant, Operi addidit. Nunc verò in præfata Editione junguntur Castigationes *Camilli Peregrinii*, unà cum aliis nuperis additamentis, ac supplementis ex MS. Codice Casinensi. pag. 1
- CHRONICON ANONYMI CASINENSIS** nunc primùm in lucem prodit ex MS. Codice Bibliothecæ ejusdem Monasterii signato num. 62. aliàs 1020. pag. 135
- CHRONICON IGNOTI CIVIS BARENSIS**, sive **LUPI PROTOSPATÆ**, cum Notis *Camilli Peregrinii*. pag. 145
- HISTORIÆ PRINCIPUM LONGOBARDORUM Liber Secundus**, qui continet Dissertationes de Institutione, Finibus, & Descriptione antiqui Ducatus Beneventani, cui adjicitur Series Abbatum Casinensium à Petronacio Brixiano, & ab anno DCCXX. ad Abbatem Rainaldum Calamentanum, & ad annum MCXXXVII. Demum Dissertationes tres, nempe de Colimentana Familia, de significatione nominis Porta, & de antiquo situ urbis Capuæ. Auctore *Camillo Peregrinio Alex. Fil. Campano*. pag. 159

- 82
- GUILELMI APPULI** Historicum Poëma de Rebus Normannorum in Sicilia, Apulia, & Calabria gestis, usque ad mortem Roberti Guiscardi Ducis, scriptum ad filium Rogerium, cum Notis Clariss. Virorum *Joannis Tiremæi*, & *Godefridi Guillielmi Leibnitii*. pag. 245
- CHRONICON** breve **NORTHMANNICUM** ab anno MXLI. usque ad annum MLXXXV. Auctore Anonymo nunc primùm è MSto Codice Neritinæ Ecclesiæ erutum. pag. 278. (I)
- GESTA TANCREDI PRINCIPIS** in expeditione Hierosolymitana. Auctore *Radulpho Cadomensis* ejus familiari, cum Observationibus Clarissimorum Virorum *Edmundi Martene*, & *Ursini Durand* Presbyterorum Monachorum S. Benedicti è Congregatione S. Mauri. pag. 279
- VITA MATHILDIS COMITISSÆ**, celeberrimæ Principis Italiæ, Carmine scripta a *Donizone Presbytero*, & *Monacho Canusino* Ordinis Sancti Benedicti, cum Codicibus MStis nuper collata, & in præsentis editione castigatior, multisque versibus aucta. Accedunt breves Notæ *Godefridi Guillielmi Leibnitii*, & *Ludovici Antonii Muratorii*. Item Chartula Comitissæ Mathildis super concessione bonorum suorum facta Romanæ Ecclesiæ. Pariter Relatio de Thesauro Canusinæ Ecclesiæ Romam transmissa, & recompensatione facta. pag. 335
- VITA COMITISSÆ MATHILDIS** Oratione soluta ab Auctore Anonymo scripta, & ex MS. *Francisci Mariæ Florentini* a *Guilliemo Godefrido Leibnitio* primùm edita. pag. 387
- ANONYMI NOVOCOMENSIS CUMANUS**, sive Poëma de Bello, & Excidio urbis Comensis ab anno MCVIII. usque ad MCVII. nunc primùm è MStis Mediolanensibus, & Comensibus in lucem prodit. Accedunt Castigationes, & Notæ *D. Josephi Mariæ Stampæ* è Somascheni Congregatione. pag. 399
- LANDULPHI JUNIORIS**, sive **DE SANCTO PAULO**, Historia Mediolanensis ab anno MCV. usque ad annum MCVII. nunc primùm prodit ex MStis Codicibus Metropolitanæ Mediolanensis Bibliothecæ. Accedunt Notæ *Josephi Antonii Saxii* Ambrosianæ Bibliothecæ Præfecti. pag. 459
- CARMEN** de Laudibus Bergomi **MAGISTRI MOYSIS BERGOMATIS**, qui circiter annum Christi MCXX. floruit, a *Mario Mucio* olim editum, nunc autem ope MStorum expurgatum, ac suæ integritati restitutum. pag. 521
- GAUFREDI MALATERRÆ** Monachi Benedictini Historia Sicula ad fidem veterum MStorum a *Joanne Baptista Caruffo* edita; nunc iterum cum prioribus editionibus collata, multisque mendis expurgata. pag. 537
- ALEXANDRI TELESINI CENOBII ABBATIS** de Rebus gestis Rogerii Siciliæ Regis libri quatuor, in præsentis editione cum veteribus collati, & summâ Capitulum ad Lectorem commodum distincti ac exornati. pag. 607
- EJUSDEM** Alloquium ad Regem Rogerium. pag. 644

ELENCHUS TOMI SEXTI.

- P**ETRI DIACONI Monachi ac Bibliothecarii Sacri Cassinensis Archisterii de Viris illustribus Cassinensibus, Opusculum ex celeberrima *Bibliotheca Barberina* depromptum, Notisque illustratum, studio & opera *Joannis Baptistæ Mari* Romani, Sancti Angeli in Foro piscium Canonici. pag. 1
- ACTA** Translationis Corporis *S. Geminiani* Episcopi Mutinensis, quæ facta est anno MCVI. ab Auctore Synchrono conscripta. Nunc primùm prodeunt ex MSS. Codicibus *Bibliothecæ Estensis*. pag. 85
- CHRONICA** Varia PISANA a *Ferdinando Ughello* jam evulgata, in præsentem autem editione a multis mendis expurgata. Accedit *Breviarium Pisanae Historiæ* ab eodem editum, nunc verò ope MS. Codicis Lucensis emaculatum & auctum. pag. 97
- VITÆ** quatuor priorum Abbatum Cavensium *Alpherii*, *Leonis*, *Petri*, atque *Constabilis*, Auctore *Anonymo* ferè æquali, nunc primùm editæ. pag. 199
- CAFFARI**, ejusque CONTINUATORUM *Annales Genuenses* ab anno MC. ad annum usque MCCXCIII. e MSS. Codicibus nunc primùm in lucem prodeunt. pag. 241
- BREVIS HISTORIA** liberationis *Messanæ* a Sarracenorum jugo per *Comitem Rogerum Normannum* factæ anno MLX. a Clariss. Viro *Stephano Baluzio* jam evulgata. pag. 609
- OTTONIS FRISINGENSIS EPISCOPI**, ejusque Continuatoris *Radevici* Libri de gestis *Friderici I. Imperatoris* ad fidem MSS. Codicum *Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis* nunc primùm castigati. pag. 629
- OTTONIS DE SANCTO BLASIO** Chronicon, quod & Appendix ad Libros *Otonis Frisingensis Episcopi*, ejusque Continuatoris *Radevici* de rebus gestis *Friderici I. Imp. Aug.* ad annum usque MCCIX. continuata, ad fidem MS. Codicis *Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis* nunc primùm castigatum. pag. 861
- EPISTOLA BURCHARDI** Notarii Imperatoris ad *Nicolaum Sigebergensium* Abbatem de victoria *Friderici I. Imp. Aug.* & excidio Mediolanensi. pag. 913
- LIBER** de obsidione *Anconæ* a copiis *Friderici I. Imp.* anno MCLXXII. peracta, ejusque urbis liberatione, Auctore *Magistro Boncompagno Florentino*, nunc primùm prodit ex MS. Codice *Philippi Argelati Bononiensis*. pag. 917
- HISTORIA** rerum Laudensium *Otonis* & *Acerbi Morenæ* ex duobus MSS. *Bibliothecæ Ambrosianæ* unà cum *Felicis Ofii* Codice nunc primùm edita, & notis perpetuis illustrata a Viris Clarissimis *Joseph Antonio Saxio* eidem Bibliothecæ Præfecto, nec non *Anonymo Monacho* Ordinis Sancti Benedicti. pag. 949
- SIRE RAUL**, sive *Radulphi* Mediolanensis Auctoris Synchroni de rebus gestis *Friderici I.* in Italia Commentarius nunc primùm editus ex MS. Codice *Bibliothecæ Braydensis PP. Societatis Jesu*. pag. 1167

ELENCHUS TOMI SEPTIMI.

- C**HRONICON ROMUALDI II. *Archiepiscopi Salernitani* nunc primum editum ex MS. Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* cum animadversionibus *Clarissimi Viri Joseph Antonii Saxii* eidem Bibliothecæ Præfecti. pag. 1
- H**ISTORIA HUGONIS FALCANDI de rebus gestis in Sicilia Regno ex Bibliotheca Sicula *Joannis Baptistæ Carussi* deprompta, & cum prioribus Editionibus collata, ac emendata. pag. 247
- G**ODEFRIDI *Viterbiensis* Notarii *Conradi III. Regis, Friderici I. Imperatoris, & Henrici VI. ejus filii, Pantheon, seu memoria Seculorum*, ubi, prætermisissis iis, quæ ad Veteris Testamenti Historiam, & prima post Christi Nativitatem Secula spectant, ad tempora usque *Urbani III. Papæ* referuntur. pag. 347
- S**ICARDI *Episcopi Cremonensis* *Chronicon* a Nativitate Christi usque ad annum æræ Christianæ MCCXIII. nunc primum prodit ex MS. Codice *Augustæ Casaræ Vindobonensis Bibliothecæ*, & ex altero *Bibliothecæ Estensis*. pag. 521
- C**HRONICON breve *Cremonense* ab anno MXCVI. usque ad annum MCCXXXII. Auctore *Anonymo*, nunc primum prodit ex MS. Codice *Cremonense*. pag. 629
- B**ERNARDI THESAURARII Liber de acquisitione Terræ Sanctæ ab anno MXCV. usque ad annum circiter MCCXXX. Gallicè scriptus, tum in Latinam linguam conversus circiter annum MCCCXX. a *Fratre Francisco Pipino Bononiensi Ordinis Prædicatorum*, nunc primum prodit ex MS. Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 657
- C**HRONICON *Fossæ Novæ* ab anno primo nostræ salutis usque ad annum MCCXVII. Auctore *Anonymo*, jampridem *Ferdinandus Ughellus* sub nomine *Joannis de Ceccano* vulgavit, nunc verò ab innumeris mendis purgatum. pag. 851
- C**HRONICON breve *Atinensis Ecclesiæ*, Auctorebus *Anonymis* duobus *Atinensibus* ex Codice perantiquo MS. *Monasterii Fossæ Novæ*. pag. 899
- C**HRONICON *Cavense* ab anno DLXIX. usque ad MCCCXVIII. nunc primum editum è MStis Codicibus. pag. 913
- E**XCERPTA ex Martyrologio, & Necrologio *Casineni* manu exaratis, unâ cum aliis ad *Monasterium Casinense* spectantibus nunc primum prodeunt. pag. 933
- R**ICARDI *de S. Germano* *Chronicon* rerum per Orbem gestarum ab excessu *Guillemi Siciliae Regis*, anno scilicet Domini MCLXXXIX. ad annum usque MCCXLIII. ex membranaceo Codice *Bibliothecæ Casinensis* à *Ferdinando Ughello* jam editum, & in præsentem editionem ab innumeris ferme erroribus expurgatum. pag. 963
- M**ATTHÆI SPINELLI *de Juvenatio* Auctoris Synchroni *Ephemerides Neapolitanæ*, sive *Diarium rerum gestarum in Regno Neapolitano* ab anno MCCXLVII. usque ad annum MCCLXVIII. Italicè nunc primum prodeunt ex *MSto Codice Neritonensi*. Accedunt Latina interpretatio, & notæ *Clarissimi Viri Danielis Papebrochii* è *Societate Jesu*. pag. 1055

ELÉNCHUS TOMI OCTAVI

GERARDI MAURISII Civis, & Judicis Vicentini Historia de rebus gestis Eccelini de Romano ab anno MCLXXXIII. ad annum circiter MCCXXXVII. ex editione *Felicis Ofii*. pag. 1

ANTONII GODI nobilis Vicentini Chronica, quæ extant ab anno MCXCIV. usque ad MOCCLX. ejusdem ferè methodi, & argumenti cum Gerardi Maurisii Historia; *Felix Ofius* artis Oratoriæ Interpres in Gymnasio Patavino primus hæc ipsa tribus e. MSS. Codicibus Vicentinis defœcavit, recensuit, evulgavit. In præsentis verò editione ope duorum Codicum MStorum *Bibliothecæ Ambrosianæ* Clariss. Vir *Joseph Antonius Saxius* eidem Bibliothecæ Præfectus castigavit, & auxit. pag. 67

NICOLAI SMEREGI Notarii Vicentini de Burgo Bericæ Chronicon Gerardi Maurisii, & Antonii Godi monumentis affine ab anno MCC. usque ad annum MCCLXXIX. adjecto Scriptoris *Anonymi* supplemento ab anno MCCLXXIX. usque ad annum MCCCXII. *Felix Ofius* primus utrumque eruit, & emendatum ad MSS. Codicum fidem publici juris fecit. Nunc verò ex duobus MSS. Codicibus *Bibliothecæ Ambrosianæ* auctum, ac castigatum prodit. pag. 95

RICIARDI Comitis Sancti Bonifacii Vita, magnam rerum inter ipsum, & Eccelinos gestarum partem accuratè complectens, *incerto Auctore* conscripta, fide verò & opera *Felicis Ofii* bono rei literariæ publico recensita. pag. 117

LAURENTII de Monacis Veneti Senatus a Secretis, ac Cretensis Regni Magni Cancellarii *Ezerinus III.* ex ejusdem Historiæ Libro XIII. excerptus, adjectis animadversionibus *Felicis Ofii* iterum editus. pag. 135

ROLANDINI Patavini de factis in Marchia Tarvisina Libri XII. antea editi a *Felice Ofio*. Nunc verò ope duorum Codicum MStorum *Ambrosianæ Bibliothecæ*, & alterius *Estensis* castigatiores Historiam complectuntur ab anno circiter MCLXXX. usque ad MCCLX. pag. 153

CHRONICA parva Ferrariensis, seu *Chronicon parvum* ab origine Ferrariæ ad annum circiter MCCLXIV. Auctore *Anonymo* nunc primùm edita ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 469

NICOLAI de Jansilla Historia de rebus gestis Friderici II. Imp. ejusque filiorum Conradi, & Manfredi Apuliæ, & Siciliae Regum, ab anno MCCX. usque ad MCCLVIII. Adnectitur *Anonymi* supplementum de rebus gestis ejusdem Manfredi, Caroli Andegavensis, & Conradini Regum ab anno MCCLVIII. usque ad MCCLXV. omnia primùm edita a *Ferdinando Ughellio* sub Inscriptione *Anonymi de rebus gestis Friderici II.* Nunc autem a quampluribus mendis expurgata, & non modicum aucta ope MSti Codicis Illustrissimi Viri *D. Vincentii de Miro*. pag. 489

CHRONICON Veronense ab anno MCXVII. ad annum usque MCCLXXXVIII. Auctore *Pariso de Cereta*; ab aliis verò continuatum ad annum usque MCCCXXXV. nunc primùm è MSto Codice *Bibliothecæ Estensis* eductum, atque evulgatum. pag. 617

MONACHI Patavini Chronicon de rebus gestis in Lombardia præcipuè & Marchia Tarvisina ab anno MCCVII. usque ad annum MCCLXX. ex editione *Felicis Ofii*. Nunc verò ope MSti Codicis *Bibliothecæ Ambrosianæ* emendatum, & auctum. pag. 661

ANONYMI Patidani Historia Sicula ab ingressu Normannorum in Apuliam usque ad annum MCCEXXXII. antea a Viro Clarissimo *Joanne Baptista Caruso* edita, nunc rursus emendatior in eruditorum commodum profertur. pag. 741

SALLÆ, sive **SABÆ MALASPINE** rerum Stularum Libri VI. ab anno Christi MCCL. usque ad annum MCCLXXVI. antea editi a Clariss. Viro *Stephano Baluzio*. pag. 781

HISTORIA FLORENTINA Auctore *Ricordano Malaspini* Patrio Florentino ab ea urbe condita ad annum usque MCCLXXXI. Italicè scripta, cum continuatione *Fachetti* ex *Francisco Fratre* ejus nepotis, protracta ab annum usque MCCLXXXVI. Nunc castigatior prodit. pag. 877

SYNODUS Provincialis anno MCCLXXXVII. Mediolani habita ab *Ottone Vicecomite* Archiepiscopo Mediolanense. Accedunt Constitutiones *Guifredi S. R. E. Cardinalis*, & Legati Apostolici. Omnia nunc primùm prodeunt ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 1049

MEMORIALE Potestatum Regiensium, gestorumque iis temporibus, ab anno videlicet MCLIV. usque ad annum MCCXC. Auctore *Anonymo* Regiense nunc primùm editum ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 1069

ELENCHUS TOMI NONI.

JACOBI A VARAGINE Archiepiscopi Genuensis Chronicon Genuense ab origine urbis ad annum MCCXCVII. nunc primùm editum ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*, & cum altero *Bibliothecæ Ambrosianæ* collatum. pag. 1

STEPHANARDI DE VICOMERCATO Ordinis Prædic. Poëma de gestis in Civitate Mediolani sub *Othone Vicecomite* Archiepiscopo; antea editum Tomi III. Anecdotorum *Ludovici Antonii Muratorii*; nunc verò collatum cum antiquo MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*, & novis adnotationibus ejusdem *Muratorii* illustratum. pag. 57

RICOBALDI FERRARIENSIS Pomarium Ravennatis Ecclesiæ, sive Historia universalis ab anno circiter DCC. usque ad annum MCCXCVII. nuper edita a Clarissimo Viro *Joanne Georgio Eccardo*; nunc verò ope Codicis *MSti Estensis* purgatior, & auctior. Accedit Compilatio historica ab initio Mundi ad annum MCCCXIII. Auctore *Ricobaldo*, sive altero *Anonymo* Scriptore, qui tunc floruit, ab eodem *Eccardo* itidem evulgata. Denique Compilationis hujus continuatio succedit usque ad annum MCDLXXIV. Auctore *Joanne Philippo de Lignamine*. pag. 97

CHRONICON Romanorum Imperatorum a *Carolo M.* usque ad *Ottone IV.* Latinè circiter Annum MCCXCVIII. a *Ricobaldo Ferrariense*, ut fertur, scriptum, post ducentos deinde annos a *Comite Matthæo Maria Bojardo Ferrariense* in Italicam linguam conversum, sive *Ricobaldo Ferrariensi* ab ipso suppositum, nunc primùm ex hujus versione, quæ sola superest, in publicum prodit ex MSto Codice *Classenss Cænobii*. pag. 279

HISTORIA Dulcini Hæresarchæ Novariensis ab anno MCCCIV. usque ad annum MCCCVII. Auctore *Anonymo* Synchrono nunc primùm evulgatur e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*, unà cum nonnullis animadversionibus *Clarissimi Viri Joseph Antonii Saxii* eidem *Bibliothecæ Præfecti*. pag. 423

ADDITA-

- 27
- ADDITAMENTUM** ad Historiam F. Dulcini Hæretici ab Auctore *Anonymo* coævo scriptum nunc primùm in lucem prodit ex altero MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 443
- DINI COMPAGNI** Chronicon Florentinum Italicâ linguâ scriptum ab anno MCCLXXX. usque ad annum MCCCXII. nunc primùm in lucem emergit ex MSto Codice Clarissimi Viri *Apostoli Zeni*. pag. 463
- SYNODUS PROVINCIALIS** Pergami habita a *Castano*, sive *Cassano* Archiepiscopo Mediolanensi anno MCCCXI. ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 539
- CHRONICON Fratris Francisci Pippini Bononiensis** Ordinis Prædicatorum ab anno MCLXXVI. usque ad annum circiter MCCCXIV. nunc primùm in lucem offertur ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 581
- CHRONICON PARMENSE** ab anno MXXXVIII. usque ad ann. MCCCIX. Auctore *Anonymo* Synchrono nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 755
- RELATIO** de itinere Italico Henrici VII. Imperatoris ab anno MCCCX. usque ad annum MCCCXIII. ad Clementem V. Papam, Auctore *Nicolao Episcopo Botrontinense*, antea edita a Clarissimo Viro *Stephano Baluzio*; nunc autem in Italicorum commodum recusa. pag. 883
- FERRETI VICENTINI** Historia rerum in Italia gestarum ab anno MCCL. ad annum usque MCCCXVIII. nunc primùm e MSto Codice *Vicentino* publici juris facta. pag. 935
- FERRETI VICENTINI** de Scaligerorum origine Poëma circiter annum MCCCXXIX. scriptum ad Canem Grandem Scaligerum Veronæ, Vicentiæ, ac Patavii Dominum, nunc primùm prodit ex MSto Codice *Veronensi*. pag. 1193
- JOANNIS DE CERMENATE** Notarii Mediolanensis Historia de situ, origine, & cultoribus *Ambrosianæ Urbis*, ac de Mediolanensium gestis sub Imperio Henrici VII. ab anno MCCCVII. ad annum MCCCXIII. pag. 1221
- VARIANTES LECTIONES**, seu Supplementa ad Historiam *Joannis de Cermenate*, deprompta ex Codice MSto pergameno *Comitum de Capitaneis*. pag. 1293

ELENCHUS TOMI DECIMI.

DE ITALIA MEDII ÆVI Dissertatio Chorographica pro usu Tabulæ Italiæ Græco-Langobardico-Francicæ, ut a Græcis & Langobardis ad Carolum M. translata, mediæ ævi nominibus Regionum, Urbium, Fluminum, & Montium opportunè appositis, atque illustratis; *Isagoge* ad Geographiam universalem ejusdem ævi, antiquioribus originibus intermixtis. Auctore *Anonymo Mediolanensi* Regio Ticini Lectore, Societate Palatina curante, cum duplici *Indice Locorum*, & *Materiarum* ad calcem.

ALBERTINI MUSSATI Paduani Historiographi & Tragœdi de gestis Heinrici VII. Cæsaris *Historia Augusta* XVI. Libris comprehensa, a *Felice Osio* jam edita, nunc recusa Notis ejusdem *Osii*, *Pignorii*, & *Villani*, suis Locis appositis; additis variantibus Lectionibus Manuscriptorum Codicum *Bibliothecæ Estensis*, & *Ambrosianæ*. pag. 1

EJUSDEM Albertini Mussati Historici Patavini de gestis Italicorum post mortem Henrici VII. Cæsaris *Historia* a *Felice Osio* jam edita; nunc castigatior, & auctior recusa ope MStorum Codicum *Bibliothecæ Estensis*, & *Ambrosianæ*. pag. 561

CHRONICON SICILIÆ Auctore *Anonymo* conscriptum, ab anno circiter MCCGXX. usque ad annum MCCCXXXVIII. antea editum in Thesaurò Anecdotorum a RR. PP. D. *Edmundo Martene*, & D. *Ursino Durand* Monachis Benedictinis e Congregatione S. Mauri. pag. 801

NICOLAI SPECIALIS *Historia Sicula* in VIII. Libros distributa ab anno MCC LXXXII. usque ad annum MCCCXXXVII. antea edita in *Appendice Marcæ Hispanicæ* cura & studio Clarissimi Viri *Stephani Baluzii*. pag. 913

ELENCHUS TOMI UNDECIMI.

ANONYMI TICINENSIS Commentarius de laudibus Papiæ elucubratus circiter annum MCCCXXX. , & nunc primùm editus ex MSto Codice *Ticinensi*. pag. 1

ANNALES veteres **MUTINENSIIUM** ab anno MCXXXI. usque ad MCCCXXXVI. cum additamentis, Auctore *Anonymo*, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 49

CHRONICON MUTINENSE ab anno MCCCVI. ad MCCCXLII. Auctore *Bonifacio de Morano*, nunc primùm editum ex Manuscripto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 89

CHRONICA ASTENSIA ab origine Urbis, seu potiùs ab anno MLXX. usque ad annum circiter MCCCXXV. Auctoribus *Ogerio Alferio*, & *Guillielmo Ventura*. Accedunt Historica quædam ab anno MCDXIX. usque ad annum MCDLVII. Auctore *Secundino Ventura*. Omnia nunc primùm in lucem emergunt ex MSto Codice *Malaspineo*, additis Notis Marchionis Abbatis *Joseph Malaspinae*. pag. 133

DE PROELIIS TUSCIÆ caliginosum **POEMA** *Fratri Raynerii de Grancis Pifani*, Ordinis Prædicatorum, nunc primùm ex MSto Codice *Classensi* vulgatum. pag. 283

ANNA-

ANNALES PISTORIENSES, sive Commentarii rerum gestarum in Tuscia, Italicè scripti ab anno MCCC. usque ad annum MCCCXLVIII. Auctore *Anonymo Synchrono*, antea editi, rursus verò in Literatorum commodum typis traditi. pag. 359

GUALVANEI FLAMMÆ Manipulus Florum, sive Historia Mediolanensis ab origine Urbis ad annum circiter MCCCXXXVI. ab alio Continuatore producta ad annum usque MCCCLXXI. nunc primùm edita ex MSto Codice pergamenò *Mediolanensi*, & cum altero *Bibliothecæ Ambrosianæ* collata. pag. 531

PTOLOMÆI LUCENSIS Ordinis Prædicatorum, Episcopi postea Torcellani *Historia Ecclesiastica* a Nativitate Christi usque ad annum circiter MCCCXII. nunc primùm edita e duobus MStis Codicibus *Ambrosiano*, & *Patavino*. Accedunt diversa duorum Continuatorum Additamenta ex iisdem Codicibus deprompta. pag. 741

Ejusdem **PTOLOMÆI LUCENSIS**, Episcopi Torcellani, *Breves Annales* ab anno MLXI. ad annum MCCCIII. antea editi; nunc verò diligentius recusi, suppletis ut plurimùm lacunis ex ejusdem *Historia Ecclesiastica* nunc primùm vulgata. pag. 1245

VITA Castrucci Antelminelli Lucensis Ducis ab anno MCCC. usque ad annum MCCCXXVIII. Auctore *Nicolao Tegrino* Jurisconsulto Lucense, antea edita; nunc verò in commune commodum accuratiore studio recusa. pag. 1307

ELENCHUS TOMI DUODECIMI.

ANDRÆ DANDULI Venetorum Ducis Chronicon Venetum, a Pontificatu S. Marci ad Annum usque MCCCXXXIX. Succedit *Raphaini Carefini* continuatio usque ad Annum MCCCLXXXVIII. nunc primùm evulgata ex MStis Codicibus *Bibliothecæ Estensis*, ac cum altero *Bibliothecæ Ambrosianæ* collata, & aucta. pag. 1

FRAGMENTA Annalium Romanorum Italicè scripta ab anno MCCCXXVIII. usque ad annum MCCCXL. Auctore *Ludovico Bonconte Monaldesco*, nunc primùm in lucem efferuntur ex Manuscripto Codice *Bibliothecæ Casaræ Vindobonensis*. pag. 525

DOMINICI de GRAVINA Chronicon de rebus in Apulia gestis ab anno MCCCXXXIII. usque ad annum MCCCL. nunc primùm in lucem educitur ex MSto Codice *Bibliothecæ Casaræ Vindobonensis*. pag. 545

HISTORIÆ PARMENSIS Fragmenta ab anno MCCC. usque ad annum MCCCLV. Auctore *Fratre Joanne de Cornazanis* Ordinis Prædicatorum, Latinè primùm, sed heic tantùm Italicè scripta, cum Additamentis usque ad annum MCDLXXIX. nunc primùm prodeunt ex Manuscripto Codice *Toreliano*. pag. 725

CORTUSII PATAVINI duo, sive *Gullielmi & Albrigeti Cortusiorum Historia* de Novitatibus Paduæ, & Lombardiæ ab anno MCCLVI. usque ad MCCCXLIV. solerti *Felicis Ofii* calamo seridè castigata, beneficio MSSorum exemplarium IV. quorum primùm sumministravit Illustrissimus Serenissimæ Republicæ Venetæ Senator, & oblitteratæ Veterum Scriptorum memoriæ restitutor *Dominicus Molinus*. Secundum, exaratum Viri docti *Francisci Mussati* manu, consanguineus ejus, & J. U. C. *Marcus Antonius Mussatus*. Tertium *Bartholomæus Petardus*, Veronensis J. C. &c. Postremum *Jacobus Philippus Thomassinus* Canonicus Secularis Sancti Georgii ab Alga Venetiarum, & Sanctæ Mariæ ab Avantio Patavii Prior. Omnia nunc prodeunt castigatiora ac ampliora ope quinque MSSorum Codicum. Primum suppeditavit *Bibliotheca Estensis*. Secundum Nobilis Vir *Antonius Rambaldus Comes Collalti*, intimus Augustissimi CÆSARIS Consiliarius. Tertium Clar. V. *Apostolus Zenus* ejusdem Augusti Historiographus & Poëta. Geminos verò *Bibliotheca Ambrosiana*. pag. 757

Tom. XXV. h ADDI.

ADDITAMENTA duo ad *Chronicon Cortusorum*, unum ab anno MCCCLIX. usque ad annum circiter MCCCLXV. Alterum ab anno MCCCLIV. usque ad MCCCXCI. Patavina dialecto scripta ab Auctoribus *Anonymis*, & nunc primùm evulgata e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 955

GUALVANĒI de la **FLAMMA** Ordinis Prædicatorum *Opusculum* de rebus gestis ab Azone, Luchino, & Joanne Vicecomitibus ab anno MCCCXXVIII. usque ad annum MCCCXLII. nunc primùm in lucem editum e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*; adjectis aliquot Adnotationibus Clarissimi Viri *Joseph Antonii Saxii* eidem Bibliothecæ Præfecti. pag. 991

CHRONICON MODOETIENSE ab origine Modoëtiæ usque ad annum MCCCXLIX. ubi potissimùm agitur de gestis priorum Vicecomitum Principum, Auctore *Bonincontro Morigia* Synchrono, nunc primùm prodit e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* pag. 1053

ELENCHUS TOMI DECIMITERTII.

JOANNIS VILLANI Florentini *Historia Universalis* a condita Florentia usque ad annum MCCCXLVIII. Italicè scripta; in nova hac editione ab innumeris mendis expurgata, & plurimis variantibus lectionibus, ac Supplementis aucta ope MSti Codicis Clarissimi Viri *Joannis Baptistæ Recanati* Patrii Veneti. pag. 1

HISTORIA SICULA a morte Friderici II. Imperatoris, & Siciliæ Regis; hoc est ab Anno MCCL. ad MCCXCIV. deducta, Auctore *Bartholomæo de Neocastro* J. C. Messanensi, olim Fiscii Patrono in Regno Siciliæ, & pro Jacobo Aragoniæ & Siciliæ Rege apud Honorium IV. Pont. Max. Oratore, nunc primùm e MStis Codicibus *Messanensibus* in lucem prodit. pag. 1005

MATTHÆI PALMERII Florentini de vita, & rebus gestis *Nicolai Acciajoli* Florentini, Magni Apuliæ Senescalli, ab anno MCCCX. usque ad annum MCCCCLXVI. *Commentarius* nunc primùm Latinè prodit ex MStis Codicibus *Neritinis*. pag. 1197

CONFORTI PULIGIS *Fragmenta Historiæ Vicentinæ* ab anno MCCCLXXI. ad annum MCCCCLXXXVII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice *Veneto*. pag. 1233

31

ELENCHUS TOMI DECIMIQUARTI.

MATTHÆI VILLANII ejusque filii PHILIPPI *Historia* ab anno MCCCXLVIII. ad annum MCCCLXIV. antea edita; nunc verò cum duobus *MStis Codicibus* collata, & variantibus lectionibus aucta. pag. 1

CHRONICON BRIXIANUM ab origine urbis ad annum usque MCCCXXXII. Auctore *Jacobo Malvecio*, nunc primùm in lucem effertur e MSto Codice Comitis *Joannis Jacobi de Tassis*, Patricii Bergomensis. pag. 771

ANTONII ASTESANI Poëtæ Astensis, ac primi Ducalis Astensium Secretarii *Carmen de Varietate Fortunæ*, sive de Vita sua, & gestis Civium Astensium ab origine urbis usque ad annum MCCCXLII. nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice *Malaspineo*. pag. 1005

ANNALES CÆSENATES Auctore *Anonymo* ab anno MCLXII. usque ad annum MCCCLXII. nunc primùm prodeunt ex Manuscripto Codice *Brandolino Foroliviensi*. pag. 1085

ELENCHUS TOMI DECIMIQUINTI.

CHRONICON *Senense* Italicè scriptum ab *Andrea Dei*, & ab *Angelo Turæ* continuatum, exordium habens ab anno MCLXXXVI. & desinens in annum MCCCLII. e MSto Codice *Senensi* nunc primùm editum, unà cum *Notis Huberti Benvoglienti* Patricii Senensis. pag. 1

ANNALES *Senenses* Auctore *Nerio Donati Filio* ab anno MCCCLII. usque ad annum MCCCLXXXI. nunc primùm editi ex MSto Codice *Senensi*, unà cum *Notis Huberti Benvoglienti*. pag. 131

CHRONICON *Estense*, *Gesta* Marchionum Estensium complectens, ab anno MCI. usque ad annum MCCCLIV. per *Anonymos* Scriptores Synchronos deductum, & ab aliis *Auctoribus* continuatum usque ad annum MCCCXCIII. nunc primùm in publicam lucem effertur e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 295

CHRONICON *Mutinense* ab anno MII. usque ad annum MCCCLXIII. Auctore *Joanne de Bazano* Cive Mutinensi Synchrono, nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice *Mutinensi*. pag. 551

EPHEMERIDES *Urbevetanæ* Italicâ linguâ ab anno MCCCXLII. usque ad MCCCXLXIII. ab *Anonymo* Synchrono conscriptæ, nunc primùm in lucem effertur e MSto Codice *Bibliothecæ Vaticanæ*. pag. 639

DANIELIS CHINATII *Tarvisini* Belli apud Fossam Clodiam, & alibi inter Venetos & Genuenses gesti anno MCCCLXXVIII. & sequentibus Italice sermone accurata Descriptio, nunc primùm edita ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 695

GORELLI *Aretini* *Notarii* Poëma Italicè scriptum de Rebus gestis in Civitate Aretina ab anno MCCCX. usque ad annum MCCCLXXXIV. nunc primùm prodit e MSto Codice *Senensi*. pag. 807

CHRONICON *Ariminense* ab anno circiter MCLXXXVIII. usque ad annum MCCCLXXXV. Auctore *Anonymo*, ac deinde continuatum per alterum *Anonymum* usque ad annum MCDLII. nunc primùm prodit ex MSto Codice *Ariminensi*. pag. 889

MONUMENTA *Pisana* ab anno MLXXXIX. usque ad annum MCCCLXXXIX. deducta, & continuata usque ad MCDVI. Auctore *Anonymo*, nunc primùm luce donantur e MSto Codice *Bibliothecæ Mediceo-Laurentianæ*. pag. 969

ELEN-

ELENCHUS TOMI DECIMISEXTI.

VITÆ *Episcoporum & Patriarcharum Aquilejensium* a primo Christianæ æræ seculo usque ad annum MCCCLVIII. ab Auctore *Anonymo* circiter eundem annum conscriptæ, atque antea a *Muratorio* editæ. Subjicitur, & nunc primùm evulgatur *Liber de Vitis & Gestis eorundem Patriarcharum*, Auctore *Antonio Bellono*. Denique succedunt *Addimenta* e MSto Codice *Vaticanæ Bibliothecæ* petita, & *Chartæ* quædam ad Aquilejensem Ecclesiam spectantes, luce hucusque carentes. pag. 1

PETRI PAULI *Vergerii Justinopolitani Vitæ Carrariensium Principum* ad annum circiter MCCCLV. nunc primùm editæ e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*, & cum duobus aliis *Bibliothecæ Ambrosianæ* collatæ. pag. 109

EJUSDEM *Orationes*, & *Epistolæ* variæ *Historicæ* nunc primùm prodeunt e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 185

BREVIARIUM *Italicæ Historiæ* a temporibus *Friderici Secundi Augusti* usque ad annum MCCCLIV. ab *Anonymo* Italo, sed *Synchrono* Auctore conscriptum, nunc primùm e MSto Codice *Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis*, olim *Vetero-Cellensi*, in lucem prodit. pag. 249

PETRI AZARII *Notarii Novariensis Synchroni Auctoris Chronicon de Gestis Principum Vicecomitum* ab anno MCCL. usque ad annum MCCCLXII. Accedit *Opusculum* ejusdem Auctoris de *Bello Canapiciano*, omnia e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 290

CHRONICON *Placentinum* ab anno CCXXII. usque ad annum MCDII. Auctore *Joanne de Mussis* Cive *Placentino*, nunc primùm prodit ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 441

ANNALES *Mediolanenses* ab anno MCCXXX. usque ad annum MCDII. ab *Anonymo* Auctore literis consignati, nunc primùm in usum omnium proferuntur e MSto Codice *Novariensi*. pag. 635

CHRONICON *Bergomense* *Guelpho-Ghibellinum*, Auctore *Castello de Castello* ab anno MCCCLXXVIII. usque ad annum MCDVII. nunc primùm prodit ex MSto Codice *Bergomense*. pag. 841

ORDO *Funeris Joannis Galeatii Vicecomitis Ducis Mediolani* peracti anno MCDII. & *Oratio* tunc habita in ejus laudem a *Fr. Petro de Castelletto* Ord. *Eremitarum S. Augustini*, nunc primùm luce donantur ex MSto Codice *Viri Clavis. Francisci Arisi Cremonensis*. pag. 1021

SPECIMEN *Historiæ Sozomeni Presbyteri Pistoriensis* ab anno Christi MCCCLXII. usque ad MCDX. nunc primùm tenebris erutum e MSto Codice *Nob. Viri Jo. Baptista Restæ*. pag. 1057

ELENCHUS TOMI DECIMISEPTIMI.

CHRONICON PATAVINUM Italicâ Linguâ conscriptum ab anno MCCCXI. usque ad annum MCDVI. Auctore *Andrea de Gataris*, nunc primùm prodit ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*.

Adnectitur eadem Historia, qualis scripta fuit a *Galeatio Gataro* Andreae patre, & ipsa nunc primùm luci reddita ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 1

GEORGII STELLÆ *Annales Genuenses* ab anno MCCXCVIII. usque ad finem anni MCDIX. deducti, & per *Joannem Stellam* ejus fratrem continuati usque ad annum MCDXXXV. e MStis Codicibus, uno *Veronensi*, geminis *Ambrosianis*, & uno *Genuensi*, nunc primùm in lucem educti. pag. 945

CHRONICON parvum *Ripaltæ* ab anno MCXCV. usque ad annum MCDV. nunc primùm prodit ex MSto Codice *Malaspino*. pag. 1319

ELENCHUS TOMI DECIMIOCTAVI.

CHRONICON REGIENSE ab anno MCCLXXII. usque ad MCCCLXXXVIII. Auctoribus *Sagacio* & *Petro de Gazata* Regiensibus, nunc primùm editum ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 1

MEMORIALE HISTORICUM *Rerum Bononiensium* ab anno MCIX. usque ad MCDXXVIII. Auctore *Matthæo de Griffonibus*, nunc primùm profertur ex MSto Codice *Bononiensi*. pag. 108

HISTORIA MISCELLA *Bononiensis* ab anno MCIV. usque ad annum MCCCXCIV. Auctore præsertim *Fratre Bartolomæo della Pugliola* Ordinis Minorum. Accedit ejusdem *Continuatio* usque ad annum MCDLXXI. ab aliis Auctoribus Synchronis facta. Omnia nunc primùm in lucem prodeunt e Codicibus MStis *Bibliothecæ Estensis*. pag. 237

JOANNIS SER-CAMBII Auctoris Synchroni *Chronicon de Rebus gestis Lucensium* ab anno MCD. usque ad annum MCDIX. nunc primùm in lucem producitur e MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ*. pag. 793

ANNALES ESTENSES *Jacobi de Delayto* Cancellarii D. Nicolai Estensis Marchionis Ferrariæ, Auctoris Synchroni, de gestis ipsius Marchionis ab anno MCCCXCIII. usque ad MCDIX. nunc primùm editi e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 901

MONUMENTA HISTORICA *de Rebus Florentinorum*, Auctore *Gino Capponio* ab anno MCCCLXXVIII. usque ad annum MCDXIX. cum *Continuatione Nerii illius filii* usque ad annum MCDLVI. nunc primùm prodeunt ex MStis Codicibus *Florentinis*. pag. 1097

ELENCHUS TOMI DECIMINONI.

HISTORIA *Fratri Andreae Billii*, patriâ Mediolanensis, Ordinis Eremitarum S. Augustini, in novem Libros digesta, ab Anno MCDII. usque ad annum MCDXXXI. nunc primùm prodit e MSto Codice pergameno *Bibliothecæ Ambrosianæ* cum duobus aliis MStis Codicibus, *Novariensi* uno, & altero ornatissimi Viri *Comitis Caroli Pertusati* collata. pag. 1

MATTHÆI PALMERII *Florentini de Captivitate Pisarum*, sive de bello contra Pisanos gesto a Florentinis anno MCDVI. Commentarius, nunc primùm prodit ex MSto Codice *Florentino*. pag. 161

VITA *Caroli Zeni* Patritii Veneti Clarissimi ad *Pium II.* Pont. Max., Auctore *Jacobo Zeno* ejus nepote Feltrensi & Bellunensi Episcopo, ab anno circiter MCCCXXXIV. usque ad MCDXVIII. nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice *Seminarij Patavini*. pag. 197

ANNALES SENENSES ab anno MCCCLXXXV. usque ad MCDXXII. per *Anonymum* Scriptorem deducti, & nunc primùm publica luce donati e MSSis *Libris Senensibus*. pag. 383

BRACHII *Perusini* Vita, & gesta ab anno MCCCLXVIII. usque ad MCDXXIV. Auctore *Joanne Antonio Campano* Episcopo Interamnensi, seu Aprutino, antea edita, nunc in omnium commodum recusa. pag. 431

LEODRISII *Cribelli* de Vita, rebusque gestis *Sfortiæ* bellicosissimi Ducis, ac initiis *Francisci Sfortiæ Vicecomitis* ejus filii Mediolanensium Ducis Illustrissimi *Historia*, nunc primùm edita e MSto Codice *Bibliothecæ Christianissimi Regis*. pag. 619

CHRONICON *Tarvisinum* ab anno MCCCLXVIII. usque ad annum MCDXXVIII. Auctore *Andrea de Reduffis de Quero*, nunc primùm in lucem erumpit ex MSto Codice *Collaltino*. pag. 735

CHRONICON *Foroliviense* ab anno MCCCXCVII. usque ad MCDXXXIII. Auctore *Fratre Hieronymo Foroliviensi* Ord. Prædic. nunc primùm in lucem editum ex MSto Codice *Comitis Brandolini de Brandolinis*. pag. 869

LEONARDI *Aretini* rerum suo tempore gestarum *Commentarius*, ab anno MCCC-LXXVIII. usque ad annum MCDXL. antea editus, nunc autem emendatiùs ad fidem MSti Codicis *Bergomatis*. pag. 909

HISTORIA *Florentina* Italicè conscripta, Auctore *Anonymo* ab anno Christi MCDVI. usque ad MCDXXXVIII. nunc primùm luce donata e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 945

CHRONICON *Pistoriense* a condita Urbe, usque ad annum MCDXLVI. Auctore *Fannotio Manetto Florentino* nunc primùm prodit ex MSto Codice *Florentino*. pag. 985

ELENCHUS TOMI VIGESIMI.

35

- H**ISTORIA SENENSIS ab anno MCDII. usque ad annum MCDXXII. Auctore *Joanne Bandino de Bartholomæis*, continuata a *Francisco Thomasso* eius pronepote, & a *Petro Ruffio* usque ad annum MCDLXVIII. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Clariss. Viri *Huberti Benvoglienti* Patricii Senensis. pag. 1
- COMMENTARIA** *Comitis Jacobi Picinini*, sive Diarium rerum ab ipso gestarum anno MCDLII. fervente bello inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanensium Ducem, Auctore *Porcellio* Poëta & Scriba Alphonfi I. utriusque Siciliae Regis, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice *Bergomensis*. pag. 65
- POGGII** *Historia Florentina*, a *Joanne Baptista Recanato* Patricio Veneto jampridem in lucem edita, Notisque & Auctoris Vitâ illustrata; nunc verò ab eodem aucta & recognita. pag. 157
- EXCERPTA** ex *Annalibus Principum Estensium* ab anno MCDIX. usque ad MCDLIV., Auctore *Joanne Ferrariensi* Ordinis Minorum, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 437
- VITA** Clarissimi Viri *Nerii Capponii* a *Bartholomæo Platinesi* scripta, nunc primùm prodit ex MSto Codice *Bibliothecæ Strozianæ* Florentinæ. pag. 477
- VITA** *Fannotii Manetti* Viri Clariss. Florentini ab anno MCCCXCVI. usque ad MCDLIX. Auctore *Naldo Naldio* Florentino, ex MSto Codice Nobilis Viri *Bonagiuntæ Manetti* expressa. pag. 519
- HISTORIA** *Urbis Mantuæ*, ab ejus origine usque ad annum MCDLXIV. scripta a *Bartholomæo Saccho* Cremonensi, e Vico Platina, vulgò appellato *Platina*, primùm edita in lucem a *Petro Lambecio* V. Clariss. nunc autem in commodum Eruditorum recusa. pag. 609
- ANNALES** *Placentini* ab anno MCDI. usque ad MCDLXIII. ab *Antonio de Ripalta* Patricio Placentino conscripti, ac deinde continuati ab *Alberto* ejus filio usque ad annum MCDLXXXIV. nunc primùm in lucem proferuntur e MSto Codice *Placentino*. pag. 865
- VITA** *Philippi Mariæ Vicecomitis* Mediolanensium Ducis tertii, Auctore *Petro Candido Decembrio*, jam edita; nunc verò cum Codice *Bibliothecæ Monachorum S. Ambrosii Mediolani* collata & aucta. pag. 981
- VITA** *Francisci Sfortiæ* quarti Mediolanensium Ducis per epitomen scripta ab eodem *Petro Candido Viglevanensi* ab anno MCDI. usque ad MCDLXII. nunc primùm luci reddita e MSto Codice *Bibliothecæ Christianissimi Regis*. pag. 1021
- ORATIO** *Petri Candidi Decembrii* in funere *Nicolai Picinini*; sive Vita ejusdem bellicosissimi Ducis, anno MCDXLIV. a *Polismagna* in Italicum sermonem conversa, nunc primùm luce donatur e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 1047

ELEN-

ELENCHUS TOMI VIGESIMIPRIMI.

LAURENTII BONINCONTRII *Miniatis Annales* ab anno MCCCLX. usque ad MCDLVIII. nunc primùm e MS. Codice *Miniatis* in publicam lucem prolati. pag. 1

JOANNIS SIMONETTÆ *Historia de rebus gestis Francisci I. Sfortia Vicecomitis Mediolanensium Ducis*, in XXX. Libros distributa, hoc est ab Anno MCDXXI. usque ad annum MCDLXVI. antea edita; in præsentem verò Impressionem cum Autographo ipsius *Auctoris* collata, emendata, & aucta. pag. 165

ANNALES BRIXIANI ab anno MCDXXXVII. usque ad annum MCDLXVIII. Italicâ linguâ conscripti, Auctore *Christophoro a Soldo* Cive Brixiano Synchrono, nunc primùm in lucem efferuntur ex MS. Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 785

CHRONICON Eugubinum ab anno MCDL. usque ad annum MCDLXXII. Auctore *Guernerio Bernio* Eugubino, nunc primùm prodit ex MS. Codice *Vaticana Bibliothecæ*. pag. 917

DIARIA Neapolitana ab anno MCCLXVI. usque ad annum MCDLXXVIII. Italica rudi lingua conscripta, Auctore *Anonymo*, nunc primùm efferuntur in lucem e MS. Codice Nob. *Viri Francisci Vallettæ* Jurisconsulti. pag. 1027

JO. GARZONII Bononiensis de dignitate Urbis Bononiæ *Commentarius*, nunc primùm prodit ex MS. Codice *Bononiensi*. pag. 1109

DE LAUDIBUS Familiae de Auria, Auctore *Fratre Adam de Montaldo* Ord. Eremitarum S. Augustini circa annum MCDLXXX. Opusculum, nunc primùm in lucem prodit e MS. Codice *Genuensi*. pag. 1171

PETRI CYRNÆI Clerici Aleriensis *Commentarius de Bello Ferrariensi* ab anno MCDLXXXII. ad annum MCDLXXXIV. nunc primùm in lucem prodit ex MS. Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 1189

ELENCHUS TOMI VIGESIMISECUNDI.

TRISTANI CARACCIOLI Patricii Neapolitani *Opuscula Historica* nunc primùm luce donantur e MSto Codice Excellentissimi Principis *Torella*. pag. 1

ANNALES FOROLIVIENSES ab anno MCCLXXV. usque ad annum MCCCC-LXXIII. *Anonymo* Auctore, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice *Comitis Brandolini de Brandolinis*. pag. 131

DIARIUM PARMENSE ab anno MCCCCLXXVII. ad MCCCCLXXXII. Auctore *Anonymo*, nunc primùm editum ex MSto Codice *Torelliano*. pag. 243

VITÆ DUCUM VENETORUM Italicè scriptæ ab origine Urbis, sive ab anno CCCCXXI. usque ad annum MCCCXCIII. Auctore *Marino Sanuto*, *Leonardi filio*, Patricio Veneto, nunc primùm e MSto Codice *Bibliothecæ Estensis* luce donantur. pag. 599

ELENCHUS TOMI VIGESIMITERTII.

ANTONII HYVANI Sarazanensis *Commentariolus de Bello Volaterrano*, anno MCCCCLXXII. à Florentinis gestus, nunc primùm prodit e Codicibus *Manuscriptis Comitum Gudonum, & Bibliothecæ Strozziarum*. pag. 1

LEODRISII CRIBELLI libri duo de Expeditione Pii Papæ Secundi in Turcas, nunc primùm luce donati e *Manuscripto Codice Philippi Argelati Sac. Cæli C. M. a Secretis*. pag. 21

JACOBI VOLATERRANI *Diarium Romanum* ab anno MCCCCLXXII. usque ad annum MCCCCLXXXIV. nunc primùm editum ex *Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis*. pag. 81

AUGUSTINI *Patritii Senensis* *Descriptio adventus Friderici III. Imperatoris ad Paulum Papam II. e Museo Italico Joannis Mabillonii*. pag. 203

ANNALES DE RAIMO, sive brevis *Historia Rerum in Regno Neapolitano gestarum* ab anno MCXCVII. ad MCCCCLXXXVI. Auctoribus *Ludovico Seniore, & Juniore de Raimo*, nunc primùm prodeunt e *Manuscripto Codice Ignatii Mariæ Comi Nobilis Viri Neapolitani*. pag. 217

ANTONII GALLI *Genuensis Opuscula Historica de Rebus gestis Populi Genuensis, & de Navigatione Columbi*, nunc primùm in lucem efferuntur e *Manuscripto Codice Genuensi*. pag. 241

HISTORIA MONTISFERRATI ab origine *Marchionum illius tractus usque ad annum MCCCXC*. Auctore *Benvenuto de Sancto Georgio, Comite Blandratæ*. In omnium commodum nunc recusa. pag. 309

EPHEMERIDES SENENSES ab anno MCCCCL. usque ad MCCCXCVI. *Italico Sermone scriptæ ab Allegretto de Allegrettis*, nunc primùm luce donantur e *Manuscripto Codice Viri Clarissimi Huberti Benvoglianti Patritii Senensis*. pag. 763

ANNALES BONONIENSES *F. Hieronymi de Bursellis Bononiensis Ordinis Prædicatorum* ab anno MCCCXVIII. usque ad MCCCCLXXXVII. Nunc primùm prodeunt e *Manuscripto Codice Bononiensi*. pag. 863

ANDREÆ NAUGERII Patritii Veneti Historia Veneta Italico Sermone scripta ab origine Urbis usque ad annum MCCCCXCVIII. nunc primùm tenebris erepta e Manuscripto Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 919

ELENCHUS TOMI VIGESIMIQUARTI.

DE BELLO GALLICO, sive de rebus in Italia gestis a *Carolo VIII.* & *Ludovico XII.* Gallia Regibus ab anno MCCCCXCIV. usque ad annum MD. Auctore *Marino Sanuto* Leonardi filio, Commentarius Italicè scriptus, & nunc primùm e Codice MS. *Bibliothecæ Estensis* in lucem editus: pag. 1

DIARIUM FERRARIENSE ab anno MCCCCIV. usque ad annum MDII. *Anonymo* Auctore Synchrono Italicè scriptum, & continuatum. Nunc primùm in lucem prodit ex MS. Codice *Bibliothecæ Estensis*. pag. 155

PETRI CYRNÆI Clerici Aleriensis de rebus Corficis Libri IV. a temporibus Romanorum usque ad annum MDVI. nunc primùm prodeunt ex MS. Codice *Bibliothecæ Christianissimi Regis*. pag. 409

BARTHOLOMÆI SENAREGÆ Genuensis de rebus Genuensibus Commentaria ab anno MCDLXXXVIII. usque ad annum MDXIV. nunc primùm publici juris fiunt e MS. Codice *Bibliothecæ Vaticanae*. pag. 509

A P P E N D I X.

DE CONSTANTIO CHLORO, CONSTANTINO MAGNO, & aliis Imperatoribus, Excerpta Auctoris ignoti, ab *Henrico Valesio* jam edita cum Notis *Hadriani Valesii* Historiographi Regii, ad commune commodum denuo nunc recusa. pag. 635

FRAGMENTA *Historiæ Pisanae*, Pisana dialecto conscripta, ab anno MCXCI. usque ad MCCCXXXVII. Auctore Anonymo. Accedunt alia Latinis literis consignata ab anno vulgari MCCLXX. usque ad annum MCCLXXX. Auctore *Guidone de Corvaria*, sive de *Vallecchia* Judice, & demum Canonico Regulari. Omnia nunc primùm prodeunt e MSto Codice *Antonii Nicolini* Patritii Florentini, atque ex altero *Bibliothecæ Stroziana*. pag. 641

POLYHISTORIA *Fratri Bartholomæi Ferrariensis* Ordinis Prædicatorum ab anno MCCLXXXVIII. usque ad annum MCCCLXVII. Italicè conscripta, & nunc primùm edita e MS. Cod. *Marchionis Bonifacii Rangonii* Mutinensis. pag. 695

ANNALES *Urbis Aretinae* ab anno MCXCII. usque ad annum MCCCXLIII. Auctore Anonymo, nunc primùm luce donati ex MSto Codice *Clar. Viri Francisci Regii* Equitis S. Stephani. pag. 851

CHRONICON NERITINUM, sive brevis Historia Monasterii Neritini ab anno MXC. usque ad annum MCCCLXVIII. Auctore *Stephano Monaco Benedictino* Abbate Montis-Alti, ab altero Scriptore continuatum usque ad annum MCCXXII., necnon *Descriptio Belli a Venetis* anno MCCCCLXXXIV. inlati Provinciae Hydruntinae, *Angelo Tafuro* Auctore. Omnia nunc primùm in lucem educuntur e MSto Codice *Clariss. Viri Johannis Bernardini Tafuri* Neritini, cum Notis ejusdem. pag. 883

CHRONICON SUBLACENSE, sive *Catalogus Abbatum Monasterii Sublacensis* ab anno circiter DXCV. usque ad annum MCCCXC. Auctore Monacho Sublacensi Anonymo; nunc primùm prodit ex MSto Codice *Romano*. pag. 925

DIA-

- DIARIUM ROMANUM** ab anno MCCCCIV. usque ad annum MCCCCXVII. ³⁹
Auctore *Antonio Petri*; nunc primùm editum e MSto Codice *Bibliothecæ
Esfensis*. pag. 969
- ANTONII NERLII** Abbatis breve *Chronicon Monasterii Mantuani S. Andreae Or-*
dinis Benedicti. ab anno MXVII. ad annum MCCCXVIII. nunc primùm
editum e MSto Codice *Monasterii Padolironensis*. pag. 1069
- FRAGMENTUM Siculae Historiæ** ab anno MCCLXXXVII. usque ad annum M-
CCCCXXXIV. Auctore Anonymo; nunc primùm publici juris factum e
MSto Codice *D. Innocentii Rochaforte Bonadies*. pag. 1085
- MISCELLANEA HISTORICA Pauli filii Lælii Petroni** Romani ab anno MCC-
CCXXXIII. usque ad annum MCCCXLVI. nunc primùm edita ex MSto
Codice *Bibliothecæ Vaticanæ*. pag. 1101
- MICHAELIS SAVONAROLÆ** *Commentariolus* de laudibus Patavii Anno MCC-
CCXL. compositus, & nunc primùm in lucem productus ex MSto Codice
Comitis *Sertorii Ursati*. pag. 1133
- FRAGMENTA Chronici Foro-Julienfis**, Auctore *Fuliano Canonico Civitatenfi*, cum
Additamentis ab anno Christi MCCLII. usque ad annum MCCCLXIV. nunc
primùm prodeunt ex MSto Codice *Biniano*. pag. 1189

ELENCHUS TOMI VIGESIMIQUINTI.

- C**OMMENTARIA rerum gestarum a *Jacobo Picinino* Anno MCCCCLIII.
qui fuit Secundus Belli inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediol.
Ducem, Auctore *Porcellio Poëta*, & Scriba *Alphonfi I.* utriusque Siciliæ
Regis; nunc primùm in lucem prodeunt ex MSto Codice membrana-
ceo Excellentissimi Viri *Marci Fuscareni* Equitis, & Procuratoris S.
Marci. pag. 1
- GEORGII MERULÆ STATYELLENSIS** Historiarum Mediolani Decas secunda;
nunc primùm prodit ex MSto Codice Canonici *Joannis Andreae Irici* Tridi-
nensis. pag. 69
- EUGENII IV. & NICOLAI V.** Pontificum Romanorum Vitæ a *Vespasiano* Aucto-
re Synchrono scriptæ; nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Abbatis *Lau-*
rentii Mebus. pag. 149
- LEONIS BAPTISTÆ ALBERTI** *Commentarius De Conjurations Porcaria*, cui
præmittitur Vita ejusdem Scriptoris; nunc primùm in lucem prodeunt ex Co-
dice MSto Abbatis *Laurentii Mebus*. pag. 293
- HISTORIA OBSIDIONIS PLUMBINI** peractæ Anno Christi MCCCXLVIII. me-
tricè conscripta a *F. Antonio de Augustinis* Samminiatiensi Auctore Synchrono;
nunc primùm in lucem producta ex MSto Codice Abbatis *Laurentii Mebus*.
pag. 317.
- FRANCISCI ALEARDI** Veronensis *Oratio* in laudem Francisci Sfortiæ Vicecomi-
tis, habita Veronæ Anno MCCCIL. nunc primùm prodit e MSto Codice *Bi-*
bliothecæ Ambrosianæ. pag. 371
- ORATIO PARENTALIS** in laudem *Blancæ Mariæ* Sfortiæ Vicecomitis, Auctore
Hieronymo Cribello Mediolanensi, ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* nunc
primùm typis commissa. pag. 419

ORA- :

⁴⁰
ORATIO FUNEBRIS in morte Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolani Ducis , ha-
bita a Magistro Joanne Montano , nunc primùm in lucem emissa ex MSto Co-
dice *Bibliothecæ Ambrosianæ* . pag. 433

VICTORIA Cremonensium in Navali bello sub Nicolao Picinino , & Francisco Co-
mite de Cotignola contra Venetos sub Nicolao Trivisano Anno MCCCCXXXI.
Opusculum ab Eliseo della Manna conscriptum , & ex MSto Codice *Bibliothecæ
Ambrosianæ* in lucem emissum . pag. 443

ORATIO habita ab *Augustino Rubeo de Aragonia* Anno MCCCCLXXVIII. in lau-
dem Joannis Galeatii Sfortiæ Vicecomitis Mediolani Ducis , nunc primùm typis
commissa ex MSto Codice *Bibliothecæ Ambrosianæ* . pag. 453

DE CONFLICTU BRACHII PERUSINI Armorum Ductoris apud Aquilam Poë-
ma a *Leonardo Griphio* Mediolanensi conscriptum , nunc primò e MSto Codice
Bibliothecæ Ambrosianæ in lucem productum . pag. 463

HIERONYMI TARTAROTTI ROBORETANI de Auctoribus ab *Andrea Dan-
dulo* laudatis in Chronico Veneto Dissertatio Epistolaris ad *Franciscum Josephum
Rosminum* . pag. I

*Catalogus Scriptorum omnium , atque Opusculorum , uti jacent in unoquoque Volumine
hujus Operis .* pag. 1

*Catalogus Scriptorum omnium , qui in hac Collectione locum habuerunt , ordine alphabe-
tico digestus .* pag. 41

*Catalogus Scriptorum omnium in universo Opere editorum per Loca , & Regiones di-
gestus .* pag. 83

*Catalogus Diplomatum , aliarumque veterum Chartarum , quæ in toto Opere continentur ,
chronologico ordine digestus .* pag. 129

*Index Geographicus Provinciarum , Urbium , Oppidorum , aliorumque Locorum , necnon Mon-
tium , ac Fluminum , de quibus habetur mentio in universa hac Collectione .* pag. 159

*Index Familiarum omnium , earumque Personarum , de quibus mentio habetur in tota hac
Collectione .* pag. 207

CATALOGUS
SCRIPTORUM
OMNIUM,

Qui in hac Collectione locum habuerunt,

ORDINE ALFABETICO DIGESTUS.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1899

A

- Ex** **A** **BULPHEDA**, Ismaëlis Alemujadad, Regis Amani, Excerpta ab ejus Chronologia Universalis, ex Arabico Codice MSto Bibliothecae S. Laurentii Escorialis, & ex Collectione Jo. Baptistae Carusii. Tom. I. p. II. pag. 249
- De** **ACERNO**, Thomae Episcopi Lucerensis, de Creatione Urbani VI. Pontificis, & Creatione Domini Gebennensis in Antipapam, ex MSto Codice Vaticano. T. III. p. II. pag. 715
- ADRIANI I.** Papae Epistolae, ex Codice Carolino. T. III. p. II. pag. 188
- AENEÆ** Silvii, Friderici Romanorum Regis Secretarii, & Oratoris, postea Pii II. Pont. Max., de morte Eugenii IV., Creationeque, & Coronatione Nicolai V. Summorum Pontificum, Oratio coram ipso Rege habita Anno MCCCCXLVIII. T. III. p. II. pag. 878
- Ex** **AGATHIÆ** Historia, Excerpta quaedam, Ugone Grotio Interprete. Tom. I. pag. 379
- AGNELLI**, qui & Andreas, Abbatis Sanctae Mariae ad Blachernas, & Sancti Bartholomaei Ravennatis, Liber Pontificalis, sive Vitae Pontificum Ravennatum, quas D. *Benedictus Bacchini* Abbas Sanctae Mariae de la Cro-ma, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis, ex Bibliotheca Estensi eruit, Dissertationibus, & Observationibus, necnon Appendice Monumentorum illustravit, & auxit. Omnia in praesenti editione cum MS. Codice Estensi rursus collata, emendatiora, & aucta, operâ & studio *Ludovici Antonii Muratorii*. T. II. pag. 1
- AISTULPHI** Regis Langobardorum Leges. T. I. p. II. pag. 87
- ALBERTI**, Leonis Baptistae, Commentarius de Conjuratone Porcaria, cui praemittitur Vita ejusdem Scriptoris, nunc primum in lucem prodeunt ex Codice MSto Abbatis Laurentii Mehus. T. XXV. pag. 293
- ALEARDI**, Francisci, Veronensis, Oratio in laudem *Francisci Sfortiae Vicecomitis*, habita Veronae Anno MCCCCIL. nunc primum prodit e MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae. T. XXV. pag. 371
- ALEXANDRI**, Telefini Cœnobii Abbatis, de Rebus gestis Rogerii Siciliae Regis libri quatuor, in praesenti editione cum veteribus collati, & summâ Caputum ad Lectorum commodum distincti, ac exornati. T. V. pag. 607
- EJUSDEM** Alloquium ad Regem Rogerium. Ibid. pag. 644
- ALFERII**, Ogerii, & Guilielmi Venturae, Chronica Astensia ab origine Urbis, seu potius ab Anno MLXX. usque ad Annum circiter MCCCXXV. Accedunt Historica quaedam ab Anno MCDXIV. usque ad annum MCDLVII. Auctore Secundino Ventura. Omnia nunc primum in lucem emergunt ex MSto Codice Malaspinco, additis Notis Marchionis Abbatis Joseph Malaspinæ. T. XI. pag. 133
- ALKADI** Sciohabadin, filii Abiddami Amaniensis, Continuatio Historiae Saracorum in Sicilia, excerpta ab Historia, cui titulus *Asmodferi*, ex Bibliotheca S. Laurentii Escorialis, & ex Collectione Jo. Baptistae Carusii. T. I. p. II. pag. 251

De

De ALLEGRETTIS, Allegretti, Ephemerides Senenses ab Anno MCCCCL. usque ad MCCCXCVI. Italico sermone scriptæ; nunc primùm luce donantur e Manuscripto Codice Viri Clarissimi Huberti Benvoglianti Patricii Senensis. T. XXIII. pag. 763

AMALRICI Augerij Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, nempe:

SS. PETRI . T. III. p. II.	Pag. 10
LINI . Ibidem .	pag. 11
CLETI . Ibidem .	pag. 12
CLEMENTIS . Ibidem .	pag. 13
ANACLETI . Ibidem .	pag. 14
EVARISTI . Ibidem .	pag. 15
ALEXANDRI . Ibidem .	Ibid.
SIXTI . Ibidem .	pag. 16
TELESPHORI . Ibidem .	pag. 17
HYGINI . Ibidem .	Ibid.
PII . Ibidem .	pag. 18
ANICETI . Ibidem .	Ibid.
SOTERI . Ibidem .	pag. 19
ELEUTHERII . Ibidem .	Ibid.
VICTORIS . Ibidem .	pag. 20
ZEPHYRINI . Ibidem .	Ibid.
CALIXTI . Ibidem .	pag. 21
URBANI . Ibidem .	Ibid.
PONTIANI . Ibidem .	pag. 22
CIRIACI . Ibidem .	Ibid.
ANTHERI . Ibidem .	pag. 23
FABIANI . Ibidem .	Ibid.
CORNELII . Ibidem .	pag. 24
LUCII . Ibidem .	pag. 25
STEPHANI . Ibidem .	Ibid.
SIXTI II. Ibidem .	pag. 26
DIONYSII . Ibidem .	Ibid.
FELICIS . Ibidem .	pag. 27
MARCI . Ibidem .	Ibid.
EUTYCHIANI . Ibidem .	Ibid.
GAJI . Ibidem .	pag. 28
MARCELLINI . Ibidem .	Ibid.
MARCELLI . Ibidem .	pag. 29

EU-

EUSEBII . T. III. p. II.	45 Pag. 30
MELCHIADIS . Ibidem .	Ibid.
SILVESTRI . Ibidem .	pag. 31
MARCI . Ibidem .	pag. 32
JULII . Ibidem .	pag. 33
LIBERII . Ibidem .	pag. 34
FELICIS . Ibidem .	Ibid.
DAMASI . Ibidem .	pag. 35
SIRICII . Ibidem .	pag. 36
ANASTASII . Ibidem .	pag. 37
INNOCENTII . Ibidem .	Ibid.
ZOSIMI . Ibidem .	pag. 38
BONIFACII . Ibidem .	pag. 39
CÆLESTINI . Ibidem .	Ibid.
SIXTI . Ibidem .	Ibid.
LEONIS . Ibidem .	pag. 40
HILARII . Ibidem .	pag. 41
SIMPLICII . Ibidem .	Ibid.
FELICIS . Ibidem .	pag. 42
GELASII . Ibidem .	Ibid.
ANASTASII II. Ibidem .	pag. 43
SYMMACHI . Ibidem .	Ibid.
HORMISDÆ . Ibidem .	pag. 48
JOANNIS I. Ibidem .	Ibid.
FELICIS IV. Ibidem .	pag. 49
BONIFACII II. Ibidem .	Ibid.
JOANNIS II. Ibidem .	pag. 50
AGAPITI . Ibidem .	Ibid.
SILVERI . Ibidem .	Ibid.
VIGILII . Ibidem .	pag. 51
PELAGII I. Ibidem .	pag. 52
JOANNIS III. Ibidem .	Ibid.
BENEDICTI I. Ibidem .	Ibid.
PELAGII II. Ibidem .	pag. 53
GREGORII . Ibidem .	Ibid.
JOVINIANI . Ibidem .	pag. 54
BONIFACII III. Ibidem .	pag. 55
<i>Tom. XXV.</i>	BO-

BONIFACII IV. T.III.p.II.	pag. 56
DEUSDEDIT . Ibidem .	pag. 57
BONIFACII V. Ibidem .	ibid.
HONORII I. Ibidem .	pag. 58
SEVERINI . Ibidem .	ibid.
JOANNIS IV. Ibidem .	ibid.
THEODORI I. Ibidem .	pag. 59
MARTINI I. Ibidem .	ibid.
EUGENII I. Ibidem .	pag. 60
VITALIANI . Ibidem .	ibid.
ADEODATI . Ibidem . .	pag. 61
DONI . Ibidem .	pag. 62
AGATHONIS . Ibidem .	ibid.
LEONIS II. Ibidem .	ibid.
BENEDICTI II. Ibidem .	pag. 63
JOANNIS V. Ibidem .	ibid.
ZENONIS . Ibidem .	ibid.
SERGII I. Ibidem .	pag. 64
LEONIS III. Ibidem .	pag. 65
JOANNIS VI. Ibidem .	ibid.
JOANNIS VII. Ibidem .	ibid.
SISINI . Ibidem .	pag. 66
CONSTANTINI I. Ibid.	ibid.
GREGORII II. Ibidem .	pag. 67
GREGORII III. Ibidem .	pag. 70
ZACHARIÆ . Ibidem .	pag. 77
STEPHANI II. Ibidem .	pag. 88
PAULI . Ibidem .	pag. 115
CONSTANTINI I. Ibid.	pag. 170
STEPHANI III. Ibidem .	pag. 176
ADRIANI I. Ibidem .	pag. 187
LEONIS III. Ibidem .	pag. 282
STEPHANI IV. Ibidem .	pag. 285
PASCHALIS I. Ibidem .	pag. 286
EUGENII II. Ibidem .	pag. 288
VALENTINI . Ibidem .	pag. 289
GREGORII IV. Ibidem .	ibid.
	SER-

	47
SERGII II. T. III. p. II.	pag. 290
LEONIS IV. Ibidem .	pag. 293
JOANNIS VII. Ibidem .	ibid.
BENEDICTI III. Ibidem.	pag. 294
NICOLAI I. Ibidem .	pag. 298
ADRIANI II. Ibidem .	pag. 305
JOANNIS VIII. Ibidem .	pag. 307
MARTINI II. Ibidem .	ibid.
ADRIANI III. Ibidem .	pag. 310
STEPHANI V. Ibidem .	pag. 311
FORMOSI . Ibidem .	pag. 313
BONIFACII VI. Ibidem .	pag. 317
STEPHANI VI. Ibidem .	ibid.
ROMANI . Ibidem .	pag. 318
THEODORI II. Ibidem .	ibid.
JOANNIS IX. Ibidem .	pag. 319
BENEDICTI IV. Ibidem.	ibid.
LEONIS V. Ibidem .	pag. 320
CHRISTOPHORI . Ibid.	ibid.
SERGII III. Ibidem .	pag. 321
ANASTASII III. Ibidem.	ibid.
LANDONIS . Ibidem .	pag. 322
JOANNIS X. Ibidem .	ibid.
LEONIS V. Ibidem .	pag. 323
STEPHANI VII. Ibidem.	ibid.
JOANNIS XI. Ibidem .	ibid.
LEONIS VII. Ibidem .	ibid.
BENEDICTI V. Ibidem .	pag. 329
LEONIS VIII. Ibidem .	ibid.
JOANNIS XIII. Ibidem .	pag. 330
BENEDICTI VI. Ibidem.	pag. 332
DOMNI . Ibidem .	ibid.
BONIFACII VII. Ibidem.	pag. 333
BENEDICTI VII. Ibid.	ibid.
JOANNIS XIV. Ibidem .	ibid.
JOANNIS XV. Ibidem .	pag. 334
JOANNIS XVI. Ibidem .	ibid.
	GRE-

GREGORII V. T.III.p.II:	pag. 335
JOANNIS XVII. Ibidem:	pag. 336
SILVESTRI II. Ibidem .	ibid.
JOANNIS XVIII. Ibidem.	pag. 338
JOANNIS XIX. Ibidem .	ibid.
SERGII IV. Ibidem .	ibid.
BENEDICTI VIII. Ibid.	pag. 339
JOANNIS XX. Ibidem .	ibid.
BENEDICTI IX. Ibidem.	pag. 340
LEONIS IX. Ibidem .	pag. 345
VICTORIS II. Ibidem .	pag. 355
STEPHANI IX. Ibidem.	ibid.
BENEDICTI X. Ibidem .	pag. 356
NICOLAI II. Ibidem .	ibid.
ALEXANDRI II. Ibidem.	ibid.
GREGORII VII. Ibidem.	pag. 358
VICTORIS III. Ibidem .	pag. 360
URBANI II. Ibidem .	pag. 361
PASCHALIS II. Ibidem .	pag. 363
GELASII II. Ibidem .	pag. 364
CALIXTI II. Ibidem .	ibid.
HONORII II. Ibidem .	pag. 365
INNOCENTII II. Ibid.	pag. 366
CÆLESTINI II. Ibidem .	pag. 367
LUCII II. Ibidem .	pag. 368
EUGENII III. Ibidem .	ibid.
ANASTASII IV. Ibidem.	pag. 370
ADRIANI IV. Ibidem .	pag. 371
ALEXANDRI III. Ibid.	pag. 373
LUCII III. Ibidem .	pag. 375
URBANI III. Ibidem .	ibid.
GREGORII VIII. Ibidem.	pag. 376
CLEMENTIS III. Ibidem.	ibid.
CÆLESTINI III. Ibidem.	pag. 378
INNOCENTII III. Ibid.	ibid.
HONORII III. Ibidem .	pag. 387
GREGORII IX. Ibidem .	pag. 392

CÆ-

	49
CÆLESTINI IV. T. III. p. II.	pag. 397
INNOCENTII IV. Ibid.	pag. 398
ALEXANDRI IV. Ibid.	pag. 404
URBANI IV. Ibidem .	ibid.
CLEMENTIS IV. Ibidem.	pag. 421
GREGORII IX. Ibidem .	pag. 424
INNOCENTII V. Ibidem.	pag. 426
ADRIANI V. Ibidem .	pag. 427
JOANNIS XXI. Ibidem .	ibid.
NICOLAI III. Ibidem.	pag. 428
MARTINI IV. Ibidem .	pag. 429
HONORII IV. Ibidem .	pag. 432
NICOLAI IV. Ibidem .	pag. 433
CÆLESTINI V. Ibidem .	ibid.
BONIFACII VIII. Ibidem.	pag. 435
BENEDICTI XI. Ibidem .	pag. 440
CLEMENTIS V. Ibidem.	pag. 441
JOANNIS XXII. Ibidem .	pag. 470
AMELII , Petri , Aleſtensis , Auguſtiniani , Itinerarium D. Papæ Gregorii XI. inceptum die XIII. Septembris , Anno Domini MCCCLXXVI. Pontificatus ſui Anno VI. T. III. p. II.	pag. 690
ANASTASII Bibliothecarii Vitæ Romanorum Pontificum , a Beato Petro Apoſtolo ad Nicolaum I. cum antiquiſſimo Codice , & tribus aliis Exemplari- bus Bibliothecæ Ambroſianæ nunc primùm collatæ ; adjectis Vitis Hadriani II. , & Stephani VI. a Guilielmo Bibliothecario conſcriptis . T. III. pag. 93	
ANASTASII Bibliothecarii Epitome Chronicorum Caſinenſium , nunc primùm edita e MSS. Codicibus . T. II.	pag. 345
ANONYMI Acta electionis Benedicti XIII. T. III. p. II.	pag. 772
ANONYMI ejuſdem Benedicti XIII. Papæ , ſive Antipapæ Geſta , dum peragraret Anno MCDVI. , & ſequentibus litora Genuæ , & Maſſiliæ ; nunc primùm edita ex MSto Codice Bibliothecæ Eſtenſis . T. III. p. II. pag. 777	
ANONYMI Acta Translationis Corporis S. Geminiani Episcopi Mutinensis , quæ facta eſt Anno MCVI. nunc primùm prodeunt ex MSSis Codicibus Bibliothecæ Eſtenſis . T. VI.	pag. 85
ANONYMI Annales Aretinæ Urbis , ab Anno MCXCII. uſque ad Annum MCCCXLIII. , nunc primùm luce donati ex MSto Codice Cl. Viri Franciſci Regii , Equitis S. Stephani . T. XXIV.	pag. 851
ANONYMI Annales Caſenates , ab Anno MCLXII. uſque ad Annum MCCC- LXII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Brandolino Forolivienni . T. XIV.	pag. 1085

- ANONYMI Annales Forolivienses**, ab Anno MCCLXXV. usque ad Annum MCCCCLXXIII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Comitis Brandolini de Brandolinis . T. XXII. pag. 131
- ANONYMI Annales Mediolanenses**, ab Anno MCCXXX. usque ad Annum MCDII. literis consignati, nunc primùm ad usum omnium proferuntur e MSto Codice Novariensi . T. XVI. pag. 635
- ANONYMI Annales veteres Mutinensium**, ab Anno MCXXXI. usque ad MCCXXXVI. cum Additamentis, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis . T. XI. pag. 49
- ANONYMI Annales Pistorienses**, sive Commentarii rerum gestarum in Tuscia, Italicè scripti, ab Anno MCCC. usque ad Annum MCCCXLVIII. antea editi, rursus verò in Literatorum commodum typis traditi, Tom. XI. pag. 359
- ANONYMI Annales Regum Francorum**, a tempore, quo Carolo Martello defuncto, Carolomannus, & Pippinus fratres Regnum adepti sunt, usque ad Annum DCCCLXXXII. ex Codice vetustissimo Monasterii S. Bertini, quorum Exemplar curâ Rev. P. Heriberti Rosweidi Soc. Jesu descriptum est, & a Johanne Bollando ejusdem Soc. Antuerpiâ transmissum. Accessit Appendix alterius Scriptoris, ab Anno DCCCLXXXIII. usque ad Annum DCCCC. quam post Annales Fulden'ses, ex Marquardo Frehero edidit Andreas Du-Chesne Tomo II. Historiæ Francorum . T. II. pag. 490
- ANONYMI Annales Senenses**, ab Anno MCCCLXXXV. usque ad MCDXXII. nunc primùm publica luce donati e Manuscriptis Libris Senensibus . T. XIX. pag. 383
- ANONYMI Carmen Panegyricum de laudibus Berengarii Aug.** primùm ab Hadriano Valesio, Christianissimi Regis Galliæ Historiographo, nuper verò a Guilielmo Godefrido Leibnitio editum, ac Notis illustratum. Tom. II. pag. 371
- ANONYMI Carmen vetustissimum de laudibus Mediolani**, ex MSto Codice Veronensi . T. II. p. II. pag. 683
- ANONYMI Catalogus vetus Archiepiscoporum Mediolanensium**, ex MSto Codice Bibliothecæ Metropolitanæ Mediol. T. IV. pag. 141
- ANONYMI Chronicon Ariminense**, ab Anno circiter MCLXXXVIII. usque ad Annum MCCCLXXXV.: ac deinde continuatum per alterum Anonymum usque ad Annum MCDLII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Ariminensi . T. XV. pag. 889
- ANONYMI Chronicon Cavense**, ab Anno DLXIX. usque ad MCCCXVIII. nunc primùm editum e MSSis Codicibus ejusdem Monasterii. T. VII. pag. 913
- ANONYMI Chronicon breve Cremonense**, ab Anno MXCVI. usque ad Annum MCCXXXIII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Cremonense. T. VII. pag. 629
- ANONYMI Chronicon Ducum, & Principum Beneventi**, usque ad Landulphum I., & Atenulphum II. T. II. pag. 333
- ANONYMI Chronicon parvum Ferrariense**, ab origine Urbis ad Annum circiter MCCLXIV. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. T. VIII. pag. 469

ANONYMI Chronicon Fossæ-novæ, ab Anno primo nostræ Salutis usque ad Annum MCCXVII. jampridem Ferdinandus Ughellus, sub nomine Joannis de Ceccano vulgavit; nunc verò ab innumeris mendis purgatum. .
T. VII. pag. 851

ANONYMI Chronicon breve Northmannicum, ab Anno MXLI. usque ad Annum MLXXXV. nunc primùm e MSto Codice Neritinæ Ecclesiæ erutum. T. V. pag. 278 (I)

ANONYMI Chronicon Parmense, ab Anno MXXXVIII. usque ad Annum MCCCIX. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. T. IX. pag. 755

ANONYMI Chronicon parvum Ripaltæ, ab Anno MCXCV. usque ad Annum MCDV. nunc primùm prodit ex MSto Codice Malaspinco. Tom. XVII. pag. 1319

ANONYMI Chronicon Saracénico-Siculum Cantabrigense, ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii. T. I. p. II. pag. 242

ANONYMI Chronicon Siciliæ, ab Anno circiter MCCCXX. usque ad Annum MCCCXXVIII. antea editum in Thesauro Anecdotorum a RR. PP. D. Edmundo Martene, & D. Ursino Durand, Monachis Benedictinis, e Congregatione S. Mauri. T. X. pag. 801

ANONYMI Descriptio Rhythmica Veronæ, circiter Annum DCCXC. facta, & a Viro Clarissimo Johanne Mabillonio antea evulgata; nunc autem ad majorem Italicæ Historiæ lucem Collectioni huic addita. Tom. II. p. II. pag. 1093

ANONYMI Diarium Ferrariense, ab Anno MCCCCIV. usque ad Annum MDII. Italicè scriptum, & continuatum; nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. T. XXIV. pag. 155

ANONYMI Diarium Parmense, ab Anno MCCCCLXXVII. ad MCCCCLXXII. nunc primùm editum ex MSto Codice Torelliano. T. XXII. pag. 243

ANONYMI Diarium Romanæ Urbis, ab Anno MCCCCLXXXI. ad Annum MCCCCXCII. nunc primùm educitur ex MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. T. III. p. II. pag. 1069

ANONYMI Ephemerides Urbevetanæ, Italicâ linguâ ab Anno MCCCXLII. usque ad MCCCCLXIII. conscriptæ, nunc primùm in lucem efferuntur e MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. T. XV. pag. 639

ANONYMI Epistola de morte Eugenii IV. Pontificis, MS. penès P. Pompejum Alexandrum Bertium, e Congregatione Matris Dei Lucensis. Tom. III. p. II. pag. 902

ANONYMI Excerpta de Constantio Chloro, Constantino Magno, & aliis Imperatoribus, ab Henrico Valesio jam edita, cum Notis Hadriani Valesii Historiographi Regii, ad commune commodum denuo nunc recusa. T. XXIV. pag. 635

ANONYMI Excerpta historica ex vetustissimo Calendario membranaceo MSto Ambrosianæ Bibliothecæ, nunc primùm luci reddita. T. I. p. II. pag. 233

ANONYMI Excerpta ex Martyrologio, & Necrologio Casinensi manu exaratis, unâ cum aliis ad Monasterium Casinense spectantibus, nunc primùm prodeunt. T. VII. pag. 933
ANO-

ANONYMI *Fragmenta Historiæ Pisanæ*, Pisana dialecto conscripta, ab Anno MCXCI. usque ad MCCCXXXVII. Accedunt alia Latinis literis consignata, ab Anno vulgari MCCLXX. usque ad Annum MCCLXXX. Auctore Guidone de Corvaria, siye de Vallecchia Judice, & demum Canonico Regulari. Omnia nunc primùm prodeunt e Manuscripto Codice Antonii Nicolini, Patricii Florentini, atque ex altero Bibliothecæ Strozianæ. Tom. XXIV. pag. 648

ANONYMI Beneventani Fragmentum Historiæ Langobardorum. T. II. pag. 279

ANONYMI Fragmentum Historiæ Siculæ, ab Anno MCCLXXXVII. usque ad Annum MCCCCXXXIV. nunc primùm publici juris factum e MSto Codice D. Innocentii Rochaforte Bonadies. T. XXIV. pag. 1085

ANONYMI Historia Dulcini Hæresiarchæ Novariensis, ab Anno MCCCIV. usque ad Annum MCCCVII. nunc primùm evulgatur e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, unà cum nonnullis Animadversionibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. T. IX. pag. 423

ANONYMI ad Historiam F. Dulcini Hæretici Additamentum, nunc primùm in lucem prodit ex altero MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. T. IX. pag. 443

ANONYMI Historia Florentina, Italicè conscripta ab Anno Christi MCDVI. usque ad MCDXXXVIII. nunc primùm luce donata e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. T. XIX. pag. 945

ANONYMI brevis Historia liberationis Messanæ a Sarracenorum jugo, per Comitem Rogerium Normannum factæ Anno MLX. a Clariss. Viro Stephano Baluzio jam evulgata. T. VI. pag. 609

ANONYMI Historia Miscella, complectens Eutropii Historiam Romanam, quam Paulus Diaconus rogatu Adelbergæ Beneventanæ Ducis, a Valentiniani Imperio, usque ad tempora Justiniani deduxit, & Landolphus Sagax, seu quisquam alius continuavit usque ad Annum Christi DCCCVI. nunc primùm exacta, & castigata ad MSS. Codices Ambrosianæ Bibliothecæ; additis Notis, & variis Lectionibus Henrici Canisii. T. I. pag. 1

ANONYMI Italicæ Historiæ Breviarium, a temporibus Friderici Secundi Augusti usque ad Annum MCCCLIV. nunc primùm e MSto Codice Bibliothecæ Paulinæ Lipliensis, olim Vetero-Cellensi, in lucem prodit. T. XVI. pag. 249

ANONYMI Kalendarium pervetustum, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. T. II. p. II. pag. 1021

ANONYMI Kalendarium pervetustum, nunc primùm prodit ex MSto Codice V. Clariss. Camilli Sitoni J. C. Mediolanensis. T. II. p. II. pag. 1035

ANONYMI Mediolanensis, Regii Papiæ Lectoris, de Italia medii Ævi Dissertatio Chorographica pro usu Tabulæ Italiæ Græco-Langobardico-Francicæ, ut a Græcis, & Langobardis ad Carolum M. translata, medii ævi nominibus Regionum, Urbium, Fluminum, & Montium opportunè appositis, atque illustratis; Isagoge ad Geographiam universalem ejusdem ævi, antiquioribus originibus intermixtis, Societate Palatina curante, cum duplici Indice Locorum, & Materiarum ad calcem. T. X. pag. I

ANONYMI Monachi Cassinensis, Historia rerum a Langobardis gestarum in Cis-Tyberina Italia, ab Anno DCCCXL. ad tempora Landulphi Campani Episcopi, & Comitis. T. II. pag. 264

ANONYMI Cassinensis Chronicon; nunc primum in lucem prodit ex Manuscripto Codice Bibliothecæ ejusdem Monasterii, signato num. 62. aliàs 1020. Tom. V. pag. 135

ANONYMI Cassinensis, Chronologi IV. Vide Chronologi quatuor.

ANONYMI Regiensis, Memoriale Potestatum Regiensium, gestorumque iis temporibus, ab Anno videlicet MCLIV. usque ad Annum MCCXC. nunc primum editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. T. VIII. pag. 1069

ANONYMI Monachi Monasterii S. Sophiæ Beneventi, Chronicon Ducum, & Principum Beneventi. T. II. pag. 320

ANONYMI Monachi Nonantulani, proximæ (ut videtur) ætatis, Opusculum de Fundatione celeberrimi Monasterii Nonantulani, in agro Mutinensi, sub novissimis Regibus Langobardis, unâ cum Notis Clariss. Viri Joannis Mabillonii, ex Actis Sanctorum S. Benedicti Seculo IV. T. I. p. II. pag. 185

ANONYMI Monachi, Fragmenta Chronici Monasterii Novaliciensis, quæ supersunt, scribentis circiter Annum Christianæ Æræ MLX. partim antea a Du-Chesnio Viro Clarissimo edita, partim nunc primum ex MSto Codice Malaspineo addita, cum quibusdam Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii. T. II. p. II. pag. 695

ANONYMI Monachi Patavini, Chronicon de rebus gestis in Lombardia præcipuè, & Marchia Tarvisina, ab Anno MCCVII. usque ad Annum MCLXX. ex editione Felicis Olli. Nunc verò ope MSti Codicis Bibliothecæ Ambrosianæ emendatum, & auctum. Tom. VII. pag. 661

ANONYMI Monachi Sublacensis, Chronicon Sublacense, sive Catalogus Abbatum Monasterii Sublacensis, ab Anno circiter DXCV. usque ad Annum MCCCXC. nunc primum prodit ex Manuscripto Codice Romano. Tom. XXIV. pag. 925

ANONYMI, Monumenta Pisana, ab Anno MLXXXIX. usque ad Annum MCCCLXXXIX. deducta, & continuata usque ad Annum MCDVI. nunc primum luce donantur e MSto Codice Bibliothecæ Mediceo-Laurentianæ. Tom. XV. pag. 969

ANONYMI, Mutinensis Urbis Descriptio, sive Additamentum ad Vitam S. Geminiani Episcopi Mutinensis. Tom. II. p. II. pag. 692

ANONYMI, Narratio mortis Clementis VI. Pontificis. T. III. p. II. pag. 771

ANONYMI, Neapolitana Diaria, ab Anno MCCLXVI. usque ad Annum MCDLXXVIII. Italica rudi lingua conscripta, nunc primum efferuntur in lucem e Manuscripto Codice Nob. Viri Francisci Vallettæ Jurisconsulti. Tom. XXI. pag. 1027

ANONYMI, Novocomensis Cumanus, sive Poëma de Bello, & Excidio urbis Comensis, ab Anno MCXVIII. usque ad Annum MCXXVII. nunc primum e MStis Mediolanensibus, & Comensibus in lucem prodit. Accedunt Castigationes, & Notæ D. Josephi Mariæ Stampæ, e Somaschensi Congregatione. Tom. V. pag. 399

- ANONYMI**, qui Seculo Christi IX. aut saltem X. floruisse videtur; Opusculum de situ Civitatis Mediolani, unà cum Vitis priorum Archiepiscoporum Mediolanensium, nunc primùm ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ in lucem prodit. Tom. I. p. II. pag. 197
- ANONYMI** cujusdam Episcopi, Oratio habita in Concilio Romano Anno DC-CCLXIV. nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. II. p. II. pag. 131
- ANONYMI**, Ordo antiquus Episcoporum Suffraganeorum Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ, & Catalogus Archiepiscoporum Mediolanensium a Sancto Barnaba ad Annum usque MCCLI. nunc primùm ex MSto Codice Capituli Metropolitanæ Mediolanensis in lucem prodeunt. T. I. p. II. pag. 228
- ANONYMI**, Rhythmus in obitu Caroli Magni Augusti, ex MSto Codice Veronensi. Tom. II. p. II. pag. 687
- ANONYMI** Salernitani, Historia Principum Langobardorum. T. II. pag. 277
- ANONYMI** Salernitani, Paralipomena, hoc est reliqua pars Historiæ ab eo conscriptæ, nondum edita, ab Anno circiter DCCLX. usque ad Annum circiter DCCCCLX. nunc primùm prodit ex MSto Codice P. Eustachii Caraccioli Clerici Regularis; accedunt Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 159
- ANONYMI**, Series Comitum Capuæ usque ad Annum MI. T. II. pag. 334
- ANONYMI**, Spicilegium Ravennatis Historiæ, sive Monumenta Historica ad Ecclesiam, & Urbem Ravennatem spectantia, nunc primùm edita ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis, cum altero MSto Ravennate collata, adjectis aliquot Animadversionibus Ludovici Antonii Muratorii. T. I. p. II. pag. 525
- ANONYMI**, Supplementum Chronici Nicolai Smregi, ab Anno MCCLXXIX. ad Annum MCCCXII. Tom. VIII. pag. 110
- ANONYMI**, Supplementum Historiæ Nicolai de Jamfilla, de rebus gestis a Manfredo, Carolo Andegavensi, & Conradino Regibus, ab Anno MCVLVIII. ad Annum MCCLXV. Tom. VIII. pag. 585
- ANONYMI** Ticinensis, Commentarius de laudibus Papiæ, elucubratus circiter Annum MCCCXXX., & nunc primùm editus ex MSto Codice Ticinensi. Tom. XI. pag. 1
- ANONYMI**, Vita, & Textus Epistolarum Adriani I. Pontificis, ex Museo Italico Joannis Mabillonii. Tom. III. p. II. pag. 188
- ANONYMI** Vita Benedicti XII. ex editione Bosqueti, apud Baluzium. Tom. III. p. II. pag. 527
- EJUSDEM** Vita Clementis VI. ex editione ut supra. Ibidem. pag. 550
- EJUSDEM** Vita Innocentii VI. ex editione ut supra. Ibidem. pag. 589
- ANONYMI** Vita Benedicti V. & Catalogo Pontif. Romanor. edito in Tomo II. Historiæ Medii Ævi Joannis Georgii Eccardii. Tom. III. p. II. pag. 331
- EJUSDEM** Vita Leonis IV. ex suprascripto Catalogo. pag. ead.
- EJUSDEM** Vita Joannis XIII. ex suprascripto Catalogo. pag. ead.
- EJUSDEM** de Bonifacio VII., Benedicto VII., Joanne XIV., Joanne XV. ex suprascripto Catalogo. Ibidem. pag. 335
- ANO-**

- EJUSDEM de Gregorio V., & Silvestro II. ex supradicto Catalogo .
Ibidem . pag. 338
- EJUSDEM de Joanne XVIII., Joanne XIX., Sergio IV., Benedicto VIII.,
Joanne XX., Benedicto IX., Silvestro III., Gregorio VI., Clemente II.,
& Damaso II. ex supradicto Catalogo . Ibidem . pag. 341
- EJUSDEM de Leone IX. ex supradicto Catalogo . Ibidem . pag. 345
- ANONYMI Vita Benedicti XII. ex Additamentis ad Ptolomæum Lucensem,
ex MSto Codice Patavino . Tom. III. p. II. pag. 546
- EJUSDEM Vita Gregorii XI. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 575
- EJUSDEM Vita Clementis VI. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 578
- EJUSDEM Vita Innocentii VI. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 608
- EJUSDEM Vita Urbani V. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 645
- EJUSDEM Vita Bonifacii IX. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 831
- EJUSDEM Vita Innocentii VII. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 834
- EJUSDEM Vita Gregorii XII. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 841
- EJUSDEM Vita Alexandri V. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 842
- EJUSDEM Vita Martini V. Pontificis, ex supradictis Additamentis .
Ibidem . pag. 859
- ANONYMI Veneti Vita Clementis V. Pontificis, ex Vitis Papparum apud Ba-
* luzium . Tom. III. p. II. pag. 465
- EJUSDEM Vita Joannis XXII. Pontificis Max. Tom. III. p. II. pag. 497
- ANONYMI Vita Gregorii X. a Petro Maria Campo in Historia Placentiæ re-
lata . Tom. III. pag. 599
- ANONYMI Vita Innocentii III. ex Stephano Baluzio . Tom. III. pag. 486
- ANONYMI Canonici Ecclesiæ Bunnensis Diocesis Coloniensis Vita Inno-
centii VI. ex editione Bosqueti apud Baluzium . Tom. III. p. II. pag. 602
- EJUSDEM Vita Urbani V. Pontificis . Ibidem . pag. 629
- ANONYMI Vita Lucii III. ex MSto Codice Vaticano. Tom. III. pag. 476
- EJUSDEM Vita Urbani III. Ibidem . pag. 477
- EJUSDEM Vita Gregorii VIII. Ibidem . pag. 478
- EJUSDEM Vita Clementis III. Ibidem . pag. 479
- EJUSDEM Vita Coelestini III. Ibidem . pag. 480
- EJUSDEM Vita Honorii III. Ibidem . pag. 570
- EJUSDEM Vita Gregorii IX. Ibidem . pag. 574
- ANO-

- ANONYMI** Vita Cœlestini IV. ex eodem MSto Cod. Vaticano. T. III. pag. 589
- EJUSDEM** Vita Innocentii IV. Ibidem. pag. 592
- EJUSDEM** Vita Alexandri IV. Ibidem. pag. 593
- EJUSDEM** Vita Urbani IV. Ibidem. * pag. 594
- EJUSDEM** Vita Clementis IV. Ibidem. pag. 597
- EJUSDEM** Vita Gregorii X. Ibidem. * pag. 598
- EJUSDEM** Vita Innocentii V. Ibidem. pag. 605
- EJUSDEM** Vita Adriani V. Ibidem. * pag. 606
- EJUSDEM** Vita Joannis XXI. Ibidem. pag. eadem.
- EJUSDEM** Vita Nicolai III. Ibidem. pag. 608
- EJUSDEM** Vita Martini IV. Ibidem. * pag. 609
- EJUSDEM** Vita Honorii IV. Ibidem. pag. 612
- EJUSDEM** Vita Nicolai IV. Ibidem. pag. 613
- ANONYMI** Vita Pii II. Pontificis e libro IX. Operum Joannis Antonii Campani. Tom. III. p. II. pag. 967
- ANONYMI** Vita Sixti IV. Pontificis, ex MSto Codice Vaticano nunc primum edita. Tom. III. p. II. pag. 1053
- ANONYMI** Vita Symmachi Pontif. Max. ex MSto Codice Capituli Canoniorum Veronensium. Tom. III. p. II. pag. 345
- ANONYMI** Vita Urbani IV. Pontificis, ex Papii Maffoni lib. V. de Episcopis Urbis Romæ. Tom. III. p. II. pag. 405
- ANONYMI** Vita Urbani V. ex Archivo Sancti Victoris Massiliensis. Tom. III. p. II. pag. 643
- ANONYMI** Vita Comitissæ Mathildis oratione soluta, ex MS. Francisci Mariæ Florentini a Guilielmo Godefrido Leibnitio primum edita. Tom. V. pag. 387
- ANONYMI**, Vitæ Episcoporum, & Patriarcharum Aquilejensium a primo Christianæ æræ Seculo usque ad Annum MCCCLVIII. circiter eundem Annum conscriptæ, atque antea a Muratorio editæ. Subjicitur, & nunc primum evulgatur Liber de Vitis, & Gestis eorundem Patriarcharum, Auctore Antonio Bellono. Denique succedunt Additamenta e MSto Codice Vaticanæ Bibliothecæ petita, & Chartæ quædam ad Aquilejensem Ecclesiam spectantes, luce hucusque carentes. Tom. XVI. pag. 1
- ANONYMI** Vitæ quatuor priorum Abbatum Cavenium Alpherii, Leonis, Petri, atque Constabilis, nunc primum editæ. Tom. VI. pag. 199
- ANONYMI** Vaticani, Historia Sicula ab ingressu Normannorum in Apuliam usque ad Annum MCCLXXXII. antea a Viro Clarissimo Joanne Baptista Carusio edita, nunc rursus emendatior in eruditorum commodum proferatur. Tom. VIII. pag. 741

- ANONYMORUM**, Additamenta duo ad Chronicon Cortusiorum, unum ab Anno MCCCLIX. usque ad Annum circiter MCCCLXV. alterum ab Anno MCCCLIV. usque ad Annum MCCXCII. Patavina dialecto scripta, & nunc primùm evulgata e Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XII. pag. 955
- ANONYMORUM**, Annales Lambeciani, hoc est, Annales Francorum, ex MSSis Codicibus Augustissimæ Cæsareæ Bibliothecæ per Virum Clarissimum Petrum Lambecium olim excerpti, atque evulgati, necnon Animadversionibus illustrati; nunc autem in commune Italicæ Historiæ commodum recusi, cum Additamentis, & unà cum Crisi in eisdem Annales Præstantissimi Viri Johannis Benedicti Gentilotti, olim Cæsareæ Bibliothecæ Præfecti. Tom. II. p. II. pag. 83
- ANONYMORUM**, Continuatio Historiæ Miscellæ Bononiensis Fr. Bartholomæi de la Pugliola. Tom. XVIII. pag. 591
- ANONYMORUM**, Chronica duo brevia Regum Italiæ, ex MSSis Codicibus Ambrosianæ Bibliothecæ a Ludovico Antonio Muratorio vulgata. Tom. IV. pag. 145
- ANONYMORUM**, Chronica varia Pisana, a Ferdinando Ughello jam vulgata; in præsentem autem editione a multis mendis expurgata. Accedit Breviarium Pisane Historiæ ab eodem editum, nunc verò ope MS. Codicis Lucensis emaculatum, & auctum. Tom. VI. pag. 97
- ANONYMORUM** duorum Atinensium, Chronicon breve Atinensis Ecclesiæ, ex Codice perantiquo MSto Monasterii Fossæ-Novæ. Tom. VII. pag. 899
- ANONYMORUM**, Chronicon Estense, Gesta Marchionum Estensium completens, ab Anno MCI. usque ad Annum MCCCLIV. deductum, & ab aliis Auctoribus continuatum usque ad Annum MCCCXCIII. nunc primùm in publicam lucem effertur e Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XV. pag. 295
- ANTONII** Petri, Diarium Romanum, ab Anno MCCCCIV. usque ad Annum MCCCCXVII. nunc primùm editum e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIV. pag. 969
- ARETINI**, Leonardi, rerum suo tempore gestarum Commentarius, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDXL. antea editus; nunc autem emendatus ad fidem MSti Codicis Bergomatis. Tom. XIX. pag. 909
- ARNULPHI**, Mediolanensis Historiographi, rerum sui temporis Libri V. olim a Clarissimo Godefrido Guilielmo Leibnitio editi; nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis Estensis, & duorum Bibliothecæ Metropolitanæ Mediolanensis castigati, adjectisque variantibus Lectionibus, Historicis, & Criticis Notis illustrati. Tom. IV. pag. 1
- ARNULPHI**, Sagiensis Archidiaconi, postea Episcopi Lexoviensis, de Schismate orto post Honorii II. Papæ decessum. Tom. III. pag. 423
- ASTESANI**, Antonii, Poëtæ Astensis, ac primi Ducalis Astensium Secretarii, Carmen de Varietate Fortunæ, sive de Vita sua, & gestis Civium Astensium, ab origine Urbis usque ad Annum MCCCXLII. nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice Malaspinco. Tom. XIV. pag. 1005
- AUGUSTINI**, Patricii Senensis, Descriptio adventus Friderici III. Imperatoris ad Paulum Papam II. e Museo Italico Joannis Mabillonii. T. XXIII. pag. 203
Tom. XXV. p de

de **AUGUSTINIS**, Antonii, Samminiatis, Historia obsidionis Plumbini peractæ Anno Christi MCCCCXLVIII. metricè conscripta, nunc primùm in lucem producta ex Manuscripto Codice Abbatis Laurentii Mehus: Tom. XXV. pag. 317

AURIAE, Jacobi, Annales Genuenses, ab Anno MCCXXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 572

AZARII, Petri, Notarii Novariensis, Chronicon de Gestis Principum Vicecomitum, ab Anno MCCL. usque ad Annum MCCCLXII. Accedit Opusculum ejusdem Auctoris de Bello Canapiciano, omnia e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XVI. pag. 290

B

BARTHOLOMÆI Bonifacii, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 549

BARTHOLOMÆI, Ferrariensis, Ordinis Prædicatorum, Polyhistoria, ab Anno MCCLXXXVIII. usque ad Annum MCCCLXVII. Italicè conscripta, & nunc primùm edita e MSto Codice Marchionis Bonifacii Rangonii Mutinensis. Tom. XXIV. pag. 695

BARTHOLOMÆI, Scribæ, Annales Genuenses, ab Anno MCCXXIV. post Caffarum. Tom. VI. pag. 435

de **BARTHOLOMÆIS**, Joannis Bandini, Historia Senensis, ab Anno MCDII. usque ad Annum MCDXXII. continuata a Francisco Thomasio ejus pronepote, & a Petro Russo usque ad Annum MCDLXVIII. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Claris. Viti Huberti Benvoglianti, Patricii Senensis. Tom. XX. pag. 1

de **BAZANO**, Joannis, Civis Mutinensis, Chronicon Mutinense, ab Anno MII. usque ad Annum MCCCLXIII. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Mutinensi. Tom. XV. pag. 551

BELLONI, Antonii, Liber de Vitis & Gestis Patriarcharum Aquilejensium. Tom. XVI. pag. 23

BERNARDI Guidonis, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, nempe:

VICTORIS III. Tom. III. pag. 351

URBANI II. Ibidem. pag. 352

CALISTI II. Ibidem. pag. 421

HONORII II. Ibidem. pag. 422

INNOCENTII II. Ibidem. pag. 433

CÆLESTINI II. Ibidem. pag. 436

LUCII II. Ibidem. pag. 437

EUGENII III. Ibidem. pag. ibid.

ANASTASII IV. Ibidem. pag. 440

ADRIANI IV. Ibidem. pag. ibid.

ALE

ALEXANDRI III. Tom. III.	pag. 446
LUCII III. Ibidem.	pag. 475
URBANI III. Ibidem.	pag. 476
GREGORII VIII. Ibidem.	pag. 478
CLEMENTIS III. Ibidem.	pag. ibid.
CÆLESTINI III. Ibidem.	pag. 479
INNOCENTII III. Ibidem.	pag. 480
HONORII III. Ibidem.	pag. 568
GREGORII IX. Ibidem.	pag. 574
CÆLESTINI IV. Ibidem.	pag. 589
INNOCENTII IV. Ibidem.	pag. ibid.
ALEXANDRI IV. Ibidem.	pag. 592
URBANI IV. Ibidem.	pag. 593
CLEMENTIS IV. Ibidem.	pag. 594
GREGORII X. Ibidem.	pag. 597
INNOCENTII V. Ibidem.	pag. 605
ADRIANI V. Ibidem.	pag. ibid.
JOANNIS XXI. Ibidem.	pag. 606
NICOLAI III. Ibidem.	pag. ibid.
MARTINI IV. Ibidem.	pag. 608
HONORII IV. Ibidem.	pag. 611
NICOLAI IV. Ibidem.	pag. 612
CÆLESTINI V. Ibidem.	pag. 669
BONIFACII VIII. Ibidem.	pag. 670
BENEDICTI IX. Ibidem.	pag. 672
CLEMENTIS V. Ibidem.	pag. 673
JOANNIS XXII. Ibidem.	pag. 679

BERNARDI, Thesaurarii, Liber de Acquisitione Terræ Sanctæ, ab Anno MXCV. usque ad Annum circiter MCCXXX. Gallicè scriptus, tum in Latinam linguam conversus circiter Annum MCCXX. a Fratre Francisco Pipino Bononiensi, Ordinis Prædicatorum, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. VII. pag. 657

BERNII, Guernerii, Eugubini, Chronicon Eugubinum, ab Anno MCDL. usque ad Annum MCDLXXII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Vaticanæ Bibliothecæ. Tom. XXI. pag. 917

BERNRIEDENSIS, Pauli, Vita Gregorii VII. Pontif. Max. cum Observationibus, & Notis Joannis Mabillonii, Ordinis S. Benedicti. T. III. pag. 304

- BILLII**, Andreae, patriâ Mediolanensis, Ordinis Eremitarum S. Augustini, Historia, in novem Libros digesta, ab Anno MCDII. usque ad Annum MCDXXXI. nunc primùm prodit e MSto Codice pergameno Bibliothecæ Ambrosianæ, cum duobus aliis MStis Codicibus, Novariensi uno, & altero ornatissimi Viri Comitis Caroli Pertusati collata. Tom. XIX. pag. 1
- BLANCHINI**, Francisci, in Vitas Pontificum Romanorum Anastasii Bibliothecarii Præfatio. Tom. III. pag. 55
- de **S. BLASIO**, Ottonis, Chronicon, quod & Appendix ad Libros Ottonis Frisingensis Episcopi, ejusque Continuatoris Radevici de rebus Gestis Friderici I. Imp. Augusti ad Annum usque MCCIX. continuata, ad fidem MS. Codicis Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis nunc primùm castigatum. Tom. VI. pag. 861
- BONCOMPAGNI**, Magistri, Florentini, Liber de obsidione Anconæ a copiis Friderici I. Imp. Anno MCLXXII. peracta, ejusque Urbis liberatione, nunc primùm prodit ex MSto Codice Philippi Argelati Bononiensis. Tom. VI. pag. 917
- BONINCONTRII**, Laurentii, Miniatisensis, Annales, ab Anno MCCCLX. usque ad Annum MCDLVIII. nunc primùm e MSto Codice Miniatisensi in publicam lucem prolati. Tom. XXI. pag. 1
- BONISVALLI**, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- S. BRUNONIS**, Signiensis Episcopi, Vita Leonis IX. Pontificis, e Tomo XX. Bibliothecæ Sanctorum Patrum. Tom. III. p. II. pag. 346
- BURCHARDI**, Notarii Imperatoris, Epistola ad Nicolaum Sigebergensium Abbatem de victoria Friderici I. Imperatoris Aug. & excidio Mediolanensi. Tom. VI. pag. 913
- de **BURSELLIS**, Hieronymi, Bononiensis, Ordinis Prædicatorum, Annales Bononienses, ab Anno MCCCCXVIII. usque ad Annum MCCCCXCVII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bononiensi. Tom. XXIII. pag. 863

C

- C**AFFARI, ejusque Continuatorum, Annales Genuenses, ab Anno MC. ad Annum usque MCCXCIII. e MStis Codicibus nunc primùm in lucem prodeunt. Tom. VI. pag. 241
- CAMPANI**, Joannis Antonii, Episcopi Interamnensis, seu Aprutini, Brachii Perusini Vita, & Gesta, ab Anno MCCCLXVIII. usque ad Annum MCDXXIV. antea edita, nunc in omnium commodum recusa. T. XIX. pag. 431
- CANNESII**, Michaëlis, de Viterbio, Decretorum Doctoris, Canonici Sanctorum Laurentii & Damasi, Vita Pauli II. Pontificis. T. III. p. II. pag. 993
- CAPPONII**, Gini, Monumenta Historica de Rebus Florentinorum, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDXIX. cum Continuatione Neri illius filii usque ad Annum MCDLVI. nunc primùm prodeunt ex MStis Codicibus Florentinis. Tom. XVIII. pag. 1097

CA-

- CARACCIOLI**, Trifani, Patricii Neapolitani, *Opuscula Historica*, nunc primùm luce donantur e MSto Codice Excellentissimi Principis Torellæ. Tom. XXII. pag. 1
- CARESINI**, Raphaini, *Continuatio Chronici Veneti Andreae Danduli*, usque ad Annum MCCCLXXXVIII. Tom. XII. pag. 418
- CAROLI** Magni Imperatoris *Leges*. Tom. I. p. II. pag. 94
- de **CASTELLETTO**, Petri, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, *Ordo Funeris Joannis Galeacii Vicecomitis, Ducis Mediolani, peracti Anno MCDII., & Oratio tunc habita in ejus laudem*, nunc primùm luce donantur ex Manuscripto Codice Viri Clarissimi Francisci Arisii Cremonensis. Tom. XVI. pag. 1021
- de **CASTELLO**, Castelli, *Chronicon Bergomense Guelpho-Ghibellinum*, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDVII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Bergomense. Tom. XVI. pag. 841
- CASTONI**, five **CASSONI**, Archiepiscopi Mediolanensis, *Synodus Provincialis Pergami habita Anno MCCCXI. ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ*. Tom. IX. pag. 539
- de **CECCANO**, Joannis, *Chronicon Fossæ-Novæ*. Vide ANONYMI.
- de **CERETA**, Parisii, *Chronicon Veronense*, ab Anno MCXVII. ad Annum usque MCCLXXVIII.; ab aliis verò continuatum ad Annum usque MCCC-LXXV. nunc primùm e MSto Codice Bibliothecæ Estensis eductum, atque evulgatum. Tom. VIII. pag. 617
- de **CERMENATE**, Joannis, Notarii Mediolanensis, *Historia de situ, origine, & cultoribus Ambrosianæ Urbis, ac de Mediolanensium gestis sub Imperio Henrici VII. ab Anno MCCCVII. usque ad Annum MCCCXIII.* Tom. IX. pag. 1221
- de **CÆSENA**, Michaëlis, *Generalis olim Ministri Ordinis Minorum, Expositio, quam Anno MCCCXLIII. mense Novembris, luctans cum morte, pœnitentiâ perfidiæ in Joannem XXII. Pontificem Maximum subiit Monachii in Bavaria serò, sed serid; cum Notis P. Domni Petri Pauli Ginnanii Prioris Benedictini S. Vitalis Ravennæ*. Tom. III. p. II. pag. 513
- CHINATHI**, Danielis, Tarvisini, *Belli apud Fossam Clodiam, & alibi inter Venetos, & Genuenses gesti Anno MCCCLXXVIII. & sequentibus, Italico sermone accurata Descriptio*, nunc primùm edita ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XV. pag. 695
- CHRONOLOGI** antiqui quatuor: Herempertus Langobardus; Lupus Protospata; Anonymus Casinensis; Falco Beneventanus, cum Appendicibus Historicis; ab his variæ exterarum gentium in Neapolitanum Regnum irruptiones, prælia, & illatæ, aut exceptæ clades, brevius, fufius, inculto quidem, sed veridico stylo describuntur. Operâ, ac studio Antonii Caraccioli ex Ordine Cler. Regul. Presbyteri; qui Nomenclatorem, & Propylea, ut vicem Commentarii subeant, Operi addidit. Nunc verò in præfenti Editione junguntur Castigationes Camilli Peregrinii, unâ cum aliis nuperis Additamentis, ac Supplementis, ex MSto Codice Casinensi. T. V. pag. 1

- CIAMPINI**, Joannis, Examen Libri Pontificalis. Tom. III. pag. 33
- COMPAGNI**, Dini, Chronicon Florentinum, Italicâ linguâ scriptum, ab Anno MCCLXXX. usque ad Annum MCCCXII. nunc primùm in lucem emergit ex MSto Codice Clarissimi Viri Apostoli Zeni. Tom. IX. pag. 463
- CONCILII** Romani habiti Anno Christi DCCCLXIII. Supplementum, sive Fragmentum, nunc primùm luci redditur ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. II. p. II. pag. 123
- CONCILII** Ticinensis, Anni DCCCLXXVI. habiti pro electione Caroli Calvi in Regem Italiæ, Acta, nunc auctiora prodeunt ex MSto Codice Ambrosianæ Bibliothecæ, unâ cum Animadversionibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. Tom. II. p. II. pag. 143
- CONRADI** I. Augusti Leges. Tom. I. p. II. pag. 177
- CONRADI**, Fr. Ord. Prædic., Epistola ad B. Episcopum Cathanensem, sive brevis Chronica, ab Anno MXXVII. usque ad Annum MCCLXXXIII. primùm impressa a Joanne Baptista de Grossis in Cathana Sacra, ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 275
- CONSTANTINI** I. Pont. Max. Epistolæ II. ex Amalrico, & ex Codice Carolino. Tom. III. p. II. pag. 171
- de **CORNAZANIS**, Joannis, Fratris Ordinis Prædicatorum, Historiæ Parmensis Fragmenta, ab Anno MCCCII. usque ad Annum MCCCLV., Latinè primùm, sed heic tantùm Italicè scripta, cum Additamentis usque ad Annum MCDLXXIX. nunc primùm prodeunt ex Manuscripto Codice Toreliano. Tom. XII. pag. 725
- CORTUSII** Patavini duo, sive Gullielmi, & Albrigeti Cortusiorum Historia de Novitatibus Paduæ, & Lombardiæ, ab Anno MCCLVI. usque ad Annum MCCCLXIV. solerti Felicis Ofii calamo serid castigata, beneficio MSSorum exemplarium IV. quorum primum subministravit Illustrissimus Serenissimæ Reipublicæ Venetæ Senator, & oblitteratæ Veterum Scriptorum memoriæ restitutor Dominicus Molinus. Secundum, exaratum Viri docti Francisci Mussati manu, consanguineus ejus, & J. U. C. Marcus Antonius Mussatus. Tertium Bartholomæus Petardus, Veronensis J. C. &c. Postremum Jacobus Philippus Thomasinus, Canonicus Secularis Sancti Georgii ab Alga Venetiarum, & Sanctæ Mariæ ab Avantio Patavii Prior. Omnia nunc prodeunt castigatiora ac ampliora ope quinque MSSorum Codicum. Primum suppeditavit Bibliotheca Estensis. Secundum Nobilis Vir Antonius Rambaldus Comes Collalti, intimus Augustissimi Cæsaris Consiliarius. Tertium Clariss. V. Apostolus Zenus, ejusdem Augusti Historiographus, & Poëta. Geminos verò Bibliotheca Ambrosiana. T. XII. pag. 757
- de **CORVARIA**, Guidonis, sive de Vallechia, Judicis, & demum Canonici Regularis, Fragmenta Historiæ Pisanæ, ab Anno MCCLXX. usque ad Annum MCCLXXX. ex MSSis Codicibus Florentinis. Tom. XXIV. pag. 673
- CRIBELLI**, Hieronymi, Oratio parentalis in laudem Blancæ Mariæ Sfortiæ Vicecomitis, nunc primùm producitur ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 423

- CRIBELLI**, Leodrisii, Libri duo de Expeditione Pii Papæ II. in Turcas, nunc primùm luce donati e MSto Codice Philippi Argelati S. C. C. M. a Secretis. Tom. XXIII. pag. 21
- EJUSDEM**, de Vita, Rebusque gestis Sfortiæ bellicosissimi Ducis, ac initiis Francisci Sfortiæ Vicecomitis ejus filii, Mediolanensium Ducis Illustrissimi Historia, nunc primùm edita e MSto Codice Bibliothecæ Christianissimi Regis. Tom. XIX. pag. 619
- de CURBIO**, Fr. Nicolai, Ordinis Minorum, postea Episcopi Afisinatensis, Vita Innocentii IV. Pont. Max. ex Baluzio. Tom. III. pag. 592
- CYRNÆI**, Petri, Clerici Aleriensis, Commentarius de Bello Ferrariensi, ab Anno MCDLXXXII. usque ad Annum MCDLXXXIV. nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXI. pag. 1189
- EJUSDEM**, de Rebus Corsicis Libri IV. a temporibus Romanorum, usque ad Annum MDVI. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Christianissimi Regis. Tom. XXIV. pag. 409
- ## D
- D****ANDULI**, Andreae, Venetorum Ducis, Chronicon Venetum, a Pontificatu S. Marci ad Annum usque MCCCXXXIX. Succedit Raphaini Carefini Continuatio usque ad Annum MCCCLXXXVIII. nunc primùm evulgata ex MSStis Codicibus Bibliothecæ Estensis, ac cum altero Bibliothecæ Ambrosianæ collata, & aucta. Tom. XII. pag. 1
- DECEMBRII**, Petri Candidi, Viglevanensis, Oratio in Funere Nicolai Picinini, sive Vita ejusdem bellicosissimi Ducis, Anno MCDXLIV. a Polismagna in Italicum sermonem conversa, nunc primùm luce donatur e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XX. pag. 1047
- EJUSDEM** Vita Francisci Sfortiæ quarti Mediolanensium Ducis per epitomen scripta ab eodem, ab Anno MCDI. usque ad Annum MCDLXII. nunc primùm luci reddita e MSto Codice Bibliothecæ Christianissimi Regis. Tom. XX. pag. 1021
- EJUSDEM** Vita Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolanensium Ducis tertii, jam edita, nunc verò cum Codice Bibliothecæ Monachorum S. Ambrosii Mediolani collata, & aucta. Tom. XX. pag. 981
- DEI**, Andreae, Chronicon Senense, Italicè scriptum, & ab Angulo Turæ continuatum, exordium habens ab Anno MCLXXXVI. & desinens in Ann. MCCCLII. e MSto Codice Senensi, nunc primùm editum, unà cum Notis Huberti Benvoglianti, Patricii Senensis. Tom. XV. pag. 1
- de DELAYTO**, Jacobi, Cancellarii D. Nicolai Estensis Marchionis Ferrariæ, Auctoris synchroni, Annales Estenses, de gestis ipsius Marchionis, ab Anno MCCCXCIII. usque ad Annum MCDIX. nunc primùm editi e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XVIII. pag. 901
- DELPHINI**, Gentilis, Diarium Romanum, ab Archivo Columna ductum, ex Codice MSto Vaticano. Tom. III. p. II. pag. 846

64
DONIZONIS Presbyteri, & Monachi Canusini, Ordinis S. Benedicti, Vita Mathildis Comitissæ, celeberrimæ Principis Italiæ, Carmine scripta, cum Codicibus MStis nuper collata, & in præsentî editione castigatior, multique versibus aucta. Accedunt breves Notæ Godefridi Guillelmi Leibnitii, & Ludovici Antonii Muratorii. Item Chartula Comitissæ Mathildis super concessione bonorum suorum facta Romanæ Ecclesiæ. Pariter Relatio de Thesauro Canusinæ Ecclesiæ Romam transmissa, & recompensatione facta. Tom. V. pag. 335

DROGI, Henrici, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 541

E

ERCHEMPERTI, Monachi Cassinensis, Historia Langobardorum Beneventi post Paulum Diaconum, cum Notis Camilli Peregrinii. Tom. II. pag. 221

EUTROPII, Historia Miscella. Tom. I. pag. 1

F

FALCANDI, Hugonis, Historia de rebus gestis in Siciliæ Regno, ex Bibliotheca Sicula Joannis Baptistæ Carusii depromta, & cum prioribus Editionibus collata, ac emendata. Tom. VII. pag. 247

FALCONIS, Beneventani Chronologi. Vide Chronologi quatuor.

FERRETI, Vicentini, Historia rerum in Italia gestarum, ab Anno MCCL. ad Annum usque MCCCXVIII. nunc primùm e MSto Codice Vicentino publici juris facta. Tom. IX. pag. 935

EJUSDEM de Scaligerorum origine Poëma circiter Annum MCCCXXIX. scriptum ad Canem Grandem Scaligerum Veronæ, Vicentiæ, ac Patavii Dominum, nunc primùm prodit ex MSto Codice Veronensi. Ibid. pag. 1193

de la **FLAMMA**, Gualvanei, Ordinis Prædicatorum, Opusculum de rebus gestis ab Azone, Luchino, & Joanne Vicecomitibus, ab Anno MCCCXXVIII. usque ad Annum MCCCXLII. nunc primùm in lucem editum e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ; adjectis aliquot Adnotationibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. Tom. XII. pag. 991

EJUSDEM Manipulus Florum, sive Historia Mediolanensis, ab origine Urbis ad Annum circiter MCCCXXXVI. ab alio Continuatore producta ad Annum usque MCCCLXXI. nunc primùm edita ex MSto Codice pergamenno Mediolanensi, & cum altero Bibliothecæ Ambrosianæ collata. Tom. XI. pag. 531

FRODOARDI, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, nempe:

SS. GREGORII II. cum Notis Jo. Mabillonii. T. III. p. II. pag. 67

GREGORII III. Ibidem. pag. 71

ZACHARIÆ, cum Notis Jo. Mabillonii. Ibidem. pag. 78

STE-

STEPHANI II. , cum Notis Jo: Mabillonii . Tom.III. p. II.	pag. 85
PAULI , cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 116
STEPHANI III. Ibidem .	pag. 176
ADRIANI I. cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 190
LEONIS III. cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 283
STEPHANI IV. cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 286
PASCHALIS I. cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 287
De S. EUGENIO II. , VALENTINO , GREGORIO IV. , & SERGIO Papa , cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 291
De Quarto LEONE Papa , & Actibus ejus , Sanctoque BENEDICTO Papa , cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 294
De S. NICOLÃO Papa , & BENEDICTO Papa , & JOANNE Raven- nate . Ibidem .	pag. 299
De S. ADRIANO Papa , & Hincmaro Præsule , Karolo quoque Rege, cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 305
De JOANNE Papa VIII. , & MARTINO ejus Successore , cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 307
De Tertio ADRIANO Papa , & Fulcone Præsule , Karolo quoque Au- gusto , & de STEPHANO V. PP. Ibidem .	pag. 311
De STEPHANO , & FORMOSO Rom. Pont. , Translatione quoque S. CALISTI ad nostram Urbem . Ibidem .	pag. 313
De BONIFACIO Papa , & Sexto STEPHANO , THEODORO quo- que Papa . Ibidem .	pag. 318
De SS. JOANNE , SERGIO , BENEDICTO , LEONE , atque CHRI- STOPHORO . Ibidem .	pag. 320
De SERGIO , & ceteris ad LEONEM VII. cum Notis Mabillonii . Ibidem .	pag. 324

G

GALLI , Antonii , Genuensis , Opuscula Historica de Rebus gestis Populi
Genuensis , & de Navigatione Columbi , nunc primùm in lucem effe-
runtur e MSto Codice Genuensi . Tom. XXIII. pag. 241

GARZONII , Joannis , Bononiensis , de dignitate Urbis Bononiæ Commenta-
rius , nunc primùm prodit ex MSto Codice Bononiensi . T. XXI. pag. 1109

De GATARIS , Andreae , Chronicon Patavinum , Italicâ linguâ conscriptum , ab
Anno MCCCXI. usque ad Annum MCDVI. , nunc primùm prodit ex MSto
Codice Bibliothecæ Estensis . Adnectitur eadem Historia , qualis scripta fuit
a Galeatio Gataro Andreae patre , & ipsa nunc primùm luci reddita ex
MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XVII. pag. 1

De GAZATA , Sagacis , & Petri , Regiensium , Chronicon Regiense , ab Anno
MCCLXXII. usque ad Annum MCCCLXXXVIII. , nunc primùm editum
ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XVIII. pag. 1

- De S. GEORGIO**, Benvenuti, Comitis Blandratæ, Historia Montisferrati, ab origine Marchionum illius tractus, usque ad Annum MCCCCXC. in omnium commodum nunc recusa. Tom. XXIII. pag. 305
- De S. GERMANO**, Ricardi, Chronicon rerum per Orbem gestarum, ab excessu Guillelmi Siciliae Regis, Anno scilicet Domini MCLXXXIX. ad Annum usque MCCXLIII. ex membranaceo Codice Bibliothecæ Casinensis, a Ferdinando Ughello jam editum, & in præsentî editione ab innumeris ferme erroribus expurgatum. Tom. VII. pag. 963
- GODI**, Antonii, nobilis Vicentini, Chronica, quæ extant, ab Anno MCXCIV. usque ad Annum MCCLX. ejusdem ferè methodi, & argumenti cum Gerardi Maurisii Historia; Felix Osius, artis Oratoriæ Interpres in Gymnasio Patavino, primus hæc ipsa tribus e MSSis Codicibus Vicentinis defœcavit, recensuit, evulgavit. In præsentî verò editione, ope duorum Codicum MStorum Bibliothecæ Ambrosianæ, Clariss. Vir Joseph Antonius Saxius, eidem Bibliothecæ Præfectus, castigavit, & auxit. Tom. VIII. pag. 67
- GORELLI**, Aretini Notarii, Poëma Italicè scriptum de rebus gestis in Civitate Aretina, ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCLXXXIV. nunc primùm prodit e MSto Codice Senensi. Tom. XV. pag. 807
- De GRANCIS**, Fr. Raynerii, Pisani, Ordinis Prædicatorum, de Præliis Tusciæ caliginosum Poëma, nunc primùm ex MSto Codice Classensi vulgatum. Tom. XI. pag. 283
- De GRAVINA**, Dominici, Chronicon de rebus in Apulia gestis, ab Anno MCCXXXIII. usque ad Annum MCCCL. nunc primùm in lucem educitur ex MSto Codice Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis. Tom. XII. pag. 545
- GREGORII I.** Papæ Epistola, ex Codice Carolino. Tom. III. p. II. pag. 75
- GREGORII III.** Papæ Epistolæ II. ex Frodoardo. Tom. III. p. II. pag. 71
- GREGORII**, Monachi, & Chartophylacis Cœnobii Farfensis, Chronicon Farfense, sive Historia ejusdem Monasterii, ab ejus origine, hoc est ab Anno circiter DCLXXXI. usque ad Annum MCIV. deducta, nunc primùm ex MSto Codice Caracciolano descripta, & juris publici facta; accedunt breves Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 287
- GRIFFII**, Leonardi, Mediolanensis, Libellus de conflictu Aquilano, in quo Braccius Perusinus a Francisco Sfortia profligatus fuit, heroico Carmine conscriptus, nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 453
- De GRIFFONIBUS**, Matthæi, Memoriale Historicum Rerum Bononiensium, ab Anno MCIX. usque ad Annum MCDXXVIII. nunc primùm profertur ex MSto Codice Bononiensi. Tom. XVIII. pag. 101
- GRIMOALDI** Regis Langobardorum Leges. Tom. I. p. II. pag. 49
- GROTII**, Hugonis, Explicatio nominum, & verborum Gothicorum, Vandalorum, & Langobardorum. Tom. I. pag. 370
- GUERCII**, Nicolai, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- GUIDONIS**, seu WIDONIS Augusti Leges. Tom. I. p. II. pag. 166

GUI-

GUIFREDI, S. R. E. Cardinalis, & Legati Apostolici Constitutiones.
Tom. VIII. pag. 1065

GUILELMI Apuli, Historicum Poëma de Rebus Normannorum in Sicilia,
Apulia, & Calabria gestis, usque ad mortem Roberti Guiscardi Ducis,
scriptum ad filium Rogerium, cum Notis Claris, Viroꝝ Joannis Tiro-
mæi, & Godefridi Guillelmi Leibnitii. Tom. V. pag. 245

H

HAZP Aliphè Mustafà, Excerpta Chronologica Arabica, ex Collectione
Jo. Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 281

HENRICI I. Augusti Leges. Tom. I. p. II. pag. 175

HENRICI II. Augusti Leges. Tom. I. p. II. pag. 178

HENRICI, Marchionis de Gaudio, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV.
post Caffarum. Tom. VI. pag. 533

HEREMPERTI Langobardi Chronologi. Vide Chronologi antiqui quatuor.

De HERENTALS, Petri, Canonici Præmonstratensis, Vita Joannis XXII. Pon-
tificis Max. Tom. III. p. II. pag. 499

EJUSDEM Vita Benedicti XII. Pontificis. Ibidem. pag. 549

EJUSDEM Vita Clementis VI. Pontificis. Ibidem. pag. 584

EJUSDEM Vita Innocentii VI. Pontificis. Ibidem. pag. 602. & 609

EJUSDEM Vita Urbani V. Pontificis. Ibidem. pag. 629. & 637

HIERONYMI Foroliviensis, Ordinis Prædicatorum, Chronicon Foroliviense,
ab Anno MCCCXCVII, usque ad Annum MCDXXXIII, nunc primùm
in lucem eductum ex MSto Codice Comitum Brandolini de Brandolinis.
Tom. XIX. pag. 869

HYVANI, Antonii, Sarazanensis, Commentariolus de Bello Volaterrano
Anno MCCCCLXXII. a Florentinis gesto, nunc primùm prodit e Cod-
icibus Manuscriptis Comitum Guidonum, & Bibliothecæ Strozianæ.
Tom. XXIII. pag. 1

I

JACOBI, Cardinalis S. Georgii ad Velum-aureum, Vita S. Coelestini V. Papæ, ex duobus Codicibus MSSis, cum Notis Danielis Papebrochii, Soc. Jesu. Tom. III. pag. 613

De JAMSILLA, Nicolai, Historia de rebus gestis Friderici II. Imp. ejusque filiorum Conradi, & Manfredi Apuliæ, & Siciliæ Regum, ab Anno MCCX. usque ad Annum MCCLVIII. Adnectitur Anonymi Supplementum de rebus gestis ejusdem Manfredi, Caroli Andegavenfis, & Conradini Regum, ab Anno MCCLVIII. usque ad Annum MCCLXV. omnia primùm edita a Ferdinando Ughellio sub Inscriptione *Anonymi de rebus gestis Friderici II.* Nunc autem a quampluribus mendis expurgata, & non modicum aucta ope MSti Codicis Illustrissimi Viri D. Vincentii de Miro. T. VIII. pag. 489

INFESSURÆ, Stephani, Diarium Romanæ Urbis, ab Anno MCCXCIV. usque ad postremos Annos Seculi XV. ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. III. p. II. pag. 1109

JOANNIS Papæ VIII. Epistolæ II. ex Baluzii Miscellaneis. T. III. p. II. pag. 309

JOANNIS, Abbatis Cassinensis, Chronicon postremorum Comitum Capuæ. Tom. II. pag. 272

JOANNIS Berardi, Cœnobii Casauriensis Monachi, Chronicon Casauriense, sive Historia ejusdem Monasterii, Ordinis S. Benedicti, a Ludovico II. Imperatore Anno Domini DCCCLXVI. conditi, ab ejus origine usque ad Annum MCLXXXII. quo Scriptor florebat, deducta, atque antea partim a Du-Chesnio, & Ughellio, partim a Dacherio edita; nunc autem in unum collecta, & ordinata, atque insigni mole Chartarum nondum editarum, e Christianissimi Regis Bibliotheca depromptarum, locupletata. Tom. II. p. II. pag. 1767

JOANNIS, Canonici S. Victoris Parisiensis, Vita Clementis V. Pontificis, ex Vitis Papparum apud Baluzium. Tom. II. p. II. pag. 451

EJUSDEM, Vita Joannis XXII. Pontificis. Ibidem. pag. 477

JOANNIS, Cœnobii Vulturvensis Monachi, Chronicon Vulturvense, sive Chronicon antiquum Monasterii Sancti Vincentii de Vulturno, Ordinis S. Benedicti, nullius Diœcesis, in Provincia Capuana, ab Anno circiter DCCIII. usque ad Annum MLXXI. nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Eminentissimi Cardinalis Francisci Barberini, cum Notulis, & Calligationibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 319

JOANNIS, Diaconi Ecclesiæ Sancti Januarii Neapoli sitæ, Chronicon Episcoporum Sanctæ Neapolitanæ Ecclesiæ, ab eorum exordio usque ad Annum reparatæ Salutis DCCCLXXII., qui eo tempore floruit, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Accedunt breves Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 285

JOANNIS Diaconi, Neapolitani, Martyrium S. Procopii Episcopi Tauromenitani, cum Animadversionibus P. Octavii Cajetani Soc. Jesu, ex Collectione Jo. Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 267

JOAN-

JOANNIS, Diaconi, & Petri Subdiaconi Neapolitanorum, Vita Sancti Athanasii Episcopi Neapolitani. Accedunt Acta Translationis Corporis ejusdem S. Athanasii, Auctore eodem Petro Subdiacono, circiter Annum DCCC-LXXX. literis consignata; omnia nuper evulgata a P. Guilielmo Cupero Societatis Jesu in Actis Sanctorum Bollandi; nunc autem in Italicae Historiae commodum recusa, unà cum Præfatione, & Notis ejusdem P. Cuperi. Tom. II. p. II. pag. 1035

JOANNIS, Ferrariensis, Ordinis Minorum, Excerpta ex Annalibus Principum Estensium, ab Anno MCDIX. usque ad Annum MCDLIV., nunc primum prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XX. pag. 437

JORDANIS, seu JORNANDIS Historia de Getarum, sive Gothorum origine, & rebus gestis; a P. Joanne Garetio Monacho Ordinis S. Benedicti & Congregatione S. Mauri edita, & Notis illustrata. Nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis MS. Bibliothecæ Ambrosianæ accuratissimè collata, atque emendata, curâ & studio Josephi Antonii Saxii, ejusdem Bibliothecæ Præfecti. Tom. I. pag. 187

EJUSDEM de Regnorum, & Temporum successione juxta Exemplar editum ex Musæo Nicolai Blankardi. Ibidem. pag. 222

JULIANI, Canonici Civitatis, Fragmenta Chronici Foro-Julienensis, cum Additamentis, ab Anno Christi MCCLII. usque ad Annum MCCCLXIV. nunc primum prodeunt ex MSto Codice Biniano. Tom. XXIV. pag. 1189

L

LANDULPHI Senioris, Mediolanensis, Historiæ Libri IV. nunc primum editi ex MStis Codicibus Ecclesiæ Metropolitanæ Mediolanensis; Horatius Blancus Romanus recensuit. Tom. IV. pag. 47

LANDULPHI Junioris, sive de S. PAULO, Historia Mediolanensis, ab Anno MXCV. usque ad Annum MCXXXVII. nunc primum prodit ex MStis Codicibus Metropolitanæ Mediolanensis Bibliothecæ. Accedunt Notæ Josephi Antonii Saxii Ambrosianæ Bibliothecæ Præfecti. Tom. V. pag. 456

LEONIS, Cardinalis, Episcopi Ostiensis, Chronica sacri Monasterii Casinensis, Continuatore Petro Diacono, ejusdem Cœnobii Monacho, ex MStis Codicibus Casinensibus: D. Angelus de Nuce Neapolitanus, Abbas Casini centesimus trigésimus sextus, Notis illustravit, & typis Parisiensibus vulgavit. Præmittitur in Vitam Sanctissimi Patriarchæ Benedicti Spicilegium; nunc verò suis locis additæ sunt Dissertationes, & Notæ, quæ in præfata Editione fuerant omisæ, ac aliæ posteriores hactenus ineditæ, ex Autographo Casinensi ipsius Angeli de Nuce. Suppleta etiam est, & ad præsentem statum accommodata Descriptio Sacri Montis Casini. Tom. IV. pag. 151

LIUTPRANDI primum Diaconi Ticinensis, demum Episcopi Cremonensis, Historia, ejusque Legatio ad Nicephorum Phocam Imp. cum Notis Henrici Canisii. Tom. II. pag. 417

Adduntur in præfenti Editione nonnullæ Emendationes ad hanc Liutprandi Historiam adhibendæ, curante Ludovico Antonio Muratorio. Tom. II. pag. 476

Emendationes aliæ ex tribus MStis Codicibus Cæsareæ Bibliothecæ Vindobonensis depromptæ. Tom. II. p. II. pag. 1079

Tom. XXV.

†

LIUT-

LIUTPRANDI Regis Langobardorum Leges . Tom. I. p. II.	pag. 51
LOTHARII I. Augusti Leges . Tom. I. p. II.	pag. 137
LOTHARII II. Augusti Lex . Tom. I. p. II.	pag. 186
LUDOVICI Pii Augusti Leges . Tom. I. p. II.	pag. 126
LUDOVICI II. Augusti Leges . Tom. I. p. II.	pag. 156
LUPI Protospatae , sive Ignoti Civis Barenfis Chronicon , cum Notis Camilli Peregrinii . Tom. V.	pag. 145

M

M ALASPINÆ , Ricordani , Patricii Florentini , Historia Florentina , ab ea Urbe condita ad Annum usque MCCLXXXI. Italicè scripta , cum Continuatione Jachetti , ex Francisco fratre ejus nepotis , tracta ad Annum usque MCCLXXXVI. Nunc castigatior prodit . Tom. VIII.	pag. 877
MALASPINÆ , Sallæ , sive Sabæ , Rerum Sicularum Libri VI. , ab Anno Christi MCCL. usque ad Annum MCCLXXXVI. antea editi a Clariss. Viro Stephano Baluzio . Tom. VIII.	pag. 781
MALATERRÆ , Gaufredi , Monachi Benedictini , Historia Sicula , ad fidem veterum MStorum a Joanne Baptista Carusio edita ; nunc iterum cum prioribus editionibus collata , multisque mendis expurgata . Tom. V.	pag. 537
MALVECHII , Jacobi , Chronicon Brixianum , ab origine Urbis ad Annum usque MCCCXXXII. , nunc primùm in lucem effertur e MSto Codice Comitum Joannis Jacobi de Tassis , Patricii Bergomensis . Tom. XIV.	pag. 771
MANETTI , Jannotii , Florentini , Chronicon Pistoriense , a condita Urbe usque ad Annum MCDXLVI. , nunc primùm prodit ex MSto Codice Florentino . Tom. XIX.	pag. 985
EJUSDEM Vita Nicolai V. Pontificis , nunc primùm edita ex MSto Codice Florentino . Tom. III. p. II.	pag. 905
De la MANNA , Elifei , Descriptio Victoriæ Navalis relatæ a Nicolao Picinino , & Francisco de Cottignola supra Venetos in Pado Anno MCCCCXXXI. nunc primùm luce donata ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ . Tom. XXV.	pag. 443
MARCHISII , Scribæ , Annales Genuenses , ab Anno MCCXX. post Caffarum . Tom. VI.	pag. 417
MAURISII , Gerardi , Civis , & Judicis Vicentini , Historia de rebus gestis Eccelini de Romano , ab Anno MCLXXXII. ad Annum circiter MCCXXXVII. ex editione Felicis Oii . Tom. VIII.	pag. 1

ME-

- MERULÆ**, Georgii, Statyellensis, Historiarum Mediolani, Decas Secunda, nunc primùm prodit ex MSto Codice Canonici Joannis Andreae Irici Tridinentis. Tom. XXV. pag. 69
- De MONACIS**, Laurentii, Veneti Senatus a Secretis, ac Cretenfis Regni Magni Cancellarii, Ezerinus III. ex ejusdem Historiæ Libro XIII. excerptus, adjectis Animadversionibus Felicis Ofii iterum editus. Tom. VIII. pag. 135
- MONALDESCHI**, Ludovici Boncontis, Fragmenta Annalium Romanorum Italicè scripta, ab Anno MCCCXXVIII. usque ad Annum MCCCXL. nunc primùm in lucem efferuntur ex MSto Codice Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis. Tom. XII. pag. 525
- De MONTALDO**, Adami, Ordinis Eremitarum S. Augustini, de laudibus Familiæ de Auria, circa Annum MCDLXXX. Opusculum, nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Genuensi. Tom. XXI. pag. 1171
- MONTANI**, Joannis, Oratio habita in funere Philippi Mariæ Vicecomitis Mediolani Ducis, ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ nunc primùm typis commissa. Tom. XXV. pag. 433
- De MORANO**, Bonifacii, Chronicon Mutinense, ab Anno MCCCVI. usque ad Annum MCCCXLII. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XI. pag. 89
- MORENÆ**, Ottonis, & Acerbi, Historia rerum Laudensium, ex duobus MSSis Bibliothecæ Ambrosianæ, unà cum Felicis Ofii Codice nunc primùm edita, & Notis perpetuis illustrata a Viris Clarissimis Joseph Antonio Saxio, eidem Bibliothecæ Præfecto, necnon ab Anonymo Monacho Ordinis Sancti Benedicti. Tom. VI. pag. 949
- MORIGIÆ**, Bonincontri, Chronicon Modoëtense, ab origine Modoëtiae usque ad Annum MCCCXLIX. ubi potissimùm agitur de Gestis priorum Vicecomitum Principum, nunc primùm prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XII. pag. 1053
- MOYSIS**, Magistri Bergomatis, qui circiter Annum Christi MCXX. floruit, Carmen de Laudibus Bergomi, a Mario Mucio olim editum, nunc autem ope MStorum expurgatum, ac suæ integritati restitutum. T. V. pag. 521
- De MULTEDO**, Gulielmi, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV. post Caffarum. Tom. VI. pag. 533
- EJUSDEM** Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Ibidem. pag. 541
- MUSSATI**, Albertini, Paduani, Historiographi, & Tragœdi, de Gestis Henrici VII. Cæsaris, Historia Augusta, XVI. Libris comprehensa, a Felice Ofio jam edita, nunc recusa, Notis ejusdem Ofii, Pignorii, & Villani, suis locis appositis; additis variantibus Lectionibus MStorum Codicum Bibliothecæ Estensis, & Ambrosianæ. Tom. X. pag. 1
- EJUSDEM** Albertini Mussati Historici Patavini de Gestis Italicorum post mortem Henrici VII. Cæsaris, Historia a Felice Ofio jam edita; nunc castigatior, & auctior recusa, ope MStorum Codicum Bibliothecæ Estensis, & Ambrosianæ. Ibidem. pag. 561

De

De MUSSIS, Joannis, Civis Placentini, Chronicon Placentinum, ab Anno CCXXII. usque ad Annum MCDII., nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis, Tom. XVI, pag. 44r

N

NALDI, Naldii, Florentini, Vita Jannotii Manetti, Viri Clariss. Florentini, ab Anno MCCCXCVI. usque ad Annum MCDLIX., ex MSto Codice Nobilis Viri Bonagiuntæ Manetti expressa. Tom. XX. pag. 519

NAUGERII, Andreae, Patricii Veneti, Historia Veneta, Italico sermone scripta, ab origine Urbis usque ad Annum MCCCCXCVIII. nunc primum tenebris erepta, e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIII. pag. 519

De NEOCASTRO, Bartholomæi, J. C. Messanensis, olim Fiscii Patroni in Regno Siciliae, & pro Jacobo Aragoniæ & Siciliae Rege apud Honorium IV. Pont. Max. Oratoris, Historia Sicula, a morte Friderici II. Imperatoris, & Siciliae Regis; hoc est ab Anno MCCL. usque ad Annum MCCXCIV. deducta, nunc primum e MStis Codicibus Messanensibus in lucem prodit. Tom. XIII. pag. 1005

NERII, Donati Filii, Annales Senenses, ab Anno MCCCLII. usque ad Annum MCCCLXXXI. nunc primum editi ex MSto Codice Senensi, unâ cum Notis Huberti Benvoglianti. Tom. XV. pag. 131r

De NERITO, Stephani, Continuatio Chronici Neritini. Tom. XXIV. pag. 907

NERLII, Antonii, Abbatis, breve Chronicon Monasterii Mantuani S. Andreae Ordinis Benedictinorum, ab Anno MXVII. usque ad Annum MCCCCXVIII. nunc primum editum e MSto Codice Monasterii Padolironensis. Tom. XXIV. pag. 1069

NICOLAI Aragoniæ, S. R. E. Cardinalis, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, nunc primum editæ ex tribus MSSis Codicibus Bibliothecarum Ambrosianæ, Estensis, & Reverendiss. Capituli Metropolitanæ Mediolanensis, nempe:

LEONIS IX. Tom. III.	pag. 277
STEPHANI IX. Ibidem.	pag. 300
NICOLAI II. Ibidem.	pag. 301
ALEXANDRI II. Ibidem.	pag. 302
GREGORII VII. Ibidem.	pag. 304
PASCHALIS II. Ibidem.	pag. 360
GELASII II. Ibidem.	pag. 418
CALISTI II. Ibidem.	pag. 419
HONORII II. Ibidem.	pag. 421
INNOCENTII II. Ibidem.	pag. 434
CÆLESTINI II. Ibidem.	pag. 437

LU-

LUCII II. Tom. III.	73 pag. 437
EUGENII III. Ibidem .	pag. 439
ANASTASII IV. Ibidem .	pag. 440
ADRIANI IV. Ibidem .	pag. 441
ALEXANDRI III. Ibidem .	pag. 448
GREGORII IX. Ibidem .	pag. 575

NICOLAI , Episcopi Botrontinensis , Relatio de itinere Italico Henrici VII. Imperatoris , ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCXIII. ad Clementem V. Papam , antea edita a Clarissimo Viro Stephano Baluzio ; nunc autem in Italicorum commodum recusa . Tom. IX. pag. 883

NIGELLI , Ermoldi , Abbatis , ut videtur , Anianensis , & Auctoris synchroni , de rebus gestis Ludovici Pii Augusti , ab Anno DCCLXXXI. usque ad Annum DCCCXXVI. Carmen Elegiacum , nunc primum prodit ex vetustissimo Codice Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ . Accedunt Notæ Ludovici Antonii Muratorii . Tom. II. p. II. pag. I

O

OBERTI , Cancellarii , Annales Genuenses , ab Anno MCLXIV. post Caffarum . Tom. VI. pag. 291

OTTOBONI , Scribæ , Annales Genuenses , ab Anno MCLXXIV. post Caffarum . Tom. VI. pag. 351

OTTONIS II. Augusti Leges . Tom. I. p. II. pag. 169

OTTONIS III. Augusti Leges . Tom. I. p. II. pag. 174

OTTONIS , Frisingensis , Episcopi , ejusque Continuatoris Radevici , Libri de gestis Friderici I. Imperatoris , ad fidem MSS. Codicum Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis nunc primum castigati . Tom. VI. pag. 625

P

PALATINI Socii Dissertatio de Tabula Geographica Italiae Antiquæ . Tom. I. pag. I

PALMERII , Matthæi , Florentini , de Captivitate Pisarum , sive de Bello contra Pisanos gesto a Florentinis Anno MCDVI. Commentarius , nunc primum prodit ex MSto Codice Florentino , Tom. XIX. pag. 161

EJUSDEM de Vita , & rebus gestis Nicolai Acciajoli Florentini , Magni Apuliæ Senescalli , ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCLXVI. Commentarius ; nunc primum Latine prodit ex MStis Codicibus Nerthinis . Tom. XIII. pag. 1197

Tom. XXV.

t

PAN-

PANDULPHI, Pisani, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, ex duobus Manuscriptis Codicibus Bibliothecæ Ambrosianæ nunc primùm editæ, nempe :

GREGORII VII. Tom. III.	pag. 304
VICTORIS III. Ibidem .	pag. 351
URBANI II. Ibidem .	pag. 352
PASCHALIS II. Ibidem .	pag. 354
GELASII II. , unà cum Commentariis integris Constantini Cajetani Ordinis S. Benedicti . Ibidem .	pag. 367
CALISTI II. Ibidem .	pag. 418
HONORII II. Ibidem .	pag. 421
INNOCENTII II. Ibidem .	pag. 433
CÆLESTINI II. Ibidem .	pag. 436
LUCII II. Ibidem .	pag. 437
EUGENII III. Ibidem .	pag. ibid.
ANASTASII IV. Ibidem .	pag. 440
ADRIANI IV. Ibidem .	pag. ibid.
ALEXANDRI III. Ibidem .	pag. 446

EJUSDEM Pandulphi Pisani, ut creditur, Vitæ aliorum nonnullorum Pontificum Romanorum, ex MSto Codice Vaticano, nempe :

De NICOLAO I. Tom. III. p. II.	pag. 301
De ADRIANO II. Ibidem .	pag. 306
JOANNIS VIII. Ibidem .	pag. 308
MARTINI , seu MARINI II. Ibidem .	pag. 309
ADRIANI III. Ibidem .	pag. 315
FORMOSI. Ibidem .	pag. 317
BONIFACII VI. Ibidem .	pag. 319
STEPHANI VI. Ibidem .	pag. ibid.
ROMANI. Ibidem .	pag. ibid.
THEODORI II. Ibidem .	pag. ibid.
De SS. JOANNE, SERGIO, BENEDICTO, LEONE , atque CHRISTOPHORO. Ibidem .	pag. 321
De BENEDICTO V. Ibidem .	pag. 329
De LEONE VIII. Ibidem .	pag. ibid.

De

- 75
- De JOANNE XIII. Tom. III. p. II. pag. 330
- De BENEDICTO VI. Ibidem . pag. 332
- De BONIFACIO VII., BENEDICTO VII., JOANNE XIV. JOANNE XV., JOANNE XVI. Ibidem . pag. 334
- GREGORII V. Ibidem . pag. 337
- De JOANNE XVIII., JOANNE XIX., SERGIO IV., BENEDICTO VIII., JOANNE XX., BENEDICTO IX. Ibidem . pag. 341
- De CLEMENTE II., BENEDICTO IX., DAMASO II. Ibid. pag. 344
- LEONIS IX. Ibidem . pag. 345
- VICTORIS II. Ibidem . pag. 355
- De STEPHANO IX., BENEDICTO X., & ALEXANDRO II. Ibidem . pag. 357
- URBANI VI. Ibidem . pag. 712
- BONIFACII IX. Ibidem. pag. 830
- INNOCENTII VII. Ibidem . pag. 832
- GREGORII XII. Ibidem . pag. 837
- ALEXANDRI V. Ibidem . pag. 842
- MARTINI V. Ibidem . pag. 856
- PANIS, Ogerii, Annales Genuenses, ab Anno MCXCVII. post Caffarum . Tom. VI. pag. 380
- PASCHALIS Papæ I. Bulla ad Petronacium Ravennæ Archiepiscopum, a PALATINIS SOCIIS ex MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ edita, Animadversionibus, & Notis illustrata, ad emendandum Exemplar editum a Ru- beo, & Ughello . Tom. II. pag. 220 (I)
- PAULI Pontif. Max. Epistolæ, ex Codice Carolino, & ex Frodoardo . Tom. III. p. II. pag. 116
- PAULI, Warnefridi, Langobardi, Diaconi Foro-Julienfis, de gestis Langobardorum Libri VI. ad MSS. & veterum Codicum fidem editi a Friderico Lindénbrogio Belga; quibus in hac editione additæ sunt variæ Lectiones pervetusti Codicis Ambrosiani, & alterius Modoëtiensis, necnon Adnotationes Horatii Blanci Romani . Ibidem. pag. 395
- EJUSDEM Continuatio Historiæ Miscellæ Anonymi, a Valentiniani Imperio usque ad tempora Justiniani . Tom. I. pag. 1
- EJUSDEM Fragmentum Langobardicæ Historiæ, jam pridem editum a Márquardo Frehero in corpore Francicæ Historiæ . Tom. I. p. II. pag. 181

PERE-

PEREGRINII, Camilli, Alex. filii, Campani, Historia Principum Langobardorum, quæ continet antiqua aliquot Opuscula de rebus Langobardorum Beneventanæ olim Provinciæ, quæ modò Regnum ferè est Neapolitanum. Tom. II. pag. 221

EJUSDEM Liber Secundus, qui continet Dissertationes de Institutione, Finibus, & Descriptione antiqui Ducatus Beneventani, cui adjicitur Series Abbatum Casinensium, a Petronacio Brixiano, & ab Anno DCCXX. ad Abbatem Raynaldum Calamentanum, & ad Annum MCXXXVII. Demum Dissertationes tres, nempe de Colimentana Familia, de significatione nominis Porta, & de antiquo situ Urbis Capuæ. Tom. V. pag. 159

PETRI, Diaconi, Monachi, ac Bibliothecarii Sacri Cassinensis Archisterii, de Viris illustribus Cassinensibus, Opusculum ex celeberrima Bibliotheca Barberina depromptum, Notisque illustratum, studio & opera Joannis Baptistæ Mari Romani, Sancti Angeli in Foro-piscium Canonici. Tom. VI. pag. 1

PETRI, Subdiaconi, Neapolitani, Acta Translationis Corporis S. Athanasii Neapolitani, a P. Guilielmo Cupero Soc. Jesu in Actis Sanctorum Bollandi jam evulgata, nunc autem recusa, unâ cum Præfatione, & Notis ejusdem. Tom. II. p. II. pag. 1046

PETRONI, Pauli, filii Lælii, Romani, Miscellanea Historica, ab Anno MCCCCXXXIII. usque ad Annum MCCCCXLVI. nunc primùm edita ex MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Tom. XXIV. pag. 1101

PIGNOLI, Lanfranci, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV. post Casarum. Tom. VI. pag. 533

PIPPINI Italiæ Regis Leges. Tom. I. p. II. pag. 118

PIPPINI, Francisci, Bononiensis, Fratris Ordinis Prædicatorum, Chronicon, ab Anno MCLXXVI. usque ad Annum circiter MCCCXIV. nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. IX. pag. 581

PLATINÆ, Bartholomæi. V. Sacchi.

POGGII, Historia Florentina, a Joanne Baptista Recanato Patricio Veneto jam pridem in lucem edita, Notisque, & Auctoris Virâ illustrata; nunc verò ab eodem aucta, & recognita. Tom. XX. pag. 157

PONTIFICUM Romanorum, Epistolæ Codicis Carolini, ex MS. Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ, cum variantibus Lectionibus Jacobi Gretseri Societatis Jesu, & Petri Lambecii. Tom. III. p. II. pag. 73

PORCELLII, Poëtæ, & Scribæ Alphonfi I. utriusque Siciliæ Regis, Commentaria Comitis Jacobi Picinini, sive Diarium rerum ab ipso gestarum, Anno MCDLII. fervente bello inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanensium Ducem, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bergomensi. Tom. XX. pag. 65

EJUSDEM Commentaria rerum gestarum a Jacobo Picinino Anno MCDLIII., qui fuit Secundus Belli inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanensium Ducem, nunc primùm in lucem prodeunt ex MSto Codice membranaceo Excellentissimi Viri Marci Fulcareni Equitis, & Procuratoris S. Marci. Tom. XXV. pag. 1

PRO-

- PROCOPH**, Cæsariensis, Historiarum sui temporis de Bello Gothico Libri IV. ex interpretatione Claudii Maltreti Societatis Jesu, Historiæ Byzantinæ insertâ. Tom. I. pag. 243
- PTOLOMÆI**, Lucensis, Ordinis Prædicatorum, Episcopi postea Torcellani, Historia Ecclesiastica, a Nativitate Christi usque ad Annum circiter MCCCXII. nunc primùm edita e duobus MSSis Codicibus Ambrosiano, & Patavino. Accedunt diveria duorum Continuatorum Additamenta ex iisdem Codicibus deprompta. Tom. XI. pag. 741
- EJUSDEM**, Breves Annales, ab Anno MLXI. usque ad Annum MCCCIII. antea editi; nunc verò diligentius recuti, suppletis ut plurimùm lacunis ex ejusdem Historia Ecclesiastica nunc primùm vulgata. Ibid. pag. 1245
- De la **PUGLIOLA**, Bartholomæi, Ordinis Minorum, Historia Miscella Bononensis, ab Anno MCIV. usque ad Annum MCCCXCIV. Accedit ejusdem Continuatio usque ad Annum MCDLXXI. ab aliis Auctoribus synchronis facta. Omnia nunc primùm in lucem prodeunt e Codicibus MSSis Bibliothecæ Estensis. Tom. XVIII. pag. 237
- PULICIS**, Conforti, Fragmenta Historiæ Vicentinæ, ab Anno MCCCLXXI. usque ad Annum MCCCLXXXVII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Veneto. Tom. XIII. pag. 1233
- PURICELLI**, Joannis Petri, Dissertatio: Utrùm Sanctus Ambrosius Clero suo Mediolanensi permiserit, ut virgini nubere semel posset. T. IV. pag. 121

R

- RACHIS** Regis Langobardorum Leges. Tom. I. p. II. pag. 85
- RADEVICI**, Continuatio Ottonis Frisingensis de gestis Friderici I. Imperatoris, ex Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi. Tom. VI. pag. 739
- RADULPHI**, Cadomensis, Gesta Tancredi Principis in Expeditione Jerosolymitana, cum Observationibus Clarissimorum Virorum Edmundi Martene, & Ursini Durand Presbyterorum Monachorum S. Benedicti, e Congregatione S. Mauri. Tom. V. pag. 271
- De **RAIMO**, Ludovici, Senioris, & Juniotis, Annales, sive brevis Historia Rerum in Regno Neapolitano gestarum ab Anno MCXCVII. usque ad Annum MCCCLXXXVI., nunc primùm prodeunt e MSto Codice Ignatii Mariæ Comi Nobilis Viri Neapolitani. Tom. XXIII. pag. 217
- RAUL**, sive **RADULPHI**, Sire, Mediolanensis, de rebus gestis Friderici I. in Italia Commentarius, nunc primùm editus ex MSto Codice Bibliothecæ Braydensis PP. Societatis Jesu. Tom. VI. pag. 1167
- De **REDUSIIS de QUERO**, Andrea, Chronicon Tarvisinum, ab Anno MCCCLXVIII. usque ad Annum MCDXXVIII., nunc primùm in lucem erumpit ex MSto Codice Collatino. Tom. XIX. pag. 735

- REGUM Langobardorum Leges**, secundum ordinem, quo singulae prodierunt, digestae, & ad Codices MStos Mutinenses, & Ambrosianae Bibliothecae diligenter exactae, ac emendatae. Accedunt nunc primogeniae ad easdem Praefationes, tum aliquot Leges, & Formulae veteres non antea editae, una cum variis Lectionibus, & Notis Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 1
- RICIARDI**, Comitis Sancti Bonifacii, Vita, magnam rerum inter ipsum, & Eccelinos gestarum partem accuratè complectens, incerto Auctore conscripta, fide verò & opera Felicis Osii, bono rei literariae publico, recensita. Tom. VIII. pag. 117
- RICOBALDI**, Ferrariensis, Pomarium Ravennatis Ecclesiae, sive Historia universalis, ab Anno circiter DCC. usque ad Annum MCCXCVII. nuper edita a Clarissimo Viro Joanne Georgio Eccardo; nunc verò ope Codicis MSti Estensis purgator, & auctior. Accedit Compilatio historica ab initio Mundi ad Annum MCCCXIII. Auctore Ricobaldo, sive altero Anonymo Scriptore, qui tunc floruit, ab eodem Eccardo itidem evulgata. Denique Compilationis hujus continuatio succedit usque ad Annum MCDLXXIV. Auctore Joanne Philippo de Lignamine. Tom. IX. pag. 97
- EJUSDEM** Chronicon Romanorum Imperatorum a Carolo M. usque ad Ottonem IV. Latinè circiter Annum MCCXCVII. post ducentos Annos, a Comite Matthæo Maria Bojardo Ferrariense, in Italicam linguam conversum, sive Ricobaldo Ferrariensi ab ipso suppositum, nunc primùm ex hujus versione, quæ sola superest, in publicum prodit ex MSto Codice Classensis Cœnobii. Ibidem. pag. 279
- De RIPALTA**, Alberti, Continuatio Anualium Placentinorum Antonii de Ripalta. Tom. XX. pag. 914
- De RIPALTA**, Antonii, Patricii Placentini, Annales Placentini, ab Anno MCCC. usque ad Annum MCCCCLXIII., ac deinde continuati ab Alberto ejus filio usque ad Annum MCCCCLXXXIV., nunc primùm in lucem proferuntur e MSto Codice Placentino. Ibidem. pag. 865
- ROLANDINI**, Patavini, de factis in Marchia Tarvisina Libri XII. antea editi a Felice Osio. Nunc verò ope duorum Codicum MStorum Ambrosianae Bibliothecae, & alterius Estensis castigatiores, complectuntur, ab Anno circiter MCLXXX. usque ad Annum MCCLX. Tom. VIII. pag. 153
- ROMUALDI II.** Archiepiscopi Salernitani, Chronicon, nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae, cum Animadversionibus Clarissimi Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecae Praefecti. T. VII. pag. 1
- ROTHARIS** Regis Langobardorum Leges. Tom. I. p. II. pag. 1
- RUBEI** de Aragonia, Augustini, Oratio habita Anno Christi MCDLXXVIII. in laudem Joannis Galeatii Sfortiae Vicecomitis, Mediolani Ducis, in lucem prima vice nunc producta, e MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae. Tom. XXV. pag. 453
- RUSSII**, Petri, Continuatio Historiae Senensis Jo. Bandini de Bartholomaeis. Tom. XX. pagg. 27. & 55

SACCHI,

S

SACCHI, Bartholomæi, Cremonensis, e Vico Platina, vulgò appellato Platina, Historia Urbis Mantuæ, ab ejus origine usque ad Annum MCDLXIV. primùm edita in lucem a Petro Lambecio V. Clariss. nunc autem in commodam Eruditorum recusa. Tom. XX. pag. 609

EJUSDEM Vita Calixti III. Pontificis. Tom. III. p. II. pag. 962

EJUSDEM Vita Clarissimi Viri Nerii Capponii, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Strozianæ Florentinæ. Tom. XX. pag. 477

SAGACIS, Landulphi, Continuatio Historiæ Miscellæ Anonymi, ab incerto Auctore confarcinata usque ad Annum DCCCVI. nunc primùm exacta, & castigata ad MSS. Codices Ambrosianæ Bibliothecæ; additis Notis, & variis Lectionibus Andreae Ganisii. Tom. I. pag. 179

SANUTI, Marini, Leonardi filii, de Bello Gallico, sive de rebus in Italia gestis a Carolo VIII., & Ludovico XII. Galliarum Regibus, ab Anno MCDXCIV. usque ad Annum MD. Commentarius Italicè scriptus, & nunc primùm e Codice Manuscripto Bibliothecæ Estensis in lucem editus. Tom. XXIV. pag. 1

EJUSDEM Vitæ Ducum Venetorum Italicè scriptæ, ab origine Urbis, sive ab Anno CCCXXI. usque ad Annum MCCCXCIII., nunc primùm e MSto Codice Bibliothecæ Estensis luce donantur. Tom. XXII. pag. 599

SAVONAROLÆ, Michaëlis, Commentariolus de laudibus Patavii, anno MCCXXL. compositus, & nunc primùm in lucem perductus ex MSto Codice Comitum Sertorii Ursati. Tom. XXIV. pag. 133

A SCHELESTRATE, Emmanuelis, de antiquis Romanorum Pontificum Catalogis &c. Dissertatio. Tom. III. pag. 1

SENAREGÆ, Bartholomæi, Genuensis, de rebus Genuensibus Commentaria, ab Anno MCDLXXXVIII. usque ad Annum MDXIV. nunc primùm publici juris fiunt e MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. T. XXIV. pag. 509

SER-CAMBII, Joannis, Chronicon de Rebus gestis Lucensium, ab Anno MCD. usque ad Annum MCDIX. nunc primùm in lucem producitur e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XVIII. pag. 793

SICARDI, Episcopi Cremonensis, Chronicon, a Nativitate Christi usque ad Annum Æræ Christianæ MCCXIII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Augustæ Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ, & ex altero Bibliothecæ Estensis. Tom. VII. pag. 521

SIMONETTÆ, Joannis, Historia de rebus gestis Francisci I. Sfortiæ Vicecomitis Mediolanensium Ducis, in XXX. Libros distributa, hoc est ab Anno MCDXXI. usque ad Annum MCDLXVI. antea edita; in præsentem verò Impressionem cum Autographo ipsius Auctoris collata, emendata, & aucta. Tom. XXI. pag. 165

SMEREGI,

SMEREGI, Nicolai, Notarii Vicentini, de Burgo Bericæ, Chronicon Gerardi Maurisii, & Antonii Godi monumentis affine, ab Anno MCC. usque ad Annum MCCLXXIX. adjecto Scriptoris Anonymi Supplemento ab Anno MCCLXXIX. usque ad Annum MCCCXII. Felix Osius primum utrumque eruit, & emendatum ad MSS. Codicum fidem publici juris fecit. Nunc verò ex duobus MSSis Codicibus Bibliothecæ Ambrosianæ, auctum, ac castigatum prodit. Tom. VIII. pag. 95

A SOLDO, Christophori, Civis Brixiani, Annales Brixiani, ab Anno MCDXXXVII. usque ad Annum MCDLXVIII. Italicâ linguâ conscripti, nunc primum in lucem efferuntur ex Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXI. pag. 785

SOZOMENI, Presbyteri Pistoriensis, Specimen Historiæ, ab Anno Christi MCCCLXII. usque ad Annum MCDX. nunc primum tenebris erutum e MSto Codice Nob. Viri Joannis Baptistæ Restæ. Tom. XVI. pag. 1057

SPECIALIS, Nicolai, Historia Sicula, in VIII. Libros distributa, ab Anno MCCLXXXII. usque ad Annum MCCCXXXVII. antea edita in Appendice Marcæ Hispanicæ, cura & studio Clarissimi Viri Stephani Baluzii. Tom. X. pag. 913

SPINELLI, Matthæi, de Juvenatio, Auctoris synchroni, Ephemerides Neapolitanæ, sive Diarium rerum gestarum in Regno Neapolitano, ab Anno MCCXLVII. usque ad Annum MCCLXVIII. Italicè nunc primum produnt ex MSto Codice Neritonensi. Accedunt Latina Interpretatio, & Notæ Clarissimi Viri Danielis Papebrochii e Societate Jesu. Tom. VII. pag. 1055

STANGONI, Oberti, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 549

STELLÆ, Georgii, Annales Genuenses, ab Anno MCCXCVIII. usque ad finem Anni MCDIX. deducti, & per Joannem Stellam ejus fratrem continuati usque ad Annum MCDXXXV. e MStis Codicibus, uno Veronensi, geminis Ambrosianis, & uno Genuensi, nunc primum in lucem educiti. Tom. XVII. pag. 945

STELLÆ, Joannis, Continuatio Annalium Genuentium Georgii Stellæ. Tom. XVII. pag. 1228

STEPHANI II. Papæ Epistolæ, ex Codice Carolino, & ex Frodoardo. Tom. III. p. II. pag. 92

STEPHANI III. Papæ Epist. ex Codice Carolino. Tom. III. p. II. pag. 177

STEPHANI, Monaci Benedictini, Abbatis Montis-Alti, Chronicon Neritinum, sive brevis Historia Monasterii Neritini, ab anno MXC. usque ad annum MCCCLXVIII., ab altero Scriptore continuatum usque ad annum MCDXII., necnon Descriptio Belli a Venetis anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ Angelo Tafuro Auctore. Omnia nunc primum in lucem educuntur e MSto Codice Clarifs. Viri Joannis Bernardini Tafuri, Neritini, cum Notis ejusdem. Tom. XXIV. pag. 883

SYNODUS Ticinensis ab Episcopis, Regniq̄ue Proceribus celebrata, pro electione, seu confirmatione Widonis in Regem Italæ, ex Archivo Monasterii Bobiensis Sancti Columbani a Palatinis Sociis nunc primùm edita, atque illustrata. Tom. II. pag. 416

T

TAFURI, Angeli, Descriptio belli a Venetis Anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ. Tom. XXIV. pag. 914

TARTAROTTI, Hieronymi, Roboretani, de Auct̄oribus ab Andrea Dandolo laudatis in Chronico Veneto, Dissertatio Epistolaris, ad Franciscum Josephum Rosminum. Tom. XXV. pag. I

TEGRIMI, Nicolai, Jurisconsulti Lucensis, Vita Castrucci Antelminelli, Lucensis Ducis, ab Anno MCCC. usque ad Annum MCCCXXXVIII. antea edita; nunc verò in commune commodum accuratiore studio recusa. Tom. XI. pag. 1307

THEODOSII, Monachi, Epistola de Syracusanæ Urbis expugnatione, cum Animadversionibus P. Octavii Cajetani Soc. Jesu, ex Collectione Jo. Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 255

THOMASII, Francisci, Continuatio Historiæ Senensis Jo. Bandini de Bartholomæis. Tom. XX. pag. 23

TURÆ, Angeli, Continuatio Chronici Senensis Andreæ Dei. T. XV. pag. 185

V

VARAGINE, Jacobi, Archiepiscopi Genuensis, Chronicon Genuense, ab origine Urbis usque ad Annum MCCXCVII. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis, & cum altero Bibliothecæ Ambrosianæ collatum. Tom. IX. pag. I

VENTURÆ, Guilielmi, Chronica Astensia. Tom. XI. pag. 133

VENTURÆ, Secundini, Supplementum ad Chronica Astensia, ab Anno MCCCXIV. usque ad Annum MCCCCLVII. Ibidem. pag. 269

VERGERII, Petri Pauli, Justinopolitani, Vitæ Carrariensium Principum, ad Annum circiter MCCCLV. nunc primùm editæ e MSto Codice Bibliothecæ Estensis, & cum duobus aliis Bibliothecæ Ambrosianæ collatæ. Tom. XVI. pag. 109

EJUSDEM Orationes, & Epistolæ variæ Historiæ nunc primùm prodeunt e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XVI. pag. 185

VERONENSIS, Gasparis, Vita Pauli II. Pontificis, nunc primùm prodit ex MSto Codice Vaticano. Tom. III. p. II. pag. 1023

VESPASIANI, Auct̄oris synchroni, Eugenii IV., & Nicolai V. Pontificum Romanorum Vitæ, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Abbatis Laurentii Mehus. Tom. XXV. pag. 149

Tom. XXV.

2

VICE-

- VICCOMITIS**, Ottonis, Archiepiscopi Mediolanensis, Synodus Provincialis Anno MCCLXXXVII. Mediolani habita. Accedunt Constitutiones Guifredi S. R. E. Cardinalis, & Legati Apostolici; omnia nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, Tom. VIII. pag. 1049
- De VICOMERCATO**, Stephanardi, Ordinis Prædicatorum, Poëma de gestis in Civitate Mediolani sub Othone Vicecomite Archiepiscopo; antea editum, Tom. III. Anecdotorum Ludovici Antonii Muratorii; nunc verò collatum cum antiquo MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, & novis Adnotationibus ejusdem Muratorii illustratum, Tom. IX. pag. 57
- VILLANI**, Joannis, Florentini, Historia Universalis, a condita Florentia usque ad Annum MCCCXLVIII. Italicè scripta; in nova hac editione ab innumeris mendis expurgata, & plurimis variantibus Lectionibus, ac Supplementis aucta ope MSti Codicis Clarissimi Viri Joannis Baptistæ Recanati, Patricii Veneti. Tom. XIII. pag. 1
- VILLANII**, Matthæi, ejusque filii Philippi, Historia, ab Anno MCCCXLVIII. usque ad Annum MCCCLXIV. antea edita; nunc verò cum duobus MStis Codicibus collata, & variantibus lectionibus aucta. T. XIV. pag. 1
- VILLANI**, Philippi, Historia Florentina. Tom. XIV. pag. 729
- VITERBIENSIS**, Godefridi, Notarii Conradi III. Regis, Friderici I. Imperatoris, & Henrici VI. ejus filii, Pantheon, seu Memoria Seculorum, ubi, prætermittis iis, quæ ad Veteris Testamenti Historiam, & prima post Christi Nativitatem Secula spectant, ad tempora usque Urbani III. Papæ referuntur. Tom. VII. pag. 347
- VOLATERRANI**, Jacobi, Diarium Romanum; ab Anno MCCCCLXXII. usque ad Annum MCCCCLXXXIV. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Eitenis, Tom. XXIII. pag. 81
- USUSMARIS**, Marini, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV. post Casfarum. Tom. VI. pag. 533
- WIBERTI** Vita Leonis IX. cum Notis, & Observationibus Joannis Mabillonii, Ordinis S. Benedicti. Tom. III. pag. 378

Z

- ZACCHARIÆ** Pont. Max. Epist. ex Codice Carolino, T. III. p. II. pag. 80
- EJUSDEM** Pontif. Epistola ex Frodoardo, Ibidem. pag. ead.
- ZENI**, Jacobi, Feltrensis, & Bellunensis Episcopi, Vita Caroli Zeni Patricii Veneti Clarissimi, ad Pium II. Pontif. Max., ab Anno circiter MCCCXXXIV. usque ad Annum MCCCXVIII. nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Seminarj Patavini, Tom. XIX. pag. 197.

CATALOGUS
SCRIPTORUM OMNIUM
IN UNIVERSO OPERE EDITORUM
PER LOCA, ET REGIONES
DIGESTUS.

CATALOGUS
SCRIPTORUM OMNIUM
IN UNIVERSO OPERE EDITORUM
PER LOCA ET REGIONES
DIGESTUS

A N C O N Æ .

BONCOMPAGNI, Magistri, Florentini, Liber de obsidione Anconæ a copiis Friderici I. Imp. Anno MCLXXII. peracta, ejusque Urbis liberatione, nunc primùm prodit ex MSto Codice Philippi Argelati Bononiensis Cæsaris a Secretis. Tom. VI. pag. 917

A Q U I L Æ .

GRIFFII, Leonardi, Mediolanensis, Libellus de conflictu Aquilano, in quo Braccius Perusinus a Francisco Sfortia profligatus fuit, heroico Carmine conscriptus, nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 453

A Q U I L E J Æ .

ANONYMI, Vitæ Episcoporum, & Patriarcharum Aquilejensium a primo Christianæ æræ Seculo usque ad Annum MCCCLVIII. circiter eundem Annum conscriptæ, atque antea a Muratorio editæ. Subjicitur, & nunc primùm evulgatur Liber de Vitis, & Gestis eorundem Patriarcharum, Auctore Antonio Bellono. Denique succedunt Additamenta e MSto Codice Vaticanæ Bibliothecæ petita, & Chartæ quædam ad Aquilejensem Ecclesiam spectantes, luce hucusque carentes. Tom. XVI. pag. 1

BELLONI, Antonii, Liber de Vitis & Gestis Patriarcharum Aquilejensium: Tom. XVI. pag. 23

A R E T I I .

ANONYMI Annales Aretinæ Urbis, ab Anno MCXCII. usque ad Annum MCCCXLIII. nunc primùm luce donati ex MSto Codice Cl. Viri Francisci Regii, Equitis S. Stephani. Tom. XXIV. pag. 851

GORELLI, Aretini Notarii, Poëma Italicè scriptum de rebus gestis in Civitate Aretina, ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCLXXXIV. nunc primùm prodit e MSto Codice Senensi. Tom. XV. pag. 807

A R I M I N I .

ANONYMI, Chronicon Ariminense, ab Anno circiter MCLXXXVIII. usque ad Annum MCCCLXXXV. ac deinde continuatum per alterum Anonymum usque ad Annum MCDLII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Ariminensi. Tom. XV. pag. 889

A S T Æ .

VENTURÆ, Guilielmi, Chronica Astensia. Tom. XI. pag. 133

VENTURÆ, Secundini, Supplementum ad Chronica Astensia, ab Anno MCCCXIV. usque ad Annum MCCCLVII. Ibidem. pag. 269

ALFERII, Ogerii, & Guilielmi Venturæ, Chronica Astensia ab origine Urbis, seu potius ab Anno MLXX. usque ad Annum circiter MCCCXXV. Accedunt Historica quædam ab Anno MCDXIV. usque ad Annum MCDLVII. Auctore Secundino Ventura. Omnia nunc primùm in lucem emergunt ex MSto Codice Malaspineo, additis Notis Marchionis Abbatis Joseph Malaspinæ. Tom. XI. pag. 133
Tom. XXV. ASTE-

ASTESANI, Antonii, Poëtæ Astenfis, ac primi Ducalis Astenfium Secretarii, Carmen de Varietate Fortunæ, sive de Vita sua, & gestis Civium Astenfium, ab origine Urbis usque ad Annum MCCCXLII. nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice Malaspino. Tom. XIV. pag. 1005

A T I N I.

ANONYMORUM duorum Atinensium, Chronicon breve Atinensis Ecclesiæ, ex Codice perantiquo Manuscripto Monasterii Fossæ - novæ. Tom. VII. pag. 899

B E N E V E N T I.

ANONYMI Beneventani Fragmentum Historiæ Langobardorum. Tom. II. pag. 279

ANONYMI Chronicon Ducum, & Principum Beneventi, usque ad Landulphum I., & Atenulphum II. Ibidem. pag. 333

ANONYMI Monachi Monasterii S. Sophiæ Beneventi, Chronicon Ducum, & Principum Beneventi. Ibidem. pag. 320

ERCHEMPERTI, Monachi Cassinensis, Historia Langobardorum Beneventi post Paulum Diaconum, cum Notis Camilli Peregrinii. Ibidem. pag. 221

PEREGRINII, Camilli, Alex. filii, Campani, Historia Principum Langobardorum, quæ continet antiqua aliquot Opuscula de rebus Langobardorum Beneventanæ olim Provinciæ, quæ modò Regnum ferè est Neapolitanum. Ibidem. pag. ead.

HISTORIÆ PRINCIPUM LANGOBARDORUM Liber Secundus, qui continet Dissertationes de Institutione, Finibus, & Descriptione antiqui Ducatus Beneventani, cui adjicitur Series Abbatum Casinensium a Petronacio Brixiano, & ab Anno DCCXX. ad Abbatem Rainaldum Calamentanum, & ad Annum MCXXXVII. Demum Dissertationes tres, nempe de Colimentana Familia, de significatione nominis Porta, & de antiquo situ Urbis Capuæ. Auctore Camillo Peregrinio Alex. Fil. Campano. Tom. V. pag. 159

B E R G O M I.

De CASTELLO, Castellii, Chronicon Bergomense Guelpho-Ghibellinum, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDVII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Bergomense. Tom. XVI. pag. 841

MOYSIS, Magistri Bergomatis, qui circiter Annum Christi MCXX. floruit, Carmen de Laudibus Bergomi, a Mario Mucio olim editum, nunc autem ope MStorum expurgatum, ac suæ integritati restitutum. T. V. pag. 521

B O N O N I Æ.

ANONYMORUM, Continuatio Historiæ Miscellæ Bononiensis Fr. Bartholomæi de la Pugliola. Tom. XVIII. pag. 591

De BURSELLIS, Hieronymi, Bononiensis, Ordinis Prædicatorum, Annales Bononienses, ab Anno MCCCXVIII. usque ad Annum MCCCXCVII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bononiensi. Tom. XXIII. pag. 863

GAR-

GARZONII, Joannis, Bononiensis, de dignitate Urbis Bononiæ Commentarius, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bononiensi. Tom. XXI. pag. 1109

De GRIFFONIBUS, Matthæi, Memoriale Historicum Rerum Bononiensium, ab Anno MCIX. usque ad Annum MCDXXVIII. nunc primùm profertur ex MSto Codice Bononiensi. Tom. XVIII. pag. 101

PIPPINI, Francisci, Bononiensis, Fratris Ordinis Prædicatorum, Chronicon, ab Anno MCLXXVI. usque ad Annum circiter MCCCXIV. nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. IX. pag. 581

De la PUGLIOLA, Bartholomæi, Ordinis Minorum, Historia Miscella Bononiensis, ab Anno MCIV. usque ad Annum MCCCXCIV. Accedit ejusdem Continuatio usque ad Annum MCDLXXI. ab aliis Auctoribus synchronis facta. Omnia nunc primùm in lucem prodeunt e Codicibus MStis Bibliothecæ Estensis. Tom. XVIII. pag. 237

B R I X I Æ.

MALVECII, Jacobi, Chronicon Brixianum, ab origine Urbis ad Annum usque MCCCXXXII. nunc primùm in lucem effertur e MSto Codice Comitis Joannis Jacobi de Tassis, Patricii Bergomensis. Tom. XIV. pag. 771

A SOLDO, Christophori, Civis Brixiani, Annales Brixiani, ab Anno MCDXXXVII. usque ad Annum MCDLXVIII. Italicâ linguâ conscripti, nunc primùm in lucem effertur ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. T. XXI. pag. 785

C Æ S E N Æ.

A NONYMI Annales Cæsenates, ab Anno MCLXII. usque ad Annum MCCCCLXII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Brandolino Foroliviensi. Tom. XIV. pag. 1085

C A P U Æ.

A NONYMI, Series Comitum Capuæ usque ad Annum MI. Tom. II. pag. 334

CAMILLI PEREGRINII, Alex. filii, Dissertatio de antiquo situ Urbis Capuæ. Tom. V. pag. 159

JOANNIS, Abbatis Cassinensis, Chronicon postremorum Comitum Capuæ. Tom. II. pag. 272

C O M I.

A NONYMI, Novocomensis, Cumanus, sive Poëma de Bello, & Excidio Urbis Comensis, ab Anno MCXVIII. usque ad Annum MCXXVII. nunc primùm e MStis Mediolanensibus, & Comensibus in lucem prodit. Accedunt Castigationes, & Notæ D. Josephi Mariæ Stampæ, e Somaſchenſi Congregatione. Tom. V. pag. 399

C O R S I C Æ.

PETRI CYRNÆI, Clerici Aleriensis, de Rebus Corsicis Libri IV. a temporibus Romanorum, usque ad Annum MDVI. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Christianissimi Regis. Tom. XXIV. pag. 409

CRE-

C R E M O N Æ .

ANONYMI Chronicon breve Cremonense, ab Anno MXCVI. usque ad Annum MCCXXXIII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Cremonense. Tom. VII. pag. 629

De la MANNA, Elisei, Descriptio Victoriæ Navalis relatæ a Nicolao Picinino, & Francisco de Cottignola supra Venetos in Pado Anno MCCCCXXXI. nunc primùm luce donata ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 443

SICARDI, Episcopi Cremonensis, Chronicon, a Nativitate Christi usque ad Annum æræ Christianæ MCCXIII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Augustæ Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ, & ex altero Bibliothecæ Estensis. Tom. VII. pag. 521

E T R U R I Æ .

ANONYMI, Historia Florentina, Italicè conscripta, ab Anno Christi MCDVI. usque ad Annum MCDXXXVIII. nunc primùm luce donata e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XIX. pag. 945

ANONYMORUM, Chronica varia Pisana, a Ferdinando Ughello jam vulgata; in præsentem autem editione a multis mendis expurgata. Accedit Breviarium Pisanæ Historiæ ab eodem editum, nunc verò ope MS. Codicis Lucensis emaculatum, & auctum. Tom. VI. pag. 97

ARETINI, Leonardi, rerum suo tempore gestarum Commentarius, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDXL. antea editus; nunc autem emendatus ad fidem MSti Codicis Bergomatis. Tom. XIX. pag. 909

De BARTHOLOMÆIS, Joannis Bandini, Historia Senensis, ab Anno MCDII. usque ad Annum MCDXXII. continuata a Francisco Thomasio ejus Pronepote, & a Petro Ruffio usque ad Annum MCDLXVIII. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Clariss. Viri Huberti Benvoglianti Patricii Senensis. Tom. XX. pag. 1

BONINCONTRII, Laurentii, Miniatisensis, Annales, ab Anno MCCCLX. usque ad Annum MCDLVIII. nunc primùm e MSto Codice Miniatisensi in publicam lucem prolati. Tom. XXI. pag. 1

CAMPANI, Joannis Antonii, Episcopi Interamnensis, seu Aprutini, Brachii Perusini Vita, & Gestæ, ab Anno MCCCLXVIII. usque ad Annum MCDXXIV. antea edita, nunc in omnium commodum recusa. T. XIX. pag. 431

CAPPONII, Gini, Monumenta Historica de Rebus Florentinorum, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDXIX. cum Continuatione Nerii illius filii usque ad Annum MCDLVI. nunc primùm prodeunt ex MStis Codicibus Florentinis. Tom. XVIII. pag. 1097

COMPAGNI, Dini, Chronicon Florentinum, Italicâ linguâ scriptum, ab Anno MCCLXXX. usque ad Annum MCCCXII. nunc primùm in lucem emergit ex MSto Codice Clarissimi Viri Apostoli Zeni. Tom. IX. pag. 463

De CORVARIA, Guidonis, sive de Vallechia, Judicis, & demum Canonici Regularis, Fragmenta Historiæ Pisanæ, ab Anno MCCLXX. usque ad Annum MDLXXX. ex MSSis Codicibus Florentinis. Tom. XXIV. pag. 673

DEI,

DEI, Andreae, Chronicon Senense, Italicè scriptum, & ab Angelo Turæ continuatum, exordium habens ab Anno MCLXXXVI., & desinens in Annum MCCCLII. e MSto Codice Senensi, nunc primùm editum, unà cum Notis Huberti Benvoglianti, Patricii Senensis. Tom. XV. pag. 1

De GRANCIS, Fr. Raynerii, Pisani, Ordinis Prædicatorum, de Præliis Tusciæ caliginosum Poëma, nunc primùm ex MSto Codice Claasseni vulgatum. Tom. XI. pag. 283

HYVANI, Antonii, Sarazanensis, Commentariolus de Bello Volaterrano Anno MCDLXXII. a Florentinis gesto, nunc primùm prodit e Codicibus Manuscriptis Comitum Guidonum, & Bibliothecæ Strozianæ. T. XXIII. pag. 1

MALASPINÆ, Ricordani, Patricii Florentini, Historia Florentina, ab ead. Urbe condita ad Annum usque MCCLXXXI. Italicè scripta, cum Continuatione Jachetti, ex Francisco fratre ejus nepotis, protracta ad Annum usque MCCLXXXVI. nunc castigatior prodit. Tom. VIII. pag. 877

MANETTI, Jannotii, Florentini, Chronicon Pistoriense, a condita Urbe usque ad Annum MCDXLVI. nunc primùm prodit ex MSto Codice Florentino. Tom. XIX. pag. 985

NERII, Donati filii, Annales Senenses, ab Anno MCCCLII. usque ad Annum MCCCLXXXI. nunc primùm editi ex MSto Codice Senensi, unà cum Notis Huberti Benvoglianti. Tom. XV. pag. 131

PALMERII, Matthæi, Florentini, de Captivitate Pisarum, sive de Bello contra Pisanos gesto a Florentinis Anno MCDVI. Commentarius, nunc primùm prodit ex MSto Codice Florentino. Tom. XIX. pag. 161

POGGII, Historia Florentina, a Joanne Baptista Recanato Patricio Veneto jampridem in lucem edita, Notisque, & Auctoris Vitâ illustrata; nunc verò ab eodem aucta, & recognita. Tom. XX. pag. 157

RUSSII, Petri, Continuatio Historiæ Senensis Jo. Bandini de Bartholomæis. Tom. XX. pagg. 27. & 55

SACCHI, Bartholomæi, Cremonensis, e Vico Platina, vulgò appellato Platina, Vita Clarissimi Viri Nerii Capponii, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Strozianæ Florentinæ. Tom. XX. pag. 477

SER-CAMBII, Joannis, Chronicon de rebus gestis Lucensium, ab Anno MCD. usque ad Annum MCDIX. nunc primùm in lucem producitur e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XVIII. pag. 793

TEGRIMI, Nicolai, Jurisconsulti Lucensis, Vita Castrucci Antelminelli, Lucensis Ducis, ab Anno MCCCL. usque ad Annum MCCCXXVIII. antea edita; nunc verò in commune commodum accuratiore studio recusa. Tom. XI. pag. 1307

THOMASII, Francisci, Continuatio Historiæ Senensis Joannis Bandini de Bartholomæis. Tom. XX. pag. 23

TURÆ, Angeli, Continuatio Chronici Senensis Andreae Dei. T. XX. pag. 125

VILLANI, Joannis, Florentini, Historia Universalis, a condita Florentia usque ad Annum MCCCXLVIII. Italicè scripta; in nova hac editione ab innumeris mendis expurgata, & plurimis variantibus Lectionibus, ac Supplementis aucta, ope MSti Codicis Clarissimi Viri Joannis Baptistæ Recanati, Patricii Veneti. Tom. XIII. pag. 1

VILLANI, Matthæi, ejusque filii Philippi; Historia; ab Anno MCCCXLVIII. usque ad Annum MCCCLXIV. antea edita; nunc verò cum duobus MStis Codicibus collata, & variantibus Lectionibus aucta. Tom. XIV. pag. 1

VILLANI, Philippi, Historia Florentina. Tom. XIV. pag. 729

E U G U B I I.

BERNII, Guernerii, Eugubini, Chronicon Eugubinum; ab Anno MCDL. usque ad Annum MCDLXXII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Vaticanæ Bibliothecæ. Tom. XXI. pag. 917

F E R R A R I Æ.

ANONYMI, Chronicon parvum Ferrariense, ab origine Urbis ad Annum circiter MCCLXIV. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. VIII. pag. 469

ANONYMI, Diarium Ferrariense, ab Anno MCDIV. usque ad Annum MDII. Italicè scriptum, & continuatum; nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIV. pag. 155

ANONYMORUM, Chronicon Estense, Gesta Marchionum Estensium completens, ab Anno MCI. usque ad Annum MCCCLIV. deductum, & ab aliis Auctoribus continuatum usque ad Annum MCCCXCIII. nunc primùm in publicam lucem effertur e Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XV. pag. 295

CYRNÆI, Petri; Clerici Aleriensis, Commentarius de Bello Ferrariensi, ab Anno MCDLXXXII. usque ad Annum MCDLXXXIV. nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXI. pag. 1189

De DELAYTO, Jacobi, Cancellarij D. Nicolai Estensis Marchionis Ferrariæ, Auctoris synchroni, Annales Estenses, de gestis ipsius Marchionis, ab Anno MCCCXCIII. usque ad Annum MCDIX. nunc primùm editi e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XVIII. pag. 901

JOANNIS, Ferrariensis, Ordinis Minorum, excerpta ex Annalibus Principum Estensium, ab Anno MCDIX. usque ad Annum MCDLIV., nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XX. pag. 437

F L O R E N T I Æ.

ANONYMI, Historia Florentina, Italicè conscripta, ab Anno Christi MCDVI. usque ad Annum MCDXXXVIII. nunc primùm luce donata e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XIX. pag. 945

CAPPONII, Gini, Monumenta Historica de rebus Florentinorum, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDXIX. cum Continuatione Nerij illius filii usque ad Annum MCDLVI. nunc primùm prodeunt ex MStis Codicibus Florentinis. Tom. XVIII. pag. 1097

COMPAGNI, Dini, Chronicon Florentinum, Italicâ linguâ scriptum, ab Anno MCCLXXX. usque ad Annum MCCCXII. nunc primùm in lucem emergit ex MSto Codice Clarissimi Viri Apostoli Zeni. Tom. IX. pag. 463

De GRANCIS, Fr. Raynerii, Pisani, Ordinis Prædicatorum, de Præliis Tusciæ caliginosum Poëma, nunc primùm ex MSto Codice Classensi vulgatum. Tom. XI. pag. 283
HY-

- HYVANI**, Antonii, Sarazanensis, Commentariolus de Bello Volaterrano Anno MCCCCLXXII. a Florentinis gesto, nunc primùm prodit e Codicibus Manuscriptis Comitum Guidonum, & Bibliothecæ Strozianæ. Tom. XXIII. pag. 1
- MALASPINÆ**, Ricordani, Patricii Florentini, Historia Florentina, ab ea Urbe condita ad Annum usque MCCLXXXI. Italicè scripta, cum Continuatione Jachetti, ex Francisco fratre ejus nepotis, protracta ad Annum usque MCCLXXXVI. Nunc castigatior prodit. Tom. VIII. pag. 877
- NALDI**, Naldii, Florentini, Vita Jannotii Manetti, Viri Clariss. Florentini, ab Anno MCCCXCVI. usque ad Annum MCDLIX., ex MSto Codice Nobilis Viri Bonagiuntæ Manetti expressa. Tom. XX. pag. 519
- PALMERII**, Matthæi, Florentini, de Captivitate Pisarum, five de Bello contra Pisanos gesto a Florentinis Anno MCDVI. Commentarius, nunc primùm prodit ex MSto Codice Florentino. Tom. XIX. pag. 161
- EJUSDEM** de Vita, & rebus gestis Nicolai Acciajoli Florentini, Magni Apuliæ Senescalli, ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCLXVI. Commentarius; nunc primùm Latinè prodit ex MStis Codicibus Neritinis. Tom. XIII. pag. 1197
- POGGII**, Historia Florentina, a Joanne Baptista Recanato Patricio Veneto jampridem in lucem edita, Notisque, & Auctoris Vitâ illustrata; nunc verò ab eodem aucta, & recognita. Tom. XX. pag. 157
- SACCHI**, Bartholomæi, Cremonensis, e Vico, vulgò appellato Platina, Vita Clarissimi Viri Nerii Capponii, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Strozianæ Florentinæ. Tom. XX. pag. 477
- VILLANI**, Joannis, Florentini, Historia Universalis, a condita Florentia usque ad Annum MCCCXLVIII. Italicè scripta; in nova hac editione ab innumeris mendis expurgata, & plurimis variantibus Lectionibus, ac Supplementis aucta ope MSti Codicis Clarissimi Viri Joannis Baptistæ Recanati, Patricii Veneti. Tom. XIII. pag. 1
- VILLANI**, Matthæi, Historiæ, ab Anno MCCCXLVIII. usque ad Annum MCCCLXIV. antea edita; nunc verò cum duobus MStis Codicibus collata, & variantibus Lectionibus aucta. Tom. XIV. pag. 1
- VILLANI**, Philippi, Historia Florentina, antea edita, nunc cum duobus Codicibus collata, & variantibus Lectionibus aucta. Tom. XIV. pag. 729

F O R O J U L I I.

- JULIANI**, Canonici Cividatensis, Fragmenta Chronici Forojulienfis, cum Additamentis, ab Anno Christi MCCLII. usque ad Annum MCCCLXIV. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Biniano. Tom. XXIV. pag. 1189

F O R O L I V I I.

- ANONYMI** Annales Forolivienfes, ab Anno MCCLXXV. usque ad Annum MCCCLXXIII. nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Comitum Brandolini de Brandolinis. Tom. XXII. pag. 131

HIE-

HIERONYMI, Foroliviensis, Ordinis Prædicatorum, Chronicon Forolivienſe, ab Anno MCCCXCVII. uſque ad Annum MCDXXXIII., nunc primùm in lucem eductum ex MSto Codice Comitſ Brandolini de Brandolinis. Tom. XIX. pag. 869

G E N U Æ .

- A**URIÆ, Jacobi, Annales Genuenſes, ab Anno MCCXXX. poſt Caffarum. Tom. VI. pag. 572
- B**ARTHOLOMÆI Bonifacii, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXX. poſt Caffarum. Tom. VI. pag. 549
- B**ARTHOLOMÆI, Scribæ, Annales Genuenſes, ab Anno MCCXXIV. poſt Caffarum. Tom. VI. pag. 435
- B**ONISVALLI, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXVII. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 541
- C**AFFARI, ejuſque Continuatorum, Annales Genuenſes, ab Anno MC. ad Annum uſque MCCXCIII. e MStis Codicibus nunc primùm in lucem prodeunt. Ibidem. pag. 241
- D**ROGI, Henrici, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXVII. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 548
- G**ALLI, Antonii, Genuenſis, Opuscula Historica de Rebus geſtis Populi Genuenſis, & de Navigatione Columbi, nunc primùm in lucem efferuntur e MSto Codice Genuenſi. Tom. XXIII. pag. 241
- G**UERCII, Nicolai, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXVII. poſt Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- H**ENRICI, Marchionis de Gavio, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXIV. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 533
- M**ARCHISII, Scribæ, Annales Genuenſes, ab Anno MCCXX. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 417
- De MONTALDO**, Adami, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, de laudibus Familiæ de Auria, circa Annum MCDLXXX. Opusculum, nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Genuenſi. Tom. XXI. pag. 1171
- De MULTEDO**, Gulielmi, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXIV. poſt Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- O**BERTI, Cancellarii, Annales Genuenſes, ab Anno MCLXIV. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 291
- O**TTOBONI, Scribæ, Annales Genuenſes, ab Anno MCLXXIV. poſt Caffarum. Tom. VI. pag. 351
- P**ANIS, Ogerii, Annales Genuenſes, ab Anno MCXCVII. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 380
- P**IGNOLI, Lanfranci, Annales Genuenſes, ab Anno MCCLXIV. poſt Caffarum. Ibidem. pag. 533

SENA-

SENAREGÆ, Bartholomæi, Genuensis, de rebus Genuensibus Commentaria; ab Anno MCDLXXXVIII. usque ad Annum MDXIV. nunc primùm publici juris fiunt e MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Tom. XXIV. pag. 509

STANGONI, Oberti, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 549

USUSMARIS, Marini, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV. post Caffarum. Ibidem. pag. 533

I T A L I Æ U N I V E R S Æ .

Ex **A**GATHIÆ Historia Excerpta quædam, Ugone Grotio Interprete. Tom. I. pag. 379

ANONYMI Annales Regum Francorum, a tempore, quo Carolo Martello defuncto, Carolomannus, & Pippinus fratres Regnum adepti sunt, usque ad Annum DCCCLXXXII. ex Codice vetustissimo Monasterii S. Bertini, quorum Exemplar curâ Rev. P. Heriberti Rosweidi Soc. Jesu descriptum est, & a Johanne Bollandò ejusdem Soc. Antuerpiâ transmissum. Accessit Appendix alterius Scriptoris, ab Anno DCCCLXXXIII. usque ad Annum DCCCC. quam post Annales Fulderi, ex Marquardo Frehero edidit Andreas Du-Chesne Tomo II. Historiæ Francorum. Tom. II. pag. 490

ANONYMI Carmen Panegyricum de laudibus Berengarii Aug. primùm ab Hadriano Valesio, Christianissimi Regis Galliæ Historiographo, nuper verò a Guilielmo Godefrido Leibnitio editum, ac Notis illustratum. Ibidem. pag. 371

ANONYMI Cassinensis Chronicon; nunc primùm in lucem prodit ex Manuscripto Codice Bibliothecæ ejusdem Monasterii signato num. 62. aliàs 1020. Tom. V. pag. 135

ANONYMI Excerpta de Constantio Chloro, Constantino Magno, & aliis Imperatoribus, ab Henrico Valesio jam edita, cum Notis Hadriani Valesii Historiographi Regii, ad commune commodum denuo nunc recusa. Tom. XXIV. pag. 635

ANONYMI Historia Miscella, complectens Eutropii Historiam Romanam, quam Paulus Diaconus rogatu Adelbergæ Beneventanæ Ducis, a Valentini Imperio, usque ad tempora Justiniani deduxit, & Landolphus Sagax, seu quisquam alius continuavit usque ad Annum Christi DCCCVI. nunc primùm exacta, & castigata ad MSS. Codices Ambrosianæ Bibliothecæ; additis Notis, & variis Lectionibus Henrici Canisii. Tom. I. pag. 1

ANONYMI Italicæ Historiæ Breviarium, a temporibus Friderici Secundi Augusti usque ad Annum MCCCLIV. nunc primùm e MSto Codice Bibliothecæ Paulinæ Lipsiensis, olim Vetero-Cellensi, in lucem prodit. Tom. XVI. pag. 249

ANONYMI Mediolanensis, Regii Papiæ Lectoris, de Italia mediæ Ævi Dissertatio Chorographica pro usu Tabulæ Italiæ Græco-Langobardico-Francicæ, ut a Græcis, & Langobardis ad Carolum M. translata, mediæ ævi nominibus Regionum, Urbium, Fluminum, & Montium opportunè appositis, atque illustratis; Isagoge ad Geographiam universalem ejusdem ævi, antiquioribus originibus intermixtis, Societate Palatina curante, cum duplici Indice Locorum, & Materialium ad calcem. Tom. X. pag. I

- ANONYMI** Monachi Sublacensis, Chronicon Sublacense, five Catalogus Abbatum Monasterii Sublacensis, ab Anno circiter DXCV. usque ad Annum MCCCXC. nunc primùm prodiit ex Manuscripto Codice Romano. Tom. XXIV. pag. 925
- ANONYMI**, Rhythmus in obitu Caroli Magni Augusti, ex MSto Codice Venonensi. Tom. II. p. II. pag. 687
- ANONYMI** Vita Comitissæ Mathildis Oratione soluta, ex MS. Francisci Mariæ Florentini a Guilielmo Godefrido Leibnitio primùm edita. T. V. pag. 387
- ANONYMORUM**, Annales Lambeciani, hoc est, Annales Francorum, ex MSStis Codicibus Augustissimæ Cæsareæ Bibliothecæ per Virum Clarissimum Petrum Lambecium olim excerpti, atque evulgati, necnon Animadversionibus illustrati; nunc autem in commune Italicæ Historiæ commodum recusi, cum Additamentis, & unà cum Crisi in eosdem Annales Præstantissimi Viri Johannis Benedicti Gentilotti, olim Cæsareæ Bibliothecæ Præfecti. Tom. II. p. II. pag. 83
- ANONYMORUM**, Chronica duo brevia Regum Italiæ, ex MSStis Codicibus Ambrosianæ Bibliothecæ a Ludovico Antonio Muratorio vulgata. Tom. IV. pag. 145
- ARETINI**, Leonardi, rerum suo tempore gestarum Commentarius, ab Anno MCCCLXXVIII. usque ad Annum MCDXL. antea editus; nunc autem emendatus ad fidem MSti Codicis Bergomatis. Tom. XIX. pag. 909
- AURIÆ**, Jacobi, Annales Genuenses, ab Anno MCCXXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 572
- BARTHOLOMÆI**, Bonifacii, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 549
- BARTHOLOMÆI**, Ferrariensis, Ordinis Prædicatorum, Polyhistoria, ab Anno MCCLXXXVIII. usque ad Annum MCCCLXVII. Italicè conscripta, & nunc primùm edita e MSto Codice Marchionis Bonifacii Rangonii Mutinensis. Tom. XXIV. pag. 695
- BARTHOLOMÆI**, Scribæ, Annales Genuenses, ab Anno MCCXXIV. post Caffarum. Tom. VI. pag. 435
- BERNARDI**, Thesaurarii, Liber de Acquisitione Terræ - Sanctæ, ab Anno MXCV. usque ad Annum circiter MCCXXX. Gallicè scriptus, tum in Latinam linguam conversus circiter Annum MCCCXX. a Fratre Francisco Pipino Bononiensi, Ordinis Prædicatorum, nunc primùm prodiit ex MSto Codice Bibliothecæ Eitenensis. Tom. VII. pag. 657
- De S. BLASIO**, Ottonis, Chronicon, quod & Appendix ad Libros Ottonis Frisingensis Episcopi, ejusque Continuatoris Radevici de rebus Gestis FridERICI I. Imp. Augusti ad Annum usque MCCIX. continuata, ad fidem MS. Codicis Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis nunc primùm castigatum. Tom. VI. pag. 861
- BONISVALLI**, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- CAFFARI**, ejusque Continuatorum, Annales Genuenses, ab Anno MC. ad Annum usque MCCXCIII. e MSStis Codicibus nunc primùm in lucem prodeunt. Tom. VI. pag. 241

CAM-

- CAMPANI**, Joannis Antonii, Episcopi Interamnenfis, seu Aprutini, Brachii Perusini Vita, & Gesta, ab Anno MCCCLXVIII. usque ad Annum MCDXXIV. antea edita, nunc in omnium commodum recusa. T. XIX. pag. 431
- CARESINI**, Raphaini, Continuatio Chronici Veneti Andreae Danduli, usque ad Annum MCCCLXXXVIII. Tom. XII. pag. 418
- CRIBELLI**, Leodrisii, Libri duo de Expeditione Pii Papæ II. in Turcas, nunc primùm luce donati e MSto Codice Philippi Argelati S. C. C. M. a Secretis. Tom. XXIII. pag. 21
- DANDULI**, Andreae, Venetorum Ducis, Chronicon Venetum, a Pontificatu S. Marci ad Annum usque MCCCXXXIX. Succedit Raphaini Carefini Continuatio ad Annum MCCCLXXVIII. nunc primùm evulgata ex MSS. Codicibus Bibliothecæ Estensis, & cum altero Ambrosiano collata, & aucta. Tom. XII. pag. 1
- DECEMBRII**, Petri Candidi, Viglevanensis, Oratio in funere Nicolai Picinini, sive Vita ejusdem bellicosissimi Ducis, Anno MCDXLIV. a Polismagna in Italicum sermonem conversa, nunc primùm luce donatur e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XX. pag. 1047
- DROGI**, Henrici, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- DONIZONIS** Presbyteri, & Monachi Canusini, Ordinis S. Benedicti, Vita Mathildis Comitissæ, celeberrimæ Principis Italiæ, Carmine scripta, cum Codicibus MStis nuper collata, & in præsentī editione castigatior, multique versibus aucta. Accedunt breves Notæ Godefridi Guillelmi Leibnitii, & Ludovici Antonii Muratorii. Item Chartula Comitissæ Mathildis super concessione bonorum suorum facta Romanæ Ecclesiæ. Pariter Relatio de Thesauro Canusinæ Ecclesiæ Romam transmissa, & recompensatione facta. Tom. V. pag. 335
- EUTROPII**, Historia Miscella. Tom. I. pag. 1
- FERRETI**, Vicentini, Historia rerum in Italia gestarum, ab Anno MCCL. ad Annum usque MCCCXVIII. nunc primùm e MSto Codice Vicentino publici juris facta. Tom. IX. pag. 935
- GALLI**, Antonii, Genuensis, Opuscula Historica de Rebus gestis Populi Genuensis, & de Navigatione Columbi, nunc primùm in lucem efferuntur e MSto Codice Genuensi. Tom. XXIII. pag. 241
- GREGORII**, Monachi, & Chartophylacis Cœnobii Farfensis, Chronicon Farfense, sive Historia ejusdem Monasterii, ab ejus origine, hoc est ab Anno circiter DCLXXXI. usque ad Annum MCIV. deducta, nunc primùm ex MSto Codice Caracciolano descripta, & juris publici facta; accedunt breves Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 287
- GROTII**, Hugonis, Explicatio nominum, & verborum Gothicorum, Vandalorum, & Langobardorum. Tom. I. pag. 370
- GUERCII**, Nicolai, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 541
- HENRICI**, Marchionis de Gavio, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV. post Caffarum. Tom. VI. pag. 533

JOAN-

- JOANNIS**, Berardi, Cœnobii Casauriensis Monachi, Chronicon Casauriense, sive Historia ejusdem Monasterii, Ordinis S. Benedicti, a Ludovico II. Imperatore Anno Domini DCCCLXVI. conditi, ab ejus origine usque ad Annum MCLXXXII., quo Scriptor florebat, deducta, atque antea partim a Du-Chesnio, & Ughellio, partim a Dacherio edita; nunc autem in unum collecta, & ordinata, atque insigni mole Chartarum nondum editarum, e Christianissimi Regis Bibliotheca depromptarum, locupletata. Tom. II. p. II. pag. 767
- JOANNIS**, Cœnobii Vulturvensis Monachi, Chronicon Vulturvense, sive Chronicon antiquum Monasterii Sancti Vincentii de Vulturno, Ordinis S. Benedicti, nullius Diœcesis, in Provincia Capuana, ab Anno circiter DCCIII. usque ad Annum MLXXI.; nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Eminentiss. Cardinalis Francisci Barberini, cum Notulis, & Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 319
- JORDANIS**, seu JORNANDIS Historia de Getarum, sive Gothorum origine, & rebus gestis; a P. Joanne Garetio Monacho Ordinis S. Benedicti e Congregatione S. Mauri edita, & Notis illustrata. Nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis MS. Bibliothecæ Ambrosianæ accuratissimè collata, atque emendata, curâ & studio Josephi Antonii Saxii, ejusdem Bibliothecæ Præfecti. Tom. I. pag. 187
- EJUSDEM** de Regnorum, & Temporum successione juxta Exemplar editum ex Musæo Nicolai Blankardi. Ibidem. pag. 222
- LIUTPRANDI** primùm Diaconi Ticinensis, demum Episcopi Cremonensis, Historia, ejusque Legatio ad Nicæphorum Phocam Imp. cum Notis Henrici Canisii. Tom. II. pag. 417
- Adduntur in præsentī Editione nonnullæ Emendationes ad hanc Liutprandi Historiam adhibendæ, curante Ludovico Antonio Muratorio. Ibidem. pag. 476
- Emendationes aliæ ex tribus MSSis Codicibus Cæsareæ Bibliothecæ Vindobonensis depromptæ. Tom. II. p. II. pag. 1079
- MORENÆ**, Ottonis, & Acerbi, Historia rerum Laudensium, ex duobus MSSis Bibliothecæ Ambrosianæ, unâ cum Felicis Osii Codice nunc primum edita, & Notis perpetuis illustrata a Viris Clarissimis Joseph Antonio Saxio, eidem Bibliothecæ Præfecto, necnon ab Anonymo Monacho Ordinis S. Benedicti. Tom. VI. pag. 949
- De MULTEDO**, Gulielmi, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXIV. post Casarum. Tom. VI. pag. 533
- MUSSATI**, Albertini, Paduani, Historiographi, & Tragœdi, de Gestis Henrici VII. Cæsaris, Historia Augusta, XVI. Libris comprehensa, a Felice Osio jam edita, nunc recusa, Notis ejusdem Osii, Pignorii, & Villani, suis locis appositis; additis variantibus Lectionibus MStorum Codicum Bibliothecæ Estensis, & Ambrosianæ. Tom. X. pag. 1
- NAUGERII**, Andreae, Patricii Veneti, Historia Veneta, Italico sermone scripta, ab origine Urbis usque ad Annum MCCCCXCVIII. nunc primum tenebris erepta, e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIII. pag. 519
- NICOLAI**, Episcopi Botrontinensis, Relatio de itinere Italico Henrici VII. Imperatoris, ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCXIII. ad Clementem V. Papam, antea edita a Clarissimo Viro Stephano Baluzio; nunc autem in Italicorum commodum recusa. Tom. IX. pag. 883

NIGELLI, Ermoldi, Abbatis, ut videtur; Anianensis, & Auctoris synchroni, de rebus gestis Ludovici Pii Augusti, ab Anno DCCLXXXI. usque ad Annum DCCCXXVI. Carmen Elegiacum, nunc primum prodit ex vetustissimo Codice Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ. Accedunt Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 1

OTTONIS, Frisingensis, Episcopi, ejusque Continuatoris Radevici, Libri de gestis Friderici I. Imperatoris, ad fidem MSS. Codicum Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis nunc primum castigati. Tom. VI. pag. 625

PALATINI Socii Differtatio de Tabula Geographica Italiæ Antiquæ. T. I. pag. 1

PANIS, Ogerii, Annales Genuenses, ab Anno MCXCVII. post Caffarum. Tom. VI. pag. 380

PIPPINI, Francisci, Bononiensis, Fratris Ordinis Prædicatorum, Chronicon, ab Anno MCLXXVI. usque ad Annum circiter MCCCXIV. nunc primum in lucem effertur ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. IX. pag. 581

PROCOPII, Cæsariensis, Historiarum sui temporis de Bello Gothico Libri IV. ex interpretatione Claudii Maltreti Societatis Jesu, Historiæ Byzantinæ insertâ. Tom. I. pag. 243

PTOLOMÆI, Lucensis, Ordinis Prædicatorum, Episcopi postea Torcellani, Historia Ecclesiastica, a Nativitate Christi usque ad Annum circiter MCCCXII. nunc primum edita e duobus MSS. Codicibus Ambrosiano, & Patavino. Accedunt diversa duorum Continuatorum Additamenta ex iisdem Codicibus deprompta. Tom. XI. pag. 741

EJUSDEM, Breves Annales, ab Anno MLXI. usque ad Annum MCCCIII. antea editi; nunc verò diligentius recusi, suppletis ut plurimum lacunis ex ejusdem Historia Ecclesiastica nunc primum vulgata. Ibid. pag. 1245

De la PUGLIOLA, Bartholomæi, Ordinis Prædicatorum, Historia Miscella Bononiensis, ab Anno MCIV. usque ad Annum MCCCXCIV. Accedit ejusdem Continuatio usque ad Annum MCDLXXI. ab aliis Auctoribus synchronis facta. Omnia nunc primum in lucem prodeunt e Codicibus MSS. Bibliothecæ Estensis. Tom. XVIII. pag. 237

RADEVICI, Continuatio Ottonis Frisingensis de gestis Friderici I. Imperatoris, ex Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi. Tom. VI. pag. 739

RADULPHI, Cadomensis, Gestæ Tancredi Principis in Expeditione Jerosolymitana, cum Observationibus Clarissimorum Virorum Edmundi Martene, & Ursini Durand Presbyterorum Monachorum S. Benedicti, e Congregatione S. Mauri. Tom. V. pag. 271

RICOBALDI, Ferrariensis, Pomarium Ravennatis Ecclesiæ, sive Historia universalis, ab Anno circiter DCC. usque ad Annum MCCXCVII. nuper edita a Clarissimo Viro Joanne Georgio Eccardo; nunc verò ope Codicis MSti Estensis purgator, & auctior. Accedit Compilatio historica ab initio Mundi ad Annum MCCCXIII. Auctore Ricobaldo, sive altero Anonymo Scriptore, qui tunc floruit, ab eodem Eccardo itidem evulgata. Denique, Compilationis hujus continuatio succedit usque ad Annum MCDLXXIV. Auctore Joanne Philippo de Lignamine. Tom. IX. pag. 97

EJUSDEM, Chronicon Romanorum Imperatorum a Carolo M. usque ad Ottonem IV. Latinè circiter Annum MCCXCVII. post ducentos Annos, a Comite Matthæo Maria Bojardo Ferrariense in Italicam linguam conversum, sive Ricobaldo Ferrariensi ab ipso suppositum, nunc primum ex hujus versione, quæ sola superest, in publicum prodit ex MSto Codice Classensis Cœnobii. Ibidem. pag. 279
Tom. XXV. b b SA-

- SAGACIS**, Landulphi, Continuatio Historiæ Miscellæ Anonymi, ab incerto Auctore confarctata usque ad Annum DCCCVI. nunc primùm exacta, & castigata ad MSS. Codices Ambrosianæ Bibliothecæ; additis Notis, & variis Lectionibus Andreæ Canisii. Tom. I. pag. 179
- SANUTI**, Marini, Leonardi filii, de Bello Gallico, sive de rebus in Italia gestis a Carolo VIII., & Ludovico XII. Galliæ Regibus, ab Anno MCDXCIV. usque ad Annum MD. Commentarius Italicè scriptus, & nunc primùm e Codice MSto Bibliothecæ Estensis in lucem editus. Tom. XXIV. pag. 1
- SENAREGÆ**, Bartholomæi, Genuensis, de rebus Genuensibus Commentaria, ab Anno MCDLXXXVIII. usque ad Annum MDXIV. nunc primùm publici juris fiunt e MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Tom. XXIV. pag. 509
- SICARDI**, Episcopi Cremonensis, Chronicon, a Nativitate Christi usque ad Annum Æræ Christianæ MCCXIII. nunc primùm prodit ex MSto Codice Augustæ Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ, & ex altero Bibliothecæ Estensis. Tom. VII. pag. 521
- SIMONETTÆ**, Joannis, Historia de rebus gestis Francisci I. Sfortiæ Vicecomitis Mediolanensium Ducis, in XXX. Libros distributa, hoc est ab Anno MCDXXI. usque ad Annum MCDLXVI. antea edita; in præsentem verò Impressionem cum Autographo ipsius Auctoris collata, emendata, & aucta. Tom. XXI. pag. 165
- SOZOMENI**, Presbyteri Pistoriensis, Specimen Historiæ, ab Anno Christi MCCCLXII. usque ad Annum MCDX. nunc primùm tenebris erutum e MSto Codice Nob. Viri Joannis Baptistæ Restæ. Tom. XVI. pag. 1057
- STANGONI**, Oberti, Annales Genuenses, ab Anno MCCLXX. post Caffarum. Tom. VI. pag. 549
- STELLÆ**, Georgii, Annales Genuenses, ab Anno MCCXCVIII. usque ad finem Anni MCDIX. deducti, & per Joannem Stellam ejus fratrem continuati usque ad Annum MCDXXXV. e MStis Codicibus, uno Veronensi, geminis Ambrosianis, & uno Genuensi, nunc primùm in lucem educti. Tom. XVII. pag. 945
- STELLÆ**, Joannis, Continuatio Annalium Genuensium Georgii Stellæ. Tom. XVII. pag. 1228
- SYNODUS** Ticinensis ab Episcopis, Regniq̄ue Proceribus celebrata, pro electione, seu confirmatione Widonis in Regem Italiæ, ex Archivo Monasterii Bobiensis Sancti Columbani a Palatinis Sociis nunc primùm edita, atque illustrata. Tom. II. pag. 416
- A VARAGINE**, Jacobi, Archiepiscopi Genuensis, Chronicon Genuense, ab origine Urbis usque ad Annum MCCXCVII. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis, & cum altero Bibliothecæ Ambrosianæ collatum. Tom. IX. pag. 1
- VILLANI**, Joannis, Florentini, Historia Universalis, a condita Florentia usque ad Annum MCCCXLVIII. Italicè scripta; in nova hac editione ab innumeris mendis expurgata, & plurimis variantibus Lectionibus, ac Supplementis aucta, ope MSti Codicis Clarissimi Viri Joannis Baptistæ Recanati, Patricii Veneti. Tom. XIII. pag. 1
- VILLANI**, Matthæi, ejusque filii Philippi, Historia, ab Anno MCCCXLVIII. usque ad Annum MCCCLXIV. antea edita; nunc verò cum duobus MStis Codicibus collata, & variantibus Lectionibus aucta. Tom. XIV. pag. 1

VILLANI, Philippi, *Historia Florentina* : Tom. XIV.

99
pag. 729

VITERBIENSIS, Godefridi, Notarii Conradi III. Regis, Friderici I. Imperatoris, & Henrici VI. ejus filii, Pantheon, seu Memoria Seculorum, ubi, prætermittis iis, quæ ad Veteris Testamenti Historiam, & prima post Christi Nativitatem Secula spectant, quæ memoriâ digna contingere usque ad tempora Urbani III. Papæ referuntur. Tom. VII.

pag. 347

USUSMARIS, Marini, *Annales Genuenses*, ab Anno MCCLXIV. post Casarum. Tom. VI.

pag. 533

ZENI, Jacobi, Feltrensis, & Bellunensis Episcopi, Vita Caroli Zeni, Patricii Veneti Clarissimi ad Pium II. Pontif. Max., ab Anno circiter MCCCXXXIV. usque ad Annum MCCCXVIII. nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Seminarii Patavini. Tom. XIX.

pag. 197

LANGOBARDIÆ, seu LOMBARDIÆ.

AISTULPHI Regis Langobardorum Leges. Tom. I. p. II.

pag. 87

ANONYMI Beneventani Fragmentum Historiæ Langobardorum. T. II.

pag. 279

ANONYMI Monachi Cassinensis, *Historia rerum a Langobardis gestarum in Cis-Tyberina Italia*, ab Anno DCCCXL. ad tempora Landulphi Campani Episcopi, & Comitum. Tom. II.

pag. 264

ANONYMI Monachi Nonantulani, proximæ (ut videtur) ætatis, Opusculum de fundatione celeberrimi Monasterii Nonantulani, in agro Mutinensi, sub novissimis Regibus Langobardis, unâ cum Notis Clarissimi Viri Joannis Mabillonii, ex Actis Sanctorum S. Benedicti Seculo IV. Tom. I. p. II.

pag. 185

ANONYMI Monachi Patavini *Chronicon de Rebus gestis in Lombardia præcipue, & Marchia Tarvisina*, ab Anno MCCVII. usque ad Annum MCCLXX. ex editione Felicis Osii. Nunc verò ope MSti Codicis Bibliothecæ Ambrosianæ emendatum, & auctum. Tom. VII.

pag. 661

ANONYMORUM Additamenta duo ad *Chronicon Carthusiorum*, unum ab Anno MCCCLIX. usque ad Annum MCCCLXV., alterum ab Anno MCCCXLIV. ad Annum usque MCCCXCI. e MSto Codice Bibliothecæ Estensis nunc primùm edita. Tom. XII.

pag. 955

AZARII, Petri, Notarii Novariensis, *Chronicon de gestis Principum Vicecomitum*, ab Anno MCCL. usque ad Annum MCCCLXII. Accedit Opusculum ejusdem Auctoris de Bello Canapiciano; omnia e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XVI.

pag. 290

BILLII, Andreæ, patriâ Mediolanensis, *Ordinis Eremitarum S. Augustini, Historia*, in novem Libros digesta, ab Anno MCDII. usque ad Annum MCDXXXI. nunc primùm prodit e MSto Codice pergameno Bibliothecæ Ambrosianæ, cum duobus aliis MStis Codicibus, Novariensi uno, & altero ornatissimi Viri Comitum Caroli Pertusati collata. Tom. XIX.

pag. 1

CAROLI Magni Imperatoris Leges. Tom. I. p. II.

pag. 94

CHRO-

CHRONOLOGI antiqui quatuor : **Herempertus Langobardus** ; **Lupus Protospata** ; **Anonymus Casinensis** ; **Falco Beneventanus**, cum Appendicibus Historicis ; ab his variæ exterarum gentium in Neapolitanum Regnum irruptiones , prælia , & illatæ , aut exceptæ clades , brevius , fusiùs , inculto quidem , sed veridico stylo describuntur . Operâ , ac studio Antonii Caraccioli ex Ordine Cler. Regul. Presbyteri ; qui Nomenclatorem , & Propylea , ut vicem Commentarii subeant , Operi addidit . In præsentem verò Editionem junguntur Castigationes Camilli Peregrinii , unâ cum aliis nuperis Additamentis , ac Supplementis , ex MSto Codice Casinensi . Tom. V. pag. 1

CONRADI I. Augusti Leges . Tom. I. p. II. pag. 177

CORTUSII Patavini duo , sive **Gulielmi** , & **Albrigeti Cortusiorum Historia** de Novitatibus Paduæ , & Lombardiæ , ab Anno MCCLVI. usque ad Annum MCCCLXIV. solerti Felicis Ofii calamo ferè castigata , beneficio MSSorum exemplarium IV. , quorum primum subministravit Illustrissimus Serenissimæ Reipublicæ Venetæ Senator , & oblitteratæ veterum Scriptorum memoriæ restitutor **Dominicus Molinus** . Secundum , exaratum Viri docti **Francisci Mussati** manu , confanguineus ejus , & **J. U. C. Marcus Antonius Mussatus** . Tertium **Bartholomæus Petardus Veronensis J. C. &c.** Postremum **Jacobus Philippus Thomasinus** Canonicus Secularis Sancti Georgii in Alga Venetiarum , & Sanctæ Mariæ ab Avantio Patavii Prior . Omnia nunc prodeunt castigatiora , ac ampliora , ope quinque MSSorum Codicum . Primum suppeditavit Bibliotheca Estensis . Secundum Nobilis Vir **Antonius Rambaldus Comes Collalti** , intimus Augustissimi Cæsaris Consiliarius . Tertium Clarissimus Vir **Apostolus Zenus** , ejusdem Augusti Historiographus , & Poëta . Geminos verò postremos Bibliotheca Ambrosiana . Tom. XII. pag. 757

De DELAYTO , **Jacobi** , Cancellarii **D. Nicolai Estensis Marchionis Ferrariæ** , Auctoris synchroni , **Annales Estenses** , de gestis ipsius Marchionis , ab Anno MCCCXCIII. usque ad Annum MCDIX. nunc primum editi e MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XVIII. pag. 901

De la FLAMMA , **Gualvanei** , Ordinis Prædicatorum , Opusculum de rebus gestis ab **Azone** , **Luchino** , & **Joanne Vicecomitibus** , ab Anno MCCCXXVIII. usque ad Annum MCCCLXII. nunc primum in lucem editum e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ ; adjectis aliquot Adnotationibus Clariss. Viri **Josephi Antonii Saxii** , eidem Bibliothecæ Præfecti . Tom. XII. pag. 991

EJUSDEM , **Manipulus Florum** , sive **Historia Mediolanensis** , ab origine Urbis ad Annum circiter MCCCXXXVI. ab alio Continuatore producta ad Annum usque MCCCLXXI. nunc primum edita ex MSto Codice pergamento Mediolanensi , & cum altero Bibliothecæ Ambrosianæ collata . Tom. XI. pag. 531

De GATARIS , **Andræ** , Chronicon Patavinum , Italicâ linguâ conscriptum , ab Anno MCCCXI. usque ad Annum MCDVI. , nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Adnectitur eadem Historia , qualis scripta fuit a **Galeatio Gatato Andræ patre** , & ipsa nunc primum luci reddita ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XVII. pag. 1

De S. GEORGIO , **Benvenuti** , **Comitis Blandratæ** , **Historia Montisferrati** , ab origine Marchionum illius tractus usque ad Annum MCDXC. in omnium commodum nunc recusa . Tom. XXIII. pag. 305

GODI , **Antonii** , Nobilis **Vicentini** , **Chronica** , quæ extant , ab Anno MCXCIV. usque ad Annum MCCLX. ejusdem ferè methodi , & argumenti cum **Gerardi Maurisii Historia** ; **Felix Ofius** , artis Oratoricæ Interpres in Gymnasio Patavino , primus hæc ipsa tribus e MSSis Codicibus Vicentinis defœcavit , recensuit , evulgavit . In præsentem verò editionem , ope duorum Codicum MSSorum Bibliothecæ Ambrosianæ , Clariss. Vir **Joseph Antonius Saxius** , eidem Bibliothecæ Præfectus , castigavit , & auxit . Tom. VIII. pag. 67

GUL-

	101
GRIMOALDI Regis Langobardorum Leges . Tom. I. p. II.	pag. 49
GUIDONIS , seu WIDONIS Augusti Leges . Ibidem .	pag. 166
GUIFREDI , S. Rom. Eccl. Cardinalis , & Legati Apostolici Constitutiones . Tom. VIII.	pag. 1065
HENRICI I. Augusti Leges . Tom. I. p. II.	pag. 175
HENRICI II. Augusti Leges . Ibidem .	pag. 178
JOANNIS , Ferrariensis , Ordinis Minorum , Excerpta ex Annalibus Principum Eftensium , ab Anno MCDIX. usque ad Annum MCDLIV. , nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Eftensis . Tom. XX.	pag. 437
LIUTPRANDI Regis Langobardorum Leges . Tom. I. p. II.	pag. 51
LOTHARII I. Augusti Leges . Ibidem .	pag. 137
LOTHARII II. Augusti Lex . Ibidem .	pag. 186
LUDOVICI Pii Augusti Leges . Ibidem .	pag. 126
LUDOVICI II. Augusti Leges . Ibidem .	pag. 156
MERULÆ , Georgii , Statyellensis , Historiarum Mediolani , Decas Secunda , nunc primùm prodit ex MSto Codice Canonici Joannis Andreæ Irici Tridi- nensis . Tom. XXV.	pag. 69
MORENÆ , Ottonis , & Acerbi , Historia rerum Laudensium , ex duobus MSSis Bibliothecæ Ambrosianæ , unà cum Felicis Ofii Codice nunc primùm edita , & Notis perpetuis illustrata a Viris Clarissimis Joseph Antonio Saxio , eidem Bibliothecæ Præfecto , necnon ab Anonymo Monacho Ordinis S. Be- nedicti . Tom. VI.	pag. 949
MORIGIÆ , Bonincontri , Chronicon Modoëtienfe , ab origine Modoëtiae usque ad Annum MCCCXLIX. ubi potissimùm agitur de Gestis priorum Vicecom- itum Principum , nunc primùm prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambro- sianæ . Tom. XII.	pag. 1053
OTTONIS II. Augusti Leges . Tom. I. p. II.	pag. 169
OTTONIS III. Augusti Leges . Ibidem .	pag. 174
PAULI , Warnefridi , Langobardi , Diaconi Foro-Julienfis , de gestis Langobar- dorum Libri VI. ad MSS. & veterum Codicum fidem editi a Friderico Lin- denbrogio Belga ; quibus in hac editione additæ sunt variæ Lectiones perve- tusti Codicis Ambrosiani , & alterius Modoëtienfis , necnon Adnotationes Horatii Blanci Romani . Tom. I.	pag. 395
EJUSDEM Continuatio Historiæ Miscellæ Anonymi , a Valentiniani Imperio usque ad tempora Justiniani . Ibidem .	pag. 1
EJUSDEM Fragmentum Langobardicæ Historiæ , jam pridem editum a Mar- quardo Frehero in corpore Francicæ Historiæ . Tom. I. p. II.	pag. 181
PEREGRINII , Camilli , Alex. filii , Campani , Historia Principum Langobar- dorum , quæ continet antiqua aliquot Opuscula de rebus Langobardorum Be- neventanæ olim Provinciæ , quæ modò Regnum ferè est Neapolitanum . Tom. II.	pag. 221
<i>Tom. XXV.</i>	PERE-

- PEREGRINII**, Camilli, Alex. filii, Campani, Liber Secundus, qui continet
Dissertationes de Institutione, Finibus, & Descriptione antiqui Ducatus Be-
neventani, cui adjicitur Series Abbatum Casinentium, a Petronacio Brixia-
no, & ab Anno MCXXXVI. Demum Dissertationes tres, nempe de Coli-
mentana Familia, de Significatione nominis Porta, & de antiquo situ Urbis
Capuæ. Tom. V. pag. 159
- PIPPINI** Italiae Regis Leges. Tom. I. p. II. pag. 118
- PORCELLII**, Poëtæ, & Scribæ Alphonsi I. utriusque Siciliae Regis, Com-
mentaria Comitis Jacobi Picinini, sive Diarium rerum ab ipso gestarum.
Anno MCDLII. fervente bello inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Me-
diolanensium Ducem, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bergomensi.
Tom. XX. pag. 65
- EJUSDEM** Commentaria rerum gestarum a Jacobo Picinino Anno MCDLIII.,
qui fuit Secundus Belli inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanen-
sium Ducem, nunc primùm in lucem prodeunt ex MSto Codice membra-
naceo Excellentissimi Viri Marci Fuscarenæ Equitis, & Procuratoris S. Marci.
Tom. XXV. pag. 1
- De la PUGLIOLA**, Bartholomæi, Ordinis Minorum, Historia Miscella Bononien-
sis, ab Anno MCIV. usque ad Annum MCCCXCIV. Accedit ejusdem Con-
tinuatio usque ad Annum MCDLXXI. ab aliis Auctoribus synchronis facta.
Omnia nunc primùm in lucem prodeunt e Codicibus MStis Bibliothecæ
Estensis. Tom. XVIII. pag. 237
- RACHIS** Regis Langobardorum Leges. Tom. I. p. II. pag. 85
- REGUM** Langobardorum Leges, secundùm ordinem, quo singulæ prodie-
runt, digestæ, & ad Codices MStos Mutinenses, & Ambrosianæ Biblio-
thecæ diligenter exactæ, ac emendatæ. Accedunt nunc primigeniæ ad
easdem Præfationes, tum aliquot Leges, & Formulæ veteres non antea
editæ, unâ cum variis Lectionibus, & Notis Ludovici Antonii Muratorii.
Tom. I. p. II. pag. 1
- De RIPALTA**, Antonii, Patricii Placentini, Annales Placentini, ab Anno MCDI.
usque ad Annum MCDLXIII., ac deinde continuati ab Alberto ejus filio us-
que ad Annum MCDLXXXIV., nunc primùm in lucem proferuntur e MSto
Codice Placentino. Tom. XX. pag. 865
- De RIPALTA**, Alberti, Continuatio Annalium Placentinorum Antonii de Ri-
palta. Tom. XX. pag. 914
- ROTHARIS** Regis Langobardorum Leges. Tom. I. p. II. pag. 1
- SMEREGI**, Nicolai, Notarii Vicentini, de Burgo Bericæ, Chronicon Gerar-
di Maurisii, & Antonii Godi monumentis affine, ab Anno MCC. usque ad
Annum MCCLXXIX. adjecto Scriptoris Anonymi Supplemento ab Anno
MCCLXXIX. usque ad Annum MCCCXII. Felix Osius primus utrumque
eruit, & emendatum ad MSS. Codicum fidem publici juris fecit. Nunc
verò ex duobus MSSis Codicibus Bibliothecæ Ambrosianæ auctum, & ca-
stigatum prodit. Tom. VIII. pag. 95
- A SOLDI**, Christophori, Civis Brixiani, Annales Brixiani, ab Anno MCD-
XXXVII. usque ad Annum MCDLXVIII. Italica lingua conscripti, nunc
primùm in lucem efferuntur ex Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis.
Tom. XXI. pag. 785
- VENTURÆ**, Gulielmi, Chronica Astensia. Tom. XI. pag. 133
VEN-

VENTURÆ, Secundini, Supplementum ad Chronica Astensia, ab Anno MCDXIV. usque ad Annum MCDLVII. Tom. XI. pag. 269

VERGERII, Petri Pauli, Justinopolitani, Vitæ Carrariensium Principum, ad Annum circiter MCCCLV. nunc primùm editæ e MSto Codice Bibliothecæ Estensis, & cum duobus aliis Bibliothecæ Ambrosianæ collatæ. Tom. XVI. pag. 109

EJUSDEM Orationes, & Epistolæ variæ Historiæ, nunc primùm prodeunt e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XVI. pag. 185

De VICOMERCATO, Stephanardi, Ordinis Prædicatorum, Poëma de gestis in Civitate Mediolani sub Othone Vicecomite Archiepiscopo; antea editum Tom. III. Anecdotorum Ludovici Antonii Muratorii; nunc verò collatum cum antiquo MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, & novis Adnotationibus ejusdem Muratorii illustratum. Tom. IX. pag. 57

L A U D Æ .

MORENÆ, Ottonis, & Acerbi, Historia rerum Laudensium, ex duobus MSSis Bibliothecæ Ambrosianæ, unâ cum Felicis Ofii Codice nunc primùm edita, & Notis perpetuis illustrata a Viris Clarissimis Joseph Antonio Saxio, eidem Bibliothecæ Præfecto, necnon ab Anonymo Monacho Ordinis Sancti Benedicti. Tom. VI. pag. 949

L U C Æ .

SER-CAMBII, Joannis, Chronicon de Rebus gestis Lucensium, ab Anno MCD. usque ad Annum MCDIX. nunc primùm in lucem producitur e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XVIII. pag. 793

TEGRIMI, Nicolai, Jurisconsulti Lucensis, Vita Castrucci Antelminelli, Lucensis Ducis, ab Anno MCCC. usque ad Annum MCCCXXVIII. antea edita; nunc verò in commune commodum accuratiore studio recusa. Tom. XI. pag. 1307

M A N T U Æ .

NERLII, Antonii, breve Chronicon Monasterii Mantuani, Ord. S. Benedicti, ab Anno MXVII. usque ad Annum MCDXVII. nunc primùm editum e MSto Codice Padolironense. Tom. XXIV. pag. 1059

SACCHI, Bartholomæi, Cremonensis, e Vico Platina, vulgò appellato Platina, Historia Urbis Mantuæ, ab ejus origine usque ad Annum MCDLXIV. primùm edita in lucem a Petro Lambecio V. Clariss. nunc autem in commodum Eruditorum recusa. Tom. XX. pag. 609

M E D I O L A N I .

ALARDI, Francisci, Veronensis, Oratio in laudem Francisci Sfortiæ Vicecomitis, habita Veronæ Anno MCDXLIX. nunc primùm prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 371

ANONYMI Annales Mediolanenses, ab Anno MCCXXX. usque ad Annum MCDII. literis consignati, nunc primùm ad usum omnium proferuntur e MSto Codice Novariensi. Tom. XVI. pag. 635

ANO-

- ANONYMI** Carmen vetustissimum de laudibus Mediolani, ex MSto Codice Veronensi . T. II. p. II. pag. 883
- ANONYMI** Catalogus vetus Archiepiscoporum Mediolanensium, ex MSto Codice Bibliothecæ Metropolitanæ Mediol. Tom. IV. pag. 141
- ANONYMI** Excerpta historica ex vetustissimo Kalendario membranaceo MSto Ambrosianæ Bibliothecæ, nunc primùm luci reddita. T. I. p. II. pag. 233
- ANONYMI** Kalendarium pervetustum, nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ . Tom. II. p. II. pag. 1021
- ANONYMI** Kalendarium pervetustum, nunc primùm prodit ex MSto Codice V. Clariss. Camilli Sironi J. C. Mediolanensis . Tom. II. p. II. pag. 1035
- ANONYMI**, qui Seculo Christi IX. aut saltem X. floruisse videtur, Opusculum de situ Civitatis Mediolani, unà cum Vitis priorum Archiepiscoporum Mediolanensium, nunc primùm ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ in lucem prodit . Tom. I. p. II. pag. 197
- ANONYMI**, Ordo antiquus Episcoporum Suffraganeorum Sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ, & Catalogus Archiepiscoporum Mediolanensium a Sancto Barnaba ad Annum usque MCCLI. nunc primùm ex MSto Codice Capituli Metropolitanæ Mediolanensis in lucem prodeunt . Tom. I. p. II. pag. 228
- ARNULPHI**, Mediolanensis Historiographi, rerum sui temporis Libri V. olim a Clarissimo Godefrido Guilhelmo Leibnitio editi; nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis Estensis, & duorum Bibliothecæ Metropolitanæ Mediolanensis castigati, adjectisque variantibus Lectionibus, Historicis, & Criticis Notis illustrati . Tom. IV. pag. 1
- AZARII**, Petri, Notarii Novariensis, Chronicon de gestis Principum Vicecomitum, ab Anno MCCL. usque ad Annum MCCCLXII. Accedit Opusculum ejusdem Auctoris de Bello Canapiciano; omnia e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ . Tom. XVI. pag. 290
- BILLII**, Andreae, patriæ Mediolanensis, Ordinis Eremitarum S. Augustini, Historia, in novem Libros digesta, ab Anno MCDII. usque ad Annum MCDXXXI. nunc primùm prodit e MSto Codice pergameno Bibliothecæ Ambrosianæ, cum duobus aliis MStis Codicibus, Novariensi uno, & altero ornatissimi Viri Comitis Caroli Pertusati collata. Tom. XIX. pag. 1
- BURCHARDI**, Notarii Imperatoris, Epistola ad Nicolaum Sigebergensium Abbatem de victoria Friderici I. Imperatoris Aug. & excidio Mediolanensi. Tom. VI. pag. 913
- De CASTELLETTO**, Petri, Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, Ordo Funeris Joannis Galeacii Vicecomitis, Ducis Mediolani, peracti Anno MCDII., & Oratio tunc habita in ejus laudem, nunc primùm luce donantur ex Manuscripto Codice Viri Clarissimi Francisci Arisii Cremonensis. Tom. XVI. pag. 1021
- CASTONI**, sive **CASSONI**, Archiepiscopi Mediolanensis, Synodus Provincialis Pergami habita Anno MCCCXI. ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ . Tom. IX. pag. 539
- De CERMENATE**, Joannis, Notarii Mediolanensis, Historia de situ, origine, & cultoribus Ambrosianæ Urbis, ac de Mediolanensium gestis sub Imperio Henrici VII., ab Anno MCCCVII. usque ad Annum MCCCXIII. Tom. IX. pag. 1221

- CRIBELLI**, Hieronymi, Oratio parentalis in laudem Blancae Mariae Sfortiae Vicecomitis, nunc primum producitur ex MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae. Tom. XXV. pag. 423
- CRIBELLI**, Leodrisii, de Vita, Rebusque gestis Sfortiae bellicosissimi Ducis, ac initis Francisci Sfortiae Vicecomitis ejus filii, Mediolanensium Ducis Illustrissimi, Historia, nunc primum edita e MSto Codice Bibliothecae Christianissimi Regis. Tom. XIX. pag. 619
- DECEMBRII**, Petri Candidi, Viglevanensis, Oratio in Funere Nicolai Picinini, five Vita ejusdem bellicosissimi Ducis, Anno MCDXLIV. a Polismagna in Italicum sermonem conversa, nunc primum luce donatur e MSto Codice Bibliothecae Etenensis. Tom. XX. pag. 1047
- EJUSDEM**, Vita Philippi Mariae Vicecomitis Mediolanensium Ducis tertii, jam edita, nunc vero cum Codice Bibliothecae Monachorum S. Ambrosii Mediolani collata, & aucta. Tom. XX. pag. 981
- EJUSDEM**, Vita Francisci Sfortiae quarti Mediolanensium Ducis per epitomen scripta ab eodem, ab Anno MCDI. usque ad Annum MCDLXII. nunc primum luci reddita e MSto Codice Bibliothecae Christianissimi Regis. Tom. XX. pag. 1021
- De la FLAMMA**, Gualvanei, Ordinis Praedicatorum, Opusculum de rebus gestis ab Azone, Luchino, & Joanne Vicecomitibus, ab Anno MCCCXXVIII. usque ad Annum MCCCXLII. nunc primum in lucem editum e MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae; adjectis aliquot Adnotationibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecae Praefecti. Tom. XII. pag. 991
- EJUSDEM**, Manipulus Florum, five Historia Mediolanensis, ab origine Urbis ad Annum circiter MCCCXXXVI. ab alio Continuatore producta ad Annum usque MCCCLXXI. nunc primum edita ex MSto Codice pergameno Mediolanensi, & cum altero Bibliothecae Ambrosianae collata. Tom. XI. pag. 531
- GUIFREDI**, S. Rom. Eccl. Cardinalis, & Legati Apostolici Constitutiones. Tom. VIII. pag. 1065
- LANDULPHI Senioris**, Mediolanensis, Historiae Libri IV. nunc primum editi ex MStis Codicibus Ecclesiae Metropolitanae Mediolanensis; Horatius Blancus Romanus recensuit. Tom. IV. pag. 47
- LANDULPHI Junioris**, five de S. PAULO, Historia Mediolanensis, ab Anno MXCV. usque ad Annum MCXXXVII. nunc primum prodit ex MStis Codicibus Metropolitanae Mediolanensis Bibliothecae. Accedunt Notae Josephi Antonii Saxii Ambrosianae Bibliothecae Praefecti. Tom. V. pag. 456
- MERULÆ**, Georgii, Statyellensis, Historiarum Mediolani, Decas Secunda, nunc primum prodit ex MSto Codice Canonici Joannis Andreae Irici Tridensis. Tom. XXV. pag. 69
- MONTANI**, Joannis, Oratio habita in funere Philippi Mariae Vicecomitis Mediolani Ducis, ex MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae nunc primum typis commissa. Tom. XXV. pag. 433
- MORIGIÆ**, Bonincontri, Chronicon Modoëtiense, ab origine Modoëtiæ usque ad Annum MCCCXLIX. ubi potissimum agitur de Gestis priorum Vicecomitum Principum, nunc primum prodit e MSto Codice Bibliothecae Ambrosianae. Tom. XII. pag. 1053
- PORCELLII**, Poëtæ, & Scribæ Alphonfi I. utriusque Siciliae Regis, Commentaria Comitum Jacobi Picinini, five Diarium rerum ab ipso gestarum. Anno MCDLII. fervente bello inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanensium Ducem, nunc primum prodeunt ex MSto Codice Bergomensis. Tom. XX. pag. 65
Tom. XXV. d d EJUS-

EJUSDEM Commentaria rerum gestarum a Jacobo Picinino Anno MCDLIII.; qui fuit secundus Belli inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanensem Ducem, nunc primùm in lucem prodeunt ex MSto Codice membraceo Excellentissimi Viri Marci Fuscarenii Equitis, & Procuratoris S. Marci. Tom. XXV. pag. 1

PURICELLI, Joannis Petri, Differtatio: Utrum Sanctus Ambrosius Clero suo Mediolanensi permiserit, ut virgini nubere semel posset. Tom. IV. pag. 121

RAUL, sive **RADULPHI**, Sire, Mediolanensis, de rebus gestis Friderici I. in Italia Commentarius, nunc primùm editus ex MSto Codice Bibliothecæ Braydensis PP. Societatis Jesu. Tom. VI. pag. 1167

RUBEI de Aragonia, Augustini, Oratio habita Anno Christi MCDLXXVIII. in laudem Joannis Galeacii Sfortiæ Vicecomitis, Mediolani Ducis, in lucem prima vice nunc producta e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 453

SIMONETTÆ, Joannis, Historia de rebus gestis Francisci I. Sfortiæ Vicecomitis Mediolanensem Ducis, in XXX. Libros distributa, hoc est ab Anno MCDXXI. usque ad Annum MCDLXVI. antea edita; in præsentem verò Impressionem cum Autographo ipsius Auctoris collata, emendata, & aucta. Tom. XXI. pag. 165

VICECOMITIS, Ottonis, Archiepiscopi Mediolanensis, Synodus Provincialis Anno MCCLXXXVII. Mediolani habita. Accedunt Constitutiones Guifredi S. R. E. Cardinalis, & Legati Apostolici; omnia nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. VIII. pag. 1049

De **VICOMERCATO**, Stephanardi, Ordinis Prædicatorum, Poëma de gestis in Civitate Mediolani sub Othone Vicecomite Archiepiscopo; antea editum. Tom. III. Anecdotorum Ludovici Antonii Muratorii; nunc verò collatum cum antiquo MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, & novis Adnotationibus ejusdem Muratorii illustratum. Tom. IX. pag. 57

M E S S A N Æ.

ANONYMI brevis Historia liberationis Messanæ a Sarracenorum jugo, per Comitem Rogerium Normannum factæ Anno MLX., a Clariss. Viro Stephano Baluzio jam evulgata. Tom. VI. pag. 609

M O D O Æ T I Æ.

MORIGIÆ, Bonincontri, Chronicon Modoëtiense, ab origine Modoëtiæ usque ad Annum MCCCXLIX. ubi potissimùm agitur de Gestis priorum Vicecomitum Principum, nunc primùm prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XII. pag. 1053

MONASTERIORUM QUORUMDAM, nempe

MONASTERII CASAURIENSIS.

JOANNIS Berardi, Cœnobii Casauriënsis Monachi, Chronicon Casauriense, sive Historia ejusdem Monasterii, Ordinis Sancti Benedicti, a Ludovico II. Imperatore Anno Domini DCCCLXVI. conditi, ab ejus origine usque ad Annum MCLXXXII., quo Scriptor florebat, deducta, atque antea partim a Du-Chesnio, & Ughellio, partim a Dacherio edita; nunc autem in unum collecta, & ordinata, atque insigni mole Chartarum nondum editarum, e Christianissimi Regis Bibliotheca depromptarum, locupletata. Tom. II. p. II. pag. 767
MO-

MONASTERII CASINENSIS.

ANASTASII Bibliothecarii Epitome Chronicorum Casinensium , nunc primùm edita e MSSis Codicibus . Tom. II. pag. 345

ANONYMI Excerpta ex Martyrologio , & Necrologio Casinensi manu exaratis , unà cum aliis ad Monasterium Casinense spectantibus , nunc primùm prodeunt . Tom. VII. pag. 933

ANONYMI Monachi Casinensis , Historia rerum a Langobardis gestarum in Cis-Tyberina Italia , ab Anno DCCCXL. ad tempora Landulphi Campani Episcopi , & Comitis . Tom. II. pag. 264

ANONYMI Casinensis Chronicon ; nunc primùm in lucem prodit ex Manuscripto Codice Bibliothecæ ejusdem Monasterii , signato num. 62. aliàs 1020. Tom. V. pag. 135

LEONIS , Cardinalis , Episcopi Ostiensis , Chronica sacri Monasterii Casinensis , Continuatore Petro Diacono , ejusdem Cœnobii Monacho , ex MSSis Codicibus Casinensibus : D. Angelus de Nuce Neapolitanus , Abbas Casini centesimus trigessimus sextus , Notis illustravit , & typis Parisiensibus vulgavit . Præmittitur in Vitam Sanctissimi Patriarchæ Benedicti Spicilegium ; nunc verò suis locis additæ sunt Dissertationes , & Notæ , quæ in præfata Editione fuerant omisæ , ac aliæ posteriores hæctenus ineditæ , ex Autographo Casinensi ipsius Angeli de Nuce . Suppleta etiam est , & ad præsentem statum accommodata Descriptio Sacri Montis Casini . Tom. IV. pag. 151

PEREGRINII , Camilli , Alex. filii , Campani , Liber Secundus , qui continet Dissertationes de Institutione , Finibus , & Descriptione antiqui Ducatus Beneventani , cui adjicitur Series Abbatum Calinentium , a Petronacio Brixiano , & ab Anno MCXXXVI. Demum Dissertationes tres , nempe de Colimentana Familia , de Significatione nominis Porta , & de antiquo situ Urbis Capuæ . Tom. V. pag. 159

PETRI , Diaconi , Monachi , ac Bibliothecarii Sacri Casinensis Archisterii , de Viris illustribus Casinensibus , Opusculum ex celeberrima Bibliotheca Barberina depromptum , Notisque illustratum , studio & opera Joannis Baptistæ Mari Romani , Sancti Angeli in Foro-piscium Canonici . Tom. VI. pag. 1

MONASTERII CAVENSIS.

ANONYMI Chronicon Cavense , ab Anno DLXIX. usque ad Annum MCCCXVIII. nunc primùm editum e MSSis Codicibus ejusdem Monasterii . Tom. VII. pag. 913

ANONYMI Vitæ quatuor priorum Abbatum Cavensium Alpherii , Leonis , Petri , atque Constabilis , nunc primùm editæ . Tom. VI. pag. 199

MONASTERII FOSSÆ-NOVÆ.

ANONYMI Chronicon Fossæ-novæ , ab Anno primo nostræ Salutis usque ad Annum MCCXVII. jampridem Ferdinandus Ughellus , sub nomine Joannis de Ceccano vulgavit ; nunc verò ab innumeris mendis purgatum . Tom. VII. pag. 851

MONA-

MONASTERII FARFENSIS.

GREGORII, Monachi, & Chartophylacis Cœnobii Farfensis, Chronicon Farfense, sive Historia ejusdem Monasterii, ab ejus origine, hoc est ab Anno circiter DCLXXXI. usque ad Annum MCIV. deducta, nunc primum ex MSto Codice Caracciolano descripta, & juris publici facta; accedunt breves Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 287

MONASTERII MANTUANI ORD. S. BENEDICTI.

NERLII, Antonii, Abbatis, breve Chronicon Monasterii Mantuani S. Andree Ordinis Benedictinorum, ab Anno MXVII. usque ad Annum MCDXVIII. nunc primum editum e MSto Codice Monasterii Padolironensis. Tom. XXIV. pag. 1069

MONASTERII NERITINI IN SALENTINIS.

STEPHANI, Monachi Benedictini, Abbatis Montis-Alti, Chronicon Neritanum, sive brevis Historia Monasterii Neritini, ab Anno MXC. usque ad Annum MCCCLXVIII. ab altero Scriptore continuatum usque ad Annum MCDXII. necnon Descriptio Belli a Venetis Anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ, Angelo Tafuro Auctore. Omnia nunc primum in lucem educuntur e MSto Codice Clariss. Viri Joannis Bernardini Tafuri, Neritini, cum Notis ejusdem. Tom. XXIV. pag. 883

MONASTERII NONANTULANI.

ANONYMI Monachi Nonantulani, proximæ (ut videtur) ætatis, Opusculum de Fundatione celeberrimi Monasterii Nonantulani, in agro Mutinensi, sub novissimis Regibus Langobardis, unâ cum Notis Clarissimi Viri Joannis Mabillonii, ex Actis Sanctorum Sancti Benedicti Seculo IV. Tom. I. p. II. pag. 185

MONASTERII NOVALICIENSIS IN PEDEMONTE.

ANONYMI Monachi, Fragmenta Chronici Monasterii Novaliciensis, quæ supersunt, scribentis circiter Annum Christianæ Æræ MLX. partim antea a Du-Chefno Viro Clarissimo edita, partim nunc primum ex MSto Codice Malaspineo addita, cum quibusdam Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 695

MONASTERII SUBLACENSIS.

ANONYMI Monachi Sublacensis, Chronicon Sublacense, sive Catalogus Abbatum Monasterii Sublacensis, ab Anno circiter DXCV. usque ad Annum MCCCXC. nunc primum prodit ex Manuscripto Codice Romano. Tom. XXIV. pag. 925

MONASTERII VULTURNENSIS.

JOANNIS, Cœnobii Vulturnensis Monachi, Chronicon Vulturnense, sive Chronicon antiquum Monasterii Sancti Vincentii de Vulturno, Ordinis Sancti Benedicti, nullius Diœcesis, in Provincia Capuana, ab Anno circiter DCCIII. usque ad Annum MLXXI., nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Eminentissimi Cardinalis Francisci Barberini, cum Notulis, & Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 319

MON-

M O N T I S F E R R A T I .

De S. **G** E O R G I O , Benvenuti , Comitis Blandratæ , Historia Montisferrati , ab origine Marchionum illius Tractus , usque ad Annum MCDXC. in omnium commodum nunc recusa . Tom. XXIII. pag. 305

M U T I N Æ .

A N O N Y M I Acta Translationis Corporis S. Geminiani Episcopi Mutinensis , quæ facta est Anno MCVI. nunc primùm prodeunt ex MSSis Codicibus Bibliothecæ Estensis , Tom. VI. pag. 85

ANONYMI Annales veteres Mutinensium , ab Anno MCXXXI. usque ad MCCXXXVI. cum Additamentis , nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XI. pag. 49

ANONYMI , Mutinensis Urbis Descriptio , sive Additamentum ad Vitam S. Geminiani Episcopi Mutinensis . Tom. II. p. II. pag. 692

ANONYMORUM , Chronicon Estense , Gesta Marchionum Estensium complectens , ab Anno MCI. usque ad Annum MCCCLIV. deductum , & ab aliis Auctoribus continuatum usque ad Annum MCCCXCIII. , nunc primùm in publicam lucem effertur e Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XV. pag. 295

De BAZANO , Joannis , Civis Mutinensis , Chronicon Mutinense , ab Anno MII. usque ad Annum MCCCLXIII. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Mutinensi . Tom. XV. pag. 551

De MORANO , Bonifacii , Chronicon Mutinense , ab Anno MCCCVI. usque ad Annum MCCCXLII. , nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis . Tom. XI. pag. 89

N E A P O L I S .

A N O N Y M I , Neapolitana Diaria , ab Anno MCCLXVI. usque ad Annum MCDLXXVIII. Italica rudi lingua conscripta , nunc primùm efferuntur in lucem e Manuscripto Codice Nob. Viri Francisci Vallettæ Jurisconsulti . Tom. XXI. pag. 1027

CARACCIOLI , Trifani , Patricii Neapolitani , Opuscula Historica , nunc primùm luce donantur e MSto Codice Excellentissimi Principis Torellæ . Tom. XXII. pag. 1

JOANNIS , Diaconi Ecclesiæ Sancti Januarii Neapoli sitæ , Chronicon Episcoporum Sanctæ Neapolitanæ Ecclesiæ , ab eorum exordio usque ad Annum reparatæ Salutis DCCCLXXII. , qui eo tempore floruit , nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ . Accedunt breves Notæ Ludovici Antonii Muratorii . Tom. I. p. II. pag. 285

JOANNIS , Diaconi , & Petri Subdiaconi Neapolitanorum , Vita Sancti Athanasii Episcopi Neapolitani . Accedunt Acta Translationis Corporis ejusdem S. Athanasii , Auctore eodem Petro Subdiacono , circiter Annum DCCC-LXXX. literis consignata ; omnia nuper evulgata a P. Guilielmo Cupero Societatis Jesu in Actis Sanctorum Bollandi ; nunc autem in Italicæ Historiæ commodum recusa , unà cum Præfatione , & Notis ejusdem P. Cuperi . Tom. II. p. II. pag. 1035

Tom. XXV.

e e

PE-

PETRI, Subdiaconi, Neapolitani, Acta Translationis Corporis S. Athanasii Neapolitani, a P. Guilielmo Cupero Soc. Jesu in Actis Sanctorum Bollandi jam evulgata, nunc autem recusa, unà cum Præfatione, & Notis ejusdem. Tom. II. p. II. pag. 1046

De RAIMO, Ludovici, Senioris, & Junioris, Annales, sive brevis Historia Rerum in Regno Neapolitano gestarum, ab Anno MCXCVII. usque ad Annum MCCCCLXXXVI., nunc primùm prodeunt e MSto Codice Ignatii Mariæ Comi Nobilis Viri Neapolitani. Tom. XXIII. pag. 217

SPINELLI, Matthæi, de Juvenatio, Auctoris synchroni, Ephemerides Neapolitanæ, sive Diarium rerum gestarum in Regno Neapolitano, ab Anno MCCXLVII. usque ad Annum MCCLXVII. Italicè nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Neritonensi. Accedunt Latina Interpretatio, & Notæ Clarissimi Viri Danielis Papebrochii e Societate Jesu. Tom. VII. pag. 1055

STEPHANI, Monachi Benedictini, Abbatis Montis-Alti, Chronicon Neritanum, sive brevis Historia Monasterii Neritini, ab Anno MXC. usque ad Annum MCCCLXVIII., ab altero Scriptore continuatum usque ad Annum MCDXII., necnon Descriptio Belli a Venetis Anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ, Angelo Tafuro Auctore. Omnia nunc primùm in lucem educuntur e MSto Codice Clariss. Viri Joannis Bernardini Tafuri, Neritini, cum Notis ejusdem. Tom. XXIV. pag. 883

EJUSDEM Continuatio Chronici Neritini. Ibidem. pag. 907

N O V A R I Æ .

ANONYMI, Historia Dulcini Hæresiarchæ Novariensis, ab Anno MCCCIV. usque ad Annum MCCCVII. nunc primùm evulgatur e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, unà cum nonnullis Animadversionibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. Tom. IX. pag. 423

ANONYMI ad Historiam Fr. Dulcini Hæretici Additamentum, nunc primùm in lucem prodit ex altero MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. IX. pag. 443

P A P I Æ .

ANONYMI Ticinensis, Commentarius de laudibus Papiæ, elucubratus circiter Annum MCCCXXX., & nunc primùm editus ex MSto Codice Ticinensi. Tom. X. pag. 1

CONCILII Ticinensis, Anni DCCCLXXVI. habiti pro electione Caroli Calvi in Regem Italiæ, Acta, nunc auctiora prodeunt ex MSto Codice Ambrosianæ Bibliothecæ, unà cum Animadversionibus Clarissimi Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. Tom. II. p. II. pag. 143

SYNODUS Ticinensis ab Episcopis, Regnique Proceribus celebrata, pro electione, seu confirmatione Widonis in Regem Italiæ, ex Archivo Monasterii Bobiensis Sancti Columbani a Palatinis Sociis nunc primùm edita, atque illustrata. Tom. II. pag. 416

P A R M Æ .

ANONYMI, Chronicon Parmense, ab Anno MXXXVIII. usque ad Annum MCCCIX. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. IX. pag. 755

ANO-

ANONYMI Diarium Parmense, ab Anno MCDLXXVII. usque ad Annum MCDLXXXII. nunc primum editum ex Manuscripto Codice Torelliano. Tom. XXII. pag. 243

De CORNAZANIS, Joannis, Fratris Ordinis Prædicatorum, Historiæ Parmensis Fragmenta, ab Anno MCCCII. usque ad Annum MCCCLV., Latinè primum, sed heic tantum Italicè scripta, cum Additamentis usque ad Annum MCDLXXIX. nunc primum prodeunt ex Manuscripto Codice Torelliano. Tom. XII. pag. 725

P A T A V I I.

ANONYMI Monachi Patavini, Chronicon de rebus gestis in Lombardia præcipuè, & Marchia Tarvisina, ab Anno MCCVII. usque ad Annum MCLXX. ex editione Felicis Osii. Nunc verò ope MSti Codicis Bibliothecæ Ambrosianæ emendatum, & auctum. Tom. VII. pag. 661

ANONYMORUM, Additamenta duo ad Chronicon Cortusiorum, unum ab Anno MCCCLIX. usque ad Annum circiter MCCCLXV. alterum ab Anno MCCCLIV. usque ad Annum MCCCXCI. Patavina dialecto scripta, & nunc primum evulgata e Manuscripto Codice Bibliothecæ Eitenensis. Tom. XII. pag. 955

CORTUSII Patavini duo, sive Gullielmi, & Albrigetii Cortusiorum Historia de Novitatibus Paduæ, & Lombardiæ, ab Anno MCCLVI. usque ad Annum MCCCLXIV. solerti Felicis Osii calamo serid castigata, beneficio MSSorum exemplarium IV., quorum primum subministravit Illustrissimus Serenissimæ Reipublicæ Venetæ Senator, & obliterated Veterum Scriptorum memoriæ restitutor Dominicus Molinus. Secundum, exaratum Viri docti Francisci Mussati manu, consanguineus ejus, & J. U. C. Marcus Antonius Mussatus. Tertium Bartholomæus Petardus, Veronensis J. C. &c. Postremum Jacobus Philippus Thomassinus, Canonicus Secularis Sancti Georgii ab Alga Venetiarum, & Sanctæ Mariæ ab Avantio Patavii Prior. Omnia nunc prodeunt castigatiora, ac ampliora, ope quinque MSSorum Codicum. Primum suppeditavit Bibliotheca Eitenensis. Secundum Nobilis Vir Antonius Rambaldus Comes Collati, intimus Augustissimi Cæsaris Contiliarius. Tertium Clariss. Vir Apostolus Zenus, ejusdem Augusti Historiographus, & Poëta. Geminos verò postremos Bibliotheca Ambrosiana. Tom. XII. pag. 757

De GATARIS, Andree, Chronicon Patavinum, Italicâ linguâ conscriptum, ab Anno MCCCXI. usque ad Annum MCDVI., nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Eitenensis. Adnectitur eadem Historia, qualis scripta fuit a Galeacio Gataro Andree patre, & ipsa nunc primum luci reddita ex MSto Codice Bibliothecæ Eitenensis. Tom. XVII. pag. 1

MAURISII, Gerardi, Civis, & Judicis Vicentini, Historia de rebus gestis Eccelini de Romano, ab Anno MCLXXXII. ad Annum circiter MCCXXXVII. ex editione Felicis Osii. Tom. VIII. pag. 1

De MONACIS, Laurentii, Veneti Senatus a Secretis, ac Cretensis Regni Magni Cancellarii, Ezerinus III., sive Vita Ezerini ex Scriptoris hujus Historiæ Libro XIII. excerpta, adjectis Animadversionibus Felicis Osii iterum edita. Tom. VIII. pag. 135

MUSSATI, Albertini, Paduani, Historiographi, & Tragædi, de Gestis Henrici VII. Cæsaris, Historia Augusta, XVI. Libris comprehensa, a Felice Osio jam edita, nunc recusa, Notis ejusdem Osii, Pignorii, & Villani, suis locis appositis; additis variantibus Lectionibus MSSorum Codicum Bibliothecæ Eitenensis, & Ambrosianæ. Tom. X. pag. 1

EJUS-

- EJUSDEM Albertini Mussati Historici Patavini, de Gestis Italicorum post mortem Henrici VII. Cæsaris, Historia a Felice Osio jam edita; nunc castigatior, & auctior recusa, ope MStorum Codicum Bibliothecæ Estensis, & Ambrosianæ. Ibidem, pag. 561
- RICIARDI, Comitis Sancti Bonifacii, Vita, magnam rerum inter ipsum, & Eccelinos gestarum partem accuratè complectens, incerto Auctore conscripta, fide verò & opera Felicis Osii, bono rei literariæ publico, recensita. Tom. VIII, pag. 117
- ROLANDINI, Patavini, de factis in Marchia Tarvisina Libri XII. antea editi a Felice Osio. Nunc verò ope duorum Codicum MStorum Ambrosianæ Bibliothecæ, & alterius Estensis castigationes, complectuntur, ab Anno circiter MCLXXX. usque ad Annum MCCLX. Tom. VIII. pag. 153
- SAVONAROLÆ, Michaëlis, Commentariolus de laudibus Patavii, anno MCCXL. compositus, & nunc primùm in lucem perductus ex MSto Codice Comitis Sertorii Ursati. Tom. XXIV. pag. 1133
- VERGERII, Petri Pauli, Justinopolitani, Vitæ Carrariensium Principum, ad Annum circiter MCCCLV. nunc primùm editæ e Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis, & cum duobus aliis Bibliothecæ Ambrosianæ collatæ. Tom. XVI. pag. 109
- EJUSDEM Orationes, & Epistolæ variæ Historiæ nunc primùm prodeunt e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Ibidem. pag. 185

P E D E M O N T I S.

- ANONYMI Chronicon parvum Ripaltæ, ab Anno MCXCV. usque ad Annum MCDV. nunc primùm prodit ex Manuscripto Codice Malaspineo. Tom. XVII. pag. 1319
- ANONYMI Monachi, Fragmenta Chronici Monasterii Novaliciensis, quæ supersunt, scribentis circiter Annum Christianæ Æræ MLX. partim antea a Du-Chesnio Viro Clarissimo edita, partim nunc primùm ex MSto Codice Malaspineo addita, cum quibusdam Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 695

P E R U S I Æ.

- CAMPANI, Joannis Antonii, Episcopi Interamnensis, seu Aprutini, Brachii Perusini Vita, & Gestæ, ab Anno MCCCLXVIII. usque ad Annum MCDXXIV. antea edita, nunc in omnium commodum recusa. T. XIX. pag. 431

P I S A R U M.

- ANONYMI Fragmenta Historiæ Pisanæ, Pisanâ dialecto conscripta, ab Anno MCXCI. usque ad Annum MCCCXXXVII. nunc primùm prodeunt e Manuscripto Codice Antonii Nicolini, Patricii Florentini, atque ex altero Bibliothecæ Strozianæ. Tom. XXIV. pag. 641
- ANONYMI, Monumenta Pisana, ab Anno MLXXXIX. usque ad Annum MCCCLXXXIX. deducta, & continuata usque ad Annum MCDVI. nunc primùm luce donantur e MSto Codice Bibliothecæ Mediceo-Laurentianæ. Tom. XV. pag. 969

ANO-

ANONYMORUM, Chronica varia Pisana, a Ferdinando Ughello jam vulgata; in præsentem autem editionem a multis mendis expurgata. Accedit Breviarium Pisanae Historiæ ab eodem editum, nunc verò ope MS. Codicis Lucensis emaculatum, & auctum. Tom. VI. pag. 97

De CORVARIA, Guidonis, sive de Vallecchia, Judicis, & demum Canonici Regularis, Continuatio Historiæ Pisanae, ab Anno MCCLXX. usque ad Annum MCCLXXX. ex MSSis Codicibus Florentinis. Tom. XXIV. pag. 673

PALMERII, Matthæi, Florentini, de Captivitate Pisarum, sive de Bello contra Pisanos gesto a Florentinis Anno MCDVI. Commentarius, nunc primum prodit ex MSto Codice Florentino. Tom. XIX. pag. 161

P I S T O R I I.

ANONYMI Annales Pistorienses, sive Commentarii rerum gestarum in Tuscia, Italicè scripti, ab Anno MCCC. usque ad Annum MCCCXLVIII. antea editi, rursus verò in Literatorum commodum typis traditi. Tom. XI. pag. 359

MANETTI, Jannotii, Florentini, Chronicon Pistoriense, a condita Urbe usque ad Annum MCDXLVI., nunc primum prodit ex MSto Codice Florentino. Tom. XIX. pag. 985

P L A C E N T I Æ.

De MUSSIS, Joannis, Civis Placentini, Chronicon Placentinum, ab Anno MCCXXII. usque ad Annum MCDII., nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XVI. pag. 441

De RIPALTA, Alberti, Continuatio Annalium Placentinorum Antonii de Ripalta. Tom. XX. pag. 914

De RIPALTA, Antonii, Patricii Placentini, Annales Placentini, ab Anno MCDI. usque ad Annum MCDLXIII., ac deinde continuati ab Alberto ejus filio usque ad Annum MCDLXXXIV., nunc primum in lucem proferuntur ex MSto Codice Placentino. Ibidem. pag. 865

P L U M B I N I.

De AUGUSTINIS, Antonii, Samminiatis, Historia obsidionis Plumbini peractæ Anno Christi MCCCXLVIII. metricè conscripta, nunc primum in lucem producta ex Manuscripto Codice Abbatis Laurentii Mehus. Tom. XXV. pag. 317

R A V E N N Æ.

AGNELLI, qui & Andreas, Abbatis Sanctæ Mariæ ad Blachernas, & Sancti Bartholomæi Ravennatis, Liber Pontificalis, sive Vitæ Pontificum Ravennatum, quas D. Benedictus Bacchini Abbas Sanctæ Mariæ de la Crocchia, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis, ex Bibliotheca Estensi eruit, Dissertationibus, & Observationibus, necnon Appendice Monumentorum illustravit, & auxit. Omnia in præsentem editionem cum MSto Codice Estensi rursus collata, emendatiora, & aucta, operâ & studio Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. pag. 1

Tom. XXV.

ff

ANO-

ANONYMI, Spicilegium **Ravennatis Historiæ**, sive Monumenta Historica ad Ecclesiam, & Urbem Ravennatem spectantia, nunc primùm edita ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis, cum altero MSto Ravennate collata, adjectis aliquot Animadversionibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 525

PASCHALIS Papæ I. Bulla ad Petronacium, Ravennæ Archiepiscopum, a Palatinis Sociis ex MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ edita, Animadversionibus, & Notis illustrata, ad emendandum Exemplar editum a Rubeo, & Ughello. Tom. II. pag. 220 (I)

RICOBALDI, Ferrariensis, Pomarium Ravennatis Ecclesiæ, sive Historia universalis, ab Anno circiter DCC. usque ad Annum MCCXCVII. nuper edita a Clarissimo Viro Joanne Georgio Eccardo; nunc verò ope Codicis MSti Estensis purgatior, & auctior. Accedit Compilatio historica ab initio Mundi ad Annum MCCCXIII. Auctore Ricobaldo, sive altero Anonymo Scriptore, qui tunc floruit, ab eodem Eccardo itidem evulgata. Denique Compilationis hujus continuatio succedit usque ad Annum MCDLXXIV. Auctore Joanne Philippo de Lignamine. Tom. IX. pag. 97

R E G I I - L E P I D I .

ANONYMI Regiensis, Memoriale Potestatum Regiensium, gestorumque iis temporibus, ab Anno videlicet MCLIV. usque ad Annum MCCXC. nunc primùm editum ex Manuscripto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. VIII. pag. 1069

De **GAZATA**, Sagacis, & Petri, Regiensium, Chronicon Regiense, ab Anno MCCLXXII. usque ad Annum MCCCLXXXVIII., nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XVIII. pag. 1

R O M Æ .

De **A**CERNO, Thomæ, Episcopi Lucerensis, de Creatione Urbani VI. Pontificis, & Creatione Domini Gebennensis in Antipapam, ex MSto Codice Vaticano. Tom. III. p. II. pag. 715

ADRIANI I. Papæ Epistolæ, ex Codice Carolino. Tom. III. p. II. pag. 188

AENEÆ Silvii, Friderici Romanorum Regis Secretarii, & Oratoris, postea Pii II. Pont. Max., de morte Eugenii IV., Creationeque, & Coronatione Nicolai V. Summorum Pontificum, Oratio coram ipso Rege habita Anno MCDXLVIII. Tom. III. p. II. pag. 878

ALBERTI, Leonis Baptistæ, Commentarius de Conjuratone Porcaria, cui præmittitur Vita ejusdem Scriptoris, nunc primùm in lucem prodeunt ex Codice MSto Abbatis Laurentii Mehus. Tom. XXV. pag. 293

AMALRICI, Augerii, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum. Tom. III. p. II. a pag. 10. ad pag. 470

AMFLII, Petri, Alestensis, Augustiniani, Itinerarium D. Papæ Gregorii XI. inceptum die X^{II}. Septembris, Anno Domini MCCCLXXVI. Pontificatus sui Anno VI. Tom. III. p. II. pag. 690

ANASTASII Bibliothecarii Vitæ Romanorum Pontificum, a Beato Petro Apostolo ad Nicolaum I. cum antiquissimo Codice, & tribus aliis Exemplaribus Bibliothecæ Ambrosianæ nunc primùm collatæ; adjectis Vitis Hadriani II., & Stephani VI. a Guilielmo Bibliothecario conscriptis. Tom. III. pag. 93

ANO-

- ANONYMI**, Acta electionis **Benedicti XIII.** Tom. III. p. II. pag. 772
- ANONYMI**, **Benedicti XIII.** Papæ, five **Antipapæ** Gesta, dum peragraret Anno **MCDVI.**, & sequentibus litora **Genuæ**, & **Maffiliæ**; nunc primùm edita ex **MSto** Codice Bibliothecæ **Estensis**. Ibidem. pag. 777
- ANONYMI**, **Diarium** Romanæ Urbis, ab Anno **MCCCCLXXXI.** ad Annum **MCCCCXCII.** nunc primùm educitur ex **MSto** Codice Bibliothecæ **Vaticanæ**. Ibidem. pag. 1069
- ANONYMI**, **Epistola** de morte **Eugenii IV.** Pontificis, MS. penès **P. Pompejum Alexandrum Bertium**, e **Congregatione** **Matris Dei Lucensis**. Ibidem. pag. 902
- ANONYMI**, **Narratio** mortis **Clementis VI.** Pontificis. Ibidem. pag. 771
- ANONYMI** cujusdam **Episcopi**, **Oratio** habita in **Concilio Romano** Anno **DC-CCLXIV.** nunc primùm in lucem effertur ex **MSto** Codice Bibliothecæ **Ambrosianæ**. Tom. II. p. II. pag. 131
- ANONYMI**, **Vita**, & **Textus** **Epistolarum** **Adriani I.** Pontificis, ex **Museo** **Italico** **Joannis Mabillonii**. Tom. III. p. II. pag. 188
- ANONYMI**, **Vita** **Benedicti XII.** ex editione **Bosqueti**, apud **Baluzium**. Tom. III. p. II. pag. 527
- EJUSDEM** **Vita** **Clementis VI.** ex editione ut supra. Ibidem. pag. 550
- EJUSDEM** **Vita** **Innocentii VI.** ex editione ut supra. Ibidem. pag. 589
- ANONYMI** **Vita** **Benedicti V.** & **Catalogo** **Pontif. Romanor.** edito in **Tomo II.** **Historiæ Medii Ævi** **Joannis Georgii Eccardi**. Tom. III. p. II. pag. 331
- EJUSDEM** **Vita** **Leonis IV.** ex supradicto **Catalogo**. Ibidem. pag. ead.
- EJUSDEM** **Vita** **Joannis XIII.** ex supradicto **Catalogo**. Ibidem. pag. ead.
- EJUSDEM** de **Bonifacio VII.**, **Benedicto VII.**, **Joanne XIV.**, **Joanne XV.** ex supradicto **Catalogo**. Ibidem. pag. 335
- EJUSDEM** de **Gregorio V.**, & **Silvestro II.** ex supradicto **Catalogo**. Ibidem. pag. 338
- EJUSDEM** de **Joanne XVIII.**, **Joanne XIX.**, **Sergio IV.**, **Benedicto VIII.**, **Joanne XX.**, **Benedicto IX.**, **Silvestro III.**, **Gregorio VI.**, **Clemente II.**, & **Damaso II.** ex supradicto **Catalogo**. Ibidem. pag. 341
- EJUSDEM** de **Leone IX.** ex supradicto **Catalogo**. Ibidem. pag. 345
- ANONYMI** **Vita** **Benedicti XII.** ex **Additamentis** ad **Ptolomæum Lucensem**, ex **MSto** Codice **Patavino**. Tom. III. p. II. pag. 546
- EJUSDEM** **Vita** **Gregorii XI.** Pontificis, ex supradictis **Additamentis**. Ibidem. pag. 575
- EJUSDEM** **Vita** **Clementis VI.** Pontificis, ex supradictis **Additamentis**. Ibidem. pag. 578
- EJUSDEM** **Vita** **Innocentii VI.** Pontificis, ex supradictis **Additamentis**. Ibidem. pag. 608
- EJUSDEM** **Vita** **Urbani V.** Pontificis, ex supradictis **Additamentis**. Ibidem. pag. 643
- EJUS-**

EJUSDEM Vita Bonifacii IX. Pontificis , ex suprascriptis Additamentis . Ibidem .	pag. 831
EJUSDEM Vita Innocentii VII. Pontificis , ex suprascriptis Additamentis . Ibidem .	pag. 834
EJUSDEM Vita Gregorii XII. Pontificis , ex suprascriptis Additamentis . Ibidem .	pag. 841
EJUSDEM Vita Alexandri V. Pontificis , ex suprascriptis Additamentis . Ibidem .	pag. 842
EJUSDEM Vita Martini V. Pontificis , ex suprascriptis Additamentis . Ibidem .	pag. 859
ANONYMI Vita Gregorii X. a Petro Maria Campo in Historia Placentiæ re- lata . Tom. III.	pag. 599
ANONYMI Veneti Vita Clementis V. Pontificis , ex Vitis Papparum apud Ba- luzium . Tom. III. p. II.	pag. 465
EJUSDEM Vita Joannis XXII. Pontificis Max. Ibidem .	pag. 497
ANONYMI Vita Innocentii III. ex Stephano Baluzio . Tom. III.	pag. 486
ANONYMI Canonici Ecclesiæ Bunnensis Diocesis Coloniensis Vita Innocen- tii VI. ex editione Bosqueti apud Baluzium . Tom. III. p. II.	pag. 602
EJUSDEM Vita Urbani V. Pontificis . Ibidem .	pag. 629
ANONYMI Vita Lucii III. ex MSto Codice Vaticano . Tom. III.	pag. 476
EJUSDEM Vita Urbani III. Ibidem .	pag. 477
EJUSDEM Vita Gregorii VIII. Ibidem .	pag. 478
EJUSDEM Vita Clementis III. Ibidem .	pag. 479
EJUSDEM Vita Cœlestini III. Ibidem .	pag. 480
EJUSDEM Vita Honorii III. Ibidem .	pag. 570
EJUSDEM Vita Gregorii IX. Ibidem .	pag. 574
EJUSDEM Vita Cœlestini IV. Ibidem .	pag. 589
EJUSDEM Vita Innocentii IV. Ibidem .	pag. 592
EJUSDEM Vita Alexandri IV. Ibidem .	pag. 593
EJUSDEM Vita Urbani IV. Ibidem .	pag. 594
EJUSDEM Vita Clementis IV. Ibidem .	pag. 597
EJUSDEM Vita Gregorii X. Ibidem .	pag. 598
EJUSDEM Vita Innocentii V. Ibidem .	pag. 605
EJUSDEM Vita Adriani V. Ibidem .	pag. 606
EJUSDEM Vita Joannis XXI. Ibidem .	pag. ead.
EJUSDEM Vita Nicolai III. Ibidem .	pag. 608
EJUSDEM Vita Martini IV. Ibidem .	pag. 609
EJUS-	

- EJUSDEM** Vita Honorii IV. Tom. III. pag. 612
- EJUSDEM** Vita Nicolai IV. Ibidem. pag. 613
- ANONYMI** Vita Sixti IV. Pontificis, ex MSto Codice Vaticano nunc primùm edita. Tom. III. p. II. pag. 1053
- ANONYMI** Vita Pii II. Pontificis e Libro IX. Operum Joannis Antonii Campani. Ibidem. pag. 967
- ANONYMI** Vita Symmachi Pontif. Max. ex MSto Codice Capituli Canonico-
rum Veronensium. Ibidem. pag. 345
- ANONYMI** Vita Urbani IV. Pontificis, ex Papirii Massoni Lib. V. de Episcopis Urbis Romæ. Ibidem. pag. 405
- ANONYMI** Vita Urbani V. ex Archivo Sancti Victoris Massiliensis. Ibidem. pag. 643
- ANTONII**, Petri, Diarium Romanum, ab Anno MCCCCIV. usque ad Annum MCCCCXVII. nunc primùm editum e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIV. pag. 969
- ARNULPHI**, Sagiensis Archidiaconi, postea Episcopi Lexoviensis, de Schifmate orto post Honorii II. Papæ decessum. Tom. III. pag. 423
- AUGUSTINI**, Patricii Senensis, Descriptio adventus Friderici III. Imperatoris ad Paulum Papam II. e Museo Italico Joannis Mabillonii. Tom. XXIII. pag. 203
- BERNARDI** Guidonis, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, nunc primùm prodeunt ex Manuscripto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. III. a pag. 351. ad pag. 679
- BERNRIEDENSIS**, Pauli, Vita Gregorii VII. Pontif. Max. cum Observationibus, & Notis Joannis Mabillonii, Ordinis S. Benedicti. Ibidem. pag. 304
- BLANCHINI**, Francisci, in Vitas Pontificum Romanorum Anastasii Bibliothecarii Præfatio. Ibidem. pag. 55
- S. BRUNONIS**, Signiensis Episcopi, Vita Leonis IX. Pontificis, e Tomo XX. Bibliothecæ Sanctorum Patrum. Tom. III. p. II. pag. 346
- De CAESENA**, Michaëlis, Generalis olim Ministri Ordinis Minorum, Expõsitio, quam Anno MCCCXLIII. mente Novembris, luctans cum morte, pœnitentiâ perfidiæ in Joannem XXII. Pontificem Maximum subiit Monachii in Bavaria serò, sed serid; cum Notis P. Domni Petri Pauli Ginnanii Prioris Benedictini S. Vitalis Ravennæ. Ibidem. pag. 513
- CANNESII**, Michaëlis, de Viterbio, Decretorum Doctõris, Canonici Sanctorum Laurentii & Damasi, Vita Pauli II. Pontificis. Ibidem. pag. 993
- CIAMPINI**, Joannis, Examen Libri Pontificalis. Tom. III. pag. 33
- CONCILII** Romani habiti Anno Christi DCCCLXIII. Supplementum, sive Fragmentum, nunc primùm luci redditur ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. II. p. II. pag. 123

- CONCILII Ticinensis**, Anni DCCCLXXVI. habiti pro electione Caroli Calvi in Regem Italiae, Acta, nunc auctiora prodeunt ex MSto Codice Ambrosianae Bibliothecae, unà cum Animadversionibus Clariss. Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecae Praefecti. Tom. II. p. II. pag. 143
- CONSTANTINI I. Pont. Max. Epistolae II.** ex Amalrico, & ex Codice Carolino. Tom. III. p. II. pag. 171
- De CURBIO**, Fr. Nicolai, Ordinis Minorum, postea Episcopi Asisinatensis, Vita Innocentii IV. Pont. Max. ex Baluzio. Tom. III. pag. 592
- DELPHINI**, Gentilis, Diarium Romanum, ab Archivo Columna ductum, ex Codice MSto Vaticano. Tom. III. p. II. pag. 846
- FRODOARDI**, Vitae nonnullorum Pontificum Romanorum, cum Notis Jo. Mabillonii. Ibidem. a pag. 67. ad pag. 324
- GREGORII I. Papae Epistola**, ex Codice Carolino. Ibidem. pag. 75
- GREGORII III. Papae Epistolae II.** ex Frodoardo. Ibidem. pag. 71
- De HERENTALS**, Petri, Canonici Praemonstratensis, Vita Joannis XXII. Pontificis Max. Ibidem. pag. 499
- EJUSDEM Vita Benedicti XII. Pontificis.** Ibidem. pag. 549
- EJUSDEM Vita Clementis VI. Pontificis.** Ibidem. pag. 584
- EJUSDEM Vita Innocentii VI. Pontificis.** Ibidem. pag. 602. & 609
- EJUSDEM Vita Urbani V. Pontificis.** Ibidem. pag. 629. & 637
- JACOBI**, Cardinalis S. Georgii ad Velum-aureum, Vita S. Coelestini V. Papae, ex duobus Codicibus MSStis, cum Notis Danielis Papebrochii, Soc. Jesu. Tom. III. pag. 613
- INFESSURÆ**, Stephani, Diarium Romanae Urbis, ab Anno MCCXCIV. usque ad postremos Annos Seculi XV. ex MSto Codice Bibliothecae Estensis. Tom. III. p. II. pag. 1109
- JOANNIS**, Canonici S. Victoris Parisiensis, Vita Clementis V. Pontificis, ex Vitis Paparum apud Baluzium. Tom. II. p. II. pag. 451
- EJUSDEM**, Vita Joannis XXII. Pontificis. Ibidem. pag. 477
- JOANNIS Papae VIII. Epistolae II.** ex Baluzii Miscellaneis. T. III. p. II. pag. 309
- MANETTI**, Jannotii, Vita Nicolai V. Pontificis, nunc primùm edita ex MSto Codice Florentino. Ibidem. pag. 905
- MONALDESCHI**, Ludovici Boncontis, Fragmenta Annalium Romanorum, Italicè scripta, ab Anno MCCCXXVIII. usque ad Annum MCCCXL., nunc primùm in lucem efferuntur ex MSto Codice Bibliothecae Caesareae Vindobonensis. Tom. XII. pag. 525
- NICOLAI Aragoniae**, S. R. E. Cardinalis, Vitae nonnullorum Pontificum Romanorum, nunc primùm editae ex tribus MSStis Codicibus Bibliothecarum Ambrosianae, Estensis, & Reverendissimi Capituli Metropolitanae Mediolanensis. a pag. 277. ad pag. 575

- PANDULPHI**, Pisani, Vitæ nonnullorum Pontificum Romanorum, ex duobus Manuscriptis Codicibus Bibliothecæ Ambrosianæ nunc primùm editæ. Tom. III. a pag. 304. ad pag. 446., & T. III. p. II. a pag. 321. ad pag. 856
- PASCHALIS** Papæ I. Bulla ad Petronacium, Ravennæ Archiepiscopum, a Palatinis Sociis ex MSS. Bibliothecæ Ambrosianæ edita, Animadversionibus, & Notis illustrata, ad emendandum Exemplar editum a Rubeco, & Ughello. Tom. II. pag. 220 (I)
- PAULI** Pontif. Max. Epistolæ, ex Codice Carolino, & ex Frodoardo. Tom. III. p. II. pag. 116
- PETRONI**, Pauli, filii Lælii, Romani, Miscellanea Historica, ab Anno MCDXXXIII. usque ad Annum MCDXLVI. nunc primùm edita ex MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Tom. XXIV. pag. 1101
- PONTIFICUM** Romanorum, Epistolæ Codicis Carolini, ex MSto Cæsareæ Vindobonensis Bibliothecæ, cum variantibus Lectionibus Jacobi Gretseri Societatis Jesu, & Petri Lambecii. Tom. III. p. II. pag. 73
- SACCHI**, Bartholomæi, Cremonensis, e Vico Platina, vulgò appellato Platina, Vita Calixti III. Pontificis. Ibidem. pag. 962
- A SCHELESTRATE**, Emmanuelis, de antiquis Romanorum Pontificum Catalogis &c. Differtatio. Tom. III. pag. 1
- STEPHANI** II. Papæ Epistolæ, ex Codice Carolino, & ex Frodoardo. Tom. III. p. II. pag. 92
- STEPHANI** III. Papæ Epist. ex Codice Carolino. Ibidem. pag. 177
- VERONENSIS**, Gasparis, Vita Pauli II. Pontificis, nunc primùm prodit ex MSto Codice Vaticano. Ibidem. pag. 1023
- VESPASIANI**, Auctoris synchroni, Eugenii IV., & Nicolai V. Pontificum Romanorum Vitæ, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Abbatis Laurentii Mehus. Tom. XXV. pag. 149
- VOLATERRANI**, Jacobi, Diarium Romanum, ab Anno MCCCCLXXII. usque ad Annum MCCCCLXXXIV. nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIII. pag. 81
- WIBERTI** Vita Leonis IX. cum Notis, & Observationibus Joannis Mabillonii, Ordinis S. Benedicti. Tom. III. pag. 378
- S. ZACCHARIÆ** Papæ Epist. ex Codice Carolino. Tom. III. p. II. pag. 80
- ZACCHARIÆ** Pontif. Epistola ex Frodoardo. Ibidem. pag. ead.

S A L E R N I.

ROMUALDI II. Archiepiscopi Salernitani, Chronicon, nunc primùm editum ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, cum Animadversionibus Clarissimi Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. Tom. VII. pag. 1

SAN-

S A N - M I N I A T I .

BONINCONTRII, Laurentii, Miniatensis, Annales, ab Anno MCCCLX. usque ad Annum MCDLVIII. nunc primùm e MSto Codice Miniatensi in publicam lucem prolati . Tom. XXI. pag. 1

S E N A R U M .

De **A**LLEGRETTIS, Allegretti, Ephemerides Senenses, ab Anno MCCCCL. usque ad Annum MCCCXCVI. Italico sermone scriptæ; nunc primùm luce donantur e MSto Codice Viri Clarissimi Huberti Benvoglienti, Patricii Senensis . Tom. XXIII. pag. 763

ANONYMI, Annales Senenses, ab Anno MCCCLXXXV. usque ad Annum MCDXXII. nunc primùm publica luce donati e Manuscriptis Libris Senensibus . Tom. XIX. pag. 383

De **B**ARTHOLOMÆIS, Joannis Bandini, Historia Senensis, ab Anno MCDII. usque ad Annum MCDXXII. continuata a Francisco Thomasio ejus pronepote, & a Petro Ruffio usque ad Annum MCDLXVIII. nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Clariss. Viri Huberti Benvoglienti, Patricii Senensis . Tom. XX. pag. 1

DEI, Andreae, Chronicon Senense, Italicè scriptum, & ab Angelo Turæ continuatum, exordium habens ab Anno MCLXXXVI., & desinens in Annum MCCCLII. e MSto Codice Senensi, nunc primùm editum, unà cum Notis Huberti Benvoglienti, Patricii Senensis . Tom. XV. pag. 1

NERII, Donati filii, Annales Senenses, ab Anno MCCCLII. usque ad Annum MCCCLXXXI. nunc primùm editi ex MSto Codice Senensi, unà cum Notis Huberti Benvoglienti . Tom. XV. pag. 131

RUSSII, Petri, Continuatio Historiæ Senensis Jo. Bandini de Bartholomæis . Tom. XX. pag. 27. & 55

THOMASII, Francisci, Continuatio Historiæ Senensis Jo. Bandini de Bartholomæis . Tom. XX. pag. 23

TURÆ, Angeli, Continuatio Chronici Senensis Andreae Dei. T. XV. pag. 125

S I C I L I Æ U T R I U S Q U E .

Ex **A**BULPHEDA', Ismaëlis Alemujadad, Regis Amani, Excerpta ab ejus Chronologia Universali, ex Arabico Codice MSto Bibliothecæ S. Laurentii Escurialis, & ex Collectione Jo. Baptistæ Carusii . Tom. I. p. II. pag. 249

ALEXANDRI, Telefini Cœnobii Abbatis, de Rebus gestis Rogerii Siciliae Regis Libri quatuor, in præsentis editione cum veteribus collati, & summâ Capitum ad Lectorum commodum distincti, ac exornati . Tom. V. pag. 607

EJUSDEM Alloquium ad Regem Rogerium . Ibidem . pag. 644

ALKADI' Sciohabadin, filii Abiddami Amaniensis, Continuatio Historiæ Sarcenorum in Sicilia, excerpta ab Historia, cui titulus Asmodferi, ex Bibliotheca S. Laurentii Escurialis, & ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii . Tom. I. p. II. pag. 251

ANQ

ANONYMI, Chronicon breve Northmannicum, ab Anno MXLI. usque ad Annum MLXXXV. nunc primum e MSto Codice Neritinæ Ecclesiæ erutum. Tom. V. pag. 278 (1)

ANONYMI, Chronicon Saracenicum-Siculum Cantabrigense, ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 242

ANONYMI, Chronicon Siciliæ, ab Anno circiter MCCCXX. usque ad Annum MCCCXXVIII. antea editum in Thesauro Anecdotorum a RR. PP. D. Edmundo Martene, & D. Ursino Durand, Monachis Benedictinis, e Congregatione S. Mauri. Tom. X. pag. 801

ANONYMI, Fragmentum Historiæ Siculæ, ab Anno MCCLXXXVII. usque ad Annum MCDXXXIV. nunc primum publici juris factum e MSto Codice, D. Innocentii Rochaforte Bonadies. Tom. XXIV. pag. 1085

ANONYMI Salernitani, Historia Principum Langobardorum. T. II. pag. 277

EJUSDEM, Paralipomena, hoc est reliqua pars Historiæ ab eo conscriptæ, nondum edita, ab Anno circiter DCCLX. usque ad Annum DCCCCLX. nunc primum prodit ex Manuscripto Codice P. Eustachii Caraccioli Clerici Regularis; accedunt Notæ Ludovici Antonii Muratorii. Tom. II. p. II. pag. 159

ANONYMI, Supplementum Historiæ Nicolai de Jamsilla, de rebus gestis a Manfredi, Carolo Andegaveni, & Conradino Regibus, ab Anno MCVIII. usque ad Annum MCCLXV. Tom. VIII. pag. 585

ANONYMI Vaticani, Historia Sicula, ab ingressu Normannorum in Apuliam usque ad Annum MCCLXXXII. antea a Viro Clarissimo Joanne Baptista Carusio edita, nunc rursus emendatior in eruditorum commodum proferatur. Tom. VIII. pag. 741

ANONYMI, Vitæ quatuor priorum Abbatum Cavenfium, Alpherii, Leonis, Petri, atque Constabilis, nunc primum editæ. Tom. VI. pag. 199

BERNARDI, Thesaurarii, Liber de Acquisitione Terræ Sanctæ, ab Anno MXCV. usque ad Annum circiter MCCXXX. Gallicè scriptus, tum in Latinam linguam conversus circiter Annum MCCCXX. a Fratre Francisco Pipino Bononiensi, Ordinis Prædicatorum, nunc primum prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. VII. pag. 657

CARACCIOLI, Trifani, Patricii Neapolitani, Opuscula Historica, nunc primum luce donantur e MSto Codice Excellentissimi Principis Torellæ. Tom. XXII. pag. 1

CHRONOLOGI antiqui quatuor: Herempertus Langobardus; Lupus Protospata; Anonymus Casinensis; Falco Beneventanus, cum Appendicibus Historicis; ab his variæ exterarum gentium in Neapolitanum Regnum irruptiones, prælia, & illatæ, aut exceptæ clades, brevius, fusiùs, inculto quidem, sed veridico stylo describuntur; operâ, ac studio Antonii Caraccioli ex Ordine Cler. Regul. Presbyteri; qui Nomenclatorem, & Propylea, ut vicem Commentarii subeant, Operi addidit. In præsentem verò Editionem junguntur Castigationes Camilli Peregrinii, unâ cum aliis nuperis Additamentis, ac Supplementis, ex MSto Codice Casinensi. Tom. V. pag. 1

CONRADI, Fr. Ord. Prædic., Epistola ad B. Episcopum Cathanensem, sive brevis Chronica, ab Anno MXXVII. usque ad Annum MCCLXXXIII. primum impressa a Joanne Baptista de Grossis in Cathana Sacra, ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 275

Tom. XXV.

h h

CRI-

- CRIBELLI**, Leodrisii, de Vita, Rebusque gestis Sfortiæ bellicosissimi Ducis, ac initiis Francisci Sfortiæ Vicecomitis ejus filii, Mediolanensium Ducis Illustrissimi Historia, nunc primùm edita e MSto Codice Bibliothecæ Christianissimi Regis. Tom. XIX. pag. 619
- EJUSDEM** Libri duo de Expeditione Pii Papæ II. in Turcas, nunc primùm luce donati e MSto Codice Philippi Argelati S. C. C. M. a Secretis. Tom. XXIII. pag. 21
- ERCHEMPERTI**, Monachi Casinensis, Historia Langobardorum Beneventi post Paulum Diaconum, cum Notis Camilli Peregrinii. Tom. II. pag. 221
- FALCANDI**, Hugonis, Historia de rebus gestis in Sicilia Regno, ex Bibliotheca Sicula Joannis Baptistæ Carusii deprompta, & cum prioribus editionibus collata, ac emendata. Tom. VII. pag. 247
- De GRAVINA**, Dominici, Chronicon de rebus in Apulia gestis, ab Anno MCCCXXXIII. usque ad Annum MCCCL. nunc primùm in lucem educitur ex MSto Codice Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis. Tom. XII. pag. 545
- GRIFFII**, Leonardi, Mediolanensis, Libellus de conflictu Aquilano, in quo Braccius Perusinus a Francisco Sfortia profligatus fuit, heroico Carmine conscriptus, nunc primùm in lucem prodit e MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 453
- GUILIELMI** Apuli, Historicum Poëma de Rebus Normannorum in Sicilia, Apulia, & Calabria gestis, usque ad mortem Roberti Guiscardi Ducis, scriptum ad filium Rogerium, cum Notis Clariss. Virorum Joannis Tirmæi, & Godefridi Guillelmi Leibnitii. Tom. V. pag. 245
- HAZI** Aliphè Mustafâ, Excerpta Chronologica Arabica, ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II. pag. 281
- De JAMSILLA**, Nicolai, Historia de rebus gestis Friderici II. Imp. ejusque filiorum Confadi, & Manfredi Apuliæ, & Sicilia Regum, ab Anno MCCX. usque ad Annum MCCLVIII. Adnectitur Anonymi Supplementum de rebus gestis ejusdem Manfredi, Caroli Andegavensis, & Conradini Regum, ab Anno MCCLVIII. usque ad Annum MCCLXV. omnia primùm edita a Ferdinando Ughello sub Inscriptione „Anonymi de rebus gestis Friderici II. Nunc autem a quamplurimis mendis expurgata, & non modicum aucta, ope MSti Codicis Illustrissimi Viri D. Vincentii de Miro. Tom. VIII. pag. 489
- JOANNIS**, Abbatis Casinensis, Chronicon postremorum Comitum Capuæ. Tom. II. pag. 272
- JOANNIS** Berardi, Cœnobii Casauriensis Monachi, Chronicon Casauriense, sive Historia ejusdem Monasterii, Ordinis Sancti Benedicti, a Ludovico II. Imperatore Anno Domini DCCCLXVI. conditi, ab ejus origine usque ad Annum MCLXXXII. quo Scriptor florebat, deducta, atque antea partim a Du-Chesnio, & Ughellio, partim a Dacherio edita; nunc autem in unum collecta, & ordinata, atque insigni mole Chartarum nondum editarum, e Christianissimi Regis Bibliotheca depromptarum, locupletata. Tom. II. p. II. pag. 767
- JOANNIS**, Cœnobii Vulturvensis Monachi, Chronicon Vulturvense, sive Chronicon antiquum Monasterii Sancti Vincentii de Vulture, Ordinis Sancti Benedicti, nullius Diœcesis, in Provincia Capuana, ab Anno circiter DCCIII. usque ad Annum MLXXI. nunc primùm prodit ex MSto Codice Bibliothecæ Eminentissimi Cardinalis Francisci Barberini, cum Notulis, & Castigationibus Ludovici Antonii Muratorii. Tom. I. p. II. pag. 319

JOAN-

JOANNIS Diaconi , Neapolitani , Martyrium S. Procopii Episcopi Tauromenitani , cum Animadversionibus P. Octavii Cajetani Soc. Jesu , ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii . Tom. I. p. II. pag. 267

JORDANIS , seu **JORNANDIS** Historia de Getarum , five Gothorum origine , & rebus gestis ; a P. Joanne Garetio Monacho Ordinis S. Benedicti , e Congregatione S. Mauri edita , & Notis illustrata . Nunc verò ad fidem antiquissimi Codicis MS. Bibliothecæ Ambrosianæ accuratissimè collata , atque emendata , curâ & studio Josephi Antonii Saxii , ejusdem Bibliothecæ Præfecti . Tom. I. pag. 187

LEONIS , Cardinalis , Episcopi Ostiensis , Chronica sacri Monasterii Casinensis , Continuatore Petro Diacono , ejusdem Cœnobii Monacho , ex MStis Codicibus Casinensibus : D. Angelus de Nuce Neapolitanus , Abbas Casini centesimus trigessimus sextus , Notis illustravit , & typis Parisiensibus vulgavit . Præmittitur in Vitam Sanctissimi Patriarchæ Benedicti Spicilegium ; nunc verò suis locis additæ sunt Dissertationes , & Notæ , quæ in præfata editione fuerant omissæ , ac aliæ posteriores hæctenus ineditæ , ex Autographo Casinensi ipsius Angeli de Nuce . Suppleta etiam est , & ad præsentem itatum accommodata Descriptio Sacri Montis Casini . Tom. IV. pag. 151

LUPI Protosparæ , five ignoti Civis Barenfis Chronicon , cum Notis Camilli Peregrinii . Tom. V. pag. 145

MALASPINÆ , Sallæ , five Sabæ , Rerum Sicularum Libri VI. , ab Anno Christi MCCL. usque ad Annum MCCLXXVI. antea editi a Clariss. Viro Stephano Baluzio . Tom. VIII. pag. 781

MALATERRÆ , Gaufredi , Monachi Benedictini , Historia Sicula , ad fidem veterum MStorum a Joanne Baptista Carusio edita ; nunc iterum cum prioribus editionibus collata , multisque mendis expurgata . Tom. V. pag. 537

De NEOCASTRO , Bartholomæi , J. C. Messanensis , olim Fiscii Patroni in Regno Siciliae , & pro Jacobo Aragoniæ & Siciliæ Rege apud Honorium IV. Pont. Max. Oratoris , Historia Sicula , a morte Friderici II. Imperatoris , & Siciliae Regis ; hoc est ab Anno MCCL. usque ad Annum MCCXCIV. deducta , nunc primùm e MStis Codicibus Messanensibus in lucem prodit . Tom. XIII. pag. 1005

De NERITO , Stephani , Continuatio Chronici Neritini . Tom. XXIV. pag. 907

PALMERII , Matthæi , de Vita , & rebus gestis Nicolai Acciajoli Florentini , Magni Apuliæ Senescalli , ab Anno MCCCX. usque ad Annum MCCCLXVI. Commentarius ; nunc primùm Latinè prodit ex MStis Codicibus Neritinis . Tom. XIII. pag. 1197

PEREGRINII , Camilli , Alex. filii , Campani , Historia Principum Langobardorum , quæ continet antiqua aliquot Opuscula de rebus Langobardorum Beneventanæ olim Provinciæ , quæ modò Regnum ferè est Neapolitanum . Tom. II. pag. 221

EJUSDEM Liber Secundus , qui continet Dissertationes de Institutione , Finibus , & Descriptione antiqui Ducatus Beneventani , cui adjicitur Series Abbatum Casinensium , a Petronacio Brixiano , & ab Anno DCCXX. ad Abbatem Raynaldum Calamentanum , & ad Annum MCXXXVII. Demum Dissertationes tres , nempe de Colimentana Familia , de Significatione nominis Porta , & de antiquo situ Urbis Capuæ . Tom. V. pag. 159

RADULPHI , Cadomensis , Gesta Tancredi Principis in Expeditione Jerosolymitana , cum Observationibus Clarissimorum Virorum D. Edmundi Martene , & D. Ursini Durand Presbyterorum Monachorum S. Benedicti , e Congregatione S. Mauri . Tom. V. pag. 271
De

De RAIMO, Ludovici, Senioris, & Junioris, Annales, sive brevis Historia Rerum in Regno Neapolitano gestarum, ab Anno MCXCVII. usque ad Annum MCCCCLXXXVI., nunc primum prodeunt e MSto Codice Ignatii Mariæ Comi Nobilis Viri Neapolitani. Tom. XXIII, pag. 217

ROMUALDI II. Archiepiscopi Salernitani, Chronicon, nunc primum editum ex MSto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ, cum Animadversionibus Clarissimi Viri Josephi Antonii Saxii, eidem Bibliothecæ Præfecti. Tom. VII, pag. 1

SPECIALIS, Nicolai, Historia Sicula, in VIII. Libros distributa, ab Anno MCCLXXXII. usque ad Annum MCCCXXXVII. antea edita in Appendice Marcæ Hispanicæ, cura & studio Clarissimi Viri Stephani Baluzii. Tom. X, pag. 913

SPINELLI, Matthæi, de Juvenatio, Auctoris synchroni, Ephemerides Neapolitanæ, sive Diarium rerum gestarum in Regno Neapolitano, ab Anno MCCXLVII. usque ad Annum MCCLXVII. Italicè nunc primum prodeunt ex MSto Codice Neritonensi. Accedunt Latina Interpretatio, & Notæ Clarissimi Viri Danielis Papebrochii e Societate Jesu. Tom. VII, pag. 1055

STEPHANI, Monachi Benedictini, Abbatis Montis-Alti, Chronicon Neritinum, sive brevis Historia Monasterii Neritini, ab Anno MXC. usque ad Annum MCCCLXVIII., ab altero Scriptore continuatum usque ad Annum MCDXII., necnon Descriptio Belli a Venetis Anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ, Angelo Tafuro auctore. Omnia nunc primum in lucem educuntur e MSto Codice Clariss. Viri Joannis Bernardini Tafuri, Neritini, cum Notis ejusdem. Tom. XXIV, pag. 883

TAFURI, Angeli, Descriptio Belli a Venetis Anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ, Ibidem. pag. 914

THEODOSII, Monachi, Epistola de Syracusanæ Urbis expugnatione, cum Animadversionibus P. Octavii Cajetani Soc. Jesu, ex Collectione Joannis Baptistæ Carusii. Tom. I. p. II, pag. 255

T A R V I S I I.

De **R**EDUSIIS de QUERO, Andreae, Chronicon Tarvisinum, ab Anno MCCCLXVIII. usque ad Annum MCDXXVIII., nunc primum in lucem erumpit ex MSto Codice Collaltino. Tom. XIX, pag. 735

ROLANDINI, Patavini, de factis in Marchia Tarvisina Libri XII. antea editi a felice Osio. Nunc verò ope duorum Codicum MStorum Ambrosianæ Bibliothecæ, & alterius Estensis castigatores: complectuntur ab Anno circiter MCLXXX. usque ad Annum MCCLX. Tom. VIII, pag. 153

V E N E T I A R U M.

CARESINI, Raphaini, Continuatio Chronici Veneti Andreae Danduli, usque ad Annum MCCCCLXXXVIII. Tom. XII, pag. 418

CHINATII, Danielis, Tarvisini, Belli apud Fossam Clodiam, & alibi inter Venetos, & Genuenses gesti Anno MCCCLXXVIII., & sequentibus, Italico sermone accurata Descriptio, nunc primum edita ex MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XV, pag. 695

DAN-

DANDULI, Andreae, Venetorum Ducis, Chronicon Venetum, a Pontificatu S. Marci ad Annum usque MCCCXXXIX. Succedit Raphaini Carefini Continuatio usque ad Annum MCCCLXXXVIII. nunc primùm evulgata ex MSSis Codicibus Bibliothecæ Estensis, ac cum altero Bibliothecæ Ambrosianæ collata, & aucta. Tom. XII. pag. 1

De la MANNA, Elisei, Descriptio Victoriæ Navalis relatæ a Nicolao Picinino, & Francisco de Cotignola supra Venetos in Pado Anno MCCCCXXXI. nunc primùm luce donata ex Manuscripto Codice Bibliothecæ Ambrosianæ. Tom. XXV. pag. 443

NAUGERII, Andreae, Patricii Veneti, Historia Veneta, Italico sermone scripta, ab origine Urbis usque ad Annum MCCCXCVIII. nunc primùm tenebris erepta, e MSto Codice Bibliothecæ Estensis. Tom. XXIII. pag. 519

PORCELLII, Poëtæ, & Scribæ Alphonfi I. utriusque Siciliæ Regis, Commentaria Comitum Jacobi Picinini, sive Diarium rerum ab ipso gestarum Anno MCDLII. fervente Bello inter Venetos, & Franciscum Stortiam Mediolanensium Ducem, nunc primùm prodeunt ex MSto Codice Bergomenfi. Tom. XX. pag. 65

EJUSDEM Commentaria rerum gestarum a Jacobo Picinino Anno MCDLIII. qui fuit secundus Belli inter Venetos, & Franciscum Sfortiam Mediolanensium Ducem, nunc primùm in lucem prodeunt ex MSto Codice membranaceo Excellentissimi Viri Marci Fuscarenii Equitis, & Procuratoris S. Marci. Tom. XXV. pag. 1

SANUTI, Marini, Leonardi filii, de Bello Gallico, sive de rebus in Italia gestis a Carolo VIII., & Ludovico XII. Gallæ Regibus, ab Anno MCCXCIV. usque ad Annum MD. Commentarius Italicè scriptus, & nunc primùm e Codice Manuscripto Bibliothecæ Estensis in lucem editus. Tom. XXIV. pag. 1

EJUSDEM, Vitæ Ducum Venetorum Italicè scriptæ, ab origine Urbis, sive ab Anno CCCCXXI. usque ad Annum MCCCXCIII. nunc primùm e MSto Codice Bibliothecæ Estensis luce donantur. Tom. XXII. pag. 399

TAFURI, Angeli, Descriptio belli a Venetis Anno MCDLXXXIV. inlati Provinciæ Hydruntinæ. Tom. XXIV. pag. 914

TARTAROTTI, Hieronymi, Roboretani, de Auctoribus ab Andrea Dandolo laudatis in Chronico Veneto, Dissertatio Epitolaris ad Franciscum Josephum Rosminum. Tom. XXV. pag. 1

ZENI, Jacobi, Feltrensis & Bellunenſis Episcopi, Vita Caroli Zeni Patricii Veneti Clarissimi ad Pium II. Pontif. Max., ab Anno circiter MCCCXXXV. usque ad Annum MCCCXVIII. nunc primùm in lucem prodit ex MSto Codice Seminarii Patavini. Tom. XIX. pag. 197

V E R O N Æ .

ANONYMI, Descriptio Rhythmica Veronæ, circiter Annum DCCXC. facta, & a Viro Clarissimo Johanne Mabillonio antea evulgata; nunc autem ad majorem Italicæ Historiæ lucem Collectioni huic addita. Tom. II. p. II. pag. 1093

De CERETA, Parisii, Chronicon Veronense, ab Anno MCXVII. ad Annum usque MCCLXXVIII.; ab aliis vero continuatum ad Annum usque MCCC-LXXV. nunc primùm e MSto Codice Bibliothecæ Estensis eductum, atque evulgatum. Tom. VIII. pag. 617

Tom. XXV.

ii

FER-

- FERRETI**, Vicentini, de Scaligerorum origine Poëma circiter Annum MCCC-
XXIX. scriptum ad Canem Grandem Scaligerum Veronæ, Vicentiæ, ac Pa-
tavii Dominum, nunc primùm prodit ex Manuscripto Codice Veronensi.
Tom. IX. pag. 1193
- MAURISII**, Gerardi, Civis & Judicis Vicentini, Historia de Rebus gestis
Eccelini de Romano, ab Anno MCLXXXII. ad Annum circiter MCCXXX-
VII. ex editione Felicis Ofii. Tom. VIII. pag. 1
- RICIARDI**, Comitum Sancti Bonifacii, Vita magnam rerum inter ipsum, &
Eccelinos gestarum partem accuratè complectens, incerto Auctore conscri-
pta; fide verò, & opera Felicis Ofii, bono rei literariæ publico recensita.
Tom. VIII. pag. 117
- ROLANDINI**, Patavini, de factis in Marchia Tarvisina Libri XII. antea editi
a Felice Ofio. Nunc verò ope duorum Codicum MStorum Ambrosianæ Bi-
bliothecæ, & alterius Estensis castigatiores, complectuntur ab Anno circi-
ter MCLXXX. usque ad Annum MCCLX. Tom. VIII. pag. 153
- V I C E N T I Æ.
- A**NONYMI, Supplementum Chronici Nicolai Smeregi, ab Anno MCC-
LXXIX. ad Annum MCCCXII. Tom. VIII. pag. 110
- FERRETI**, Vicentini, Historia rerum in Italia gestarum, ab Anno MCCL.
ad Annum usque MCCCXVIII. nunc primùm e MSto Codice Vicentino pu-
blici juris facta. Tom. IX. pag. 935
- GODI**, Antonii, nobilis Vicentini, Chronica, quæ extant, ab Anno MCXC-
IV. usque ad Annum MCCLX. ejusdem ferè methodi, & argumenti cum
Gerardi Maurisii Historia; Felix Ofius, artis Oratoriæ Interpres in Gymna-
sio Patavino, primus hæc ipsa tribus e MSSis Codicibus Vicentinis defœca-
vit, recensuit, evulgavit. In præsentem verò editionem, ope duorum Codicum
MStorum Bibliothecæ Ambrosianæ, Clariss. Vir Joseph Antonius Saxius, ei-
dem Bibliothecæ Præfectus, castigavit, & auxit. Tom. VIII. pag. 67
- MAURISII**, Gerardi, Civis & Judicis Vicentini, Historia de Rebus gestis
Eccelini de Romano, ab Anno MCLXXXII. ad Annum circiter MCCXXX-
VII. ex editione Felicis Ofii. Tom. VIII. pag. 1
- PULICIS**, Conforti, Fragmenta Historiæ Vicentinæ, ab Anno MCCCLXXI.
usque ad Annum MCCCLXXXVII. nunc primùm prodeunt ex MSto Co-
dice Veneto. Tom. XIII. pag. 1233
- RICIARDI**, Comitum Sancti Bonifacii, Vita magnam rerum inter ipsum, &
Eccelinos gestarum partem accuratè complectens, incerto Auctore conscri-
pta; fide verò, & opera Felicis Ofii, bono rei literariæ publico recensita.
Tom. VIII. pag. 117
- ROLANDINI**, Patavini, de factis in Marchia Tarvisina Libri XII. antea editi
a Felice Ofio. Nunc verò ope duorum Codicum MStorum Ambrosianæ Bi-
bliothecæ, & alterius Estensis castigatiores, complectuntur ab Anno circi-
ter MCLXXX. usque ad Annum MCCLX. Tom. VIII. pag. 153
- SMEREGI**, Nicolai, Notarii Vicentini, de Burgo Bericæ, Chronicon Gerardi
Maurisii, & Antonii Godi monumentis affine, ab Anno MCC. usque ad An-
num MCCLXXIX. adjecto Scriptoris Anonymi Supplemento ab Anno MCC-
LXXIX. usque ad Annum MCCCXII. Felix Ofius primus utrumque eruit,
& emendatum ad MSS. Codicum fidem publici juris fecit. Nunc verò ex
duobus MSSis Codicibus Bibliothecæ Ambrosianæ auctum, & castigatum.
prodit. Tom. VIII. pag. 95

V I T E R B I I .

VITERBIENSIS, Godefridi, Notarii Conradi III. Regis, Friderici I. Imperatoris, & Henrici VI. ejus filii, Pantheon, seu Memoria Seculorum, ubi, prætermisissis iis, quæ ad Veteris Testamenti Historiam, & prima post Christi Nativitatem Secula spectant, ad tempora usque Urbani III. Papæ referuntur. Tom. VII. pag. 347

U R B I S - V E T E R I S .

ANONYMI, Ephemerides Urbevetanæ, Italicâ linguâ ab Anno MCCCXLII. usque ad Annum MCCCLXIII. conscriptæ, nunc primùm in lucem efferuntur e MSto Codice Bibliothecæ Vaticanæ. Tom. XV. pag. 639

F I N I S .

CATALOGUS
DIPLOMATUM,
ALIARUMQUE VETERUM
CHARTARUM,
QUÆ IN TOTO OPERE CONTINENTUR,
CHRONOLOGICO ORDINE DIGESTUS.

Tom. XXV.

11

1914

1915

1916

1917

1918

1919

DIPLOMATUM,

ALIORUMQUE VETERUM

DOCUMENTORUM

SERIES.

- Anno DLXXVIII. **D**ecretum Pelagii II. Pont. Max. favore Ecclesiæ Sanctæ Euphemie, quam Metropolitim totius Venetiæ, & Istriæ declarat. T. XII. pag. 98
- DXCIV. Sancti Gregorii Magni Privilegium favore Monasterii Sublacensis. T. XXIV. pag. 945
- DCXLIII. Rotharis Regis Italiæ Leges. T. I. P. II. pag. 17
- DCCII. Diplomata II. Caroli Magni Regis Francorum, & Langobardorum favore Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 366
- DCCIII. Gisulphi I. Ducis Beneventani Donatio facta Monasterio Sancti Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 347
- DCCVI. Charta Faroaldi II. Ducis Spoletani favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 331
- Bulla Johannis VII. Papæ favore Monasterii Farfensis. Tom. II. P. II. pag. 333
- DCCXIII. Liutprandi Regis Italiæ Legum Liber primus. T. I. P. II. pag. 51
- DCCXVII. Liutprandi Regis Italiæ Legum Liber II. T. I. P. II. pag. 52
- DCCXX. Liutprandi Regis Italiæ Legum Liber III. T. I. P. II. pag. 54
- DCCXXI. Liutprandi Regis Italiæ Legum Liber IV. T. I. P. II. pag. 55
- DCCXXIII. Liutprandi Regis Italiæ Legum Liber V. T. I. P. II. pag. 58
- DCCXXIV. Liutprandi Regis Italiæ Legum Liber VI. T. I. P. II. pag. 61
- DCCXXXIII. Tazonis Abbatis Monasterii Vulturvensis Decreta pro regimine Monachorum. T. I. P. II. pag. 353
- DCCXLVI. Ratchis Regis Italiæ Leges. T. I. P. II. pag. 85
- DCCXLVII. Confirmatio concessionis plurimum Servorum, aliarumque rerum a Duce Romualdo facta favore Albileopæ Abbatissæ Monasterii Sanctæ Mariæ de Sano per Scanipergam, & Liutprandum Beneventi Duces. T. I. P. II. pag. 374
- DCCL. Aistulphi Langobardorum Regis Diploma, quo jura, & bona confirmat Monasterio Sancti Vincentii ad Vulturnum, ejusque Abbati Paldoni. T. I. P. II. pag. 351
- DCCLI. Bulla Stephani II. Pontificis favore Monasterii Nonantulani. T. I. P. II. pag. 189
- Luponis, & Hermelindæ Ducum Spoletanorum Præceptum favore Monialium Sancti Georgii prope Reate. Tom. II. P. II. pag. 340
- Placitum Luponis Ducis Spoletani favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 344
Bulla

- Annō DCCLIII. Bulla Stephani II. Pontificis favore Monasterii Nonantulani . T. I. P. II. pag. 190
- Flavii Aistulfi Italiae Regis concessio favore Cœnobii Nonantulani . T. I. P. II. pag. 191
- DCCLIV. Aistulphi Regis Italiae Leges . T. I. P. II. pag. 89
- DCCLVI. Charta Concordiae initæ inter Monasterium Sanctæ Mariæ de Ifernia , & Aladium , de rebus a Godeschalco quondam Duce eidem Monasterio , ejusque Monialibus oblatis . Tom. I. P. II. pag. 394
- Diploma Aistulphi Langobardorum Regis favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 439
- DCCLXXII. Bulla Adriani I. Papæ favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 345
- DCCLXXIV. Diploma Caroli Magni Francorum , & Langobardorum Regis , quo omnia jura , & bona confirmat Vultururnensi Cœnobio Sancti Vincentii . T. I. P. II. pag. 349
- Diploma Caroli Magni Imperatoris favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 346
- Capitulare Arechis Principis Beneventi . T. II. pag. 335
- DCCLXXVIII. Charta Hildebrandi Spoletici Ducis , quâ Ecclesias S. Donati , & S. Juliani in Territorio Cumino cum Terris , & Montibus donat Monasterio S. Vincentii ad Vultururnum . T. I. P. II. pag. 373
- DCCLXXIX. Caroli Magni Leges . T. I. P. II. pag. 94
- Privilegium Zachariæ Pontificis favore Monasterii Cassinensis . T. IV. pag. 479
- Dagari Judicis ex præcepto Hildebrandi Ducis Spoletani Decretum favore Monasterii Vultururnensis . T. I. P. II. pag. 363
- DCCLXXXI. Pipini Regis Italiae Leges . T. I. P. II. pag. 118
- DCCLXXXII. Charta Tribuni de Carapelle , per quam ipse , ejusque filii obedientiam , servitium , ac defensionem , salva libertate , spondent Monasterio S. Vincentii de Vultururno . T. I. P. II. pag. 364
- DCCLXXXVII. Donatio Hildebrandi Ducis Spoletani favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 355
- DCCXCIII. Casalis unius Donatio facta a Grimoaldo III. Beneventano Duce Monasterio Vultururnensi Sancti Vincentii , ejusque Abbati Johanni . T. I. P. II. pag. 393
- DCCXCIV. Concambium inter Mauraldum Abbatem Monasterii Farfensis , & Ufualdum Abbatem Monasterii Sancti Salvatoris Rheatini . T. II. P. II. pag. 356
- Testamentum Majonis filii Etgemundi , quo suarum facultatum portionem legat Monasterio Sancti Vincentii de Vultururno . T. I. P. II. pag. 379
- DCCXCV. Donatio Ecclesiæ Sanctæ Felicitatis a Davide Beneventano , & Sipontino Episcopo facta Monasterio Monialium Sanctæ Mariæ de Sano , ejusque Abbatissæ Auladæ . T. I. P. II. pag. 374
- Grimoaldi Principis Beneventani Charta , quâ Monasterio Sancti Vincentii ad Vultururnum donat Curtem Ciceranam in Territorio Venafrano . T. I. P. II. pag. 374
- Charta

- Anno DCCXCVII. Charta Caroli Magni Francorum & Langobardorum Regis pro cognoscendis Juribus Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 442
- Oblatio Casalensis facta ab Hilperico filio Radecaufi Monasterio Sanctæ Mariæ in loco Sano, ejusque Abbatissæ Ajeldrudæ. T. I. P. II. pag. 384
- DCCXCIX. Charta Graffuli filii Gondeperti, qua filium suum unâ cum quibusdam prædiis offert Monasterio Sancti Vincentii Vultur-nensis. T. I. P. II. pag. 382
- DCCC. Testamentum Radeprandi, per quod Monasterio Sancti Vincentii ad Vulturum multas Terras, & Servos largitur. T. I. P. II. pag. 375
- Testamentum Imedi, quo omnium suorum bonorum hæreditatem relinquit Monasteriis Casinati, & Vultur-nensi. Tom. I. P. II. pag. 377
- Donatio multarum rerum facta a Johanne Pandonis filio Monasteriis Casinati, & Vultur-nensi. T. I. P. II. pag. 378
- DCCCI. Bulla Leonis III. Pont. Max., qua Pallium conceditur Fortunato Patriarchæ Gradeni. T. XII. pag. 152
- DCCCIII. Caroli Magni Imperatoris Diploma favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 360
- Testamentum Wacconis Capuani, quo hæredem instituit Cœnobium Vultur-nense Sancti Vincentii. T. I. P. II. pag. 380
- DCCCIV. Diploma Caroli Magni Imper. favore Fortunati Patriarchæ Gradeni. T. XII. pag. 154
- DCCCIV. Renovatio Testamenti Abbonis Patricii pro Cœnobio Novaliceni, facta per Carolum Magnum. T. II. P. II. pag. 744
- DCCCVI. Capitulare, sive Charta divisionis Regni Francorum inter Karolum, Pipinum, & Ludovicum filios Karoli Magni Imperatoris. T. I. P. II. pag. 115
- Oblatio multarum rerum facta a Lampone, & Romano fratribus Cœnobio S. Vincentii Vultur-nensis. T. I. P. II. pag. 381
- DCCCVII. Charta Romani, qua Monasterio Sancti Vincentii ad Vulturum multa donat. T. I. P. II. pag. 377
- Adelferi, & Madelfridi fratrum Charta, qua multas Terras donant Vultur-nensi Monasterio Sancti Vincentii, ejusque Abbati Josue. T. I. P. II. pag. 382
- DCCCXII. Oblatio duorum Casalium facta ab Afirmio Posuni filio Monasterio Vultur-nensi Sancti Vincentii, & Josue illius Abbati. T. I. P. II. pag. 381
- DCCCXIII. Majo Castaldius Casales nonnullos, & ibi habitantes Servos, offert Monasterio Vultur-nensi Sancti Vincentii. T. I. P. II. pag. 377
- DCCCXIV. Placitum ab Adalardo Abbate Caroli Magni Imperatoris Misso favore Benedicti Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii. T. I. P. II. pag. 361
- DCCCXV. Ludovici Pii Imperatoris Diploma favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 365
- Donatio Curtis in agro Venafrano facta ab Imedo Vultur-nensi Cœnobio, ejusque Abbati Josue. T. I. P. II. pag. 376

- Anno DCCCXV. Charta Alabis, qua Monasterio Vultururnensi, ejusque Abbati Josue multa donat. T. I. P. II. pag. 376
- Altera Charta Alabis, qua eidem Cœnobio plura elargitur. T. I. P. II. pag. 376
- DCCCXVI. Diploma Ludovici Pii Augusti, quo Vultururnensi Cœnobio, & Josue illius Abbati, omnia jura & bona confirmat. Tom. I. P. II. pag. 369
- Petri Marpabis Testamentum, in quo suarum rerum portionem, legat Monasteriis Sancti Benedicti Casinatis, Sanctæ Sophiæ Beneventanæ, & S. Vincentii Vultururnensis. T. I. P. II. pag. 379
- DCCCXVII. Stephani IV. Papæ Bulla favore Ingoaldi Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii. T. II. P. II. pag. 367
- Paschalis I. Papæ Bulla favore Ingoaldi Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii. T. II. P. II. pag. 371
- Testamentum Magiperti filii Majonis, quo bonorum suorum hæredem instituit Monasterium Sancti Vincentii Vultururnensis, & Josue illius Abbatem. T. I. P. II. pag. 380
- Charta Stephani Castaldii, qua Monasterio Sancti Vincentii Vultururnensis prædia nonnulla, & Servos donat. T. I. P. II. pag. 381
- Prædiorum quorundam donatio facta Monasterio Sancti Vincentii Vultururnensis a Radoaldo, & Radimperto fratribus. Tom. I. P. II. pag. 383
- DCCCXIX. Ludovici Pii Augusti Leges. T. I. P. II. pag. 126
- Bulla Paschalis Papæ I. ad Petronacium Ravennæ Archiepiscopum directa. T. II. pag. 220. (II)
- Diploma Ludovici Pii Augusti, quo Vultururnensi Cœnobio, & Josue illius Abbati, omnia jura & bona confirmat. Tom. I. P. II. pag. 371
- Bulla Paschalis I. Romani Pontificis, qua Josue Abbati S. Vincentii ad Vultururnum omnia Monasterii jura confirmat. Tom. I. P. II. pag. 384
- DCCCXX. Præceptum Ludovici Pii Imperatoris favore Ingoaldi Abbatis Farfensis. T. II. P. II. pag. 378
- DCCCXXI. Placitum habitum a Missis Ludovici Pii Imperatoris favore Ingoaldi Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii. T. II. P. II. pag. 373
- DCCCXXIV. Lotharii I. Augusti Leges. T. I. P. II. pag. 137. & 155
- Additamenta ad Leges, sive Capitularia Lotharii I. Augusti. T. I. P. II. pag. 151
- Diploma Ludovici I. Imperatoris favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 386
- DCCCXXV. Diploma Lotharii I. Imperatoris favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 383
- DCCCXXIX. Ludovici II. Augusti Leges. T. I. P. II. pag. 156
- Placitum Romæ habitum coram Missis Ludovici Pii Imperatoris, & Gregorio IV. Papa, ubi agitur lis inter ipsum Gregorium, & Ingoaldum Abbatem Farfensem. T. II. P. II. pag. 375

Do-

- Anno DCCCXXIX. Donatio Ludovici Pii, & Lotharii I. Imperatorum Cœnobio Farfensi . T. II. P. II. pag. 382
- DCCCXXX. Ludovici Pii Imperatoris Diploma, quo Teutoni Abbat̃i Monasterii Vultur̃ensis præcedentium Principum privilegia confirmat . T. I. P. II. pag. 390
- DCCCXXXI. Præceptum Ludovici Pii Imp., quo possessionem, & jus in quosdam Servos Monasterio Sancti Vincentii, ejusque Abbati Epiphano confirmat . T. I. P. II. pag. 386
- DCCCXXXIII. Sichardus Princeps Beneventanus Ecclesiam S. Secundini in territorio Acheruntino, aliaque confirmat, aut donat Monasterio S. Vincentii ad Vultur̃um . T. I. P. II. pag. 386
- Sichardus Princeps Beneventanus Cellam Sancti Susii, aliaque a Gifulfo Duce Monasterio S. Vincentii ad Vultur̃um concessa, suo Diplomate eidem Cœnobio confirmat . T. I. P. II. pag. 386
- Nonnullorum Casalium oblatio facta Monasterio Sanctæ Mariæ in loco Sano, ejusque Abbatissæ Idelbergæ ab Alderisio Alderisii filio . T. I. P. II. pag. 387
- Donatio Terrarum facta a Sichardo Beneventano Principe Monasterio Sancti Vincentii ad Vultur̃um . T. I. P. II. pag. 387
- DCCCXXXVI. Capitulare Sicardi Principis Beneventi, quo pacem dedit Joanni Episcopo Neapolitano . T. II. pag. 256
- DCCCXXXIX. Sicardus Princeps Beneventanus litem dirimit de Ecclesia Baptismali S. Felicis, pronuncians pro Abbatissa Monasterii Beneventani Sanctæ Mariæ contra Episcopum Beneventanum . Tom. I. P. II. pag. 388
- DCCCXL. Privilegium Lotharii I. Imperatoris favore Petri Ducis Veneti . T. XII. pag. 176
- Diploma Lotharii I. Imperatoris favore Sichardi Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii . T. II. P. II. pag. 387
- DCCCXLV. Testamentum Griper̃ti Marep̃is, quo suarum rerum hæredem instituit Vultur̃ensem Cœnobium Sancti Vincentii ad Vultur̃um . T. I. P. II. pag. 391
- DCCCXLIX. Sichenolfus Princeps Salernitanus commutationem multarum rerum facit cum Jacobo Abbate Monasterii Vultur̃ensis . T. I. P. II. pag. 392
- DCCCL. Judicatum Odelerii Missi Berengarii, & Hildeberti Comitum favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 925
- DCCCLI. Capitulare Radelchisi Principis Beneventi, quo pactum divisionis Principatus Beneventani firmavit cum Siconulfo Principe Salerni . T. II. pag. 260
- Charta concordie inter Lotharium, Ludovicum, & Carolum Reges . T. II. pag. 531
- DCCCLIII. Charta Corvini de rebus suis emptis a Ludovico Augusto . T. II. P. II. pag. 925
- DCCCLIV. Testamentum Pandonis Marep̃is, quo Terras quasdam Monasterio Sancti Vincentii Vultur̃ensis relinquit . T. I. P. II. pag. 392
- Fransidus Castaldus in Curte Trita, Territorii Balvensis, contendente Præposito Cellæ Tritæ quosdam homines esse Servos Monasterii Sancti Vincentii, & ipsis negantibus, testibus adductis, decernit litem pro Monasterio S. Vincentii ad Vultur̃um . T. I. P. II. pag. 398
- Addi-

- Anno DCCCLV. Additamentum primum ad Leges, sive Capitularia Ludovici II. Augusti. T. I. P. II. pag. 158
- Additamentum alterum ad Leges, sive Capitularia Ludovici II. Augusti. T. I. P. II. pag. 160
- DCCCLVI. De Curte Sancti Desiderii, & Brelliano, & Linari comparatis ab Hermengarda Augusta. T. II. P. II. pag. 926
- DCCCLVIII. Ademari Principis Salernitani Charta, per quam a Monasterio Sancti Vincentii ad Vulturum plura bona acquirit, aliaque eidem concedit. T. I. P. II. pag. 393
- DCCCLIX. Diploma Ludovici II. Imperatoris favore Pertoni Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii. T. I. P. II. pag. 399
- DCCCLX. Charta de Translatione rerum quondam Adelberti in jus Ludovici II. Augusti. T. II. P. II. pag. 928
- DCCCLXIII. Supplementum, sive Fragmentum Concilii Romani. Tom. II. P. II. pag. 121
- Possessio acta per Ludovicum Imperatorem de Curte in finibus Tuscanæ, in loco & fundo Palmæ. T. II. P. II. pag. 921
- DCCCLXVI. Ludovicus II. Imperator Artefuso Vulturumensi Abbati, Jura, Privilegia, ac Terram omnem ad ejusdem Monasterium spectantia designatis finibus confirmat. T. I. P. II. pag. 395
- DCCCLXVII. Diploma Ludovici II. Imperatoris favore Pertoni Abbatis Farfensis, ejusque Monasterii. T. II. P. II. pag. 399
- DCCCLXVIII. Emptio Curtis, & Capellæ Sancti Blasii de Roma facta per Ludovicum Imperatorem. T. II. P. II. pag. 923
- DCCCLXX. Traditio Cellarii, & nonnullarum Terrarum facta a Joanne Subdiacono Ecclesiæ Neapolitanæ Monasterio Sancti Vincentii ad Vulturum. T. I. P. II. pag. 414
- Charta Petri Tribuni Neapolitani favore Monasterii Vulturumensis. T. I. P. II. pag. 414
- DCCCLXXI. Donatio Ludovici II. Imperatoris librarum X. argenti pro Insula Piscariæ. T. II. P. II. pag. 932
- DCCCLXXII. Pactum Arichis Principis Beneventi de Campo Leturiæ. T. II. P. II. pag. 339
- Placitum in Valvensi agro habitum jussu Ludovici II. Augusti, in quo Vulturumensis Abbas Majo multos Servos ad sui Cœnobii jus restituendos curat. T. I. P. II. pag. 396
- Diploma Ludovici II. Imperatoris favore Monasterii Farfensis Sanctæ Mariæ, & Reatini Sancti Salvatoris. T. I. P. II. pag. 402
- Privilegia II. Ludovici II. Imperatoris favore Cœnobii Casauriensis. T. II. P. II. pag. 801
- Charta Donationis facta a Ludovico II. Imperatore Monasterio S. Clementis Piscariæ. T. II. P. II. pag. 934
- Donatio Supponis Ducis de Paterni Pinnensis Comitatus Ecclesiæ S. Clementis Piscariæ facta. T. II. P. II. pag. 935
- Cambium, quod fecit Ludovicus II. Imperator cum Episcopatu Pinnenli de Insula Piscariæ. T. II. P. II. pag. 936
- DCCCLXXIII. Donatio variorum prædiorum facta per Ludovicum II. Imperatorem favore Monasterii Casauriensis. T. II. P. II. pag. 938

Do-

- An. DCCCLXXIII.** Donatio Ludovici II. Imperatoris favore Monasterii Casaurien-
sis . T. II. P. II. pag. 940
- Emptio Casalis Saractici facta per Ludovicum II. Imperatorem .
T. II. P. II. pag. 941
- DCCCLXXIV.** Oblatio Curtis unius facta Vulturmeni Cœnobio Sancti Vincen-
tii a Galcifo Capuano . T. I. P. II. pag. 399
- Catalogus Servorum spectantium ad Monasterium S. Mariæ de
Apinianici . T. I. P. II. pag. 488
- Investitura Monasterii Casauriensis variorum bonorum in diver-
sis Provinciis Italiæ . T. II. P. II. pag. 806
- Placitum Heribaldi Comitis Sacri Palatii pro quibusdam rebus
Monasterii Piscariensis . T. II. P. II. pag. 942
- Placitum alterum Heribaldi Comitis Sacri Palatii pro quibusdam
rebus Monasterii Piscariensis . T. II. P. II. pag. 944
- DCCCLXXV.** Diploma Caroli II. sive Calvi Imperatoris favore Joannis Abba-
tis Farfensis , ejusque Monasterii . T. II. P. II. pag. 405
- Donatio Ludovici II. Imperatoris facta Cœnobio Casauriensi .
T. II. P. II. pag. 807
- Donatio Ludovici II. Imperatoris rerum in Tuscia , & in aliis
Provinciis favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 809
- Ludovici II. Imperatoris Privilegium foundationis , & donationis
Monasterii S. Clementis in Piscaria . T. II. P. II. pag. 814
- Placitum de mandato Supponis Comitis favore Monasterii Casau-
riensis . T. II. P. II. pag. 946
- Privilegia duo Ludovici II. Imperatoris favore Monasterii Casau-
riensis . T. II. P. II. pag. 812
- DCCCLXXVI.** Privilegium Caroli Calvi Imperatoris favore Monasterii Casau-
riensis . T. II. P. II. pag. 947
- DCCCLXXVII.** Carlomanni Regis Præceptum de Libertate Monasterii Pisca-
riensis , & confirmatione omnium rerum , & dignitatum ejus .
T. II. P. II. pag. 817
- Placitum Widonis Comitis favore Monasterii Casauriensis . T. II.
P. II. pag. 949
- DCCCLXXVIII.** Capitulare Adelchis Principis Beneventi . T. II. pag. 338
- Diploma Adelchisi Principis Beneventani favore Abbatis , & Mo-
nasterii Sancti Vincentii ad Vulturnum . T. I. P. II. pag. 412
- Conventio inter Ludovicum filium Caroli Imperatoris , & Ludo-
vicum filium Regis Ludovici . T. II. pag. 566
- DCCCLXXXI.** Caroli Crassi Diploma favore Ingoaldi II. Abbatis Farfensis , ejus-
que Monasterii . T. II. P. II. pag. 379
- DCCCLXXXII.** Majo Abbas Monasterii S. Vincentii ad Vulturnum , inopia ur-
gente ob vastatum a Saracenis ipsum Cœnobium , nonnullas
Terras in emphyteusim Leoni cuidam concedit , ut pecuniam
ab ipso mutuam accipiat . T. I. P. II. pag. 409
- Charta Precariæ , per quam Petrus Præpositus Monasterii Sancti
Vincentii Vulturmensis res multas in emphyteusim concedit
Godino Protolpatario in Civitate Materæ . T. I. P. II. pag. 410

- An. DCCCLXXXIII.** Privilegium Caroli Crassi Imp. favore Joannis Ducis Venetiarum . T. XII. pag. 189
- Diploma Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-nensis, ejusque Abbatis Joannis III. T. I. P. II. pag. 463
- Præceptum Caroli Crassi Imperatoris de mansis in Amiterno, quos dedit Monasterio Piscariensi . T. II. P. II. pag. 820
- DCCCXC.** Synodus Ticinensis pro electione, seu confirmatione Widonis in Regem Italiae . T. II. pag. 416 (VII)
- DCCCXCI.** Guidonis Augusti Leges . T. I. P. II. pag. 166
- Diploma Guidonis Imperatoris favore Leonis Abbatis S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 430 †
- DCCCXCII.** Confirmatio Privilegiorum Monasterii Sancti Vincentii ad Vulturum per Georgium Parritium facta. T. I. P. II. pag. 413
- Præceptum Widonis Imperatoris pro Monasterio Sanctæ Mariæ Theodotæ Ticinensis . T. II. pag. 416 (IX)
- DCCCXCIV.** Charta Precariæ, per quam Grifo, & Leo fratres a Majone Vultur-nensi Abbate in emphyteusim recipiunt Cellam, & Ecclesiam Sancti Valentini . T. I. P. II. pag. 409
- DCCCXCVL.** Judicatum inter Majonum Abbatem Sancti Vincentii ad Vulturum, & Bernardum Clericum . T. I. P. II. pag. 410
- DCCCXCVIII.** Confirmatio Privilegiorum Monasterii Sanctæ Mariæ de loco Sano facta a Radelchi Principe Beneventano . T. I. P. II. pag. 413
- DCCCXCIX.** Privilegium a Radelchi Beneventano Principe concessum Adelberto Præposito S. Vincentii Vultur-nensis. T. I. P. II. pag. 412
- DCCCCVI.** Charta Commutationis inter Liutprandum Episcopum Cremo-nensem, & Wifredum Comitem . T. I. pag. 421
- DCCCCX.** Placitum Waldeperti Vicecomitis favore Monasterii Casaurien-sis . T. II. P. II. pag. 951
- DCCCCXI.** Pactum Gregorii Ducis Neapolis cum Principibus Beneventi . T. II. pag. 341
- DCCCCXIV.** Concessio Landulphi, & Atenulphi Principum Beneventi favore Monachorum S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 416
- Commutatio inter Abbatem Monasterii Cassinensis, & Abbatem Monasterii Vultur-nensis . T. I. P. II. pag. 415
- DCCCCXVI.** Præceptum Berengarii Imperatoris de Libertate Monasterii Ca-sauriensis . T. II. pag. 413
- Landulphi, & Atenulphi Principum Beneventi Confirmatio re-rum omnium ad Monasterium Sancti Vincentii ad Vulturum pertinentium . T. I. P. II. pag. 417
- DCCCCXVII.** Præceptum Berengarii Imperatoris de Libertate Monasterii Ca-sauriensis, & rebus ejus . T. II. P. II. pag. 823
- DCCCCXX.** Diploma Berengarii I. Imperatoris favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 460
- DCCCCXXVI.** Charta Raimbaldi Abbatis S. Vincentii ad Vulturum pro Em-phyteusi . T. I. P. II. pag. 421
- DCCCCXXVII.** Diploma Imperatorum Græcorum favore Monasterii S. Vincen-tii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 427
- Bulla

- An. DCCCCXXX. Bulla Stephani VII. Pont. Max. favore Abbatis ; & Monasterii S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 422
- DCCCCXXXVI. Charta Raimbaldi Abbatis S. Vincentii ad Vulturum pro Emphyteusi . T. I. P. II. pag. 420
- DCCCCXXXVII. Sententia Auxentii Judicis favore Raimbaldi Abbatis Sancti Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 419
- DCCCCXXXVIII. Diploma Hugonis , & Lotharii Regum Italiae , quo Curtem forum nuncupatam ad fluvium Tanari in Comitatu Aquensi Aledramo Comiti concedunt . T. XXIII. pag. 321
- Donatio Comiti Aleramo nonnullorum praediorum facta ab Hugone , & Lothario . T. XXIII. pag. 322
- DCCCCXXXIX. Charta Locationis quarundam Terrarum facta per Raimbaldum Abbatem Sancti Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 418
- DCCCCXLI. Diploma Hugonis , & Lotharii Regum favore Monasterii S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 427
- DCCCCXLIV. Marini II. Papae Bulla favore Leonis Abbatis Monasterii Vulturensis . T. I. P. II. pag. 432
- Charta Joannis , & Marini Ducum Neapolis favore Monasterii S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 431
- DCCCCXLV. Charta Emphyteusis a Petro Praeposito Monasterii Vulturensis nomine Leonis Abbatis facta . T. I. P. II. pag. 422
- DCCCCXLVII. Charta Emphyteusis Leonis Abbatis Vulturensis . Tom. I. P. II. pag. 429
- DCCCCXLVIII. Diploma Marini Ducis Neapolis favore Monasterii Vulturensis . T. I. P. II. pag. 446
- DCCCCXLIX. Contestatio litis coram Landulfo Principe Beneventano , qua Leo Abbas S. Vincentii Vulturensis contendit Monasterium de Alife subjectum esse Vulturensi . T. I. P. II. pag. 426
- DCCCCCL. Charta Emphyteusis Leonis Abbatis Vulturensis . Tom. I. P. II. pag. 425
- Sententia Joannis Beneventani Episcopi favore Leonis Abbatis Vulturensis . T. I. P. II. pag. 426
- Charta Emphyteusis Leonis Abbatis Vulturensis . Tom. I. P. II. pag. 429
- DCCCCCLI. Praeceptum Adelberti Regis de Libertate Monasterii Casauriensis contra Pinnensem Episcopum . T. II. P. II. pag. 826
- Diploma Berengarii II. , & Adelberti Italiae Regum favore Monasterii S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 428
- DCCCCCLIV. Placitum Arechisii Judicis Capuani favore Leonis Abbatis S. Vincentii ad Vulturum . T. I. P. II. pag. 423
- DCCCCCLV. Donatio facta ab Alfano , aliisque consortibus Monasterio Vulturensi . T. I. P. II. pag. 425
- DCCCCCLVII. Charta possessionis quorundam bonorum per Hildericum Abbatem Casauriensem tradita Comiti Attoni . T. II. P. II. pag. 952
- DCCCCCLVIII. Charta Libellaria Pauli Abbatis Vulturensis . T. I. P. II. pag. 452
- Charta Emphyteusis Pauli Abbatis Vulturensis . T. I. P. II. pag. 454
- DCCCCCLX. Facultas piscandi in Lacu Patrense concessa Paulo Abbati , & Monachis S. Vincentii ad Vulturum a Landulfo , & Pandulfo Principibus . T. I. P. II. pag. 445
- Charta

- 146 **DIPLOMATUM, ALIORUMQ; VETERUM DOCUM.**
- Anno DCCCCLX. Charta Libellaria Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 449**
- DCCCCLXII. Ottonis II. Augusti Leges. T. I. P. II. pag. 169**
- Bulla Johannis XII. Papæ favore Monasterii Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 447**
- Diplomata duo Ottonis I. Imperatoris pro creatione primi Marchionis Mantuæ. T. XX. pag. 626. & 628**
- DCCCCLXIII. Diploma Ottonis I. Imperatoris favore Monasterii S. Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 438**
- Donatio facta per Daupertum Monachum, & Custodem Ecclesiæ S. Martini in Monte Marfico. T. I. P. II. pag. 459**
- DCCCCLXIV. Diploma Pandulfi I., & Landulfi III. Principum Capuæ favore Monasterii Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 460**
- DCCCCLXV. Charta Commutationis quarundam Terrarum inter Liutprandum Episcopum Cremonensem, & Paulum Negotiatorem. T. II. pag. 420**
- Charta Pandulfi Caputferrei, & Landulfi fratris Principum Capuæ favore Monasterii Sancti Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 444**
- Literæ Belegriini Abbatis Novaliciensis, & Monachorum ad Johannem XIII. Papam directæ adversus Arduinum Marchionem. T. II. P. II. pag. 757**
- DCCCCLXVII. Diploma Ottonis I. Imperatoris, quo varias Curtes Marchioni Aleramo concedit. T. XXIII. pag. 325**
- Diploma Pandulfi I., & Landulfi III. Principum Beneventanorum favore Monasterii Sancti Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 445**
- Diploma Ottonis Magni Imperatoris favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 477**
- Præceptum Ottonis I. Imperatoris de Libertate Monasterii S. Clementis, & aliis rebus ejus. T. II. P. II. pag. 827**
- Sententia Pandulfi Ducis, & Marchionis favore Hilderici Abbatis Casauriensis contra Johannem Episcopum Pinnensem. T. II. P. II. pag. 954**
- DCCCCLXVIII. Diploma Ottonis Magni Imperatoris favore Monasterii Sancti Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 439**
- Judicatum in Placito coram Pandulfo Duce, & Marchione ad dirimendam controversiam inter Paulum Abbatem Vulturvensis, & Abbatissam Monasterii S. Mariæ de Apinianici. Tom. I. P. II. pag. 441**
- Placitum Pandulfi Principis Ducis, & Marchionis cum aliis Missis Imperatoris favore Monasterii Casauriensis. Tom. II. P. II. pag. 982**
- Præceptum Investituræ quorundam bonorum Monasterii Piscariensis factum jussu Ottonis Imperatoris. T. II. P. II. pag. 956**
- DCCCCLXIX. Præceptum Ottonis I. Imperatoris pro Libertate Monasterii S. Clementis, & ceteris rebus suis. T. II. P. II. pag. 829**
- Judicatum Transmundi Comitis favore Monasterii Piscariensis. T. II. P. II. pag. 957**
- Cambium inter Johannem Episcopum Pinnensem, & Adam Abbatem Piscariensem. T. II. P. II. pag. 959**
- Sen-

An. DCCCCLXX. Sententia coram Ottone I. Augusto, & Pandulfo Principe pronunciata favore Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 443

Arderici Episcopi Herniensis Monasterii S. Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 458

mitis favore Monasterii Casauriensis. T. I. P. II. pag. 461

Magno Imperatore favore Monasterii Casauriensis. T. I. P. II. pag. 462

Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 448

Judicium coram Ottone I. Imperatore favore Joannis Abbatis Farfensis. T. II. P. II. pag. 475

DCCCCLXXII. Charta Factorum initorum inter Leonem Præpositum Monasterii Vulturvensis, & homines quosdam pro excolendis Terris ejusdem Monasterii. T. I. P. II. pag. 434

Charta Libellaria Leonis Præpositi Monasterii Vulturvensis nomine Pauli Abbatis. T. I. P. II. pag. 434

Charta Pauli Abbatis Vulturvensis, qua Terras excolendas quibusdam hominibus tradit. T. I. P. II. pag. 435

Charta Libellaria Grimoaldi Monachi, nomine Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 436

Diploma Ottonis Magni Imperatoris favore Monasterii S. Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 438

Diploma Ottonis Magni favore Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 438

DCCCCLXXIII. Charta Pauli Abbatis Vulturvensis, qua Terras excolendas quibusdam hominibus tradit. T. I. P. II. pag. 436

Charta Libellaria Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 456

DCCCCLXXV. Charta Libellaria Pauli Abbatis Monasterii S. Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 433

Charta Libellaria Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 449

Judicium coram Ottone Magno Imperatore favore Monasterii Piscariensis. T. II. P. II. pag. 463

DCCCCLXXVI. Charta Libellaria Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 437

Charta Libellaria nomine Pauli Abbatis Vulturvensis. Tom. I. P. II. pag. 449

Judicium Maraldi Judicis Civitatis Sueffanæ in controversia vertente inter Monasterium Marsicanum, & Bassum, & Marum. T. I. P. II. pag. 460

Cambium inter Petrum Aprutiensem Episcopum, & Adam Abbatem Monasterii Piscariensis. T. II. P. II. pag. 465

DCCCCLXXVII. Diploma Ottonis II. Imp. pro pacificatione Venetorum cum Populo Urbis Justinopolitanæ. T. XII. pag. 213

Charta Libellaria Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 453

DCCCCLXXX. Judicium coram Landulfo Archiepiscopo Beneventano favore Monasterii S. Vincentii ad Vulturnum. T. I. P. II. pag. 450

Charta Libellaria Totonis Monachi nomine Pauli Abbatis Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 455

Tom. XXV.

nn

Charta

- An.DCCCCLXXX. Charta Commutationis inter Joannem Episcopum Pinnensem,
& Adam Abbatem Casauriensem. T. II. P. II. pag. 971
- DCCCCLXXXI. Judicatum Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-
nensis. T. I. P. II. pag. 465
- Judicatum Petri Episcopi Ticinensis, & Griberti Episcopi Terdo-
nensis, quo investiunt Johannem III. Abbatem Vulturensem
tamquam Missi Ottonis II. Imp. T. I. P. II. pag. 465
- Diploma Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-
nensis. T. I. P. II. pag. 466
- Diploma aliud Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-
nensis. T. I. P. II. ibid.
- Placitum coram Ottone II. Imperatore favore Johannis III. Ab-
batis Vultur- nensis. T. I. P. II. pag. 470
- Diploma Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-
nensis. T. I. P. II. pag. 471
- Diploma Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Farfensis.
T. II. P. II. pag. 478
- Privilegium Ottonis II. Imperatoris de Possessionibus, & Liber-
tate Monasterii Piscariensis. T. II. P. II. pag. 833
- Charta reinvestituræ favore Monasterii Casauriensis. Tom. II.
P. II. pag. 973
- Charta recuperationis nonnullorum bonorum favore Monasterii
Casauriensis. T. II. P. II. pag. 974
- DCCCCLXXXII. Charta Libellaria Johannis III. Abbatis Vultur-
nensis. Tom. I. P. II. pag. 462
- Bulla Benedicti VII. Papæ favore Monasterii Vulture nensis, ejus-
que Abbatis Johannis III. T. I. P. II. pag. 465
- Charta Libellaria Johannis III. Abbatis Vultur- nensis. Tom. I.
P. II. pag. 471
- Scriptum Precariæ Johannis III. Abbatis Vultur- nensis. Tom. I.
P. II. pag. 476
- DCCCCLXXXIII. Diploma Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-
nensis, ejusque Abbatis Johannis III. T. I. P. II. pag. 464
- Diploma aliud Ottonis II. Imperatoris favore Monasterii Vultur-
nensis, ejusque Abbatis Johannis III. T. I. P. II. pag. 468
- Charta Emphyteusis Johannis III. Abbatis Vultur- nensis. Tom. I.
P. II. pag. 475
- Constitutio terratici, sive pensionis annuæ facta a Petro Mona-
cho, & Misso Johannis III. Abbatis Vultur- nensis. Tom. I.
P. II. pag. 475
- Charta permutationis facta per Adam Abbatem Monasterii Ca-
sauriensis. T. II. P. II. pag. 976
- Charta Libellaria Flondengardi Præpositi Vultur- nensis. Tom. I.
P. II. pag. 477
- Charta recuperationis nonnullorum bonorum facta per Adam Ab-
batem Casauriensem. T. II. P. II. pag. 977
- Sententia Petri Papiensis Episcopi, & aliorum Imperatoris Misso-
rum favore Adam Abbatis Casauriensis. T. II. P. II. pag. 981
Charta

- An.DCCCCLXXXIV.** Charta Libellaria Johannis III. Abbatis Vulturensis. Tom. I.
P. II. pag. 473
Charta Libellaria Roffridi Abbatis Vulturensis. T. I. P. II. pag. 485
- DCCCCLXXXV.** Charta Emphyteufis Roffridi Abbatis Vulturensis. T. I. P. II.
pag. 479
Charta altera Emphyteufis Roffridi Abbatis Vulturensis. Tom. I.
P. II. pag. 480
Donatio Janiperti Monasterio S. Vincentii ad Vulturum. Tom. I.
P. II. pag. 482
- DCCCCLXXXVI.** Donatio Landonis Teanensis Comitum Monasterio S. Vincentii ad
Vulturum. T. I. P. II. pag. 483
- DCCCCLXXXVIII.** Judicatum coram Alvara Principissa Capuana favore Roffridi
Abbatis Vulturensis. T. I. P. II. pag. 469
Renuntiatio Liudini Episcopi Teatensis Abbati Piscariensi Terræ
ad Pontem Mamorem de Vico. T. II. P. II. pag. 970
Charta Libellaria Roffridi Abbatis Vulturensis. T. I. P. II. pag. 478
Protestatio Johannis III. Farfensis Abbatis de non alienata Æde
S. Petri Apostoli, & Casale Petroso. T. II. P. II. pag. 480
Charta, qua Roffridus Abbas Vulturensis servos, eorumque
familiam, & peculium in Emphyteusim Raynaldo Comiti con-
cedit. T. I. P. II. pag. 487
- DCCCCLXXXIX.** Charta Libellaria Petri Præpositi Monasterii Vulturensis. T. I.
P. II. pag. 481
Charta Precariæ, sive Emphyteufis Roffridi Abbatis Vultur-
ensis. T. I. P. II. pag. 488
- DCCCCXC.** Diploma Theophaniæ Imperatricis, Ottonis III. Matris favore,
Monasterii Vulturensis. T. I. P. II. pag. 484
Erectio Monasterii Monachorum in agro Asculano, & loco Sum-
mati facti ab Adam Episcopo Asculano. T. II. P. II. pag. 619
- DCCCCXCII.** Confirmatio Privilegiorum favore Reipublicæ Venetiarum sub
Duce Petro. T. XII. pag. 223
- DCCCCXCIII.** Concessio nonnullorum bonorum facta per Johannem Abbatem,
Casauriensem favore Comitum Attonis. T. II. P. II. pag. 984
- DCCCCXCV.** Judicatum Attonis, & Olderisii Comitum, & Helmeperiti favore
Roffridi Abbatis Vulturensis. T. I. P. II. pag. 484
- DCCCCXCVI.** Charta Emphyteutica Roffridi Abbatis Vulturensis. Tom. I.
P. II. pag. 486
- DCCCCXCVII.** Judicatum Leonis Archidiaconi, & Adelberti Episcopi Brixien-
sis, Missi ab Ottone III. Imperatore favore Abbatis Sancti Vin-
centii ad Vulturum. T. I. P. II. pag. 467
Charta Emphyteufis Johannis IV. Abbatis Vulturensis. Tom. I.
P. II. pag. 473
Charta altera Emphyteufis Johannis IV. Abbatis Vulturensis.
T. I. P. II. pag. 491
- DCCCCXCVIII.** Ottonis III. Augusti Lex. T. I. P. II. pag. 174
Constitutio Ottonis III. Imperatoris data in Synodo habita in Ba-
silia S. Petri ad Cellam Auream. T. II. pag. 207
Charta

- An. DCCCCXCVIII. Charta Libellaria favore Johannis IV. Abbatis Vultur-
 T. I. P. II. pag. 474
- Concessio Libellaria facta a Johanne IV. Abbate Vultur-
 T. I. P. II. pag. 489
- Charta Emphyteusis facta ab Abbatissa Monasterii Sanctæ Mariæ
 de Apinianici . T. I. P. II. pag. 490
- Charta Precariæ, sive Emphyteusis Johannis IV. Abbatis Vultur-
 nensis . T. I. P. II. pag. 492
- Præceptum Ottonis III. Imperatoris favore Hugonis Abbatis Far-
 fensis . T. II. P. II. pag. 492
- Decretum Ottonis III. Imperatoris de rescindendis injustis rerum
 Ecclesiasticarum alienationibus emissum Ticini in Synodo.
 T. II. P. II. pag. 496
- Judicatum coram Gregorio V. Papa, & Ottone III. Imperatore,
 favore Hugonis Abbatis Farfensis. T. II. P. II. pag. 505
- Enarratio Hugonis Cluniacensis de studio suo pro restituenda in
 Farfense Monasterio Regulari disciplina. T. II. P. II. pag. 547
- Constitutio Hugonis Abbatis Farfensis de receptis, atque servan-
 dis in Monasterio suo consuetudinibus Cœnobii Cluniacensis.
 T. II. P. II. pag. 548
- DCCCCXCIX. Placitum Ottonis III. Imperatoris favore Hugonis Abbatis Far-
 fensis, ejusque Monasterii. T. II. P. II. pag. 499
- Diploma Ottonis III. Imperatoris favore Hugonis Abbatis Far-
 fensis, ejusque Monasterii. T. II. P. II. pag. 500
- MI. Decretum Ottonis III. Imperatoris favore Monasterii Farfensis.
 T. II. P. II. pag. 493
- MIII. Charta Precariæ, sive Emphyteusis Johannis IV. Abbatis Vultur-
 nensis . T. I. P. II. pag. 491
- Oblatio facta Monasterio Vultur-
 nensi a Maria Roffridi Comitissæ
 filia . T. I. P. II. pag. 493
- MIV. Concambiatio Terrarum inter Johannem IV. Abbatem Vultur-
 nentem, & Tesidium Tesidii filium . T. I. P. II. pag. 472
- MX. Bulla Sergii IV. Romani Pontificis favore Guidonis Abbatis Far-
 fensis, ejusque Monasterii . T. II. P. II. pag. 555
- MXII. Sergii IV. Papæ Bulla favore Hilarii Abbatis Vultur-
 nensis, ejusque Monasterii . T. I. P. II. pag. 495
- Charta Johannis Ducis, & Marchionis, necnon Crescentii Comi-
 tis germanorum fratrum favore Monasterii Farfensis. Tom. II.
 P. II. pag. 509
- MXIII. Henrici I. Augusti Leges. T. I. P. II. pag. 175
- Bulla Benedicti VIII. Papæ favore Monasterii Farfensis. Tom. II.
 P. II. pag. 557
- MXIV. Henrici I. Imperatoris Diploma favore Monasterii Vultur-
 nensis. T. I. P. II. pag. 496
- Charta favore Hugonis Abbatis Farfensis pro recuperatione Ca-
 stelli Bucciniani adniventibus Henrico I. Imperatore, & Bene-
 dicto VIII. Summo Pontifice . T. II. P. II. pag. 517
- Bulla

- Anno MXIV.** Bulla Benedicti Papæ VIII. favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 508
- Placitum Raynerii Ducis Tusciæ favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 525
- Relatio Hugonis Abbatis Farfensis de novissima diminutione Monasterii sui . T. II. P. II. pag. 549
- MXV.** Placitum Ferrariæ habitum coram Bonifacio Marchione , & Judicibus Romanis , & Langobardis , in quo Martinus Abbas Monasterii S. Genesii in Castro Brixello positi contendit cum Ingone Episcopo Ferrariensi de Casale spectante ad Monasterium S. Michaëlis Archangeli , & oblatâ per suum Advocatum pugna , quam Episcopus refugit , causam obtinet . Tom. I. P. II. pag. 11
- Charta refutationis quarumdam Terrarum facta Monasterio Farfensi per Romanum Consulem , Ducem , & Senatorem Romanorum coram Benedicto VIII. Papa fratre suo . T. II. P. II. pag. 523
- MXVII.** Bulla Benedicti Papæ VIII. favore Monasterii Farfensis. Tom. II. P. II. pag. 521
- Charta Concessionis facta per Attonem , & Pandulfum Comites nonnullorum bonorum Monasterio S. Clementis in Territorio Pinnensi . T. II. P. II. pag. 986
- MXIX.** Diploma Henrici I. Imperatoris favore Monasterii Farfensis : T. II. P. II. pag. 513
- Permutatio Terrarum inter Hugonem Abbatem Farfensem , & Landuinum Abbatem Reatinum . T. II. P. II. pag. 527
- MXXII.** Henrici I. Imperatoris Placitum favore Monasterii Vulturvensis. T. I. P. II. pag. 499
- Placitum a Leone Vercellensi Episcopo , aliisque Missis Imperialibus habitum favore Hilarii Abbatis Vulturvensis, ejusque Monasterii. T. I. P. II. pag. 500
- Charta Concordiæ inter Aldemarum Comitem , & Hilarium Abbatem Vulturvensem . T. I. P. II. pag. 501
- MXXIII.** Donatio facta a Paldone Comite favore Monasterii Sancti Angeli in Territorio Teatino . T. I. P. II. pag. 502
- MXXIV.** Judicatum favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 988
- MXXV.** Diploma Guaimarii Principis Salernitani favore Monasterii Cavensis . T. VI. pag. 401
- MXXVII.** Diploma Conradi I. Imperatoris favore Guidonis II. Abbatis Farfensis , ejusque Monasterii . T. II. P. II. pag. 561
- Præceptum Conradi II. Imperatoris pro libertate , & rebus Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 844
- MXXVIII.** Oblatio Petri Siconis filii Monasterio Vulturvensi . Tom. I. P. II. pag. 505
- Ildecardi Gisolfi filii Donatio facta Monasterio Vulturvensi . T. I. P. II. pag. 506
- Judicatum Ugonis Ducis , & Marchionis mandante Conrado Imperatore favore Monasterii Casauriensis . T. I. P. II. pag. 989
- Placitum coram Episcopo Sinogallie , aliisque Judicibus Sacri Palatii favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 990
- Tom. XXV. o o Charta

- Anno MXXVIII. Charta recuperationis nonnullorum bonorum Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 991
- MXXIX. Donatio facta a Lupo Presbytero , & Johanne Judice Monasterio Vultur-nensi . T. I. P. II. pag. 503
- MXXXI. Oblatio facta a Johanne Thebaldi filio Monasterio Vultur-nensi , T. I. P. II. pag. 503
- MXXXII. Judicatum de aliquibus bonis Monasterii Casauriensis. Tom. II. P. II. pag. 994
- MXXXIV. Præceptum Paldulfi IV. Principis Capuæ favore Adelmundi Parentis sui . T. II. pag. 308
- MXXXVI. Conradi I. Augusti Lex . T. I. P. II. pag. 177
- MXXXVIII. Diploma Chonradi I. Imperatoris favore Monasterii Vultur-nensis. T. I. P. II. pag. 508
- MXLI. Concessio Libellaria Petri Præpositi Monasterii Vultur-nensis . T. I. P. II. pag. 509
- Donatio facta a Rachisio , & Johanne fratribus Monasterio Vultur-nensi . T. I. P. II. pag. 509
- MXLIV. Henrici II. Augusti Leges . T. I. P. II. pag. 178
- MXLV. Bulla Gregorii VI. Romani Pontificis pro Farfensi Coenobio , ejusque Abbate Almerico . T. II. P. II. pag. 443
- MXLVI. Scriptum electionis Domni Dominici in Abbatem Casauriensis . T. II. P. II. pag. 855
- Donatio nonnullorum bonorum facta favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 996
- MXLVII. Præcepta duo Henrici III. Imperatoris de libertate, & rebus Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 857
- Donatio nonnullorum bonorum Monasterio Casauriensis . T. II. P. II. pag. 998
- MXLVIII. Privilegium Leonis Papæ IX. favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 860
- MXLIX. Bulla Leonis IX. Romani Pontificis favore Berardi I. Abbatis Farfensis , ejusque Monasterii . T. II. P. II. pag. 585
- Donatio nonnullorum bonorum Monasterio Casauriensis . T. II. P. II. pag. 999
- ML. Placitum coram Leone IX. Papa favore Liutfridi Abbatis Vultur-nensis . T. I. P. II. pag. 513
- Facultas data a Leone IX. Papa Berardo Abbati Farfensi advocandi quemcumque Episcopum voluerit ad consecrandum Farfense Templum . T. II. P. II. pag. 620
- Argyri Ducis Italiæ pro Græco Imperatore epistola ad Berardum I. Farfensem Abbatem , qua Confraternitatem Congregationis Farfensis accipit . T. II. P. II. pag. 620
- MLI. Querimonia Johannis Sabinensis Episcopi contra Farfenses Monachos in Synodo Romana . T. II. P. II. pag. 581
- Bulla Leonis IX. Romani Pontificis favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 583
- MLIX. Nicolai II. Papæ Bulla favore Johannis IV. Abbatis Vultur-nensis. T. I. P. II. pag. 514
Pla-

- Anno **MLIX.** Placitum coram Nicolao II. Pont. Max. favore Monasterii Vultur-
turnensis . T. I. P. II. pag. 515
- Charta Emphyteusis facta a Bectifo Præposito Monasterii Vul-
turnensis . T. I. P. II. pag. 516
- Decretum Nicolai Papæ II. de electione Romani Pontificis in
Synodo Romana emissum . T. II. P. II. pag. 645
- MLXI.** Bulla Alexandri II. Papæ contra malefactores Ecclesiæ S. Cle-
mentis juris Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 862
- MLXIV.** Donatio facta a Remedio filio Sansonis Monasterio Sancti Petri
in Comitatu Pinnensi . T. I. P. II. pag. 511
- MLXV.** Donatio nonnullorum bonorum Monasterio Casauriensi . T. II.
P. II. pag. 1001
- MLXX.** Donatio Berardi Johannis filii Monasterio Vulturturnensi. Tom. I.
P. II. pag. 517
- MLXXIII.** Sententia a Gregorio Papa VII. contra Perversos Possessionum
Monasterii S. Clementis . T. II. P. II. pag. 865
- MLXXVI.** Anathema , quod Gregorius VII. Pontifex protulit in Regem
Henricum . T. III. pag. 335
- MLXXVIII.** Decretum Gregorii Papæ VII. habitum in Synodo de Henrico ,
& Rodulpho Regibus . T. III. pag. 335
- Gregorii Papæ VII. Epistolæ IV. ad enunciandum excommunica-
tionem latam contra Henricum Regem . T. III. pag. 340. & seq.
- Concessio nonnullorum prædiorum Monasterii Casauriensis Acto-
ni filio quondam Petri , facta a Trasmundo Præfule , ejusdem
Monasterii Abbate . T. II. P. II. pag. 1002
- MLXXX.** Excommunicatio Henrici Regis habita in Concilio Romano per
Gregorium VII. Papam . T. III. pag. 346
- MLXXXIV.** Diploma Henrici III. Imperatoris favore Monasterii Farfensis .
T. II. P. II. pag. 605
- MLXXXVI.** Charta commutationis inter Episcopum Theatensem , & Abbatem
Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 1002
- MXCIX.** Juramentum Oddonis Abbatis Farfensis de non alienandis rebus
ejusdem Cœnobii . T. II. P. II. pag. 629
- Promissio de Recte regendo Monasterio Farfense , facta a Beraldo
Abbate . T. II. P. II. pag. 631
- MCII.** Chartula Comitissæ Mathildis super concessionem bonorum suo-
rum facta Romanæ Ecclesiæ . T. V. pag. 384
- MCIV.** Clamor Monachorum Casauriensium ad Augustinum Cardinalem
tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum contra quemdam
usurpatorem bonorum suprascripti Monasterii . Tom. II. P. II.
pag. 1004
- Sententia auctoritate Pontificia contra persecutores Ecclesiæ San-
cti Clementis inlata . T. II. P. II. pag. 1005
- MCV.** Decretum Rainaldi Sabinensis Comitis favore Monasterii Farfen-
sis . T. II. P. II. pag. 666
- MCVI.** Beraldi Farfensis Abbatis Libellus duplex ad Guarnerium Du-
cem , & Marchionem Anconitanum de injuriis suo Monaste-
rio illatis a Morico , & Carbone . T. II. P. II. pag. 662
Guar-

- Anno MCVI. Guarnerii Ducis, & Marchionis Anconitani literæ contra Moricum, & Carbonem invasores bonorum Cœnobii Farfensis. T. II. P. II. pag. 663
- MCIX. Pactum inter Paschalem II. Papam, & Henricum IV. Teutonicorum Regem. T. III. pag. 360
- MCXI. Recuperatio nonnullorum bonorum facta per Abbatem Monasterii Casauriensis. T. II. P. II. pag. 1005
- MCXV. Consecratio Ecclesiæ Sancti Vincentii ad Vulturum facta a Paschale II. Papa. T. I. P. II. pag. 517
- Beraldi Abbatis Farfensis Pacta inita pro rebus suo Monasterio donatis. T. II. P. II. pag. 677
- Privilegium Paschalis II. Pont. Max. favore Monasterii Sublacensis. T. XXIV. pag. 949
- MCXVI. Privilegium Ordolphii Faledri Venetiarum Ducis favore Monasterii S. Johannis Belgradensis. T. XXII. pag. 485
- MCXVIII. Gelasii II. Pontificis Bulla favore Canonorum Ecclesiæ Cathedralis Lucensis. T. III. pag. 405
- Henrici IV. Imperatoris Diploma favore Monasterii Farfensis. T. II. P. II. pag. 667
- MCXIX. Bulla Paschalis II. Papæ favore Gualterii Ravennæ Archiepiscopi. T. III. pag. 396
- Bulla Gelasii II. Papæ favore Canonorum Regularium Lucensis Ecclesiæ S. Frigidiani. T. III. pag. 405
- MCXXI. Privilegium Calixti II. Papæ favore Monasterii Casauriensis. T. II. P. II. pag. 881
- MCXXVI. Instrumentum Donationis nonnullorum bonorum factæ Monasterio Sanctæ Mariæ Locedii per Raynerium Marchionem filium quondam Willelmi Marchionis, & Ardicionem filium quondam Ardicionis, & Bernardum filium qu. Henrici. Tom. XXIII. pag. 335
- MCXXVIII. Diploma Roberti II. Principis Capuæ favore Monasterii Cassinensis. T. IV. pag. 554
- MCXXX. Privilegium Balduini II. Regis Jerusalem favore Reipublicæ Venetorum. T. XII. pag. 275
- MCXXXVI. Lotharii II. Augusti Lex. T. I. P. II. pag. 180
- Clamor Monasterii Casauriensis ad Imperatorem Lotharium pro recuperandis nonnullis bonis. T. II. P. II. pag. 1007
- MCXXXIX. Charta Refutationis cujusdam domus facta Monasterio Farfensi. T. II. P. II. pag. 676
- Clamor Monasterii Casauriensis ad Regem Rogerium pro recuperandis bonis ejusdem Monasterii. T. II. P. II. pag. 1007
- MCXL. Juramentum fidelitatis, ac hominii præstitum ab Henrico Guiscardi filio Abbati Farfensi Adenulfo. T. II. P. II. pag. 675
- Privilegium Rogerii Regis Siciliæ favore Monasterii Casauriensis. T. II. P. II. pag. 889
- Recuperatio nonnullorum bonorum facta per Abbatem Monasterii Casauriensis. T. II. P. II. pag. 1008

Ordo

- Anno MCXLII.** Ordo Processionis Scholarum in Urbe Venetiarum . Tom. XII. pag. 503
- MCXLV.** Leges Feudorum a Friderico I. Imperatore promulgatæ . T. VI. pag. 788
- MCXLIX.** Judicatum Rogerii Regis Neapolis de quadam Terra prope Capuam . T. II. pag. 316
- MCLVI.** Donatio Gulielmi Marchionis , & Julittæ ejus Uxoris favore Abbatiaë Grazani . T. XXIII. pag. 341
- Diploma Federici I. Imperatoris , quo confirmat concessionem Feudalem Castri Tridini factam per Episcopum Vercellensem Gulielmo Marchioni Montisferrati . T. XXIII. pag. 343
- MCLVIII.** Privilegium Adriani Papæ IV. favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 898
- MCLIX.** Decretum Ottonis Comitis Palatini favore Monasterii Farfensis . T. II. P. II. pag. 678
- MCLX.** Charta Conventionis inter Vitalem Michaëlem Venetorum Ducem , & Uldericum Patriarcham Aquilejensem . Tom. XXII. pag. 497
- MCLXI.** Concessio nonnullorum bonorum facta per Leonem Diaconum, Cardinalem , & Abbatem Casauriensem favore Maleti filii Mainerii de Palena . T. II. P. II. pag. 1016
- MCLXIII.** Judicatum favore Monasterii Casauriensis de rebus in Sulmone . T. II. P. II. pag. 1009
- MCLXIV.** Capitula promulgata per Alexandrum Papam III. in Concilio Turonensi . T. III. pag. 454
- MCLXV.** Donatio Goffridi Comitis favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 1010
- MCLXVI.** Concessio facta per Gilibertum Gravinæ Comitem Monasterio Casaurienti , ut Castellum S. Mauri reædificaretur . T. II. P. II. pag. 1011
- MCLXVIII.** Sacramentum filiorum Manfredi , & Pacta ab ipsis percussa , quum Civitate Mutinensi donati fuerunt . T. XIV. pag. 774
- MCLXIX.** Rescriptum Privilegii ^{Seda. III.} Bernardi Regis Ungariæ pro libertate Ecclesiæ ejusdem Regni . T. III. pag. 474
- MCLXX.** Epistolæ Decretales Alexandri Papæ III. favore Monasterii Casauriensis . T. II. P. II. pag. 905
- Privilegium Wilielmi Regis Siciliae favore Abbatiaë Sancti Clementis de Piscaria . T. II. P. II. pag. 906
- MCLXXI.** Judicatum Gulielmi II. Regis Siciliae de cujusdam aquæ decursu pro Urbe , & Civibus Sueffæ . T. II. pag. 317
- MCLXXIII.** Rainucini , & Guidonis Dominorum Gomoleæ Sacramentum , quo se ac sua Castra Reipublicæ Mutinensi subijciunt . T. XIV. pag. 774
- MCLXXVII.** Documentum Pacis inter Alexandrum III. Pont. Max. , & Venetos . T. XII. pag. 304

- An. MCLXXVII. Diploma Federici I. Imperatoris favore Ecclesiæ Porcellanæ :
T. XII. pag. 499
- Diploma Friderici I. Imperatoris favore Ecclesiæ Sancti Georgii
Venetiarum. T. XII. pag. 500
- Bulla Alexandri III. Pont. Max. pro Indulgentia in die Ascen-
sionis in Ecclesia Sancti Marci Venetiis. T. XXII. pag. 513
- Sacramentum Pacis Friderici I. Imperatoris præstitum Domino
Sebastiano Venetiarum Duci, & omnibus successoribus suis,
& Venetis. T. XXII. pag. 518
- Concessio Rerum, & Hominum facta Monasterio Casauriensi
per Goffredum Alesinæ Comitem. T. II. P. II. pag. 1012
- MCLXXXII. Instrumentum Conventionis inter Vercellenses, & Gulielmum,
III. Montisferrati Ducem. T. XXIII. pag. 347.
- MCLXXXVII. Charta Magistri Petri Aurei Ducis Venetiarum, in qua exprimun-
tur nomina Civium Venetorum, qui *pecuniam* Reipublicæ præ-
stiterunt occasione Belli cum Rege Hungariæ. Tom. XXII.
pag. 522
- MCXCI. Diploma Henrici VI. Imperatoris favore Bonifacii Marchionis
Montisferrati. T. XXIII. pag. 356
- Privilegium Cœlestini Papæ III. favore Monasterii S. Clementis
Piscariæ. T. II. P. II. pag. 917
- MCXCIII. Diploma Henrici VI. Imperatoris, quo conceditur Cæsarea
nunc Alexandria, Gulielmo Montisferrati Marchioni in Feu-
dum. T. XXIII. pag. 360
- Privilegium Clementis IV. Pontificis favore Monasterii S. Cle-
mentis Piscariæ. T. II. P. II. pag. 920
- MCCI. Pactum Domini Balduini Comitis Flandrensis, & Theobaldi Co-
mitis Trecenensis, & Ludovici Comitis Blesensis fratrum,
cum Domino Henrico Dandulo Duce Venetiarum pro passa-
gio Terræ-Sanctæ. T. XII. pag. 323
- Pactum initum inter Dominum Henricum Dandulum Ducem
Venetorum, & Bonifacium Marchionem Montisferrati. T. XII.
pag. 325
- Sacramentum Nunciorum Balduini Comitis Flandrensis factum
in clyto Domino Duci Henrico Dandulo pro passagio Terræ-
Sanctæ. T. XII. pag. 325
- Acta inter Henricum Dandulum Ducem Venetorum, & Bonifa-
cium Marchionem Montisferrati, ac Balduinum Comitem Flan-
driæ, & Ludovicum Comitem Blexensem. T. XXII. pag. 532
- MCCIII. Innocentii III. Ponr. Max. Privilegium favore Monasterii Subla-
censis. T. XXIV. pag. 955
- MCCIV. Pactum inter Bonifacium Marchionem Montisferrati, Balduinum
Comitem Flandrensem, Ludovicum Comitem Blexensem, &
Henricum Comitem S. Pauli in Caprione Urbis Constantino-
politane, vice secunda post primam captionem, cum D. Hen-
rico Dandulo Duce Venetiarum. T. XII. pag. 326
- Instrumentum Venditionis Insulæ Cretæ per Bonifacium Montis-
ferrati Marchionem Duci Venetiarum factæ. T. XXIII. pag. 365
Di-

- Anno MCCIV. Diploma Henrici VI. Imperatoris favore Civitatis Brixienfis :
T. XIV. pag. 888
- MCCXII. Privilegium Petri Ziani Venetorum Ducis favore illorum , qui
se in Insulam Candiæ transtulerunt . T. XXII. pag. 540
- MCCXIX. Diploma Federici II. Imperatoris , quo nonnulla Castra , aliaque +
bona conceduntur Gulielmo Montisferrati Marchioni . T. XXIII.
pag. 375
- MCCXXIII. Instrumentum fidelitatis præstitæ per Manfredum Salutii Marchio- +
nem Gulielmo Marchioni Montisferrati . T. XXIII. pag. 381
- MCCXXIV. Instrumentum Receptionis ad mutuum novem millia Marcarum +
argenti a Federico II. Imperatore per Gulielmum Montisferrati
Marchionem . T. XXIII. pag. 376
- MCCXXVII. Bulla Gregorii IX. Pont. Max. favore Abbatis , & Clericorum +
S. Mariæ de Flumine de Ceccano . T. VII. pag. 894
- MCCXXX. Diploma Federici II. Imperatoris favore Ecclesiæ Aquilejensis . +
T. XVI. pag. 44
- MCCXXXIX. Diploma Federici II. Imperatoris favore Bonifacii Marchionis +
Montisferrati . T. XXIII. pag. 383
- MCCXLII. Bulla Cœlestini IV. Pontif. Max. favore Studii Placentiæ . T. XX. +
pag. 938
- MCCXLV. Sententia depositionis lata in Fridericum II. Imperatorem per +
Innocentium IV. Pont. Max. T. IX. pag. 651
- MCCXLVIII. Diploma Federici II. Imperatoris , quo Pacta confirmantur con-
venta inter homines Casalis S. Evafii , & illos Catri Pacilliani .
T. XXIII. pag. 386
- MCCL. Testamentum Friderici II. Imperatoris . T. IX. pag. 661 +
Testamentum ejusdem Friderici II. Imperatoris . T. X. pag. 818 +
- MCCLIV. Instrumentum Concessionis in Feudum factæ per Thomam Sa-
lutiarum Marchionem Gulielmo Marchioni Montisferrati to-
tius Vallis Sturanæ . T. XXIII. pag. 387
- MCCLVI. Electio Conradis in Romanorum Regem . T. IX. pag. 675
- MCCLX. Alexandri IV. Pont. Max. Privilegium favore Monasterii Subla-
censis . T. XXIV. pag. 958
- Decretum Monachorum Sancti Vincentii ad Vulturum pro con-
servandis prædiis , & facultatibus Cœnobii . T. I. P. II. pag. 518
- MCCLXIV. Literæ Raynerii Zeni Venetiarum Ducis ad Michaëlem Daurum
de rebus Maritimis . T. XII. pag. 504
- Literæ Raynerii Zeni Venetiarum Ducis ad Urbanum IV. Pont.
Max. de negotiis Imperii Romanicæ . T. XII. pag. 504
- MCCLXV. Literæ Raynerii Zeni Venetiarum Ducis Ambasciatoribus Venetis
apud Summum Pontificem de rebus Romanicæ . Tom. XII.
pag. 508
- Narratio debellationis Regis Manfredi actæ per Carolum Siciliæ
Regem Domino Papæ Clementi IV. directâ . T. X. pag. 822

- Anno MCCLXV. Querimonia Conradi II. Regis Jerufalem, & Siciliae ad univerfos Imperii Principes miffa . T. X. pag. 824
- MCCLXVIII. Narratio victoriæ obtentæ contra Conradinum Siciliae Regem, facta per Carolum Regem Clementi Papæ IV. Pont. Max. T. X. pag. 828
- MCCLXX. Narratio rebellionis Urbis Panormi transmissa per Cives ejus Urbis ad Meffanenses . T. X. pag. 830
- MCCLXXII. Charta Conventionis inter Jacobum Contarenum Venetiarum Ducem, & Johannem de Monteforti . T. XII. pag. 371
- MCCLXXIII. Instrumentum publicum de condicito fingulari certamine inter Carolum Jerufalem, & Siciliae, & Petrum Aragonum Reges. T. X. pag. 906
- MCCLXXVIII. Instrumentum Conventionis inter homines Communis Cafalis, & Marchionem Gulielmum Montisferrati, quibus ipse eligitur in Capitaneum eorundem Communis . T. XXIII. pag. 394
- MCCLXXXII. Literæ Panormitanorum ad Meffanenses cum eorum refponfione . T. XIII. pag. 1032
- Literæ Caroli Andegavenfis Siciliae Regis, & Petri Regis Aragonum invicem miffæ. T. X. pag. 834
- Relatio Proceffus facti contra Carolum Siciliae Regem per Panormitanos ad Martinum IV. Pont. Max. T. X. pag. 838
- MCCLXXXV. Diploma Gerardi Cardinalis Sabinenfis, & Roberti Comitris Atrebatenfis de rebus Civitatis Neritoni . T. XXIV. pag. 901
- MCCLXXXVII. Synodus Provincialis Mediolani habita ab Ottone Vicecomite, Archiepifcopo Mediolanense. T. VIII. pag. 1051
- MCCLXXXVIII. Literæ Brixienfium ad Carolum II. Siciliae Regem unâ cum iftius Refponfionibus . T. XIV. pag. 953
- MCCLXXXIX. Literæ Caroli II. Regis Siciliae ad Brixienfes de Coronatione ipfius cum eorundem Refponfione. T. XIV. pag. 956
- MCCXCIV. Judicatum Galeatii Vicecomitis Vicarii Imperialis ob controverfiam vigentem inter Johannem Montisferrati Marchionem, & Ludovicum Sabaudiae Comitem . T. XXIII. pag. 405
- MCCXCV. Bulla Bonifacii Papæ VIII. ad Fridericum filium Petri Regis Aragonum . T. X. pag. 846
- Confilium Civium Panormitanorum datum Federico filio Petri Regis Aragonum . T. X. pag. 848
- Diploma Friderici filii Petri Aragonum Regis ad Panormitanos . T. X. pag. 851
- MCCXCIX. Diploma Friderici III. ad Panormitanos de Conflictu Meffanenfium . T. X. pag. 856
- Diploma Friderici III. de Victoria obtenta contra Philippum de Trapano ad Panormitanos . T. X. pag. 859
- Bulla Bonifacii VIII. Pont. Max. T. XIV. pag. 1118

- Anno MCCCII. Diploma Friderici III. Regis Siciliae de Pace inter ipsum, & Regem Carolum ante Thermas ad Panormitanos. T. X. pag. 861
- Absolutio Interdicti Urbis Panormitanæ per Bonifacium VIII. Pont. Max. T. X. pag. 862
- MCCCIV. Instrumentum, quo constituuntur nonnulli Procuratores totius Domini Montisferrati ad invitandam Jolantam Imperatricem, ad Dominium suscipiendum ejusdem Status. T. XXII. pag. 410
- Instrumentum Concessionis Marchionatus Montisferrati factæ per Jolantam Græcorum Imperatricem Theodoro Comneno Palæologo filio. T. XXIII. pag. 414
- MCCCVII. Bulla Gregorii XII. Pont. Max. favore Gymnasii Civitatis Senensium. T. XV. pag. 288
- MCCCIX. Diploma Henrici VII. Imperatoris, quo investitur Theodorus Palæologus Marchionatus Montisferrati. T. XXIII. pag. 426
- Literæ Petri Gradenici Venetiarum Ducis ad Capitaneum, & Potestatem Justinopolis super rebellionem Bajamontis Theupoli. T. XII. pag. 483
- Literæ Petri Gradenici ad Georgium Delphinum Armeniæ Bajulum de rebellionem Bajamontis Theupoli. T. XII. pag. 486
- Literæ Petri Gradenici ad Castellanos Coroni, & Mothoni, alioque, de rebellionem Bajamontis Theupoli. T. XII. pag. 484. & 487
- MCCCXI. Diplomata duo Henrici Romanorum Regis favore Communis Paduæ. T. X. pag. 360
- Literæ Marini Georgii ad Carolum Hungariæ Regem super Civitatem Jadræ. T. XII. pag. 494
- MCCCXII. Diploma Henrici VII. Romanorum Regis favore Communis Paduæ contra Vicentinos. T. X. pag. 409
- Diploma Henrici VII. Romanorum Regis, quo constituitur Guarnierius Comes de Humbergh Capitaneus Generalis Gibellinorum in Lombardia. T. XII. pag. 1106
- MCCCXIII. Sententia Henrici VII. Imp. contra Paduanos. T. X. pag. 539
- Sententia Henrici VII. Rom. Imp. in Robertum Regem Apuliæ. T. X. pag. 524. & 865
- MCCCXIV. Literæ Friderici III. ad Panormitanos de reassumptione Tituli in Regem Siciliae. T. X. pag. 872
- Literæ Friderici III. Regis Siciliae ad Panormitanos de Tregua cum hostibus suis acta Trapani. T. X. pag. 881
- Literæ Roberti Regis Siciliae ad Barchinonenses. T. X. pag. 873
- Literæ Friderici III. Regis Siciliae ad Barchinonenses. Tom. X. pag. 875
- MCCCXVII. Literæ Friderici III. Regis Siciliae ad Panormitanos de Treguis factis inter ipsum, & Regem Robertum. T. X. pag. 886

- Anno MCCCXVIII. Literæ Roberti Regis Siciliae ad Philippum Francorum Regem,
contra Januenses . T. X. pag. 887
- Literæ cujusdam Civis Brixienfis ad Canem de la Scala directæ .
T. XIV. pag. 985
- Literæ Roberti Siciliae Regis ad Brixienfes. T. XIV. pag. 990
- MCCCXIX. Instrumentum Pacis habitæ jussu Theodori Montisferrati Marchio-
nis inter homines Castrî S. Evassii . T. XXIII. pag. 429
- MCCCXX. Literæ Friderici III. Siciliae Regis pro Redditibus bonorum Ec-
clesiæ in Regno Siciliae . T. X. pag. 889
- Literæ Jacobi Regis Aragonum ad Johannem XX. Summum
Pontificem de secundo Interdicto Siciliae . T. X. pag. 890
- Literæ Philippi Comitis Valentiae ad Brixienfes. T. XIV. pag. 995
- MCCCXXII. Literæ Friderici III. Siciliae Regis ad Panormitanos de Corona-
tione Regis Petri II. T. X. pag. 891
- MCCCXXIV. Literæ Friderici III. Regis Siciliae ad Panormitanos de Matrimeo
inter Regem Petrum, & filiam Regis Bohemiae . Tom. X.
pag. 892
- MCCCXXV. Literæ Messanenſium ad Panormitanos, necnon Cathanenſium ad
eosdem . T. X. pag. 894
- Literæ Friderici III. Regis Siciliae super liberationem Urbis Pa-
normi ab hostium obsidione . T. X. pag. 897
- MCCCXXVI. Literæ Ludovici Bavari Imperatoris ad Fridericum Siciliae Regem
de ipsius adventu in Italiam . T. X. pag. 898
- MCCCXXVIII. Literæ Populi Romani ad Johannem XX. Pont. Max. de adven-
tu, & Coronatione Ludovici Imperatoris in Urbe . Tom. X.
pag. 899
- Processus, & Sententia lata per Ludovicum Bavarum Imperatorem
contra Johannem XX. Papam . T. X. pag. 902
- Literæ Fratris Michelini ad Fratres Ordinis Minorum . T. XIV.
pag. 1148
- Processus factus contra Johannem XX. Pont. Max. per Ludovi-
cum Bavarum Imperatorem . T. XIV. pag. 1166
- MCCCXXXVI. Testamentum Theodori Montisferrati Marchionis, quo hæres
constituitur Johannes ejus filius . T. XXIII. pag. 457
- MCCCXXXIX. Diploma Johannis Marchionis Montisferrati favore Communis,
& hominum de Plebate . T. XXIII. pag. 470
- Instrumentum Communitatis, & Populi Civitatis Astensis, quo
constituitur Johannis Montisferrati Marchio Gubernator ipsius
Civitatis . T. XXIII. pag. 472
- MCCCXLVI. Instrumentum, quo pars Territorii Cevæ in Feudum Thomæ
Marchioni Salutiarum per Johannem Marchionem Montisfer-
rati conceditur . T. XXIII. pag. 488
- MCCCXLVII. Instrumentum, quo homines, & Commune Terræ Valentiae
submituntur Dominio Johannis Montisferrati Marchionis .
T. XXIII. pag. 490
Charta

- Anno **MCCCXLIX.** Charta compromissi Johannis Marchionis Montisferrati, & Amedei Comitis Sabaudiae in Johannem Mediolani Archiepiscopum, & Dominum . T. XXIII. pag. 498
- Capitula Pacis inter Johannem Montisferrati Marchionem, & Amedeum Sabaudiae Comitem sub mediatione Johannis Archiepiscopi Mediolani, & Domini . T. XXIII. pag. 500
- MCCCL.** Charta Privilegiorum, quae Johannes Marchio Montisferrati concessit Communi, atque hominibus Casalis S. Evasii. T. XXIII. pag. 518
- MCCCLVII.** Literae Johannis Delphini Venetiarum Ducis ad Judices, & Comune Tragurii . T. XII. pag. 498
- Instrumentum Ligae inter Amedeum Sabaudiae Comitem, & Johannem Montisferrati Marchionem . T. XXIII. pag. 532
- MCCCLVIII.** Capitula Pacis inter Ludovicum Hungariae Regem, & Nicolaum Patriarcham Aquilejensem, ejusque Socios. T. XXII. pag. 646
- Diploma Ludovici Hungariae Regis favore Francisci de Carraria Domini Paduae . T. XII. pag. 953
- MCCCLX.** Sententia lata nomine Johannis Marchionis Montisferrati contra nonnullos proditores Valentiae . T. XXIII. pag. 541
- MCCCLXIV.** Instrumentum permutationis nonnullarum Terrarum, & Locorum inter Johannem Marchionem Montisferrati, & Galeatium Vicecomitem Mediolani Dominum . T. XXIII. pag. 550
- MCCCLXV.** Capitula Treguae inter Michaëlem Palaeologum Imperatorem, & Raynerium Zeno Venetiarum Ducem. T. XXIII. pag. 1000
- MCCCLXVI.** Diploma Caroli IV. Imperatoris favore Ecclesiae Aquilejensis . T. XVI. pag. 59
- Charta Inyestiturae nonnullorum Locorum, & Terrarum favore Alberti, & Bartholomaei de S. Georgio factae a Johanne Montisferrati Marchione . T. XXIII. pag. 551
- MCCCLXIX.** Instrumentum mutui factum per Johannem Marchionem Montisferrati . T. XXIII. pag. 554
- MCCCLXX.** Capitula quibus Casalenses se Galeacio Vicecomiti Mediolani Domino tradidere . T. XXIII. pag. 561
- MCCCLXXII.** Testamentum, & Codicilli Johannis Marchionis Montisferrati . T. XXIII. pag. 566
- Capitula Confederationis inter Secundottum Montisferrati Marchionem, & Amedeum Sabaudiae Comitem . T. XXIII. pag. 588
- MCCCLXXIII.** Capitula Pacis inter Franciscum Carrariensem Paduae Dominum, & Venetos . T. XVII. pag. 194
- MCCCLXXIV.** Diploma Caroli IV. Imperatoris favore Secundotti Marchionis Montisferrati, ejusque fratrum, atque Ottonis Ducis Brunswicensis . T. XXIII. pag. 591
- MCCCLXXVII.** Instrumentum Matrimonii inter Secundottum Marchionem Montisferrati, & Violantam filiam Johannis Galeacii Mediolani Domini . T. XXIII. pag. 594

In-

- An. MCCCLXXIX. Instrumentum Administrationis, & Rectoratus Domini Montisferrati favore Ottonis Ducis Brunswicensis nomine Johannis III. Montisferrati Marchionis. T. XXIII. pag. 598
- Instrumentum Treguæ, & Compromissi in Clementem VII. Pont. Max. per Johannem III. Montisferrati Marchionem, & Johannem Galeacium Vicecomitem Mediolani Dominum. T. XXIII. pag. 600
- Diploma Wenceslai Imperatoris favore Urbani Papæ VI. T. XVI. pag. 772
- MCCCLXXXI. Capitula Pacis inter Venetos, & Regem Hungariæ, ejusque Socios. T. XV. pag. 778
- MCCCLXXXII. Charta Caroli III. Regis Jerusalem, & Siciliae contra Ludovicum Andegavensem. T. XVIII. pag. 89
- MCCCLXXXV. Investitura Ducatus Mediolani favore Galeacii Comitis Virtutum per Wenceslaum Imperatorem. T. XVI. pag. 788
- MCCCLXXXVII. Diffidantia Domini Comitis Virtutum contra Dominum Antonium de la Scala Veronæ Dominum. T. XVI. pag. 779
- MCCCLXXXIX. Capitula Pacis inter Franciscum Novellum de Carraria Paduæ Dominum, & Johannem Galeacium Comitem Virtutum Mediolani Ducem. T. XVI. pag. 668
- Charta Ludovici Ducis Turoniæ Regis Francorum filii super ejus Sponsalibus cum Domina Valentina Comitis Virtutum filia. T. XVI. pag. 806
- MCCCXC. Diffidantia Comitis Virtutum contra Florentinos. Tom. XVI. pag. 815
- MCCCXCI. Literæ Florentinorum contra Comitem Virtutum Mediolani Ducem. T. XVI. pag. 818
- Diploma Wenceslai Imperatoris, quo Comes Virtutum Dux Mediolano creatur. T. XVI. pag. 824
- MCCCXCII. Diploma Wenceslai Imperatoris, quo insignia Ducatus traduntur Johanni Galeacio Mediolani Domino. T. XXIII. pag. 638
- MCCCXCIII. Capitula Pacis inter Galeacium Mediolani Ducem, & Bergomenses. T. XVI. pag. 877
- MCCCXCIV. Instrumentum Ligæ inter Theodorum Montisferrati Marchionem, & Ludovicum Ducem Aurelianensem. Tom. XXIII. pag. 632
- Charta Nicolai Marchionis Estensis favore Jacobi Delayto. T. XII. pag. 905
- MCCCXCVI. Diploma Wenceslai Imperatoris favore Johannis Galeacii Mediolani Ducis. T. XVI. pag. 827
- MCCCXCVII. Instrumentum Investituræ nonnullorum Locorum, & Terrarum per Theodorum Montisferrati Marchionem favore Thomæ Salutarum Marchionis. T. XXIII. pag. 645
- Charta Compromissi in Johannem Galeacium Vicecomitem Mediolani Ducem per Theodorum Montisferrati Marchionem, & Amedeum Achajæ Principem. T. XXIII. pag. 647

- An. MCCCXCVII. Capitula Treguæ inter Theodorum Montisferrati Marchionem, & Amedeum Achajæ Principem . T. XXIII. pag. 650
- MCCCXCIX. Charta Privilegiorum, quæ Johannes Galeaz Mediolani Dux concessit Studio generali Placentiæ . T. XX. pag. 936
- MCCCXCVII. Instrumentum permutationis nonnullarum Terrarum, atque Locorum inter Amedeum Comitem Sabaudia, & Theodorum Montisferrati Marchionem . T. XXIII. pag. 670
- Instrumentum aliud permutationis nonnullarum Terrarum, atque Locorum inter Amedeum Sabaudia Comitem, & Theodorum Montisferrati Marchionem . T. XXIII. pag. 675
- Capitula inter Gregorium XII. Pont. Max., & Benedictum Pseudo-pontificem pro pace Ecclesiæ . T. XIX. pag. 878
- MCCCXCVIII. Instrumentum concessionis Florenorum 5000. favore Johannæ de Sabaudia uxoris Johannis Jacobi filii Theodori Marchionis Montisferrati . T. XXI. pag. 676
- MCCCXXI. Instrumentum Donationis Loci, & Burgi Defanæ favore Ludovici de Tizzonibus actæ per homines Communis Vercellarum . T. XXIII. pag. 679
- MCCCXXIII. Instrumentum Dotis Valentinae Johannis Galeacii Vicecomitis filia cum Ludovico Turonia Duce, & Valesii Comite . T. XXIII. pag. 612
- MCCCXXV. Requisitio Theodori Marchionis Montisferrati in auxilium Gibelinorum Januensium . T. XXIII. pag. 688
- MCCCXXIX. Instrumentum Venditionis nonnullarum Terrarum factæ per Johannem de Robella favore Johannis Jacobi Montisferrati Marchionis . T. XXIII. pag. 695
- MCCCXXXI. Bulla Eugenii Papæ IV. adversus Prosperum de Columna Cardinalem . T. III. P. II. pag. 872
- MCCCXLVII. Pacta inter Nicolaum V. Pont. Max., & Bononienses. T. XVIII. pag. 685
- MCCCXLVIII. Pacta conventa inter Franciscum Sfortiam Vicecomitem, & Gulielmum Montisferrati Marchionem, quibus iste ad servitia Militaria supradicti Francisci se astringit . T. XXIII. pag. 717
- MCCCXLIX. Instrumentum, quo homines Communis Alexandriae Dominium tradiderunt ejusdem Civitatis, & districtus Gulielmo Montisferrati Marchioni . T. XXIII. pag. 723
- MCCCCL. Capitula, quibus Gulielmus Montisferrati Marchio libertatem obtinuit e carcere a Francisco Sfortia Vicecomite Mediolani Duce . T. XXIII. pag. 726
- Revocatio Capitulorum, quibus se adstrinxit Gulielmus Montisferrati Marchio cum Francisco Sfortia Mediolani Duce metu necis . T. XXIII. pag. 729
- MCCCCLII. Epistola Porcellii Poëtæ directa Francisco Foscaro Venetiarum Duci, de victoria a Scipione Picinino relata contra Franciscum Sfortiam . T. XXV. pag. 30
- MCCCCLIII. Literæ Bessarionis S. R. E. Cardinalis ad Franciscum Foscarum scriptæ de captione Urbis Constantinopolitanae . T. XXV. pag. 35

- An. MCCCCLIII. Instrumentum Pacis inter Franciscum Sfortiam Vicecomitem,
Mediolani Ducem, & Johannem Marchionem Montisferrati.
T. XXIII. pag. 733
- MCCCCLIV. Literæ Francisci Sfortiæ ad Legatos Venetorum unâ cum eorum-
dem Responsione. T. XX. pag. 125
- Capitula Pacis initæ in Civitate Laudæ inter Illustrissimum, &
Excelsum Dominum Dominum Franciscum Foscarum Ducem Ve-
netiarum, & Illustrissimum & Excelsum Dominum Dominum
Franciscum Sfortiam Vicecomitem Ducem Mediolani. T. XVI.
pag. 1010
- MCCCCLVIII. Bulla Pii II. Pont. Max. pro bello ineundo contra Turcas.
T. XXIII. pag. 70
- MCCCCLXVII. Instrumentum Ligæ inter Galeacium Mariam Mediolani Ducem,
& Gulielmum Montisferrati Marchionem. T. XXIII. pag. 738
- Instrumentum Conventionis inter Galeacium Mariam Mediolani
Ducem, & Amedeum Ducem Sabaudia. T. XXIII. pag. 739
- MCCCCLXXXV. Capitula acta pro Matrimonio Blancae Gulielmi Marchionis
Montisferrati filia cum Carolo Sabaudia Duce. Tom. XXIII.
pag. 752
- Instrumentum Protestationis factæ per Bonifacium Montisferrati
Marchionem causâ homicidii peracti contra Scipionem de
Monteferrato. T. XXIII. pag. 754

F I N I S.

I N D E X
GEOGRAPHICUS
PROVINCiarUM, URBIUM, OPPIDORUM,
ALIORUMQUE LOCORUM,

NEC NON

MONTIUM, AC FLUMINUM,

DE QUIBUS HABETUR MENTIO

IN UNIVERSA HAC COLLECTIONE.

I N D E X

G E O G R A P H I C U S .

A

- A**bbatis Mortis (vulgò appellatus *Castellum* .) T. XXI. 339. E.
- Abbategraffum Castrum in Lombardia. T. VI. 975. C. 976. C. 1157. & 1158. B. *Vide Ind. Gen.*
- Abdua Flumen. T. II. 265. B. & *alibi*. *V. Ind. Gen.*
- Abellanum Cast. T. XI. 252. C.
- Abellinum Opp. T. X. cclxxxiv. p.
- Accaron Judææ Civitas . T. VI. 253. B. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Accia Civ. in Corsica. T. XXIV. 417. D.
- Accutiarx, sive Avutiarces Civ. vel Oppid. B. 359. A.
- Acelum Opp. T. X. cxlix. f.
- Acerragio in Exarchatu . T. III. 171. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Acerculæ. T. X. cxxxiii. f. *V. Ind. Gen.*
- Acerentia . T. X. cclxxxii. f. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Acerre Civ. T. X. ccciv. f. *V. Ind. Gen.*
- Achaja . T. I. 7. B. *V. Ind. Gen.*
- Acheloi Fl. T. II. 488. E. *V. Ind. Gen.*
- Acheron Fl. T. X. cccix. m.
- Acherontia Civ. T. I. 479. B. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Acherontides Cast. T. I. 321. A. *V. Ind. Gen.*
- Achillas Opp. T. I. 93. C. *V. Ind. Gen.*
- Achillis Danubii Insula . T. I. 195. D.
- Achon, sive Acon Civ. T. VI. 192. C. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Aciris Fl. T. X. cclxxxviii. m.
- Acisa Opp. T. XVI. 1078. B.
- Acrensis Vallis. T. XXI. 280. C. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Acrestus Mons. T. VI. 322. E.
- Acri, sive Acron, sive Ptholomais. T. XV. 342. A. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Acropolis Civ. T. X. cclxxxix. m. *V. Ind. Gen.*
- Acrum Opp. T. XXI. 280. D. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Actium Epyri Locus. T. I. 49. B. *V. Ind. Gen.*
- Acula Civ. T. X. ccx. f.
- Addua Fl. *V. Abdua* .
- Adena Civ. T. IV. 500. E. *V. Ind. Gen.*
Tom. XXV.
- Adria Civ. T. X. clxv. p.
- Adrianopolis Civ. T. I. 84. A. *V. Ind. Gen.*
- Adriaticum Mare. T. I. 411. A. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Adurnum. T. X. cxxvii. m.
- Acculanum. *V. Eclanum* .
- Aegyptus Civ. T. III. 108. A.
- Aelia Civ. T. I. 62. B. *V. Ind. Gen.*
- Aemilia Provincia. T. I. 206. D. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- *Ejusdem* Castra. T. III. 156. D. *V. Ind. Gen.*
- *Ejusdem* Urbes . T. X. liii. m.
- Aenaria Insula . T. X. cccv. p. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Aentius Fluvius . T. XXI. 225. E. *V. Ind. Gen.*
- Aerlin Civ. T. III. 314. B. *V. Ind. Gen.*
- Aefarus Fl. Calabriae . T. X. cccx. p. & cccxi. m.
- Aefernia. T. X. cclxxxiv. f.
- Aefis Fl. Pentapolis. T. X. clxxvi. f. & cccxi. f.
- Aesium Civ. T. XXI. 359. A. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Aetna Mons. T. I. 29. D. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Affilanum Territorium. T. III. 118. B.
- Africa . T. I. 258. C. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Agadani Portus. T. VI. 322. B.
- S. Agatha Civ. Calabriae . T. V. 637. , & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Agerentia Apuliae Civ. T. I. 433. A. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Aglianum Opp. T. XIV. 1048. C.
- Agnanum Opp. Tusciae . T. III. 372. C.
- Agnanum Cast. Vicecomitum . T. VI. 175. D.
- Agonia Fluvius. T. XI. 416. X.
- Agogiastrum Locus. T. VI. 582. D.
- Agonthiensis Civ. T. I. 427. B. & D. *V. Ind. Gen.*
- Agrigentum Siciliae Civ. T. I. 12. C. & *al.* *V. Ind. Gen.*
- Agrippina, Colonia Civ. T. III. 257. C.
- Agripolis. T. XI. 249. D. *V. Ind. Gen.*
- Agunia Fl. T. X. cxxvii. m. cxxxiii. f.
- Aheris Insula. T. VI. 498. B.
- Ajacium, seu Adjacium Civ. T. XXIV. 416. A. ff Ajaci

- Ajacius Portus Corficæ. T. VI. 341. B.
 Alatrina Civ. T. IV. 229. E. col. 2.
 Alatrium. T. X. ccxxvii. p. *V. Ind. Gen.*
 Alatrum Opp. T. III. 276. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alba Civ. T. II. 2. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alba Opp. T. I. 278. C. *V. Ind. Gen.*
 Albaneta Mons. T. IV. 358. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Albania Fl. T. X. ccxii. f.
 Albanum Civ. T. III. 115. C. & 177. D. *al. V. Ind. Gen.*
 Albarius Vicus non procul Janua. T. XXI. 694. A.
 Albaronis Cast. T. VI. 319. E.
 Albatum Pagus. T. V. 433. & 915. *V. Ind. Gen.*
 Albeletum Cast. T. V. 450. *V. Ind. Gen.*
 Albanum Pag. T. X. cxxxvi. f.
 Albienfis Civ. T. III. 2. 380. D. *V. Ind. Gen.*
 Albia Castr. T. III. 570. col. 1. E.
 Albinga Civ. T. VI. 177. C.
 Albingaunum. T. X. ciii. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Albis Fluvius Saxonix. T. VI. 883. D.
 Albitiatum quid olim. T. X. cxxx. p.
 Aibizzola Opp. T. III. 413. C.
 Albona Pag. T. X. cxliv. p.
 Albula Fl. T. I. 2. D. *V. Ind. Gen.*
 Alcala Ducatus in Hispania. T. III. 374. E.
 Alczecix Gastaldatus. T. X. cclxxiii. m.
 Alegrium in Sardinia. T. VI. 582. B.
 Alemannia unde sic dicta? T. VI. 648. B. *V. Ind. Gen.*
 Aleria Civ. T. III. 435. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Aletium Civ. T. X. ccxcix. m. *V. Ind. Gen.*
 Alesta, seu Alestum Civ. Gallix. T. III. 452. E.
 Alex Fl. T. XI. cccxi. f.
 Alexa Insula Dalmatix. T. III. 469. C.
 Alexandria Egypti Civ. T. III. 141. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alexanum, vulgò S. Verato. T. X. ccc. f.
 Alfianellum Opp. T. XXV. 15. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Algidus Mons. T. I. 6. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alimon Fluvius. T. I. 11. 575. A.
 Alipha, sive Allifa Civ. T. II. 246. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alifianus Fl. T. XXIV. 416. E. *V. Ind. Gen.*
 Allia Fl. T. I. 7. A. *V. Ind. Gen.*
 Alma Villa. T. VI. 552. E.
 Almadia Africæ Civ. T. VI. 168. B. C.
 Almeria Civ. Minoricæ. T. VI. 262. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Almiro Civ. Romanix. T. VI. 172. D.
 Alpes Appenninæ. T. I. 432. C. *V. Ind. Gen.*
 Alpes Cottix. T. II. 452. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alpes Lepontix Botmiz vocatæ. T. XX. IV. 561. A.
 Alpes Noricæ. T. I. 11. 116. B.
 Alpha Fl. T. I. 74. C. *V. Ind. Gen.*
 Alpheus Fluvius. T. VI. 163. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alsatia Provincia Germanix. T. II. 458. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alsuca Cast. T. X. cxxxvi. f.
 Altavilla Villa Normanniæ. T. V. 550. col. 1. C.
 Altæ-silvæ Abbatia, vulgò *Hauteseille*. T. III. 280.
 Altinum Civ. T. III. 123. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Alubra Fl. T. X. cxxv. p.
 Alvernia Gallix Provincia. T. III. 353. B. & 452. E.
 Alvia Civ. in Picentibus. T. XXI. 354. B.
 Amachan Cast. T. I. 169. D. *V. Ind. Gen.*
 Amalfis, sive Amalfia, vel Amalphis Civ. T. III. 296. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Amalunæ Fl. T. X. cxxxiii. f.
 Amantea Cast. T. X. cccxi. f.
 Amandula non longe a Monte-fortio. T. XXI. 319. B.
 Amanteum Calabriæ Cast. T. II. 239. D. *V. Ind. Gen.*
 Ambianum Civ. Gallix. T. III. 480. col. 1. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Amelium Cast. T. VI. 260. D. *V. Ind. Gen.*
 Ameria Civ. T. I. 456. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Ametegis Vallis. T. X. cxii. m.
 Amifon Civ. Ponti. T. I. 38. & 39. A.
 Amifum Cast. in Rhetia Curienti. T. VI. 898. C.
 Amiternum Valerix Civ. T. I. 433. C. & T. X. cclxiv. f.
 Amon Fluvius. T. XXI. 1197. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Amorium Opp. T. I. 146. B. *V. Ind. Gen.*
 Anania Civ. T. VI. 519. B. *V. Ind. Gen.*
 Anassus Fl. T. X. cxxxvii. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Anchialos Civ. T. I. 166. C. *V. Ind. Gen.*
 Ancona Civ. T. III. 457. B. *V. Ind. Gen.*
 Andegavensis Civ. T. I. 504. A. *V. Ind. Gen.*
 Andegavis. T. III. 573. col. 1. B.
 Andelaus Civ. Alsatix. T. III. 280.
 Andola Cast. T. VI. 520. A.
 Andoria Cast. T. VI. 520. A.
 S. Andrex Cast. T. IV. 390. D. *V. Ind. Gen.*
 Andrensis Civ. T. VIII. 500. *♣ al. V. Ind. Gen. etiam Andria.*

An-

- Andria . T. X. ccxcvii. m. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Andria, & Minerbium. T. III. 495. col. 1. C. 499. col. A. A.
Andrianopolis Civ. Thraciæ. T. III. 548. col. 2. B. T. IV. 498. col. 2., *♂ infra in nota 15.* T. VI. 1793. E. *V. Ind. Gen.*
Anetum Civ. T. III. 435. B.
S. Angeli Cast. T. IV. 393. C., *♂ al. V. Ind. Gen.*
Angitula Opp. T. X. cccxiii. p.
Anglare Opp. T. XXI. 292. B., *♂ al. V. Ind. Gen.*
Angelenæ Capuæ Fl. T. II. 307. B.
Angleria. *Vide etiam Stationa.*
Angleria Civ. T. IX. 81. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Anicium Civ. Alverniæ. T. III. 435. C. 452. E.
Anienis Fl. T. I. 7. C. *V. Ind. Gen.*
Anoale Opp. T. VIII. 245. C. *V. Ind. Gen.*
Annon Civ. T. XXIV. 93. E. *V. Ind. Gen.*
Annone, Arx. 6. 978. *in notis num. 69.*
Annonaria Pentapolis Civ. T. X. clxx. p.
Ansedona Civ. T. X. ccvii. p. m. *V. Ind. Gen.*
Antemusium Civ. T. I. 60. D. *V. Ind. Gen.*
Antia Civ. T. X. ccliiii. f.
Antimiacum Opp. T. VI. 805. A.
Antiochia Civ. T. VII. 687. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Antipater Opp. T. VII. 732. E. *V. Ind. Gen.*
Antifiodorum Civ. T. III. 269. E.
Antium Civ. T. X. ccxxvi. f. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Apulia Regnum. T. XXV. 400. A. *V. Ind. Gen.*
Aquadia Opp. in Apulia. T. XXI. 736. A.
Aqua-frigida Mantuani Agri Opp. T. XXV. 23.
Aqua-lunga. T. VI. 167. B.
Aqaroni Castrum. T. VI. 471. D.
Aqua-viva Apuliæ Civ. T. X. ccxcvii. m.
Aqua-viva Tusciæ. T. X. ccxxiii. f.
Aquæ Civ. T. X. cxix. p.
Aquæ mortuæ. T. VI. 549. C.
Aquilæ Civ. T. I. 53. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Aquilata Castrum. T. VI. 194. A.
Aquileja Civ. T. XVI. 6. & seqq;
Aquinum Cast. T. X. ccxxvi. p. cclxix. f.
Aquitania. *Vid. Walconia.*
Aquole Portus. T. VI. 309. C. 400. E.
Arabona Abbatia in Piceno. T. 6. 52. D.
Araxis Armeniæ Fl. T. I. 39., & 40. A. 197. B.
Arbensis Civ. T. XII. 289. C. 290. B.
Arborea Sardinie Civ. T. VI. 175. E., *♂ al. V. Ind. Gen. V. etiam E rittagnum.*
Arcar Insula. T. VI. 332. E.
Archas Cast. ab Hierusalem octo mansionibus distans. T. III. 354. A.
Archeopolis ubi fita. T. I. 384. B.
Archerium Portus Provinc. T. VI. 400. E.
Archis Civ. T. VII. 706. *V. Ind. Gen.*
Arcis Fortilitium. T. VIII. 601. B. 820. *V. Ind. Gen.*
Arcuatum Cast. T. X. cxx. m.
Arcula Cast. T. VI. 568. C. 598. C.
Aruclettum Cast. Sardinia. T. VI. 333. B.
Arcum Pag. T. X. ccxxvii. p.
Ardea Civ. T. I. 4. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Ardeni tres Arces Mediol. T. VI. 1179. E.
Ardelica Piscaria *suspecta.* T. X. cxlvii. p.
Area Civ. T. I. 502. A. *V. Ind. Gen.*
Areæ Opp. T. V. 317. col. 2. E. *V. Ind. Gen.*
Arelate Civ. Galliæ. T. III. 269. C. 414. E. T. VI. 127. D.
Arena quæ. T. X. cclxxxiii. f.
Arenula hæctenus ignota Viris doctis, forte inventa. T. X. cclxxxviii. m.
Aretium Civ. Tusciæ. T. I. 16. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Argellis Civ. in Pirenæi Montis jugo. T. VII. 152. C.
Argenta Civ. T. XI. 462. D., *♂ al. V. Ind. Gen.*
Argenta Castellum Ecclesiæ Ravennatis. T. VIII. 475. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Argentanum Opp. T. X. cccx. p.
Argentina Civ., seu Argentoratum nunc Strasbourg T. I. P. II. 175. A. T. II. P. II. 76. B., *♂ al. V. Ind. Gen.*
Argos Achajæ Civ. T. I. 11. B.
Ariana Civ. T. VIII. 582. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Arianum. T. X. cclxxxiv. m.
Ariminum Civ. T. XXI. 744. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Ariminus Fl. T. X. clxxvi. m.
Arinianum. T. X. ccxxiii. m.
Armaria Civ. T. IX. 38. B.
Armenia. T. I. 139. E. *V. Ind. Gen.*
Arnus Fl. T. VI. 180. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Aro Fl. T. X. ccxii. f.
Arocha Fl. T. X. cccxi. m.
Arocia Vallis. T. VI. 386. B.
Arona Opp. T. IX. 73. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
Arpi Civ. T. X. ccxciii. m.
Arpinum Civ. T. XI. 268.
Arquata Cast. T. VI. 435. D.
Arsia Civ. T. X. clxiv. p.
Arsis Insula Portuensis. T. III. 241. B.
Artenia Cast. T. X. cxl. m.
Arthasium Civ. in Oriente. T. V. 301. col. 2. D. *♂ al. Ind. Gen.*
Artimimum Cast. T. XI. 431. B.
Asani Civ. T. VI. 110. B.
Ascalona Civ. Asiæ. T. III. 354. C. *♂ al. Ind. Gen. Ascalona.*
Ascoli Locus. T. VI. 594. A. *V. Asculum. Ascu-*

- Asculum Piceni. T. X. cclxv. p. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Asia Fl. T. X. cxliii. f.
 Asia. T. I. 124. D. *V. Ind. Gen.*
 Asilium Opp. T. XVII. 422. A. *V. Ind. Gen.*
 Asilum Civ. T. I. p. 11. 153. A., & D.
 Asium Fl. T. X. cclvii. f.
 Aspera Opp. in Sabinis. T. XXI. 717. B.
 Atperia. T. X. ccxxx. f.
 Assarum Cast. T. VI. 546. D.
 Assis Insula in Territ. Portuensi. T. III. 110. B.
 Assisium Civ. T. III. 488. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Assula Brixiae Opp. T. XXV. 121. C.
 Assur Opp. T. VII. 733. A. *V. Ind. Gen.*
 Atis, sive Alta Pompeja Civ. T. III. 435. E. T. X. cx. p. *V. Ind. Gen.*
 Astura Fl. T. I. 51. B., *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Astula Opp. in Brixiano Agro sita. T. XXI. 299. D. & ibid. 651. C.
 Atel Fl. T. I. 138. E.
 Atella Civ. T. XI. 251. A.
 Aternum Cast. dictum Pescara. T. IV. col. 1. *in notis num. 5.*
 Aternum Fl. hodie Piscaria. T. XXI. 185. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Atelle Cast. T. X. clix. p.
 Athenæ Civ. T. III. p. 11. 14. E. *♂ al. Ind. Gen.*
 Athesis Fl. T. II. 439. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Atinum Civ. T. II. 268. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Atlantæ Civ. T. I. 6. C. *V. Ind. Gen.*
 Atre parum nota. T. X. ccxciii. m.
 Atria Civ. T. X. cclxiv. m.
 Attitia Insula. T. III. 210. A. *V. Ind. Gen.*
 Avaria, hoc est Hungaria. T. I. p. 11. 87. D.
 Avella Civ. T. X. cclxxxiv. p. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Avellinum Civ. T. VIII. 503. B. *V. Ind. Gen.*
 Avenio Civ. T. III. 414. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Aventinus Mons. T. I. 2. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Avernus Mons Campanicæ. T. I. 8. B.
 Avena Civ. T. II. 306. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Aufida. Tom. X. cclxiii. f. cclxiv. p.
 Aufideria Terra Abrutio. T. IV. 188. B. T. X. cclxxxiv. m.
 Aufidus Fl. T. X. ccxciv. p.
 Aufidum Fl. in Apulia. T. XXI. 728. C.
 Aufina. T. X. ccliv. p.
 Augusta Siciliæ Civ. T. X. 953. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Augustana Vallis. T. I. p. 11. 116. A.
 Aviliana Pagus. T. X. cix. f.
 Avinionensis Civ. T. III. p. 2. 560. D. *V. Ind. Gen. V. Avenio.*
 Aula. T. X. ccii. f. *V. Ind. Gen.*
 Aulon Civ. T. IV. 498. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Avolucia Civ. Insulæ Corofi. T. V. 583. col. 1. C. *V. Ind. Gen.*
 Aurelia Civ. T. III. 435. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Auriatum Pagus. T. X. cx. p.
 Aurunca, seu Suefaruntia. T. X. cclxx. p.
 Auscania Illyrici Opp. T. I. 23. D. *V. Ind. Gen.*
 Aufer Fl., sive Serchi. T. X. ccxi. f.
 Austria Provincia. T. I. 488. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Austrasiæ Regnum. T. III. 289. D.
 Auximum Civ. in Piceno. T. I. 283., & T. I. 294. B. *V. Ind. Gen.*
 Axanum Cast. propè Pisas. T. VI. 312. B.
 Aydone Civ. Siciliæ. T. VIII. 551. B. *V. Ind. Gen.*
 Ayronis Arx inter Adduam, & Barrhum Montem. T. XXI. 580. C.
 Azotum Civ. T. VI. 250. E. *V. Ind. Gen.*

B

- B** Abenberga Civ. T. VII. 438. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Babilonia. Civ. T. I. 60. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Bagentia Civ. T. VI. 286. A.
 Bagnacavallum Opp. T. XXI. 297. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Bagraa Fl. Africae. T. I. 13. A. B. *V. Ind. Gen.*
 Bajardum Locus Liguriae. T. VI. 285. C.
 Bajardum Sylva. T. VI. 580. A. *V. Ind. Gen.*
 Bajarum Portus. T. XXI. 700. A. *V. Ind. Gen.*
 Bajeti Arx. T. XXI. 665. B. *V. Ind. Gen.*
 Bajoaria Provincia. T. I. 449. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Balagna Regio in Corsica. T. XXIV. 415. D.
 Baldac Civ. T. IX. 710. B. *V. Ind. Gen.*
 Baldinus Fl. T. X. ccxxx. p.
 Baldus Mons. T. XXI. 285. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Balea Insula. T. VI. 118. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Baleares Insulae. T. III. 276. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Balettum, sive Barletum. T. VI. 895. E. *V. Ind. Gen.*
 Balissum Terra juxta Euphratem. T. I. 136. B. *V. Ind. Gen.*
 Balista Mons. T. V. 360. *V. Ind. Gen.*
 Balneolus Vicus. T. XXI. 273. D.
 Balneum-Regis Tusciae Civ. T. I. 463. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Balvensis Comitatus. T. I. p. 11. 364. D. 499. D. T. I. p. 11. 396. C.
 Bambergia Civ. T. III. 327. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Baradellum Cast. T. V. 414. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Baraga Pagus. T. V. 486. *V. Ind. Gen.*
 Barbennum Vallis Tellinae Opp., ad Abdum T. V. 446.
 Barcino Civ. T. II. p. 2. 18. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Barderate Opp. cis Padum. T. VI. 1053. E.
 Bardi Opp. T. IV. 16. D. *V. Ind. Gen.*
 Bardolinum Cast. T. XXI. 279. B. *V. Ind. Gen.*
 Bardonica Vallis. T. X. cxii. f.
 Bardum Opp. T. X. cxii. f.
 Baretuli. T. XXIV. 417. C.
 Tom. XXV.
- Barga Opp. T. XXI. 285. D. *V. Ind. Gen.*
 Bargum. T. XXI. 12. E. *V. Ind. Gen.*
 Baris, seu Barium Civ. T. III. 351. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Barolam, & Tranum Civ. T. III. 495. D. & T. XXI. 43. D. *V. Ind. Gen.*
 Barum. *V. Bares, & Barium.*
 Barra Urbs Syriae. T. III. 353. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Barreggium Villa. T. X. cclxxvii. f., & cclxxviii. p.
 Barrus Mons. T. XXI. 394. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Barutum Civ. T. VI. 249. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Barzan Praedium. T. I. 130. E.
 Basentum Fl. T. I. 206. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Bassanum Brixienfis Agri Opp. T. XXI. 654. B., & T. XXV. 51. C. *V. Ind. Gen.*
 Bassia Civ. T. I. 218. A., & seqq. *V. Ind. Gen.*
 Bastia Arx. T. XXIV. 417. B.
 Bastia in Agro Cremonensi. T. XXV. p. 35.
 Bathalellum Cast. *V. Baradellum.*
 Battifolle Opp. T. XXI. 56. B.
 Battum Fl. T. X. ccclx. m.
 Bavaria Provincia. T. III. 305. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Ravenburg Opp. T. II. 435. A.
 Bavotta Civ. T. X. ccc. f.
 Bauzanum Pagus. T. X. cxxxvi. f.
 Baxianum. T. VIII. 13. E. *♣ al. V. Ind. Gen., & V. Bassanum.*
 Bayba Turris. T. XV. 303. A. *V. Ind. Gen.*
 Bayuacum Opp. T. III. p. 2. 384. E. *V. Ind. Gen.*
 Bazanum Opp. T. X. cxxiv. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Bearnum Galliae Prov. T. III. 573. B.
 Beata Insula. T. I. 192. B.
 Bebius Mons. T. III. 146. A. *V. Ind. Gen.*
 Bedens Fl. T. II. 33. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Bedese Fl. T. II. 176. D. *V. Ind. Gen.*
 Begulia Opp. T. XXIII. 279. D.
 Bellanum Opp. T. V. 445., & 21. 582. D.
 Beleguardum Municipium. T. XXI. 410. A. *V. Ind. Gen.*
 Bellenica. Pag. ad Verbanum. T. X. cxxx. m.

- Belforte Veronensis Agri Opp. T. XXV. p. 16. *V. Ind. Gen.*
- Belgica Gallia. T. VII. 428. B. *V. Ind. Gen.*
- Belgida Celtiberiæ Civ. T. I. 37. C. *V. Ind. Gen.*
- Belgodere Opp. T. XXIV. 417. B.
- Belgradum Civ. T. XII. 228. E. *al. V. Ind. Gen.*
- Bellicardum. T. VI. 565. A. & T. III. P. 2. 752. D. *V. Ind. Gen.*
- Bellinzona, & Bellitiona Pagus. T. X. cxxx. m., & T. XXIV. 377. A. *V. Ind. Gen.*
- Fello-forte Opp. T. XXI. 315. D.
- Bello-gradum. *V. Belgradum.*
- Bellunum. Civ. T. X. cl. p. *al. V. Ind. Gen.*
- Belmontes in Territorio Alexandrino. T. VI. 455. E.
- Benacus Lacus. T. I. 431. B. *al. V. Ind. Gen.*
- Benafrum Civ. T. I. p. 2. 376. B. *V. Ind. Gen.*
- Beneventana Provincia. T. II. 242. B. *al. V. Ind. Gen.*
- Beneventum Civ. T. III. 141. A. 442. D. *al. V. Ind. Gen.*
- Beneventum vetus. T. I. p. 11. 376. C. *V. etiam Ind. Gen.*
- Berceti Burgus. T. III. 302. B.
- Berealis quæ & Capua vetus cclxxi. m. *al. V. Ind. Gen.*
- Berenice Civ. T. I. 39. B.
- Bergamum, seu Bergomum. T. I. 431. B. *al. V. Ind. Gen. V. etiam Pergamum.*
- Bergolium Municipium ad Tanarum. T. XXI. 413. B.
- Bergulium Villa. T. III. 460. D.
- Berice Mons. T. X. cccxli. *V. Ind. Gen.*
- Berole Civ. T. II. 276. B.
- Bersellum. *V. Birsilia.*
- Bertinorium Cast. T. XXII. 179. A. *al. V. Ind. Gen.*
- Berytum Civ. T. VI. 428. B. *al. V. Ind. Gen.*
- Besenzonum, seu Berenzona in Lombardia. T. VI. 1113. B. C. *V. Ind. Gen.*
- Bestagnum Opp. T. VI. 571. C.
- Besubius Mons. T. II. 249. C. *V. Vesuvius.*
- Bethica Provincia. T. XXIV. 529. C. *V. Ind. Gen.*
- Bethlehem Civ. T. I. 84. D. *al. V. Ind. Gen.*
- Bethsaida Vicus Gallilææ. T. III. 93. *al. V. Ind. Gen.*
- Bettona Civ. T. XIV. 177. D. *al. V. Ind. Gen.*
- Bevelinum Pagus Liguriæ. T. VI. 433. B.
- Beverinum Opp. T. VI. 558. A.
- Bezan Opp. T. V. 328. col. 1. C.
- Bibiena Cast. T. XXIV. 64. A. *al. V. Ind. Gen.*
- Bibina Apuliæ Civ. T. II. 301. A.
- Bibinum Pagus Apuliæ. T. X. cxciv. p.
- Bibona Civ. T. X. cccxiii. p.
- Bicentia Civ. prope Salernum. T. X. cclxxxiv. p.
- Bilitione Cast. T. I. 450. C.
- Bina Arx prope Olium Fl. T. XXI. 213. B. *V. Ind. Gen.*
- Binagum Pagus Comensium. T. V. 424. & seqq; *V. Ind. Gen.*
- Binascum Cast. T. XXI. 495. C. *V. Ind. Gen.*
- Binon Fl. T. X. clxxvi. f.
- Birsilia, nunc Bersellus. T. VII. 569. C. *V. Ind. Gen.*
- Bisammis Fl. T. VI. 598. B. *al. V. Ind. Gen.*
- Bisinianum Civ. Calabriæ. T. X. cccx. p. *al. V. Ind. Gen.*
- Bisilia Opp. T. V. 630. col. 1. E. *V. Ind. Gen.*
- Bisantium Civ. T. III. 277. B. *al. V. Ind. Gen.*
- Biterra Civ. T. VI. 117. E. *al. V. Ind. Gen.*
- Bithynia Civ. T. VII. 685. B. *V. Ind. Gen.*
- Bitricum Civ. Eporeidæ. T. X. cxii. f.
- Bituntum Civ. T. X. cxcviii. m. *al. V. Ind. Gen.*
- Biturgia Civ. T. X. ccvi. m. *V. Ind. Gen.*
- Bituricensis Civ. T. III. 481. col. 2. A. *al. V. Ind. Gen.*
- Blada Civ. T. X. cccix. p.
- Blandenona Pagus. T. X. cxx. p. *V. Ind. Gen.*
- Blandratum Opp. T. VI. 976. in not. 62. *Vid. Ind. Gen.*
- Blandron Opp. T. VI. 1093. B. *V. Ind. Gen.*
- Bleda Opp. Tusciæ. T. III. 360. C. *al. V. Ind. Gen.*
- Blera Civ. T. III. P. 2. 55. E. *al. V. Ind. Gen.*
- Blerana Civ. T. III. 241. A.
- Bobinum Civ. in Apulia. T. VII. 162. E.
- Bobium Civ. T. III. 435. *al. V. Ind. Gen.*
- Boemia Regnum. T. IX. 267. B. *V. Ind. Gen.*
- Bolonia Opp. T. VII. 724. C. *V. Ind. Gen.*
- Bova Civ. T. X. cccxi. m.
- Bona Barbariæ Civ. T. VI. 576. B. *al. V. Ind. Gen.*
- Bondenum de Diacono Locus. T. VI. 93. A. *al. V. Ind. Gen.*
- Boniagram Portus. T. I. 149. C.
- Bonifacium: T. VI. 359. D. *al. V. Ind. Gen. ubi Cast., Opp., & Civ. Bonifacii.*
- Bonitium, quandoque Podium Marturi, quandoq; Castell. Marturi, T. X. cciv. f. Bo-

- Bononia Civ. T. X. clxiv. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bontia Pagus ad Verbanum. T. X. cxxix. f.
- Boristhenen, Danubius dictus. T. I. 195. C.
- Boschum Opp. T. X. cxix. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bossina Provincia. T. XXII. 226. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bostra Arabia Civ. T. I. 133. D. *V. Ind. Gen.*
- Botrontum, sive Buthrotum Opp. Corcyrae. T. IX. 886.
- Bovianum Opp. T. X. cclxxiv. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bozolum Opp. T. VI. 409. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bracenum Lacus. T. X. ccxx. f.
- Braccianum Opp. T. XXIII. 147. B.
- Bradanus Fl. T. X. cclxxxiv. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bragantini Opp. T. XV. 301. D.
- Brandenadum Opp. in Lombardia. T. VI. 975. C.
- Brandium Civ. hodie dicta, olim Clunium, seu Cludium in Corsica. T. XXIV. 417. C.
- Brebia, alias Plebia Castellum non longe a Varisio. T. IV. 36. B., & D. col. 2.
- Brechanorum Opp. T. III. 472. B. alias Suprebium ib.
- Bregnanum, Pagus Agri Novocomensis. T. V. 447. *in notis n. 1.* Alius. in finibus Domini Veneti ad Abduam.
- Brembus Fl. Agri Bergomensis. T. V. 529. *vers. 40.*
- Bremetum Novalicensium Colonia. T. X. cxxvii. p.
- Breni Opp. T. V. 531. *vers. 135., ♣ seqq.*
- Brenna Fl. T. II. 435. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Breno Opp. apud Vallem Camonicam, propè Olium Fl. T. XXV. 64. D.
- Brentonicum. T. X. cxxxvii. m. cxlvi. f.
- Brevana Fl. T. XXIV. 416. E.
- Brexillus Civ. T. I. 444. B., *♣ seqq. V. Ind. Gen.*
- Bria in Gallia Campania Opp. T. III. p. 2. 429.
- Brigerinum Opp. in Gallia. T. V. 394. col. 2. *V. Brinianum.*
- Brinatis Pons super Ticinum. T. VI. 1177. E. *V. Ind. Gen.*
- Brinianum. T. X. cxxxvi. m.
- Brintum Civ. T. X. cliv. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bripiensis Arx ad ripam Fl. T. XXI. 394. A.
- Britia, seu Britannia Insula. T. I. 354. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Brittania Insula. T. III. 97. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Brixiana Pagus. T. V. 488. *in notis n. 15.*
- Brixia Civ. T. II. 255. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Brixina. T. X. cxxxvi. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Brixinora Civ. Bajoariae. T. VI. 640. A.
- Brixellum. T. X. cxxiii. p. *♣ al. V. Ind. Gen. V. Birfillia.*
- Brundulinus Portus ad Athesim. T. XXI. 35. C.
- Brugia Civ. T. XIV. 656. D.
- Brugos. T. III. 483. E.
- Brumiadum. T. X. cv. p. & m. *V. Ind. Gen.*
- Brundisium Civ. T. I. 433. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bruniatis Civ. T. VI. 557. A.
- Brustatia. T. X. cccx. f.
- Brufwich Saxoniae Civ. T. VI. 883. D. *V. Ind. Gen.*
- Brutius Ager. T. I. 262. B.
- Bruxella Brabantiae Civ. T. III. P. 2. 595. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bubalia Lucus. T. I. 66. D. *V. Ind. Gen.*
- Buccinianum Opp. T. II. P. 2. 514. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bucea. T. V. 66. col. 2. A. *V. Ind. Gen.*
- Buciria Insula. T. III. 99. A. *observa hic.*
- Bucranium Tauri Caput. T. III. 75. A.
- Bufanaria. T. VI. 584. A.
- Bugamum. T. V. 570. col. 2. D. *V. Ind. Gen.*
- Bugea Civ. T. VI. 178. B.
- Bugella, nunc Biella Opp. T. IX. 81. B. & E.
- Bujelle, an Gaumellum, quod olim. T. X. cxxxv. f.
- Bulchignanum Nemus. T. VI. 1083. C.
- Bulgaria Regnum. T. III. 151. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Bullio Opp. T. V. 291. A.
- Bulsignanum Opp. T. III. 446. A.
- Brundenum Opp. T. V. 382. B. *V. Ind. Gen.*
- Bunnense Opp. T. III. p. 2. 589. A. *V. Ind. Gen.*
- Bura Achajae Civ. T. I. 7. C. *V. Ind. Gen.*
- Burdegata Civ. T. X. 1068. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Burgariae Ducatus sub Mediolanensibus. T. XI. 649. A.
- Burgundia Comitatus. T. III. 419. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Burgus S. Domnini Civ. T. VI. 384. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Burgus S. Flaviani in Italia. T. III. 462. C.
- Burgus S. Ginesii. T. VI. 175. C.
- Burgus Manerius Opp. T. XXI. 558. C.
- Burgus Novus prope Florentiam. T. XXI. 492. E.

Bur-

Burgus S. Sepulchri. T. XXI. 238. D. *♣*
al. V. Ind. Gen.
 Buscal Marchia. T. VI. 712. D.
 Busea in Mauritania. T. XXIV. 600. D.
V. Ind. Gen.
 Bustum Arsificium Opp. T. XXI. 497. E.
 Butanum Agri Cremon. Cast. T. XXV.
 52. A. *V. Ind. Gen.*
 Butegnanum, nemus prope Meregnanum.
 T. VI. 1084. C.
 Buteria Civ. T. VII. 293. B. *♣ al. V. Ind.*
Gen.

Butrium. T. X. clxvi. p.
 Buttigleria Fl. in Sicilia. T. III. 374. D.
 Buxetum non Busetum. T. X. cxxiv. p.
 & seqq; *♣ al. V. Ind. Gen.*
 de Buttinariis Insula, seu *Isla-Morton*. T.
 VI. 573. B.
 Buxum Opp. in Æmilia. T. III. 156. D.
 Buysum Pagus in Agro Mediol. T. V.
 471. *in notis num. 15.*
 Buzala Cast. T. VI. 494. C.
 Byzantium Civ. T. III. 49. A. *♣ al. V.*
Ind. Gen.

C

C Abira Civ. Trans-Tigrina. T. I.
 39. B.
 Cadignanus Vicus. T. XXI.
 302. B. *V. Ind. Gen.*
 Cæsarea Palæstinæ Civ. T. I.
 134. E., & T. III. 400. A. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Cæsar-Augusta Civ. T. III. 411. C. *V.*
Ind. Gen.
 S. Cæsarii Cast. T. VIII. 1107. A. *V. Ind.*
Gen.
 Cæsena Civ. T. X. clxiv. m. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Caffa Civ. T. VI. 596. B. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Cagetanum Territorium. T. III. 111. A.
 Cagna Mons. T. VI. 519. D.
 Cajatia Civ. T. VI. 46. B.
 Cajazi, seu Cajaciæ Cast. T. II. 244. B.,
 & T. V. 637. E. *V. Ind. Gen.*
 Cajeta Civ. T. II. 247. A. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Caiptræ Civ. T. III. 400. A. *V. Ind.*
Gen.
 Caira, in qua. T. X. civ. p.
 Calabria Ital. Prov. T. III. 141. C. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Calaguris Hisp. Civ. T. I. 37. A. *V. Ind.*
Gen.
 Calama Civ. Africæ. T. IV. 524. col. 1.
in notis num. 1.
 Calatia Comitatus. T. X. cclxxi. p.
 Calaois Cast. T. VIII. 321. D. *V. Ind.*
Gen.
 Calatis Sardinia Civ. T. I. 359. E., & T. III.
 401. B. T. VI. 258. *V. Ind. Gen.*
 Cales Portus. T. X. cclxx. p. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Calatabianum Opp. Sicilia. T. III. 373. D.
 Calcidis Civ. T. XXI. 746. D. *V. Ind. Gen.*
 Calcinaria in Territorio Pisano. T. III.
 435. C.
 Calcus Mons. T. XXI. 576. B.

Calenum, an idem, ac Cales. T. X.
 cclxx. p. m., & seqq;
 Calier Cast. T. III. P. 2. 381. C. *V. Ind.*
Gen.
 Calles Civ. T. X. clxxix. m. *V. Cales*
in Ind. Gen.
 Callipolis Civ. T. X. ccc. m. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Callina, five Callis, vel Colinocallis in
 Exarcatu. T. III. 171. C. D.
 Calmentinus Mons. T. X. cclxv. m.
 Calor Fl. T. III. 390. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Calvarum Opp. T. XXI. 695. A.
 Calventianum Pagus. T. X. cxxviii.
V. Ind. Gen.
 Calvi Cast. T. VI. 580. B. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Calumandrium Locus in Territ. Astensi.
 T. VI. 438 E.
 Calvum Opp. T. XXI. 209. D. & 700. C.
 Camaria Insula Rhodani. T. III. 414. E.
 Camera Opp. Mauriennæ in finibus Ital.,
 vulgo *la Chambre*. T. III. 287. C. E.
 Camerina Sicilia Civ. T. I. 13. B.
 Camerinum Civ. T. X. cclxiii. p. *♣*
al. V. Ind. Gen.
 Camillo-magum. T. X. cxx. f.
 Caminadella Locus prope Mediolani. T.
 IV. 71. A. Hodie nemus Caminadellæ
ibid. E.
 Camodium. T. X. cxix. m.
 Campana Civ. T. II. 297. E., & seqq;
 Campania Ital. Provinc. T. X. ccxiv. m.
 & f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Campi Canini. T. X. cxxvi. m.
 Camplorum Civ. T. XXIV. 416. E.
 de Campo S. Petri. *V. Tiso Novellus.*
 Campsa Cast. T. I. 392. D. *V. Ind. Gen.*
 Campus Coronatæ. T. X. cxxx. p. *V.*
Ind. Gen.
 Campus-Grassus in Territ. Sutrinum. T. III.
 443. B.
 Campus Rotalianus. T. X. cxxxvi. m.
 Cap-

- Campus Sardis. T. X. cxxxvii. f.
 Campus Sceleratus unde dictus. T. I. 8. D.
 Canæa Civ. T. VI. 539. C.
 Canalda Pagus. T. V. 555. col. 1. B.
 Canapicium Comitatus. T. XVI. 425. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Canapinum Castrum. T. III. 446. A.
 Canari Civ. in Corsica olim Cannellata. T. XXIV. 415. B.
 Candelatia Opp. prope Montem Abbatis. T. XXI. 344. A.
 Candelarus Fl. T. X. ccxliv. p.
 Candia Insula. T. XXII. 536. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Candiani Portus. T. II. 161. B.
 Canegrate Vicus Mediolanensis T. XXV. 142. E. *V. Ind. Gen.*
 Canellæ Locus Astensis. T. VI. 438. E.
 Canetum Cast. T. X. cxxxiii. m.
 Caneva Opp. Maritimum. T. VI. 589. C.
 Cannæ Vicus. T. I. 17. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cannobium Opp. T. II. P. 11. 737. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Canossa Castrum. T. VIII. 1120. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cantara Civ. T. XXI. 32. C. *V. Ind. Gen.*
 Canturium Opp. T. XXL. 497. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Canusium Civ. T. I. 314. B. *♣ al. V. Ind. Gen.* ubi Opp., & Castrum.
 Canusia, seu Canusium Civ. T. I. P. 11. 449. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Capalbi Sardinia Portus. T. VI. 101. D.
 Capatium-Vetus Civ. Luchaniae. T. X. cclxxxvii. f.
 Capdenatum Cast. T. III. P. 11. 385. A. *V. Ind. Gen.*
 Capeffa Civ. Syriae. T. I. 124. D. *V. Ind. Gen.*
 Capitanata Prov. T. IV. 371. C. *V. Ind. Gen.*
 Capra Fl. Provinciae prope S. Egidium. T. VI. 305. D.
 Capraria Insula. T. VI. 114. B. 312. B.
 Caprarola Opp. T. III. P. 2. 1013. B. 1099.
 Capralia quid nunc. T. X. cccx. p.
 Capre in Sardinia. T. VI. 176. A.
 Capre Insula Campaniae. T. X. cccv. p.
 Capriata Villa. T. VI. 435. C.
 Caprule Civ. T. X. cliv. m.
 Capsa Civ. T. XXX. A. *V. Ind. Gen.*
 Capitanum Territorium. T. III. 107. B.
 Caprularum Civ. T. XXIV. 1200. A. *V. Ind. Gen.*
 Capua Civ. T. II. P. 11. 233. C. *♣ al. V. Ind. Gen.* ejus Flumina. T. II. 248. E.
 Caput-Album Sinus in Sardinia. T. VI. 114. C.
 Caput Castanæ. T. VI. 585. B.
 Caput Catae. T. VI. 286. A. *Tom. XXV.*
- Caput Cavalli. T. VI. 184. A.
 Caput Corsum in Corsica. T. VI. 587. C. 177. C.
 Caput Crucis. T. VI. 401. A.
 Caput Hysvi Civ. T. XXIV. 810. A. *V. Ind. Gen.*
 Caput S. Martini prope Monachum in Liguria. T. VI. 317. D.
 Caput Montis, Camertium dictum. T. XXI. 240. C.
 Caput Pali in Hispania. T. VI. 401. C.
 Carapella Fl. T. X. ccxciv. p.
 Carascum Opp. prope Albam. T. VI. 527. D.
 Caratus Vicus. T. XXI. 587. D.
 Caravagium Insulae Fulcheriae Opp. T. XXI. 457. & T. XXV. 81. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Carbantia Pagus ad Sessitis confluentem. T. X. cxxvi. f. *V. Ind. Gen.*
 Carcanum Cast. T. VI. 1079. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Carcassonensis Civ. T. III. 181. & 568. D. *V. Ind. Gen.*
 Carcia Fl. prope Brixiam. T. XIV. 825. C., & 968. A.
 Cardus Civ. in Corsica. T. XXIV. 417. B.
 Carentum Civ. T. X. cclxxvii. f.
 Caria Insula. T. I. 16. E. *V. Ind. Gen.*
 Cariada, Vetus Monasterium. T. X. cxxx. p. *V. Ind. Gen.*
 Cariatum Civ. T. V. 262. col. 1. A. *V. Ind. Gen.*
 Carinthiae Ducatus. T. III. 360. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Carisiacus Villa in Gallia. T. III. 169. A.
 Carlinga Provincia in Galliis. T. VII. 400. C.
 Carmegnanum Cast. T. VIII. 176. A. *V. Ind. Gen.*
 Carnellus Fl. T. II. 266. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Carnotum Civ. T. III. 435. D. *V. Ind. Gen.*
 Carodanum inferius, & superius, Pagi in Riperia Genuensi. T. VI. 598. B.
 Carpasius Mons. T. X. cx. p.
 Carpena Pagus Genuensium. T. VI. 512. C. 598. B.
 Carpi Opp. T. XV. 555. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Carpinetum Opp. Brixienfe. T. XXV. p. 8.
 Carpinianum Municipium. T. XXI. 558. D.
 Carpum Cast. T. XI. 57. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Carra, seu Carras Civ. T. VII. 744. D. *V. Ind. Gen.*
 Carseolum Civ. T. X. cclii. f. *V. Ind. Gen.*
 Carfidonia Civ. Syriae. T. VII. 685. D. *V. Ind. Gen.*
 Carthago Civ. T. VI. 167. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*

- Cafale Majus Opp. T. XXI. 792. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cafale Potterlingorum Opp. T. XXI. 392. C. *V. Ind. Gen.*
 Cafalis S. Evasii Civ. T. VI. 512. C. T. XXIII. 386. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cafamirta Civ. T. X. ccxxxiiii. p. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cafauria, five Abbatia Cafauriensis. T. X. ccliv. p. & m. *V. Ind. Gen.*
 Cascina Fl. T. VI. 171. B.
 Casinum Mons ubi celebre Monast. Benedictorum. T. X. cclxix. f., cclxx. p. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cassucium Cast. T. III. 480. B.
 Cassanum, seu Cassianum Opp. T. VI. 1005. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cassanolum Cast. T. III. P. 2. 384. D. *V. Ind. Gen.*
 Cassina, vel Casina Opp. T. VI. 1011. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cassinum Cast. T. I. 421. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castanetum Opp. T. VI. 256. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castania Civ. T. X. ccxcviii. m.
 Castellancum Cast. T. VI. 196. A.
 Castella Regnum in Hispania. T. III. 316.
 Castellacium Opp. T. XXI. 218. C. *V. Ind. Gen.*
 Castellana Civ. T. III. 355. D.
 Castellaneta Cast. T. V. 45. C. *V. Ind. Gen.*
 Castellarium Cast. T. VI. 598. B.
 Castellaro Opp. non longe situm a Mutina. T. XXI. 1151. A.
 Castellertum Opp. T. XXI. 450. D. *V. Ind. Gen.*
 Castellertum, quod Pontionum Cremonenses appellant. T. XXI. 450. D.
 Castellum Civ. in Arelli Comit. T. XIV. 1164. *V. Ind. Gen.*
 Castellio Opp. Galliae ad Fl. Maunam. T. III. 352. B.
 de Castellione Castrum. T. VI. 1004. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castelloleo Opp. T. XXI. 382. *V. Ind. Gen. V. Castellum Leonis.*
 Castellum Civ. in Corsica situm. T. XXIV. 416. D.
 Castellum Agin. T. VI. 170. D.
 Castellum Arquatum Opp. T. XXI. 549. B.
 Castellum Cast. in Sardinia. T. VI. 192. B.
 Castellum Sancti Erasmi Civit. Neapolis. T. XXI. 41. A.
 Castellum felicitatis. T. III. 185. C. *♣ al. V. Ind. Gen. V. etiam Castrum felicitatis.*
 Castellum Galesii. T. X. ccxxi. f. *V. Ind. Gen.*
 Castellum de Insula Padulis. T. VI. 170. E.
 Castellum a Mare. T. VI. 198. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castellum Leonis. T. VI. 405. B. *♣ ubi superius V. Castelloleo.*
 Castellum S. Mariani in Exarcatu. T. III. 171. G.
 Castellum de M. Metulo. T. X. cclxxviii. f.
 Castellum Municipium prope Cremonam. T. XXI. 308. C.
 Castellum Novum Opp. propè Abduæ Fluminis ostia. T. XXI. 210. C.
 Castellum Novum in Parmensibus Opp. T. XXI. 411. C.
 Castellum Pontium. T. X. cxl. f.
 Castellum Rotundum propè Constantinopolim. T. III. 125. C.
 Castellum Stabiae. T. XXI. 126. B. *V. Ind. Gen.*
 Castellum Veneris. T. X. ccliiii. f.
 Castellum de Vurno. T. VI. 170. E.
 Casteria Civ. T. V. 581. B. *V. Ind. Gen. V. etiam Castoria.*
 Castilio Cast. T. III. 446. A.
 Castillionum Piscariae Opp. T. XXI. 560. D. *V. Ind. Gen.*
 Castillionum Cast. in Comitatu Sepriensi. T. VI. 1085. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castiraga, vel Castiraglia Locus in Agro Mediolan. T. VI. 1009. B. 1010. A.
 Castri-Johannis Civ. in Sicilia. T. VIII. 550. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castri Villa. T. V. 597. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castrovilla Civ. T. XXI. 128. A. *V. Ind. Gen.*
 Castrum Babucum Italiae juris B. Petri. T. III. 442. D.
 Castrum Cajetanum. T. X. cccviii. f. *V. Ind. Gen.*
 Castrum Cenetense. T. X. cli. m.
 Castrum Civ. Italiae. T. III. 319. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Castrum Florum. T. X. cix. m.
 Castrum Francum. T. XVII. 414. E. *V. Ind. Gen.*
 Castrum Gorgonza. T. X. 206. p.
 Castrum S. Gervasii. T. VI. 171. A.
 Castrum Johannis. T. VI. 167. D.
 Castrum Istriae in Corsica. T. VI. 578. B.
 Castrum S. Martialis prope Lemovicensem Civ. T. III. 431. D.
 Castrum Mignavi. T. III. 444. B.
 Castrum Minerbae in Diocesi Narbonensi. T. III. 481. E.
 Castrum de Monte Castello. T. VI. 171. A.
 Castrum de Monte Calvoli. T. VI. 288. C.
 Castrum novum in Corsica. T. VI. 577. E.
 Castrum novum Opp. Siciliae. T. III. 377. D.
 Castrum de Peccioli. T. VI. 174. D.
 Castrum Poli. T. III. 443. E.
 Castrum Portus Cefenae. T. XIV. 1151. C. *V. Ind. Gen.*
 Castrum Rivuli. T. III. 457. E. & T. VI. 511. D.
 Castrum rotundum in Graeco Imperio. T. III. 266. A.

- Castrum S. Albani. T. III. 441. A.
 Castrum S. Angeli in Corsica. T. VI. 256.
   B. 257. B.
 Castrum S. Angeli Romæ. T. III. 360. B.
 Castrum S. Bonifacii. T. XV. 310. B.
   V. Ind. Gen.
 Castrum S. Pauli ad Ardeam. T. III. 385.
   A.
 Castrum S. Petri in Tuscia. T. X. ccx. f.
 Castrum Severini in Regno Neapolitano.
   T. VI. 221. D.
 Castrum S. Stephani de Capano. T. VI.
   460. D.
 Castrum Trebentense. *V. Frigentum.*
 Castrum in Tuscia vetus Statonia. T. X.
   211. m.
 Castrum Tusculanense juxta Romam. T.
   VI. 876. E.
 Castrum de Vada. T. VI. 575. A.
 Catacium Colonia. T. X. cccxi. m. *V.*
   Ind. Gen.
 Catinensis Civ. T. VII. 254. E. *♣ al. V.*
   Ind. Gen.
 Cattania Civ. T. III. 131. A. *♣ al. V. Ind.*
   Gen.
 Cattapanata Prov. T. X. ccxci. m. *V. Ind.*
   Gen.
 Catari Civ. T. XXIII. 1083. C. *V. Ind.*
   Gen.
 Catipania Prov. T. VII. 167. A. *V. Ind.*
   Gen.
 Caturcus Civ. T. III. 470. D. *V. Ind.*
   Gen.
 Cava Civ. T. VI. 203. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Cavacurta Opp. T. VI. 1003. D. *♣ al.*
   V. Ind. Gen.
 Cavallonum Civ. T. I. 452. B.
 Cavathocorum Cast. T. III. 517. B.
 Caucana Villa. T. I. 105. A. *V. Ind. Gen.*
 Caucasus Mons. T. I. 196. D. *V. Ind. Gen.*
 Caudolarum Opp. in Brutiis. T. XXI.
   743. B.
 Caventanus Ducatus. T. III. 326. D.
 Caveolus Mons. T. VII. 178. D. *V. Ind.*
   Gen.
 Cavilio Mons. T. VI. 408. A.
 Caulonia Cast. T. X. cccxi. p.
 Caufilvæ Villa. T. VIII. 286. A. *V. Ind.*
   Gen.
 Cayrate, seu Carate Vicus Mediolanensis.
   T. XXV. 87. B. *V. Ind. Gen.*
 Cayrum Cast. T. VI. 408. A.
 Cazana Cast. T. VI. 484. C. 512. C. 517.
   A. 557. A.
 Ceba Pagus. T. X. cxviii. f.
 Cecina Fl. T. X. ccxi. p. *V. Ind. Gen.*
 Cefalonia Civ. T. VI. 90. B. *♣ al. V. Ind.*
   Gen.
 Cellanum Opp. propè Sulmonem. T. XXI.
   727. E.
 Cellum Cast. T. VI. 546. D.
 Cemela Civ. T. X. ciii. p. *V. Ind. Gen.*
- Cenapium Gallorum Opp. T. I. 43. D.
   V. Ind. Gen.
 Ceneplanum Opp. T. VIII. 37. B. *♣ al.*
   V. Ind. Gen.
 Ceneta Cast. T. I. 430. B.
 Ceneta Civ. T. I. P. 11. 153. A.
 Cenetense Opp. T. XV. 975. B. *V. Ind.*
   Gen.
 Centi Opp. T. XIV. 596. C. *♣ al. V. Ind.*
   Gen.
 Centumcellæ Civ. T. X. ccxix. m. *♣ al.*
   V. Ind. Gen.
 Centuri Civ. in Corsica, olim Centuri-
   num. T. XXIV. 415. B.
 Ceppalunum Cast. T. V. 126. col. 1. E.
   V. Ind. Gen.
 Cepeles Cast. T. VI. 419. B.
 Cepera Villa Italiæ. T. III. 442. D.
 Cerasumma Cast. T. VI. 195. B.
 Cerbaja Arx. T. XIV. 655. E. *V. Ind.*
   Gen.
 Cerbarus Fl. T. X. ccxciv. p.
 Ceredanum Cast. T. VI. 1178. B. C.
   V. Ind. Gen.
 Ceresius Lacus olim dictus, hodiè Lu-
   gani Lacus. T. V. 425. *notia 22.*
 Cersennia Civ. T. X. ccliii. f.
 Ceria Locus in Corsica. T. VI. 578. C.
 Ceriana in Litore Januæ. T. VI. 598. A.
 Cerilli Civ. seu Cerella. T. X. cccix. m.
 Cerras Civ. T. I. 216. E. *V. Ind. Gen.*
 Cerrum Cast. T. VIII. 262. D. *V. Ind.*
   Gen.
 Cerrus, al. Cirus, Locus in Agro Mediol.
   T. VI. 1093. C. 1094. C.
 Cervi Insula. T. VI. 584. C.
 Cervia Civ. T. XXIV. 299. A. *♣ al. V.*
   Ind. Gen.
 Cervum Vicus. T. VI. 598. B.
 Chaira Villa. T. VI. 635. *V. Ind. Gen.*
 Chalcedonia Civ. T. III. 119. B. *♣ al.*
   V. Ind. Gen.
 Chan Civ. Normanniæ. T. III. 462.
 Chelmuntæ Cast. in Palatinatu. T. VI.
   876. A. *V. Ind. Gen.*
 Cherevach Opp. T. VI. 676. D. *V. Ind.*
   Gen.
 Chersena Civ. T. I. 143. E. *V. Ind. Gen.*
 Chinum Cast. in Aquitania. T. III. 484.
   D.
 Chios Insula. T. XVII. 1088. C. *♣ al.*
   V. Ind. Gen.
 Chiriaccum Cast. T. V. 40. A. col. 2. *V.*
   Ind. Gen.
 Chonia Civ. T. X. cccx. f.
 Chrysoptolis Vetus nomen Civ. Parmensis.
   T. V. 354. col. 1. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Chunigisbergh Mons in Græcia. T. VI.
   889. B. *V. Ind. Gen.*
 Cibala Pannoniæ Civ. T. I. 82. A.
 Cidus Fl. T. VI. 891. D. *V. Ind. Gen.*

- Cigcum Portus . T. VI. 178. B.
 Cilenti Territorium . T. VI. 218. D.
 Cilentum in Regno Neapolitano . T. VI.
 221. D.
 Cilicia Provincia . T. III. 65. E. T. VII.
 685. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Cinarca Arx, seu Civ. in Corsica . T. XXIV.
 416. A.
 Cincelle Civ. T. X. ccxix. m. *V. Ind. Gen.*
 Cincinianum Cast. T. III. 446. A.
 Cingulum Opp. T. XXI. 358. E. *& al.
 V. Ind. Gen.*
 Cinianum Municipium . T. XXI. 300. D.
 Cinimidum, seu Cirimidum Pagus. T. V.
 439. *V. Ind. Gen.*
 Cinisius Mons. T. I. P. 2. 115. A.
 Ciparanum Opp. T. V. 44. col. 2. A.
V. Ind. Gen.
 Circæo Arx . T. III. 384. B.
 Cirida Opp. in Apulia. T. XXIV. 577. E.
 Cirisanum Cast. in Tuscia . T. VI. 186. E.
 Cirnum Civ., & Regnum . T. XXIII.
 33. C.
 Cirba Civ. antiqua Masinissæ Regia. T. I.
 30. A.
 Cirus, al. Cerrus, Locus in Agro Medio-
 lanensi. T. VI. 1093. C. 1094. C.
 Cisa. *V. Assisium.*
 Cisalpina Gallia. T. I. 16. A. *V. Ind.
 Gen.*
 Cividale dicta Foro Julii Civ. T. XXIV.
 1191.
 Civitas Aquana. T. X. cclxiv. f.
 Civassium Cast. T. VI. 1178. A. *V. Ind.
 Gen.*
 Civitas Argentea, nunc Argenta. T. XI.
 62. C.
 Civitas Austriæ . T. X. xliiii. p. m., &
 cxxxix. f.
 Civitas Colorum . T. X. ccxxiiii. m. f.
 Civitas-nova. Civ. T. II. P. 2. 463. *& al.
 V. Ind. Gen.*
 Civitas Solis antiquitus Solonium Civ. T.
 X. clxv. f.
 Civitas Severiana . T. X. ccxcviii. m.
V. Ind. Gen. V. Mons Scajofus.
 Civitas Stertiniana . T. X. ccxxiiii. f.
 Civitatula Opp. T. III. 297. C.
 Civitas Vetula Civ. T. VI. 355. D., seu
 Civitas Vetus . T. VI. 505. C. *& al. V.
 Ind. Gen.*
 Civitas Urbs in confinibus Samnii. T. VII.
 169. *& al. V. Ind. Gen.*
 Civitella Opp. T. XXI. 76. A. *& al. V.
 Ind. Gen.*
 Cizicum Civ. T. I. 145. E. *V. Ind. Gen.
 V. Cyzicum.*
 Clapus Cast. T. VI. 254. E.
 Claramontium Opp. Siciliae . T. III. 373.
 A. D.
 Clarascum Opp. T. X. cx. p. *& al. V.
 Ind. Gen.*
 Clarentia Civ. T. VI. 574. A. *& al. V.
 Ind. Gen.*
 Clarimontium, olim Grumentum . T. X.
 cclxxxviii. f.
 Claromons Civ. Alverniæ. T. III. 435. C. *seu
 Clarus-Mons Civ. Galliae in Alvernia.
 T. III. 452. E.*
 Claterra Civ. T. XXI. 1148. B. *V. Ind.
 Gen.*
 Clascium, vulgò Chiaffo, Vicus apud Co-
 mum. T. V. 409. (gg)
 Classis Civ. T. II. 56. C. *& al. V. Ind.
 Gen.*
 Clastidium Opp. T. X. cxx. p.
 Clavarum Cast. T. VI. 598. B. *& al. V.
 Ind. Gen.*
 Clavenna Opp. T. VI. 882. B., & T. X.
 cxxxii. p.
 Clavimons Civ. T. III. 352. C. *eadem ac
 Clavomons Civ. Alverniæ. T. III. 353. B.*
 Clausii Cast. T. VI. 455. E.
 Clena Fl. T. X. cxxi. p.
 Clesus Fl. T. X. cxxxiiii. f.
 Clia Mons. T. IV. 371. A. *V. Ind. Gen.*
 Cliternium Civ. T. X. ccliiii. p.
 Clitorius Lacus in Umbria. T. I. 432. C.
 Clavate Pagus, ubi nobile Monaste-
 rium. T. IX. 91. E. *idem est, ac*
 Clivate . T. X. cxxxii. m.
 Clivus Vicus in Valle Lucani Lacus. T. V.
 499. col. 1. *notâ 1.*
 Clodia Civ. T. XVII. 293. D. *& al. V.
 Ind. Gen. aliquando appellata*
 Clugia Civ. T. XXI. 711. E. *V. Ind. Gen.*
 Clugia major Civ. T. XXI. 33. D. *V. Ind.
 Gen.*
 Cluniola Vicus Comensium . T. V. 456.
V. Ind. Gen.
 Clusæ Alpes. T. X. cix. p. *V. Ind. Gen.*
 Clusa, seu Clesis Fl. T. IV. 599. col. 2.
in notis D.
 Clypea Civ. T. I. 13. D. *V. Ind. Gen.*
 Codignola Locus. T. XXI. 18. D. *& al.
 V. Ind. Gen.*
 Coeli Cast. T. IV. 350. D. *V. Ind. Gen.*
 Coelius Mons. T. I. 3. C. *V. Ind. Gen.*
 Cogolaria Cast. T. VI. 444. B.
 Colimentum Cast. appellatum hodie Colle-
 mozzo. T. V. 221. col. 2. E. 232. col.
 1. A.
 Collemenzo Cast. T. V. 231. A. *V. Ind. Gen.*
 Collente Opp. supra ripam Eltæ. T. XXIII.
 100. A.
 Colligranum Arx . T. XIV. 384. E. *V.
 Ind. Gen.*
 Colmar Civ. T. III. 280. *V. Ind. Gen.*
 Colonia Civ. T. III. 275. A. *& al. V.
 Ind. Gen.*
 Colonom Pagus ad Lacum Larium . T. V.
 432. *in not. n. 34.*
 Colonium Opp. T. XXI. 518. B. *V. Ind.
 Gen.*

- S. Columbari Cast. T. XXI. 843. E. & T. XXVI. 426. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Columbaria, vulgo Colmar Alfatiae Civ. T. III. 280.
- Collumbaria Opp. T. XXI. 717. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Columpna Opp. T. III. 355. E.
- Comacina Intula. T. I. 449. B. *V. Ind. Gen.*
- Comaclum Civ. T. III. 180. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Comaclum Cast. T. V. 31. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Comum Civ. T. XIV. 1030. E. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Compostella Civ. Hispaniae. T. III. 420. D.
- Comezanum Opp. T. XXV. 5. D.
- Conca Cast. Monasterii Casinentis. T. IV. 400. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Concordia Civ. T. III. 228. B., & T. X. CLIV. m.
- Conellianum an Locus? T. X. CLI. m.
- Confanum in Exarcatu. T. III. 271. E.
- Consa Civ. T. II. 238. A. T. II. P. II. 188. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Consentia Civ. T. X. CCLXXXI. f. T. XXI. 107. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Constantina Civ. Barbariae. T. VI. 576. B.
- Constantinopolis Imp. Graec. Sedes. T. XXV. 35. E. *V. Ind. Gen.*
- Contendola Cast. Corsicae. T. VI. 578. B.
- Contrebia, sive Conturbia Abbatia. T. VI. 1017. A. *ib. in notis n. 10. 1018. B.*
- Contronis Cast. T. VI. 195. C.
- Conversanum Civ. T. X. CCXCVII. f.
- Coperra Arx Mediolanensium. T. VI. 1179. E.
- Cora Civ. T. X. CCXXVII. m.
- Coranum Territorium. T. III. 105. B.
- Corax Fl. T. X. CCCXI. f.
- Corbeta Opp. T. IV. 18. E. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Corcyra Insula. T. V. 153. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Corduba Civ. T. XV. 305. C. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Coredilum Opp. T. III. 362. B.
- Coride Insula. T. V. 45. D. col. 1. *V. Ind. Gen.*
- Corinthus Civ. T. XXI. 746. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Corioli Civ. T. I. 5. A. *V. Ind. Gen.*
- Coriphus Insula. T. II. 489. G.
- Coritzia Prov. T. XXIV. 154. E. *V. Ind. Gen.*
- Corinaltum Opp. T. X. CLXXX. p. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Cormones Opp. T. X. CXL. p. *V. Ind. Gen.*
- Cornaletum Locus in Lombardia. T. VI. 1191. D. *V. Ind. Gen.*
Tom. XXV.
- Cornalianum Locus prope Abduam. T. VI. 1180. A.
- Cornate Locus in Martesana. T. VI. 1184. D. *V. Ind. Gen.*
- Cornelianum Vicus. T. XXI. 723. D.
- Corneliensis Civ. nunc Imola. T. XI. 77. D. 161. B.
- Corneti Opp. num in Marchia Tusciae? T. II. P. II. 526. E. 575. E.
- Cornia Fl. T. X. CCXII. f.
- Cornilia Civ. T. VI. 512. C.
- Cornietum Locus. T. X. CCXIX. f.
- Cornu Cast. T. VI. 1179. E. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Coroson Insula. T. V. 583. col. 1. C. *V. Ind. Gen.*
- Corsica Insula. T. III. 152. C. 435. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Cortelona Reg. Curtis Papiæ. T. I. P. II. 151. C. & D.
- Cortes, rectius Curtes, appellatae Villae alodes, & liberi juris. T. X. 379. C.
- Cortesonis Cast. T. XVII. 718. B. *V. Ind. Gen.*
- Cortona Civ. T. XIII. 200. D. T. XXIV. 869. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Corva Cast. T. VI. 1093. A. B. *V. Ind. Gen.*
- Corvaria Cast. T. VI. 598. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Cosentia Civ. T. V. 41. col. 1. C. *V. Ind. Gen.*
- Cosona Fl. T. X. CLXXVI. f.
- Costa Arx in Bergomensibus. T. XXI. 790. A.
- Constantinopolis Civ. T. III. 480. C. *♠ al. V. Ind. Gen. V. Constantinopolis.*
- Costa-pelata Cast. T. VI. 494. B.
- Costuma Via parum nota, quæ? T. X. XLVII. p.
- Cothulis Fl. T. X. CCCX. p.
- Cotignola Opp. T. XXI. 242. D. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Coxe Portus. T. VI. 598. B.
- Crapularum Civ. T. XXIV. 1200. A. *V. Ind. Gen.*
- Crafo Civ. T. I. 154. A. *V. Ind. Gen.*
- Cratis Fl. Calabriae inferioris. T. X. CCCX. p. & CCCXIII. f.
- Crema Civ. T. III. 456. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Cremagnola Civ. T. XXI. 212. A. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Cremera Fl. T. I. 3. C.
- Cremona Civ. T. VI. 403. B. *♠ al. V. Ind. Gen.*
- Cremundum Portus Angliæ. T. III. 438. D.
- Crenis Lacus. T. XXIV. 420. A.
- Crescentiagum Monasterium propè Mediolanum. T. XXI. 516. D.
- Crescentii Cast. (hodie Cast. S. Angeli)
x x T. IV.

- T. IV. 517. *not.* 2. *V.* Adrianam molem &c.
- Crescentinum Cast. T. X. cxxiv. m. *V.* *Ind. Gen.*
- Creta Insula T. III. 107. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Crimisa distinguenda à Paterno. T. X. cccx. m. & f.
- Cropellum Cast. T. VI. 1073. C. *V. Ind. Gen.*
- Crothon, seu Cothrona. T. X. cccxi. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Crustumium Fl. T. X. elxxvii. p.
- Crypta-ferrata in Agro Tusculano. T. III. 387. A.
- Ctesifontes Civ. T. I. 69. C. *V. Ind. Gen.*
- Cucullum Cast. T. X. ccliv. p. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Cucurnum Cast. T. VI. 335. B.
- Culturanus Vicus Meleniano proximus. T. XXI. 561. B.
- Cumæ Civ. T. I. P. II. 439. E. *♣ al. V. Ind. Gen. V. Comum.*
- Cuneum Sedes Regni Turcarum. T. III. 468. C.
- Cunium Civ. T. XVI. 527. D.
- Cuphis Amnis Bulgariae. T. I. 138. A.
- Cupriacum Opp. Parmense. T. XXI. 411. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Curalupi Territorium. T. XIV. 107. B.
- Curfolium Cast. T. III. 438. B.
- Curia-major Opp. T. X. cxii. f.
- Curia-picta Opp. T. X. ccxxvii. f. *V. Corbetta.*
- Curfa Civ. in Corsica. T. XXIV. 416. D.
- Curianum Cast. Cappadociae. T. I. 152. D. *V. Ind. Gen.*
- Curtis Olonna Opp. T. X. cxxvii. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Cusentia Civ. *V. Cosentia.*
- Cusentum Opp. T. V. 593. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Custodia in Via Æmilia. T. X. cxx. m. & f. *V. Ind. Gen.*
- Custodia Venetiae, ubi Fodinæ. T. X. cxlix. m.
- Custoza Vicentinorum Vicus. T. X. 442. D. *V. Ind. Gen.*
- Cutiæ prope Ticinum. T. X. cxxvii. f.
- Cutignola Civ. T. XXIV. 406. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Cuviliolum, nunc Curiole, Villa propè Reginam Urbem. T. V. 351. col. 2. D. *not.* 87.
- Cyclobium Arx. T. I. 137. C. *V. Ind. Gen.*
- Cymæ Asiae Civ. T. I. 61. D. *V. Ind. Gen.*
- Cypri Regnum. T. XXII. 1183. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Cyrene Lybiae Civ. T. I. 39. B.
- Cyria Civ. cur sic nuncupata. T. VII. 103. D.
- S. Cyriaca. *V. Fanum S. Cyriacæ.*
- Cyrnes dicta etiam Corsica. T. XXIV. 422. B. *V. Ind. Gen.*
- Cyrus Civ. Provinciae Lumphratensis. T. III. 108. B.
- Cyzicum Civ. T. I. 137. D. *V. Ind. Gen.*

D

- D**acia Provincia. T. I. 67. B.
V. Ind. Gen.
- Dalmatia Provincia. T. III.
102. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Dalmatiā Africæ Civ. T. VI. 109. A.
- Damascus Civ. Asiæ. T. III. 438. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Damiata Civ. T. VI. 413. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Dania Regnum. T. III. 316. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Danubius. Fl. T. I. 138. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Daras Civ. T. I. 34. C. *V. Ind. Gen.*
- Darburgum Cast. T. III. 280.
- Dardania Provincia. T. III. 267. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Daunia Provincia. T. XXIX. 920. C. *V. Ind. Gen.*
- Delphinum Portus. T. VI. 799. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Ders Cast. T. VI. 408. A.
- Derthona Civ. T. I. P. II. 153. A. *♣ al. V. Ind. Gen.* Seculis rudibus appellata etiam Terdona.
- Dia Galliæ Civ. T. I. 439. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Dianæ Portus, & Insula in Corsica. T. XXIV. 416. E.
- Dianæ Regnum. T. VI. 124. D.
- Dianum Opp. T. VI. 598. B.
- Diocæsarea Civ. in Palæstina. T. I. 75. D.
- Dometicum Civ. T. XIV. 672. E. *V. Ind. Gen.*
- S. Domnini Cast. T. XXV. 97. C. *V. Ind. Gen.*
- Domofolum Cast. T. V. 443. *in notis num. 33.*
- Doria Baltea Fl. T. IV. 16. col. 2. D.
- Dovaria Villa. T. VI. 1082. C.
- Draconaria Civ. T. X. cclxxvii. f.
- Drastacum Mons in Armenia minore., T. I. 39. C.
- Dreccium Pagus. T. V. 424. 535., & seqq; *V. Ind. Gen.*
- Drepanum Opp. T. X. 625. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Duacum Civ. T. III. col. 2. 483. E.
- Dugnanum Locus Agri Mediolanensis: T. VI. 998. *not. 22.* appellatus etiam Dugnea.
- Dulcignum Civ. T. XXIII. 184. D. *V. Ind. Gen.*
- Duplavilis Vicus. T. I. 430. A. B. seqq;
- Durachium. *V. Dyrachium.*
- Dura] major, sive Baltea Fl. T. X. cxxxiiii. f.
- Dura minor, sive Riparia Fl. *ibid.*
- Dyrachium Opp. T. III. 518. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*

E

- E** Bonca Civ. Sardiniae. T. VI. 1125. 1126. B. *not.* 102.
 Eboreja Civ. T. I. P. II. 116. C. *& al. V. Ind. Gen.*
 Ebovium, sive Bobium Civ. T. X. cxx. m. *V. Ind. Gen.*
 Eburea Regia Civ., & Ducatus. T. III. 180. A.
 Ebrodunum Civ. Galliae. T. III. 269. E. *& al. V. Ind. Gen.*
 Ebusa Insula. T. VI. 128. E. *& al. V. Ind. Gen.*
 Echinacum Bæotiae Civ. T. I. 360. C. *V. Ind. Gen.*
 Eclanum, sive Æculanum Opp. T. X. cclxxxiv. p. m.
 Edessa Civ. in Syria. T. I. 124. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Effiza Balearis Insula. T. III. 276. 357. E.
 Effide, seu Effide Locus. T. IV. 188. B. col. 1. *V. Ind. Gen.*
 Efium Civ. Exarcatus. T. III. 171. C.
 Eginisheim Cast. in Alfatia superiori. T. III. 283. A. E.
 Egnatia Turris. T. X. ccxvii. f. *V. Ind. Gen.*
 Egocia, seu Modoëtia Opp. T. VI. 1015. C. 1016. B.
 Eirenopolis Cast. T. I. 166. C. *V. Ind. Gen.*
 Elba Insula. T. VI. 312. B. *V. Ind. Gen.*
 Elisabeth Opp. T. XXIII. 304. A.
 Elma Cast. T. VI. 434. B. 561. D.
 Elsa Fl. in Agro Aretino. T. XXI. 72. D.
 Emaus Cast. Palæstinæ Provinciæ. T. I. 85. B.
 Emeritana Provincia. T. III. 420. D. *V. Ind. Gen.*
 Emma Civ. T. VI. 183. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Emmaus Civ., & Nicopolis. T. VII. 709. D.
 Engleria. *V. Angleria.*
 Engolismus Civ. Galliae. T. III. 364. A.
 Ennemase Locus propè Veronam. T. X. cxlvi. f.
 Entia Fl. T. X. cxxv. p. *V. Ind. Gen.*
 Ephesus Civ. T. VII. 19. C. *V. Ind. Gen.*
 Epidamnus, sive Epidaurus. T. I. 3. D. *V. Ind. Gen.*
 Esculum Civ. T. III. P. II. 433. B.
 Esquilinus Mons Romæ. T. I. 4. B.
 Estense Opp. T. X. 686. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Estula Insula. T. X. cccxi. m.
 Ethna Mons. T. X. 921. C. *V. Ind. Gen.*
 Etruria Italiæ Provincia. T. I. 433. C.
 Eubœa Insula. T. XXI. 746. D. *V. Ind. Gen.*
 Eucthis Fl. T. I. 138. E. *V. Ind. Gen.*
 Eudracium Cast. T. X. cxii. f.
 Euganei Montes in Patavino Agro. T. XXIV. 1182. D.
 Eugubium Civ. T. III. 248. A. 182. B. *V. Ind. Gen.*
 Evisa Civ. Insulæ Balearis. T. III. 400. E. T. VI. 102. A.
 Eulogimenopolis Civ. T. X. cclxix. f. *V. Ind. Gen.*
 Eumenia in Phrygia. T. I. 22. D.
 Evodia Insula. T. I. 410. B.
 Euphrates Armeniæ Fl. T. I. 40. A. *V. Ind. Gen.*
 Euphratensis Provincia. T. III. 108. B.
 Europa T. I. 285. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Eutrophium Portus Calcedonis T. I. 122. B.
 Euxinum Mare. T. I. 138. E. *V. Ind. Gen.*

F

- F** Abrianum Civ. T. X. clxxix. f.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Fabrica Opp. Tusciæ. T. III.
 372. C.
 Fainanus, seu Fananus Locus.
 T. I. P. II. 189. C. *V. Ind. Gen.*
 Faleria Civ. T. X. ccxxii. m. *V. Ind. Gen.*
 Falerona alias Faleria Civ. T. X. cclxiii.
 Falesa Portus. T. VI. 413. D.
 Falisca Civ. T. I. 6. D. *V. Ind. Gen.*
 Famagosta Civ. Cypri. T. XIX. 227. B.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Fananum Opp. T. X. cxxiv. f.
 Fanum Civ. T. III. 171. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Fara Cast. T. VI. 1063. E. *V. Ind. Gen.*
 Faresia Portus. T. VI. 583. C.
 Farfa Abbatia. T. X. cclii. m. *V. Ind. Gen.*
 Farfa Fl. Sabinorum. T. II. P. II. 289.
 Farfengum Cremonense Opp. T. XXV.
 28. *V. Ind. Gen.*
 Faroa Turris. T. VI. 1178. C. *V. Ind. Gen.*
 Faventia Civ. T. III. 180. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Felicianum Opp. T. XXI. 670. C. *V. Ind. Gen.*
 Feltrum Civ. T. I. P. II. 153. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Feramia Ægypti Civ. T. VII. 742. E. *V. Ind. Gen.*
 Ferentanum Opp. T. I. 56. B. *V. Ind. Gen.*
 Ferera Pagus propè Saonam. T. V. 474.
in not. n. 3.
 Feronianum Opp. T. X. cxxi. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Ferrara Civ. T. VI. 483. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Ferrus Fl. Syriæ. T. VI. 362. E.
 Fesulæ Civ. T. XX. 213. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Feventinum Opp. T. III. 548. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Ficarolum Arx. T. XXI. 1196. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Ficecchium Cast. T. VI. 196. A.
 Ficocle Civ. T. X. clxvii. m. & f.
 Ficus Civ. Æmiliæ. T. III. 138. C.
 Fidenas Civ. T. III. 109. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Fieffum Cast. T. VI. 194. E.
 Figarolum Municipium in Agro Ferrata.
 T. XXV.
 riensi. T. XXIV. 246. D. *V. Ind. Gen.*
 Finarium Civ. T. VI. 448. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Fine Cast. T. VI. 455. C.
 Firmana Arx Girifalcum appellata. T. XXI. 226. C.
 Firmana Marchia. T. III. 310. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Firmum Civ. T. III. 228. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Flaco Cast. Liguriæ. T. VI. 277. D.
 Flaminia Provincia Italiæ. T. IX. 189.
 E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Flandriæ Comitatus. T. III. 353. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Flanona Civ. trans Arsiam Fl. T. X. cxliv. p.
 Flavianum Civ. postea excisa. T. X. cclxiv. p.
 Flora Fl. in Senensibus. T. XXI. 678. D.
 Florentia Civ. T. I. P. II. 173. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Florentinum Cast. T. VIII. 788. *V. Ind. Gen.*
 Florentinum Samnii Opp. T. IX. 660. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 S. Florentii Opp. in Corsica. T. XXIV. 415. C.
 Florentiola Opp. T. II. 442. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Fogia Civ. Apuliæ. T. XXI. 701. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Folia Fl. T. X. clxxvi. f.
 Folianum Opp. T. XXI. 632. C. *V. Ind. Gen.*
 Fones Cast. propè Tiberiadem. T. III. 476. B.
 Fontanella Municipium. T. XXI. 554. B.
 Fontanetum Opp. T. IV. 24. E. *V. Ind. Gen.*
 Foranum Opp. T. X. ccxi. p.
 Forchium Opp. T. IV. 45. col. 2. C.
 Forculæ Caudinæ. T. II. 241. B. *V. Ind. Gen. ♣ infra Furcæ Caudinæ.*
 Foreheim Locus apud Ulmam. T. III. 340. A.
 Formiæ Græcorum Civ. T. X. ccciv. p. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Fornovum Opp. in ripa Tari. T. XXIV. 549. E.
 Forum Julii. T. I. 397.
 Forumlivii Æmiliæ Civ. T. I. 206. D., P. II. 153. A., & T. XXIV. 1191. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Forum Cornelii, nunc Imola. T. XI. 77. D. 197. E. 124. A. 161. B.
 y y Fo-

- Forum Flamini Opp. T. X. cclvii. p.
 Forum Fulvii Opp. T. X. cix. f.
 Forum Pompilii Civ. Exarcatus. T. III.
 171. C. T. XXI. 251. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Forosempronium Civ. T. XXI. 363. D.
V. Ind. Gen.
 Forum Viliense Cast. T. VI. 317. E.
 Fossæ Marianæ in Gallia Narbonensi. T.
 III. 414. E.
 Fossa-sconti Fl. Ravennæ. T. II. 105.
 A.
 Fossatum Opp. Nominis hujus origo. T.
 X. cclvii. f.
 Fractæ Civ. T. VI. 170. C. *V. Frata.*
 Fracarola Opp. Alexandrinum. T. XXI.
 218. C. *V. Ind. Gen.*
 Francavilla Civ. in Aprutio. T. XXI.
 130. A.
 Franchinfurt. *V. Francofurtum.*
 Francia Regnum. T. VII. 429. E. & al.
V. Ind. Gen. V. Gallia.
 Francofurtum Civ. T. VI. 699. B. & al.
V. Ind. Gen.
 Franconia Prov. T. VII. 400. C. & al.
V. Ind. Gen.
 Framquemfort Civ. Germaniæ. T. III.
 438. C. *V. Francofurtum.*
 Frascarium Cast. T. VI. 334. C.
 Frata Cast. T. VIII. 186. C. *V. Ind. Gen.*
 Fraticella Opp. propè Tudertum. T. XXI.
 237. E.
- Fratuertium Portus. T. X. ccxcix. m.
V. Ind. Gen.
 Fraxinetum Opp. T. X. cix. f. *V. Ind. Gen.*
 Frequentum Opp. T. X. cclxxxiv. m.
 Frascata Opp. T. III. 239. E.
 Freseno Fl. T. X. ccxv. f.
 Frignanum Prov. T. XI. 63. D. & al.
V. Ind. Gen.
 Frisa Cast. T. VI. 407. A. *V. Ind. Gen.*
 Frisilo Civ. Campaniæ. T. III. 124. B.
 & al. *V. Ind. Gen.*
 Frisingia Civ. T. III. 295. D. *V. Ind. Gen.*
 Frizlar Civ. Germaniæ. T. III. 412. B.
 Frumentaria Insula. T. VI. 125. C.
 Fructuaria Monasterium. T. IV. 13. D.
 Frusino Civ. Campaniæ. T. III. 371. A.
 & T. X. ccxxvii. p.
 Fucecchium Opp. in Tuscia. T. VI.
 170. B.
 Fulgineum Civ. T. III. 488. T. X. cclvii.
 p. & al. *V. Ind. Gen.*
 Fumo, sive Civ., vel Opp., vel Thermæ.
 T. III. 385. A.
 Fundensis Civ. T. II. 266. D. *V. Ind. Gen.*
 Furcæ Caudinæ Locus prope Beneventum.
 hodiè *Stretto d' Arpaja*. T. IV. 564.
 col. 2. not. 10.
 Furcornæ Valeriæ Civ. T. I. 433. C. &
 T. X. cclxiv. f. *V. Ind. Gen.*

G

- G** Abellum Cast. T. X. clxv. p.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Gabena Civ. nunc Geneva,
 five Genevra. T. X. 361.
 C.
- Gabiana Locus. T. X. cx. f.
 Gabinense Territorium. T. III. 106. C.
 Gabium Civ. T. X. ccxxx. f.
 Gadaone Cast. T. X. cix. m. *V. Ind.*
Gen.
 Gaditanum Fretum. T. I. 192. B.
 Gagii Cast. T. XV. 305. D. *V. Ind.*
Gen.
 Gaidum Brixienſe Opp. T. XXV. 19.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Gajeta Civ. T. III. 356. B. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Gajetanum Territorium. T. III. 118.
 B.
 Gailarda Cast. T. VI. 635. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Gaizibron Cast. T. VI. 876. B.
 Galatia, ol. Gallogræcia. T. I. 22. B. &
 51. C.
 Galata Civ. T. VI. 398. C.
 Galerate Opp. T. IX. 83. D. *V. Ind.*
Gen.
 Galesus Fl. T. X. ccxxii. p.
 Galliate Cast. T. VI. 193. E. 1174. B. *♣*
al. V. Ind. Gen.
 Gallera Cast. T. III. 301. C. T. VI. 193.
 E. *V. Ind. Gen.*
 Gallia Regnum. T. I. 41. B. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Gallia Cisalpina. T. I. 16. A. *V. Ind.*
Gen.
 Gallia Gothica. T. V. 490. *V. Ind.*
Gen.
 Gallia Narbonenſis Provincia. T. III. 274.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Gallia Tranſalpina. T. I. 434. A. *V. Ind.*
Gen.
 Galliace Comitatus Tuſciæ. T. III. 360.
 C.
 Gallianum Opp. T. X. cxxx. p.
 Galliciæ Inſulæ. T. I. 192. B.
 Gallilæa Provincia. T. III. 93. A. T. VI.
 166. C.
 Gallinaria Inſula. T. VI. 478. D. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Galloeciæ Hiſpaniæ Provinc. T. III. 274.
 Gallipolis Civ. T. III. P. II. 616. A. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Gallura Civ. in Sardinia. T. XXIV. 649.
 D.
- Gambara Vicus. T. XXI. 651. E.
 Gambolate Caſt. T. VI. 1178. E. *V. Ind.*
Gen.
 Gamundium forum Villa. T. III. 460. D.
 Gangrum, vel Gangrus, vel Gangris
 Civ. T. III. 83. D.
 Garda Caſt. T. VI. 909. A. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Garganus Mons. T. I. 471. C. *V. Ind.*
Gen.
 Garelianus Mons. T. II. 441. C. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Garganum Civ. T. I. 196. A.
 Garilianum Caſt. T. X. cclxix. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Garilianus Fl. T. IV. 317. B. col. 1. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Garixim Mons. T. I. 9. C. *V. Ind.*
Gen.
 Garlimia Locus in Lombardia. T. VI.
 1175. B.
 Gaſtenſis Epiſcopatus in Italia. T. III.
 301. D.
 Gavardum Opp. T. V. 459. col. 2. *in-*
notis num. 4.
 Gaudium Caſt. Inſulæ Melitæ. T. VI.
 563. C.
 Gavenſis Vicus. T. X. 109. m.
 Gaviium Civ. Epiſcopalis. T. III. 263. C.
 Gaumellum. *V. Bujelle, & Laumellum.*
 T. X.
 Gavona, olim Pitanus Fl. in Corſica. T.
 XXIV. 416. A.
 Gauſeningum Caſt. T. II. 451. C.
 Gazacroen Perſarum Civ. T. I. 126. D.
V. Ind. Gen.
 Gazavolum Opp. T. III. 355. E.
 Gelfo Opp. T. XXI. 255. E. *V. Ind.*
Gen.
 S. Geminiani Opp. T. XIV. 193. A. *♣*
al. V. Ind. Gen.
 Genua Civ. T. I. 434. D. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Genuſium, hodie Caſtanea. T. X.
 ccxcviii. m.
 S. Georgii Municipium propè Bononiam.
 T. XXI. 327. A.
 Gerabia Caſt. T. XIV. 655. E. *V. Ind.*
Gen. V. Cerbaja.
 Geracium Caſt. T. V. 586. A. *V. Ind.*
Gen.
 Gerbarum Inſulæ. T. X. 946. C. *V. Ind.*
Gen.
 Gerbis Inſula Tunetanæ ditionis. T. XXII.
 28. C.

Ger-

- Germania Provincia. T. III. 277. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 S. Germani Civ. T. XXIV. 11. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 S. Germani Cast. T. V. 71. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Ghibellum Civ. T. VI. 168. E. *V. Ind. Gen.*
 Gibaleth Civ. T. VII. 738. E. *V. Ind. Gen.*
 Gibellum Cast. T. VI. 90. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Gilstin Cast. in Palatinatu. T. VI. 876. A.
 Gioiosa Vallis propè Pifas. T. III. 367. C.
 Giracii Civ. T. VIII. 558. C. *V. Ind. Gen.*
 Giriffalci Arx. T. XXI. 348. A. *V. Ind. Gen.*
 Giron Insula. T. VI. 368. D.
 Glemona Civ. T. X. cxl. m.
 Godium Opp. T. XXI. 638. A.
 Golfani Insula. T. V. 595. col. 2. C. *V. Ind. Gen.*
 Golum Fl. T. XXIV. 417. A. *V. Ind. Gen.*
 Gonzaga Cast. T. VIII. 1104. B. *V. Ind. Gen.*
 Gorgona Insula. T. VI. 311. E.
 Gorgonfa Cast. T. XXI. 66. B. *V. Ind. Gen.*
 Goritia Provincia. T. X. cxli. m. *V. Ind. Gen.*
 Goslaria Civ. T. VI. 882. B., & Opp. 706. D. *V. Ind. Gen.*
 Gothia Gallica. T. X. xcvi. p. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Gothiscanzia unde dicta. T. I. 193. C.
 Gotholengum Opp. propè Brixiam. T. XXII. 210. A.
 Gothiæ Alpes. T. VII. 573. B. *V. Ind. Gen.*
 Grabadona Opp. T. X. cxxxi. m. *V. Ind. Gen.*
 Grachianum Cast. T. X. cciv. f.
 Gradaria Opp. in Pifaurenfibus. T. XXI. 382. A.
 Gradus Civ. T. XII. 69. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Gradus Insula. T. I. 429. A.
 Græcia Regnum. T. III. 94. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Granata Civ. T. XXIII. 825. C. *V. Ind. Gen.*
 Granata Regnum. T. XXIII. 910. E. *V. Ind. Gen.*
 Gratianopolis Civ. Galliæ. T. I. 439. A.
 Gravina Civ. T. VII. 163. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Gregoriopolis Civ. T. X. ccxxvi. m. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Groppus S. Petri Cast. T. VI. 512. B.
 Grossetum Civ. T. XI. 552. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Gaala Fl. in Galliis. T. VII. 426. A.
 Gualdum Civ., ac Cast. T. XXIII. 65. B. *V. Ind. Gen.*
 Gualdum Opp. T. XXI. 250. A.
 Guanzatum Pagus Mediolanensis. T. V. 439. not. 65.
 Guarda Arx. T. VIII. 16. C. *V. Ind. Gen.*
 Guardafonum Opp. T. XVI. 418. B. *V. Ind. Gen.*
 Guardastalla Civ. Langobardiæ. T. III. 352. C; T. X. ccxxiii. p. *eadem est, ac*
 Guastalla Civ. T. XXIV. 386. D. *V. Ind. Gen.*
 Guazina de Aliate Opp. Mediol. T. VI. 1087. D; 188. D.
 Gubernula Cast. T. V. 370. col. 1. C. *V. Ind. Gen.*
 Gulfus Nebii. T. VI. sinus Maris. 580. C.
 Gurfol Opp. T. VI. 668. C. *V. Ind. Gen.*
 Guffagum Opp. T. XXV. 58. B. *V. Ind. Gen.*

H

- H** Agenowe Civ. T. VI. 907. D.
 Hanzburg Opp. T. VI. 642. A.
 Haspanicus Pagus . T. II. P. II. 94. E.
 Hasta Civ. T. XXI. 386. A. *V. Ind. Gen. V. Aſta.*
 Hebera Civ. in Alemannia. T. VI. 879. A.
 Helba Inſula . T. X. ccvii. f. *V. Ind. Gen.*
 Helice Accajæ Civ. T. I. 7. C. *V. Ind. Gen.*
 Helvinus Fl. T. X. cclxv. p.
 Hemefa Locus. T. VII. 133. E. *V. Ind. Gen.*
 Heniopolis Civ. T. I. 137. E. *V. Ind. Gen.*
 Hera Fl. T. VI. 520. C.
 Heraclea Lucaniæ Civ. T. X. cclxxxviii. m. *& al. V. Ind. Gen.*
 Heraclea in Veneta Provincia . T. X. cliii. f.
 Heraclea Civ. Theſſaliæ. T. I. 219. D. T. XXII. 451. C. *& al. V. Ind. Gen.*
 Herba Opp. Mediolanenſe. T. VI. 1184. D. *V. Ind. Gen.*
 Herberia Via. T. X. cxlii. m.
 Herbipolis Civ. T. VI. 703. A. *& al. V. Ind. Gen.*
 Herborea Civ. Sardinia. T. VI. 1125. B. T. XXIV. 818. D.
 Herculaneum nunc Turris Græcor. T. X. ccclv. f.
 Herdona nunc Ardonæ . T. X. cxciv. p. *V. Ind. Gen.*
 Helena Opp. T. I. 74. E.
 Hesperia Provincia. T. III. 158. C. *& al. V. Ind. Gen.*
 Hefis Civ. in Marchia. T. VII. 977. D. *V. Feſi.*
 Hiadra Civ. T. XXII. 468. C. *V. Ind. Gen. & V. etiam Jadra.*
 Hiberus Fl. Hispaniæ . T. I. 25. B.
 Hieroſolyma Civ. T. III. 138. A. *& al. V. Ind. Gen. V. Jerofolyma, eadem ac Hieruſalem Civ. T. III. P. II. 59. B. & al. V. Ind. Gen.*
 Hildratshuſin Opp. T. VI. 876. A. *V. Ind. Gen.*
 Hilerda Hispaniæ Opp. T. I. 37. B.
 Himileuna Opp. T. II. 455. B.
 Himella Fl. T. X. ccxxxii. f.
 Hiporegia Civ. T. XXIII. 477. E. *& al. V. Ind. Gen. V. Eporegia.*
 Hippodes Inſulæ in Oceano . T. I. 192. A.
 Hipponen Numidiæ Civ. T. I. 84. E.
 Hiſernia, ſeu Samnium Civ. T. I. 433. D.
 Hiſpalis Civ. T. XV. 305. C. *V. Ind. Gen.*
 Hiſpania Regnum . T. I. 92. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Hiſpaniola Inſula in Indis . T. XXIII. 304. B.
 Hiſter Fl. T. I. 194. B. *V. Iſter.*
 Hiſtonium Civ. T. X. cclxxvii. m. f. *V. Ind. Gen.*
 Hiſtria Provincia. T. X. cxlii. f. *& al. V. Ind. Gen.*
 S. Honorati Inſula. T. VI. 178. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Horaceus Locus in Lombardia . T. VI. 1175. B.
 Horrea Arx . T. X. ccxxvii. p. *& al. V. Ind. Gen.*
 Horta Civ. T. III. 131. A. *& al. V. Ind. Gen.*
 Hoſtia Civ. T. I. 3. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Hoſtia, ſive Hoſtilia, Agri Mantuani Opp. T. XXV. 50. B. *V. Ind. Gen.*
 Hoſtianum Opp. Brixianorum. T. XXI. 614. A.
 S. Hoſpitii Opp. T. X. cvii. m. cviii. p.
 Hoſtilia Opp. T. X. cxlvii. m. *& al. V. Ind. Gen.*
 Humana Civ. T. X. clxxvi. *& al. V. Ind. Gen.*
 Hunilla Villa. T. III. 460. D.
 Hungaria Regnum. T. IX. 673. A. *& al. V. Ind. Gen.*
 Huſcanium Illyrici Opp. T. I. 23. D. *V. Ind. Gen.*
 Hydaſpen Aſſyriæ Fl. T. I. 63. D.
 Hydruntum Civ. T. III. 153. A. *& al. V. Ind. Gen.*
 Hydrus, ſeu Dryus Opp. T. I. 262. B.
 Hylia Fl. T. X. cccx. f.

I

- J** Adera Civ. T. III. 469. D. *♂ al.*
V. Ind. Gen. V. Zara, dicta etiam
 Jadra Civ. T. XXII. 842. E. *♂ al.*
V. Ind. Gen.
 Jamnesia Fl. T. I. 201. A.
 Janiculus Mons. T. I. 3. D. *V. Ind. Gen.*
 Janua Civ. T. III. P. II. 398. D. *♂ al. V.*
Ind. Gen. V. Genua.
 Japhet Civ. T. VII. 716. A. *V. Ind. Gen.*
 Jatrum Fl. apud Nicopolim. T. I. 201. A.
 Jauta Lacus Nepesinor. T. III. 443. E.
 Iberus Fl. Dertosa. T. VI. 128. C.
 Ibligis Civ. T. X. cxl. f.
 Iconium Civ. T. III. 479. D. *♂ al. V.*
Ind. Gen.
 Idruntum Civ. T. XXIII. 110. A. *V. Ind.*
Gen.
 Ierofolyma. T. VI. 100. *♂ al. V. Ind.*
Gen. V. Hierofolyma.
 Jesi Civ. T. XXIV. 810. D.
 Ilba Insula. T. VI. 165. A. *V. Ind. Gen.*
V. Elba.
 Ilex Opp. T. VI. 518. B. & 598. C.
 Iliberis, nunc Granata. T. XXIV. 529. C.
V. Ind. Gen.
 Ilium Civ. T. I. 38. A. *V. Ind. Gen.*
 Imola olim Forum-Cornelii Civ. T. II.
 77. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Incinum Opp. T. X. cxxx. m. *V. Ind. Gen.*
 Ingelheim Cast. T. II. P. II. 65. B.
 Intubria Prov. T. XXI. 494. C. *♂ al. V.*
Ind. Gen.
 Insula Opp. T. VI. 556. E.
 Insula Auri Promontorium, Tilox olim
 dictum in Corsica. T. XXIV. 415. C.
 Insula Bisentina. T. X. ccx. f. *V. Ind. Gen.*
 Insula Comacina. T. X. cxxx. f. T. VI.
 808. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Insula Civ. in Calabria. T. VI. 69. E.
 Insula Fulcheria. T. X. cxxxii. *V. Ind.*
V. Ind. Gen.
 Insula Herculis. T. X. ccviii. p.
 Insula Januti. T. X. ccviii. p.
 Insula S. Julii. T. X. cxxvi. p.
 Insula Larii Lacus. T. V. 432. *♂ al. V.*
Ind. Gen.
 Insula Lillii. T. X. ccviii. p.
 Insula Martana. T. X. ccx. f. *V. Ind. Gen.*
 Interamne Civ. T. III. 161. C. *♂ al.*
V. Ind. Gen.
 Interamnis Opp. T. XXI. 270. C. *V. Ind.*
Gen.
 Intercisa Opp. T. X. clxxx. p.
 Interlevi Vallis, vulgo *Val d'Intelvo* in-
 ter Comensem Lacum, & Luganen-
 sem. T. V. 427. *in notis n. 45.*
 Interocrea Vallis. T. X. cclvi. m.
 Inus Lacus. T. XXIV. 420. A. *V. Ind. Gen.*
 Joppen Palæstinæ Opp. T. III. 400. A.
V. Ind. Gen.
 Joppes Civ. Asiæ. T. III. 438. B., &
 Syriæ Civ. T. VI. 517. A.
 Jovis Mons nunc Mons major S. Bernardi.
 T. IV. 16. A. & D.
 Ippona Regium Civ. T. V. 66. A. *V. Ind.*
Gen.
 Iporegia Civ. T. II. 431. B. 453. A.
 Ipra Civ. T. III. 483. E.
 Isara Galliarum Fl. T. I. 31. D.
 Isaurus Fl. T. X. clxxvi. m. *♂ al. V. Ind.*
Gen.
 Ischia Insula. T. XXI. 42. E. *♂ al. V.*
Ind. Gen. V. Ænaria.
 Ischonium nunc Vastum Amonis. T. XXI.
 185. A. *V. Ind. Gen.*
 Iscla, seu Hyschia Insula. T. VI. 365. C.
 Iscleta in Territorio Ciccianensi. T. IV.
 359. E.
 Isernia Civ. T. II. 249. A. *♂ al. V. Ind.*
Gen.
 Isla-Morton Insula. T. VI. 573. B.
 Isolella Insula. T. VI. 987. E. 988. C.
 Issegum Opp. T. XXV. 58. C. *V. Ind.*
Gen.
 Ister Fl. T. I. 120. D. T. XXIII. 40. B.
V. Hister.
 Isthmus a Iovio ad Ægeum Mare. T. XXI.
 745. C.
 Istica Regio. T. I. 335. D. *V. Ind. Gen.*
 Istria Italiæ Regio. T. III. 141. C. *♂ al.*
V. Ind. Gen.
 Italia Provincia. T. III. 94. A. *♂ al. V.*
Ind. Gen.
 Italica Bœticæ Civ. T. I. 36. C.
 Juder Civ. T. III. 109. A. potius Tuder.
 Julium-Carnicum Opp. T. X. cxxxix.
 m. *V. Ind. Gen.*
 Justinopolis Civ. T. X. cxliiii. m. *♂ al.*
V. Ind. Gen.
 Juvenatium Civ. in Barenfi Provincia.
 T. VII. 1057. T. X. ccxcvii. m. *♂*
al. V. Ind. Gen.
 Juvenatia Cast. T. V. 520. A. *V. Ind.*
Gen.

K

- Kaira Opp. T. VI. 711. E. *V. Ind. Gen.*
 Kinfrica Civ. T. VI. 109. A. *♂ al. V. Ind.*
Gen.

La-

L

- L** Abellum Cast. T. X. cxcviii. p.
 Lacinium Promontorium. T. X. cccxi. m.
 Lacus Opp. T. VI. 484. C. 512. C. & 557. A.
 Lacus Albanensis. T. III. 111. B.
 Lacus dictus S. Andreae prope Vallem Acrensensem. T. XXI. 280. C.
 Lacus Clitorius. T. X. ccxv. f. *V. Ind. Gen.*
 Lacus Comacinus. T. X. cxxx. f.
 Lacus Cumani Insula. T. VI. 808. C.
 Lacus Fucinus. T. X. ccliiii. p.
 Lacus Maciucculi. T. VI. 194. D.
 Lacus-Obscurus prope Ferrariam. T. XXI. 1208. A. T. XXIV. 776. D.
 Lacus Turni. T. III. 101. A.
 Lacus Ullinus. T. X. ccx. f.
 Lagnetum Locus. T. VI. 598. B.
 Lajatium Opp. in Tuscia. T. II. 372. C.
 Lainushodie Laus Opp. T. X. cclxxx. m.
 Lambrus Fl., olim Umbro T. VI. 1086. T. X. cxxxiiii. f.
 Lametus Fl. T. X. cccxii. f.
 Landrianum Opp. T. VI. 973. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Langobardia Provincia. T. II. 285. E. *& al. V. Ind. Gen.*
 Langobardia minor. T. X. c. f.
 Lanius Fl. T. X. cccl. m.
 Larcianum Opp. T. XI. 384. E. *V. Ind. Gen.*
 Lardaniola Fl. T. X. cxxiiii. f. cxxv. p.
 Lardiracus Locus Agri Ticinensis. T. V. 519. col. 2.
 Lardiraga Opp. supra Flumen Olonnæ. T. VI. 978. A. 974. A.
 Larinum Cast. T. X. cclxxxviii. p.
 Larissa Thessaliæ Civ. T. I. 219. T. V. 275. *V. Ind. Gen.*
 Larius Lacus. T. I. 487. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Lasbanum Prædium. T. I. 127. E. *V. Ind. Gen.*
 Latinianum Opp. T. X. cclxxx. m. *V. Ind. Gen.*
 Latium Civ. T. I. 1. A. *V. Ind. Gen.*
 Lavania Portus. T. X. cv. p.
 Lauda Civ. T. III. 457. E. *V. Ind. Gen.*
 Laudicea, seu Laodicea Civ. Asiæ. T. III. 553. B. *V. Ind. Gen.*
 S. Lauditus Opp. Brixienſe. T. XXIV. 497. E.
 Laudocia Civ. T. VI. 90. B.
 Laudunum Civ. T. III. 482. E.
 Lavena, Vicus ad Lugani Lacum. T. V. 426.
 Lavicanus Episcopatus. T. III. 355. A.
 Lavinia Civ. T. III. 370. E.
 Lavinium Opp. T. I. 2. B. T. X. ccxxvi. f. *& al. V. Ind. Gen.*
 Laumellum Opp. T. VI. 1081. *V. Ind. Gen. V. etiam Lomellum.*
 Laurentium Civ. T. III. 109. A.
 Laurentinum Territorium. T. III. 106. A.
 S. Laurentii Vicus. T. XXI. 34. B.
 Lauresheim Abbatia Germaniæ. T. II. 458. B.
 Laures Mons Pifaurensis, & Municipium. T. XXI. 337. B.
 Lauron Hispaniæ Civ. T. I. 37. B. *V. Ind. Gen.*
 Lausanensis Episcopatus. T. VI. 880. C. *V. Ind. Gen.*
 Laus Fl. T. X. cclxxxvii. f.
 Laus Pompeja Civ. T. I. P. II. 153. A. *& al. V. Ind. Gen.*
 Leca Arx. T. XXIV. 472. D.
 Lefraete Arx. T. VI. 110. D.
 Legionum Civ. T. X. cxxx. p.
 Legnagum Cast. T. XXIV. 772. D.
 Legula Fl. T. III. 45. D.
 Lelia Municipium. T. X. cxx. m. & f. *V. Ind. Gen.*
 Lemanus Fl. T. II. 434. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Lemnum Opp. T. XXI. 624. C.
 Lemonitica Civ. T. III. 480. B. D. E.
 Lemovica Civ. Aquitaniæ. T. II. P. II 88. A. *V. Ind. Gen.*
 Lendenaria Civ. T. VIII. 737. E.
 Lenæ Portus. T. VI. 287. A.
 Leniacum Opp. T. XXI. 310. B.
 Lentia Fl. T. XXI. 399. C.
 Leodium Civ. T. VI. 649. B. *V. Ind. Gen.*
 Leonia Civ. T. VI. 723. *& al. V. Ind. Gen.*
 Leonicum Opp. T. X. cxlviii. f. *& al. V. Ind. Gen.*
 S. Leonis Opp. T. II. 299. D., seu
 Leontinum Opp. T. VII. 342. C.
 Leopantium Civ. T. XXIV. 113. D. *V. Ind. Gen.*
 Leopolis, seu Fanum S. Leonis Civ. T. IV. 10. C. T. X. ccxix. m. *& al. V. Ind. Gen.*
 Lepomum Pagus. T. V. 433. vers. 915. *V. Ind. Gen.*
 Lesina Opp., & Lacus. T. X. ccxciii. p.
 Levantum Pagus. T. VI. 598. C.
 Leuca Civ. T. III. 282. *& al. V. Ind. Gen.*
 Leuceris Locus. T. X. cxxxiiii. m. *V. Ind. Gen.*

Len-

- Leuco-petra Promontor. T. X. cccxiv. p. *V. Ind. Gen.*
 Leucum Arx. T. X. cxxxii. m. *V. Ind. Gen.*
 Liamonis Fl. T. XXIV. 415. E.
 Libanus Mons. T. I. 138. A. *V. Ind. Gen.*
 Liburia, sive Liguria Campaniæ Provinc. T. X. ccc. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Liburni Portus. T. X. cciv. m.
 Liburnum Etruriæ Civ. T. XV. 185. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Liburnum Castr. in Monte-ferrate. T. XXIII. 375. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Licaja Civ. T. VI. 186. E. *V. Ind. Gen.*
 Licia Civ. T. VII. 707. A. *V. Ind. Gen.*
 Licosa Mons. T. VI. 232. D.
 Lignagum Opp. Veronensium. T. XV. 305. E. 306. A. *V. Ind. Gen.*
 Lignanum Opp. Mediol. T. VI. 353. D.
 Ligonfus Fl. T. XXIV. 116. A.
 Liguria Provincia. T. I. 426. A. & seq. T. X. ci. p. *V. Ind. Gen. V. etiam Liburia.*
 Ligurii Fl. T. VI. 13. A., & T. VII. 427. A.
 Liliium Insula Maris Tyrreni. T. IV. 433. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Lilybeum Opp. T. I. 14. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Limburg Civ. T. VI. 651. D. *V. Ind. Gen.*
 Liniacum Opp. T. X. cxlviii. f. *V. Ind. Gen.*
 Lio Fl. T. X. cxxv. p.
 Liris Fl. T. XXI. 700. B. *V. Ind. Gen.*
 Lisia Civ. T. I. 253. D.
 Lisiña Civ. T. I. P. II. 448. B. 451. B.
 Litus Maris Genuensis. T. I. P. II. 120. A.
 Livienfis Civ. T. II. 161. B. *V. Forum Livii.*
 Livonia Regnum. T. III. 561. B. *V. Ind. Gen.*
 Locanus Fl. T. X. cccxii. p.
 Logonis Insula. T. VI. 308. D.
 Lolium Fl. T. VI. 474. D.
 Lombanum Opp. T. VI. 563. B.
 Lombardia Provincia. T. XI. 176. B. *♣ al. V. Ind. Gen. V. etiam Longobardia.*
 Lomellina Provincia. T. XI. 19. E.
 Lomellum Opp. T. VI. 1179. C. *V. Ind. Gen.*
 Lonatum Opp. T. XXI. 310. B. & 379. A. *V. Ind. Gen.*
 Londinum Civ. T. III. 479. D.
 Longobardia Duc. Italiæ. T. VI. 93. D.
 Loratis in Exarcatu. T. III. 171. D.
 Loria Villa. T. I. 63. B. *V. Ind. Gen.*
 Lotharingia Ducatus. T. III. 335. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Lou Opp. T. VI. 808. A.
 Luberg Opp. Saxonix. T. II. 495. *V. Ind. Gen.*
 Luca Civ. T. II. 265. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Lucania, sive Brutia Provincia. T. I. 432. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Lucania Urbs. T. X. cclxxx. m.
 Lucas Opp. Aquitaniæ. T. II. 495. A. *V. Ind. Gen.*
 Lucata Civ. T. III. 400. A. *V. Ind. Gen.*
 Lucemburg Civ. T. X. 27. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Luceolis Civ. T. I. 456. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Luceria Civ. T. I. 433. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Lucicastrum Opp. T. II. 211. D. *V. Ind. Gen.*
 Lucignanum Opp. T. XXIV. 858. C.
 Lucinum Opp. T. V. 441. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Lucis-Ramus Opp. T. VI. 419. B.
 Luganensis Lacus. T. V. 408. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Luganensis Vallis. T. VI. 1178. C. *V. Ind. Gen.*
 Lugdunum Galliæ Civ. T. I. 85. D. *V. Ind. Gen.*
 Lugum Opp. T. XIV. 1160. *V. Ind. Gen.*
 Luidis Fl. T. VI. 134. C.
 Lumellina Provincia. T. VI. 993. *V. Ind. Gen. V. etiam Lomellina.*
 Luna Civ. Excisa. T. X. ccl. f.
 Lunevoltum. T. XXV. 52. E. *V. Ind. Gen.*
 Lupiæ Insula. T. X. ccxcix. p.
 Lupus Portus. T. XXI. 35. B.
 Luri Civ. T. XXIV. 47. C.
 Lusitanix Promontoria. T. I. 192. B.
 Luzzaria Opp. T. X. cxxxi. m.

M

- M** Acella Mons . T. IV. 416. *not. 3.*
Macerata Civ. Montis Lucari. T. X. CLXXVIII. f. *& al. V. Ind. Gen.*
Macerata Piceni Civ. T. X. cclxiii. f.
Machasturna Arx. T. XXI. 190. B.
Macra Fl. T. X. ccxi. f. *& al. V. Ind. Gen.*
Mæotidæ Paludes. T. I. 83. C. *& al. V. Ind. Gen.*
Mædeburgum Civ. T. III. 346. B. *& al. V. Ind. Gen.*
Magefale Opp. T. X. cxxx. m.
Magna Græcia. T. I. 262. B.
Maguntia Germaniæ Civ. T. IX. 270. B. *V. Ind. Gen.*
Maja Civ. T. V. 555. B. *& al. V. Ind. Gen.*
Maida Civ. T. VI. 90. B. *& al. V. Ind. Gen.*
Majorica Insula. T. I. 106. A. *& al. V. Ind. Gen.*
Malachia Civ. T. VI. 404. B.
Malamorta Opp. T. III. 447. C. *V. Ind. Gen.*
Malbesbinia Civ. Angliæ. T. III. P. II. 371. B. *V. Ind. Gen.*
Maletum Opp. T. X. cxxxvi. m.
Maleventum, *nunc Beneventum.* T. I. 261. B. *V. Ind. Gen.*
Malgratum Opp. T. V. 446. *V. Ind. Gen.*
Malliæ Opp. T. X. cccxiii. m.
Mallianum Opp. T. X. ccvii. p. *V. Ind. Gen.*
Malmum Opp. T. VI. 1155. D. *& al. V. Ind. Gen.*
Malomons Opp. T. III. P. II. 550. D. *V. Ind. Gen.*
Malta Insula. T. VI. 389. B. *V. Ind. Gen.*
Malvasia Civ. T. VI. 530. E. *& al. V. Ind. Gen.*
Malvetum Opp. T. VII. 977. D. *V. Ind. Gen.*
Mamertium Opp. T. I. 28. C. *V. Ind. Gen.*
Mameus, *seu Mammolus Pons.* T. IV. 519. *not. n. 2. V. Ind. Gen.*
Mamolta Civ. T. IV. 100. E. *V. Ind. Gen.*
Manarolum Opp. T. VI. 556. E.
Mandellum Opp. T. XXI. 582. D.
Manduriæ Opp. T. X. ccc. p.
Manerbe Opp. T. VI. 823. A. *V. Ind. Gen.*
Manfredonia Civ. T. VII. 1088. A. *& al. V. Ind. Gen.*
Tom. XXV.
- Mantua Civ. Italiæ. T. III. 303. A. *& al. V. Ind. Gen.* T. X. cxlvii. f.
Manturianum Opp. T. III. 157. B., & 272. D.
Manulla Opp. Sardinia. T. VI. 331. B.
Maranum Arx. T. XIX. 268. C. *& al. V. Ind. Gen.*
Marcaria Opp. T. XXV. 64. C. *& al. V. Ind. Gen.*
Marcha Opp. Montisferratense. T. XXIII. 426. A. *V. Ind. Gen.*
Marchia Anconitana. T. VIII. 1145. D. *V. Ind. Gen.*
Marchia Ducatus Italiæ. T. VI. 93. B. *& al. V. Ind. Gen.*
Marchia Orientalis. T. VI. 867. C. *V. Ind. Gen.*
Marcilianum Suburbium. T. X. cclxxxvi. f.
Mare Campaniæ. T. I. 8.
Mare de Kira. T. VI. 582. C.
Mare Pabritatum Locus prope Amalfiam. T. II. 284. A.
Mare Panaunæ. T. VI. 574. C. *V. alia Maria in Ind. Gen.*
Mare Tolariæ. T. VI. 589. E.
Mareus Opp. T. VI. 1179. E. *V. Ind. Gen.*
Marfalco Portus. T. XXIV. 425. C.
S. Margaritæ Insula. T. VI. 498. B.
Maricla Fl. T. X. clxxvi. p.
Marina Fl. T. XXI. 287. A. *V. Ind. Gen.*
Marincum Curtis Regia. T. X. cxix. m.
S. Marinus Fanum. T. X. clxxvii. f. *V. Ind. Gen.*
Maris Stabiæ Opp. T. XXI. 117. D. *V. Ind. Gen.*
Marlia Castr. Lucense. T. X. cciii. m.
Marlianum, *sive Marianum Opp.* T. V. 440. *not. 94. & al. V. Ind. Gen.*
Marmirolum Villa. T. XXI. 296. C.
Marmorata Provincia. T. III. 435. D. *V. Ind. Gen.*
Marna Fl. Galliæ. T. III. 352. D.
Marnica Villa Regia. T. VI. 807. C.
Maroco Civ. T. VI. 397. C.
Marra Arx. T. V. 315. C. *V. Ind. Gen.*
Marsia Comitatus. T. V. 231. D. *& al. V. Ind. Gen.*
Marsica Civ. T. X. ccliii. m., & f. *V. Ind. Gen.*
Marsicum Vetus, & Novum Civ. T. X. cclxxxix. p. *V. Ind. Gen.*
Marsilia Civ. T. VI. 177. C.
Marta Civ. T. III. 353. E., & T. X. ccxi. f. *V. Ind. Gen.*

- Marta Fl. T. X. ccxii. f.
 Marta Opp. T. X. ccxi. p.
 Martena Opp. T. I. 217. A.
 Martinopolis, seu Merseburg Saxoniae Civ.
 T. VI. 635. & 702. A.
 Martesana Provincia. T. XI. 542. D.
V. Ind. Gen.
 Martinengum Opp. T. XXI. 303. C. *V.*
Ind. Gen.
 Martisanis Fl. T. IV. 16. E.
 Martoranum Fl. T. X. ccxii. f.
 Martula Civ. T. X. ccxxxii. p.
 Marulis Opp. T. III. 239. A.
 Marus Mons, & Opp. T. VI. 1179. E.
V. Ind. Gen.
 Massa Burgus. T. VI. 197. B: 501. A.
 546. E.
 Massa Civ. T. III. 372. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Massa Trabaria Regio. T. X. clxxix. p:
V. Ind. Gen.
 Massatium Opp. T. XXI. 333. D.
 Massilia Civ. T. I. 4. A. *V. Ind. Gen.*
 Matald Opp. T. II. 316. C. & seqq.
 Matarana Locus. T. VI. 598. B.
 Matera Civ. T. I. P. II. 265. E. & al.
V. Ind. Gen.
 Matilica Civ. T. X. cclxiii. m.
 Matiscona Civ. Galliae. T. III. 412. E:
 Matrinus Fl. T. X. cclxv. m.
 Maurienna Galliae Transalpinae Civ. T. II.
 P. II. 289.
 Mauriliacum Opp. T. III. P. II. 384. C.
V. Ind. Gen.
 Mauringia Regio. T. I. 412. E. & seqq;
 Mauritania Regnum. T. I. 14. B. *V. Ind.*
Gen.
 Mazaca Civ. T. I. 53. C.
 Mazenta, al. Maxenta Opp. T. VI. 1157.
 E. *V. Ind. Gen.*
 Medama Civ. T. X. cccxiii. m.
 Media Regnum. T. I. 139. E. *V. Ind.*
Gen.
 Mediolanum Civ. T. I. 16. A. & al. *V.*
Ind. Gen.
 Medullius Mons. T. I. 51. B.
 Melanum Vicus. T. V. 426. not. 25.
 Meldensis Civ. T. III. 561. A.
 Melenianum Opp. T. XXI. 554. C.
V. Ind. Gen. & infra Melignanum.
 Meletania Civ. T. V. 328. B. *V. Ind. Gen.*
 Meletina Civ. T. VII. 743. D. *V. Ind. Gen.*
 Melfa Cast. T. V. 551. E. & al. *V. Ind.*
Gen.
 Melfis Civ. T. IV. 324. E. & al. *V. Ind.*
Gen.
 Melignanum. T. X. cxxviii. p. & XXI.
 515. E. *V. etiam Melinianum, & Me-*
regnanum.
 Melita Insula. T. I. 13. D. *V. Ind. Gen.*
V. Militensis, & Malta.
 Mella Fl. T. XXI. 639. D., & 651. E.
 Melphia Civ. T. X. ccxciii. *V. Melfa.*
- Melpis Fl. T. X. ccxxv. f. ccxxxii. m.
 Meltium Opp. T. XXI. 426. C. *V. Ind. Gen.*
 Menasium Pagus ad Lacum Larium. T.
 V. 432. & al. *V. Ind. Gen.*
 Mendalotia Fl. T. XIV. 996. E.
 Menternum Territorium. T. III. 111. A.
 Mentonum Opp. T. VI. 555 D. & 598. A.
 Meregnanum, al. Margnanum, & Mele-
 gnanum Opp. T. VI. 1083. C. 1084. C.
 Merseburgum Opp. Saxoniae. T. II.
 438. A.
 Merseburg Civ. T. VI. 635. & 702. A.
 Mesaucum Vallis. T. X. cxxxii. m.
 Mesopotamia Regnum. T. I. 60. D.
V. Ind. Gen.
 Messana Civ. T. I. 12. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Mestre Opp. T. VIII. 245. C.
 Metamaucum in Venetia. T. X. cliiii. p.
 Metapontum, nunc Torre di Mare Opp.
 T. X. cclxxxviii. m. *V. Ind. Gen.*
 Metauron Fl. ultra Fanum. T. X. clxxvi. f.
 Metaurus Fl. T. I. 2. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Metellianum Opp. T. X. cclxxx. f. *V.*
Ind. Gen.
 Metensis Civ. T. II. 429. E. & al. *V. Ind.*
Gen.
 Methon Achajae Civ. T. I. 34. C. *V. Ind.*
Gen.
 Metis Civ. Galliae. T. III. 257. E.
 Mevania Oceani Insula. T. I. 192. B.
 Mezzegra Pagus. T. V. 432. not. n. 34.
 Micaria Territorium. T. III. 107. A.
 Miletus Opp. T. X. cccxiii. p.
 Militenes Provincia. T. I. 145. D. *V. Ind.*
Gen. &
 Militensis Insula. T. X. 942. A. *V. Ind.*
Gen. & supra Melita.
 Milla Fl. T. X. cxxxiii. f.
 Mincius, seu Mintius Fl. T. I. 212. C.
 431. B. T. X. ccxii. f. *V. Ind. Gen.*
 Minerbium Opp. T. III. 495. C. 499. A.
 Minervia Opp. T. V. 371. C. & al. *V.*
Ind. Gen.
 S. Miniatus Civ. T. X. cciv. f.
 Minima Mediol. Opp. T. VI. 635. *V. Ind.*
Gen.
 Minio Fl. T. X. ccxii. f.
 Minorica, & Majorica Insulae. T. I. 106.
 A. *V. Ind. Gen.*
 Minturnus Capuae Fl. T. II. 258. E. *V. Ind.*
Gen.
 Mirabellum Pictaviae Cast. T. III. 480. C.
 Mirandula Civ. T. XVI. 1090. E. *V. Ind.*
Gen.
 Mirinum Opp. T. X. cccxiii. m.
 Miroaltum Burgundiae Opp. T. V. 355.
 C. D. col. 2. A. *V. Ind. Gen.*
 Mirocurtium, vulgo Mircourt Civ. Lo-
 tharingiae. T. III. 288. E.
 Mirra Civ. Lyciae. T. III. 351. D.
 Misenus Portus. T. I. 8. B.
 Misenum Opp. T. I. 29. C.

- Miseo Fl. Pentapolis. T. X. clxviii. m. clxxvi. f. & cclxv. p.
 Misio Fl. Tusciæ. T. X. ccxii. f.
 Missaha Saxonæ Fl. T. II. 495. A.
 Mocuntia. T. VI. 650. B. & al. V. Ind. Gen.
 Modicia, seu Modoëtia, sive Montia. T. X. cxviii. f. & al. V. Ind. Gen.
 Moesia Regnum. T. I. 149. D. V. Ind. Gen.
 Moiragum Villa. T. XXI. 516. A.
 Molatia Arx. T. VI. 63. B.
 Molisium. T. VII. 977. C. V. Ind. Gen.
 Molscheonium Alfatæ Civ. T. III. 280.
 Mombravius Opp. T. VI. 459. D.
 Mombrionus Opp. T. VI. 1097. A. 1098. A. V. Ind. Gen.
 Momentanum Territor. T. III. 107. A.
 Momoni Turris. T. VI. 1178. C. V. Ind. Gen.
 Monabasia Civ. T. IX. 271. A. V. Ind. Gen.
 Monaci Opp. T. XVII. 1189. B. & al. V. Ind. Gen.
 Monacus Portus. T. VI. 416. B.
 Monachum Civ. T. X. ciii. m. V. Ind. Gen.
 Monasterium Civ. Episcopalis. T. III. 362. D.
 Monelia Cast. T. X. cv. p.
 Monense Territorium. T. III. 107. B.
 Monopolis Civ. T. X. ccxcv. f. & al. V. Ind. Gen.
 Monorbinum, & Menorbinum Civ. T. X. ccxcvii. p.
 Monpelieri Civ. T. XIV. 32. A. V. Ind. Gen. & infra Mons-Pesulanus.
 Mons-acutus Opp. T. VI. 366. A.
 Mons-Albanus. T. III. 373. D. V. Ind. Gen.
 Mons-Alcinus, seu Lucinus, Opp. T. XV. 166. D. V. Ind. Gen.
 Mons-Aliperti. T. X. cclii. f. V. Ind. Gen.
 Mons-Altus Opp. T. III. 356. E. T. VI. 437. A.
 Mons-Altus Ducatus in Calabria. T. III. 374. E.
 Mons Aretinus Opp. T. VI. 528. A.
 Mons-Argentarius. T. III. 110. A. V. Ind. Gen.
 Mons-Balistræ. T. V. 360. not. 176.
 Mons-Bardonis. T. III. 186. C. V. Ind. Gen.
 Mons-Bellius. T. I. 506. A. V. Ind. Gen.
 Mons-Cabiosus Opp. T. I. P. II. 410. D.
 Mons Calmentinus T. X. cclxv. m.
 Mons Carolus. T. X. cciii.
 Mons-Carpasius. T. X. cx. p.
 Mons-Carvuli. T. VI. 193. E. V. Ind. Gen.
 Mons-Cassinus. T. III. 310. D. V. Ind. Gen.
 Mons-Caucasus. T. I. 337. B. V. Ind. Gen.
 Mons-Caufarius Opp. in Picentibus. T. XXI. 357. E.
 Mons-Celius. T. III. P. II. 13. D. & al. V. Ind. Gen.
 Mons-Cercellius. T. VI. 356. C.
 Mons-Christi Insula. T. VI. 322. D. V. Ind. Gen.
 Mons-S. Christophori juxta Vintimilium. T. VI. 425. C.
 Mons-Cinitius. T. III. 184. A.
 Mons-Circejus juxta fauces Legulæ. T. III. 451. D.
 Mons Colubraris. T. VI. 128. D. V. Ind. Gen.
 Mons-Corvinus in Agro Salernitano. T. XXI. 61. A.
 Mons-Cyrchegus Papalis appellat. T. III. 459. A.
 Mons-Draco. T. VI. 365. B.
 Mons Fajanus. T. III. 279. B.
 Mons-Falco Opp. T. III. 462. T. VI. 194. A.
 Mons-Faliscus. T. X. ccxi. p. & al. V. Ind. Gen.
 Mons Fanus. T. XXI. 364. A. V. Ind. Gen.
 Mons Fenestra in Salernitano Comitatu. T. VI. 201.
 Mons-Feretrus Opp. T. I. 283. C. T. X. clxxviii. m. V. Ind. Gen.
 Mons-Fortis Civ. fabulosa. T. XI. 542. B.
 Mons Garganus. T. III. 122. C. T. X. ccxciii. m. & al. V. Ind. Gen.
 Mons-Gaudii, sive Mons Malus. T. III. 361.
 Mons Gavillonus Opp. T. VI. 476. A.
 Mons-Gnezo. T. VI. 1009. C. & al. V. Ind. Gen.
 Mons Granarius Opp. T. XXI. 346. D.
 Mons-Gravatus Opp. T. VI. 342. B.
 Mons Italiæ in Salernitano Principatu. T. VI. 217. D.
 Mons-Januæ. T. III. 435. E.
 Mons-Jarius Opp. T. VI. 454. C.
 Mons Ilcinus. T. X. ccix. f.
 Mons-Imperialis, sive Pogibonfo Florentin. Opp. T. XXIII. 99. B.
 Mons-S. Joannis Opp. T. VI. 814. C. V. Ind. Gen.
 Mons Jovis Opp. T. III. P. II. 381. B. V. Ind. Gen.
 Mons-Ipo. T. X. ccx. m.
 Mons-Judæus juxta Barchinonam. T. VI. 119. B.
 Mons-Labula. T. X. cclxxxviii. p.
 Mons-Leo. T. VI. 299. B. V. Ind. Gen.
 Mons-Lucarus in Exarcatu. T. III. 171. C. & T. X. clxxviii. m.
 Mons-Lucretius. T. III. 119. A.
 Mons-Magnus Opp. T. III. 409. C. & al. V. Ind. Gen.

Mons-

- Mons-Malus prope Romam . T. III. 458. D.
 Mons-Maurus . T. X. cvi. p.
 Mons-Melo Opp. T. VI. 52. D. T. XXI. 332. C.
 Mons-Novus . T. XXI. 345. C. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Ocra . T. X. cclvi. m.
 Mons-Oldradi Opp. T. VI. 1179. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Patricii . T. X. cclxiii. f.
 Mons-Pennice . T. X. cxx. m.
 Mons-Peranus . T. IV. 420. col. 2. C. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Pesulanus . T. III. 481. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Pilosus . T. V. 278. (vi.) & al. B. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Politianus . T. VIII. 956. C. & T. VI. 193. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Porcarianus . T. X. cix. p.
 Mons-Regalis . T. III. 494. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Mons Rodon Cast. T. V. 72. C.
 Mons-Rotundus Opp. T. VI. 409. A. T. XXI. 227. D.
 Mons-S. Leonis . T. IV. 10. C. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Sanctus Opp. inter Picentes . T. XXI. 371. A.
 Mons-Sarchius . T. XXI. 146. D. *V. Ind. Gen.*
 Mons Scajosus . T. IV. 498. not. 12. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Securus . T. III. P. II. 399. A. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Senon in Italia . T. III. 473. C.
 Mons-Siccus Opp. T. XXI. 368. B.
 Mons-Silicis Opp. T. I. 431. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Mons-Soracte . T. III. 272. D.
 Mons-Spilofus . T. III. 495. D.
 Mons Surdus Collis in Agro Novocomensi . T. V. 448. not. n. 14.
 Mons-Tepulus Opp. T. VI. 521. A.
 Mons Titan . T. X. clxxviii. p.
 Mons-Trifiscus . T. II. 270. D. *V. Ind. Gen.*
 Mons Vicus . T. VI. 527. D., & T. X. cx. p.
 Mons-Ulmus . T. XXI. 140. C. *V. Ind. Gen.*
 Montaldellum Opp. T. VI. 436. C.
 Montagnana Civ. T. XV. 310. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Montechium Arx . T. XXIV. 310. D.
 Monte Feretum Civ. T. III. 182. B.
 Monte Fortini Locus . T. XXI. 319. B.
 Montella Civ. T. II. 260. E. & al. *V. Ind. Gen.*
 Monte-Mali Opp. T. VI. 1121. C. *V. Ind. Gen.*
 Montenarius Opp. T. VI. 440. B.
 Monterium Opp. T. II. 293. A.
 Monterono Turris . T. XXV. 20. C.
 de Montefello Turris . T. VI. 1003. D. *V. Ind. Gen.*
 Monti Opp., & Villa . T. VI. 1175. A. *V. Ind. Gen.*
 Monti-Carolo Opp. T. XXI. 262. A.
 Monticulum Opp. T. XXI. 332. C. *V. Ind. Gen.*
 Montiscalari Opp. T. VIII. 1109. D. *V. Ind. Gen.*
 Montis-Murli Opp. T. XI. 430. A. *V. Ind. Gen.*
 Montuoli de Fieffo Opp. T. VI. 195. A.
 Mopsuetia Prov. T. I. 139. D. *V. Ind. Gen.*
 Morbio Cast., & Villa . T. VI. 1157. D. *V. Ind. Gen.*
 Morea Regnum . T. XXII. 945. D. *V. Ind. Gen.*
 Moranum . *V. Muranum.*
 Morellum Opp. prope Tolosam . T. VI. 405. D.
 Morenicum Opp. T. III. 339. A.
 Morezo Villa . T. III. 460. D.
 Moriari Civ. in Corsica . T. XXIV. 417. A.
 Moribellum Cast. T. VI. 562. B.
 Moritida Opp. T. III. 309. A.
 Mortaria Civ. T. XXIV. 143. B. *V. Ind. Gen.*
 Mortella Portus in Corsica . T. XXIV. 415. C.
 Morzengia, vel Morsengia, Locus Mediolanensis . T. VI. 1087. D. 1088. D.
 Mosenus Intula . T. III. 20. A. *V. Ind. Gen.*
 Mofezum Turris . T. VI. 1178. C. *V. Ind. Gen.*
 Mofum Opp. T. VI. 474. C.
 Mota Locus Mediol. T. IV. 17. B. col. 1.
 Motronis Opp. T. VI. 184. A.
 Motula Opp. T. V. 41. D. *V. Ind. Gen.*
 Mozeta Burgus . T. VI. 1121. B. *V. Ind. Gen.*
 Mozonica Opp. T. XXI. 449. A. *V. Ind. Gen.*
 Mucneas Opp. T. I. 133. A. *V. Ind. Gen.*
 Mucius Fl. T. XXI. 613. B.
 Mufiti olim Valle di Ansanto . T. V. 243. B.
 Mugnanum Opp. T. XXI. 125. C.
 Mulnhufen Opp. T. VI. 902. B.
 Mumma Opp. T. VI. 711. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Muranum Cast. T. X. cccix. m. *V. Moranum.*
 Murellum Opp. T. III. P. II. 362. D. *V. Ind. Gen.*
 Murgula Fl. Bergom. Agri. T. V. 530. p.
 Murrelo Infula . T. VI. 373. D.
 Murzilin Fl. T. I. 138. A.

Musianus Scalvinorum Lacus. T. I. 194.
A.
Mutia Opp. T. XXI. 249. C. *V. Ind. Gen.*
Mutilum Opp. T. X. clxv. f.
Mutina Civ. T. I. P. II. 116. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Mutre Civ. T. III. 427. C.

Mutronum Opp. T. VI. 338. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Mylæ Portus Siciliae. T. III. 399. D.
Myrina Asiae Civ. T. I. 61. D. *V. Ind. Gen.*
Myfia Regnum. T. X. cccxii., & T. XXIII. 44. B. *V. Ind. Gen.*

N

NAboli Cast. T. VI. 333. C.
Nacianum Opp. T. XXI. 628. D.
Naifum Opp. T. XXIV. 630. B.
Namisstrum Cast. T. X. cccxii. f.
Narbona Civ. T. III. 484. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nardò Civ. T. XXIV. 885. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Narnia Civ. Tusciae. T. I. 262. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Natolia Phrygiae Prov. T. I. 81. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Naulum Civ. T. VI. 598. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Naupactum Portus. T. XXIV. 570. D. *V. Ind. Gen.*
Naxum Opp. T. V. 436. vers. 1080. *V. Ind. Gen.*
Nazareth Civ. T. III. P. II. 7. A.
Neapolis Campaniae Civ. T. I. 180. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Neapolis Hiltriae. T. X. ccliiii. f.
Neapolitanum Regnum. T. XXI. 243. A. *V. Ind. Gen.*
Nebium Civ. T. XXIV. 415. C.
Nebularum Vallis. T. XX. 30. D.
Negropons Civ. T. VI. 172. D. 530. E.
Nemaufis Civ. in Gallia. T. III. 269. C.
Neocastrum Castr. T. X. cccxii. f.
Neocæsarea Ponti Civ. T. I. 74. C. *V. Ind. Gen.*
Neonfortis Civ. T. X. cxxx. m.
Nepesina Civ. T. III. 174. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nepet, seu Napita Civ. T. X. ccxx. f. *V. Ind. Gen.*
Neritum & Neretum Civ. T. X. ccc. m. T. XXIV. 916. B.
Neruli (Lago-Negro) T. X. cclxxxvii. f.
Nesactium (seu Castrum novum) T. X. cxlvi. f.
Nessium superius, & inferius, Pagus. T. V. 436. not. n. 17.
Nestor Fl. T. X. ccxv. f. ccxxv. p.
Neustria Prov. Italiae. T. I. P. II. 51. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Tom. XXV.

Nicea, seu Nicia Civ. T. I. 437. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nico Fl. T. X. ccxv. f.
Nicomedia Bythiniae Civ. T. I. 73. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nicomedia Græciae Civ. T. III. 97. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nicosia Civ. T. VIII. 551. A. *V. Ind. Gen.*
Nicotrum Cast. T. V. 577. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nicropola, idem ac Oltia Danubii. T. I. 143. A.
Nigripontis Insula. T. XXII. 546. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Niguarda Pagus. T. V. 478. D.
Nilus Fl. T. VI. 413. D. *V. Ind. Gen.*
Ninive Civ. T. I. 129. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Niolum Civ. T. XXIV. 419. E.
Nisibin Civ. T. I. 39. C. *V. Ind. Gen.*
Nisinum Opp. in Syria. T. VI. 393. B.
Nivernensis Comitatus. T. III. 434. C.
Nivernensis Civ. T. I. P. II. 115. A.
Noceria, & Nuceria Civ. T. II. 238. B. T. III. 395. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nogara Opp. T. V. 371. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nola Civ. T. II. 247. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nomaso Castr. T. X. cxl. p.
Non Arx T. VI. 977. B. 978. not. n. 69.
Nonantula Opp. in finibus Emiliae. T. I. P. II. 189. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nonza Civ. T. XXIV. 415. C.
Norba al. Norva Civ. T. X. ccxcvii. m.
Noreja Civ. T. X. cxxxix. f. *V. Ind. Gen.*
Norentum Pagus. T. VI. 1188. D. *V. Ind. Gen.*
Noricum Opp. T. VI. 907. E. *V. Ind. Gen.*
Norma Arx in Italia. T. III. 439. D.
Normannia Comitatus. T. III. 313. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Norvegiae Regnum. T. III. 316. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Nosius Fl. T. X. cxxxvi. m.
Nothenis Prov. T. V. 578. A. *V. Ind. Gen.*
Nothum Opp. T. VII. 266. D.
b b b No-

- Novalesa Monaster. Benedict. T. II. P. II.
 697. 702. A.
 Novalitium Opp. T. XXI. 780. B. *V. Ind. Gen.*
 Novaria Fl. quid nunc. T. X. cxxvii. m.
 cxxxiii. f.
 Novaria Civ. T. I. P. II. 153. A. *& al. V. Ind. Gen.*
 Novas Opp. ditionis Genuensis. T. XXI.
 690. C. *& al. V. Ind. Gen.*
 Noxeta Burgus. T. VI. 1121. & 1122. B.
V. Ind. Gen.

- Nucetiosa Locus. T. X. cclxxxiii. f.
 Nuinburch Opp. T. VI. 876. D.
 Numidia Regnum. T. III. 107. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Nuti Arx. T. VI. 978. *not. n. 69*
 Nur Fl. T. VI. 725. E. *& al. V. Ind. Gen.*
 Nure Fl. T. X. cxxv. p.
 Nuremberga Civ. T. III. P. II. 603. C.
V. Ind. Gen.
 Nursia Civ. T. VI. 12. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Nymphæ Civ. Italiæ. T. III. 449. C.
 Nymphium Fl. T. VI. 113. A.

O

- O**bianum Opp. T. V. 42. A.
V. Ind. Gen.
 Oceanus, Mare. T. I. 191. A.
& al. V. Ind. Gen.
 Ocelum Vicus. T. X. cix. m.
V. Ind. Gen.
 Otriculum Civ. T. X. ccxxx. f. *V. Ind. Gen.*
 Octasio Villa Sardinæ. T. VI. 177. A.
 Octodorus Vicus Varagrorum. T. I. 1. C.
 Odrontum, *sive* Hydruntum Civ. sub
 Græcis. T. II. 246. D.
 Oecubaria Castr. T. X. clxvi. p.
 Oeria Civ. T. II. 245. B. & T. X. ccc. p.
 Ohseburg Saxonæ Opp. T. II. 495. B.
V. Ind. Gen.
 Oira Civ. Apuliæ. T. I. P. II. 429. A.
 Oldradus Mons & Opp. T. VI. 1179. E.
V. Ind. Gen.
 Oleastrum Opp. in Sardinia. T. III. 401.
 D.
 Olginatus Vicus. T. XXI. 580. A.
 Olivola Insula. T. X. cliii. cliv. p. *V. Ind. Gen.*
 Ollius Fl. T. X. cxxxiii. f. *& al. V. Ind. Gen.*
 Olonium Opp. T. V. 432. *not. n. 37. V. Ind. Gen.*
 Ollona Fl. T. X. cxxxiii. f. *& al. V. Ind. Gen.*
 Omagnum, *idem &* Omigna Pagus.
 T. X. cxxvi. m.
 Omisa Vicus Syriæ. T. III. 96. D.
 Omula *V. Omagnum.*
 Orisetum Opp. Sardinæ. T. III. 401. D.
 Ophidarum, *sive* Offidaris Fl. T. II. 488.
 B.
 Opinum Castr., quod & Ypinum. T. X.
 cclxxxix. m. *V. Ind. Gen.*
 Opitergium Civ. T. L. 468. A. & T. VIII.
 30. D. *& al. V. Ind. Gen.*
 Oppidum Cast. Calabriæ inferioris. T. X.
 cccxiii. m.
- Oppidum Cast. Lucaniæ. T. X. cclxxxix.
 ix. p.
 Optranum Mons. T. XXI. 332. D.
V. Ind. Gen.
 Opunciorum Civ. T. I. 61. D. *V. Ind. Gen.*
 Orbetanum Territor. T. III. 201. E.
 Orbetellum, *sive* Orbitellum Opp. & Por-
 tus. T. X. ccvii. f. *& al. V. Ind. Gen.*
 Orbum Fl. T. XXIV. 416. D. *V. Ind. Gen.*
 Orcades Oceani Insulæ XXXIV. T. I.
 192. B.
 Orchianum, *sive* Orcianum Opp. Tusciæ.
 T. III. 372. C. *& al. V. Ind. Gen.*
 Ordum Saxonæ Locus. T. II. 495. A.
 Orestanum Portus Sardinæ. T. VI. 58.
 Orestis Portus. T. X. cccxiii. m.
 Orgo Fl. T. X. cxii. m. cxxxiii. f.
 Oria, *sive* Oeria Civ. T. II. 249. B. *& al. V. Ind. Gen.*
 Oriarium Opp. Brixienfe. T. XXV. 5.
V. Ind. Gen.
 Orinciorum Civ. Græciæ. T. I. 61. D.
V. Ind. Gen.
 Oriolum, *al.* Forum-Claudii Opp. T. X.
 ccxx. f. *V. Ind. Gen.*
 Orisei Prov. T. III. 372. C. *V. Ind. Gen.*
 Ornanum Opp. T. VI. 578. B.
 Orognum Arx. T. VI. 1179. E.
 Orona Arx. T. VI. 1179. E.
 Orta Opp. T. III. 435. C. *& al. V. Ind. Gen.*
 Ortona Civ. T. X. cclxxvii. p. *& al. V. Ind. Gen.*
 Osca Civ. T. II. P. II. 89. B. *V. Ind. Gen.*
 Osimus Marchiæ Opp. T. XXII. 1241. B.
 & T. XXIV. 797. B. *V. Ind. Gen.*
 Osopo Castr. T. X. cxxxviii. p. cxl. m.
 Ossula. *V. Oxila.*
 Ostenium Vicus. T. V. 427. *not. n. 45.*
 Ostia Civ. T. X. cccxxvi. m. *& al. V. Ind. Gen.*
 Otatis Villa. T. X. cix. p.

Oto-

Otorontina, five Hydruntina Civ. T. III.
P. II. 122. E. *V. Ind. Gen.*
Otranti Civ. T. 22. 1213. A. *V. Ind. Gen.*
Otta Africae Locus. T. III. 155. E.
Ovim Scythiae Terra. T. I. 193. C.
Oxilla, *al. Offula* Castr. T. X. cxxvi. m-

Oximum, *al. Auximum* Civ. T. X. cl-
xxx. m.
Oxina Opp. Siciliae. T. III. 373. D.
Oxitania Provincia in Gallia Narbonensi.
T. III. 414. E.

P

Padua Civ. Italiae. T. III. 456. B.
♣ al. V. Ind. Gen. V. etiam
Patavium, & Pafagonia.
Padus Fl. T. I. P. II. 575. A.
♣ al. V. Ind. Gen.
Paestum Civ., olim Lucania. T. V. 179.
C.
Pafagonia olim, in praesentiarum Padua.
T. XXIII. 924. B. *V. Ind. Gen.*
Pagerale in Regno Neapolitano. T. III.
403. D.
Palatinus Mons. T. I. 2. D. *V. Ind. Gen.*
Palatiofa Insula. T. III. 469. B.
Palermus Civ. T. VI. 370. A. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
Palæstina Civ. T. I. 51. D. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
Palestrina Civ. T. XXIV. 1116. A.
V. Ind. Gen.
Palma Locus. T. VI. 691. E. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
Palmaria Insula. T. III. 378. B. & T. VI.
365. C.
Palmira Eremus. T. I. 160. E.
Palodium Opp. T. VI. 262. E. 277. D.
382. B.
Palus Portus, & Lacus in Corf. T. XXIV.
416. D.
Pampaluna Civ. in Hispania. T. XIV.
850. A. *V. Ind. Gen.*
Pamphilia Prov. T. VI. 890. E. *V. Ind.*
Gen.
Panarum Fl. T. XXI. 206. D. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
Panauna Portus. T. VI. 574. D.
Pandinum Opp. T. XXI. 485. D. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
Pannonia Provincia. T. I. 217. A. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
Panormus Civ. Siciliae. T. III. 148. C.
♣ al. V. Ind. Gen.
Pantaganum Opp. T. V. 430. *V. Ind. Gen.*
Papua, seu Ticinum Liguria Civ. T. I.
432. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
Pappiana Locus. T. VI. 167. B.
Parabiagum Vicus. T. XXV. 142. D.
V. Ind. Gen.
Parampriense Territor. T. III. 106. D.
Paravifinum Locus in Martefana. T. VI.

1184. D. *V. Ind. Gen.*
Parentium Locus Istriae. T. X. cxliii. f.
Parifium Civ. T. III. 454. A. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
Parma Civ. T. I. P. II. 153. A. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
Parma Fl. T. X. cxxv. p. & T. XXI.
512. B.
Parma Villa. T. VI. 523. A.
Parodum Castr. T. VI. 561. D.
Parthia Ecbatana Civ. caput Regni Par-
thici. T. I. 4. A.
Passanum Locus Genuenf. T. VI. 598. B.
Patavium Civ. T. I. 431. B. *V. Padua,*
& Pafagonia. ♣ al. V. Ind. Gen.
Paternio Principatus in Sicilia. T. III.
374. E.
Paternum Opp. T. IV. 82. E. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
Patras Graeciae Civ. T. II. 488. B. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
Patria Fl. T. II. 258. E.
Patricum Opp. T. X. ccxxvii. m. f. *V.*
Ind. Gen.
Patrimonium S. Petri. T. V. 397. C. *♣*
al. V. Ind. Gen.
Patti Opp. in Sicilia T. IV. 520. *V. Ind.*
Gen.
Pauces Insula ad Ostium Danubii. T. I.
200. D.
Pausola Mons. T. X. cclxiii. m.
Paxanum Castr. T. VI. 335. B. *V. Ind.*
Gen.
Paxus Insula. T. II. 444. C. *V. Ind. Gen.*
Pelicularium Mare. T. X. cclxxxviii. p.
V. Ind. Gen.
Pedona Civ. T. X. cx. p.
Peli Fl. T. III. 319. C.
Pelopenfis Civ. Graeciae. T. VI. 163. A.
la Pelosa Castr. T. V. 116. E. *V. Ind.*
Gen.
Pena Castr. T. VI. 418. D.
Peneda Castr. T. XXI. 285. A. *V. Ind.*
Gen.
Pennice Mons. T. X. cxx. m.
Pentapolis Prov. T. I. P. II. 123. A. *♣*
al. V. Ind. Gen.
Pera Civ. T. 17. 228. B. *♣ al. V. Ind.*
Gen.

Pe-

- Pereta Castr. T. VI. 432. B.
 Pergamus, seu Bergamum Venetiar. Civ. T. I. 431. B. & *al. V. Ind. Gen.*
 Persiceta Opp. T. I. 506. B. & T. X. cxxiv. f. *V. Ind. Gen.*
 Pertica Locus extra Ticini Muros. T. I. 486. C. *V. Ind. Gen.*
 Pertusatus Mons. T. XXIV. 418. B.
 Perusium Thusciae Civ. T. I. 48. A. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pescara (olim Aternum) Arx. T. IV. 405.
 Pefulanus Mons. T. III. 480. col. 2. D.
 Petra Arx. T. VI. 519. E.
 Petrabecharia Castr. T. VI. 254. E.
 Petracassa Opp. Tusciae. T. III. 372. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Petra Castr. T. I. 284. A. *V. Ind. Gen.*
 Petra-Corbaja Civ. in Corsica. T. XXIV. 417. C.
 Petra-Fracida Castr. T. IV. 384. col. 1. B. *V. Ind. Gen.*
 Petragoricensis Civ. T. III. p. 2. 384. E. *V. Ind. Gen.*
 Petra Honorii Civ. T. X. clxv. f.
 Petra Itureae Civ. T. I. 40. B. *V. Ind. Gen.*
 Petra-lata Castr. in Littore Januae. T. VI. 470. E. & 598. A.
 Petra Liguriae Castr. T. X. civ. p.
 Petra Mellaria Opp. T. II. 293. E.
 Petra Minuta Collis in Urbe Januensi. T. XXI. 697. D.
 Petra-pertusa Abbatia, ubi. T. X. ccxlvii. m.
 Petra-tecta Castr. T. VI. 351. D.
 Petra-tincta Castr. T. VI. 384. C.
 Petra-sancta Locus. T. III. P. II. 839. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 S. Petri Burgus. T. VI. 195. A.
 S. Petri Insula. T. VI. 347. E.
 S. Petrus in Corpo Locus. T. V. 242. A.
 Pexina Castr. T. VI. 513. D.
 Peyra Civ. T. VI. 567. C.
 Pharpau Fl. in Asia. T. III. 353. B.
 Pharos Messanae. T. II. 255. B. & *al. V. Ind. Gen.*
 Philippensis Civ. T. VI. 1193. E. *V. Ind. Gen.*
 Philoppopolis Civ. T. III. 548. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Phrygia Regnum. T. VI. 890. D. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pianosa Insula & Castr. T. VI. 189. A.
 Piccardiae Regnum. T. XXII. 1174. C. *V. Ind. Gen.*
 Piccus Portus Insulae Balear. T. VI. 126. C.
 Piceleonis Castr. T. V. 513. *V. Ind. Gen.*
 Picenum Regio Italiae. T. I. 283. A. & *al. V. Ind. Gen.*
 Picighitonis Castr. T. VI. 1001. 1002. D.
 Pictavum Civ. T. III. P. II. 581. A. *V. Ind. Gen.*
 Pictavia Galliae Prov. T. III. 339. A.
 Pictavia Civ. Aquitaniae. T. III. 480. D.
 Pientia Civ. T. III. P. II. 985. C.
 Pilense Castr. T. II. 248. C. *V. Ind. Gen.*
 Pilanum Castr. *V. Pilense.*
 Pileaze Castr. *V. Pilense.*
 Pilinse Castr. *V. Pilense.*
 Pileeze Castr. *V. Pilense.*
 Polentiae Castr. *V. Pilense.*
 Pillanum Opp. S. Silvestri in Maritimis. T. III. 359. A.
 Pillum, vel Pillus Opp. Campaniae. T. III. 359. E. A.
 Pinetum Locus. T. I. P. II. 576. A. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pina. T. X. cclxiv. m.
 Pinnis Piceni Civ. T. I. 433. B.
 Pinus Locus ad Fl. Padi. T. XXIV. 415. C.
 Pioglosus Portus. T. VI. 1157. C. 1158. B.
 Pioragum Castr. T. VI. 946. A.
 Piperium, vel Privernum Civ. Campaniae. T. IV. 496.
 Piraeum Atheniensium Portus. T. I. 34. D. *V. Ind. Gen.*
 Piranum. T. X. cxliii. m. *V. Ind. Gen.*
 Pifa Civ. T. II. 265. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pisanum Castr. in Monte Syon. T. III. 400. A.
 Pisanus Portus. T. XIV. 712. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pifaurum Opp. T. I. 310. E. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pifaurum Civ. T. III. 171. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Piscaria Opp. T. II. 265. B. & *al. V. Ind. Gen.*
 Piscarium Fl. in finibus Piceni. T. I. 433. B.
 Pifcia Opp. T. III. P. II. 840. E. & *al. V. Ind. Gen.*
 Piscinula. T. X. cclxxxvii. m.
 Pisciotta an Elia aut Velia. T. X. cclxxxvii. m.
 Pisleonis Opp. T. XXI. 399. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Piffina. T. X. cciv. m.
 Pistorium Civ. T. II. 265. C. & *al. V. Ind. Gen.*
 Pitanae Asiae Civ. T. I. 61. D. *V. Ind. Gen.*
 Pitecium Castr. T. XI. 394. C. *V. Ind. Gen.*
 Pitinum. T. X. cclxv. p.
 Pizighitonis Opp. T. VI. 971. 972. A.
 Placentia Civ. T. I. 312. R. & *al. V. Ind. Gen.*
 Planasia Insula. T. X. ccvii. f.

- Planusia Insula . T. VI. 347. C.
 Platena, nunc Piadena Opp. T. V. 371.
C. V. Ind. Gen.
 Platina Vicus Cremon. T. XX. 620. A.
 Plavis Fl. T. X. cxxxvii. f. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Plombia Castr. T. X. cxxvi. p.
 Plumbinum Opp. & Portus T. VI. 373.
C. ♂ al. V. Ind. Gen.
 Plurium Castr. T. X. cxxxii. p.
 Podium Bonizi Castr. T. VI. 544. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Pojanum Tusciae Opp. T. XXV. 43. D.
V. Ind. Gen.
 Poipinum Locus Liguriae. T. VI. 258. C.
 Pola Civ. T. X. cxliii. f. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Polensia Opp. T. II. 244. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Policastrum Civ. T. VI. 218. C. & T. X. cclxxxvii. f.
 Polimartium Civ. T. III. 134. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Politianum Opp. T. XX. 249. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Poloniae Regnum . T. VI. 742. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Pomaja Opp. T. III. 372. C.
 Pometia Latii Opp. T. I. 4. D.
 Pompejopolis Civ. T. I. 108. B. *V. Ind. Gen.*
 Pomposia Insula . T. VIII. 476. C.
 Pons Antonini . T. III. 194. C.
 Pons Augusti . T. X. ccxxii. m. *V. Ind. Gen.*
 Pons Aureoli . T. VI. 1082. & T. X. cxxxii. f.
 Pons Capellae . T. III. 227. D.
 Pons Curvus Opp. T. IV. 314. C. *V. Ind. Gen.*
 Pons Lucanus . T. III. 444. A.
 Pons Milvius Romae . T. III. 129. A.
 Pons S. Petri . T. VI. 194. E.
 Pons Salarius Romae . T. III. 175. A.
 Pons Saonis . T. III. 453. B. *V. Ind. Gen.*
 Pons Spinæ . T. 6. 193. D.
 Ponstectus in Lucensi Territ. T. VI. 197. B.
 Ponsremulus in finibus Tusciae . T. III. 459. E. & T. VI. 319. D.
 Pons Vicus Opp. T. XXI. 614. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Pontecelles Opp. T. III. 356. E.
 Pontecurvo Opp. T. III. 372. A. *V. Ind. Gen.*
 Pontia Insula . T. III. 378. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Pontiroli Opp. T. VI. 1063. E. *♂ al. V. Pons Aureolus, ♂ Ind. Gen.*
 Pontolius Vicus ad Ollii ripam . T. XXI. 302. E.
 Pontremulum Opp. T. VI. 192. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Tom. XXV.
- Pontus Regio . T. III. 152. B.
 Popiliensis Civ. seu Forum-Popilii. T. II. 161. B.
 Populonium Civ. T. VI. 164. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Populum Opp. T. XXI. 727. E.
 Porcianum Opp. Brixienfe . T. XXV. 21. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Porcifera Vallis . T. XXI. 697. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Porletia Opp. T. V. 427.
 Portuensis Insula . T. III. 241. B.
 Portus Opp. ad fauces Tyberis . T. I. 270. C.
 Portus Opp. T. XV. 306. A. *V. Ind. Gen.*
 Portus Civ. T. III. 146. A.
 Portus Cefenaticus . T. XIV. 1134. A. *V. Ind. Gen.*
 Portus Delphinus . T. VI. 108. C. & 545. C.
 Portus Leonis . T. II. 66. E.
 Portus Magnalis . T. VI. 183. D.
 Portus Magnus . T. VI. 128. E. 286. A.
 Portus Mauritii . T. VI. 312. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Portus Neonis . T. X. cli. p. *V. Ind. Gen.*
 Portus Patavinæ Urbis. T. XXIV. 1177. D.
 Portus Romanus . T. III. 129. C. *V. Ind. Gen.*
 Portus S. Stephani Montis-Argentarii . T. VI. 581. A.
 Portus Vadi . T. VI. 256. B.
 Portus Veneris . T. VI. 108. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Portus-Vetus in Corsica . T. XXIV. 416. C.
 Potentia Fl. T. X. cclxv. p. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Pozolum Vicus Terdonensis . T. VI. 987. A. & 988. A.
 Prabujnum Opp. T. XXV. 17.
 Presburch Civ. T. VI. 888. D. *V. Ind. Gen.*
 Præceplanum Burgus Terdonensis. T. VI. 438. C.
 Præsentianum Opp. T. XXI. 126. D.
 Præneste Civ. T. I. 7. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Probati Opp. T. I. 168. D.
 Prochesta Insula . T. X. cccv. p. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Proconissus Insula T. III. 132. E.
 Profilia obscurissima . T. X. cxlix. p.
 Provincia Castellorum . T. X. cclix. m. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Provincia Comitatus . T. XXI. 1045. A. *V. Ind. Gen.*
 Provincia S. Ægidii . T. V. 490. *V. Ind. Gen.*
 Ptholemais Civ. T. I. 39. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*

- Puccinum Opp. T. X. cxli. m. *V. Ind. Gen.*
 Puganense Opp. T. I. 155. E.
 Pulcherata Opp. T. X. cix. f.
 Pulcifera Vallis. T. VI. 598. B. & T. XXI. 333. D.
 Pulveraria Opp. T. VI. 433. B. 558. A.
 Pumachi Insula. T. VI. 309. C.
 Puteoli Opp. T. IV. 312. B. *V. Ind. Gen.*
 Puteoli Opp. Græcorum. T. X. ccciv. f.

Q

- Quadrata Opp. ad Padum. T. X. cxxvii. f.
 Quadrum Civ. T. XXIV. 417. A.
 Quadrivium Opp. T. X. cxl. m.
 Quicosa Castr. T. VI. 194. D.
 Quilianum Castr. T. VI. 448. C. 598. B.
 Quintianum Opp. T. XXI. 623. C.
 Quintodecimum Opp. T. X. cclxxxiv. p. m.
 Quinzanum Opp. T. XXV. 8. *V. Ind. Gen.*
 Quirinalis Mons Romæ. T. I. 4. B. *V. Ind. Gen.*
 Quisa Fl. T. V. 531. vers. 545.

R

- Radacomalum Opp. T. X. cciv. m.
 Radicophanum Civ. *sive* Radicopharum. T. XX. 12. D. *V. Ind. Gen.*
 Rafanaria Castr. T. I. P. II. 578. D. *V. Ind. Gen.*
 Ragos Civ. T. VII. 686. B. *V. Ind. Gen.*
 Ragusa Civ. T. I. P. II. 245. B. *V. Ind. Gen.*
 Ralla Opp. T. XXI. 60. B. *V. Ind. Gen.*
 Rama Palæstinæ Civ. T. VII. 709. A. *V. Ind. Gen.*
 Ran Civ. T. I. 133. C. *V. Ind. Gen.*
 Rancia Opp. T. XXI. 320. C.
 Rapallum Castr. T. VI. 108. C. 598. B.
 Raphain Fl. T. XIV. 1042. C. *V. Ind. Gen.*
 Rapulla Civ. T. V. 605. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ratisbona Civ. T. VI. 73. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ravenna Civ. T. II. 32. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ravensburch Civ. T. VI. 876. B.
 Reate Civ. T. III. 175. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rebecum Opp. T. XXI. 614. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rebellum Castr. T. V. 122. E. *V. Ind. Gen.*
 Recanatensis Civ. T. XIV. 266. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rechum Opp. T. VI. 598. B.
 Recinetum Liguriæ Castr. T. X. cv. p.
 Recinetum Piceni Castr. T. X. cclxiii. m.
 Regenale Castr. in Agro Papiensi. T. VII. 618. E.
 Regenta Arx. T. XXIV. 216. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Regeta Locus. T. X. ccxxvii. p.
 Regia Arx in Urbe Neapolis. T. XXVII. 317. C.
 Regium Langobardiæ Civ. T. X. cxxii. p. *V. Regium Lepidi.*
 Regium Calabriae Civ. T. I. 183. E. *V. Ind. Gen.*
 Regium-Lepidi Civ. T. XXI. 264. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Remis Civ. Gallia. T. III. 259. C. *V. Ind. Gen.*
 Rethia prima & secunda Provinciae. T. I. 432. B. *V. Ind. Gen.*
 Retron Fl. T. X. cliv. f.
 Returbium Fl. T. X. cxx. p.
 Reverfanum Opp. supra Caesenam. T. XXII. 138. C.
 Revignum Opp. T. X. cxliii. f.
 Revolta Opp. T. XXV. 29. *V. etiam Ripalta in Ind. Gen.*
 Revuria Castr. T. X. cxxxviii. p. & cxl. m.
 Rhausium Dalmatiæ Metropolis. T. X. xc. p.
 Rhenus Fl. T. VI. 727. D. *V. Ind. Gen.*
 Rhoadum Opp. citra Pontem-Vicum. T. XXI. 651. C.
 Rhodanus Fl. T. I. 30. A. *V. Ind. Gen.*
 Rhodigium Civ. T. VIII. 222. A. & al. *V. Ind. Gen.*

Rho-

- Rhodus Insula. T. I. 16. E. *V. Ind. Gen.*
 Riboldi Mons. T. III. 353. E.
 Riccium Opp. Tusciae. T. III. 372. C.
 Rigomagus Civ. T. X. cxix. p. *V. Ind. Gen.*
 Ripa Lacus. T. X. cxlvii. p.
 Ripa-Fracta Castr. T. VI. 167. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ripeta Opp. T. VI. 512. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ripensium Opp. T. XXI. 289. A. *V. Ind. Gen.*
 Riphæi Montes Asiam ab Europa disjunctes. T. I. 194. D.
 Ripolæ Opp. T. XIV. 1047. C. *V. Ind. Gen.*
 Risanus Fl. T. X. cliv. f.
 Rivalta Castr. T. VI. 484. C. 557. A.
 Roncalia Opp. T. VI. 813. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Roncilion Opp. prope Viterbium. T. XXIII. 153. B.
 Ronchus Castr. T. VI. 494. B.
 Rosatum Castr. T. VI. 635. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rosatum Opp. T. VI. 711. B. *V. Ind. Gen.*
 Rossa Civ. T. III. 549. A.
 Rossana Civ. T. V. 593. C. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rotanum Fl. T. XXIV. 416. E. *V. Ind. Gen.*
 Rivaroli Castr. Liguriae. T. VI. 277. D. 258. D. 348. A.
 Rivellum Civ. T. III. 436. A. & T. VI. 110. B.
 Rivola Castr. Veronense. T. VI. 757. A. *V. Ind. Gen.*
 Roadum Opp. T. XXI. 278. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Roancum Opp. T. III. 304. A. *V. Ind. Gen.*
 Roazius Mons. T. VI. 551. E.
 Roboretum Civ. T. X. cxxxvii. m. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rocha Civ. T. VI. 170. C.
 Rocha Castr. T. VI. 513. E.
 Rocha Capalbi Castr. T. VI. 510. B.
 Roccabrun Castr. T. VI. 559. A. 416. B. 598. A.
 Rocca Castiglioni (in Valle Sercli) T. VI. 194. B.
 Rocca-contracta Opp. T. XXI. 329. E. *V. Ind. Gen.*
 Rocca de Pava Castr. T. VI. 174. D.
 Rocca S. Stephani Castr. T. III. 445. C.
 Rocca de Valle Castr. Corsicae. T. VI. 578. B.
 Rodia Civ. T. X. ccxcvii. p.
 Rodigium Civ. T. XVIII. 922. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rodopa Provincia. T. I. 37. A. B.
 Rogna Civ. in Corsica. T. XXIV. 416. E.
 Roma Civ. T. I. 2. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Romandiola. T. III. P. II. 428. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Romania. T. I. 136. D. *V. Ind. Gen.*
 Romanus Ducatus. T. III. 160. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 S. Romulus Castr. Liguriae. T. VI. 258. C. & T. X. ciii. f.
 Rotigium Civ. in Corsica. T. VXIV. 417. B.
 Rotinburch Civ. T. VI. 875. D. 876. A.
 Roveretum Villa. T. III. 460. C.
 Roveretum Civ. T. X. cxix. m.
 Roveria Vicus in Gallia. T. III. 274.
 Rovigum Civ. T. XXII. 1220. E. & al. *V. Ind. Gen.*
 Roxate Castr. & Villa. T. VI. 1174. B. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rubea Insula. T. XXIV. 415. D. *V. Ind. Gen.*
 Rubi Civ. T. X. ccxcvii. m. & al. *V. Ind. Gen.*
 Rubicon Fl. inter Ravennam, & Ariminum. T. I. 45. C.
 Rufra Opp. T. X. cclxx. p.
 Ruinata Castr. T. VI. 470. E.
 Rupallum Castr. T. VI. 332. A.
 Rupella Civ. T. III. 568. E.
 Rupis Apis Castr. in Gallia. T. III. 274.
 Ruscia Castr. T. I. 324. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ruthena Civ. T. III. 484. E. & al. *V. Ind. Gen.*

S

- S** Abaudia, seu Saboja, & Sessaudia Provincia. T. X. xciv. p.
 Sabatinus Lacus. T. III. 136. C.
 Sabatius Fl. T. IV. 292. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Sabinense Territorium. T. III. 105. A. 435. C.
 Sacer Mons. T. I. 5. D. *V. Ind. Gen.*
 Sacra Insula. T. I. 270. C. *V. Ind. Gen.*
 Sacranianus Vicus. T. II. 292. A. *V. Ind. Gen.*
 Sacrata Civ. T. X. cclxiii. f.
 Sacxia Civ. T. VI. 1102. *V. Ind. Gen.*
 Sagonia Civ. Liguriæ. T. VI. 271. B.
 Sagra Fl. T. X. cccxii. m.
 Saguntum Civ. T. I. 16. D. 230. D. *V. Ind. Gen.*
 Sala Roderadi Opp. T. X. cxix. f.
 Salarius Pons. T. III. 156. A.
 Sale Opp. T. VI. 984. & al. *V. Ind. Gen.*
 Salentum Italiæ Regio. T. I. 433. A. *V. Ind. Gen.*
 Saleph Civ. T. VI. 1195. C. *V. Ind. Gen.*
 Salernum Campaniæ Civ. T. I. 432. A. *V. Ind. Gen.*
 Salevanum Locus. T. VI. 1010. B.
 Salla Opp. T. VI. 1175. E. *V. Ind. Gen.*
 Salo, Portus versùs Barchinonam. T. VI. 101. E.
 Salodi Deferta. T. VI. 119. D.
 Salodium Castr. T. XXI. 289. D. *V. Ind. Gen.*
 Salonichi Civ., & Regnum. T. VI. 388. B.
 Saloniquium Civ. T. V. 70. A. *V. Ind. Gen.*
 Salvaterra Locus in Agro Mediol. T. VI. 1003. 1004. D.
 Salvia Civ. T. I. 288. D. *V. Ind. Gen.*
 Salvianum Civ. T. III. 51. C.
 Salurnum Opp. T. X. cxxxvi. f.
 Salutariæ Civ. T. X. cx. p. & al. *V. Ind. Gen.*
 Sambuca Opp. in Apennino. T. XXI. 83. C.
 Samnium Ital. Prov. T. I. 433. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Samolata Civ. T. VII. 687. A. *V. Ind. Gen.*
 S. Agata Castr. T. II. 252. B. 253. A. 268. A. *V. etiam in Ind. Gen.*
 S. Agnetis Mons ad Adduam. T. XXI. 576. C.
 Sanctamantia Locus. T. VI. 581. B.
 S. Angeli Opp. in Gargano Monte. T. XXI. 728. B.
 S. Bassanum Castr. T. V. 518. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 S. Carsius Opp. in Agro Averfano. T. II. 253. C. *V. Ind. Gen.*
 S. Columbani Civ. T. VI. 1189. C. *V. Ind. Gen.*
 S. Columbani Opp. T. XXI. 399. D. *V. Ind. Gen.*
 S. Flavianus Opp. T. XXI. 710. A. *V. Ind. Gen.*
 S. Germani Civ. T. III. 491. E. & al. *V. Ind. Gen.*
 S. Germani Opp. T. XXIV. 433. E. *V. Ind. Gen.*
 S. Gilia Villa in Callaritana Diocesi. T. VI. 192. D.
 S. Gonda Opp. inter Florentiam, & Pisas. T. XXI. 258. D.
 S. Johannis ad Crucem Opp. prope Cremonam. T. XXI. 382. D.
 S. Johannis nemus in Agro Laudensi. T. VI. 1098. C.
 S. Johannis Locus ad Marenianum Opp. T. XXI. 339. B.
 S. Julii Insula. T. IV. 9. C. *V. Ind. Gen.*
 S. Margaritæ Portus in Provincia. T. VI. 593. D.
 S. Mariæ ad Castellum Municipium Agri Pisani. T. XXI. 260. A.
 S. Mariæ ad Georgium Opp. in Picentibus. T. XXI. 348. A.
 S. Maria ad Montem Castr. T. VI. 193. D.
 S. Maria de Rocca Maggiore Castr. T. VI. 576. E.
 S. Miniatis Opp. T. XVI. 1064. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 S. Natolia Opp. T. XXI. 325. A. *V. Ind. Gen.*
 S. Petri de Arena Litus prope Januam. T. XXI. 723. D.
 S. Petri Insula. T. VI. 585. E.
 S. Reparatae Portus. T. VI. 114. B.
 S. Sepulcri Burgum Romanæ Ecclesiæ in Umbris Opp. T. XXI. 289. A.
 S. Sepulcri Opp. Florentinor. T. XXI. 677. A.
 Sanctæ, seu Beatæ Severinæ Castr. in Calabria. T. II. 249. D.
 S. Simeonis Portus. T. VI. 691. B. *V. Ind. Gen.*
 S. Viti Locus in Lombardia. T. VI. 1191. D. *V. Ind. Gen.*
 Sanctonia Galliæ Prov. T. III. 439. A.
 Sangervasum, sive S. Gervasii Opp. T. XXV. 51. C. *V. Ind. Gen.*
 Sangrum Opp. T. VI. 69. C.
 Sangrus Fl. T. X. cclxxviii. f.

San-

- Sanguinari Insulæ in Corsica. T. XXIV. 416. A.
 Sanguinetum Municipium, haud procul a Verona. T. XXI. 313. B.
 Sanzanus Vicus. T. XXV. 55. A. *V. Ind. Gen.*
 Saona Civ. T. II. 214. E. *V. Ind. Gen.*
 Saphetum Castr. Galilææ. T. III. 476. D.
 Sapientiae Portus in Romania minori. T. XIV. 257. C.
 Sapis Fl. T. X. clxxvi. f.
 Sapis alter Lucani. T. X. clxxvii. p.
 Saracenicum Castr. T. IV. 468. A.
 Sarburgum Opp. Lotharingiæ, vulgo Sarbourg. T. III. 280.
 Sarca Fl., qui Benacum interfecat. T. XXI. 280. C.
 Sardinia Insula. T. I. 15. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Sarius Fl. T. X. cxxxiiii. f.
 Sarminetum Civ. T. III. 358. B. *V. Ind.*
 Sarnum Civ. T. II. 260. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Saron Fl. T. I. 127. D.
 Sarranum Locus. T. VI. 1175. B.
 Sarsina Opp. T. X. clxv. f.
 Sartianum Opp. T. XXI. 678. C. *V. Ind. Gen.*
 Sarxena Civ. T. II. 161. B.
 Sarzana Civ. T. III. 372. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Sarzanum Locus in Lombardia. T. VI. 1176. D.
 Sarzanum Castr. T. VI. 981. 982. C.
 Sassarum Civ. T. VI. 581. B.
 Saffubibu Rivus in Salernitano Comitatu. T. VI. 201.
 Saticula Castr. T. X. cclxxxiiii. f.
 Satrianum Lucaniæ Opp. T. X. cclxxxviii. m.
 Satricus Fl. T. I. 183. E. *V. Ind. Gen.*
 Saturnia Civ. T. I. 1. A. *V. Ind. Gen.*
 Savardunum Castr. T. III. P. II. 535. C. *V. Ind. Gen.*
 Savignonum Castr. T. VI. 494. B.
 Savilianum Castr. T. X. cx. p. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Saus Fl. Sarmatorum. T. I. 219. C.
 Saumani Castr. in Campania. T. III. 480. D.
 Savo Fl. T. IV. 401. E. *V. Ind. Gen.*
 Savona Civ. T. VI. 331. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Saxolicianum Opp. T. X. cxxv. p.
 Saxolum Opp. T. VIII. 1159. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Saxonia Ducatus. T. II. 497. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Scala Civ. T. III. 403. C. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Scalatium Castr. in Calabria. T. XXI. 22. D.
 Tom. XXV.
- Scalecta, seu Scalella Civ. T. VI. 110. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Scalea Civ. T. X. cclxxxviii. f.
 Scandinavia Insula. T. I. 408. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Scanzia Oceani Insula. T. I. 192. C. *V. Ind. Gen.*
 Scardona Illyrici Civ. T. I. 253. D.
 Scarlinum Opp. T. VI. 175. D.
 Scarparia Opp. T. XIV. 108. C. *V. Ind. Gen.*
 Scarphinia Bœotiae Civ. T. I. 360. C. *V. Ind. Gen.*
 Schahanigi Saxoniae Locus. T. II. 495. A.
 Sclavonia Prov. T. II. P. II. 251. E. *V. Ind. Gen.*
 Sclufa Flandriæ Portus. T. III. P. II. 588. A. *V. Ind. Gen.*
 Scodrisa Provincia. T. VIII. 303. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Scortega-Bechum Castr. T. VI. 471. D.
 Scozzula Opp. T. X. cxxviii. f.
 Scrivia Fl. T. X. cxxv. p.
 Scultenna Emiliæ Fl. T. I. 471. B. *V. Ind. Gen.*
 Scultiuna Fl. T. III. 270. B.
 Scutari Civ. T. XXII. 1200. A. *V. Ind. Gen.*
 Scylla Scopulus. T. X. cccxiiii. m. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Scyllacium Fl. T. X. cccxi. f. *V. Ind. Gen.*
 Scythia Regnum. T. I. 193. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Sebasan Castr. T. I. 169. D. *V. Ind. Gen.*
 Sebastia Civ. T. I. 128. C.
 Sebenica Civ. in Dalmatia. T. XXII. 846. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Sebris Ager Mediolanensis. T. VI. 1015. B. *V. Ind. Gen.*
 Secium Arx in Italia. T. III. 439. D.
 Secusia Italiæ Civ. T. III. 463. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Secusina Vallis. T. I. P. II. 565. B. *V. Ind. Gen.*
 Secusium Civ. T. X. cvii. f. cix. m. *V. Ind. Gen.*
 Sedalia Civ. T. I. 192. A. *V. Ind. Gen.*
 Segesta Insula. T. XXI. 694. E.
 Segestrum Opp. T. X. cv. p.
 Segni Castr. T. VI. 446. A.
 Segona Civ. in Corsica. T. XXIV. 415. E.
 Segusiana Vallis. T. I. P. II. 115. A. & 116. B.
 Selanus Fl. in Salernitano Comit. T. VI. 201.
 Seleucia Civ. T. I. 40. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Selinum Civ. T. III. 66. A.
 Semiana Castr. T. X. cxxxvi. m.
 Sena, seu Senæ Civ. Tusciæ. T. II. 265. C. *♣ T. III. P. II. 970. A. V. Ind. Gen.*

ddd

Senø

- Senogallia Civ. T. I. 357. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Senonensis Civ. Galliae. T. III. 455. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sentinum Civ. T. X. CLXXIX. m.
 Sepianum Castr. T. X. cclxxiv. f.
 Seplasia Campaniae Opp. T. I. 20. A.
 Sepuntum Apuliae Civ. T. I. 433. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sepriensis Provincia. T. XI. 640. D. *V. Ind. Gen.*
 Septa Civ. T. VI. 463. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Septem-peda Regio, nunc quid. T. X. cclxiii. p. & m.
 Septimania Provincia. T. X. xciv. p. m. *V. Ind. Gen.*
 Septrium Castr. T. IV. 16. E.
 Septum Castr. in Gediris. T. I. 106. A.
 Sera Opp. T. XXI. 339. A. *V. Ind. Gen.*
 Sercli Fl. T. VI. 188. B. & T. X. ccxii. f.
 Serculus Fl. T. VI. 342. B.
 Serezana Civ. T. XXI. 203. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sergianum Opp. T. X. ccii. m. f. *V. Ind. Gen.*
 Serius Fl. T. VI. 1031. 1032. C. *V. Ind. Gen.*
 Sernia Civ. T. VII. 996. D. *V. Ind. Gen.*
 Serra Castr. in Exarcatu. T. III. 171. C. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Serra-longa Castr. T. VI. 808. A.
 Serravallis Opp. T. VI. 440. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Servii Castr. T. VI. 480. E.
 Seterion Fl. T. II. 432. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Setalia Civ. T. XIV. 662. C. *V. Ind. Gen.*
 Sevelia Villa. T. III. P. II. 581. E. *V. Ind. Gen.*
 S. Severinae Opp. T. II. 249. D. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 S. Severus Civ. T. XXI. 701. B. *V. Ind. Gen.*
 Seufana Vallis. T. X. cix. m.
 Sexana Locus in Martefana. T. VI. 1184. D. *V. Ind. Gen.*
 Sextia Civ. T. X. clxxvi. f.
 Sextum Opp. T. XXV. 16. *V. Ind. Gen.*
 Sibarium Pannoniae Opp. T. I. 64. E.
 Sibilis Africae Civ. T. VI. 109. A. 168. C. & 404. B.
 Sibillae Mons. T. XXI. 320. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sicambria in Scythia. T. VII. 575. B. *V. Ind. Gen.*
 Sicardus Mons ultra Isaurum Municipium Pifaurensis Agri. T. XXI. 342. B.
 Sicci Cafalis Vicus. T. XXI. 210. E.
 Sicilia Regnum. T. I. 6. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sicla Fl. T. X. cxxv. p.
 Sicopolis, seu Capuanova Civ. T. I. P. II. 392. E. *♂ al. V. Ind. Gen. ♀ V. Trifiscus:*
 Sicytonia Regio. T. VII. 499. B. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Siderium Castr. T. I. 148. D. *V. Ind. Gen.*
 Sidon Civ. T. VII. 741. A. *V. Ind. Gen.*
 Sigestri Insula. T. VI. 322. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sigido Civ. T. I. 113. A. *V. Ind. Gen.*
 Signia Civ. Campaniae. T. III. 140. D. & Vicus. T. XXV. 98. D.
 Silaris Litinus Fl. T. II. P. II. 215. E. 216. B.
 Siler Fl. Campaniam a Lucania dividens. T. I. 432. A.
 Silestantina Civ. in Taprobane. T. I. 192. A.
 Silis Fl. T. X. cliv. f.
 Silius Mons. T. III. 186. C. *V. Ind. Gen.*
 Silambria Locus Imperii Graeci. T. III. 265. E.
 Silva Apuliae T. X. ccxcviii. p. *V. Ind. Gen.*
 Silva-bella Locus Novarienf. T. X. cxxv. f. *V. Ind. Gen.*
 Silva Candida Civ. T. III. 177. D.
 Silva Histriana Civ. T. X. cxliiii. f.
 Silvanum in Gallis. T. III. 452. E.
 Silus Fl. T. XXI. 38. A.
 Simarus Fl. T. X. cccxi. f.
 Sinopen Civ. Ponti. T. I. 38. 39. A.
 Sipar Castr. in Regno Neapolit. T. X. cxliiii. f.
 Sipontum Civ. T. I. P. II. 373. C. *V. Ind. Gen.*
 Sipulum Magnesia Asiae Civ. T. I. 22. D.
 Siracusa Siciliae Civ. T. I. 105. A. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Siraptes Mons. T. II. 495. C. *V. Ind. Gen.*
 Siris Fl. T. X. cclxxxviii. m.
 Sirmius Lacus. T. X. cxlviii. p.
 Sirmis Pannoniae Civ. T. I. 217. A.
 Sisido Fl. T. X. cxxxiii. f.
 Sistrum Civ. T. VI. 168. D.
 Sitarium Locus in Athesis ripa. T. XXI. 1193. D.
 Sitiphis Mauritaniae Metropolis. T. I. 108. A. *V. Ind. Gen.*
 Smirnae Civ. T. VI. 528. D.
 Sochus Locus. T. III. 321. D.
 Soldaja Portus. T. VI. 567. D.
 Solectia Villa. T. III. 460. D.
 Solenzari Fl. in Corsica. T. XXIV. 416. D.
 Soletum Locus. T. X. ccc. p. *V. Ind. Gen.*
 Soncinum Opp. T. XXI. 218. E. *V. Ind. Gen.*
 Sora Civ. T. II. 260. E. *♂ al. V. Ind. Gen.*
 Sortinum Opp. Siciliae. T. III. 373. D.
 Sorzanum Castr. prope Dertonam. T. VI. 982.
 Sozagum Castr. T. VI. 1178. C. *V. Ind. Gen.*

Spala-

- Spalatri Civ. T. XXIII. 1083. E. *V. Ind. Gen.*
- Sparas Promontorium, *olim* Accium in Corfica. T. XXIV. 415. D.
- Spedia Castr. T. VI. 557. E. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Spedia Orientalis Opp. T. XXIV. 556.
- Spellum Civ. T. X. cclvi. f.
- Speza Castr. T. VI. 556. E.
- Spineta Agri Cremonensis Vicus ad ripam Olli. T. IV. 22. D.
- Spinum Lamberti, *seu* Spilimbertum. Castr. T. X. cxxiv. f.
- Spira Civ. T. VI. 649. D. *V. Ind. Gen.*
- Spoleti Civ. T. III. 488. *♣ T. VII. 465. E. V. Ind. Gen.*
- Stabiae Græcorum Civ. Campaniæ. T. X. cccv. p.
- Stabulum Castr. T. VI. 1177. E. *V. Ind. Gen.*
- Staffalum Opp. inter Æsium, & Cingulum. T. XXI. 333. D.
- Stagnus Genesareth. T. VI. 166. C.
- Staingadin in Alemannia. T. VI. 879. A.
- Statyella, *vulgò* Stratella Opp. T. X. cxx. f.
- Stationa Civ. nunc Angleria T. XI. 542. C.
- S. Stephani Castr. T. VI. 455. D.
- Stoyphe Castr. Germaniæ. T. VI. 647. C.
- Stratella. V. Statyella.
- Stratonices Asiæ Civ. T. I. 28. A.
- Strongulum Opp. T. X. cccx. f.
- Suana Civ. T. III. P. II. 262. A. *V. Ind. Gen.*
- Suape Opp. ad radices Montis inter Veronam, & Vicentiam. T. XXI. 277. D.
- Svason Fl. T. X. clxxvi. f.
- Subaugusta Civ. T. X. ccxxix. p. *V. Ind. Gen.*
- Sublacum Locus. T. I. 179. E. *V. Ind. Gen.*
- Subria Civ., *olim* appellata Mediolanum. T. XI. 543. A.
- Subrium Regio Italiæ. T. IX. 188. E.
- Subtria Civ. T. VI. 505. A.
- Subtrium Castr. T. I. P. II. 576. A. *V. Ind. Gen.*
- Suessa Civ. T. X. cclxix. f. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Suessione Civ. Galliæ. T. III. 259. C.
- Suessula Civ. T. II. 243. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Svevia Ducatus. T. III. 326. D. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Suinum Opp. ad Lirim Fl. T. V. 60.
- Suium Castr. T. IV. 468. A. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Sulmonensis Civ. in Aprutiis. T. XXIV. 805. C.
- Summæ Terra. T. XII. 714. D. *V. Ind. Gen.*
- Summolicum Locus. T. X. cxxx. f.
- Surianum Opp. T. III. 186. C. *V. Ind. Gen.*
- Suri Civ. T. III. 400. A. *V. Ind. Gen.*
- Suricum Locus ad Lacum Larium. T. V. 432.
- Suricus Locus in Campania. T. V. 242. A.
- Surrentum Civ. T. II. 257. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Susa Civ. T. VI. 879. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Sufonia Civ. T. X. cl. p.
- Sufubium Castr. T. III. 171. C. & T. X. clxv. f.
- Sutrium Civ. T. VI. 93. B. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Sybaris Civ. T. X. cccix. f.
- Sybilis Civ. in Hispania. T. XV. 305. C. *V. Ind. Gen.*
- Sybothe Insulæ. T. I. 357. D. *V. Ind. Gen.*
- Sylva-græca, propè Laudam. T. VI. 1069. E.
- Synopsis Portus. T. VI. 567. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
- Syracusa Civ. Siciliæ. T. I. 18. D.
- Syria Asiæ Regio. T. III. 96. D. *V. al. Ind. Gen.*

T

- T** Abaria Arx . T. VII. 788. B.
V. Ind. Gen.
- Taberna Civ. T. V. 68. B.
V. Ind. Gen.
- Tabia Burgus. T. VI. 387. A.
& T. X. ciii. f.
- Tadium Civ. T. X. cclvii. p.
- Tagus Hisp. Fl. T. I. 25. B.
- Talachium Urbinatis Agri Municipium.
T. XXI. 378. E.
- Talamonis Portus. T. XIV. 390. E. *V. Ind. Gen.*
- Tamarus Fl. T. X. cclxxxiv. m.
- Tamēsis Britannorum Fl. T. I. 43. A.
- Tanager Fl. T. X. cclxxxviii. f.
- Tanais Fl. T. I. 138. E. *& al. V. Ind. Gen.*
- Tanarus Fl. T. I. 510. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Tanaveta Locus. T. VI. 432. D.
- Tanera Amnis propè Dertonam . T. VI.
712. D.
- Tanneris Fl. juxta Alexandriam . T. III.
464. B.
- Tannetum Fl. T. X. cxxii. p. *& al. V. Ind. Gen.*
- Taprobane Oceani Insula. T. I. 192. A.
- Tarantius Mons. T. V. 570. B. *V. Ind. Gen.*
- Tarantum Civ. T. II. 267. B. *& al. V. Ind. Gen.*
- Targines Fl. T. X. cccxi. m.
- Taron Fl. T. X. cxxv. p.
- Tarpejus Mons. T. I. 3. B.
- Tarracina Civ. T. XXI. 324. C. *V. Ind. Gen.*
- Tarracona Civ. T. III. 22. A.
- Tarfaticum Fl. T. X. cxliv. p.
- Tarlia Regio. T. III. 133. B. *V. Ind. Gen.*
- Tarsum, seu Tarsus. T. I. 80. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Tarvesde Opp. T. X. cxxxii. p.
- Tarvisina Marchia. T. X. ccccxxxii. A.
& al. V. Ind. Gen.
- Tarvisium Civ. T. I. 303. D.
- Terus Fl. in Agro Parmensi . T. XXI.
511. C.
- Tavagna Civ. Corsicæ. T. XXIV. 417. A.
- Tavantum Civ. Salentinor. T. III. 141. A.
- Tavignanus Fl. Corsicæ. T. XXIV. 416.
E. *V. Ind. Gen.*
- Tavola Corsicæ Castr. T. VI. 578. B.
- Taurinum Civ. T. I. P. II. 153. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Tauromenium Siciliae Civ. T. I. P. II. 270.
A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Taurus Mons. T. I. 37. C. *V. Ind. Gen.*
- Tausis Fl. T. I. 194. D. *V. Ind. Gen.*
- Taxania Cast. T. VI. 379. D.
- Taxarolium Castr. T. VI. 430. D.
- Tazze Civ. T. X. cclxxvii. m.
- Teanum Civ. T. I. P. II. 505. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Telamon Civ. T. X. ccvii. m. *V. Ind. Gen.*
- Teles Fl. T. VII. 1007. A.
- Telesia Civ. T. II. 246. D. *& al. V. Ind. Gen.*
- Telesium Castr. T. V. 267. B. *V. Ind. Gen.*
- Tellium Opp. T. X. cxxxii. p.
- Telonis Portus. T. VI. 309. C.
- Tencatalia propè Arelaten. T. VI. 308. C.
- Tenedos Insula. T. XII. 443. D. *& al. V. Ind. Gen.*
- Tenna Fl. T. X. cclxv. p.
- Tenna Castr. T. XXI. 280. D.
- Terame Aprutii Civ. T. IV. 512. *& al. V. Ind. Gen.*
- Tercade Castr. in Agro Novariensi . T.
VI. 977. B. *V. Ind. Gen.*
- Terdonia Civ. Lombardiæ. T. I. P. II. 221.
A. *& al. V. Ind. Gen.* quæ & Dertona.
- Tergestum Civ. T. X. cxli. m. *& al. V. Ind. Gen.*
- Terina Insula. T. X. cccxi. f.
- Teriolium Castr. T. X. cxxxvi. m.
- Terlicium Castr. T. XII. 657. A. *V. Ind. Gen.*
- Tero Fl. V. Tevero.
- Terogona Civ. T. VI. 129. D.
- Terracina Civ. T. I. 257. C. *& al. V. Ind. Gen.*
- Terra Laboris Provincia. T. II. P. II. 175.
A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Terri Castr. in Exarcatu. T. III. 171. D.
- Terricum Opp. T. III. 372. C. *V. Ind. Gen.*
- Tesana Castr. T. X. cxxxvi. m.
- Tessalonica Civ. T. III. 540. 548. B.
- Tessinus Fl. T. X. cclvii.
- Teuchum Castr. T. VI. 471. D.
- Tevero Fl. T. III. 290. C. E.
- Textina Civ. T. III. 228. C.
- Thamiris Mœsiæ Civ. T. I. 197. C. *V. Ind. Gen.*
- Thamnis Civ. Ægypti . T. VII. 742. E.
V. Ind. Gen.
- Thanis Civ. T. VII. 840. C. *V. Ind. Gen.*
- Tharsus Civ. T. V. 297. E. *& al. V. Ind. Gen.*
- Theanensis Civ. T. VI. 53. B.
- Theanum Fl. T. I. 34. A.
- Theate Civ. T. II. 238. B. *& al. V. Ind. Gen.*
- Thebarma Civ. T. I. 126. E. *V. Ind. Gen.*

The-

- Thebasan Civ. T. I. 172. B. *V. Ind. Gen.*
 Thelamonis Arx. T. XX. 7. E. *V. Ind. Gen.*
 Themut Castr. T. VI. 889. B. *V. Ind. Gen.*
 Theodoriadis Prov. T. X. xxix. m. *V. Ind. Gen.*
 Thera Insula. T. I. 151. C. *al. V. Ind. Gen.*
 Therasia Insula. *ibid.*
 Thermulæ Urbs in Aprutio. T. IV. 528. *al. V. Ind. Gen.*
 Thessalia Europæ Regio. T. III. 267. C.
 Thessalonica Illyrici Civ. T. I. 67. D. *al. V. Ind. Gen.*
 Tholomayda Civ. T. III. 479. A.
 Thraciæ Civitates quæ. T. I. 153. E. *V. Ind. Gen.*
 Thule, *sive* Thyle Oceani Insula. T. I. 192. B. *al. V. Ind. Gen.*
 Thurinum Civ. T. X. cccvii. m.
 Thuscia Italiæ Ducatus. T. V. 231. D. *al. V. Ind. Gen.*
 Tiberiacum Castr. T. III. 172. A. *V. Ind. Gen.*
 Tiberias Galilææ Civ. T. III. 476. A.
 Tiberis Fl. T. I. 2. D. *al. V. Ind. Gen.*
 Tibur Italiæ Civ. T. III. 439. A. *al. V. Ind. Gen.*
 Ticarus Fl. T. XXIV. 416. A.
 Ticinum Civ. T. I. 212. B. *al. V. Ind. Gen.*
 Ticinum Fl. T. II. 265. B. *al. V. Ind. Gen.*
 Tidone Fl. T. X. cxxv. p.
 Tienis Villa Vicentini districtus. T. VIII. 339. D.
 Tifata Campaniæ Mons. T. V. 241. D. *V. Ind. Gen.*
 Tifernum Fl. T. X. 279. p. T. XIV. 181. C. *al. V. Ind. Gen.*
 Tigris Fl. Assyriæ. T. I. 79. E.
 Tigurum Civ. T. I. P. II. 178. C. 179. D.
 Tilaventum Fl. T. X. cxxxviii. p. *V. Ind. Gen.*
 Tilox olim, nunc Auri Insula, aut Promontorium in Corsica. T. XXIV. 415. C.
 Timaurus Fl. T. X. cliv. f. *V. Ind. Gen.*
 Tinacria Insula. T. III. P. II. 648. E.
 Tinia Fl. T. X. 257. f.
 Tirasonenfis Civ. T. III. P. II. 597. C. *V. Ind. Gen.*
 Tifianus Fl. Scythiæ. T. I. 194. D.
 Titabomen Insula. T. V. 39. A. *V. Ind. Gen.*
 Tivegna Castr. T. VI. 556. E.
 Tocati Civ. in Armenia minori. T. XXIII. 1132. D.
 Toccum Castr. T. I. P. II. 418. D. & T. X. 254. p.
 Togollius, *vulgo* Mongolio Mons. T. V. 433. *Tom. XXV.*
- Tolarium Castr. T. VI. 586. B.
 Tolentinum Civ. T. X. cclxiii. m. *al. V. Ind. Gen.*
 Tolenus Fl. T. X. ccxxxii. f. *V. Ind. Gen.*
 Toletum Hispaniæ Civ. T. III. 316. 352. A.
 Tollegata Opp. T. X. cxxxiiii. m.
 Tolomaida olim, Ancona hodie. T. XV. 324. C.
 Toloni Portus in Provincia Narbonensi. T. XXIV. 563. B.
 Tolonus Marforum Fl. T. I. 33. A.
 Tolosa Urbs Galliæ. T. III. 454. B. *al. V. Ind. Gen.*
 Tontonis Villa in Gallia Belgica. T. I. 410. A.
 Tora Castr. T. X. cclvi. p. m.
 Toralts Paganorum Castr. T. VI. 899. B. *V. Ind. Gen.*
 Torbia olim Trophæa Augusti. T. X. ciii. m.
 Torcellum Castr. T. X. cliv. p. *al. V. Ind. Gen.*
 Torna Fl. T. I. 129. C. *V. Ind. Gen.*
 Tornacensis Civ. Galliæ. T. III. 438. B.
 Torporium Opp. non longe a Pisis. T. XXI. 221. C.
 Tortona, *sive* Dertona Civ. T. VI. 171. D. *al. V. Ind. Gen.*
 Tortosa Civ. T. IX. 13. B. *V. Ind. Gen.*
 Tortuosa Civ. T. VI. 287. B. *al. V. Ind. Gen.*
 Torzarum Locus juxta Sardiniam Insul. T. III. 237. D.
 Trabifonda Civ. & Regni sedes. T. XXII. 1163. D. *V. Ind. Gen.*
 Trablaram Civ. T. V. 578. B. *V. Ind. Gen.*
 Tracilium Opp. T. I. 51. A. *V. Ind. Gen.*
 Traguriensis Civ. T. XIII. 229. A. *al. V. Ind. Gen.*
 Traëns Fl. T. X. cccx. p.
 Trahona Opp. Vallis Tellinæ. T. V. 443. *not. n. 33.*
 Trajectum Frisiæ Civ. T. VI. 652. B. *V. Ind. Gen.*
 Trana Apuliæ Civ. T. VI. 119. D.
 Transburg, *aut* Strasburg, *seu* Argentina Civ. T. I. P. II. 175. A.
 Transonia-Ripa Opp. T. XXI. 320. D.
 Transpadana Regio. T. I. P. II. 116. D. *al. V. Ind. Gen.*
 Tranum Civ. T. III. 296. B. *al. V. Ind. Gen.*
 Trapani Civ. T. VII. 928. A. *al. V. Ind. Gen.*
 Trasumenus Lacus. T. I. 20. C.
 Travus Fl. Corsicæ. T. XXIV. 416. A.
 Trapena Civ. Siciliæ. T. VI. 576. D.
 Trebentense, *seu* Trebetense Castr. T. II. 247. B. *V. Ind. Gen.*
 Trebia Fl. T. I. 17. B. T. II. 265. B.

- Trebianum Castr. T. VI. 433. C. 598. C.
 Trebias Fl. T. X. cxxv. p.
 Trecallum Pagus in Agro Novocomensi.
 T. V. 433.
 Trecate Castr. T. VI. 1175. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Trecensis Civ. in Gallia. T. III. 356. D.
 & al. *V. Ind. Gen.*
 Trecium, *sive* Tritium Castr. T. VI. 1009.
 A. & al. *V. Ind. Gen. V. etiam* Tretium.
 Tremetium Promont. ad Lacum Larium.
 T. V. 420.
 Tremitus Insula in Mari Adriatico. T. IV.
 404.
 Trenti Civ. T. XXIV. 280. A. *V. Ind. Gen.*
V. etiam Tridentum.
 Trefia Fl. T. V. 450.
 Tretium Castr. T. VI. 813. A. B. & al.
V. Ind. Gen.
 Trevalis Arx, vulgo dicta *Val di Treva-*
glia. T. IV. 116.
 Treveris Civ. T. II. 451. A. & al. *V. Ind.*
Gen.
 Tribulanum Territor. T. III. iii. D.
 Trica Castr. T. VI. 711. C. *V. Ind. Gen.*
 Tricaricum Opp. T. X. cclxxxix. f.
 Tricesimi Villa in Agro Foro-Juliano. T.
 XXIV. 1199. D.
 Tridentina Marchia, T. II. 451. B. 452.
 C.
 Tridentum Civ. T. I. P. II. 153. A.
 Tridinum Opp. T. X. cxxvi. f. *V. Ind.*
Gen.
 Trifernum, *sive* Tifernum Civ. T. XIX.
 606. C. *V. Ind. Gen.*
 Trifiscus Mons Sicopolis. T. II. 290. D.
 & al. *V. Ind. Gen.*
 Trigantum Opp. T. X. clxxiv. f.
 Trigellum Portus. T. XXII. 1178. B. *V.*
Ind. Gen.
 Trinacriæ Regn. T. III. P. II. 648. E.
V. Ind. Gen.
 Trinium Fl. T. X. cclxxxix. p.
 Trinova, *sive* Trinovia Civ. T. III. 516.
 D. 525. B.
 Trinovantum Brittanor. Civ. T. I. 43. B.
V. Ind. Gen.
 Tripis Opp. Siciliae. T. III. 373. D.
 Tripolis Syriae Civ. T. III. 400. C. & al.
V. Ind. Gen.
 Tripontium Civ. T. X. cclvi. f.
 Tritium. *V. Tretium.*
- Triturrita Opp. T. X. cciv. p.
 Triverii Villa in Diocesi Vercellensi. T.
 IX. 431. D. *V. Ind. Gen.*
 Trivilina Civ. T. III. 473. D.
 Trivum Civ. T. III. 260. C.
 Troja Apuliae Civ. T. III. 352. C. & al.
V. Ind. Gen.
 Trondus Locus in Romandiola. T. VI.
 1147. E.
 Truentum Fl. T. X. cclxv. p. & al. *V.*
Ind. Gen.
 Tudertum Civ. T. I. 456. A. & al. *V.*
Ind. Gen.
 Tungin Castr. T. VI. 875. E.
 Tullum Civ. Galliae Belgicae. T. IV. 399.
 E.
 Tulminum Castr. in Agro Foro-Juliano.
 T. XXIV. 1197. B.
 Tunicium, *sive* Tunisium Africae Civ.
 T. XIII. 258. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Turbia Castr. T. VI. 386. E.
 Turcicum Civ. T. X. cclxxxviii. p.
 Turdinum Fl. T. X. cclxv. m.
 Turegum (nunc Zurig) Civ. T. I. P. II.
 178. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Turena Civ. T. III. 353. E.
 Turicensis Comitatus. T. VI. 880. A. B.
V. Ind. Gen.
 Turonensis Civ. Galliae. T. III. 454. A.
 Turricella de Monerino. T. VI. 401. A.
 Turris Castr. T. VI. 144. A.
 Turris Palmarum Firmani Agri Municipi-
 pium. T. XXI. 337. D. *V. Ind. Gen.*
 Turris Sardiniae Civ. T. VI. 167. D.
 Tuscana Civ. T. III. P. II. 262. A. *V. Ind.*
Gen.
 Tuscanella Opp. T. VI. 505. B. & al. *V.*
Ind. Gen.
 Tuscania. *V. Thuscia, sive* Tuscia. T. I. 3.
 D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Tusci Villa Plinii. T. X. 209. m. f.
 Tusculanum Civ. T. VI. 180. & al. *V.*
Ind. Gen.
 Tusculum Civ. T. I. 5. B. & al. *V. Ind.*
Gen.
 Tyracium Castr. T. VI. 449. B.
 Tyrannum Civ. T. I. 143. C. D.
 Tyria Civ. T. III. 108. C. *V. etiam* Tyrus.
 Tyrrhenum Mare. T. VI. 792. A.
 Tyrfus Fl. T. I. 130. E.
 Tyrus Asiae Civ. T. III. 477. D. & al.
V. Ind. Gen.

V

- V**ada Castr. T. VI. 561. E. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vada Opp. T. XXI. 754. B. *V. Ind. Gen.*
 Vadum Opp. T. I. P. II. 153. A. *V. Ind. Gen.*
 Vadum Portus. T. VI. 366. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vagi Scanziae Fl. T. I. 193. A. *V. Ind. Gen.*
 Vaginus Fons in Agro Bergom. T. V. 533.
 Vahule Locus. T. VI. 168. A.
 Valcamonica in Territ. Brixienti. T. III. 457. E.
 Valegium Opp. T. XXI. 278. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Valentia Civ. T. III. 269. E. *V. Ind. Gen.*
 Valeria Prov. Italiae. T. IX. 190. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Validum Opp. T. X. cclvii. p.
 Vallexella, al. Vallis Sella, Vicus Laudensis. T. VI. 1099. D. *V. Ind. Gen.*
 Valle Locus in Dertonensi Territorio. T. VI. 438. C.
Valle di Ansanto hodie Mufiti in medio Italiae. T. V. 243. B.
 Vallis Ambra prope Pogibonsum in Agro Florent. T. XXIII. 100. A.
 Vallis Elsa prope Pogibonsum in Agro Florentino. T. XXIII. 100. A.
 Vallis Flaviana. T. III. 269. C. *V. Ind. Gen.*
 Vallis de Grati, Regio Calabriae Citerioris. T. V. 70.
 Vallis Heræ. T. VI. 171. B.
 Vallis Lucis propè Cassinum. T. III. 387. A.
 Vallis Metelliana, seu Cava in Salernitano Comitatu. T. VI. 201.
 Vallis Scriviae. T. VI. 494. A. 519. D.
 Vallis Sergii. T. VI. 521. E.
 Vallis Tellina. T. V. 446.
 Valva, & Valvensis Comitatus. T. I. P. II. 491. D. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vantra Arx. T. IV. 394. B. C. *V. Ind. Gen.*
 Vaprium Opp. T. XXV. 87. C. *V. Ind. Gen. V. etiam Vavrum.*
 Vara Fl. T. X. cv. p.
 Varago Opp. Liguriae. T. VI. 446. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vareglate Castr. propè Civ. Astensem. T. V. 476.
 Varena Opp. propè Lacum Larium. T. V. 423.
 Varexium Opp. T. VI. 512. C. *idem ac*
 Varixium Opp. T. VI. 545. C.
 Varisium Burgus Vallis Tari. T. XXI. 400. D. *V. Ind. Gen.*
 Varisium Opp. in Agro Mediol. T. V. 424. *V. Ind. Gen.*
 Varisium Opp. in Placentinorum finibus ad Montis radices. T. XXI. 400. D.
 Varricottis Locus. T. X. civ. p. *V. Ind. Gen.*
 Varus Fl. T. X. ci. f.
 Vatacium Portus Romaniae. T. VI. 481. A.
 Vavrum Castr. T. III. P. II. 380. E. *V. Ind. Gen. V. Vaprium.*
 Vayra Fl. T. VI. 557. A.
 Udifidania Mesiae Civ. T. I. P. II. 197. A. *V. Ind. Gen.*
 Vecta Insula Britanniae. T. I. 47. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vegevalum Civ. T. VII. 599. D. *V. Ind. Gen. V. Viglevanum:*
 Vegentum. T. X. cxciii. f. *V. Ind. Gen.*
 Veguali Castr. T. VI. 384. D.
 Vejentum Civ. T. I. 3. C. *V. Ind. Gen.*
 Velia Opp. T. X. cxxi. p.
 Velinus Fl. T. X. cclv. f.
 Velletrum Civ. T. III. 564. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Veltri Civ. T. III. 263. B.
 Venafrum Castr. T. X. cclxx. p. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vendobona Campaniae Opp. T. I. 63. C. D.
 Veneda Civ. ad Mare propè Ligerim. T. II. P. II. 51. E. 52. C.
 Venefranum Castr. T. II. 244. A.
 Veneris Portus. T. XVI. 1101. A.
 Venetiarum Civ. T. II. 469. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Ventrignanum Castr. T. VI. 187. D. *V. Ind. Gen.*
 Venusia Civ. T. X. ccxcvii. p. & al. *V. Ind. Gen.*
 Veralum Aemiliae Castr. T. III. 156. D.
 Verbanus Lacus in Lombardia. T. XXI. 204. A. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vercellae Civ. T. I. P. II. 116. C. & al. *V. Ind. Gen.*
 Vercetum Mons. T. III. 186. C. *V. Ind. Gen.*
 Verde Civ. Corsicae. T. XXIV. 416. E.
 Vernacia Castr. T. VI. 356. C.
 Verolum Latii Civ. T. IV. 313. E.
 Verona Civ. T. I. 304. D. & al. *V. Ind. Gen.*

Ve-

- Veronensis Marca. T. X. LXX. m. *V. Ind. Gen.*
- Verruca Castr. T. VI. 808. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Verrucola de Bosis Castr. T. VI. 518. C.
- Vertematum Vicus, & Castr. Agri Novocomensis. T. V. 439. *V. Ind. Gen.*
- Verula Civ. Campaniæ. T. III. 461. C. *& al. V. Ind. Gen.*
- Verwic Angliæ Opp. T. XIV. 358. A. *V. Ind. Gen.*
- Vesigna Castr. T. VI. 380. D. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vesta Civ. Italiæ. T. III. 468. B. *V. Ind. Gen.*
- Vesuvius Mons. T. I. 278. B. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vetabile Fl. T. VI. 1011. B.
- Vetralla Opp. T. X. CCXX. m. & T. XXI. 228. A.
- Vetulonia Civ. T. X. CXC. p. *V. Ind. Gen.*
- Vetus-Pictavis Locus. T. II. 495. B. *V. Ind. Gen.*
- Vezanum Castr. T. VI. 433. B. 598. C.
- Ufens Campaniæ Fl. T. X. CCXXXI. p.
- Ufens Piceni Fl. T. X. CCLV. p.
- Viandrate, seu Blandrate, Castr. in Lombardia. T. VI. 976. C.
- Viaregium Castr. T. VI. 186. D. *V. Ind. Gen.*
- Vicarium Opp. Siciliæ. T. III. 373. D.
- Vicentia Civ. T. I. P. II. 153. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vicesimum Opp. T. X. CCLXXXVII. f. *& seq.*
- Vicohabentia, ubi primus situs Ferrariæ. T. X. CLXVI. p.
- Vicolonium Agri Placentini Municipium. T. XXII. 419. B.
- Vicovarium Opp. *V. Vicus Varronis.*
- Victimula Opp. T. X. CXXV. f.
- S. Victoris Opp. T. IV. 381. A. *V. Ind. Gen.*
- Victoria Civ. propè Parmam. T. VIII. 249. B. *& al. V. Ind. Gen.*
- Victriacum Villa. T. II. P. II. 53. A. *V. Ind. Gen.*
- Vicumniæ Opp. T. X. CXXI. p.
- Vicus Castr. T. V. 456. *V. Ind. Gen.*
- Vicus Iriæ Castr. T. X. CXIX. f.
- Vicus Mauriti Civ., vel Opp. in Campania. T. III. 359. A.
- Vicus Aricoli Opp. T. X. CXXIII. m.
- Vicus-Mercatus Opp. T. XXI. 587. C.
- Vicus Elvius Opp. in Etruria. T. III. 371. B.
- Vicus Gavensis. T. X. CIX. m.
- Vicus Varronis, hodie Orcovarium Opp. T. XXIII. III. C. *V. Ind. Gen.*
- Vienna Galliæ Urbs. T. III. 504. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Viezolum Pagus Agri Mediolan. T. V. 440.
- Vigastium Veronensis Agri Municipium. T. XXI. 279. E.
- Vigiliarum Civ. in Apulia Trano propinqua. T. XXI. 740. B.
- Viglebium Opp. in Agro Papiensi. T. XXI. 541. E.
- Viglevanum Civ. T. VII. 599. D. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vignola Castr. T. VI. 92. D.
- Vigueria Castr. T. VI. 468. C.
- Villa S. Ægidii Portus ad Rhodanum. T. III. 401. A. 414. E.
- Villa Afiana Opp. T. X. CXXXVI. p. CXLVII. p.
- Villa-Franca Castr. T. VI. 349. 1155. D. *not. n. 116.*
- Villa libera, eadem ac Villa-Franca. T. X. CVII. m.
- Villa Maclinia in Flandria. T. III. P. II. 595. D. *V. Ind. Gen.*
- Villa-Nova propè Comum. T. V. 449. *V. Ind. Gen.*
- Villa Otatis Opp. T. X. CIX. p.
- Villacus Alemanniæ Civ. T. XIV. 46. E. *V. Ind. Gen.*
- Viminacium Insula Istri. T. I. 120. D.
- Viminalis Mons. T. I. 4. B. *V. Ind. Gen.*
- Vicentia Civ. T. X. CXLIX. m. *V. etiam Vicentia.*
- Vinciæ, seu Vicentiæ Galliæ Provincia. T. I. 504. A. *V. Ind. Gen.*
- Vindalium Opp. T. I. 29. D.
- Vindomina Pannoniæ Civ. T. I. 217. A.
- Vineola Castr. T. II. 466. C. *V. Ind. Gen.*
- Vinguillia Castr. T. VI. 356. C.
- Vinnius Mons. T. I. 51. A. *V. Ind. Gen.*
- Vintimilia Civ. T. I. P. II. 153. A. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vinula Prov. T. VII. 408. D. *V. Ind. Gen.*
- Virago Opp. T. XXI. 722. D. *V. Ind. Gen.*
- Virdunum Civ. T. III. 292. A.
- Virola Opp. T. XXV. 52. E. *V. Ind. Gen.*
- Viscia Fl. Gepidarum. T. I. 200. D.
- Visentium Locus. T. X. CCXI. p.
- Vissum Opp. in Umbris. T. XXI. 328. B.
- Vistula Fl. T. I. 194. C.
- Vitabia, seu Vitabilis Fl. T. VI. 1012. B. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vitellianum Opp. T. X. CXXXIII. f.
- Viterbium Civ. T. III. 184. B. *& al. V. Ind. Gen.*
- Vivania Castr. T. X. CCLVII. p.
- Vivarium Castr. in finibus Alverniæ. T. III. 435. C.
- Viulzachara Villa. T. III. 270. B.
- Uldrinum Opp. T. XXIII. 60. B. *V. Ind. Gen.*
- Ulera Thuscæ Civ. T. III. 134. B. *V. Ind. Gen.*

Ulis-

- Ulisbona Portugalliae Civ. T. III. 438. D.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Ulma Sveviae Civ. T. III. 340. E. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Ulmi-Montis Opp. T. XXI. 225. E. *V.*
Ind. Gen.
 Ulfinium Thusciae Civ. T. XX. 238. D.
V. Ind. Gen.
 Umago Castr. T. X. cxliii. f.
 Umbria Italiae Prov. T. I. 432. C. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Umbriaticum Civ. T. X. cccx. f.
 Umbrida Fl. T. X. cclxv. m.
 Umbro Fl. Thusciae. T. X. cxiii. f.
 Unclia Vallis. T. VI. 469. D.
 Ungaria Regn. T. XV. 309. *V. Ind. Gen.*
V. etiam Hungaria.
 Unstruot Germaniae Fl. T. VI. 646. E.
 Vogenzatum Pagus Agri Mediolanensis.
 T. V. 439.
 Volerium Fl. T. XXIV. 415. C. *V. Ind.*
Gen.
 Volterra Civ. T. II. 265. C. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Volenes, seu Volanum, Locus. T. X.
 cxxxvii. f.
 Volcorum Civ. T. I. 7. C. *V. Ind. Gen.*
 Volta Opp. in Mantuanorum finibus. T.
 XXI. 665. B.
 Volturnus Fl. *alio nomine Casilinus.* T.
 V. 179. D.
 Vomanus Opp. T. X. cclxv. m.
 Vosagus Mons in Lotharingia. T. III.
 280.
 Urbevetana Civ. T. III. 442. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Urbicula Veronensis ad Agrum Mantua-
 num spectans. T. XXI. 280. C.
 Urbinum Civ. in Alpibus Appenninis.
 T. I. 432. C. *♣ al. V. Ind. Gen.*
 Urbifalia, *alias Urbs Salia.* T. X. ccl-
 xiii. m.
 Urbitellum Opp. T. XXIV. 497. A.
 Urbs Cancrina. T. X. cxxx. f. *V. Ind.*
Gen.
 Urbs Leonina. T. X. ccxxiv. f. *V. Ind.*
Gen.
 Urbs Silva. T. X. cxix. m.
 Urbs Vetus. T. VI. 180. A. *♣ al. V. Ind.*
Gen.
 Urbs Fl. T. X. cxix. f.
 Urcae Novae Opp. T. XXI. 651. C. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Urceorum Opp. T. XXV. 59. C. *V. Ind.*
Gen.
 Urganani Arx. T. XXI. 791. A. *V. Ind.*
Gen.
 Urfaria Opp. in Samnio & Apulia. T.
 XXI. 312. C.
 Urfimanum Opp. T. X. cccix. m.
 Ufudama Bestorum Opp. T. I. 39. A.
V. Ind. Gen.
 Utica Africae Civ. T. I. 29. B.
 Utinensis Civ. T. XVI. 28. A. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Utriculum Castr. T. III. 182. C.
 Vulcani Insula in Sicilia. T. I. 23. A.
♣ al. V. Ind. Gen.
 Vulfinus Lacus in Thuscia. T. I. 250. E.
V. Ind. Gen.
 Vultabium Castr. T. VI. 254. E. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Vulterrana Civ. T. VIII. 981. *V. Ind. Gen.*
 Vulturina Castr. T. I. 462. B. *V. Ind. Gen.*
 Vulturinus Capuae Fl. T. II. 258. E. *♣ al.*
V. Ind. Gen.
 Uxamia Hispaniae Civ. T. I. 37. *V. Ind.*
 Uxentum Castr. T. X. ccc. f.
 Wangionum Civ. T. III. 291. E. *V. Ind.*
Gen.
 Wasconia, seu Aquitania. T. I. P. II.
 115. A.
 Waltalla Civ. T. VIII. A. *V. etiam Gua-*
stalla.
 Wernheri Marchia. T. VI. 870. D. *V.*
Ind. Gen.
 Werwich Civ. in Anglia. T. XIV. 358. A.
V. Ind. Gen.
 Werpeliacum in Gallia. T. III. 438. B.
 Wilare Castr. in Palatinatu. T. VI. 876. A.
V. Ind. Gen.
 Wilia Pagus. T. VI. 456. B.
 Wirceburg, seu Wirtzburg Germaniae
 Civ. T. III. 412. C.
 Woffenein Coenobium in Alsatia. T. III.
 280.
 Wormatia Civ. T. III. 288. B. *♣ al. V.*
Ind. Gen.
 Wulturum Locus. T. VI. 598. B.
 Wurnum Castr. in Territorio Lucensi.
 T. VI. 197. B.

Z

- Z** Erminaga Pagus ad Lacum Verba-
 num. T. IX. 88. E. *V. Ind. Gen.*
 Zevius Vicus Territ. Veronensis. T. XXI.
 E.
 Zolascum Castr. T. VI. 488. E.
 Zurnigum Pagus. T. IX. 87. E. *V. Ind.*
Gen.

I N D E X
FAMILIARUM OMNIUM,
QUARUM MENTIO HABETUR
IN TOTA HAC COLLECTIONE.

THE

LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY OF TORONTO

I N D E X

F A M I L I A R U M .

A

- de **A**bbate, Francottus. T. XXIII. 512. A.
 de Abbate, Henricus. T. I. P. II. 278. D. & al. V. *Ind. Gen. He.*
- de Abbate, Petrus, Marchio Ferrariz. T. II. 168. C.
- de Abbatibus, Antonianus. T. XVI. 936. C.
- de Abbatibus, Antonius. T. XX. 946. D.
- de Abbatibus, Nicolaus. T. XVIII. 326. C.
- de Abbatibus, Philippus. T. XVI. 1029. C.
- Abbatibus, *vel* Abjaticus, Mediolanensis. T. VI. 1029. D. V. *Ind. Gen. Abb.*
- Abbatissa, Ludovicus. T. XVIII. 1173. C.
- Abbatum, Familia Nobilis Florentiz. T. XIX. 1020. B.
- de Abbazia, Uguiccio. T. XVIII. 1094. B.
- Abellardus, Petrus. T. III. 434. A. V. *Ind. Gen. Pe.*
- Abelovius, Franciscus. T. XXIII. 474. A.
- de Abiate, Ambrosius Rector Civit. Mediolani. T. XVI. 700. E.
- de Abiate, Marchinus. T. XXII. 325. D.
- de Abiaticis, Marchiundus. T. XVI. 936. B.
- Abiligardus, Comes. T. V. 278. E. V. *Ind. Gen. Ab.*
- Abitus, Presb. Hispanus. T. I. P. II. 296. B. V. *Ind. Gen. Ab.*
- de Abonis, Gerlus, *al.* Zerbus. T. VI. 1083. E. V. *Ind. Gen. Ge.*
- de Abonis, Guilielmus, *al.* Gruela. T. VI. 1093. B. 1094. B. V. *Ind. Gen. Gu.*
- de Abonis, Jacobus, Laudens. T. VI. 1084. E. V. *Ind. Gen. Ja.*
- de Abonis, Loterius, Consul Laudensis. T. VI. 1011. A. 1012. A.
- de Abonis, Maxigotus, *al.* Margotus. T. VI. 1093. V. *Ind. Gen. Ma.*
- Abornates, Jacobus, Equitum Ductor. T. XXI. 540. E.
- de Abramo, Octavius Angelus, Canonicus Pisanus. T. VI. 97.
- Abramus, Joannes. T. XXIII. 988. B.
- de Abriano, Antonius. T. XVII. 923. A.
- Acaris, Bartholomæus. T. XVIII. 909. E.
- Accarifius, Thebalinus Faventiz Dominus. T. XVIII. 283. A.
Tem. XXV.
- Accarius, Manfredus. T. XXIII. 409. B.
- Acelociamarus, Leonellus. T. XXI. 1118. E. & T. XXIII. 230. A.
- de Acerno, Thomas, Episcop. Lucerensis. T. III. P. II. 715. A. V. *Ind. Gen. Tho.*
- de Acerra, Philippus, Civis Neapolitanus. T. V. 120. C. V. *Ind. Gen. Ph.*
- de Acerra, Comes Riccardus. T. VII. 883. D. 970. E. V. *Ind. Gen. Ri.*
- de Aceto, Antonius. T. XVI. 1161. B. V. *Ind. Gen. An.*
- de Aceto, Leonardus. T. XVI. 921. E.
- de Acharifio, Guido. T. XIV. 1191. B. V. *Ind. Gen. Gv.*
- Acharifius. T. XIV. 1191. B. V. *Ind. Gen. Ach.*
- Achilesius, Georgius. T. XVIII. 767. A.
- de Achatzalt, Petrus, Archiepiscopus Mogontinus. T. X. 224. D.
- Acciajulus, Albertus, Bononiz Episcopus. T. XVIII. 370. A.
- Acciajulus, Angelus, Florentinus. T. IX. 273. B. T. XX. 542. B. V. *Ind. Gen. An.*
- Acciajulus, Donatus. T. XVII. 742. C. & T. XXI. 68. D. V. *Ind. Gen. Do.*
- Acciajulus, Laurentius. T. XIV. 198. B. V. *Ind. Gen. La.*
- Acciajulus, Nereus. T. XVIII. 729. E.
- Acciajulus, Nicolaus, Florentinus. T. XII. 558. A. & T. XIV. 20. A. 636. B. V. *Ind. Gen. Ni.*
- Acciapacia, Hieronymus. T. XXIII. 240. E.
- Accoltus, Benedictus, Aretinus. T. XX. 175. A.
- Acconciacocus, Laurentius. T. XXV. 416. A.
- Acconcius, Jacobus. T. XXIII. 18. E.
- Acotantus, Michaël. T. XXII. 502. D.
- Acotantus, Nicolaus. T. XXII. 594. C.
- Acqua-blanca, Joannes, Regius Vicarius in Urbe Brixiz. T. XIV. 990. E.
- Acquarola, Petrus, Histor. Cælenatis Scriptor. T. XIV. 1087.
- Acquaviva Conradus. T. VII. 1100. D. V. *Ind. Gen. Co.*
- Acretius, Boninus. T. XXIII. 438. A.
- Adam, Marchus. T. XXII. 965. A.

- Adduana Familia. T. XXI. 579. E. *V. Ind. Gen. Ad.*
 Adelardi, Familia Ferrarientis. T. VIII. 480. C. *V. Ind. Gen. Ad.*
 Adelandus, Joannes. T. VI. 589. A.
 Adelasius, Recuperatus. T. XVI. 859. D.
 de Adelgeriis, Gerardus. T. XIX. 807. E.
 Adelphus, Petrus, Cretensis Cardinalis. T. XXII. 824. D.
 de Adimariis, Alemannus, Cardin. T. III. P. II. 860. C. & T. XIX. 962. *V. Ind. Gen. Al.*
 de Adimaris, Andreas. T. XVI. 1132. C.
 de Adimaris, Petrus. T. II. P. II. 238. D. *V. Ind. Gen. Pe.*
 de Adimaris, Philippus. T. XIX. 970. B. T. XXI. 64. C. *V. Ind. Gen. Ph.*
 de Adimaris, Eques Florentinus. T. XIX. 1059. A.
 Adimarium Familia. T. XIX. 1020. B. *V. Ind. Gen. Ad.*
 Adimarius, Albertus, Florentin. T. XXIV. 468. C. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Adimarius, Baldinaccius, inter Primates Florentin. T. XI. 374. A. *V. Ind. Gen. Ba.*
 Admiratus, Scipio, Historic. Florentinus. T. XVIII. 1100.
 Adoldus, Martinus. T. XXII. 965. C.
 de Adriano, Comes Rogerius. T. VI. 658. C. *V. Ind. Gen. Ro.*
 Adrianus, Clemens. T. XXII. 965. C.
 de Advocatis, Arduinus. T. V. 429. *V. Ind. Gen. Ar.*
 de Advocatis, Arialdus, Novocomensis. T. V. 441. *V. Ind. Gen. Ar.*
 de Advocatis, Decius. T. XIV. 1020. B.
 de Advocatis, Jacobus. T. XVI. 872. B.
 de Advocatis, Marchus. T. XVI. 911. C.
 de Advocatis, Otto, Novocomensis. T. V. 441. *V. Ind. Gen. Ot.*
 Advocatorum, *sive* de Advocatis Familia. T. V. 441. *V. Ind. Gen. Ad.*
 Advocatus, Albertus, Mediolanensis, Placentiæ Episc. T. VI. 421. C. & T. XVI. 632. B.
 Advocatus, Arditio, de Vercellis, Vicentiæ Potest. T. VIII. 39. B.
 Advocatus, Augustinus. T. XVIII. 802. D.
 Advocatus, Fulco, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. A.
 Advocatus, Janella. T. VI. 546. C. 554. E. 572. A.
 Advocatus, Joannes, Conf. Genuenf. T. VI. 367. D. & T. XXIII. 292. B.
 Advocatus, Leonellus. T. VI. 593. E.
 Advocatus, Petrucius, Placentiæ Consul. T. XVI. 615. C.
 Advocatus, Petrus, Mediolani Potestas. T. XVI. 661. A. & T. XIX. 815. B.
 Advocatus, Rogerius, Consul Cremonensis. T. VII. 636. D.
 Advocatus, Rolandus. T. VI. 326. D. *V. Ind. Gen. Ro.*
 Advocatus, Simon. T. XXIII. 427. B. *V. Ind. Gen. Si.*
 Advocatus, Ubertus. T. VI. 438. B. *V. Ind. Gen. Ub.*
 Advogarius, Guerillus. T. XVI. 150. A. *V. Ind. Gen. Gu.*
 Adurni. T. XXI. 151. E. *V. Ind. Gen. Ad.*
 Adurnius, Jacobus, Genuensis. T. XX. 373. D.
 de Adurno, Raphaël. T. XXI. 50. A. *V. Ind. Gen. Ra.*
 Adurnus, Antonius. T. XV. 525. B. T. XXI. 62. B. 65. C. & T. XXIV. 123. B. *V. Ind. Gen. An.*
 Adurnus, Augustinus, Genuæ Dux. T. XXIV. 123. B. *V. Ind. Gen. Au.*
 Adurnus, Barnabas. T. XXI. 683. B.
 Adurnus, Gabriel. T. XVI. 608. C. *V. Ind. Gen. Gab.*
 Adurnus, Gaspar. T. XVII. 467. E.
 Adurnus, Georgius. T. XVII. 1252. D. *V. Ind. Gen. Ge.*
 Adurnus, Joannes. T. XXIV. 525. D. *V. Ind. Gen. Jo.*
 Adurnus, Joannes Baptista. T. XXIV. 532. E. *V. Ind. Gen. Jo.*
 Adurnus, Paulus. T. XXI. 698. B. *V. Ind. Gen. Pa.*
 Adurnus, Prosper, Genuæ Dux. T. XVIII. 739. B. & T. XXI. 721. C. *V. Ind. Gen. Pr.*
 Adurnus, Raphaël. T. XVII. 1128. D. *V. Ind. Gen. Ra.*
 Affarofius, Camillus. T. XVIII. 100. A.
 Agade, Guilelmus, Jurisperitus Placentinus. T. VI. 409. E. 459. B.
 Agade, Joannes. T. XXIII. 970. E.
 Agadus, Jacobus. T. XXII. 522. D.
 Agagnolla, Ugo, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. A.
 de S. Agata, Jacobus. T. XXIII. 512. D.
 de Agatiis, Azzo. T. XVI. 866. A.
 de Agatiis, Franciscus. T. XXIII. 679. E.
 Agazzarius, Memmus, Senensium Orator ad Sigismundum Augustum. R. XX. 36. D.
 Agazzarius, Mommus, Cresetanus Episcopus. T. XX. 7. A.
 Agazzarius, Thomas. T. XIX. 426. D. *V. Ind. Gen. Th.*
 Aghinolphus, *sive* Aginulfus, Nicolaus. T. XIV. 655. E. *V. Ind. Gen. Ni.*
 Aginonus, Alberius, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. A.
 Aginonus, Fulco, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
 Aginonus, Gherardus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
 Aginonus, Joannes, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. A.

Aglia-

- Agliata, Franciscus. T. XXI. 90. C. *V. Ind. Gen. Fr.*
 Agliotus, Paulus. T. XIII. 1011. *V. Ind. Gen. Pa.*
 de Aglius, Barnabos. T. XVIII. 896. E.
 dall' Agna, Fridericus. T. XVII. 859. B.
 Agnanus, Joannes Dominicus. T. XI. 743. *V. Ind. Gen. Jo.*
 de Agnella, seu de Agnello, Joannes. T. XIV. 765. C. *V. Ind. Gen. Jo.*
 Agnellia, Familia Brixienfis. T. XIV. 961. C. *V. Ind. Gen. Ag.*
 dell' Agnello, Antonius. T. XVI. 1033. A. & T. XVII. 859. C.
 dell' Agnello, Gherardus. T. XVI. 849. C.
 Agnellus, Jacobus, Florentinus. T. XX. 165. C. 298. D.
 Agnesius, Galeottus. T. XXI. 687. B. *V. Ind. Gen. Ga.*
 Agnesius, Lancellottus. T. XXI. 1103. A.
 ab Agnola, Leonardus. T. XVII. 329. C.
 de Agolio, Jacobus. T. XVI. 1097. D.
 Agonettus, Stephanus, Episcopus Bononiae. T. XVIII. 353. A.
 de Agrifolio, Faiditus, Episcopus Avenion. Pseudo Cardinalis. T. III. P. II. 743. A.
 de Agrifolio, Guilielmus. T. III. P. II. 776. A. *V. Ind. Gen. Gu.*
 Agrinalus, Georgius. T. XXII. 502. D. & T. XXIII. 970. E.
 Aguirre, Franciscus, Regi Sardiniae a Consiliis. T. XI. 136.
 de Aguirre, Nicolaus Antonius. T. II. 39. A. *V. Ind. Gen. Ni.*
 Agutus, Joannes. T. XXII. 189. C. *V. Ind. Gen. Jo.*
 de Ajardis, Corradinus. T. XVI. 848. B.
 de Ajardis, Joannes. T. XVI. 932. A.
 de Aicardis, Antonius. T. XVI. 891. C.
 Aiguanus, Michael V. Cl. T. XXI. 1165. A.
 de Aimericis Aimericus. T. XVI. 1027. D.
 Aimericus, Franciscus. T. XXI. 1042. C.
 Aimo, Marchus. T. XXII. 499. B.
 Aimonus, Angelus. T. XXI. 1037. C.
 Ajosa, Martucius. T. XXI. 40. A. 1042. B.
 Airaldus, Genuensis Episcopus. T. VI. 290. C.
 de Alagona, Blasius. T. X. 959. A. *V. Ind. Gen. Bl.*
 Alamandus, Ludovicus. T. XXIII. 752. D.
 Alamanus, Robertus, San-Miniatensis Judex. T. XXI. 3.
 de Alanconio, Philippus. T. XII. 473. B. *V. Ind. Gen. Ph.*
 Alanus, Hugo. T. XXII. 91. B.
 de Alatigio, Rizardus. T. XXII. 155. C.
 Allatius, Leo, laudatus. T. VI. 25. F.
 de Alaxeta, Anfaldinus. T. XXIII. 512. C.
 de Alba, Mathæus. T. XXIII. 471. C.
 de Alba, Paganus, Conf. Genuenf. T. VI. 466. C.
 de Alba, Raymondus, Savonensis. T. VI. 386. E.
 Albanus, Alexander. T. III. 68. B. *V. Ind. Gen. Al.*
 de Albara, Emmanuel. T. VI. 537. A.
 de Albario, Henrichettus. T. VI. 437. C.
 de Albaro, Gotifredus. T. XXIII. 243.
 de Albasio, Hugo. T. X. 517. A. *V. Ind. Gen. Hu.*
 de Albaspina, Hugo. T. IV. 522. A. *V. Ind. Gen. Hu.*
 Albenus, Joannes. T. XXI. 780. D. *V. Ind. Gen. Al.*
 de Alberexanis, Bonacaptus. T. XXII. 142. D.
 de Albergantibus, Albertus. T. XVIII. 709. A.
 de Albergatis, Albertus. T. XXIII. 876. B.
 de Albergatis, Marchus, Bononiae Potestas. T. XVIII. 183. D.
 de Albergatis, Nicolaus. T. XVIII. 503. E. *V. Ind. Gen. Ni.*
 Albergatus, Ludovicus, Florentinorum Legatus ad Joannem Galeatum Vicecomitum. T. XX. 266. B.
 Alberghitinus, Joannes. T. XXII. 187. D. *V. Ind. Gen. Jo.*
 Alberghitinus, Manfredus, Faventiae Dominus. T. XXIV. 738. C.
 Albergotti, Familia Arretina. T. XV. 818. D. *V. Ind. Gen. Al.*
 de Albergotis, Joannes, Episcopus Arretinus. T. XV. 842. E. & T. XVI. 1094. B.
 de Albergotis, Joannes, Episcopus Florentinus. T. XXVI. 1103. B.
 de Albericis, Bertoldus, Potestas Forolivii. T. XXII. 215. A.
 de Albericis, Nicolaus. T. VI. 541. C.
 de Albericis, seu Albericus, Ottobonus. T. VI. 299. D. *V. Ind. Gen. Ot.*
 de Alberico, Lanfrancus. T. VI. 276. E. *V. Ind. Gen. La.*
 de Alberico, Antonius. T. XXIII. 474. B.
 Albericus, Fridericus, Conf. Genuenf. T. VI. 355. E.
 Albericus, Fulgo, Conf. Genuenf. T. VI. 363. A.
 Albericus, Marchus. T. XXII. 523. A.
 Albericus, Hugo, Conf. Genuenf. T. VI. 343. B. 355. E. 371. C.
 Alberti Familia. T. XXI. 51. A. *V. Ind. Gen. Al.*
 Alberti, Petrus, Theutonicus Dux Societatis Alborum. T. XVI. 1071. A.
 Alberti, Stephanus, Carcaffonenfis Cardinalis. T. III. P. II. 554. B. 600. B.
 Alberticula, Familia Brixienf. T. XIV. 961. C. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Albertinus, Franciscus. T. XXIII. 769. D. *V. Ind. Gen. Fr.*
 de Albertis, Adimarius. T. XXIV. 468. D. *V. Ind. Gen. Ad.*
 de Al-

- de Albertis, Albertus, Cardinalis. T. III. P. II. 872. B.
 de Albertis, Benedictus, Florentinus. T. XX. 242. E.
 de Albertis, Franciscus, Forolivii Dominus. T. XVI. 1113. C. & T. XIX. 901. E.
 de Albertis, Jacobus. T. XVI. 1086. A.
 de Albertis, Nicolaus. T. XVIII. 1103. A. *V. Ind. Gen. Ni.*
 de Albertonis, Albertus. T. III. 472. B. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Albertutius, Andreas. T. XXIII. 869. B.
 Albertus, Leander. T. IX. 59. *V. Ind. Gen. Le.*
 Albertus, Leo Baptista. T. XXV. 295. *V. Ind. Gen. Leo.*
 Albertus, Nicolaus, Florentinus Eques. T. XXI. 932. D.
 Albanus, Bartholomæus. T. XXIV. 596. C. *V. Ind. Gen. Ba.*
 Albicelli, Rainerius, Pisanus. T. XXIV. 673. B. *V. Ind. Gen. Ra.*
 Albicio, Familia, cur sic vocata. T. VI. 125.
 de Albicis, Petrus, Florentinus. T. XX. 242. E. *V. Ind. Gen. Pe.*
 Albicius, Aloysius, Placentinus. T. XX. 868.
 de Albinis, Hugo. T. XXIII. 568. D.
 de Albinis, Petrus. T. XVI. 1107. C.
 Albinus, Joannes. T. I. P. II. 152. D. *V. Ind. Gen. Jo.*
 de Albirolis, Andreas. T. XVIII. 132. D.
 de Albirolis, Paulus. T. XVIII. 153. C.
 Albita Familia. T. IV. 494. E. *V. Ind. Gen. Al.*
 Albiti, Petrus. T. VI. 187. C.
 de Albithonis, Petrus, Nobilis Pisanus. T. VI. 103. C.
 Albizi Familia, causa seditionis Florentinorum. T. XXI. 21. B.
 de Albiziis, Antonius. T. XIX. 967. D.
 de Albiziis, Lucas, Patritius Florentinus. T. XXV. 251. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Albizius, Francus. T. XVI. 1092. E.
 Albizius, Mazus, Florentinus. T. XVIII. 830. B. T. XIX. 171. B. T. XX. 271. D. & T. XXI. 74. D.
 Albizius, Philippus. T. XXI. 937. E. & Albizius, Raynaldus. T. XX. 411. E. T. XXI. 971. B.
 de Albonis, Maxigotus, *al.* Margotus Civis Laudensis. T. VI. 1093. B. *V. Ind. Gen. Max.*
 de Albonis, Monachus Mediolanenf. T. VI. 1007. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Albornotio, Gometius, Bononiæ Rector. T. XVIII. 177. C.
 de Albornotiis, Ægidius. T. XIV. 213. A. *V. Ind. Gen. Ægi.*
 Alborofius, Joannes, Civis Papiensis Sfor-
 tia Legatus ad Amedeum Sabaudum. T. XXI. 525. D.
 Albrizius, Bernardinus, insignis Concionator. T. XX. 25. D. *& seq.*
 Albrizius, Gulielmus. T. XXIII. 606. C.
 Albrizius, Horatius, Bergomensis V. Cl. T. XIX. 911.
 Albrizius, Joannes Horatius, Bergomensis. T. XX. 67.
 Albus, Marinus. T. XXII. 965. C.
 Albus, Stephanus. T. XXII. 966. D.
 de Albusco, Marchiones. T. VI. 1080. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Alciatus, Pacius. T. XXI. 1103. B.
 Alde, Tanclerius, Conf. Genuenf. T. VI. 352. B. 356. B.
 de Alderottis, Matthæus. T. XVI. 1132. C.
 de Aldichinis, Petrus. T. XVI. 132. A. *V. Ind. Gen. Pet.*
 de Aldigeriis, Dantes. T. IX. 501. E. *V. Ind. Gen. Dan.*
 de Aldigeriis, Paulus, Parmensis, Bononiæ Rector. T. XVIII. 143. E. *& seq.* & 330. C.
 de Aldobrandinis, Robertus. T. XVI. 1113. C. & T. XX. 267. E.
 Aldobrandinus, Aloysius. T. XX. 224. *V. Ind. Gen. Alo.*
 Aldobrandinus, Georgius. T. XIX. 977. B.
 Aldobrandinus, Jacobus. T. XXIII. 873. E.
 Aldobrandinus, Nicolaus, Comes. T. XXIII. 774. A.
 de Aldoneris, Pepus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 618. B.
 Aldrete, Bernardus. T. II. P. II. 98. D. *V. Ind. Gen. Ber.*
 Aldrovandinus, Hugo. T. XX. 453. C.
 de Aleardis, Aleardus. T. XXII. 822. C.
 de Allegrettis, Allegretti. T. XV. 7. *V. Ind. Gen. Alle.*
 Allegrettus, Jacobus. T. XXII. 188. D. *V. Ind. Gen. Alle.*
 de Allegro, Antonius. T. XVII. 1271. A.
 Allegrus, Franciscus, Florentinus. T. XVII. 700. A. 722. A.
 de Alemanis, Boccaccius. T. XXIII. 728. E.
 de Alemanis, Felicianus, S. Juliani Comes, & Genuæ Potestas. T. XVII. 1250. E.
 Alemanus, Accafolus. T. XVIII. 1108. A.
 Alemanus, Ademorinus, Cardinalis. T. XXIV. 180. C.
 Alemanus, Nicolaus. T. I. 245. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Aleinujadad, Ismaël. T. I. P. II. 251. A. *V. Ind. Gen. Ism.*
 Aleottus, Ulisses. T. XXII. 1167. D.
 de Ales, Alexander. T. XI. 1147. C.
 de Alexandris, Alexander, Florentinus Legatus ad Nicol. V. Pont. T. XVIII. 1148. A. & T. XXV. 280. A.
 de Alexandris, Firmus. T. XVI. 872. B. de Ale-

- de Alexandris, Nicolaus. T. XVIII. 1139. B.
 de Alexiis, Actolinus. T. VI. 514. B.
 de Alexiis, Nicolaus. T. XVI. 1113. C.
 Alfarolius, Pandulphus. T. XVI. 1060.
 de Alferiis, Andreas, Genuæ Potestas. T. XVII. 1157. B.
 Alferius, Gulielmus. T. XXIII. 407. D.
 de Algarotis, Antonius. T. XVI. 910. B.
 Alghisius, Fulgentius, Historic. T. XXIII. 309.
 Algisius, Stephanus. T. XVI. 988. D.
 Algretus, Philippus. T. XXIII. 761. B.
 de Alice, Ubertinus. T. XXIII. 512. A.
 Alidogi, Guidus, Imolæ Dominus. T. XIV. 77. C.
 de Alidofis, Beltraminus, Imolæ Dominus. T. XXII. 188. A.
 de Alidofis, Beltramus, sive Beltrandus, Dominus Imolæ. T. XVIII. 500. E. 551. C.
 de Alidofis, Joannes. T. XIX. 883. E. *V. Ind. Gen. Joh.*
 de Alidofis, Litus. T. XXII. 160. B.
 de Alidofis, Ludovicus. T. XXIII. 227. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
 de Alidofis, Robertus. T. XVIII. 423. A. *V. Ind. Gen. Rob.*
 Alidoxia, Familia, Domina Civitatis Imolæ. T. XIV. 1107. E.
 Alionus, Joannes. T. XXIII. 474. E.
 Alionus, Stephanus. T. XXV. 475. A.
 Alliorum, Familia Nobilis Florentiæ. T. XIX. 1020. A.
 Alliotus, Hiacinthus, Abbas Medianensis Monasterii. T. III. 280.
 Aliottus, Baptista. T. XVIII. 709. B.
 de Aliprandis, Joannes, Mediolanens., Bononiæ Potestas. T. XVIII. 219. A.
 de Aliprandis, Paganus. T. XVI. 832. C. *V. Ind. Gen. Pag.*
 Aliprandus, Galeaz. T. XVII. 866. D. & T. XVIII. 989. C.
 Aliprandus, Pinalla, Capitaneus Galeatii I. Vicecomitis. T. XVI. 760. C.
 Alisia, Nicolaus, M. Cancellarius Regni Siciliæ. T. XXIII. 549. B.
 de Almedia, Jacobus, Lusitanus, Eques Hierosolymit., Vir strenuus. T. XXIII. 127. E.
 de Almenis, Bertulinus. T. XVI. 913. B.
 Almerò, Antonius, Ducis Mediolani Legatus ad Venetos. T. XXII. 1037. A.
 Alopus, Pandulfellus, Neapolitanus. T. XIX. 661. D. *V. Ind. Gen. Pan.*
 Aloysius, Patavinus, Legatus Pontificis, & Cardinalis. T. XX. 501. A.
 Alpanis, Simon, Conf. Genuens. T. VI. 386. B.
 Alperinus, Joannes. T. III. P. II. 1007. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
- Alpherinus, Ogerius. T. XIV. 1028. C. *V. Ind. Gen. Oge.*
 Alpherius, Secundinus. T. XXIII. 474. B.
 de Alpinis, Jacobus, Ravenn. Ecclesiæ Archidiaconus, & Vicarius. T. II. 221. B.
 Altalis, Comes Peraltæ Siculus, Genuæ Rector. T. XVII. 1244. E.
 Altamura, Ambrosius, Historicus. T. XIX. 871.
 de Altavilla, Paulus. T. VI. 72. E. *V. Ind. Gen. Pau.*
 Altavilla, Ricardus. T. XXII. 751. A.
 Altechina, Familia Nobilis Paduana. T. XXIV. 724. E. *V. de Altichinis.*
 Altacima, Jacobus. T. VI. 475. C. 510. E.
 Altemarescus, Ludovicus. T. XXI. 1050. B.
 Altersius, Albertus, Senensium Præfectus. T. XX. 35. A.
 de Alticlinis, Familia Nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
 de Alticlinis, Clandellus. T. XXII. 183. D. *V. Ind. Gen. Cla.*
 de Altichinis, Petrus. T. XVIII. 326. D.
 Altilia, Silverius, Nobilis Pisanus. T. VI. 182. A.
 de Altimberg, Corradus. T. XVIII. 940. C.
 de Altovitis, Bindus. T. XVI. 1106. D.
 de Altovitis, Guilielmus. T. XI. 485. A. *V. Ind. Gen. Gui.*
 de Altovitis, Palmerius. T. XVI. 1113. C.
 Alvaratorum, Familia Nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
 de Alvarottis, Alvarottus, Patavinus. T. XVII. 644. B.
 Alve, Robertus, Francigena. T. XVIII. 28. B.
 de Alviano, Jordanus. T. VI. 193. B. *V. Ind. Gen. Jor.*
 Alvianus, Franciscus. T. XX. 635. B.
 de Alzatis, Ambrosius, Mediolanensium, Legatus ad Venetos pro pace. T. XXI. 442. B.
 de Alzatis, Opicinus. T. XVII. 1291. E. & T. XXI. 247. D.
 de Alzatis, Petrus. T. XX. 887. B. 1003. B.
 de Alzenago, Joan. Baptista. T. X. 1020. B.
 Amalorum Profapia. T. I. 199. B. *V. Ind. Gen. Ama.*
 de Amanatis, Thomas, Archiepisc. Neapolit. Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 744. D.
 Amanatus, Jacobus, T. XXIII. 23. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Amanio, Betucinus. T. XVI. 910. C. 954. B.
 Amatus, Guilielmus. T. VIII. 26. B. *V. Ind. Gen. Gul.*
 Amatus, Poncinus. T. XVIII. 330. A.

- Amatus, Portius, seu Pontius. T. VIII. 27. A. & T. IX. 91. E. *V. Ind. Gen. Por.*
 de Ambigionibus, Georgius. T. XVI. 995. C.
 de Ambivero, Jacobus. T. XVI. 894. B. 982. B.
 Amedeus, Comes Gebennensis. T. XXIII. 498. B.
 de Amelia, Joannes. T. XVIII. 773. B.
 Amelius, Petrus. T. III. P. II. 391. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Americi, Angelus, Senensium Præfectus. T. XX. 35. B.
 de Amicis, Augustinus, Neapolitanus. T. IV. 261. A. *V. Ind. Gen. Aug.*
 de Amicis, Rogerius, Capitaneus Siciliæ. T. V. 604.
 Amico, Paulus, Mediolanensis Legatus ad Sfortiam. T. XXI. 491. E. 495. E.
 de Amidanis, Nicolaus, Placentiæ Episcopus. T. XVI. 633. E. 634.
 Amidanus, Vincentius, Ducis Mediol. ad Franciscum Sfortiam Legatus. T. XXI. 363. A. 393. A.
 Amigdola, Nicolaus, Genuensis Orator ad Regem Galliæ. T. XXIV. 569. D.
 Amonias, Joannes. T. XXI. 42. E.
 de S. Amore, Guilielmus. T. XI. 1148. A. *V. Ind. Gen. Gui.*
 Amphitruon, Comes de Frizano. T. XXII. 392. E. *V. de Frizano.*
 Anafellus, Obelerius, Dux Venetorum. T. XXII. 439. B.
 Anafellus, Paulus, Eraclianus. T. XXII. 410. A. *V. Ind. Gen. Pau.*
 de Anagnio, Joannes. T. VI. 1183. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Analdei, Octavianus Joannes, Cardinalis. T. XXII. 516. C.
 Anamonus, Marcellus. T. XXI. 1037. D.
 Anatolus, Cajetanus, Terracinae Dux. T. III. 374. C. *V. Ind. Gen. Caj.*
 de Anchese, Marchio. T. VI. 907. A. *V. Ind. Gen. Mar.*
 de Ancharano, Petrus, J. C. T. XVIII. 215. E. T. XXI. 1161. B.
 Ancillardus, Ubertus. T. XXIII. 440. E.
 de Anciquidis, Thaddæus. T. XVIII. 87. A.
 Anco, Joannes. T. XXI. 21. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Ancona, Albericus. T. VI. 507. A.
 de Ancona, Rogerius. T. VI. 531. D.
 de Andalis, Andalus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 615. D.
 de Andalis, Brancaleo, Bononiensis, Romæ Senator. T. XVIII. 114. B.
 de Andalo, Guadagnus. T. XXI. 926. E.
 de Andalo, Petrus, Bononiensis Conf. Genuens. T. VI. 472. E. & T. XVII. 1014. D.
 Andegavensis, Joannes. T. XXI. 663. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Andegavensis, Lodovicus. T. XXII. 23. B. *V. Ind. Gen. Lud.*
 de Andito, Boracius, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. A.
 de Andito, Fulco, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. B.
 de Andito, Gerardus, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. D.
 de Andito, siue Landus Guilielmus. T. XVI. 459. E. *V. Ind. Gen. Gui.*
 de Andito, Obertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C. 613. B.
 Andragatius Comes. T. I. 85. E. *V. Ind. Gen. And.*
 de Andreis, Joannes. T. XVIII. 377. B.
 de Andreis, Petrus, Comes Trojæ. T. XXII. 893. E.
 de Andreis, Ponettus, Comes Trojæ. T. XXI. 482. B.
 de Andreucis, Jacobus. T. XVIII. 558. C.
 Andriæ Comes. T. VII. 971. A. *V. Ind. Gen. And.*
 Andutius, Bartholomæus, Florentinus. T. XX. 360. E.
 de Anellis, Paganus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
 de Aneto, Jacobus. T. XXIII. 495. E.
 Angarellus, Franciscus. T. XVII. 849. B.
 Angelellus, Joannes, Francisci Sfortiæ Legatus ad Ducem Sabaudia. T. XXI. 573. C.
 Angelellus, Petrus. T. XVIII. 147. D.
 Angeli, Joannes, Populi Senensis Capitaneus. T. XX. 40. E.
 Angeli, Laurentius, Genuensis. T. XVII. 1093. B.
 de Angelieris, Ugolinus. T. XVII. 335. B.
 Angelini, Carolus. T. XX. 23. B. *V. Ind. Gen. Car.*
 de Angelino, Joannes. T. XXIII. 874. C.
 a S. Angelo, Mathæus, Equitum Ductor. T. XVIII. 772. C. & T. XXI. 576. D.
 Angeloptes, Joannes. T. II. 52. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Angelotti, Jacobus, de Caffara, Conf. Genuens. T. VI. 397. E.
 de Angaris, Baldatus. T. XVIII. 665. D.
 de Anghiari, Angelus, Copiar. Ductor. T. XVIII. 1196. E.
 Anglarensis, Gregorius, Florentini Exercitus Ductor ad Sfortiam missus. T. XXI. 382. C. 387. E.
 Anglarius, Antonius. T. XXIII. 494. E.
 Anglerius, Joannes, Placentinus, Conf. Genuens. T. VI. 470. C.
 de Anglone, Borellus. T. V. 605. E. *V. Ind. Gen. Bor.*
 de Anglone, Guillelmus, Siciliae Justitiarius. T. V. 604. C.
 de Anglone, Jordanus. T. VIII. 800. E. *V. Ind. Gen. Jor.*

- Anglotti, Jacobus, Conf. Genuenf. T. VI. 395. A.
 de Angoffolis, Antolinus. T. XVI. 1027. A.
 de Angoffolis, Lanzarottus. T. XVI. 1027. A.
 de Angoffolis, *sive* de Ambigatis Pallavicinus. T. XVI. 1027. B.
 de Angoffolis, Ricardinus. T. XVI. 1027. A.
 Anguillara, Deiphebus. T. IX. 273. B. *V. Ind. Gen. Dei.*
 Anguillara, Comes Everfus. T. XXIV. 1113. E. *V. Ind. Gen. Eve.*
 Anguillaria, Franciscus. T. XX. 635. B.
 Anguillarianus, Dulcius. T. XXI. 319. A. *V. Ind. Gen. Dul.*
 Anguillarius, Deiphebus. T. XXI. 1206. E. & T. XXIII. 153. C.
 Anguinus, Rubaldus. T. VI. 470. D.
 Anguiffola de Trabano, Bernardus. T. XX. 901. C. *V. Ind. Gen. Ber.*
 Anguiffola, Burgogonius. T. XVI. 454. A.
 Anguiffola, Franciscus. T. XX. 882. A.
 Anguiffola, Onophrius. T. XVIII. 744. E. T. XXI. 733. B. *V. Ind. Gen. Hon.*
 Anguiffola, Joannes, Prætor, & Capitaneus Vercellarum. T. XVI. 545. A. T. XXI. 291. B. 419. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Anguiffola, Lanzellottus, a Placentinis electus in eorum Ducem. T. XXIV. 712. B. T. XXV. 142. E. *V. Ind. Gen. Lan.*
 Anguiffola, Riccardus, Bergomi Prætor. T. XVI. 856. B.
 Anibaldus, Laurentius, inter Magnates Romanos. T. XXIV. 984. B.
 Anichinus, Bongardi. T. XIV. 629. B. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Anichinus, Joannes, Dux Exercitus Bernabovis Vicecomitis. T. XVI. 744. D.
 Anichinus, Raymundus. T. XXI. 551. C. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Aniciana Familia. T. III. 370. E. *V. Ind. Gen. Fam.*
 de Aniciono, Joannes. T. XVIII. 809. A.
 de Annewil, Marquardus, Præfectus Exercitui Henrici Imp. T. VI. 895. C.
 Annibaldus, Cajetanus. T. III. P. II. 491. C. *V. Ind. Gen. Gae.*
 ab Anno, Henricus, Patavii Prætor. T. XVII. 936. D.
 Annonensis, Georgius. T. XXI. 459. A. 496. E. *V. Ind. Gen. Geo.*
 Anfaldini, Cavalerius. T. XVIII. 152. C.
 de Anfaldo, Albertonus, Consul Genuenf. T. VI. 258. A.
 Anfaldonus, Conf. Genuenf. T. VI. 320. C.
 Anscarius, Bernardus. T. X. 82. p. *V. Ind. Gen. Ber.*
 de Anselmis, Bartholomæus. T. XXII. 292. E.
 Anselmus, Jacobus. T. XXII. 861. E.
 Ansidei, Matthæus. T. XVI. 1060.
 Ansuina, Petrus. T. XXIII. 606. C.
 Antegnates, Joannes. T. XXI. 906. A.
 Antelburgensis, Joannes. T. XVII. 468. B.
 de Antella, Alexander. T. XVI. 1101. D. *V. Ind. Gen. Ale.*
 ab Antella, Antonius. T. XVIII. 1170. C.
 Antelminelli, Alamannus. T. VI. 482. E. *V. Ind. Gen. Ala.*
 de Antelminellis, *sive* Interminellis, Castrucius. T. IX. 1156. B. *V. Ind. Gen. Cast.*
 de Antelminellis, Franciscus. T. XI. 408. C. *V. Ind. Gen. Fra.*
 de Antennoris, Obelerius. T. XXII. 446. C. *V. Ind. Gen. Obe.*
 Anthoris, Robertus, Gallus. T. XXI. 40. C.
 de Antigiana, Roglerius. T. XVI. 1025. A.
 de Antinis, Ludovicus. T. XXII. 252. C.
 Antinus, Marianus, Venet. Miles. T. XX. 84. C.
 de Anulis, Philippus. T. XXIII. 873. B.
 de Anzoguidis, Nicolaus. T. XVIII. 120. B.
 Apollinaris, Joannes. T. XXII. 966. B.
 de Appia, Jacobus. T. XXII. 147. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Appia, Joannes. T. IX. 252. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Appiano, Christophorus. T. XXII. 384. E.
 de Appiano, Gerardus. T. XVI. 1166. C. *V. Ind. Gen. Ger.*
 de Appiano, Jacobus. T. XVI. 555. E. T. XVII. 813. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Appiano, Lodovicius. T. XVII. 1305. A. *V. Ind. Gen. Lod.*
 Appianus, Antonius. T. XXIII. 494. E.
 Appianus, Emmanuel, Plumbini Dominus. T. XX. 431. E.
 Appianus, Jacobus III. Plumbini Princeps. T. XXIV. 489. A.
 Appianus, Joannes. T. XXI. 510. D. T. XX. 267. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Appianus, Vannes. T. XXI. 60. A. *V. Ind. Gen. Van.*
 Appulus, Franciscus, Veneti Exercitus Præfectus. T. XX. 102. E.
 dell' Aqua, Alexandrinus. T. XVI. 853. A.
 d'Aqualparta, Joannes. T. XIX. 427. B.
 de Aqualparta, Matthæus. T. III. P. II. 433. C. *V. Ind. Gen. Mat.*
 de Aquaviva, Bernardus, Siciliæ Justitiarius. T. V. 605. D.
 Aquaviva, Josias. T. XXI. 123. E.
 Aquaviva, Rinaldus, Capitaneus Friderici Imperatoris. T. VII. 1028. A.
 dell' Aquila, Antoniacius, Venet. Miles. T. XVIII. 1009. D.
 de Aquila, Franciscus, Comes, Venet. Miles. T. XVII. 891. C. *V. Ind. Gen. Fran. de Aqu-*

- de Aquila, Goffridus. T. IV. 551. D. *V. Ind. Gen. Goff.*
- de Aquila, Maranucius, Equitum Ductor. T. XVIII. 722. C.
- ab Aquila, Menguccius, seu Menecucius. T. XVIII. 655. A. T. XXI. 875. D.
- de Aquila, Riccardus. T. III. 356. B. *V. Ind. Gen. Ric.*
- de Aquila, Rogerius, Comes. T. VII. 894. A. 1022. A.
- Aquilanus, Petrus Paulus, Venet. Miles. T. XX. 82. D.
- de Aquinate, Casertæ Comes. T. VII. 1065. D.
- de Aquino, Antonius, Episcopus Sernensis. T. II. 281. C.
- de Aquino, Bernardus Gaspar, Piscariæ Marchio. T. XXIII. 231. D.
- de Aquino, Rainaldus. T. II. 297. B.
- de Aquino, Thomas. T. II. 297. B. *V. Ind. Gen. Tho.*
- Aquinus, Josias. T. XXI. 98. E. *V. Ind. Gen. Jos.*
- Arabonus, Mafiolus. T. XVI. 933. B.
- de Arach, Bertolfus. T. VI. 835. E. *V. Ind. Gen. Ber.*
- de Aragona, Simon, Potestas Genuensis. T. VI. 564. E. 565. A.
- Aragonus, Joannes, Cardin., & Commendatar. Cassinens. Cœnobii. T. VII. 946. B.
- Araldi, Albertus. T. XIV. 1092. A. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Arbis, Comes. T. III. P. II. 579. E. *V. Ind. Gen. Com.*
- Arbonates, Jacobus, Sabaudia Ducis Exercitui Præfectus. T. XXI. 540. E.
- de Arburfellis, Petrus. T. XVIII. 678. C.
- Ar cabonus, Anellus. T. XXI. 1137. B.
- Arcamonus, Bernardus. T. XXI. 1085. A.
- Arcamonus, Lemus. T. XXI. 124. A.
- Arcamonus, Maffæus. T. XXI. 43. A.
- Arcantus, Raymundus, Conf. Genuens. T. VI. 363. A.
- Arcella, Familia Placentina. T. XXI. 419. B.
- Arcella, Ludovicus. T. XXI. 1104. D.
- Arcella, Matthæus. T. XXIII. 240. E.
- de Arcellis, Leo. T. XVI. 487. C.
- de Arcellis, Philippus. T. XVII. 1278. A. *V. Ind. Gen. Phi.*
- Arcellus, Arnaldus, Placentinus. T. XVI. 632. A.
- Arcellus, Fridericus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. A.
- Arcellus, Philippus. T. XXII. 898. D. *V. Ind. Gen. Phi.*
- Arcellus, Ubertinus, Bergomi Prætor. T. XVI. 874. A.
- Arcemanus, Regiensium Legatus. T. III. 472. B.
- Archantus, Raynaldus. T. VI. 408. C. *V. Ind. Gen. Ray.*
- de Archiaco, Simon. T. III. P. II. 490. D. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Archidiaconis, Biginus. T. XVI. 927. D.
- de Archidiaconis, Gabriel. T. XVI. 848. D.
- Archintus, Co: Carolus. T. I. 4. 404. T. I. P. II. 6. *V. Ind. Gen. Car.*
- de Arcimboldis, Antonius. T. XX. 958. D.
- Arcimboldus, Antonellus. T. XX. 995. A.
- Arcimboldus, Archiepiscopus Mediolanensis, & Ducis Legatus ad Venetos. T. XXIV. 324. E.
- Arcimboldus, Guidus Antonius, Ducissæ Mediolanensis Legatus ad Imperator. T. XXII. 272. E. T. XX. 960. D. *V. Ind. Gen. Gui.*
- Arcimboldus, Joannes, Cardin. T. XXII. 270. C. T. XXIII. 117. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
- Arcimboldus, Nicolaus. T. XVIII. 1094. E. T. XXI. 310. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Arciagnus, Jacobus. T. VI. 514. B.
- de Arcolanis, Joannes. T. XXII. 185. B.
- Ardericus, Blancus, Cremensis. T. VI. 1039. B. 1040. A.
- de Ardiciis, Jacobus. T. XX. 921. C.
- Ardicius, Abraham, Viglebiensis, Legatus ad Carolum Regem Francorum. T. XXI. 633. C.
- de Ardigetis, Jacobus. T. XVIII. 357. A.
- Ardighettus, Marcellinus. T. XVI. 642. B. *V. Ind. Gen. Mar.*
- Ardimentus, Lucas. T. XVII. 1288. D.
- Arditorum Familia nobilis Viglebiensis. T. XXI. 541. D.
- de Ardixiis, Bernardus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. B.
- Ardizius, Joannes, Equitum Ductor. T. XIX. 72. A.
- de Ardizonibus, Ardizonus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
- de Ardizonibus, Dominicus. T. XVI. 1051. B.
- Ardizonus, Aliprandus, nobilis Ferrariensis. T. XXIV. 209. A.
- Ardizonus, Bernardus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
- Ardolus, Stephanus. T. XXII. 966. A.
- Arduini, Rolandinus. T. XIV. 1191. B. *V. Ind. Gen. Rol.*
- de Arduinis, Joannes, Ductor Venetorum Classis. T. XVII. 336. E.
- Arduinus, Jacobus. T. VI. 193. E.
- Arduinus, Joannes, Civis Venetus. T. XVII. 453. C.
- Arduinus, Rolandus. T. XVIII. 245. B.
- Arduinus, Ruffinus. T. XXIII. 373. B.
- Arengheria, Blasius. T. XXIII. 867. B.
- Arenucius, Luchinus. T. XXIII. 722. E.
- de Arenzano, Jaffettus. T. VI. 582. D.
- Arefius, Marcellus, Capitaneus Generalis Jo: Mariæ Vicecomitis. T. XVI. 935. E.

Arc-

- Arefinus, Thadæus. T. XX. 383. C. *V.*
Ind. Gen. Tha.
 Aretinus, Angelus, Card., & Bononiæ Legatus. T. XXIII. 890. C.
 Aretinus, Carolus, Græcis, & Latinis Literis peritissimus. T. XX. 547. B. 577. B.
 Aretinus, Leonardus. T. III. 378. C. *V.*
Ind. Gen. Leon.
 Aretinus, Marianus. T. XXV. 8. *V.* *Ind. Gen. Mar.*
 de Aretio, Paulinus. T. XVI. 1027. A.
 Argardus, Bartholomæus. T. XXIII. 474. D.
 de Argelata, Michaël. T. XVIII. 152. D.
 de Argelata, Petrus. T. XXI. 1162. C. *V.* *Ind. Gen. Pet.*
 Argelatus, seu de Argelata, Philippus. T. I. 1. T. IX. 60. *V.* *Ind. Gen. Phi.*
 Argentarius, Julianus. T. I. P. II. 577. B. T. II. 87. B. *V.* *Ind. Gen. Jul.*
 Argentereus, Claudius, Doctor Sorbonicus, Abbas Cisterciensis. T. III. 414. C.
 de Argento, Jacobus. T. VI. 456. D.
 Argericus, Bari Præfectus. T. V. 572. E.
 de Arghinulfis, Thomas. T. XXII. 160. D.
 de Arguliofis, Paganus. T. XXI. 139. D.
 de Arguliofis Aldobrandus, Forolivienfis. T. XVIII. 128. D.
 ab Argua, Seraphim, Patavinus. T. XVII. 693. C.
 Arianensis, Joannellus. T. XXI. 341. E.
 de Ariano, Comes Rogerius. T. V. 131. A. *V.* *Ind. Gen. Rog.*
 Arianus, Marchus. T. XXII. 734. A.
 Aribaldus, Andreas. T. XXII. 490. C.
 Aribaldus, Perucius. T. XXIII. 538. E.
 de Arichito, Bartholomæus. T. XXIII. 380. C.
 de Arientibus, Uguiccio. T. XVIII. 275. D.
 de Ariete, Thomas. T. XX. 974. B.
 Arietes, Bertolinus. T. XXIII. 53. E.
 de Arifendis, Raynerius, J. C. T. XXII. 188. D.
 Ariguciorum Familia nobilis Florentiæ. T. XIX. B. 1020.
 de Arimondis, Guilielmus, Bononiæ Potestas. T. XVI. 385. D. T. XVIII. 172. A.
 Aringarius, Gaspar. T. XXI. 1161. D.
 Aringherius, Franciscus. T. XXIII. 773. B. *V.* *Ind. Gen. Fra.*
 Arionus, Georgius. T. XX. 995. A.
 de Ariottis, Christophorus. T. XVIII. 763. B.
 de Ariottis, Dongevalles. T. XVIII. 122. C.
 de Ariottis, Gerardus, Bononiæ Episcopus. T. XVIII. 108. D. 247. E.
 de Ariottis, Nicolaus. T. XXIII. 873. A. *V.* *Ind. Gen. Nic.*
 Ariostus, Bernardinus, Bononiensis, Ordinis Prædicatorum inter Beatos ad Tom. XXV.
 numeratus. T. XXIII. 892. E.
 Ariostus, Bonifacius, Bononiensis. T. XVIII. 426. E. T. XXIV. 825. B. *V.* *Ind. Gen. Bon.*
 Ariottus, Conradinus, Bononiensis, Ordinis Prædicatorum inter Beatos recensitus. T. XXIII. 897. D.
 Ariostus, Franciscus, Eques, & Comes declaratus a Federico III. Imperatore. T. XXIV. 218. B.
 Ariostus, Lippa. T. 24. 801. *V.* *Ind. Gen.*
 de Arisindis, Thadæus. T. XXII. 188. E.
 Arisius, Franciscus. V. Cl. T. VI. 1023. T. VII. 523. T. XX. 477. 611. & seqq. 867.
 Arsius, Saxus. T. XIX. 12. D.
 de Aristadis Andreas. T. XXII. 208. C.
 Aristippus, Henricus, Archidiaconus, Catanensis, Admiratus pro Gallielmo I. Siciliae Rege. T. VII. 281. C.
 Arrivabenus, Joannes Petrus. T. XXIII. 144. C.
 de Arixendis, Andreas. T. XIX. 881. D.
 Arlotus, Robertus, pro Mantuariis belli Dux. T. XX. 658. E.
 de Armanis, Bartholomæus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 189. C.
 de Armanno, Arrigus. T. XXVIII. 701. E.
 Armanus, Otto. T. VI. 512. A. *V.* *Ind. Gen. Ot.*
 Armanus, Stendardus. T. XXII. 894. D.
 Armeniaci, Comes. *V.* Jacobus.
 Armenius, Joannes. T. I. 105. B. *V.* *Ind. Gen. Jo.*
 Armerigus, Julianus. T. XIX. 981. C.
 da le Armi, Bartholomæus. T. XVII. 210. C.
 de Arminio, Gotius. T. III. P. II. 533. D. *V.* *Ind. Gen. Got.*
 ab Armis, Joannes. T. XVIII. 109. B. T. XXIII. 895. D.
 ab Armo, Bartholomæus. T. XVIII. 810. D. & seq. *V.* *Ind. Gen. Bar.*
 Arnaldi, Bearnensis, Petrus, Cardin. T. III. P. II. 443. A. 462. C.
 Arnaldus, Guilielmus, Civis Genuens. T. VI. 355. C.
 de Arnafanis, Bertrandus. T. II. 214. C. *V.* *Ind. Gen. Ber.*
 Arnatus, Castellinus. T. XXIII. 459. A.
 Arnulphus, Nicolaus, Lucæ Signifer. T. XVIII. 808. C.
 Arochomonus, Anellus. T. XXIII. 147. E.
 de Arpezano, Petrus. T. XXIII. 474. B.
 Arpinus, Bernardus. T. XXIII. 378. D.
 Arrighi, Matthæus. T. XVI. 1106. B. T. XX. 253. E.
 Arrigucius, Daniel. T. XVIII. 1125. A.
 de Arquà, Jacobus, Medicus Patavii. T. XVII. 73. A.

- de Artimisiis, Artimisius, Bononiensis. T. XVIII. 108. A.
- Artois, Robertus. T. XXI. 1038. E.
- de Arture, Petrus. T. III. 446. A.
- de Artusinis, Familia Ravenn. *V. Ind. Gen.*
- Artusius, Andreas. T. XVIII. 555. D.
- Artusius, Carolus. T. XVIII. 342. C.
- Aruffati, Guillelmus, Cardinalis. T. III. P. II. 443. A. 462. C.
- de Arzago, Albertus, T. VI. 1083. A. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Arzenisius, Becadellus, Bononiensis. T. XVIII. 632. D. T. XXI. 1146. B.
- Arzantus, Petrus, Admiratus Genuensium. T. VI. 585. D.
- de Arziago, Arialdus, Mediolanensis. T. VI. 1083. A. *V. Ind. Gen. Ari.*
- de Arzono, Joannes Jacobus. T. XXII. 252. C. 288. 13.
- de Asagzano, Obertus. T. XXIII. 496. B.
- Asaretus, Blasius, Classis Mediolanensis Præfectus. T. XXI. 452. A.
- Ascensus, Petrus. T. VI. 125. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
- de Ascheriis, Franciscus. T. XVIII. 14. C.
- Ascherius, Rolandus. T. VI. 590. B. *V. Ind. Gen. Rol.*
- Ascherius, Rubaldus, Conf. Genuenf. T. VI. 402. D.
- de Aschleriis, Santus. T. XXIII. 583. A.
- de Ascona, Antonius, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 446. D. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Asculanus, Ceccus. T. XXIV. 738. D. *V. Ind. Gen. Cec. V. etiam Checcus.*
- de Asculo, Franciscus. T. XXIV. 738. D. *V. Ind. Gen. Fra.*
- de Aseretis, Blasius, Classi Genuensii Præfectus. T. XXII. 218. C.
- de Asereto, Blasius, Notarius Genuensis. T. XVII. 1288. C.
- Asinari, Familia antiqua Astensis. T. XIV. 1060. C.
- de Asinariis, Thomas. T. XXIII. 618. D.
- Asinarius, Fulchettus. T. XXIII. 410. A.
- de Asinellis, Alexander, Bononiensium legatus ad Regem Franciæ. T. XVIII. 275. E.
- de Asinellis, Virondus. T. XXII. 152. A. *V. Axinellus.*
- de Asolo, Daniel, Legatus Francisci Carrariensis ad Scaligerum. T. XVII. 592. A.
- de Assonicha, Recheus. T. XVI. 910. D.
- Aspectati, Garzolinus. T. XVIII. 170. A.
- de Aspello, Raimundus. T. X. 503. A. *V. Ind. Gen. Rai.*
- de Aspinis, Paulus. T. XXII. 188. E.
- Aspinus, Hieronymus, auctor supplementi Annalium Forolivienisum. T. XXII. 152. A.
- Astarius, Sabbatinus. T. XXII. 966. C.
- de Aste, Anfaldus, Conf. Genuenf. T. VI. 514. B.
- Astachus, Brixienfis. T. VI. 501. A.
- Astefana Familia Astensis, & quare sic dicta. T. XIV. 1007.
- Astefanus, Antonius. T. XI. 136. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Astefatus, Joannes Andreas, Brixienfis, Monachus Benedictinus. *V. Cl. T. XIV. 775.*
- de Astis, Gellus. T. XXII. 188. E.
- Astulfus, Joannes Antonius. T. XXI. 406. B. *V. Ind. Gen. Joa.*
- Astutus, Marinus. T. XXII. 966. C.
- de Atrio, Carmobus. T. III. P. II. 609. D.
- Attanatus, Michaël. T. XXIII. 970. E.
- de Attendulis, Sfortia. T. XVI. 741. E. *V. Ind.*
- Attendulus, Sfortia Franciscus. T. XXII. 221. C. *V. Ind. Gen. Sfor.*
- Attendulus, Jacobus, ex Cotignola. T. XIX. 630. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Attendulus, Laurentius. T. XIX. 641. B. T. XXI. 227. D. *V. Ind. Gen. Lau.*
- Attendulus, Leonardus. T. XXI. 116. B.
- Attendulus, Marcus, Cotoniolanus ad Senatum Mediolanensem a Sfortia missus. T. XXI. 423. D.
- Attendulus, Michaël. T. XIX. 631. B. T. XXI. 189. C. *V. Ind. Gen. Mich.*
- Attendulus, Michelettus, Estensium Miles. T. XXI. 54. B.
- de Aternò, Philippus, Siciliae Justitiarius. T. V. 605. D.
- Atonitus, Goffredus. T. IV. 41. E. *V. Ind. Gen. Goff.*
- Attila, Alexander, Florentinorum Legatus ad Pontificem. T. XXI. 24. D.
- Avanensis, Carolus, J. C. T. XIX. 689. A.
- Avanzagus, Petrus. T. XXIII. 988. A.
- Avanzatus, Julianus. T. XIX. 975. A. T. XXII. 1090. B.
- Aucusus, Joannes. T. III. P. II. 635. B. *V. Ind. Gen. Joh.*
- Aude, Tanclerius, Conf. Genuenf. T. VI. 366. C.
- de Audixia, Joannes. T. XXIII. 514. C.
- dalle Ave, Franciscus, Patavinus. T. XVII. 642. D.
- Avellus, Christophorus. T. XX. 335. E.
- de Avenis, Fredericus Arenes, Siciliae Justitiarius. T. V. 605. E.
- Aventinus, Joannes. T. I. 439. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
- Aventuratus, Simon. T. XXII. 594. B.
- Avenentus, Antonius. T. XXIII. 606. B.
- de Averaria, Badalius. T. XVI. 877. E.
- Averoldus, Carolus. T. XXI. 907. A.
- de Averfa, Oderasius, Abbas S. Vincentii de Vulturno. T. VII. 1004. D.
- Aver-

- Averfana, Martucius . T. XXI. 43. B.
 Averfanus, Lifolla . T. XXI. 42. E.
 de Augustinis, Antonius . T. XXV. 319.
V. Ind. Gen. Ant.
 Avilianus, Angelus . T. XIX. 668. A.
 Avifanus, Riccius . T. XX. 118. C.
 Anius, Joannes . T. V. 540. C. *V. Ind. Gen. Joh.*
 Avogadra, Familia Brixienfis Longobarda . T. XIV. 821. B.
 Avogadorius, Petrus, Brixienfium Legatus ad Venetos . T. XXI. 818. B.
 Avogadrus, Luchinus . T. XVIII. 864. E.
 Avogadrus, Petrus . T. XX. 685. E. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Avogadrus, Philippus . T. XX. 668. A.
 de Avogario, Galeottus . T. XVIII. 1037. B.
 Avogarius, Marcus . T. XVII. 358. A.
 ab Avolio, Jannottus . T. XVIII. 519. B. *V. Ind. Gen.*
 Avonarius, Carolus . T. XXIII. 992. A.
 Aureus, Joannes . T. XXIII. 988. C.
 ab Auria, Ambrosius, Ductor Classis Genuenfium . T. XVII. 281. B.
 de Auria, Andreas, Conf. Genuenf. T. VI. 356. B.
 de Auria, Anfaldus, Conf. Genuenf. T. VI. 259. A. *V. Ind. Gen. Anf.*
 de Auria, Antonius . T. VI. 263. C. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Auria, Augustinus . T. XXIV. 584. C. *V. Ind. Gen. Aug.*
 Auria, Balianus . T. VI. 552. E.
 Auria, Babilanus . T. VI. 560. C. *V. Ind. Gen. Bab.*
 Auria, Barnabas . T. XXIII. 416. B. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Auria, Bartholomæus, Classi Gallorum Præfectus . T. XXI. 726. B.
 de Auria, Bernabos, Genuæ Capitaneus . T. XVII. 1016. A. Genuæ Dominus . T. XVI. 310. A.
 de Auria, Botarius, Conf. Genuenf. T. VI. 358. C.
 de Auria, Branca . T. IX. 528. D. *V. Ind. Gen. Bra.*
 de Auria, Brancaleo . T. XVII. 978. B.
 de Auria, Conradus . T. XVII. 976. B. T. XXI. 1180. C. *V. Ind. Gen. Con.*
 de Auria, Constantinus, Reformator Genuenfium . T. XXIV. 515. D.
 de Auria, Daniel, Conf. Genuenf. T. VI. 397. D. & 459. B.
 de Auria, Franciscus, Genuæ Rector . T. XVII. 1249. C.
 Auria, Gavinus . T. VI. 474. B.
 de Auria, Gregorius . T. VI. 593. D.
 de Auria, Guillelmus, Cardinalis . T. III. P. II. 533. E. 537. A. 550. B. 546. C.
 de Auria, Guillelmus, Conf. Genuenf. T. VI. 351. C. 367. B.
 de Auria, Henricus . T. VI. 354. E. 542. C. *V. Ind. Gen. Hen.*
 de Auria, Hieronymus, Genuenfium Orator ad Regem Galliæ . T. XXIV. 569. E.
 de Auria, Jacobus, Genuenfis . T. VI. 244. *V. Ind. Gen. Jac.*
 ab Auria, Joannes, Placentiæ Prætor . T. XX. 916. D.
 de Auria, Lanfrancus . T. XXI. 1182. C. *V. Ind. Gen. Lan.*
 de Auria, Lucianus . T. XV. 720. B. T. XX. 32. A. *V. Ind. Gen. Luc.*
 ab Auria, Ludovicus . T. XVIII. 729. D.
 de Auria, Manuel, Conf. Genuenf. T. VI. 408. C.
 de Auria, Montanus . T. VI. 375. A. *V. Ind. Gen. Mon.*
 de Auria, Nicolaus . T. VI. 554. B.
 de Auria, Obertinus, feu Obertus . T. VI. 539. B. *V. Ind. Gen. Ober.*
 de Auria, Paganinus . T. XIV. 117. C. *V. Ind. Gen. Pag. & ibid. Paulus, & Petrus &c.*
 de Auria, Paganus . T. XVII. 1091. D. *V. Ind. Gen. Pag.*
 de Auria, Paulinus . T. VI. 596. B.
 de Auria, Paulus . T. XXI. 1179. C. T. XXIV. 515. D.
 de Auria, Percival, Conf. Genuenf. T. VI. 409. E. 455. C.
 de Auria, Petrus . T. XV. 722. D. *V. Ind. Gen. Pet.*
 de Auria, Raphaël, Genuenfium Præfes . T. XVII. 1069. A. T. XXI. 1183. D.
 de Auria, Rubaldus, Genuæ Conf. T. XVII. 996. B.
 de Auria, Simon . T. VI. 268. A. *V. Ind. Gen. Sim.*
 ab Auria, Thedifius, Genuenfium Classi Præfectus . T. XVII. 1019. E.
 de Auria, Ubertus, Dux Genuenfis . T. IX. 51. A. T. XVI. 478. B.
 Auricula, Jacobus . T. VI. 469. B.
 Auriculus, Joannes . T. XXII. 966. C.
 Aurilia, Antonius . T. XXI. 1050. C.
 Aurilia, Gorriellus . T. XXI. 1063. D.
 Aurimondo, Thomas, Epifcopus Castellanus, feu Venetus . T. XII. 366. C.
 Aurifpus, Johannes . V. Cl. T. XX. 179. C.
 Autaboris, Ugo . T. IV. 389. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 de Authone, Sighinus . T. XXIII. 600. D.
 de Auxio, Arnaldus, Epifc. Pictavenfis, Cardinalis . T. III. P. II. 449. B. 464. B.
 de Auxilia, Nuvalonus, Francus . T. XVIII. 28. B.
 de Axandris, Raynaldus . T. XVI. 320. C. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Axaretus, Blasius, Venetæ Classi Præfectus

- ctus. T. XXI. 244. B. & 452. A.
 Axelbach, Arnoldus, Theutonicus. T. XVIII. 483. E.
 Axinelli, Bonacossa. T. XIV. 1191. B. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Axinello, Petrus, Consul Bononiensis pro Patria regenda. T. XIV. 1091. A. *V. Ind. Gen. Axi.*
 de Ajardis, Zinimis. T. XVI. 896. E.
 de Aygiratis, Lanfrancus, Conf. Genuenf. T. VI. 456. E.
 Aymo, Petrus, Tarusii Prætor. T. XIX. 752. G.
 Ayonalus, Petrus. T. XXII. 537. B.
 Ayosa, Familia potens in foro Capuano. T. VII. 1105. A.
 Ayfellini, Ægidius. T. III. P. II. 600. B. *V. Ind. Gen. Ægi.*
 Ayfellini, Petrus, Episc. Laudunensis, Pseudo-Cardin. T. III. P. II. 743. A.
 de Azzariis, Franciscus. T. XVIII. 343. B.
 Azzarius, Fulvius, Scriptor Historiæ Regiensis. T. XVIII.
 Azzarius, Petrus. T. XVI. 291. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Azzarolus, Jacobus. T. XVIII. 759. A.
 Azzoguidus, Thadæus. T. XVIII. 178. B. *V. Ind. Gen. Tha.*
 Azzola, Marcus, Comensis. T. V. 449. *V. Ind. Gen. Mar.*
 de Azzolinis, Azolinus. T. XVII. 118. D.
 de Azzonibus, Altinerius. T. X. 702. B. *V. Ind. Gen. Alt.*
 de Azzonibus, Rizolinus. T. XIX. 753. B.
 Azzonius, Jacobus, Legatus Tarvisinus. T. XVII. 474. D.

B

- B** Aanes, Heptadæmon. T. I. 142. A. *V. Ind. Gen. Baa.*
 Babaniz, Juvan. T. XXIV. 1221. A. *V. Ind. Gen. Juv.*
 Babierch, Vitus, Ragusienfis. T. XXII. 771. B.
 Bacasius, Nicolaus. T. XXIII. 988. C.
 de Baceleriis, Lambertus. T. XVIII. 129. B.
 de Baceleriis, Bacelerius, Regii Capitaneus. T. XVIII. 10. A. *♂ seq.*
 Bacemus, Simon, Conf. Genuenf. T. VI. 367. B.
 Bachemus, Grossus, Conf. Genuenf. T. VI. 402. D.
 Bachinius, Benedictus, Abbas Cassinensis V. Cl. T. I. 189. D. *V. Ind. Gen. Ben.*
 Bacigia, Beltramus, Conf. Genuenf. T. VI. 516. B.
 Bacilieri, Bertus, Bononiensis. T. XXIV. 768. B. *V. Ind. Gen. Ber.*
 Bacilierus, Andreas. T. XVII. 803. E.
 de Badagio, Familia Mediolanensis. T. V. 471. *V. Ind. Gen. Bad.*
 de Badagio, Anselmus. T. IV. 25. A. *V. Ind. Gen. Anf.*
 de Badagio, Landolphus, Canonici Sancti Ambrosii Præpositus. T. V. 469. B.
 Badanedus, Petrus. T. XXII. 537. A.
 de Baden, Hermannus, Marchio. T. IX. 193. D.
 Badoarius, Eleazar. T. XXII. 499. D.
 Badovarius, Marcus. T. VIII. 283. D. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Badoarius, Stephanus, Venetus. T. VIII. 189. A. *V. Ind. Gen. Ste.*
 Badoër, Angelus Particiacius, Dux Venetus. T. XXII. 411. A. 451. C.
 Badoër, Brigadinus. T. XXIII. 957. C.
 Badoër, Joannes Particiacius, Dux Venetus. T. XXII. 453. D.
 Badoër, Orfus Particiacius. T. XXII. 455. E. *V. Ind. Gen. Orf.*
 Badoërus, Johannes, Dux Venetus. T. XXIII. 945. D.
 Badoërus, Johannes, Archiepiscopus Spalatri. T. XXII. 1087. C.
 Badoërus, Justinianus, Dux Venetus. T. XXIII. 944. D.
 Badoërus, Marcus, Capitaneus Venetorum. T. XVII. 165. B.
 Badoërus, Petrus. T. XXIII. 952. D. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Badoërus, Ursus, Dux Venet. T. XXIII. 95. E.
 Badus, Maurus, Vicentinus. T. VI. 409. D.
 Baffa, Hieronymus, Cardinalis. T. XXIII. 165. C.
 Baffarius, Antonius. T. VI. 461. B. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Baffulus, Jacobus, Pisanus. T. VI. 192. A. 195. E.
 Baffus, Johannes. T. XXII. 966. C.
 Baffus, Marcus. T. XXII. 591. C.
 de Bagaleriis, Nicolaus. T. VIII. 102. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Bagarinus, Hilarius. T. XXII. 252. C. & 266. D.
 de Bagarottis, Bagarottus. T. XX. 934. B. de

- de Bagarotto , Paganus , Placentinus
Conf. Genuenf. T. VI. 504. E.
- de la Bagella , Joannes . T. XVIII.
974. D.
- Bagius , Andreas . T. XIX. 12. D.
- Baglionus , Pandulfus . T. XVI. 1152. A.
- de Bagnacavallo , Vanni Comes . To. X.
423. D.
- Bagnagatta , Mediolanensis . T. VI. 1081.
B. C. *V. Ind. Gen. Bag.*
- de Bagnareto , Bonaventura . T. IX. 140.
A. *V. Ind. Gen. Bon.*
- Bagnatus , Petrus . T. XXIII. 513. A.
- de Bagno , Rizzardus , Comes . T. XVI.
1033. A. T. XVII. 859. C.
- de Bagnolo , Bernardus . T. VI. 1065. D.
V. Ind. Gen. Ber.
- Bajacia , Nobilis Familia Novocomensis .
T. V. 449.
- Bajacca , Rhampagius , Novocomensis .
T. V. 449. *V. Ind. Gen. Rha.*
- de Bairdis , Andreas . T. XXII. 386. D.
- de Bajoria , Otto Comes Palatinus . T. II.
830. C. T. VI. 780. C. *V. Ind. Gen. Ott.*
- Baionus , Carolus , Equitum Dux : T.
XVIII. 771. C.
- Baionus , Hugolinus , Spinula . T. VI.
584. E. *V. Spinella.*
- de Baifio , Philippus . T. XVIII. 14. C.
- de Bajula , Raynaldus . T. XXIII. 515. D.
- Bajulardus , Petrus . T. VI. 865. D. *V. Ind.
Gen. Pet.*
- de Balamixe , Comes Conradus . T. VI.
1076. A. *V. Ind. Gen. Con.*
- Balanzanus , Andreas . T. XXII. 739. D.
- Balanzanus , Rinaldus . T. XXIII. 988. A.
- Balastrus , Jacobus . T. XXIII. 991. E.
- Balastrus , Joannes . T. XXII. 537. E.
- de Balbano , Comes Rao . T. VII. 1007.
B. *V. Ind. Gen. Rao.*
- Balbi , Joannes . T. XXI. 331. B. *V. Ind.
Gen. Joa.*
- de Balbis , Henricus . T. XXIII. 684. E.
- Balbus , Anfaldus . T. VI. 557. A. *V. Ind.
Gen. Anf.*
- Balbus , Franciscus . T. XXII. 1195. D.
- Balbus , Nicolaus . T. XVIII. 701. E.
- Balbus , Obertinus . T. XXIII. 512. D.
- Balbus , Obizzo . T. XVI. 467. B.
- Balbus , Scaramuccia , Pisaurus , Philippi
Sabaudienfis Legatus ad Sfortiam . T.
XXI. 394. D.
- Balbusus , Sabbatinus . T. XXII. 966. C.
- Baldana , Bartholomæus . T. XVIII.
1183. D.
- Baldechinus , Ludovicus . T. XXII. 292. E.
- de Baldefiis , Balthassar . T. XVI. 1122. A.
- Baldicionus , Bojacensis , Conf. Genuenf.
T. VI. 397. E.
- Baldicionus , Hugo , Conf. Genuenf. T.
VI. 355. B.
- de Baldinionis , Ugolinus , Nobilis Pifa-
Tom. XXV.
- nus . T. VI. 182. A.
- de Baldinis , Albericus , Dux Populi Bo-
nonienfis . T. XVI. 333. A.
- de Baldinis , Betus . T. XVIII. 189. B.
- de Baldinotis , Antonius , J. C. T. XVIII.
1087. A.
- de Baldifone , Ido , Conf. Genuenf. T. VI.
374. E.
- Baldifonus , Ugo , Conf. Genuenf. T. VI.
268. A. 352. B.
- de Baldizone . Percival . T. VI. 574. E.
- Baldizonus , Joannes . T. XXI. 331. B.
V. Ind. Gen. Joa.
- Baldomandus , Profdocinius , Mathema-
ticus . T. XXIV. 1166. E.
- Baldomarius , Joannes . T. XXII. 966. D.
- de Baldonibus , Baldus . T. XIX. 100. B.
- de Baldonibus , Valerianus . T. XXII.
185. C.
- Baldovinettus , Alexius . T. XVIII.
1106. C.
- Balduinettus , Amorofus . T. XXIII. 135. B.
- de Balduinis , Mazolus . T. XVIII. 157. D.
- Balduinus , Franciscus . T. XXII. 862. A.
V. Ind. Gen. Fran.
- Balduinus , Jacobus , Bononienfis . T.
XVII. 1014. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Balduinus , Joannes . T. XXIII. 1009. E.
- Balduinus , Ugolinus . T. XVIII. 86. B.
- Baldus , Dominicus . T. XVIII. 702. A.
- Baldus , Joannes . T. XVII. 344. A.
- Baldutius , Antonius . T. XXIII. 135. B.
- Baldutius , Ranutius . T. XXII. 188. E.
- Baleardus , Guilmus , Marecallus Apu-
liæ . T. XVIII. 28. B.
- Balestraccius , Antonius . T. XVII. 515.
A. *V. Ind. Gen. Ant.*
- de Balestris , Martinus . T. XVI. 914. C.
- Baliona , Familia Perusina . T. XXIV.
57. D.
- Balionus , Braccius . T. XXI. 2005. C.
- Baliterus , Guilielmus . T. XXIII. 428. D.
- Balistrerius , Franciscus . T. XXIII. 631. B.
- de Ballanuce , Comes Conradus . T. VI.
1121. A. *V. Ind. Gen. Con.*
- Ballanus , Jacobus . T. XXIII. 448. D.
- Ballarinus , Joannes . T. XVII. 774. D.
- de Balliolo , Joannes , Scotorum Rex .
T. IX. 715. A.
- Balliolus , Ludovicus , T. V. 249. *V. Ind.
Gen. Lod.*
- Ballionius , vel Balleonius , Braccius . T.
XXI. 999. A. *V. Ind. Gen. Bra.*
- Ballonus , Martinus . T. V. 604. E. *V. Ind.
Gen. Mar.*
- de Balma , Guiliellus . T. XXIII. 743. A.
- a Balneis , Guidi , Cæsenatenfis . T. XXIV.
311. B.
- de Balneo , Guilielmus , Conf. Genuenf.
T. VI. 396. C.
- de Balneo , Joannes Franciscus . T.
XXV. 43. A. *V. Ind. Gen. Bal.*
- k k k   Balo-

- Balonerius, Nicolaus. T. XXII. 502. O.
 de Balso, Beltraminus. T. XI. 124. A. *V. Ind. Gen. Bel.*
 Balso, Georgius, Dominus Albaniae. T. XXII. 838. E.
 de Balso, Raymundus. T. VI. 101. E. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Balues, Joannes, Cardinalis Andegavensis. T. XXIII. 162. E.
 Balvus, Joannes, Episcopus Cusentinus. T. XXII. 1245. A.
 Balutius, Stephanus, *V. Cl.* T. III. 14. A. 275. A. *V. Ind. Gen. Ste.*
 Balzanus, Henricus. T. XXIII. 448. E.
 a Balzo, Amelius. T. XVIII. 342. B.
 de Balzo, Hugo. T. VIII. 1005. B. *V. Ind. Gen. Hug.*
 a Balzo, Jacobus. T. XXI. 1035. E.
 del Balzo, Ramundus, Taranti Dominus. T. XVI. 1190. E.
 Bancherius, Ardicio. T. XXIII. 513. B.
 Bancherius, Martinus. T. VI. 493. D. 507. A.
 Banchus, Mariottus. T. XX. 585. A.
 de Banciis, Antonius, Ferrariæ Judex. T. XVI. 1026. B. T. XXVIII. 960. A. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Bandellus, Mich'el, Castelli Episcopus. T. XVIII. 893. E.
 Bandiera, Guido. T. XVI. 1109. B. T. XVIII. 1112. C.
 Bandinella, Familia Senensis. T. III. 409. D.
 Bandinellus, Joannes Baptista. T. XXIII. 849. D.
 Bandinellus, Thomas. T. XXIII. 803. E.
 de Bandino, Martinus, Genuæ Rector. T. XVII. 1249. D.
 Bandinus, Coccus. T. XXIII. 830. C.
 Bandinus, Joannes. T. XV. 7. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Banducus, Aloysius, J. C. T. XX. 930. A.
 Banducus, Ludovicus. T. XX. 959. E.
 Bandus, Manfredus. T. VI. 1029. D. *V. Ind. Gen. Man.*
 Bangolf, Abbas Fuldensis. T. II. P. II. 88. D.
 de Banhaco, Petrus, Cardin. T. III. P. II. 621. D.
 de Baniatis, Luchinus. T. XVI. 896. A.
 Banonus, Obertus. T. XXIII. 512. A.
 de Banterone, Raos. T. IV. 541. D. *V. Ind. Gen. Rao.*
 Barachi, Bartolus. T. XVI. 1112. A.
 Baralcus, Joannes. T. XXIII. 992. A.
 Baratterius, Bartholomæus, J. C. Placentinus. T. XX. 892. E.
 Baratterius, Guilielmus. T. VI. 472. E.
 Baratterius, Henricus. T. VI. 475. D.
 Baratterius, Philippus, Conf. Genuenf. T. VI. 343. B.
 Baratterius, Rubaldus, Nobilis Genuenf. T. VI. 340. C.
 Barattina, Familia, ejus Stipes. T. V. 340. A.
 Barattula, Gerardus, Nobilis Pifanus. T. VI. 182. A.
 Barbadicus, Angelus, Veronensis Episcopus. T. XXII. 849. B.
 Barbadicus, Auguſtinus, Dux Venetiarum. T. XXIII. 1175. C. 1193. D.
 Barbadicus, Franciscus, Venetorum Legatus. T. XVII. 85. E. T. XXI. 310. A.
 Barbadicus, Hieronymus, Venetorum in Urbe Roma Legatus. T. XXI. 675. C.
 Barbadicus, seu Barbarigus, Hieronymus. T. XVIII. 758. D. T. XXI. 8. 8. *V. Ind. Gen. Hier.*
 Barbadicus, Joannes. T. XXI. 33. A. *V. Ind. Gen. Joh.*
 Barbadicus, Joannes Franciscus, Cardinalis. T. XIX. 200.
 Barbadicus, Marcus. T. XXII. 1237. B. T. XXIII. 1192. E. *V. Ind. Gen. Mar.*
 de Barbadoris, Donatus, Florentinorum legatus ad Pontificem. T. XXI. 24. D. T. XVI. 1095. D. *V. Ind. Gen. Don.*
 Barbadorus, Nicolaus. T. XVIII. 1182. C. T. XIX. 837. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Barbajolis, Barbajolus. T. XVIII. 333. A.
 Barbamajor, Petrus. T. XXII. 499. C.
 Barbanus, Joannes. T. XXII. 522. C.
 Barbarinus, Artaldus. T. XXIII. 393. D.
 Barbarus, Franciscus. T. XIX. 629. B. T. XXI. 803. B. *V. Ind. Gen. Bar. & Fran.*
 Barbarus, Hermolaus. T. XXII. 34. B. T. XXIII. 1200. A. T. XXIV. 518. C. *V. Ind. Gen. Her.*
 Barbarus, Marcus. T. XVII. 332. E. T. XXIII. 118. C. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Barbarus, Nicolaus. T. XXIII. 255. B.
 Barbarus, Zaccarias. T. XXII. 1248. D. *V. Ind. Gen. Z. c.*
 Barbatia, Andreas, J. C. T. XXIII. 902. B.
 Barbatus, Godifredus. T. X. 171. F. *V. Ind. Gen. God.*
 Barbatus, Joannes. T. XXII. 260. D.
 Barbatus, Zaninus. T. XXII. 319. D.
 Barbavaria, Arnaldus. T. VI. 1127. A. *V. Ind. Gen. Arn.*
 Barbavaria, Franciscus. T. XVI. 932. A. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Barbavaria, Manfredus, Miles. T. XVI. 1026. B.
 Barbavaria, Scipio, Mediolanensis J. C. T. XXIV. 569. C.
 Barberinus, Carolus. T. III. 70. C. *V. Ind. Gen. Car.*
 Barberinus, Franciscus. T. II. P. II. 289. B. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Barberinus, Nannes. T. XIX. 969. E.
 Barberius, Andreas. T. XVIII. 509. E. Bar-

- Barberius, Carolus. T. XXIII. 837. E.
 Barberius, Franciscus. T. XVII. 855. C.
 Barberius, Gulielmus. T. XXIII. 606. B.
 Barberius, Jacobus. T. XVIII. 911. D.
 Barberius, de Rapallo, Obertus. T. VI. 530. D.
 Barbet, Gervasius, Archiepiscopus Rhenensis. T. VI. 32. A.
 Barbeta, Petrus. T. XXII. 522. E.
 Barbiani, Comes Manfredus. T. XVII. 900. D. *V. Ind. Gen. Man.*
 de Barbiano, Albericus. T. XVII. 266. A. T. XXII. 200. E. 202. C. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Barbiano, Jacobus, Capitaneus Societatis Italicorum. T. XVIII. 772. C.
 Barbianus, Joannes. T. XVI. 222. A. T. XXI. 59. E. *V. Ind. Gen. Joh.*
 Barbo, Antonius. T. XVIII. 701. E.
 Barbo, Franciscus. T. XVIII. 1007. E. T. XXIII. 1098. D.
 Barbo, Joannes, Venetæ Classis Præfectus. T. XX. 789. B.
 Barbo, Nicolaus. T. XVII. 330. B.
 Barbo, Pantaleon. T. XVII. 416. C. *V. Ind. Gen. Pan.*
 Barbo, Paulus. T. XX. 433. E. *V. Ind. Gen. Pau.*
 Barbo, Petrus, Cardinalis. T. III. P. II. 871. E. *V. Ind. Gen. Pet.*
 de Barbobus, Anselmus. T. XVI. 917. A.
 Barbolano, sive Centranico Petrus, Venetiarum Dux. T. XII. 239. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Barbonius, Jacobus. T. XIX. 664. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Barbonus, Jacobus. T. XXI. 109. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Barborinus, Lanfrancus. T. VI. 538. A. *V. Ind. Gen. Lan.*
 Barbula, Franciscus. T. XX. 1014. C.
 Barbus, Marcus, Cardinalis. T. XVI. 66. E. T. XXIII. 118. C. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Barbus, Paulus. T. XXI. 669. A. *V. Ind. Gen. Pau.*
 Barca, seu Barcha, Binus. T. XIX. 185. E.
 Barca, seu Barcha Guilielmus Consul Genuens. T. VI. 260. B. Legatus ad Carlojannum Imp. *ibid.* E. 380. A. 537. A. T. XVII. 1010. C.
 de Barchis, Bindus, Pisanorum Legatus ad Florentinos. T. XX. 303. D.
 de Barcollona, sive Barollona, Comes. T. VI. 1085. C. *V. Ind. Gen. Com.*
 de Barciis, Camillus. T. XXIII. 746. B.
 Bardani, Joannes. T. XXII. 965. A.
 Bardelius, Petrus. T. XIX. 969. D.
 Bardellorum Familia nobilis Brixiae. T. XIV. 963. D. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Bardi, Gerotius. T. XXIV. 768. D. *V. Ind. Gen. Ger.*
 Bardinus, Jacobus. T. XXIII. 20. E.
 de Bardis, Alexander. T. XVI. 1095. D. *V. Ind. Gen. Ale.*
 de Bardis, Bindus. T. XVI. 1106. A.
 de Bardis, Franciscus, Florentinus, Populi Bononiensis Capitaneus. T. XVIII. 141. C.
 de Bardis, Leonardus, Florentinus. T. XX. 360. E.
 Bardo, Antonius. T. XXI. 514. D. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Bardonus, al. Barbonus, Albertus. T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Bardonus, Tebaldus, Mediolanensis. T. VI. 1071. B. *V. Ind. Gen. Teb.*
 Bardorum, Familia. T. XIX. 1020. B. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Bannellus, Nicolaus. T. XXIII. 511. E.
 Bargalius, Marianus. T. XX. 56. A.
 Bargalius, Miranus. T. XXIII. 769. E.
 de Bargelinis, Antonius. T. XVIII. 226. D. T. XXIII. 869. B.
 de Bargelinis, Benincasa. T. XXIII. 873. C.
 Bargellinus, Gaspar. T. XVIII. 760. D.
 Bargellinus, seu Barzelinus, Jacobus, Bononiensis. T. XXIII. 907. D. T. XXIV. 281. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Bargellinus, seu Barzelinus, Philippus. T. XXII. 215. D.
 Bargonus, Oddo. T. XXIII. 407. D.
 de Barianis, Nicolinus, J. C. T. XX. 909. C.
 de Barrieris, Georgius. T. XVI. 941. B.
 Barilia, Familia Neapolitana. T. IV. 600. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Barilis, Antonius. T. XVI. 901. B.
 Barilis, Franciscus, Caivani Dux. T. V. 227.
 Barilis, Joannes. T. XVI. 981. D. T. XXI. 1034. C.
 Barilius, Botrattus. T. XXI. 42. E.
 Barilius, Mannus. T. XIX. 680. A. T. XXI. 325. C. *V. Ind. Gen. Man.*
 Barilius, Petrus, Comes Montis Olorisii. T. XXI. 114. B.
 de Baris, Petrus. T. XVI. 913. D.
 Barisanus, Nicolaus. T. XXII. 599. C.
 Barisellus, Joannes. T. XVII. 923. A.
 Barius, Jacobus. T. XXIII. 607. B.
 de Barlendis, Balanza. T. XVI. 995. B.
 Barletus, Guilielmus. T. XXIII. 475. C.
 Barlincerius, Joannes. T. XXI. 1077. E.
 Baroccia, Joannes. T. XXIII. 413. A.
 de Baroch, Balduinus. T. VII. 670. D. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Barocio, Angelus, Patriarcha Gradensis. T. XII. 338. A. 339. C.
 Baroncellus, Joannes. T. XIX. 968. A.
 Baroncinus, Bartholomæus. T. XVIII. 568. B.
 de Barone, Hieronymus. T. II. 232. *V. Ind. Gen. Hie.*
 Baronius, Cardinalis. T. III. 5. *V. Ind. Gen. Bar.*

Baro-

- Baronus, Antonellus. T. XXI. 1120. B.
 Baronus, Joannes. T. XXII. 522. E.
 Barozius, Joannes, Bergomi Episcopus:
 Patriarcha Venetus. T. XXII. 1146. B.
 1161. E. 1182. C.
 Barozius, Pancratius. T. XXII. 537. C.
 Barozius, Petrus. T. XXIII. 998. C.
 Barozius, Sanpangratus. T. XXIII. 988. C.
 Barfotti, de Puccinis, Joannes Baptista.
 T. VI. 4. *V. Ind. Gen. Joh.*
 Bartholinus, Joannes. T. XXIII. 18. B.
V. Ind. Gen. Joh.
 a S. Bartholomæo, Joannes. T. XVII.
 927. C.
 Bartius, Gaspar. T. VI. 17. C.
 Bartolus, Joannes, Florentiæ Prior. T.
 XX. 243. B.
 Battolus, Matthæus. T. XIX. 981. C.
 de Baruardis, Jacobus. T. XVII. 204. B.
 Barufaldinus, Gaspar. T. XVIII. 607. B.
 a Barubo, Thebaldus. T. XXII. 822. C.
 Baruzzarius, Antonius. T. XX. 924. C.
 Barzelinus. *V. Bargelinus.*
 Barzizius, Bartholomæus. T. XVI. 912. A.
 Barzizius, Guinifortus. T. XVII. 947. T.
 XVIII. 729. C.
 de Bafacomatre, Pinus. T. XVIII. 120. B.
 Bafadonna, Andreas. T. XXIV. 106. E. *V.*
Ind. Gen. And.
 Bafadonna, Baptista. T. XXIII. 298. E.
☉ seq.
 Bafadonna, Nicolaus. T. XXII. 838. D.
 Bafadonna, Petrus. T. XXII. 1146. B.
 de Bafchis, Angelus. T. XIX. 427. B.
 de Bafchis, Raynerius. T. XX. 211. D.
V. Ind. Gen. Ray.
 de Bafiano, Buffinus, Conf. Genuenf. T.
 VI. 404. E.
 Bafigattus, Anfaldus, Consul Genuenf.
 T. VI. 256. C.
 a Basilica Petri, Carolus, Scriptor lau-
 datus. T. III. 415. A.
 Basilus, Jacobus. T. XXII. 555. C.
 Basilus, Petrus. T. XXII. 495. C.
 de Bassano, Bernardus. T. XVII. 915. A.
 Bassejus, Jacobus. T. XXIII. 996. E.
 Bassejus, Petrus. T. XXIII. 1150. D.
 de Bassis, Jacobus. T. XXIII. 376. A.
 de Bassis, Joannes. T. XVI. 876. A.
 Bassus, Antonius. T. XXIII. 1150. D.
 Bassus, Joannes. T. XVI. 1028. C.
 Bassus, Philippus. T. XXI. 1148. A.
 de Balta, Guido. T. III. P. II. 641. A. *V.*
Ind. Gen. Gui.
 Bastardus, Petrus. T. XXIII. 515. A.
 Bastarius, Philippus. T. XX. 222. C.
 Battus, Thomellus. T. XXIII. 496. E.
 Batalia, Georgius. T. XXIII. 439. D.
 Batalia, Michaël, Equitum Ductor. T.
 XXII. 315. C.
 Batigattus, Ainardus. T. XVII. 1010. A.
 Batinianus, Antonius, Orator Senensium
 ad Pontificem. T. XX. 32. B.
 de Battaviciis, Joannes. T. XVIII. 221. E.
 de Battifolle, Carolus, Bononiæ Prætor.
 T. XVIII. 182. A.
 de Battifolle, Comes Guido. T. XIII.
 481. C. *V. Ind. Gen. Gui.*
 de Battifolle, Comes Hugo. T. XIII.
 585. E. *V. Ind. Gen. Hug.*
 de Battifolle, Robertus, Dux Exercitus
 Florentinorum. T. XVI. 1087. E.
 de Battifolle, Simon, Comes, Senarum
 Prætor. T. XV. 63. A. 73. B.
 Battipaglia, Lambertuccius, nobilis Pi-
 sanus. T. VI. 182. A.
 de Battutis, Joannes. T. XVIII. 152. D.
 Bava, Petrus. T. XXIII. 413. A.
 Bava, Raynerius. T. XXIII. 460. C.
 Baucia, Familia. T. XIV. 202. *V. Ind.*
Gen. Bau.
 de Baucio, Amadeus. T. III. P. II. 609. C.
 de Baucio, Beltramus. T. XIII. 235. D.
V. Ind. Gen. Bel.
 de Baucio, Bertrandus, Magnus Justitia-
 rius Regni Apuliæ. T. XII. 564. B.
 de Baucio, Comes Franciscus. T. XII.
 664. A. *V. Ind. Gen. Fr.*
 de Baucio, Hugo. T. XI. 240. C. *V. Ind.*
Gen. Hug.
 de Baucio, Raymundus. T. III. P. II. 609.
 C. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Baucius, Amelius. T. XXIV. 733. C. *V.*
Ind. Gen. Ame. & Bau.
 Baucius, Franciscus. T. XXI. 20. B. *V.*
Ind. Gen. Fra.
 Baucius, Joannes Antonius, Tarenti
 Princeps. T. XXI. 189. A.
 Baucius, Raymundus. T. XIV. 48. E. *V.*
Ind. Gen. Ray.
 Baucius, Ugo. T. XIV. 1074. C. *V. Ind.*
Gen. Ugo.
 Baudizonus, Emmanuel. T. XXIII. 601. E.
 Bavarolius, Petrus. T. XXIII. 401. B.
 Bayerinus, Guilielmus. T. XXI. 233. D.
V. Ind. Gen. Gui.
 Bayon, Petrus Paulus. T. XVII. 439. A.
 Baurellus, Bartholomæus, Genuensis. T.
 XVII. 1288. D.
 de Bauso, Hugo. T. VI. 401. C.
 Bautius. *V. Baucius.*
 de Baxavilla, vel Bassavilla, Comes Ro-
 bertus. T. VI. 1031. C. *V. Ind. Gen. Rob.*
 de Bayo, Andreas. T. XIX. 810. D.
 de Bayon, Joannes. T. III. 280. *V. Ind.*
Gen. Joa.
 de Bayfio, Guido. T. XV. 392. A. *V.*
Ind. Gen. Gui.
 de Bayfio, Nicolaus. T. XVIII. 1020. C.
 de Bazanis, Senesius. T. XXII. 266. C.
 de Bazano, Beltramus, Episcopus Cu-
 manus, T. XVI. 859. D.
 de Bazano, Joannes. T. XV. 555. *V. Ind.*
Gen. Joa.

- Bazanorus, Familiæ Mutinensis Etyhman. T. XV. 554.
 Bazanus, Conradus. T. XXIII. 407. C.
 Bazanus, Henricus. T. XXIII. 433. C.
 Bazanus, Jacobus. T. XXIII. 561. C.
 Bazanus, Odoardus. T. XXIII. 439. D.
 Bazanus, Petrus. T. XXIII. 413. B.
 Bazanus, Ricobonus. T. VI. 516. B.
 de Bazeleriis, Jacobus. T. XXII. 175. C.
 Bazelieri, Nicolaus, Eques Bononiensis. T. XIV. 1105. E. T. XXII. 137. E.
 Bealecicus, Martinus. T. XXIII. 606. B.
 Bebelius, Henricus. T. XX. 177. C.
 Bebius, Judæus. T. XXII. 966. A.
 Beccacius, Blasius. T. XVIII. 349. B.
 Beccadella, Familia Bononiensis. T. XXIV. 731. C. *V. Ind. Gen. Bec.*
 de Beccadellis, Marcus. T. XVIII. 86. E. *V. Ind. Gen. Mar.*
 de Beccadellis, Pollio, Patavii Prætor. T. XVI. 159. C. *V. Ind. Gen. Pol.*
 Beccadellus, Antonellus. T. XXI. 1146. B.
 Beccaferti, Gerardus, de Scemo. T. XVI. 939. E.
 de Beccanucis, Simon. T. XVIII. 964. A.
 Beccanugi, Familia Florentina. T. XIV. 249. B.
 Beccanugius, Bernardus. T. XVIII. 1116. B.
 Beccanusius, Petrus, Florentinus. T. XX. 381. C.
 Beccaria, Familia. T. X. 332. E. *V. Ind. Gen. Bec.*
 Beccaria, Castellinus. T. XVI. 372. E. *V. Ind. Gen. Cast.*
 Beccaria, Florellus. T. XVI. 372. E. *V. Ind. Gen. Flo.*
 Beccaria, Joannonus, Capitaneus Populi Ticinensis. T. XI. 160. A.
 Beccaria, Lancellottus. T. XVIII. 568. A. *V. Ind. Gen. Lan.*
 Beccaria, Lanzarottus. T. XVI. 1027. A.
 de Beccaria, Manfredus. T. X. 398. A. *V. Ind. Gen. Man.*
 Beccaria, Milanus, Papiæ Dominus. T. XVI. 372. E. 607. B.
 Beccaria, Musetus. T. XVI. 1027. B.
 Beccaria, Mussius. T. XVI. 304. A.
 Beccaria, Paganus, Novocomensis. T. V. 436. 1055. *V. Ind. Gen. Pag.*
 Beccaria, Petrus. T. XXI. 406. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Beccaria, Raynaldus, Papiæ Dominus. T. XVI. 372. E. 607. B.
 Beccaria, Ugozonus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. A.
 de Beccariis, Beccarinus. T. XVIII. 122. C.
 Beccarius, Cittadinus. T. XVIII. 911. C.
 Becche, Georgius. T. XXIII. 605. E.
 Becche, Joannes. T. XIV. 81. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Becchettus, Antonius. T. XXIII. 494. E. *Tom. XXV.*
 Beccutus, Conradus. T. XXIII. 389. E.
 de Becco, Michael, Cardinalis. T. III. P. II. 449. B. 464. B.
 Bedocho, Simon, Roberti Regis Vicarius in Romandiola. T. XIV. 1133. B.
 Bessus, Petrus. T. XXIII. 515. A.
 Begliarmati, Sozzinus. T. XXIII. 806. A.
 de Begnis, Joannes. T. XVI. 875. A.
 Belbiatus, Andreas. T. XVIII. 934. D.
 Belengarius, Bonizo. T. XVI. 613. B. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Beles mayus, Joannes. T. III. 447. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Belexiis, Surionus, Aquensis Conf. Genuenf. T. VI. 537. B.
 Belfiore, Galeotus. T. XXI. 941. D.
 de Belfortibus, Bochinus, Dominus Volaterræ. T. XV. 169. C.
 de Belfortis, Octavianus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 162. E.
 de Belfortis, Petrus. T. XVII. 230. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Belfortum, Familia. T. XXIII. 8. D. *V. Ind. Gen. Bel.*
 Belfradotti, Bochinus. T. XIV. 664. B. *V. Ind. Gen. Boch.*
 Belfrater, Gentilis. T. XVII. 1124. E.
 Beligno, Philippus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 1118. E.
 della Bella, Guido. T. VI. 177. E. *V. Ind. Gen. Gui.*
 della Bella, Joannes. T. IX. 474. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Bella Bocca, al. Bella Busca, Otto Mediolanensis. T. VI. 167. A. *V. Ind. Gen. Ott.*
 Bella Busca, Dominicus. T. XVIII. 600. A.
 Bella Busca, Joannes. T. XVIII. 221. D.
 Bellacius, Bellazonus. T. XXIII. 996. E.
 Bellamutus, Consul Genuensis. T. VI. 256. B. *V. Ind. Gen. Bel.*
 a Bellanda, Nicolaus. T. XVII. 1111. D.
 Bellantes, Ghinus, Senensium Præfectus. T. XX. 40. C. 562. B.
 Bellantius, Baptitta. T. XX. 58. A. *V. Ind. Gen. Bal.*
 Bellantius, Franciscus, Grosseti Episcopus. T. XIX. 426. E.
 Bellantius, Lutius. T. XXIII. 851. E.
 Bellantius, Petrinus, Dux Exercitus Senensium. T. XX. 17. C.
 Bellantius, Ricciardus. T. XXIII. 770. A.
 Bellantus, Joannes. T. XIX. 414. B.
 de Bellapertica, Petrus, Episc. Antissiodorens. T. III. P. II. 452. D. 454. B.
 Bellardus, Rogerius. T. XXIII. 659. C.
 de Bellargento, Antonius. T. XXIII. 512. E.
 Bellarminus, Cardinalis. T. III. 5. *V. Ind. Gen. Bel.*
 de Bellato, Rogerius. T. VI. 454. A.
 Bellatus, Jacobus. T. XXIII. 413. B.
 Bellavallensis, Ludovicus. T. XXI. 655. D.
 Belletus, Mastagius, Cremonensis. T. VI.

- VI. 1039. C. *V. Ind. Gen. Bel.*
 Bellarius, Joannes. T. XXII. 833. D.
 Bellina, Joannes Franciscus. T. XXIII. 691. E.
 Bellingerius, Bonifacius. T. XXI. 398. A.
 de Bellino, Balianus. T. VII. 777. C. *V. Ind. Gen. Bal.*
 Bellinus, Joannes. T. XVIII. 929. A. T. XXII. C. 1034. D.
 del Bello, Urbanus. T. XIX. 425. C.
 de Belloculis, Luchinus. T. XX. 940. A.
 Belloglia, Ricobonus. T. XVII. 436. E.
 de Bello-Joco Imbertus. T. III. 570. E. *V. Ind. Gen. Imb.*
 Bellole, Joannes. T. XVI. 906. C.
 de Bellonis, Rogerius, Placentiæ Prætor. T. XVI. 617. D.
 Bellonus, Antonius, scripsit Vita Patriarcarum Aquilejensium. T. XVI. 1.
 Bellonus, Michelinus. T. XXIII. 494. A.
 de Belluganis, Belluganus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 184. C.
 Belluganus, Nicolaus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 286. C.
 Bellus, Cajetanus. T. XIV. 603. D. *V. Ind. Gen. Caj.*
 Bellus, Petrus. T. XXII. 558. C.
 Belmichi, Jacobinus. T. VI. 475. C.
 Belmustus, Rolandus, Conf. Genuenf. T. VI. 386. A.
 de Belloprato, Robertus. T. IV. 473. C. *V. Ind. Gen. Rob.*
 Bellottus, Lanfrancus. T. XVI. 350. D.
 Beltonius, Ugo. T. VI. 334. E. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Beltotus, Joannes. T. XVI. 1149. E. T. XXI. 52. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Beltraminus, Joannes. T. XVII. 933. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Belva, Franciscus. T. XXIII. 513. E.
 de Belvedere, Rizzardus, Bononiæ Potestas. T. XVI. 125. C.
 Belves, Joannes, Cardinalis Andegavensis. T. XXIII. 162. E.
 de Belviso, Berengarius, Catalanus, Rector Populi Genuensis. T. XV. 11050. E.
 de Belvisis, Jacobus. T. XVIII. 365. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Belviso, Blasius. T. XVIII. 452. C. *V. Ind. Gen. Bla.*
 de Belviso, Franciscus. T. XXI. 1101. A.
 de Belvixis, Franciscus. T. XVIII. 190. A.
 Bembo, Joannes. T. XVII. 334. A.
 Bembo, Paulus, Nobilis Venetus. T. XVII. 282. B.
 Bembus, Franciscus. T. XVII. 898. D. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Bembus, Ludovicus. T. XVIII. 702. A.
 Benachus, Franciscus, Venetæ Classi Præfectus. T. XX. 834. B.
 Benaffai, Bartholomæus. T. XXIII. 779. B.
 de Benalcis, Antonius. T. XVI. 879. B.
 de Benalcis, Benalcus. T. XVI. 894. E.
 Benaffai, Faccius. T. XXIII. 831. E.
 Benci, Joannes. T. XVI. 1115. D.
 de Bencio, Ruffinus. T. XXIII. 497. A.
 Bencionus, Guido, Copiis Venetorum Præfectus. T. XX. 853. B. *V. Benzonus.*
 Bencivenus, Pelinus. T. XIX. 680. A.
 Bencius, Antonius. T. XIX. 981. C.
 Bencius, Fabianus. T. XXIII. 203.
 Bencius, Joannes. T. XVIII. 764. A.
 Bencius, Ugo, Pisanus. T. XXIII. 129. T. XXIV. 673. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 da le Bende, Nicolaus. T. XXII. 632. C.
 Bendedio, Baptista. T. XXIV. 373. B. *Ind. Gen. Bap.*
 Bendulo, Felix. T. XXII. 966. C.
 del Bene, Jacobus. T. XVI. 1132. D.
 del Bene, Philippus. T. XIX. 971. A.
 de Benedicto, Joannes, Civis Tiburtinus. T. III. 445. E.
 Benefia, Jacobus, Genuensium Classi Præfectus. T. XXIV. 459. D.
 de Benevento, Petrus, Cardin. & Legatus Sedis Apost. T. III. P. II. 385. C.
 Benia, Joannes. T. XXII. 684. E.
 Benincasa, Angelus, Senator Romanus. T. VII. 999. Ben.
 Benincasa, Guido. T. VI. 196. A.
 Benincasa, Joannes. T. VI. 195. C.
 de Beninis, Nannes. T. XV. II. 692. I.
 de Benisia, seu de Benefia, Jacobus. XVII. 1281. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Bensius, Marcus. T. XXIII. 777. 826. B.
 Benivola, Familia Bononiensis. T. XX. 903. B. *V. Ind. Gen. Ben.*
 de Bentivolis, Chichinus. T. XVIII. 159.
 Bentivolus, Annibal. T. XVIII. 667. T. XXI. 325. D. *V. Ind. Gen. Anni.*
 Bentivolus, Antonius. T. XXI. 242. T. XXIII. 868. A. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Bentivolus, Henricus, Consul Reipublicæ Bononiensis. T. XXI. 1146. E.
 Bentivolus, Hercules. T. XVIII. 771. *V. Ind. Gen. Her.*
 Bentivolus, Joannes. T. XV. 287. A. XXI. 1154. D. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Bentivolus, Nannes. T. XVIII. 817. *V. Ind. Gen. Nan.*
 Bentivolus Sanctes. T. XVIII. 1207. *V. Ind. Gen. San.*
 Bentivolus, Xantes. T. XX. 902. C. *Ind. Gen. Xan.*
 Benevolentius, Leonardus, Senensis Legatus ad Nicolaum V. Papam. XX. 54. A. T. XXIII. 274. B. *V. Benaglientus.*
 Benucius, Nicolaus. T. XVIII. 1125. A.
 Benvenuti, Marcus. T. XVI. 1115. C.
 Benvenutus, Andreas. T. XVII. 331.
 Benvoglientus, Ubertus. T. XXIII. 779. *V. Ind.*

- V. Ind. Gen. Uber.*
Benzola, Jacobus. T. XXII. 269. A.
Benzona, Familia nobilis Cremonensis. T. XXIV. 152. E. *V. Ind. Gen. Ben.*
de Benzonibus, Antonia. T. XVI. 322. A. *V. Ind. Gen. Ant.*
Benzonus, Antonius. T. XXV. 21. *V. Ind. Gen. Anr.*
Benzonus, Georgius. T. XXII. 432. A. *V. Ind. Gen. Geo.*
Benzonus, Guido, Copiarum Ductor. T. XXI. 864. C.
Benzonus, Leonardus, Placentinus. T. XVI. 615. C.
Benzonus, Ventura. T. XXII. 1016. A.
Beoble, Petrus. T. XXIII. 637. C.
Bequart, Stephanus, Archiep. Senonensis. T. III. P. II. 458. C.
Beraldus, Thomas, Placentinus. T. XX. 877. B.
Berardi, Joannes. T. II. P. II. 770. 900. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
de Berardis, Petrus. T. XVI. 952. D.
Berardus, Carolus. T. XIX. 545. B.
Bercandus, Dominicus. T. XXIII. 474. B.
Bercera, Otto, Conf. Genuenf. T. VI. 263. B.
de Bercoboch, Comes. T. III. 558. E. *V. Ind. Gen. Co.*
Berdigolus, Martinus. T. XVII. 580. E. *V. Ind. Gen. Mar.*
Berengus, Dominicus. T. XXII. 966. C.
Berengus, Marcus. T. XXII. 966. C.
Beretta, Bernardinus. T. XVIII. 557. C.
Beretta, Guido, Episcopus Adriensis. T. XXIV. 706. E.
Beretta, Jo. Gaspar, Monachus Cassinensis. V. Cl. T. I. 506. C. T. XI. 3. 4. T. XIX. 623.
Bergadanus, Petrus. T. XVIII. 116. D.
de Bergamo, Rubacotes. T. VI. 513. D.
de Bergenato, Joannes. T. VI. 501. B.
Bergognonus, Fulgoxius, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. B.
Bergognonus, Julianus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. D.
Bergomensis, Gasparinus. T. XVI. 901. C. T. XIX. 310. D. *V. Barzizius.*
Berindellus, Franciscus. T. XVIII. 802. A.
Beringuccius, Nannes, Dux Populi Senensis. T. XIX. 427. A.
de Berizone, Stephanus. T. III. 384. C.
Bermedus, Ludovicus. T. XXIII. 606. A.
Bernardigius, Antonius. T. XX. 1017. B.
Bernardini, Joannes. T. XVIII. 802. B.
de Bernardis, Gulielmus. T. XXIII. 607. B.
de Bernardis, Petrus. T. XVII. 86. D.
de Bernardis, Sozus. T. XVI. 925. A.
de Bernardo, Jacobus, Bononiensis. T. VIII. 11. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
de Bernarduciis, Normandinus, Lucensis, Conf. Genuenf. T. VI. 537. A.
de Berneriis, Hieronymus. T. XX. 250. B.
Berneriis, Hieronymus, Parmensis. T. XXII. 259. E. *V. Ind. Gen. Hie.*
dalla Bernocella, Antonius. T. XVIII. 558. A.
Beroldus, Alexander. T. XXIV. 555. C. *V. Ind. Gen. Ale.*
Berondi, Sozo, Cremensis. T. VI. 1039. B.
de Beronis, Guilielmus. T. XVI. 860. C. 901. C.
de Beronis, Valentinus. T. XVI. 892. D.
Berotia, Florius. T. XXIII. 438. B.
de Bertacio, Manfredus. T. XXIII. 512. C.
Bertamengus, Bertramus. T. XXIII. 474. B.
de Bertinalis, Cerutus. T. XVI. 936. B.
de Bertinorio, Bartolaccius. T. XXIV. 773. B.
de Bertinorio, Comitissa. T. VI. 935. A. *V. Ind. Gen. Com.*
Bertoldi, Franciscus. T. XV. 394. D. *V. Ind. Gen. Fra.*
Bertolinus, Dionysius. T. XXIII. 717. B.
Bertolinus, Jacobus. T. XV. II. 805. E.
Bertonus, Joannes. T. XXII. 707. A.
Bertrandi, Petrus junior, Cardin. T. III. P. II. 553. D. 567. B. 574. D. 579. B.
Bertus, Bartholomæus. T. XXIII. 838. A.
Berunoli, Sozzo, Cremensis. T. VI. 1040. A.
de Berziasis, Bartholomæus. T. XVI. 894. C.
de Barzizis, sive Barzizis, Gasparinus. T. XVI. 901. C.
Besaza, Rubaldus. Conf. Genuenf. T. VI. 278. C.
de Besocero, Joannes. T. XVI. 356. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
de Bespo, Chrittophorus. T. XVI. 966. C.
de Bessia, Nicolaus, Lemovicensis Cardinalis. T. III. P. II. 553. D.
Bessola, Joannes, Comensis. T. V. 449. 1655. *V. Ind. Gen. Joa.*
de Besutio, Branchinus, Bergomi Episcopus. T. XVI. 852. C.
Besutius, Joannes Mediol. T. XXV. 138. B. *V. Ind. Gen. Joa.*
Besutius, Martinus, Scaligeri Capitaneus adversus Carrariensem. T. XVII. 566. D.
Betanius, Conradus. T. XXII. 521. A.
Betanius, Jacobus. T. XXIII. 987. E.
Beticus, Ferdinandus. T. XX. 1014. D.
Betinus, Georgius. T. XVIII. 701. E.
a Betona, Andreas, Senensis, Tarvisi Prætor. T. XVII. 520. E.
de Bevagna, Petrus, Copiarum Ductor. T. XVIII. 1194. D.
de Bevellis, Fulco. T. XVIII. 340. C.
Bevilaqua, Antonius. T. XXIV. 288. B. *V. Ind. Gen. Ant.*
Bevilaqua, Christinus, Ferrariensis. T. XXIV. 199. B. *V. Ind. Gen. Chr.*
Bevi-

- Bevilaqua, Franciscus. T. XVIII. 704. E.
 Bevilaqua, Gerardus. T. XXIII. 888. A.
 Bevilaqua, Guilielmus. T. XXII. 753. C.
V. Ind. Gen. Gui.
 de Bexino, Jacobus. T. XVI. 1033. A.
 de Biada, Jacobus. T. XVI. 1113. C.
 Biadaivulus, Joannes. T. XVI. 1095.
 B.
 de Biancardo, Ugolottus. T. XVI. 858.
C. V. Ind. Gen. Ugol.
 Biancardus, Angelus, Dux Exercitus Com-
 mitis Virtutum. T. XXI. 943. B.
 Biancolinus, Dominicus. T. XVIII. 704. A.
 Bianconus, Joannes Baptista, Bononien-
 sis. T. XXI. 1141.
 de Bianello, Guido. T. XVIII. 11. D.
 Biaqua, Rogerius, Cremonensium Con-
 sul. T. VII. 637. A.
 Bibiena, Franciscus. T. XXV. 101. E.
 Biboqua Familia nob. T. XXI. 490. B.
 Biboqua, Ernastes, Veronensis. T. XXI.
 490. B.
 de Bibra nobilis Familia Germana. T. VI.
 880. B.
 Bicaranus, Nicolaus. T. XXII. 735. A.
 Biccus, Zaninus, Cardinalis. T. XXI.
 218. C.
 Bichius, Guccius. T. XIX. 428. C.
 Bichius, Joannes, Senensium Legatus ad
 Pium II. Papam. T. XX. 57. B. T.
 XXIII. 777. A.
 Bicutus, Guilielmus, Placentiæ Prætor.
 T. XVI. 615. E.
 Bidellus, Hieronymus. T. XVIII. 196.
 D.
 Bidellus, Marinus. T. XXIII. 812. D.
 de Biedertan nobilis Familia Germana.
 T. VI. 880. B.
 Biffolus, Bettus, Florentinus. T. XX.
 234. B. T. XXI. 26. C.
 de Biffulchis, Franciscus. T. XVIII. 762. D.
 Biffus, Ambrosius. T. IV. 110. C. *♂ seq.*
V. Ind. Gen. Amb.
 Biffus, Franzinus. T. XVI. 943. B.
 Biffus, Stephanus. T. XVIII. 452. B.
 Bigattus, Jacobus. T. XXIII. 725. C.
 de Bignis, Corradus. T. XVI. 862. A.
 de Bigorre, Comes Guido. T. III. 569. D.
V. Ind. Gen. Com.
 Biguracanis, Vicedominus, Placentiæ
 Consul. T. XVI. 611. A.
 de Bileggero, Placentinus. T. XX. 879. E.
 Bileggio, Joannes, Mediolanensis. T.
 XIV. 658. B.
 Biliacius, Albertus. T. XXIII. 440. D.
 Biliardus, Serotius. T. XXII. 252. C.
 Billionus, Antonius. T. XXIII. 385. E.
 Billionus, Faciotus. T. XXIII. 605. E.
 Billionus, Jacobus. T. XVIII. 909. E.
 Biliottus, Antonius. T. XVIII. 1148. A.
 Billius, Andreas. T. XIX. 1. *V. Ind. Gen. And.*
- Bilongus, Dominicus. T. XXII. 965.
 A.
 Bindacius, Florentinus, V. Cl. T. XIX.
 611. D.
 Binellus, Emmanuel. T. XXIII. 440. A.
 Binius, Joannes. T. XIX. 968. A.
 Binius, Abbas Joseph. T. XXIV. 1191.
 Binius, Refanius, Bononienfis. T. XXI.
 1151. A. *V. Ind. Gen. Ref.*
 Binzerus, Ottobonus, Consul Genuenf.
 T. VI. 402. D.
 Bioardus, Ugo, Comes. T. XVII. 904. A.
V. Ind. Gen. Ugo.
 Biondus, Nicolaus. T. XXII. 632. C.
 Bionus, Ruffinus. T. XXIII. 442. E.
 Biondi, Rainerius, Episcopus Cortonæ.
 T. XXIV. 869. B.
 Bjordus, Ubertinus. T. XIV. 569. B. *V.*
Ind. Gen. Ube.
 Biragus, Andreas. T. XX. 96. D. T. XXI.
 397. C. *V. Ind. Gen. And.*
 Biragus, Blasius, Mediolanensis, Equitum
 Magister Ducis Ferrariæ. T. XXIV.
 373. C.
 Biragus, Oldoinus. T. XXV. 104. B.
V. Ind. Gen. Old.
 Biragus, Petrus, Consiliarius Ducis
 Mediolani. T. XXII. 366. B.
 Birocheta, Gasparinus. T. XVI. 1029.
 D.
 de Biron, Guilielmus, Mareschallus Exer-
 citus Pontificis. T. XVI. 494. D.
 Bifaccia, Balduinus, Consul Genuensis.
 T. VI. 388. C.
 Bifaccia, Rubaldus. T. VI. 247. B. *V. Ind.*
Gen. Rub.
 de Bifamne, Henricus. T. VI. 437. C.
 Bifchecius, Joannes. T. XVIII. 1139. B.
 Bifcionius, Antonius Maria. *V. Cl. T.*
 XVIII. 1101. T. XV. 971.
 de Bifdominis, Albertucius. T. XVIII.
 143. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Bifdominorum Familia nobilis Florentiæ.
 T. XIX. 1020. A.
 de Bifigna, Simon. T. XVI. 900. A.
 de Bismantua, Girardinus. T. XVIII.
 9. D.
 Bifolierus, Nannes. T. XVIII. 361. E.
 de Biffis, Franciscus. T. XVI. 849. A.
 Bitinius, Guifredus. T. XVIII. 362. A.
 Bivarius, Franciscus. T. XI. 422.
 de Bixano, Siverius. T. XVIII. 152. C.
 Bixilierius, Nannes. T. XVIII. 152. C.
 de Bizerno, Theodinus, Comes. T. VI.
 184. B.
 Bizozerus, Joannes, Placentiæ Prætor.
 T. XVI. 498. D. T. XVIII. 461. C.
 Blanca Familia. T. XIV. 1127. A. *V. Ind.*
Gen. Bla.
 Blanca, Hieronymus, Historicus. T. III.
 411. C.

de

- de Blancardis, Nicolaus. T. I. 242. E.
V. Ind. Gen. Nic.
 Blancardus. V. Biancardus.
 Blancfortis, Guido. T. XXII. 1244. D.
 de Blancheris, Jacobus, Bononiensis Historicus. T. XVIII. 240.
 Blanchettus, Joannes. T. XXIII. 869. B.
 Blanchinus, Franciscus. T. III. 55. A.
V. Ind. Gen. Fra.
 Blanchinus, Jacobus, Bononiensis Scriptor. T. XVIII. 560. E.
 Blanchinus, Joannes. T. XXI. 5.
 Blanchinus, Thomas, Ferrariæ Ducis Legatus ad Venetos. T. XXIV. 201. C.
 de Blanchittis, Albertus, Bononiensis. T. XVIII. 108. A.
 Blanci, Bartholomæus. T. VI. 195. D.
 de Blancis, Bagarottus. T. XXIII. 873. B.
 de Blancis, Baptista. T. XXIII. 726. B.
 Blancus, Ardericus, Cremensis. T. VI. 1039. B. 1040. A.
 Blancus, Gerardus. T. IX. 791. A. *V. Ind. Gen. Ger.*
 Blancus, Homodeus, Placentiæ Consul. T. XVI. 614. E.
 Blancus, Horatius, Romanus. T. I. 9. 399. *V. Ind. Gen. Hor.*
 Blancus, Ugo. T. III. 333. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Blancus, Jacobus, Cafalis Montisferrati Potestas. T. XXIII. 517. B.
 Blancus, Oddo, Episcopus Portuensis Legatus Apostol. Sedis. T. VIII. 962. B.
 Blancus, Otto, Conf. Genuens. T. VI. 408. C.
 Blancus, Petrucius. T. XXI. 1153. C.
 de Blanderada, Albertus, Comes. T. III. 362. D.
 de Blandrate, Comes. T. VI. 1073. E. *V. Ind. Gen. Com.*
 de Blandrate, Manuel, Comes. T. XI. 187. B.
 de Blasfia, Nicolaus. T. XVII. 1288. C. *V. Ind. Gen. Nic.*
 a S. Blasio, Otto. T. VI. 864. *V. Ind. Gen. Otto.*
 de Sancto Blatore, Joannes. T. VI. 1186. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de la Blava, Petrolus. T. XVI. 941. B.
 de Blavia, Guilielmus. T. XXIII. 498. B.
 de Blesis, Carolus. T. III. P. II. 615. E.
 Blonati, Joannes, Potestas Ipporegiæ. T. XVI. 1027. C.
 de Blonay, Joannes. T. XVI. 1028. E.
 Blonda, Cardinalis Placentinus. T. XX. 875. A.
 Blondellus, David. T. III. 48. C. *V. Ind. Gen. Dav.*
 Blondus, Flavius. T. XIX. 629. A. T. XXII. 226. C. *V. Ind. Gen. Fla.*
 Blondus, Gaspar. T. XXII. 194. C. T. XXIII. 101. B.
Tom. XXV.
- de Blottis, Marchettus. T. XVI. 945. D.
 de Blottis, Matthæus. T. XVI. 928. A.
 del Bò, Antonius. T. XVIII. 792. A.
 de Boateriis, Guidastus. T. XVIII. 151. B.
 de Boateriis, Guiduccius. T. XVIII. 341. E.
 Boba, Percival. T. XXII. 649. E.
 de Bobio, Guilielmus, Regii Episcopus. T. XVIII. 13. B.
 Bocca, Signorellus. T. XXIII. 496. E.
 Boccacia, Familia Brixienfis Gibellina. T. XIV. 961. C.
 Boccaciavola, Franciscus. T. XXI. 1122. A.
 Boccacinus, Alemannus, Placentinorum Legatus ad Sfortiam. T. XXI. 217. D.
 Boccacinus, Petrus. T. XVIII. 729. E.
 Boccacius, Joannes, Poëta. T. XVII. 960. C. T. XXI. 27. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Boccacius, Nicolaus, Conf. Genuens. T. VI. 384. A.
 Boccacius, Pax, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 109. E.
 de Boccadeferris, Bernardus. T. XVIII. 133. A.
 de Boccadellis, Boccadinus. T. XVIII. 152. E.
 Boccasfolli, Jacobus. T. XXIII. 438. A.
 Boccalinus, Jacobus. T. XX. 861. D.
 de Boccatione, Bertolus, ejus Turris. T. XVI. 894. B.
 Boccamazza, Angelus, Episcopus Cathanensis. T. I. P. II. 276. A.
 Boccanigra, Simon. T. XII. 1032. B. *V. Ind. Gen. Sim.*
 Boccapianola, Barteraimus. T. XXIII. 224. D.
 Boccardus, Franciscus. T. XXIII. 551. C.
 Boccarii, Familia Comensis. T. XXV. 129. C.
 Bocarotta, Bologninus. T. XVIII. 571. C.
 Boccasfolli, Obertus, Papiensis. T. VI. 411. B. *V. Ind. Gen. Obe.*
 Boccassius, Bertucius. T. XXII. 642. A.
 Bocatorta, Paulus. T. XXI. 1054. B.
 Bocci, Bulgarinus, Pisanus. T. VI. 182. A.
 Bocci, Uguccio, Pisanus. T. VI. 182. A.
 Boccia, Guilielmuccius, ex Magistratu Bonifacii in Corsica. T. XXIV. 456. E.
 Boccimani, Rinaldus. T. XVIII. 331. B.
 Boccius, Bonacursius. T. XVIII. 802. B.
 Boccius, Petrus. T. XXIII. 413. A.
 Bocconus, Marcus. T. XXIII. 1009. E.
 Boccus, Marinus. T. XXII. 581. D.
 Bocerus, Guiraldus, Parmensis. T. VI. 449. E.
 Bocherius, Guilielmus, Conf. Genuens. T. VI. 384. A.
 de Bocherone, Oglerius. T. VI. 270. E.
 Bochimpani, Thomasinus, Ferrariensis Eques. T. XXIV. 825. B.
 de Bocillis, Ambrosius. T. XX. 939. C.
 de Bocole, Emus, Nob. Venetus. T. XXV. 447. A.

m m m

dalle

- dalle Bocole, Franciscus. T. XVII. 348.
D. T. XIX. 761. A. T. XXII. 776. D.
Bodiensis, Robertus. T. XXI. 339. E.
Boërius, Nicolaus. T. I. *V. P. II. V. Ind. Gen. Nic.*
Boëtius Severinus. T. XVI. 371. D. *V. Ind. Gen. Sev.*
Boffa, Marinus, Neapolitani Regni Auditor. T. XIX. 685. A.
Boffi, Maronus. T. XXI. 109. A.
Boffus, Gulielmus. T. XXIII. 606. C.
Bogius, Vincentius. T. XX. 888. A.
Boglatus, Joannes. T. XXIII. 513. B.
de Bojardis, Salvaticus. T. XVIII. 918. E.
Bojardus, Bartholomæus, Senarum Potestas. T. XVIII. 70. D. T. XIX. 428. B.
Bojardus, Matthæus Maria. T. IX. 281. *V. Ind. Gen. Mat.*
de Bojariis, Petrus, Episcopus Ferrariæ. T. XVIII. 961. B.
Boifardus, Jannus Jacobus. T. XX. 619. C.
Boilus, Raymundus. T. XX. 1027. C. T. XXI. 385. C. 398. A. *V. Ind. Gen. Ray.*
Boivinius, Joannes. V. Cl. T. XII. 528. T. XXI. 787. T. XXIV. 412.
Bolanus, Candianus. T. XXII. 1197. A. T. XXIII. 1130. A.
Bolanus, Leonardus. T. XXII. 987. E.
Bolanus, Michaël. T. XXII. 577. E.
Bolanus, Nicolaus. T. XXIII. 971. A.
Bolapara, Joannes, Clodiæ Potestas pro Carrariensibus. T. XXII. 707. B.
de Bolaphinis, Cominus. T. XVI. 849. A.
del Bolda, Pegollus. T. XVIII. 1112. C.
de Boldonis, Baxianus. T. VI. 475. C.
Boldonus, Gheraldus, Florentinorum Legatus ad Imperatorem. T. XIV. 170. C. T. XX. 208.
Boldus, Antonius, Venetus Eques. T. XXIII. 1184. D.
Boldus, Jacobus. T. XXII. 583. E.
Boldus, Leonardus. T. XXIII. 1141. D.
Bolegnus, Philippus. T. XXII. 593. A.
de Boleto, Joannes, Conf. Genuenf. T. VI. 357. D.
Boleto Viride, Rubaldus, Conf. Genuenf. T. VI. 333. D.
Bolgarinus, Angelus. T. XXIII. 775. A.
Bolgarus, Guido, Capitaneus Societatis de la Stella. T. XVII. 397. E.
Boliardus, Gerardus, Cremonæ Potestas. T. XVIII. 10. E.
Boliaseus, Recupejus. T. VI. 478. B.
Bollandus, Joannes. T. II. 493.
de Bollate, Ambrosius. T. VI. 1186. C. *V. Ind. Gen. Amb.*
Bolletus, Antaldus. T. VI. 466. C.
Bolletus, Honoratus. T. VI. 422. C.
Boloërus, Guilhelmus. T. XXIII. 707. B.
Bolognini, Familia. T. XXI. 404. E. *V. Ind. Gen. Bol.*
Bologninus, Comes Antonius. T. XVII. 535. B. *V. Ind. Gen. Ant.*
Bologninus, Bartholomæus. T. XVIII. 208. E.
Bologninus, Boccatorra, Bononiensis, Equitum Dux. T. XVII. 838. E. T. XVIII. 771. B. 981. E.
Bologninus, Hieronymus. T. XXIII. 878. C.
Bologninus, Matthæus. T. XXI. 399. B.
Bolomerus, Antonius. T. XXIII. 706. E.
Bolparus, Joannes, Patavinus. T. XVII. 316. D.
Bolvitus, Joannes Baptista. *V. Cl. T. XXI. 1029.*
Bombaces, Bernardinus. T. XVIII. 557. E.
Bombaronus, Bartholomæus. T. XVIII. 208. E.
de Bombello, Guilhelmus, Consul Genuensis. T. VI. 256. B. *& seq.*
Bombellus, Andreas. T. XXIII. 494. E.
Bombellus, Michaël. T. XXIII. 495. B.
Bona, Bernardus. T. XVII. 316. B.
de Bona, Guilhelmus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 109. E.
de Bona, Petrus, Cardinalis. T. VII. 221. E.
de Bonacaptis, Ugolinus. T. XVIII. 165. C.
Bonacis, Vecchius. T. VI. 172. C.
Bonacolfi, Familia. T. XX. 720. E. *& seq. V. Ind. Gen. Bon.*
Bonacorsi, Stephanus. T. XVI. 1193. D.
de Bonacossa, Butironus, Dominus Mantuæ. T. XVII. 99. E.
de Bonacossis, Bardellonus. T. XVIII. 13. C. *V. Ind. Gen. Bar.*
de Bonacossis, Boticella, seu Botexella. T. IX. 982. B. *V. Ind. Gen. Bot.*
de Bonacossis, Butifella, Dominus Mantuæ. T. XI. 277. B. 602. D.
de Bonacossis, seu de Bonacussis, Passarinus. T. IX. 905. A. T. X. 68. D. *V. Ind. Gen. Pass.*
de Bonacossis, Pinamons. T. IX. 786. B. *V. Ind. Gen. Pin.*
de Bonacossis, Taynus. T. XV. 342. C. *V. Ind. Gen. Tay.*
Bonacursius, Alderottus. T. XIX. 170. B. *& seq. V. Ind. Gen. Ald.*
Bonacursius, Joannes, Florentiæ Confalonarius. T. XX. 252. E.
de Bonade, Trucus, Cremensis. T. VI. 1037. E. *V. Ind. Gen. Tru.*
Bonagiuntus, Alexander. T. XXIII. 804. C.
Bonaguida, Joannes. T. XVIII. 593. D.
Bonajutus, Philippus. T. XVIII. 1148. A.
Bonaldus, Dominicus. T. XXII. 526. E.
Bonaldus, Petrus. T. XXII. 499. C. 964. C.
Bonannus, Philippus è Soc. Jesu. T. III. 905.
Bonapax, Brixien. Potestas Vicentiæ. T. VIII. 12. E. *V. Ind. Gen. Bon.*
de

- de Bonardo, Zambelinus, Brixienfis, Genuæ Capitaneus. T. XVII. 1016. B.
 Bonardus, Nicolaus. T. XXIII. 607. B.
 de Bonarello, Jacobus. T. XXII. 263. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Bonarello, Rambertinus, Bononienfis. T. VI. 514. A. *V. Ind. Gen. Ram.*
 Bonarota, Philippus, Senator Florentinus. T. XVIII. 1102.
 de Bonate, Cifagha. T. XVI. 919. C.
 de Bonate, Tinctus, Crementis. T. VI. 1038. E. *V. Ind. Gen. Tin.*
 Bonatus, Guido. T. XIX. 880. D. T. XXII. 150. A. *V. Ind. Gen. Gui.*
 Bonatus, Jo. Bartholomæus, Cardinalis. T. XX. 860. E.
 de Bonavei, Nicolaus, Genuenfis. T. XVII. 1128. C.
 Bonavia, Judex. T. VI. 469. A. *V. Ind. Gen. Bon.*
 de Bonazolis, Nicolinus. T. XVIII. 921. A.
 Boncambius, Jacobus, Bononiæ Epifcopus. T. XVIII. 116. E.
 Bonciarius, Carolus. T. IX. 977. C.
 Boncius, Ugo, Pifanus. T. XXIV. 673. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Boncompagnus. T. VIII. 314. B. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Bonconte, Benedictus. T. XIV. 150. A. *V. Ind. Gen. Ben.*
 Bonconte, Monaldescus, Ludovicus. T. XII. 529. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Bonconventus, Thomas. T. XVIII. 678. A.
 de Bondelmontibus, Albicellus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 140. D.
 de Bondelmontibus, Alexander. T. XVI. 1107. C.
 de Bondelmontibus, Bencius. T. XVI. 1075. E.
 de Bondelmontibus, Benedictus. T. XX. 163. B.
 Bondenerius, Otinus. T. XXIII. 413. C.
 de Bondeno, Thomas. T. XVIII. 911. B.
 Bondimereus, Joannes. T. XXII. 593. A.
 Bondimirus, Marcus. T. XXII. 522. E.
 de Bondono, Jordanus, Placentiæ Conf. T. XVI. 614. C.
 de Bondono, Stephanus. T. XXIII. 679. E.
 de Bone, Jacobus. T. XVIII. 911. B.
 Bonella, Matthæus, Siciliæ Baro. T. VII. 201. A. 276. D.
 de Bonfadis, Petrus. T. XVI. 904. B.
 de Bonfadis, feu de Bonphadis, Philippinus. T. XVI. 848. E.
 Bonfi, Ugolinus. T. XVI. 1132. D.
 Bonfiliorum, Familia Paduana. T. VI. 67. E.
 Bonfilius, Benedictus. T. XXIII. 878. D.
 Bonfolius, Ingo. T. VI. 320. B. *V. Ind. Gen. Ing.*
 Bongardus, five Mongardus, Anichinus. T. XIV. 629. B. *V. Ind. Gen. Ani.*
 Bongis, Familia. T. XVI. 878. D. *V. Ind. Gen. Bon.*
 de Bongis, Alexander. T. XVI. 865. A.
 Bonhomo, Jaques, feu Jacobus. T. III. P. II. 596. A. *V. Ind. Gen. Jaq.*
 Bonhomo, Michaël. T. XXII. 502. D. T. XXIII. 970. E.
 de Bonicatis, Jacobinus, Conf. Genuenf. T. VI. 509. E.
 S. Bonifacii, Comes Ricardus, five Rizardus. T. VIII. 26. B. 121. A. T. IX. 127. B. T. XV. 301. B. *V. Ind. Gen. Ric.*
 de Bonifacio, Bartholomæus. T. VI. 244. 549.
 de Bonifacio, Joannes, Placentiæ Conf. T. XVI. 613. B.
 de Bonifacio, Philippus, Conf. Genuenf. T. VI. 299. D.
 de Bonifacio, Robertus. T. XXI. 125. B.
 Bonincatus, Carpinellus. T. XXII. 160. C.
 Bonincontri, Laurentius. T. XXI. 103. A. *V. Ind. Gen. Bon. V. etiam Bonincontrius.*
 Bonincontrius, Bonincontrius. T. XXI. 20. B. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Bonincontrius, Michaël, Juris interpres. T. XXI. 17. B.
 Boninsegna, Laurentius. T. XVIII. 1103. B. *V. etiam Buoninsenius.*
 Boninsegna, Petrus. T. XX. 537. D.
 Boninsegnus, Nicolaus, Senenfium Prior. T. XX. 10. E. 59. B.
 Boninsegnus, Philippus. T. XXIII. 777. A.
 de Bonjoannis, Bartholomæus. T. XVIII. 709.
 de Bonjoannis, Nicolaus. T. XVIII. 152. C.
 de Bonleis, Compagnus. T. XVIII. 907. E. 933. B.
 de Bono, Bonacurfus, Regienfis. T. VI. 412. C.
 de Bono, Petrus. T. XXII. 252. D.
 de Bono, Theodinus, Cardinalis. T. XXII. 516. E.
 de Bonoinfante, Obertus, Genuenf. T. VI. 340. C.
 de Bonomo, Bonusvaffallus. Conf. Genuenf. T. VI. 259. C.
 de Bononia, Andreolus. T. VI. 435. A. *V. Ind. Gen. And.*
 de Bononia, Bonusfiliolus, Conf. Genuenf. T. VI. 493. D.
 de Bononia, Brancaleo. T. VI. 437. C. *V. Ind. Gen. Bra.*
 de Bononia, Gaspar, Imolenfis Epifcopus. T. XXIII. 890. B.
 de Bononia, Ugo, S. R. E. Cardinalis. T. VII. 218. A.
 Benonus, Civis Laudenfis. T. VI. 1014. D. *V. Ind. Gen. Bon.*
 de Bonothoma, Simon, Conf. Genuenf. T. VI. 397. E.
 de Bonovillano, Odo. T. VI. 286. A.
 de

- de Bonpetris, Petrus. T. XVIII. 378. B.
 de Bonoziis, Jacobus. T. XVIII. 640. B.
 de Bonsignoriis, Bonsignorius. T. XVIII.
 436 E.
 Bonsignorius, Georgius. T. XVIII.
 200. B.
 de Bonsignorius, Guido. T. XXIII.
 653. E.
 Bonsignorius, Nicolaus, Vicarius Impe-
 rialis Mediolani. T. XVI. 692. B.
 de Bontata, Perazinus. T. XXIII. 496. A.
 Bontertius, Otto. T. XXI. 91. A. *V. Ind.*
Gen. Otto.
 de Bontio, Gometius. T. XVI. 1095. E.
V. Ind. Gen. Gom.
 de Bontio, Marinus, Venetorum Lega-
 tus. T. XXI. 1212. C.
 Bontrottus, Joannes, Mediolani Ducis
 Miles. T. XXII. 1089. B.
 de Bonvicino, Henrichettus. T. VI. 459. A.
 462. D.
 Bonvisinus, Joannes. T. XVIII. 152. C.
 361. D.
 Bonus, Joannes, Mediol. Archiepiscopus
 Sanctus. T. XI. 594. C.
 Bonus, Marinus. T. XXII. 748. A.
 Bonus, Matthæus. T. VIII. 189. E. *V.*
Ind. Gen. Mat.
 Bonus, Petrus, de Gavio. T. VI. 437. E.
V. Ind. Gen. Pet.
 Bonushomo, Albertus, Cremonensis, for-
 san Sanctus. T. IX. 791. E.
 Bonzanus, Augustinus. T. XXIII. 225. C.
 Bonzella, Bertoldus, Causidicus Papien-
 sis. T. VI. 409. E.
 Bonzius, Marinus. T. XXIII. 987. D.
 Bonzonus, Guido, Venetorum Militum
 Præfectus. T. XXV. 21.
 Bor, seu de Burris, Guilielmus, Mediolanen-
 sis, Pifarum Potestas. T. XXIV. 679. D.
 de Boraldis, Familia nobilis Patavii. T.
 XVII. 77. A.
 Borbonensis, Franciscus. T. XXI. 773. E.
V. Ind. Gen. Fra.
 Borbonius, Carolus, Cardinalis. T. XXIII.
 165. E.
 Borbonius, Jacobus. T. XXI. 199. E. *V.*
Ind. Gen. Jac.
 Borbonus, Joannes. T. XXI. 112. A. *V.*
Ind. Gen. Joa.
 de Borcarneris, Zambellius. T. XVI.
 848. E.
 Borcellus, Ido, Conf. Genuenf. T. VI.
 259. C.
 de Borchis, Joannes. T. XXIII. 627. B.
 de la Bordella, Albericus. T. I. 1028. C.
 T. XVI.
 Bordellus, Joannes. T. XXIII. 495. E.
 Bordinus, Damianus. T. XXIII. 475. B.
 de Bordis, Bertrandus, Episc. Albiens-
 sis, Cardinalis. T. III. P. II. 447. B.
 463. C.
 Bordona, Familia. T. XIV. 249. B. *V.*
Ind. Gen. Bor.
 de Bordonis, Bordonus, Florentinus. T.
 XIV. 194. D. *V. Ind. Gen. Bor.*
 de Bordonis, Joannes. T. XXIII. 626. B.
 de Borellis, Antonius. T. XXIII. 474. E.
V. etiam Burellus.
 de Borellis, Carolus. T. VI. 21. B.
 de Borellis, Fulco. T. XVIII. 367. A.
 de Borellis, Joseph. T. XVI. 980. E.
 de Borellis, Salimbenus. T. XXIII. 410. A.
 Borgarellus, Rinaldus. T. XVIII. 479. C.
 de la Borgefa, Dominicus. T. XXIII.
 515. A.
 Borghesius, Augustinus. T. XX. 31. D.
 T. XXIII. 769. B.
 Borghesius, Princeps Marcus Antonius
 laudatus. T. III. 89. B. C.
 Borghinus, Vincentius, Historicus Flo-
 rentinus. T. XX. 195. C.
 Borgia, Familia. T. XXIV. 570. D. *V.*
Ind. Gen. Bor.
 Borgia, Alphonfus. T. XVIII. 716. A.
V. Ind. Gen. Alph.
 Borgia, Cæsar, Cardinalis. T. XXII. 118.
 C. 435. C. *V. Ind. Gen. Cæf.*
 Borgia, Joannes, Cardinalis. T. XXII.
 116. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Borgia, Lucretia. T. XXIV. 397. A. *V.*
Ind. Gen. Luc.
 Borgia, Petrus Aloysius. T. XXI.
 686. D.
 Borgia, Robertus. T. XXIII. 88. A. *V.*
Ind. Gen. Rob.
 Borgia, Rodericus. T. III. P. II. 965. B.
V. Ind. Gen. Rod.
 Borgia, Valentinus. T. XXIV. 108. C.
V. Ind. Gen. Val.
 Borgianus, Joannes Franciscus. T. XX.
 188. C.
 Borgognus, Gualterius. T. XVII. 514. C.
 Borgognonus, Rodolphus, Bononiæ Po-
 testas. T. XVIII. 251. D.
 Borlupus, Paxinus. T. XVI. 901. D.
 de Borris, Aloysius. T. XXII. 320. B.
 Borris, Borro, Mediolanensis, Aretii Po-
 testas. T. XXIV. 860. C.
 de Borromæo, Petrus. T. VI. 441. A.
 Borromæorum Familia. T. XXI. 3. *V.*
Ind. Gen. Bor.
 Borromæus, S. Carolus, Cardinalis. T. I.
 522. A. T. III. 415. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 Borromæus, Fridericus, Cardinalis, &
 Mediolani Archiepiscopus. T. XVIII.
 795.
 Borromæus, Joannes. T. XX. 960. C. *V.*
Ind. Gen. Joa.
 Borromæus, Philippus. T. XXI. 17. E.
V. Ind. Gen. Phi.
 Borromæus, Vitalianus, Mediolanensium
 Legatus ad Franciscum Sfortiam. T.
 XXI. 479. B.

de

- de Borsano, feu de Bruffano, Simon, Mediolanensis . T. XVI. 538. B. *V. Ind. Gen. Sim.*
- Borlus, Andreas . T. XXII. 208. E.
- Bortus, Spinellus . T. XVIII. 1124. C. *V. Ind. Gen. Spi.*
- Bos, Bondedeus . T. VI. 392. A. 415. C.
- Boscalia, Petrus, Cardinalis . T. XXIII. 186. C.
- de Boschettis, Bartholomæus . T. I. 317. B.
- de Boschettis, Joannes . T. XVIII. 932. D.
- Boschettus, Bonadamus . T. XI. 100. B. *V. Ind. Gen. Bon.*
- Boschettus, Marcus . T. XVIII. 565. A.
- de Boschis, Rainerius, Dux Exercitus Venetorum . T. XXII. 778. E.
- de Bosco, Conradus . T. VI. 561. B.
- de Bosco, Franciscus . T. XXII. 888. D.
- de Bosco, Guilielmus, Marchio . T. VI. 439. C.
- de Bosco, Henringaccius . T. VI. 596. E.
- de Bosco, Leo . T. VI. 561. B.
- de Bosco, Lucianus . T. XXII. 396. A.
- de Bosco, Manfredus . T. VI. 490. B. *V. Ind. Gen. Man.*
- de Bosco, Philippinus . T. XVI. 1029. C.
- de Bosco, Riccardus . T. VI. 561. B. *V. Ind. Gen. Ric.*
- Boscoli, Fabianus, Aretinus . T. XX. 311. E.
- Boscoli, Joannes . T. XVIII. 634. D.
- de Bosellis, Joannes . T. XVI. 859. E.
- de Bosqueto, Bernardus, Archiepiscopus Neapolit. Cardinalis . T. III. P. II. 621. D.
- Bosquetus, Franciscus . T. III. 275. *V. Ind. Gen.*
- Bossius, Antonius . T. XIX. 36. B. T. XX. 1015. A.
- Bossius, Attendulus . T. XIX. 631. B. *V. Ind. Gen. Atten.*
- Bossius, Carolus . T. XVIII. 729. E.
- Bossius, Conradus, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 166. B.
- Bossius, Dominicus . T. XIX. 666. E. *V. Ind. Gen. Dom.*
- Bossius, Jacobus, Historiæ Equitum Hierosolymitanorum Auctor . T. III. 395. B. T. XXIII. 613. C.
- Bossius, Joannes Ludovicus . T. XXII. 251. A.
- Bossius, Petrosolus . T. XVI. 851. C.
- Bossius, Sabocinus . T. XXII. 966. C.
- Bossius, Theodorus . T. XXI. 398. E. 479. C. *V. Ind. Gen. The.*
- Bossioni, Bossenus, Genuæ Potestas . T. XVII. 1078. C.
- Bossioni, Guilielmus . T. XXIII. 555. A.
- de Bostichis, Gerardus, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 311. C.
- Bosticorum, Familia nobilis Florentiæ . T. XIX. 1020. E.
- Bostolorum, Familia Aretina . T. XV. 818. D. & seq. *V. Ind. Gen. Bost. Tom. XXV.*
- Bofus, Aloysius . T. XXIV. 103. B. *V. Ind. Gen. Alo.*
- de Botanucho, Pfordinus . T. XVI. 986. C.
- Botencus, Conf. Genuens. T. VI. 263. A.
- Botta, Andreas . T. XVIII. 1106. C.
- Botta, Antonius . T. XVI. 945. B.
- Botta, Baptista . T. XXIV. 598. E.
- Botta, Manfredus . T. XVI. 339. A. *V. Ind. Gen. Man.*
- Bottarus, Guilielmus . T. VI. 594. E.
- Bottarus, Nicolaus, Consul Genuens. T. VI. 394. A.
- Botticella, Jacobus, Papiensis, Pisanorum Potestas . T. VI. 194. A. *V. etiam Burticella.*
- Botticella, Joannes . T. XVI. 1080. A.
- Bottigella, Franciscus . T. XXI. 406. B. *V. Ind. Gen. Fran.*
- Bottilia, Ugolinus . T. VI. 195. D.
- Bottinus, Guilielmus . T. VI. 534. C.
- de Bottua, Robertus . T. IX. 625. B. *V. Ind. Gen. Rob.*
- Bottus, Detesalve, Legatus Federici II. ad Genuenses . T. VI. 479. A.
- Bottus, Joannes . T. XX. 959. D. T. XXII. 319. A.
- Boverius, Ruffinus . T. XXIII. 494. D.
- Bovetus, Joannes . T. XXIII. 515. D.
- Bovius, Jacobus . T. XVIII. 482. A.
- Boxius, Bernardinus . T. XVI. 659. C.
- Boza, Familia in Corsica . T. XXIV. 426. D.
- de Bozachis, Betochius . T. XVIII. 50. C.
- Bozerus, Antonius . T. XIX. 37. C.
- Bozotus, Joannes, Æsis Moderator . T. XXI. 125. B. 225. D.
- Bozzutus, Jannellus . T. XXI. 43. A. B.
- Bozzutus, Palamedes . T. XXI. 40. A. 1042. B.
- Bracellus, Antonius, J. C. T. XXIV. 524. E.
- Bracellus, Jacobus . T. XIX. 629. B.
- de Brachifortibus, Ludovicus . T. XX. 883. C.
- Bracchiorum, Familia nobilis Perusiæ . T. XIX. 439. A.
- de Bracchiis, Carolus . T. XIX. 600. D.
- de Bracchiis, Thomas . T. XXIII. 726. B.
- Bracianus, Carolus, Venetæ Militiæ Dux . T. XX. 82. D.
- Bracillus, Stephanus, J. C. Genuensis, V. Cl. T. XXIV. 524. E.
- de Bracoronte, Guilielmus . T. XXIII. 637. C.
- Braga, Henricus . T. VI. 537. B.
- Bragadeno, Nicolaus, Nobilis Venetus . T. XVII. 282. B.
- Bragadinus, Andreas . T. XXIII. 809. E.
- Bragadinus, Antonius . T. XIX. 814. E.
- Bragadinus, Bernardus . T. XVII. 446. E.
- Bragadinus, Daniel . T. XVII. 332. E. T. XXII. 521. A. T. XXIII. 1058. B.

- Bragadinus, Victor. T. XXI. 816. A. *V. Ind. Gen. Vet.*
 de Bragagnolis, Georgius. T. XVI. 939. D.
 de Bragantiis, Valerianus. T. VIII. 28. C. *V. Ind. Gen. Val.*
 de Bragaziis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 77. B.
 Bragola, Joannes. T. XXII. 659. C.
 de Braja, Henricus. T. VI. 542. B.
 de Braida, Quilicus. T. XXIII. 546. E.
 Bramaldus, Joannes. T. XXII. 537. D.
 de Branbate, Leoninus. T. XVI. 848. E.
 de Branbate, Mafiolus, Miles Bergomi. T. XVI. 865. C.
 de Brambilla, Joannes. T. XVI. 848. D.
 a Branca, Corradinus. T. XXI. 940. C.
 a Branca, Octavianus. T. XVII. 582. A.
 Brancacius, Felix. T. XXI. 971. B.
 Brancacius, Marinus. T. XXIII. 237. C.
 Brancacius, Nicolaus. T. XXIII. 733. C. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Brancacius, Stephanus. T. VII. 1095. C. 1098. B.
 Brancacius, Tartalionus. T. XXI. 1050. B.
 Brancacius, Thomas. T. XVIII. 1108. A.
 de Brancalonibus, Petrus Franciscus. T. XXI. 948. D.
 Brancalonis, Familia insignis. T. XXI. 946. D.
 Brancatia, Familia Neapolitana. T. III. 410. B.
 de Brancfortis, Gaspardus. T. XXIII. 550. D.
 de Branchir, Ludovicus. T. XXII. 899. B. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Brandaglia, seu Brandalia, Familia Arentina. T. XIV. 126. C. *V. Ind. Gen. Bran.*
 Brandaglia, Baldus. T. XVIII. 1108. B.
 Brandellus, Bartholomæus. T. XXI. 937. D.
 Brandolina, Familia. T. XIV. 1087. *V. Ind. Gen. Bra.*
 de Brandolinis, Brandolinus. T. XIV. 1087. *V. Ind. Gen. Bra.*
 Brandolinus, Checcus, Ductor Exercitus Pontificii. T. XXI. 998. E.
 Brandolinus, Hector. T. XX. 122. E. *V. Ind. Gen. Hec.*
 Brandolinus, Tibertus. T. XX. 89. D. T. XXI. 468. A. T. XXIV. 207. E. *V. Ind. Gen. Tib.*
 de Bravis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 77. A.
 de Bravis, Aloysius. T. XXI. 514. D. *V. Ind. Gen. Alo.*
 de Bravis, Antonius. T. XXII. 253. E.
 de Bravis, Christophorus, Parmensis, Legatus ad Sfortiam. T. XXI. 491. E.
 de Braxilli, Amicus, Conf. Genuenf. T. VI. 406. C.
 de Braxilli, Anfaldus, Conf. Genuenf. T. VI. 248. A. T. XVII. 1009. C.
 de Brays, Simon. T. XXIII. 620. A.
 Brazanus, Jacobus. T. XXIII. 532. C.
 de Brazuolis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 75. E.
 Breanus, Nicolaus. T. XXII. 748. A.
 de Brectanoro, Comes. T. III. 472. B. *V. Ind. Gen. Bre.*
 Bredolanus, Ruffinus. T. XXIII. 398. B.
 Brembatus, Lucas. T. XVI. 892. A.
 de Bremont, Milo. T. III. 527. D.
 Brendus Baptista. T. XXI. 677. D.
 Brennerus, Joannes. T. III. 63. C.
 Brenus, Ruffinus. T. XXIII. 445. D.
 Bressarius, Joannes. T. XVII. 429. C.
 Brevius, Franciscus, Episcopus Cene-
 tensis. T. XXI. 1213. A.
 de Brexis, Jacobus, Mediolanensis Cau-
 fidicus. T. VI. 409. E.
 Brienza, Mazzeus, nobilis Neapolitanus. T. XXI. 42. E.
 Brignamini, Joannes Petrus. T. XXII. 366. B.
 Brignoli, Nicolaus, Genuensis Orator ad Regem Galliarum. T. XXIV. 569. D.
 Brizotus, Legatus pro Genuensibus ad Federicum I. T. VI. 283. A.
 Bringucius, Petrus. T. XXIII. 769. B.
 de Brippio, Delphinonus, Miles. T. XVI. 1025. B.
 de Brippio, Thomas. T. XVI. 795. B.
 a Bristen, Jacobus. T. XVII. 859. C.
 Brisus, Guido, dictus Bulgarus. T. XXI. 1161. E.
 Britius, Justinianus, Genuæ Capitaneus. T. XXIV. 587. E.
 Brittaldus, Joannes, Vicarius Regis Caroli Andegav. in Tuscia. T. XXIV. 673. D.
 Brivinius, Joannes. T. XXIV. 412.
 Brixanellus, Gregorius. T. XVIII. 152. C.
 de Brixia, Lautengus. T. VIII. 26. C. *V. Ind. Gen. Lau.*
 Brixianus, Fluminara, Brixensis, Legatus pro conficienda pace cum Lombardis. T. XIV. 945. C.
 Brixenses Familiarum Nobiles. T. XIV. 1000. D. *V. Ind. Gen. Brix.*
 de Brocaldis, Benedictus. T. XXIII. 13. E.
 Brocardus. Vide Persicus.
 Brocardus, Rizzardus. T. XXII. 289. C.
 Brochus, Bertramus. T. V. 439. *V. Ind. Gen. Ber.*
 Brochus, Henricus, de Cuncis, Conf. Genuenf. T. VI. 542. A.
 de Brois, Carolus. T. XIII. 868. D. *V. Ind. Gen. Car.*
 de Brolio, Bartholomæus. T. VI. 542. A.
 de Brolio, Ricardus. T. XXIII. 490. B.
 Brondellus, Ugolinus. T. VI. 456. D.
 de Broniaco, Joannes, Episcopus Viva-
 riensis, Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 744. E.
 Browerus, Christophorus, Soc. J. T. II. 422.

a. Bron-

- a Bronzella, Petrus, Patavinus. T. XVII. 777. C.
 de Brucis, Bandinus. T. XVII. 477. B.
 Brugnolus, Benedictus, V. Cl. T. XXIV. 498. B.
 de Bruna, Fachinus. T. XVI. 848. E.
 Bruncacius, Thomas. T. XXIII. 603. D.
 Brunchinus, Simon. T. XXIII. 804. C.
 Brundusinus, Bajalardus, Episcopus. T. III. 389. A.
 de Brunelischis, Bettus, Florentinus. T. IX. 533. D. *V. Ind. Gen. Bet.*
 de Brunelischis, Bonaccius. T. XVI. 1077. D.
 de Brunelischis, Franciscus, Ferrariae Domini Legatus. T. XVIII. 428. C. T. XXIV. 826. C.
 de Brunelischis, Gabriel, Florentinus. T. XVI. 1198. A. T. XX. 313. C.
 de Brunelischis, Octavius. T. XIX. 1036. C.
 Bruneliscorum Familia Nobilis Florentina. T. XIX. 1020. A.
 Brunellus, Joannes. T. XVI. 876. D.
 Brunellus, Martinus, unus ex Brixien-sibus tempore oppugnationis Urbis Veronae. T. XXI. 816. A.
 Brunellus, Nicolaus. T. XVIII. 909. E. *♣ seq.*
 Brunettus, Bertoldus. T. XXII. 194. D.
 Brunettus, Nicolaus. T. XVI. 1117. E.
 Brunorius, Beccarinus. T. XXI. 958. A.
 Brunorius, Joannes. T. XVI. 943. B.
 Brunorius, Petrus. T. XXI. 220. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Brunswinchus, Oddo, Joannae Reginae Sponsus. T. XXI. 29. A.
 Brunus, Bonusvassallus, Conf. Genuenf. T. VI. 357. D. 358. C.
 Brunus, Guilelmus, Astensis, Potestas Genuensis. T. VI. 568. E.
 Brunus, Hercules, Ferrariensis. T. XXIV. 338. B.
 Brunus, Joannotus. T. XXIII. 607. B.
 Brunus, Leonardus. T. XVI. 1089. B. T. XXI. 18. B. 152. C. *V. Ind. Gen. Leon.*
 Brunus, Marcus, Capitaneus Carrariensium. T. XVII. 894. E.
 Brutamantica, Henricus, Papiensis. T. VI. 592. B. *V. Ind. Gen. Hen.*
 Brusatus, Niger, Bononiae Potestas. T. XVIII. 381. A.
 Brusatus, Tebaldus, Nob. Brixien-sis. T. IX. 527. C. T. XVI. 277. D. T. XXIV. 723. A. *V. Ind. Gen. Teb.*
 a Brusculo, Antonius, Comes. T. XVIII. 500. A.
 Bruscus, Amicus, Conf. Genuensis. T. VI. 248. A. T. XVII. 1009. C.
 de Brusellis, seu de Bursellis, Hieronymus. T. XXIII. 863. *V. Ind. Gen. Hic.*
 de Bruxadis, seu Brusati, Thebaldus Bri-xiensis. T. X. 345. A. *V. Ind. Gen. The.*
 Bruxata, Familia. T. XIV. 821. A. *V. Ind. Gen. Bru.*
 de Bruxatis, Bruxatus, Brixien-sis. T. XIV. 875. D.
 Bruxatus, Guilielmotus. T. X. 332. A. *V. Ind. Gen. Gui.*
 Bruxedus, Guilelmus, Conf. Genuenf. T. VI. 259. E.
 Bruxiatus, Albertus. T. XI. 401. A. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Bruzena, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
 de Bubonis, Petrus, Pater Caelestini III. T. III. 479. E. 480. C.
 Buca, Guilelmus, Conf. Genuenf. T. VI. 366. D.
 Bucca, Familia Brixien-sis antiquissima. T. XIV. 821. A.
 de Buccabadaris, Raynerius Pancia, Mu-tinensis. T. VI. 193. E.
 Bucabara, Lanfrancus, Placentiae Prae-tor. T. XVI. 458. D. 615. D.
 de Buccacanis, Joannes, Bononiensium Legatus ad Franciae Regem. T. XVIII. 275. E.
 de Buccafollis, Obertus. T. XXIII. 379. D.
 Buccamajor, Joannes. T. XX. 752. A.
 Buccamatta, Jannonus, Placentiae Con-sul. T. XVI. 613. E.
 Buccanigra, Familia nobilis Januensis. T. XXIII. 540. E.
 Buccanigra, Aegidius. T. XVII. 1077. A. *V. Ind. Gen. Aegi.*
 Buccanigra, Baptista, Genuae Rector. T. XVII. 1177. E.
 Buccanigra, Benedictus, Viginimiliensis Episcopus, Legatus Reipublicae Ge-nuensis ad Sigismundum Augustum. T. XVII. 1248. D.
 Buccanigra, Guilelmus. T. VI. 523. E. *V. Ind. Gen. Gui.*
 Buccanigra, Joannes, in Corsica pro Ge-nuensibus Gubernator. T. XXIV. 436. B.
 Buccanigra, Lanfrancus. T. VI. 529. E. *V. Ind. Gen. Lan.*
 Buccanigra, Martinus. T. VI. 528. E.
 Buccanigra, Simon, Genuensium Dux. T. XIV. 429. A.
 Buccanigra, Simoninus, seu Simonetus. T. XVI. 334. E. *V. Ind. Gen. Sim.*
 Buccapecu, Theobaldus. T. III. 422. B.
 de Buccari, Raynerius, Legatus Pisano-rum ad Genuenses. T. VI. 578. E.
 de Bucellenis, Joannes. T. XVI. 863. D.
 de Bucellenis, Marcus. T. XVI. 905. C.
 de Bucellenis, Rugerius. T. XVI. 897. A.
 Bucentaurus, Joannes, Causidicus Pa-piensis. T. VI. 411. B.
 Bucetta, Monachus. T. XXI. 1047. A.
 Buc-

- Buccherius, Lanfrancus. T. VI. 459. B.
 de Buchis, Maricus. T. XVIII. 649. A.
 de Buchis, Pax, Brixienfis Legatus pro
 gerenda pace cum Lombardis. T. XIV.
 945. C.
 Bucicaldus, Joannes. T. XVI. 1196. B.
 T. XXI. 282. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Buciquaut. V. le Meingle, Joannes.
 Bucius, Jacobus. T. XVI. 1093. D.
 Bucius, Lavelungo, Brixienfis Legatus
 pro gerenda pace cum Lombardis. T.
 XIV. 945. C.
 Buda, Franciscus, Britannorum Dux. T.
 XVI. 1099. D. T. XX. 235. D.
 Buda, Silvester, Dux Exercitus Britan-
 norum. T. XVI. 1096. A.
 Budeta, Monachus. T. XXIII. 605. C.
 Budifulchi, Benedictus. T. XIX. 890. D.
 de Budrio, Antonius, J. C. T. XVIII. 973. C.
 de Buella, Franciscus. T. XXIII. 511. C.
 de Buellellis, Guidus. T. XVIII. 245. A.
 Bufalus, Angelus. T. III. P. II. 1040. B.
V. Ind. Gen. Ang.
 Bufalus, Marcellus. T. III. P. II. 1040. B.
V. Ind. Gen. Mar.
 Bufaro, Bindo, Civis Pifanus. T. VI.
 584. E.
 Bufferius, Anfaldus. T. VI. 362. B. *V. Ind.*
Gen. Anf.
 Bufferius, Guilielmus, Consul Genuen-
 fis. T. VI. 253. D. 258. E. 261. C. 263.
 B. T. XVII. 1009. C.
 Bufferius, Simon, Consul Genuensis. T.
 VI. 371. C.
 de Buffo, Raynerius. T. XVI. 1070. E. *V.*
Ind. Gen. Ray.
 Bugianus, Basilius. T. X. CCLXXX.
 m. & f. *V. Ind. Gen. Bas.*
 de Buis, Anselmus. T. V. 402. A. *V. Ind.*
Gen. Anf.
 Bulboninus, Guilielmus. T. VI. 462. E.
 de Bulcano, Dominicus, Patriarcha Gra-
 densis. T. XII. 242. E.
 de Bulcano, Landolphus. T. X. 855. A.
V. Ind. Gen. Lan.
 Buldifonus, Ugo. T. XVII. 1012. C.
 Buldrinus, Joannes. T. XIX. 883. A.
 Buldus, Marcus. T. XXII. 966. B.
 Bulfur, Joannes. T. XVI. 1034.
 de Bulgare, Andreas. T. XVII. 1183. E.
o seq.
 de Bulgare, Bartholomæus. T. XVI.
 847. C.
 Bulgarellus, Gherardus, Pifanus, Lega-
 tus Pifanor pro pace cum Genuenfi-
 bus. T. VI. 323. C.
 Bulgarellus, Raynaldus. T. XIX. 708. A.
 T. XXI. 194. E. T. XXII. 188. B.
 Bulgarinus, Nicolaus, Senenfis Populi
 Capitaneus. T. XX. 11. B.
 de Bulgaris, Bulgarus. T. XVIII. 107. A.
V. Ind. Gen. Bul.

- de Bulina, Guilielmus. T. XXIII. 507. A.
 Bulla, Joannes. T. XXIII. 474. A.
 de Bullion, Gotfridus. T. IV. 497. col. 2.
C. V. Ind. Gen. Got.
 Bullar, Joannes. T. XVII. 859. D.
 Bulfi, Albertus. T. VI. 186. A. *V. Ind.*
Gen. Alb.
 Bumaldus, Joannes Antonius. T. XXI.
 1141.
 Buonaparte, Andreas, Canonicus Mi-
 niatensis. T. XXI. 4.
 Buondemonte, Raynerius. T. VII. 1103.
V. Ind. Gen. Ray.
 Buonincontri, Civis Bononiensis eximia.
 T. XXIV. 816. C.
 Buoninsegni, Dominicus. T. XX. 184. E.
 Bura, Henricus. T. XXIII. 495. D.
 a Buraclia, Joannes, Bononiæ Guberna-
 tor. T. XVIII. 757. C.
 Buragia, Antonius. T. XX. 883. C.
 Burallus, Alexander. T. XXII. 266. B.
 Burallus, Deiphebus. T. XXII. 320. C.
 Burallus, Jacobus, Scriptor Aretinus. T.
 XV. 810.
 Buratola, Petrus. T. XXII. 894. D.
 de Burciis, Boninus. T. XXIII. 475. E.
 de Burdici, Burdigellus. T. XVI. 868.
 C. 993.
 Burdinus, Mauritius. T. II. 389. D. *V.*
Ind. Gen. Mau.
 de Burdonis, Borella. T. XVI. 890. C.
 Burellus, & Burellensium Familia, at-
 que Oppida. T. II. 307. C.
 Burellus, Lando. T. II. 317. E. 318. B.
 Burellus, Matthæus. T. VII. 972. A.
 Bureus, Andreas. T. XXII. 239. C.
 Burganus, Girardus. T. XXIII. 519. A.
 de Burgaro, Simon, Conf. Genuenf. T.
 VI. 409. E.
 Burgentis, Antonellus, Tuscus, Sfortia-
 nus miles. T. XXI. 619. D. 738. A.
 a Burgenza, Mathias. T. XXI. 1046. A.
 1060. A.
 de Burgera, Simon. T. VI. 395. D.
 de Burgesis, Philippus. T. XXIII. 498. C.
 Burgesius, Petrus. T. XVIII. 805. D.
 Burgetus, Petrus. T. XXIII. 514. C.
 Burghesia, Familia. T. III. 89. B.
 de Burgis, Philippus, Doctor Placenti-
 nus. T. XX. 939. A.
 de Burgo, Adalardus. T. VI. 362. A. *V.*
Ind. Gen. Ada.
 de Burgo, Jacobus, Placentiæ Prætor.
 T. XVI. 615. E.
 de Burgo, Simon, Genuæ Consul. T.
 XVII. 1014. B.
 de Burgonzis, Alexander. T. XVI.
 915. E.
 de Burgundio, Cajetanus, Consul Pifa-
 nus. T. VI. 189. C.
 Burguntius, Sebastianus. T. XXII. 279. D.
 Burgus, Andreas. T. XVI. 1020. A.

Bur-

- Burgus, Cicchus. T. XXI. 103. E. *V. Ind. Gen. Cic.*
- de Burla, Ludovicus, Placentinus. T. XX. 876. D. 892. A.
- Burlus, Landulphus. T. XXI. 558. C.
- Burmannus, Petrus, V. Cl. T. I. P. III. *in Præf. gen.*
- Buronus, Guilelmus, Conf. Genuens. T. VI. 239. D. 356. B. T. XVII. 100. C.
- Burrellus, Landulphus. T. V. 84. col. 2. D. *V. Ind. Gen. Lan.*
- Burrellus, Matthæus. T. VII. 972. A. *V. Ind. Gen. Mat.*
- de Burris, Donatus. T. XXIII. 746. C.
- de Burris, Violans, Uxor Mathæi I. Vicecomitis. T. XVI. 301. E.
- Burrus, Cæsar, Præfectus Arci Landis Pompejæ pro Mediolanens. T. XXI. 558. C.
- Burrus, Landulphus, Præfectus eidem Arci pro Mediolanensibus. T. XXI. 558. C.
- Burrus, Otho. T. XVI. 498. D. *V. Ind. Gen. Otho.*
- Burrus, Ottolinus, Mediolanensis, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 169. B.
- Burrus, vel Borrus, Paganus, Mediolanensis. T. VI. 1029. D. *V. Ind. Gen. Pag.*
- Burrus, Scuzinus, Capitaneus Nobilium Mediolani. T. XVI. 671. C.
- Burla, Simon. T. XVI. 906. C.
- de Burselis. V. de Bruselis.
- de Bursio, Florevantus. T. XIX. 746. O.
- de Bursio, Franciscus. T. XIX. 779. D.
- Busca, Franciscus, Comes. T. XXIII. 726. B.
- Busca, Guilielmus. T. VI. 435. A. 484. E.
- Busca, Raynaldus. T. XXIII. 377. D.
- Buscarinus, Rubeus. T. VI. 581. A. *V. Ind. Gen. Rub.*
- Buscarinus, Pisanorum Admiratus. T. VI. 495. A.
- Buscharettus, Joannes. T. XXII. 200. B.
- Bupheria, Joannes. T. XXIII. 686. E.
- de Busco, Marianus. T. XVI. 904. D.
- de Busco, Marchio. T. VI. 1081. *V. Ind. Gen. Bus.*
- de Businate, vel de Bisinate, Squarzaparte, Mediolanensis. T. VI. 1039. B. 1040. A.
- Busini, Donatus. T. XVIII. 1124. E.
- Busirolus, seu Buffolarius, Jacobus. T. XXIII. 539. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Buffetus, Hieronymus. T. XXIII. 734. D.
- de Buffio, Guido, Regii Episcopus. T. XVIII. 25. A.
- Buffo, Franciscus. T. XX. 376. E. *V. Franciscus Carmaniola.*
- Bustalius, Petrus. T. XXIII. 166. E.
- Bustarinus, Jacobus. T. XXIII. 433. A.
- de Busti, Guido, Placentiæ Prætor. T. XVI. 615. D.
- de Bustichis, Gerárdus, Populi Bononiensis Capitaneus. T. XVIII. 128. C.
- Busus, Jacobus. T. XXI. 116. B.
- de Buthone, Robertus. T. IV. 507. D. *V. Ind. Gen. Rob.*
- Butigella, Matthæus. T. XXIII. 726. C.
- Butigella, Stephanus. T. XXIII. 166. C.
- Butilius, Bartholomæus, Archiepiscopus Barenfis. T. XX. 242. B. *V. Urbanus VII.*
- de Butifachis, Rubeus. T. XVI. 865. A.
- de Butrigariis, Alexander. T. XXIII. 913. D.
- de Butrigariis, Bartholomæus. T. XVIII. 119. D. 279. B.
- de Butrigariis, Jacobus. T. XVIII. 167. A. T. XXII. 186. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Butrius, Antonius, J. C. T. XXI. 1161. C.
- Butrius, Petrinus. T. XVIII. 119. B.
- Butticellus, Jacobus, Pisanorum Potestas. T. VI. 192. A.
- de Buxeria, Joannes, Cardin. T. III. P. II. 649. E.
- Buzacarina, Fina. T. XVII. 257. B. *V. Ind. Gen. Fina.*
- de Buzacarinis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A. T. XXIV. 1168. C.
- de Buzacarinis, Miliadosius, Bononiæ Capitaneus. T. XVIII. 138. D.
- Buzacarinus, Aloysius, Exercitus Veneti Dux. T. XXIII. 1081. D.
- Buzacarinus, Franciscus. T. XVII. 843. A. *V. Ind. Gen. Fra.*
- Buzacarinus, Ludovicus. T. XVII. 931. D. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Buzacarinus, Patarus. T. XVII. 44. B. *V. Ind. Gen. Pat.*
- Buzacarinus, Atceanus, Dux Exercitus Carrariensium. T. XVII. 98. D. 457. A.
- Buzalinus, Jacobus. T. XVIII. 30. B.
- Buzarinus, Drudus. T. VIII. 16. E. *V. Ind. Gen. Dru.*
- Bzovius, Abrahamus. T. II. 283. D. *V. Ind. Gen. Abr.*

C

- C** Aballacius, Englaxius, Novariæ Episcopus. T. XVI. 363. A.
 Caballacius, Franciscus, Comiti Episcopus. T. XXIII. 397. E.
 de Caballerio, Benedictus. T. XVII. 1224. D.
 de Caballis, Jacobus, Dux Exercitus Venetorum. T. XXII. 677. C.
 de Caballis, Jacobus, Veronensis, Equitum Ductor. T. XXI. 37. E.
 de Caballis, Mauritius, Dux Malamochi. T. XXIII. 938. A.
 Cabanea, Joannes. T. XXIII. 684. D.
 Cabanilia, Garzias. T. XXI. 1131. C.
 Cabasole, Philippus, Patriarcha Hierosol. Cardin. T. III. P. II. 621. C. 647. A.
 Cabrera, Bernardinus, Capitaneus Classis Arragonum Regis. T. XVII. 1092. B.
 Cacca, Regiensis, Vir fortis. T. VIII. 996. D. T. XIII. 218. D. T. XXIII. 380. C.
 Caccayranus, Daniel. T. XXIII. 620. E.
 Caccamustus, *al.* Cagamustus, Ottobellus. T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen.* Ott.
 Caccaranus, Bartholomæus. T. XXIII. 474. A.
 Caccaranus, Guilielmus, Conf. Genuenf. T. VI. 454. A.
 Caccavicarius, Joannes, Judex. T. XI. 317. C.
 de Caccetis, Lippus. T. XVIII. 511. C.
 Caccia, Jacobus. T. XXIII. 669. D.
 Caccia, Presbyter, Placentiæ Consul. T. XVI. 615. D.
 Caccia, Rogerius, Placentiæ Episcopus. T. XVI. 585. B. 632. D.
 Caccia, Stephanus. T. XXIII. 43. B.
 Caccialupus, Joannes Baptista. T. XXIII. 804. D.
 Caccialupus, Ludovicus. T. XVIII. 715. C.
 Cacciapistus, Guiraldus, Mediolanensis, Conf. Genuenf. T. VI. 484. E.
 Cacraxinus, Petrus. T. XXIII. 513. D.
 Cademustus, Carolus, Sfortiani Exercitus Dux. T. XXI. 725. A.
 de Cadenazio, Antonius. T. XVI. 1033.
 Cadignanus, Vicus. T. XXI. 302. B. *V. Ind. Gen.* Cad.
 Cæsarini, Principes. T. III. 370. A.
 Cælarinus, Georgius. T. III. P. II. 1001. C. *V. Ind. Gen.* Geor.
 Cæsarinus, Guilielmus, Cardinalis S. Angeli. T. XVIII. 631. A.
 Cæsarinus, Joannes. T. XXI. 152. D. *V. Ind. Gen.* Joa.
 Cæsarinus, Julianus, Cardinalis. T. XVIII. 631. A. T. XXIII. 43. E. *V. Ind. Gen.* Jul.
 de Cæfena, Joannes, Episcopus Tiburtinus. T. III. P. II. 522. B.
 de Cæfena, Michaël. T. III. P. II. 495. A. *V. Ind. Gen.* Mich.
 de Caffara, Conf. Genuenf. T. VI. 257. B.
 de Caffara, Ancellinus, Conf. Genuenf. T. VI. 263. A. 276. E.
 de Caffara, Angelotus, Conf. Genuenf. T. VI. 356. B.
 de Caffara, Anselmus, Conf. Genuenf. T. VI. 292. C. 340. C. 355. E. *V. Ind. Gen.* Anf.
 de Caffara, Otto. T. XVII. 1011. E. *V. Ind. Gen.* Otto.
 de Caffara, Ugo. T. VI. 388. D.
 Caffarellus, Antonius. T. III. P. II. 1007. E. *V. Ind. Gen.* Ant.
 Caffarellus, Jacobus. T. XVII. 80. C. 98. E.
 Caffarellus, Joannes, Episcopus Forlivienensis. T. XXII. 215.
 Caffarellus, Petrus. T. XXIII. 630. B.
 Caffarellus, Prosper. T. XXIII. 905. C.
 Caffarus, primus Genuensium Chronista. T. XVII. 970. E. *V. Ind. Gen.*
 Cagatosficus, Arnaldus, Mediolanensis. T. VI. 1025. C. *V. Ind. Gen.* Arn.
 de Cagliano, Guccius. T. XVI. 1171. B.
 Cagna, Jacobus. T. XXIII. 514. B.
 de Cagna, Thebaldinus. T. VI. 519. D. *V. Ind. Gen.* The.
 de Cagnola, Conradus, J. C. T. VI. 422. C.
 de Cagnola, Gherardus, Bergomi Potestas. T. XVI. 848. C.
 de Cagnola, Joannes Andreas. T. XXII. 257. A.
 Cagnolus, Petrus. T. XVIII. 936. C.
 Cagnolus, Ubertus. T. XVI. 472. A.
 Cagnus, Guilielmus. T. XXIII. 516. B.
 de Cajazzano, Colo. T. IV. 293. A. *V. Ind. Gen.* Colo.
 Cajazius, Ottolinus. T. XXII. 1089. E.
 Cajetana, Familia. T. III. 367. C. *V. Ind. Gen.* Caj.
 Cajetanus, Benedictus, Cardinalis. T. III. 367. D. T. III. P. II. 429. T. XV. 61. D. *V. Ind. Gen.* Ben.
 Cajetanus, Blasius, Episcopus Milevitanus. T. III. 373. E.

Caje-

- Cajetanus, Christophorus . T. XIX. 675.
 A. T. XXI. 243. B. *V. Ind. Gen. Chr.*
 Cajetanus, Conradus . T. III. 371. C.
 Cajetanus, Crescentius . T. III. 397. C.
 Cajetanus, Franciscus . T. III. 367. D. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Cajetanus, Georgius . T. XIX. 14. B.
 Cajetanus, Gregorius . T. III. 371. B.
 Cajetanus, Honoratus . T. XXI. 712. B. *V. Ind. Gen. Caj.*
 Cajetanus, Ugo . T. III. 367. C. *V. Ind. Gen. Hugo.*
 Cajetanus, Jacobus . T. III. 370. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Cajetanus, Joannes . T. III. 375. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Cajetanus, Jo. Baptista . T. III. 387. E.
 Cajetanus, Leo . T. III. 388. B. *V. Ind. Gen. Leo.*
 Cajetanus, Marinus . T. III. 371. B. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Cajetanus, Matthæus, Cardinalis . T. III. 372. A.
 Cajetanus, Nardus Antonius . T. XX. 82. D. *V. Ind. Gen. Nar.*
 Cajetanus, Neapolio . T. III. 371. E.
 Cajetanus, Octavius . T. L. P. II. 255. T. III. 373. C. D. *V. Ind. Gen. Octa.*
 Cajetanus, Petrus . T. XIX. 952. A. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Cajetanus, Philippus . T. III. 373. A. *V. Ind. Gen. Phi.*
 Cajetanus, Placidus . T. III. 373. C.
 Cajetanus, Rubeus . T. XIX. 668. A.
 Cajetanus, Tiberius . T. III. 367. D.
 Cajetanus, Vitalis, Archiepiscopus Pisanus . T. III. 372. A.
 de Caimis, Arrighinus, Bergomi Referendarius . T. XVI. 873.
 de Caimis, Azinus . T. XVI. 1025. B.
 de Caimis, Bronzinus, nob. Mediol. T. XXV. 138. D. *V. Ind. Gen. Bro.*
 de Caimis, Eusebius . T. XX. 838. C.
 de Caimis, Joannes . T. XXI. 414. E. 685. A. T. XXIII. 548. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Caimis, Martinus, Bergomi Rector . T. XVI. 712. B.
 de Caimis, Protaxitus . T. XVI. 105. A. 403. C. 1051. B. T. XXV. 142. D. *V. Ind. Gen. Pro.*
 de Cairo, Comites; eorum origo, & descendencia . T. XVI. 565. D.
 Cajus, V. Marianus.
 Calaber, Marianus . T. XXI. 474. A.
 de Calabria, Cicus . T. XVI. 1020. B. *V. Simonetta Cicus.*
 de Calabria, Petrus . T. V. 604. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
 de Calanchinis, Calanchinus . T. XVIII. 157. B.
 Calandarus, Philippus . T. XXII. 637. D.
 de Calandina, Dominicus . T. XXIII. 474. E.
 Calatius, Joannes, Genuensis . T. XVII. 1246. B. 1259. E.
 Calbalonus, Joannes, Dux Venetus . T. XXII. 448. A.
 Calbalonus, Mauritius . T. XXII. 447. C. *V. Ind. Gen. Mau.*
 Calbanus, Bartholomæus . T. XXII. 557. E.
 Calbanus, Joannes . T. XXII. 964. E.
 a Calbulo, Franciscus, Episcopus Sarnates . T. XIV. 1159. E.
 de Calbulo, Fulcherius, Populi Bononiensis Capitaneus . T. XVIII. 140. B.
 de Calbulo, Raynerius . T. XXII. 163. E.
 Calbulonus, Mauricius, Dux Venetorum . T. XXII. 445. C.
 Calbus, Aldazerius . T. XXII. 60. A.
 Calbus, Joannes . T. XXIII. 988. A.
 Calcagnina, Familia . T. XXIV. 218. B. *V. Ind. Gen. Cal.*
 Calcagninus, Franciscus, a Rovigo, Eques effectus à Federico Imperatore . T. XXIV. 215. D.
 Calcagnus, Jacobus . T. XXIII. 430. E.
 Calcaria, Familia . T. XIV. 821. A. *V. Ind. Gen. Cal.*
 de Calcaria, Joannes . T. VIII. 589. B. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Calcaria, Otto . T. XIV. 896. D. *V. Ind. Gen. Otto.*
 Calchus, Bartholomæus . T. XX. 979. A. T. XXI. 750. E.
 Calchus, Bellotus, Mediolanensis, Genuæ Potestas . T. XVII. 1015. E.
 Calchus, Joannes . T. VI. 493. D. T. XXI. 579. E.
 Calchus, Trifstanus . T. II. 220. V. *V. Ind. Gen. Tri.*
 a Calcina, Bartholomæus . T. XVIII. 760. E. T. XXII. 366. C.
 a Calcina, Jacobus . T. XVIII. 574. C.
 Calcuti, Andreas . T. III. 572. A. *V. Ind. Gen. And.*
 Caldera, Cremaschitus . T. XVI. 848. E.
 Calderarius, Grimoldus . T. XXIII. 511. E.
 Calderarius, Joannes . T. XXIII. 409. C.
 Calderarius, Thomas . T. XXII. 822. C.
 de Calderinis, Joannes . T. XVIII. 175. B.
 Calderinus, Gaspar . T. XVIII. 497. D.
 Calderinus, Joannes, J. C. . T. XVIII. 490. E.
 Calderinus, Joannes Andreas . T. XXIII. 1161. A.
 Calderinus, Melchior . T. XVIII. 757. D.
 a Calderinzo, Vicus . T. XVII. 878. D.
 Caldina, Petrus . T. IV. 507. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Caldinus, Joannes . T. XXV. 80. D. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Caldola, seu Caldora, vel Cardole, Jacobus . T. XXI. 114. D. *V. Ind. Gen. Jac. Cal.*

- Caldora, Familia Neapolis. T. VII. 1100. C.
 Caldora, Comes Antonius. T. I. P. II.
 522. C. T. XXI. 1126. B. *V. Ind. Gen.*
 Ant.
 Caldora, Jacobus. T. XXII. 32. A. *V. Ind.*
Gen. Jac.
 Caldora, Maria. T. XXII. 34. A. *V. Ind.*
Gen. Mar.
 Caldora, Ramondacius. T. XXI. 1046. C.
 Caldorus, Jacobuccius, Dux Militum.
 T. XIX. 825. A.
 Caldorus, Jacopaccius, nobilis Neapolita-
 nus. T. XVII. 1289. E.
 de Calégariis, Martinus. T. XVI. 862. C.
 Calegarius, Joannes. T. XVIII. 221. D.
 Calegarius, Zanachius. T. XXII. 432. A.
 de Caleno, Ricardus. T. IV. 526. D. *V.*
Ind. Gen. Ric.
 de Calepio, Joannes. T. XVI. 848. B.
 de Calepio, Peterzolus. T. XVI. 994. C.
 Calergius, Alexius. T. XXIII. 1025. C.
 Calergius, Georgius. T. XVII. 453. D.
 T. XXII. 739. E. T. XXIII. 1068. E.
 Calfonus, Joannes. T. XXII. 965. C.
 Calidus, Cornelius. T. VI. 7.
 Caligis, Guilielmus, de Palio, Conf. Ge-
 nuens. T. VI. 333. D.
 Calignus, Araldus. T. V. 414. *V. Ind.*
Gen. Ara. V. Arnaldus.
 Calignus, Petrus, Novocomensis. T. V.
 414. *V. Ind. Gen. Pet.*
 de Califfano, Dominicus. T. XXIII.
 886. C.
 Califfanus, Petrus, Genuensis. T. XXIV.
 569. E. *V. Ind. Gen. Pet.*
 de Calizenis, Familia nobilis Patavii.
 T. XVII. 9. A.
 de Callevilla, Colardus, Genuæ Guber-
 nator pro Rege Franciæ. T. XVII.
 1017. B.
 de Calmangiare, Bernardus. T. III.
 445. C.
 de Calmangiare, Ildebrandus. T. III.
 445. C.
 de Calmangiare, Ugolinus, Comes. T.
 III. 445. C.
 Calobresinus, Dominicus. T. XXII. 455. D.
 Caloprina, Familia nobilis, & Tribuna
 Venetiis. T. XXIII. 956. C.
 Caloprinus, Stephanus. T. XXIII. 952. B.
 Calorofus, Bartholomæus, Mantuanus.
 T. XX. 707. B.
 Calveti, Andreas. T. III. 572. A. *V. Ind.*
Gen. And.
 Calvinus, Stephanus. T. XXIII. 725. C.
 de Calvis, Ludovicus. T. XVIII. 668. B.
 Calvisanus, Gratiadæus. T. XIV. 961. D.
V. Ind. Gen. Gra.
 de Calvō, Alaricus. T. VI. 504. E. *V. Ind.*
Gen. Ala.
 de Calvonesis, Baptista. T. XVIII. 788. C.
 Calus, Joannes. T. XX. 886. E.

- de Calusco, aut de Calasio, Presbyter
 Cremonensis. T. VI. 1037. C. *V. Ind.*
Gen. Pre.
 Calvus, Antonius. T. XXI. 1068. B.
 Calvūs, Arto, Placentiæ Consul. T. XVI.
 613. B.
 Calvus, Jacobus. T. XXIII. 987. E.
 Calvus, Joannes Baptista. T. XXIII.
 281. B.
 Calvus, Leonardus, Venetus. T. XXV.
 63. D. *V. Ind. Gen. Leo.*
 Calvus, Marchisius. T. VI. 444. E.
 Calybitis, Andreas. T. I. 159. A. *V.*
Ind. Gen. And.
 Calzavacca, Grégorius. T. XVI. 923. D.
 Calzavelia, Familia Brixienfis antiquissi-
 ma. T. XIV. 821. A.
 de Calzavellis, Joannes. T. XVI. 925. E.
 da le Calze, Jacobus. T. XVIII. 598. D.
 Calzea, Familia nobilis Patavii. T. XVII.
 75. E.
 de la Calzea, Joannes, Marecallus Hen-
 rici VII. Augusti. T. XVI. 691. D.
 de la Calzina, Joannes. T. XVIII. 533. E.
 Cambalis, Franciscus, Cardinalis. T.
 XXIV. 186. E.
 Cambanilla, gens Neapolitana. T. XXII.
 86. A. B.
 Cambanillus, Garzas, Trojæ Comes.
 T. XXII. 86. B.
 de Cambertis, Ugo. T. IX. 130. A. *V.*
Ind. Gen. Ugo.
 Cambinus, Petrus. T. XIX. 185. C.
 Cambius, Joannes, Florentiæ Signifer.
 T. XVIII. 1115. A.
 Cambius, Vannes. T. XVI. 1092. B. *V.*
Ind. Gen. Van.
 a Camera, Philippus. T. VI. 79. B. *V.*
Ind. Gen. Phi.
 Camerarius, Joannes. T. XX. 1009. B.
V. Ind. Gen. Joa.
 de Camerdesio, Petrus. T. III. 555. E. *V.*
Ind. Gen. Pet.
 de Camerino, Antonius, Lucæ Potestas.
 T. XVIII. 890. C.
 de Camerino, Rodolphus. T. XIV. 315.
 D. *V. Ind. Gen. Rod.*
 de Camerpio, Simonetus. T. XVI. 1020. A.
 Camertes, Petrus Joannes. T. XXI.
 643. B.
 Camertes, Rodolphus. T. XX. 233. C.
V. Ind. Gen. Rod.
 Camertes, Simon. T. XXI. 666. D. *V.*
Ind. Gen. Sim.
 Camicia, Bartholomæus. T. XXIII. 298. E.
 Camiensis, Familia. T. XII. 862. C. *V.*
Ind. Gen. Cam.
 de Camilla, Ælianus. T. XVI. 1113. A.
V. Ind. Gen. Æli.
 de Camilla, Franchinus. T. VI. 545. A.
 Camilla, Guido, Potestas Bononiæ. T.
 XVIII. 139. C.

Camil-

- de Camilla, Otto. T. VI. 259. B. *V. Ind. Gen.*
Otto.
- de Camilla, Petrinus. T. VI. 543. C.
- de Camilla, Simon, Conf. Genuenf. T. VI. 382. C. T. XVII. 997. A.
- de Camino, Familia in Marchia Tarvisina, & Patavii. T. VIII. 169. B. T. VIII. 205. D.
- de Camino, Biaquinus. T. VIII. 227. C. *V. Ind. Gen. Bia.*
- de Camino, Conradus. T. XIV. 1006. E. *V. Ind. Gen. Con.*
- de Camino, Erolinus. T. VII. 1042. C. *V. Ind. Gen. Ero.*
- de Camino, Gerardus. T. XVIII. 13. D. *V. Ind. Gen. Ger.*
- de Camino, Guecilus. T. VIII. 61. A. *V. Ind. Gen. Gue.*
- de Camino, Richardus, Tarvisii Dominus. T. IX. 832. C.
- de Camino, Rizzardus. T. IX. 1035. D. T. X. 426. A. T. XXIV. 1210. E. *V. Ind. Gen. Riz.*
- de Camino, Thomas. T. XXIII. 645. D.
- de Camino, Vecelus. T. X. 481. B. *V. Ind. Gen. Vec.*
- de Camino, Wecili. T. VIII. 227. C. *V. Ind. Gen. Wec.*
- Campagnatus, Michaël, Patavinus. T. XVII. 693. C.
- de Campana, Averardus. T. XVI. 1134. A. T. XXI. 52. C. *V. Ind. Gen. Ave.*
- de Campanea, Ludovicus. T. XVI. 1027. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Campanella, Equitum Præfectus pro Mediolanensibus. T. XXI. 427. A.
- Campanerius, Petrus. T. XXII. 964. E.
- Campanescus, Lassus, Montis-Auri Comes. T. XXI. 33. C.
- de Campanilis, Philibertus, Scriptor Neapolitanus. T. XXII. 5.
- a Campanis, Balthassar. T. XVIII. 640. B.
- Campanius, Gherardus. T. XIX. 192. D.
- Campanus, Augustinus. T. XX. 633. C.
- Campanus, Fabricius, belli Dux. T. XIX. 578. B.
- Campanus, Jo. Antonius, Auctor Vitæ Pii II. Papæ. T. III. P. II. 967.
- Campanus, Matthæus, copiarum Dux. T. XXI. 458. A. 620. C.
- Campanus, Nicolaus, Cardinalis. T. XXI. 227. C. 375. D.
- Campegius. *V. Campefius.*
- Campellensis, Guilielmus. T. V. 485.
- Campefanus, Benvenutus. T. IX. 1183. A. *V. Ind. Gen. Ben.*
- Campefius, seu Campegius, Joannes. T. XXI. 524. C. T. XXIII. 709. D. *V. Ind. Gen. Joa.*
- de Campefo, Donatus. T. XVIII. 152. E. 361. D.
Tom. XXV.
- Campi, Petrus. T. II. 416. *V. Ind. Gen. Pet.*
- Campiobefus, Silvester, Florentiæ Prior. T. XX. 243. B.
- Campionus, Amedeus. T. XXIII. 709. D.
- Campionus, Antonius, Episcopus Montis-Regalis. T. XXIII. 752. C. 761. B.
- Campionus, Beltramus. T. XVIII. 684. B.
- de Campis, Branchus. T. XXII. 822. E.
- de Campis, Jacobus. T. XXII. 1034. D.
- Campifanus, Joannes, T. XXII. 1034. D.
- Campius, Petrus Maria. T. III. 275.
- de Campo, Bernicio, Conf. Genuenf. T. VI. 382. D.
- de Campo, Bonusvicinus, Conf. Genuenf. T. VI. 259. E.
- de Campo, Bruminus, Conf. Genuenf. T. VI. 363. A.
- de Campo, Dondedeus, Conf. Genuenf. T. VI. 396. C.
- de Campo, Guisulphus, Conf. Genuenf. T. VI. 358. A.
- de Campo, Jonathas. T. VI. 294. C.
- de Campo, Nicola, Guisulphi. T. VI. 477. D.
- de Campo, Picamilius. T. VI. 479. B.
- de Campo, Upethinus. T. VI. 192. B.
- Campobassus, Angelus, Comes. T. XXII. 84. A. *V. Ind. Gen. Ang.*
- Campobassus, Carolus. T. XXI. 423. D. 507. D.
- Campobassus, Nicolaus, Comes. T. XXI. 701. A.
- de Campo-florido, Ugo. T. VI. 683. A. *V. Ind. Gen. Ugo. V. Campus-floridus.*
- de Campo-fregoso, Augustinus, Dux Genuæ. T. XXII. 353. E.
- de Campo fregoso, Baptista, sive Baptistinus. T. XIX. 705. E. T. XXII. 290. D. *V. Ind. Gen. Bap.*
- de Campo-fregoso, Dominicus. T. XVI. 1160. E. *V. Ind. Gen. Dom.*
- de Campo fregoso, Jacobus, Dux Genuæ. T. XVI. 1028. C. T. XVII. 1016. E. T. XXII. 867. B.
- de Campo-fregoso, Ludovicus. T. IX. 271. B. T. XVIII. 749. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
- de Campo-fregoso, Paulus. T. IX. 272. D. T. XXII. 1230. C. *V. Ind. Gen. Pau.*
- de Campo-fregoso, Petrus. T. XVII. 1137. D. T. XVIII. 725. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
- de Campo fregoso, Rolandus. T. XVIII. 590. E.
- de Campo-fregoso, Thomas. T. III. P. II. 863. E. *V. Ind. Gen. Tho.*
- Camponiscus, Antonucius, Princeps factionis in Aquila. T. XXI. 327. E.
- Camponus, Jo. Antonius. T. XIX. *V. Ind. Gen. Joa.*

- de Camporinis, Bernardus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 385. A.
 de Camporinis, Franciscus, Bononiæ Capitaneus. T. XVIII. 166. B.
 de Campo-S. Petri, Gerardus. T. VIII. 28. D. *V. Ind. Gen. Ger.*
 de Campo-S. Petri, Tiso. T. VIII. 170. A. *V. Ind. Gen. Tif.*
 de Campo-S. Petri, Willelmus. T. VIII. 243. D. T. XV. 313. C. *V. Ind. Gen. Wil.*
 Campo-sylvius, Angelus, Sfortianorum Dux. T. XXI. 624. A.
 de Campredis, Joannes, Vicarius Archiepiscopalis Mediolani. T. XX. 881. D.
 Campulus, Antonius. T. XXI. 906. A.
 Campulus, Cajetanus, Episcopus. T. III. 388. C. *V. Ind. Gen. Camp.*
 Campulus, Petrus. T. XXII. 965. D.
 Campus floridus. T. III. P. II. 556. E. *V. Ind. Gen. Cam. V. de Campo-florido.*
 de Camulio, Joannes. T. VI. 392. A.
 Canacius, Gulielmus. T. XXIII. 494. B.
 Canacius, Nicolaus. T. XVIII. 1108. A.
 a Canali, Dominicus. T. XXII. 526. E.
 de Canali, Guilielmus. T. XXII. 340. C.
 de Canali, Joannes. T. VI. 525. B.
 de Canali, Lucas. T. XXI. 70. A. *V. Ind. Gen. Luc.*
 de Canali, Nicolaus. T. XX. 123. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Canalibus, Romæus. T. XXIII. 650. A.
 Canalis, Familia Briantina. T. XXI. 579. E.
 Canalis, Emmanuel, Genuensis. T. XXIV. 582. E.
 Canalis, Matthæus. T. III. P. II. 1061. B. *V. Ind. Gen. Mat.*
 Canandus, Joannes, Cancellarius Burgundiæ. T. XXIII. 626. A.
 a Canaregio, Donatus. T. XVII. 328. C.
 de Canavexi, Amicio, Mediolanen. T. VI. 482. D.
 Cancellariorum Familia. T. XIX. 1014. B. *V. Ind. Gen. Can.*
 Cancellarius, Jacobus. T. XIX. 990. B.
 Cancellarius, Obertus. T. VI. 244. *V. Ind. Gen. Obe.*
 Cancellarius, Raynaldus, Bononiæ Potestas. T. XVII. 129. C.
 Cancellarius, Riccardus. T. XVI. 1173. C. T. XXI. 90. B. 927. C.
 Cancellarius, Sigimbaldus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 618. A.
 Cancelli, Ludovicus, Dux exercitus prædonum. T. XVI. 1161. C.
 de Candea, Petrus. T. XXIII. 513. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Candianus, Petrus, Venetus Dux. T. XII. 191. E. T. XXIII. 950. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Candianus, Thomas. T. XXIII. 929. A.
 Candianus, Vitalis. T. XXII. 464. C. *V. Ind. Gen. Vit.*
 de Candida, Candiottus. T. XVIII. 1026. D.
 de Candida, Jacobus. T. XXI. 40. A. 1042. B.
 Candidatus, Joannes. T. II. 251. D. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Candidianus, Romanus, Anistes Gradensis. T. I. 464. A. B.
 Candidus, Petrus, Viglevanensis. T. XX. 179. D. T. XXI. 498. A. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Candidus, Ugo. T. III. 303. A. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Candola, Antonius, Veneti exercitus Dux. T. XXI. 134. E. 1196. D.
 Candola, Raymundus, Andegavensium affecla. T. XXI. 42. D.
 Candorius, Jacobus, Copiarum ductor. T. XIX. 113. D.
 de Cane, Assandrinus. T. XVI. 948. B.
 a Canedulo, Gaspar, Equitum ductor. T. XVIII. 772. B.
 de Canedulo, Marcus, Genuæ Potestas. T. XVII. 1274. D.
 Canefrus, Martinus. T. XXIII. 722. E.
 Canella, Otto. T. VI. 258. E. *V. Ind. Gen. Ott.*
 Canerarius, Ugo, Mediolanensis. T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Canesius, Michaël. T. III. P. II. 993. *V. Ind. Gen. Mic.*
 de Caneto, Nicolaus, Genuensis. T. XVII. 1095. D.
 de Canetulo, Petrus, J. C. T. XVIII. 191. B.
 Canetulus, Balthassar. T. XXI. 365. B.
 Canetulus, Baptista. T. XX. 504. B. T. XXI. 365. B. *V. Ind. Gen. Bap.*
 Canetulus, Franciscus. T. XXI. 242. C.
 Canetulus, Marcus. T. XIX. 111. D.
 Canetulus, Matthæus, Bononiensium Legatus ad Martinum V. Papam. T. XXIII. 867. A.
 Canetus, Petrus. T. IX. 281. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Caneva, Marcus. T. XVII. 316. B.
 du-Cangius. T. I. P. II. 142. D. *V. Ind. Gen. Du.*
 de Canibus, Facinus. T. XVI. 1027. A. *V. Ind. Gen. Fac.*
 Caniculus, Thomas. T. XXIII. 885. B.
 Canigianus, Joannes. T. XIX. 967. E.
 de Canigiatis, Ristorus. T. XVI. 1107. C.
 de Canillaco, Raymundus, Archiepisc. Tholosanus, & Cardin. T. III. P. II. 553. B. 559. A. 577. B. 582. E.
 Canis, Aloysius, equitum Dux. T. XVIII. 771. B.
 Canis, Facinus. T. XXIV. 78. E. *V. Ind. Gen. Fac.*
 Canis Ferrarius. T. VII. 642. A. *V. Ind. Gen. Fer.*
 Canis, Franciscus, Antonii Scaligeri filius. T. XVII. 795. C. 806. B.
 Canis, Henricus. T. VI. 184. C. *V. Ind. Gen. Hen.*
 Canis

- Canis, Ludovicus. T. XIX. 58. B. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Canis, Matthæus. T. VI. 580. A.
- Canis, Petrus. T. XVII. 316. B.
- Canis, Philippus. T. XVII. 535. D.
- Canis, Rugerius, equitum ductor. T. XVIII. 772. D.
- Canis, Salionus. T. XXIII. 412. D.
- Canis, Ubertus. T. XXIII. 440. C.
- Canis, Zambonettus, de Padua, Vicentiæ Potestas. T. VIII. 109. A.
- de Canisa, Nicolaus, Legatus Hungarorum ad Carolum de la Pace. T. XVII. 521. D.
- Canisus, Henricus, V. Cl. T. III. 25. A.
- de Canollis, Manfredus Lupus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 617. C.
- de Canonica, Pandulfus. T. V. 441. *V. Ind. Gen. Pan.*
- de Canonicis, Joannes. T. XXIII. 874. C.
- Canophila, Familia ex Oppido Sangri. T. VI. 70. E.
- Canophilus, Benedictus. T. VI. 70. E. *V. Ind. Gen. Ben.*
- de Canossa, Albertus, Abbas S. Prosperi Regii. T. XVIII. 32. C.
- de Canossa, Bonifacius, Regiensis. T. VI. 546. A. *V. Ind. Gen. Bon.*
- de Canossa, Guido, primus Bononiæ Potestas. T. XVIII. 107. A.
- de Canossa, Guilielmus, Eques. T. XVIII. 13. D.
- de Canossa, Raymundus. T. XVIII. 426. E.
- de Canossa, Scarabellus. T. XVIII. 11. D.
- de Canossa, Simon, equitum Ductor. T. XVIII. 772. E.
- de Canova, Citonus. T. VI. 196. A.
- de Canpestantiis, Sebastianus. T. XVI. 953. C.
- de Canfaldis, Joannes. T. XVIII. 568. C.
- Cantacuzenus, Theodorus. T. XXIII. 39. B.
- de Cantagallo, Andreas. T. VI. 516. A.
- de Cantalupo, Arnaldus. T. III. P. II. 443. A. *V. Ind. Gen. Arn.*
- Cantanova, Rolandus. T. XXIII. 442. C.
- Cantarellinus, Jacobus. T. XVIII. 760. D.
- de Cantarellis, Joannes Lucas, Salmonensis, S. Eccles. Ravenn. Vicarius. T. II. 214. A.
- Cantarinus, Antonius, Alveti Comes. T. XXI. 104. A.
- de Cantellis, Joannes, Dux Joannis Galeatii Vicecomitis. T. XVI. 1134. E.
- Cantellus, Antonius. T. XXI. 138. D. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Cantellus, Joannes Franciscus. T. XXII. 252. C.
- Cantellus, Ludovicus. T. XVII. 566. E. T. XXI. 69. B. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Cantelma Familia. T. XXII. 82. A. *V. Ind. Gen. Can.*
- de Cantelmo, seu Cantelmus, Jacobus. T. XVIII. 342. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Cantelmus, Paulus, Soranorum Dux. T. XXI. 700. D.
- Cantelmus, Petrus Joannes Paulus, Soranorum Dux pro Andegavensibus. T. XXI. 700. D.
- Cantelmus, Rogerius, Comes Longavillæ. T. XXIV. 891. C.
- Cantelmus, Sigismundus, Neapolitanus. T. XXIV. 291. D. *V. Ind. Gen. Sig.*
- Cantianus, Franciscus. T. XX. 761. B.
- Cantilia, Bernardus. T. XIX. 718. D.
- Cantipellus, Petrus. T. XXII. 163. C.
- Cantoffus, Antonius. T. XVIII. 709. B.
- Cantonesius, Antonius. T. XXIII. 494. E.
- Cantonesius, Michael. T. XXIII. 495. B.
- Cantono, Bartholomæus. T. XXIII. 406. C.
- Cantonus, Petrus Antonius. T. XXII. 320. B.
- Cantuaria, Guilielmus, Placentiæ, & Papiæ Episcopus. T. XVI. 633. A.
- Cantuccius, Cechiolus. T. XXI. 940. C.
- Cantuccius, Joannes. T. XIV. 243. A. T. XXI. 924. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
- de Canturia, Venturinus. T. XVI. 879. A.
- de Canturio, Alexander. T. XXII. 266. B.
- de Canturio, Jacobus. T. VI. 509. D.
- Canusinus, Sebastianus. T. XXI. 364. B.
- Canusinus, Simon, Bononiensium exercitus Dux. T. XIX. 568. C.
- Canutus, Joannes. T. XX. 161.
- Capaccius, Scriptor laudatus. T. II. P. II. 1046. III. D. *et seqq.*
- Capaccius, Andreas, Senensis. T. XX. 63. A. T. XXIII. 773. E.
- Capaccius, Christophorus, Senensium Orator. T. XX. 17. A.
- Capadocia, Bartholomæus, Patavinus. T. XVII. 691. D.
- Capadocia, Blasius, Patavinus. T. XVII. 608. D.
- Capadocia, Paganus. T. XVII. 582. C.
- Capalata, Otho, Placentinus. T. XX. 898. C.
- Caparonus, Guillelmus. T. III. 499. A.
- Capeccius, Berardus. T. VII. 1075. A. *V. Ind. Gen. Ber.*
- Capella, Jacobus. T. XXIII. 566. C.
- de Capella, Joannes, Cassinensis Abbas. T. VII. 962. B.
- a Capella, Nicolaus. T. XXII. 822. C.
- de Capella, Petrus, Episc. Tholosanus, Cardin. T. III. P. II. 443. A. 462. C.
- Capellinus, Talmacius. T. XVIII. 117. B.
- de Capellis, Franciscus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 182. C.
- de Capellis, Pasqualis. T. XXIII. 614. E.
- Capellus, Andreas, Nob. Ven. ad Pontificem Legatus. T. XXIV. 323. E. 503. E.
- Capellus, Antonius. T. III. 5. A.
- Capellus, Bernabos. T. XVI. 493. D. *V. Ind. Gen. Ber.*

- Capellus, Carolus . T. XXIII. 881. D.
 Capellus, Cencius, S. R. E. Cardinalis.
 T. VII. 218. A.
 Capellus, Guilielmus . T. XXIII. 440. D.
 Capellus, Jacobus . T. XXIII. 988. C.
 Capellus, Joannes, nobilis Venetus. T.
 XVII. 282. B.
 Capellus, Joanninus . T. XXIII. 475. C.
 Capellus, Marinus, Capitaneus Veneto-
 rum. T. XVII. 165. B. 282. B. T. XIX.
 763. C.
 Capellus, Pancratius. T. XXII. 610. B.
 Capellus, Petrus, Episcopus Cremonen-
 sis . T. XXII. 778. A.
 Capellus, Victor, classis Venetæ Dux.
 T. XXI. 908. A.
 Capellus, Victor . T. XVIII. 758. D.
 Capettinus, Franciscus. T. XXIII. 803. E.
 Capi, Joannes . T. XVI. 905. D.
 Capicius, Baptista . T. XX. 383. C.
 Capicius, Conradus. T. VIII. 610. D. *V.*
Ind. Gen. Con.
 de Capis, Petrus, Episc. Carnotensis Car-
 din. T. III. P. II. 491. D. 510. D.
 Capitagnanus, Gabriel . T. XXI. 97. C.
V. Ind. Gen. Gab.
 Capitanei, seu Cattanei, Mediolanenses.
 T. XI. 611. B. *V. Ind. Gen. Cap.*
 de Capitaneis, Antolinus. T. XVI. 894. A.
 de Capitaneis, Baldonees. T. XVIII. 565. A.
 de Capite-longo, Bergomi Prætor. T. XVI.
 860. A.
 Capiza, Petrus . T. XXII. 751. C.
 Caplaneus, Guilielmus . T. XX. 886. E.
 Capocinorum familia. T. III. P. II. 843.
 D. *V. Ind. Gen. Cap.*
 Capocia, Romana familia . T. III. P. II.
 559. A.
 Capocia, Jacobus, Cardinalis . T. XIV.
 529. D.
 Capocia, Joannes. T. III. 166. A. *V. Ind.*
Gen. Joa.
 Capocia, Lellus, inter Dinastas Roma-
 nos . T. XXIV. 984. B.
 Capocia, Nicolaus. T. III. P. II. 577. C.
V. Ind. Gen. Nic.
 Capocia, Petrus, Tridentinus Archiepi-
 scopus. T. XX. 397. E.
 Capocinus, Franciscus . T. III. P. II.
 1040. B. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Capodilista, Franciscus, Patavinus . T.
 XVII. 779. D.
 Capodilista, Joannes Franciscus, Pata-
 vii Legatus ad Venetos . T. XVII.
 935. E.
 Capodivacca, Frigerinus, Bassani Præ-
 tor . T. XVII. 98. E. 142. E.
 Capodivacca, Rambaldus, Patavii Le-
 gatus ad Venetos . T. XVII. 935. E.
 T. XXI. 831. C.
 Capodorgius, Guilelmus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 278. C.
 Capoincollo, Latonicus. T. XXII. 966. D.
 Caponarius, Simon . T. XVIII. 805. D.
 Caponero, Benedictus. T. XVII. 942. B.
 de Caponibus, Gasparinus. T. XX. 939. D.
 de Caponibus, Laurentius. T. XVI. 1122. A.
 Capostrada, Raynaldus. T. XXI. 1037. C.
 Capponius, Marchio Alexander, lauda-
 tus. T. XVIII. 1100.
 Capponius, Ginus . T. XVIII. 1097. *V.*
Ind. Gen. Gin.
 Capponius, Joannes, Florentiæ Prior .
 T. XX. 243. B.
 Capponius, Nerijs. T. XVIII. 1094. E.
 T. XXI. 310. A. 608. C. *V. Ind. Gen. Ner.*
 Capponius, Petrus . T. XXIII. 855. B.
 Capponius, Rogerius. T. VI. 504. D. 509. E.
 de la Capra, Bartholomæus . T. XX.
 999. D. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Capra, Cabrinus . T. XXIII. 475. A.
 Capra, Oglerius. T. VI. 254. A. T. XVII.
 1009. C. *V. Ind. Gen. Ogl.*
 Capra, Petrus, Conf. Genuenf. T. VI.
 360. A.
 de Capranica, Angelus. T. XVIII. 720. E.
V. Ind. Gen. Ang.
 de Capranica, Dominicus. T. XIX. 901. E.
 T. XXI. 351. C. *V. Ind. Gen. Dom.*
 de Capriana, Ludovicus. T. XVI. 1029. A.
 de Caprianis, Fridericus . T. XVII. 535.
 C. 884. D.
 Caprianus, Corradinus . T. XX. 732. C.
 Caprincolo, Petrus . T. XXII. 499. D.
 de Caprino, Vincentius. T. XVI. 879. A.
 de Capriolo, Gualandus . T. VI. 493. C.
 Captabriga, Equitum Præfectus. T. XXI.
 236. D. *V. Ind. Gen. Cap.*
 de Capua, Andreas, Comes . T. VII.
 1066. B. *V. Ind. Gen. And.*
 de Capua, Matthæus . T. XX. 958. C.
V. Ind. Gen. Mat.
 de Capua, Thomas . T. VII. 1016. E.
V. Ind. Gen. Tho.
 Capulifius, Joannes . T. XXII. 499. D.
 de Caputeis, Jacobus . T. XXII. 189. B.
 Caputferreus, Baptista, Senarum Pote-
 stas . T. XIX. 428. E.
 Caputferreus, Pandulphus . T. I. P. II.
 444. B. T. II. 285. E. *V. Ind. Gen. Pan.*
 Caputferri familia Forolivienfis . T. XIV.
 643. E.
 Caputgalli, Buccutius, Conf. Genuenf.
 T. VI. 396. C.
 Caputmallii, Gualterius, Savonensis. T.
 VI. 386. D.
 Caputmallii, Guilielmus . T. VI. 251. E.
V. Ind. Gen. Gui.
 Caputspata, Raynoldus, equitum Ductor.
 T. XXI. 21. A.
 Caputvacca, Aicardinus, Patavinus . T.
 XX. 752. A.
 Caracchesus, Cortus, Corsus, eques bel-
 licosissimus. T. XXIV. 440. B. *V. Cortus.*
 Ca-

- Caracciola, nobilissima Principum Torellæ familia. T. II. P. II. 293. T. VI. 72. C. *V. Ind. Gen. Car.*
- Caracciolus, Aloysius. T. XIX. 651. C.
- Caracciolus, Antonius, Cler. Reg. Teatinus. T. I. 10. T. II. 284. D. T. V. 7.
- Caracciolus, Baptista. T. XXII. 83. D. *V. Ind. Gen. Bap.*
- Caracciolus, Bartholomæus, Scriptor Hist. Neap. T. XXII. 5. *V. Ind. Gen. Bar.*
- Caracciolus, Bernardus Rubeus, Justitiarius Barenfis Provinciæ. T. VII. 1066. D.
- Caracciolus, Christianus, Ladislai Neapolis Regis Legatus ad Florentinos. T. XX. 306. E.
- Caracciolus, Eustachius, Clericus Regularis. T. II. P. II. 163. & 293.
- Caracciolus, Franciscus. T. XVIII. 759. A. T. XXII. 20. C.
- Caracciolus, Hieronymus. T. III. 368. B. T. VI. 72. C. *V. Ind. Gen. Hie.*
- Caracciolus, Jacobus, Aretii Princeps. T. XVI. 1120. A. T. XXI. 39. D.
- Caracciolus, Joannes. T. XIX. 685. E. T. XXI. 109. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
- Caracciolus, Joannes Baptista, Regis Ferdinandi Vicarius. T. XXIV. 921. C.
- Caracciolus, Marinus, Neapolitanus. T. VII. 1028. A. *V. Ind. Gen. Mar.*
- Caracciolus, Nicolaus. T. XXI. 43. A.
- Caracciolus, Oliverius. T. XXIII. 128. E. *V. Ind. Gen. Oli.*
- Caracciolus, Ottinus Princeps. T. XIX. 673. C. T. XXI. 317. E. *V. Ind. Gen. Ott.*
- Caracciolus, Pandolfellus, Neapolitanus. T. XXII. 898. C. *V. Ind. Gen. Pan.*
- Caracciolus, Petruccius, nobilis Neapolitanus. T. XXI. 42. E.
- Caracciolus, Riccardus, Hierosolymitanæ Militiæ magnus Magister. T. XX. 266. E.
- Caracciolus, Sarzan. T. XXII. 31. E. *V. Ind. Gen. Sar.*
- Caracciolus, Sergianus. T. XXII. 19. A.
- Caracciolus, Marchio Thomas. T. XXII. 84. B. *V. Ind. Gen. Tho.*
- Caracciolus, Trajanus. T. XXII. 36. E. *V. Ind. Gen. Tra.*
- Caracciolus, Tristanus. T. XXII. 1. & 3. *V. Ind. Gen. Tri.*
- Caracciolus, Tyrellus. T. XXII. 21. A. *V. Ind. Gen. Tyr.*
- Caraffa, Neapolitana Familia. T. III. 410. E. *V. Ind. Gen. Car.*
- Caraffa, Antonius, Neapolitanus, Abbas Cassinensis. T. VII. 940. A.
- Caraffa, Bartholomæus. T. XXI. 1034. C.
- Caraffa, Caraffellus. T. XIX. 703. A. T. XXI. 122. B. *V. Ind. Gen. Car.*
- Caraffa, Carolus. T. XXI. 107. C.
- Caraffa, Diomedes. T. XXI. 151. C. *Tom. XXV.*
- Caraffa, Fabritius, Neapolitanus, Legatus Ferdinandi Regis ad Herculem Etensem. T. XXIV. 243. B.
- Caraffa, Galeottus. T. XVIII. 759. A.
- Caraffa, Oliverius, Cardinalis, Romani Pontificis Legatus. T. XXII. 90. C.
- Caraffa, Philippellus, Neapolitanus, Scutifer Comitis Falconis. T. VII. 1100. B.
- Caraffa, Philippus, Cardinalis. T. XVIII. 141. A. 519. A.
- de Caramanno, Joannes, Card. T. III. P. II. 559. B. 577. C. 582. E.
- Caranger, Conradus, Legatus ad Carriensem. T. XVII. 588. A.
- Caranus, Ambrosius. T. XXIII. 100. D.
- de Carate, Petrolus. T. XVI. 926. E.
- Caratonus, Thebaldinus. T. XVIII. 292. A.
- Caratus, vel de Carate, Albertinus, Civ. Mediol. T. VI. 981. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Caravagielle, seu Caravajal, Joannes, Hispanus. T. XXV. 277. D. *V. Ind. Gen. Car.*
- Caravajal, Bernardinus, Hispanus, Pontificis Cubicularius. T. XXIII. 181. A.
- Caravajal, Bernardus, Cardinalis. T. XXII. 1252. A.
- Caravajal, Joannes, Cardin. T. III. P. II. 989. B. 1028. E. T. XX. 547. D.
- de Caravazo, Lanfrancus, Cremensis. T. VI. 429. B.
- Caravellus, Dominicus. T. XXII. 522. C.
- Caravellus, Leonardus, Capitaneus Patavii pro Venetis. T. XVII. 942. C.
- Caravellus, Marcus, Episcopus Argolicensis. T. XXII. 1162. A.
- Caravellus, Marinus. T. XXIII. 988. B.
- Caravellus, Sricus. T. XXIII. 991. E.
- Carbonaria Familia. T. VII. 1100. C. *V. Ind. Gen. Car.*
- de Carbonensibus, Spinellus, Bononiæ Consul. T. XVIII. 107. D.
- de Carbonesii, Hector. T. XX. 799. D.
- de Carbonesii, Marius. T. XVIII. 246. C.
- Carbonus, Malocellus. T. VI. 40. C. 473. A.
- Carbonus, Ugolinus. T. VI. 439. A.
- Carcanensis, Landulphus. T. V. 504. B. *V. Ind. Gen. Lan.*
- de Carcano, Beltramus, Mediolanensis, Potestas Genuensis. T. VI. 595. D. T. XVII. 1002. C.
- de Carcano, Franciscus. T. XV. 435. D. *V. Ind. Gen. Fran.*
- de Carcano, Jacobus, Mediolanensis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1015. D.
- de Carcano, Michaël. T. XX. 932. A.
- de Carcare, Leo. T. VIII. 27. B. *V. Ind. Gen. Leo.*
- Carcaffola, Cardinalis. T. XVI. 509. A. *V. Ind. Gen. Car.*
- a Carche, Christophorus. T. XVII. 535. C.
- a Carda, Bernardinus. T. XVIII. 1177. A. *V. Ind. Gen. Ber.*
- a Carda, Ghisellus. T. XXI. 932. A. 999. Car-

- Cardanus, Bernardinus, Copiarum ductor. T. XIX. 137. A.
 Cardelina, Petrinus. T. XXIII. 474. D.
 de Cardialyho, Joannes, Patriarcha Alexandrinus. T. III. P. II. 807. E.
 de Cardinalibus, Familia præcipua Brixiensis. T. XIV. 881. D.
 de Cardona, Folch, Antonius. T. I. 7. T. XXIV. 1099. D. *V. Ind. Gen. Ant.*
 de Cardona, Raymundus. T. XI. 266. C. T. XIV. 1077. A. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Carducius, Bartholomæus. T. XVIII. 1168. A.
 Cardus, Joannes. T. XVIII. 1183. B.
 de Carellis, *sive* Sonellis, Gulielmus, de Alessandria, Potestas Vicentiæ. T. VIII. 98. C.
 Carena, Ruffinus. T. XXIII. 412. E.
 Carendus, Emmanuel. T. XXIII. 512. D.
 Carentanus, Fridericus. T. XVII. 112. A.
 Carefinus, Joannes. T. XXII. 892. D.
 Carefinus, Raphaël, Scriptor Venetus. T. XXII. 401. 736. A. T. XXIII. 1068. E.
 Carefinus, Raphainus. T. XII. 417. A. T. XVII. 329. B. *V. Ind. Gen. Raph.*
 Carefolus, Facinus. T. XXIII. 475. C.
 Caretanus, Joannes, Interamnensis, Nuceranus Anulles. T. XXIII. 132. D.
 de Caretolis, Rajonus. T. XVI. 892. C.
 Carilia, Santes, equitum Ductor. T. XVIII. 772. E.
 de Cario, Bernardus, Episcopus Placentiæ. T. XVI. 585. A. 1027. E.
 a Caris, Ziliolus. T. XVIII. 911. C.
 de Carissimis, Bartholomæus. T. XXII. 253. D.
 de Carixi, Fulco, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
 Carlevarius, Jacobus. T. VI. 430. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Carlo, Vivaldus. T. VI. 545. A.
 de Carlona, Nicolaus. T. XVI. 1164. A.
 de Carlotis, Paulus. T. XVI. 849. D.
 Carmagnola, Franciscus. T. XVII. 1283. D. T. XIX. 39. D. *V. Ind. Gen. Fran.*
 Carmainus, Anselmus, Conf. Genuenf. T. VI. 366. C.
 de Carmandino, Andreas, Conf. Genuenf. T. VI. 400. D. 501. C.
 de Carmandino, Guido. T. XVII. 974. A.
 de Carmandino, Guilielmus, Conf. Genuenf. T. VI. 353. C.
 de Carmandino, Henricus, Nob. Genuenf. T. VI. 372. C. D. *V. Ind. Gen. Hen.*
 de Carmandino, Ido. T. VI. 253. B. *V. Ind. Gen. Ido.*
 de Carmiano, Rogerius, Placentiæ Consul. T. XVI. 615. C.
 de Carmiano, Ruffinus, Consul Placentiæ. T. XVI. 415.
 de Carmiano, Salus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
 Carmignanus, Cecchus, *seu* Franciscus. T. XXI. 1059. C.
 de Carminatis, Guarinus. T. XVI. 872. E.
 Carminius, Nicolaus, Neapolitanus. T. I. P. II. 289. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Carmus, Jacobus. T. XXII. 1089. E.
 Carnafechi, Pegolus. T. XVIII. 1147. B.
 Carnelvarius, Franciscus. T. XXII. 393. D.
 Carnelvarius, Thomas. T. XVIII. 147. E.
 Carocius, Albertus. T. XXIII. 1020. C.
 Carocius, Ninus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 194. B.
 Carofolus, Procasus. T. XXII. 964. C.
 Carofus, Marcus. T. XXII. 593. A.
 Carozolus, *seu* Caracciolus, Nicolaus. T. XIV. 1132. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Carpanetus, Raphaël. T. XVII. 1177. A.
 Carpena, Henrichetus. T. VI. 305. B. *V. Ind. Gen. Hen.*
 de Carpegna, Comes Franciscus. T. X. 673. E. 674. A.
 de Carpegna, Ugo. T. XXI. 1010. D.
 Carpeneterius, Ventura. T. XXII. 142. D.
 de Carralio, Jacobus, Potestas Vigintimiliensis. T. VI. 420. D.
 Carrara, Familia. T. XXIV. 725. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 de Carrara, Comes. T. VIII. 416. E. T. XVII. 650. D. *V. Ind. Gen. Car.*
 Carrara, Albertinus, Patavii Dominus. T. VIII. 292. A. T. XIV. 1176. D. T. XVI. 601. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Carrara, Ardicio. T. XXI. 211. D. *V. Ind. Gen. Ard.*
 Carrara, Franciscus. T. XXI. 32. A. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Carrara, Georgius. T. XXIII. 178. E.
 Carrara, Jacobus, Patavinus. T. VIII. 739. C. 218. E. T. XXIII. 1037. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Carrara, Franciscus Novellus. T. XV. 527. C. *V. Ind. Gen. Fra.*
 Carrara, Marcus. T. XXIII. 1082. C. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Carrara, Marsilius. T. XIV. 1176. D. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Carrara, Ubertinus. T. XXIV. 767. A. *V. Ind. Gen. Uber.*
 Carrariensis, Andreas. T. XVII. 744. B.
 Carrariensis, Catharina. T. XVII. 85. A. *V. Ind. Gen. Cat.*
 Carrariensis, Stephanus, Patavii Episcopus, Legatus Francisci II. Ducis Mediol. ad Venetos. T. XVII. 875. A.
 de Carreto, Familia. T. XXIII. 629. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 de Carreto, Alphonsus. T. XXIV. 574. E. *V. Ind. Gen. Alph.*
 de Carreto, Marchio Antonius. T. XVII. 1189. B.
 de Carreto, Comes Bartholomæus. T. XXI. 49. E.

de

- de Carreto, Betinus . T. XVI. 848. E.
 de Carreto, Marchio Bonifacius . T. XI.
 700. A.
 de Carreto, Marchio Carolus . T. XVIII.
 833. D.
 de Carreto, Marchio Conradus, Genuæ
 Potestas . T. XVII. 1235. C. T. XXII.
 1010. D.
 de Carreto, Marchio Daniel . T. XVIII.
 177. C.
 de Carreto, Fabritius . T. XXIV. 630. A.
 632. A. *V. Ind. Gen. Fab.*
 de Carreto, Franciscus . T. XVI. 1029. D.
 T. XXII. 310. E.
 de Carreto, Galeottus . T. XXIII. 629. E.
V. Ind. Gen. Gal.
 de Carreto, Marchio Georgius . T. XVII.
 1130. B. *V. Ind. Gen. Geo.*
 de Carreto, Marchio Henricus . T. VI.
 442. A. T. XVII. 1077. B. *V. Ind. Gen.
 Hen.*
 de Carreto, Marchio Jacobus . T. VI.
 483. D. T. XVI. 654. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Carreto, Joannes, Finariensis, Præfe-
 ctus Nauli oppidi . T. XVIII. 607. C.
 T. XXII. 695. C.
 de Carreto, Marchio Ludovicus, Genuæ
 Potestas . T. XVII. 1258. D.
 de Carreto, Marchio Manfredus . T. VI.
 501. A. *V. Ind. Gen. Man.*
 de Carreto, Obertus . T. VI. 444. D. 454. A.
 de Carreto, Marchio Oddo . T. XI. 195. D.
 de Carreto, Marchio Otto . T. VI. 370. C.
 415. A. *V. Ind. Gen. Ott.*
 de Carreto, Petrus . T. XVI. 911. E.
 de Carreto, Ugo, Savonensis Potestas .
 T. VI. 386. E. 432. B.
 de Carris, Bonus . T. XVI. 906. C.
 Carstotus, Stamatus . T. XXII. 1132. A.
V. Ind. Gen. Sta.
 de Carson, Robertus . T. VII. 829. C. *V.
 Ind. Gen. Rob.*
 de Cartariis, Raynaldus . T. XX. 888. E.
 de Cartariis, Thomas, Vice-Capitaneus
 Populi Bononiensis . T. XVIII. 144. C.
 Carturi, Familia nobilis Patavii . T. XVII.
 9. A.
 de Carvaffalis, Peregrinus . T. XXII. 160. D.
 Carvajal . *V. supra Caravajal .*
 de Carvafallis, Cecchulus . T. XXII.
 160. D.
 Caruffus, Henricus, Placentiæ Consul .
 T. XVI. 614. C.
 de Carvia, Constantinus . T. IV. 537. C.
V. Ind. Gen. Con.
 de Carumbac, Marquardus . T. VI. 1189.
 E. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Carushomo, Benedictus . T. X. ccxviii. p.
V. Ind. Gen. Ben.
 de Carusio, Joannes Baptista . T. I. P. II.
 239. T. V. 541. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Carusio, Raynaldus, Episcopus Bono-
 niæ . T. XVIII. 141. A.
 de Carzo, Paganinus . T. XVI. 906. C.
 de Casali, Familia Cortonæ . T. XIV.
 540. D.
 de Casali, Albertus . T. VI. 537. A. T.
 IV. 896. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Casali, Doninus . T. XXIII. 490. A.
 de Casali, Franciscus . T. XXI. 81. B.
 de Casali, Pandulphus . T. VI. 484. D.
 de Casali, Gilius . T. VI. 509. D.
 de Casali, Hugo, Cortonæ Dominus . T.
 XX. 268. E.
 de Casali, Jacobus . T. XVII. 865. C.
 de Casali, Joannes . T. XVIII. 626. E.
 de Casali, Ludovicus . T. XXI. 101. B.
V. Ind. Gen. Lud.
 de Casali, Rogerius, Senensis Episcopus .
 T. XV. 45. D.
 de Casali, Ubertinus . T. X. 773. A. *V.
 Ind. Gen. Uber.*
 Casalis-Alto, Familia Brixienfis . T. XIV.
 839. C. 875. C. *V. Ind. Gen. Caf.*
 de Casanova, Jacobus . T. VI. 470. B.
 de Casariis, Simon . T. XVI. 918. D.
 de Casate, Comes, S. R. E. Cardinalis .
 T. XVI. 677. D.
 de Casate, Franciscus, Præfectus Arcis
 Papiensis . T. XXI. 405. A.
 de Casate, Guilielmus, Nuntius Matthæi
 I. Vicecomitis . T. XVI. 699. D.
 de Casate, Joannes, Mediolanensium Le-
 gatus ad Sfortiam . T. XVI. 936. D.
 T. XXI. 447. A.
 Casatius, Joannes . T. XIX. 12. E.
 Cascius, Joannes . T. XXI. 43. B.
 de Caserta, Comes Riccardus . T. V.
 605. B. T. VI. 510. B. *V. Ind. Gen. Ric.*
 de Casino, Antonius . T. XXIII. 769. D.
 de Casino, Ugo, Siciliæ Justitiarius . T.
 V. 605. A.
 de Casitiis, Simon . T. XVI. 929. A.
 952. D.
 Casolus, Joannes . T. XXII. 964. D.
 Casottus, Joannes Baptista, V. Cl. T. XX.
 169. D. 177. B.
 Casuccius, Matthæus . T. XX. 16. B. *V.
 Ind. Gen. Mat.*
 de Cassanges, Franciscus . T. XXIII. 612. A.
 de Cassanges, Joannes . T. XXIII. 123. B.
 de Cassenagis, Franciscus . T. XXIII.
 627. C.
 Cassianus, Petrus, Regis Cypri Admira-
 tus . T. XXII. 778. C.
 Cassicius, Guilielmus, Conf. Genuens.
 T. VI. 283. E.
 Cassinalis, Franciscus . T. XXIII. 437. A.
 Cassinates, Petrus, Copiarum Ductor .
 T. XXI. 1157. A.
 de Cassino, Marchisius . T. VI. 531. C.
V. Ind. Gen. Mar.
 de Cassola, Jacobus . T. XX. 943. C.
 Cassola, Philippus, Castellanus, seu Ve-
 netus

- netus Episcopus . T. XII. 310. B. T. XXIII. 594. A.
- Castagna, Obertus, Conf. Genuenf. T. VI. 390. D.
- Castagnola, Albericus . T. XVII. 436. E.
- Castagnola, Jacobinus . T. XXIII. 475. B.
- Castagnola, Laurentius . T. XXIII. 223. A.
- Castaldius, Joannes . T. XXII. 966. B. T. XXIII. 442. C.
- Castanea, Familia Genuensis. T. III. 413. C.
- Castanea, Albertus, Conf. Genuenf. T. VI. 353. E. 541. C.
- Castanea, Bartholomæus, Eques in Regno Neapolitano. T. VII. 1070. B.
- Castanea, Blasius. T. VI. 484. E.
- Castanea, Ingo. T. VI. 435. A.
- Castanea, Jo. Baptista, postea URBANUS VII. T. III. 413. C.
- Castanea, Martinus. T. VI. 430. E.
- de Castaneto, Bernardus . T. III. P. II. 436. D. *V. Ind. Gen. Ber.*
- de Castegnate, Joseph. T. XVI. 848. D.
- Castella, Familia Astensis. T. XIV. 1058. B. *V. Ind. Gen. Cast.*
- de Castellanis, Lottus. T. XVI. 1134. D.
- de Castellanis, Jannes, Bononientium Capitaneus . T. XVIII. 527. E.
- Castellanus, Furius. T. XVIII. 167. B.
- Castellanus, Matthæus . T. XVIII. 1137. E. T. XIX. 184. E.
- Castellanus, Nicolaus. T. XXI. 1194. C.
- Castellanus, Ursus, T. VI. 543. D.
- Castellares, Chierichinus, Vicentiorum in Castris Dux . T. XX. 853. A.
- Castelbarcus, Guilielmus. T. XX. 728. E.
- de Castelletto, Petrus . T. XVI. 1038. D. *V. Ind. Gen. Pet.*
- de Castelletto, Villanus . T. VI. 398. B.
- de Castellinis, Dominicus . T. XVIII. 1183. A.
- de Castellinis, Joannes. T. XVIII. 1116. E.
- de Castellinis, Jonefredus, Mediolanensis, postea CŒLESTINUS IV. T. XVI. 644. B.
- de Castellinis, Matthæus. T. XIX. 967. D.
- de Castello, Argeronus, Conf. Genuenf. T. VI. 352. B.
- de Castello, Azzo, sive Actius. T. XV. 1150. D. T. XVI. 1150. B. T. XVIII. 917. D. *V. Ind. Gen. Az.*
- de Castello, Ballicus, Conf. Genuenf. T. VI. 400. D.
- de Castello, Bellus Brunus, Conf. Genuenf. T. VI. 371. C.
- de Castello, Castellus . T. XVI. 848. D. *V. Ind. Gen. Cast.*
- de Castello, Dionysius. T. XXIII. 885. B.
- de Castello, Fulco. T. VI. 383. D. *V. Ind. Gen. Ful.*
- de Castello, Joannes. T. XXII. 822. C.
- de Castello, Leonardus. T. XVIII. 216. D.
- de Castello, Lucianus. T. XVI. 1029. B.
- de Castello, Merlus, Conf. Genuenf. T. VI. 408. C.
- de Castello, Otto, Conf. Genuenf. T. VI. 363. A.
- de Castello, Pertegonus, Bononienfis : T. XVIII. 108. A.
- de Castello, Petrus. T. VI. 413. C.
- de Castello, Riccius, Centurio Francisci I. Sfortiæ Mediolani Ducis . T. XX. 893. A.
- de Castello, Simonettus. T. XVIII. 734. E.
- de Castello, Thomas, Societatis Rosæ Capitaneus . T. XVIII. 935. B. 1128. D.
- de Castello, Zacharias, Conf. Genuenf. T. VI. 384. E. 414. E.
- de Castello Monte-Metulo, Benedictus . T. IV. 376. B. *V. Ind. Gen. Ben.*
- Castellonea, Pyrrus Aloysius. T. V. 146.
- Castellus, Canis, sive Camillus . T. III. 378. C.
- Castellus, Gaspar . T. XXI. 1160. A.
- Castellus, Guilielmus, Astensis, Genuæ Potestas . T. XVII. 1015. E.
- de Castilioncho, Lopus. T. XVI. 1102. B.
- Castillionæa Familia. T. VI. 1004.
- Castillionæus, Balthassar . T. XX. 860. D.
- Castillionæus, Bernardus, Genuæ Capitaneus : T. XXIV. 587. E.
- Castillionæus, Branda . T. XVI. 633. C. T. XXII. 272. A. T. XXIV. 516. E. *V. Ind. Gen. Bran.*
- Castillionæus, Cosmas, Genuensis . T. XVII. 1177. A.
- Castillionæus, Franchinus . T. XIX. 62. E. T. XXI. 332. A. *V. Ind. Gen. Fra.*
- Castillionæus, Franciscus. T. XVIII. 729. C. T. XXII. 981. E.
- Castillionæus, Guarnerius . T. XVIII. 1094. D. T. XXI. 552. D. *V. Ind. Gen. Guar.*
- Castillionæus, Guido . T. XVI. 679. B.
- Castillionæus, Joseph . T. III. 371. A.
- de Castilliono, Thebaldus, Archiep. Mediol. T. XI. 626. D.
- de Castilliono, Joannes, Capitaneus Bergomi. T. XVI. 896. B.
- Castillionus, Augustinus. T. XXIII. 475. A.
- Castillionus, Lancellotus. T. XXIII. 506. C.
- Castillacane, Franciscus . T. XIV. 99. C. *V. Ind. Gen. Fran.*
- Castrich, Georgius, dictus Scanderbech, Crojæ Dominus. T. XXIII. 1126. C.
- Castriнови, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 7. C.
- Castriota, Georgius . T. XXI. 728. E. *V. Ind. Gen. Geor.*
- Castriottus, Joannes. T. XXII. 434. C.
- de Castro, Albericus . T. V. 449. 1660. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Castro, Bonus Vassallus, Conf. Genuenf. T. VI. 265. B. 292. B.
- de Castro, Conradus . T. VI. 456. D. 507. A.
- de

- de Castro, Fulco. T. VI. 352. B. *V. Ind. Gen. Ful.*
- de Castro, Merlus. T. VI. 437. D.
- de Castro, Paulus. T. XVIII. 748. D.
- de Castro, Primus, Consul Genuenf. T. VI. 255. A.
- de Castro, Rogeronus. *V. Bellamutus.*
- de Castro, Zaccarias. T. VI. 444. E.
- de Castro-Arguato, Gerardus, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. B.
- de Castro-Arguato, Jacobus, Cardinalis Portuensis. T. XVI. 468. D.
- de Castro-Arguato, Nicolaus, Patriarcha Constantinopolitanus. T. XVI. 466. A.
- de Castro-Arguato, Oldoricus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. E.
- a Castro-Barco, Antonius. T. XVII. 538. D.
- de Castrobarco, Bonifacius, Veronæ Prætor. T. XVI. 475. E.
- de Castro - Lucii, Aimericus. T. XIV. 1138. D. T. XXII. 183. E. *V. Ind. Gen. Aim.*
- Castro Novatus, Florius. T. XXI. 510. B.
- Castro-Novarus, Joseph. T. XX. 1011. A.
- de Castro-Novo, Albertinus. T. VIII. 25. A. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Castro-Novo, Bernardus. T. VI. 510: E. T. XIX. 949. A.
- de Castro-Novo, Nicolaus. T. XVII. 12. D.
- de Castro-Novo, Thebaldus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 254. B.
- de Castro-Novo, Thomas. T. XVII. 135. A.
- de Castro-Petro, Simonetus. T. XXI. 326. D. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Castro - S. Petri, Jacobus. T. XVI. 1029. E.
- de Castro-Seprio, Philippus. T. I. 5. *V. Ind. Gen. Phi.*
- Cataldus, Martinus. T. XXII. 156. D.
- Cataluxius, Franciscus, Genuensis. T. XVII. 1094. A. *V. Ind. Gen. Fra.*
- Catamelata, Dux. T. XXI. 233. C. *V. Ind. Gen. Cat.*
- Cataneus, Albertus. T. XVIII. 603. D. T. XXIII. 897. A.
- Cataneus, Bernabos, Classi Genuensi Præfectus. T. XVII. 1067. D.
- Cataneus, Bonifacius. T. XVIII. 760. E.
- Cataneus, Christophorus, Genuensis, Corsicæ Gubernator. T. XXIV. 528. A. 569. D.
- Cataneus, Damianus. T. XVII. 1104. A. *V. Ind. Gen. Dam.*
- Cataneus, Galeatius, Venetiarum Dux. T. XXII. 431. E. 446. E.
- Cataneus, Galla, Dux Venetus. T. XXII. 446. E.
- Cataneus, Joannes Jacobus. T. XXII. 269. C.
- Cataneus, Leonardus, Genuæ Rector. T. XVII. 1249. C. *Tom. XXV.*
- Cataneus, Matthæus. T. XXI. 995. C.
- Cataneus, Mauritius. T. XXIII. 152. D.
- Cataneus, Nicolaus, Vicarius Novariæ. T. XVI. 364. E.
- Cataneus, Robertus. T. XXIII. 377. B.
- Cataneus, Thomas, Genuensium Orator ad Regem Galliæ. T. XXIV. 610. A.
- Catasta, Gregorius, Senensium Præfectus. T. XX. 15. C.
- Catelanus, Antonius. T. XXV. 281. D. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Catelanus, Gabriel, Guelphæ factionis princeps. T. III. P. II. 1061. B.
- Catelanus, Guilielmus, Romandiolæ Vicarius. T. XXII. 180. E.
- Catelanus, Jacobus, Dux Venetarum Copiarum. T. XVIII. 772. C. T. XXI. 849. D.
- Catelanus, Martinus. T. XVIII. 607. A.
- de la Catelazia, Pellegrinus. T. XXII. 340. A.
- Catena, Paulus. T. XXI. 193. B.
- Catignanus, Antonius Maria. T. XXIII. 146. A.
- Catipanus, Buganus. T. VII. 166. C. *V. Ind. Gen. Bug.*
- Catipanus, Mel. T. VII. 166. C. *V. Ind. Gen. Mel.*
- Cativellus, Joannes. T. XXI. 946. D.
- Caturellus, Joannes. T. XXI. 944. E.
- Cava, Guilielmus. T. I. P. II. 242. *V. Ind. Gen. Gui.*
- Cavacinus, Petrus. T. XVI. 969. B.
- de la Cavagna, Gasparinus. T. XXII. 253. D.
- Cavagna, Guilielmus. T. VI. 484. E.
- de Cavagnolo, Nicolettus. T. XXIII. 595. A.
- de Cavagnolo, Philippus. T. XVI. 1029. C.
- a Cavajano, Jacobus. T. XVIII. 1202. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Cavalarus, Gontardus. T. XXIII. 783. C.
- Cavalcabos, Familia nobilis, & antiqua Cremonensis. T. XIV. 967. C.
- Cavalcabos, Antonius. T. XVII. 846. D.
- Cavalcabos, Cortesia, nobilis, & strenuus Eques. T. XXIV. 709. D.
- Cavalcabos, Franciscus. T. XV. 1029. E.
- Cavalcabos, Gibertus. T. XVIII. 19. C. *V. Ind. Gen. Gib.*
- Cavalcabos, Marchio Guilielmus. T. XVI. 691. E. T. XXI. 12. C. *V. Ind. Gen. Gui.*
- Cavalcabos, Marchio Jacobus. T. X. 677. C. T. XIV. 977. C. 981. E. T. XXIV. 777. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Cavalcabos, Ugolinus, Cremonæ Dominus. T. XVI. 965. B. 1177. C. T. XVII. 867. B. T. XXI. 89. C. T. XXII. 203. D. *V. Ind. Gen. Ugol.*
- Cavalcabos, Ugolottus. T. XVII. 834. B. *V. Ind. Gen. Ugol.*
- de Cavalcantibus, Aimericus, Florentinus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 175. E.

- de Cavalcantibus, Bernardus . T. XVIII.
1141. B. *V. Ind. Gen. Ber.*
- de Cavalcantibus, Guelphus, Bononiæ
Potestas . T. XVIII. 304. E.
- de Cavalcantibus, Guido . T. IX. 481. A.
V. Ind. Gen. Gui.
- de Cavalcantibus, Jacobus, Eques Flo-
rentinus . T. XIV. 43. E.
- de Cavalcantibus, Mainardus . T. XVI.
1106. A.
- de Cavalcantibus, Raynerius . T. XXII.
433. E.
- de Cavalcantibus, Scholaris . T. XXIV.
844. D.
- Cavalcantium Familia nob. Florent. T. IX.
534. *V. Ind. Gen. Cav.*
- Cavalcherius, Gaspar . T. XX. 960. C.
- Cavalerius, Franciscus . T. XXIII. 607. A.
- Cavalerius, Galeatus, Florentiæ Pote-
stas . T. XVIII. 591. A.
- Cavalerius, Henricus . T. XXII. 537. B.
- Cavalerius, Milanus . T. XXIII. 413. A.
- Cavalerius, Obertus . T. XXIII. 437. C.
- Cavalerius, Simoninus . T. VI. 543. D.
- de Cavaliare, Comes . T. VI. 1080. E.
V. Ind. Gen. Cav.
- de Cavalletto, Christophorus . T. XVIII.
692. D.
- de Cavallis, Carolus . T. XXIII. 594. A.
- de Cavallis, Jacobus . T. XVI. 1134. E.
V. Ind. Gen. Jac. V. etiam Caballus.
- Cavallorochus, Pellegrinus . T. XXII.
822. C.
- Cavallus, Georgius . T. XVII. 345. C.
- Cavallus, Fridericus . T. XVII. 879. A.
- Cavallus, Manuel . T. XXIV. 620. A.
V. Ind. Gen. Man.
- de Cavaneis, Joannes . T. XVI. 870. A.
- de Cavaneis, Simoninus . T. XVI. 950. A.
- Cavarca, Joannes Cajetanus, Admira-
tus Pisanorum . T. VI. 585. E.
- Cavaruncus, Guilelmus, Consul Genuen-
sis . T. VI. 276. E. 278. D. 340. C. 351. C.
- Cavaruncus, Jonathas, Consul Genuen-
sis . T. VI. 357. A. 417. C.
- Cavaruncus, Philippus . T. VI. 374. D.
V. Ind. Gen. Phi.
- Cavaruncus, Ugolinus . T. VI. 417. C.
- Cavatia, Franciscus . T. XXIII. 761. C.
- Cavatia, Guicinus . T. XXV. 78. A. *V.*
Ind. Gen. Guic.
- Cavatia, Ruffinus, Laudensis, Consul
Genuensis . T. VI. 469. B.
- Cavatorta, Marcus . T. XVII. 332. C.
T. XXIII. 987. D.
- Cavavilla, Nicolaus . T. XXII. 1088. B.
- Cavazza, Leo . T. XVIII. 356. B.
- Caudanus, Petrus . T. XXIII. 433. C.
- de Caudelera, Ruffinus . T. XXIII. 513. E.
- Caudelupi, Ambrosius . T. VI. 444. E.
- Cauderarius, Nicolaus . T. XXIII. 606. A.
- Caudola, Antonius . T. XXI. 311. B. T.
XXII. 81. B. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Caudola, Jacobus . T. XIX. 578. B. T. XXI.
243. C. T. XXII. 81. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Caudola, Joannes . T. XXI. 270. E. *V.*
Ind. Gen. Joa.
- de Cavechiis, Bertignanus . T. XVIII.
423. D.
- de Cavedalis, Franciscus, Patavii Legatus
ad Venetos . T. XVII. 935. E.
- de Cavenerio, Leo, Venetus Provisor .
T. XX. 901. C.
- de Caventis, Bartholomæus, Venetus .
T. XVII. 895. C.
- de Caventis, Marinus, Abbas . T. VII. 925. C.
- Caverius, Jacobus . T. XXIII. 494. C.
- de Caverzagis, Peregrinus, Bergomi Præ-
tor . T. XVI. 873. C.
- Cavestrarius, Jacobus . T. XVIII. 170. A.
- Caveus, Guilielmus, V. Cl. T. XVI. 1059.
- Caveus, Nicolaus . T. XXIII. 134. A.
- Cavianus, Jacobus . T. XXI. 982. E.
- de Cavicciulis, Philippus . T. XVI. 1087.
B. 1122. A.
- de Cavicciulis, Popen . T. XVI. 1137. A.
- de Cavicciulis, Simon . T. XVI. 1164. A.
- Cavicciulorum Familia nobilis Florentiæ.
T. XIX. 1020. B.
- Caviccius, Jacobus . T. XXII. 245.
- de Cavigis, Jacobus . T. XVII. 261. C.
- Cavinigri, Familia nobilis Patavii . T.
XVII. 75. A.
- Cauleti, Joannes, Cardin. T. III. P. II.
429. E.
- de Caximate, Ardericus . T. V. 488. A.
V. Ind. Gen. Ard.
- de Caxolis, Jacobus . T. XXIII. 495. E.
- Caynaciis, Sifredus . T. XXIII. 494. D.
- Cazago, Bartholomæus, Brixienfis Le-
gatus pro conficienda pace cum Lom-
bardis . T. XIV. 945. C.
- de Cazanimicis, Cazanimicus, Prætor Pla-
centiæ . T. XVI. 618. B.
- de Cazanimicis, Christophorus . T. XXIII.
885. E.
- de Cazanimicis, Guardamorus . T. XXII.
142. E.
- de Cazanimicis, Jacobus . T. XXIII. 873. A.
- de Cazanimicis, Ursus . T. XVIII. 107.
E. & seq.
- Cazanus, Albertus, al. Ubertus . T. VI.
1159. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Cazanus, Eusebius . T. XXIII. 679. E.
- Cazanus, Petrus, Genuensis . T. XVII.
1095. B.
- Cazarolus, Nicolaus, Romandiolæ Vi-
carius . T. XXII. 180. E.
- de Cazavachis, Joannes . T. XXII. 253. D.
- Cazidatus, Paulus . T. XXI. 40. A.
- Cazola, Philippus . T. XX. 934. B.
- Cazulus, Magister, Conf. Genuenf. T.
VI. 456. E.
- Cazza, Francinus . T. XVI. 913. A.
Ceba,

- Ceba, Antonius, Conf. Genuenf. T. VI. 352. B.
 Ceba, Matthæus. T. VI. 470. B. 541. C.
 Ceba, Obertus, Conf. Genuenf. T. VI. 260. E. 261. C. 390. E.
 Ceba, Raynaldus. T. VI. 475. D. 538. A.
 Ceba, Thomas, Capitaneus Classis Genuensium. T. XVII. 1308. B.
 Cecca, Jacobus. T. XX. 228. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Ceccano, Anibaldus. T. III. P. II. 554. D. T. XIV. 50. C. *V. Ind. Gen. Ani.*
 de Ceccano, Comes Guido. T. VII. 873. E.
 de Ceccano, Comes Joannes. T. VII. 881. C. 883. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Ceccano, Comes Raynaldus. T. III. 419. B.
 Ceccarellus, Alphonfus. T. XII. 527. *V. Ind. Gen. Alph.*
 de Cecchis, Andreas. T. XX. 55. E. *V. Ind. Gen. And.*
 de Cecchis, Antonius, Carrariensium Legatus. T. XXII. 721. A.
 Cefterius, Angelus. T. XX. 611.
 Celandus, Jacobus, Sabaudia Ducis exercitui Præfectus. T. XXI. 540. E.
 de Celano, Comites. T. VIII. 182. D. *V. Ind. Gen. Cel. & Co.*
 Celanus, Gerardus. T. XXI. 42. E.
 Celanus, Petrus. T. V. 74. D. T. XXI. 123. E. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Celius, Leo. T. XIX. 705. B.
 de Cella, Manfredus. T. XXIII. 725. D.
 Cellerus, Ugo. T. XVIII. 1129. D.
 de Cellola, Henricus. T. XVIII. 110. A.
 Celsus, Laurentius. T. XII. 428. D. *V. Ind. Gen. Lau.*
 Cernoyich, Joannes. T. XXII. 434. C. T. XXIII. 1159. A.
 Cencius, Joannes. T. VII. 1038. D. *V. Ind. Gen. Cen. & Joa.*
 Cencius, Petrus Joannes, Romanus. T. XXIV. 982. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Centilio, Bernardus. T. III. 401. A. B. *V. Ind. Gen. Ber.*
 de Centoriis, Antonius. T. XXIII. 679. E.
 Centranicus, Jacobus, Venetorum Legatus ad Fridericum I. Augustum. T. XXII. 514. D.
 Centranigus, Petrus. T. XXII. 412. D. T. XXIII. 959. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Centranigus, Thomas. T. XXII. 538. A.
 Centurio, Æmilius. T. XVII. 1249. C. *V. Ind. Gen. Æmi.*
 Centurio, Augustinus, Legatus Genuensium. T. III. 414. C.
 Centurio, Bindaccius. T. XXI. 151. B. *V. Ind. Gen. Cen. & Bin.*
 Centurio, Gregorius. T. XXIII. 281. B.
 Centurio, Guilielmus. T. XVII. 1164. C.
 Centurio, Joannes, Præfectus Classis Genuensium. T. XVII. 1128. E.
 Centurionum, Familia Genuensis. T. III. 414. C.
 Centurionus, Jacobus, Genuensis, Orator ad Regem Gallia. T. XXIV. 569. E.
 de Ceperano, Joannes. T. IV. 473. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Ceperano, Petrus. T. IV. 473. D. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Cepolla, Guilielmus. T. VI. 523. B.
 Cerazzolus, Nicolaus. T. XIV. 1132. C. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Cerbano, Dominicus. T. XII. 249. C. *V. Ind. Gen. Dom.*
 Cerchiorum, Familia Florentina. T. IX. 480. B. T. XVII. 374. A. *V. Ind. Gen. Cer.*
 Cercorinus, Nicolaus. T. XVIII. 835. E.
 de Ceresolis, Mutus. T. XVI. 900. G.
 de Cereta, Parisius. T. VIII. 617. *V. Ind. Gen. Par.*
 Ceretanus, Joannes, Interamnensis, & Nucerinus Episcopus. T. XXIII. 132. D.
 Ceretanus, Ludovicus. T. XXIII. 803. E.
 de Ceriono, Joannes. T. XVI. 1030. B.
 de Cerla, Raynerius. T. VI. 516. A.
 de Cermenate, Joannes. T. IX. 1221. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Cermiso, Parmensis. T. XXIV. 1161. B.
 de Cerris, Philippus. T. XXIII. 496. D.
 Cerroni, Joannes, Romanus Senator. T. XIV. 137. A.
 Cerutus, Guilielmus. T. XXIII. 60. B.
 Cesatus, Nicolaus, Messana Dominus. T. XIV. 618. D.
 Cesennas, Nicolaus, Imolensis Episcopus. T. XXIII. 101. B.
 a Cesi, Giminianus. T. XVIII. 598. D.
 Cesia, Guilielmus. T. XXIII. 441. A.
 de Cesoliis, Ruffinus. T. XXIII. 496. A.
 Cestarellus, Philippus, Judex Communitatis Ferrariæ. T. XXIV. 289. A.
 Ceva, Familia. T. XIV. 1033. C.
 Ceva, Bartholomæus, Genuensis, pro Patria Orator. T. XXIV. 569. D. 585. A. *V. Ind. Gen. Bar.*
 de Ceva, Marchio Georgius. T. VI. 501. A. *V. Ind. Gen. Geo.*
 de Ceva, Marchio Guilielmus. T. VI. 415. A.
 de Ceva, Marchio Joannes. T. X. 1034.
 de Ceva, Martinus. T. XXIII. 606. B.
 de Ceula, Michaël. T. XVIII. 133. D.
 Chajancianus, Joannes. T. XXIII. 803. C.
 Chairinus, Nannes. T. XVIII. 781. A.
 de Chanaco, Bertrandus, Patriarcha Jerosol. Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 744. D.
 Chapeavilla, Joannes. T. III. 300. E. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Chaviciis, Bertignanus. T. XVIII. 169. E.
 de Chazano, Guido. T. XVIII. 130. B.
 Chechegius, Franciscus. T. XVII. 646. C.
 Checrossoffus, Antonius. T. XX. 494. B.
 Che-

- Cherubinus, Alexander . T. III. 276.
 Chianellus, Scipio, Episcopus Tricaricensis . T. XXIII. 193. B.
 Chianni, Marchio . T. VI. 192. C.
 Chiapi, Chiasus, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 464. E.
 Chiapponius, Alexander, V. Cl. Abbas Lateranensis . T. XX. 867.
 de Chiarefinis, Betinus . T. XVIII. 451. B.
 de Chiarevellise, Franciscus, Episcopus Montis-feretri . T. XV. 950. B.
 de Chiatis, Stephanus . T. XVIII. 802. E.
 Chichin, Comes Joannes, Eques . T. XVII. 529. C.
 Chienfis, Leonardus . T. XX. 176. C.
 Chierius, Philippus, Italiæ Antiquæ Scriptor . T. XX. 654. D.
 Chigius, Marianus . T. XXIII. 826. C. V. *etiam* Ghigius .
 Chilinus, Simoninus . T. XXI. 310. A. V. *Ind. Gen. Chil.*
 da Chinazza, seu Chinatius, Daniel . T. XV. 699. V. *Ind. Gen. Dan.*
 de Chinellis, Betinus . T. XVI. 907. A.
 de Chinellis, Paganus . T. XVI. 873. E.
 Chioccarellus, Bartholomæus, de S. Athanasio, Episcopus Neapolit. T. II. P. II 1046. A.
 de Chiodis, Stephanus . T. XVIII. 600. C.
 Chivifanus, Joannes, Lucensis . T. XX. 364. E.
 Chivifanus, Thomas . T. XVIII. 802. A.
 Chivranus, Joannes . T. XIX. 772. B.
 de Chofi, Sire . T. XV. 284. E. V. *Ind. Gen. Sir.*
 a Chragen, Conradus . T. XVII. 474. E.
 Chrisologus, Petrus . T. II. 52. E. V. *Ind. Gen. Pet.*
 Chrisolora, Emmanuel . T. XVI. 1168. E. V. *Ind. Gen. Em.*
 Chrispanus, Landulphus . T. XXIII. 549. B.
 Chrispoldus, Petrus . T. XXI. 999. B.
 de Christianis, Cathelanus . T. XVI. 886. B.
 de Christianis, Francischinus, Judex Papiensis . T. XVI. 320. C.
 de Christianis, Laurentius . T. XVIII. 153. D.
 Christianus, Beltramus, Papiensis, Potestas Genuæ . T. VI. 382. C. T. XVII. 1013. D.
 Christianus, Natalis, Historicus . T. XXI. 781.
 Ciaccionus, Petrus . T. XX. 215. D.
 Ciacconius, Alfonsus . T. VI. 20. V. *Ind. Gen. Alf.*
 Ciampinus, Joannes . T. III. 59. A. V. *Ind. Gen. Joan.*
 Ciampolinus, Bartholomæus, Pisanorum Legatus ad Florentinos . T. XX. 305. B.
 Cibarella, Familia Patavina . T. XVII. 75. D.
 Cibo, Familia Genuensis . T. III. 413. C. T. XXIV. 532. A.
 Cibo, Daniel . T. XVII. 108. E.
 Cibo, Francischinus, Dux exercitus Florentini . T. XXII. 435. A. 1244. C.
 Cibo, Guilielmus . T. VI. 543. A.
 Cibo, Jo. Baptista, Cardinalis . T. III. 403. C. T. XXII. 1136. A. V. *Ind. Gen. Innocent. VIII.*
 Cibo, Lanfrancus . T. VI. 484. E.
 Cibo, Nicolaus, Archiepiscopus Cofentinus . T. XXIV. 517. E.
 Cibo, Tifius, Capitaneus Genuensium . T. XIX. 775. A.
 Cibo, Titus, Genuensis . T. XXII. 712. A. V. *Ind. Gen. Tit.*
 Cicada, Baptista . T. XXI. 310. A. V. *Ind. Gen. Cic.*
 Cicada, Guilielmus . T. XVII. 1011. E.
 Cicada, Joannes, Bobiensis . T. XX. 929. B.
 Cicada, Nicola, Legatus Genuensium ad Papam . T. VI. 543. A.
 Cicala, Andreas, Capitaneus . T. VII. 1043. E.
 Cicala, Cattaneus, Genuensium Legatus ad Venetos . T. XXII. 792. E.
 Cicala, Georgius . T. XVII. 1234. D.
 Cicala, Guilielmus, Conf. Genuenf. T. VI. 263. B. 265. C.
 Cicala, Morvellus . T. XVII. 1180. E.
 Cicala, Nicolaus . T. VII. 998. E. V. *Ind. Gen. Nic.*
 Cicala, Obertus . T. VI. 531. C. V. *etiam* Cigala .
 Cicer, Andreas, Genuensis, Orator ad Regem Galliæ . T. XXIV. 569. D.
 Cicinellus, Antonius, Legatus Regis Neapolis ad Senenses . T. XXIII. 799. B. C.
 Cicinellus, Joannes . T. XXI. 1095. D.
 Cicinellus, Turcus . T. XXI. 782. A. V. *Ind. Gen. Cic. & Tur.*
 Ciciones, Rodulphus . T. XVI. 1086. C. T. XXI. 17. B. V. *Ind. Gen. Rod.*
 Cicionum, Familia Nob. San-Miniatensis . T. XXI. 70. C. V. *Ind. Gen. Cic.*
 Cicionus, Ludovicus . T. XXI. 17. C.
 Cicoellus, Franciscus . T. XXIII. 442. C.
 Cicoellus, Guilielmus . T. XXIII. 522. B.
 Cicolinus, Biordi, belli Dux . T. XXI. 69. E.
 Ciconea, Carolus, Genuensis . T. XVII. 1246. B.
 Ciconea, Marcus . T. XXII. 734. A. V. *Ind. Gen. Mar.*
 Ciconia, Paulus, Genuensis . T. XVII. 1302. A.
 Cigala, Henricus, Conf. Genuenf. T. VI. 384. A.
 Cigala, Lanfrancus . T. VI. 501. B. 514. C.
 Cigala, Stephanus, Genuensis Orator ad Regem Galliæ . T. XXIV. 569. D.
 Cigha, Nicolinus . T. XXIII. 684. E.
 Cigninus, Bartholomæus . T. XXIII. 591. B.
 Cimarostus, Joannes . T. XX. 855. B.
 Cimator, Doratus . T. XXIII. 680. A.
 Cimator, Matthæus . T. XX. 324. E.
 de

- de Cimicis, Joannes . T. XXIII. 478. A.
 Ciminus, Urbanus . T. XXI. 1095. E.
 Cimpio, Antonius, Episcopus Montis-Regalis . T. XXIII. 752. C.
 Cinnamius, Petrus, Lucensis . T. XX. 364. E.
 Cincinus, Thomas . T. XXII. 434. C.
 de Cingolis, Guidus, equitum Ductor . T. XVIII. 772. B.
 de Cingulo, Stephanellus . T. XVI. 1028. A.
 Cintracus, Philippus . T. VI. 466. C. 516. B.
 Cinuglus, Cinus . T. XXIII. 803. C.
 Cinus, Petrus . T. XIV. 768. E. 1114. D. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Cinuzius, Gherardus . T. XXIII. 826. B.
 Cionetti, Cionettus . T. VI. 171. C.
 Circa-Muolus, Mussus, Laudensis . T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Mu.*
 Cirtulorum, *sive* Circlorum, Familia nobilis Florentiæ . T. XIX. 1020. B.
 Cirimellus, Philippus, Alexandrinus, Conf. Genuenf. T. VI. 483. A.
 Ciriugus, Joannes, Episcopus Pientiæ . T. XXII. 774. B.
 de Cisa, *seu* Affisia, Ugo, Legatus Romanorum . T. III. 291. E.
 de Cisterna, Joannes . T. VI. 575. D.
 de Citro, Philippus, Comestabilis Capuæ . T. VII. 1019. D. 1028. D.
 de Citro, Riccardus, Regius Comestabilis . T. II. 317. D. 318. A. B.
 Citrolorius, Florius . T. XXI. 1042. C.
 Ciuranus, Joannes, Capitaneus Venetus . T. XVII. 294. D. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Ciuranus, Nicolaus . T. XXII. 748. A.
 Ciuranus, Petrus . T. XXIII. 1151. A.
 Cizici, Stephanus, Metropolitæ . T. I. 124. C. *V. Ind. Gen. Steph.*
 de Clakin, Bertrandus, Conestabularius Franciæ . T. III. P. II. 622. D.
 de Clara, Conradus . T. XXIII. 512. A.
 de S. Clara, Joannes, Provincianus . T. XVIII. 28. B.
 Claravallensis Familia . T. XIV. 361. E.
 de Clarentinis, Franciscus . T. XXII. 927. B.
 de Clarissimis, Nannes . T. XVIII. 152. E. 362. A.
 de Claromonte, Andreas, Sicilia Rex . T. XXIV. 1090. B.
 de Claromonte, Comes Joannes . T. X. 898. D. T. XVIII. 342. C. *V. Ind. Gen. Joa.*
 de Claromonte, Comes Manfredus . T. X. 998. B. T. XXI. 49. E. *V. Ind. Gen. Man.*
 de Claromonte, Scipio . T. XIV. 1087. *V. Ind. Gen. Scip.*
 de Clavaro, Nicolaus . T. VI. 454. B. 516. B.
 de Clavaro, Raymundus, Jurisperitus Genuenf. T. VI. 427. D.
 Clavarus, Vincentius . T. XVII. 1259. E.
 Claudia Familia . *V. Julia.*
 Clavellorum Familia . T. XXI. 248. A. *Tom. XXV.*
V. Ind. Gen. Clav.
 Clavellus, Albergottus . T. XXI. 936. C.
 Clavellus, Thomas . T. XXI. 248. A. *V. Ind. Gen. Clav.*
 Claverius, Obertus . T. XXIII. 475. B.
 de Clavesano, Otto . T. VI. 449. A. *V. Ind. Gen. Ott.*
 de Clericis, Marchio Georgius, Mediolanensis, Senatus Præses . T. V. 478.
 Clericus, Federicus . T. VI. 1188. E. *V. Ind. Gen. Fed.*
 Clericus, Janus, Placentiæ Consul . T. XVI. 612. A.
 Clericus, Ingo, Conf. Genuenf. T. VI. 209. C.
 Cleves, Philippus, Regis Galliæ frater consobrinus, & Genuæ Gubernator: T. XXIV. 570. A.
 de Clivi, Jordanus . T. V. 491. C. T. XI. 628. C. *V. Ind. Gen. Jor.*
 de Clizonico, Jacobus, Brixienfis, Conf. Genuenf. T. VI. 501. D.
 de Cluniaco, Ferricus, Burgundus Cardinalis . T. XXIII. 106. D.
 de Clusonio, Georgius . T. XVI. 848. E.
 de Cocalis, Petrus . T. VI. 501. B.
 de Cocastello, Dominicus . T. XXIII. 628. E.
 de Cocastello, Franciscus . T. XXIII. 598. C.
 de Coccapanis, Joannes Gallianus . T. II. 198. D.
 de Cochis, Meus . T. XVI. 1113. C.
 de Cochis, Raynerius . T. XXIII. 497. A.
 Cochius, Donatus . T. XX. 504. D.
 Cochlæus, Joannes . T. III. 51. C.
 Cochonus, Jacobus . T. XXIII. 494. C.
 Cochus, Joannes . T. XXII. 594. C.
 Cochus, Nicolaus . T. XVII. 484. D.
 Cochus, Petrus . T. XXIII. 987. E.
 Cochus, Philippus . T. XXI. 1151. D.
 de Cocio, Dominicus . T. XXIII. 695. E.
 Cocius, Antonius . T. XXIII. 283. E.
 de Coconate, Gaudentius . T. XVI. 337. D.
 de Coconate, Petrus, Episcopus Placentiæ . T. XVI. 508. D. 632. D.
 de Coconate, Ubertus . T. XXIII. 341. A.
 de Cocurno, Joannes, Archiep. Genuenfis . T. IX. 47. B.
 de Codagnollis, Ludovicus . T. XVIII. 220. B.
 Codeca, Joannes, Bononiensis . T. XVIII. 103.
 de Codeguerra, Paulus, Bononiæ Rector . T. XVIII. 353. C.
 Codellus, Panzutus . T. XVI. 871. D.
 Codinus Curopalates, Georgius . T. III. 371. B.
 de Codretta, Raynaldus . T. XVIII. 911. C.
 Coevæ, Familia nobilis, domina Castri Garresii . T. XIV. 1033. C. *V. Ind. Gen. Gar. V. etiam Gar.*

- Cogionus, Suzius. T. XVI. 459. E. *V. Ind. Gen. Suz.*
- Cognoscenti, Albertus. T. XVIII. 341. A.
- de Cola, Antoniatius. T. XX. 976. E. *& seqq.*
- de Cola, Guilielmus. T. XXII. 271. B.
- de Cola, Jacobus. T. XXII. 266. C.
- de Cola, Joannes. T. XXIII. 231. B.
- de Cola, Nannes. T. XVIII. 1023. E.
- Colardus, Joannes. T. XXIII. 494. C.
- Colbenus, Silvester. T. XXII. 266. C.
- Colbolus, Fulcherius, Populi Bononiensis Capitaneus. T. XVIII. 303. C.
- Colegari, Familia Miniatiensis. T. XXI. 7.
- Coleona, Familia. T. XVI. 843. *V. Ind. Gen. Col.*
- de Coleonibus, Gasparinus. T. XVI. 851. A.
- de Coleonibus, Guardinus, Alexandriae Capitaneus. T. XVI. 860. D.
- Coleonius, Bartholomæus, Bergomensis. T. XX. 393. E. *V. Ind. Gen. Bar. V. etiam Colio.*
- de Coligni, Androinus. T. XII. 974. D. *V. Ind. Gen. And.*
- Colimentana Familia. T. V. 232. A. *V. Ind. Gen. Col.*
- Colio, seu Colionus, aut Coleonus, Bartholomæus. T. XXI. 612. B. *V. Ind. Gen. Bart.*
- de Collalto, Comes Antonius. T. XIII. 791. C. *V. Ind. Gen. Col.*
- de Collalto, Manfredus. T. XII. 827. A. *V. Ind. Gen. Manf.*
- de Collalto, Comes Rambaldus. T. X. 485. A. *V. Ind. Gen. Ram.*
- Collatus, Baptista. T. XXIII. 178. D.
- Collatus, Schinella. T. XVII. 817. A. *V. Ind. Gen. Sch.*
- de Colle, Coscettus, Pifanus. T. XI. 297. D. *V. Ind. Gen. Cosc.*
- Collecta, Alexander. T. XXII. 319. A.
- de Collemedio, Petrus, Archiep. Rothomagensis. T. IX. 664. E.
- de Collemusonis, Tabarinus. T. XIX. 764. A.
- Colles, Familia Viglevanensis. T. XXI. 541. D.
- de Collibus, Matthias. T. XVII. 776. E.
- de Collis, Joannes. T. XX. 940. C.
- de Collo, Petrus, Legatus Comitum Fuxi. T. III. 572. A.
- Colloredus, Comes Hieronymus. T. I. 6. T. II. P. II. 4. *V. Ind. Gen. Hier.*
- Collosortus, Guido, Marchio Montis S. Mariæ, Senarum Prætor. T. XV. 62. E. 89. B.
- Collus, Bersimus, Alexandrinus, Prætor Genæ. T. XXIV. 562. A.
- Collus, Conradus. T. XXIII. 725. B.
- Collus, Guilielmus. T. XXIII. 448. E.
- de Colobiano, Simon. T. XVIII. 32. B. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Colombario, Henricus. T. XXIII. 675. D.
- Colombarius, Marcus. T. XXI. 816. A. *V. Ind. Gen. Col.*
- Colombinus, Thomas. T. XXIII. 798. C.
- Colombus, Galiardus. T. XXIII. 413. A.
- Colombus, Simon. T. XXIII. 496. A.
- de Colonnate, Matthæus. T. XVI. 1029. B.
- de Colonia, Dominicus. T. III. 74. B. *V. Ind. Gen. Dom.*
- Colucinus, Antonius. T. XVIII. 808. E.
- Colvenerius, Georgius. T. VI. 12. A.
- de Columba, Guilelmus, Scriba Populi Genuensis. T. VI. 247. B. 260. B.
- Columbinus, Joannes, Senensis. T. XV. 195. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Columbus, Bartholomæus. T. XXIII. 301. A. *V. Ind. Gen. Bart.*
- Columbus, Christophorus. T. XXIII. 301. A. T. XXIV. 734. E. *V. Ind. Gen. Chr.*
- Columna Familia. T. III. P. II. 843. A. *V. Ind. Gen. Col.*
- de Columna, Agapitus, Card. T. XIII. 1251. A. T. XIV. 968. D. *V. Ind. Gen. Agap.*
- Columna, Andreas, Cardinalis. T. XXIII. 549. E.
- Columna, Antonius. T. XXI. 117. D. T. XXIII. 401. C. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Columna, Fabritius. T. III. P. II. 1076. A. *V. Ind. Gen. Fab.*
- Columna, Jacobus, Card. T. III. P. II. 435. E. T. XXIV. 687. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Columna, Joannes. T. III. P. II. 510. B. 845. B. T. XXI. 93. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Columna, Landolphus. T. VIII. 619. *V. Ind. Gen. Land.*
- Columna, Ludovicus. T. XVIII. 1175. C. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Columna, Marcus Antonius. T. XXII. 61. D. *V. Ind. Gen. Marc.*
- Columna, Nicolaus. T. III. P. II. 845. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Columna, Odo. T. III. P. II. 835. C. *V. Ind. Gen. Odo.*
- Columna, Otto. T. XVIII. 608. D. *V. Ind. Gen. Otto.*
- Columna, Petrus. T. III. 355. D. T. XIV. 1115. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
- Columna, Petrus Jacobus. T. III. P. II. 441. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
- Columna, Prosper, Cardinalis. T. III. P. II. 872. D. *V. Ind. Gen. Pro.*
- Columna, Sciarra. T. III. P. II. 439. D. T. IX. 740. B. T. XIV. 1124. D. *V. Ind. Gen. Sciar.*
- Columna, Stephanellus, Senator Romanus. T. XIV. 194. B.
- Columna, Stephanus. T. III. P. II. 584. D. T. XIV. 968. D. *V. Ind. Gen. Steph.*

de

- de Comatio, Petrus, Placentiæ Potestas. T. XX. 881. D.
- de Comenduno, Bugatus. T. XVI. 898. C.
- Comes, Obertus, Conf. Genuenf. T. VI. 397. E.
- Comestor, Petrus. T. III. 476. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
- Comissus, Blasius. T. XVII. 885. C.
- de Comite, Arditus. T. VI. 507. A.
- de Comite, Donatus, Copiarum Dux. T. XX. 954. C.
- de Comite, Nicolaus. T. X. 453. A.
- de Comite, *sive* del Conte, Otto. T. VII. 636. A. *V. Ind. Gen. Otto. V. etiam del Conte, & Conte.*
- de Comitibus, Andreas. T. XVII. 927. C.
- de Comitibus, Donatus. T. XXIII. 275. E.
- de Comitibus, Entigolus. T. XVI. 1051. C.
- de Comitibus, Hieronymus, Imolæ Domitius. T. XXIII. 140. A.
- de Comitibus, Joannes. T. I. P. II. 522. D. T. XXIII. 127. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Comitibus, Prodocimus. T. XXIV. 1162. A.
- Comitum, Familia nobilissima. T. XVII. 9. A. T. XXIII. 127. C. T. XXIV. 1162. A.
- Communis, Joannes. T. XXII. 527. A.
- Comnenus, Isaacius. T. V. 152. B. *V. Ind. Gen. Is.*
- Compagni, Nicolaus. T. XVI. 1171. D.
- Compagnus, Dinus. T. IX. 462. *V. Ind. Gen. Din.*
- Compagnus, Gerardus, Pisanus. T. XX. 305. D.
- Compagnus, Martinus. T. XXIII. 516. C.
- Compensius, Joannes, Copiarum Ductor Ludovici Sabaudia Ducis. T. XXII. 1131. D.
- Compiobesius, Silvester. T. XVIII. 1124. B.
- Comucci, Bartholomæus. T. XXIII. 14. E.
- Comus, Ignatius Maria, Neapolitanus. T. V. 278. T. XIII. 1200. T. XXIII. 219. A.
- Conacia, Conradus. T. XXIII. 437. E.
- Condulmerius, Franciscus. T. XXI. 234. A. *V. Ind. Gen. Fran.*
- Condulmerius, Gabriel. T. II. 214. E. T. XXI. 218. D. *V. Ind. Gen. Gabr.*
- Condulmerius, Jacobus. T. XVII. 329. D. 453. C.
- Condulmerius, Marcus, Archiep. Tarentasiensis. T. XVIII. 646. A. T. XXIII. 876. A.
- Condulmerius, Michaël. T. XIX. 889. B. *V. Ind. Gen. Mich.*
- Condrus, Zaccarias. T. XXII. 916. B. *V. Ind. Gen. Zacc.*
- 2 Conca, Manfredinus. T. XVIII. 318. A.
- de Concesio, Conradus, Brixienfis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1014. E.
- Concilia, Antonius. T. XXII. 83. A. *V. Ind. Gen. Ant.*
- de Concissio, Conradus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. D.
- de la Concordia, Antonius. T. XXII. 266. C.
- de S. Concordio, Bartholomæus, Ord. Prædic. T. VI. 98.
- de Concorezo, Brunus, Mediolanensis. T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen. Brun.*
- de Concorezo, Sicardus, *al.* Suardus de Corezo, Mediolanensis. T. VI. 1093. A. *V. Ind. Gen. Sic.*
- de Conello, *aliàs* de Corello, Anselmus. T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Anf.*
- Conesa, Jacobus. T. XXIII. 540. A.
- Confaloneria, Familia Brixienfis. T. XIV. 786. D.
- Confalonarius, Arduinus, Placentinus, Bononiæ Potestas. T. XVI. 613. A. T. XVIII. 112. E. 262. E. 613. A.
- Confalonarius, Bartholomæus. T. XVI. 415. A.
- Confalonarius, Bernabos. T. XVI. 485. *V. Ind. Gen. Bern.*
- Confalonarius, Henricus, Brixienfis. T. XIV. 945. C. *V. Ind. Gen. Henr.*
- Confalonarius, Jacobus, Bononiæ Prætor. T. XXI. 1151. C.
- Confalonarius, Lanfrancus, Potestas Cafalis. T. XXIII. 394. B.
- Confalonarius, Manfredus, de Brixia, Prætor Placentiæ. T. XVI. 616. D.
- Confalonarius, Marinus. T. XXI. 1042. C.
- Confalonarius, Philippus. T. XX. 906. B.
- de Confortis, Bartholomæus. T. XVIII. 152. D.
- de Confortis, Christophorus. T. XVIII. 87. A.
- de Confortis, Donatus, Conf. Genuenf. T. VI. 454. B.
- Cononus, Ugo, Laudensis. T. VI. 1015. A. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- Conradus, Marchio Tusciæ. T. XI. 1262. C.
- Conrigius, Hermannus. T. I. P. II. 2. T. III. 54. B.
- Confaldus, Christophorus. T. XXII. 252. D.
- Confalvus, Ferdinandus. T. XXII. 48. E. *V. Ind. Gen. Ferd.*
- Consembranda, Familia nobilis. T. XIV. 1031. B.
- Consiæ, Comes Joannes. T. VII. 200. D.
- Consinus, Joannes. T. I. 464. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Consolminis, Bualellus. T. XVIII. 368. C.
- Constabilis, Antonius, Herculis Estensis Legatus ad Galliæ Regem. T. XXIV. 308. D.
- Constabilus, Camillus. T. XXIV. 329. C. *V. Ind. Gen. Cam.*
- Constantinus, Alexius. T. XXII. 502. D. T. XXIII. 970. D. *& seq.*
- Constantinus, Michaël. T. XXIII. 988. A.
- Constantius, Angelus. T. II. 284. D. T. VII. 1061. Con-

- Constantius, Lifolus . T. XXI. 1050. C.
 Contagius, Hieremias . T. XXIII. 161. C.
V. Ind. Gen. Hier.
 Contardus, Ido . T. VI. 261. C. *V. Ind. Gen. Ido.*
 Contardus, Ingo, Conf. Genuenf. T. VI. 259. B.
 Contardus, Otto, Consul Genuenfis. T. VI. 257. D. 258. D.
 Contardus, Petrus . T. VI. 477. E.
 Contarenus, Andreas . T. XII. 432. B. T. XX. 363. E. 368. D. T. XXI. 18. A. 34. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Contarenus, Antonius, Venetorum Legatus . T. XX. 33. E.
 Contarenus, Bertucius . T. XXIII. 984. B.
 Contarenus, Dominicus . T. XII. 243. E. T. XXII. 476. A. T. XXIII. 961. A. *V. Ind. Gen. Dom.*
 Contarenus, Fridericus . T. XVIII. 1204. E. T. XX. 507. D. 791. C.
 Contarenus, Henricus, Episcopus Castellanus . T. XXII. 477. A. 479. E.
 Contarenus, Jacobus . T. XII. 389. D. T. XXIII. 1003. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Contarenus, Joannes, Patriarcha Constantinopolitanus . T. XVII. 102. E. T. XXII. 892. A.
 Contarenus, Matthæus, Patriarcha Gradensis . T. XXII. 1161. D.
 Contarenus, Michelettus, Capitaneus Venetorum . T. XVII. 165. B.
 Contarenus, Pandulphus, Venetorum Legatus ad Guilielmum Montisferrati Ducem . T. XXI. 648. D.
 Contarenus, Philippus . T. XVIII. 701. D.
 Contarenus, Stephanus, Venetæ classi Præfectus . T. XXI. 289. A.
 Contarenus, Victor . T. XXI. 1194. B. *V. Ind. Gen. Vict.*
 Contarenus, Zaccarias, Venetus . T. XVII. 429. C. *V. Ind. Gen. Zacc.*
 Contarius, Uguiccio . T. XVII. 864. D.
 del Conte, Joannes . T. XXI. 11. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Conte, Petrus, Abbas Casinensis . T. VII. 983. C.
 Contellorius, Felix . T. VII. 5. *V. Ind. Gen. Fel.*
 Contellus, Jacobus . T. XXIII. 474. C.
 Contellus, Ludovicus . T. XVII. 535. C.
 Contes, Joannes . T. XX. 393. E.
 de Contesora, Castellarius . T. VI. 194. D.
 Conti, Joannes, Antistes Confanus . T. XXIII. 127. C.
 Conti-Altus, Comes . T. XXIV. 1109. A. *V. Ind. Gen. Com.*
 Contigius, Hermannus . T. I. P. II. 2. *V. Ind. Gen. Herm.*
 Contonus, Angelus, Senensium Legatus . T. XX. 13. C.
 de Contrariis, Mainardus . T. XVIII. 907. C.
 de Contrariis, Uguiccio . T. XVIII. 588. C. *V. Ind. Gen. Uguic.*
 Contrariorum, Familia Ferrariensis . T. XXIV. 351. A. *V. Ind. Gen. Cont.*
 Contrariorum, Ambrosius, Ferrariensis . T. XXIV. 288. B.
 de Contughis, Azzo . T. XVIII. 402. B.
 Contugius, Franciscus, ex Primatibus Volaterranæ Urbis . T. XXIII. 11. B.
 Contus, Bonifacius . T. XXIII. 512. E.
 Contus, Cardinalis . T. XXI. 1153. D. *V. Ind. Gen. Cont.*
 de Conversano, Comes Alexander . T. VII. 290. D.
 de Conversano, Gaufridus . T. V. 571. B. *V. Ind. Gen. Gaufr.*
 de Conversano, Tancredus . T. V. 115. A. *V. Ind. Gen. Tanc.*
 Conversus, Jacobus, Ordinis Prædicatorum, vir Sanctus . T. XXIII. 910. A.
 Conversus, Joannes, Archiep. Tolosanus Cardinalis . T. III. P. II. 491. C. 506. E. 510. C.
 Conza, Joannes . T. XVIII. 67. E.
 Conzaga, Federicus . T. XXII. 280. C. *V. Ind. Gen. Fed.*
 Conzaga, Franciscus . T. XXIII. 898. D. *V. Ind. Gen. Fran.*
 Conzaga, Joannes . T. XXIV. 153. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Conzaga, Rodolphus . T. XXIV. 311. D. *V. Ind. Gen. Rod.*
 Conzaga . *V. Gonzaga.*
 Coperius, Bertinus . T. XXIII. 516. A.
 Copertus, Jacobus . T. XXIII. 437. D.
 Copula, Familia Neapolitana . T. XXII. 86. E. *V. Ind. Gen. Cop.*
 Copula, Franciscus . T. XXII. 86. E. T. XXIII. 238. D.
 Copula, Philippus . T. XXI. 1034. C.
 de Coraria, Jacobus, Cardinalis . T. XVI. 462. E.
 Corazola, Rizaldus, Hospitalis S. Joannis Jerosolymitani Magister . T. XVII. 1129. D.
 de Corba, Stephanus, Abbas Casinensis . T. VII. 1040. D.
 de Corbaria, Jacobus . T. XVI. 495. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Corbaria, seu Corvaria, Petrus . T. III. P. II. 492. A. T. IX. 263. D. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Corbellinus, Bartholomæus . T. XIX. 184. E. 949. A.
 Corbero, Catarinus, Ductor Classis Venetorum . T. XVII. 405. B.
 de Corbinellis, Bartholomæus . T. XVI. 1188. D.
 Corbinus, Franciscus . T. XVIII. 682. B.
 Corbinus, Simon . T. XXI. 1012. C.
 de Corbolio, Petrus . T. III. 505. E.
 de la Corda, Antonius, Cardinalis Hildensis . T. III. P. II. 907. 923. A.
 Cor-

- Corda, Jaques. T. XXIII. 693. B.
 Corderius, Henricus. T. XXIII. 606. D.
 Corella, Gregorius. T. XXI. 151. C.
 Corefinus, Raphaël, Scriptor Venetus.
 T. XVII. 947.
 Coretinus, Petrus. T. VI. 64. C.
 Corgnatus, Martinus. T. XXIII. 515. C.
 Coridinus, Hermannus. T. I. P. II. 2.
 Corius, Bernardinus. T. IV. 123. A. T.
 XVIII. 3. T. XX. 663. D. *V. Ind. Gen.*
 Cor. & Ber.
 de la Corna, Petrus. T. XVI. 1000. A.
 de la Corna, Recuperatus. T. XVI. 902. A.
 de Cornaggis, Joannes. T. XVI. 869. E.
 de Cornai, Robertus, Comes Roman-
 diolæ. T. XXII. 564. A.
 Cornarius, Andreas, Legatus ad Clem. VI.
 T. XXII. 611. B.
 Cornarius, Daniel, Senator Venetus.
 T. XIX. 222. C.
 Cornarius, Dominicus. T. XXII. 500. A.
 Cornarius, Franciscus, Clodiæ Prætor.
 T. XVII. 756. B.
 Cornarius, Fridericus. T. XVII. 334. A.
 Cornarius, Georgius, Veneti Exercitus
 Præfectus. T. XX. 811. C. 1002. B.
 Cornarius, Marcus. T. XVII. 64. A. *V.*
Ind. Gen. Marc.
 Cornarius, Petrus, Venetiarum Procu-
 rator. T. XVII. 227. C. T. XIX. 757. E.
 de Cornazano, Guiraldus, Parmens. T. VI.
 449. D.
 de Cornazano, Gulielmus, Pisanorum Po-
 testas. T. VI. 195. D.
 de Cornazano, Joannes. T. XII. 725.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Cornazano, Ludovicus. T. XXII.
 340. C.
 Cornazanus, Antonius. T. XX. 934. D.
 de Cornazo, Robertus, Comes Roman-
 diolæ. T. XXII. 164. A.
 da le Corne, Antonius, equitum Dux.
 T. XVIII. 771. B.
 Cornelius, Gregorius. T. XX. 383. D.
 Cornelius, Petrus, Venetorum Legatus.
 T. XX. 278. D.
 de la Cornella, Panicus. T. XVI. 876. D.
 del Corner, Marcus, Dux Venetiarum.
 T. VIII. 658. B.
 Cornerius, Fabritius. T. XVIII. 702. A.
 Cornetanus, Antonellus. T. XXI. 417. E.
V. Ind. Gen. Ant.
 de Corneto, Robertus, Francigena.
 T. XVIII. 28. B.
 Corneus, Antonellus, Veneti exercitus
 Dux. T. XX. 75. C. 102. B.
 Cornicia, Bartholomæus. T. XXIII. 272. C.
 Cornicula, Felix. T. XXII. 411. A. *V.*
Ind. Gen. Fel.
 de Corniglo, Bernardus, Perusinus, Bo-
 noniæ Potestas. T. XVIII. 137. E.
 de Cornino, Comes Uguccio. T. VI. 184. B.
Tom. XXV.
 dal Corno, Franciscus. T. XVIII. 757. E.
 Corona, Petrus. T. XXI. 42. D. 1046. D.
 Corriarius, *vel* Corrierius, Angelus. T. III.
 P. II. 835. B. *V. Ind. Gen. Ang. & Cor-*
rierius infra.
 de Corredo, Obertus. T. VI. 441. E. *V.*
Ind. Gen. Ober.
 Corregia, Familia. T. XXIV. 769. D.
V. Ind. Gen. Corr.
 Corregia. *V. de Corregia.*
 Corregia, Franciscus, Marecallus Ber-
 nabovis Vicecomitis. T. XVI. 772. B.
 Corregia, Gibertus. T. XXI. 411. C.
 518. A. *V. Ind. Gen. Gib.*
 Corregianus, Manfredus, Parmensis.
 T. XXI. 518. A. *V. Ind. Gen. Manf.*
 Corregiensis, Petrus. T. XVI. 1149. A.
V. Ind. Gen. Petr.
 de Corregiis, Bartholomæus. T. XVI.
 893. E.
 de Corregio, Azzo. T. XVI. 353. A. T.
 XXI. 12. C. *V. Ind. Gen. Azzo.*
 Corregius, Gibertus. T. XXIV. 728. D.
V. Ind. Gen. Gib.
 Corregius, Nicolaus. T. XXIV. 196. C.
V. Ind. Gen. Nic.
 Corrierius, Antonius. T. XXII. 838. D.
V. Ind. Gen. Ant.
 de Correxio, Conradus, Brixienfis. T. VI.
 493. C. *V. Ind. Gen. Contr.*
 de Corrigia, Gerardus. T. XVII. 859. E.
V. Ind. Gen. Ger.
 de Corrigia, Girbertus. T. IV. 465. C.
 467. A. *V. Ind. Gen. Girb.*
 de Corrigia, Guibertus. T. X. 438. A.
V. Ind. Gen. Guib.
 de Corrigia, Joannes. T. XVI. 734. C.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Corrigia, Magoramus. T. XVII. 535. D.
 de Corrigia, Matthæus. T. VI. 396. D.
V. Ind. Gen. Matth.
 de Corrigio, Familia Mediolanensis. T. II.
 210. E. *V. Ind. Gen. Corr.*
 de Corrigio, Raynaldus. T. L. P. II. 579. D.
V. Ind. Gen. Ray.
 Corrigius, Guido, Bononiensis Senatus
 Prætor. T. XXI. 1149. C.
 Corfara, Jacobus. T. XVII. 773. D.
 de Corfatis, Alexander. T. XVIII. 757. D.
 Corfi, Dominicus. T. XVIII. 1113. B.
 Corfinus, Joannes. T. XIX. 389. B.
 Corfinus, Petrus. T. III. P. II. 625. C.
 T. XIV. 746. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Corfinus, Philippus. T. XVIII. 1120. E.
 T. XX. 253. E. T. XXI. 84. B.
 Corfinus, Thomas. T. XIV. 170. C. *V.*
Ind. Gen. Thom.
 Corfus, Donatus. T. XI. 374. A. *V. Ind.*
Gen. Don.
 Cortus, Vechionus. T. XXIII. 790. B.
 de Cortarodulo, Guilmus. T. XVIII.
 939. E.

- a Cortarolo, Nicolaus. T. XVII. 98. D. 529. D.
- Cortazius, Georgius. T. XXII. 571. E.
- de Corteglia, Analdus, Præses Curia Parisiensis. T. XXIII. 627. B.
- de Cortellinis, Manzinus. T. XXII. 266. C.
- de Cortellinis, Tebaldus, Legatus Francisci Carrariensis ad Venetos. T. XVII. 59. D.
- de Corterensis, Obizzo, Dux Exercitus Florentinorum. T. XVI. 1092. C.
- Cortefiorum Familia. T. VI. 78. E.
- Cortefius, Albertus. T. XXI. 1194. E.
- Cortefius, Alexander. T. XXIII. 183. A.
- Cortefius, Aloysius, nobilis Patavinus. T. XXIV. 1162. D.
- Cortefius, Bertucius. T. XIX. 711. D.
- Cortefius, Conradus, Prætor Populi Mediolanensis. T. XVI. 656. E.
- Cortefius, Ghirardinus. T. XXIII. 474. A.
- Cortefius, Gregorius. T. VI. 78. D. *V. Ind. Gen. Greg.*
- Cortefius, Paulus. T. VI. 80. A. *V. Ind. Gen. Paul.*
- Cortina Familia nobilissima olim in Corsica. T. XXIV. 418. A.
- Cortincus, Gulielmus. T. XXIV. 440. A.
- de Cortifellis, Albertus. T. XXIII. 377. B.
- de Cortivis, Familia Patavina. T. XVII. 75. E.
- a Cortona, Jacobus, Perusii Episcopus, & Bononia Legatus. T. XVIII. 1207. D.
- de Cortosis, Gulielmus. T. XVI. 114. A. *V. Ind. Gen. Guil.*
- a Corturio, Familia Patavina. T. XVII. 75. E.
- Cortus, Carachesus, Corfus. T. XXIV. 440. B.
- Cortus, Christianus. T. XXII. 621. A.
- Cortusiorum, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 7. C.
- Cottanudioces, Joannes, Pater Bonifacii III. Papæ. T. III. 135. A.
- de Corvaria, Beghinus. T. VI. 402. B. *V. Ind. Gen. Begh.*
- de Corvaria, Guido. T. XXIV. 639. D.
- de Corvaria, Marcus. T. XXI. 16. C. *V. Ind. Gen. Marc.*
- de Corvaria, Rocchus. T. VI. 185. B.
- Corvinus, Joannes, Matthia Regis Hungariae filius. T. XXII. 435. A.
- Corvinus, Comes Tegrinus. T. VI. 184. B.
- de Corvolino, Henrichettus. T. VI. 456. D.
- Corvus, Henricus. T. XXIII. 413. B.
- Colmi, Petrus. T. XX. 506. B.
- de Cospaco, Bertrandus, Episc. Convenarum, Cardinalis. T. III. P. II. 646. D.
- Cosparus, Bernardinus. T. XVIII. 312. C. T. XXII. 179. E.
- de Cospis, Bartholomæus. T. XXIII. 889. A.
- de Cospis, Georgius. T. XVIII. 199. A.
- de Cospis, Laurentius. T. XVIII. 600. B.
- Cossa, Familia nobilis Neapolitana. T. III. P. II. 854. B. *V. Coxa.*
- Cossa, Balthassar, Cardinalis. T. III. P. II. 832. C. T. XXI. 94. A. *V. Ind. Gen. Balth.*
- Cossa, Gaspar. T. XVII. 1163. A. *V. Ind. Gen. Gasp.*
- Cossa, Joannes. T. XXI. 1050. A.
- Cossa, Petrus, Wincislai Regis Legatus ad Pontificem. T. XXIV. 1033. B.
- Cossadoca, Nicolaus, Placentia Consul. T. XVI. 614. D.
- Cossazza, Stephanus. T. XXII. 971. E.
- de Costa, Alamannus. T. VI. 388. E. *V. Ind. Gen. Alam.*
- Costa, Baptista. T. XXIII. 271. A.
- Costa, Cæsar. T. I. P. II. 522. *V. Ind. Gen. Cæf.*
- Costa, Joannes. T. XVII. 1288. C.
- Costa, Michaël. T. XXIII. 495. B.
- de Costa, Vitadinus, Potestas Vicentia. T. VIII. 15. B. 97. D.
- da Costabilis, Giminianus. T. XXII. 894. D.
- de Costabilis, Nicolaus. T. XVIII. 907. C.
- de Costignano, Franciscus. T. XVIII. 928. E.
- Cothus, Consul Veronensium pro pace cum Federico I. Venetiis. T. III. 472. B.
- Cotignola, Michelettus. T. XVIII. 1174. C. *V. Ind. Gen. Mich.*
- Cotignolanus, Laurentius. T. XIX. 451. E.
- a Cotonno, Bertoldus. T. XIX. 387. C.
- Cotugnus, Falconetus. T. VII. 1106. B. *V. Ind. Gen. Falc.*
- Cotta, Ambrosius, Referendarius Bergomi. T. XVI. 890. D.
- Cotta, Antonius. T. XXIII. 743. B.
- Cotta, Herlembaldus. T. XI. 623. D. *V. Ind. Gen. Herl.*
- Cotta, Innocentius. T. XXI. 510. B. *V. Ind. Gen. Inn.*
- Cotta, Joannes Antonius. T. XXII. 326. E. T. XXIV. 478. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Cotta, Lazarus Augustinus, J. C. Novariensis. T. XVI. 293. T. XXIII. 307.
- Cotta, Petrus. T. XXI. 331. B. 411. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Cotta, Raynerius, Mediolanensis. T. VI. 400. C. *V. Ind. Gen. Ray.*
- de Cottis, Landolphus. T. IV. 23. E. *V. Ind. Gen. Land.*
- de Covonibus, Antonius. T. XVI. 1171. C.
- de Covonibus, Betinus. T. XVI. 1113. B.
- de Coxa, Guilielmus. T. XXIII. 495. A.
- de Coxa, Joannes. T. XXI. 317. E. 662. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Coxadoca, Gerardus, Placentia Consul. T. XVI. 612. A.
- Coxadoca, Vicedominus, Placentia Episcopus. T. XVI. 460. D. 585. A.

- Coxanus, Riccobonus. T. VI. 454. B. 469. B.
 Coxatus, Riccobonus. T. VI. 456. E.
 Cozzius, Cechus. T. XXI. 1050. D.
 Crabbe, Petrus. T. III. 16. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Crapatino, Dominicus, Episcopus Firmanus. T. XXII. 214. D.
 de Crapis, Amachristus. T. XVI. 992. A.
 Crassiottus, Stematus. T. XXII. 1133. A. *& seq.*
 Cravellus, Joannes. T. XXIII. 495. E.
 de Credari, Paulus. T. XX. 883. C.
 Credarius, Paulus. T. XX. 939. D.
 de Credentia, Thomas, Capitaneus Classis Genuensis. T. XVII. 1288. C.
 de Credentia, Antonius, Genuæ Cancellarius. T. XVII. 1152. D.
 Cremagnola, Franciscus. T. XXI. 205. B. *V. Ind. Gen. Fran. & Crem.*
 Cremius, Raibaldus. T. V. 321. B. C. *V. Ind. Gen. Raib.*
 de Cremona, Julianus. T. VI. 541. C.
 Crepelicius, Petrus. T. XXIII. 383. B.
 de Cresanis, Ruffinus. T. XVI. 1029. A.
 de Crescentiis, Cajetanus. T. III. 370. B.
 de Crescentiis, Crescentius. T. XVIII. 120. D.
 de Crescentiis, Matthæus. T. XVIII. 142. E.
 de Crescentiis, Petrus. T. XXI. 1166. C.
 de Crescentiis, Vermileus, Vincentiæ Potestas. T. VIII. 11. D.
 de Crescentiis, Ugutio. T. VIII. 34. C. *V. Ind. Gen. Ugut.*
 Crescimbenius, Jo. Marius. T. III. 86. C.
 Crespinus, Anfaldus, Consul Genuenf. T. VI. 258. A.
 de Crespis, Franciscus. T. XXIII. 512. A.
 de Crespis, Joannes. T. XVI. 877. D.
 Cretensis, Paulus, V. Cl. T. XXI. 90. E.
 Cretensis, Petrus. T. XIX. 363. B. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Cribellus, Ambrosius, Mediolanensis. T. XXI. 510. B. *V. Ind. Gen. Amb.*
 Cribellus, Antonius, Arcis Piceleonis Præfectus. T. XXI. 402. C.
 Cribellus, Bassianus. T. XXV. 112. A. *V. Ind. Gen. Crib.*
 Cribellus, Benedictus. T. XXII. 435. E.
 Cribellus, Cresonus. T. XVI. 629. D.
 Cribellus, Franciscus, Capitaneus Joannis Galeatii Vicecomitis. T. XVI. 802. B. T. XXII. 269. B.
 Cribellus, Landulfus, Prætor Placentiæ. T. XVI. 616. D. 923. D. T. XX. 179. C. T. XXIII. 21. *V. Ind. Gen. Land.*
 Cribellus, Lodrifus, Bergomi Potestas. T. XVI. 858. E.
 Cribellus, Masinus, Equitum Ductor. T. XVIII. 772. C.
 Cribellus, Obertus, Prætor Placentiæ. T. XVI. 488. C.
 Cribellus, Petrus Paulus, Legatus Francisci II. Carrariensis ad Venetos. T. XVII. 188. A. 935. D.
 Cribellus, Simon. T. XVIII. 34. D. T. XXV. 77. C. *V. Ind. Gen. Crib. & Sim.*
 Cribellus, Thomas, Dux Societatis della Rosa. T. XVII. 852. B. T. XVIII. 935. A.
 Cribellus, Ubettus. T. IX. 602. A. *V. Ind. Gen. Uber.*
 Cribellus, Zaninus. T. XIX. 641. B.
 Cribellus, Zucca, Matthæi I. Vicecomitis Legatus. T. XVI. 699. E.
 Crimifonus, Antonius. T. XX. 940. A.
 Criptus, Michaël, Venetus. T. XXI. 300. A. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Crisellus, Marcus. T. XXII. 499. E.
 Crispatus, Leo. T. XXII. 966. A.
 Crispatus, Matthæus. T. XVIII. 759. B.
 Crispinus, Antonius, Consul Genuenf. T. VI. 260. A.
 Crispinus, Guilielmus, Conf. Genuenf. T. VI. 351. C. 384. A.
 Crispinus, Janottus, Consul Genuenf. T. VI. 263. C.
 Crispinus, Jonathas. T. VI. 268. A.
 de Crispis, Franciscus. T. XX. 940. D.
 de Crispis, Hieronymus, Archiep. Ravenas. T. IX. 281.
 de Crispis, Joannes. T. XXIII. 649. A.
 Crocia, Antonius. T. XXIII. 475. A.
 de Croffo, Conradus. T. XXIII. 606. C.
 de Croffo, Joannes, Episcopus Lemovicensis, Cardinalis. T. III. P. II. 646. D. 732. E.
 de Croffo, Petrus, Episcop. Antiffiodor. Card. T. III. P. H. 559. A. 577. B. 743. A.
 Crotta, Aloysius. T. XIX. 626. T. XX. 1015. A.
 Crotta, Ardizonus. T. XVI. 857. E.
 Crotta, Marcus. T. XVI. 1020. B.
 Crotta, Raynerius, Mediolanensis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1014. A.
 a Crovaria, Angelus. T. XXIV. 589. B.
 a Crovaria, Landinus. T. XVIII. 619. D.
 de Cruce, Joannes, Hungarus. T. XVII. 442. E.
 de Cruce, Manfredus, Abbas Monasterii Vallis-Altæ Bergomi. T. XVI. 927. C.
 de Cruce, Nicolaus. T. VI. 444. B.
 de Cruce, Obertus. T. VI. 459. B.
 de Cruce, Ottobonus. T. VI. 386. A.
 de Cruce, Ottonus. T. VI. 531. C.
 de Cruce, Ubertus, Mediolanensis, Vir fortissimus. T. XVI. 645. A. *& seq.*
 de S. Cruce, Benedictus. T. XIX. 795. E.
 a S. Cruce, Jacobus, Legatus Francisci Carrariensis ad Venetos. T. XVII. 59. D. T. XVIII. 576. D.
 Crucejus, Jacobus, Legatus Joannis Galeatii Vicecomitis ad Venetos. T. XVII. 770. E.
 Crucejus, Prosper. T. XXIII. 112. D.
 Cruciferus, Antonius. T. XX. 1009. C.
 Cru-

- Crucius, *sive* a Cruce, Lanfrancus. T. VI. 981. *V. Ind. Gen. Lanf.*
- Cruſta, Jacobus. T. XXIII. 413. C.
- Cruſta, Ugo, Mediolanensis. T. VI. 1029. D. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- de Cucanea, Varnerius, Vicedominus Foro-julii. T. XXIV. 1218. B.
- de Cucharo, Bertinus. T. XXIII. 686. C.
- de Cucharo, Ribaldus, Placentiæ Conſul. T. XVI. 612. A.
- de Cuchis, Antonius. T. XVI. 848. E.
- de Cuchis, Corradinus. T. XVI. 847. C.
- de Cuciacho, Inguranus Dominus, Locum-Tenens Ducis Aurelianensis. T. XXIII. 632. D.
- Cuculus, Leo. T. XXII. 966. A.
- de Cucurno, Antonius. T. XVII. 1180. E.
- de Cucurno, Bartholomæus, Cardinalis. T. XVII. 1127. D.
- de Cucurno, Joannes. T. VI. 481. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Cucurno, Paganus. T. VI. 451. E.
- Cuglioni, Rubbaconte, Bergomensis, Potestas Pisanorum. T. XXIV. 682. D.
- Culeganius, Julianus. T. XVII. 330. C.
- Culionius. *V. Coleonius.*
- Cultellinus, Joannes. T. XXI. 1165. D.
- Cumenellus, Jacobus. T. XXIII. 393. D.
- Cumenſis, Lucianus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 130. D.
- de Cumis, Peſtellus. T. VI. 468. E. *V. Ind. Gen. Peſt.*
- Cunator, Joannes. T. XXIII. 606. B.
- Cunii, Comes Albericus. T. XX. 39. C.
- de Cunin, Petrus. T. VI. 1188. A. *V. Ind. Gen. Pet.*
- de Cunio, Albericus. T. XXI. 134. C. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Cunio, Androinus, Card. T. XVIII. 473. B.
- de Cunio, Joannes. T. II. 213. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Cunio, Comes Ludovicus. T. II. 214. D.
- de Cunio, Comes Manfredus. T. II. 214. D.
- de Cunisberch, Bertoldus. T. VI. 895. C. *V. Ind. Gen. Bert.*
- de Cuntis, *aliàs* Conti, Cardinalis, Romanus Legatus Pontificis Bononiæ. T. XXII. 215. C.
- Cuperſani, Ludovicus. T. XXI. 42. D.
- Cupus, Bonusfilius. T. XXII. 966. A.
- Cupus, Dominicus. T. XXII. 522. E.
- de Curia, Jacobus. T. VI. 441. D.
- de Curia, Rubaldus, Conſul Genuenf. T. VI. 367. D.
- a Curiago, Bernardinus. T. XVIII. 396. C.
- Curialis, Gabriel. T. XXII. 86. C.
- Curialium, Familia Surrentina. T. XXII. 86. D.
- de Curnascho, Onuphrius. T. XVI. 941. A.
- Curretus, Antonius. T. XXIII. 591. B.
- a Curſu, Henricus, Florentinus. T. XX. 360. E.
- a Curtarolo, Guilielmus. T. XVII. 408. A.
- de Curte, Antonius, Miles. T. XVI. 1026. B.
- de Curte, Bernardinus. T. XXIV. 567. D. *V. Ind. Gen. Bern.*
- de Curte, Hieronymus. T. XX. 664. C.
- de Curte, Jacobus. T. XXII. 644. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
- de Curte, Joannes. T. XIX. 815. A. T. XXIII. 440. A.
- de Curte, Lanfrancus, Mediolanensis. T. VI. 981. *V. Ind. Gen. Lanf.*
- de Curte, Lanzo. T. XI. 621. B. *V. Ind. Gen. Lan.*
- de Curte-Nova, Matthæus. T. VI. 466. B. T. XX. 975. D.
- de Curte, Nascimbenes. T. XVII. 914. C.
- de Curte, Petrus. T. XXIII. 670. G.
- de Curte-Regia, Recuperatus. T. XVI. 975. E.
- de Curte, Sceva. T. XXI. 404. B. *V. Ind. Gen. Scev.*
- de Curte Vecchia, Piſanus. T. VI. 173. A.
- Curri, Guilielmus, Episc. Albienſis, & Cardinalis. T. III. P. II. 533. E. 537. A. 546. C. 550. B.
- de Curtibus, Bartholomæus. T. XVI. 877. A.
- Curtius, Donatus. T. IX. 974. A. *V. Ind. Gen. Don.*
- Curtius, Inghiramus. T. X. clxxx. m. *V. Ind. Gen. Ingh.*
- Curtius, Joannes, V. Cl. T. XXIII. 158. B.
- Curtius, Marcus. T. XXI. 1144. A.
- Curtius, Martinus. T. XX. 629. C.
- Curtius, Nicolaus. T. II. 275.
- Curtius, Thomas. T. XIX. 157. A. *V. Ind. Gen. Thom.*
- Curtioſius, Albrigetus. T. III. 17. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Curvenſis, Philippus. T. XXIII. 114. B.
- Cuſa, Nicolaus, Cardinalis. T. XXIII. 66. A.
- Cuſanus, Jacobus, J. C. Mediolanensium Legatus ad Sfortiam. T. XXI. 489. A. 495. E. *V. de Cuxano.*
- Cuſinotus, Jacobus. T. XXIII. 606. B.
- Cuſpiniani, Joannes. T. XX. 668. E.
- de Cuſtoſa-Docta, Pulex. T. XIII. 1235.
- de Cutinis, Branca. T. XX. 223. D.
- de Cuxano, Dexius. T. XVIII. 135. B.
- de Cuzigo, Carnevalis. T. VI. 1077. E. *V. Ind. Gen. Carn.*
- de Cuzigo, *sive* de Enzago, Caſtellus. T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Caſt.*
- Cypellus, Jacobus. T. XXIII. 734. E.
- Cyrnæus, Petrus. T. XXI. 1190. T. XXIV. 483. A. *V. Ind. Gen. Pet.*

D

- D**Acherius, Lucas. T. II. P. II. 769. *V. Ind. Gen. Dac.*
 Dachus, Jacobus. T. XVIII. 784. C.
 de Dacia, Guiduccius. T. XXIII. 14. E.
 de Dacia, Ripensis. T. I. 68. C. *V. Ind. Gen. Dac.*
 Dacurbius, Ludovicus. T. XXII. 964. D.
 Dagera, Ambrosius. T. XXII. 523. A.
 Dagna, Manfredus. T. XXIII. 412. E.
 Dagona, Jacobus. T. XXIII. 494. C.
 de Dalfinis, Ginolfus, Bononiensis. T. XVIII. 186. C.
 de Dallo, Venutius. T. XVIII. 45. B.
 Dalmata, Georgius, Sfortiam exercitus Ductor. T. XXI. 725. A.
 Damianus, Joannes. T. XXII. 964. E.
 Damianus, Petrus. T. II. P. II. 289. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Dandulus, Andreas. T. XX. 101. C. T. XXII. 101. C. *V. Ind. Gen. And.*
 Dandulus, Arrigus, Dux Venetus. T. XXII. 526. E.
 Dandulus, Fantinus. T. XXII. 832. C. *V. Ind. Gen. Fant.*
 Dandulus, Franciscus. T. XIII. 832. A. T. XXII. 598. C. *V. Ind. Gen. Fran.*
 Dandulus, Gerardus. T. XXI. 383. D. *V. Ind. Gen. Ger.*
 Dandulus, Henricus. T. III. 547. T. XII. 278. B. T. XXIII. 367. A. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Dandulus, Joannes. T. XII. 399. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Dandulus, Laurentius, Venetus. T. XVII. 80. E.
 Dandulus, Leonardus. T. XVII. 158. D.
 Dandulus, Martinus, Venetus. T. XVII. 282. B.
 Dandulus, Michaël, Dux exercitus Venetorum. T. XVII. 121. E.
 Dandulus, Obertus, Consul Genuens. T. VI. 404. D.
 Dandulus, Raynerius, Venetus. T. VI. 397. B. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 Danesius, Jacobus. T. XVIII. 624. E.
 Danferius, Joannes, Salernitanus. T. III. 419. D.
 Daniellus, Joannes. T. XXIII. 816. A.
 dal Daniele, Santes. T. XVIII. 512. E.
 Darbores, Stephanus. T. XXII. 965. A.
 de Dardanibus, Pezulus. T. XVI. 905. D.
 Darduinus, Antonius. T. XXII. 739. C.
 Darduinus, Joannes. T. XXIII. 1068. D. *Tom. XXV.*
- Darinchus, Dominicus. T. XIX. 949. B.
 de Daris, Jacobus. T. XVIII. 802. E.
 Darius, Joannes. T. XXIII. 1159. D.
 Darmarius, Jacobus. T. XXII. 889. A.
 Darmarius, Ludovicus. T. XXII. 776. A.
 Darmarius, Simon. T. XXII. 748. A.
 Darfierus, Nicolaus. T. XVII. 298. B.
 Darzie, Philippus, Equitum Ductor. T. XVIII. 772. B.
 Dascarius, Petrus. T. XXII. 964. D.
 de Dataro, Mercurius. T. XVIII. 374. B.
 Dathus, Leonardus. T. III. P. II. 1026. A. *V. Ind. Gen. Leon.*
 Davalus, Alonfus, Hispanus, Urbibus Apulie Præfectus. T. XXI. 701. A.
 de Davanzatis, Davanzatus. T. XX. 274. E. *V. Ind. Gen. Dav.*
 de Davanzatis, Joannes. T. XVI. 1162. E.
 de Davanzatis, Mariottus. T. XVIII. 1108. A.
 de Davanzatis, Nicolaus. T. XVIII. 1137. E. T. XIX. 184. E.
 Davanzius, Donatus. T. XXII. 936. E.
 Daubruffon, Petrus. T. XXII. 1244. E. T. XXIII. 106. B.
 de Daucio, Bertrandus. T. III. P. II. 533. D. *V. Ind. Gen. Bert.*
 Daula, Ottobonus. T. XXII. 621. A.
 Daurus, Michaël. T. XXIII. 999. E.
 Deatus, Franciscus. T. XXIII. 475. A.
 Deatus, Georgius. T. XXIII. 474. B.
 Decanus, Jacobus. T. XXIII. 514. D.
 Decembrius, Ubertus. T. XX. 1000. C.
 Dedame, Ugolinus, Bononiensis, Potestas Genuensis. T. VI. 441. A.
 de Dedela, Obertus, Consul Genuens. T. VI. 398. E.
 de Deglodeis, Bertraminus. T. XVI. 959. D.
 de Delayto, Jacobus. T. XX. 439. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Delicatus, Jacobus. T. XXIII. 513. D.
 Delphinonus, Nicolinus. T. XXIII. 734. E.
 Delphinus, Albertus. T. XVIII. 115. D.
 Delphinus, Aloysius. T. XIX. 762. A.
 Delphinus, Andreas. T. XXIII. 376. A. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Delphinus, Baptista. T. XXIII. 271. A.
 Delphinus, seu Dolphinus, Joannes, Dux Venetiarum. T. XII. 498. D. T. XXIII. 1044. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Delphinus, Nicolaus. T. XVII. 104. B. T. XIX. 743. E.
 Dempia, Joannes. T. XXIII. 627. E.
 Denarius, Otto, Laudensis. T. VI. 1083. B. *V. Ind. Gen. Otto.*

- Dentice, Marcellus. T. XXI. 1042. B.
 Dentice, Navarellus. T. XXI. 40. A.
 de Dentis, Franciscus. T. XXIII. 490. A.
 Dentium, Familia nobilis Patavii. T. XVII:
 7. C.
 Dentus, Franciscus. T. XXII. 609. D.
 de Deo, Andreas. T. XV. *V. Ind. Gen.*
 Deo, ☉ And.
 de Desideriis, Joannes. T. XVIII. 202. C.
 Despenferius, Odoardus, Dux Copiarum
 Anglicarum. T. XXIII. 554. A. E.
 Despotus, Georgius. T. XXII. 970. D.
 Despotus, Philippus. T. XVIII. 342. B.
 Detefalve, Balduinus. T. VI. 538. A.
 Detefalve, Henricus. T. XVII. 1014. A.
V. Ind. Gen. Henr.
 Detefalvius, Bergomenſis, equitum, ac
 peditum Præfectus pro Venetis. T. XXI.
 458. A.
 Deufdedit, Dux Venetiarum. T. XII. 138. E.
 Deufdedit, Magister militum pro Venetis.
 XII. 137. D.
 Diabolus, Stephanus, Hungarus. T. XVII.
 763. B.
 Dianus, Petrus, Placentinus. T. XVI.
 585. C. *V. Ind. Gen. Pet.*
 Diedus, Antonius, Provifor Venetus.
 T. XXI. 816. A. 873. A. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Diehus, Bernardus, Venetus Provifor.
 T. XIX. 838. E.
 Diedus, Franciscus, J. C. T. XXIII. 136.
 D. 161. C.
 Diedus, Petrus. T. XXIII. 988. A. 1150. C.
 de Dieffa, Comes Henricus. T. III. 472. D.
 T. VII. 230. D. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Dina, Blatius. T. XX. 55. E. *V. Ind. Gen.*
 Blat.
 Dina, Franciscus. T. XXIII. 494. A.
 Dina, Jacobus. T. XXII. 495. E.
 Dina, Joannes, Florentinus. T. XVI.
 1095. B. T. XX. 225. E.
 de Dinagiis, Bartholomæus. T. XVIII.
 921. A.
 Dinapolus, Nicolaus. T. XXIII. 988. C.
 de Dinazano, Stephanus. T. IX. 733. C.
V. Ind. Gen. Steph.
 Dirutanus, Angelus. T. XXV. 38. C.
V. Ind. Gen. Dir.
 de Difce, Henricus. T. VI. 1190. A.
 1191. B. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Diferi, Joannes, Vice-Rex Taraconen-
 ſis. T. XIX. 721. B.
 de Diſniſiaco, Gaſſonus. T. XII. 552. B.
V. Ind. Gen. Gaſs.
 Diverſus, Nicolaus. T. XVI. 916. E.
 T. XXI. 69. C.
 de Doadula, Comes Rogerius. T. XIII.
 790. D.
 de Dobra, Julianus. T. III. P. II. 861. A.
V. Ind. Gen. Jul.
 Docius, Thomas, J. C. Senenſium Le-
 gatus ad Pium II. T. XX. 40. E. 57. B.
- Dochianus, Michaël. T. V. 255. B. *V.*
Ind. Gen. Mich.
 de Docomano, Ceccus. T. XVI. 1171. C.
 de Doctis, Dudinellus. T. XVIII. 377. C.
 de Doctis, Franciscus, Bononiæ Pote-
 ſtas. T. XVIII. 190. C.
 Doctorum, Familia nobilis Patavii. T.
 XVII. 75. E.
 Doctus, Franciscus, Tarviſii Potestas.
 T. XIX. 780. G.
 Doctus, Luchellus. T. XXIII. 686. D.
 Doja, Aurones. T. XX. 269. E.
 Dolce, Nicolaus. T. XVII. 332. C.
 Dolceaqua, Angelus. T. XXII. 621. A.
 Dolcettus, Guilielmus. T. XVIII. 787. E.
 da Ca-Dolſino, Joannes, Tarviſii Præ-
 tor. T. XVII. 50. D.
 Dolius, Conradus. T. XXIII. 439. E.
 Domicellus, Petrus, Judex Gallaritanus.
 T. VI. 175. B. *V. Paraffon.*
 de Dominicis, Jacobus. T. XIX. 877. E.
V. Ind. Gen. Jac.
 de Dominicis, Joannes. T. II. 214. E.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Dominis, Marcus Antonius. T. II.
 XI. E. *V. Ind. Gen. Marc.*
 Domus-Culta, Andreas. T. VI. 384. E.
 Domus-Culta, Bartholomæus, Conf. Ge-
 nuenf. T. VI. 384. E.
 Domus-Culta, Henricus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 384. A.
 Domus-Culta, Obertus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 299. D.
 de Donatis, Alemanus. T. XV. 617. D.
V. Ind. Gen. Alem.
 de Donatis, Bertinus. T. XXIII. 515. B.
 de Donatis, Corſus. T. XVIII. 304. E.
 de Donatis, Donatus. T. XVII. 515. B.
V. Ind. Gen. Don.
 de Donatis, Joannes. T. VI. 187. C.
 de Donatis, Mannus. T. XVI. 1089. D.
 de Donatis, Leonardus, nobilis Venetus.
 T. XVII. 282. B.
 Donatorum, Familia nobilis Florentina.
 T. XIX. 1020. A. *V. Ind. Gen. Don.*
 Donatus, Andreas, Dux Candia. T. III.
 P. II. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Donatus, Chriſtophorus, Brixia Præfe-
 ctus. T. XX. 117. E. 396. E. 807. B.
 Donatus, Dominicus. T. XXII. 500. A.
 Donatus, Hermolaus, Venetorum Le-
 gatus. T. XXI. 471. A.
 Donatus, Laurentius. T. XXIII. 852. D.
 Donatus, Ludovicus, Cardinalis, Episc.
 Bergomenſis. T. III. P. II. 689. C. T.
 XXII. 1232. C.
 Donatus, Matthæus. T. XXII. 653. D.
 Donatus, Momus. T. XVII. 98. E.
 Donatus, Nicolaus. T. XVIII. 1142. C.
 T. XXIII. 1212. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Donatus, Petrus, Spoletanus. T. III. P. II.
 865. B.

Do-

- Donatus, Thomas, Patriarcha Aquilejensis. T. XXII. 1138. D.
 Donatus, Zaccarias. T. XXII. 1136. B.
 Donder, Joannes. T. XVII. 817. A. 895. A.
 de Dondis, Jacobus. T. XXIV. 1165. B.
V. Ind. Gen. Jac.
 Donestmondus, Hippolytus, Scriptor Historiæ Ecclesiasticæ. T. XX. 630. B.
 de Donna-Bruna, Emmanuel. T. XXIII. 475. B.
 de Donna, Ruffinus. T. XXIII. 680. A.
 Donn' Orto, Paulonus, Navis Governator. T. VII. 1083. A.
 de Donoratico, Comes Facius. T. X. 404. C. *V. Ind. Gen. Fac.*
 de Donoratico, Comes Gerardus. T. VI. 193. A. *V. Ind. Gen. Ger.*
 de Donoratico, Comes Raynerius. T. XV. 992. B. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Donum-Dei, Angelus. T. XXII. 964. E.
 Donus, Matthæus. T. XXII. 499. E.
 Donus, Pasceratus. T. XXII. 538. A.
 de Donzis, Petrus. T. XVIII. 991. B.
 Doratus, Laurentius. T. XXIII. 532. C.
 Dororius, Ludovicus. T. XXIII. 606. D.
 de Dormannis, Joannes, Episcopus Beluacensis, Cardinalis. T. III. P. II. 621. D. 646. A.
 de Dovaria, Bosius, seu Bossius. T. XX. 795. O. *V. Ind. Gen. Bos.*
 de Dovaria, Gaudionus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 617. C.
 de Dovaria, Gerardus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 615. C.
 de Dovaria, Isaac, Cremonensium Consul. T. VII. 637. A. T. XVIII. 249. B. *V. Ind. Gen. Isaac.*
 Donzellus, Raphaël. T. XXIII. 606. A.
 Dragona, Ruffinetus. T. XXIII. 494. A.
 Drapperius, Aloysius. T. XVIII. 911. B.
 Dricanoctus, Rodolphus, Aversæ Comes. T. V. 258. C.
 Droëngus, Raynerius. T. XXIII. 513. C.
 Droëtus, Joannes. T. XXIII. 512. E.
 Drogus, Henricus. T. VI. 244. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Drogus, Lambertus, Consul Genuens. T. VI. 406. C.
 Drudesnay, Raynaldus. T. XXIII. 717. A.
 de Druta, Joannes. T. XIX. 865. A.
 de Duchello, Aymarus, Societatis contra Papam princeps. T. III. P. II. 640. E.
 Ducimatus, Joannes. T. XXII. 965. A.
 Ductus, Raymundus. T. XXIII. 607. C.
 de Dugniano, Maifredus. T. VI. 1182. C. *V. Ind. Gen. Maif.*
 Dulchianus, Michaël. T. V. 278. C. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Dulcis, Marcus. T. XXII. 567. D.
 Duodus, Anselmus. T. XXII. 1171. B.
 Duodus, Marcus. T. XXII. 537. B. T. XXIII. 988. B.
 Duodus, Nicolaus. T. XXIII. 1170. B.
 Duodus, Thomas. T. XX. 83. C.
 Dura, Joannes. T. XXI. 1054. B.
 de Dura, Marcus. T. VII. 1106. C. *V. Ind. Gen. Marc.*
 Duracius, Carolus. T. III. P. II. 635. C. T. XXI. 1044. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 Durchettus, Jacobus, Carrariensis Legatus pro pace tractanda inter Venetos ac Genuenses. T. XXII. 721. B.
 Duracius, Ludovicus. T. V. 75. B. *V. Ind. Gen. Lud.*
 de Duraforte, Comes Astorgius. T. XIV. 53. B. *V. Ind. Gen. Astor.*
 Durandi, Raynaldus. T. XXIII. 513. D.
 de Durantis, Guilielmus, J. C. T. XVIII. 10. C. T. XXII. 167. E. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Durentis, Andreolus. T. XVI. 946. D.
 Durinch, Armanus, Germanus. T. XVIII. 483. E.
 Duritanus, Joannes, Veneti exercitus Præfectus. T. XX. 120. E.
 de Durnolz, Wolricus, Regis Bohemiæ Capitaneus. T. XXIV. 1195. A. *V. Ind. Gen. Wol.*
 Duxius, Vercellus. T. XXIII. 442. D.
 Dynus, Franciscus. T. XXIII. 769. D.
 Dyrachius, Carolus. T. XXI. 29. D. *V. Ind. Gen. Dyr.*

E

- de **E** Bulo, Marinus. T. VI. 486. C.
V. Ind. Gen. Mar.
- ab Ebulo, Thomas. T. VI. 76.
E. V. Ind. Gen. Thom.
Eccardus, Joannes Georgius.
T. III. P. II. 3. *V. Ind. Gen. Ecc. & Joan.*
- ab Ecclesia, Augustinus. T. II. P. II. 697.
- ab Ecclesia, Dominicus. T. XVIII. 911. C.
- de Egano, Nicolaus. T. XVIII. 629. C.
- de Egna, Henricus. T. XV. 311. E. *V. Ind. Gen. Henr.*
- Ejabenuado, Joannes. T. XXII. 1229. C.
- Eitengrenus, Guilielmus. T. III. 276.
V. Ind. Gen. Guil.
- Elcensis, Familia Senensis. T. III. 399. E.
- d'Elci, Comes Emmanuel. T. XIX. 422. D.
- Elemannus, Ugo. T. XX. 761. B.
- Elia, Paschalis, Conf. Genuenf. T. VI.
351. C.
- Elmacinus, Georgius, Historiæ Saracenicæ Auctor. T. I. P. II. 239.
- a S. Elpidio, Angelus, Regii Rector. T. XVIII. 345. D.
- Embriacus, Conradus, de Castro. T. VI. 541. C.
- Embriacus, Guilielmus, Conf. Genuenf. T. VI. 253. B. 367. A. 480. B.
- Embriacus, Joannes, Legatus Genuenf. ad Papam. T. VI. 480. C.
- Embriacus, Nicolaus, Genuenf. Consul. T. VI. 340. B. T. XVII. 997. A.
- Embriacus, Ugo. T. VI. 374. E.
- Embronus, Ansaldo. T. VI. 459. B.
- Embronus, Henrichettus. T. VI. 468. E.
- Embronus, Henricus. T. VI. 367. D. *V. Ind. Gen. Henr.*
- Embronus, Nicolaus, Consul Genuenf. T. VI. 367. B. 432. A.
- Embronus, Petrus. T. VI. 595. A.
- Emelius, Egenolphus. T. XX. 619. B.
- Eminulfi, Joannes. T. XVI. 1051. C.
- de Emmanuelis, Martinus. T. XXIII. 511. E.
- Emo, Leonardus, Venetus. T. XVII. 535. C.
- Emo, Petrus. T. XVII. 224. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Emus, Julianus. T. XXIII. 988. A.
- de Englasco, Jacobus. T. VI. 480. A. 504. D.
- Enfelbardus, Oliverius, de Papia, Potestas Vincentiæ. T. VIII. 15. B.
- de Enselminis, Familia Patavina. T. XVII. 75. E.
- Entius, Petrus. T. XXII. 964. E.
- de Enxago, Albertus. T. VI. 1084. A. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Epa, Joannes. T. VIII. 1025. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Epiphania, Familia Beneventi Domina. T. VI. 32. E.
- de Epiphaniis, Joannes, primus Episcopus Neritinus. T. XXIV. 885. B.
- Epyro, Nicolaus, Sfortiani exercitus Dux. T. XXI. 725. A.
- Equicola, Marius, Historiæ Mantuanæ Scriptor. T. XX. 612.
- de Equo, Arnolphus. T. XVIII. 28. B.
- de Erhel, Joannes, Episcopus Leodiensis. T. III. P. II. 763. D.
- Erizius, Andreas. T. XXII. 629. C.
- Erizius, Antonius. T. XXIII. 1156. E.
- Erminius, Petrus, Pisanus. T. VI. 403. E.
- de Erminulfis, *vel* Hermenulphis, Flammengus. T. VI. 1093. A. *V. Ind. Gen. Flam.*
- Ermirius, Guilielmus, Genuenf. T. XVII. 1100. D.
- Ernstius, Henricus. T. VI. 20. A.
- de Esio, Lomus, Dux exercitus Pisanorum. T. XVI. 1074. A.
- de Esio, Nicolaus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 128. B.
- de Esio, Tanus. T. X. 778. E. *V. Ind. Gen. Tan.*
- Estensis, Familia. T. XXII. 600. A. *V. Ind. Gen. Est.*
- Estensis, Hercules. T. XXI. 705. A. *V. Ind. Gen. Est.*
- Estensis, Ferdinandus. T. XXIV. 355. D. *V. Ind. Gen. Ferd.*
- Estensis, Marchio Franciscus. T. IX. 259. B. *V. Ind. Gen. Est.*
- Estensis, Fulco. T. XV. 472. E. *V. Ind. Gen. Ful.*
- Estensis, Leonardus, Ferrariæ Dominus. T. XXIII. 881. C.
- Estensis, Leonellus. T. XXI. 392. E. *V. Ind. Gen. Leon.*
- Estensis, Nicolaus. T. XXI. 48. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Estensis, Ugo. T. XXI. 136. A. *V. Ind. Gen. Est.*
- Evoli, Stephanus. T. VII. 1070. D. *V. Ind. Gen. Steph.*
- Eustachius, Pasinus. T. XX. 806. D. T. XXI. 210. B. T. XXV. 449. B. *V. Ind. Gen. Pas.*
- Eustachius, Philippus, Ticinensis. T. XX. 346. E. *V. Ind. Gen. Phil.*
- de S. Eustasio, Rolpoto. T. V. 114. B. *V. Ind. Gen. Rolp.*
- de Exen, Ludovicus, Marecallus Exercitus Venetorum. T. XIX. 749. D.
- de Exio, Baluganus. T. XVIII. 181. E.
Faba,

F

- F**aba, Aliprandus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 256. B.
 Faba, Antonius. T. XXIII. 637. E.
 Faba, Germanus. T. XXIII. 494. C.
 a Faba, Nicolaus. T. XVIII. 662. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Faber, Philippus. T. XXII. 194. C.
 de Fabiis, Nicolaus. T. XXIII. 877. E.
 Fabiorum Familia. T. I. 5. C. *V. Ind. Gen. Fab.*
 Fabrettus, Raphaël. T. II. 37. A.
 de Fabrianis, Jacobus, Patavii Legatus ad Venetos. T. XVII. 939. B.
 Fabriciacius, Joannes. T. XXII. 411. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Fabris, Fabrinus. T. XVIII. 329. D.
 de Fabris, Ugo. T. III. P. II. 559. D. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 de Fabris, Jacobus, Veronensis. T. XVII. 878. C. T. XXII. 866. C.
 de Fabris, Joannes, Episcopus Tutellenfis, Cardinalis. T. III. P. II. 646. E.
 de Fabris, Nicolaus. T. XVIII. 909. E.
 Fabritius, Joannes. T. XXIII. 936. C.
 Fabritius, Jo. Albertus. T. VI. 3.
 Fabritius, Nicolaus, Peiresci Dominus. T. III. 5. A.
 Fabronus, Carolus Augustinus, Cardinalis. T. XIX. 988.
 Fabrottus, Carolus Antonius. T. II. 10. A. T. III. 5. *V. Ind. Gen. Car.*
 Facerius, Joannes. T. XXIII. 443. A.
 Facolius, Bonjoannes. T. XXIII. 498. E.
 de Faëllis, Joannes. T. XXIII. 897. C.
 Fafuri, Bernardinus. T. VII. 1059. *V. Ind. Gen. Bern.*
 Faganellus, Andreas. T. XVIII. 702. B.
 de Fagattan, Comes Philippus. T. XVII. 844. D.
 Fagellus, Joannes, Pisanus. T. XXIV. 673. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Faggi, Familia, ex Oppido Sangri. T. VI. 69. C.
 Fagianus, Gerardus, Pisanus, Orator ad Regem Galliarum. T. XXIV. 676. D.
 de Fagiola, Franciscus. T. XI. 406. E. *V. Ind. Gen. Fran.*
 de Fagiola, Ludovicus. T. XXI. 1003. C.
 de Fagiola, Nerius. T. XI. 410. E. *V. Ind. Gen. Ner.*
 de Fagiola, Thomas. T. XVIII. 1125. A.
 de Fagiola, Uguccio. T. IX. 503. A. *V. Tom. XXV.*
- Ind. Gen. Uguc.*
 Faglettus, Petrus. T. XXIII. 513. D.
 Fagnius, Nicolaus. T. XIX. 977. C.
 Fajella, Leonellus, Justitiarius. T. VII. 1090. A.
 de Falamonica, Anfaldus. T. VI. 444. D. 459. B.
 de Falamonica, Antonius. T. VI. 516. A.
 de Falamonica, Hieronymus. T. XVII. 1288. D.
 de Falamonica, Ogerius. T. VI. 413. A.
 de Falamonica, Petrus. T. VI. 472. E.
 de Falamonica, Ubertus. T. V. 604. C.
 Falca Familia. T. VII. 1100. C. *V. Ind. Gen. Falc.*
 Falcandi, Ugo. T. VII. 251. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Falcionus, Facinus. T. XXIII. 403. E.
 Falconcinus, Benedictus, Episcopus Arentinus. T. XXIII. 84.
 Falconcinus, Joannes Baptista. T. XXIII. 146. A.
 Falconetus, Cotugnus. T. VII. 1106. B. *V. Ind. Gen. Cot.*
 de Falconibus, Ugolinus. T. XXIII. 594. D.
 de Falcono, Antonius, Saonensis. T. XVII. 1298. C.
 Falconus, Franciscus. T. XVIII. 1103. A.
 Faledrus, Benedictus, Patriarcha Gradenfis. T. XII. 319. D.
 Faledrus, Marinus, Venetorum Dux. T. XVII. 1064. A.
 Faledrus, Vitalis. T. XII. 249. E. *V. Ind. Gen. Vit.*
 Falerius, Marinus. T. XII. 424. D. T. XXIII. 1038. D. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Falernus, Joannes, Senarum Potestas. T. XIX. 428. D.
 Faletta, Familia Astensis. T. XIV. 1060. B.
 Falettus, Jofredus. T. XXIII. 667. A.
 de Falianis, Familia Patavina. T. XVII. 9. A.
 Falierus, Marcus. T. XVII. 344. A.
 Falierus, Paulus. T. XVII. 165. B.
 Falierus, Petrus, Legatus Venetorum ad Franciscum Carrariensem. T. XVII. 240. B.
 de Falkestein, Cono. T. III. P. II. *V. Ind. Gen. Cono.*
 Fallizus-Gravus, *vel* Falgigrana, Otto. T. VI. 1021. E. *V. Ind. Gen. Otto.*
 Falzanus, Franciscus. T. XXIII. 447. E.
 Falzgravus, *vel* Falcigranus, Otto. T. VI. 1031. C. *V. Ind. Gen. Otto.*

- Falzonus, Anselmus . T. XXIII. 448. D.
 Falzonus, Martinus . T. XXIII. 608. D.
 a Fama, Nicolaus, Comes Pozenighi .
 T. XVII. 484. C.
 de Familiaris, Bastianus . T. VI. 195. E.
 Familiæ nobiles Ferrarienses . *V. Ferrarienses* .
 de Fano, Martinus, J. C. Potestas Genuens. T. VI. 527. D. 530. A.
 de Fanoliis, Fanoglius . T. XXIII. 606. D.
 Fantinellus, Jacobus . T. XVIII. 891. E.
 Fantinus, Fredolus . T. XVI. 1028. B.
 Fantinus, Georgius, Dux Classis Venetorum . T. XVII. 465. A.
 Fantinus, Joannes . T. XVI. 901. D.
 Fantinus, Marcellus . T. XVII. 429. D.
 Fantolinus, Ugolinus . T. XVIII. 292. B.
 T. XXII. 152. A.
 Fantoni, Marcus . T. XVIII. 1125. A.
 Fantucius, Colo . T. XVIII. 533. E.
 Fantucius, Dandulus . T. XVIII. 378. A.
 Fantucius, Franciscus . T. XXIII. 873. E.
 Fantucius, Joannes . T. XXI. 1161. E.
 T. XXIII. 873. E.
 Fantucius, Ponarius . T. XVIII. 219. E.
 Fanzonus, Mastrius . T. XXIII. 606. A.
 Farellus, Ubertus . T. XXIII. 437. E.
 de Fargiis, Raymundus, Cardin. T. III. P. II. 447. B. 463. C.
 Farietus, Ugolinus, Senarum Potestas . T. XIX. 427. A.
 Farina, Antonius . T. XX. 969. A.
 Farina, Jacobus . T. XXII. 965. A.
 Farina, Martinus . T. I. P. II. 242. *V. Ind. Gen. Mart.*
 Farnesius, Alexander . T. III. P. II. 1250. A. *V. Ind. Gen. Alex.*
 Farnesius, Franciscus . T. III. 78. D. T. XXI. 13. D. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Farnesius, Petrus . T. XIV. 720. E. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Farnesius, Ranucius . T. XVIII. 1179. B. *V. Ind. Gen. Ran.*
 Faroldus, *al.* de Faroldis, Otto, Mediolanensis . T. VI. 1093. A. *V. Ind. Gen. Otto.*
 de Faruffinis, Philippus . T. XX. 959. D.
 Fasarella, Pandulfus . T. VII. 1083. D. *V. Ind. Gen. Pand.*
 Falanus, Stephanus . T. XXII. 632. C.
 Fascitella, Familia Hiserniæ . T. VI. 69. E.
 Fascitellus, Honoratus . T. VI. 69. E. *V. Ind. Gen. Hon.*
 Fasola, Ugo . T. XXII. 172. A. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Fasola, Uguicio . T. XVIII. 28. A. *V. Ind. Gen. Uguic.*
 Fasolinus, Petrus . T. XVI. 355. A. T. XXIII. 534. A.
 Fasolus, Matthæus . T. XVII. 302. E.
 Fatus, Bartholomæus . T. XV. 697.
 Fatus, Clemens, Genuensis . T. XVII. 1122. D.
 Fatus, Joannes . T. VI. 195. C.
 Fatus, Joannes Baptista, Genuensium .
 Orator ad Regem Galliæ . T. XXIV. 569. D.
 Faucherius, Dionysius, Monachus Lirinensis . T. VI. 80. B.
 a Favella, Angelus . T. XIX. 389. D.
 de Faventia, Albrighetus . T. VIII. 27. D. *V. Ind. Gen. Albr.*
 Faventinus, Guidantonius . T. XXI. 380. E. *V. Ind. Gen. Guid.*
 Faventinus, Martinus, vir strenuus . T. XIX. 635. A.
 Faurus, Henricus . T. XXIII. 988. A.
 Faurus, Jacobus . T. XXII. 822. C.
 Fauanus, Georgius . T. XXIII. 496. D.
 Fauanus, Ogerius . T. XXIII. 605. E.
 Faxiolus, Graziadeus . T. XXII. 142. D.
 Faxulanus, Masius . T. XX. 84. D.
 Fazellus, Thomas . T. III. 399. C. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Febriciacus, Joannes . T. XII. 138. C.
 Fecius, Comus . T. XVIII. 802. D.
 Fecius, Philippus . T. XVIII. 802. D.
 Federica, Familia Brixienfis . T. XVI. 821. B.
 de Federicis, Carolus . T. XVIII. 1168. A. T. XIX. 967. D.
 de Federicis, Federicus . T. XXIV. 511.
 de Federicis, Gerardus . T. XVI. 939. E.
 de Federicis, Joannes . T. XVI. 871. E.
 de Felapanis, Mascellus . T. XXI. 97. B. *V. Ind. Gen. Masc.*
 de Felapanis, Petrus . T. XXI. 1050. C.
 Felesinus, Joannes . T. XVIII. 708. E.
 Felicianus, Joannes . T. XXI. 888. A.
 Felinus, Sandeus, *seu* Sandelus . T. XXIV. 302. D. *V. Ind. Gen. Fel. & Sand.*
 de Felifana, Leonardus . T. XVII. 1164. C.
 Feltrius, Federicus, Urbini Comes . T. XXI. 156. *V. Ind. Gen. Fed.*
 Feltrius, Guido, Urbini Dux . T. XXI. 114. A.
 Fent, Fridericus, Theutonicus . T. XVIII. 483. E.
 Feretranus, Antonius . T. XXI. 48. C.
 Feretranus, Federicus . T. XXI. 484. A. *V. Ind. Gen. Fed.*
 Ferilius, Nardus . T. XXI. 1034. C.
 Ferius, Bertus . T. XXIII. 851. C.
 Fernus, Michaël, Mediolanensis Scriptor . T. III. P. II. 967. T. XIX. 433.
 de Ferrabobus, Martinus . T. XVI. 937. C.
 Ferrabrachius, Guilielmus . T. VIII. 748. D. *V. Ind. Gen. Guil.*
 Ferragata, Testa . T. XXIII. 433. B.
 Ferrandus, Ambrosius . T. XX. 939. A.
 Ferrandus, Joannes . T. XVI. 992. C. T. XXIII. 516. D.
 Ferrantes, Laurentius . T. XXIII. 1052. D.
 Ferrapecori, Simon, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 308. A.
 de

- de Ferrara, Jacobus, Mutinensis Episcopus: T. XV. 571. B.
 Ferrarienses, Familiae Nobiles. T. VIII. 480. A.
 de Ferrariis, Augustinus. T. XXII. 269. C.
 de Ferrariis, Joannes Baptista, Episcopus Mutinensis. T. XI. 83. D.
 de Ferrariis, Marchiondus. T. XVI. 854. A.
 de Ferrariis, Nadinus. T. XVI. 982. D.
 Ferrarius de Castro, Guilelmus. T. VI. 580. B.
 Ferrarius, Jacobus. T. XVIII. 709. A.
 Ferrarius, Joseph. T. XXIII. 413. A.
 Ferrarius, Obertus. T. VI. 475. D.
 Ferrarius, Philippus. T. II. P. II. 1046. E. *V. Ind. Gen. Phil.*
 Ferrarius, Raymundus. T. XXI. 993. D.
 Ferrarius, Ugo. T. VI. 459. B. 470. D.
 Ferrarius, Ulmerius. T. XXIII. 382. C.
 Ferrarotus, Guilielmus. T. XXIII. 413. C.
 Ferravechius, Franciscus. T. XVI. 1132. C.
 Ferrerius, Joannes. T. XXIII. 687. A.
 Ferrerius, S. Vincentius. T. XVII. 1211. D. *V. Ind. Gen. S. Vinc.*
 de Ferretis, Tiverottus, Anconitanus, Genuae Potestas. T. XVII. 1202. D.
 Ferretus, Vicentinus. T. X. 18. E. *V. Ind. Gen. Vic.*
 dal Ferro, Joannes. T. XXII. 927. C.
 Ferrus, Joannes. T. III. 446. A.
 Feruffinus, Jacobinus. T. XXIII. 723. B.
 Feruffinus, Joannes. T. XX. 997. E.
 Feruffinus, Luchinus, Placentiae Capitaneus. T. XX. 879. B.
 Fiacchius, Mariangelus. T. IX. 181. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Ficianus, Bernardus, Placentiae Consul. T. XVI. 612. C.
 de Ficienis, Beltramus, Bergomensis, Genuae Capitaneus. T. XVII. 1015. D.
 de Ficienis, Mafiolus. T. XVI. 910. A.
 Ficulnea, Familia in Hispania. T. III. 369. D.
 Ficusmatarius, Guilielmus. T. VI. 384. B. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Fide, Paganus, Conf. Genuenf. T. VI. 307. A.
 Fidelis, Nicolettus. T. XXII. 637. A.
 Fiesco, seu de Flisco, Ottobonus. T. XXIV. 686. C. *V. Ind. Gen. Ott. Flisco:*
 de Figaris, Maurus. T. XVII. 618. B.
 Figulus, Carolus. T. XX. 675. D.
 Filagus, seu de Filardis, Petrus. T. II. 215. C. T. XXII. 832. A. *V. Ind. Gen. Petr. V. etiam Alexander V.*
 Filangerius, Riccardus. T. VII. 1013. A. *V. Ind. Gen. Ricc.*
 Filarobius, Joannes. T. XXIII. 516. A.
 Filicius, Joannes. T. XXIV. 439. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Filomarinis, Alphonfus. T. XXIV. 913. B.
 Finamore, Jacobus, Consul Genuenf. T. VI. 394. A.
 de Finario, Gilinus. T. VI. 594. D.
 de Finzafco, Joannes. T. XVI. 1028. D.
 Fiolaus, Dominicus. T. XXII. 535. D.
 Fioranus, Gerardus. T. XX. 895. E.
 Fioravanti, Nereus. T. XVIII. 1139. D.
 Firmanus, Dominicus. T. XXI. 675. D. *V. Ind. Gen. Dom.*
 de Firmo, Lucas Antonius. T. VI. 74. C. *V. Ind. Gen. Luc.*
 de Fitiniaco, Petrus, Pseudo-Cardin. T. III. P. II. 743. B.
 dalle Fiabbe, Bologinus, equitum Dux. T. XVIII. 771. C.
 de Fixiraga, sive Fissiraga, Guilielmus, Laudensis. T. VI. 1093. *V. Ind. Gen. Guil.*
 Flabenigus, Dominicus. T. XII. 240. D. T. XXIII. 960. D. *V. Ind. Gen. Dom.*
 Flabenigus, Joannes, Venetorum Legatus ad Regem Berengarium. T. XXIII. 952. B.
 Flamma, Galvaneus. T. I. 5. T. VII. 524. T. IX. 59. *V. Ind. Gen. Gal.*
 de Flamenghis, Nicolaus. T. XVIII. 152. D.
 Flandriae, Comes Balduinus. T. III. 540. A. *V. Ind. Gen. Bald.*
 Flandrini, Petrus, Card. T. III. P. II. 646. E.
 Flascus, Girastus. T. XIX. 708. A. T. XXI. 333. D. *V. Ind. Gen. Gir.*
 Flascus, Petrus. T. XIX. 680. A.
 Flavii. T. I. 444. A. *V. Ind. Gen. Flav.*
 Flead, Georgius, Anglus. T. IX. 284.
 de Flenco, Rogerius. T. V. 629. B. *V. Ind. Gen. Rog.*
 de Flexia, Franciscus. T. XVIII. 926. D.
 de Flexia, Ingo, Conf. Genuenf. T. VI. 349. A. 353. E. T. XVII. 1012. B.
 de Flexia, Otto, Conf. Genuenf. T. VI. 358. C.
 de Flexia, Raymundus, Conf. Genuenf. T. VI. 358. A. 362. E.
 Flisca Familia. T. IX. 52. C. *V. Ind. Gen. Flisc.*
 de Flisco, Albertus. T. VI. 553. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Flisco, Aloysius. T. XVII. 248. A. *V. Ind. Gen. Aloy.*
 de Flisco, Andreas. T. XIX. 208. B.
 de Flisco, Antonius. T. XVII. 859. C. T. XX. 373. E.
 de Flisco, Elisabeth. T. XVI. 316. E. *V. Ind. Gen. Elis.*
 de Flisco, Franciscus, Genuenfis, Orator ad Regem Galliae. T. XXIV. 610. A.
 de Flisco, Hybletus. T. XIX. 626. T. XXIII. 127. E. T. XXIV. 563. C. *V. Ind. Gen. Hybl.*
 de Flisco, Jacobina. T. XV. 339. B. *V. Ind. Gen. Jac.*

de

- de Flisco, Jacobus. T. XVII. 1120. A.
V. Ind. Gen. Jac.
- de Flisco, Joannes. T. XVII. 1102. C.
V. Ind. Gen. Joan.
- de Flisco, Joannes Ambrosius, Genuensis, Orator ad Regem Galliarum. T. XXIV. 569. D.
- de Flisco, Isabella. T. XII. 922. B. *V. Ind. Gen. Isab.*
- de Flisco, Lucas, Cardinalis. T. IX. 999. D. *V. Ind. Gen. Luc.*
- de Flisco, Ludovicus. T. VII. 938. C. *V. Ind. Gen. Lud.*
- de Flisco, Matthæus. T. XXIII. 271. B.
- de Flisco, Nicolaus. T. VI. 513. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
- de Flisco, Objectus. T. XXII. 293. E. *V. Ind. Gen. Obj.*
- de Flisco, Opizo, Archiepiscopus Genuensis. T. IX. 52. C.
- de Flisco, Otho, Vercellarum Episcopus. T. XX. 220. D.
- de Flisco, *sive* de Fiesco, Ottobonus. T. XXIV. 686. C. *V. Ind. Gen. Ottob.*
- de Flisco, Paulus, Genuensis, Orator ad Alexandrum VI. T. XXIV. 532. E.
- de Flisco, Petrinus Ventus. T. VI. 477. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
- de Flisco, Sinibaldus. T. III. 413. B. *V. Ind. Gen. Sin.*
- de Flisco, Theodosius, nobil. Genuens. T. VI. 462. D. 516. A. 565. A.
- de Flisco, Ugo. T. VI. 507. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- de Flisco, Ugolinus, Genuensium Legatus. T. XVII. 407. E.
- de Floravantis, Cingulus, Perufinus. T. XXI. 329. E. *V. Ind. Gen. Cing.*
- de Floravantis, Paxinus. T. XVI. 957. A.
- de Flordébellis, Albertus. T. XVIII. 14. C.
- de S. Flore, Comites. T. XIII. 214. C. *V. Ind. Gen. Com.*
- de Florentia, Andreas, Episcopus Tornacensis. T. III. P. II. 511. B. 572. E.
- de Florentia, Gazias. T. VI. 468. E. *V. Ind. Gen. Gaz.*
- de Florentia, Jo. Angelus, J. C. T. XXIII. 195. E.
- Florentinæ, Familiæ nobiles. *V. Florentia.*
- Florentinus, Carolus Federicus. T. XX. 360. E.
- Florentinus, Franciscus Maria. T. VI. 98.
- Florentinus, Joannes Carolus. T. III. 402. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Florenzanus, Petrus. T. XXIII. 437. D.
- Fluminata, Brixianus, Brixienfis. T. XIV. 945. C.
- a Flumine, Familia Patavina. T. XVII. 75. E.
- de Foco, Franciscus. T. XVIII. 135. E.
- de Foco, Guilielmus. T. XVI. 1008. B.
- de Foco, Jannotius. T. XXI. 192. D.
- Folch, Antonius. T. I. 7. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Folengius, Jo. Baptista. T. III. 410. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Folgeriis, Arnaldus, Archiep. Arelatensis, & Cardinalis. T. III. P. II. 447. B. 462. C.
- de Folia, Albertinus. T. XVI. 943. C.
- de Folia, Nicolaus. T. XVIII. 225. C. T. XXIII. 867. B.
- de Foliano, Andreas, Capitaneus Populi Bononiensis. T. XVIII. 160. A.
- de Foliano, Antonius. T. XXIII. 726. B.
- de Foliano, Carolus. T. XVI. 972. A. T. XVIII. 932. C. 1071. D. T. XX. 445. C.
- de Foliano, Conradus. T. XXI. 393. B. 678. A. *V. Ind. Gen. Contr.*
- de Foliano, Franciscus. T. XVI. 745. E. *V. Ind. Gen. Fran.*
- de Foliano, Gibertus. T. XVI. 1034. *V. Ind. Gen. Gib.*
- de Foliano, Guido. T. XVII. 399. C. T. XXI. 12. C. *V. Ind. Gen. Guid.*
- de Foliano, Guilielmus, Cremonæ Potestas. T. VII. 642. B. T. VIII. 1112. C. *V. Ind. Gen. Guil.*
- de Foliano, Raynaldus, equitum Ductor. T. XXI. 329. D.
- de Foliano, Ugolinus. T. XVIII. 8. D.
- Folietta, Laurentius, Genuensis, T. XVII. 1268. D.
- Follus, Franciscus. T. XXIII. 475. A.
- Fonchexoles, Jacobus. T. XXIV. 580. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Fondulus, Calcinus. T. XVI. 996. E. *V. Ind. Gen. Cal.*
- de Fongio, Georgius. T. XXIII. 606. D.
- Fontana, Albertus. T. VI. 528. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Fontana, Altradius, Placentiæ Dominus. T. XVI. 562. C. & *seq.*
- Fontana, Ancelinus, Placentinus. T. VI. 422. D.
- Fontana, Antolinus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
- Fontana, Carnellevarius, Placentiæ Consul. T. XVI. 615. B.
- Fontana, Domafolus, Placentiæ Consul. T. XVI. 614. A.
- Fontana, Emmanuel, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 341. A.
- Fontana, Franciscus, Genuensis, Orator ad Regem Galliarum. T. XXIV. 564. B.
- Fontana, Gabriel. T. XXI. 934. D.
- Fontana, Guidolus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
- Fontana, Jacobinus. T. VI. 537. B.
- Fontana, Joannes Baptista, Mediol. T. II. P. II. 146.
- Fontana, Leo, Placentiæ Dominus. T. XVI. 487. A.

- Fontana, Marchettus. T. XVI. 1000. B.
 Fontana, Obertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. D.
 Fontana, Petrus. T. XVII. 104. B. T. XIX. 749. D.
 Fontana, Philippus. T. II. 209. C. *V. Ind. Gen. Phil.*
 Fontana, Simon. T. XXII. 569. A.
 de Fontanella, Petratus, Comensis. T. V. 449. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Fontanella, Rogerius, Novocomensis. T. V. 441. *V. Ind. Gen. Rog.*
 de Fontamilio, Benedictus, Notarius Genuensis. T. VI. 566. D.
 Fontaninius, Justus. T. XII. 1056. *V. Ind. Gen. Just.*
 Fontanula, Nicolaus. T. XXI. 1050. B.
 de Fonteficco, Petrus, Cardin. T. III. P. II. 864. B. T. XIX. 715. D.
 Foppa, Guarinus. T. XVI. 848. A. 898. B.
 de Foraboschis, Azantes, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 140. E.
 de Forbicibus, Julius. T. XVIII. 134. B.
 Forensius, Angelus. T. XXII. 965. D.
 de Forestis, Galeatus. T. XVI. 871. C.
 de Forestis, Guidonus. T. XVI. 1115. E.
 de Forestis, Melchior. T. XVI. 859. B.
 de Forestis, Oresinus. T. XVI. 849. C.
 de Forestis, Petrus, Archiep. Rothomagensis. & Card. T. III. P. II. 595. A. 609. A.
 de Forestis, Thebaldinus. T. XVI. 873. A.
 de Forincibus, Thomas. T. XX. 965. E.
 de Forixis, Petrus. T. XVIII. 140. A.
 Forlanus, Nannes. T. XIX. 720. E.
 Forlosia, Nicolaus. T. II. P. II. 6. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Formagiarius, Rampinus. T. XX. 894. D.
 de Formaglinis, Thomas. T. XVIII. 146. D.
 Formentus, Gaspardus. T. XXIII. 413. A.
 de Fornace, Aloysius, Civis Venetus. T. XVII. 453. D.
 de Fornace, Nardinus. T. XXII. 194. C.
 Fornalynus, Rinaldus. T. XVIII. 732. E.
 Fornarius, Bartholomæus, Consul Genuens. T. VI. 514. B.
 Fornarius, Dominicus. T. XVII. 1259. E.
 Fornarius, Fachinus. T. XVI. 848. E.
 Fornarius, Gregus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 615. E.
 Fornarius, Gulielmus. T. VI. 354. D. 357. C. 371. C.
 Fornarius, Joannes. T. XXIII. 515. D.
 Fornarius, Lambertus. T. VI. 376. A. 389. C. 400. D. T. XXIV. 589. B.
 Fornarius, Raphaël. T. XXIV. 589. B.
 Fornarius, Ugo, Conf. Genuens. T. VI. 379. B. 475. D.
 de Foro, Goytius, Brixienfis. T. XIV. 973. A.
 de Foro, Ubertus, Alexandrinorum Legatus ad Venetos. T. III. 472. B. *Tom. XXV.*
- Foroglanus, Henricus. T. XXIII. 607. B.
 Forolivienfis, Jacobus. T. XXIV. 1164. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Forolivio, Argentinus. T. XVII. 100. B.
 Fortebraccius, Bernardinus. T. XXIV. 23. A. *V. Ind. Gen. Bern.*
 Fortebraccius, Carolus, Veneti Exercitus Dux. T. XXI. 470. E. 620. C.
 Fortebraccius, Nicolaus. T. XVIII. 631. C. T. XXI. 135. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Fortiguerra, Nicolaus, Cardinalis. T. III. P. II. 1014. E. T. XIX. 988. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Fortiguerris, Fortiguerra. T. XVI. 1150. E.
 Fortis, Antonius. T. XXIII. 686. D.
 Forzanus, Marcus. T. XXII. 548. E.
 Forzatus, Aloysius. T. XVII. 98. D. *V. Ind. Gen. Aloy.*
 Forzatus, Franciscus, Ferratiensis. T. XXIV. 204. C.
 Forzatus, Joannes. T. VIII. 308. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Forzatus, Leonardus. T. XXII. 499. E.
 de Fofarago, Antonius, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 129. E.
 Foscaldus, Antonius. T. XX. 128. A.
 Foscanellus, Aldrovandus. T. XXI. 1165. C.
 Foscarara, seu Foscaris, Franciscus. T. XX. 239. E. *V. Ind. Gen. Fran.*
 de Foscarariis, Romeus, Potestas Bononiæ. T. XVIII. 213. E.
 Foscarinus, Ludovicus. T. XVIII. 758. D.
 Foscaris, Bernardus. T. XVII. 330. B.
 Foscarus, Franciscus. T. XXI. 128. A. *V. Ind. Gen. Fran.*
 Foscarus, Marcus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 408. E.
 Foscarus, Menigiolus. T. XXII. 965. A.
 Foscarus, Paulus, Episcopus Castellanus, sive Venetus. T. XXII. 666. A. 776. C.
 Foscarus, Petrus, Cardinalis. T. XXII. 1208. C. T. XXIII. 105. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Foschinus, Attendulus. T. XIX. 687. C. T. XXI. 390. B. *V. Ind. Gen. Att.*
 Foscolus, Franciscus. T. XIX. 761. A.
 Foscolus, Julianus. T. XIX. 330. C.
 de Fossalta, Antonius. T. XVIII. 911. D.
 Fossatus, Antonius. T. XVIII. 702. A.
 Fossatus, Bernardus. T. XXI. 1012. B.
 Fossatus, Vianellus. T. XXIII. 495. D.
 de Fossella, Leonardus. T. II. 213. E. *V. Ind. Gen. Leon.*
 de la Fra, Franciscus. T. XXII. 266. B.
 Fracastorius, Philippus. T. XXII. 822. C.
 Frachensis, Antonius. T. VI. 74. A. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Fradellus, Henricus. T. XXII. 964. D.
 Fragapana, Familia. T. VI. 943. A.
 Frajapanes, Centius. T. III. 384. B. *V. Ind. Gen. Cent.*

- Frajapanes, Leo . T. III. 397. A. *V. Ind. Gen. Leo.*
 Frajapanes, Petrus . T. VII. 1037. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Frajapanes, Robertus . T. III. 421. E.
 de Fraineta, Rao. T. V. 112. C. *V. Ind. Gen. Rao.*
 Franceschinus, Marcus. T. XVII. 331. E.
 de Franchis, Baptista. T. XVII. 1180. D. *V. Ind. Gen. Bapt.*
 de Franchis, Joannes . T. XVII. 1234. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Franchis, Julianus. T. XXIII. 280. D. 295. E.
 de Franchis, Nicolaus, Episcopus Tarvisanus. T. XXII. 1238. D. T. XXIII. 1196. C.
 de Franchis, Paulus . T. XXIV. 588. E. *V. Ind. Gen. Paul.*
 de Franchis, Philipponus, Rector exercitus Genuensium . T. XVII. 1244. A.
 Franci, Buccius . T. XX. 56. A.
 Franciarinus, Marcellus. T. XXI. 910. 919.
 Francigena, Guiraldus, Parmen. T. VI. 449. D.
 Francionus, Oliverius . T. XXIII. 757. C.
 Franciotus, Joannes Franciscus. T. XXIII. 107. B. 835. C.
 de Francischis, Guicius. T. XVIII. 1124. C.
 de Francischis, Joannetus. T. III. 417. A.
 de Francischis, Petrus. T. XXIII. 413. D.
 Francus, Petrus . T. XXII. 527. A.
 Francus, Thomas, Episcopus Castellanus, seu Venetus . T. XII. 369. A.
 de Frangepanibus, Familia. T. III. 383. B. *V. Ind. Gen. Frang.*
 de Frangepanibus, Joannes . T. VIII. 850. D. T. XXIII. 1163. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Frangepanibus, Marius . T. XV. 641.
 de Frangepanibus, Nicolaus, Signia Comes . T. XXII. 433. E.
 de Frangepanibus, Odo . T. III. 442. E. *V. Ind. Gen. Odo.*
 de Frangepanibus, Petrus, Romanus, Aretii Potestas . T. XXIV. 859. B.
 de Frangepanibus, Marchio Pompejus, Patricius Romanus . T. XXIV. 512.
 de Frangeriis, Arnaldus, Episcopus Sabienfis . T. X. 383. B. D.
 de Franzola, Robertus, Capitaneus Alexandriae . T. XXIII. 542. B.
 Fraperius, Vincentius . T. II. 306. D.
 a Frascata, Nicolaus . T. XX. 1. 610. B.
 de Frasinario, Franciscus. T. XVIII. 67. C.
 Frasinetus, Saginus . T. XVII. 1310. B.
 de la Frata, Arigus, Bononiae Episcopus. T. XVIII. 251. C.
 de la Frata, Bonifacius . T. VI. 514. B.
 de la Frata, Henricus. T. XVIII. 109. B. *V. Ind. Gen. Henr.*
 de la Frata, Jacobus . T. XVIII. 185. D.
 de Fraxinello, Obertus. T. XXIII. 649. E.
 Frazia, Franciscus . T. XXIII. 494. B.
 Frazia, Michael . T. XXIII. 494. C.
 Freccia, Marinus. T. II. 232. 282. D. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Freherus, Marquardus . T. IV. 508. E. *V. Ind. Gen. Marq.*
 Frederici, Henricus, Pisanorum Legatus . T. VI. 173. C.
 de Fredo, Jacobus . T. XVIII. 30. D.
 Fregamoli, Familia Brixienfis . T. XIV. 961. C.
 Fregamoli, Conradus, Brixienfis . T. XIV. 945. C.
 Fregosinus . T. XXIV. 513. B. *V. Ind. Gen. Freg.*
 Fregosus, Dominicus, Dux Genuae . T. XXI. 23. A.
 Fregosus, Janus. T. XX. 1001. D. T. XXI. 492. D. *V. Ind. Gen. Jan.*
 Fregosus, Ludovicus . T. XXI. 726. D. 753. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Fregosus, Octavianus. T. XXIV. 625. B. 629. C. *V. Ind. Gen. Oct.*
 Fregosus, Paulus. T. XXI. 720. C. T. XXIII. 106. C. *V. Ind. Gen. Paul.*
 Fregosus, Petrus . T. XXI. 303. D. 693. E. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Fregosus, Thomas . T. III. P. II. 888. B. T. XXI. 203. E. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Fregosus, Thomasinus. T. XXIII. 279. B.
 de Fredeo, Ansaldo, Conf. Genuens. T. VI. 349. A.
 Frenexius, Remitius . T. XXIV. 555. C. *V. Ind. Gen. Rem.*
 a Freo, Zaccarias . T. XVII. 188. A.
 Frescione, Robertus, Comes Flandriae . T. VI. 101. A.
 Frescobaldorum Familia. T. XIX. 1020. B. *V. Ind. Gen. Fresc.*
 Frescobaldus, Bertus, Florentinus, Bononiae Potestas . T. XVIII. 166. B.
 Frescobaldus, Leonardus. T. XIX. 970. D.
 Frescobaldus, Simon. T. XVIII. 1120. E.
 Fricapanes, nob. Rom. T. VI. 1150. C. *V. Ind. Gen. Fric.*
 de Friecis, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 75. E.
 Frigimelica, Franciscus. T. XVII. 776. A. *V. Frizimelega.*
 de Frigio, Raynerius . T. XXI. 965. B. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 Frisingensis, Fredericus . T. III. 362. D.
 Frisius, Joannes Jacobus . T. IX. 59. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Frivolanus, Petrus, Bononiensis, Pisanorum Potestas . T. XXIV. 679. C.
 Frixonus, Jacobus . T. VI. 493. D.
 de Frizano, Comes Amphitriton . T. XXII. 392. E.
 Frizimelega, Franciscus. T. XVII. 816. D.
 Frogius, Raynerius. T. XVIII. 1170. C. T. XXI. 139. A. de

- de Frottaliis, Petrus. T. VII. 1107. A.
V. Ind. Gen. Petr.
- Frugerus, Abramus. T. XXII. 522. D.
- Frugonus, Petrus Joannes. T. XXIII. 151. D.
- de Frunte, Petrus. T. XVIII. 1106. B.
T. XXI. 1012. D.
- Fugazola, Niger, Placentiæ Consul.
T. XVI. 613. E.
- de Fulcardimonte, Comes Radulfus. T. III. P. II. 557. D.
- de Fulchinis, Lazarus. T. XXII. 252. C.
- de Fulchinis, Martinus. T. XXII. 266. C.
- Fulcius, Petrus. T. XXI. 23. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Fulco, Joannes. T. VI. 535. D.
- Fulco, Zaccarias. T. VI. 519. E.
- de Fulgineo, Gentilis, Medicus. T. XVI. 168. B.
- Fulgosius, Abraham, Genuensis, Corsicæ Governator. T. XXIV. 442. B.
- Fulgosius, Dominicus. T. XXI. 32. B.
- Fulgosius, Gandulfus, Prætor Placentiæ.
T. XVI. 586. A. 616. B.
- Fulgosius, Petrus. T. XXI. 23. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Fulgosius, Philippus, Placentiæ Episcopus.
T. XVI. 472. A. 585. A. 632. A.
- Fulgosius, Presbyter, Placentiæ Consul.
T. XVI. 611. A.
- Fulgosius, Raphaël. T. XX. 907. E. T. XXIV. 1161. E.
- Fulgosius, Thomas. T. XIX. 46. C. *V. Ind. Gen. Thom.*
- Fulmulus, Albertus. T. XXII. 535. D.
- a Fundazia, Franciscus. T. XVIII. 607. B.
- Fundulus, Gabrinus. T. XVII. 867. C.
T. XXI. 956. A. *V. Ind. Gen. Gabr.*
- Fundulus, Calcinus. T. XVI. 996. E.
V. Ind. Gen. Calc.
- Fungai, Franciscus. T. XXIII. 812. B.
- Furesius, Petrus, Bononiensis Populi Capitaneus. T. XVIII. 333. E.
- Furigosus, Raphaël. T. XIX. 864. D.
- de Furneto, Pasqualis, Genuensis. T. XVII. 1086. B.
- de Furno, Petrus. T. XXII. 338. B.
- de Furno, Ruzildinus. T. XXIII. 696. D.
- de Furno, Vitalis, Cardin. T. III. P. II. 449. B.
- Fuscarenus, Ludovicus. T. XXV. 55. D.
V. Ind. Gen. Lud.
- Fuscarenus, Marcus, Patricius Venetus.
T. XXV. 1.
- Fuscolus, Georgius. T. XVIII. 701. E.
- Fuscolus, Ugo. T. XXIII. 930. C.
- Fuscus, Angelotus. T. III. P. II. 1130. B.
V. Ind. Gen. Ang.
- de Fusignano, Robertus. T. XVIII. 1056. B.
- Fusnellus, Brancacius. T. XXIII. 475. B.
476. A.
- de Fuxariis, Todiscus. T. XX. 939. E.
- Fuxi, Comes Rogerius. T. III. 570. C.
V. Ind. Gen. Rog.

G

- G** Abalius, Joannes, Dux Venetus. T. XXIII. 938. D.
- Gabalius, Mauritius, Dux Venetus. T. XXIII. 938. A.
- Gaballus, Jacobus, Veronensis. T. XXI. 37. E.
- de Gabanis, Marcus. T. XVIII. 569. A.
- de Gabanis, Vitalis. T. XXIII. 733. C.
- Gabanna, Joannes. T. XXIII. 679. C.
- Gabianus, Bombolginus. T. XXI. 1165. C.
- de Gabretto, Michaël, Capitaneus Populi Bononiensis. T. XVIII. 196. D.
- Gabriella, Familia. T. XIV. 79. A. *V. Ind. Gen. Gabr.*
- de Gabriellis, Bartholomæus. T. XXII. 292. E.
- de Gabriellis, Franciscus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 549. D.
- de Gabriellis, Jacobus. T. XXII. 1105. A.
V. Ind. Gen. Jac.
- de Gabriellis, Joannes. T. XIV. 79. A.
V. Ind. Gen. Joan.
- de Gabriellis, Nicolaus. T. XXIII. 1150. D.
- Gabriellus, Christophorus. T. XXIII. 769. B.
- Gabriellus, Franciscus, Senator Romæ.
T. XXI. 951. B.
- Gacula, Cenciameus. T. XXII. 965. B.
- Gaddius, Bartholomæus. T. XXI. 445. B.
502. B. *V. Ind. Gen. Barth.*
- Gaddius, Jacobus, Historicus. T. XVIII. 1100.
- Gaffardus, Jacobus. T. XXII. 675. D.
- de Gaffarellis, Jacobus. T. XXIII. 1052. E.
- de Gaffarellis, Petrus. T. XVI. 1028. B.
- de Gaffarisis, Gualvartus. T. XVIII. 308. B.
- Gafurini, Jacobus. T. XVI. 867. A.
- de Gaidela, Guilelmus. T. VI. 509. D.
- Gajetana, Familia. T. XXII. 79. B. *V. Ind. Gen. Gaj. & Cajet.*
- Gajetanus, Christophorus, Fundi Comes.
T. XXIV. 1110. E.
- Gajetanus, Gerardus. T. III. 367. C. *V. Ind. Gen. Ger.*

- Gajetanus, Gregorius. T. III. 370. B.
V. Ind. Gen. Greg.
- Gajetanus, Honoratus. T. III. P. II. 670.
B. *V. Ind. Gen. Hon.*
- Gajetanus, Jacobus, Neapolitanus. T.
XXI. 43. A.
- Gajetanus, Nicolaus. T. XXIII. 746. C.
- Gajetanus, Raynerius. T. VI. 283. A.
V. Ind. Gen. Rayn. & Cajet.
- de Gaitanis, Guido, Pisanus, Bononiæ
Potestas. T. XVIII. 167. D.
- Gaitus, Petrus. T. VII. 271. A. *V. Ind.
Gen. Petr.*
- Gaivanensis, Jacobus. T. XXI. 303. D.
346. C.
- Gajus, Petrus. T. XXIII. 513. E.
- de Galaffis, Galaffus. T. XVIII. 729. D.
- Galamanus, Nicolinus. T. XVII. 1166. E.
- de Galaphasis, Mainardus. T. XVIII.
356. B.
- Galarinus, Joannes. T. XVI. 864. B.
- de Galafidio, Rodolphus. T. XXII. 158. B.
- Galateus, Antonius. T. X. XIII. f. *V.
Ind. Gen. Ant.*
- Galbanæa, Jacobus, equitum Ductor.
T. XVIII. 772. C.
- Galbertus, S. Joannes. T. VIII. 927. *V.
Ind. Gen. Joan.*
- Galduccius, Galdutius. T. XIX. 428. C.
- Galea, Leo. T. XXIII. 546. E.
- de Galeata, Gualterius. T. II. 215. B.
V. Ind. Gen. Gual.
- de Galeatiis, Familia Patavina. T. XVII.
77. A.
- Galeatius, Mantuanus. T. XVII. 917. B.
V. Ind. Gen. Gal.
- a Galega, Nicolaus. T. XVII. 250. D.
268. C.
- Galeottus, Henricus. T. XXI. 43. A.
1047. A.
- Galeottus, Manfredus, Faventiæ Prin-
ceps. T. XXI. 1203. C.
- Galeottus, S. nullus. T. XXI. 1113. A.
- Galeottus, Silvester. T. XVII. 759. A.
- Galeranus, Daniel. T. XXIII. 803. D.
- de Galerate, Joannes. T. VI. 466. B.
- Galerina, Lanfrancus. T. VI. 427. B.
- Galetta, Guilielmus, Consul Genuens.
T. VI. 310. B. 358. C. T. XXIII. 605. E.
- Galetta, Ingo, Conf. Genuens. T. VI.
259. B.
- Galetta, Magiscula Ogerius. T. VI.
354. E.
- Galia, Gandolphus. T. XXIII. 413. B.
- Galia, Joannes. T. XXIII. 495. A.
- de Galiardis, Familia Patavina. T. XVII.
75. E.
- Galiardus, Dominicus. T. XXII. 966. C.
- Galiardus, Michaël. T. XVII. 918. C.
V. Ind. Gen. Mich.
- Galiardus, Paulus, Brixienfis, V. Cl.
T. XIV. 775.
- Galibertus, Petrus, Placentinus, Subcapi-
taneus Bononiæ. T. XVIII. 354. C.
- Galibertus, Ugo. T. XXIII. 413. B.
- de Galiofo, Hymnus, Cremonensis. T. VI.
1038. E. *V. Ind. Gen. Hym.*
- Galiriatius, Nicolaus. T. XXIII. 124. D.
- Galla, Saulus, Dux Venetus. T. XXIII.
937. C.
- Gallamanus, Rodolphus. T. XXIII. 475. B.
- Gallaratus, Petrus. T. XVIII. 729. C.
- Gallaverna, Jacobus. T. XXIII. 437. E.
- de Galletisio, Thedricus, Mediolani Præ-
tor. T. XVI. 661. A.
- Galletta, seu Gallettus, Obertus. T. VI.
414. E. *V. Ind. Gen. Ober.*
- Gallettus, Rigus. T. XVII. 477. E. *V.
Ind. Gen. Rig.*
- Galleze, Petrus, Episcopus Portuensis.
T. VII. 980. E.
- Galli, Antonius. T. XXIII. 241. *V. Ind.
Gen. Ant.*
- de Galliana, Ingo. T. VI. 366. D. *V. Ind.
Gen. Ingo.*
- de Galliana, Simon, Genuensis. T. VI.
427. B.
- Gallicius, Petrus. T. XXIII. 440. E.
- Gallina, Franciscus. T. XX. 383. D. *V.
Ind. Gen. Franc.*
- Gallina, Joannes Franciscus. T. XX.
997. E. T. XXII. 998. D.
- de Gallo, Ogerius, Consul Genuensis.
T. VI. 364. C.
- de S Gallo, Joannes. T. XVI. 933. A.
- de S Gallo, Salvinus. T. XVI. 889. B.
985. C.
- Gallonus, Anselmus. T. XXIII. 433. A.
440. C.
- Gallonus, Antonius. T. VI. 15. D. *V.
Ind. Gen. Ant.*
- Gallonus, Guilielmus. T. XXIII. 561. C.
- Gallurarum, Familia. T. XXV. 145. B.
V. Ind. Gen. Gall.
- Gallure, Comitissa Joanna. T. XII. 998.
B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Gallus, Albertus. T. XXII. 931. C. *V.
Ind. Gen. Alb.*
- Gallus, Antonius. T. XXIII. 241. *V. Ind.
Gen. Ant.*
- Gallus, Bartholomæus. T. VI. 456. D.
- Gallus, Bernardus. T. VI. 63. C. T. XVII.
898. D. *V. Ind. Gen. Bern.*
- Gallus, Paulus, Dux Malamochi. T. XXIII.
937. C.
- Gallus, Rigus, Theutonicus. T. XVII.
107. D.
- Gallus, Rogerius. T. XXI. 544. D.
- Gallus, Vassallus. T. VI. 444. E.
- de Galluziis, Baldus, Capitaneus Vene-
torum. T. XVII. 251. A.
- de Galluziis, Facius. T. XVIII. 108. A.
- de Galluziis, Ugolinus. T. XVIII. 482. A.
T. XX. 239. D.

Gal-

- Galtesius, Vermilius. T. VI. 195. C.
Galvagnus, Ameus. T. XVI. 915. B.
Galvagnus Gutverius, Gulielmus. T. XXIII. 473. D.
de Ganbaceffa, Rizardus, Vicarius Roberti Regis Siciliae. T. XVII. 1016. C.
Gambacurta, Familia. T. XIV. 260. E. *V. Ind. Gen. Gamb.*
Gambacurta, Andreas. T. XV. 1079. A.
Gambacurta, Benedictus, Pisarum Capitaneus. T. XV. 1065. E. & seq.
Gambacurta, Carolus. T. XVI. 1161. D. *V. Ind. Gen. Car.*
Gambacurta, Franciscus. T. XVI. 342. E. *V. Ind. Gen. Franc.*
Gambacurta, Gerardus. T. XVI. 1161. D. *V. Ind. Gen. Ger.*
Gambacurta, Joannes. T. XIX. 16. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
Gambacurta, Lottus. T. XIV. 180. B. T. XV. 1078. D. *V. Ind. Gen. Lott.*
Gambacurta, Nicolaus, Copiarum Ductor. T. XVIII. 667. A.
Gambacurta, Petrus. T. XIV. 711. D. T. XV. 1062. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
Gambara, Familia Brixienfis. T. XIV. 867. B.
Gambara, Albertus, Brixienfis. T. III. 472. B.
Gambara, Joannes Franciscus. T. XXII. 1229. D.
Gambara, Gerardus, Brixienfis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1016. B.
Gambara, Comes Petrus. T. XVI. 924. D. 1027. A. T. XXI. 289. C.
de Gambarana, Comes Marcoaldus. T. VI. 1098. A. *V. Ind. Gen. Marc.*
Gambarellus, Henricus. T. XXIII. 475. B.
Gambarius, Luchinus. T. XXIII. 722. E.
Gambarolus, Otto. T. XXIII. 379. D.
Gambatefa, Baro Conradus. T. VII. 1070. B.
Gambatefa, Ricciardus. T. X. 524. A. T. XI. 247. D. 251. A. *V. Ind. Gen. Ric.*
Gambateforum, Familia. T. XXII. 84. E. *V. Ind. Gen. Gamb.*
Gambefus, Petrus. T. XXII. 966. A.
de Gambiraxiis, Jacobinus. T. XVI. 890. C.
de Gambolato, Dracus. T. VI. 368. B.
Gamondus, Marcus. T. XXIII. 474. B.
de Gancellino, sive de Cancelmo, Jacobus. T. VIII. 810. A. 812. B. 845. A.
de Gancellino, Raymundus, Dominus de Lamello. T. III. P. II. 398. A.
Gandinus, Ægidius. T. VI. 536. E.
Gandinus, Manfredus. T. XXIII. 722. E.
de Gandonis, Gandonus. T. XVIII. 342. B.
de Gandonis, Gaspár. T. XVIII. 607. B.
de Gandonis, Jacobus. T. XVIII. 161. B.
de Gandulpho, Dominicus Antonius, Historicus. T. XXI. 1173.
de Gandulpho Constantii, Ogerius, *Tom. XXV.*
nuens. T. VI. 349. A.
de Gandulpho, Otto. T. VI. 256. C. *V. Ind. Gen. Otto.*
de Ganfiliazis, seu Ganfiliacius, Jacobus. T. XVI. 1195. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
Gangi, Ubertus. T. VI. 444. C.
de Garaldo, Odo. T. XVII. 1009. D. *V. Ind. Gen. Odo.*
Garalius, Ugo. T. XXIII. 407. C.
Garattonus, Joannes. T. XVIII. 701. E.
Garavello, Marinus. T. XVIII. 1044. D.
de Garbagnana, Franciscus. T. XVIII. 34. D. *V. Ind. Gen. Franc.*
de Garbagnatis, Franciscus. T. XXV. 77. C. *V. Ind. Gen. Franc.*
Garbanus, Mussus, Laudensis. T. VI. 1084. E. *V. Ind. Gen. Mus.*
Garbellus, Philippus. T. VII. 631.
Garbeña, Petrus. T. XXIII. 605. E.
de Garbo, Dinus, Medicus. T. XIII. 626. A.
de Garbo, Henricus. T. XXII. 965. B.
de Garbo, Ranucius. T. XVI. 1132. D.
de Gardinis, Petrus. T. XVIII. 130. C.
Gareffius, *V. Garenfius, & Garefius.*
Garellus, Petrus. T. XXII. 965. D.
Garellus, Pius Nicolaus. T. II. P. II. 4. *V. Ind. Gen. Pius.*
Garenfius, seu Gareffius, Joannes, Cremenfis. T. VI. 1038. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
Garefius, Joannes, Cremenfis. T. VI. 1039. B. 1040. A.
Garëttus, Rubeus. T. VI. 344. D.
de Garfagnana, Raymundus. T. VI. 185. C. *V. Ind. Gen. Raym.*
de Garganis, Bertulinus. T. XVI. 945. C.
de Garganis, Jacobus, Neapolitanus. T. XXIV. 993. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
de Garganis, Joannes, Pergamenfis, Conf. Genuensis. T. VI. 537. B.
de Garganis, Pezulus. T. XVI. 848. D.
Gargiola, Andreas, Florentinus. T. XX. 268. E.
Garibaldus, Dominicus, Genuensis. T. XVII. 1086. B.
Garibaldus, Franciscus, Dux Genuæ. T. XVII. 1136. A.
Garigeolus, Andreas. T. XX. 1149. E.
Garimberta, Familia Parmensis. T. XXI. 505. A. *V. Ind. Gen. Gar.*
de Garimbertis, Joannes Baptista. T. XXII. 253. E.
Gariboldus, Leonardus. T. XXI. 600. D. *V. Ind. Gen. Leon.*
de Garisendis, Florianus. T. XVIII. 132. B.
de Garisendis, Lenza. T. XVIII. 152. E.
de Garisendis, Petrus, Consul Bononienfis. T. XIV. 1091. A. T. XVIII. 152. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
de Garisendis, Stappa. T. XVIII. 108. A.
de Garisendis, Ugonetus. T. XXII. 138. A.

- de Garofola, Bandinaccius. T. VI. 195. C.
 de Garofola, Henricus. T. XXIII. 433. C.
 Garrassinus, Andreas. T. XXI. 907. A.
 de Garrio, Ancellinus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 324. D.
 de Garrio, Anselmus. T. VI. 331. A.
 T. XVII. 1012. A. *V. Ind. Gen. Ansel.*
 de Garrio, Guilelmus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 259. C.
 Garronus, Frederonus. T. XXIII. 440. D.
 Garulensis, Obizo, Dux exercitus Flo-
 rentinorum. T. XIX. 177. D.
 de Garumterio, Stephanus. T. VI. 444. D.
 de Garvo, Bernardus, Cardinalis, T. III.
 P. II. 447. B. 463. C.
 Garzico, Jacobus. T. XXIII. 606. E.
 a Garzo, Joannes. T. XVII. 120. D. *V.*
Ind. Gen. Joan.
 a Garzonio, seu Garzonius, Joannes.
 T. XVII. 535. C. T. XXI. 1141. *V. Ind.*
Gen. Joan.
 Garzonius, Boldinus. T. XXII. 735. B.
 Garzonius, Landucius. T. XVIII. 117.
 D. 275. A.
 Garzonius, Nicolaus, Civis Venetus.
 T. XVII. 453. C.
 Garzonius, Rizolinus. T. XVII. 163. C.
 Gastaldus, Petrus. T. XXIII. 515. C.
 de Gatta, Musa. *V. de Gava.*
 Gattamelata. T. XVIII. 649. C. *V. Ind.*
Gen. Gatt.
 Gattapanus, Matthæus, Architectus. T.
 XX. 223. E.
 de Gattaris, Andreas. T. XVII. 1. *V.*
Ind. Gen. Andr.
 de Gattaris, Galeatius. T. XVII. 1. 2. 3.
V. Ind. Gen. Gal.
 Gattarorum Familia. T. XVII. 3. *V. Ind.*
Gen. Gatt.
 Gattescus, Gentilis, equitum Ductor.
 T. XVIII. 772. B.
 de Gattico, Botius. T. XVI. 350. E.
 Gattiluxius, Andreas, Consul Genuenf.
 T. VI. 511. A. 531. C.
 Gattiluxius, Jacobus. T. VI. 469. A.
 Gattiluxius, Lanfrancus, Legatus Ge-
 nuensium ad Papam. T. VI. 543. A.
 Gattiluxius, Lucas, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 284. C.
 Gattiloxius, Vassallus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 402. D.
 de Gattinoribus, Vivianus. T. XVI. 944. A.
 Gattola, Franciscus, Neapolitanus. T.
 XIX. 704. A.
 Gattonus, Ambrosius. T. VI. 1065. D.
V. Ind. Gen. Ambr.
 Gattuaria Familia. T. XIV. 1052. D. *V.*
Ind. Gen. Gatt.
 Gattula Familia. T. IV. 494. *V. Ind. Gen.*
Gatt.
 Gattus, Antonius. T. I. P. II. 152. D.
V. Ind. Gen. Gatt.
- Gattus, Guiraldus. T. VI. 536. E.
 Gattus, Joannes. T. XXI. 51. D. 120. A.
V. Ind. Gen. Joan.
 Gattus, Raynerius, Viterbiensis. T. VI.
 65. B. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 Gattus, Silvester. T. XIII. 639. E. T.
 XXIV. 752. D. *V. Ind. Gen. Silv.*
 de Gava, Tinta Mussa, seu Tintus Musa
 de Gatta, Cremonensis. T. VI. 1074. B.
V. Ind. Gen. Tin.
 Gavarda, Familia Brixienfis. T. V. 470. A.
 de Gavardo, Armanus, Cardinalis. T. V.
 469. B. *V. Ind. Gen. Arm.*
 Gavazonus, Thadeotus. T. XXIII. 474. B.
 Gaudio, Marcus. T. XXII. 966. C.
 Gaudola, Antonius. T. XXII. 81. B.
V. Ind. Gen. Ant.
 Gavena, Germanus. T. XXIII. 438. B.
 Gavianus, Jacobus. T. XX. 842. C. *V.*
Ind. Gen. Jac.
 Gauricus, Lucas. T. XXI. 4.
 Gaurus, Raphaël. T. XXII. 549. A.
 Gauxonus, Raymundus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 259. E.
 Gauxonus, Raynaldus, Consul Genuenf.
 T. VI. 259. B.
 a Gazaja, Baptista. T. XXIII. 803. C.
 a Gazaja, Thomas. T. XIX. 389. A.
 de Gazata, Petrus. T. XVIII. 1. *V. Ind.*
Gen. Petr.
 de Gazata, Sagacius. T. XVIII. 1. *V.*
Ind. Gen. Sag.
 a Gazo, Familia nob. Patavii. T. XVII.
 75. E.
 a Gazo, Nicolaus. T. XVII. 109. E.
 de Gebennis, Robertus. T. III. P. II.
 646. D. *V. Ind. Gen. Rob.*
 Gedijs, Andreas. T. XX. 752. A.
 Gemonius, Anastasius. T. III. 49. C.
 de S. Genesio, Ansuifius. T. VI. 427. B.
 de Genis, Joannes. T. XVI. 1000. B.
 Genisius, Rocha. T. XXI. 326. B. *V. Ind.*
Gen. Roc.
 de Genselminis, Familia Patavina. T.
 XVII. 77. A.
 Gentilis Familia. T. XXIV. 426. D.
 Gentilis, Andreas. T. XXI. 1211. B.
 Gentilis, Antonius, Dertonensis, Genuæ
 Potestas. T. XVII. 1185. D. T. XXI.
 153. A. T. XXII. 937. D. *V. Ind. Gen.*
Ant.
 Gentilis, Camillus, Corsicæ Gubernator.
 T. XXIV. 503. C.
 Gentilis, Delphinus. T. III. 76. B. *V.*
Ind. Gen. Delph.
 Gentilis, Dominicus. T. XXII. 1234. D.
 Gentilis, Hieronymus. T. XXIII. 265. C.
 Gentilis, Joannes, Genuensis. T. XVII.
 1083. A.
 Gentilis, Laurentius, Classis Genuensis
 Præses. T. XVII. 1154. D.

Gen-

- Gentilis, Leonissa. T. XXI. 385. A. 611.
D. *V. Ind. Gen. Leon.*
- Gentilis, Petrus. T. XXI. 234. B.
- Gentilis, Simeon. T. XXIV. 895. B. *V. Ind. Gen. Sim.*
- Gentilis, Thobias. T. XXIII. 250. A.
- de Gentilominis, Lancia. T. XXIII. 628. E.
- Gentilottus, Joannes Benedictus. T. II. P. II. 4. 8. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Genuens, Paulus. T. VI. 51. C. *V. Ind. Gen. Paul.*
- Genusia, Joannes. T. VI. 231. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Georgiis, Dominicus, Neapolitanus. T. II. P. II. 1046. C.
- de Georgiis, Petrus, Papiensis, Episcopus Novariæ, & Genue Gubernator pro Duce Mediolani. T. XVII. 1286. A.
- de S. Georgio, Aimonettus. T. XVI. 1033.
- de S. Georgio, Guidettus, Comes Blandratæ. T. XXIII. 679. B.
- de S. Georgio, Joannes. T. XVIII. 919. E.
- Georgius, Franciscus, Venetus. T. XVII. 416. D.
- Georgius, Michael Angelus. T. IX. 937. *V. Ind. Gen. Mich.*
- de Geraldo, Odo, Consul Genuens. T. VI. 254. B.
- Gerardescia, Familia Pisana. T. III. 401. A.
- Gerardescus, Petrus. T. III. 276. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Gerardini, *sive* Gherardini, Lazarus. T. VI. 444. C. T. XVII. 1014. C. *V. Ind. Gen. Laz.*
- Gerundinorum, Familia Florentina. T. XIX. 1020. B.
- Gerardus, Caminus, Tarvisii Dominus. T. XXIV. 703. C.
- Gerardus, Opitho. T. VI. 193. B. *V. Ind. Gen. Opit.*
- Gerardus de Foresio, Petrus. T. III. P. II. 752. E. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Gerardus, Simon. T. XVIII. 1103. B.
- Geremia, Nicolaus. T. XXIII. 988. A.
- Gerenti, Mainetius. T. V. 595. *V. Ind. Gen. Main.*
- Geri, Florentinus, ex Pazzorum Familia. T. XIV. 548. E.
- Gerinaldi, Lucherus. T. VI. 475. D.
- de S. Germano, Richardus. T. II. 307. C. *V. Ind. Gen. Rich.*
- Germanus, Arnaldus. T. III. 408.
- Gertaldi, Comites. T. XIII. 82. E. *V. Ind. Gen. Com.*
- de S. Gervasio, Conradus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 617. D.
- de S. Gervasio, Ziapatellus. T. XVI. 894. C.
- Gcinerus, Conradus. T. XX. 619. C.
- Gesualdus, Comes Bartholomæus. T. VII. 1100. C.
- Gesualdus, Helias. T. VII. 1081. A. *V. Ind. Gen. Hel.*
- Gesualdus, Ludovicus. T. XXI. 40. A. 43. B.
- Gherarda Familia. T. XXIII. 84.
- de Gherardeschis, Comes Nerius. T. XIII. 502. C. *V. Ind. Gen. Ner.*
- Gherardus, David. T. XXI. 1012. D.
- Gherardus, Jacobus. T. XXIII. 83.
- Gherardus, Petrus Hercules. T. XII. 547. T. XXI. 787.
- Gherucius, Franciscus. T. XVIII. 1210. D.
- Ghezanus, Bartholomæus, Pisanus Notarius. T. XX. 303. E.
- Ghezzius, Almaid. T. XXII. 594. C.
- Ghezzius, Augustinus. T. XXII. 799. E.
- de Ghifono, Thomas. T. II. 212. D. *V. Ind. Gen. Thom.*
- Ghigleta, Joannes. T. XXIII. 606. A.
- Ghiglia, Jacobus. T. XXIII. 515. C.
- Ghiglocius, Joannes. T. XXIII. 607. B.
- Ghilinus, Simoninus. T. XXI. 310. A.
- Ghinuccius, Andreottus. T. XXIII. 860. A.
- Ghinuccius, Bartholomæus, Senensis. T. XX. 7. B.
- Ghinus de Malpigliis, Andreas, Cardinalis. T. XIII. 877. D.
- Ghinus, Laurentius. T. XXIII. 769. B.
- Ghinus, Lucas, Senensis Episcopus. T. XV. 257. B. 261. B.
- Ghirardus a S. Fosca, Franciscus. T. XVII. 328. C. 453. C.
- Ghirardus, Matthæus, Cardinalis. T. XXII. 1249. E.
- de Ghisalba, Pezulus. T. XVI. 893. C.
- Ghisarcus, Dominicus. T. XXII. 822. C.
- de Ghiselbertis, Otolinus. T. XXIII. 498. C.
- Ghisilardus, Nicolaus. T. XVIII. 655. D.
- de Ghifis, Zaccarias. T. XVII. 248. D.
- Ghisius, Lucianus. T. XXIII. 930. C.
- de Ghisleriis, Bononiensis Eques. T. XXIV. 844. D.
- de Ghisleriis, Carolus. T. XXIII. 874. C.
- de Ghisleriis, Franciscus. T. XXI. 365. B.
- de Ghisleriis, Joannes, Forilivii Potestas. T. XIX. 876. D.
- de Ghisleriis, Thomas, Bononiensis. T. XXIV. 844. D.
- de Ghisleriis, Ubertinus, Bononiensis. T. XVIII. 108. A.
- de Ghisleriis, Ugolinus. T. XVII. 316. C.
- Ghisse de Scanabichis, Gherardus, Bononiæ Episcopus, & Potestas. T. XVIII. 108. B.
- de Gibeletto, Henricus. T. XVII. 1105.
- de Giberto, Joannes Stephanus. T. VI. 427. C.
- de Gibuinis, Guillelmus, Novariensis. T. III. 472. B.
- de Giffo, Leonardus, Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 772. A.

Gian-

- Gianbeccarius, Carolus, Bononiensis. T. XVI. 1167. B. T. XVII. 838. E. *V.* Zambeccarius.
- Gianbolori, Paulus. T. XVI. 1171. B.
- Gianetufius, Nicolaus Parthenius. T. II. P. II. 51. B. 1046. *V.* *Ind. Gen.* Nic.
- Gianfiliatorum Familia Florentina. T. XIX. 1020. A.
- Gianfiliatus, Bongianes, Eques Florentinus. T. XXIII. 16. C.
- Gianfiliatus, Rynaldus. T. XVI. 1122. A. T. XVIII. 830. B. T. XXI. 64. C. *V.* *Ind. Gen.* Ryn.
- Gianfoni, Marcus. T. XXII. 555. B.
- a Gianvilla, Guifredus. T. XVIII. 342. B.
- Gilietus, Baronus. T. XXIII. 178. E.
- Gilietus, Joannes. T. XXIII. 637. C.
- de Giliis, Franciscus. T. XX. 939. A.
- de Giliis, Guilielmus. T. XXIII. 433. C.
- de Giliolis, Joseph. T. XVIII. 591. D.
- Gimanus, Theodosius. T. XXII. 502. D.
- Ginannius, Petrus Paulus. T. III. P. II. 513. *V.* *Ind. Gen.* Petr.
- de Ginatha, Rubaldus, Conf. Genuenf. T. VI. 394. A.
- Ginazanus, Stephanus. T. XIV. 1107. D. *V.* *Ind. Gen.* Steph.
- Gini, Laurentius, Senensium Legatus ad Pium II. T. XX. 59. A.
- de Gino, Nerius, Florentinus, Legatus ad Nicolaum V. T. XXV. 280. A.
- Gioga, Joannes Thomas. T. XXIII. 725. C.
- Goja, Alexander. T. XXII. 695. C.
- de Giovante, Jacobus. T. XVII. 1288. D.
- de Giovata, Ferrantes, Comes Belcastri. T. XXIII. 235. A.
- de Gipso de Melapressis, Bernardus. T. XVIII. 12. B.
- de Giraldo, Obertus, Consul Genuenf. T. VI. 379. B.
- Girardi, Lando. T. II. 316. C.
- Girardi, Petrus. T. II. 316. C.
- de Gireza, Ugo. T. V. 578. B. & *seq.* *V.* *Ind. Gen.* Ugo.
- Gisan, Matthæus. T. XXIII. 988. B.
- Gifella, Gherardus, Potestas, deinde Episcopus Bononiensis. T. XVIII. 245. D.
- Gisli, Cresinbenus, Brixienfis. T. XIV. 945. C.
- Gitulfi, Petrus, Salernitanus. T. II. 302. B.
- Gittus, Andreas, Venetorum Dux. T. XXII. 414. E.
- Givara, Inicus, Hispanus. T. XXI. 323. A.
- Givafius, Guilielmus. T. XXIII. 442. D.
- Giuffonus, Nicolaus. T. XXII. 897. D.
- Glandonus, Lazarus, Genuæ Potestas. T. XVII. 996. C.
- Gluffianus, Castellanus, Prætor Mediolani. T. XVI. 700. D.
- Gnacus, Obertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 615. A.
- Gnoculus, Latinus. T. XXII. 965. D.
- Goanus, seu Guanus, Baptista. T. XXI. 761. A. T. XXIII. 198. E.
- Goanus, Joannes Baptista. T. XXIII. 270. B.
- Gobus, Raynaldus, Consul Genuenfis. T. VI. 261. D.
- Godefridus, Philippus, V. Cl. T. II. P. II. 17. E. 77. D.
- Godescálca, Anna. T. I. 509. B. *V.* *Ind. Gen.* Anna.
- de Godo, Dyolardus. T. XIX. 855. B.
- Goësius, Henricus. T. III. 50. C.
- Gogius, Petrus. T. XXI. 1012. E.
- de Golderis, Martinus, Conf. Genuenf. T. VI. 456. E.
- Goldastus, Melchior. T. I. P. II. 7. *V.* *Ind. Gen.* Melch.
- Golia, Anfaldus, Consul Genuenfis. T. VI. 276. D. 356. B.
- Golia, Antonius, Conf. Genuenf. T. VI. 355. C. T. XXIII. 780. A.
- Gombertus, Andreas. T. XXII. 594. B.
- Gomecius, Petrus. T. III. P. II. 530. A. *V.* *Ind. Gen.* Petr.
- Gondius, Carolus. T. XVIII. 764. A.
- Gondius, Simon. T. XIX. 981. C.
- Gontardus, Fredenzonus, Consul Genuenf. T. VI. 262. E. 263. A. C.
- Gonzaga Familia. T. XXII. 594. C. *V.* *Ind. Gen.* Gonz.
- Gonzaga, Aloysius. T. VIII. 645. B. T. XI. 462. E. *V.* *Ind. Gen.* Aloy.
- Gonzaga, Carolus. T. XXI. 281. A. *V.* *Ind. Gen.* Car.
- Gonzaga, Conradus. T. XX. 624. D. 666. E.
- Gonzaga, Feltrinus. T. VIII. 645. B. *V.* *Ind. Gen.* Felt.
- Gonzaga, Franciscus, Marchio Mantuæ. T. XXII. 197. D.
- Gonzaga, Galeatius. T. XXII. 812. C. *V.* *Ind. Gen.* Gal.
- Gonzaga, Gazinus. T. XVI. 848. C.
- Gonzaga, Gualterius. T. XX. 624. C.
- Gonzaga, Guido. T. XX. 727. D. *V.* *Ind. Gen.* Guido.
- Gonzaga, Guilelmus, Dominus Regii. T. XVI. 544. B. T. XX. 624. B.
- Gonzaga, Ludovicus. T. III. P. II. 976. D. *V.* *Ind. Gen.* Lud.
- Gonzaga, Margarita. T. XVII. 41. C. *V.* *Ind. Gen.* Marg.
- Gonzaga, Philippinus. T. XI. 126. C. T. XII. 913. B. *V.* *Ind. Gen.* Phil.
- Gonzaga, Raynaldus. T. XV. 472. A.
- Gonzaga, Riccardus. T. XX. 624. B.
- Gonzaga, Ugolinus. T. XV. 479. E. *V.* *Ind. Gen.* Ugol.
- de Gonzanis, Benus, Bononiensis. T. XVI. 657. B. C.
- de Gonzate, Dionysius. T. XXII. 288. B.
- Gorena, Facionus. T. XXIII. 512. B.
- Gor-

- de Gorgonzola, Guilelmus. T. VI. 474. B.
 Gorius, Antonius Franciscus, V. Cl. T. XX. 477.
 Goro, Monticellus. T. VII. 1070. B. *V. Ind. Gen. Mont.*
 Gorus, Nicolaus. T. XXIII. 1130. C.
 de Gorzano, Bonifacius, Mutinensis, Pisanorum Capitanus. T. VI. 192. B. D. 193. A.
 Gorzonus, Fulco. T. XVI. 472. A.
 Gosberti, Guiraldus. T. VI. 437. C.
 Goffia, Guillelmus. T. VI. 926. B.
 Goffia, Martinus. T. VI. 926. B. 1018. B. *V. Ind. Gen. Mart.*
 Goffia, Ugolinus. T. VI. 925. A.
 Gostorius, Guilielmus. T. XXIII. 516. C.
 de Gotho, Bertrandus. T. IX. 739. D. *V. Ind. Gen. Bert.*
 de Gotho, Raymundus, Card. T. III. P. II. 443. A. 462. C.
 Gotolanus, Jacobus. T. XXI. 478. A.
 de Gottardis, Jacobus. T. XVIII. 356. B.
 de Gottifredis, Jacobus. T. III. P. II. 1076. D.
 de Gozzadinis, Bonifacius, Bononiensis. T. XVII. 837. E.
 de Gozzadinis, Brandelifus, Bononiensis. T. XXIV. 759. B. *V. Ind. Gen. Bran.*
 de Gozzadinis, Calorius. T. XVIII. 152. E.
 de Gozzadinis, Delphinus, Episcopus Plumensis. T. XVIII. 628. E. 641. C.
 de Gozzadinis, Gozadinus. T. XXIII. 867. B.
 de Gozzadinis, Joannes. T. XVI. 1175. E.
 de Gozzadinis, Nannes. T. XVIII. 563. A. 794. B.
 de Gozzadinis, Testa, Bononiensis. T. XVIII. 108. A.
 de Gozzano, Inghiramus. T. VI. 195. E.
 Gradenigus, seu Gradonicus, Bartholomæus, Venetorum Dux. T. XXII. 413. D. T. XXIII. 1031. B. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Gradenigus, Dominicus, Episcopus Olivolenfis. T. XXII. 475. D.
 Gradenigus, Joannes, Venetorum Dux. T. XXIII. 955. B. 1041. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Gradenigus, Joannes, Patriarcha Gradenfis. T. XII. 168. E. 260. A.
 Gradenigus, Laurentius. T. XVII. 332. E.
 Gradenigus, Petrus. T. VI. 518. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Gradenigus, Zaccarias. T. XXII. 744. E.
 de Gradibus, Vincentius. T. XXIII. 540. B.
 Graecus, Albertus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 269. C.
 Graecus, Joannes, Episcopus Placentinus, Pseudo-papa. T. IX. 118. E. 240. D. T. XXIII. 1145. D.
 Graecus, Landulphus. T. V. 83. B. *V. Ind. Gen. Land. T. XXV.*
 Graecus, Philippus. T. XXII. 499. B.
 de Graetia, Balthassar, Cardinalis, & Bononiæ Legatus. T. XVIII. 695. C.
 Grafellus, Giffredus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 615. C.
 Gramigna, Luchinus, Notarius Placentinus. T. XX. 890. C.
 Grammaticus, Joannes. T. II. P. II. 290. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Grancis, Raynerius. T. XI. 283. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 de Grandis, Furlanus. T. XIX. 708. A.
 de Grandis, Hector. T. XXII. 288. B.
 de Grandis, Joannes, Miles. T. XXI. 574. D. T. XXIII. 48. E. 515. B.
 Grandius, Guido, Camaldulensis Abbas, V. Cl. T. XI. 287.
 Gradonicus. *V. Gradenigus.*
 Granellus, Andreas, Genuensis. T. XVII. 1288. C.
 Granellus, Benedictus. T. XXIII. 686. C.
 Granellus, Georgius, Capitanus Genuensium. T. XVII. 1157. D.
 Granga, Stephanus. T. XXI. 1059. C.
 de Grangia, Joannes, Episcopus Ambianens., & Cardinalis. T. III. P. II. 649. E. 653. E. 676. D.
 de Grantemaisnil, Willelmus. T. VII. 695. E. *V. Ind. Gen. Will.*
 Grantemaniol., Guilielmus. T. V. 597. A. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Grantimania, Robertus. T. V. 619. C. D. *V. Ind. Gen. Rob.*
 de Grappaldis, Canis, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 509. E.
 Grassellus, Guidefortus, Mediolanensis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1013. D.
 Grassellus, Jacobus, Mediolanensis, Consul Genuensis. T. VI. 493. D.
 Grassellus, Petrus. T. XXIII. 618. E.
 de Grassendinis, Nicolaus. T. XVIII. 199. C.
 de Grassolio, Betinus. T. XVI. 908. B.
 Grassus, Antonius, Episcopus Tiburtinus. T. XXI. 1159. E. T. XXIII. 910. A.
 Grassus, Cornelius. T. II. P. II. 1046. E. *V. Ind. Gen. Corn.*
 Grassus, Gaspar, Senator Romanus. T. XXIII. 890. C.
 Grassus, Gerlacus. T. XXIII. 593. B.
 Grassus, Gregorius. T. XVI. 1003. D.
 Grassus, Guilielmus. T. VI. 384. C.
 Grassus, Jacobus. T. XVIII. 709. C.
 Grassus, Marcus, Placentinus. T. XX. 894. D.
 Grassus, Michael. T. XVI. 1020. B.
 Grassus, Niger, Mediolanensis. T. VI. 1029. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Grassus, Petrus. T. XVI. 1029. E.
 Grassus, Philippus. T. XXIII. 393. D.
 Grassus, Thomas. T. XXIII. 878. D. *V. Grassus.*
 de Grate, Antonius. T. XVI. 1002. D.

- Gratianus, Bonus, *al.* Ponitanes. T. VI.
 1083. E. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Gratianus, Girardus, Cotignolensis. T.
 XIX. 664. A. T. XXI. 116. B. 215. D.
V. Ind. Gen. Gir.
 de Gratis, Jacobus. T. XXIII. 887. D.
 Gratus, Dominicus. T. XXII. 965. E.
 Grattadellus, Jacobus. T. XXII. 964. E.
 Gravellus, Dominicus. T. XXIII. 495. D.
 de Gravemontibus, Jacobus. T. XVIII.
 426. D.
 de Gravilla, Joannes. T. XVII. 1105. C.
 de Gravina, Comes Alexander. T. VI.
 658. E.
 de Gravina, Dominicus. T. XII. 547.
V. Ind. Gen. Dom.
 de Gravina, Comes Petrus. T. XXII.
 107. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Graydano, Rodolphus, Bononiensis,
 Genue Potestas. T. XVII. 1015. B.
 de Grenis, Philippinus. T. XVI. 941. C.
 Greppus, Joannes, Genuensis. T. XVII.
 1246. B.
 de Gressibus, Petrus, Episcopus Autissio-
 dorensis. T. III. P. II. 454. B.
 Grevius, Joannes Georgius, V. Cl. T. I. 3.
V. Ind. Gen. Joan.
 Gribellus, Ambrosius, Mediolanensis.
 T. XXI. 510. B. *V. Ind. Gen. Ambr. V.*
 Gribellus,
 Griffa, Familia Brixienfis. T. XIV. 786. D.
 de Griffis, Griffus, Brixienfis. T. XIV.
 922. E. *V. Ind. Gen. Griff.*
 de Griffis, Joannes. T. XVIII. 907. D.
 de Griffis, Matthæus. T. VII. 1092. E.
V. Ind. Gen. Matth.
 de Griffis, Mazzeus, Neapolitanus. T. VII.
 1092. E. *V. Ind. Gen. Mazz.*
 Griffolus, Laurentius. T. XXIII. 804. C.
 Griffolus, Ruffus, Peræ Gubernator.
 T. XVII. 1113. A.
 de Griffonibus, Guido, Bononiensis. T.
 XVIII. 108. A.
 de Griffonibus, Marcus. T. XVIII. 177. B.
 de Griffonibus, Marthæus. T. XVIII. 563.
 A. *V. Ind. Gen. Matth.*
 Grifforum, Familia Bononiensis. T. XVIII.
 103.
 Grilionus, Nicolaus. T. XXII. 539. C.
 Grillacius, David. T. VI. 537. A.
 Grillus, Acellinus. T. VI. 545. A.
 Grillus, Albertus, Conf. Genuenf. T. VI.
 349. A.
 Grillus, Amicettus. T. VI. 531. D.
 Grillus, Amicus. T. VI. 305. C. *V. Ind.*
Gen. Amic.
 Grillus, Andreas, Conf. Genuenf. T. VI.
 394. B.
 Grillus, Fridericus, Consul Genuensis.
 T. VI. 404. D. 437. D. T. XVII. 997. B.
 Grillus, Jacobus. T. VI. 468. D. *V. Ind.*
Gen. Jac.
 Grillus, Lambertus, Consul Genuensis.
 T. VI. 320. C.
 Grillus, Marchifius. T. VI. 422. C. 444. D.
 Grillus, Petrus, Bononiæ Potestas. T.
 XVIII. 114. B.
 Grillus, Simon. T. VI. 531. D. *V. Ind.*
Gen. Sim.
 Grillus, Vassallus, Conf. Genuenf. T. VI.
 357. A. 380. B. 388. C.
 Grimalda Familia. T. XXIV. 720. B. *V.*
Ind. Gen. Grim.
 Grimaldus, Anfaldus, Genuensis, Ora-
 tor ad Regem Galliæ. T. XXIV. 569. D.
 Grimaldus, Antonius, Capitaneus Ge-
 nuensium. T. XVII. 1092. A. B.
 Grimaldus, Bovarellus. T. VI. 493. D.
 Grimaldus, Carolus. T. XIV. 214. E.
 Grimaldus, Constantinus, Regis Neapo-
 lis Consiliarius. T. XXI. 1029. T.
 XXII. 4.
 Grimaldus, Constantius, V. Cl. T. XXI.
 1029.
 Grimaldus, Cosmus. T. XVII. 1212. D.
V. Ind. Gen. Cosm.
 Grimaldus, Dominicus. T. XVIII. 701. E.
 Grimaldus, Gabriel. T. VI. 541. C.
 Grimaldus, Grimaldus. T. VI. 466. C.
 504. E.
 Grimaldus, Hieronymus. T. XXIII. 272. C.
 Grimaldus, Jacobus. T. III. 73. A. *V. Ind.*
Gen. Jac.
 Grimaldus, Ingo. T. VI. 437. D.
 Grimaldus, Joannes. T. XVII. 1147. E.
V. Ind. Gen. Joan.
 Grimaldus Geba, Joannes, Triremium,
 Genuensium Prefectus. T. XXIV. 517. D.
 Grimaldus, Lambertus. T. XXI. 752. E.
 Grimaldus, Lanfrancus. T. VI. 468. C.
V. Ind. Gen. Lanf.
 Grimaldus, Lucanus. T. XVII. 85. B.
 Grimaldus, Lucas. T. VI. 525. B. T. XXIV.
 561. B. *V. Ind. Gen. Luc.*
 Grimaldus, Luchettus. T. VI. 543. D.
V. Ind. Gen. Luch.
 Grimaldus, Ludovicus, Monaci Domi-
 nus. T. XVII. 1189. B.
 Grimaldus, Neapoleo, Ductor Classis
 Genuensium. T. XVII. 359. B.
 Grimaldus, Nicolaus. T. VI. 472. E.
 Grimaldus, Obertus. T. XVII. 996. B.
 Grimaldus, Perinus, Genuensis. T. XIV.
 710. D. 712. C. *V. Ind. Gen. Per.*
 Grimaldus, Petrus. T. VI. 530. C.
 Grimaldus, Rogerius. T. XVI. 1060. E.
 Grimana, Familia Veneta. T. XXIV.
 125. B. *V. Ind. Gen. Grim.*
 Grimanus, Andreas, Venetorum Dux.
 T. XXII. 414. E.
 Grimanus, Antonius. T. XXIV. 96. B.
 372. C. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Grimanus, Dominicus, Cardinalis, Pa-
 triarcha Aquilejensis. T. XXII. 1251. A.
 T. XXIII.

- T. XXIII. 1213. A. *V. Ind. Gen.* Dom-
 Grimanus, Donatus, Patriarcha Aquile-
 jensis. T. XVI. 68. A.
 Grimanus, Marinus, Patriarcha Aquile-
 jensis. T. XVI. 68. A.
 Grimanus, Rugerius. T. XXIII. 988. A.
 Grimanus, Thomas. T. XXIII. 971. A.
 Grimoardi, Anglicus, Episcopus Aven-
 nionensis, & Cardinalis. T. III. P. II.
 611. E. 616. B. 619. E. 630. C.
 Grimoarnardi, Guilielmus. T. XVI. 1069.
 A. *V. Urbanus V.*
 de Grimoldis, Guido. T. V. 440. *V. Ind.*
Gen. Guido.
 Griolesus, Odoardus. T. XXII. 813. C.
 Grionius, Benedictus. T. XXII. 535. D.
 Grionius, seu Grionus, Zaccarias. T.
 XVIII. 702. A. 1132. C.
 Grifus, Jacobus. T. XXIII. 438. A.
 Grispinus, Jonathas. T. XVII. 1011. D.
 Grisolora, Emmanuel, Byzantinus. T.
 XXI. 80. A. *V. Crysolora.*
 Gritus, Andreas, Venetus. T. XXIV.
 612. A. *V. Ind. Gen.* Andr.
 Gritus, Baptista. T. XVIII. 701. D.
 Gritus, Dominicus. T. XXI. 499. E.
 Gritus, Mazzæus, Eques Neapolitanus.
 T. VII. 1091. D.
 Gritus, Michaël. T. XVIII. 772. A. T.
 XX. 393. E. T. XXI. 796. D. *V. Ind.*
Gen. Mich.
 Gritus, Triadanus. T. XVIII. 758. D.
 T. XXIII. 1114. E. *V. Ind. Gen.* Triad.
 Grometus, Jacobus. T. XXIII. 474. C.
 a Grompo, Familia Patavina. T. XVII.
 75. E.
 a Grompo, Albertus. T. XVII. 692. C.
 a Grompo, Petrus. T. XVII. 620. B.
 de Gropello, Zenonus. T. XVI. 852. B.
 Grosparmi, Nicolaus, Episcopus Aurelia-
 nensis. T. III. P. II. 453. D. 457. E.
 Grossus, Desiderius. T. XXII. 371. B.
 Grossus, Jacobus, Parmens. T. VI. 449. E.
 Grossus, Joannes Baptista. T. I. P. II.
 276. *V. Ind. Gen.* Joan.
 Grossus, Nicolaus. T. XXIII. 606. C.
 Grossus de Trexino, Oldradus, Lauden-
 sis. T. VI. 475. C. *V. Ind. Gen.* Old.
 Grossus, Petrus, Mediolanensis. T. XVI.
 682. E. *V. Ind. Gen.* Petr.
 Grotius, Ugo. T. I. 246. *V. Ind. Gen.* Ugo.
 Grotta Familia, seu Aquina. T. VII. 1100. C.
 Grotus, Lancislaus, Ducis Mediolani
 Legatus ad Venetos. T. XXII. 1037. B.
 Grotus, Uberrus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 305. E.
 Gruamonti, Jacobus, Ferrariensis. T.
 XXIV. 825. B.
 Grugnarius, Ursus. T. XXII. 455. D.
 de Grumbac, Maridardus. T. VI. 1097.
 B. 1119. C. *V. Ind. Gen.* Mar.
 de Grumellis, Giletus. T. XVI. 903. C.
 de Grumellis, Joannes. T. XVI. 864. B.
 de Grumellis, Simon, Bergomensis, Ge-
 nuæ Capitaneus, ac Præses. T. XVII.
 1003. A.
 Grusiolinus, Joannes, Pisanorum Lega-
 tus ad Florentinos. T. XXI. 78. C.
 a Grute, Bullinus. T. XXI. 1056. A.
 Gruterus, Janus, V. Cl. T. II. P. II. 10.
V. Ind. Gen. Jan.
 de Guadagnis, Matthæus. T. XXI. 928. C.
 de Guadagnis, Migliorius. T. XVI. 1093. D.
 de Guadagnis, Nereus. T. XIX. 182. D.
 de Guadagnis, Verius, Florentinus. T.
 XX. 333. A.
 de Guadagnis, Viereus. T. XVIII. 1136. B.
 Gualandus, Camillus, Episcopus Cæle-
 na. T. III. 410. A.
 Gualandus, Petrus. T. XVI. 1029. D.
 Gualandus, Sigismundus. T. XXI. 157. D.
 Gualandus, Sigerius, Pisanus. T. VI.
 182. A. 187. C.
 de Gualdo, Guilielmus. T. XXIII. 495. D.
 de Gualdo, Jacobus. T. XXIII. 475. C.
 de Gualdo, Petrus. T. XXI. 722.
 Gualducci, Oddo, Capitaneus Pifano-
 rum. T. VI. 192. C. 193. A.
 de Gualengo, Andreas, Ferrariensis.
 T. XXIV. 204. C.
 de Gualengo, Jacobus. T. XVIII. 907. C.
 de Gualengo, Joannes. T. XXIV. 360. E.
 Gualfinaria, Franciscus. T. XXIII. 412. E.
 Gualfredi, Gerardus, Pisanorum Lega-
 tus ad Federicum I. T. VI. 283. A.
 Gualfreduccia, Familia Pistoriensis. T.
 XXIV. 751. C.
 Gualla, Franciscus. T. XXIII. 494. E.
 Gualterius, Georgius, ejus Opus de an-
 tiquis Tabulis Siciliæ. T. III. 374. D.
 Gualterius, Nicolaus. T. XX. 401. B. C.
 E. *V. Ind. Gen.* Nic.
 Gualterottus, Consul Lucensis. T. VI.
 339. B.
 Guanfius, Gerardus. T. XXII. 552. E.
 de Guano, Barnabas. T. XVII. 1017. D.
et seq. V. Ind. Gen. Barn.
 de Guano, Hieronymus, Genuensis.
 T. XXIV. 527. C.
 de Guano, Inardus, Dux Genuæ. T.
 XVII. 1018. A. T. XXIII. 688. C.
 de Guano, Petrus, Classis Genuensis
 Capitaneus. T. XVII. 1044. C.
 de Guano, Thomas. T. XVIII. 1116. A.
V. Ind. Gen. Thom.
 Guarachus, Anfaldus. T. VI. 357. A.
 378. A. *V. Ind. Gen.* Anf.
 Guarachus, Antonius. T. VI. 375. A.
 Guarachus, Conradus. T. VI. 501. C.
 Guarachus, Marchio, Consul Genuens.
 T. VI. 259. C.
 Guarachus, Oliverius, Consul Genuens.
 T. VI. 366. D.
 Guarachus, Rolandus, Consul Genuens.
 T. VI.

- T. VI. 324. D. 353. E.
 de Guarco, Nicolaus. T. XVI. 1114. E.
V. Ind. Gen. Nic.
 de Guardia, Cardinalis Geraldus. T. III.
 P. II. 551. C. *V. Ind. Gen. Ger.*
 de Guardia, Petrus. T. VI. 214. A. *V.*
Ind. Gen. Petr.
 de Guardia, Raynaldus. T. III. 446. A.
 Guardoli, Jacobinus. T. XXII. 160. B.
 de Guarecinis, Bonifatius. T. XVII. 863. A.
 de Guarino, Philippus. T. XX. 179. E.
 de Guarino, Rodolphus, Bononiæ Con-
 sul. T. XVIII. 107. D.
 de Guarino, Rolandus, Consul Bono-
 niensis. T. XIV. 1091. A.
 de Guarino, Venturinus. T. XVIII. 911. B.
 Guarletta, Bartholomæus. T. XXIII. 474. E.
 Guarletta, Frailinus. T. XXIII. 550. E.
 Guarna, Nicolaus. T. XX. 313. B. 393. A.
 Guarna, Romualdus. T. II. 282. C. *V.*
Ind. Gen. Rom.
 de Guarnerighis, Bonfranciscus de Padua,
 Vincentiæ Potestas. T. VIII. 105. A.
 de Guarneriis, Andreas. T. XVI. 983. C.
 de Guarnerinis, Bonifacius. T. XVIII.
 1029. E.
 de Guasconia, Arnaldus, Cardinalis. T.
 XIII. 461. D.
 de Guasconibus, Bindo. T. XVI. 1077. C.
 Guasconus, Albertus. T. VI. 417. D.
 Guasconus, Blasius. T. XX. 217. D.
 Gualconus, Henricus. T. XXI. 21. B.
V. Ind. Gen. Henr.
 Guasconus, Jacobus. T. XVIII. 1139. B.
 Guasconus, Joannes, J. C. T. XVIII.
 222. D.
 Guasconus, Nicolaus. T. XIX. 952. B.
 Guascus, Bartholomæus, T. XIV. 1017. B.
 Guascus, Bernardus, Gubernator Comi-
 tatus Virtutum. T. XXIII. 613. A.
 Guascus, Bertrandus. T. XVI. 806. C.
 Guascus, Emmanuel. T. VI. 506. E.
 Guascus, Franciscus. T. XXIII. 545. B.
 Guascus, Raynerius, Dux exercitus Ve-
 netorum. T. XIX. 746. E. *♣ seq.*
 Guascus, Ruffinus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 111. D. 259. B.
 Guascus, Zanucallus, Laudensis. T. VI.
 1083. E. *V. Ind. Gen. Zan.*
 de Guastavillanis, Franciscus. T. XVI.
 1099. C. T. XVIII. 186. E.
 de Guastonibus, Albertinus. T. XXIII.
 541. A.
 Guatanus, Joannes, Cardinalis, & Le-
 gatus Tusciæ. T. XVIII. 352. C. *♣ seq.*
 T. XXIV. 752. D.
 Guazzalotti Familia. T. XIV. 70. E. *V.*
Ind. Gen. Guaz.
 Guazzalottus, Chuiolus. T. XVI. 1090. A.
 Guazzalottus, Philippus, Florentinus.
 T. XVII. 750. A.
 Guazzardus, Romandinus. T. XVII.
 884. D.
- Guazzaronus, Lombardus, Placentiæ
 Prætor. T. XVI. 616. A.
 a Gubbio, Branca, Parmæ Potestas.
 T. XVIII. 330. D.
 a Guberto, Augustinus. T. XXII. 933. E.
 Guccius, Ludovicus. T. XXI. 17. B. *V.*
Ind. Gen. Lud.
 de Gudur, Guilielmus. T. X. 1031. A.
V. Ind. Gen. Guil.
 Guffonus, Jacobus. T. XXII. 578. A.
 Guelphus, Gherardinus, Florentinus. T.
 XXIV. 780. A.
 Guelphus, Rubaldus, Consul Genuens.
 T. VI. 340. C. 343. B. T. XVII. 1011. B.
 Guernanus, Christophorus, Fundorum
 Comes. T. XVIII. 655. A.
 de Guercino, Leonardus. T. X. 383. B.
V. Ind. Gen. Leon.
 de Guercio, Antonius. T. XVII. 1194.
V. Ind. Gen. Ant.
 de Guercio, Balduinus. T. VI. 355. A.
 T. XVII. 995. B.
 de Guercio, Carolus. T. XIV. 1122. A.
V. Ind. Gen. Car.
 de Guercio, Fulco. T. VI. 478. D. *V.*
Ind. Gen. Ful.
 de Guercio, Guilielmus. T. VI. 366. D.
 T. XVII. 997. B.
 de Guercio, Henricus. T. VI. 259. D.
V. Ind. Gen. Henr.
 de Guercio, Joannes Guercius, T. VI.
 507. A. T. XVI. 848. D.
 de Guercio, Lambertus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 254. A.
 de Guercio, Nicolaus. T. VI. 244. *V. Ind.*
Gen. Nic.
 de Guercio, Opizo, Consul Genuensis.
 T. VI. 374. D.
 de Guercio, Petrus, Legatus Papæ ad
 Genuenses. T. VI. 480. B.
 Guernerius, Bartholomæus. T. XVI. 893. A.
 Guernerius, Hugettus. T. XXIII. 506. B.
 Guerra, Guidus. T. XXII. 835. *V. Ind.*
Gen. Guid.
 Guerrerius, Joannes. T. XVII. 859. E.
 Guerrerius, Marsanensis. T. XXI. 796. D.
V. Ind. Gen. Marf.
 Guerrerius, Nicolaus. T. XVIII. 772. D.
 T. XXI. 332. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Guevara, Joannes Beltramus, Archi-
 episcopus Salernitanus. T. III. 317.
 de Guevara, Tunicus, Hispanus Eques.
 T. XXII. 85. E.
 Gujalinus, Franciscus. T. XXII. 194. C.
 Guibertina Familia. T. V. 346. A.
 Guibertinus, Stephanus. T. VI. 454. A.
 Guicci, Guiccus. T. XVI. 1095. B.
 Guicciardinus, Aloysius. T. XVIII. 1108.
 B. T. XXI. 781. A. T. XXIII. 114. A.
 Guicciardinus, Bernardus. T. XVIII.
 1139. B.
 Guicciardinus, Jacobus, Eques Florenti-
 nus.

- nus . T. XXIII. 16. C.
 Guicciardinus, Joannes. T. XIX. 976. D.
 T. XX. 486. C.
 Guicciardinus, Ludovicus, Florentino-
 rum Vexillifer . T. XXI. 36. D.
 Guida, Michaël . T. XXIII. 1009. E.
 de Guidabobus, Matthæus . T. XVI. 332.
 D. *V. Ind. Gen. Matth.*
 de Guidabobus, Rogerius, Parmensis .
 T. VI. 566. E. *V. Ind. Gen. Rog.*
 Guidantonius, Carolus . T. XX. 332. E.
 Guidazzus, Antonius . T. XXI. 847. E.
V. Ind. Gen. Ant.
 a Guidecca, Nicolaus . T. XVII. 332. A.
 Guidi, Tilius . T. XVI. 865. A.
 Guidini, Jacobus, Senensium Legatus
 ad Pium II. T. XX. 59. A.
 de Guidobertis, Ubertus. T. XVIII. 909. A.
 Guidobonus, Antonius. T. XXI. 306. A.
V. Ind. Gen. Ant.
 Guidobonus, Cavalchinus . T. XXII.
 333. D.
 Guidobonus, Franciscus. T. XXI. 530. D.
 de Guidone, Comites . T. XIII. 94. A.
V. Ind. Gen. Com.
 de Guidone, Antonius. T. XXI. 1133. E.
 de Guidone, Comes Bandinus, Episco-
 pus Aretinus . T. XIII. 481.
 de Guidone, Bernardus . T. III. 276. *V.*
Ind. Gen. Bern.
 de Guidone, Guidus, Mutinensis T. XXIV.
 700. B.
 de Guidone, Olgerius . T. VI. 258. D.
 T. XVII. 1010. B. *V. Ind. Gen. Olg.*
 de Guidone, Rambertus. T. XVIII. 126. B.
 de Guidonvilla, Galterus. T. III. 527. D.
 Guidorum Familia . T. XIV. 29. A. *V.*
Ind. Gen. Guid.
 Guiduccius Conciliis Senensis Primas .
 T. XX. 40. D.
 de Guidottis, Albertus. T. XVI. 1030. C.
 T. XVIII. 186. D.
 de Guidottis, Antonius. T. XXI. 1154. D.
 T. XXIII. 867. B.
 de Guidottis, Bonetus . T. XVI. 922. D.
 de Guidottis, Bonhomus. T. XVI. 852. C.
 de Guidottis, Jacobus . T. XVI. 977. E.
 de Guidottis, Joannes. T. XXIII. 889. A.
 de Guidottis, Nicolaus. T. XVIII. 602. E.
 de Guidottis, Tachinus . T. XVI. 959. A.
 Guidoagni, Bartholomæus . T. XVIII.
 122. A. 278. E.
 Guigius, Joannes . T. XVIII. 1139. B.
 Guignius, Jacobus . T. XIX. 977. C.
 de Guilenzono, Guilelmus. T. VI. 470. B.
 Guiliandrus, Joannes. T. XXIII. 495. E.
 Guilielmus, Nicolaus . T. XXI. 30. A.
V. Ind. Gen. Nic.
 de Guilino, Joannes . T. XXIII. 495. B.
 de Guilviarinis, Gaspar . T. XXII. 142. E.
 de Guilviarinis, Henricus . T. XVIII.
 1003. E. *V. Ind. Gen. Henr.*
Tom. XXV.
 de Guinacia, Franciscus. T. XXI. 1049. E.
 de Guinacia, Thomas . T. XXII. 253. A.
 Guindafius, Franciscus . T. XXI. 43. A.
 Guinigiorum Familia. T. XVIII. 799. C.
V. Ind. Gen. Guin.
 Guinigius, Bartholomæus . T. XVIII.
 799. C. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Guinigius, Dinus . T. XVIII. 802. B.
 Guinigius, Joannes. T. XXIV. 113. C.
 Guinigius, Nicolaus, Lucæ Episcopus .
 T. XVIII. 849. A.
 Guinifius, Ladislaus . T. XX. 809. E.
 Guinifius, Lazarus . T. XX. 356. E. *V.*
Ind. Gen. Laz.
 Guinifius, Paulus . T. III. P. II. 858. E.
 T. XXI. 80. D. T. XXII. 215. E. *V. Ind.*
Gen. Paul.
 Guinifius, Robertus . T. XXIII. 145. D.
 Guirinus, Joannes Petrus. T. XVIII. 759. A.
 Guirlandus, Franciscus. T. XXIII. 519. B.
 Guiringuellus, Philippus . T. VI. 507. A.
V. Ind. Gen. Phil.
 a Guifano, Thomas . T. XVIII. 805. B.
 Guiscardus, Consul Genuensis . T. VI.
 260. B.
 Guiscardus, Eusebius . T. XXIII. 693. B.
 Guiscardus, Joannes . T. VI. 516. A.
 Guiscardus, Robertus . T. VII. 170. B.
V. Ind. Gen. Rob.
 de Guisulpho, Fulco, Consul Genuenf.
 T. VI. 388. C.
 de Guisulpho, Jacobus . T. VI. 422. C.
 466. C.
 de Guisulpho, Vassallus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 259. E.
 de Guisulpho, Ugolinus, Capitaneus
 Classis Genuensis . T. XVII. 1081. B.
 Guitii, Familia . T. XXI. 3.
 de Guizardinis, Leonardus . T. XVII.
 618. A.
 de Guizardinis, Pegolotus, Lucensis,
 Genuæ Potestas . T. XVII. 1014. D.
 de Guizardo, Ziliolus . T. XV. 301. D.
V. Ind. Gen. Zil.
 Guizo, Petrus Baptista, Genuensis Ora-
 tor ad Regem Galliarum. T. XXIV. 569. D.
 de Gulielmis, Laurentius . T. XVIII.
 701. E.
 de Gulielmis, Petrus . T. III. 48. D. *V.*
Ind. Gen. Petr.
 de Gumborutis, Bartholomæus . T. XVIII.
 208. E.
 Guorus, Petrus . T. XXII. 849. A.
 Gurcius, Amicus, Conf. Genuenf. T. VI.
 402. D.
 de Guria, Rubaldus, Conf. Genuensis .
 T. VI. 357. B.
 Gurianus, Hierfo . T. XXII. 965. A.
 Gurlandus, Ubertus . T. XXIII. 440. B.
 de Gurveriis, Joannes. T. XVI. 1033.
 Guttemberger, Jacobus . T. IX. 270. B.
V. Ind. Gen. Jac.

bbbb

Gut-

- Gutvarii, Astenses, T. XI. 156. C. *V. Ind. Gen. Ast. & Gut.*
 Gutvarius de Castello, Albertus, Episcopus Astensis. T. XI. 275. D.
 Gutvarius, Georgius, T. XVI. 1029. E.
 Gutvarius, Gulielmus, T. XXIII. 522. B.
 Gutvarius, Jacobus. T. XXIII. 410. A.
 Gutvarius, Percivallus. T. XXIII. 479. A.
 Gutvarius, Riccardus. T. XXIII. 473. D.
 Gutvarius, Ubertacius. T. XXII. 664. A.
 Guzzius, Ludovicus, San-Miniatensis. T. XXI. 71. B.
 Gyraldus, Lilius Gregorius, Ferrariensis Historicus, T. XXI. 4. T. XXII. 134.

H

- de **H** Abiaticis, Dorfus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 615. C.
 de **H** Abiaticis, Lanfrancus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C. *V. Abiaticus.*
 Hadastut, Christophorus. T. XXII. 1243. E.
 Halloix, Petrus. T. III. 40. D. 54. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Hancus, Jacobus. T. XXIII. 490. C.
 Harduinus, Joannes, V. Cl. T. III. 14. A.
 Harla, Joannes. T. XXIII. 178. E.
 Hellica, Thomasmus. T. XXI. 141. D. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Hemus, Joannes. T. XXI. 1206. E.
 de Hengenolfis, Hengenolfus, Tarvisinus. T. XVII. 466. C.
 Henrici, Guilielmus, Potestas Genuensis. T. VI. 383. D.
 Henschenius, Godefridus, V. Cl. T. III. 278. *V. Ind. Gen. God.*
 de Herba, Angelus Maria, Historicus Parmensis. T. XII. 727. E. 728.
 Herba, Petrus. T. XXI. 1218. A.
 Herculanus, Bartholomæus. T. XVIII. 709. C.
 Hericius, Joannes. T. XIX. 72. B.
 Heroldus, Joannes Basilus. T. I. P. II. 6. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Herrera, Thomas. T. III. 368. B. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Heslet, Georgius, Cardinalis S. Lucie in Silice. T. XXIII. 102. D. 105. B.
 Hieremgas, Nicolaus. T. XXII. 537. A.
 Hieremia, Familia Bononiensis. T. XXI. 1150. A. *V. Ind. Gen. Hier.*
 a S. Hieremia, Petrus. T. XVII. 329. C.
 de Hieronymis, Zenobius, Florentiæ Episcopus. T. XIV. 213. D.
 de Hilumeis, Antonius. T. XXII. 160. D.
 Hobart, Thomas. T. I. P. II. 242. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Holstenius, Lucas, V. Cl. T. II. 232. 282. D. *V. Ind. Gen. Luc.*
 de Homodeis, Aycardus. T. XI. 724. E. *V. Ind. Gen. Ayc.*
 de Homodeis, Signorinus. T. XX. 939. C.
 de Honato, Franciscus, Marchionis Eitenfis Legatus ad Philippum Ducem Mediolani. T. XX. 449. D.
 Hondembach, Joannes. T. XXIII. 78. D.
 de Honebruch, Marchio Bertoldus. T. VIII. 499. C. *V. Ind. Gen. Bert.*
 de Honetis, Jacobus, Patavii Legatus ad Venetos. T. XVII. 939. A.
 Horlatus, Joannes. T. XXII. 500. A.
 de Horningen, nobilis Familia Germana. T. VI. 880. B.
 ab Horologio, Joannes. T. XXIV. 1164. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Hameltati, Familia Brixienfis. T. XIV. 961. B.
 Hungarinus, Maurus. T. XXII. 966. B.
 Hus, seu Hussius, Joannes. T. III. P. II. 851. B. T. IX. 266. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Hybletus, Paulus. T. XXI. 753. B.
 Hymmonides, Joannes. T. III. 263. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Hypatus, Joannes, Tribunus Militum Venetor. T. XXII. 446. A.
 Hyvani, Antonius. T. XXIII. 1. *V. Ind. Gen. Ant.*

I

- J** Acarellus, Joannes, Marecallus Caroli de la Pace Apuliæ Regis . T. XVII. 522. A.
 Jacarias, Benedictus . T. VI. 586. D. *V. Ind. Gen. Ben.*
 Jacarias, Simon . T. VI. 545. A.
 Jachet, Cichanus . T. XXIII. 750. E.
 de Jachoardia, Pluinus, Placentiæ Prætor . T. XVI. 616. A.
 Jacobillus, Ludovicus, Episcopus Spoletanus . T. II. P. II. 295.
 de Jacobo, Baptista . T. XX. 940. A.
 de Jacobo, Bartholomæus . T. XX. 881. D.
 Jacobucci, Paulus . T. XXII. 646. C.
 Jacominus, *sive* Zanbeccarius, Thomas, Bononiensis . T. XX. 587. B.
 Jambeccarius, Thomas . T. XXI. 257. B.
 Jampaulus, Petrus, Florentini Exercitus Dux . T. XX. 499. D.
 de Jamsilla, Nicolaus . T. VIII. 489. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Jandonatorum, Familia Florentina . T. XIX. 1020. B.
 Janfiliatus, Jacobus . T. XIX. 182. D.
 Janingus, Conradus, V. Cl. T. III. 5. A. *B. C. V. Ind. Gen. Contr.*
 Janis, Alexius . T. XXII. 944. D.
 Jannula, Ludovicus . T. XXI. 43. B.
 Januarius, Jannotus . T. XXI. 1059. C.
 de Icris, Simon . T. VI. 574. E. *V. Ind. Gen. Simi.*
 de Jenario, Alexander, Neapolitanus . T. VI. 513. C.
 de Iferio, Bonus, Consul Genuensis . T. VI. 258. A.
 Iffeta, Joannes, Calabriæ Præfectus . T. XXI. 182. D.
 de Ignano, Franciscus . T. XVIII. 361. D.
 de Ignano, Jacobus . T. XVIII. 188. D.
 Ildobrandinus, Comes, Potestas Viterbii . T. III. 564. A.
 Ildobrandinus, Nicolaus . T. XX. 64. A.
 de Illionibus, Hieronymus, Genuensis . T. XXIV. 572. A. 573. A.
 de Illionibus, Thomas, Genuensis . T. XVII. 1102. D.
 Imbracius, Thomas . T. XXI. 1065. E.
 Imbricus, Franciscus, Legatus Genuensium pro pace cum Venetis . T. XXII. 721. A.
 de Imola, Joannes . T. XIX. 883. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Imperatus, Antonius . T. XXI. 1056. C.
 Imperialis, Bartholomæus . T. XX. 383. D. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Imperialis, Georgius . T. III. P. II. 123. B.
 de Inanellis, Gerardus . T. XVI. 1029. A.
 de Incontris, Antonius . T. XXIII. 14. E.
 Indufiatus, Petrus . T. XVIII. 8. B.
 de Infantibus, Guilelmus, Consul Genuens. T. VI. 398. E.
 de Infantibus, Joannes, Conf. Genuens. T. VI. 355. C.
 Infessura, Stephanus, Scriptor . T. III. P. II. 1109. *V. Ind. Gen. Steph.*
 Ingheramus, Paulus . T. XXIII. 11. D.
 Ingibertus, Franciscus, Genuensis Classis Præfectus . T. XXIV. 604. D.
 de Ingratis, Jacobus . T. XVIII. 659. D.
 Ingurdus, Petrus . T. VI. 192. B.
 de Iniquitate, Fulco, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. D.
 de Iniquitate, Obertus, Brixia Prætor . T. XVI. 463. C.
 Inmuciat, Dominicus . T. XVII. 859. C.
 Inrocus, Joannes . T. XVI. 1034.
 de Infelminis, Familia Patavina . T. XVII. 9. A.
 de Infelminis, Africanus . T. XVII. 168. C. *V. Ind. Gen. Afr.*
 de Insulis, Joannes . T. XVII. 535. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Insulis, Oddo . T. III. 445. E.
 de Insulis, Ojonus, Consul Genuensis . T. VI. 353. C.
 de Insulis, Rosfredus . T. V. 70. C. *V. Ind. Gen. Rosfr.*
 de Insulis, Villanus, Consul Genuensis . T. VI. 357. D. 361. E.
 Interamensis, Joannes . T. XXI. 359. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Intoriles, Franciscus Valentinus . T. XXIV. 528. A.
 Inveger, Augustinus, ejus Annales Siculi . T. I. P. II. 242.
 Invitiatus, Dominicus, Bergomi Prætor . T. XVI. 992. E. T. XXIII. 722. F.
 Invitiatus, Raphaël, Alexandria Potestas . T. XXII. 329. B.
 Invrea, Petrus, Trojæ Comes, & Manfredoniæ Dominus . T. XXI. 110. C.
 Invrea, Silvester, Genuensis Orator ad Alexandrum VI. T. XXIV. 532. F.
 de Inzino, Vitus, Dominus Argos . T. XXII. 760. B.
 de Joalio, Jordanus . T. XVII. 1010. B.
 Joannetus, Franciscus . T. III. 378. E.
 Joculi, nobb. Ferrarienses . T. IX. 125. A. *V. Ind. Gen. Joc.*

de

- de Joculis , Aldovrandinus , Rodidii Capitaneus . T. XVIII. 1025. C. T. XXII. 211. E.
- de Joculis , Bartholomæus . T. XVIII. 978. C.
- de Joculis , Joculus . T. XVIII. 933. A.
- Joculorum , Familia Ferrariensis . T. IX. 125. A.
- Jordana , Familia Pedemontis . T. VII. 1100. C.
- Jordanus , Forzatè , Marcus . T. XVII. 12. D.
- Jordanus , Ugolinus . T. XVIII. 921. A.
- Josunius , Leonardus , Cardinalis . T. XX. 1039. E.
- Jovius , Paulus . T. XIX. 433. *V. Ind. Gen. Paul.*
- Ipatus , Deodatus . T. XXII. 439. D. *V. Ind. Gen. Deod.*
- Ipatus , Jacobus . T. XXII. 411. A.
- Ipatus , Julianus . T. XXI. 446. A.
- Ipatus , Theodosius . T. XXIII. 933. B.
- Ipatus , Ursus . T. XVII. 1063. D. T. XXIII. 934. B. *V. Ind. Gen. Uri.*
- Iricius , Balduinus . T. XXIII. 474. E.
- Isaacha , Familia inter Briantinos primaria . T. XXI. 579. E.
- Isardus , Rinaldus . T. XXIII. 390. E.
- ab Ischia , Fridericus . T. XVI. 859. B.
- Isdraëllus , Bertucius . T. XXIII. 104. B.
- Ifelmi , Franciscus . T. XVIII. 936. C.
- Ifembrandi , Jacobus . T. VI. 454. B.
- de Isernia , Andreas , J. C. T. I. P. II. 5.
- Iseus , Henricus . T. XVI. 1034.
- Iseus , Jacobus , Militum Ductor . T. XIX. 106. D. T. XXI. 204. C.
- Iseus , Joannes . T. XVI. 849. E.
- Isimbardus , Archiepiscopus Capuanus . T. I. P. II. 484. A.
- Isimbardus , Gayferus , Papiensis , Cremonæ Potestas . T. VII. 635. E.
- Isimbardus , Gulielmus . T. XXI. 1. 383. B.
- Isimbardus , Lauregus , Papiensium Legatus ad Franciscum Stortiam . T. XX. 406. B.
- de Isnardis , Philippus . T. XVI. 1028. B.
- de Isnardis , Ugettus . T. XVI. 344. A.
- de Isolanis , Jacobus . T. XVII. 853. E. T. XVIII. 574. A. *V. Ind. Gen. J. C.*
- de Isolanis , Joannes . T. XXIII. 874. D.
- Istria , Familia principalis in Corsica . T. XXIV. 426. D.
- Istria , Vincentellus , Comes Corsicæ . T. XXIV. 441. C.
- de Ita , Rogeronus . T. VI. 268. E. T. XVII. 1011. C.
- Italianus , Thomas . T. XVII. 1288. D.
- Italus , Andreas . T. I. 108. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
- Iterius , Consul Genuensis . T. VI. 253. C. *& seqq.*
- de Ivano , Antonius . T. XVI. 1033. T. XVII. 889. E.
- Judæus , Joannes , Laudensis . T. VI. 1015. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Judas , Michaël . T. XXII. 581. D.
- Judemefo , Joannes . T. XXII. 965. C.
- Judex , Cerinus , Consul Pisanus . T. VI. 190. C.
- Judex de Brubeco , Gulielmus , Consul Genuenf. T. III. P. II. 551. C. T. VI. 255. A. 261. B. *V. Ind. Gen. Guil.*
- Judex , Otho , Consul Genuenf. T. VI. 260. D. 261. C. 263. C.
- Judex , Ugo , Consul Genuensis . T. VI. 260. E. 262. D.
- de Judice , Joannes . T. I. P. II. 504. E. T. VII. 1013. E.
- de Judicia , Petrus , Archiep. Narbonenf. T. III. P. II. 807. E.
- de Judicibus , Joannellus . T. XVI. 923. C.
- de Judicibus , Raphaël , Genuensis . T. XVII. 1246. B.
- de Judicibus , Stephanus , Notarius . T. III. P. II. 902. A. *V. Ind. Gen. Steph.*
- de Judicibus , Thomas . T. XVIII. 155. D.
- Judicis , Petrus , Archiep. Rothomagenf. & Cardin. T. III. P. II. 649. D. 659. E.
- Jugus , Franciscus . T. XXII. 606. D.
- Jugus , Simon . T. XXIV. 588. E. *V. Ind. Gen. Sim.*
- Jula , Bernardus , Genuensis . T. XXIV. 598. E.
- Julianus , Andreas , Patritius Venetus . T. XX. 176. A.
- Julianus , Jacobus . T. XXII. 535. D.
- Julianus , Leonardus . T. XXIII. 988. B.
- Julianus , Petrus , Hispanus . T. III. 368. B. *V. Ind. Gen. Jul. & Petr.*
- Julianus , Philippus . T. VIII. 78. D. *V. Ind. Gen. Jul. V. etiam Philippus Julianus . 78. B.*
- Julinus , Camillus . T. II. P. II. 1046. A.
- Juliorum Familia . T. I. 2. C.
- Juncherus , Christianus . T. X. xxx. f. *V. Ind. Gen. Christ.*
- Junius , Bernardus , Florentinorum Legatus ad Venetos . T. XX. 505. C. T. XXI. 781. A.
- Justinianorum Familia . T. XXII. 496. E. *V. Ind. Gen. Just.*
- Justinianus , Antonius , Venetæ Classi Præfectus . T. XXI. 1211. E.
- Justinianus , Augustinus , Episcopus Nebiensis . T. XXIII. 243. T. XXIV. 511.
- Justinianus , Barbarus , Venetorum Dux . T. XXIII. 944. D.
- Justinianus , Bernardus . T. III. 415. E. *V. Ind. Gen. Bern.*
- Justinianus , Bricius , Genuensis , Tririum Præfectus . T. XXIV. 528. B. 587. E.
- Justinianus , Demetrius . T. XXIV. 569. E. *V. Ind. Gen. Dem.*
- Justinianus , Fabianus . T. VI. 25. A.
- Ju-

- Justinianus, Franciscus. T. XXIV. 564. E.
V. Ind. Gen. Franc.
- Justinianus, Laurentius. T. XXII. 1140. E.
V. Ind. Gen. Laur.
- Justinianus, Leonardus, Genuensis. T. XVII. 1128. C. *V. Ind. Gen. Leon.*
- Justinianus, Joannes Longus, Genuensis. T. XXIII. 48. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Justinianus, Ludovicus. T. XXII. 1006. C.
V. Ind. Gen. Lud.
- Justinianus, Marcus. T. XVII. 230. A. T. XXIV. 781. C. *V. Ind. Gen. Marc.*
- Justinianus, Matthæus. T. VIII. 29. A. 199. A. *V. Ind. Gen. Matth.*
- Justinianus, Nicolaus. T. XVII. 331. D. T. XIX. 744. B.
- Justinianus, Octobonus, Classi Genuensi Præfectus. T. XVII. 1230. B.
- Justinianus, Orfatus, Venetus Legatus apud Sfortiam. T. XX. 113. B. T. XXI. 378. A. 558. E.
- Justinianus, Pancratius, Venetæ Classi Præfectus. T. XXII. 624. E.
- Justinianus, Petrus, Dux Exercitus Venetorum. T. XVII. 50. D.
- Justinianus, Thaddæus, Venetus. T. XVII. 80. E. T. XXI. 36. A. *V. Ind. Gen. Thad.*
- Justinianus, Thomas, Genuensis. T. XXIV. 516. E. *V. Ind. Gen. Thom.*
- Justinianus, Vincentius. T. III. 396. C. 417. A.
- Justinus, Laurentius. T. XXIII. 100. D. *V. Ind. Gen. Laur.*
- de Justis, Aldovrandinus. T. XVIII. 702. A.
- de Justis, Andreas. T. XVII. 331. B.
- de Justis, Jalonus, Consul Genuensis. T. VI. 363. A.
- de Justis, Stephanus. T. XXII. 500. A.
- de Izigneriis, Gujelmus. T. XVI. 934. C.
- de Izo, Balduinus. T. VI. 537. A.

L

- de **L** Abate, Petrus. T. XXIII. 496. A.
- Labellanus, Christophorus, Sfortiæ Exercitus dux. T. XXI. 211. E.
- Labellus, Angelus, appellatus etiam Tartalea. T. XXI. 428. E. *V. Ind. Gen. Ang.*
- Labeus, Philippus. T. I. P. II. 2. *V. Ind. Gen. Phil.*
- de Labolico, Nicolaus. T. XVIII. 1094. B.
- Laciolus, Franciscus. T. XXII. 832. C.
- de Laffe, Berardus. T. XVI. 897. A.
- Lagaimus, Rugerius. T. XXIII. 178. E.
- Lagnerius, Jacobus. T. XXIII. 515. C.
- Lagodinorus, Joannes. T. XXIII. 1129. D.
- de Lajolis, Joannes. T. XXIII. 474. A.
- Laifoni, Dinus, Hostexani. T. XVIII. 190. E.
- de Latio, Gaspar. T. XVI. 864. C.
- de Lamandinis, Bottinus. T. XVIII. 690. C. *V. de Alamandinis.*
- Lambecius, Petrus, V. Cl. T. II. P. II. 3. T. III. 5. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Lamberta, Jacobus. T. XXI. 1104. A.
- Lambertaccius, Antonius. T. XXI. 1148. E.
- Lambertaccius, Thomas, Eques Bononiensis. T. XIV. 1105. E.
- Lambertatia, seu Lambertaccia, Familia Bononiensis. T. XIV. 1127. A. *V. Ind. Gen. Lamb.*
- de Lambertinis, Eganus. T. XXIII. 873. B.
- de Lambertinis, Galeatius, Potestas Cæsenæ. T. XXII. 138. E.
Tom. XXI.
- de Lambertinis, Joanna, Bononiensis. T. XXIII. 890. E.
- de Lambertinis, Simon. T. XVIII. 130. D.
- de Lambertinis, Ugolinus. T. XVIII. 117. B.
- Lambertinus. *V. Rambertinus.*
- Lambertinus, Guido de Roverello, Bononiensis. T. VI. 413. A. *V. Ind. Gen. Lamb. & Guido.*
- de Lamberto, Philippus. T. VI. 260. A. *V. Ind. Gen. Phil.*
- Lamborus, Petrinus. T. XXIII. 474. D.
- Lambresca, Joannes. T. XXII. 455. D.
- Lambrizonus, Antonius. T. XXII. 738. D.
- Lamina, Dominicus. T. XXI. 398. A.
- de Lamofano, Berardus, Episcopus Gravinæ. T. XII. 653. D.
- Lampugnanus, Aloysius. T. XVI. 648. B. *V. Ind. Gen. Aloyf.*
- Lampugnanus, Andreas. T. XXII. 247. B. T. XXIII. 777. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
- Lampugnanus, Georgius. T. XXI. 399. A. T. XXIII. 613. D. *V. Ind. Gen. Georg.*
- Lampugnanus, Guilielmus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. E.
- Lampugnanus, Joannes Andreas. T. XX. 952. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Lampugnanus, Oldradus. T. XIX. 45. E. T. XXI. 205. E. 405. B. *V. Ind. Gen. Oldr.*
- Lampugnanus, Orlandus, Mediolanensium Legatus ad Franciscum Sfortiam. T. XXI. 405. B.

- Lampugnatus, Philippus, Archiep. Mediolanens. T. XI. 659. E.
 Lampugnatus, Princivallus. T. XVIII. 729. E.
 Lampugnatus, Valdradus, Mediolani Ducis Legatus ad Venetos. T. XXII. 980. E.
 Lampugnatus, Ubertus. T. XXIII. 649. A.
 Lana, Bonetus. T. XVI. 905. D.
 Lana, Joannes, V. Cl. T. XXI. 1165. E.
 Lancia, Fridericus. T. VI. 546. A. *V. Ind. Gen. Frid.*
 Lancia, Comes Galvanus. T. VIII. 807. C. T. XVI. 651. C. *V. Ind. Gen. Galv.*
 Lancia, Joannes. T. XVII. 914. B.
 Lancia, Jordanus. T. VII. 1094. C. *V. Ind. Gen. Jord.*
 Lancia, Marchio Manfredus. T. VIII. 25. D. *V. Ind. Gen. Manf.*
 de Lanciis, Guiscardus, Genuæ Potestas. T. XVII. 1084. E. T. XXIII. 506. D.
 de Lanciis, Petrinus. T. XVI. 848. B.
 de Lanciis, Thebaldinus. T. XVI. 854. D.
 de Lanconio, Philippus. T. XVII. 435. C. *V. Ind. Gen. Phil.*
 Landa, Familia Placentina. T. XXI. 419. B.
 Landeschus, Nicolaus. T. XXIII. 632. A.
 Landinus, Christophorus. T. XVIII. 1100.
 de Lando, Gulielmus, Placentinus, Rector Vicentiæ. T. VIII. 21. D. 97. B.
 de Lando, Lucius. T. VIII. 1176. B. *V. Ind. Gen. Luc. & Landus.*
 Landorum Familia. T. XVI. 564. C.
 de Landrianis, Amigo, Mediolanensium Capitaneus. T. V. 483. B.
 de Landrianis, Anricus, seu Henricus. T. VI. 1037. E. *V. Ind. Gen. Ant.*
 de Landrianis, Antonius, Præfectus Arcis Brixie pro Mediolani Duce. T. XXI. 208. E. T. XXIII. 726. B. *V. Ind. Gen. Ant.*
 de Landrianis, Bernardus, Episcopus Astensis. T. XI. 275. D.
 de Landrianis, Henricus, & Guido. T. VI. 1029. D. 1030. D. T. XIV. 1042. E. *V. Ind. Gen. Henr. & Guid.*
 de Landrianis, Petrus. T. XX. 959. C. T. XXII. 366. B.
 Landrianus, Firmus. T. XXI. 574. C.
 Landrianus, Franciscus. T. XIX. 626. T. XXI. 353. C. T. XXIV. 103. B. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Landrianus, Philippus. T. XX. 342. E.
 de Landsberch, Henricus, Bohemus. T. VI. 876. B. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Landucius, Bartholomæus. T. XXIII. 849. B.
 Landus, Antonius, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 297. B.
 Landus, Averardus, Dux Exercitus Florentinorum. T. XVI. 1116. E.
 Landus, Conradus, Copiarum Ductor. T. XIV. 47. C. T. XXIII. 533. E.
 Landus, Franciscus. T. XXII. 901. B. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Landus, Fulco, Placentiæ Prætor. T. XVI. 586. A.
 Landus, Guizzardus. T. XVI. 478. E.
 Landus, Hieronymus. T. XXI. 375. E. *V. Ind. Gen. Hier.*
 Landus, Ludovicus. T. XXIII. 1150. B.
 Landus, Comes Manfredus. T. XXI. 493. A. T. XXII. 286. E.
 Landus, Michaël. T. XVI. 1112. A. T. XXI. 36. E. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Landus, Muricionus. T. XVIII. 813. C.
 Landus, Marchio Obertinus, Placentinus. T. XX. 868.
 Landus, Petrus. T. XXII. 629. B. T. XXIV. 180. C.
 Landus, Comes Ubertus. T. VI. 304. *V. Ind. Gen. Ubert.*
 Landus, Verfutius. T. XI. 112. C. *V. Ind. Gen. Verf.*
 Landus, Vitalis, Brixie Capitaneus. T. XX. 907. E. *V. Lando.*
 Lanerius de Musobolo, Petrus. T. XXIII. 516. A.
 de Lanfranchis, Antonius. T. XVI. 1028. D.
 de Lanfranchis, Grancius, Consul Genuensis. T. VI. 333. D.
 de Lanfranchis, Joannes. T. VI. 1152. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Lanfranchis, Ubertus, Pisanus Archiepiscopus. T. XV. 976. E.
 Lanfredinus, Joannes. T. XXIII. 195. E.
 de Lanfredis, Bernardus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 618. B.
 de Langan, Simon, Archiep. Cantuar. & Cardinalis. T. III. P. II. 621. C. 646. A.
 de Languetone, Stephanus. T. III. 562. D. *V. Ind. Gen. Steph.*
 de Langusco, Comites. T. VI. 1081.
 de Langusco, Marchio. T. VI. 1080. *V. Ind. Gen. Lang.*
 de Langusco, Comes Godefridus. T. IX. 81. C. *V. Ind. Gen. God.*
 de Langusco, Obertus. T. VI. 437. D.
 de Langusco, Philippus. T. XI. 208. B. *V. Ind. Gen. Phil.*
 de Langusco, Comes Riccardus, seu Riccardinus. T. IX. 729. D. T. X. 669. C. *V. Ind. Gen. Ricc.*
 de Lantanis, Fanlinus. T. XXIII. 612. B.
 Lantinus, Petrus, Senensis. T. XX. 19. D.
 Lantus, Antonius. T. XXIII. 804. E.
 Lanza, Jordanus, Pedemontanus Comes in Regno Neapolitano. T. VII. 1093. C.
 Lanza, Manfredus. T. XXIII. 385. B.
 Lanzanigra, Accursus, Alexandrinus, Potestas Genuensis. T. VI. 553. A.
 Lanzavecchia, Ambrosius. T. XIX. 811. C.
 Lanzavecchia, Gulielmus. T. XXIII. 723. E.
 Lan-

- Lanzavecchia, Jacobus, Alexandrinus, Bononiæ Capitaneus. T. XVIII. 123. C.
 de Lanzivagiis, Corradinus. T. XVI. 1030. B.
 Lanzolus, Jacobus. T. XXII. 551. A.
 de Lara, Gabriel. T. XXIII. 494. E.
 de Larasco, Viscardus. T. XVI. 916. E.
 de Lardiano, Joannes. T. XIX. 876. D.
 Lardinus, Joannes. T. XVIII. 593. B.
 Largus, Franciscus. T. XXII. 1213. A. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Lasena, Petrus. T. II. 232. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Latinus, Joannes, Senensis. T. XX. 13. B.
 de Latiofis, Franciscus. T. XXII. 194. C.
 de Latiofis, Paulus. T. XXII. 211. B.
 Latro, Floridus. T. XXI. 1061. D.
 Latro, Petrus. T. V. 516. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 della Latta, Matthæus. T. XXII. 252. C.
 Latuga, Familia Patavina. T. XVII. 75. E.
 Latuga, Galvanus, Patavinus. T. XVII. 699. E.
 de Lavaciana, Gaspar, Pifanus. T. XX. 305. D.
 de Lavagnis, Jacobus. T. XVIII. 682. C.
 Lavagnolus, Jacobus, Veronensis, Romanorum Senator tempore Nicolai V. T. XXII. 1146. E.
 Lavajanus, Gaspar. T. XVIII. 1137. E.
 de Lavallo, Guido. T. XXIII. 733. C.
 Lavandanus, Aleramus, Placentinus, Consul Genuensis. T. VI. 482. E.
 Lavanderius, Anfaldus. T. VI. 484. D.
 de Laude, Guido, Genuensis. T. VI. 270. E.
 de Laude, Guilelmus, Consul Genuens. T. VI. 470. C.
 Laudensis, Henricus. T. VI. 1065. B. 1066. A. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Laudensis, Jacobus. T. I. 5. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Lavellanus, Christophorus, Equitum Ductor. T. XIX. 63. C. T. XX. 348. D.
 Lavellus, Christophorus. T. XVIII. 772. C. T. XX. 495. A. 807. B. *V. Ind. Gen. Chr.*
 de Lavelungo, Familia Brixienfis. T. XXIV. 821. B.
 de Lavelungo, Buccius, Brixienfis Legatus. T. XIV. 945. C.
 de Lavelungo, Federicus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 100. E.
 de Laviano, Odo. T. III. 498. C.
 Lavicenus, Corradus. T. XX. 95. D.
 Laviziarius, Petrus Angelus. T. V. 485. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Laumelli, Comites. T. VI. 1081. C.
 Laureanus, Ludovicus. T. XIX. 292. E.
 Lauredanus, Aloysius, Provifor Venetus. T. XIX. 758. C.
 Lauredanus, Jacobus, Veneti Exercitus Provifor. T. XXI. 858. B.
 Lauredanus, Leonardus, Dux Venetorum. T. XXII. 435. D.
 Lauredanus, Ludovicus, Venetus. T. XXI. 500. A.
 Lauredanus, Petrus. T. XX. 347. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Lauredanus. *V. Loredanus.*
 de S. Laurentio, Guaracus. T. VI. 451. E.
 de S. Laurentio, Guilelmus, Papæ Legatus ad Genuenses. T. VI. 480. B.
 Laurentius, Nicolaus. T. III. P. II. 557. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Laurentius, Petrus, Astensis. T. VI. 435. A.
 Lauretanus, Antonius, Veneti Exercitus Legatus. T. XXI. 1196. D.
 Lauretus, Matthæus. T. IV. 161. T. VI. 15. C. *V. Ind. Gen. Matth.*
 de Lauria, Joannes. T. X. 994. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Lauria, Rogerius. T. X. 843. B. *V. Ind. Gen. Rog.*
 de Lautreco, Amelius, Episc. Convenarum, Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 744. D.
 Lautus, Laurentius, J. C. T. XXIII. 172. B.
 Lazania, Joannes Baptista, Genuensis Legatus ad Pontificem. T. XXIV. 633. B.
 de Lazara, Bartholomæus, Patavinus. T. XVII. 693. B.
 de Lazara, Nicolaus. T. XVII. 927. C. T. XXII. 1245. C.
 Lazari, Optimates Pistorienses. T. XI. 396. C. & seq. 399. A.
 de Lazariis, Eleazarius, Bononiensis, Genuæ Potestas. T. VI. 530. C. T. XVI. 618. C. T. XVII. 1015. B.
 Lazzarinus, Philippus. T. XVI. 1086. C. T. XXI. 17. C. *V. Ind. Gen. Phil.*
 Lecca, Familia principalis in Corsica. T. XXIV. 426. D.
 Lecca, Raffles. T. XXIV. 469. A. *V. Ind. Gen. Raff.*
 Leccacorvus, Bergondius, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. D.
 Leccacorvus, Conradus. T. XX. 974. C.
 Leccacorvus, Guilielmus, Placentiæ Consul. T. III. 472. B. T. XVI. 613. E.
 Leccacorvus, Obertus. T. VI. 510. E.
 Leccacorvus, Rogerius, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. D.
 Leccacorvus, Stephanus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. D.
 Leccacorvus, Vicecomes, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. A.
 Leccanoce, Simon. T. VI. 374. D. *V. Ind. Gen. Sim.*
 Leccavellus, Antonius, Conf. Genuens. T. VI. 390. D.
 Leccavellus, Opizo. T. VI. 262. E. *V. Ind. Gen. Opiz.*
 de Leccia, Rugerius, Senensium Capitaneus. T. XXI. 964. A.

- Lechanus, Joannes Paulus. T. XXIV. 565. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
 a Lectis, Paulus. T. XVIII. 601. E.
 a Lege, Marcus. T. XXII. 610. B.
 de Legeriis, Joannes. T. XXIII. 687. A.
 de Legnio, Comes Girardus, primus Potestas Mediol. T. XI. 642. C.
 Leibnitius, Godefridus, V. Cl. T. I. 412. E. T. V. 251. *V. Ind. Gen. God.*
 Lemissa Familia. T. VII. 1071. A.
 Lemugius, Gabrius. T. XXIII. 722. E.
 de Lendenaria, Albericus. T. XV. 311. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Lendenaria, Nicolaus. T. XV. 311. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Lendenaria, Tartarus. T. X. 717. A. *V. Ind. Gen. Tart.*
 Lenfant, Jacobus, Scriptor. T. XX. 161.
 de Lengualis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
 de Leniaco, Joannes. T. VI. 441. D.
 a Leno, Bartholomæus. T. XXI. 906. A.
 Lenzius, Laurentius. T. XVIII. 1180. A.
 da Lenzon, Paulus. T. XVIII. 849. E.
 Leo, nobilis Romania Gens. T. VI. 1153. A. *V. Ind. Gen. Leo.*
 Leo, Dominicus. T. XII. 136. E. T. XXII. 410. E.
 Leo, Joannes, Ravennæ Potestas. T. XXII. 1057. B.
 Leo, Laurentius. T. XXIII. 472. E.
 Leo, Marcus. T. XXI. 489. A.
 Leo, Marcus Paulus. T. II. 9. B. *V. Ind. Gen. Marc.*
 Leogerius, Andriottus. T. XIV. 695. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Leolius, Benedictus, Pifanus. T. VI. 100.
 de Leonardeschis, Leonardus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 369. D.
 Leonardus, Andreas. T. XX. 56. A. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Leonardus, Artolinus. T. XVIII. 808. E.
 Leonardus, Baptista. T. XVII. 1294. D.
 Leonardus, Franciscus, Florentiæ Prior. T. XX. 243. B.
 Leonardus, Otho. T. XVI. 350. E.
 Leonardus, Petrus. T. XXI. 1012. D.
 de Leone, Familia Veneta. T. XXIV. 796. D.
 de Leone, Bartholomæus. T. XXIII. 805. A.
 de Leone, Cleminus. T. XXIII. 606. B.
 de Leone, Franciscus. T. XVII. 98. D.
 de Leone, Lucas. T. XVIII. 937. D.
 de Leone, Paulus, Miles Patavinus. T. XIX. 816. D. *& seq.*
 Leonellus, Barnabas. T. XVI. 990. A.
 Leonellus, Lumellinus. T. XVII. 1234. E. *V. Ind. Gen. Lum.*
 Leonellus, Nicolaus. T. XV. 536. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Leonefius, Gentilis, Venetorum belli Dux. T. XX. 427. E.
- de Leonibus, Andreas. T. XVIII. 758. D. T. XXII. 1166. B.
 de Leonibus, Jacobus, Archiepiscopus Raven. T. XVII. 110. D.
 de Leonibus, Joannes. T. XVIII. 515. D.
 de Leonibus, Nicolaus. T. XVIII. 115. D. T. XXII. 639. B.
 de Leonibus, Petrus. T. II. P. II. 636. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Leonico, Gabriel. T. VIII. 84. B. *V. Ind. Gen. Gabr.*
 Leonissa, Barnabas. T. II. 213. C. *& seq. V. Ind. Gen. Barn.*
 Leonissa, Cariottus. T. XXI. 40. A.
 Leonissa, Fabricius, Capuæ rebellis. T. XXI. 110. B. *V. Ind. Gen. Fabr.*
 Leonissa, Guilielmus, Neapolitanus. T. XXI. 42. E.
 Leonissa, Paulus. T. XXI. 227. C.
 Leonorius, Matthæus. T. XXIII. 873. E.
 de Leontino, Alaymus. T. XIII. 1044. E. *V. Ind. Gen. Alay.*
 Leonum, Familia Patavina. T. XVII. 9. A.
 Lercarius, Albertus, Consul Genuensis. T. VI. 310. A.
 Lercarius, Belmustus. T. VI. 375. A.
 Lercarius, Guilielmus, Consul Genuensis. T. VI. 371. D. 484. E.
 Lercarius, Ido. T. VI. 444. E. 531. C.
 Lercarius, Leonellus, Genuensis. T. XVII. 1206. E.
 Lercarius, Nicolaus, Legatus Genuensis ad Federicum II. T. VI. 466. D.
 Lercarius, Philippus. T. XXIII. 159. C.
 Lercarius, Rubaldus. T. VI. 349. A. *V. Ind. Gen. Rub.*
 Lercarius, Ugo. T. VI. 480. C. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 de Lesia, Joannes, nepos Joannis Vicecomitis de Olegio, Bononiæ Prætor. T. XVI. 341. C.
 de Lesno, Obertus, Brixienfis, Consul Genuensis. T. VI. 504. E.
 a Lesta, Guilielmus. T. XVIII. 577. D.
 Letabaffa, Albrigonus. T. VI. 1039. C. *V. Ind. Gen. Albr.*
 Leteres, Franciscus. T. XXI. 1042. B.
 de Leto, Raynaldus, Senescalcus Caroli II. Regis Siciliæ in Pedemonte. T. XI. 205. A. T. XXIII. 421. A.
 Levalongus, Fridericus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 256. E.
 de Levanto, Bartholomæus, Genuensium Capitaneus. T. XVII. 1098. C.
 de Levanto, Jacobus, Classi Genuensi Præfectus. T. XVII. 988. C.
 de Levanto, Robertus. T. VI. 546. A.
 de Levanto, Ugolinus, Genuensis. T. VI. 391. E.
 de Leubofis, Joannes. T. XVIII. 13. C.
 de Leuclofis, Albertinus. T. XVIII. 17. D. *V. Ind. Gen. Alb.*

de

- de Leuco, Rogerius. T. VI. 507. A.
 Leveglesia, seu Levachesia, Gambarus,
 Mediolanens. T. VI. 1071. B. 1072. B.
V. Ind. Gen. Lev. & Gamb.
- a Lezzio, Antonius. T. XXIII. 1161. B.
 de Liazaris, Paulus. T. XVIII. 164. A.
 de Liazaris, Ugolinus, Miles. T. XVIII.
 138. A.
- de Libanoriis, Nicolaus. T. XVIII. 374. B.
 Liberellus, Bernardus. T. VI. 514. A.
V. Ind. Gen. Bern.
- de Licatis, Jacobus. T. XXII. 160. E.
 de Lido, Familia Patavina. T. XXIV.
 1165. E.
- de Lidoxiis, Lippus. T. XVIII. 152. B.
 de Ligapasseris, Petrus, Bononiensis:
 T. XVIII. 108. A.
- Lighi, Nicolaus. T. XVIII. 191. B. 572. E.
 de Lignamine, Franciscus. T. XVIII.
 607. A.
- de Lignamine, Joannes Philippus. T. IX.
 98. 102. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Lignanensis, Augustinus. T. XXI. 780. C.
V. Ind. Gen. Aug.
- Lignanus, Joannes. T. II. 213. A. T. XXI.
 1153. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Ligriterius, Jacobus. T. XIX. 426. C.
 Limarolum, Familia nobilis Patavii. T.
 XVII. 75. E.
- Limeffanus, Robertus. T. IV. 512. C.
V. Ind. Gen. Rob.
- de Limezettis, Franciscus, Patavinus.
 T. XVII. 693. C.
- Linajolus, Donatus. T. XVII. 910. D.
 Linajolus, Guidotus, Lucensis, Patriæ
 Legatus ad Genuenses. T. VI. 337. E.
- Lindenbrogius, Fridericus, V. Cl. T. I.
 P. II. 6. *V. Ind. Gen. Frid.*
- Linelius, Joannes. T. XVIII. 809. A.
 837. C.
- de Lingonis, Simon. T. III. P. II. 595.
 C. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Linhano, Joannes. T. III. P. II. 766. B.
 de Lino, Antonius. T. XVIII. 760. E.
 de Lino, Jacobus. T. XVIII. 234. A.
- Liogonus, Philippus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 264. D.
- Lipamanus, Joannes. T. XXII. 738. B.
 de Lipia, Comes Henricus. T. III. 459. C.
- Lipomanus, Aloysius. T. III. 35. A.
 Lipomanus, Marcus. T. XXII. 1006. B.
 Lipomanus, Petrus. T. XVII. 331. D.
V. Ind. Gen. Petr.
- Lipparius, Benedictus, navium Dux.
 T. XXI. 103. D.
- Liprandus, Facius. T. XXIII. 605. E.
 Liprandus, Paulus. T. XXV. 112. B.
V. Ind. Gen. Paul.
- Lirius, Joannes, Hispanus. T. XXI. 328. C.
 de Lischa, Joannes, Societatis Rolæ Ca-
 pitaneus. T. XVIII. 935. B.
- de Lischa, Sandrus. T. XXII. 894. D:
Tom. XXV.
- de Lisignano, Antonius, Vicarius Bèr-
 gomi. T. XVI. 903. D.
- di Lista de Cavi, Familia Patavina. T.
 XVII. 9. A.
- Litius. *V. Palaganus.*
- Litta, Mispesia. T. XVIII. 837. C.
- Littora, Franciscus. T. XXI. 43. A.
- Livianus, Bartholomæus, Venetorum.
 Gubernator. T. XXII. 435. D.
- de Liviis, Conradus. T. XVII. 276. D.
- Liuprandus, Joannes. T. XIX. 12. D.
- Lixandus, Leonardus. T. XXII. 523. B.
- Lixignolus, Dominicus. T. XVIII. 134. A.
- de Lizario, Brixianus. T. VI. 501. B.
- Locabaffa, Albrignonus. T. VI. 1040. B.
V. Ind. Gen. Albr.
- Locarnas, Simon. T. IX. 88. E. *V. Ind.
 Gen. Sim.*
- Locatellus, Bertolinus. T. XVI. 84. A.
- de Locio, Bronzinus. T. XVI. 861. B.
- de Loctis, Paulus. T. XVIII. 216. C.
- de Lodrono, Parisius. T. XIX. 855. B.
- de Lodrono, Petrus. T. XVII. 878. D.
- de Loës, Petrus. T. XXIII. 506. C.
- Loffredus, Loffredus, Eques. T. VII.
 1095. B.
- Loffredus, Zampilio. T. XXI. 1051. A.
- Loge, Balthassar. T. XXIII. 511. E.
- de Loglano, Antonius. T. XVIII. 226. D.
- de Loglano, Thomas. T. XVIII. 626. D.
- a Lojano, Guilielmus. T. XVIII. 500. A.
- a Lojano, Ubaldinus. T. XVIII. 287. E.
- Lolinus, Thomas. T. XXII. 537. D.
- Lombardus, Almarò. T. XVII. 260. B.
V. Ind. Gen. Alm.
- Lombardus, Joannes. T. XXII. 744. A.
V. Ind. Gen. Joan.
- Lombardus, Martinus. T. XXIII. 773. D.
- Lombardus, Petrus. T. III. 440. B. T. VI.
 871. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Lombardus, Ubertus, Card. T. III. P. II.
 408. D.
- Lombenberg, Joannes Gaspar. T. XXIII.
 756. A.
- Lomellinus, Albricus, vel Albericus. T.
 VI. 1065. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Lomellinus, Andreas. T. XVII. 1185. B.
- Lomellinus, Augustinus. T. XXIV. 569.
 D. 573. A. *V. Ind. Gen. Aug.*
- Lomellinus, Baptista. T. XVIII. 884. A.
V. Ind. Gen. Bap.
- Lomellinus, Franciscus. T. XXIV. 515. D.
- Lomellinus, Simon. T. VI. 511. A.
- Lomellinus, Surleo, Communis Genuæ
 Pater appellatus. T. XXIV. 598. E.
- Lomellinus, Vassallus, Consul Genuens.
 T. VI. 379. B.
- Lomellinus. *V. Lumellinus.*
- de Lomeno, Pius. T. XVI. 355. A.
- Lonatus, Antonius. T. XXI. 406. B. *V.
 Ind. Gen. Ant.*
- Lonatus, Bernardinus, Cardinalis. T. XXII.
 1252. A. dddd Lo-

- Ionatus, Jacobus . T. XX. 1015. B. T. XXI. 261. E. 408. A. 495. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
 le Long, Jacobus . T. II. P. II. 80. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
 de Longiano, Faustus . T. VIII. 156. *V. Ind. Gen. Faull.*
 de Longrages, Odoardus . T. XXIII. 555. A.
 Longuazius, Leo . T. XVII. 691. B.
 de Longulo, Franciscus . T. XVI. 889. D.
 de Longulo, Panizonus . T. XVI. 895. E.
 Longus, Albertus, Episcopus Ferentinus . T. VII. 884. D.
 Longus, Belolus . T. XVI. 976. E.
 Longus, Bernarduccius . T. VI. 195. C.
 Longus, Dominicus . T. XXIII. 970. E.
 Longus, Guilielmus . T. VI. 351. C. 353. E. T. XVII. 1012. C.
 Longus, Ingo, Genuensis . T. VI. 372. C. D. *V. Ind. Gen. Ingo.*
 Longus, Marinus . T. XXII. 537. A. T. XXIII. 988. A.
 Longus, Nicolaus . T. XVII. 322. B.
 de Lonibardis, Franciscus . T. XVIII. 528. B.
 de Lonigo, Antonius . T. XVII. 618. A.
 de Lonigo, Erro . T. VIII. 33. A. *V. Ind. Gen. Erro.*
 Lonzinus, Joannes . T. XXII. 991. E.
 de Lora, Franciscus . T. XXII. 894. D.
 Loracelli, Rodolphus . T. V. 593. C. *V. Ind. Gen. Rod.*
 de Loratino, Antonius . T. II. 213. D. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Lorecta, Joanninellus, unus ex Principibus Corsicæ . T. XXIV. 437. D.
 Loredanus, Aloysius . T. XVII. 246. D.
 Loredanus, Andreas . T. XXIV. 103. E. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Loredanus, Jacobus . T. XXI. 908. B.
 Loredanus, Joannes . T. XVIII. 701. D.
 Loredanus, Laurentius, Venetorum Dux . T. XXII. 414. D.
 Loredanus, Paulus . T. XVII. 110. D. T. XIX. 743. E.
 Loredanus, Petrus, Venetorum Classi Præfectus . T. XX. 1072. A. T. XXI. 791. D.
 Lorefice, Cœlestinus . T. I. 478. E. *V. Ind. Gen. Cœl.*
 Lorigliarius, Leonardus . T. XVIII. 896. E.
 de Lorotello, Comes Robertus . T. II. P. II. 863. C. *V. Ind. Gen. Rob. & Com.*
 de Lotello, Comes Riccardus . T. XI. 703. C. *V. Ind. Gen. Ricc. & Com.*
 Lotheria, Familia nobilis Florentina . T. VI. 74. D.
 Lotherius, Episcopus Faventia. T. XXII. 166. C.
 Lovatus, Antonius . T. XVII. 332. C.
 de Lovixano, Tronxantes, Francus . T. XVIII. 28. B.
 Lovus, Bonifacius, Regis Hungariae Legatus . T. XVII. 94. E.
 Lovus, seu Lupus Simon . T. XVII. 143. E. *V. Ind. Gen. Sim.*
 Lozii, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 7. C.
 Lozzius, Nicolaus . T. XVII. 12. D.
 de Luca, Thomas . T. XVI. 1027. E.
 Lucanus, Jaferrus . T. VI. 189. C.
 Lucanus, Rufinus, Archiepiscopus Mediolanensis . T. XI. 315. C. T. XVI. 684. A.
 Lucatus, Jacobus . T. XXII. 653. D.
 Lucazanus, Joannes . T. XXIII. 410. A.
 de Lucemburgo, Petrus . T. III. P. II. 743. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Lucensis, Jacobus . T. XX. 536. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Lucensis, Nicolaus, Consul Genuensis . T. VI. 514. C.
 Lucensis, Obertus, Consul Genuensis . T. VI. 356. B.
 a S. Lucia, Antonius . T. XX. 287. D.
 de Luciano, Joannes, Bononiae Potestas . T. XVIII. 130. D.
 Lucidus, Joannes . T. XX. 840. B.
 Lucinopus, Gregorius . T. XXII. 965. E.
 Lucinus, Jacobus, Miles . T. XVI. 1026. B.
 Lucinus, Joannes, Bononiae Potestas . T. XV. II. 298. B.
 Lucinus, Silvester . T. XXI. 727. C.
 Luciolus, Franciscus . T. XVIII. 924. E.
 Lucius Erachlianus, Paulus, primus Dux Venetorum . T. XXII. 411. C.
 Lucius, Georgius, Senensium Legatus ad Pium II. T. XX. 57. B.
 Lucius, Guilielmus . T. XVII. 1011. C.
 Lucius, Jonathas, Senensis . T. XX. 40. D.
 Lucius, Maximus . T. XXIII. 930. C.
 Lucius, Nicolaus . T. X. 486. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Lucius Sutrinus, Jacobus, Episcopus Caracensis . T. XXIII. 157. B.
 Lucus, Federicus, Abbas Neritensis . T. XXIV. 892. B.
 de Luderano, Laurentius . T. II. 213. E. *V. Ind. Gen. Laur.*
 de Ludovisiis, Joannes . T. XVIII. 216. D.
 de Ludovisiis, Nicolaus . T. XVIII. 592. B.
 Ludoisius, Ludovicus . T. XXI. 1160. A.
 Ludovisius, Verfuzius . T. XXII. 873. E.
 Ludronius, Paris . T. XX. 397. E.
 de Luere, Simon . T. XVI. 848. E.
 Luganus, Nicolaus . T. XXII. 548. E.
 a Lugo, Muzius, equitum Ductor . T. XVIII. 772. C.
 Lugugnana, Ambrosinus . T. XXIV. 479. C. *V. Ind. Gen. Ambr.*
 de Luisinis de Canossa, Guilielmus . T. XVIII. 6. A.
 Lombardus, Andriottus . T. XXIII. 393. D.
 Lumellinus, Leonellus . T. XXIV. 436. D. *V. Ind. Gen. Leon.*

Lu-

- Lumellinus, Matthæus, Genuensium.
Legatus ad Venetos. T. XXII. 1044. E.
- Lumellinus, Movellus. T. XVII. 1106. D.
- Lumellinus, Neapoleo, Genuensium.
Legatus pro pace tractanda cum Venetis. T. XXII. 721. A.
- Lumellinus, Philippus. T. XXIII. 275. B.
- Lumellinus. *V. Lomellinus.*
- de Luna, Petrus. T. III. P. II. 649. E.
T. IX. 266. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
- de Lunate, Antonius, J. C. Papiensis.
T. XX. 932. B.
- Luparenius, Joannes. T. XXII. 964. E.
- de Lupariis, Gaspar. T. XXIII. 874. C.
- Lupidius, Angelus. T. XXI. 1151. D.
- de Lupis, Antonius. T. XVIII. 41. A.
- de Lupis, Lucas. T. XXII. 333. E.
- Luprandus, Dominicus. T. XVIII. 802. D.
- Lupus, Bonifacius. T. XIX. 751. C. *V. Ind. Gen. Bon.*
- Lupus, Conradus. T. XIV. 22. B. *V. Ind. Gen. Congr.*
- Lupus, Ornanus, Corsus, exercitus Dux.
T. XXIV. 440. B.
- Lupus, Ramondinus, Parmensis, Dux exercitus Florentini. T. XIV. 181. D.
- Lupus, Marchio Ugo, Parmensis, Cremonæ Potestas. T. VII. 641. C.
- Lurion, Joannes, Subdiaconus. *V. Basilius Dux.*
- de Lusana, Antonius. T. XVI. 892. E.
- Lulcius, Milanus. T. XXIII. 495. E.
- Luscus, Antonius. T. XX. 327. C. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Luscus, Nicolaus. T. XX. 179. D.
- Luserna, Michaël. T. XVI. 1028. D.
- de Lusignano, Antonius. T. XVI. 888. C.
V. Ind. Gen. Ant.
- de Lusignano, Guido. T. XII. 310. A.
T. XXIII. 349. D. *V. Ind. Gen. Guid.*
- de Lusignano, Henricus, Galilææ Princeps. T. XX. 316. E.
- de Lusignano, Jacobus. T. XVII. 1125. B.
V. Ind. Gen. Jac.
- de Lusignano, Joannes, Jerusalem Rex.
T. XXIII. 709. A.
- de Lusignano, *sive* de Lusiniaco, Ugo, Episcopus Tusculanus. T. XXIII. 708. E.
- Lusius, Guilielmus. T. XVII. 1010. C.
- de Lussolo, Marchio Emmanuel. T. XVI. 1034.
- Lutus, Franciscus. T. XXIII. 774. B.
- Luxiardus, Joannes. T. XVI. 471. D.
- Luxius, Guillelmus, Consul Genuensis, Legatus ad Federicum Imper. T. VI. 259. B. D. 260. D. E. 263. A. B. 265. B. 266. B.
- de Luzago, Joannes. T. XVI. 1030. A.

M

- M** Abillonius, Joannes, V. Cl. T. I. P. II. 187. T. XXIII. 203. *V. Ind. Gen.* Joan. de Macafaruffis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
- de Macagnanis, Andalò. T. XVIII. 120. B.
- de Macagnanis, Gualtreotus, Bononien- sis. T. XVIII. 108. A. 246. A.
- Macaluffus, Henricus. T. XXIII. 410. A.
- Macaruffus, Bernabos, Paduanus. T. XVIII. 426. E. T. XXIV. 825. B.
- Macaruffus, Nicolaus, Dux exercitus Ferrariensis. T. XXIV. 757. C.
- Macaruffus, Prosdocius, Patavinus. T. XVII. 692. C.
- Macaruffus, Patavinus. T. XVI. 125. E. *V. Ind. Gen. Mac.*
- Macedonius, Petrus. T. XXI. 1047. A.
- de Maccajonis, Lambertus, nobilis Pi- sanus. T. VI. 182. A.
- de Maccajonis, Palaviginus, Pisanus, Le- gatus ad Regem Gallia. T. XXIV. 676. D.
- Macciamanus, Joannes. T. XXII. 966. C.
- Maccinghi, Arrigus. T. XVI. 1143. C.
- de Maceptis, Joannes, Bononiae Potestas. T. XVIII. 166. D.
- Machaferrus, Bartholomæus. T. XVIII. 988. E.
- de Machalufis, Marinus. T. XVIII. 60. B.
- Macharanus, Laurentius. T. XXIV. 976. B.
- Macharonius, Colas. T. XXI. 1042. D.
- Macharonius, Nicolaus. T. XXI. 40. C.
- Machiavellus, Petrus. T. XVIII. 690. C.
- Macifellus, Jordanus. T. XXI. 1003. D.
- de Madalena, Albertus. T. XVIII. 607. A.
- de Madalena, Joannes. T. XVIII. 223. E.
- Madia, Familia Brixienfis. T. XIV. 821. A.
- de Madiis, Bartholomæus, Brixienfis, Bononiae Potestas. T. XVIII. 129. A.
- de Madiis, Bernardus, Episcopus Bri- xienfis. T. IX. 1031. A. T. XIV. 961. E. *V. Ind. Gen. Bern.*
- de Madiis, Matthæus. T. XII. 1098. E. *V. Ind. Gen. Math.*
- Madius, Emmanuel. T. VI. 501. B. T. XVI. D. *V. Ind. Gen. Emm.*
- Madius, Federicus, Brixianus Episcopus. T. XIV. 964. B. 977. B. 992. D. T. XVI. 857. C. T. XXV. 104. A.
- Madius, Lancellinus. T. VI. 483. D.
- Madius Cattaneus, Obertus. T. VI. 437. D.
- Madrifia Familia. T. XXIV. 1191. *V. Ind. Gen. Madr.*
- Madron, Joannes. T. XXII. 965. E.
- Maffejus, Annibal, Prorex Sicilia. T. I. P. II. 243.
- Maffejus, Antonius. T. XVI. 915. B. T. XVII. 884. C.
- Maffejus, Bassanus. T. XVI. 864. D.
- Maffejus, Fridericus. T. XVIII. 911. B.
- Maffejus, Jacobus. T. XXIII. 83.
- Maffejus, Muzanus, Laudensis, Philip- pi Mariae Mediol. Ducis Legatus. T. XXI. 202. B.
- Maffejus, Scipio, V. Cl. T. I. P. II. 243. *V. Ind. Gen. Scip.*
- Maffejus, Timotheus, Veronensis, Epi- scopus Ragusinus. T. III. P. II. 1042. A.
- Maffejus, Zonius. T. XVI. 850. B.
- de Maffio, Joannes. T. XVII. 332. A.
- Maffonus, Antonius. T. XXII. 345. D.
- Maffonus, Guilelmus. T. VI. 537. A.
- Magagnolus, Petrus. T. XVIII. 152. D. 361. E. 868. D.
- de Magalottis, Dominicus. T. XVIII. 1124. E.
- de Magalottis, Ghinus. T. XXI. 926. E.
- de Magalottis, Joannes. T. XVI. 1095. B. T. XX. 225. E.
- de Magalottis, Philippus. T. XIV. 170. C. *V. Ind. Gen. Phil.*
- Magantia, Joannes, Francisci Senioris Carrariensis Consiliarius. T. XVII. 632. B.
- de Magarottis, Guilelmus, Bononienfis. T. XVIII. 108. A.
- de Magarottis, Magarottus. T. XVIII. 124. E.
- Magdaloni, Donatus, Judex. T. II. 317. C.
- Magdaloni, Joannes, Judex. T. II. 317. C.
- Magianus, Guiscardus, Placentia. Con- sul. T. XVI. 613. D.
- Magistri Cazuli, Thomafius, Consul Ge- nuensis. T. VI. 459. B.
- de Magistris, Pius Michaëi. T. II. 416. *V. Ind. Gen. Pius Mich.*
- dalla Maglia, Guilelmus. T. XVIII. 566. D.
- Magna, Ubertus. T. III. 219. D.
- de Magnanis, Bartholomæus. T. XXIII. 888. A.
- de Magnanis, Jacobus. T. XVIII. 155. A.
- Magnanus, Hieronymus. T. XXIII. 178. D.
- Magnanus, Mafius. T. XVIII. 528. B.
- de Magnerris, Joannes, Genuensis. T. XVII. 1097. E. de

- de Magnerris, Julianus. T. XXIII. 292. B.
 de Magnerris, Nicolaus, Capitaneus Claf-
 fis Genuensium. T. XVII. 1091. B.
 Magnetus, Joannes. T. XXIII. 514. C.
 Magnoni, Joannes. T. XVI. 962. E.
 Magnopetrus, Aureus, Dux Ven. T. XII.
 293. A. *V. Ind. Gen. Aur.*
 Magnus, Petrus. T. XXII. 965. C.
 Magola, Bartholomæus. T. XVI. 900. E.
 Magola, Zenobius. T. XIX. 968. A.
 de Magreto, Ariverius. T. XVIII. 20. A.
 Magri, Dominicus, Melitensis. T. VI.
 64. D. T. XX. 661. B.
 Majanus, Joannes. T. XIX. 761. A.
 Majavertus, Rolandus. T. XVI. 617. A.
 Maimon, Petrus. T. IV. 345. D. *V. Ind.*
Gen. Petr.
 Maina Familia. T. XXI. 404. E.
 Maina, Agnes. T. XXI. 404. E. *V. Ind.*
Gen. Agn.
 de Mainardis, Marchexinus, Ferrarien-
 sis. T. VIII. 15. A. *V. Ind. Gen. March.*
 Mainerius, seu Manerius, Jacobus. T.
 XVI. 452. C. T. XVII. 1013. *V. Ind.*
Gen. Jac.
 Mainerius, Joanninus, Mediolanensis.
 T. VI. 981. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Mainerius, Lanternius, Placentiæ Præ-
 tor. T. XVI. 616. B.
 Mainerius, Petrus, Placentiæ Episcopus.
 T. XVI. 633. C.
 Mainertus, Martinus. T. XXI. 816. A.
V. Ind. Gen. Mart.
 del Maino, Lancellotus. T. XVIII. 729. B.
 Mainus, Bernardus. T. XXIII. 406. C.
 Mainus, Georgius, Ducis Mediolani ad
 Franciscum Sfortiam Legatus. T. XXI.
 363. A.
 Mainus, Mainerius. T. III. 274. *V. Ind.*
Gen. Main.
 Mainus, Parochinus. T. XIX. 810. D.
 Mainus, Petrus, Aquinensis. T. IV. 528.
 C. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Majo, Jacobus. T. XVIII. 729. C.
 Majolus, Petrus. T. XXIII. 272. C.
 de Mayrano, Familia Brixienfis. T. XIV.
 961. B.
 Malabarba, Paulus. T. XXII. 828. E.
 Malabitus, Guillelmus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 253. C. T. XVII. 1009. C.
 Malabranga, Angelus. T. VIII. 835. A.
V. Ind. Gen. Ang.
 Malagroa, Emmanuel. T. XXI. 842. A.
 Malamena, Joannes, Placentiæ Consul.
 T. VI. 480. T. XVI. 614. A. 615. B.
 de Malaparte, Guillelmus, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 613. B.
 Malapresi, Rolandinus, Lucensis, Po-
 testas Genuensis. T. VI. 383. B.
 Malarinus, Henricus. T. XXIII. 224. D.
 Malascottus, Galeatius, Bononienfis. T.
 XX. 878. C.
 Tom. XXI.
- Malaspina, Familia Genuensis. T. III.
 401. A.
 Malaspina, Albertus. T. VI. 381. E. T.
 XXIII. 363. C. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Malaspina de Mutatio, Marchio Anto-
 nius. T. XVII. 859. B. 1189. B.
 Malaspina, Azzolinus. T. XVIII. 483. E.
 Malaspina, Marchio Bernabos. T. XVI.
 471. A. 1029. D.
 Malaspina, Marchio Conradinus, dictus
Spatalonga, Bolii Dominus. T. XVI.
 495. B.
 Malaspina, Marchio Conradus. T. VI.
 408. E. *V. Ind. Gen. Contr.*
 Malaspina, Marchio Cremolinus. T. XVI.
 319. E.
 Malaspina, Marchio Franciscus, Prætor
 Novariæ. T. XVI. 364. A.
 Malaspina, Marchio Fridericus. T. XVI.
 471. A. 591. B.
 Malaspina, Galeaz, Marchio Mulatii.
 T. XVI. 1029. B.
 Malaspina, Guillelmus. T. VI. 412. E.
 418. A. T. XI. 1278. B. 1279. A. D. *V.*
Ind. Gen. Guil.
 Malaspina, Henricus. T. VI. 474. E. *V.*
Ind. Gen. Henr.
 Malaspina, Marchio Joannes. T. XI.
 1326. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Malaspina, Joseph, Marchio S. Marga-
 ritæ. T. II. P. II. 697. T. VI. 243. T.
 XVII. 1319.
 Malaspina, Marchio Isnardus. T. VI.
 546. E. T. XXI. 429. B. *V. Ind. Gen. Isn.*
 Malaspina, Leonardus. T. XVIII. 577. A.
 T. XXI. 69. D. *V. Ind. Gen. Leon.*
 Malaspina, Marchio Manfredus. T. XVI.
 152. E. *V. Ind. Gen. Manf.*
 Malaspina, Marchio Marcellus. T. X.
 593. D.
 Malaspina, Marcus. T. XVI. 928. E. *V.*
Ind. Gen. Marc.
 Malaspina, Monzel. T. VI. 567. E. *V. Ind.*
Gen. Mon.
 Malaspina, Marchio Morellus. T. XI.
 381. B. T. XIV. 1035. C. T. XVI. 454.
 B. *V. Ind. Gen. Mor.*
 Malaspina, Marchio Nicolaus. T. XVI.
 831. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Malaspina, Marchio Obitorio. T. VI. 293. C.
 979. 1080. E. *V. Ind. Gen. Obit.*
 Malaspina, Opicinus. T. VI. 459. D.
 Malaspina, Ricordanus. T. VIII. 783.
 876. *V. Ind. Gen. Ric.*
 Malaspina, Sacchettus. T. VIII. 783. *V.*
Ind. Gen. Sacch.
 Malaspina, Sallas. T. VIII. 781. 783. *V.*
Ind. Gen. Sall.
 Malaspina, Marchio Spinetta. T. XI.
 249. E. *V. Ind. Gen. Spin.*
 Malaspina, Marchio Thomas. T. VI.
 561. A. *V. Ind. Gen. Thom.*

- Malaspinae, Marchiones . T. XI. 20. D.
T. XVI. 592. B. *V. Ind. Gen. March.*
- Malastretta, Joannes, Dux Britannorum .
T. XX. 235. D.
- Malatacca, Joannes, Dux exercitus Jo-
annae Neapolis Reginae . T. XXI. 19. B.
1035. D.
- Malaterra, Gaufrerus . T. V. 539. *V. Ind.
Gen. Gaufr.*
- Malatesta, Bartholomæus . T. XV. 950. E.
V. Ind. Gen. Barth.
- Malatesta, Carolus . T. II. 213. C. T. XVI.
215. D. T. XXV. 437. D. *V. Ind. Gen.
Car.*
- Malatesta, Dominicus . T. XX. 429. E.
T. XXI. 239. D. *V. Ind. Gen. Dom.*
- Malatesta, Ferrantinus, Cæsena Potes-
tas . T. X. 674. C. T. XIV. 1136. E.
- Malatesta, Filius Pandulphi . T. XIV.
1152. C. *V. Ind. Gen. Mal.*
- Malatesta, Galeatus . T. XXI. 344. B. *V.
Ind. Gen. Gal.*
- Malatesta, Galeottus . T. II. 213. C. T.
XXI. 11. C. *V. Ind. Gen. Gal.*
- Malatesta, Guido . T. XVI. 271. B. T.
XXII. 213. D. *V. Ind. Gen. Guido.*
- Malatesta, Joannes . T. XV. 485. C. *V.
Ind. Gen. Joan.*
- Malatesta, Malatesta . T. II. 213. C. T.
XVIII. 177. C. *V. Ind. Gen. Mal.*
- Malatesta, Margarita, nupta Francisco
Gonzage . T. XX. 758. D.
- Malatesta, Pandalufus . T. XIV. 433. B.
T. XV. 939. C. T. XXI. 11. A. *V. Ind.
Gen. Pand.*
- Malatesta, Parisia . T. XXIII. 870. B.
V. Ind. Gen. Par.
- Malatesta, Paula . T. XX. 797. A. 799. B.
- Malatesta, Polyssena . T. XXI. 313. D.
V. Ind. Gen. Pol.
- Malatesta, Rambertus . T. XV. 896. E.
V. Ind. Gen. Ramb.
- Malatesta, Roberrus . T. III. P. II. 1075. A.
T. XXII. 299. E. *V. Ind. Gen. Rob.*
- Malatesta, Sigismundus . T. III. P. II.
977. A. T. XXI. 239. D. *V. Ind. Gen.
Sigif.*
- Malatesta de Arimino, Simon . T. I. P. II.
579. A. T. XVI. 506. D. *V. Ind. Gen.
Sim.*
- Malatestarum Familia . T. VI. 1081. T.
XVI. 271. A. *V. Ind. Gen. Mal.*
- Malavolta Familia . T. XX. 6. A.
- Malavolta, Albertus . T. VI. 516. A. *V.
Ind. Gen. Alb.*
- Malavolta, Angelus . T. XXIII. 803. D.
- Malavolta, Azzolinus, Senensis Episco-
pus . T. XV. 219. D.
- Malavolta, Dondcus . T. XX. 8. B. *V.
Ind. Gen. Dond.*
- Malavolta, Gallefanus . T. III. 446. A.
- Malavolta, Guilielmus . T. XVIII. 108. B.
- Malavolta, Henricus, Bononiensis, Ge-
nuæ Potestas . T. XVII. 1015. A.
- Malavolta, Jacobus Gilius, Senensis Epi-
scopus . T. XV. 219. E.
- Malavolta, Joannes . T. XX. 393. E. T.
XXI. 157. E. 795. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Malavolta, Orlandus . T. XVI. 1157. E.
V. Ind. Gen. Orl.
- Malavolta, Raynaldus, Senensis Episco-
pus . T. XV. 45. D.
- Malavolta, Rolandus . T. XX. 8. C. *V.
Ind. Gen. Rol.*
- Malavolta, Tucimanus . T. XVIII. 130. D.
- Malavolta, Zandonatus . T. XVIII. 108. A.
- Malbechus, Henricus . T. XXIII. 474. C.
- Malbranca, Petrus, Bononiæ Potestas .
T. XVIII. 371. E.
- Malcondina, nobilis Familia Pisana . T.
III. 389. B.
- Malcorigia, Atto, Placentiæ Consul . T.
XVI. 612. D.
- de la Maldura, Bartholomæus . T. XVI.
910. C.
- de Maleda, Gayardus . T. XVII. 976. D.
- Maledictus, Joannes . T. III. 462. C. *V.
Ind. Gen. Joan.*
- a Malentino, Bernardus, Bononiæ Pote-
stas . T. XVIII. 492. E.
- Malerius, Andreas . T. XXIII. 494. E.
- de Malermis, Nicolaus . T. XVII. 886. B.
- de Maleficco, Guido, Cardinalis . T. III.
P. II. 639. D. 733. A.
- Maleta, Albericus . T. XVIII. 1094. A.
T. XXI. 404. A. 406. B. *V. Ind. Gen. Alb.*
- Maleta, Bernardinus . T. XXIII. 870. D.
- Maleta, Bonifortus . T. XVIII. 729. E.
- Maleta, Franciscus . T. XX. 908. D.
- Maleta, Fridericus . T. VIII. 588. C. *V.
Ind. Gen. Frid.*
- Maleta, Hieronymus . T. XXIII. 747. D.
- Malexarda, Familia Brixienfis . T. XIV.
914. D. *V. Ind. Gen. Mal.*
- Malexius, Franciscus . T. XXIII. 494. E.
- Malexius, Petrus . T. XXIII. 495. C.
- Malfante, Antonius, Consul Genuensis .
T. VI. 388. C.
- de Malfatiis, Familia nobilis Patavii . T.
XVII. 9. A. 75. E.
- Malferitus, Matthæus . T. XXI. 331. C.
- Malga, Franciscus, Consul Reipublicæ
Bononiensis . T. XXI. 1146. E.
- de Maliarino, Bernardus, Bononiæ Po-
testas . T. XVIII. 183. B.
- de Maliciis, Franciscus . T. XVIII. 989. E.
- Malinus, Bertonus . T. XVII. 316. B.
- de Malio, Matthæus . T. III. 527. D.
- Malipierus, Andreas . T. XVIII. 702. A.
- Malipierus, Paschalis . T. XVIII. 744. A.
T. XXI. 161. B. *V. Ind. Gen. Pasch.*
- de Mal-Leone, Salverigius . T. VI. 416. D.
- de Malnepote, Albertus, Placentiæ Con-
sul . T. XVI. 613. D. 614. C. 615. C.
- Ma-

- Malocellus, Guillelmus, Conf. Genuenf. T. VI. 260. B. 366. D.
 Malocellus, Jacobus, Legatus Genuensium ad Papam. T. VI. 480. C.
 Malocellus, Joannes, Consul Genuenf. T. VI. 263. C.
 Malocellus, Lanfrancus. T. VI. 559. B. *V. Ind. Gen. Lanfr.*
 Malocellus, Obertus. T. VI. 254. A. *V. Ind. Gen. Ober.*
 Malocellus, Stephanus. T. VI. 545. A.
 Mallonus, Amicus, Consul Genuenf. T. VI. 383. B.
 Mallonus, Anfaldus. T. VI. 259. A. 260. D. & *seqq.* 477. E. *V. Ind. Gen. Anf.*
 Mallonus, Antonius. T. VI. 261. C. T. XVII. 1010. C. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Mallonus, Barocius. T. VI. 525. D.
 Mallonus, Bonusenior, Consul Genuenf. T. VI. 260. E.
 Mallonus, Guillelmus, Consul Genuenf. T. VI. 353. C. 354. D. 493. C. T. XVII. 997. A.
 Mallonus, Otto, Consul Genuenf. T. VI. 357. A.
 Mallonus, Ottobonus. T. VI. 477. D. *V. Ind. Gen. Ottob.*
 Mallonus, Paponus. T. VI. 543. E.
 Mallonus, Ugo. T. VI. 459. A.
 Mallonus, Ugolinus. T. VI. 354. B. *V. Ind. Gen. Ugol.*
 de Malpigliis, Bertoldus, Miniatensis. Bononiæ Potestas. T. XVIII. 136. B.
 Malfuestro, Conradus, Genuenf. T. VI. 349. A.
 de Maltachidis, Balthassar. T. XVIII. 709. D.
 de Maltraversis, Angelus, Patriarcha Gradenfis. T. XII. 363. C.
 de Maltraversis, Bontraversus. T. VIII. 237. D. *V. Ind. Gen. Bontr.*
 de Maltraversis, Guillelmus. T. VI. 758. E. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Maltraversis, Nicolaus, Episcopus Regiensis. T. VIII. 1082. A. 1104. E. 1112. C.
 Malvecia Familia. T. XIV. 773. *V. Ind. Gen. Malv.*
 Malvecius, Jacobus, Chronici Brixienfis auctor. T. XIV. 773.
 Malvecius, Lucius. T. XXII. 1229. D. *V. Malvicinus.*
 Malvecius, Ludovicus. T. XVIII. 772. C. T. XXV. 21. *V. Ind. Gen. Lud.*
 de Malverdis, Jacobellus. T. XVI. 889. A.
 Malviazus, Nicolaus. T. XXII. 215. D.
 Malvicinus, Bartholomæus. T. XX. 892. A.
 Malvicinus, Borgognonus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. C.
 Malvicinus, Dondaxius. T. XVI. 502. A. *V. Ind. Gen. Dond.*
 Malvicinus, Guillelmus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
 Malvicinus, Jacobus, Eques. T. XXII. 529. D.
 Malvicinus, Joannes. T. XVIII. 935. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Malvicinus, Rossus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
 Malvicinus, Carlinus. T. XVIII. 167. B.
 Malvicinus, Gaspar. T. XXI. 325. *V. Ind. Gen. Gasp.*
 Malvicinus, Joannes, Bononiensis. T. XXIV. 281. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Malvicinus, Ludovicus. T. XXI. 458. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Malvicinus, Nicolaus. T. XIX. 119. E.
 Malvicinus, Vezolus. T. XVIII. 159. B.
 Malvicinus, Virgilius. T. XXI. 326. B. *V. Ind. Gen. Virg. & Malvecius.*
 Malzarius, Raynoldus. T. XVI. 886. B.
 Manaria, Peratius, Cremonensium Consul. T. VII. 636. A.
 Manaruola, Antonius. T. XVII. 350. C.
 Manca, Petrus. T. XXIII. 626. C.
 Mancanella, Joannes. T. III. 397. D.
 Mancasola, Petrus. T. XVI. 485. D.
 Mandella Familia. T. XIV. 909. A. *V. Ind. Gen. Mand.*
 Mandellus, Albertus. T. VI. 380. A. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Mandellus, Antolinus, Miles. T. XVI. 856. A.
 Mandellus, Fridericus, Brixiae Episcopus. T. XVI. 704. B.
 Mandellus, Guido, Placentiæ Prætor. T. XVI. 457. C. 615. A.
 Mandellus, Matthæus. T. XVI. 502. E. *V. Ind. Gen. Matth.*
 Mandellus, Otho, Mediolanensis. T. VI. 470. D. T. VIII. 27. A. *V. Ind. Gen. Otho.*
 Mandellus, Ottolinus. T. XXIII. 596. A. *V. Ind. Gen. Ottol.*
 Mandellus, Paganus. T. XXV. 113. C. *V. Ind. Gen. Pag.*
 Mandellus, Tazo, vel Azo. T. VI. 1013. C. *V. Ind. Gen. Taz.*
 Mandevil, Joannes. T. IX. 263. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Mandria, Joannes. T. XVIII. 14. C.
 de Mandria, Richardus. T. VII. 307. C. *V. Ind. Gen. Rich.*
 de Mandria, Zilinus. T. XVIII. 67. C.
 Manducafeni, Familia Brixienfis Gibellina. T. XIV. 961. C.
 Manducator, Petrus. T. VI. 871. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Manellis, Arnaldus. T. XVI. 1113. B.
 de Manente, Comes Raynerius. T. VI. 391. D. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 Manerius, Bonifaldus. T. XXIII. 397. B.
 Manetta, Franciscus, Gubernator Corsicæ pro Mediolani Duce. T. XXIV. 478. D.

- Manetta, Jannotius, Florentinus. T. III. P. II. 905. T. XXV. 280. A. *V. Ind. Gen. Jann.*
- Manetta, Lucas. T. XVIII. 896. E.
- Manfreda Familia. T. XXIV. 789. A. *V. Ind. Gen. Manf.*
- Manfredini, Petrus. T. VI. 441. A.
- de Manfredis, Albergitinus, *al.* Alberghettinus. T. XIV. 1146. E. T. XVIII. 43. C. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Manfredis, Antonius, Faventiæ Dominus. T. XIX. 67. B. 69. D. 852. B. *V. Guido Antonius.*
- de Manfredis, Astor. T. XVIII. 86. B. *V. Ind. Gen. Ast.*
- de Manfredis, Austorgius, Faventiæ Dominus. T. XXI. 67. D. 550. C. *V. Ind. Gen. Aust.*
- de Manfredis, Azzo, Cremonæ Potestas. T. XVIII. 9. A.
- de Manfredis, Bartholomæus. T. XXIII. 163. E. *V. Ind. Gen. Barth.*
- de Manfredis, Carolus. T. XVIII. 773. E. T. XXIV. 254. C. *V. Ind. Gen. Car.*
- de Manfredis, Corregianus. T. XXI. 518. A. *V. Ind. Gen. Corr.*
- de Manfredis, Franciscus. T. X. 631. B. T. XXIV. 736. E. *V. Ind. Gen. Franc.*
- de Manfredis, Galeottus. T. XXII. 269. A. 379. B. T. XXIV. 254. D. *V. Ind. Gen. Galeot.*
- de Manfredis, Galeatius, Miles. T. XVIII. 1093. E. T. XXI. 1203.
- de Manfredis, Guidatius. T. XXII. 213. D. 223. C. *V. Ind. Gen. Guid.*
- de Manfredis, Guido Antonius. T. XVIII. 662. B. *V. Ind. Gen. Guido.*
- de Manfredis, Hector. T. XIX. 799. D. T. XXII. 1206. C. *V. Ind. Gen. Hect.*
- de Manfredis, Joannes. T. XIV. 53. D. 54. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Manfredis, Lancia, Marchio Buschæ. T. XIV. 1050. A.
- de Manfredis, Maccarius. T. XXIII. 392. B.
- de Manfredis, Manfredus, Serralli Oppidi Dominus. T. XXII. 139. A.
- de Manfredis, Nestor. T. XVI. 764. A. *V. Ind. Gen. Nest.*
- de Manfredis, Octavianus. T. XXIV. 363. A. *V. Ind. Gen. Octav.*
- de Manfredis, Ricciardus, *seu* Ricardus. T. XIV. 363. C. 1158. E. *V. Ind. Gen. Ricc.*
- de Manfredis, Thaddæus. T. III. P. II. 1060. C. T. XVIII. 16. C. T. XXIV. 314. E. *V. Ind. Gen. Thad.*
- de Manfredis, Ugo. T. XX. 613.
- Manfronus, Joannes Paulus. T. XXIV. 115. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Manganis, Thomas. T. XVIII. 221. D.
- Mangiaballus, Obertus. T. XXIII. 433. B.
- Mangiadorii, Familia Miniatis. T. XXI. 3. *V. Ind. Gen. Mang.*
- Mangiadorius, Benedictus. T. XXI. 17. C. 95. C.
- Mangiadorius, Joannes. T. XVI. 1085. C. T. XXI. 17. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Mangiaporri, Villanus, Conf. Genuensis. T. VI. 386. A.
- de Mangiarottis, Scanabichus. T. XXII. 142. D.
- Mangiator, Petrus, Historicus. T. XVIII. 245. B.
- Mangiavacca, Vassallus, Conf. Genuenf. T. VI. 408. C.
- Mangiona, Familia Florentina. T. XIV. 249. B.
- Mangionus, Carolus. T. XVI. 1116. B.
- Mangionus, Cyprianus, Florentinus. T. XX. 242. E.
- Mangionus, Jacobus. T. XVIII. 1126. A.
- de Manglo, Guilielmus. T. XXIII. 495. A.
- de Mangone, Alexander. T. XVIII. 131. D.
- de Mangone, Comites. T. XIII. 82. E. *V. Ind. Gen. Com.*
- Mangonus, Albertus. T. XVIII. 300. D.
- Maniè, Guido. T. XVIII. 558. C.
- de Manionibus, Guazolus. T. XVIII. 202. C.
- de la Manna, Elifeus. T. XXV. 445. *V. Ind. Gen. Elis.*
- Mannius, Hyacinthus, J. C. Romanus. T. XII. 527. T. XV. 641. T. XVI. 4.
- Mannus, Donatus. T. XVII. 885. E.
- Manoleffus, Marcus. T. XXII. 537. B. T. XXIII. 988. B.
- Manoleffus, Stephanus. T. XXIII. 1071. E. *V. Ind. Gen. Steph.*
- Manolus, Zinacus. T. XXIII. 970. E.
- Manriquez, Chrysoftomus. T. III. 408. E.
- Mansius, Joannes Dominicus, Lucensis, V. Cl. T. XI. 137.
- de Manso, Ugo. T. V. 371. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- de Mansuetis, Leonardus. T. XX. 951. B.
- Mansuinus, Jacobus. T. XXIII. 607. A.
- Mantegatia, Albertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. A.
- Mantegatia, Boschinus. T. XXV. 113. C. *V. Ind. Gen. Bosch.*
- Mantegatia, Garibertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. A.
- Mantegatia, Jacobus. T. XXI. 338. E.
- Mantegatia, Joannes. T. XVII. 879. A.
- Mantegatia, Jonathas, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. B.
- Mantellinus, Joannes, Artis Typographiæ peritus. T. IX. 270. B.
- Mantellus, Georgius. T. XXIII. 722. E.
- Mantellus, Ugo. T. VI. 415. B.
- de Mantenuis, Jacobus. T. XVI. 958. B.
- de Manticis, Azzolus. T. XVIII. 344. C.
- de Manticis, Matthæus. T. XVIII. 571. C.
- Mantinella, Jacobus. T. XXIII. 474. A. Man-

- Mantuanus, Carolus. T. XIX. 398. B.
V. Ind. Gen. Car.
- Manucius, Antonius. T. XVIII. 1147. B.
- Manuel, Marchio Cravesanæ. T. VI.
598. B.
- de Manupllo, Comes Riccardus. T. II.
P. II. 873. A. *V. Ind. Gen. Ricc.*
- de Manupllo, Comes Robertus. T. II.
P. II. 886. C. *V. Ind. Gen. Rob.*
- Manzabò, Jacobus. T. XXIII. 495. A.
- Manzadegus, Bartholomæus. T. XXII.
738. B.
- de Manzinis, Bardus. T. XVI. 1132. E.
- de Manzinis, Philippus. T. XXIII. 856. E.
- Manzinus, Bartholomæus. T. XXII. 894. D.
- Manzinus, Joannes. T. XVI. 868. C.
- Manzinus, Leo, Legatus Friderici II. ad
Genuenf. T. VI. 467. B.
- de Manzolino, Thomas. T. XVIII. 161. C.
- Manzolinus, Baro, Francisci I. Sfortiæ
Miles. T. XX. 111. A.
- Manzulus, Bartholomæus. T. XVIII. 568.
B. *V. Ind. Gen. Barth.*
- Manzulus, Ludovicus. T. XXIII. 878. C.
- de Manzoni, Familia nobilis Patavii.
T. XVII. 75. E.
- de Mapello, Joannes. T. XVI. 851. A.
- de Marabotto, Nicolaus, Conf. Genuenf.
T. VI. 371. C.
- de Marabotto, Rogerius. T. VI. 292. A.
V. Ind. Gen. Rog.
- Maracini, Paulus. T. XXIV. 976. B.
- Maramoldus, sive Maramorus, Rodul-
phus, Cardinalis. T. XX. 166. A.
- Marancascus, Ursus. T. XXII. 965. E.
- de Maranensibus, Thomas, Bononien-
sis. T. XVIII. 108. A.
- Maraninus, Nascimbene. T. XVIII. 709. D.
- Maranus, Andriottus. T. XXII. 266. B.
- Maranus, Anselmus. T. IX. 868. C. *V.*
Ind. Gen. Anf.
- Maranus, Dominicus. T. XXII. 540. A.
- Marassa, Bartholomæus, Episcopus Tri-
fernas. T. XXIII. 115. E. 158. B.
- Maratus, Ludovicus, equitum Ductor.
T. XVIII. 772. C.
- Marazia, Pelegrinus. T. XXIII. 987. E.
- de Marca, Adolphus. T. III. P. II. *V.*
Ind. Gen. Adol.
- de Marca, Jacobus. T. XXI. 1006. D. *V.*
Ind. Gen. Jac.
- de Marca, Petrus, V. Cl. T. II. 9. A. *V. Ind.*
Gen. Petr.
- Marcellinus, Antonius. T. XX. 170. C.
V. Ind. Gen. Ant.
- Marcellinus, Bartholomæus. T. XIX. 872.
- Marcellinus, Drudus. T. VI. 374. D. *V.*
Ind. Gen. Drud.
- Marcellinus, Dudranus, Placentiæ Præ-
tor. T. XVI. 615. B.
- Marcellinus, Jacobus. T. XVII. 879. A.
- de S. Marcello, Romanus. T. III. 389. E.
Tom. XXV.
- V. Ind. Gen. Rom.*
- Marcellus, Andreas. T. XXI. 1217. C.
- Marcellus, Angelus. T. XXII. 642. A.
- Marcellus, Antonius, Miles Venetus.
T. XX. 898. E. T. XXI. 483. B.
- Marcellus, Bartholomæus, Venetorum
Legatus ad Turcarum Imperatorem.
T. XVIII. 711. E.
- Marcellus, Christophorus. T. XVII. 920. D.
- Marcellus, Jacobus Antonius. T. XX.
83. C. T. XXI. 283. B. T. XXV. 6. *V.*
Ind. Gen. Jac.
- Marcellus, Ludovicus. T. XXII. 623. D.
- Marcellus, Nicolaus, Venetorum Dux.
T. XXII. 414. C. T. XXIII. 1138. A.
- Marcellus, Paulus. T. XXII. 521. A.
- Marcellus, Silvester, Classis Venetæ Præ-
fectus. T. XXIII. 1095. B.
- Marcellus, Tegulinus, Venetorum Dux.
T. XXIII. 934. A. *V. Ind. Gen. Marc.*
- de Matcenasco, Rolandus. T. XXIII.
475. B.
- Marcerius, Antonius. T. XXIII. 1070. D.
- Marcerius, Henricus. T. XXIII. 409. B.
- a Marcesena, Benedictus, Capitaneus Sca-
ligeri Veronæ Domini. T. XVII. 516. A.
- Marchadantes, Jacobus. T. XXI. 1162. E.
- Marchafaba, Matthæus. T. V. 604. A.
V. Ind. Gen. Matth.
- Marchese, vel Marchisus, Magister. T. VI.
1044. C. *V. Ind. Gen. Mag.*
- de Marchesella, Adelardus. T. VIII. 480. C.
V. Ind. Gen. Adel.
- Marchesius, Andreas. T. II. 232. *V. Ind.*
Gen. Andr.
- Marchesius, Franciscus. T. XXIV. 530. C.
V. Ind. Gen. Fran.
- Marchesius, Joannes. T. XXIII. 626. A.
- Marchesius, Petrus, Bononiæ Potestas.
T. XVIII. 484. A.
- Marchesius, Thaddæus. T. XXIII. 883. C.
V. Marchese.
- Marchettus, Joannes. T. XVIII. 933. C.
T. XXIII. 513. E.
- Marchionus, Joannes. T. VI. 477. D.
- de Marchis, Gaspar. T. XXIII. 13. E.
- Marchifella, Guilielmus, nobilis Ferra-
riensis Cataneus. T. VII. 214. D.
- de Marchixis, Gualtirottus, Bononiæ Po-
testas. T. XVIII. 138. A.
- Marchoaldus, Joannes. T. XXII. 194. C.
- de Marco, Nicolaus. T. XVII. 1113. B.
V. Ind. Gen. Nic.
- Marcualdus, Astorgus, Episcopus Augu-
stæ. T. XIV. 398. E.
- Mareangulo, Dominicus. T. XXII. 966. D.
- a Marema, Raynerius. T. XVII. 107. E.
- Marengonus, Jacobus. T. XXII. 653. D.
- Marengus, Dominicus, Patriarcha Gra-
densis. T. XII. 242. E. 246. D.
- Marengus, Jacobus, Placentinus. T. XX.
876. E.

- Marengus, Joannes, Militaris Cohortis Præfectus. T. XXV. 21.
 Marengus, Manfredus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 114. E.
 de Marentiis, Joannes. T. XVI. 870. D.
 Marescotta Familia. T. XXIV. 395. D.
V. Ind. Gen. Maresc.
 Marescottus, Achilles. T. III. P. II. 1169. E.
V. Ind. Gen. Achil.
 Marescottus, Agamemnon. T. XXIII. 898. E. *V. Ind. Gen. Agam.*
 Marescottus, Calvus, Consul Reipublicæ Bononiensis. T. XXI. 1146. E.
 Marescottus, Galeatius. T. XVIII. 690. E.
 T. XXI. 326. B. *V. Ind. Gen. Gal.*
 Marescottus, Jacobus. T. XXIII. 438. A.
 Marescottus, Ludovicus. T. XVIII. 222. D.
 Marescottus, Rinaldus. T. XXIII. 804. A.
 Marestus, Angelus, triremium Dux. T. XXI. 103. D.
 Maretta, Andreas. T. XXIII. 804. E.
 Marganus, Gabriel. T. XXII. 577. E.
 Marganus, Petrus. T. XXIII. 112. D.
 Margarinus, Cornelius. T. II. 220. (VI.)
V. Ind. Gen. Corn.
 de Margato, Robertus, Nuncius ad Innocentium III. T. III. 551. B.
 de Mari, Andreolus. T. VI. 512. C. D.
V. Ind. Gen. Andr.
 de Mari, Angelus, Consul Genuensis. T. VI. 356. E.
 de Mari, Anglerius, Consul Genuensis. T. VI. 358. B.
 de Mari, Anfaldus. T. VI. 464. D. 490. D.
V. Ind. Gen. Anf.
 de Mari, Antonius, Consul Genuensis. T. VI. 406. C. 543. A.
 de Mari, Belengerius, Archiepiscopus Genuæ. T. XVII. 1059. B.
 de Mari, Bertus. T. XVI. 1029. B.
 de Mari, Boccutius, Consul Genuensis. T. VI. 310. B.
 de Mari, Guilielmus. T. VI. 450. C. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Mari, Henricus, Admiratus Genuenf. T. VI. 586. A.
 de Mari, Herodes, Consul Genuensis. T. VI. 404. D.
 de Mari, Joannes, Dux exercitus Genuensium. T. XVII. 1077. D.
 de Mari, Lanfrancus, Conf. Genuensis. T. VI. 358. C.
 de Mari, Nicolaus, Consul Genuensis. T. VI. 477. D.
 de Mari, Oglerius, Consul Genuensis. T. VI. 258. A. 260. D.
 de Mari, Otto. T. VI. 255. A. *V. Ind. Gen. Otto.*
 de Mari, Paschalis, Consul Genuensis. T. VI. 292. C. 310. B. 349. A. 531. C. 537. A.
 de Mari, Simeon, Genuensis. T. XXIV. 464. E. *V. Ind. Gen. Sim.*
 de Mariano, Andreas, Regii Potestas. T. XVIII. 12. D.
 de Mariano, Cajus, Corfus. T. XXIV. 453. D. *V. Ind. Gen. Caj.*
 de Mariano, Joannes. T. III. 368. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Mariano, Niger, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. A.
 de Mariano, Tenfa. T. XVI. 848. E.
 Marignani, Guido. T. VI. 187. C.
 Marignolus, Gueriantes. T. XVIII. 1168. A.
 Marignunus, Joannes. T. XXII. 523. A.
 de Mariis, Gregorius. T. XVI. 924. E.
 de Mariis, Horatius Tigrinus. T. III. 90. A.
 de la Marina, Petrus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 182. C.
 Marinanci, Henricus. T. XXII. 965. A.
 Marinellus, Donatus. T. XXI. 1194. A.
 de Maringis, Petrus. T. XVIII. 1132. C. T. XX. 299. E.
 de Marinis, Ambrosius, Corsicæ Gubernator. T. XVII. 1197. D.
 de Marinis, Albertus. T. XXII. 692. A.
 de Marinis, Andreas. T. XXI. 615. A.
 de Marinis, Beltramus, Legatus Genuensium ad Federicum I. T. VI. 279. D.
 de Marinis, Jacobus, Consul Genuenf. T. VI. 383. C.
 de Marinis, Joannes, Genuensis, Orator ad Regem Galliæ. T. XXIV. 569. D.
 de Marinis, Lucarius. T. XXI. 250. A.
 de Marinis, Marinetus, J. C. T. VI. 543. D.
 de Marinis, Marinus, Historicus Genuensis. T. VI. 483. D. 514. B. T. XVII. 993. C.
 de Marinis, Napolio. T. III. P. II. 1113. E. *& seqq.*
 de Marinis, Paganinus. T. VI. 580. E.
 de Marinis, Petrus, Consul Genuensis. T. VI. 343. B. 353. E.
 de Marinis, Pileus, Genuæ Archiepiscopus. T. XVII. 1183. C.
 de Marinis, Simon. T. VI. 493. D. 507. B.
 de Marinis, Ugo. T. VI. 470. B.
 de Marino, Michaël, Bononiensis. T. XX. 878. C.
 de Marinonibus, Rogerius. T. XVI. 879. A.
 Marinus. *V. Martianus.*
 Marinus. *V. Valerius.*
 Marinus, Fabianus. T. XVIII. 1183. A.
 Marinus, Georgius, Venetorum Dux. T. XII. 497. C. T. XXIII. 1020. E. *V. Ind. Gen. Georg.*
 Marinus, Rubeus, Venetæ Classis Capitaneus. T. XVII. 898. C. T. XXII. 851. D. 852. C.
 Marionus, Stephanus. T. XXII. 629. C. T. XXIII. 996.
 Maripertus, B rtholomæus, Episcopus Brixienfis. T. XXI. 891. C.

- Maripetrus, Paschalis. T. IX. 272. A.
 T. XX. 123. B. T. XXV. 6. *V. Ind. Gen.*
 Pasch.
- Maris, Familia principalis in Corsica.
 T. XXIV. 426. D.
- Maris, Jacobus, S. Columbani Princeps
 in Corsica. T. XXIV. 504. D.
- Marischalca Familia, Romandiolæ Co-
 mes. T. XXII. 156. D.
- Marius, Robertus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 194. B.
- Marlianorum Familia. T. XXI. 602. B.
V. Ind. Gen. Marl.
- Marlianus, Antonius. T. XXII. 302. D.
 T. XXIII. 750. E.
- Marlianus, Fabricius. T. XVI. 674. D.
V. Ind. Gen. Fabr.
- Marlianus, Joannes Franciscus. T. XXIV.
 518. C.
- Marlianus, Marcus, sub Sfortianis Ducibus
 militans. T. XXI. 586. D.
- Marlianus, Melchior. T. XXI. 599. A.
V. Ind. Gen. Melch.
- Marlianus, Michaël, Dertonensis, & Pla-
 centinus Episcopus. T. XVI. 634. B.
 T. XX. 949. E.
- Marlianus, Prevedinus. T. XXIII. 614. E.
- Marlianus, Stephanus. T. XXI. 570. B.
- Marlianus, Vicenzinus. T. XVI. 905. E.
- Marmius, Antonius Franciscus, Florentinus.
 T. III. P. II. 905. T. XIX. 163.
 987. T. XX. 520. *V. Ind. Gen. Ant.*
- Maro, Joannes. T. XXIII. 991. E.
- Marocellus, Petrus, nobilis Ferrariensis.
 T. XX. 459. C. T. XXIV. 209. B.
- Maroëllus. *V. Malaspina.*
- Maroni, Antonius. T. XVII. 879. A.
- Maroni, Franciscus. T. XVI. 964. A.
- Marozanorum Familia. T. II. 298. C.
- Marpahis, Petrus. T. I. P. II. 379. C. *V.*
Ind. Gen. Petr.
- de Marra Familia. T. II. 298. D.
- de Marra, Ferdinandus, Patricius Nea-
 politanus, Dux Guardie. T. II. 298. D.
- de Marra, Paluccius. T. VII. 1066. C.
V. Ind. Gen. Paluc.
- Marrardus, Ludovicus. T. XX. 558. E.
- de Marrigniac, Philippus, Archiep. Sen-
 nonens. T. III. P. II. 458. C.
- Marro, Petrus. T. XXIII. 474. C.
- Marfanus. *V. Marzanus.*
- de Marsiliis, Bartholomæus. T. XIX.
 981. D.
- de Marsiliis, Franciscus. T. XXIII. 601. C.
- de Marsiliis, Jacobus. T. XVIII. 730. C.
 T. XXIII. 892. D.
- de Marsiliis, Joannes. T. XVIII. 226. D.
- Marsilius, Ugolinus. T. VI. 414.
- Martelletus, Joannes. T. XVIII. 929. A.
- Martellus, Braccius. T. XXIII. 855. B.
- Martellus, Dominicus, Florentinorum
 Legatus ad Venetos. T. XVIII. 1201.
 E. T. XX. 505. C.
- Martellus, Franciscus, Cardinalis. T. XX.
 184. B.
- Martellus, Matthæus. T. XVIII. 607. B.
 656. D. T. XXIII. 867. B.
- Martene, Edmundus, V. Cl. T. III. 79. C.
 T. V. 283. *V. Ind. Gen. Edm.*
- Martia, Familia nobilis Senensis. T. VI.
 75. B.
- de Martia, Stephanus. T. VII. 995. B.
V. Ind. Gen. Steph.
- de S. Martiale, Ugo. T. III. P. II. 776.
 A. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- Martianus, Antonius, Sinuessæ Dominus.
 T. XXI. 243. B. T. XXII. 77. E.
- Martianus, Guerrerius. T. XX. 393. E.
- Martianus, sive Marzanus, Marinus. T.
 XXI. 700. B. 1134. C. *V. Ind. Gen. Mar.*
- de Martignonibus, Laurentius, Notarius
 Mediolanensis. T. III. P. II. 899. E.
- de Martignonis, Jacobus. T. XX. 940. B.
- Martinascus, Antonius. T. XX. 383. C.
- Martinazius, Joannes. T. XXII. 549. A.
- Martinazius, Marcus. T. XXII. 499. D.
- Martinella, Familia Cæsenatensis. T.
 XXIV. 311. B. *V. Ind. Gen. Mart.*
- Martinenga, Familia Brixienfis. T. XXIV.
 121. D. *V. Ind. Gen. Mart.*
- de Martinengo, Gerardus. T. XVI. 892. B.
- de Martinengo, Gorius. T. V. 516. A.
V. Ind. Gen. Gor.
- de Martinengo, Laurentius Strazza de
 Brixia, Potestas Vicentiæ. T. VIII.
 98. A.
- de Martinengo, Lotharengus. T. VI.
 422. B. *V. Ind. Gen. Loth.*
- Martinengus, Antonius, ad Venetos pro
 Brixiensibus Legatus. T. XXV. 63. E.
- Martinengus, Cæsar. T. XVIII. 652. A.
 T. XIX. 708. A. *V. Ind. Gen. Cæs.*
- Martinengus, Leonardus. T. XXI. 796. B.
V. Ind. Gen. Leon.
- Martinengus, Marcus, Brixienfis. T. XXIV.
 87. A. *V. Ind. Gen. Marc.*
- Martinengus, Orlandinus. T. XXV. 60.
V. Ind. Gen. Ork.
- Martinengus, Palemo, miles strenuus in-
 ter Braccianos. T. XXI. 644. B.
- Martinengus, Prosperus. T. VI. 14. D.
V. Ind. Gen. Prosp.
- Martini, Carolus. T. XVIII. 802. D.
- Martini, Martinus, Florentinus. T. XX.
 360. E.
- de S. Martino, Joannes. T. III. 455. B.
V. Ind. Gen. Joan.
- Martinus, Ruffinus, Bergomi Capitaneus.
 T. XVI. 892. A.
- Martinozzius, Angelus, Eques, Senensium
 Legatus ad Alexandrum V. Pontificem.
 T. XX. 10. D. 19. B.
- Martinozzius, Joannes. T. XXIII. 773. A.
- Martius, Bartholomæus. T. XX. 14. D.
V. Ind. Gen. Barth.
- Martius, Theophilus. T. VI. 75. A. *V.*
Ind. Gen. Theoph. Ma-

Maruffus, Antonius. T. XVII. 1259. E.
 Maruffus, Franciscus. T. XXII. 621. A.
 Maruffus, Matthæus. T. XVII. 1115. B.
 T. XXI. 36. B. *V. Ind. Gen. Matth.*
 Marullus, Hieronymus. T. III. 394. D.
V. Ind. Gen. Hier.
 Marus, Joannes Baptista. T. VI. 3. *V.*
Ind. Gen. Joan.
 Maruzus, Obertus, Genuensis. T. VI.
 340. D.
 Marzana Familia. T. XXII. 77. D.
 Marzana, Catherina. T. XXIII. 100. E.
 128. E. *V. Ind. Gen. Cath.*
 Marzanus, Gofridus. T. XII. 184. D. *V.*
Ind. Gen. Gofr.
 Marzanus, Guereus, Venetorum miles.
 T. XXI. 796. D.
 Marzanus, Jacobus, Sueffæ Dux. T. XXI.
 110. B.
 Marzanus, Joannes Antonius, Dux Sueffæ.
 T. XXI. 1131. D.
 Marzanus, Thomas, Dux Sueffæ. T. XXI.
 22. D. 43. A. 61. A. 99. A. *V. Ind. Gen.*
Thom.
 Marzucus, Cajetanus, Massanus Episco-
 pus. T. III. 372. B. T. VI. 189. A. *V.*
Ind. Gen. Cajet.
 Marzuppus, Raynerius. T. VI. 525. B.
 Marzurus, Antonius. T. XVII. 1169. A.
 Mascardus, Guilielmus. T. XVII. 978. A.
 a Mascarino, Guido. T. XVIII. 361. E.
 de Mascharonis, Guido. T. XVIII. 152. C.
 de Mascharonis, Peregrinus. T. XVI.
 981. B.
 Maschinus, Pitettus. T. XVI. 1065. C.
V. Ind. Gen. Pit.
 Masincius, Jacobus. T. XVIII. 764. A.
 Masperoni, Ugolinus, Brixienfis. T. XIV.
 983. B.
 de Massa, Andreas. T. VI. 411. A. 434.
 B. T. XI. 1278. B. *V. Ind. Gen. And.*
 de Massa, Tholomæus. T. VI. 196. B.
 de Massainis, Massainus. T. XXIII. 782. E.
 Massainus, Jacobus, Senensium Præfe-
 ctus. T. XX. 11. A. 19. D.
 Massarellus, Angelus. T. III. 406. A.
 Mastagius, Belengarius, Placentiæ Præ-
 tor. T. XVI. 615. E.
 Mastagius, Bellettus, Cremonensis. T. VI.
 1039. C. *V. Ind. Gen. Bel.*
 de Mattallis, David. T. XXII. 257. D.
 Mattelicus, Antonius. T. XXIII. 970. E.
 Mastellacius, Nicolaus. T. XVIII. 607. A.
 Mastilierius, Antonius. T. XXII. 502. D.
 Mastroguidice, Gerius, Surrentinus. T.
 VII. 1083. C.
 Matrucius, Antonius. T. XVII. 1166. E.
 de Masulo, Viridis, Consul Genuensis.
 T. VI. 357. B.
 de Matafatis, Guido. T. XVIII. 933. A.
 Matagius, Balertus. T. VI. 1040. B. *V.*
Ind. Gen. Bal.

Matarellus, Nicolaus, Mutin.
 T. XI. 81. E.
 Matelica, Fridericus. T. V.
V. Ind. Gen. Frid.
 de Mathæuffis, Nicolaus. T. X.
 Matizellus. T. XXIII. 178. B.
 Matomarus, Ferdinandus. T. X.
 de Matontibus, Joannes, Bor-
 stas. T. XVIII. 153. C.
 de la Matta, Ludovicus. T. X.
 Mattacomes, Henricus, Ven.
 T. XX. 85. A.
 a Mattelica, Conradus. T. XV.
 de Matteigliano, Petrus. T. X.
 Mattus, Henricus. T. XX.
 Mattutius, Petrus. T. XXIV.
V. Ind. Gen. Petr.
 Mauramanus, Nicolaus. T. X.
 Maurinus, Nicolaus. T. XV.
 de Mauris, Donolus. T. XX.
 Maurisius, Gerardus. T. VI.
Ind. Gen. Ger.
 de Mauro, Guilielmus, Con-
 T. VI. 255. B. 258. D. T. XV.
 de Mauro, Martinus, Confu-
 T. VI. 260. D. 263. B.
 de Mauro, Rodoanus, Conf.
 T. VI. 353. C.
 de Mauro, Tanclerius, Con-
 T. VI. 259. C. 261. A.
 Maurocena Familia. T. XX.
V. Ind. Gen. Maur.
 Maurocenus, Andreas. T. X.
 T. XXI. 265. A. *V. Ind. G.*
 Maurocenus, Dominicus. T.
 B. T. XXIII. 972. D. *V. Ind.*
 Maurocenus, Marcus. T. XI.
 Maurocenus, Marcus Antoni-
 torum Legatus. T. XXI. 1.
 Maurocenus, Marinus. T. X.
 T. XXIII. 996. D. *V. Ind. C.*
 Maurocenus, Michaël, Venet.
 T. XXII. 746. C. T. XXII.
V. Ind. Gen. Mich.
 Maurocenus, Petrus, Venetus
 198. A. T. XXI. 648. D. *V.*
Petr.
 Maurocenus, Thomas. T. I.
V. Ind. Gen. Thom.
 Mauroya, Ludoisius, Genuenf.
 1288. C.
 Maurus, Christophorus. T. X.
 A. T. XXI. 764. C. *V. Ind.*
 Maurus, Jacobus, Venetorum
 ad Ludovicum Hungariæ R.
 XIX. 746. C. T. XXI. 795.
 Maurus, Joannes. T. XXI. 6.
 Maurus, Damianus, Classis Ve-
 fectus. T. XXI. 1196. C. 1.
 Maxarotus, Christianus. T. X.
 Maxarus, Albanus. T. IV.
Ind. Gen. Alb.

- Mazalg**, Henricus, Consul Genuensis .
 T. VI. 384. A.
Mazanellus, Ogerius. T. VI. 366. D. *V.*
Ind. Gen. Oger.
Mazanellus, Petrus. T. VI. 504. E.
de Mazano, Obertus. T. VI. 516. B.
de Mazate, Gamba. T. VI. 474. B.
de Maze, Conradus. T. VI. 1181. E. *V.*
Ind. Gen. Contr.
de Mazimilla, Petrus. T. XVIII. 120. C.
Maziorum, Familia nobilis Florentiæ .
 T. XIX. 1020. B.
de Mazo, Gandulphus. T. VI. 255. B.
V. Ind. Gen. Gand.
de Mazo, Triboldellus. T. XVI. 848. A.
de Mazolinis, Carbonarius. T. XVI. 850. E.
de Mazolinis, Raules. T. XXII. 139. A.
Mazolius, Petrus. T. XXIII. 515. C.
Mazonia, Alexander, Episcopus Triden-
 tinus. T. XX. 394. D.
Mazzetus, Joannes, Bononiæ Potestas .
 T. XVIII. 393. A.
Mecchinus, Raymundus, Comes Mon-
 torii. T. XXI. 997. D.
Meda, Joannes. T. IV. 2. B. *V. Ind. Gen.*
Joan.
Meda, Marius. T. XVII. 332. B.
de Medana, Robertus, Mariliani Oppidi
 Dominus. T. V. 631. D.
Medea, Joannes. T. XXIII. 725. C.
Mediarota, Ludovicus. T. XX. 407. A.
V. Ind. Gen. Lud.
Medicea Familia. T. XXIII. 833. D. *V.*
Ind. Gen. Med.
Medices, Bastardinus. T. XXI. 74. C.
V. Ind. Gen. Bast.
Medices, Bernardus. T. XXI. 292. C.
 320. A. *V. Ind. Gen. Bern.*
Medices, Coppus, Florentinus, Aretii Po-
 testas. T. XXIV. 878. B.
Medices, Cosma. T. XVIII. 1180. B.
 T. XXI. 140. D. *V. Ind. Gen. Cos.*
Medices, Donatus, Pistoriensis Antistes.
 T. XIX. 1067. B.
Medices, Galassus, Ferrariensis. T. XIV.
 205. A. *V. Ind. Gen. Gal.*
Medices, Jacobus, Eques. T. XIX. 1034. B.
Medices, seu de Medicis, Joannes. T. III.
 P. II. 1106. C. T. XXI. 1138. D. *V. Ind.*
Gen. Joan.
Medices, Julianus. T. III. 399. D. T. XXII.
 278. E. *V. Ind. Gen. Jul.*
Medices, Laurentius. T. III. P. II. 1107. C.
 T. XX. 179. D. T. XXII. 328. E. T. XXIII.
 293. D. *V. Ind. Gen. Laur.*
Medices, Leonardus. T. XXIII. 102. C.
Medices, Petrus. T. IV. 171. T. IX. 273. B.
V. Ind. Gen. Petr.
Medices, Philippus, Pifarum Archiepi-
 scopus. T. XXI. 729. E.
Medices, Silvester. T. XVI. 1107. A.
 T. XXI. 36. C. *V. Ind. Gen. Silv.*
Tom. XXI.
- Mediceus**, Bernardus, Florentinorum
 in bello Dux. T. XX. 507. C.
Mediceus, Jacobus, Florentinorum Le-
 gatus ad Pistorienses. T. XI. 420. A.
Mediceus, Joannes. T. III. 135. C. *V. Ind.*
Gen. Joan.
a Medicina, Jacobus. T. XVII. 146. D.
 T. XIX. 749. B.
de Medicis, Alemanus, Signifer Justitiæ
 Florentiæ. T. XVIII. 1103. B.
de Medicis, Averardus. T. XVIII. 1180. A.
de Medicis, Cabriolus. T. XVI. 965. A.
de Medicis, Cavalcabos, Papiensis, Con-
 sul Genuensis. T. VI. 537. B. 573. E.
de Medicis, Galeatius. T. XVIII. 426. D.
V. Ind. Gen. Gal.
de Medicis, Nicolaus. T. XVI. 430. E.
de Medicis, Paulus, Florentinorum Le-
 gatus ad Venetos. T. XVIII. 1094. E.
de Medicis, Petrus de Cosmo, Florent.
 Legatus ad Nicolaum V. T. XXV.
 280. A.
de Medicis, Verius Cambii. T. XVI.
 1106. A.
de Medina, Petrus, Episcopus Oxonen-
 sis, Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II.
 756. A.
de Medolico, seu de Medulio, Baldui-
 nus, Consul Genuensis. T. VI. 390. B.
 406. D.
de Medolico, Bonusmatus, Consul Ge-
 nuensis. T. VI. 248. A.
Meducius, Bartholomæus. T. XVI. 1111. D.
Meducius, Onuphrius. T. XVI. 1131. A.
de Messonibus, Sandrus. T. XIX. 835. A.
Megalus, Atenulfus. T. II. 296. D. *V.*
Ind. Gen. Aten. & Meg.
Megla, Petrus. T. XXI. 1089. E.
de Megloriis, Georgius. T. XXIII. 606. D.
Mela, Bartholomæus. T. XVIII. 911. C.
 933. C.
Mela, Gualfredus, Pisanorum Consul .
 T. VI. 187. C.
Mela, Pomponius. T. V. 240. B. *V. Ind.*
Gen. Pomp.
de Meleto, Bernardus, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 614. C.
de Meli, Robertus, Capitaneus militum
 Genuensium. T. XVII. 1189. D.
de Meliis, Bartholomæus, Cremonensis.
 T. XX. 929. C.
de Melioratis, Cosmus. T. II. 213. A.
V. Ind. Gen. Cosm.
de Melioratis, Joannes. T. XVI. 928. D.
de Melioratis, Ludovicus. T. XIX. 448. E.
 T. XXI. 108. E. *V. Ind. Gen. Lud.*
de Melioratis, Ugolinus. T. XVIII. 228. D.
Mellinus, Jacobus. T. IX. 271. C. *V. Ind.*
Gen. Jac.
Mellinus, Joannes, Episcopus Urbinas,
 & Cardinalis. T. III. P. II. 1145. E.
Mellitius, Augustinus. T. I. 182. A. *V. Ind.*
Gen. Aug. 8888 Mel-

- Melfus, Cotinus. T. XXIV. 566. E. *V. Ind. Gen. Cot.*
- Meltius, Camillus, Capuæ Archiepiscopus. T. II. 225. T. V. 163.
- Meltius, Joannes, Mediolanensium Legatus ad Venetos. T. XXI. 442. B. 582. B.
- Memus, Gabriel, Venetus. T. XVII. 505. C.
- Memus, Marinus. T. XXII. 662. E.
- Menabonus, Ludovicus. T. XVII. 805. E.
- Menabos, Franciscus. T. XVIII. 329. B. T. XXIV. 720. C. *V. Ind. Gen. Fran.*
- Menabos de Turricella. T. XVII. 1015. A. *V. Ind. Gen. Men.*
- Menardus, Ugo. T. VI. 13. D. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- Menchenius, Joannes, V. Cl. T. XVI. 251. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Menclociis, Sacramorus. T. XVI. 634. C. *V. Ind. Gen. Sacr.*
- Mendoza, Petrus, Cardinalis. T. XXIII. 165. E.
- Mendulus, Joannes Franciscus. T. XVIII. 729. C.
- de Menegaciis, Jacobus. T. XVIII. 976. D.
- Menegatius, Dominicus, Dux Venetorum. T. XXII. 447. A.
- de Menghis, Cichinus. T. XXII. 189. B.
- Menginus, Petrus. T. XXII. 965. B.
- Meniconius, Philippus. T. XIX. 434.
- Mennenius, Franciscus. T. III. 394. D. *V. Ind. Gen. Fran.*
- Merabotus, Fridericus, Genuensis. T. XVII. 1060. E. *V. Marabotus.*
- Merabotus, Robertus. T. XVII. 1012. A.
- de Merapicio, Petrus, Episcopus Cameracensis. T. III. P. II. 458. D.
- de Mercadantibus, Joannes, Montis Feretri Episcopus. T. XV. 949. D.
- Mercatellus, Franciscus. T. XXI. 1006. A.
- de Mercato, Guido. T. VI. 330. A. *V. Ind. Gen. Guido.*
- de Mercato-Novo, Pecorarius, Veronensis. T. VI. 441. D. *V. Ind. Gen. Pec.*
- de Mercato-Novo, Porcarius, Veronensis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1014. C.
- Mercator, Isidorus. T. III. 18. A.
- de Mercatoribus, Jacobus, Sarzanæ Potestas. T. XVII. 1214. D.
- Merciarius, Petrus. T. XVIII. 558. B.
- Mercurius, Joannes. T. III. 82. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Merenda, Oliverius. T. VI. 422. A.
- de Merigo, Joannes Baptista. T. XVIII. 760. D.
- de Merliate, Durandus. T. VI. 474. B.
- Merlinus Albertus, *al. Albericus.* T. VI. 1073. 1160. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Merlo de Castro, Henricus. T. VI. 583. B.
- de Merlo, Nicolosius. T. VI. 537. A.
- Merlonis de Castro, Guilelmus, Consul Genuensis. T. VI. 406. D.
- Merlorum, Familia nobilis Florentiæ. T. XIX. 1020. B.
- Merlus, Afcherius. T. XXIII. 431. E.
- Merula, Georgius, V. Cl. T. XXIII. 312. A.
- Merzarius, Franciscus. T. XXIII. 566. D.
- Mettafogus, Henricus, Societatis fortium Mediolani Capitaneus. T. XVI. 643. E.
- Mevaniensis, Petrus, Pontificii exercitus Dux. T. XXI. 293. C.
- Mezana, Familia Brixienfis. T. XIV. 821. B.
- de Mezate, Franzolus. T. XVI. 988. A.
- de Mezate, Jacobus. T. XVI. 932. D.
- de Mezavachis, Bartholomæus. T. XVIII. 191. B. *V. Ind. Gen. Barth.*
- de Mezo, Franciscus, Venetus. T. XVII. 457. D.
- Mezoparentis, *vel* Medius parens, Otto, Laudensis. T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen. Otto.*
- Mezonerius, Joannes. T. XXIII. 514. B.
- de Mezovilanis, Galeotus. T. XXIII. 881. C.
- de Mezovilanis, Henricus, Regii Potestas. T. XVIII. 129. A.
- de Mezovoglianis, Franciscus. T. XVIII. 152. E.
- Mezuola, Zenobius. T. XVI. 1122. A.
- Mezzamanus, Nicolaus. T. XXI. 502. D.
- Mezzascale, Bartholomæus. T. XVIII. 397. D. T. XXIV. 780. A. *V. Ind. Gen. Barth.*
- de Mezziconti, Joannes. T. XVII. 606. C.
- de Mezziconti, Ottonellus, Patavinus. T. XVII. 693. C.
- Mianus, Joannes. T. XVII. 334. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Mianus, Marcus. T. XXIII. 987. E.
- Miazolus, Brucellinus. T. XVII. 331. B.
- Michaël, Andreas, nobilis Venetus. T. XVII. 282. B.
- Michaël, Dominicus, Venetorum Dux. T. XV. I. 102. T. XXIII. 966. C. *V. Ind. Gen. Dom.*
- Cà Michele, Franciscus, Ravennæ Antistes, postea Candienfis. T. II. 210. C.
- de Micheletis, Bardus. T. XXII. 199. E.
- Michelius, Dominicus. T. XXIII. 1051. B. *V. Ind. Gen. Michaël.*
- Michelius, Galpar. T. XX. 56. A.
- Michelius, Giliozius. T. XXIII. 769. E.
- Michelius, Joannes, Cardinalis. T. XVIII. 701. E. T. XXIII. 118. E. 165. B.
- de Michelottis, Biordus. T. XVI. 1154. C. *V. Ind. Gen. Biord.*
- de Michelottis, Ceccolinus. T. XVI. 1166. D. T. XX. 280. E. *V. Ind. Gen. Cecc.*
- de Michelottis, Ludovicus. T. XXII. 990. E.
- de

- de Michelottis, Tinetus. T. XIX. 708. A.
 Michelotius, Bartholomæus. T. XVIII.
 1180. B.
 Michelotius, Ludovicus. T. XVIII. 772.
 C. T. XXII. 1089. D.
 de Miglia, Rogerius. T. II. 316. D.
 Miglioratus, Ludovicus. T. XXI. 960. C.
V. Ind. Gen. Lud.
 del Migliore, Leopoldus, Florentinus,
 V. Cl. T. XX. 181. E.
 Miglorius, Comes. T. VI. 261. B. *V.*
Ind. Gen. Com.
 Mignanellus, Beltramus. T. XIX. 425. C.
 T. XX. 36. D.
 Mignanellus, Jacobus. T. XXIII. 803. D.
 Mignanuss, Petrus. T. XXIII. 385. B.
 Mignardus, Nicolaus, Consul Genuens.
 T. VI. 516. B.
 Mignardus, Palmerius, J. C. Legatus Ge-
 nuensium ad Pisanos. T. VI. 578. C.
 Milandronus, Franciscus. T. XXIII. 804. C.
 Milanensis, Franciscus. T. XXIII. 513. B.
 Milano, Lucius Joannes, Cardinalis. T. III.
 P. II. 965. B.
 de Milanzolis, Petrus. T. XVIII. 108. C.
 245. E.
 Milesius, Marcus. T. III. 50. B. 61. A.
 Milianus, Mattias. T. XXII. 558. C.
 de Miliis, Antonius. T. XVI. 859. A.
 de Miliis, Philippinus. T. XVI. 892. E.
 916. C.
 Milius, Andreas. T. XXIII. 824. C.
 Minaldus, Dominicus. T. XXII. 523. B.
 Mincius, Joannes. T. III. 320. E. *V. Ind.*
Gen. Joan.
 de Minellis, Gaspar. T. XXII. 266. C.
 Minerius, Joannes. T. XXIII. 383. B.
 Miniatus, Glodus. T. XXII. 194. D.
 Miniscalcus, Paulus, Florentinus. T. XX.
 271. E.
 Minitralis, Joannes. T. XXIII. 457. B.
 Minius, Franciscus. T. XXIII. 1140. E.
 Minius, Jacobus. T. XVII. 923. A. T.
 XXIII. 988. B.
 Minius, Laurentius, Capitaneus Brixie.
 T. XXI. 857. A.
 Minius, Nicolaus. T. XXII. 747. E.
 Mino, Marinus, Legatus Venetorum.
 T. XVII. 440. E.
 Minotus, Franciscus. T. XVIII. 591. B.
 Minotus, Thomas. T. XVII. 334. A. T.
 XXII. 548. E. 668. B.
 Miniscardoa, Antonius. T. XVIII. 709. C.
 Minucius, Bartholomæus. T. XXI. 13. B.
 Minutillus, Urtulus, Eques, & Canoni-
 cus Neapolitanus. T. XXII. 12. D.
 Minutulus, Jacobus, Agatensis Episco-
 pus. T. XXIII. 133. A.
 Minutulus, Litolus. T. XXI. 1050. A.
 Minutus, Antonius, Romanæ Urbis Quæ-
 stor. T. XIX. 680. E.
 de Mirabellis, Alexander. T. XXIII. 771. A.
 de Miramonte, Stephanus, Bononiæ Po-
 restas. T. XVIII. 181. D. 487. D.
 de la Mirandola, Franciscus. T. VIII.
 642. C. *V. Ind. Gen. Fran.*
 de la Mirandola, Paulus. T. VIII. 654. C.
V. Ind. Gen. Paul.
 de Mirolio, Thomas. T. XXIII. 679. D.
 Mistiola, Eusebius. T. XXIII. 680. A.
 de Mixto, Nicolaus. T. XIX. 903. D.
 de Moach, Guilielmus. T. VI. 355. E.
V. Ind. Gen. Guil.
 Mocenigus, Andreas. T. XX. 1078. C.
 Mocenigus, Blasius. T. XVII. 331. D.
 Mocenigus, Franciscus. T. XVII. 405. E.
 761. A.
 Mocenigus, Joannes. T. XVII. 288. B.
 T. XXIII. 143. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Mocenigus, Petrus. T. XVIII. 758. D.
V. Ind. Gen. Petr.
 Mocenigus, Thomas. T. XIX. 285. B.
 T. XXI. 107. B. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Modiusferri, Guilielmus. T. VI. 354. B.
V. Ind. Gen. Guil.
 de Modo, Balduinus, Consul Genuensis.
 T. VI. 395. A.
 de Modoëtia, Albertus. T. VI. 466. B.
 de Modoëtia, Arnoldus. T. VI. 482. D.
 de Modoëtia, Henricus, Mediolanensis.
 T. VI. 482. D. *V. Ind. Gen. Henr.*
 de Modoëtia, Mutius, Capitaneus Populi
 Placentini. T. XVI. 484. A.
 de Modolico, Bonatus. T. XVII. 1009. C.
 de Modulino, Guilielmus, Capitaneus
 Genuensium. T. XVII. 1214. C.
 a Moglio, Franciscus. T. XVIII. 595. E.
 Moitius, Blasius. T. XXIII. 782. C.
 Moitius, Henricus. T. XXIII. 412. E.
 de Molaria, Annibaldensis, nobilis Fa-
 milia. T. VI. 63. B.
 Molarianus, Paulus, Equitum Ductor.
 T. XX. 412. E.
 Molafana, Henricus. T. VI. 432. A.
 Molea, Petrus. T. XXIII. 607. B.
 de Molendino, Joannes, Cardin. T. III.
 P. II. 559. B. 577. C.
 de Moliano, Franciscus, Veronæ Capi-
 taneus. T. XIX. 840. A.
 de Moliano, Gentilis. T. XIV. 216. D.
 T. XXIV. 810. B. *V. Ind. Gen. Gent.*
 Molinarius, Antolinus. T. VI. 480. B.
 504. E.
 Molinarius, Bersanus. T. XXIII. 440. D.
 de Molinellis, Jacobus. T. XVIII. 557. E.
 Molinius, Jacobus. T. XXIII. 1122. B.
 de Molino, Dominicus. T. X. 2. *V. Ind.*
Gen. Dom.
 de Molino, Franciscus. T. XVII. 930. C.
 de Molino, Jacobus. T. XVII. 332. E.
 de Molino, Paulus. T. XVII. 85. D.
 de Molino, Philippus, Patriarcha Gra-
 densis. T. XXII. 1006. C. 1013. B.
 Molinus, Nicolaus. T. XXII. 557. C.
 Mo-

- Molinus, Vercellus . T. XXIII. 515. A.
 de Molio, Melchior . T. XXIII. 889. B.
 Molifinus, Comes Ugo . T. VII. 274. C.
 de Molifio, Rodolphus, Boviarenfis .
 T. IV. 501. C. *V. Ind. Gen. Rod.*
 de Molifio, Comes Ugo . T. IV. 507. D.
V. Ind. Gen. Ugo.
 de Molifis, Comes Rogerius . T. VII.
 974. B.
 de Molifis, Simon . T. IV. 529. B. C. *V.*
Ind. Gen. Sim.
 Moliuæ, Familia nobilis Patavii. T. XXIII.
 9. A.
 de Molla, Joannes . T. XXIII. 743. B.
 de Momatis, Franciscus. T. XXIII. 605. D.
 Momus, Petrus, Dux Venetorum . T.
 XXIII. 951. A.
 de Monachis, Laurentius. T. VIII. 137. A.
V. Ind. Gen. Laur.
 de Monachis a S. Alpherio, Lucas . T.
 VI. 212. E.
 Monaldesca, Familia Mediolanensis. T.
 XIV. 78. C. *V. Ind. Gen. Mon.*
 Monaldescus, Armannus, Romandiolæ
 Comes . T. XXII. 154. D. 155. C.
 Monaldescus, Benedictus . T. XV. 643. C.
V. Ind. Gen. Ben.
 Monaldescus, Framus, Episcopus Urbe-
 vetanus . T. XV. 644. B. 649. B.
 Monaldinus, Obizius . T. XXII. 1100. C.
 de Monaldis, Monaldus . T. XX. 9. E.
V. Ind. Gen. Mon.
 de Monaldis, Rambertus . T. III. 487. B.
V. Ind. Gen. Ramb.
 Monaldus, Jacobus, Cardinalis. T. XIX.
 425. D.
 de Monbello, Guilielmus. T. XVII. 1010. A.
 Moncada, Joannes, Regni Siciliæ Justitiarius .
 T. XIX. 718. D. T. XXIV. 1093. D.
 de Moncelese, Guilielmus . T. XVII.
 884. C.
 Mondalinus, aliàs Mondalianus, Oldra-
 tus . T. VI. 1083. D. *V. Ind. Gen. Old.*
 Mondanus, Joannes, Bobii Episcopus .
 T. XX. 969. B.
 de Monegario, Dominicus, Dux Vene-
 tianarum . T. XII. 141. D. T. XXIII.
 937. D.
 de Monegino, Nicolaus, Genuæ Capita-
 neus . T. XVII. 1098. C.
 de Monelia, Hieronymus . T. XXIII. 243.
 de Monelia, Paulus . T. XVII. 1154. A.
 de Monelia, Stephanus . T. XXIV. 589. B.
V. Ind. Gen. Steph.
 de Monferasio, Nicolaus. T. XVIII. 161. B.
 Monganarus, Petrus Georgius. T. XXII.
 813. C.
 Mongardus . *V. Bongardus.*
 Mongari, Henricus . T. XXI. 42. D.
 de Monis, Joannes . T. XVI. 1118. B.
- Monius, Goffridus, seu Loffridus. T. IV.
 459. C. 468. A. *V. Ind. Gen. Goffr.*
 de Monluxiaro, Rainaldinus, Cypri Re-
 gis Classi Præfectus. T. XVII. 1217. C.
 Monoculus, Petrus, Abbas Clarævallen-
 sis . T. IX. 597. C.
 Monpolierius, Thomas. T. XVII. 676. C.
 Mons de Vico, Judex Pisanus . T. VI.
 193. C. *V. Ind. Gen. Vico.*
 Montis-fortini, Comes Prosper . T. III.
 P. II. 1075. E. *V. Ind. Gen. Prosp.*
 Monsignorius, Nicolaus, Senensis . T.
 XVIII. 21. A.
 de Monstacho, Nicoletus . T. XXIII.
 499. C.
 Monta, Familia nobilis Patavii. T. XVII.
 77. B.
 Montagatha, Jacobus, Alphonfi Regis
 exercitus Dux . T. XXI. 338. E.
 Montagiolus, Cassiodorus . T. II. P. II.
 297. *V. Ind. Gen. Cass.*
 de Montagna, Veglus . T. VIII. 278. C.
V. Ind. Gen. Vegl.
 a Montagnana, Petrus, Eques . T. XVII.
 884. B.
 a Montagnana, Siccus . T. XVIII. 772. E.
V. Ind. Gen. Sicc.
 Montagnona, Familia nobilis Patavii .
 T. XVII. 77. A.
 Montalbanus, Ovidius . T. XXI. 1141.
 de Montaldo, Adam . T. XXI. 1173. *V.*
Ind. Gen. Adam.
 de Montaldo, Baptista . T. XXIII. 688. C.
 de Montaldo, Guilelmus . T. VI. 597. E.
 de Montaldo, Martinus, Genuensis . T.
 XVII. 1134. B.
 de Montaldo, Raphaël, Corsicæ Guber-
 nator . T. XVII. 1197. D.
 Montaldus, Franciscus . T. XXIII. 281. B.
 Montaldus, Joannes, Genuensis. T. XXI.
 649. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Montaltus, seu de Montaldo, Leonardus.
 T. XVII. 1016. E. *V. Ind. Gen. Leon.*
 de Montanariis, Guiraldus, Causidicus
 Parmensis . T. VI. 410. A.
 de Montanariis, Petrus . T. XVIII. 909. A.
 de Montanariis, Thadiolus. T. XVI. 994. E.
 Montanea, Familia nobilis Patavii . T.
 XVII. 9. A.
 Montaninus, Carolus . T. XIX. 400. A.
 de Montanis, Antonius . T. XVIII. 978. C.
 de Montanis, Joannes . T. XXV. 435.
V. Ind. Gen. Joan.
 Montarano, Gentilis . T. XXI. 103. B.
V. Ind. Gen. Gent.
 Montatus, Janottus . T. XXIII. 385. E.
 Montareus, Comes Carolus . T. XXIII.
 1154. C.
 Montazius, Nicolaus . T. XVII. 774. B.
 de Monte, Comes Balduinus. T. IV. 497. C.
V. Ind. Gen. Bald.

de

- de Monte, Bartholomæus. T. XVIII. 911. B.
 de Monte, Rofridus. T. VII. 1030. C.
V. Ind. Gen. Rofr.
 de Monte-Albosso, Robertus. T. XX.
 877. E. *V. Ind. Gen. Rob.*
 de Monte-Alto, Antonius. T. XVI. 1154.
 E. *V. Ind. Gen. Ant.*
 de Monte-belio, Guiducius. T. XVIII. 153. E.
 de Monte-calvo, Gaspar. T. XVIII. 226. E.
 de Monte-calvo, Jacobus. T. XVIII. 775. C.
 de Monte-calvo, Thomas. T. XXI. 1156.
 B. T. XXIII. 909. B.
 de Monte-catino, Antonius. T. XVIII.
 919. B.
 Monte-catinus, Raymundus, Regni Si-
 ciliæ Justitiarius. T. XXIV. 1090. E.
 de Monte-cigulo, Nicolaus, Capitaneus
 Bergomi. T. XVI. 935. E.
 de Monte-claro, Americus. T. VI. 422. C.
 de Monte-claro, Fortis. T. VI. 493. C.
 Monte-clarus. *V. Riccius.*
 de Monte-cuculo, Bartholomæus. T. XVII.
 476. B.
 de Monte-cuculo, Guidinellus, Copiarum
 Dux. T. XVIII. 31. B.
 de Monte-cuculo, Lanzelottus. T. XVIII.
 919. A.
 Montecuculorum Familia. T. XX. 706. E.
 de Monte-dominico, seu Monte-donico,
 Henricus. T. VI. 511. A. *V. Ind. Gen.*
 Henr.
 de Monte-dominico, Theodosius. T. VI.
 504. E.
 de Montefalco, Bonifacius, Bononiæ Po-
 testas. T. XVIII. 192. A.
 de Montefeltro, Comes Conradus. T.
 XXII. 155. D. *V. Ind. Gen. Conr.*
 de Monte feretro, Guido. T. IX. 142. A.
V. Ind. Gen. Guido.
 de Monteferrato, Georgius. T. XXIII.
 902. D. *V. Ind. Gen. Georg.*
 Monteferrus, Alexius. T. XVIII. 249. A.
 de Monteflore, Baptista, Capitaneus Du-
 cis Mediol. T. XVIII. 1045. C.
 de Monteflore, Gentilis. T. IX. 492. D.
V. Ind. Gen. Gent.
 de Monteflore, Joannes, Cardinalis, &
 Legatus Clementis V. T. XVIII. 315. A.
 de Monteflore, Octavianus. T. XX. 102. D.
 de Monteforti, Comes Guido. T. XIII.
 226. E. *V. Ind. Gen. Guido.*
 de Monteforti, Henricus, Copiarum
 Dux. T. XX. 261. E.
 de Monteforti, Comes Joannes, Britan-
 niæ Dux. T. III. P. II. 615. E. T. X.
 971. D. T. XII. 381. E. *V. Ind. Gen.*
 Joan.
 de Monteforti, Comes Philippus. T. I.
 P. II. 279. A. *V. Ind. Gen. Phil.*
 de Monteforti, Comes Tebaldus. T. VI.
 476. A.
 de Montefusco, Robertus. T. V. 97. B.
V. Ind. Gen. Rob.
Tom. XXV.
- de Montegaruleo, Obizo. T. XVIII.
 910. C.
 de Montegaudio, Ludovicus, Astensis
 Civitatis Gubernator. T. XXIII. 612. C.
 a Montegonzo, Bartholomæus. T. XVIII.
 633. D.
 de Montegrano, Gentilis. T. XIX. 812. C.
 de Montelatino, Rultichellus. T. VI.
 195. D.
 a Montelauro, Fridericus. T. XVII. 58. B.
 a Montelauro, Simon, Hungarorum du-
 ctor. T. XVIII. 458. A.
 de Montelegum, Ugo, Episcopus Brioc-
 ensis, & Cardinalis. T. III. P. II. 649. E.
 a Montelenzio, Joannes, Bononiensis.
 T. XVII. 837. E.
 de Monteleone, Angelus, Bononiæ Po-
 testas. T. XVIII. 166. E.
 de Monteloro, Gerardus, Carrariensis.
 T. XVII. 255. E. *V. Ind. Gen. Ger.*
 de Montelungo, Georgius, Legatus Apo-
 stolicus. T. VI. 301. A.
 de Montelungo, Gregorius. T. VI. 483. A.
V. Ind. Gen. Greg.
 de Montelungo, Guido. T. XXII. 550. D.
V. Ind. Gen. Guido.
 de Montemagno, Conradus. T. XVI.
 618. A. *V. Ind. Gen. Conr.*
 de Montemagno, Ugo. T. VI. 182. B.
V. Ind. Gen. Ugo.
 de Montenigro, Riccardus. T. V. 604. E.
V. Ind. Gen. Ricc.
 de Montepessulano, Reginaldus, Episco-
 pus Biterrensis. T. III. 481. B. T. III.
 P. II. 379. D.
 Montepulcianus, Franciscus, Episcopus
 Aretinus. T. XIX. 692. C.
 a Monterenzio, Ludovicus. T. XVIII.
 547. E.
 de Monteroco, Joannes, Bononiæ Pote-
 stas. T. XVIII. 185. D.
 Monterossus, Antonius, Scriptor Histo-
 riæ Episcoporum Patavinorum. T. XIX.
 201.
 a Monterotondo, Orsonus. T. XVIII.
 615. C.
 de Monteruco, Petrus, Episcopus Pam-
 pilonensis, & Cardinalis. T. III. P. II.
 595. A. 609. A.
 de Montelano, Joannes. T. III. P. II.
 750. A. & *seqq. V. Ind. Gen. Joan.*
 de Montescajoso, Joffredus. T. IV. 500. A.
V. Ind. Gen. Joffr.
 de Montefilice, Simeon, Cardinalis. T.
 VIII. 716. A.
 de Montesperello, Averardus, Bononiæ
 Potestas. T. XVIII. 166. E. 399. B.
 a Monteveteri, Robertus, equitum Du-
 ctor. T. XVIII. 772. E.
 de Monteviridi, Raynaldinus, seu Ray-
 naldus, Firmi Dominus. T. XVI. 763.
 D. T. XXII. 191. A. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 de Monticello, Goro. T. VII. 1070. B.
V. Ind. Gen. Goro. h h h h de

- de Monticello, Guilielmus, Bobiensis, Consul Genuensis. T. VI. 484. E.
 de Monticulo, Antonius. T. XVI. 964. E.
 de Monticulo, Ceresius. T. VIII. 122. B. *V. Ind. Gen. Cer.*
 Montigianus, Dominicus. T. XVI. 1093. C.
 de Montilio, Carolus. T. XXIII. 746. B.
 de Montis, Joannes, Florentinus. T. XX. 225. E.
 de Montis, Petrus, Episcopus Brixiae. T. XXI. 840. A.
 Montis-carelli, Comites. T. XIII. 82. E. *V. Ind. Gen. Com.*
 Montisfeltri, Antonius, Eugubii Dominus. T. XXI. 941. B.
 Montisfortis, Comes Ugo, Mantuanus Miles. T. XXI. 73. D.
 de Montobio, Obertus. T. VI. 434. C.
 de Montonaji, Jacobus, Pseudo Cardinalis. T. III. P. II. 743. B.
 de Montone, Antonius, Pisanus. T. XVII. 1288. D.
 de Montone, Brachius. T. XVIII. 771. B. *V. Ind. Gen. Brach.*
 de Montone, Carolus. T. XX. 108. A. 128. E. T. XXII. 261. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 Montopolitanus, Binus, Florentinorum in bello Dux. T. XIX. 445. B.
 Montoria, Familia nobilis Romana. T. XXIII. 108. C.
 de Montravante, Ubaldus. T. VI. 188. C.
 de Monturfo, Jacobus. T. XVIII. 991. B.
 Monza, Henricus, Placentiae Praetor. T. XVI. 616. C.
 de Monzolia, Licius. T. XVI. 852. A.
 de la Mora, Dominicus. T. XXIII. 679. E.
 Morandus, Astexanus. T. XXIII. 474. D.
 Morandus, Benedictus. T. XXIII. 897. B.
 Morandus, Thomas. T. XVII. 1086. B.
 Morantinus, Andreas, Senarum Potestas. T. XIX. 428. D.
 Moranus, Bonifacius. T. XI. 86. & 93. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Moranzanus, Bonjoannes. T. XXIII. 561. C.
 Moranzanus, Obertus. T. XXIII. 428. D.
 Moratinus, Bartholomæus. T. XXII. 916. A.
 Moratinus, Jacobus. T. XXII. 234. C.
 Moratinus, Ludovicus. T. XXII. 194. D.
 Moratinus, Paulus. T. XXII. 194. C.
 Moravius, Joannes, Patriarcha Aquilejensis. T. XXIII. 1072. D.
 de Morcato, Petrus, nobilis Venetus. T. XVII. 282. B.
 Moreau, Renatus, V. Cl. T. XX. 178. A.
 Morellus, Bonifacius. T. XXIII. 457. B. 511. B.
 Morena, Acerbus. T. VI. 1107. C. *V. Ind. Gen. Acerb.*
 Morena, Cosmus, Consul Laudensis. T. VI. 1010. D.
 Morena, Manfredus. T. VI. 1083. B. *V. Ind. Gen. Manfr.*
 Morena, Oldratus. T. VI. 1093. B. *V. Ind. Gen. Oldr.*
 Morena, Otto. T. VI. 953. *V. Ind. Gen. Otto.*
 Morena, Ramfus, Consul Laudensis. T. VI. 1011. A.
 Morenzengus, Astexanus. T. XXIII. 475. A.
 Moreseca, Familia Brixienfis. T. XIV. 961. B.
 Moreseus de Placentia, Albertus, Consul Genuensis. T. VI. 469. B.
 Morefinus, Albertinus. T. XVI. 593. C.
 Morefinus, Laurentius. T. XVII. 85. E.
 de Moresio, Henricus. T. XXIII. 605. E.
 Morexinus, vel Morefinus, Albertinus. T. XVII. 983. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Moribus, Tacitus, Romanus. T. I. 406. B. & *seqq.*
 de Morigia, Boninacontrius. T. XII. 1054. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Moriminus, Anichinus, Neapolitanus. T. XIX. 673. C.
 Moriminus, Franciscus. T. XIX. 690. B.
 de Morinello, Rubeus. T. VI. 462. B.
 de Moris, Bartholomæus. T. XVII. 864. A.
 de Moris, Jacobus. T. VI. 195. C.
 Morischus, Angelus. T. XX. 1072. E.
 Morisius, Thomas, Capitaneus Classis Genuensium. T. XVII. 1102. B.
 de Morles, Georgius. T. XXI. 1059. C.
 Mormilia, nobilis Familia Neapolitana. T. VI. 75. A.
 Mormilius, Anichinus. T. XXI. 1063. D.
 Mormilus, Joannes Euangelista, Calinensis. T. VI. 76. A.
 de Morneyo, Petrus, Episcopus Autissiodorensis. T. III. P. II. 452. D.
 Moroëllus, Malaspina. T. XXIV. 687. B. *V. Ind. Gen. Mil.*
 Moronus, Bartholomæus, Mediolanensium Legatus ad Sfortiam. T. XXI. 489. A.
 Moronus, Carolus. T. VI. 5.
 Moronus, Joannes, Cardinalis. T. III. P. II. 1111. C.
 Moronus, Petrus. T. IX. 54. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Morosinus, Bernardus, Venetorum Miles. T. XXII. 965. C.
 Morosinus, seu Morefinus, Dominicus. T. XXIII. 972. D. *V. Ind. Gen. Dom.*
 Morosinus, Fantinus, Tarvisii Potestas. T. XXII. 640. D.
 Morosinus, Marinus, Venetorum Dux. T. XXII. 413. B. 554. E. T. XXIII. 965. C. 966. C.
 Morosinus, Michaël. T. XVII. 429. C. T. XVIII. 306. C. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Morosinus, Nicolaus, Legatus Venetorum

- rum ad Franciscum Carrariensem . T. XVII. 240. B. T. XVIII. 701. D.
 Morosinus , Petrus . T. XXIII. 956. D.
 Morra , Henricus , Magister Justitiarius . T. VII. 997. A.
 de Mortario , Laurentius , Bergomi Referendarius . T. XVI. 932. D.
 de la Morte , Joannes , equitum Ductor . T. XVIII. 772. E.
 de Mortuomari , Petrus , Episcopus Autissiodorensis ; & Cardinalis . T. III. P. II. 491. D. 510. D. 562. E.
 Morus , Christophorus . T. XXI. 1002. E. *V. Ind. Gen. Chr.*
 Morus , Emmanuel . T. XXIII. 474. E.
 Morus , Jacobus , Venetus . T. XVII. 80. E.
 Morus , Joannes , Saracenus . T. VIII. 522. B. T. XXI. 31. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Morus , Petrus . T. XXIII. 987. E.
 Morutus , Danius . T. XXIII. 413. A.
 de Mofadella , Rufredinus . T. XVIII. 18. D.
 de la Mostachia , Picinellus . T. XVIII. 176. B.
 Motti , Bonaventura , Herculis , Ferrariæ Ducis Thesaurarius . T. XXIV. 313. D.
 Motella , Jacobus . T. XXIII. 178. D.
 de Motha , Galhardus , Cardinalis . T. III. P. II. 471. B. 506. B.
 Motta , Beltramus , equitum Ductor . T. XXI. 1034. D.
 a Muaglio , Merchior . T. XVIII. 709. C.
 de Muchina , Petrus . T. XVI. 977. D.
 Mucia , Familia Bergomensis . T. V. 531. *V. infra Mutius .*
 Muciambius , Dominicus . T. XXII. 965. B.
 Mucius , seu Marius , Achilles . T. V. 523. *V. Ind. Gen. Achil.*
 Mudazius , Joannuccius . T. XXI. 39. C.
 Mudazius , Nicolaus . T. XXIII. 987. D.
 Mudazius , Zanacus , Venetorum Capitaneus . T. XVII. 460. D. T. XXII. 683. A.
 Musi , Familia nobilis Patavii . T. XVII. 7. C.
 e Mugello , Nicolaus . T. XX. 500. A.
 Mugianus , Obertus , Placentiæ Consul . T. XVI. 613. E.
 de Muira , Joannes . T. XXII. 621. A.
 Mula , Familia Pistoriensis . T. XXIV. 751. C.
 a Mula , Dardus . T. XXII. 610. B.
 a Mula , Ludovicus . T. XXIII. 1155. E.
 de Mulagana , Antonius , Genuæ Rector . T. XVII. 1249. C.
 Mularius , Henricus . T. XXII. 965. E.
 Mularius , Vitalis . T. XXII. 964. D.
 Mulettus , Bernardinus . T. XVIII. 616. E. & seq. T. XXIII. 876. B.
 Mulferius , Balduinus . T. VI. 477. E.
 Mulizo , Bandus . T. V. 441. *V. Ind. Gen. Band.*
 de Multedo , seu de Murtedo , Guilelmus , nobilis Genuensis . T. VI. 244.
 de Multedo , Nicolaus . T. VI. 511. A.
 Munarius , Blasius . T. XVIII. 697. E.
 Munionis , Petrus , Pseudo-pontifex , sub nomine Clementis VIII. T. III. P. II. 867. C.
 a Muran , Thomas . T. XVII. 330. E.
 Murapelli , Cardinalis , Legatus Pontificis . T. XXI. 52. A.
 de Murata , Bartholomæus . T. XVIII. 929. A.
 Muratorius , Ludovicus Antonius . T. I. 245. 397. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Murchius , Petrus . T. XXIV. 515. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Muricula , Manuel , Conf. Genuensis . T. VI. 542. A.
 de Murigia , Antonius . T. XXIII. 596. A.
 Murinæus , Lucius . T. III. 401. C. *V. Ind. Gen. Luc.*
 de Muro , Betinus . T. XVI. 940. D.
 de Muro , Guilielmus . T. XXI. 141. E.
 de Muro , Joannes . T. XVII. 466. C.
 de Muro , Ruffinus . T. XXIII. 761. B.
 de Murolio , Joannes , Episcopus Gebennensis , & Pseudo-Cardinalis . T. III. P. II. 744. E.
 de Murro , Thomas , Episcopus Casenæ . T. XIV. 1142. E.
 Murfus , Demetrius . T. XX. 633. C.
 de Murta , Amicus . T. VI. 276. D. *V. Ind. Gen. Amic.*
 de Murta , Guiraldus , Conf. Genuensis . T. VI. 388. C. 459. B.
 de Murta , Henricus , Conf. Genuensis . T. VI. 355. E.
 de Murta , Joannes . T. XVII. 1090. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Murtedo , Guilelmus , Genuens. T. VI. 533. 541.
 de Murutulis , Ludovicus . T. XXI. 43. B.
 Mufa , Nicolaus . T. XXIII. 475. A.
 Musachus , Aranitus . T. XXIII. 757. C.
 de Musaregnis , Musaregna . T. XVII. 188. A.
 Musata , Familia nobilis Patavii . T. XVII. 7. C.
 Musatus , Albertus , seu Albertinus , Placentinus . T. IX. 937. A. T. X. 19. B. T. XVI. 114. A. T. XVII. 3. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Musatus , Bonigianus , Patavinus . T. XVII. 691. D.
 Musatus , Franciscus , historicus Patavinus . T. XVIII. 23. A.
 Musatus , Gualpertinus . T. X. 3. 4. *V. Ind. Gen. Gualp.*
 Musatus , Nicolaus . T. XVII. 931. E.
 Mu-

- Musca, Gaspar . T. II. 284. A. *V. Ind. Gen. Musc. & Gasp.*
 Mulca, Henricus . T. XXIII. 393. D.
 Mulcan Cervellus, Conradus . T. VII. 878. A. 879. B. *V. Ind. Gen. Mus. & Con.*
 de Muscula, Sigismundus, Consul Genuensis . T. VI. 292. C. 341. A.
 Mutellinus, Philippus . T. XVIII. 591. B.
 de Muffionibus, Farinellus. T. XVI. 874 D.
 de Muffionibus, Pedricinus . T. XVI. 915. B.
 de Muffis, Antonius . T. XVI. 853. E.
 de Muffis, Pinus . T. XVI. 896. A.
 de Muffo, Petrarius . T. VI. 516. A.
 Mustarda . T. XIX. 446. B. *V. Ind. Gen. Must.*
 a Musto, Andreas . T. XXII. 607. B.
 a Musto, Paulus, Capitaneus . T. XVII. 602. C.
 Mussus, Balduinus, Consul Genuensis . T. VI. 397. E. 400. D.
 Muffus, Gottofredus, Pifarum Potestas . T. VI. 397. E.
 Mussus, Joannes . T. XXIII. 439. D.
 Mussus, Opizzo . T. XVII. 1009. D.
 Mussus, Ruffinus . T. XXIII. 407. C.
 Musue, Sirmundus, Consul Genuensis . T. VI. 261. D. 263. A.
 Muti, Paulus, Romanus . T. XXIV. 1109. D. *V. Ind. Gen. Paul.*
 de Mutiliana, Comes Bandinus, Capitaneus Generalis Romandiolæ . T. XXII. 161. E.
 de Mutis, Zifredinus . T. XVIII. 41. A.
 Mutius, seu Mucius, Franciscus, Bergomenis . T. V. 527.
 Mutius, Nicolaus Dominicus, Genuenf. Archivio Præfectus . T. XVII. 949. T. XXI. 1173.
 Muttonus, Aloysius, Tarvisii Prætor . T. XVII. 437. A.
 de Mutta, Joannes, Dux Genuæ . T. XVII. 1016. C. 1091. B.
 Mutus, Joannes . T. XXIII. 725. C.
 de Muza, Joannes . T. XVI. 894. C.
 de Muza, Pecinus . T. XVI. 878. C.
 Muzarellus, Ludovicus . T. XXIII. 869. B.

N

- de **N**abilanis, Helias, Archiep. Nicosiensis, & Cardinalis. T. III. P. II. 551. B. 572. E.
Naldi, Naldius. T. III. P. II. 905. *V. Ind. Gen.* Nald.
Nannius, Bartholomæus. T. XIX. 808. E.
Nannius, Franciscus. T. XX. 56. B. *V. Ind. Gen.* Fran.
Nannius, Jacobus. T. XXIII. 383. A. 987. E.
Nannius, Joannes, Capitaneus Tenedi. T. XVII. 465. D.
Nannius, Nicolaus, Senensium Legatus ad Pium II. T. XX. 57. B.
Nannius, Petrus. T. XXII. 607. B.
Napeus, Paulus. T. XXIII. 867. A.
Naplonus, Rubaldus. T. VI. 255. B. *V. Ind. Gen.* Rub.
de Narbulbo, Guido. T. XVIII. 21. A.
Nardinus, Petrus, Dux exercitus Pontificii. T. XVIII. 738. C.
Nardinus, Stephanus, Archiep. Mediol. T. XXII. 232. E. 233. A. *V. Ind. Gen.* Steph.
Narducius, Thomas. T. XVIII. 808. C.
Nardus, Petrus. T. XIX. 981. C.
Narnius, Bertus. T. XIX. 711. D.
de Nascempace, Nicolaus. T. VI. 414. C.
Natellus, Arderius. T. VI. 1029. D. *V. Ind. Gen.* Ard.
Nafellus, Franciscus. T. XXII. 1114. B.
Nafellus, Nicolinus. T. XXIII. 474. C.
Nafetus, Balengiotus. T. XXIII. 566. D.
Nasimbene, Carolus. T. XVIII. 119. B.
Nasimbene, Nicolaus. T. XIX. 888. C.
de Nasinis, Ludovicus, Bononientis. T. XVIII. 108. B.
de Nasis de Galerate, Joannes, Episcopus Bononiæ. T. XVIII. 177. E.
Nasius, Bernardus. T. XXIII. 855. B.
de Nasore, Comes Henricus. T. III. 459. C.
de Nassau, Comes Robertus, Crucifignatus. T. VII. 608. A.
Nasus, Henricus. T. XXIII. 409. C.
Natalis, Albertus. T. V. 438. *V. Ind. Gen.* Alb.
Natalis, Bernardus, Lesimbrovæ Rector. T. XXIII. 1128. A.
Natalis, Donatus. T. XXIII. 988. B.
Natalis, Nicolaus, Venetus Provisor. T. XXI. 868. D.
Tom. XXV.
- de Natta, Ubertus, J. C. T. XXIII. 659. C.
Nava, Familia inter Brianteos primaria. T. XXI. 579. E.
de Navacchio, Orlandus. T. VI. 195. C.
Navagerius, Andreas. T. XXIII. 919. *V. Ind. Gen.* And.
Navagerius, Joannes. T. XXII. 969. C.
Navagerius, Ludovicus. T. XVIII. 702. A.
Navagerius, Nicolaus. T. XXIII. 984. B.
Navagiotus, Nicolaus. T. XXIII. 1000. C.
Navagiotus, Ugo. T. XXII. 506. D.
Navarinetes, Petrus. T. XXI. 326. C. *V. Ind. Gen.* Petr.
Navarinus, Petrus. T. XVIII. 628. A. 772. D. T. XIX. 455. D. T. XXI. 797. A.
Navarius, Jacobus. T. XXII. 984. B.
Navarius, Joannes. T. VI. 480. B.
Naucletus, Joannes. T. XXIII. 342. E. 610. E.
Naudæus, Gabriel. T. III. 17. A.
de Naudo, Obertus. T. XXIII. 607. B.
Navigajofus, Ricus. T. XXII. 499. D.
Nazaria, Facinus. T. XXIII. 439. E.
de Nazariis, Nazarius, Regii Potestas. T. XVIII. 10. E. & *seq.*
de S. Nazario, Burgunzus. T. VI. 293. C.
de S. Nazario, Facinus. T. XVII. 674. D.
de S. Nazario, Mauretus. T. XX. 899. C. T. XXI. 408. A. *V. Ind. Gen.* Maur.
Nazarius, Moretus, Sfortiæ Legatus ad Mediolanenses. T. XXI. 449. B. 504. A. *V. Ind. Gen.* Jac.
de Neapoli, Nicolaus. T. II. 212. B. *V. Ind. Gen.* Nic.
de Neapoli, Chrysolomus. T. III. 272. E.
Nebolonus, Consul Genuensis. T. VI. 278. C.
de Nebula, Henricus de Apulia, Potestas Vicentiæ. T. VIII. 99. B.
de Nebula, Petrus. T. XXII. 1004. B.
de Negulantibus, Nicolaus. T. XVIII. 222. A.
de Neocastro, Bartholomæus. T. XIII. 1004. *V. Ind. Gen.* Barth.
de Nepis, Jacobus. T. III. P. II. 839. A. *V. Ind. Gen.* Jac.
de Neris, Confortus. T. XVI. 904. E.
Neritinus, Comes Alexander. T. XXIV. 892. A.
Neritinus, Stephanus. T. XXIV. 885. B. *V. Ind. Gen.* Steph.
Nerius, Franciscus, Florentinus, Genuæ

- nuæ Potestas . T. XVII. 1075. A.
 Nerius , Thomas . T. XVI. 1113. C.
 Nerlius , Antonius . T. XXIV. 1081. B.
V. Ind. Gen. Ant.
 de Nerone , Balthassar . T. XXII. 386. E.
 de Nerone , Diotifalvi . T. XVIII. 763. E.
 de Nerofantis , Joannes . T. XVIII. 573. B.
 de Nervi , Beltramus . T. VI. 385. B.
 Nesselius , Daniel , V. Cl. T. II. P. II. 3.
 de Nibia , Martinus . T. XXII. 398. B.
 de Nicellis , Bartholomæus . T. XX. 900. B.
V. Ind. Gen. Barth.
 Nicolai , Aringherius , Senensium Præ-
 fectus . T. XX. 10. E.
 Nicolai , Marcus . T. XII. 319. C. *V. Ind.*
Gen. Marc.
 Nicolai , Nicolaus , Florentinus . T. XVII.
 742. C.
 de Nicoletto , Joanninus . T. XXIII. 512. E.
 de Nicolinis , Ogerius , Brixienfis , Con-
 sul Genuensis . T. VI. 493. D.
 Nicolinus , Nicolaus . T. XVII. 1139. B.
 Nicolinus , Otto , Florentinus . T. XX.
 429. D.
 Niculus , Nicolaus , V. Cl. T. XX. 175. A.
 a Nervo , Bartholomæus . T. XVII. 662. A.
 Nigellus , Hermoldus . T. II. P. II. 76. B.
V. Ind. Gen. Herm. V. etiam Ermoldus.
 Niger , Antonius . T. XXIII. 606. E.
 Niger , Augustinus . T. XXI. 1094. A.
 Niger , Detefalvis , Florentinorum Le-
 gatus ad Franciscum Sfortiam . T. XXI.
 608. C.
 Niger , Gerardus . T. VI. 710. D. *V. Ind.*
Gen. Ger.
 Niger , Grassus . *V. Grassus .*
 Niger , Joannes . T. XVII. 342. B. 453. D.
 T. XXII. 734. D.
 Niger , Julius . T. III. P. II. 905. *V. Ind.*
Gen. Jul.
 Niger , Nicolaus . T. XXII. 577. E.
 Niger , Raphaël . T. XXIV. 461. B. *V.*
Ind. Gen. Raph.
 Nigrinus , Otto . T. VI. 477. C.
 de Nigris , Familia . T. XVII. 75. D. *V.*
Ind. Gen. Nig.
 de Nigris , Andreas , Patavii Prætor . T.
 XVII. 944. A.
 de Nigris , Catherina . T. XXIII. 889. D.
V. Ind. Gen. Cath.
 de Nigris , Daniel , Eques . T. XVII.
 884. C.
 de Nigris , Marcus . T. XVIII. 729. C.
 de Nigris , Melchior . T. XXIII. 871. D.
 de Nigris , Nero . T. XVIII. 1176. E.
 de Nigris , Niger . T. XVII. 98. E.
 de Nigro , Ægidius . T. VI. 561. C. *V.*
Ind. Gen. Ægid.
 de Nigro , Ambrosius , Genuensis exer-
 citus Dux in Corsica . T. XXIV. 565. B.
 de Nigro , Andalò . T. XVII. 979. B. *V.*
Ind. Gen. And.
 de Nigro , Andriolus . T. VI. 501. C.
 de Nigro , Anfaldus , Consul Genuensis
 T. VI. 351. C. T. XVII. 997. A.
 de Nigro , Balianus , Genuensis . T. X.
 1050. B.
 de Nigro , Bartolinus . T. XVII. 97.
 de Nigro , Bonifacius . T. VI. 537.
 de Nigro , Gabriel , de Padua . T.
 104. *V. Ind. Gen. Gabr.*
 de Nigro , Guilielmus . T. VI. 37.
V. Ind. Gen. Guil.
 de Nigro , Henricus . T. VI. 384. D. 47.
 de Nigro , Luchinus , Classi Genuensis
 Præfectus . T. XVII. 1058. C.
 de Nigro , Lucianus , Peræ Præses
 XVII. 1113. A.
 de Nigro , Manuel . T. VI. 568. B. *V.*
Gen. Man.
 de Nigro , Obertus , Consul Genuensis
 T. VI. 355. C.
 de Nigro , Ottolinus . T. VI. 543. D.
 de Nigro , Petrus . T. VI. 531. C.
 de Nigro , Tebaldinus . T. VI. 544.
 de Nigrono , Joannes Ambrosius ,
 nuensis , Orator ad Regem Gallia
 XXIV. 569. D. 598. E.
 de Nigrono , Guidotus , Consul Genuensis
 T. VI. 320. C. 352. B.
 de Nigrono , Guilelmus . T. VI. 47.
 de Nigrono , Martinus , Genuensis
 XVII. 1308. B.
 Nigronus , Alexander . T. XXIV. 54.
 500. D. *V. Ind. Gen. Alex.*
 Nigronus , Otto . T. XVII. 998. A.
 Nigronus , Paulus , Navium Genuensis
 Præfectus . T. XXIV. 563. B.
 de Niguarda , Uberinus . T. VI. 48.
 de la Niguera , Hieronymus . T. II.
 Nimicus , Fridericus . T. XXI. 1089.
 de Niph , Comes Bertoldus , Vicarius
 perialis Ludovici Bavari . T. XVI.
 A. 703. A.
 de Nobilibus , Bartholomæus . T. XV.
 1148. A.
 de Nobilibus , Castrucius . T. XV.
 607. A.
 Nobilis , Armanus . T. XXI. 1194. E.
 Nofrius , Thomas . T. XXIII. 769. A.
 Nogaretus , seu de Nogareto , Gui-
 mus , seu Wilhelmus . T. X. 311. B.
 XI. 193. *V. Ind. Gen. Guil. & Wil.*
 a Nogarola , Bailardinus . T. X. 587.
V. Ind. Gen. Bail.
 a Nogarola , Joannes , copiarum Duc
 T. XVII. 884. C. T. XXII. 875. A.
 a Nogarola , Ludovicus . T. XXII. 892.
 a Nola , Joannes , Pisarum Capitane
 T. XVIII. 805. E.
 Nolanus , Andreas , Episcopus Sener
 T. III. P. II. 1054. A.
 de Nomaglis , Julianus . T. XVIII. 180.
 de Nomajis , Joannes , Episcopus F
 livii . T. XIX. 876. D.

- Noralius, Igno. T. XVII. 1012. A.
 Norardus, Albertus, Consul Genuensis.
 T. VI. 462. D.
 de Nordolis, Manfredus. T. XXII. 143. D.
 de Nordolis, Nordolus, Imolensis. T.
 XVIII. 131. B. 358. E.
 de Nordolis, Odericus. T. XXII. 160. C.
 Noris, seu Norisius, Cardinalis, V. Cl.
 T. I. 245. *V. Ind. Gen. Nor.*
 Normannus, Stephanus. T. III. 384. C.
V. Ind. Gen. Steph.
 de Norfa, Bernarducius, Bononiæ Pote-
 stas. T. XVIII. 157. E.
 Northmanna Familia. T. III. 397. B. *V.*
Ind. Gen. North.
 Notarius, Joannes Petrus. T. II. 317. A.
 T. III. 378. C.
 de Novaria, Innocentius. T. VI. 68. A.
V. Ind. Gen. Inn.
 de Novaria, Ubertus. T. VI. 422. E.
 de Novelleto, Guilielmus. T. XVI. 1093. E.
V. Ind. Gen. Guil.
 de Novellinis, Jacobus. T. XVIII. 678. A.
 de Novellis, Jacobus, Theologus. T.
 XVIII. 1041. B.
 Novellus, Arnaldus, Cardinalis. T. III.
 P. II. 447. B. 463. C.
 Novellus, Franciscus. T. XVII. 109. E.
 Novellus, Guillelmus, Cardinalis, Le-
 gatus Pontificis in Italia. T. XVII.
 1012. E. T. XVIII. 306. D. T. XXI.
 23. B.
 Novellus, Oddo, Placentiæ Consul. T.
 XVI. 614. A.
 Novellus, Petrinus. T. XXIII. 475. A.
 Novellus, Titus, Episcopus Achiensis.
 T. XXIV. 235. A.
 de Noventa, Simon, Consiliarius Fran-
 cisci Carrariensis. T. XVII. 632. B.
 Novariosus, Vitalis. T. XXII. 965. D.
 de Novocastro, Joannes, Episcopus Tul-
 lensis, & Pseudo-Cardinalis. T. III.
 P. II. 743. A.
 de Noxardo, Obertus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 456. E.
 de Noxia, Guielminus. T. XVI. 1001. E.
 de Nozara, Bonifacius. T. XXIII. 428. C.
 Nozarius, Philippus. T. XXIII. 386. E.
 Nozeranus, Franciscus. T. XXIII. 101. B.
 de Nuce, Angelus. T. III. 603. E. *V. Ind.*
Gen. Ang.
 de Nuce, Bertolinus. T. XXIII. 514. D.
 de Nuce, Joannes. T. XXIII. 726. B.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Nuce, Ottobonus, Genuæ Consul.
 T. XVII. 1013. E.
 Nucetus, Antonius. T. XXI. 751. E.
 Nucius, Dominicus. T. XXIII. 816. E.
 Nucius, Joannes, Alphonsi Regis Neap. Le-
 gatus ad Philippum Mediolanæ Ducem.
 T. XVIII. 802. A. T. XXI. 331. C.
 de Numace, al. de Vignate, Lamber-
 tus. T. VI. 1125. D. *V. Ind. Gen. Lamb.*
 Nuolonus, Albericus. T. XVII. 1012. C.
 Nursinus, Benedictus. T. III. P. II. 1000. C.
V. Ind. Gen. Ben.

O

- de **O** Baldinis, Octavius. T. XXI.
996. A. *V. Ind. Gen. Oct.*
Obiciorum, Familia Lucensis. T. XI. 405. D.
de Obicis, Alamannus. T. XI. 459. C. *V. Ind. Gen. Alam. V. de Opizis.*
de Obicis, Daniel, Ferrariensis. T. XXIV. 300. D.
de Obicis, seu de Obizis, Hector, Lucensis. T. XVIII. 377. C.
de Obicis, Joannes. T. XVII. 242. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
de Obicis, seu de Obizis, Ludovicus. T. XVIII. 615. C. *V. Ind. Gen. Lud. V. de Opizis.*
de Obicis, Thomas. T. XVIII. 907. C.
Obsequens, Julius. T. V. 241. C. *V. Ind. Gen. Jul.*
de l'Oca, Petrus. T. XXIII. 837. E.
Ocanoni, Familia Brixienfis Gibellina. T. XIV. 961. C.
Ocellus, Ubertus. T. XXIII. 413. B.
Ocho, Hieronymus. T. III. P. II. 776. A. *et seq. V. Ind. Gen. Hier.*
Oconnus, Isachius. T. V. 44. B. *V. Ind. Gen. Isach.*
ab Oculo, Conradus. T. XVII. 376. B. *V. Ind. Gen. Contr.*
de Oddis, Carolus. T. XX. 429. E.
de Oddis, Oddo. T. XXII. 189. C.
Oddonus, Obizzo, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. C.
Oddus, Carolus, Equitum Dux. T. XVIII. 771. C.
Oderico, Nicolaus, Genuensis, Orator ad Regem Galliarum. T. XXIV. 569. D.
de Odierna, Ugo, nobilis Pisanus. T. VI. 582. A.
de Odofredis, Odofredus. T. XVIII. 394. B.
de Odofredis, Rainerius. T. XVIII. 161. C.
de Odone, Bojamundus, Consul Genuensis. T. VI. 259. D. 265. B. T. XVII. 1010. C.
Odoricus, Raynaldus. T. III. 275. *V. Ind. Gen. Rayn.*
de Oetingen, Comes Conradus. T. X. 268. D. *V. Ind. Gen. Contr.*
Oferius, Andreas. T. XXI. 1050. B.
Offida, seu Offidanus, Balthassar. T. XXI. 253. A. T. XXII. 219. A. *V. Ind. Gen. Balth.*
Offlaga, Bartholomæus. T. XXI. 906. A.
de Offredis, Offredus, Bononiensium Copiarum Dux. T. XVIII. 338. C.
Ogerius, Januinus. T. VI. 537. A.
Ogias, Hieronymus. T. XXIII. 268. E. *et seq. V. Ind. Gen. Hier.*
Ogerius, seu de Oglerio de Rodulpho, Lanfrancus, Consul Genuensis. T. VI. 259. C. 340. D.
de Olargiis, Pontius. T. III. P. II. 398. A.
de Oldanis, Conradus, J. C. Mediolanensis. T. VI. 427. A.
Oldoinus, Augustinus, V. Cl. T. XXIII. 243.
de Oldolinis, Gilionus. T. XXIII. 743. A.
Olearius, Pasqualis. T. VI. 477. C. T. XVII. 998. A.
Olegianus, Ludovicus. T. XXI. 12. C.
Olegius, Jacobus, Bononiæ Vicarius. T. XIV. 241. A.
Olegius, Joannes. T. XII. 941. B. T. XIV. 314. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
de Olevano, Obertus, Papiensis. T. VI. 367. D. *V. Ind. Gen. Obert.*
Olevel, Obertus. T. VI. 293. C.
Olisich, Paulus, Dalmatiæ Comes. T. XXII. 616. D.
Oliverius, Ambrosius. T. VI. 437. D.
Oliverius, Jacobus, Laudensis. T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
Olnoch, Comes, Legatus ad Carrariensem. T. XVII. 588. A.
de Olzate, Hieronymus, Mediolanensis. T. XX. 952. C. T. XXII. 248. A. *V. Ind. Gen. Hier.*
de Olziana, Joannes, a Secretis Alphonfi I. Régis Neapolis. T. XXII. 88. D.
de Omessa, Ambrosius, Corsus, Episcopus Aleriensis. T. XXIV. 442. B.
de Omessa, Gryphus. T. XXIV. 501. A. *V. Ind. Gen. Gryp.*
de Omessa, Joannes, Episcopus Maranensis. T. XXIV. 441. C.
Omite, Joannes, Dux præclarus. T. XXV. 53. A.
de Oneta, Paulus. T. XVI. 848. B.
de Ongarellis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
Openar, Otto, Marescallus Roberti Augusti. T. XVII. 844. D.
de Opizis, Alemannus, Lucensis, Bononiæ Rector. T. XVIII. 146. A.
de Opizis, Jacobus, Episcopus Adriensis. T. III. P. II. 850. E.
de Opizis, Joannes, Palatii Apostolici Auditor. T. III. P. II. 850. E.
de Opizis, Nicolaus. T. XX. 445. D. *V. Ind. Gen. Nic.*

de

- de Opizonibus, Augustinus . T. XXIII. 383. A.
 de Opizonibus, Singembaldus . T. XVII. 965. E.
 Oppacius, Nicolaus . T. XXIII. 529. E.
 Oppezinghi . T. VI. 188. C. *V. Ind. Gen. Opp.*
 de Orabonis, Bonaventura . T. XXII. 160. B.
 Oranus, Joannes, Florentinus Orator . T. XIX. 58. D.
 Orasius, Joannes . T. XIX. 425. C.
 de Orbana, Bonifacius . T. VIII. 33. A. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Orcegi, Comes . T. VI. 287. C. *V. Ind. Gen. Orc. & Com.*
 de Orciolis, Amator . T. XX. 324. E.
 Ordellaffa, Familia . T. XXI. 24. C. *V. Ind. Gen. Ord.*
 de Ordellaffis, Balthassar . T. XVI. 1095. D. *V. Ind. Gen. Balth.*
 de Ordellaffis, Carolus, junior, Forolivi Dominus . T. XXII. 194. B. D. 201. C. & seq. 205. B.
 de Ordellaffis, Faledro, seu Falerius . T. XII. 259. B. *V. Ind. Gen. Fal.*
 de Ordellaffis, Pinus . T. XVIII. 556. B. T. XXII. 228. B. *V. Ind. Gen. Pin.*
 de Ordellaffis, Scarpeta . T. XXIV. 727. A. *V. Ind. Gen. Scarp.*
 de Ordellaffis, Sinibaldus . T. II. 212. A. T. XXI. 48. D. *V. Ind. Gen. Sin.*
 de Ordellaffis, Thebaldus . T. XXII. 211. A. *V. Ind. Gen. Theb.*
 de Ordellaffis, Zafirius . T. XXII. 232. D.
 Ordellaffus, Antonius . T. XXI. 242. C. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Ordellaffus, Cechus, *five* Franciscus . T. III. P. II. 603. A. T. IX. 1163. E. T. XIV. 1139. A. T. XXII. 190. E. *V. Ind. Gen. Cech.*
 Ordellaffus, Georgius . T. XX. 323. B. *V. Ind. Gen. Georg.*
 Ordellaffus, Joannes . T. XVII. 514. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Ordellaffus, Ludovicus . T. XIV. 1179. D. 1182. B. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Ordellaffus, Valerius, Venetorum Dux . T. XXIII. 964. B.
 Ordericus, Vitalis . T. III. 315. *V. Ind. Gen. Vit.*
 Orecchiaritta, Arigucius . T. XXIV. 437. A. *V. Ind. Gen. Arig.*
 Orenganus, Bertolinus . T. XXIII. 514. D.
 Oresme, Nicolaus . T. VIII. 619. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Orestensis, Ludovicus . T. XVII. 844. E.
 de Orettis, Orettus . T. XVIII. 591. B.
 d'Orffè, Petrus, magnus Franciæ Scutifer . T. XXIV. 539. D.
 de Orta, Percivallus . T. VIII. 586. D. *V. Ind. Gen. Perc. Tom. XXV.*
- de Orta, Rogerius . T. VIII. 1032. D. *V. Ind. Gen. Rog. V. de Auria.*
 Oricellai, Joannes . T. XVIII. 1126. A.
 de Oricellariis, Franciscus, Florentinus . T. XX. 272. E.
 de Oricellariis, Joannes . T. XVI. 1113. C.
 de Orighis, Jacobus, Bononiensis Populi Capitaneus . T. XVIII. 139. D.
 de Orilia, Franciscus . T. V. 227. *V. Ind. Gen. Franc.*
 de Orillac, Guillelmus, Episcopus Parisiensis . T. III. P. II. 458. C.
 Oriminus, Ludovicus . T. XXI. 45. A.
 de Oriolis, Sybertus . T. XXIII. 743. A.
 de Orivolis, Nicolaus . T. XVIII. 1114. C.
 Orius, Joannes . T. XXII. 535. D.
 Orius, Nicolaus . T. XXII. 780. D.
 Orius, Petrus, Dux Venetorum . T. XXIII. 979. D.
 Orlandinus, Bartholomæus, Vexillifer Populi Florentini . T. XIX. 968. A. T. XXI. 151. B.
 Orlandus, Cæsar, Senensis . T. III. 39. D.
 Orlandus, Franciscus . T. XX. 429. E.
 Orlandus, Philippus Maria, Civis Ferrariensis . T. XXIV. 286. C.
 Orlandus, Zanobius . T. XVIII. 1108. A.
 Ornana, Familia principalis in Corsica . T. XXIV. 426. D.
 Ornanus, Carolus . T. XXIV. 470. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 Ornanus, Lupus, Corsor. exercitus Dux . T. XXIV. 440. B.
 ab Orologio, Jacobus . T. XXII. 672. D.
 Orombellus, Job, Mediolanensis . T. XXI. 510. B. *V. Ind. Gen. Job.*
 Orombellus, Michaël . T. XIX. 50. E. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Orolius, Paulus . T. VII. 372. E. *V. Ind. Gen. Orof.*
 Orfacius, Andreas . T. XVIII. 802. E.
 de Orfatis, Familia nob. Patavii . T. XVII. 75. D.
 Orfatus, Justinianus . T. XVIII. 754. B. *V. Ind. Gen. Just.*
 Orfeolus, Orfus . T. XXII. 474. C. *V. Ind. Gen. Orf.*
 Orsinus, Latinus, Card. . T. XXV. 281. D.
 Orsolus, Petrus, Venetorum Dux . T. XXIII. 953. A. 955. C.
 Orsonus, Otto, Cremonensium Consul . T. VII. 636. A.
 Ortanus, Ludovicus . T. XX. 179. D.
 de Ortarolis, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 75. D.
 de Orto, Anselmus, Legatus Mediolanensium ad Fridericum I. Imp. . T. VI. 1187. A.
 de Orto, Guilelmus, Consul Genuensis . T. VI. 397. D. 441. E.
 de Orto, Obertus . T. I. P. II. 4. *V. Ind. Gen. Obert.*

- Ortulanus , Ambrosius . T. XX. 223. E.
V. Ind. Gen. Ambr.
 Osbergerius , Januinus . T. VI. 541. D.
 Osbergerius , Obertus . T. VI. 542. A.
 de Ofemo , Betinus , Capitaneus Bergo-
 mi . T. XVI. 870. D.
 de Ofina , Dominicus , Mediolanensis ,
 Genuæ Potestas . T. XVII. 1015. E.
 de Ofinberch , Bertoldus . T. VI. 903. C.
V. Ind. Gen. Bert.
 Ofius , Felix , V. Cl. T. I. 10. *V. Ind. Gen. Of.*
 de Ossa , Albertus , Legatus Mediolanen-
 sium ad Fridericum I. Imper. T. VI.
 1187. A.
 de Ossa , Gulielmus , Mediolanensis , Præ-
 tor Paduæ . T. VI. 1111. D.
 de Ossa , *sive* de Oza , Jacobus , Cardina-
 lis . T. XVII. 1029. C. *V. Joannes XXII.*
 de Ossa , Jacobus , Mediolanensis , Con-
 sul Genuensis . T. VI. 454. A. 501. C.
 Olfona , Joannes . T. XXI. 510. D. 517. B.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Oltasnis , Oltasnes . T. XVIII. 578. C.
 Osubergius , Ogerius . T. VI. 537. B.
 Otherius , Sinolphus . T. XXIII. 108. C.
 Ottemburgi , Comes . T. XVII. 760. E.
V. Ind. Gen. Ottemb.
 Otterinus , Sinolphus . T. XXIII. 197. A.
 de Ottobellis , Joannes . T. XVI. 861. D.
 de Ottolini , Comes Ottolinus . T. III.
 81. E.
 Ottolinus , Bartholomæus . T. XVIII.
 909. A.
 Ottonellus . *V. de Turisendis .*
 de Overgnacha , *al.* de Overgnate , Joan-
 nes , Laudensis . T. VI. 1087. B. *V. Ind.*
Gen. Joan.
 de Ovestagn , *seu* de Ovistayn , Conra-
 dus . T. X. 717. D. *V. Ind. Gen. Conr.*
 de Oza , Jacobus , Episcopus Avenionen-
 sis , & Cardinalis . T. III. P. II. 449. A.
V. etiam Joannes XXII.
 de Ozimo , Ubertus . T. XVI. 641. A.
V. Ind. Gen. Uber.
 de Ozino , Comes Aloysius , Papiensis ,
 Placentiæ Prætor . T. XX. 906. A.
 Ozinus , Petrus , Legatus Mediolanen-
 sium . T. XXI. 582. B.

de Pace ,

P

- de **P** Ace, Lambertinus. T. XXII. 138. A.
- de Pace, Otto, Legatus Pisanorum ad Genuenses. T. VI. 578. E.
- Pacianus, Leo. T. V. 254. A. *V. Ind. Gen. Leo.*
- de Pacifico, Paulus, Averfanus. T. VII. 1107. A. *V. Ind. Gen. Paul.*
- Pacinus, Eustachius, Papiensis, Classis Philippi Vicecom. Præfectus. T. XXI. 219. C.
- de Pacis, Feraldus. T. XXIII. 540. B.
- Pacius, Franciscus. T. XXIII. 282. D.
- Pactiorum, Familia nobilis Florentiæ. T. XIX. 1020. A. *V. Ind. Gen. Pact.*
- de Paderno, Peregrinus. T. XVIII. 125. E.
- de Paderno, Suzzo, Copiarum Dux pro Ecclesia. T. XIX. 805. C.
- de Pado, Joannes, Consul Placentiæ. T. XVI. 615. B.
- de Padua, Joannes Franciscus. T. VIII. 109. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Padua, Vitalianus, Conf. Genuensis. T. VI. 454. B.
- Paduanus, Augustinus, Abbas Casinensis. T. VI. 67. D.
- de Pagana, Fridericus, Genuensis. T. XVII. 1121. E.
- Paganella, Familia Pisana. T. III. 409. C.
- Paganellus, Guido. T. XVIII. 620. E. T. XXIII. 871. D.
- Paganellus, Jacobus. T. XXIII. 379. E.
- Paganinus, Comes Rodolphus. T. XVIII. 135. D.
- Paganinus, Ubertus. T. XXIII. 440. B.
- Paganus, Cæsar, Neapolitanus. T. II. 309. D.
- Paganus, Christophorus. T. XXI. 597. C. *V. Ind. Gen. Christ.*
- Paganus, Ugo, Terræ Novæ Dux. T. II. 309. C. T. III. 422. B. *V. Ind. Gen. Ugo.*
- Paganus, Jacobus, Episcopus Reatinus, Rector Romandiolæ. T. XXIV. 1122. B.
- Paganus, Luchinus. T. XXIII. 632. A.
- Paganus, Nicolaus. T. XVIII. 331. C.
- Paganus, Obizus, vel Obizzo. T. VI. 1067. A. *V. Ind. Gen. Obiz.*
- Paganus, Philippus, Ferrariensis. T. XXIV. 832. A.
- Paganus, Robertus, Consul Pisanus. T. VI. 189. C.
- Paganus, Thomas. T. XXI. 43. A. 1049. E.
- Paginus, Petrus. T. XVIII. 275. D.
- Pagiolinus, Lottus. T. XVIII. 805. D.
- de Pagliuriccio, Baptista. T. XVI. 1171. B.
- Pagnanus, Christophorus, Mediolanensis. T. XXI. 597. C.
- de Pagno, Comes Guido. T. XVI. 1171. B.
- de Pagno, Joanninus. T. XXI. 488. C.
- de Pagnozzi, Gregorius. T. XVI. 1113. E.
- de Pagnozzi, Nicolaus. T. XVI. 1122. A.
- Pajarinus, Joannes Baptista, Vicentinus. T. XIII. 1135. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Pajellus, Guilielmus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 783. C.
- Paite, Franciscus. T. XVI. 848. E.
- Palaganus, Litus, Traniensis. T. XXI. 357. C. *V. Ind. Gen. Lit.*
- de Palajis, Albertus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 141. C.
- de Palano, Joannes, Episcopus Castellanus, seu Venetus. T. XII. 278. A.
- de Palatino, al. de Palatio, Adam, Mediolanensis. T. VI. 1087. E. *V. Ind. Gen. Adam.*
- de Palatino, al. Manutus de Palatio, Monachus. T. VI. 1065. D. 1066. D. *V. Ind. Gen. Mon.*
- Palatinus, Fredericus. T. III. 362. D.
- de Palatio, Adam. *V. de Palatino.*
- de Palatio, Bartholomæus. T. VIII. 22. C. *V. Ind. Gen. Barth.*
- de Palatio, Bernengatius. T. XXIII. 540. A.
- de Palatio, Guido, Florentinorum Legatus ad Joannem Galeatium Vicecomitem. T. XX. 266. B.
- de Palatio, Jacobus. T. XVIII. 1139. C.
- de Palatio, Joannes. T. XVI. 924. D. 1027. A.
- de Palatio, Manutus. *V. de Palatino.*
- de Palatio, Thomas. T. XVIII. 591. B.
- Palazzo, Familia Brixienfis. T. XIV. 786. D. *V. Ind. Gen. Pal.*
- de Palazzo, Conradus, nob. Brixienfis. T. XIV. 950. C. *V. Ind. Gen. Contr.*
- Palazzola, Familia Brixienfis, eadem ac Dolzana. T. XIV. 821. B.
- de Palazzolo, Corfus, Consul Genuensis. T. VI. 355. B.
- de Palear, Comes Gentilis. T. VII. 979. D.
- Palearius, Ambrosius. T. VI. 1029. D. *V. Ind. Gen. Ambr.*
- Palearius, Joannes, Mediolanensis. T. V. 425. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Paleis, Augustinus. T. XXIII. 607. A. Pa-

- Paleologus, Thomas. T. XXII. 1176. D.
V. Ind. Gen. Thom.
- a Paleoto, Silvester. T. XVIII. 574. C.
- de Palerna, Arcadius. T. V. 569. C. *V. Ind. Gen. Arc.*
- de Palestellis, Barnabas, Regii Potestas. T. XVIII. 11. C.
- de Palio, Lanfrancus, Consul Genuensis. T. VI. 358. C.
- a Paliottis, Status. T. XVIII. 659. E.
- Palizzi, Mazzæus, Messinensis. T. XIV. 206. C. *V. Ind. Gen. Mazz.*
- de Palladis, Matthæus. T. XXIII. 725. D.
- Pallavicina, Familia Parmensis. T. XIV. 938. C. T. XXII. 250. B. *V. Ind. Gen. Pallav.*
- Pallavicinus, Beltraminus, Episcopus Bononiæ. T. XVIII. 390. E.
- Pallavicinus, Fridericus. T. XVIII. 729. E.
- Pallavicinus, Guilielmus. T. XVI. 928. B. T. XXIII. 506. C. *V. Ind. Gen. Guil.*
- Pallavicinus, Hector. T. XVIII. 822. A.
- Pallavicinus, Henricus, Marchio de Scipione. T. XVI. 470. C. *V. Ind. Gen. Henr.*
- Pallavicinus, Marchio Ubertus. T. II. P. II. 413. C. T. VI. 486. C. *V. Ind. Gen. Uber.*
- Pallavicinus, Joannes. T. XXI. 619. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Pallavicinus de Scipione, Joannes. T. XXI. 715. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Pallavicinus, Marchio. *V. de Scipione.*
- Pallavicinus, Nicolaus. T. XXI. 75. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Pallavicinus, Orlandus. T. XIX. 48. C. T. XXI. 209. E. 309. A. *V. Ind. Gen. Orl.*
- Pallavicinus, Petrus. T. XVII. 859. E.
- Pallavicinus, Rolandus. T. XXII. 909. D. *V. Ind. Gen. Rol.*
- Pallavicinus, Ubertus. T. VI. 484. B. T. XIV. 935. D. *V. Ind. Gen. Uber.*
- Pallidus, Franciscus. T. XXIII. 410. A.
- Pallidus, Nafinotus. T. XXIII. 475. E.
- de Pallo, Baalardus, Consul Genuensis. T. VI. 388. C. 477. A. 516. B.
- de Pallo, Balduinus. T. VI. 477. E.
- de Pallo, Guilielmus. T. XXIII. 515. A. *V. Ind. Gen. Guil.*
- de Pallodio, Pallodinus. T. VI. 382. B. *V. Ind. Gen. Pall.*
- de Palmagianis, Pirellus. T. XXII. 185. B.
- Palmanus, Jacobus. T. XX. 901. D. T. XXI. 491. B.
- Palmarius, Joannes Franciscus. T. XXIII. 250. A.
- Palmerius, Angelus. T. XXIII. 838. C.
- Palmerius, Bartholomæus. T. XXIII. 630. E.
- Palmerius, Guido. T. XXIII. 814. A.
- Palmerius, Luchinus. T. XXI. 508. E.
- Palmerius, Matthæus. T. XIII. 1196. T. XX. 179. D. *V. Ind. Gen. Matth.*
- Palmerius, Matthias. T. XXIII. 101. B.
- Palmerius, Thomas. T. XVIII. 702. B.
- Palmefanus, Baptista. T. XXII. 211. C.
- Palonus, Lanternius, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. D.
- Paltinerius, Simon. T. VIII. 103. D. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Paltranica, Fachinettus. T. XVI. 945. A. *& seq.*
- Paltronus, Andreas. T. XXI. 959. B.
- de Palude, Andreolus, Bergomi Capitaneus. T. XVI. 892. C.
- de Palude, Arduinus. T. XX. 613. *V. Ind. Gen. Ard.*
- de Palude, Gabriel. T. XXII. 269. C.
- de Palude, Gufredus, Rector Vicentiæ. T. VIII. 101. B.
- de Palude, Jacobus, Parmensis, Genuæ Potestas. T. XVII. 105. C. T. XVIII. 27. A.
- de Palude, Joannes, Parmensis, Potestas Genuensis. T. VI. 536. E.
- de Palude, Papinus. T. XVIII. 822. A.
- de Palude, Stangelinus, Capitaneus Ducis Mediolani. T. XVI. 994. C. T. XVIII. 1045. C.
- Pampalus, Augustinus. T. XXII. 965. D.
- Pampanicus, Sixtus. T. XXII. 966. A.
- Pamparatus, Joannes. T. XXIII. 513. E.
- Panatus, Joannes. T. XXII. 1034. D.
- Panciaricus, Franciscus, Pistoriensis, Genuæ Potestas. T. XVII. 1272. E.
- Panciaricus, Joannes, Florentinorum Capitaneus. T. XVIII. 828. B.
- Panciatica, Familia Pistoriensis. T. XIV. 91. B. *V. Ind. Gen. Panc.*
- de Panciaticis, Delianus, Genuæ Potestas. T. XVII. 1100. A.
- Panciaticus, Gualterius. T. XIX. 990. B. *V. Ind. Gen. Gual.*
- Panciaticus, Joannes, Pistoriensis, Aretii Potestas. T. XXIV. 878. A.
- Panciaticus, Justinianus. T. XII. 164. B. *V. Ind. Gen. Just.*
- Pancirolo, Guido, Regiensis, V. Cl. T. XVIII. 2.
- Pancratius, Franciscus, Massiliæ Episcopus, Regis Galliæ Legatus ad Franciscum I. Mediolani Ducem. T. XXI. 670. B.
- Pando, seu Pandonus, Franciscus. T. XXI. 243. B. *V. Ind. Gen. Franc.*
- Pandolfucci, antiqua Familia Romana. T. XIV. 253. A. *V. Pandulphucia.*
- Pandonus, Camillus, Eques Neapolitanus. T. XXIII. 128. E.
- Pandonus, Carolus. T. XXI. 43. A.
- Pandonus, Jordanus, nobilis Neapolitanus. T. XXI. 42. E. 1046. E.
- de Pandueria, Bosso, Placentiæ Consul. T. VI. 612. C. Pan-

- Pandulphinus, Philippus. T. XXIII. 156. A.
 Pandulphucia, Familia Romana. T. XIV.
 253. A.
 Pandulphucius, Pandulphus. T. XIV.
 253. A.
 de Panego, Comes Paganinus, Potestas,
 & Capitaneus Generalis Placentiæ. T.
 VIII. 241. C. T. XVI. 490. D.
 Panellinus, Petrus. T. XXIII. 820. E.
 de Paneria, Guilielmus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 374. E.
 Panfilius, Petrus. T. XXI. 995. C.
 de Panico, Comes Leonardus. T. XVIII.
 563. E.
 de Panico, Paganus, Bergomi Prætor.
 T. XVI. 850. E. 854. B. & seqq.
 de Panigali, Boldrinus, equitum Dux.
 T. XVIII. 771. C.
 de Panigali, Rubaldinus. T. VI. 441. A.
 de Panigali, Zaganellus. T. VI. 516. A.
 de Panigarola, seu Panicarola, Henri-
 cus. T. XX. 425. E. T. XXI. 552. D.
V. Ind. Gen. Henr.
 de Panigarola; Joannes Petrus. T. XX.
 952. E.
 de Panigarola, Zampetrus, Ducis Me-
 diolani a Secretis. T. XXII. 315. C.
 Panis, Ogerius. T. VI. 244. *V. Ind. Gen.*
 Oger.
 Panis, Paganus. T. XXIII. 428. D.
 Panizonus, Luchinus. T. XXIII. 743. D.
 a Panodilino, Jacobus. T. XVIII. 630. B.
 Panfanus, Almericus, nobil. Genuenf.
 T. VI. 464. D. 475. D.
 Panfanus, Bonifacius. T. VI. 466. C.
 Panfanus. *V. Panzanus.*
 a Panta, Petrus. T. XVII. 436. E.
 de Pantaleo, Andreas. T. XXIII. 987. D.
 Pantaninus, Adam. T. XXII. 966. C.
 Pantanus, Vercellinus. T. XXIII. 413. A.
 Panvinius, Onuphrius, V. Cl. T. III.
 418. E. *V. Ind. Gen. Onuph*
 Panza, Aycardus. T. XXIII. 438. A.
 de Panzachiis, Baldus. T. XVIII. 198. D.
V. Ind. Gen. Bald.
 Panzanus, Guilielmus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 379. B.
 Panzanus, Joannes. T. VI. 522. E.
 Panzanus, Lucas. T. XVI. 1113. A.
 Panzanus, Thomas, Genuensis Reipu-
 blicæ Legatus ad Sigismundum Augu-
 stum. T. XVII. 1248. D.
 Panzardus, Loyfius. T. XXI. 21. B. *V.*
Ind. Gen. Loyf.
 Panzardus, Ludovicus, equitum Ductor.
 T. XXI. 21. A.
 Panzardus, Trojanus. T. XXI. 42. E.
 de Panzeriis, Thomas. T. XVIII. 16. C.
 Papacoda, Baordus. T. XXI. 1073. E.
 Papafava, Familia. T. XVI. 157. D. *V.*
Ind. Gen. Pap.
 Papafava, Jacobinus, seu Jacobus, filius
 Tom. XXV.

- Albertini de Carraria. T. VIII. 222. D.
 T. XVII. 894. E.
 Papafava, Leo. T. XVII. 744. C.
 Papafava, Marsilius, seu Marsilietus.
 T. VIII. 739. B. T. XVI. 172. B. T. XVII.
 33. E. *V. Ind. Gen. Mars.*
 Papafava, Petrus. T. XVII. 744. C.
 Papalardus, Guilielmus. T. XXIII. 440. B.
 Papalettere, Stephanus, Barlettanus ci-
 vis. T. VII. 1085. D.
 Paparesca, Familia, eadem ac Northman-
 na. T. III. 397. B.
 de Papazonibus, Albertus. T. XVIII.
 120. B.
 Papazonus, seu de Papazonibus, Bolo-
 gnius. T. XVII. 846. E. *V. Ind. Gen.*
 Bologn.
 Papazonus, Joannes. T. XVIII. 528. B.
 T. XXIII. 898. D.
 Papebrochius, Daniel, V. Cl. T. II. 139. A.
 T. III. 300. D. *V. Ind. Gen. Dan.*
 de Papia, Marchio Fulgosius, Thesaura-
 rius Marchiæ Anconitanæ. T. XVIII.
 147. C.
 de Papia, Jacobus. T. VI. 482. E.
 de Papia, Rolandus Georgius. T. VI.
 468. C.
 Papius, Massonus, V. Cl. T. III. 368. B.
V. Ind. Gen. Mass.
 Papponus, Guido. T. XXIII. 835. E.
 de Paraclava, Lanfrancus, Placentiæ
 Consul. T. XVI. 613. B.
 de Paradino, Adam. T. VI. 1188. A.
V. Ind. Gen. Adam.
 de Paradisiis, Angelus. T. XIX. 427. C.
 Paradifus, Andreas. T. XVII. 407. B.
 Paradifus, Arialus. T. V. 438. *V. Ind.*
Gen. Arial.
 Paradifus, Joannes. T. XXII. 539. D.
 Parantucella, Familia Lunensis, ac Sar-
 zanensis. T. III. 413. C.
 Parantucellus, Thomas, Lunensis, &
 Sarzanensis, postea Nicolaus V. T. III.
 413. C.
 de Paratico, Lanterius, Placentiæ Præ-
 tor. T. XVI. 617. D. 922. E.
 Parcus, Stephanus, Eques Romanus.
 T. XXI. 157. A. *V. Ind. Gen. Steph.*
 Parentinus, Joannes. T. XII. 100. A.
V. Ind. Gen. Joan.
 Parentius, Onuphrius. T. XX. 549. E.
 de Pargo, Petrus. T. XVIII. 763. A.
 de Parifia, Aegidius. T. XXIII. 392. B.
 Parifinus, Joannes. T. XVII. 632. C.
 Parifius, Albertus. T. XXIII. 913. C.
 Parifius, Franciscus. T. XVIII. 195. B.
 552. B.
 Parifius, Rogerius, Capitaneus Siciliæ.
 T. V. 604. E.
 de Parlasico, Guido. T. VI. 194. B.
 de Parlasico, Simon, Pisanus. T. VI.
 172. C.

- Parlafii, Petrus . T. VI. 130. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Parma, Gerardus . T. X. 1014. E. *V. Ind. Gen. Ger.*
 Parmefanus, Petrus . T. XXIII. 606. B.
 Parolarius, Danefius . T. XXIII. 879. C.
 Parolarius, Franciscus . T. XVIII. 558. C.
 de la Parte, Franciscus . T. XXII. 649. E.
 de Partenopeis, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 9. A.
 de Partenopeo, Marfilius, de Padua, Vicentiæ Potestas . T. VIII. 109. A.
 Parthenio, Stephanus . T. I. 59. C. *V. Ind. Gen. Steph.*
 Particiacius, Angelus . *V. Badoër Angelus.* T. XII. 164. A. *V. Ind. Gen. Ang.*
 Particiacius, Joannes, Dux Venetorum . T. XXII. 457. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Particiacius, Petrus, *aliàs* Badoër, Dux Venetorum . T. XXII. 461. A.
 Particiacus, Ursus . T. XII. 181. E. *V. Ind. Gen. Urs.*
 Particini, Joannes, Florentinus . T. XX. 429. E.
 Participazius, Angelus, Venetorum Dux . T. XXIII. 943. D.
 Parvopilus, Thomafius, Bononiensis . T. VI. 414. C. 466. C.
 Paruta, Bartholomæus . T. XVII. 331. C. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Paruta, Guido . T. XXIII. 746. C.
 Paruta, Nicolaus . T. XVII. 328. D.
 Paruta, Philippus, Archiepifcopus Cretenfis . T. XXII. 1161. E.
 Paschalis, Albericus, Mediolanenfis . T. VI. 429. B.
 Paschalis, Petrus . T. XXII. 964. E.
 Pafinus, Joannes . T. XVIII. 911. C.
 Pafinus, Joannes Albertus, Miles Patavinus . T. XVII. 897. B.
 Pafinus, Ottonellus, Patavinus . T. XVII. 691. D.
 Pafinus, Pellegrinus, Ferrarienfis . T. XXIV. 204. C.
 de Pafis, Facinus . T. XVIII. 600. C.
 Pafius, *feu* Paxius, Obertus . T. VI. 510. A. *V. Ind. Gen. Obert.*
 Pasqualetus, Guido . T. XVIII. 911. C.
 Pasqualgo, Hector . T. XVIII. 758. D.
 Pasqualigo, Marcus . T. XVII. 282. B. *V. Ind. Gen. Marc.*
 Pasqualis, Camillus . T. XXIII. 853. B.
 Pasqualis, Guidus . T. XVIII. 334. E.
 Pafcalderia, Petrucius, Placentiæ Conf. . T. XVI. 615. B.
 Paffanus, Carolus, Conf. Genuenfis . T. VI. 406. D.
 Paffanus, Gaspar . T. XXI. 1087. E.
 Paffanus, Jacobus, Caftri Saonæ Gubernator . T. XVII. 1247. B.
 Paffanus, Joannes, Genuenfis, Orator ad Regem Galliæ . T. XXIV. 610. A.
 Paffarellus, Cafiocaballus . T. XX. 1062. D.
 Paffarellus, Petrus, Neapolitanus, Cufcos arcis Marini . T. XXIV. 975. D.
 Paffarinus, Bonacoffus . T. XXI. 1151. A. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Paffarinus . *V. de Bonacoffis.*
 Paffarinus, Franciscus . T. XI. 105. B. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Paffarinus, Matthæus . T. XXI. 54. A. *V. Ind. Gen. Matth.*
 de Paffarolo, Joannes, Populi Bononiensis Capitaneus . T. XVIII. 128. B.
 de Paffefundis, Anfelmus . T. XXIII. 631. B.
 de Paffellis, Petrus Antonius . T. XVIII. 707. A.
 Paffera, Ambrofius . T. XXII. 894. D.
 de Paffis, Guilielmus . T. XI. 1297. C. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Paffis, Jacobus, Capitaneus Bergomi . T. XVI. 848. C.
 de Paffo, Joannes . T. XVI. 932. B.
 Paffellus, Manottus . T. XXI. 584. A.
 Paffrognus, Georgius . T. XXI. 437. D.
 Paffurellus, Guilielmus, Placentiæ Conf. . T. XVI. 615. B.
 Pafulinus, Martinus . T. XIX. 633. B. *V. Ind. Gen. Mart.*
 Patavinæ Familiæ . T. X. 3. *V. Ind. Gen. Patav.*
 Pateranus, Stephanus . T. V. 263. A. B. *V. Ind. Gen. Steph.*
 Paterius, Conradus . T. XXIII. 442. B.
 de Patina, Bofcus . T. XVI. 1171. B.
 Patricius, Auguftinus, Senenfis . T. XV. 3. T. XXIII. 202. *V. Ind. Gen. Aug.*
 Patrignus, Franciscus . T. XXIII. 770. A.
 Patronius, Ludovicus, Senenlium Legatus ad Pium II. T. XX. 57. B.
 Pattariorum Familia . T. XXIII. 282. D. *V. Ind. Gen. Patt.*
 de Pavanifis, Fridericus . T. XVII. 528. B.
 Pavarus, Bolcus, Mediolanenfis, Conf. Genuenfis . T. VI. 509. E.
 Pavarinus, Benedictus . T. XXIII. 424. C.
 de Paucoponte, Adam . T. VI. 683. A. *V. Ind. Gen. Adam.*
 Paventinus, Placentiæ Dux . T. XVI. 551. B.
 S. Pauli, Comes Ugo, Crucefignatus . T. XIV. 702. B.
 de Paulis, Sebaftianus, V. Cl. T. XXIII. 83.
 a S. Paulo, Carolus . T. II. 9. C. *V. Ind. Gen. Car.*
 Paulucius, Fabricius, Cardinalis . T. XXII. 133.
 Pavonius, Joannes . T. XVII. 331. B.
 Pax, Jacobus . T. VI. 195. C.
 de Paxinis, Pellegrinus . T. XVIII. 1094. B.
 Paynus, Scolus . T. XXIII. 413. A.
 Pa-

- Pazalia, Præfectus Oppidi S. Natoliæ .
 T. XXI. 325. B. 549. A. *V. Ind. Gen. Paz.*
 de Pazziis, Bartholomæus . T. XXIII.
 474. C.
 de Pazziis, Joannes . T. XXIII. 783. E.
 de Pazziis, Pasqualis . T. XXIII. 87. E.
 de Pazziis, Pazzino . T. XI. 389. D. *V. Ind. Gen. Pazz.*
 de Pazziis, Simon . T. XVI. 1107. C.
 de Pazzivianis, Familia nobilis Patavii .
 T. XVII. 75. E.
 Pazzius, Gaspar, Dux exercitus Pisano-
 rum . T. XIX. 641. C.
 Pazzius, Petrus, eques Auratus . T. XXI.
 729. E.
 Pazzorum, Familia Florentina conspi-
 cua . T. XIV. 548. E. *V. Ind. Gen. Pazz.*
 Peccius, Jacobus . T. XX. 10. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Peccius, Joannes, Episcopus Grosseti .
 T. VI. 196. A. T. XIX. 426. A.
 Peccius, Marcus . T. XIX. 428. C.
 Peccius, Petrus . T. XX. 14. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Peccius, Thomas . T. XXIII. 775. E.
 de Pecora, Girardus . T. XX. 255. E.
 de Pecora, Nicolaus, Montis Policiani
 olim Dominus . T. XIV. 555. A.
 Pecoranes, Matthæus . T. XXI. 924. B.
 de Pecoraria, Fulco, Placentiæ Consul .
 T. XVI. 613. C.
 de Pecoraria, Jacobus, Cardinalis . T.
 XVI. 462. E. 464. B.
 de Pecoraria, Petrus . T. XXII. 288. B.
 Pecorinus, Benvenutus . T. XX. 799. C.
V. Ind. Gen. Benv.
 de Pedaschis, Faustinus . T. XVI. 848. E.
 Pedecus, Raymundus . T. XVI. 862. B.
 de Pedegla, Jonathas, Consul Genuensis .
 T. VI. 259. C.
 Pedezocchi, Familia Brixienfis . T. XXIV.
 821. B.
 de Pedicula, Obertus, Consul Genuen-
 sis . T. VI. 355. C.
 de Pechocha, Franciscus . T. XXIII. 908. D.
 de Pegoletto, Ubertinus, Consul Ge-
 nuensis . T. VI. 470. C.
 Pegolottus, Dinus . T. XVIII. 344. C.
 Pegulius, Jacobus . T. XXII. 386. E.
 de Pelabrocchis, Federicus . T. XVI.
 929. D.
 de Pelacanis, Andreas . T. XVIII. 288. A.
 de Pelacanis, Andreolus . T. XVIII. 125. E.
 de Pelacanis, Landinus . T. XVIII. 603. A.
 de Pelacanis, Lucas . T. XVIII. 557. E.
 de Pelacanis, Petrus . T. XIX. 680. A.
V. Ind. Gen. Petr.
 Pelaganus, Litus . T. XXI. 317. C.
 de Pelagorga, Cardinalis . T. XXIV.
 716. E. *V. Ind. Gen. Pel.*
 de Pelagrua, Arnaldus, Card. T. XXIV.
 716. B. *V. Ind. Gen. Arn.*
 de Pelaglo, Pelagus, San-Miniatensis, Bo-
 noniensis Populi Capitaneus . T. XVIII.
 138. A.
 de Pelaliis, Pelalius, Populi Bononiensis
 Capitaneus . T. XVIII. 326. C.
 Pelavicinus . *V. Pallavicinus .*
 Pelavicinus, Piper . T. VI. 480. B.
 Pelavicinus, Ubertus . T. XIV. 924. E.
V. Ind. Gen. Ubert.
 Pellatus, Bosso, Placentiæ Consul . T.
 XVI. 614. B.
 Pellatus, Jacobus . T. XXIII. 438. A.
 Pellatus, Joannes . T. XXIII. 413. C.
 Pellegrinus, Joannes, Ferrariensis . T.
 XVII. 884. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Pellegrinus, Nicolaus . T. XXIV. 890. B.
V. Ind. Gen. Nic.
 Pellegrinus, Thomas, Senarum Potestas.
 T. XIX. 428. E.
 Pellegrinus, Ubertus, Mediolani Præ-
 tor . T. XVI. 473. A.
 Pellerius, Conradus . T. XXIII. 433. C.
 Pelletta, Daniel . T. XXIII. 473. E.
 Pelletta, Henricus . T. XXIII. 410. A.
 Pelletta, Peronus . T. XXIII. 546. E.
 Pellicianus, Bonifacius, Astrologus Patā-
 vinus . T. VII. 528. C.
 Pellicius, Guilielmus . T. XXIII. 440. B.
 Pellicius, Jacobus . T. XXII. 271. C.
 de Pellio, Belmuffus . T. VI. 542. A.
 Pelliparius, Bartholomæus . T. VI. 444. D.
 Pelliparius, Contus . T. VI. 195. C.
 de Pellis, Guilelmus, Consul Genuensis.
 T. VI. 263. A. 286. E. T. XVII. 1011. B.
 de Peluca, Guilielmus . T. XXIII. 379. C.
 Penazius, Nicolaus, Patavii Legatus ad
 Venetos . T. XVII. 935. E.
 Pencharus, Ludovicus . T. XXII. 340. C.
 Pendajus, Bartholomæus, Ferrariensis.
 T. XXIV. 204. C. *V. Ind. Gen. Barth.*
 de Pendaliis, Bartholomæus . T. XVIII.
 1094. A.
 Pendole, Bartoletus . T. XVI. 894. C.
 Penellus, Guilielmus . T. XXIII. 546. E.
 de Penna, Guilielmus . T. XXIII. 497. A.
 de Penna, Lucas . T. I. P. II. 5. *V. Ind. Gen. Luc.*
 de Pennafort, Raymundus . T. III. P. II.
 392. B. *V. Ind. Gen. Raym.*
 Penfardus, Ludovicus . T. XXI. 1037. D.
 Pentalis, Philippus . T. XXII. 540. A.
 de Pento, Andreas . T. XXI. 1043. B.
 de Pento, Jacobus, Potestas Messanæ .
 T. V. 605. B.
 de Penutte, Jacobus . T. XXIII. 619. A.
 Penzinus, Petrus . T. XXII. 737. B.
 Pepolus . *V. Pepulus .*
 Pepolus, Andreas . T. XXI. 12. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Pepolus, Joannes . T. XIV. 61. A. T. XXIII.
 547. D. *V. Ind. Gen. Joan.*

- Pepolus, Joannes Paulus. T. XVIII. 103.
V. Ind. Gen. Joan.
 Pepolus, Rizzardus, seu Riccardus, Bergomi Prætor. T. XVI. 934. C. 946. A. T. XXIII. 869. B.
 Pepula, seu Pepola, Familia perspicua Bononiensis. T. XIV. 60. B. *V. Ind. Gen. Pep.*
 Pepulus, Carolus, Bononiensis Eques. T. XVIII. 1094. A. T. XXIV. 200. D.
 Pepulus, Galeatius. T. XVII. 277. B.
 Pepulus, Jacobus. T. XIV. 63. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Pepulus, Marchio Joannes Paulus. T. XVIII. 103.
 Pepulus, Romeus. T. XI. 440. B. T. XXIV. 728. D. *V. Ind. Gen. Rom.*
 Pepulus, Thaddeus. T. XIII. 800. D. T. XV. 401. D. T. XXI. 1152. B. *V. Ind. Gen. Thad.*
 Pepus, Martinus. T. XXII. 514. E.
 Perandi, Raymundus. T. XXIII. 123. B.
 Peratius, Christophorus. T. XXII. 740. A.
 Peratius, Manaria, Cremonensium Consul. T. VII. 636. A.
 Peratius, Riccardus. T. XXIII. 374. E.
 Percivalle, Fridericus Conraynus. T. XXIII. 473. D.
 Percutus, Joannes. T. XXI. 1162. E.
 de Perego, Guilelmus. T. VI. 574. E.
 de Perego, Jacobus. T. XXIII. 734. E.
 de Perego, Jeremias, Marefcallus Francisci Carrariensis. T. XVII. 298. E.
 de Perego, Joannes, Francisci Carrariensis Legatus ad Venetos. T. XVII. 59. D. 98. E.
 de Perego, Leo, Archiepiscopus Mediol. T. IX. 672. D. *V. Ind. Gen. Leo.*
 de Perego, Peregrinus. T. XXII. 827. D.
 de Perego, Philippus. T. XVII. 17. B.
 Peregrinius, Camillus, V. Cl. T. I. 397. T. II. 118. E. *V. Ind. Gen. Cam.*
 Peregrinius, Orlandus, V. Cl. T. XXI. 1141.
 Pererius, Willelmus. T. XXIII. 200. C.
 de Pergula, Agnellus. T. XXI. 94. B. *V. Ind. Gen. Agn.*
 Pergulanus, sive de Pergula, Angelus. T. XIX. 68. C. *V. Ind. Gen. Ang.*
 Perignana, Familia Pitana. T. III. 400. B. C.
 de Perilionibus, Franciscus. T. XXIII. 540. A.
 Perihofus, Raymundus, Alphonfi Aragonum Regis Classi Præfectus. T. XXI. 123. A.
 Perilius, Raymundus. T. XIX. 718. D. T. XXI. 1089. C.
 Perinus, Columbus. T. XVI. 905. D.
 Perinus, Joannes. T. XXIII. 620. D.
 de Pernis, Familia Normandiæ. T. III. 373. B. C.
 de Pernis, Nicolaus, Floridiæ Baro. T. III. 373. B.
 Perondellus, Thomas, Ferrariæ Episcopus. T. XXIV. 179. D.
 Perondulus, Nicolaus, Ravennas Archiepiscopus. T. XXIV. 179. D.
 Perottus, Nicolaus. T. XX. 178. A.
 Perronus, Anastasius, Neapolit. T. IV. 483. *V. Ind. Gen. Anast.*
 Persicetus, Bertolinus. T. XXIII. 513. B.
 Persicetus, Gaspar. T. XXI. 1159. E.
 de Persico, Jacobus, Regii Potestas. T. XVI. 910. B. T. XVIII. 17. B.
 de Persico, Obertus. T. VI. 442. D. *V. Ind. Gen. Ober.*
 Persicus, Brocardus. T. XXI. 397. C. 446. D. *V. Ind. Gen. Broc.*
 Perticus, Thomas. T. XXIII. 605. E.
 de Persio, Petrus. T. XXIV. 515. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Periona, Christophorus. T. I. 245. *V. Ind. Gen. Christ.*
 Pertegoni, Guido, unus ex septem Consulibus Bononiensibus. T. XIV. 1091. A.
 de Pertico, Comes Ludovicus Stephanus. T. III. 548. D. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Pertufatus, Comes Carolus, Mediolanensis. T. II. P. II. 4. T. XIX. 5. *V. Ind. Gen. Car.*
 Perucius, Rodolphus, Florentinorum Orator ad Senentes. T. XX. 33. C.
 de Perugia, Joannes. T. III. 132. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Perusinus, Joannes, Episcopus, Alexandri VI. Papæ Datarius. T. XIX. 435.
 Peschettus, Mallonus. T. VI. 523. A. *V. Ind. Gen. Mall.*
 de Pelcia, Fioramantes. T. VI. 444. C.
 de Pelellis, Georgius. T. XVIII. 693. D.
 de Pelentibus, Massæus. T. XVI. 865. D.
 Pessina, Petrus. T. XXIII. 513. D.
 Pesta, Girardus. T. VII. 221. E. *V. Ind. Gen. Gir.*
 de Petario, Perellus. T. XXIII. 497. A.
 de la Petita, Petrus. T. XXIII. 515. B.
 de Petra, Beltramus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. B.
 de Petra, Guido, Dertonæ Prætor. T. XVI. 470. C.
 de Petra, Guilelmus. T. VI. 534. C.
 de Petra, Opizo. T. VI. 519. E. *V. Ind. Gen. Opizo.*
 de Petraccio, Nicolinus. T. VI. 590. C. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Petramala Familia. T. XV. 825. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Petramala, Angelus, Aretinus, Genuæ Potestas. T. XVII. 1015. E.
 de Petramala, Galeotus, Aretinus, Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 772. C. T. XV. 923. B. T. XVI. 1130. B.
 de Petramala, Guido. T. XX. 163. C. *V. Ind. Gen. Guido.* de

- de Petramala, Joannes. T. XVII. 525. C.
 de Petramala, Tarlatus. T. XI. 485. C.
V. Ind. Gen. Tarl.
 de Petramala, Thomas. T. XVI. 778. E.
V. Ind. Gen. Thom.
 Petrarca, Franciscus. T. XII. 540. B.
 T. XXII. 627. D. *V. Ind. Gen. Franc.*
 de Petrarubea, Albertus. T. XIX. 808. E.
 864. E.
 de Petrasancta, Gabriel. T. VI. 513. C.
 de Petrasancta, Guido. T. VI. 513. C.
 T. XVIII. 805. B.
 de Petrasancta, Guiscardus. T. VI. 513. C.
V. Ind. Gen. Guisc.
 de Petrasancta, Jacobus. T. XXIII. 653. D.
 de Petrasancta, Joannes. T. XXI. 358. D.
 de Petrasancta, Luchinus. T. XX. 940. B.
 de Petrasancta, Paganinus, seu Paganus,
 Mediolanensis, Genuæ Potestas. T.
 XVII. 1014. D. T. XVIII. 256. D. *V.*
Ind. Gen. Pag.
 de Petrasancta, Speronus. T. XVI. 1003.
 D. T. XVII. 1286. A.
 de Petrasancta, Ubertinus. T. XVI.
 409. B.
 Petri, Julianus, Hispanus. T. III. 368. B.
V. Ind. Gen. Jul.
 Petronius, Lelius, Romanus. T. III.
 378. C.
 Petronius, Ludovicus. T. XIX. 422. E.
 T. XXIII. 769. B.
 Petronius, Nicolacius, Senensium Le-
 gatus. T. XX. 13. C.
 Petronius, Ricciardus, Cardinalis Senen-
 sis. T. XV. 53. A. 54. D.
 de S. Petro, Guilielmus, Patavinus. T.
 XVI. 154. D. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de S. Petro, Marcus. T. XVIII. 760. D.
 Petruca, Laurentius. T. XXIII. 606. C.
 Petruccius, Antonellus. T. XXII. 88. B.
V. Ind. Gen. Ant.
 Petruccius, Cecchus, Senensium Lega-
 tus ad Pott. Max. T. XX. 23. B.
 Petruccius, Franciscus. T. XIX. 414. C.
 Petruccius, Guilielmus, Senensium Præ-
 fectus. T. XX. 35. A.
 Petruccius, Joannes. T. XIX. 969. D.
 Petruccius, Nicolaus. T. VI. 577. E. T.
 XXII. 831. A.
 Petruccius, Rodolphus. T. XX. 308. E.
 Petruccius, Ugolinus. T. XVIII. 1148. B.
 de Petruro, Altruda. T. II. 297. E. *V.*
Ind. Gen. Altr.
 Petrusanctes, Bartolus. T. III. 90. D.
V. Ind. Gen. Bart.
 Peutingerus, Conradus. T. XXIII. 351. E.
 Peylamatus, Jacobus. T. XXIII. 515. D.
 Peyrescius, Nicolaus Fabritius. T. III.
 402. C.
 de Pezaldis, Marcus. T. XXII. 288. C.
 Pezancarus, Franciscus. T. XX. 956. A.
 Pezius, Bernardus. T. I. P. II. 143. D.
Tom. XXV.
- V. Ind. Gen. Bern.*
 Pezulus, five Pezullus, Guilelmus, Con-
 sul Genuensis. T. VI. 259. E. 260. D.
 Pezulus, seu Pezullus, Otto. T. VI. 340. D.
V. Ind. Gen. Otto.
 Phaledro, Bonifacius, Episcopus Vene-
 tus. T. XII. 268. D. 278. A.
 Pheliparius, Dondo. T. XXII. 194. C.
 Philagatus, Joannes. T. IV. 11. B. *V. Ind.*
Gen. Joan.
 Philargi, Petrus, Cardinalis. T. III. P. II.
 835. B. *V. Alexander V.*
 Philephus, Franciscus. T. XIX. 626. A.
V. Ind. Gen. Franc.
 Philigius, Christophorus. T. XXIII. 769. B.
 Philippi, Tanclerius, Consul Genuensis,
 T. VI. 355. C.
 de Philippinis, Sanctus. T. XXII. 646. D.
 de Philippis, Godefridus, V. Cl. T. II.
 223.
 Philomarinus, Alphonfus. T. XXIV.
 913. B.
 Phizerius, Philippus. T. XXIII. 474. D.
 Phreas, Joannes. T. XX. 175. C.
 de Piadena, Matthæus. T. XVI. 851. D.
 de Piazza, Julius, Cardinalis Forolivien-
 sis. T. XXII. 133.
 Piazzola, Familia nobilis Patavii. T. XVII.
 9. A.
 de Pica, Jacobus. T. XXIII. 413. A.
 Picamilius, Bonifacius. T. VI. 545. A.
 Picamilius, Guilelmus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 257. A. 258. A. 262. D. T.
 XVII. 1010. A.
 Picamilius, Jacobus, Consul Genuensis.
 T. VI. 388. C.
 Picamilius, Manfredus, Consul Genuen-
 sis. T. VI. 382. C.
 de Picerio, Carolus. T. III. P. II. 609. D.
 de Piccioli, Nicolaus. T. XXII. 529. D.
 de Picigottis, Franciscus, Legatus Fran-
 cisci Carrariensis ad Venetos. T. XVII.
 59. E.
 de Picigottis, Petrus. T. XVIII. 152. C.
 de Picigottis, Ritegonus. T. XIX. 878. D.
 Picinellius, Philippus. T. IX. 59. *V. Ind.*
Gen. Phil.
 Picinglus, Nicolaus. T. IV. 325. B. C.
V. Ind. Gen. Nic.
 Picininus, Bologninus. T. XVIII. 565. D.
V. Ind. Gen. Bol.
 Picininus, Franciscus. T. XXI. 326. A.
 832. B. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Picininus, Jacobus. T. III. P. II. 964. B.
 T. XXI. 768. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Picininus, seu Picinus, Nicolaus. T. III.
 P. II. 871. B. T. XXI. 152. E. *V. Ind.*
Gen. Nic.
 Picius, Ido, Consul Genuensis. T. VI.
 355. D.
 Piccolominea, Familia nobilis Senensis.
 T. III. P. II. 970. A.

- Picolomineus, Brandelifius, Bononiæ Re-
ctor . T. XVIII. 145. A.
Picolomineus, Franciscus . T. III. P. II.
984. D. T. XXIII. 165. C. *V. Ind. Gen.*
Franc.
Picolomineus, Pierozzus, Senensium Le-
gatus ad Pium II. Papam . T. XX. 57. B.
Picolomineus, Spinellus . T. XX. 12. B.
Picolominus, seu de Picolominis, Æneas,
postea Pius II. T. XVIII. 726. D. *V. Ind.*
Gen. Æn.
Pictavinus, Guilelmus . T. VI. 464. D.
Pictus, Aloysius . T. XX. 314. E.
Pictus, Galpar . T. XIX. 179. D.
Pictus, Lucas, Florentinorum Legatus
ad Franciscum Sfortiam Mediolani Du-
cem . T. XXI. 608. C.
Picus, Joannes . T. VI. 14. D. *V. Ind. Gen.*
Joan.
Piereus, Petrus . T. XVIII. 1108. A.
Pietrasanta, seu Petrasancta, Petrus, Me-
diolanensis Civis . T. XXIII. 691. E.
de Pigirca, Thaddæus . T. XVI. 963. B.
de Pigliis, Gibertus . T. XXII. 196. D.
de Pigna, Joannes Baptista . T. II. 283. C.
V. Ind. Gen. Joan.
Pignatarus, Jacobus . T. XIV. 84. D.
Pignatarus, Lanfrancus . T. VI. 563. C.
V. Ind. Gen. Lanfr.
Pignatellus, Angelus, Legatus Ponti-
ficis Max. T. XXI. 40. A. 43. A.
Pignatellus, Bartholomæus, Episcopus
Amalphiae . T. VIII. 832. D. T. XIII.
1020. A.
Pignatellus, Hector, Montis-leonis Dux.
T. XXI. 1029.
Pignatellus, Petrus . T. VII. 1105. A. *V.*
Ind. Gen. Petr.
Pignerus, Petrus . T. XXIII. 187. D.
Pignolus, Lanfrancus, nob. Genuensis.
T. VI. 244. *V. Ind. Gen. Lanfr.*
Pignolus, Matthæus, Consul Genuenf.
T. VI. 402. D.
Pignolus, Simon, Consul Genuensis .
T. VI. 384. E.
Pignorius, Laurentius, V. Cl. T. IX. 60.
T. X. 2. 5. *V. Ind. Gen. Laur.*
de Piis de Carpo, Albertus . T. XVIII.
1059. B. T. XXI. 403. C. T. XXIV.
197. D.
de Piis, Galefius, Censor Joannis Vice-
comitis de Olegio . T. XVI. 338. B.
T. XVIII. 81. B.
de Piis, Jacobus . T. XVI. 849. E.
de Piis, Marcus . T. XVIII. 739. B. *V.*
Ind. Gen. Marc.
de Piis, Marsilius, Vicarius Ludovici Ba-
vari in Urbe Mutinensis. T. XI. 121. C.
de Piis, Octavianus . T. XXII. 346. E.
de Piis, Robertus, de Mutina, Veronæ
Potestas . T. VIII. 627. E.
de Piis de Carpo, Talianus . T. XXII.
295. A. *V. Ind. Gen. Tal. V. etiam Pius.*
Pilaparus, Joannes . T. XVIII. 221. D.
de S. Piligrino, Piligrinus . T. XVI. 935. C.
de Piliis, Gherardus . T. XVI. 899. A.
de Piliis, Uguccio . T. VIII. 25. B. *V. Ind.*
Gen. Uguc.
Pilorum, Familia nobilis Florentiæ . T.
XIX. 1020. B.
Pilizzarius, Jacobus, Pelogia dictus, Ru-
sticorum Placentinorum Præses. T. XX.
908. C.
de Pilla, Philippus . T. XXIII. 514. D.
Pilloni, Ambrosius . T. XVI. 905. D.
de Pillori, Ugo, Episcopus Placentiæ .
T. XVI. 487. A.
Pilotus, Marcus . T. XIX. 28. D.
Pilus, Dominicus . T. XXIII. 475. B.
Pilutus, Henricus, Placentiæ Prætor .
T. XVI. 616. E.
Pinamons, Butifella, Mantuæ Dominus.
T. XXII. 175. A.
de Pinarolo, Georgius . T. XX. 939. E.
de Pinasia, Rubaldus, Consul Genuenf.
T. VI. 354. D.
Pincinius, Petrus . T. XXIII. 1068. E.
Pinellus, Thomas, ex nobilibus Genuæ.
T. XVII. 1128. C.
de Pino, Andreas . T. XVIII. 1147. C.
de Pinotis, Pinotus . T. XXIII. 595. A.
Pinus, Joannes, Senensis Magistratus
Prior . T. XX. 40. E.
Pinus, seu de Pino, Laurentius, J. C.
T. XVIII. 511. A. T. XXI. 1161. E.
Pinus, Petrus . T. XXII. 1040. C. *V. Ind.*
Gen. Petr.
Pinus, Rubeus, Florentinorum Legatus
ad Imperatorem . T. XIV. 170. C.
Pinus, Sinibaldus, Forolivii Dominus .
T. XXIII. 112. A.
Pinus, Ventura . T. XXIII. 798. D.
de Pinzano, Federicus . T. XXIV. 1194. C.
V. Ind. Gen. Fed.
Pinzenaver, Otto, Senescalcus Bavariz
Ducis . T. XVII. 761. B.
Pinzinus, Petrus, Civis Venetus . T. XVII.
453. D.
Pinzona, Familia Brixienfis . T. XIV.
821. B.
Piolorus, Bartholomæus . T. XXIII. 606. D.
Pionbolus, Franciscus, Patavinus . T. XVII.
691. D.
Piorum Familia . T. XXIV. 381. C. *V.*
Ind. Gen. Pior.
de Piosasco, Bonifacius, Commissarius
Sabaudiz Comitis . T. XVII. 460. C.
V. Piosascus .
Piper, Beraldus, Notarius Genuensis .
T. VI. 480. C.
Piper, Guilelmus, Consul Genuensis .
T. VI. 256. C. 257. D. 258. D. 260. A.
T. XVII. 1110. A.
Piper, Joannes . T. VI. 445. C.

- Piper, Lanfrancus. T. VI. 260. A. *V. Ind. Gen. Lanfr.*
 Piper, Lucius, Legatus Genuensium ad Papam. T. VI. 480. C.
 Piper, Sorleonus. T. VI. 387. C. *V. Ind. Gen. Sorl.*
 Piper, Sozo. T. VI. 427. B. 468. E.
 de Piperno, Petrus. T. XIV. 1114. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Piperus, Eribertus. T. V. 414. *V. Ind. Gen. Erib.*
 Pipinus, Aliotus. T. XXII. 141. D.
 Pipinus, Francischinus. T. VI. 952. T. IX. 581. *V. Ind. Gen. Franc.*
 de Piritatis, Petrus, Marchionis Nicolai Estensis Miles. T. XX. 445. D.
 de Piro, Adam. T. V. 415. *V. Ind. Gen. Adam.*
 de Piro, Anselmus. T. XXIII. 494. E.
 de Pirovalo, Azzo, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 102. D.
 de Pirovano, Alghisius, sive Algisius. T. IX. 601. D. *V. Ind. Gen. Alg.*
 de Pirovano, Aresmollus. T. XXIII. 506. B.
 de Pirovano, Guifredus. T. VIII. 27. B. T. XVII. 1014. D. *V. Ind. Gen. Guifr.*
 de Pirovano, Azzo, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. C.
 de Pirovano, Otto, Mediolanensis, Pisanorum Potestas. T. VI. 193. B.
 de Pirovano, Ubertus. T. VI. 997. B. *V. Ind. Gen. Ubert.*
 Pirrus, Roccus, V. Cl. T. V. 281. T. X. 915. *V. Ind. Gen. Rocc.*
 Pisanus, Albitellus. T. VI. 188. A.
 Pisanus, Nicolaus. T. XIV. 257. B. T. XVIII. 701. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Pisanus, Nicolettus, Classis Venetorum Præfectus. T. XVII. 1091. D.
 Pisanus, Petrus. T. VI. 112. A. T. XXI. 853. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Pisanus, Philippus, militum Dux. T. XXI. 69. B.
 Pisanus, Robertinus. T. VI. 112. B.
 Pisanus, Victor. T. XV. 713. E. *V. Ind. Gen. Vict.*
 Pisanus, Uguzonus. T. VI. 316. B.
 Pifaureus, Antonius, Venetus. T. XXV. 6. *V. Ind. Gen. Ant.*
 Piscator, Henricus. T. VI. 369. B. *V. Ind. Gen. Henr.*
 Piscinnius, Niger. T. I. 64. E. *V. Ind. Gen. Nig.*
 Piscis, Onuphrius. T. XX. 1042. C.
 Piscis, Nicolaus. T. IX. 669. A. T. XXI. 43. B.
 Piscis, Paulus. T. XXI. 192. D.
 Piscis, Petrus. T. XXII. 965. D.
 Piscitellus, Joannes, Episcopus Catanensis. T. XXIV. 1098. C.
 Piscitellus, Rolbertus, Fques Neapolitanus tempore Corradi Regis. T. VII. 1095. C.
 Piscopardi, Thomas, Florentinus. T. XVII. 1300. A.
 Pificellus, Andreas. T. XXI. 1083. A.
 Pificellus, Hector. T. XVIII. 759. B.
 de Pisonibus, Thaddæus. T. XVI. 900. E.
 de Pistogia, Joannes Franciscus, Senator Romanus tempore Innocentii VII. T. XXIV. 977. E.
 de Pistorio, Cinus, Legum Interpres. T. XXI. 186. B.
 de Pistorio, Thomas, Pseudo-Cardinalis, dictus Neapolitanus. T. III. P. II. 772. A.
 Pitilianus, Comes Bertoldus. T. XIX. 422. E. *V. Ind. Gen. Bert. & Com.*
 Pitilianus, Comes Nicolaus. T. XXIII. 785. C.
 de Pitis, Bonacursus. T. XX. 273. E. *V. Ind. Gen. Bonac.*
 de Pitis, Lucas. T. XVIII. 1183. A.
 de Pitis, Ugolottus, Patavii Prætor. T. XVII. 69. D.
 Pitochus, Matthæus. T. XXII. 288. B.
 Pitochus, Petrus. T. II. P. II. 87. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Pittius, Janotius. T. XX. 506. B. T. XXI. 152. T. XXV. 280. A. *V. Ind. Gen. Jan.*
 de Pivardis, Stephanus, Legatus Antonii Scaligeri ad Carrariensem. T. XVII. 584. D. 596. D.
 Pivatus, Adamus, Patavinus. T. XI. 744. *V. Ind. Gen. Adam.*
 Piurdus, Brixienis Legatus pro facienda pace cum Lombardis. T. XIV. 945. C.
 Pius, Albertus, Carpensis. T. XXI. 403. C. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Pius, Gibertus, Carpensis. T. XXIII. 904. D.
 Pius, Manfredus. T. XI. 104. E. T. XXIV. 752. D. *V. Ind. Gen. Manf. V. etiam de Piis.*
 Pizernus, Jacobus. T. XXII. 537. D.
 Pizo, Anfaldus, Consul Genuensis. T. VI. 262. D.
 Pizo, Ido, Consul Genuensis. T. VI. 278. D.
 Pizolpassus, Franciscus, Archiep. Mediol. T. XIX. 729. E. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Pizolpassus, Michæl. T. I. P. II. 218. B. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Pizzamanus, Petrus. T. XXII. 1198. E.
 Pizzicajolus, Joannes. T. XXIII. 801. D.
 Pizzinus, Petrus. T. XVII. 334. A.
 de Place, Vannes. T. XVI. 848. D.
 de Placentia, Ruffinus, Ord. Min. Legatus Pontificius ad Siculos. T. XIII. 1018. E.
 de Placentinis, Joannes. T. III. P. II. 744. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Placidus, Angelus. T. XXII. 775. A.
 Planellus, Baptista, Venetorum Miles. T. XX. 119. A. de

- de la Planga, Bartholomæus. T. XVIII. 68. C.
- de Plano, Jacobus. T. XIX. 807. D.
- de Plantavinea, seu de Plantavignis, Hostexanus. T. XVIII. 221. E.
- de Plantavinea, Leonardus. T. XVIII. 588. E.
- de Platea, Gaspar. T. XXII. 252. C.
- de Platea, Joannes. T. XXIII. 870. D.
- de Platea, Petrus. T. XX. 881. D.
- de Platea, Pollinus. T. XXIII. 474. D.
- de Platealonga, Detefalve. T. VI. 441. E.
- de Platealonga, Jacobus. T. VI. 537. B.
- de Platealonga, Maurus. T. VI. 248. C. 253. C. T. XVII. 1009. C.
- de Platealonga, Oliverius, Genuensis. T. VI. 417. C.
- de Platealonga, Raymundus. T. XVI. 859. E.
- de Platealonga, Tanclerius, Consul Genuensis. T. VI. 263. B.
- de Platefiis, Bitianus. T. XVIII. 978. C.
- Platina, Bartholomæus. T. III. 416. E. *V. Ind. Gen. Barth.*
- de Pleuto, Rogerius. T. V. 116. B. *V. Ind. Gen. Rog.*
- de Plizolis, Honoratus. T. XVI. 912. C.
- de Plodis, Joannes. T. XVI. 847. E.
- Plodius, Joannes Michaël, Scriptor. T. XIX. 871.
- Plodius, Michaël. T. XXIII. 865.
- Plotascus, Petrus. T. XXIII. 761. E.
- Plotus, Guilielmus, Capitaneus Generalis Mediolani. T. XVI. 689. A.
- de Pocaterra, Jacobus. T. XVIII. 924. E.
- de Pocaterra, Obertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. B.
- de Pocaterra, Ranutius. T. XXII. 139. A.
- de la Pochera, Assander. T. XVI. 892. C.
- de Pochimpanis, Jacobus. T. XVIII. 317. D.
- Podericus, Antonellus. T. XIX. 668. A.
- Podericus, Henricus. T. XXI. 125. B. 1085. B.
- de Podio, Fulco Ricardi, Vicarius Caroli I. Siciliae Regis in Sicilia. T. VIII. 838. B.
- de Podio, Geraldus, Cardinalis. T. III. P. II. 649. *et seq.*
- de Podio, Guilielmus. T. III. P. II. 402. E. *V. Ind. Gen. Guil.*
- de Podio, Joannes. T. XXIII. 884. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Podio, Raymundus, primus Magnus Magister Ordinis Jerosolymitani. T. III. 394. E. 395. E.
- Podius, Baptista. T. XXIII. 383. B.
- Podius, Bonizo, Architectus. T. VI. 193. D.
- Podixius, Fredericus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. A.
- Podixius, Rogerius, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. E.
- de Poëtis, Baptista. T. XVIII. 221. A. T. XXIII. 873. D.
- de Poëtis, Poëtus. T. XVIII. 593. A.
- de Poëtis, Porcellus. T. XXI. 630. B. *V. Ind. Gen. Porc.*
- Pogibonzius, Franciscus. T. XVIII. 1106. C.
- Poggefius, Angelus. T. XI. 287.
- Poggibraccius, Georgius, Rex Boëmiæ. T. XXIII. 64. A.
- Poggius, Florentinus. T. XIX. 829. E. *V. Ind. Gen. Flor. V. etiam Podius.*
- Poggius, Joannes. T. XXI. 1159. E.
- Pogliana, Familia Patavii. T. XVII. 9. A. 77. A.
- de Pojeto, seu Pogieto, Beltrandus. T. XII. 855. D. T. XVIII. 139. A. *V. Ind. Gen. Beltr.*
- a Pola, Maphæus. T. XVIII. 701. E.
- a Pola, Rigus. T. XVII. 535. C.
- Polafriana, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 7. C.
- Polanona, Henricus. T. XXIII. 475. A.
- Polanus, Arnedonus. T. XXII. 499. D.
- Polanus, Petrus, Venetorum Dux. T. XII. 275. A. T. XXIII. 971. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Polavitus, Petrus Antonius. T. XVIII. 729. C.
- Polenta, Familia, Ravennæ Domina. T. XIV. 1141. A.
- de Polenta, Bernardinus, Ravennæ Dominus. T. I. P. II. 579. C. T. XIV. 396. A. *V. Ind. Gen. Bern.*
- de Polenta, Guido. T. XXII. 139. A. 196. D. *V. Ind. Gen. Guido.*
- de Polenta, Hostasius. T. XV. 389. E. T. XVIII. 296. C. *V. Ind. Gen. Host.*
- de Polenta, Huxius, Ravennæ Dominus. T. I. P. II. 579. C. T. XXII. 196. D. 199. A. *V. Hostasius.*
- de Polenta, Joannes. T. I. P. II. 679. C.
- de Polenta, Lambertus, Ravennæ Dominus. T. X. 631. B. T. XXIV. 716. C.
- de Polenta, Mons, Ravennæ Dominus, & Dux exercitus Venetorum. T. XVII. 269. A.
- de Polenta, Pandulphus. T. XV. 433. E. *V. Ind. Gen. Pand.*
- de Polenta, Obizzo. T. XVII. 859. D. *V. Ind. Gen. Obiz.*
- de Polenta, Petrus. T. XVII. 920. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
- de Polenta, Raynaldus. T. II. 250. A. *V. Ind. Gen. Rayn.*
- de Polenta, Samaritana. T. XVII. 795. C. *V. Ind. Gen. Sam.*
- Polentanus, Hostasius. T. XXI. 271. E. *V. Ind. Gen. Host.*
- de Polentonis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 77. B.
- Polexinus, Guido. T. VI. 409. C.
- Poli, Joannes, Senator Romanus. T. VII. 1038. A. Po-

- Polidorus, Petrus, V. Cl. T. XIII. 1200.
 T. XXIII. 219.
 Politbetes, Angelus, Venetorum mili-
 taris Præfectus. T. XXV. 38. B.
 Politus, Dominicus. T. XXIII. 804. D.
 Polonus, Martinus. T. III. 275. *V. Ind.*
Gen. Mart.
 Polonus, Dominicus, nobilis Venetus.
 T. XVII. 282. B.
 Poltrona Familia. T. XX. 713. A. *V. Ind.*
Gen. Polt.
 Poltronus, Boffus, Mantuanus. T. XX.
 707. B.
 Polus, Dominicus. T. XXIII. 987. E.
 Polus, Nicolaus, Civis Venetus. T. XVII.
 453. D.
 de Poma, Thaddæus. T. XVI. 911. D.
 de Pomeello, Engulfus, de Padua, Vi-
 centiæ Potestas. T. VIII. 109. A.
 de Pomerio, Aimericus. T. XVI. 753. B.
V. Ind. Gen. Aim.
 Pominus, Odoninus. T. XXIII. 475. C.
 a Pomponesco, Riccardus. T. XVII.
 535. D.
 Pona, Bettinus. T. XXI. 925. A. *V. Ind.*
Gen. Bett.
 Ponalus, Petrus. T. XXII. 965. E.
 Poncaratus, Maffæus, Brixienfis, Vica-
 rius Obizzionis Estensis. T. XXIV.
 778. E.
 de Ponciis, Guido. T. XXII. 160. E.
 Pontanus, Joannes Jovianus, V. Cl. T.
 XXIII. 219.
 a Ponte, Familia nobilis Patavii. T. XVII.
 7. C.
 de Ponte, Donatus, nobilis Venetus.
 T. XXV. 447. A.
 de Ponte, Lombardus, nobilis Venetus.
 T. XXV. 447. A.
 de Ponte, Obertus. T. XXIII. 428. D.
 de Ponte, Stephanus. T. XXII. 964. D.
 de Pontecarali, Furor, Rector Vicentiæ.
 T. VIII. 101. B.
 de Pontecarali, Guidescus. T. XIV. 945. C.
V. Ind. Gen. Guid.
 de Pontecarali, Jacobus, Brixienfis, Ge-
 nuæ Potestas. T. XVII. 1016. B.
 de Pontecarali, Lanfrancus, Prætor Pla-
 centiæ. T. XVI. 615. C.
 de Pontecorvo, Gregorius. T. XIV.
 1097. C. *V. Ind. Gen. Greg.*
 de Pontecurvo, Comes Joannes. T. IV.
 428. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Pontecurvo, Petrus. T. IV. 410. B.
V. Ind. Gen. Petr.
 de Ponte S. Anastasiæ, Baldoinus. T. IV.
 502. A. *V. Ind. Gen. Bald.*
 de Ponteveteri, Rinaldus. T. XVII. 146. D.
 de Pontiroliis, Andreas. T. XXII. 184. D.
 Pontremulanus, Nicodemus. T. XXI.
 702. D. *V. Ind. Gen. Nicod.*
 de Ponza, Bertolinus. T. XXIII. 513. A.
 Tom. XXV.
- de Ponzano, Emmanuel. T. XXIII. 550. D.
 de Ponzetta, Mamertes. T. XXI. 42. E.
 Ponzoni, Marchiones. T. VI. 1081.
 Ponzonus, Benedictus. T. IV. 473. B.
V. Ind. Gen. Ben.
 Ponzonus, Emmanuel, Vicarius Nova-
 riæ. T. XVI. 368. C.
 Ponzonus, Guilielmus, Bononiensis,
 Consul Genuensis. T. VI. 484. E.
 Ponzonus, Joannes. T. XVI. 507. D.
V. Ind. Gen. Joan.
 Ponzonus, Petrus. T. VI. 455. D. T. XX-
 III. 377. B.
 Ponzonus, Poncinus, Regii in Lango-
 bardia Potestas. T. XVIII. 12. D. T.
 XXV. 126. B. *V. Ind. Gen. Ponc.*
 Ponzonus, Ponzionus. T. XVI. 492. D.
V. Ind. Gen. Ponz.
 Ponzonus, Marchio Thomas. T. VI.
 567. B. 596. E.
 Popolescus, Bartholomæus. T. XVIII.
 896. E. T. XX. 314. E.
 de Popia dall' Elmo, Jacobus. T. XVII.
 200. E.
 de Poppis, Morellus, copiarum Ductor.
 T. XVIII. 1193. D.
 de Porcaria, Paganellus. T. VI. 380. C.
V. Ind. Gen. Pag.
 Porcarius, Stephanus. T. XVIII. 700. D.
 T. XXII. 224. A. *V. Ind. Gen. Steph.*
 Porcelaga, Bartholomæus. T. XXI. 819.
 A. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Porcellana, Dominicus. T. XVIII. 607. A.
 de Porcellinis, Joannes; T. II. 211. A.
V. Ind. Gen. Joan.
 Porcellinus, Jacobinus. T. XVIII. 929. A.
 Porcellinus, Neapolitanus. T. XX. 67.
V. Ind. Gen. Neap.
 de Porcellis, Stephanus. T. XXIII. 459. A.
 Porcellonus, Porcellus. T. VI. 400. C.
 Porcellus, Conradus. T. VI. 400. C.
 472. E.
 Porcellus, Francischinus. T. VI. 593. D.
 Porcellus, Jacobus. T. XXIII. 988. C.
 Porcellus, Rubaldus. T. VI. 355. C.
 T. XVII. 995. D.
 de Porcia, Ludovicus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 551. C.
 de la Porchera, Orlandus. T. XVI. 944. B.
 de Porcili, Jacobatius. T. XVII. 298. C.
 Porconus, Obertus, Consul Genuensis.
 T. VI. 374. E.
 Porcus, Guilielmus. T. VI. 260. E. *V.*
Ind. Gen. Guil.
 de Porles, Petrus. T. XXI. 1059. C.
 de Poroscia, Ceccolinus. T. III. P. II.
 844. E. *V. Ind. Gen. Cecc.*
 de Porrinis, seu Porina, Paulus. T. XXIII.
 773. D.
 Porrus, Antonellus. T. XVIII. 837. B.
V. Ind. Gen. Ant.
 Porrus, Antonius, Legatus Mediolanen-
 sium

- sium ad Sfortiæ Exercitum . T. XXI.
 482. B.
 Porrus , Galeatius . T. XVI. 1180. B. *V.*
Gen. Ind. Gal.
 Porrus , Matthæus . T. XXIII. 475. A.
 Porrus , Nicolaus . T. XXII. 927. C.
 Porrus , Stephanus . T. XVI. 514. B. T.
 XXIII. 550. D.
 de Porta , Albertus , Laudensis , Genuæ
 Potestas . T. XVII. 1019. B.
 de Porta , Almericus , Consul Genuen-
 sis . T. VI. 353. E.
 de Porta Monastili , Ancellinus . T. VI.
 470. B.
 de Porta , Ardicio , Episcopus Aleriensis,
 & Cardinalis . T. III. P. II. 1106. C.
 1223. C. 1236. E.
 de Porta , Arnoldus , Placentiæ Consul .
 T. XVI. 611. C.
 de Porta , Bigurnus , Placentinus , Con-
 sul Genuensis . T. VI. 493. D.
 de Porta , Franciscus : T. XXIII. 412. E.
 de Porta , Garibertus , Placentiæ Con-
 sul . T. XVI. 611. C.
 de Porta , Gerardus , Placentiæ Consul .
 T. XVI. 612. C.
 de Porta , Jacobus . T. VI. 1017. A. *V.*
Ind. Gen. Jac.
 de Porta , Joannes Franciscus . T. XXIII.
 746. C.
 de Porta , Jordanus , Consul Genuensis .
 T. VI. 259. C. 262. E. T. XVII. 1011. A.
 de Porta , Lazarus , Placentinus . T. XX.
 876. D.
 de Porta , Marinus , Consul Genuensis .
 T. VI. 256. E. 258. A. 260. D. 261. D.
 262. E.
 de Porta , Matthæus . T. XVII. 473. A.
 de Porta , Nicolaus . T. VI. 531. C.
 de Porta , Obertus , Placentiæ Consul .
 T. XVI. 612. B.
 de Porta , Reginaldus , Archiepiscopus
 Bituricensis , & Cardinalis . T. III. P. II.
 490. C. 409. C.
 de Porta , Ruffinus , Placentinus . T. VI.
 429. B.
 de Porta , Scurta , Laudæ Potestas . T.
 XVIII. 10. B.
 de Porta , Ubertus , Placentinus . T. VI.
 1083. E. *V. Ind. Gen. Ubert.*
 de Porta-nova , Marius . T. VIII. 15. B.
V. Ind. Gen. Mer.
 de Porta-Ravegnana , Ugo . T. VI. 1017. A.
V. Ind. Gen. Ugo .
 de Portico , Stephanus . T. III. 556. E.
V. Ind. Gen. Steph.
 Portigianus , Bartholomæus . T. XX. 212.
 D. *V. Ind. Gen. Barth.*
 de Portigiola , Bonifacius . T. XXIII. 512. A.
 Portodux , Joannotus . T. XXI. 40. A.
 de Portonariis de Urfinis , Dominicus .
 T. V. 543. *V. Ind. Gen. Dom.*

- a Portu , Donatus ; Civis Venetus . T.
 XVII. 453. C.
 a Portu , Franciscus , Orator Ducis Me-
 diolani ad Venetos . T. XXII. 888. D.
 de Portumauritio , Sifredus . T. VI. 554. C.
V. Ind. Gen. Sifr.
 de Portuvenenis , Durantus . T. VI. 461. B.
V. Ind. Gen. Dur.
 de Portuvenenis , Recuperius . T. VI.
 462. A. *V. Ind. Gen. Rec.*
 Porzetta , Monachus . T. XXI. 43. A.
 Possiloich , Georgius , Vaivoda . T. XXII.
 433. C.
 Posta , Angelus . T. VII. 942. A. *V. Ind.*
Gen. Ang.
 de Præmarino , Petrus . T. XIX. 769. B.
 de Præsenzano , Laydulphus . T. IV. 512.
V. Ind. Gen. Layd.
 de Præsenzano , Pandulphus . T. IV. 501. B.
V. Ind. Gen. Pand.
 Præstonus , Thomas . T. IV. 572. *V. Ind.*
Gen. Thom.
 de Praga , Hieronymus . T. III. P. II.
 851. D. *V. Ind. Gen. Hier.*
 de Praga , Peregrinus . T. XVI. 1033.
 de Prando , Zillius . T. VI. 1191. D. *V.*
Ind. Gen. Zil.
 Prandona , Familia nobilis Brixienfis . T.
 XIV. 786. E. 961. C.
 Prandonus , Albertus , Placentiæ Episco-
 pus . T. XVI. 631. E.
 Prasberg , Conradus , Bononiensium co-
 piarum Capitaneus . T. XVIII. 926. B.
 de Prata , Comes Albertus . T. VI. 172. E.
V. Ind. Gen. Alb.
 de Prata , Aloysius . T. XVIII. 222. E.
 de Prata , Arinardus . T. VIII. 101. B.
 de Prata , Bartholomæus . T. XIX. 389. C.
V. Ind. Gen. Barth.
 de Prata , Galeatius . T. XVII. 535. C.
 de Prata , Guilielmus . T. XVIII. 1009. D.
V. Ind. Gen. Guil.
 de Prata , Jacobus . T. XVI. 1121. A.
 de Prata , Morandus , Tarvisii Capitaneus .
 T. XIX. 780. C.
 de Prata , Nicolaus . T. III. P. II. 440. D.
V. Ind. Gen. Nic.
 de Prata , Petrus . T. XIX. 835. D. *V. Ind.*
Gen. Petr.
 de Prata , Pileus . T. II. 211. A. *V. Ind.*
Gen. Pil.
 de Prata , Simon . T. XVII. 397. B.
 a Pratoveteri , Jacobus . T. XVIII. 1217. A.
 de Præfectis , Angiolanus , Senensium
 Capitaneus . T. XXI. 964. A.
 de Præfetuciis , Joannes . T. XVIII. 802. D.
 de Preda , Pagrus , Bononiæ Potestas .
 T. XVIII. 108. E.
 de Pregalea , Nicolaus . T. XVII. 188. A.
 T. XXII. 194. C.
 Pregnachi , Franciscus , Legatus pro pa-
 ce cum Lombardis . T. XIV. 945. C.
 Pre-

- Pregognus, Franciscus. T. XVII. 146. D.
 de Preitatis, Petrus. T. XVIII. 978. C.
 Premarinus, Marinus. T. XXIII. 988. A.
 Premarinus, Rugerius. T. XXII. 520. E.
 536. C. *V. Ind. Gen. Rug.*
 de Premontorio, Clemens, **Genuensis**.
 T. XVII. 1134. B.
 de Premontorio, Fridericus. T. XVII.
 1219. E.
 de Predebonis, Philippus, **Archiepiscopus**
Mediolanensis. T. IX. 634. C.
 Prendipartus, Musio. T. XIV. 1091. A.
V. Ind. Gen. Mus.
 Prendipartus, Prete. T. XVIII. 108. A.
 a Prenumia, Petrus, Medicus **Patavinus**.
 T. XVII. 814. C.
 de Presbyteris, Jacobus, **Civis** **Parmen-**
sis. T. VI. 422. D. T. XVIII. 189. C.
 de Presbyteris, Ugolinus, **Bononiensis**,
Genuæ Potestas. T. XVII. 1184. B.
 Presenda, Thomas. T. XXIII. 298. E.
 de Prestinariis, Petrus. T. XVI. 848. E.
 de Pretis, Arardus. T. XVIII. 282. B.
 de Pretis, Carolus. T. XX. 799. C. *V.*
Ind. Gen. Car.
 de Pretis, Joannes. T. XVIII. 167. B.
 de Pretis, Ugolinus, **Patavinus**. T. XVII.
 817. A.
 de Previdis, Jacobus. T. XVI. 1051. B.
 de Priacinis, Martinus. T. XVI. 921. D.
 de Priatinis, Grumetus. T. XVI. 872. A.
 de Prignano, Bartholomæus. T. III. P. II.
 658. D. *V. Ind. Gen. Barth.*
 de Prignano, Petrus. T. XVIII. 759. B.
 de Prima, Joannes. T. III. P. II. 404. C.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Primaditis, Maghinardus. T. XVIII.
 159. B.
 Prinarus, Joannes. T. XVII. 535. **D.**
 Priolus, Franciscus, **Classi Venetæ Præ-**
fectus. T. XXIII. 1196. E.
 Priulus, seu Priolus, Jacobus. T. XVII.
 80. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Priscianus, Franciscus. T. XVIII. 911. B.
 Priscianus, Peregrinus. T. I. P. II. 7.
 T. XXIV. 171. *V. Ind. Gen. Pereg.*
 Probus, Petrus. T. XXIII. 637. E.
 Proccha, Martinus. T. XXIII. 442. C.
 de Procida, Joannes. T. VIII. 1024. D.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Proinis, Guido, **Urbis Senator**. T.
 III. P. II. 665. D.
 de Proposulo, Benedictus. T. XVI. 878.
 E. 910. C.
 de Prosperis, Bernardinus, **Ferrariensis**,
Herculis Estensis Legatus ad Galliæ
Regem. T. XXIV. 308. D.
 de Prospero, Conradus. T. XXI. 950. E.
V. Ind. Gen. Contr.
 de Prospero, Gennadius. T. III. 4. A.
V. Ind. Gen. Genn.
 de Protis, Joannes Petrus. T. XXII.
 432. B.
- Provana, Jacobus. T. XXIII. 490. B.
 498. C.
 Provana, Philippus. T. VI. 454. A.
 de Provincia, Raymundus. T. XVII.
 210. E. *V. Ind. Gen. Raym.*
 Provincialis, Gerardus. T. VI. 195. C.
 Pruna, Dalfinus, **Eques Bonon.** T. XIV.
 1106. A.
 Ptolomeus, Joannes Baptista, **Cardinalis**.
 T. XIX. 988.
 Ptolomeus, Claudius. T. XXI. 1163. *V.*
Ind. Gen. Claud.
 Ptolomeus, Jacobus, **nobilis Senensis**.
 T. III. P. II. 1008. A. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Puccina, Familia **Lucensis**. T. VI. 4.
 de Puccinis, Barsottus, Joannes Baptista.
 T. VI. 4.
 Puccinus, Jo. Baptista. T. VI. 4. *V. Ind.*
Gen. Jo. Bap.
 Puccius, Joannes, **Florentinus**. T. XX.
 360. E.
 Puccius a Caneto, Petrus. T. XX. 221. C.
 de la Pugliola, Bartholomæus. T. XVIII.
 240. D. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Pugnus de Alba, Berguntius, **Consul Ge-**
nuensis. T. VI. 462. D. 470. E.
 de Pulci, Franciscus. T. XVIII. 1147. B.
 Pulcini, **Comites**. T. XXII. 84. D. *V.*
Ind. Gen. Com.
 de Pulia, Emmanuel. T. XXIII. 440. B.
 Pulhada, Petrus, **Classi Barchinonensi**
Præfectus. T. XXIII. 254. C.
 de Pulisiis, Guelphus, **Bononiæ Pote-**
stas. T. XVIII. 531. D.
 Pulpus, Obertus. T. VI. 501. C.
 Pulpus, Otto, **Genuensis**. T. VI. 372. C.
 D. *V. Ind. Gen. Otto.*
 Pulavinus, Petrus. T. XXIII. 474. A.
 de Pulvina, Guido, **Capitaneus**. T. XVI.
 753. B.
 Pungilupus, Armannus. T. XXIV. 706.
 D. *V. Ind. Gen. Arm.*
 a Punzeto, Rolandus, **Card.**, & **Ponti-**
ficiæ Sedis Legatus. T. XV. 469. A.
 Puppilii, Comes Carolus, **Bononiæ Pote-**
stas. T. XVIII. 488. E.
 Puppilii, Comes Franciscus. T. XXI.
 148. E. 294. E.
 Puppilii, Comes Robertus. T. XXI. 81. B.
V. Ind. Gen. Rob.
 de Purciliis, Blanchinus. T. XXII. 649. E.
 de Purciliis, Federicus, **equitum Ductor**.
 T. XIX. 847. C.
 Purcius, Dominicus. T. XIX. 388. C.
 de Purgo, Petrus. T. XXIII. 895. C.
 Puricellus, Jo. Petrus, **V. Cl.** T. II. 220.
 T. III. 300. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Pusterla, Anselmus. T. V. 508. A.
V. Ind. Gen. Anl.
 de Pusterla, Balsaninus. T. XVI. 848. C.
 877. D. 1026. B.
 de Pusterla, Codemalus. T. VI. 1029. D.
 1037.

1037. E. *V. Ind. Gen. Cod.*
 de Pusterla, Franciscus, *seu* Franciscus.
 T. XVI. 317. E. T. XXI. 391. C. *V.*
Ind. Gen. Franc.
 de Pusterla, Gotus, Mediolanensis Po-
 puli Vicarius. T. XVI. 679. E.
 de Pusterla, Gulielmus. T. VIII. 16.
 A. T. XVII. 1050. B. *V. Ind. Gen.*
 Gul.
 de Pusterla, Joannes, Miles. T. XVI.
 1025. B.
 de Pusterla, Joannes Andreas. T. XXIII.
 406. C.
 de Pusterla, Lodrisius. T. XVI. 401. B.
V. Ind. Gen. Lodr.
 de Pusterla, Petrarius, Laudensis. T. VI.
 1014. 1083. E. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Pusterla, Petrus. T. XVIII. 729. E.
 T. XXI. 552. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Pusterla, Tricafolia. T. VI. 1087. B.
V. Ind. Gen. Tric.
 de Pusterla, Zanardus, Placentiæ Præ-
 tor. T. XVI. 508. C.
 Pusterlanus, Joannes. T. XIX. 27. D.
 Putagius, Rolandus, Parmensis, Pote-
 stas Genuensis. T. VI. 549. C. T. XVII.
 1015. C.
 de Puteo, Bartholomæus. T. XVIII.
 636. E.

de Puteo, Boffo, Placentiæ Consul
 XVI. 613. D.
 de Puteo, Dominicus. T. XXIII. 51.
 de Puteo, Emmanuel. T. XXIII. 72.
 de Puteo, Guido, Placentiæ Consul
 XVI. 614. C.
 de Puteo, Jacobus, J. C. T. XIV. 102.
 de Puteo, Lanfrancus, Papiensis. T.
 412. C.
 de Puteo, Ruffinus, Placentiæ Præ-
 T. XVI. 618. A.
 de Puteo, Zaccarias, Historicus. T. X.
 402.
 Puteobonellus, Marcus. T. XXIII. 67.
 de Puteobonello, Resonatus, Med-
 nensis Legatus. T. VI. 454. B.
 Puteola Familia. T. VII. 1105. A.
Ind. Gen. Put.
 Puteolanus, Franciscus. T. XXI.
V. Ind. Gen. Franc.
 de Puteolis, Arisgotus. T. V. 574.
 Putrich, Ludovicus. T. XVII. 844.
 Pygnardus, Richardus. T. IV. 54.
V. Ind. Gen. Rich.
 Pyrrhus, Marchio Cuneti, Genuæ I-
 stas. T. XVII. 1301. C.
 Pyrrhus, Pollex. T. I. 11. B. 256. *V.*
Gen. Poll.

Q

- Q**uadratus, Asinius. T. I. 383. D.
V. Ind. Gen. Asin.
- Quadrius, Aledriamus. T. V. 429. *V. Ind. Gen. Aled.*
- Qualia, Jacobus. T. XXIII. 607. A.
- Qualia, Joannes. T. XXIII. 516. B.
- de Quarantefis, Joannes. T. XVI. 1171. C.
- Quaratesius, Castellus, Florentinus. T. XX. 429. E.
- Quarterius, Bartholomæus. T. XXI. 643. B. T. XXV. 18. *V. Ind. Gen. Barth.*
- Quarterius, Beccarius. T. XXIII. 413. A.
- a Quarto, Dominicus. T. XVII. 350. B.
- Quatralo, Stephanus. T. III. 384. C.
- Quercetanus, Andreas. T. II. P. II. 697. *V. Ind. Gen. Andr.*
- de Querciis, Ugolinus. T. XVIII. 152. E.
- de Quercu, Guilielmus. T. XXIII. 135. E.
- Querzola, Matthæus. T. XVIII. 14. B.
- de Quinto, Guilelmus. T. VI. 511. A.
- Quirinus, Andreas, Venetæ Classi Præfectus. T. XX. 425. D. T. XXI. 444. D.
- Quirinus, Angelus Maria, Cardinalis, V. Cl. T. III. P. II. 1023.
- Quirinus, Bartholomæus, Episcopus Castellanus, sive Venetus. T. XII. 382. A.
- Quirinus, Franciscus, Patriarcha Gradenfis. T. XXII. 719. E. 775. D.
- Quirinus, Hieronymus, Legatus Venetorum ad Imper. T. XXIII. 1011. A.
- Quirinus, Jacobus. T. XVII. 104. B.
- Quirinus, Laurus, Patritius Venetus. T. XX. 176. C.
- Quirinus, Leonardus, Patriarcha Gradenfis. T. XII. 350. A. T. XXIII. 996. E.
- Quirinus, Marcus. T. VIII. 102. B. 283. C. *V. Ind. Gen. Marc.*
- Quirinus, Nicolaus, nobilis Venetus, Pisarum Potestas. T. XVII. 282. B. T. XXIV. 676. C. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Quirinus, Otto. T. XXIII. 984. B.
- Quirinus, Petrus. T. XIX. 761. A.

R

- R**abatta, Michaël. T. XVIII. 1028. D. *V. Ind. Gen. Mich.*
- Rachemus, Henricus. T. VI. 441. D.
- Rachettus, Jacobus. T. XXIII. 746. C.
- Radevicus, Historicus. T. III. 378. B. *V. Ind. Gen. Rad.*
- Radinus, Fulco, Placentiæ Consul. T. XVI. 614. D.
- de Raffaëllis, Hungarus. T. XXI. 937. B.
- Raffainus, Joannes. T. XVIII. 701. E.
- de Raffanellis, Marcus. T. XXII. 760. C.
- Raffani, Tegnolus. T. XVI. 988. E.
- de Ragatiis, Andreas. T. XVIII. 512. E.
- de Ragatiis, Franciscus, Bergomi Episcopus. T. XVI. 931. A.
- Ragius, Bartholomæus, Genuæ Archiepiscopus. T. XVII. 1047. A.
- Ragius, Raphaël, Genuensis. T. XXIV. 589. B.
- Ragusiensis, Dominicus. T. XXI. 1162. D.
- de Raimo, Familia Neapolitana. T. XXIII. 219. *Tom. XXV.*
- de Raimo, Ludovicus. T. XXIII. 217. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Rainerius, Nicolaus. T. XVII. 273. C. 453. C.
- de Rainis, Franciscus, Patavinus. T. XVII. 693. B.
- Raliatus, Philippus. T. XXIII. 412. E.
- de Rambaldo, Franciscus. T. XVII. 535. D.
- Rambertinus, seu Lambertinus de Bononia, Potestas Vicentiæ. T. VIII. 24. D. 25. C.
- de Rambertis, Rambertus, Ferrariensis. T. XVIII. 133. D. *V. Ind. Gen. Ramb.*
- de Rambertis, Ugo. T. XVI. 594. A. T. XVIII. 261. D.
- de Ramenghis, Jacobus. T. XVIII. 363. A.
- de Ramenghis, Zanus. T. XVIII. 155. D.
- de Rames, Balduinus. T. VII. 777. C. *V. Ind. Gen. Bald.*
- de Ramfredo, Obertus, Consul Genuensis. T. VI. 402. D.
- Ramiresius, Laurentius. T. II. 422.
- Ramondinus, Lupus, Parmensis, Dux exercitus Florentini. T. XIV. 181. D.

- Rampà , Marcus . T. XXIII. 988. A.
 de Rampo , Franciscus , J. C. T. XX.
 1161. E.
 de Rampolano , Joannes , Vicarius Ge-
 neralis Joannis Galeatii Vicecomitis .
 T. XVI. 877. B.
 de Ramponibus , Franciscus . T. XVIII.
 202. C.
 de Ramponibus , Petrus . T. XVIII. 119. A.
 T. XXIII. 874. E.
 Rangonum Familia . T. XIV. 1107. B.
V. Ind. Gen. Rang.
 Rangonus , Aldrovandinus . T. XXIV.
 184. E. *V. Ind. Gen. Aldr.*
 Rangonus , Marchio Bonifacius , Muti-
 nensis . T. XXIV. 697.
 Rangonus , Franciscus . T. XVI. 1102. B.
 Rangonus , Gerardus , Mutinensis . T.
 VIII. 199. C. T. XXIV. 394. A. *V. Ind.*
Gen. Ger.
 Rangonus , Guido . T. XX. 425. D. T.
 XXI. 339. A. *V. Ind. Gen. Guido .*
 Rangonus , Guilielmus , Mutinensis , Bo-
 noniæ Potestas , & Veronæ Prætor .
 T. VIII. 123. B. 623. C. T. XVIII. 109. C.
 Rangonus , Jacobinus . T. VIII. 1123. B.
 T. XVII. 197. C. T. XVIII. 914. E. T.
 XXIV. 773. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Rangonus , Marchio Joannes , Mutinen-
 sis , Ducis Ablegatus . T. II. P. II. 769.
 Rangonus , Lanfrancus , Episcopus Mu-
 tinensis . T. XXIV. 700. B.
 Rangonus , Matthæus . T. XXII. 188. E.
 Rangonus , Nicolaus , Mutinensis , Bo-
 noniensium exercitus Ductor . T. XXIII.
 902. A.
 Rangonus , Tobias , Regii Potestas . T.
 XVIII. 11. C.
 Rangonus , Victor , Forolivii Potestas .
 T. XIX. 903. B. T. XXI. 312. D. *V. Ind.*
Gen. Vict.
 Rangonus , Wincelaudus , Mutinensis .
 T. XVIII. 1094. A. *V. Ind. Gen. Winc.*
 de Ranucis , Hieronymus . T. XVIII.
 763. B. *V. Ind. Gen. Hier.*
 de Rappazellis , Affandrinus . T. XVI.
 1004. B.
 Rascaius , Bernardus . T. III. P. II. 600. E.
V. Ind. Gen. Bern.
 de Raspeveri , Thomas . T. XVIII. 528. B.
 Rasius , Martinus . T. XVI. 892. D.
 de Raspis , Dominicus . T. XXIII. 680. A.
 Rastaldus , Manfredus . T. XVIII. 142. D.
 de Rastello , Adelbertus . T. IV. 327. B.
C. V. Ind. Gen. Adelb.
 Ratta Familia , Casertæ Domina . T. XXII.
 80. E.
 de la Ratta , Benedictus . T. XVIII. 600. B.
 de la Ratta , Bonominus . T. XVI. 890. B.
 de la Ratta , Didacus , Comes Camerlin-
 gus , Casertæ Dominus . T. XIV. 174. E.
 de la Ratta , Jacobus , Casertæ Dominus .
 T. XXII. 80. E.
 de la Ratta , Sandalus . T. XXI. 1059. E.
 Ravacaldus , Nicolaus . T. XXII. 670. C.
 Ravangerus , Patriarcha Aquilejensis . T.
 XVI. 12. D. 39. C.
 Ravascherius , Joannes . T. VI. 534. C.
 Ravascherius , Manfredus , Placentiæ Præ-
 tor . T. XX. 820.
 Ravasterus , Philippus . T. XXIV. 575. C.
V. Ind. Gen. Phil.
 de Ravenna , seu Ravennas , Joannes .
 T. II. 440. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Raulus , Guido , Faventinus , Potestas Bo-
 noniæ . T. XVIII. 111. B. 258. T. XXII.
 165. E.
 Raul , Novellus . T. IV. 473. A. *V. Ind.*
Gen. Nov.
 Raul , Sire , Mediolanensis Scriptor . T. VI.
 1186. A. *V. Ind. Gen. Sire .*
 de Ravognanis , Benintendus . T. XII. 10.
V. Ind. Gen. Ben.
 Raymondarius , Dominicus . T. XVIII.
 28. B.
 de Raymondis , Bartholomæus . T. XVIII.
 552. E. *V. Ind. Gen. Barth.*
 de Raymondis , Franciscus . T. XIX. 779. D.
 de Raymondis , Petrus , Venetarum co-
 piarum Præfectus . T. XX. 773. A.
 de Raymondis , Raphaël . T. XX. 939. D.
 Rayna , Giavacius , Capitaneus Exercitus
 Bernabovis Vicecomitis . T. XVI. 505. D.
 Raynaldus , Nicolaus . T. VI. 195. C.
 196. B.
 Raynaldus , Odoricus . T. III. P. II. 905.
V. Ind. Gen. Odor.
 Raynaldus , Petrus . T. XX. 880. E.
 Raynaudus , Theophilus , V. Cl. T. VI. 6.
V. Ind. Gen. Theoph.
 Raynerius , Martinus . T. XXIII. 433. E.
 Raynerius , Simon . T. XVI. 1074. C.
 de Rayxiis , Muzolinus . T. XVIII. 152. E.
 de Rayxiis , Sebastianus , Bononiensis .
 T. XVIII. 108. A.
 de Razineis , Bernardus . T. XVIII. 116. D.
 de Razolis , Laurentius . T. XVI. 896. E.
 Reatinus , Jacobus . T. XXI. 544. D.
 Reatinus , Thomas . T. XX. 179. B.
 Rebuffus , Pantaleo , Genuensium Orator
 ad Regem Galliæ . T. XXIV. 610. A.
 Rebuffus , Pelegrus , Genuensis Commu-
 nis Senator . T. XXIV. 573. A.
 Rebutus , Joannes . T. XXIII. 722. E.
 Recalcatus , Franciscus . T. XVI. 851. A.
 Recalcatus , Obertus . T. VI. 310. E. 353.
E. V. Ind. Gen. Obert.
 Recamator , Dominicus . T. XVIII. 558. B.
 Recanellus , G. briel , Populi Genuensis
 Rector . T. XVII. 1182. D.
 Recanellus , Petrus , Populi Genuensis
 Capitaneus . T. XVII. 1096. D.
 Recazelius , Guilielmus . T. XXII. 392. B.
 de Recest , Comes Ugo , pater Balduini
 II. Regis Jerosolymorum . T. VII. 751.
 D. Re-

- Recha, Guilelmus. T. VI. 493. D.
 de Redaldesco, Comes Wizardus, Potestas Paduæ. T. VIII. 243. C.
 Redditus, Franciscus. T. XVIII. 1183. A.
 de Redecofano, Dinus, Genuæ Archiepiscopus. T. XVII. 1070. D.
 de Redecofano, Gualta, Bononiensium copiarum Ductor. T. XVIII. 340. B.
 Redi, Gregorius, Aretinus, V. Cl., & Eques S. Stephani. T. XXIV. 853.
 Redolfus, Laurentius, Florentinus. T. XXI. 204. E. *V. Ind. Gen. Laur.*
 de Redona, Patrinus. T. XVI. 951. E.
 Redulfus, Concesio, Brixienſium Legatus pro gerenda pace cum Lombardis. T. XIV. 945. C.
 Redufius, Andreas. T. XII. 760. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Refortia, Dago. T. XXIII. 479. B. *V. Ind. Gen. Ref.*
 de Refrigeriis, Joannes Baptista. T. XXIII. 907. D.
 de Refrizanis, Maffiolus. T. XVI. 868. B.
 de Regatart, Theobaldus, T. VI. 895. D. *V. Ind. Gen. Theob.*
 Regia, Petrus. T. XXII. 734. C.
 Regiatus, Henricus. T. VI. 431. A.
 de Regibus, Robertus. T. XXIII. 474. A.
 Reginus, Joannes. T. XXII. 499. B.
 de Regio, Joannes, Nuntius Federici II. ad Genuenses. T. VI. 465. E.
 Reguardatus, Benedictus. T. XXI. 269. D. 396. C. *V. Ind. Gen. Ben.*
 de Regulo, Rolandus. T. XX. 934. D.
 de Relogiis, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 75. E.
 de Relogiis, Joannes. T. XVII. 98. D.
 de Remuffo, Savarellus. T. XXIII. 495. B.
 Renatus, Andegavensis. T. XXI. 548. D. *V. Ind. Gen. And.*
 Rentii, Joannes, Fanensis Episcopus. T. XV. 950. D.
 Renucius, Rochus. T. XXIV. 504. C.
 Repeſinus, Maurus. T. III. 197. D. *V. Ind. Gen. Maur.*
 Repulus, Guido. T. XXIV. 227. D. *V. Ind. Gen. Guido.*
 de Res, Joannes. T. XXIII. 123. B.
 Reſta, Daniel. T. VI. 594. D.
 Reſta, Joannes Baptista. T. XVI. 1060.
 Reſta, Raymundus, Scaligeri Capitaneus. T. XVII. 566. E.
 de Reſtis, Beltramus. T. XXIII. 698. D.
 de Retrucciis, Pantinellus. T. XXII. 160. D.
 de Retrucciis, Thomas. T. XXII. 160. D.
 de Revello, Ubertus. T. VI. 460. D.
 de Revellone, Joannes, Episcopus Sarlatensis. T. III. P. II. 649. A.
 Revere, Joannes. T. IV. 501. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Rezoalio, Andreas, Populi Genuensis Capitaneus. T. XVII. 1185. A.
 Rezus, Joannes, Mediolani Ducis Legatus ad Venetos. T. XXII. 980. E.
 de Rhaude, Anſelmus. T. V. 471. A. *V. Ind. Gen. Anſ.*
 de Rhaude, Arnaldus. T. IV. 117. D. *V. Ind. Gen. Arn.*
 de Rhaude, Paganus. T. XVII. 520. A. *V. Ind. Gen. Pag.*
 de Rhoaldis, Matthæus, Bononiensis, Consul Genuensis. T. VI. 501. C.
 de Rialpe, Marchio. T. II. P. II. 4. *V. Ind. Gen. March.*
 Riarius, Hieronymus. T. III. P. II. 1060. D. T. XXI. 1202. E. *V. Ind. Gen. Hier.*
 Riarius, Jacobus, Cardinalis. T. XX. 186. D.
 Riarius, Nicolaus, Venetorum exercitus Ductor. T. XXI. 1203. D.
 Riarius, Petrus, Episcopus Tarvisinus, & Cardinalis. T. III. P. II. 1058. A. 1060. A. 1143. B.
 Riarius, Raphaël, Cardinalis. T. III. P. II. 1145. C.
 de Riblaya, Petrus, Cardinalis. T. III. P. II. 471. B. 506. B.
 de Riboldi-monte, Ancellinus. T. III. 354. A. *V. Ind. Gen. Anc.*
 Ricalbonus, Franciscus. T. XXI. 1012. D.
 Ricardus, Anſelmus, T. XXIII. 607. A.
 Ricardus, Cajetanus, Molis Adriani Præfectus. T. XXI. 98. D.
 Ricardus, Franciscus, Princeps Ottonensis. T. XIX. 691. E.
 Ricardus, Gaytus, Camerarius Palatii. T. VII. 318. A.
 Ricardus, Hector, Ottonensis, Venetorum exercitui Præfectus. T. XXI. 299. B.
 Ricardus, Vincentius. T. III. 383. C.
 Ricauſ, ſeu de Ricano, Orpheus. T. XXI. 685. A. *V. Ind. Gen. Orph.*
 de Ricafolis, Nicolaus. T. XVI. 1143. A.
 Ricafulanus, Galeottus. T. XX. 368. E. *V. Ind. Gen. Gal.*
 de Richerinis, Richerinus. T. XXIII. 606. A.
 Richerius, Jordanus, Consul Genuensis. T. VI. 384. A.
 Ricci, Julianus, Florentinus, vir potens, & fortis. T. XXIV. 1114. A.
 Ricci, Ricciardus, Florentinus, Dux militum pro Patria. T. XIV. 153. D.
 Ricci, Zanninus, Cardinalis, maximè potens apud Mediolani Ducem. T. XXI. 208. C.
 Ricciardus, Barentus, Episcopus Pistoriensis. T. XI. 450. B.
 Ricciardus, Manfredus, Faventiæ Tyrannus. T. XIV. 363. C.
 Ricciardus, ſeu Ricardus, Petrus. T. XVI. 1060. T. XXI. 1161. E.
 Ricciardus, Raynerius. T. VI. 194. C.
 Ric

- Riccii Familia . T. XXI. 21. B. *V. Ind. Gen. Ricc.*
 de Ricciis, Franciscus . T. XXII. 319. D.
 de Ricciis, Laurentius . T. XVI. 902. D.
 de Ricciis, Petrus, seu Petrucius . T. XVIII. 143. E. 345. A.
 de Ricciis, Roffus . T. XVI. 1090. E. *V. Ind. Gen. Rofs.*
 de Ricciis, Sanmignatus . T. XVI. 1170. D.
 Riccius, Albertonus . T. VI. 357. B. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Riccius, Georgius . T. XVII. 1083. A.
 Riccius, Joannes . T. XX. 1015. A. T. XXI. 58. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Riccius, Lanfrancus . T. VI. 537. A.
 Riccius, Matthæus, Coriarius . T. VI. 195. C.
 Riccius, Monteclarus . T. XXI. 144. A. *V. Ind. Gen. Mont.*
 Riccius, Paulus, Abbas S. Michaëlis de Pola . T. XXII. 573. E.
 Riccius, Uguccio, Florentinorum Legatus ad Imperatorem . T. XIV. 170. C. T. XX. 208. D.
 Riccius, Ursinus . T. XX. 145. C. & seq.
 Riccus, Manfredus de Tarvisio, Potestas Vicentiæ . T. VIII. 99. C.
 Riccobaldus, Benedictus, Volaterranus Civis . T. XXIII. 11. E.
 de Rico, Gualterius . T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Gual.*
 Ricobonus, Gabriel . T. XXIII. 457. B.
 Ricobonus, Urso . T. VI. 480. B.
 Ricomanus, Laurentius . T. XVIII. 1112. C.
 Ridellus, Loffridus . T. IV. 459. D. *V. Ind. Gen. Loffr.*
 Ridulphus, Bernardus . T. XXI. 1012. D.
 Ridulphus, Laurentius . T. XVIII. 1147. B. T. XIX. 967. D. T. XXIII. 695. A.
 Ridulphus, Ludovicus . T. XVIII. 701. E.
 Ridas, Antonius, Patavinus, Sancti Angeli Romanæ Arcis Præfectus . T. XXI. 369. E.
 Rigaudi, Ægidius . T. III. P. II. 559. B. *V. Ind. Gen. Aegid.*
 Righus, Petrus . T. XIV. 1091. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Righis, Nicolaus . T. XVIII. 581. A.
 Rigoleti, Petrus . T. XXIII. 513. A.
 R'guardatorum Familia . T. VI. 51. B.
 de Riis, Guido . T. XVII. 879. A. *V. Ind. Gen. Guido.*
 de Rimbaldis, Rambertinus, Bononiensis, Consul Genuensis . T. VI. 470. C.
 Rimbottus, Scipio . T. XXIII. 857. E.
 Rimondus, Fantinus . T. XVII. 334. A.
 Rinaldus, Franciscus, Legatus Tarvisinus . T. XVII. 474. D. 476. E.
 a Ringheria, Joannes . T. XVIII. 458. B.
 Rinuccinus, Alamannus . T. XX. 987.
 a Rio, Nicolaus, Patavinus . T. XVII. 693. B.
 de Ripa, Bartholomæus . T. XXII. 594. C. T. XXIII. 606. B.
 de Ripa, Bonvesinus, Historicus Mediolanensis . T. XI. 711. C.
 de Ripa, Guilelmus, Consul Genuensis . T. VI. 263. C.
 de Ripa, Jacobus . T. XXII. 886. C.
 de Ripa, Santinus . T. XVIII. 699. E.
 de Ripa, Ventura . T. VI. 441. D.
 de Ripalta, Albertus . T. XX. 865. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Ripalta, Andreas . T. VI. 462. D.
 de Ripalta, Matthæus, V. Cl. T. XX. 876. B.
 de Ripalta, Petrus, Auctor Chronici Placentini . T. XX. 867.
 de Riparia, Petrus, Comes Valpergæ . T. XXIII. 429. C.
 de Riparola, Bartholomæus . T. XXIII. 255. A.
 de Riparola, Ludovicus, Classis Genuensis Præfectus . T. XXIII. 281. B.
 Ripensis, Familia inter Brianteos primaria . T. XXI. 579. E.
 Ripensis, Santinus . T. XXI. 359. B.
 de Rivaldis, Franciscus . T. XVII. 1102. D. *V. Ind. Gen. Franc.*
 de Rivalto, Manfredus . T. VI. 459. A.
 Rivola Familia . T. XVI. 854. D. *V. Ind. Gen. Riv.*
 Rivola, Albertus, Bergomensis, Genuæ Potestas . T. XVII. 1015. B.
 Rivola, Anselmus . T. VI. 196. D. T. XVI. 854. D.
 Rivola, Arrighinus, Mediolani Potestas . T. XVI. 863. E.
 Rivola, Joannes . T. XVI. 849. A.
 de Rivolis, sive de Rivale, Henricus, de Pergamo . T. VIII. 34. D. 98. C. *V. Ind. Gen. Henr.*
 de Rivoltella, Arditiis, Cardinalis . T. VI. 999. A. *V. Ind. Gen. Ard.*
 de Rivomatricio, Anneus . T. II. 317. E. 318. A.
 de Rizardis, Bonifacius, Pistoriensis, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 166. C.
 Rizzolus, Petrus Paulus . T. XXII. 831. D.
 Rizzolus, Raphaël, Placentinus . T. XX. 912. C.
 Roaldus, Franciscus, Bononiensis . T. XIV. 359. D.
 Roba, Eutebius . T. XXIII. 679. E.
 Robacastellus, sive Robocastrum, Mediolanensis . T. VI. 1007. D. *V. Ind. Gen. Rob.*
 de Robatis, Betinus . T. XVI. 998. D.
 de Robella, Joannes . T. XXIII. 649. E. 695. E.
 Roberta, Familia Arcis S. Martini Domina . T. XXIV. 789. A.
 de Robertis, Albertus . T. XVII. 869. B. T. XX. 445. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de

- de Robertis, Bartholomæus . T. XXIII. 474. C.
de Robertis, Gerardus, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 6. A. 139. D.
de Robertis, Guido . T. XVIII. 44. E. *V. Ind. Gen. Guido.*
de Robertis, Joannes . T. XXII. 1016. A.
de Robertis, Manfredus . T. VIII. 1128. C. *V. Ind. Gen. Manfr.*
de Robertis, Nicolaus . T. XV. 530. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
de Robertis, Philippus . T. II. 213. E. T. XXIV. 847. E. *V. Ind. Gen. Phil.*
Robolus, Albertus . T. XXIII. 160. D.
Robortellus, Franciscus . T. III. 41. C.
Rocalea, Xandrinus . T. XXIII. 475. B.
Rocha, Familia principalis in Corsica . T. XXIV. 426. D.
Rocha, Andreolus . T. XVI. 920. C.
Rocha, Angelus . T. XX. 611.
Rocha, Arrigus, Corsicæ Comes . T. XXIV. 436. A. 441. A.
Rocha, Borellus . T. XXIII. 475. B.
Rocha, Bronzius, Arcis Olzixii Dominus . T. XVI. 495. A.
Rocha, Dinus, Bergomi Prætor . T. XVI. 889. A.
Rocha, Franciscus . T. XXIII. 499. C.
Rocha, Guilielmus . T. XXIII. 606. D.
Rocha, Jacobus . T. VI. 484. D.
Rocha, Judex . T. XXIV. 437. D. *V. Ind. Gen. Jud.*
Rocha, Ludovicus . T. XVIII. 468. A. T. XXI. 12. A. *V. Ind. Gen. Lud.*
Rocha, Marcoaldus, equitum Ductor . T. XVIII. 772. C.
Rocha, Marquardus . T. XVII. 530. D. *V. Ind. Gen. Marq.*
Rocha, Petrus Guilielmus, Archiepiscopus Salernitanus . T. XXIII. 100. E. 158. E.
Rocha, Renucius . T. XXIV. 504. C. *V. Ind. Gen. Ren.*
Rocha, Simon . T. VII. 1063. B. *V. Ind. Gen. Sim.*
Rocha . *V. Genifius.*
Rochabertus, Philippus, Genuæ Gubernator pro Rege Galliæ . T. XXIV. 580. E.
de Rochablanca, Jacobus . T. XXII. 391. C.
de Rochadicanis, Joannes . T. XVIII. 118. D.
de Rocha de Afisio, Andreas, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 138. C. 329. D.
Rochataliata, Joannes . T. VI. 538. B.
Rochemus, Henricus, Consul Genuensis . T. VI. 459. B.
de Rochetta, Matthæus . T. XVI. 1028. E.
de Rochis, Ambrosius . T. XXIII. 804. A.
Rochus, Jacobus . T. XVIII. 702. A.
Rochus, Joannes . T. XXI. 83. B. *Tom. XXV.*
- Rocius, Guilielmus, Consul Genuensis . T. VI. 383. C.
de Rodaldis, Nicolaus, Bononiensis . T. XVIII. 108. A.
de Rode, Guido, Mediolanensis . T. VIII. 32. B. *V. Ind. Gen. Guido.*
de Rodilia, Attus . T. XVI. 1033. T. XVIII. 932. C.
de Rodilia, Guido . T. XVIII. 38. B.
Rodoanus, Guilielmus, Consul Genuensis . T. VI. 276. C.
de Rodobio, Guidottus, Vercellenfis, Genuæ Potestas . T. VI. 541. B. T. XVII. 1015. C.
de Rodobio, Jacobus . T. VI. 541. B.
Roduani, Maurinus, Consul Genuensis . T. VI. 358. A.
de Rodulpho, Laurentius . T. XVIII. 861. A.
de Rodulpho, Nicolaus . T. VI. 268. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
de Rodulpho de Oglerio, seu Ogerius, Lanfrancus, Consul Genuensis . T. VI. 259. C. 340. D.
de Rodulpho, Paganus, Consul Genuensis . T. VI. 386. A. 456. D.
de Rodulpho, Petrus . T. XXIII. 170. C.
de Rodungo, Anselmus, Regii Potestas . T. XVIII. 10. B. *V. Ind. Gen. Anf.*
Roërius, Joannes . T. XXIII. 618. E.
Roffacanus, Laurentius . T. XIX. 172. C.
de Rofiaco, Alanus . T. III. 569. B. *V. Ind. Gen. Alan.*
Rogana, Familia nobilis Cajetæ . T. III. 388. C.
Roganus, Mauritius, Fundanus Episcopus . T. III. 388. C.
de Rogatis, Rogatus . T. XVII. 554. C.
Rogerius, Biaqua, Cremonensium Consul . T. VII. 637. A.
Rogerius, Franciscus . T. XXI. 581. A.
Rogerius, Guilielmus, Consul Genuensis . T. VI. 380. B.
Rogerius, Petrus . T. III. P. II. 533. E. *V. Ind. Gen. Petr.*
de Rogleriis, Rogleronus . T. XXIII. 440. C.
Rognon, Thebaldus . T. XVII. 200. E.
Rolandi, Ugo, Legatus Pisanorum ad Romanos . T. VI. 191. A.
Rolandinus, Marchio Sorancæ . T. XXIV. 1161. A.
Rolla, Guilielmus . T. XXIII. 474. D.
de Rolo de Provincia, Petrus . T. XVIII. 28. B.
de Roma, Citus . T. XVI. 985. A.
de Romania, Gregorius . T. VI. 483. A. *V. Ind. Gen. Greg.*
de Romano, Albericus . T. VIII. 9. B. *V. Ind. Gen. Alb.*
de Romano, Christophorus . T. XX. 894. D.
de Romano, Ecelinus . T. IX. 3. B. T. PPPP XIV.

XIV. 893. A. *V. Ind. Gen. Ecel.*
 de Romano, Jacobus. T. XX. 969. D.
 Romanus, Joannes, Pater Gregorii IV.
 T. III. 221. C.
 Romanus, Joannes, Episcopus Foroli-
 viensis. T. XIX. 901. A.
 de Rombonino, Guilelmus, Legum Do-
 ctor. T. VI. 514. A.
 Rombus, Petrillus, seu Petrinus. T. VII.
 1106. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 de Romena, Aldrovandinus. T. XXII.
 159. A. *V. Ind. Gen. Aldr.*
 de Romena, Guido. T. XXII. 141. A.
 Roncadellus, Lucatus. T. XVI. 544. D.
 de Roncarolo, Thomas. T. XX. 953. E.
 Roncella, Andellus. T. XXI. 1050. C.
 de Ronchis, Familia nobilis Patavii. T.
 XVII. 9. A.
 de Ronchis, Carolus. T. XVIII. 814. D.
& seq.
 de Ronchis, Ronchus. T. XVIII. 326. D.
 de Roncho, Angelus. T. XXI. 339. E.
 358. C. *V. Ind. Gen. Ang.*
 de Roncho, Gerardus, Genuensis. T.
 XVII. 1146. B.
 de Roncho, Jacobus, Dertonensis. T.
 VI. 422. D. 427. B.
 Ronchonius, Dedus. T. XIX. 882. E.
 de Roncho-veteri, Joannes. T. XXI.
 877. A.
 de Roncho-veteri, Robertus, Judex Pla-
 centiæ. T. XVI. 373. D.
 Rondana, Manfredus, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 615. B.
 Rondanella, Familia Lugii propè Ferrar-
 iam. T. XXIV. 366. B.
 Rondani, Grimerius. T. VI. 477. C.
 Rondinellus, Romigius. T. XVIII. 1113. B.
 Rondininus, Philippus. T. III. 86. A.
V. Ind. Gen. Phil.
 Ronsius, Balthasar. T. XIX. 981. C.
 Ros, *sive* Roë, Guilelmus, de Mediola-
 no, Potestas Vicentiæ. T. VIII. 98. C.
 de Rosa, Thomas. T. XXI. 968. B.
 Rosanus, Urbanus. T. XX. 418. E.
 de Rosato, Franciscus. T. XVI. 350. E.
 Roscagnus, Petrus. T. XXI. 935. B.
 de Rolentis, Petrus. T. XVI. 951. E.
 Rosellus, G. minianus. T. XVIII. 374. B.
 Rosellus, Joannes. T. XXI. 1194. E.
 Rosellus, Joannes Baptista, J. C. T. XXII.
 1128. D.
 Rosellus, Nicolaus. T. III. 368. E. T. III.
 P. II. 595. A. 609. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Rosellus, Stephanus. T. III. P. II. 1114. A.
V. Ind. Gen. Steph.
 Roseus, Paulus. T. XXI. 644. B. *V. Ind.*
Gen. Paul.
 de S. Rosilio, Joannes. T. XVIII. 134. C.
 Rosius, Nicolaus, Canonicus Genuensis.
 T. VI. 427. D.
 Rospa, Carolus. T. XVIII. 759. B.

Rossetus, T. XXIII. 178. D.
 de Rossis, Petrus, Parmensis. T. III. P. II.
 563. D.
 Rossionus, Joannes. T. XVI. 924. A.
 Rossus, Robertus. T. XX. 165. C.
 Rota, Familia antiqua Astensis. T. XIV.
 1060. B.
 Rota, Bonifacius. T. XXIII. 413. B.
 Rota, Petrus, Venetorum Legatus. T.
 XXIII. 418. C.
 Rota, Vid. linus. T. XVI. 864. B.
 Rotarius, Guilelmus. T. XXIII. 519. A.
 Rotarius, Henricus. T. XXIII. 749. E.
 Rotarius, Matthæus. T. XXIII. 473. E.
 Rotarius, Raphaël. T. XXIII. 479. A.
 Rotheitan, Conradus. T. XVII. 476. E.
 de Rotto, Joannes. T. XVIII. 549. B.
 Rotundulus, Joannes. T. V. 214. A. B.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Rovarius, Barba. T. XVI. 913. A.
 de Rovariis, Crescimbenus. T. XVI.
 921. D.
 de Roverbella, Nicolaus, J. C. T. XVIII.
 216. E. 595. D.
 de Rovere, Franciscus. T. IX. 274. D.
V. Ind. Gen. Franc.
 Roverella, Bartholomæus, Episcopus Mu-
 nimentis. T. X. 57. E. T. XXI. 835. D.
V. Ind. Gen. Barth.
 Roverella, Laurentius, Episcopus Fer-
 rariensis. T. XXIV. 208. A.
 Roverella, Raphaël, Capitaneus Fran-
 cisci Carrariensis adversus Venetos. T.
 XVII. 292. C.
 de Rovereto, Nasicura. T. XVII. 437. A.
 Rovetta, Andreas. T. XXIII. 865.
 Rovetta, Armonetus. T. XVII. 859. E.
 Rovilionus, Thomas. T. XXIII. 561. C.
 de Roxiate, Albericus. T. XVI. 896. C.
 de Roxiate, Alertus, Bergomentis. T. VI.
 444. D.
 de Roxiate, Angelus, Francisci Sfortiæ
 Ducis Mediolani Auditor. T. XVI.
 1020. A.
 de Roxiate, Matthæus. T. XVI. 857. D.
 Roza, Guilelmus, Consul Genuensis.
 T. VI. 367. B. 374. E.
 Roza, Henricus, Consul Genuensis. T.
 VI. 258. A.
 Roza, Lanfrancus, Consul Genuensis.
 T. VI. 254. A. B. T. XVII. 1009. D.
 Roza, Nicolaus. T. VI. 265. C. *V. Ind.*
Gen. Nic.
 Roza, Obertus, Consul Genuensis. T.
 VI. 355. C.
 Rozetta, Thomeus. T. XXIII. 409. C.
 de Rozolo, Guilelmus. T. IX. 667. A.
V. Ind. Gen. Guil.
 Rozona, Familia Brixienfis. T. XIV.
 821. B.
 Rozonus, Rozoni filius, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 612. A.

Ro-

- Rozonus, Franciscus . T. XVIII. 360. B.
 Rozonus, Leonardus, Placentiæ Consul.
 T. XVI. 615. C.
 Rubantes, Bonaventura . T. XXII. 160. D.
 Rubbiëra, Salvaticus . T. XVIII. 483. E.
 Rubea Familia . T. XXII. 379. D. *V. Ind.*
Gen. Rub.
 Ruber, Petrus Maria . T. XXI. 380. C.
V. Ind. Gen. Rub.
 de Rubertis, Nicolaus, Patavinus : T.
 XVII. 817. A.
 Rubeus de Crema, Albertus . T. VI. 193.
 B. 1038. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Rubeus, Baldinus . T. XVI. 871. D.
 Rubeus, Bartholomæus . T. XXIII. 895. D.
 Rubeus, Beltrandus . T. XX. 756. B.
 Rubeus, Bernardus, Parmensis, Cremo-
 næ Potestas . T. VI. 508. B. T. VII.
 642. A. *V. Ind. Gen. Bern.*
 Rubeus, Bonaventura, J. C. T. III. P. II.
 906. T. XIX. 389. B.
 Rubeus, Gregorius, Urbevetanensis Epi-
 scopus . T. XXIII. 115. C.
 Rubeus, Guido . T. VI. 132. C. *V. Ind.*
Gen. Guido.
 Rubeus, Guilielmus . T. XXIII. 433. B.
 Rubeus, Hieronymus . T. II. 9. B. T. III.
 396. E. *V. Ind. Gen. Hier.*
 Rubeus, Jacobus . T. XVIII. 1059. B. *V.*
Ind. Gen. Jac.
 Rubeus, Joannes Franciscus . T. V. 34.
V. Ind. Gen. Joan.
 Rubeus, Junctinus, Senensis . T. XX.
 7. C.
 Rubeus, Lanfrancus, Consul Genuensis.
 T. VI. 395. A. T. XVII. 997. A.
 Rubeus, Marfilius . T. VIII. 444. A. *V.*
Ind. Gen. Marl.
 Rubeus, Matthæus . T. VIII. 1143. D.
 T. XXII. 144. B. *V. Ind. Gen. Matth.*
 Rubeus, Oldus, Florentinus, Bononiæ
 Potestas . T. XVIII. 126. B.
 Rubeus, Orlandus . T. XVIII. 822. A.
V. Ind. Gen. Orl.
 Rubeus, Otoleus . T. XVIII. 6. A.
 Rubeus, Petrus . T. VIII. 649. A. *V. Ind.*
Gen. Petr.
 Rubcus, Philippus . T. XXIV. 140. A.
V. Ind. Gen. Phil.
 Rubeus, Pinus, Florentinorum Legatus
 ad Imperatorem . T. XIV. 170. C. T.
 XX. 208. D.
 Rubeus, Raynerius, Lucensis . T. VI.
 524. C. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 Rubeus, Riccardus . T. XVI. 467. E.
 Rubeus, Rolandus . T. VIII. 649. B. *V.*
Ind. Gen. Rol.
 Rubeus, Sublimanus, Patavinus . T. X.
 512. C. *V. Ind. Gen. Subl.*
 Rubeus, Ugolinus . T. XII. 734. D. T.
 XXII. 250. C. *V. Ind. Gen. Ugol.*
 Rubeus, Urbanus Guido . T. VI. 444. C.
- de Rubossello, Joannes . T. III. P. II.
 609. D.
 Rucellarius, Paulus, Florentinorum Classi
 Præfectus . T. XX. 373. C.
 Rucellarius, Silvester . T. XVIII. 1182. D.
 Ruereus, Dominicus . T. XXIII. 165. C.
V. Ind. Gen. Dom.
 Ruereus, Joannes, Romæ Præfectus .
 T. XXIII. 162. C.
 Ruffa, Cobella . T. XXI. 135. B. *V. Ind.*
Gen. Cob.
 Ruffaldus, Robertus, Senensis ex Sfor-
 tiani exercitus Ducibus . T. XXI. 577.
 B.
 Ruffinus, Gisalbertus . T. XXIII. 409. C.
 de Ruffo, Raymundus, Cardinalis . T.
 III. P. II. 790. D.
 Rufforum Familia . T. XXII. 82. E. *V.*
Ind. Gen. Ruff.
 Ruffus, Albertus, Cremensis . T. VI.
 1049. A.
 Ruffus, Antonellus, Placentiæ oriundus.
 T. XXI. 491. B.
 Ruffus, Carolus . T. XXI. 128. B. T. XX-
 IV. 908. A. *V. Ind. Gen. Car.*
 Ruffus, Conradus, Consul Genuensis .
 T. VI. 263. B.
 Ruffus, Gandulphus, Consul Genuensis.
 T. VI. 253. D. 254. B. T. XVII. 1009. C.
 Ruffus, Gontardus, Consul Genuensis.
 T. VI. 278. D.
 Ruffus, Guilielmus . T. VI. 260. A. *V.*
Ind. Gen. Guil.
 Ruffus, Onuphrius, Bergomi Prætor .
 T. XVI. 853. C.
 Ruffus, Jordanus . T. VIII. 553. E. *V.*
Ind. Gen. Jord.
 Ruffus, Comes Nicolaus . T. XXI. 45. C.
 86. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Ruffus, Otto . T. VI. 263. A. *V. Ind. Gen.*
 Otto .
 Ruffus, Petrus . T. III. 389. A. T. VI.
 517. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Ruffus, Robertus . T. XX. 179. B.
 Ruffus, Servius . T. VII. 1070. B. *V. Ind.*
Gen. Serv. V. etiam Ruffus.
 Rugerius, Christophorus . T. XXI. 1205. E.
 Ruinus, Tritii Præfectus . T. VI. 1040. C.
V. Ind. Gen. Ruin.
 de Rulalio, Petrus . T. XVI. 926. C.
 de Rullis, Nannes . T. XVII. 879. A.
 Rumbus, Jacobus . T. XXI. 1059. C.
 Ruminaldus, Joannes Maria, Ferrariën-
 sis J. C. T. XXIV. 342. E.
 de Rupefciffa, Joannes . T. III. P. II. 595. B.
V. Ind. Gen. Joan.
 Rupiscaninæ, Comes Andreas . T. V.
 67. A. *V. Ind. Gen. Andr. & Com.*
 Rusbroët, Joannes . T. IX. 266. D. *V.*
Ind. Gen. Joan.
 Rusca, Equitaneus . T. V. 441. *V. Ind.*
Gen. Equit.

- Rufca, Franchinus . T. XXV. 78. A. *V. Ind. Gen. Rufca . V. etiam Rusconus.*
- Rufca, Franciscus . T. XVI. 304. A. T. XIX. 807. *V. Ind. Gen. Franc.*
- Rufca, Lotterius . T. XXII. 911. A. *V. Ind. Gen. Lott.*
- Rufca, Luchinus, Capitaneus Patavii pro Joanne Galeatio Vicecomite . T. XVII. 703. D.
- Rufca, Nicolaus . T. IV. 126. C. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Rufca, Ravitia . T. XII. 1161. B. *V. Ind. Gen. Rav.*
- Rufca, Remedius, Cumanus . T. VI. 470. B. *V. Ind. Gen. Rem.*
- Ruicellus, nobilis Genuensis . T. VI. 310. C.
- Rusconi, Franchinus, seu Franciscus, Cumarum Dominus . T. XIV. 998. E.
- Rusconum Familia, Comi præpotens . T. XIX. 26. C.
- Rusconus, Balthassar . T. XVI. 937. B.
- Rusconus, Conradus, Princeps Comensis . T. XII. 1094. D.
- Rusconus, Franchinus . T. XII. 1166. C. *V. Ind. Gen. Franch.*
- Rusconus, Franciscus, Cumarum Dominus . T. XIV. 996. E. T. XVI. 311. A. *V. Ind. Gen. Franc.*
- Rusconus, Luchinus, Patavii Capitaneus . T. XIX. 791. C.
- Rusconus, Maxetus . T. XVI. 1027. A.
- Rusconus, Otho . T. XIX. 28. B.
- Rusconus, Ravizia, Comensis, Prætor Mediolani . T. XVI. 700. D.
- Rusconus, Thomas . T. XVI. 848. D.
- de Ruffis, Farina . T. XVI. 849. A.
- Ruffius, Petrus, Senensis Historicus . T. XX. 27.
- Ruffus, vel Ruffus, Albertus, Cremonensis . T. VI. 1039. B. 1040. A.
- Ruffus, Joannes, Civis Cajetanus, Frederici Regis Siciliae Miles . T. VII. 984. D.
- Ruffus, Matthæus . T. VII. 1047. B. *V. Ind. Gen. Matth.*
- Ruffus, Petrus, de Calabria . T. V. 605. T. XV. 8. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Rustega, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 77. B.
- Rustega, Franciscus . T. XVII. 528. D. 632. C.
- Rusticanus, Nicolaus . T. XXIII. 873. D.
- de Rusticis, Bobo, Cardinalis . T. XXII. 516. C.
- de Rusticis, Marcellus . T. XXIII. 101. B. 159. A.
- de Rusticis, Raynerius, Florentinus, Aretii Potestas . T. XXIV. 860. D.
- de Rustico de Rizo, Guido, Consul Genuensis . T. VI. 248. A. 253. B.
- de Rustiganis, Albertus, Bononiæ Consul . T. XVIII. 108. B. 246. E.
- de Rustiganis, Peregrinus . T. XVIII. 124. E.
- de Ruvere, Familia Savonensis . T. III. 413. C.
- de Ruvere de Albizzola, Franciscus, Savonensis, Ord. S. Francisci, postea Sixtus IV. T. III. 413. C.
- de Ruvere, Julianus . T. III. 413. C. *V. Ind. Gen. Jul.*
- Ruverinus, Bartholomæus, Episcopus Ferrariensis . T. XXI. 1194. A.
- Ruzzinus, Dominicus . T. XXII. 502. D. T. XXIII. 970. E.
- Ruzzinus, Marcus, Classi Veneræ Præfectus . T. XXII. 621. C.

S

- de **S**abadinis, Guido. T. XVIII. 144. D.
- de Sabadinis de Arientis, Joannes. T. XVIII. 104.
- de Sabadinis, Mafius. T. XVI. 1099. C.
- de Sabadinis, Musotus. T. XXII. 184. B.
- de Sabadinis, Mussus, Bononiensis. T. XVIII. 86. E. *V. Ind. Gen. Mus.*
- de Sabadinis, Ugolinus. T. XVI. 1068. D.
- Sabadinus, Albertus. T. XVIII. 291. D.
- Sabadinus, Franciscus. T. XXII. 266. C.
- Sabaterius, Arnoldus, Episcopus Bononiæ. T. XVIII. 335. D.
- Sabatiensis, Ludovicus. T. XIX. 110. E. *V. Ind. Gen. Lud.*
- de Sabaudia, Jacobus, Philippi Principis Achajæ filius. T. XXIII. 498. D.
- de Sabauca, Petrus. T. XI. 246. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
- de Sabaudia, Thomas, Valentia Archiepiscopus. T. XVII. 1321. B.
- Sabellius, Marcus Antonius, Scriptor. T. XXI. 1193. B. *V. Ind. Gen. Marc.*
- Sabellorum Familia. T. III. 378. D. *V. Ind. Gen. Sab.*
- Sabellus, Evangelista, Ductor equitum pro Venetis. T. XXI. 630. E.
- Sabellus, seu Savellus, Jacobus, Cardin. T. III. P. II. 408. D. T. XXI. 716. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Sabellus, Joannes, Romanus. T. VIII. 812. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Sabellus, Joannes Baptista. T. XXI. 1202. E. *V. Ind. Gen. Joan-Bapt.*
- Sabellus, Julius. T. XXIII. 99. C. *V. Ind. Gen. Jul.*
- Sabellus, Pandulfus. T. IX. 906. A. *V. Ind. Gen. Pand.*
- Sabellus, Paulus. T. XVI. 551. D. *V. Ind. Gen. Paul.*
- de Sabina, Petrus. T. VI. 477. D.
- Sabinus, Dominicus. T. XX. 178. D.
- Sabinus, Mathæus, Senensium Legatus ad Pium II. Papam. T. XX. 19. C. 58. A.
- a Sablono, Ugolinus. T. XVIII. 929. A.
- de Sacchis, Bartholomæus. T. XVIII. 558. B.
- Sacconus, Petrus, de Petramala. T. XI. 470. E. T. XXIV. 857. D. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Sacconus, Tarlatus, Petrus. T. XIV. 110. C. *Tom. XXV.*
- V. Ind. Gen. Tarl.*
- Saccus, Albertus. T. XVI. 1034.
- Saccus, Bartholomæus, dictus Platina. T. XX. 182. E.
- Saccus, Bernardus, Historiæ Ticinensis Scriptor. T. I. 434. E.
- Saccus, Bertramus. T. XVI. 921. C.
- Saccus, Georgius. T. XVII. 718. A.
- Saccus, Lanfrancus. T. XVII. 1107. B. *V. Ind. Gen. Lanfr.*
- Saccus, Obertus. T. XXIII. 496. E.
- Saccus, Petrus. T. XXIII. 769. D.
- Saccus, Raynerius. T. XVIII. 1132. B.
- Sacellarius, Gregorius. T. III. 182. C. *V. Ind. Gen. Greg.*
- Sachettus, Andreolus. T. XVIII. 1167. C.
- Sachettus, Jacobus, Florentinus. T. XVI. 1108. B. T. XX. 242. E.
- Sachettus, Thomas, Eques. T. XX. 280. E. T. XXI. 84. B.
- Sacosta, Petrus, Araganonensis, equitum Jerosolymorum Magnus Magister. T. IX. 271. C.
- a Sacra, Petrus. T. XVII. 277. C.
- de Sacrato, Franciscus. T. XVIII. 1094. A. T. XXIV. 200. D.
- Sadoletus, Nicolaus, Mutinensis. T. XXIV. 394. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Sagenbene, Conradus, Placentiæ Consul. T. XVI. 614. C.
- de Sagiis, Jacobinus. T. XXII. 253. A.
- de Sagiis, Richardus, Fundi Comes. T. VII. 311. C.
- Saglachus, Vercellonus. T. XXIII. 513. C.
- Sagratus, Sigismundus. T. XXIV. 314. A. *V. Ind. Gen. Sigif.*
- Sagredus, Isidorus. T. XXIII. 1151. A.
- Sajanus, Jacobus. T. XXI. 907. A.
- Saibantus, Joannes, Veronensis. T. IX. 1195.
- de la Sala, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 75. E.
- de la Sala, Albertus. T. XX. 445. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de la Sala, Bernardus. T. XXI. 40. C. *V. Ind. Gen. Bern.*
- de la Sala, Beroardus. T. XVII. 277. C.
- de la Sala, Boninus. T. XVIII. 86. E. *V. Ind. Gen. Bon.*
- de la Sala, Bornius. T. XVI. 1099. C. *V. Ind. Gen. Born.*
- de la Sala, Galdinus, Mediol. Archiep. Sanctus. T. VI. 1159. C. *V. Ind. Gen. Gald.*
- 9999 de

de la Sala, Georgius . T. XXIII. 630. E.
 de la Sala, Gerardus . T. XVI. 848. B.
 de la Sala, Joannes . T. II. 213. E. *V. Ind.*
Gen. Joan.
 de la Sala, Paganinus . T. XVII. 98. E.
 de la Sala, Paulus . T. I. 6. *V. Ind. Gen.*
 Paul.
 de la Sala, Tyrasius . T. XXIII. 475. B.
 de Salabruga, Comes Teutonicus. T. XI.
 240. D.
 Saladini, Albertus, Eques Bononiensis .
 T. XIV. 1106. A.
 de Salaghis, Thomas . T. XXII. 194. C.
 de Salamoncellis, Andreas, Bononiæ Po-
 testas . T. XVIII. 409. C.
 Salamonus, Jacobus . T. XVIII. 197. E.
 T. XIX. 201.
 Salamonus, Nicolaus : T. XXII. 565. C.
 Salamonus, Philippus . T. XXII. 668. C.
 Salanus, Opicinus, Mediolanensis. T. VI.
 427. A.
 Salapinus, Comes Joannes . T. XXIII.
 58. E.
 Salarius, *al.* Salerius, Joannes, Medio-
 lanensis . T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen.*
 Joan.
 Salarolus, Philippus, Bononiensium Le-
 gatus ad Pontificem. T. XXIII. 907. D.
 de Salazar, Timajus . T. II. 39. B. *V. Ind.*
Gen. Tim.
 de Salernis, Janicula. T. XXII. 822. C.
 de Salernis, Joannes Nicolaus, Eques .
 T. XVII. 884. D.
 de Salernis, Nicolaus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 225. E.
 Sales, Familia Brixienfis antiquissima .
 T. XIV. 821. A.
 Sales, Bonifacius, Brixienfium Legatus .
 T. XIV. 945. C.
 Sales, Franciscus, Brixienfium Legatus .
 T. XIV. 945. C.
 Salibara, Ohedofius, T. I. 175. A. *V. Ind.*
Gen. Ohed.
 de Saliceto, Bartholomæus . T. XVII.
 837. E. *V. Ind. Gen. Barth.*
 de Saliceto, Ricardus, J. C. T. XVIII.
 87. A. 154. E. T. XX. 924. B.
 Salimbeni, Familia nobilis Senensis . T.
 XIV. 699. A. *V. Ind. Gen. Salimb.*
 Salimbenius, Anselmus. T. XIX. 398. B.
 Salimbenius, Bigelius : T. XX. 8. B. *V.*
Ind. Gen. Big.
 Salimbenius, Caccus. T. II. 19. A. T. XX.
 18. B. *et seq. V. Ind. Gen. Cacc.*
 Salimbenius, Cionus . T. XX. 221. B.
V. Ind. Gen. Cion.
 Salimbenius, Franciscus . T. XXI. 90. D.
 100. C. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Salimbenius, Nicolaus : T. XIX. 392. D.
 Salimberia, Beltramus . T. VI. 368. C.
 Salinguerra . T. VIII. 16. C. *V. Ind. Gen.*
 Saling.
 Salinguerra, Taurellus. T. XXII. 177. A.
V. Ind. Gen. Taur.

de Salino, Thomas . T. XXIII. 606. C.
 de Salis, Familia Brixienfis . T. XIV.
 894. A.
 de Salis, Bonifacius, Potestas Bononiæ .
 T. XVIII. 114. A.
 de Salis, Cavalcans, Episcopus Brixianus.
 T. XIV. 921. B.
 de Salis, Philippus, Bergomi Prætor .
 T. XVI. 849. C.
 a Sald, Joannes . T. XVII. 535. C.
 Salomon, Michaël. T. XXI. 1211. A.
 Salomonius, Burgaronus. T. XXIII. 519.
 A.
 Salfavacca, Georgius . T. XX. 1027. B.
 Saltarellus, Hippolytus . T. IV. 485. D.
V. Ind. Gen. Hipp.
 Saltarellus, Simon, Archiepiscopus Pifa-
 nus . T. III. 399. D.
 Saltarius, Franciscus . T. XXIII. 440. E.
 Saltarius, Simon . T. XXIII. 494. D.
 de Silva, Martinus, Episcopus Pampilo-
 nensis, & Pseudo-Cardinalis . T. III.
 P. II. 752. B. 772. B. *et seq.*
 Salvagius, Blisius, Genuæ Rector . T.
 XVII. 1249. C.
 Salvagus, Lucas . T. XVII. 1166. C.
 Salvaigus, Bernardus, Genuensium Ora-
 tor ad Regem Galliæ . T. XXIV. 569. E.
 Salvaigus, Hieronymus. T. XXIII. 250. B.
 Salvanus, Leo . T. XXIII. 474. E.
 de Salvaticis, Guido . T. XVIII. 121. E.
 T. XXII. 140. C.
 de Salvaticis, Michaël, Potestas Genuen-
 sis . T. VI. 574. D. 585. E.
 Salvatius, Guido, Comes Florentinus,
 Ductor suæ gentis favore Bononien-
 sium . T. XXII. 140. B.
 Salvator, Jacobus . T. XXII. 915. B.
 Salvi, Balduinus . T. VI. 520. D.
 Salviatorum, Familia Florentiæ . T. XX.
 243. C.
 Salviatius, Alemannus. T. XVIII. 1167. E.
 Salviatius, Andreas, Florentinus. T. XVI.
 1095. B. T. XX. 226. E.
 Salviatius, Bartholomæus, Archiepiscopus
 Pisanus . T. III. P. II. 1146. D.
 Salviatius, Foreses . T. XVI. 1113. B.
 Salviatius, Franciscus . T. XXII. 278. A.
 T. XXIII. 901. E. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Salviatius, Jacobus . T. XVIII. 896. E.
 Salviatius, Matthæus . T. XXIII. 820. D.
 Salvinus, Salvinus, Abbas, V. Cl. T. XX.
 188. D.
 Salvius, Dominicus, Venetorum Dux .
 T. XXII. 477. A.
 Salvius, Matthæus . T. XXIII. 838. A.
 Salvo, Hieronymus, Genuensium Ora-
 tor ad Pontificem. T. XXIV. 580. B.
 de Salutaribus, Thedericus, Faventia
 Judex . T. XXII. 165. D. 772. E.
 Salutius, Colucius, Scriptor . T. XVII.
 955. *V. Ind. Gen. Col.*
 Salutia Familia . T. XIV. 968. D. *V. Ind.*
Gen. Sal. Sa-

- Salutia , Rizarda . T. XXIV. 186. B. *V.*
Ind. Gen. Riz.
 Salutiarum Marchiones . T. XVI. 591. A.
 Salutus , Alexius . T. XXIII. 250. A.
 Salutius , Amadeus , electus Valentinen-
 sis , Pseudo-Cardinalis . T. III. P. II.
 743. B.
 Salutius , Ludovicus . T. XXIII. 706. E.
V. Ind. Gen. Lud.
 Salutius , Manfredus . T. XXIII. 620. B.
 de Samaritanis , Bonifacius , Placentiæ
 Prætor . T. XVI. 484. A.
 de Samaritanis , Bornius . T. XVIII. 148. C.
 Samarius , Nicoellus . T. XXIII. 440. D.
 Sampante , Raynerius , Pifanus . T. XXIV.
 651. D. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 de Samplegiis , Onuphrius . T. XVI.
 850. D.
 Samutius , Carolus . T. XIX. 708. A.
 de Sanaxejis , Carolus . T. XXII. 899. B.
V. Ind. Gen. Car.
 Sanazarius , Jacobus . T. XXI. 1110. D.
 Sanazarins , Mathæus . T. XXIII. 726. B.
 Sanazarius , Morettus . T. XXI. 261. E.
 407. E.
 Sanazarius , Simon . T. XVI. 373. B.
 de Sancerre , Comes Stephanus . T. VII.
 808. B. *V. Ind. Gen. Steph.*
 de S. Agatha , Albertus . T. VI. 501. B.
 de S. Agatha , Joannes . T. XXII. 991. C.
 de Sanctis , Balthassar . T. XVIII. 1183. B.
 de Sanctis , Fridericus . T. XVIII. 504. A.
 Sanctoalexius , Urbanus , Dertonensis ,
 Philippi Vicecomitis Legatus . T. XVII.
 1291. E. T. XXI. 230. D. *V. Ind. Gen.*
 Urb.
 de Santambrosio , David . T. VI. 537. B.
 San-bonifacii , Comes Alexander . T. VIII.
 122. B.
 de San-bonifacio , Bernardus , nobilis Fer-
 rariensis . T. XXIV. 248. A. *V. Ind.*
Gen. Bern.
 de San-concordio , Bartholomæus . T. VIII.
 98. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Sanctafides , Franciscus . T. XVIII. 759. B.
 de San-georgio , Canepicij , Comes de Blan-
 drate , Bartholomæus , Prætor Nova-
 riæ . T. XVI. 365. C.
 de San-georgio , Benvenutus , V. Cl. T. VI.
 1055. D. *V. Ind. Gen. Benv.*
 de San-germano , Benedictus . T. VI. 73. B.
V. Ind. Gen. Ben.
 de San-hieronymo , Hieronymus . T. XVIII.
 86. E. *V. Ind. Gen. Hier.*
 de San joanne , Landulphus . T. IV. 559. B.
V. Ind. Gen. Land.
 de San-joanne , Robertus , Canonicus Pa-
 normitanus . T. VII. 292. A. 727. E.
 de Santa-maria , Ogierius , sive Ruglerius ,
 Mediolanensis . T. VI. 981.
 de Santa-pace , Ugo , Præfectus Classi Ca-
 thelanorum . T. XXII. 681. B.
- Sanctoparens , Petracinus . T. XIX. 661. A.
V. Ind. Gen. Petr.
 de San-septio , Bugerius , al. Bogerius de
 S. Septio , Mediolanensis . T. VI. 1077.
 E. *V. Ind. Gen. Bug.*
 de San-severino , Aloysius . T. XVIII. 771. D.
V. Ind. Gen. Aloyf.
 de San-severino , Barnabas . T. XXIV. 909. A.
V. Ind. Gen. Barn.
 de San-severino , Bartholomæus . T. XVI.
 1129. A. *V. Ind. Gen. Barth.*
 de San-severino , Benedictus , Monachus
 Casinensis . T. VI. 67. B.
 de San severino , Eleonora . T. XXIV. 525.
 D. *V. Ind. Gen. Eleon.*
 de San severino , Fracassus , seu Fracha-
 cius . T. XXIV. 311. A. 556. E. *V. Ind.*
Gen. Frac.
 de San-severino , Franciscus . T. V. 605. A.
V. Ind. Gen. Franc.
 de San-severino , Francutius . T. XXI. 240.
 C. *V. Ind. Gen. Franc.*
 de San-severino , Guilielmus . T. V. 605. A.
V. Ind. Gen. Guil.
 de San-severino , Joannes Franciscus . T.
 XXIV. 516. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de San-severino , Leonettus . T. XIX. 675. A.
V. Ind. Gen. Leon.
 de San-severino , Ludovicus , copiarum
 Ductor . T. XVIII. 1200. C.
 de San-severino , Margarita . T. XXI. 12. D.
V. Ind. Gen. Marg.
 de San-severino , Robertus . T. XII. 551. E.
 T. XXIII. 906. D. *V. Ind. Gen. Rob.*
 de San-severino , Rogerius . T. VII. 1074. B.
 T. XII. 555. D. *V. Ind. Gen. Rog.*
 de San-severino , Rupertus . T. III. P. II.
 1096. B. *V. Ind. Gen. Rup.*
 de San-severino , Comes Thomasius . T.
 X. 1019. A.
 de San-severino , Tibaldus . T. V. 605. A.
V. Ind. Gen. Tib.
 de San-severino , Ugo . T. XXI. 20. B.
V. Ind. Gen. Ugo .
 Sanseverinorum , gens nobilis Neapolita-
 na . T. XXII. 82. D.
 de Santa-sofia , Familia nobilis Patavii . T.
 XVII. 77. A.
 de Santa-sofia , Marfilius . T. XX. 940. A.
V. Ind. Gen. Marf.
 de San-stephano , Pandulphus . T. VII.
 1037. D. *V. Ind. Gen. Pand.*
 de Sanvittore , Riccardus . T. III. 434. A.
V. Ind. Gen. Ricc.
 de Sanvittore , Ugo . T. III. P. II. 367. D.
V. Ind. Gen. Ugo .
 de Santavittoria , Jacobus , Genus Archi-
 episcopus . T. XVII. 1080. B.
 de Sanvitale , Albertus , Episcopus Par-
 mentis . T. IX. 777. C.
 de Sanvitale , Martinus . T. XX. 447. D.
 de Sanvitale , Angelus . T. XX. 900. B.
 de

- de Sanvitale, Gianquiricus, nobilis Parmensis. T. XVIII. 24. B. T. XXII. 289. C. T. XXIV. 776. E. *V. Ind. Gen. Gianq.*
- de Sanvitale, Gibertus, Bergomi Potestas. T. XVI. 893. D. 898. D.
- de Sanvitale, Joannes. T. XVII. 859. E. T. XVIII. 1074. D.
- de Sanvitale, Obizo, Archiepiscopus Ravennæ. T. XVIII. 14. A.
- de Sanvitale, Opizo, Parmensis. T. II. 188. B. *V. Ind. Gen. Opizo.*
- Sanvitalis, Comes Angelus, Venetorum exercitui Præfectus. T. XX. 96. A.
- Sandius, Christophorus. T. XXI. 1141.
- Sandorius, Franciscus. T. XVIII. 802. D.
- Sanframondes, Antonellus. T. XXI. 1131. A.
- Sangiaccus, Acmet. T. XXIII. 1147. A. *V. Ind. Gen. Acmet.*
- Sangrinus, Angelus. T. VI. 68. C. *V. Ind. Gen. Ang.*
- de Sangro, Comes Philippus. T. VII. 200. D.
- de Sangro, Princivallus. T. VII. 1070. B. *V. Ind. Gen. Princ.*
- de Sangro, Simeon, Cassinensis Monachus. T. XXIV. 944. A. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Sanguenacciis, Hilarius, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 260. B.
- Sanguinaccius, Ugolinus. T. XXII. 811. D. *V. Ind. Gen. Ugol.*
- Sanguinarius, Joannes. T. III. 130. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Sanguinetus, Jordanus. T. XVIII. 932. C.
- Sanguinetus, Paulus, Alphonsi Regis exercitus Dux. T. XXI. 338. E.
- Sanguinetus, Philippus, filius Comitis Catanzari. T. XI. 445. E. T. XXIV. 739. B. *V. Ind. Gen. Phil.*
- Sanguineus, Riccardus, Romanus. T. III. P. II. 839. A. T. XXIV. 982. B. *V. Ind. Gen. Ricc.*
- a Sano, Guido. T. XVIII. 526. C.
- Santedonus, Bartholomæus. T. XXIII. 803. D.
- Sanfonus, Paulus, Saonensis. T. XVII. 1288. C.
- Sanfovinus, Franciscus, illustrium Familiar. Italiæ Scriptor. T. XX. 667. D.
- Santillus, Bernardus. T. XXI. 1089. C.
- Santillus, Gibertus, Comes Romandioliæ. T. X. 476. B.
- Santillus, Honorius. T. IV. 438. C. *V. Ind. Gen. Hon.*
- Santonus, Petrus. T. XXII. 914. B.
- Sanutus, Joannes, Venetus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 166. D.
- Sanutus, Marcus. T. XXIII. 366. B.
- Sanutus, Martinus. T. XXII. 399. *V. Ind. Gen. Mart.*
- Sanutus, Nicolaus. T. XVIII. 682. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Sanutus, Petrus, Venetorum Dux. T. XXIII. 952. B. 953. A.
- Sanutus, Vitalis, Dux Venetorum. T. XXII. 465. B. *et seq.*
- Sapetta, Joannes. T. XVIII. 805. D.
- Sapiens, Guilelmus. T. VI. 437. C.
- Saporitus, Guilelmus, Placentiæ Prætor. T. XVI. 616. A.
- de Sappionario, Joannes, Patriarcha Gradenfis. T. XII. 251. B.
- Saracenus, Girardus, Ferrariensis, J. C. T. XXIV. 397. B.
- Saracenus, Joannes. T. XIX. 426. B.
- Saracenus, Michaël. T. XXII. 367. D.
- Saracenus, Orlandus. T. XXIII. 771. A.
- Saracenus, Petrus, Episcopus Vicentinus, & Legatus Apostolicus. T. XXII. 155. D. 158. C.
- Saragivola, Joannes. T. XXIII. 769. E.
- de Saraglis, Bonavitus. T. XVI. 1107. C.
- de Saragoza, Fulco, Jurisperitus. T. VI. 435. A.
- de Saragoza, Jacobinus. T. VI. 456. D.
- Saragus, Guilelmus. T. VI. 386. B. T. XXIII. 474. C. *V. Ind. Gen. Guil.*
- de Sarciano, Comes Raynerius. T. X. 816. D. *V. Ind. Gen. Rayn.*
- Sarda, Familia Pisana. T. III. 401. A.
- de Sardellis, Gotolus. T. XVIII. 152. E. 362. A.
- Sardena, Anfaldus, Consul Genuensis. T. VI. 259. B. 340. C.
- Sardena, Bonusvassallus, Consul Genuensis. T. VI. 516. B.
- Sardena, Guilelmus, Consul Genuensis. T. VI. 353. E.
- Sardena, Opizo. T. VI. 268. A.
- Sardena, Raymundus, Consul Genuensis. T. VI. 257. B.
- Sardena, Raynaldus, Consul Genuensis. T. VI. 256. B. T. XVII. 1010. A.
- Sardona, Isabella. T. XXII. 20. D. *V. Ind. Gen. Isab.*
- Sardus, Milanus. T. XXIII. 722. E.
- Sardus, Ubertus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 111. D. 259. A.
- a Sarego, Cortesia. T. XVII. 516. A. *V. Ind. Gen. Cort.*
- Sarifolus, Christophorus. T. XX. 26. A. *V. Ind. Gen. Christ.*
- Sarius, Anfaldus, Consul Genuensis. T. VI. 292. A.
- Saroldus, al. Feroldus, Joannes, Mediolanensis. T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Sarmona, seu Sulmona, Cosmus. T. XVI. 1182. B. *V. Ind. Gen. Cosm.*
- de Sartirana, Gregorius. T. XXIII. 496. B.
- Sartorius, Fallavellus. T. XXIII. 474. C.
- de Sarturanis, Guirardus. T. VI. 477. C.
- de

- de Sarturanis, Rogerius, Placentiæ Consul . T. XVI. 611. D.
 de Sarzana, Jacobus . T. XVI. 894. E.
 de Sarzana, Philippus . T. XVIII. 689. B.
V. Ind. Gen. Phil.
 de Sarzana, Thomas . T. XVIII. 682. C.
V. Ind. Gen. Thom.
 Saffarotus, Philippus . T. XVIII. 28. B.
 de Saffetta, Siscinius, Consul Pisanus .
 T. VI. 192. C.
 de Saffo, Petrus, Cardinalis, & Rector
 Campaniæ . T. VII. 887. A.
 de Saffolo, Manfredinus . T. XVIII. 18. D.
 de Saffonibus, Cervattus . T. XIX. 882. D.
 Savellensium Familia . T. III. P. II. 843. B.
V. Ind. Gen. Savell. V. Sabellorum .
 Savellus, Jacobus . T. VII. 1075. C. *V.*
Ind. Gen. Jac.
 Savellus, Joannes Baptista, Cardinalis .
 T. III. P. II. 1147. C.
 Savellus, Lucas . T. XIV. 181. A. *V. Ind.*
Gen. Luc.
 Savellus, Paulus, Romanus . *V. Sabel-*
lus .
 de Savignano, Ugolinus . T. XVIII. 426. E.
 Saverinus, Manfredus . T. XXIII. 475. B.
 de Savigno, Guido . T. VI. 514. B.
 de Savignono, Beltramus, Consul **Ge-**
nuensis . T. VI. 383. C.
 de Savignono, Castellanus, Consul **Ge-**
nuensis . T. VI. 514. B.
 de Savignono, Guilelmus, Consul **Ge-**
nuensis . T. VI. 402. D.
 de Savignono, Leonardus . T. XVII. 1288.
 D. 1308. E.
 Savina, Bonaventura . T. XXII. 739. E.
 Savina, Guido . T. XVIII. 468. A.
 Saviola, Albertus . T. XX. 727. D.
 Savius, Franciscus . T. XXIII. 1177. B.
 Savius, Joannes . T. XVI. 348. C.
 Savius, Luchinus . T. XVI. 387. A. 600. C.
 Sauli, Antonius, Genuensis . T. XXIV.
 539. D.
 Sauli, Bendinellus . T. XXIII. 298. D.
 Sauli, Jacobus, Genuensis . T. XVII.
 1246. B.
 Sauli, Manfredus, Genuensis . T. XVII.
 1272. D.
 Sauli, Vincentius, Genuensium Orator
 ad Regem Galliæ . T. XXIV. 569. E.
 de la Saunella, Nicolaus . T. XVIII.
 1148. A.
 Savonarola, Familia nobilis Patavii . T.
 XVII. 77. A. T. XXIV. 1135.
 Savonarola, Hieronymus . T. XXIV. 51. B.
V. Ind. Gen. Hier.
 Savonarola, Joannes, Ferrariensis . T.
 XXIV. 404. A. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Savonarola, Michaël . T. XXIV. 1136.
V. Ind. Gen. Mich.
 Savonarola, Nicolaus, Michaëlis filius .
 T. XXIV. 1135.
Tom. XXI.
- Savonerius, Joannes, Brevium sub Ur-
 bano VIII. conscriptor . T. III. 406. B.
 Savoragnus, Jacobus . T. XXII. 1212. E.
 Savorgnanus, Federicus, a Venetis in-
 ter Nobiles adscitus . T. XXIII. 1070. D.
 Savorgnanus, Tristanus . T. XVIII. 1009.
 B. *V. Ind. Gen. Trist.*
 de Sauro, Bonusvassallus, Consul Ge-
 nuensis . T. VI. 511. A.
 Sausajus, Andreas, Scriptor . T. III. 417. C.
 de Saxelo, Claudius . T. XXIII. 743. A.
 Saxeta, Petrus Paulus . T. XXIII. 178. E.
 de Saxis, Paulus, Bononiæ Potestas . T.
 XVIII. 329. E.
 Saxius, Hieronymus Franciscus . T. I.
 10.
 Saxius, Joseph Antonius, V. Cl. T. I. 399.
 T. I. P. II. 13. *V. Ind. Gen. Jos.*
 de Saxo, Fredericus . T. III. 360. A. *V.*
 Albertus Cancellarius, *vel* Hermannus
 Fredericus .
 de Saxo, Gottardus, Eques Neapolitanus
 tempore Corradi Regis . T. VII. 1095. C.
 Saxoferratenfis, Alexander, Cardinalis .
 T. XX. 60. B.
 de Saxoferrato, Bartholinus . T. VI. 196. B.
 de Saxoferrato, Hungarus . T. XXI.
 925. C.
 Saxoferratus, Bartholus, Forolivienfis,
 J. C. T. VI. 196. B. T. XXIV. 188. D.
 de Saxolo, Franciscus . T. XVI. 1033.
V. Ind. Gen. Franc.
 de Saxolo, Manfredinus, *seu* Manfredus.
 T. VIII. 1160. A. T. XVI. 618. A. *V.*
Ind. Gen. Manf.
 a Saxolo, Manfrinus . T. XVII. 535. B.
 de Saxonia, Joannes . T. VI. 713. C. *V.*
Ind. Gen. Joan.
 de Saxono, Bernardus . T. XXIII. 900. B.
 Saxornolus, Nicolaus . T. XXII. 163. C.
 Say, Laurentius . T. XVII. 330. D.
 de Saymbenis, Joannes . T. XVI. 962. B.
 Sayrus, Gregorius . T. IV. 572. *V. Ind.*
Gen. Greg.
 Sberga, Philippus . T. XVII. 535. D.
 Sbirrus, Honorius . T. XXII. 266. C.
 de Sbughis, Philippus . T. XVIII. 956. C.
 de Sbughis, Zavaldinus . T. XVIII. 391. C.
 Sburlatus, Guilielmus . T. XXIII. 412. E.
 de Scacabaroziis, Francinus, Mediola-
 nensis . T. XVII. 1302. B.
 de Scacabaroziis, Odolinus . T. XXIII.
 734. D.
 Scacchisii . T. XVIII. 1063. C. *V. Ind.*
Gen. Scac.
 Scafacia, Benedictus . T. XVII. 1164. C.
 de Scaffulo, Paulus, Bononiæ Potestas .
 T. XVIII. 182. A.
 de Scaffulo, Raynaldus, Bononiæ Rector.
 T. XVIII. 148. D. 166. B.
 Scaffus, Odinus . T. XXIII. 606. E.
 de Scagnello, Emmanuel . T. XXIII. 606. B.

de la Scala, Familia Veronensis . T. III. P. II. 621. E. *V. Ind. Gen.* de la Scala, & Scaliger.
 de la Scala, Albertus, Veronensis . T. XXII. 155. C. *V. Ind. Gen.* Alb.
 de la Scala, Alboinus . T. VIII. 641. D. *V. Ind. Gen.* Alb.
 de la Scala, Antonius . T. XXI. 50. A. *V. Ind. Gen.* Ant.
 de la Scala, Bartholomæus . T. VIII. 641. D. *V. Ind. Gen.* Barth.
 de la Scala, Bernardus, copiarum Doctor . T. XXI. 52. C.
 de la Scala, Chichinus . T. VIII. 644. B. *V. Ind. Gen.* Chich.
 de la Scala, Georgius . T. XXI. 37. D. *V. Ind. Gen.* Georg.
 de la Scala, seu Scaliger, Guilielmus . T. XVI. 1180. D. *V. Ind. Gen.* Guil.
 de la Scala, Martinus . T. XI. 126. C. *V. Ind. Gen.* Mart.
 de la Scala, Mastinius . T. III. P. II. 546. D. *V. Ind. Gen.* Mast.
 de la Scala, Nardus . T. XXI. 21. A. *V. Ind. Gen.* Nard.
 de la Scala, Nicolaus, equitum Dux . T. XXI. 21. A.
 de la Scala, Ognimbenus, Patavii Legatus ad Venetos . T. XVII. 939. A.
 de la Scala, Regina . T. XVIII. 69. E. *V. Ind. Gen.* Reg.
 de la Scala, Samaritana . T. XVII. 774. C.
 de la Scala, Thebaldus . T. XVII. 261. C.
 Scalensis, Dominicus . T. VI. 195. D.
 Scaliger, Albertus . T. IX. 982. C. T. XXIV. 762. A. 787. B. *V. Ind. Gen.* Alb.
 Scaliger, Antonius . T. XXI. 50. D. *V. Ind. Gen.* Ant.
 Scaliger, Bartholomæus . T. XVII. 215. C. *V. Ind. Gen.* Barth.
 Scaliger, Brunorius . T. XVII. 876. E. *V. Ind. Gen.* Brun.
 Scaliger, Canis . T. XV. 373. D. T. XX. 740. C. *V. Ind. Gen.* Can.
 Scaliger, Caniffegnorius . T. VIII. 652. D. *V. Ind. Gen.* Canif.
 Scaliger, Franciscus Segnorius, Dominus Veronæ . T. XII. 940. D. T. XX. 740. A. *V. Ind. Gen.* Franc.
 Scaliger, Fregnanus . T. VIII. 654. A. *V. Ind. Gen.* Fregn.
 Scaliger, Fridericus . T. XI. 102. *V. Ind. Gen.* Frid.
 Scaliger, Frinianus . T. XIV. 225. A. *V. Ind. Gen.* Frin.
 Scaliger, Josephus . T. III. 2. B. *V. Ind. Gen.* Jos.
 Scaliger, Mastinus . T. X. 750. E. *V. Ind. Gen.* Mast.
 Scaliger, Paulus Alboinus . T. XIV. 582. D. *V. Ind. Gen.* Paul.
 Scaligera, Viridis, Uxor Nicolai Mar-

chionis Estensis . T. XVII. 709. E.
 Scaligerorum origo . T. XIII. 828. D. *V. Ind. Gen.* Scal.
 Scalimates, Joannes, Centurio . T. XX. 19. A.
 de Scaltenighis, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 75. E.
 de Scaltenighis, Martinus . T. XVII. 849. B.
 de Scalzeatis, Othonellus, Patavinus . T. XVII. 488. E.
 de Scalzeatis, Parthenopeus, Patavinus . T. XVII. 784. B.
 de Scalzis, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 77. A.
 de Scano, Thaddæus . T. XVI. 994. A.
 de Scanabechis, Albertus, Bononiensis . T. XVIII. 242. C.
 de Scanabechis, Guilielmus . T. XXII. 152. A.
 Scanabechus, Bononiensis, Potestas Arentii . T. XXIV. 859. D.
 Scanaforices, Franciscus . T. XXI. 1138. D.
 Scanafortis, Franciscus . T. XXI. 1050. C.
 Scanamojeri, Benedictus, Brixienfis, Legatus ad Carolum II. Regem Siciliae pro Brixiae Civitate . T. XIV. 953. D.
 Scanderbei, Alexander . T. XXIII. 65. A. *V. Ind. Gen.* Alex.
 Scanderbechi, Familia nobilissima in Albania . T. XXIII. 757. A.
 Scanderebeccus, Joannes, filius Castrioti Domini Albaniae . T. XXII. 1177. C.
 Scandolarius, Joannes . T. XXII. 966. D.
 Scandolarius, Vitalis . T. XXII. 965. D.
 Scandula, Nicolaus, Comes Sancti Angeli . T. XXI. 19. D.
 de Scanello, Joannes, Genuae Potestas . T. XVII. 1156. C.
 de Scappis, Ugo . T. XVIII. 193. A. *V. Ind. Gen.* Ugo.
 Scapucinus, Marinus . T. XXI. 1095. B.
 Scarabazza, Michael . T. XXII. 828. E.
 de Scarabellis, Gaspar . T. XXII. 356. C.
 Scaracinus, Bonjoannes, Placentiae Consul . T. XVI. 613. B.
 Scarampa Familia . T. XXI. 412. A. *V. Ind. Gen.* Scar.
 Scarampus, Aloysius . T. III. P. II. 1008. E. *V. Ind. Gen.* Aloyf.
 Scarampus, Georgius . T. XXIII. 723. A.
 Scarampus, Guilielmus . T. VI. 531. C. *V. Ind. Gen.* Guil.
 Scarampus, Henricus, Feltrensis Episcopus . T. XVII. 1226. A. & seq.
 Scarampus, Joannes . T. XXIII. 410. A.
 Scarampus, Ludovicus . T. XX. 407. A. *V. Ind. Gen.* Lud.
 Scarampus, Nicolaus . T. III. P. II. 1008. E. *V. Ind. Gen.* Nic.
 Scarampus, Odoninus . T. XXIII. 519. A.
 Scarampus, Philippus . T. XXIII. 407. D.
 Sca-

- Scarampus, Thomas. T. XXIII. 457. A.
 Scaramucia, Lavellus. T. XXV. 19. V.
Ind. Gen. Lav.
 de Scardonis, Scardonus. T. XVIII.
 226. E.
 de Scardovinis, Scardovinus. T. XVIII.
 618. A.
 Scardua, Franciscus. T. XXIII. 911. D.
 Scarferius, Bernardus, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 612. D.
 Scariottus, Jacobus. T. XXII. 1229. E.
 Scariottus, Joannes Antonius, Equitum
 Ductor. T. XVIII. 773. A.
 Scaronus, Bertolellus. T. XXIII. 441. A.
 Scarpigna, al. Scampigua Ligabos, Lau-
 denfis. T. VI. 1071. C. 1072. B.
 Scarpus, Nicolaus. T. XXIII. 780. A.
 Scarfus, Guido, Placentiæ Prætor. T.
 XVI. 617. A.
 de Scartabonis, Bartholomæus, Viter-
 biensis, Genuæ Potestas. T. XVII.
 1154. B.
 Scaudulla, Nicolaus, Comes S. Angeli
 Montis Gargani. T. XXI. 19. C.
 Scaverius, Raynerius. T. VI. 173. B. V.
Ind. Gen. Ray.
 Scazolius, Corfellus. T. XXIII. 440. C.
 Scazotus, Antelmus. T. XXIII. 433. B.
 de Scerre, Riccardus. T. VI. 895. D.
V. Ind. Gen. Ric.
 Sceva, Curtus, Franciscus. T. XXI. 665. D.
 de Scevola, Sebastianus, J. C. T. XX.
 930. A.
 Schedelcius, Hermannus. T. III. 368. A.
V. Ind. Gen. Sche.
 a Schelestrate, Emmanuel. T. III. 37. B.
al. V. Ind. Gen. Emm.
 de Schelinis, Dominicus. T. XXIII. 725. C.
 Schermus, Andreas. T. XVII. 758. A.
 Schiamanus, Stephanus. T. XXII. 965. D.
 de la Schiappa, Paulus. T. XVIII. 557. E.
 Schiffus, Jacobus. T. XXIII. 495. E.
 de Schizis, Franciscus. T. XVII. 300. D.
 de Schizis, Fulchinus. T. XXIII. 506. D.
 Schizius, Samuel. T. XXII. 965. D.
 a Schonaco, Joannes, Episcopus Basileen-
 sis. T. III. 281.
 de Sciano, Guido, Ductor Exercitus Præ-
 donum. T. XVI. 1134. B.
 Sciarra, Jacobus. T. III. 372. C. V. *Ind.*
Gen. Jac.
 Sciarra, Joannes, Viterbii Dominus. T.
 XVI. 1111. B. T. XXI. 65. B. *al.*
V. Ind. Gen. Joa.
 Scioppius, Gaspar. T. III. 41. C.
 de Scipionibus, Barnabas. T. XVII.
 1316. A.
 de Scipionibus, Marcus. T. VI. 17. E.
 Scivorellus, Guilielmus, Conf. Genuenf.
 T. VI. 395. A.
 Sclabus, seu Sclavius Michaël. T. V. 38.
A. V. Ind. Gen. Mich.
 Sclanafanatus, Gabriel. T. XXIII. 185. A.
 Sclarus, Rogerius. T. VII. 290. D.
 de Sclaffis, Michaël. T. XVIII. 186. E.
 Sclavius, Joannes. T. XXIII. 54. D. V.
Ind. Gen. Nic.
 Sclavius, Nicolaus. T. XXV. 64. D. V.
Ind. Gen. Scl.
 Sclavius, Simon. T. XVII. 224. B.
 Sclavins, Stephanus. T. XVIII. 757. E.
 Sclavonus, Andreolus. T. XXII. 621. A.
 de Scledo (Frater Joannes) V. Joannes
 Ordinis Prædicatorum, *al. Ta. VIII.*
 80. A.
 de Scledo (Matthæus) Leonici Potestas.
 T. VIII. 85. D.
 Scogozzaprete, Angelus. T. XVIII. 246. E.
 Scogozzaprove, Otelitus, Bononiæ
 Consul. T. XVIII. 108. B.
 Scolarius, Bernardus. T. XVII. 98. E.
 Scolarius, Joannes. T. III. 76. E.
 Scolarius, Nicolaus. T. XVII. 147. B.
 Scolarius, Philippus. T. XXI. 113. C.
V. Ind. Gen. Phil.
 Scolarius, Pipus, Florentinus. T. XVIII.
 1096. B. V. *Ind. Gen. Pip.*
 da le Scola, Nicolaus. T. XXII. 600. C.
 Scondili, Paulus de Candia. T. I. P. II.
 583. D. V. *Ind. Gen. Paul.*
 Scornezanus, Bartholomæus. T. XIX.
 192. D.
 Scornezanus, Vannes. T. X. 647. V. *Ind.*
Gen. Van.
 de Scoriginis, Henricus. T. XVI. 1074.
 a Scorno, Bartholomæus, Pisanus. T.
 XVIII. 867. D. V. *Ind. Gen. Bar.*
 Scorpionus, Obertus, Placentiæ Consul.
 T. XVI. 612. B.
 de Scorveginis, Familia Nobilis Patavii.
 T. XVII. 75. B.
 de Scorvegnis, Gaboardus. T. XVII.
 12. D.
 de Scorvegnis, Henricus, Eques Patavi-
 nus. T. XVII. 693. B.
 de Scorvegnis, Jacobus. T. XVII. 98. D.
V. Ind. Gen. Jac.
 de Scorvegnis, Lucia. T. XVII. 786. D.
V. Ind. Gen. Luc.
 de Scorvegnis, Ugolinus. T. XVII. 98.
 D. V. *Ind. Gen. Ugol.*
 Scorza, Lupus, Nob. Pisanus. T. VI.
 411. D.
 Scottus, Nobil. Genuenf. T. VI. 310. C.
 Scotus, Albertus, Placentiæ Dominus.
 T. X. 438. A. T. XXI. 415. G. V. *Ind.*
Gen. Alb.
 Scottus, Alderamus. T. XXIII. 383. A.
 Scottus, Balduinus, Conf. Genuenf. T.
 VI. 357. D. *al. 507. A. 514. B.*
 Scottus, Bernardinus, Placentinus, Bonō-
 niæ Capitaneus. T. XVIII. 129. C.
 Scottus, Bernardus, Prætor Mediolani.
 T. XVI. 485. B.

Scot-

Scottus, Franciscus. T. XIV. 1175. B. T. XVI. 313. C. *V. Ind. Gen. Fran.*
 Scottus, Guilielmus. T. VI. 399. B. *V. Ind. Gen. Guil.*
 Scottus, Guiraldus. T. VI. 355. D.
 Scottus, Hugo. T. VI. 352. D. & 353. A. *V. Ind. Gen. Hug.*
 Scottus, Joannes. T. XVI. 467. E.
 Scottus, Manfredus. T. XVI. 1180. C. T. XXI. 92. A. *V. Ind. Gen. Manf.*
 Scottus, Marianus. T. II. 274. E. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Scottus, Mauricius, Placentinus, Corsicæ Gebernator pro Mediolani Duce. T. XXIV. 478. D. *V. Ind. Gen. Mau.*
 Scottus, Michaël. T. IX. 128. A. T. XIV. 1095. B. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Scottus, Ogerius. T. VI. 367. B. *V. Ind. Gen. Oge.*
 Scottus, Raynaldus. T. XVI. 474. E. *V. Ind. Gen. Ray.*
 Scottus, Rolandus, Prætor Papiæ. T. XVI. 485. C.
 Scottus, Sinibaldus. T. XXIII. 812. B.
 Scribanarius, Jacobus. T. XVIII. 775. C.
 de Scribanis, Joannes, Placentinus. T. XX. 876. D.
 de Scrina, Ariginus. T. XVI. 891. A.
 de Scriptoribus, Jacobus. T. XXIII. 886. D.
 de Scudario, Joannes, Comes. T. XVI. 1034.
 Scurzanus, Guilielmus. T. XX. 880. A.
 de Scurzo, Milanus. T. XXIII. 495. C.
 Scuzonus, Bernardus. T. XXII. 270. C.
 de Seadinariis, Michaël. T. XVIII. 555. D.
 Sebatianus, Georgius. T. XXIII. 758. B.
 Sebatianus, Paulinus. T. I. P. II. 289. *V. Ind. Gen. Paul.*
 Sebaton, Jordanus. T. III. 458. B. *V. Ind. Gen. Jor.*
 Secarellus, Gerardus, de Parma. T. IX. 425. *V. Ind. Gen. Ger.*
 Secondini, Nicolaus. T. XXIII. 69. C.
 de Sedazariis, Guilielmus. T. XXIII. 445. D.
 de Sedazariis, Martinus. T. XVI. 911. A.
 dedorius, Guilielmus. T. XXIII. 494. C.
 a Segna, Dominicus. T. XXI. 1050. D.
 a Segna, Comes Stephanus. T. XXIV. 194. D. *V. Ind. Gen. Ste.*
 Segurani, Guiducius. T. XVIII. 197. C.
 Sejus, Jacobus. T. XXII. 548. E.
 a Sella, Guilielmus. T. XVII. 571. C.
 Sellaferata, Joannes Jacobus, Parmensis. T. XXIII. 179. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Selvaticus, Mafiolus. T. XVI. 892. B.
 Selugnus, Petrus. T. XVIII. 775. B.
 Selvus, Dominicus, Venetus primus, Equitum Magister. T. XXIII. 935. B.
 Sembronus, Nicolaus, Conf. Genuenf. T. VI. 354. D.
 Semii, Simon, Notarius Ultramontanus.

T. XVII. 1152. D.
 de Semo, Bocacines. T. XVI. 894. D.
 Senarega, Bartholomæus. T. XXIV. 508. *V. Ind. Gen. Bar.*
 Senatorius, Joannes. T. XXII. 966. A.
 de Senis, Zininus, Miles. T. XVI. 942. B.
 Sensalia, Familia nobilis Cosentia. T. VI. 77. B.
 Senzapaura, Simeon, Roberti Regis Vicarius in Romandiola. T. XIV. 1133. C.
 de Septimo, Petrus, Cancellarius Marchionis Montisferrati. T. XVI. 437. D.
 Septus, Guido. T. XVII. 1095. C. *V. Ind. Gen. Gui.*
 Seracenus, Ricardus, Senensium legatus ad Pium II. Papam. T. XX. 57. B.
 Serachus, Jacobus. T. XXIII. 474. D.
 Seraglius, Bonajutus. T. XVIII. 1106. C.
 Seranus, Andreas. T. XIX. 676. C.
 Seranus, Blasius. T. XXI. 474. A.
 Sercambius, Joannes. T. XVIII. 793. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Seregno, Alexius, Placentiæ Episcopus. T. XVI. 633. D.
 de Seregno, Maphæolus. T. XX. 939. C.
 a Serego Thadæus. T. XVII. 879. A.
 Seresalis, Marcus. T. XXI. 1047. A.
 Serignanus, vel Serignanus, Benedictus. T. XXI. 1042. C. 1050. C.
 Serinejus, Borsus. T. XVII. 729. C., & *seq.*
 Seripanus, Cecinellus. T. XXI. 1050. A.
 Serifale, Martucius. T. XXI. 1065. E.
 Serittorius, Joannes. T. XX. 314. E.
 Serpondus, Camillus. T. XXI. 43. A.
 Serra, Andreas. T. XXI. 967. E.
 Serra, Corlus, Genuenf. T. VI. 272. B. 285. E.
 Serra, Franciscus. T. XX. 340. E.
 Serra, Joannes, Genuenf. T. XXI. 758. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Serratico, Andreas. T. VIII. 15. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
 de Serravalle, Joannes, Fanensis Episcopus. T. XV. 950. B.
 de Serreto, Obertus. T. VI. 466. C.
 Serfalius, Hieronymus. T. VI. 77. B. *V. Ind. Gen. Hie.*
 Servius, Ruffus. T. VII. 1070. B. *V. Ind. Gen. Ruff.*
 de Servola, seu de Servilla, Arnaldus. T. III. P. II. 596. D. *V. Ind. Gen. Arn.*
 de Sello, Azzo. T. XVIII. 79. B.
 de Sello, Bernardus. T. XVI. 617. A.
 de Sello, Frignanus. T. XVII. 535. C. 832. A.
 de Sello, Girardus, Archiep. Mediol. T. XI. 664. C.
 de Sello, Guilielmus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 118. E.
 de Sello, Henricus, Episcopus Cumanus. T. XVIII. 186. D.

- de Sefso, Palmerius, Eques. T. XVIII. 13. D.
 de Sefso, Thebaldus, Episcopus Regien-
 sis. T. VIII. 1175. A.
 de Sefso, Ugolinus, Episcopus Regii.
 T. VI. 194. A. T. XVIII. 95. A.
 de Sefso, al. de Sexto, Albertus. T. VI.
 1c83. E. *V. Ind. Gen. Alb.*
 de Setara, Henricus. T. IX. 666. E. *V.*
Ind. Gen. Hen.
 dalla Setta, Bonaventura. T. XVII. 473. B.
 de la Seva, Franciscus, Bononiae Pote-
 stas. T. XVIII. 153. C.
 Severinas, Ludovicus, Copiarum Dux.
 T. XX. 387. E.
 Severinas, Robertus. T. XXI. 1194. A.
V. Ind. Gen. Sev.
 Severinus, Nicolaus. T. XXIII. 773. B.
 de Sexto, Gandulphus. T. VI. 454. B.
 516. B.
 de Sexto, Gandulphus. T. IV. 544. B. *V.*
Ind. Gen. Gan.
 Sfortia, Alexander. T. XXI. 240. B. T.
 XXII. 325. A. T. XXV. 43. E. *V. Ind.*
Gen. Alex.
 Sfortia, Anna. T. XXIV. 282. B.
 Sfortia, Ascanius. T. XXII. 249. E. 329.
 A. 391. D. *V. Ind. Gen. Asc.*
 Sfortia, Bartholomæus. T. XXI. 117. C.
V. Ind. Gen. Bar.
 Sfortia, Blanca. T. XXIV. 534. C. *V.*
Ind. Gen. Blan.
 Sfortia, Bosius. T. XXI. 288. C. *V. Ind.*
Gen. Bos.
 Sfortia, Carolus, Mediolani Archiepif-
 copus. T. XX. 1025. A. T. XXI. 129.
 D. & seq. *V. Ind. Gen. Car.*
 Sfortia, Catherina. T. XXIV. 375. A. *V.*
Ind. Gen. Cath.
 Sfortia, Clara. T. XXIV. 513. B. *V. Ind.*
Gen. Clara.
 Sfortia, Constantius, Pisauri Princeps
 Exercitui Ducis Mediolani Præfectus.
 T. XX. 962. E. T. XXI. 1205. E. *V. Ind.*
Gen. Const.
 Sfortia, Eleonora. T. XXI. 677. B. *V.*
Ind. Gen. Ele.
 Sfortia, Franciscus. T. III. P. II. 899. A.
 T. XXI. 82. D. *V. Ind. Gen. Fran.*
 Sfortia, Gabriel, Mediolani Archiepisco-
 pus. T. XXIII. 715. E.
 Sfortia, Galeatius. T. XXI. 773. A. *V.*
Ind. Gen. Gal.
 Sfortia, Galeatius Maria. T. XV. 947. A.
V. Ind. Gen. Gal.
 Sfortia, Hippolyta. T. V. 50. C. *V. Ind.*
Gen. Hip.
 Sfortia, Hippolyta Maria. T. XXI. 677.
 A. 1135. A. *V. Ind. Gen. Hip.*
 Sfortia, Jordanus, Romanæ Ecclesiæ Si-
 gnifer. T. XIX. 692. B.
 Sfortia, Joannes. T. XXI. 318. E. *V. Ind.*
Tom. XXV.
- Gen. Joan.
 Sfortia, Joannes Galeatius. T. XV. 545.
 C. T. XXII. 351. A. *V. Ind. Gen. Joa.*
 Sfortia, Laurentius. T. XVIII. 101. E.
 Sfortia, Leo. T. XXI. 96. E. 194. D. *V.*
Ind. Gen. Leo.
 Sfortia, Leonardus. T. XXI. 116. B. *V.*
Ind. Gen. Leon.
 Sfortia, Ludovicus. T. II. 220. *V. Ind.*
Gen. Lud.
 Sfortia, Ludovicus Maria. T. XXI. 1212.
 C. *V. Ind. Gen. Lud.*
 Sfortia, Margarita. T. XIX. 667. E. *V.*
Ind. Gen. Marg.
 Sfortia, Maria. T. XXI. 1138. *V. Ind. Gen.*
Mar.
 Sfortia, Maximilianus. T. XXIV. 618. D.
V. Ind. Gen. Max.
 Sfortia, Neapolitanus. T. XXII. 898. B.
V. Ind. Gen. Neap.
 Sfortia, Octavianus. T. XXII. 259. D.
 T. XXV. 428. C. *V. Ind. Gen. Octa.*
 Sfortia, Philippus Maria. T. XXI. 677. B.
 T. XXIV. 214. B. *V. Ind. Gen. Phil.*
 Sfortia, Tritanus. T. XXII. 255. E. *V.*
Ind. Gen. Tri.
 Sfortia. *V. etiam* Attendulus.
 Sfondratus, Baptista, Cremonensis. T.
 XXIV. 45. C. *V. Ind. Gen. Bapt.*
 Sibaldinus, Gaspar. T. XVI. 915. A. *V.*
Ind. Gen. Gasp.
 Sicardus, Guilielmus. T. XXII. 381. C.
 Sicardus, Episcopus Cremonensis. T.
 VII. 602. B. *V. Ind. Gen. Sic.*
 Siccā, Familia. T. XXI. 658. D. *V. etiam*
Ind. Gen. Sic.
 Siccamilica, Gherardus, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 611. A.
 Siccamilica, Raynaldus, Placentiæ Con-
 sul. T. XVI. 611. B.
 Siccamilica, Ubertinus. T. XVI. 405. D.
 de Sichiariis, Guilielmus. T. XXIII. 393. A.
 de Sicleriis, Inardus. T. XX. 939. D.
 Siccus, Alexander. T. XXI. 436. A.
 Siccus Borcella, Comes, Præfectus fa-
 milia Ducalis Mediolanensis. T. XXII.
 259. C.
 Siccus, Cravettus, pro Mediolani Duce
 Bononiae Prætor. T. XXIII. 878. A.
 Siccus, Franciscus. T. XXII. 288. D. *V.*
Ind. Gen. Fran.
 Siccus, Jacobus. T. XXIII. 442. D.
 Siccus, Luchinus. T. XVI. 983. C.
 Siccus, Nicolaus, Veneti Exercitus Du-
 ctor. T. XXI. 1196. D.
 Siccus, Stephanus. T. XX. 861. D.
 de Sifanti, Ugolinus. T. XVIII. 161. B.
 de Sigatis, Joannes. T. XVIII. 929. A.
 Siginolfus, Guilielmus, Neapolitanus.
 T. XXI. 1032. B. *V. Ind. Gen. Guil.*
 de Sigismundis, Corfus. T. VI. 292. B.
 343. B. T. XVII. 1011. E.

- de Sigismundis, Lenius. T. XVI. 1033.
 de Sigismundis, Livius, Pifanus. T. XVII.
 859. C.
 de Sigismundis, Sigismundus, Nobil. Ge-
 nuenf. T. VI. 310. C.
 Signolus, Joannes, Patriarca Gradensis .
 T. XII. 313. A. T. XXII. 528. A.
 Signolus, Laurentius . T. XXIII. 987. E.
 de Signorellis, Bernardus . T. XXII.
 522. C.
 de Signorellis, Fabricius, Equitum Du-
 ctor . T. XVIII. 772. B.
 Signulphus, Bartholomæus . T. XXIII.
 415. E.
 Sigonius, Carolus, V. Cl. T. I. 413. D.
 T. II. 220. T. XX. 660. E. *V. Ind. Gen.*
 Car.
 a Silico, Masus. T. XVIII. 805. D.
 Silvagnus, Simon, Conf. Genuenf. T.
 VI. 511. A.
 Silvaticus, Antonius . T. XXI. 557. A.
V. Ind. Gen. Ant.
 Silvestrinus, Jacobus, Nursinorum Le-
 gatus . T. XXI. 269. D.
 de Silvestris, Boëcius . T. XVIII. 978. C.
 Silvestris, Ludovicus . T. XXIII. 14. E.
 Silvius, Dominicus . T. XXII. 412. E. *V.*
Ind. Gen. Dom.
 Simbilus, Marinus . T. XXII. 965. C.
 Siminetus, Bartholomæus, Florentinus .
 T. XX. 242. E.
 Simonetta, Angelus, Sfortiæ Legatus ad
 Venetos, & ad Alphonsum Regem .
 T. XXI. 380. A. 603. A. T. XXIII. 728.
 E. *V. Ind. Gen. Ang.*
 Simonetta, Antonius, Comes. T. XVI.
 444. T. XXI. 168. & *seq.*
 Simonetta, Bonifacius . T. III. 417. A.
 Simonetta, Cichus . T. XVI. 1020. B. T.
 XXI. 168. T. XXII. 1211. A. *V. Ind.*
Gen. Fran. vel Cichus.
 Simonetta, Jacobus, Cardinalis. T. XXI.
 168.
 Simonetta, Joannes . T. XVI. 444. T.
 XXI. 165. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Simonetta, Rainerius, Archiepiscopus
 Nicosiensis . T. XXI. 168.
 de Simopizolis, Catelanus . T. XVIII.
 130. C.
 de Simopizolis, Joannes, Bononiensis .
 T. XVIII. 108. A.
 Simplex, Franciscus . T. VI. 194. A.
 de Simula, Galterius . T. V. 570. A. *V.*
Ind. Gen. Galt.
 Sine-Terris, Joannes . T. VI. 410. D. *V.*
Ind. Gen. Joan.
 Sinfantes, Oddo . T. XIX. 1016. E.
 Simbaldus, Jacobus . T. VII. 1008. D.
V. Ind. Gen. Jac.
 de Sinitredo, Petrus . T. XXIII. 620. A.
 Sinigarda, Familia Aretina . T. XV. 809.
 de Sintillis, Gilibertus, Roberti Regis
 Vicarius in Romandiola . T. XIV.
 1133. B.
 de Sipiono, Ubertus, Marchio. T. XVI.
 304. A.
 Siritatus, Franciscus . T. XX. 1015. A.
 Sirletus, Cardinalis. V. Cl. T. III. 287. C.
 Siropolus, Stephanus . T. XXIII. 431. D.
 Sisinolus, Petrus . T. XXII. 577. E.
 de Sismundis, Ginicellus, Admiratus Pi-
 fanorum contra Genuenses . T. VI.
 579. C.
 Siveri, Siverus . T. XXIV. 389. D. *V.*
Ind. Gen. Siv.
 Sivoletus, Gulielmus, Potestas Vicentiæ .
 T. VIII. 32. E.
 Sivolutus, Julius, de Alexandria, Potestas
 Vicentiæ . T. VIII. 79. D.
 Smeregus, Nicolaus, Scriptor . T. VIII.
 95. *V. Ind. Gen. Nicol.*
 de Sneraldis, Christophorus, Copiarum
 Florentinarum Ductor. T. XXII. 289. C.
 Snardus, Ludovicus . T. XVIII. 729. D.
 Soardus, Gabriel, Ariminensis . T. XV.
 891.
 Sochuit, Joannes . T. XVII. 535. B.
 de Sociis, Joannes Antonius . T. XXII.
 253. A.
 Soderinus, Franciscus, Volaterræ Episco-
 pus . T. XXIII. 113. A.
 Soderinus, Nicolaus . T. IX. 273. B. T.
 XVIII. 763. C. *V. Ind. Gen. Nicol.*
 Soderinus, Thomas . T. XVIII. 1106. D.
 de Sofenana, Maginardus . T. XVIII. 129.
 A. *V. etiam Magin.*
 Sofridus, Cajetanus . T. III. 372. A. *V.*
Ind. Gen. Cajet.
 de Solgagna, Gabriel, Ducis Assiæ Mi-
 les . T. XIX. 752. 775. E.
 Solaria, Familia Nobilis Estensis . T.
 XIV. 1052. D. *V. etiam In. Gen.*
 Solarius, Gulielmus . T. III. 572. C. *V.*
Ind. Gen. Guil.
 Solarius, Obertinus, Astensis, Genuæ
 Prætor . T. XXIV. 583. A.
 Solarius, Oliverius . T. VI. 509. D.
 Solarius, Simon, Abbas Gratiani . T.
 XXIII. 516. E.
 Soldanus, Anfaldus . T. VI. 477. E. *V. Ind.*
Gen. Anf.
 Soldanus, Joannes . T. XVI. 1020. B.
 a Soldo, Christophorus . T. XXI. 785. *V.*
Ind. Gen. Christ.
 a Soldo, Matthæus . T. XVI. 1095. B. T.
 XX. 225. E.
 dal Sole, Joannes, Miles Patavinus . T.
 XVII. 897. C.
 Soleria, Familia Nobilis Astensis. T. VI.
 50. B.
 de Solerio, Aliprandus . T. XVI. 878. C.
 de Solerio, Martinus . T. XXIII. 511.
 C.
 de Solerio, Petrus . T. XVII. 332. A.
 de

FAMILIARUM:

347

- de Solerio, Ugo, Dominus Matalonis . T. XI. 316. C.
- a Soliano, Carolus . T. XVII. 846. D.
- de Soliers, Joannes Baptista . T. XVIII. 1100.
- de Solimanis, Familia Nobilis Patavii . T. XVII. 77. A.
- Solimannus, Joannes, Patavii Legatus ad Venetos . T. XVII. 935. E.
- Solinus, Julius, Historicus . T. XVII. 955. C.
- Solperch, Ubertus . T. XVII. 788. D.
- Sollpinger, Robertus, Marescallus Francisci Carrariensis . T. XVII. 774. D.
- Somenza, Andreolus . T. XVI. 905. D.
- a Sommaya, Hieronymus . T. III. P. II. 906.
- Sommaya, Nicolaus . T. XIX. 838. E.
- de Sommo piccoli, Dinadanus . T. XVIII. 309. B.
- Soncinus, Christophorus . T. XVIII. 729. C. T. XVIII. 746. G.
- de Sonzino, Cropello, Castellanus Arcis Bergomi . T. XVI. 976. C.
- Sophilicus, Joannes, Medicus . T. XXIV. 1165. A.
- de Soppo, Bartholomæus, Pisanus Potestas . T. VI. 196. B.
- Sopranus, Daniel, Placentinus : T. XX. 897. A.
- Sopranus, Raphaël . T. XXIII. 243.
- Sora, Andreas . T. II. 198. D. V. Ind. Gen. And.
- de Soragna, Gerardus . T. XVIII. 932. D.
- de Soragna, Raimundus Lupus . T. XVI. 502. B. T. XVIII. 18. E. V. Ind. Gen. Rai.
- de Soramentis, Suzius, Verellarum Dominus . T. XVI. 311. A.
- Soranus, Gabriel . T. XX. 799. E.
- Soranzus, Aloysius . T. XVII. 165. A.
- Soranzus, Joannes, Venetorum Dux . T. XXII. 413. C. T. XXIII. 1013. E. 1021. B.
- Soranzus, Marinus, Capitaneus Venetorum . T. XVII. 224. B.
- Soranzus, Nicolaus . T. XVIII. 758. C.
- de Sorbaria, Benedictus . T. XVIII. 918. E.
- de Sorexina, Bonacurtius, Bononie Potestas . T. XVIII. 269. A.
- de Sorexina, Paulus, Mediolanensis . T. VI. 476. D. V. Ind. Gen. Paul.
- de Sorexina, Spinus, Mediolanensis . T. VI. 427. A. V. Ind. Gen. Spin.
- Sorgetus, Ludovicus . T. XXII. 340. C.
- Sorianus, Jacobus . T. XVII. 884. A.
- Sorianus, Joannes . T. XVII. 885. C.
- de Sorocina, Cacciaguerra, Miles Mediolanensis . V. Cazaguerra de Sorexina.
- de Sortenaco, Petrus, Episcopus Vivariensis Cardin. T. III. P. II. 649. E.
- de Sofano, Bernardus . T. XVIII. 234. B.
- de Sovergnano, Fridericus . T. XIX. 784. D. V. Ind. Gen. Frid.
- de Sovergnano, seu Sovergnanus . V. Savorgnanus .
- Soza, Berondus, Civis Crementis . T. VI. 1039. B.
- Sozza, Berunolius, Civis Crementis . T. VI. 1040. A.
- de Sozonibus, Joannes . T. XVI. 936. B.
- Sozzinus, Bartholomæus . T. XXIII. 781. C. V. Ind. Gen. Bar.
- Sozzius, Fabritius . T. XXIII. 773. C.
- Spatharius, Marinus . V. Basilius Dux .
- Spadaferus, Fridericus . T. XXII. 432. B.
- Spadafora, Conradus, Eques tempore Corradi Regis . T. VII. 1095. B.
- Spadafora, Federicus, Nobilis Venetus . T. XXII. 840. E. V. Ind. Gen. Fed.
- Spadainfaccia, Eustorgius, Episcopus Beneventanus . T. XXIII. 884. D.
- Spadinfaccia, Hector . T. XVIII. 685. C. 689. B. V. Ind. Gen. Hect.
- Spadainfaccia, Henricus, Puteolanus . T. VII. 1083. A.
- Spadainfaccia, Jacobus . T. XXIII. 605. C.
- Spada, Guiraldus . T. VI. 484. D.
- Spaërius, Simon . T. VI. 482. E.
- Spalla, Stephanus . T. XX. 1011. A.
- Spanaldus, Guilielmus, Conf. Genuens. T. VI. 390. D.
- Spanochius, Nannes . T. XXIII. 775. C.
- Spanus, Jacobus, Hungariæ Regis Legatus . T. XVII. 371. E. 421. D.
- Sparavera, Joannes Antonius, Parma Potestas . T. XXII. 262. C.
- Spavaldus, Lenzus . T. XVIII. 354. D.
- Spavaldus, Lovatinus . T. XVIII. 147. E.
- del Specia, Federicus . T. XVIII. 978. C.
- Speciarius, Benedictus . T. XXIII. 475. A.
- Spellimbergh, Joannes . T. XXII. 933. E.
- de Spello, Raymundus, Romandiola Comes . T. XVIII. 137. C.
- Spelta, Jacobus . T. XXIII. 413. A.
- Spelta, Laurentius . T. XVIII. 558. A.
- Spelta, Manfredus, Placentinus . T. XVI. 489. D. V. Ind. Gen. Man.
- de Spernaria, Comes Henricus . T. VIII. 536. D. V. Ind. Gen. Henr.
- de Spernatiis, Joannes . T. XXII. 185. B.
- a Sperno, Amodæus . T. XVIII. 441. C.
- Speronus, Petraëinus, Placentiæ Consul . T. XVI. 614. A.
- Speta, Henricus, Astensis, Potestas Genuensis . T. VI. 588. D. 590. B.
- Spezapetra, Fulco, Consul Genuensis . T. VI. 567. B.
- Spillemburgensis, Bartholomæus, Tarvisii Potestas . T. XIX. 779. C.
- Spillemburgensis, Nicolaus . T. XIX. 394. C.
- de Spillis, Nicolaus . T. XVIII. 372. D.
- Spi-

- Spina, Benedictus . T. XXI. 74. C.
 Spina, Christophorus . T. XVIII. 861. A.
 1131. E. T. XIX. 952. B. T. XX. 9. E.
 308. E.
 Spina, Franciscus . T. XVI. 1113. C. T.
 XX. 88. D. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Spina, Gerius, inter primates Florenti-
 nos . T. XI. 374. A.
 Spina, Petrus . T. XII. 349. C. T. XIX.
 981. C.
 Spinella Familia . T. VII. 1059. *V. Ind.*
Gen. Spin.
 Spinellus, Joannes Baptista . T. XXII.
 39. A. 42. B. *V. Ind. Gen. Joan. Bapt.*
 Spinellus, Matthæus . T. VII. 1053. *V.*
Ind. Gen. Matth.
 Spinellus, Nannes . T. XIX. 676. C. T.
 XXI. 115. E. *V. Ind. Gen. Nann.*
 Spinellus, seu Spinella, Nicolaus . T. XX.
 227. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Spinellus, Tholomæus . T. XIX. 389. C.
 Spinellus, Trojanus . T. XXII. 40. C. *V.*
Ind. Gen. Troj.
 Spinolozius, Jacobus . T. XVI. 854. B.
 Spinula, Aironus . T. XVI. 397. B.
 Spinula, Ambrosius, Classi Ducis Medio-
 lani Præfectus . T. XXII. 1016. C.
 Spinula, Anfaldus . T. VI. 247. B. 277. D.
V. Ind. Gen. Anf.
 Spinula, Augustinus . T. XVII. 1169. D.
 Spinula, Bionus Ugolinus . T. VI. 584. E.
 Spinula, Balthassar . T. XXI. 31. C. *V.*
Ind. Gen. Balth.
 Spinula, Baptista, Genuensium Orator
 ad Maximilianum Regem . T. XXIV.
 561. B.
 Spinula, Carolus, Genuensium Orator
 ad Ludovicum Galliarum Regem . T. XX-
 IV. 564. E.
 Spinula, Christophorus, Genuensium
 Orator ad Regem Galliarum . T. XXIV.
 569. E.
 Spinula, Conradus, Dux exercitus Ro-
 berti Regis Siciliae . T. XVI. 1029. D.
 T. XVII. 1034. D.
 Spinula, Eliana, Runci Oppidi Domi-
 na . T. XXI. 216. A.
 Spinula, Emmanuel . T. XVII. 1046. A.
V. Ind. Gen. Emm.
 Spinula, Fridericus . T. VI. 589. B.
 Spinula, Franciscus . T. XXI. 144. D.
 243. D. T. XXIV. 525. C. *V. Ind. Gen.*
Franc.
 Spinula, Gaspar, Capitaneus Classis Ge-
 nuensium contra Venetos . T. XVII.
 1118. D.
 Spinula, Georgius . T. XVII. 369. C.
V. Ind. Gen. Georg.
 Spinula, Gerardinus . T. XI. 346. D. *V.*
Ind. Gen. Ger.
 Spinula, Ghirardus, Dominus Genuæ .
 T. XVI. 310. A.
 Spinula, Guido, Consul Genuensis . T.
 VI. 253. B. 354. D. 535. B. 361. E.
 Spinula, Guilielmus . T. XVII. 997. B.
V. Ind. Gen. Guil.
 Spinula, Henricus . T. VI. 589. D. *V.*
Ind. Gen. Henr.
 Spinula, Hieronyma, Genuensis . T.
 XXIV. 565. D. *V. Ind. Gen. Hier.*
 Spinula, Jacobus, Bergomi Prætor . T.
 XVI. 892. B. T. XXIV. 532. E.
 Spinula, Joannes, Savonensis Potestas .
 T. VI. 449.
 Spinula, Joannes Franciscus, Genuensis,
 ad Mediolani Ducem Orator . T. XX-
 IV. 525. C.
 Spinula, Lanfrancus . T. VI. 470. B.
 Spinula, Lucas . T. XXIV. 544. D. *V.*
Ind. Gen. Luc.
 Spinula, Lucianus, Genuæ Rector . T.
 XVII. 1249. C. T. XXIII. 250. A.
 Spinula, Marchiondus, Bergomi Prætor.
 T. XVI. 917. A.
 Spinula, Nicolaus . T. XVII. 729. C. *V.*
Ind. Gen. Nic.
 Spinula, Nicolinus . T. VI. 463. C. *V.*
Ind. Gen. Nic.
 Spinula, Obertacius . T. VI. 575. D.
 Spinula, Obertus . T. VI. 261. B. *V. Ind.*
Gen. Obert.
 Spinula, Obizzo . T. XVII. 859. C.
 Spinula, Odionus . T. XVI. 1029. E.
 Spinula, Opicinus, Genuensium Dux .
 T. X. 400. B. T. XIV. 1067. C. *V. Ind.*
Gen. Opic.
 Spinula, Petrus, pro Genuensibus exu-
 libus deprecator . T. XXI. 684. A.
 Spinula, Porchettus, Genuensis . T. IX.
 3. *V. Ind. Gen. Porch.*
 Spinula, Thomas . T. VI. 462. C. *V. Ind.*
Gen. Thom.
 Spinula, Zaccarias, Navis Præfectus .
 T. XXIV. 464. D.
 Spionus, Balduinus . T. VI. 471. E.
 de Spiritellis, Jacobus . T. XVII. 427. E.
 Spisifer, Leonardus . T. XII. 919. E.
 Spondanus, Henricus . T. III. 275. *V.*
Ind. Gen. Henr.
 Spoletanus, Gabriel, V. Cl. T. XVIII.
 364. D.
 Spoletinus, Petrus, Cavenfis Monachus.
 T. VI. 203.
 Spoletinus, Thomas . T. XXI. 12. A. *V.*
Ind. Gen. Thom.
 Spronus, Albertus, Placentiæ Consul .
 T. XVI. 612. D.
 Spronus, Raynaldus, Placentiæ Consul.
 T. XVI. 611. A.
 Spronus, Ugo, Placentiæ Consul . T.
 XVI. 612. D.
 Sprovierius, Luzius . T. XXI. 1042. D.
 Sputinfaccia, Jacobus . T. XXI. 1050. B.
 Squarcia, Monopolitanus, Veneti exer-
 citus

- citus Praefectus. T. XXI. 299. B.
 Squarciaficus, Henricus. T. VI. 582. A.
 Squarciaficus, Hieronymus, Scriptor Alexandrinus. T. XX. 167. E.
 Squarciaficus, Jacobus. T. VI. 541. C.
 Squarciaficus, Obertus. T. VI. 329. B. V. Ind. Gen. Obert.
 Squarciaficus, Petrus. T. XXIV. 442. D. V. Ind. Gen. Petr.
 Squarciaficus, Ranuscus. T. XXIII. 722. E.
 Squarciaficus, Thomas, Genuensium Capitaneus. T. XVII. 1287. D.
 Squarcialupa, Familia nobilis Florentina. T. VI. 66. D.
 Squarcialupus, Ignatius, Florentinus. T. VI. 66. B. V. Ind. Gen. Ign.
 Squarcialupus, Petrus, Florentinus, Bononiae Potestas. T. XVIII. 183. B. 492. D.
 de Stabello, Paxinus. T. XVI. 948. A.
 Stabilis, Nicolaus. T. VI. 413. B.
 de Stacio, Joannes. T. III. 565. A. V. Ind. Gen. Joan.
 Stadius, Joannes. T. V. 241. B. V. Ind. Gen. Joan.
 Stafolina, Familia nobilis Urbini. T. XXIV. 867. A.
 a Stagia, Franciscus. T. XIX. 389. D.
 Stagnafanguis, Petrucius. T. XXI. 1050. C.
 de Stagno, Petrus, Archiep. Bituricensis, & Cardinalis. T. III. P. II. 625. C. 636. A. 646. C.
 Stamatus, Julianus. T. XXII. 536. B.
 Stampa, Azzinus. T. XVIII. 729. E.
 Stampa, Joannes. T. XX. 425. E. T. XXI. 598. B. T. XXIII. 664. D. 734. D. V. Ind. Gen. Joan.
 Stampa, Joannes Lucas. T. XVIII. 729. C.
 Stampa, Joseph Maria, V. Cl. T. V. 401. V. Ind. Gen. Jos. Mar.
 Stampa, Marcus, Mediolanensis. T. XXI. 510. D. V. Ind. Gen. Marc.
 Stançabos, Nicolaus. T. XXIII. 869. B. V. Ind. Gen. Nic.
 Stanconus, Guilelmus, Consul Genuensis. T. VI. 263. A. B. 265. B. C.
 Stanconus, Ido, Consul Genuensis. T. VI. 366. D.
 Stanconus, Obertus. T. VI. 244. V. Ind. Gen. Obert.
 Stancus, Jacobus. T. XXIII. 495. D.
 Stanizius, Michaël. T. XXIII. 970. E.
 Stasè, Paulus. T. XXI. 1042. C.
 de Stateris, Henricus, Capitaneus Pisanorum. T. VI. 192. C.
 Statilius, Philippus, Bononiensis Senatus Consul, & exercitus Imperator. T. XXI. 1147. E.
 Stella, Blasius. T. XVII. 523. C. V. Ind. Gen. Blas.
 Stella, Francus. T. XXII. 933. E.
 Stella, Georgius. T. XVII. 945. V. Ind. Tom. XXV.
- Gen. Georg.
 Stella, Joannes. T. XVII. 945. V. Ind. Gen. Joan.
 Stella, Julianus. T. XXIII. 150. E.
 Stella, Nicolaus. T. IX. 137. A. V. Ind. Gen. Nic.
 Stella, Simon. T. VI. 446. E. V. Ind. Gen. Sim.
 Stendarða, Joannicella. T. XXI. 113. D.
 Stendarðus, Guilielmus, Neapolitanus. T. XVIII. 342. B. T. XXIV. 733. C. V. Ind. Gen. Guil.
 Stendarðus, Jacobus. T. XXI. 43. A. 1049. D. V. Ind. Gen. Jac.
 Stendarðus, Janottus, a consiliis Regis Neapolitani. T. XIV. 644. C.
 Stengelius, Carolus. T. III. 371. B.
 Steno, Michaël, Venetorum Dux. T. XII. 516. C. T. XXI. 79. D. T. XXIII. 1075. D.
 de Stephanacis, Petrus, Cardinalis. T. XIX. 679. D.
 de Stephanescis, Petrus, Romanus Senator. T. III. 370. D.
 de Stephanis, Petrus, nobilis Romanus. T. VIII. 835. A. V. Ind. Gen. Petr.
 Sterz, Albertus. T. XVI. 380. C. V. Ind. Gen. Alb.
 Stoch, Joannes, J. C. Anglus. T. XXII. 897. D.
 Stolus, Romanus. T. I. 144. C. V. Ind. Gen. Rom.
 Storaldu, Joannes, Dux Candia. T. XXIII. 991. A.
 Storaldu, Marcus. T. XXII. 739. B.
 Storalis, Gothifredus, Consul Genuensis. T. VI. 469. B.
 Storinus, Cassius. T. XXI. 1060. A.
 Stornadus, Felix. T. XXII. 479. E.
 Stornadus, Marcus, Civis Venetus. T. XVII. 453. C. 1068. C.
 Stortilionus, Guilielmus. T. XXIII. 543. A.
 Stortilionus, Philippus. T. XXIII. 722. E.
 de Storto, Rubeus. T. VI. 541. C.
 Stracati, Joannes. T. XXIII. 433. C.
 Stracuitatus, Arduinus, Placentiae Consul. T. XVI. 613. C.
 Stralandus, Guilelmus, Consul Genuensis. T. VI. 263. A. T. XVII. 1011. B.
 Straleria, Amicus. T. VI. 444. B.
 Straleria, Joannes, Consul Genuensis. T. VI. 384. E.
 Strambinus, Bartholomæus. T. XXII. 468. E.
 Strambinus, Raynerius. T. XVI. 1028. A.
 de Strambone, Petrus, Neapolitanus. T. VII. 1106. C. V. Ind. Gen. Petr.
 Stranga, Conradolus, Orator Mediolani Ducis ad Genuenses. T. XXIV. 516. E.
 de Strangialemofinis, Stephanus. T. XXII. 646. C.
 de Strapaciatis, Franciscus. T. XX. 940. A.

- de Strata, Bellonus . T. XX. 939. B.
 de Strata, Dominicus . T. XXIII. 680. A.
 de Strata, Jacobus . T. XVI. 1115. E.
 de Strata, Rochus . T. XXIII. 393. A.
 Stratarius, Vincentius . T. XIX. 32. B.
 Stratume, Bernardus . T. VI. 186. E.
 de Straxio, Galeatius . T. XIX. 780. D.
 Strazamolus, Vanuccius . T. XVIII. 558. B.
 Strazarolus, Bartholomæus . T. XVIII.
 911. D.
 Strazarolus, Joannes . T. XVIII. 207. E.
 Strazatus, Ardizio . T. XXIII. 474. B.
 Strazimerius, Georgius . T. XXII. 819. E.
 Strejaporcus, Amicus . T. VI. 479. B.
 Strejaporcus, Joannes . T. VI. 475. D.
 Strejaporcus, Obertus . T. XVII. 974. B.
 Strejaporcus, Porchettus . T. VI. 466. C.
 Stretta, Zanobius, Poëta . T. XIV. 320. C.
V. Ind. Gen. Zan.
 Strictus, Arnaldus, Placentinus . T. VI.
 364. D.
 Strictus, Fulco, Placentiæ Consul . T.
 XVI. 611. A.
 Strictus, Jacobus . T. VIII. 12. E. *V. Ind.
 Gen. Jac.*
 Strignanus, Benedictus . T. XXI. 40. A.
 de Strineliis, Gaspar . T. XXII. 266. C.
 Strossa, Laurentius, Ferrariensis nobilis,
 & Comes . T. XXIV. 217. C.
 Strozzius, Andreas . T. XX. 198. D. *V.
 Ind. Gen. Andr.*
 Strozzius, Carolus . T. XX. 188. B. *V.
 Ind. Gen. Car.*
 Strozzius, Franciscus, Florentinus, Po-
 testas Aretii . T. XXIV. 878. B.
 Strozzius, Hercules, Ferrariensis . T.
 XXIV. 364. C.
 Strozzius, Joannes, Dux militum pro
 Patria Florentina . T. XIV. 175. C. T.
 XIX. 62. D.
 Strozzius, Marcellus . T. XX. 33. D.
 Strozzius, *sive* de Strocis, *seu* Strocia,
 Nannes . T. XVIII. 963. C. *V. Ind. Gen.
 Nann.*
 Strozzius, Pallas . T. XIX. 967. D. T.
 XX. 314. E. T. XXI. 971. B.
 Strozzius, Pazinus . T. XVI. 1101. D.
 Strozzius, Petrus, Ordinis Prædicatorum.
 T. XIV. 496. E.
 Strozzius, Thomas . T. XVI. 1095. B.
 T. XXI. 41. D. *V. Ind. Gen. Thom.*
 Strugonus, Raynaldus, Consul Genuen-
 sis . T. VI. 357. B.
 Struma, Joannes . T. VII. 210. A. *V. Ind.
 Gen. Joan.*
 de Strupa, Aaron, Genuensium Classis
 Ductor . T. XVII. 1105. A.
 de Struphis, Stephanus . T. XVIII. 8. A.
 Struxius, Joannes, Papiensis, Genuæ
 Potestas . T. VI. 394. A. T. VII. 637. A.
 T. XVII. 1013. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Stufa, Joannes, Florentinus . T. XX.
 360. E.
- de Stuffa, Martinus . T. XVIII. 764. A.
 de Stufone, Joannes . T. XXII. 966. D.
 de Stupa, Plevallis, Bononientis . T. XVIII.
 125. B.
 Stupinus, Matthæus . T. XVIII. 537. C.
 Sturnatus, Philippus . T. VI. 525. B.
 de Suabegg, nobilis Familia Germana .
 T. VI. 880. B.
 de Suardis, Ameus . T. XVI. 304. A.
 de Suardis, Armachidesius . T. XVI.
 909. A.
 de Suardis, Baldinus . T. XVI. 398. C.
 de Suardis, Cominus . T. XVI. 1033
 T. XVII. 846. D.
 de Suardis, Henricus, Vincentiæ Pote-
 stas . T. XVI. 921. D.
 de Suardis, Jacobus, Vercellarum Præ-
 tor . T. XVI. 855. A. 856. A. 859. D.
 de Suardis, Joannes . T. XXIII. 677. E.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Suardis, Lanfrancus, Bergomensis,
 Genuæ Capitaneus . T. XVII. 1015. D.
 de Suardis, Marinus, nobilis Bergomen-
 sis . T. XVI. 847. A.
 de Suardis, Martinus, Placentiæ Con-
 sul . T. XVI. 614. E.
 de Suardis, Nicolaus . T. XVII. 834. B.
V. Ind. Gen. Nic.
 de Suardis, Onuphrius . T. XVI. 848. A.
& seq.
 de Suardis, Vincentius . T. XVI. 315. A.
V. Ind. Gen. Vinc.
 Suardorum Familia . T. XVI. 843. *V. Ind.
 Gen. Suard.*
 de Suberia, Simon, Archiep. Cantuar.
 T. III. P. II. 738. C.
 de Subuxa, Pandulphus . T. III. 564. B.
V. Ind. Gen. Pand.
 Succicus, Aldebrandus, nobilis Pifanus.
 T. VI. 411. D.
 a Sueffa, Andreas, Cassinensis . T. VI.
 78. A. *V. Ind. Gen. Andr.*
 a Sueffa, Thaddæus, Legatus Friderici
 II. ad Genuenses . T. VI. 467. B.
 Suevius, Sigismundus, postea Cæsar .
 T. XXI. 49. B.
 de Sufarro, Conradus, Magister in Sa-
 cra pagina . T. III. P. II. 851. A.
 Suffetius, Mitius, Albanensium Rex .
 T. XXIII. 156. D.
 Suiverus, Suiverorum, Ferrariensis, a
 Secretis Herculis Eitenis Ferrariæ Du-
 cis . T. XXIV. 307. C.
 de Sulconibus, Joannes, Regii Episco-
 pus . T. XVIII. 10. C.
 Sulimanus, Martinus . T. XXI. 1161. E.
 de Sulmone . *V. de Sarmona.*
 de Sulmone, Cosmas, Cardinalis, Papa
 electus . T. XVII. 1206. C.
 Sulzbach, nobilissima Familia Bavarorum.
 T. VII. 461. B.
 de Summa, Lifolus . T. XXI. 1050. A.
 de

- de Summa , Obertus . T. VI. 442. C. *V.*
Ind. Gen. Ober.
- de Summaripa , Albertus . T. VI. 387. A.
 de Summaripa , vel Summariva , Archem-
 baldus , Consul Laudensis . T. VI. 1010.
 D. 1011. A.
- de Summaripa , Guilielmus . T. XVI.
 891. E. *V. Ind. Gen. Guil.*
- de Summaripa , Jacobus , Populi Man-
 tuani Præfectus . T. XX. 673. D.
- de Summaripa , Martinus , Laudensis ,
 Potestas Genuensis . T. VI. 521. C. T.
 XVII. 1015. B.
- de Summaripa , Raymundus . T. XX.
 668. D.
- Summaripæ nobilium origo . T. XVI.
 591. D.
- Summontius , Antonius . T. VII. 1058.
V. Ind. Gen. Ant.
- Summus , Franciscus . T. XXIII. 519. A.
- Superantius , Benedictus . T. XVIII. 1007. C.
- Superantius , Franciscus , nobilis Vene-
 tus . T. XVII. 282. B.
- Superantius , Joannes , Venetorum Dux .
 T. XII. 411. D. T. XXIII. 1021. B.
V. Ind. Gen. Joan.
- Superantius , Petrus , nobilis Venetus .
 T. XVII. 282. B.
- Superantius , Marinus , Copiarum Vene-
 tæ Reip. Dux . T. XIX. 752. E.
- Superantius , Victor , Venetæ Classi Præ-
 fectus . T. XXI. 1207. A.
- de Superbo , Benvenutus . T. XVIII. 911. C.
- Superista , Gregorius . T. II. P. II. 93 B.
V. Ind. Gen. Greg.
- de Supranis , Augustinus , Populi Genuen-
 sis Præfes . T. XVII. 1261. A.
- de Surda-Valle , Robertus . T. V. 585. A.
V. Ind. Gen. Rob.
- Surdus , Bonizo , Placentiæ Consul . T.
 XVI. 613. D.
- Surdus , Guilielmus . T. VI. 484. D. *V.*
Ind. Gen. Guil.
- Surdus , Jacobus . T. XXIII. 606. D.
- Surdus , Martinus , Placentiæ Consul .
 T. XVI. 614. A.
- Surdus , Obertus , Placentiæ Prætor . T.
 XVI. 616. C.
- Surdus , Orogus , Placentiæ Consul . T.
 XVI. 612. D.
- Surdus , Raynaldus , Placentiæ Consul .
 T. XVI. 611. A.
- Surdus , Vincentius . T. XVII. 915. A.
- Surginus , Petronus . T. XXIII. 516. A.
- Surianus , Angelus . T. XXII. 610. C.
- Surianus , Franciscus . T. XXII. 629. C.
- Surianus , Jacobus . T. XVIII. 1005. D.
 T. XXII. 785. C.
- de Suricis , Jacobus . T. XXII. 187. A.
- Surius , Laurentius , V. Cl. T. I. P. II. 287.
 T. III. 16. C.
- Surlus , Georgius . T. XXIII. 270. A.
- de la Surre , Andreas . T. XVII. 1100. C.
V. Ind. Gen. Andr.
- de Surrento , Robertus . T. V. 66. A. *V.*
Ind. Gen. Rob.
- de Surrexina , Pinus , Bononiæ Potestas .
 T. XVIII. 110. B.
- de Surrexina , Raynerius . T. VI. 477. D.
- Sufaculus , Joannes . T. XXII. 965. A.
- Sufanus , Joannes , Ordinis Eremitarum .
 T. XVI. 511. D. T. XX. 934. C. T.
 XXII. 933. D.
- Sufanellus , Petrus . T. XXII. 558. C.
- Sufiæ de Sanfonico , Joannes . T. XVI.
 942. E.
- Sulmana , Bertucius . T. XVII. 330. B.
- Sulmana , Maghinardus . T. XIII. 355. E.
V. Ind. Gen. Magh.
- Sustan , Joannes , Jadræ Dominus . T.
 XVII. 94. E.
- de Sustegno , Eusebius . T. XXIII. 680. A.
- Suttionus , Jacobus . T. XXIII. 670. B.
- de Svanhusin , nobis Familia Germana .
 T. VI. 880. B.
- de Suxilia , Guilielmus . T. VI. 537. B.
- de Suzaria , Guido . T. VIII. 1130. A.
V. Ind. Gen. Guido.
- de Suziis , Ubertus . T. XX. 940. B.
- Suzzopilus , Guilielmus , Consul Genuen-
 sis . T. VI. 310. B.
- Sylva , Comes Donatus , V. Cl. T. I. 399.
V. Ind. Gen. Don.
- de Syndicis , Julius . T. V. 82. *V. Ind. Gen.*
Jul.
- de Syntilla , Zirimbertus , Aragonensis ,
 Comes Romandiolæ . T. X. 502. A.

T

- T**aber, Jacobus . T. XXIII. 437. E.
 Tabernerius, Bartolinus, Placentiæ Prætor . T. XVI. 617. B.
 a Tabula, Nicolaus, Mutinæ Potestas . T. XVIII. 367. D. T. XXIV. 761. E.
 Tacete, Franciscus . T. XVI. 848. A.
 de Tachis, Giliolus . T. XVIII. 45. A.
 Tachonus, Gaspardus . T. XXIII. 722. E.
 Tachonus, Joannes . T. XVIII. 528. B.
 Taculus, Achilles . T. VIII. 1074. A. *V. Ind. Gen. Achil.*
 Tadius, Bartholomæus, Legatus Francisci Carrariensis ad Venetos. T. XVII. 65. D.
 Tadius, Thaddæus, Placentiæ Prætor . T. XVI. 586. A. 616. B.
 Tafurius, Angelus, V. Cl. T. XXIV. 94. *V. Ind. Gen. Ang.*
 Tafurius, Joannes Bernardinus . T. VII. 1058. *V. Ind. Gen.*
 Tagalianus, Marcellus, Venetorum Dux. T. XXII. 410. E. 411. C. 444. A.
 Tagliacoccus, Comes . T. III. P. II. 945. B. *V. Ind. Gen. Tagl.*
 Tagliaferrus, Marchio. T. VI. 469. D.
 Tagliaferrus, Conradus. T. XXIII. 680. A.
 Tagliaferrus, Odo, Marchio Clavesanæ. T. XVII. 977. B.
 Tagliapetra, Jacobus . T. XXIII. 988. C.
 Tagliapetra, Janottus . T. XXII. 855. C.
 Tagliapetra, Natalis . T. XVII. 329. C.
 Tagliapetra, Nicolaus, Civis Venetus . T. XVII. 273. C. 453. C.
 del Taja, Gulielmus . T. XXIII. 853. A.
 Talanus, Bartolinus . T. XIX. 969. E.
 de Talarci, Joannes, Archiep. Lugdunensis, Pseudo-Cardinalis. T. III. P. II. 751. A.
 Talentus, Thomas . T. XXII. 839. C.
 de Taliaciis, Stephanus, Archiepiscopus Antivariensis . T. XXII. 1235. E. T. XXIII. 1192. C.
 Taliandus, Bessus . T. XXIII. 516. C.
 Taliandus, Jacobus . T. XXIII. 511. B.
 Talonigus, Pancratius . T. XXII. 539. C.
 Tamayo, Joannes . T. VI. 136.
 Tambesius, Jacobus . T. XXII. 1100. C.
 de Tamis, Thomas, Notarius, & Scriba Galeatii Vicecomitis . T. XXIII. 406. C.
 Tanchus, Franciscus . T. XXIII. 814. A.
 Tanclei, Anfaldus, Consul Genuensis . T. VI. 310. A.
 Tanclerius, Ismaël, Legatus Gen. ad Concilium Romanum. T. VI. 4.
 a Tancredo, Marra . T. V. 315. *Ind. Gen. Mar.*
 Tancredus, Angelus, Senensis . T. 56. B. T. XXIII. 791. *V. Ind. Gen.*
 Tangentina, Familia Brixienfis antissima . T. XIV. 821. A. 961. A.
 Tantanus, Otto . T. XXII. 499. E.
 Tantucius, Marinus . T. XXIII. 8.
 Taraldus, Rubaldus, Consul Genuensis . T. VI. 402. E.
 de Tarantasia, Petrus, Ord. Prae Cardin. Vir Cl. T. III. P. II. 4. *V. Innocentius V.*
 Tarasculus, Joannes . T. XVIII. 1.
 Tarenala, Joannes . T. XX. 883. A.
 de Taranto, Ludovicus, *seu* Loy . T. III. P. II. 582. C. *V. Ind. Gen.*
 de Taraum, Guillemus, Siciliae Juris . T. V. 604. E.
 dalla Targa, Georgius, Hungarus . XVIII. 483. E.
 Targhetta, Georgius . T. XXV. 3. *V. Ind. Gen. Georg.*
 Tarigus, Cosmas, Genuensium Legatus ad Florentinos . T. XIX. 172. A.
 Tarigus, Joannes, Genuensis . T. 1086. B.
 de Tariis, Gualterius . T. XX. 939.
 Tarlata, Familia Castelli Civitatis in tino Comitatu domina . T. XIV. 111.
 Tarlatus, Guido . T. XVIII. 346. A. *Ind. Gen. Guido.*
 Tarlatus, Marcus . T. XVI. 1098.
 Tarlatus, Petrus, Aretinus . T. 110. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Tarlatus, Tariatinus . T. XVIII. 3. *V. Ind. Gen. Tarlatin.*
 Tartagna, Alexander, J. C. T. X. 900. E.
 Tartalea, Equitum Ductor . T. X. 722. E. *V. Ind. Gen. Tart.*
 Tartalea, Bernardus . T. XX. 28. *V. Ind. Gen. Bern.*
 Tartalea, Jacobus . T. XIX. 52. C.
 Tartarus . *V. de Lendenaria.*
 Tartarus, Simon . T. VI. 531. C.
 de Taruffis, Benedictus . T. XVI. 8.
 de Tarvignano, Guido . T. XXII. 16.
 Tarvisanus, Jacobus, Civis Venetus . XVII. 453. D.
 Tarvisinus, Nicolaus . T. XI. 71. *V. Ind. Gen. Nic.*

- Tarvisinus, Zacharias, Venetorum Legatus pro pace Romæ firmanda. T. XXI. 675. C.
- de Tarvisio, Comes Albertus. T. VIII. 75. D. *V. Ind. Gen. Alb.*
- de Taruffis; Mafiolus. T. XVI. 847. E.
- Tascha de Meda, Simon. T. XVI. 947. D.
- de Taschifelono, Obertus, Consul Genuensis. T. VI. 258. E. 259. C.
- Tassinus, Gabriel. T. XVIII. 978. C.
- Tassonus, Alexander, Senior, Annalium Mutinensium Collector. T. XI. 51.
- Tassonus, Alexander, Junior, V. Cl. inter Mutinenses. T. XI. 51. 52.
- Tassonus, Jacobus, Mutinensis. T. XXIV. 341. C.
- Tassonus, Julius, Eques Mutinensis, Ferrariæ Ducis Legatus ad Regem Galliæ. T. XXIV. 297. B.
- Tassus, Torquatus. T. III. 41. D. T. XX. 442. E.
- Tavar, Federicus. T. XVII. 436. E.
- Tavernerius, Bartholomæus, Parmensis. T. VI. 449. E.
- Tavernerius, Jacobus, Bononiæ Potestas. T. XVII. 118. A. 275. C.
- Tauldi, Nicolaus. T. XVIII. 861. A.
- Taurelli, Familia Ferrariensis. T. VIII. 480. D.
- Taurellus, Christophorus. T. XVIII. 715. D. T. XXI. 449. C.
- Taurellus, Guido. T. XXI. 202. E. *V. Ind. Gen. Guido.*
- Taurellus, Marcus Antonius. T. XXI. 715. C.
- Taurellus, Marsilius, equitum Ductor. T. XVIII. 772. A.
- Taurinensis, Joannes. T. I. 5. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Tausignano, Joannes. T. XX. 452. A.
- de Tebaldeschis, Franciscus, Cardinalis. T. III. P. II. 621. D.
- de Tebaldis, Stephanus. T. III. 384. C.
- de Tebaldis, Thomas, Bononiensis, Placentiæ Gubernator. T. XX. 899. A. *V. de Thebaldis.*
- Tebaldus, Franciscus, nomine Friderici II. Paduæ Potestas, & totius Marchiæ Vicarius. T. XV. 309. A.
- Tebaldus, Thomas. T. XXI. 493. B. *V. Ind. Gen. Thom. V. de Thebaldis, & Thebaldescus.*
- de Tech, Ludovicus. T. XII. 1154. E. *V. Ind. Gen. Lud.*
- Tecoccii, Nicolaus, Senensium Legatus. T. XX. 17. A.
- Tedesco de Petramala, Joannes. T. XX. 256. B.
- Tedicius, Armannus. T. XI. 415. C. 1332. A. *V. Ind. Gen. Arm.*
- Tedicius, Philippus, Pistoriensis. T. XI. 418. C. *V. Ind. Gen. Phil. Tom. XXV.*
- Tegnosus, Nicolaus. T. XIX. 746. A.
- del Tego, Joannes. T. XIX. 782. A.
- Tegrimus, Nicolaus. T. XI. 139. 1311. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Tegulinus, Marcellus, Venetorum Dux. T. XXIII. 934. A.
- de la Tela, Joannes. T. XXII. 1179. D.
- Temacoldus, Petrus. T. XXV. 107. E. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Temperanus, Marcus. T. XVIII. 1125. A.
- Tempesta, Petrus. T. IX. 1155. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
- de Templo, Stephanus. T. XXIII. 626. A.
- de Temporalibus, Joannes. T. XVI. 918. E.
- de Temporibus, Joannes. T. III. 434. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Tencaraciis, Matthæus. T. XVIII. 152. E.
- de Tenchariis, Albertus, Bononiensis. T. XVIII. 108. B.
- de Tencleo, Anfaldus. T. XVII. 1012. B.
- de Tensis, Gabriel. T. XVIII. 16. B.
- Teonistus, Petrus. T. XXIII. 988. B.
- Terassa, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
- de Tereramunda, Thomas. T. III. 549. *V. Ind. Gen. Thom.*
- Terfas, Joannes. T. XXIII. 987. E.
- Terocius, Nicolacius, Senensium Legatus. T. XX. 17. E.
- Terocius, Nicolaus. T. XIX. 428. C.
- Terra-Arsa, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 77. A.
- de Terracena, Jordanus. T. VIII. 851. B. *V. Ind. Gen. Jord.*
- Terracianus, Leonardus. T. XXI. 1034. C.
- de Terresco, Raymundus. T. XVIII. 937. E.
- de Tertiago, Aloysius. T. XX. 1017. C.
- de Tertiago, Henricus. T. VI. 474. B.
- de Tertiago, Jacobus, Potestas Alexandriæ. T. VI. 459. B. 474. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
- de Tertiago, Joannes, Capitaneus Mediolanensium. T. XVI. 643. B.
- de Tertiago, Ludovicus. T. XXIV. 523. D. *V. Ind. Gen. Lud.*
- de Tertiago, Ubertus, Mediolanensis Archiepiscopus. T. IX. 634. B. T. XI. 659. D.
- Tertius, Gerardinus. T. XX. 401. E. T. XXI. 582. E.
- Tertius, Ghirardus, Venetorum Miles. T. XXI. 814. E.
- Tertius, Jacobus, Cardinalis. T. XVII. 859. E. T. XVIII. 594. D. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Tertius, Joannes. T. XVI. 873. A.
- Tertius, Nicolaus. T. XVI. 856. B. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Tertius, Otto, seu Ottobonus. T. XI. 83.

83. C. T. XVII. 824. A. T. XXII. 203.
E. *V. Ind. Gen.* Otto.
- de la Terza, Joannes. T. XXI. 1061. D.
- Testa, Durandus. T. XXIII. 413. B.
- Testa, Guillelmus, Cardinalis. T. III.
P. II. 449. B. 464. B.
- Testa, Henricus. T. V. 71. A. B. T. VII.
971. A. *V. Ind. Gen.* Henr.
- Testa, Joannes. T. XVIII. 802. B.
- Testa, Petrus. T. XVIII. 722. D. *V. Ind.
Gen.* Petr.
- Testa, Raynerius, Mutinensis, Pifano-
rum Capitaneus. T. VI. 195. D.
- Testagnatus, Matthæus. T. VI. 507. A.
- Testardita, Guillelmus, internuncius Nor-
mannorum, & Gotfridi Marchionis
Tusciæ. T. IV. 434. D.
- de Testamara, Comes Henricus. *V. Ind.
Gen.* Henr. Rex Castellæ.
- Tetonus, Francischinus, Prætor Medio-
lani. T. XVI. 324. A.
- de Tetocio, Manegoldus, Brixienfis. T.
VI. 363. E. *V. Ind. Gen.* Man.
- Tettacabra, Marsilius. T. XVIII. 152. C.
- Tettavegla, Albertus, de Vercellis, Po-
testas Vicentiæ. T. VIII. 25. B. *V. Ind.
Gen.* Alb.
- Tettes, Angelus. T. XIX. 393. E.
- de Tetnica, seu Tetucia, Bonusvassallus.
T. VI. 258. E. *V. Ind. Gen.* Bonuf.
- Teupulorum, Familia Veneta. T. IX.
658. B.
- Teupulus, Bajamons. T. X. 583. C. *V.
Ind. Gen.* Bajam.
- Teupulus, Jacobus. T. VIII. 233. B. T.
XIV. 1097. B. *V. Ind. Gen.* Jac.
- Teupulus, Laurentius, Dux Venetorum.
T. IX. 133. B. T. XXIII. 1002. B. *V. Ind.
Gen.* Laur.
- Teupulus, Petrus. T. VIII. 219. B. *V.
Ind. Gen.* Petr. *V. etiam* Tiepulus.
- Textor, Petrus, Cardinalis. T. III. P. II.
490. D. 509. D.
- de Thaddæis, Fridericus. T. XVII. 118. D.
- Thældinus, Ludovicus. T. XVIII. 701. D.
T. XXII. 1150. E.
- de Thældis, Francisus. T. XVII. 99. C.
- Theanensis, Francisus. T. XXI. 584. D.
- de Theate, Comes Rogerius. T. VII.
981. C.
- Thebaldescus, Francisus, Cardinalis.
T. XVII. 231. E.
- de Thebaldinis, Clemens. T. XXIII.
730. D.
- de Thebaldis, Jacobus. T. XXII. 175. C.
- de Thebaldis, Paulus. T. XVIII. 120. D.
- de Thebaldis, Rudolphinus. T. VI. 441. A.
- de Thebaldis, Thomas, Bononiensis,
Legatus ad Carolum Francorum Re-
gem. T. XVIII. 139. D. T. XXI. 412. C.
687. D. *V. Tebaldus, & de Tebaldis.*
- Theballinus, Jacobus, Gubernator Ca-
stri S. Angeli. T. XXIV. 980. B.
- Theoldinus, Clemens. T. XVI. 1009. D.
- a Theolo, Guido, Capitaneus Fœdera-
torum contra Joannem Galeatium Vi-
cecomitem. T. XVII. 831. D.
- Theopia, Carolus. T. XXIII. 757. A.
- Thesaurarius, Bernardus. T. VII. 657.
V. Ind. Gen. Bern.
- Thiampantis, Gualterottus, Syndicus Pi-
sani Communis. T. XXIV. 680. E.
- Thianifa de Sala, Guillelmus. T. VI.
194. B.
- de Thienis, Jacobus. T. XVII. 582. A.
V. Ind. Gen. Jac.
- de Thienis, Joannes. T. XVI. 893. D.
V. Ind. Gen. Joan.
- de Thienis, Valeranus, Dux Exercitus
Joannis Mariæ Vicecomitis. T. XVI.
989. A.
- de Thienis, Uguizio, Cardinalis. T. XVII.
128. D.
- Thiræus, Petrus. T. VI. 11. E.
- de Thodi, Simon. T. XXII. 184. D.
V. Ind. Gen. Sim.
- Tholomæus, Francisus. T. XXIII. 773. B.
- Tholomæus, Jacobus, Spoleti Potestas.
T. XVIII. 142. B. T. XIX. 426. D.
- Tholomæus, Raymundus. T. XXI. 11. E.
V. Ind. Gen. Raym.
- de Thomacellis, Familia nobilis Neapoli-
tana, ex qua Bonifacius IX. T. III.
P. II. 830. C.
- de Thomacellis, Joannes, miles Neapoli-
tanus. T. VII. 944. B. T. XXI. 1050. B.
- de Thomacellis, Petrus. T. II. 213. B.
T. IX. 266. C. T. XXIV. 908. B. *V.
Ind. Gen.* Petr.
- de Thomacellis, Samuel. T. XXI. 113. E.
- Thomasia, Familia Senensis. T. XV. 7.
8. *V. Ind. Gen.* Thom.
- Thomasinus, Philippus. T. XX. 165. D.
- Thomasinus, Thomas. T. XIX. 424. E.
- Thomasius, Bandinus, Senensis Histo-
ricus. T. XV. 8.
- Thomasius, Bartholomæus. T. XXIII.
769. D.
- Thomasius, Francisus, Senensis Histo-
ricus. T. XV. 8. T. XX. 15.
- Thomasius, Georgius, Senensium Le-
gatus. T. XX. 13. C. 26. A.
- Thomasius, Guido, Orator Florentino-
rum ad Galeatium Vicecomitem. T.
XXI. 64. C.
- Thomasius, Joannes, Anglus. T. XVIII.
620. E.
- Thomasius, Josephus Maria, Cardina-
lis. T. III. 6.
- Thomasius, Petrus, Medicus. T. XIX.
364. E.
- Thomasius, Thomas. T. XXIII. 808. D.
- Thomianus, Thædisius. T. XXI. 1179. A.
- Thron, seu Tronus, Donatus. T. XVII.
229.

229. D. *V. Ind. Gen. Don.*
 Thronus, Franciscus. T. XXI. 1215. B.
 Thronus, Nicolaus. T. XVIII. 758. D.
 T. XXI. 1022. A. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Thronus, Paulus, Venetorum Legatus.
 T. XXI. 310. A.
 Thuleti, Ugo. T. XVII. 1222. A. *V. Ind. Gen. Ugo.*
 Tiberius, Joannes Petrus. T. XXII. 257. D.
 de Tibertis, Angelus. T. XVIII. 399. D.
 Ticiona, Familia Vercellensis. T. XXV.
 122. A. *V. Ind. Gen. Tic.*
 Tiepulus, seu Teupulus, Bajamons. T.
 XXIII. 1016. C. *V. Ind. Gen. Tiep.*
 Tiepulus, Bichinus, nobilis Venetus.
 T. XVII. 505. A.
 Tiepulus, Petrus, Mediolani Potestas.
 T. XXII. 552. C. *V. Teupulus.*
 Tignosellus, Ludovicus. T. XXIII. 13. E.
 Tignosus, Joannes. T. XVIII. 636. C.
 de Tiestis, Baptista. T. XVIII. 677. C.
 de Tiestis, Petronius. T. XVIII. 606. D.
 Tinctor, Franciscus. T. XXIII. 494. B.
 Tintavilla, Hieronymus, Regis Franciæ
 Legatus ad Senenses. T. XXIII. 845. A.
 Tintus, Musa de Gatta. *V. de Gatta.*
 Tiphernas, Nicolaus. T. III. P. II. 1060. C.
V. Ind. Gen. Nic.
 Tiphernas, Thomas, Florentinus. T.
 XX. 11. B.
 Tiraboscus, Joseph, Senogallienfis. T.
 XXI. 919.
 Tislagardus, Gratiolus. T. XXII. 964. E.
 Tiso Magno, nobilis Venetus. T. XVII.
 282. B.
 Titius, Sigismundus, Senensis Histori-
 cus. T. XV. 8.
 Tivulus, Joannes. T. XVII. 723. D.
 de Tizzonibus, Henricus, Dominus Ver-
 cellarum. T. XVI. 306. C.
 de Tizzonibus, Joannes Andreas. T.
 XVIII. 729. C.
 de Tizzonibus, Riccardus, Vercellarum
 Dominus. T. XVI. 304. A. 311. A.
 de Toaglis, Bartholomæus. T. XVIII.
 226. C.
 Tocca Familia. T. XXIII. 103. A. *V. Ind. Gen. Toc.*
 de Tocho, Guglielmus, Vitæ S. Thomæ
 Scriptor. T. II. 297. C.
 de Tocho, Leonardus, Artæ Despotus.
 T. XXIII. 202. E.
 de Tocho, Simon. T. XXIII. 376. C.
 Tocius, Guilielmus. T. XXI. 43. B.
 de Tocolis, Rondanella. T. XVIII. 111. A.
 Todeschinus, Federicus. T. XX. 997. B.
 de Todeschis, Joannes. T. XXI. 55. B.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Todeschis, Matthæus, Placentinus.
 T. XX. 876. D.
 Todina, Familia Senensis. T. XV.
 139. C.
- Todius, Ludovicus. T. XX. 426. D.
 Tolentinas, Joannes, gener Francisci
 Sfortiæ. T. XXI. 329. E.
 Tolentinas, Nicolaus, Florentini exer-
 citus Dux. T. XXI. 233. C.
 de Tolentina, Christophorus. T. XX.
 89. E.
 de Tolentino, Joannes Franciscus. T. III.
 P. II. 1076. D. *V. Ind. Gen. Joan. Fran.*
 de Tolentino, Nicolaus. T. XVIII. 290. C.
 T. XXI. 207. E. *V. Ind. Gen. Nic.*
 de Toieto, Petrus. T. III. P. II. 491. D.
V. Ind. Gen. Petr.
 Tolonicus, Dominicus. T. XXII. 502. D.
 Tolonus, Jacobus. T. XXIII. 495. B.
 de Tomaris, Bartholomæus. T. XVIII.
 208. E. 568. B.
 de Tomaris, Gabriel. T. XVIII. 757. A.
 Tongen, Nicolaus, Wormiensis Episco-
 pus. T. XXIII. 96. C.
 Tonistus, Marinus. T. XXII. 526. E.
 Tonistus, Paulus. T. XXII. 502. D.
 Tonfus, Petrus. T. XXIII. 515. B.
 Toplen, Georgius, Durazii Dominus.
 T. XXIII. 1074. A. *V. Ind. Gen. Georg.*
 de Torcolis, Familia nobilis Patavii. T.
 XVII. 75. E.
 Tordinus, Franciscus. T. XVIII. 528. B.
 Tordinus, Paganinus. T. XVIII. 134. E.
 Torella Familia. T. XXII. 245. *V. etiam
 Ind. Gen.*
 de Torellis, Torellus, Regii Potestas.
 T. XVIII. 12. D.
 Torellus, Comes Amorus. T. XXII.
 380. E. *V. Ind. Gen. Amor.*
 Torellus, Antonius, Dux exercitus Bo-
 noniensis contra Mutinenses. T. XXI.
 1146. B.
 Torellus, Azo, Bononiensis Reipublicæ
 Consul. T. XXI. 1146. B.
 Torellus, Conradus. T. III. 500. C. T.
 VII. 884. D. *V. Ind. Gen. Conr.*
 Torellus, Comes Franciscus. T. XII.
 727. T. XXII. 245.
 Torellus, Guido. T. XX. 335. A. *V. Ind. Gen. Guido.*
 Torellus, Henricus. T. XVIII. 183. A.
 Torellus, Ingo, Consul Genuensis. T. VI.
 323. D.
 Torellus, Marsilius. T. XVIII. 925. B.
V. Ind. Gen. Marl.
 Tornaboni, Franciscus. T. XVIII. 1163. D.
 Tornaboni, Simeon. T. XIX. 952. D.
 de Tornaquincis, Blasius, Florentinus,
 Bononiæ Rector. T. XVIII. 144. C.
 de Tornaquincis, Gregorius. T. XVI.
 1113. C.
 de Tornaquincis, Nicolaus. T. XVI.
 1118. B.
 de Tornaquincis, Testa, Florentinus,
 Capitaneus Populi Bononiensis. T. XV-
 III. 139. A. 332. B.

- Tornellus, Guilielmus . T. VI. 354. D.
355. E.
- Tornellus, Ingo, Consul Genuensis. T.
VI. 292. A.
- Tornellus, Martinus, Genuensis. T. VI.
343. B. 353. E. 357. D. 384. A.
- Torniella, Familia Novariensis . T. XVI.
202. C. *V. etiam Ind. Gen.*
- Torniellus, Calcinus. T. XVIII. 1029. E.
V. Ind. Gen. Calc.
- Torniellus, Caccinus . T. XXV. 78. A.
V. Ind. Gen. Cacc.
- Torniellus, Galvaneus, Squillacii Comes.
T. XVI. 323. E.
- Torniellus, Henricus . T. XVI. 305. C.
V. Ind. Gen. Henr.
- Torniellus, Joannes . T. XVI. 324. A.
- Torniellus, Obizzo . T. XVI. 350. B.
- a Toro, Franciscus . T. XIX. 389. B.
- Torquatorum Familia . T. I. 7. D.
- Torra, Tucillus . T. XXI. 1054. B.
- Torracius, Joannes . T. XXIII. 515. B.
- de Torralto, Gaspar . T. XX. 1027. B.
- de Torrano, Augustinus. T. XVI. 558. A.
- de la Torre, seu de Turre, Guido, Me-
diolani Dominus. T. XXIV. 719. E.
- de la Torre, Matthæus, Romanus. T. XIV.
603. D.
- de Torricella, Albertus, Pifarum Pote-
stas . T. VI. 196. A.
- Torrignus . T. III. 65. B. *V. Ind. Gen.*
Torr.
- Torfellus, Franciscus . T. XXIII. 429. E.
- de Torfo, Simon . T. XIII. 221. A. *V.*
Ind. Gen. Sim.
- Tortariorum, Familia nobilis Patavii .
T. XVII. 7. C.
- de Tortis, Farinus . T. XVI. 1030. C.
- de Tortis, Georgius . T. XXII. 721. B.
- de Tortis, Joannes . T. XXIII. 224. C.
- de Tortis, Laurentius, Eques Aprutinus
tempore Corradi Regis. T. VII. 1096. C.
- Tofa, Baschiera . T. XI. 374. A. *V. Ind.*
Gen. Basc.
- Tofa, Joannes, Florentinus, Capitaneus
Populi Bononiensis . T. XVIII. 153. C.
- Tofa, Pinus . T. XI. 414. C. *V. Ind. Gen.*
Pin.
- Tofa, Rubeus. T. XIX. 1020. C. *V. Ind.*
Gen. Rub.
- Tofa, Simon, Eques Florentinus, Pi-
storii Moderator . T. XIX. 1047. B.
- Tofcanus, Angelus . T. XVI. 898. C.
- de Tolchis, Ugolinus. T. XVIII. 765. D.
- Toficus, Joannes . T. VI. 341. B. *V. Ind.*
Gen. Joan.
- a Tofignano, Franciscus . T. XVIII.
620. E.
- a Tofignano, Joannes. T. XXIV. 194. E.
V. Ind. Gen. Joan.
- a Tofignano, Petrus . T. XXI. 1162. C.
- Tofinghi, Simon . T. XVI. 1122. D.
- Tofingorum, Familia Florentina . T. XI.
389. *V. etiam Ind. Gen.*
- Totavilla, Guilielmus, Cardinalis. T. III.
P. II. 1064. D. 1147. B. T. XXIII. 66. A.
- de Totelmanis, Arafagius. T. XVI. 943. B.
- Totila, Petrus . T. XXI. 748. D.
- Totti, Dominicus . T. XVIII. 892. A.
- de Totulis, Michaël . T. XXII. 591. D.
- Toxerius, Bartholomæus. T. XIX. 902. D.
- de Toxinghis, Ruffus, Florentinus, Bo-
noniæ Potestas . T. XVIII. 130. A.
297. B.
- Trabachinus, Albanus. T. XXII. 829. A.
- Trabucus, Ido, Consul Genuensis. T. VI.
398. E.
- Tracaniottus, Nicolaus. T. XXII. 751. C.
- Tracollus, Georgius . T. XXIII. 606. E.
- Tracta, Ludovicus . T. XXI. 42. E.
- Tradonicus, Petrus, Venetorum Dux .
T. XXIII. 946. C. *V. Trandonicus .*
- Tragia, Bertollus . T. XXIII. 494. B.
- Trambatinus, Franciscus. T. XXII. 831. D.
- Tranchadinus, Nicodemus . T. XXIII.
746. C.
- Trandonicus, Joannes . T. XII. 174. E.
V. Ind. Gen. Joan.
- Trandonicus, Petrus . T. XII. 174. D.
V. Ind. Gen. Petr.
- de Tranis, Petrus . T. XIX. 859. B.
- Tranifius, Bernardus. T. XXIII. 383. B.
- Tranifius, Joannes Jacobus, Vir Patri-
cius . T. II. 315. C.
- Trapezuntius, Andreas. T. XXIII. 101. B.
- Trapezuntius, Georgius . T. III. P. II.
1039. A. *V. Ind. Gen. Georg.*
- de Trapolinis, Familia nobilis Patavii .
T. XVII. 75. D.
- Trapolinus, Albertus. T. XXII. 1080. E.
- Trattus, Franciscus . T. XXIII. 514. E.
- Travalda, Marcus, Pisanus . T. XX
218. E.
- Traversarius, Paulus, Ravennas. T. I.
P. II. 578. E. T. XIV. 1097. A. *V. Ind.*
Gen. Paul.
- Traversarius, Petrus . T. I. P. II. 578. C.
T. VI. 935. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Traversatus, Ruffinus, Placentiæ Con-
sul . T. XVI. 614. A.
- Traversonus, Franciscus, Forlivii Pote-
stas . T. XXII. 147. A.
- Trecates, Philippus . T. XXIII. 747. D.
- Trecerchius, Franciscus. T. XXIII. 773. C.
- Trecerchius, Joannes . T. XIX. 426. B.
- Trecerchius, Minus, Senensis . T. XX
40. D.
- a Trecia, Henricus . T. XVIII. 1009. E.
- a Trecia, Joannes, exercitus Genuensis
Dux in Corsica. T. XXIV. 469. B.
- Tregui, Obertus, Genuensis . T. V.
329. B. *V. Ind. Gen. Obert.*
- Trenchoris, Anfaldus, Consul Genuer-
sis. T. VI. 512. B. *V. Ind. Gen. Anf.*
de

- de Trentaquattris, Balthassar . T. XVIII.
605. E. T. XXIII. 878. C.
- de la Tresa, Zaninus, Exercitus Ductor.
T. XXII. 208. E.
- Treschere, Jacobus . T. XVI. 905. D.
- Tresvillæ, Bertollus . T. XXIII. 494. B.
- de Trevano, Orlandus, Laudensis, Ge-
nuæ Potestas . T. XVII. 997. C.
- de Triaghis, Manzulus . T. XVIII. 353. B.
- de Triaghis, Zacharias . T. XVIII. 151. E.
- de Tribecco, Familia Brixienfis antiquis-
sima . T. XIV. 821. B.
- Tribolus, Petrus . T. XXII. 965. C.
- Tribunus, Cerapolis . T. XXIII. 954. D.
- Tribunus, Michaël . T. XII. 294. C. V.
Ind. Gen. Mich.
- Tribunus, Petrus, Venetorum Dux.
T. XII. 192. E. T. XXIII. 951. A. V.
Ind. Gen. Petr.
- Tricarici Comes, Rogerius . T. VII.
200. D. T. XII. 609. C. V. *Ind. Gen.*
Rog.
- Tricia, Nicolaus, Consul Genuensis.
T. VI. 509. E.
- Tricius, Antonius, Francisci Sfortiæ Le-
gatus ad Borsium Estensem . T. XXI.
673. A.
- de Trideno, Margarita . T. IX. 439. C.
V. Ind. Gen. Marg.
- Tridonicus, Marinus . T. XXII. 965. B.
- Trincherius, sive Tanchrerius, Basabe-
letta . T. VI. 1008. C. V. *Ind. Gen. Bas.*
- Trincherius, Nicolaus . T. XVII. 786. B.
- de Trincis, Trincius . T. XVI. 1102. D.
V. Ind. Gen. Trinc.
- Trincius, Bartholomæus, Fuligini Do-
minus . T. XXI. 960. C. & seq.
- Trincius, Conradus . T. XVI. 1102. E.
T. XXI. 141. E. V. *Ind. Gen. Contr.*
- Trincius, Nicolaus . T. XXI. 960. D.
V. Ind. Gen. Nic.
- Trincius, Ugolinus . T. XIII. 954. A.
V. Ind. Gen. Ugol.
- de Tripolis, Guido, Ravennæ Antistes.
T. II. 210. B. T. XVIII. 14. B.
- Trithemius, Joannes, V. Cl. T. I. 404.
V. Ind. Gen. Joan.
- de Trivilio, Rozzonus . T. XVI. 903. E.
V. Rozzonus.
- Trivixanus, Andamus . T. XVIII. 702. B.
- Trivixanus, Andreas, Episcopus Feltren-
sis . T. XXIII. 1203. D.
- Trivixanus, Blanchinus . T. XXII. 568. E.
- Trivixanus, Henricus . T. XXIII. 988. A.
- Trivixanus, Petrus . T. XVIII. 701. E.
- Trivixanus, Zaccarias . T. XVIII. 1044. D.
V. Ind. Gen. Zacc.
- Trivultius, Ambrosius, Mediolanensis .
T. XIX. 810. D. T. XXI. 510. D.
- Trivultius, Antonius . T. XXI. 332. D.
V. Ind. Gen. Ant.
- Trivultius, Arasmus . T. XXI. 443. A.
Tom. XXV.
- V. *Ind. Gen. Araf.*
- Trivultius, Franciscus . T. XXI. 598. B.
- Trivultius, Jacobus, Cancellarius Fran-
cisci Sfortiæ . T. XVI. 1020. A. T. XXI.
665. D. T. XXIV. 314. 714. B. V. *Ind.*
Gen. Jac.
- Trivultius, Joannes Jacobus . T. XVIII.
729. C. V. *Ind. Gen. Joan. Jac.*
- Trivultius, Rasmus . T. XXII. 992. E.
- Trivultius, Renatus . T. XXI. 1203. D.
- Trivultius, Theodorus Alexander, V. Cl.
T. XIX. 5. T. XXII. 5.
- de Trixino, Vitus . T. VI. 1065. D. V.
Ind. Gen. Vit.
- Trixinarius, Petrus . T. XXIII. 440. A.
- Trogus, Jacobus . T. XXII. 273. E.
- Trogus, Pompejus . T. I. 197. A.
- Troja, Colucius . T. XXI. 128. B.
- Troja, Comes Petrus, Dux Exercitus
Ladislai Apuliæ Regis . T. XIX. 821. A.
- Trojanus, Petrus, Monachus Cavenfis .
T. VI. 203.
- Trojanus, Spinellus . V. Spinellus .
- Troilus, Andreas . T. I. 137. D. V. *Ind.*
Gen. Andr.
- Troilus, Michaël, equitum Ductor . T.
XXI. 230. C.
- Troilus, Rosianensis . T. XXI. 288. C.
329. E. V. *Ind. Gen. Rosian.*
- Tronzanus, Simon . T. XIV. 1012. A.
V. Ind. Gen. Sim.
- Trottus, Robertus . T. XXIV. 555. C.
- de Trottis, Jacobinus de Ferraria, Pote-
stas Vicentiæ . T. VIII. 103. C.
- Trottus, Andreas . T. XVIII. 526. C.
- Trottus, Andrelianus . T. XVII. 604. A.
846. E. V. *Ind. Gen. Andr.*
- Trottus, Andrinus . T. XVI. 1033.
- Trottus, Antonius, Eques Alexandrinus
armorum ductor pro Bononiensibus .
T. XXII. 305. D.
- Trottus, Bonus Joannes . T. XXI. 426. E.
428. C. V. *Ind. Gen. Bon-Joan.*
- Trottus, Jacobus . T. XXIV. 242. C.
V. Ind. Gen. Jac.
- Trottus, Joannes Galeatius . T. XXI.
431. B. V. *Ind. Gen. Joan. Gal.*
- Trottus, Joannes Maria . T. XXIII. 746. C.
- Trottus, Zambonus . T. XIX. 853. D.
V. Ind. Gen. Zamb.
- de Trovimalis, Thomas . T. XX. 951. E.
- Trovilinus, Petrus Maria . T. XXII.
253. A.
- de Truffa, Bonaventus . T. XVIII. 808. E.
- de Truffa, Philippus, Bononiæ Potestas.
T. XVIII. 390. E.
- Truffagallus, Guilielmus . T. XXIII. 442. D.
- Truncanus, Marinus . T. XXII. 965. B.
- de Tuba, Armodius . T. XXII. 523. A.
- de Tudeo, Joannes, Dux Flammingo-
rum . T. XI. 1225. A.
- de Tuderto, Franciscus, Episcopus Flo-
renti-

- rentinus, & Cardinalis . T. III. P. II. 595. A: 609. A.
- Tudesis, Joannes, Laudensis . T. VI. 1014. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Tuerda, Familia nobilis Altensis . T. XIV. 1054. D.
- Tulius, Leonardus . T. XVIII. 805. E.
- Tura, Angelus . T. XV. *V. Ind. Gen. Ang.*
- Turaminus, Joannes . T. XXIII. 773. B.
- Turbiado, Familia Brixienfis Gibellina . T. XIV. 961. D.
- de Turca, Jacobus, Consul Genuensis . T. VI. 357. B.
- de Turca, Lanfrancus, Legatus Genuensium ad Masemutem . T. VI. 400. C. T. XVII. 995. D.
- de Turca, Rubeus . T. VI. 478. D.
- Turchettus, Franciscus, Legatus Francisci Carrariensis . T. XVII. 421. E.
- Turchettus, Jacobus . T. XVII. 98. E. T. XXII. 71. D.
- Turcus, Albertinus, nobilis Ferrariensis . T. XXIV. 214. A.
- Turcus, Cicinellus . T. XXIII. 743. A.
- Turcus, Fuficulanus . T. XXI. 474. A.
- Turcus, Guilielmus . T. XXIII. 410. A.
- Turcus, Oliverius . T. XXIII. 473. D. 519. A.
- Turcus, Petrinus . T. XIX. 101. A.
- Turcus, Raymundus . T. XI. 136. *V. Ind. Gen. Raym.*
- de Turebetis, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 75. E.
- de Turejo, Petrus, Episcopus Malleacensis, Pseudo-Cardinalis . T. III. P. II. 744. E. 752. B.
- Turia, Milanus . T. XXIII. 495. C.
- de Turicenis, Fachinetus . T. XVI. 899. B.
- de Turisendis, Ottonellus . T. VIII. 11. D. *V. Ind. Gen. Otton.*
- Turmaca, Theodorus, Benevento pro Græcis Præfectus . T. II. 280. B.
- Turonius, Dominicus . T. XVII. 535. C.
- Turonius, Erfridus, Montis-Realis Dominus . T. XXIII. 355. E.
- de Turre, seu Turriana, Familia Mediolanensis . T. XIV. 944. D. *V. Ind. Gen. Turr.*
- de Turre, Alamannus . T. VI. 192. B. T. XVIII. 214. B. 266. A.
- de Turre, Ambrosius, Senarum Potestas . T. XIX. 423. D.
- de Turre, Amicus, Consul Genuensis . T. VI. 390. D.
- de Turre, Andreas . T. XVII. 1100. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
- de Turre, Antonellus, Equitum Dux . T. XVIII. 771. B.
- de Turre, Arech, Placentiæ Prætor . T. XVI. 618. A.
- de Turre, Bartholomæus . T. XX. 59. A. *V. Ind. Gen. Barth.*
- de Turre, Bernardus, seu Bernardinus, Archiep. Salernitanus, & Cardinalis . T. III. P. II. 490. C. 504. D. 551. C.
- de Turre, Casellus . T. XVIII. 10. B.
- de Turre, Casonus, seu Caslonus . T. XXII. 147. C. *V. Ind. Gen. Cas.*
- de Turre, Franciscus . T. XVI. 666. D. *V. Ind. Gen. Franc.*
- de Turre, Gotofredus . T. XVI. 677. D.
- de Turre, Guido, seu Guidottus . T. IX. 525. A. T. XI. 400. A. T. XV. 368. E. *V. Ind. Gen. Guid.*
- de Turre, Jacobus, Episcopus Cremonæ . T. XXII. 366. A.
- de Turre, Joannes . T. III. P. II. 646. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Turre, Lanfrancus, Pisanus Syndicus . T. XXIV. 680. D.
- de Turre, Laurentius . T. XVI. 949. B.
- de Turre, Ludovicus . T. XII. 963. D. *V. Ind. Gen. Lud.*
- de Turre, Marcus, Forolivii Potestas . T. XIX. 885. B.
- de Turre, Martinus . T. VIII. 88. C. 342. B. T. XVI. 469. B. *V. Ind. Gen. Mart.*
- de Turre, Merlinus, Mediolanensis . T. XXIV. 711. B. *V. Ind. Gen. Merl.*
- de Turre, Musca . T. XVI. 305. B. *V. Ind. Gen. Musca.*
- de Turre, Napus . T. IX. 70. E. *V. Ind. Gen. Nap.*
- de Turre, Neapolenus . T. VIII. 1142. B. T. XVI. 472. B. *V. Ind. Gen. Neap.*
- de Turre, Nicolaus . T. XXII. 933. D.
- de Turre, Nicolinus . T. XVI. 848. E.
- de Turre, Obertus . T. XVII. 1010. B. *V. Ind. Gen. Obert.*
- de Turre, Paganinus . T. XVI. 666. E. *V. Ind. Gen. Pag.*
- de Turre, Paganus . T. X. 490. C. *V. Ind. Gen. Pag.*
- de Turre, Passarinus . T. XII. 1134. C. *V. Ind. Gen. Pass.*
- de Turre, Petrus . T. V. 554. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
- de Turre, Philippus . T. III. 68. C. T. XIV. 938. C. *V. Ind. Gen. Phil.*
- de Turre, Phœbus, Forojulienfis . T. XVII. 786. B.
- de Turre, Simon . T. XVII. 1031. C. *V. Ind. Gen. Sim.*
- de Turre, Zanochius . T. XVII. 437. A. *V. Turrianus.*
- de Turrecremata, Joannes, Cardinalis . T. III. P. II. 872. B. T. XXII. 1087. C.
- Turresinus, Joannes Jacobus, Cremonensis Antiquarius . T. VII. 631.
- Turrianus, Andreottus . T. IX. 93. E. *V. Ind. Gen. Andr.*
- Turrianus, Godefridus . T. IX. 94. E. *V. Ind. Gen. God.*

FAMILIARUM:

359

- Turrianus, **Napus**. T. IX. 82. C. *V. Ind.*
Gen. Nap.
 Turrianus, **Raymundus**. T. IX. 69. C.
V. Ind. Gen. Raym.
 Turrianus, **Villanus**, **Mediolanensis**. T.
 VI. 493. C. *V. de Turre.*
 de Turribus, **Golferius**. T. III. 353. C.
V. Ind. Gen. Golf.
 Turrius, **Tridanus**, in **Corfica** **Guber-**
nator pro **Genuensibus**. T. XXIV. 436. B.
 Turfelli, **Aegidius**, **Consul** **Genuens**.
 T. VI. 466. C.
 Turfelinus. T. VI. 462. D.
 Turta, **Henricus**. T. XXIII. 407. C.
 Turturinus, **Ludovicus**. T. XXIV. 436.
D. V. Ind. Gen. Lud.
 Tuscanella, **Petrus Paulus**. T. XXIII.
 173. A.

- Tuscanus, **Galeottus**. T. XXI. 552. D.
 Tuscanus, **Joannes**. T. XXII. 822. C.
 de Tuschis, **Thomas**, **Contul** **Bononiae**.
 T. XVIII. 108. B.
 de Tusculano, **Rayno**. T. III. 458. A.
V. Ind. Gen. Rayno.
 Tuscus, **Joseph**, **Populi** **Bononiensis** **Re-**
stor. T. XVIII. 253. D.
 Tuscus, **Octavianus**. T. III. P. II. 406. D.
V. Ind. Gen. Octav.
 Tussiachus, **Philippus**, **Neritinus** **Comes**.
 T. XXIV. 900. A.
 de Tuttobonis, **Nicolaus**. T. XVIII. 569. B.
 Tyræ, **Petrus**. T. IV. 424. A. *V. Ind.*
Gen. Petr.
 de Tyrol, **Comes** **Albertus**. T. VI. 772.
E. V. Ind. Gen. Alb.

V

- Vacca, **Aucherius**. T. VI. 556. D.
 de Vacca, **Cavi**, **Familia** **no-**
bilis **Patavii**. T. XVII. 75. D.
V. Ind. Gen. Cavi de Vaeca.
 a **Vaccarino**, **Jacobus**, **Pata-**
vinus. T. XVII. 692. C.
 Vager, **Joannes**, **Theutonicus**. T. XVIII.
 483. E.
 Vajanensis, **Gaspar**, **Pisanorum** **Legatus**
ad **Florentinos**. T. XIX. 184. E. T. XX.
 303. A. D.
 Vajinus, **Paulus**, **Romanus**, **Florentia**
Potestas. T. XIV. 194. D.
 de Vailardis, **Jacobus**. T. VIII. 14. C.
V. Ind. Gen. Jac.
 Vairem, **Ubertus**. T. XVII. 535. C.
 de Valario, **Lanfrancus**, **Notarius** **Ge-**
nuensis. T. VI. 567. B.
 de Valatis, **Joannes**. T. VI. 536. E.
 Valbaresius, **Dominicus**. T. XVIII. 701. E.
V. Valeresius.
 de Valbero, **Alardus**. T. VIII. 1013. D.
V. Ind. Gen. Alard.
 de Valbona, **Guidus**. T. XVIII. 312. C.
 T. XXII. 179. E.
 de Valceneria, **Jacobinus**, **Magnas**
Hungariae. T. XVI. 365. A.
 de Valente, **Joannes**. T. XVII. 1016. D.
V. Ind. Gen. Joan.
 a **Valentia**, **Ludovicus**, **Cardinalis**, &
Legatus **Bononiae**. T. XVIII. 726. C.
 de Valentinis, **Intoriles** **Franciscus**. T.
 XXIV. 528. A.
 de Valentinis, **Stephanus**, **Legatus** **Lu-**
dovici **Hungariae** **Regis** **ad** **Franciscum**
Carrariensem. T. XVII. 71. A.
 Valeriana, **Familia** **Bergomensis**. T. XX.
 III. 1093. E.
 Valerius, **Andreas**. T. XX. 1074. B.
 Valerius, *sive* **Falerius**, **Bonifacius**, **Epi-**
scopus **Castellanus**. T. XXII. 490. E.
 Valerius, **Franciscus**, **Episcopus** **Castel-**
lanus, *sive* **Venetus**. T. XXII. 761. C.
 Valerius, **Ludovicus**. T. XXII. 251. D.
 Valerius, **Marinus**. T. XXII. 628. B.
V. Ind. Gen. Mar.
 Valeresius, **Donatus**, **nobilis** **Venetus**.
 T. XVII. 282. B.
 Valeresius, **Hieronymus**. T. XXII. 1172.
E. V. Ind. Gen. Hier.
 Valeresius, **Leonardus**. T. XXII. 500. A.
 Valeresius, **Lucas**. T. XVII. 102. D. *V.*
Ind. Gen. Luc.
 Valeresius, **Nicolaus**. T. XVII. 426. E.
 Valeresius, **Zicharias**. T. XXII. 923. B.
 Valesius, **Adrianus**. T. II. 373. *V. Ind.*
Gen. Adr.
 Valesius, **Aloysius**. T. XVII. 1020. B.
 Valesius, **Henricus**, **V. Cl.**. T. III. 52. B.
 Valesius, **Joannes**. T. XVI. 1020. B.
 Valesius, **Philippus**. T. XVII. 1321. C.
 Valfogana, **Blasius**, **Conegliani** **Capita-**
neus. T. XVII. 432. E.
 Valia, **Simon**. T. XVI. 894. E.
 Valignano, **Eleutherius**, **Eques** **Apruti-**
nus **tempore** **Conradi** **Regis**. T. VII.
 1096. C.
 Valla, **Gregorius**. T. XX. 934. D.
 Valla,

- Valla, Laurentius, V. Cl. T. XIV. 1007. C. 1013. C. T. XXII. 36. C. *V. Ind. Gen. Laur.*
- Valla, Rubeus. T. XXI. 398. A.
- de Vallata, Rodolphus. T. XX. 939. B.
- de la Valle, Franciscus. T. XVIII. 353. C.
- de la Valle, Gualdrineus. T. XVI. 990. B.
- de la Valle, Lelius, Advocatus Concistorialis. T. XX. 636. C.
- de la Valle, Obinus. T. XXIII. 496. B.
- de la Valle, Raymundus. T. XVIII. 48. B.
- de la Valle, Zaninus. T. XXII. 380. D.
- Vallechia, Corvaria, ac eadem nobilis Familia. T. XXIV. 641.
- de Vallechia, Gerardus. T. VI. 185. B.
- de Valle-longa, Fridericus, Patavii Prætor. T. XVII. 109. E.
- de Valle-longa, Ludovicus, Patavii Prætor. T. XVII. 98. D.
- de Vallemonte, Gregorius. T. III. 445. E.
- de Vallemonte, Henricus, Vicarius Regis Caroli in Tuscia. T. XXIV. 679. C.
- de Vallemonte, Milo. T. III. 445. E.
- Vallensis, Franciscus. T. XXIII. 112. E.
- de Valle-Sorana, Comes Baldoinus. T. IV. 428. A. *V. Ind. Gen. Bald.*
- Valletta, Franciscus, J. C. Neapolitanus. T. V. 161. T. XXI. 1029.
- Vallevitus, Philippus. T. XXIII. 474. E.
- Vallus, Ludovicus, Gallicarum Copiarum Dux. T. XXI. 698. D.
- de Valmontono, Comes Joannes. T. XXII. 304. D.
- Valorius, Bartholomæus. T. XIX. 64. C. *V. Ind. Gen. Barth.*
- Valorius, Nicolaus. T. XVIII. 1139. C. T. XX. 494. A.
- Valpengus, Jacobus. T. XXIII. 606. A.
- de Valperga, Comes Bartholomæus. T. XXIII. 383. A.
- de Valperga, Jacobus, Magnus Sabaudia Cancellarius. T. XXI. 672. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
- de Valperga, Joannes. T. XVI. 1034.
- de Valle, Ulricus, Vicarius Friderici Austriaci Cæsaris Patavii. T. X. 693. C. 709. A.
- Valsperg, Balthassar. T. XXII. 1243. E.
- a Valvafone, Riccardus. T. XVIII. 850. A.
- Valvasonius, Rizzardus. T. XVII. 774. B.
- Vancalum, Raynerius. T. XX. 1004. E.
- Vandellius, Dominicus, Mutinensis. T. XX. 983. *V. Ind. Gen. Vand.*
- Vander-Aa, Petrus, T. I. 3. *V. Ind. Gen. Vand.*
- de Vandolis, Vandolus. T. XVIII. 155. D.
- Vannius, Michaël. T. XVI. 1101. D.
- Vannius, Thomas, Senensium Orator ad Marchionem Ferrariæ. T. XX. 15. E.
- Vanolius, Joannes. T. XXII. 548. E.
- de Vara, Gerardus, Francus. T. XVIII. 28. B.
- de Varagine, Guilelmus. T. VI. 482. E.
- de Varagine, Jacobus, V. Cl. T. IX. 734. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Varana, Familia. T. XXI. 234. B. *V. Ind. Gen. Var.*
- Varanus, Berardus. T. XXI. 98. A. *V. Ind. Gen. Ber.*
- Varanus, Gentilis, Dominus Agri Corneti. T. XXI. 65. C.
- Varanus, Joannes. T. XXI. 234. B. T. XXII. 217. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Varanus, Julius. T. III. P. II. 1061. C. *V. Ind. Gen. Jul.*
- Varanus, Rodolphus. T. XXI. 26. B. *V. Ind. Gen. Rod.*
- Varavighia, Ludovicus. T. XXI. 49. E.
- Varchius, Benedictus. T. XX. 188. C.
- de Vareglate, Familia, T. V. 476.
- de Vareglate Landulphus. T. V. 476. *V. Ind. Gen. Land.*
- Vargus, Gulielmus. T. XXIII. 606. B.
- Varignana, Bartholomæus. T. XXI. 1162. C.
- Varifinus, Marchesius. T. XXI. 549. A.
- Varifius, Lazarus. T. XXIII. 250. A.
- Varna, Bartholomæus. T. XXIII. 606. C.
- Varolus, Joannes. T. XXII. 251. C. 266. B.
- Varonus, Guilelmus. T. XVI. 350. E.
- Varotarus, Marinus. T. XVII. 332. B.
- Vasarius, Georgius, V. Cl. T. XX. 185. C.
- de Vascha, Comes Robertus, Nuncius Friderici I. Imp. ad Imperatorem Constantinopolitanum. T. VI. 1193. C.
- Vasconius, Blasius. T. XIX. 975. A.
- Vatconius, Duramutes. T. XVIII. 28. B.
- Vasus, Andreas. T. XXIII. 605. E.
- Vasus, Raynerius, Veneto exercitui Præfectus. T. XIX. 746. D.
- de Vafellis, Bracius. T. XVIII. 676. E.
- Vassagallus, Marchius. T. VI. 437. D.
- Vassallus, Petrus. T. XXIII. 490. C.
- Vassanus, Petrus. T. XXII. 565. C.
- Vatacius, Joannes, Græcorum Imperator. T. XII. 346. E. 352. E.
- Vavassorum Familia. T. XIV. 952. E. *V. Ind. Gen. Vav.*
- de Vavri, vel de Vaveri, Vivianus, Laudensis. T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Vivian.*
- Vaynerius, Andreas. T. XXIII. 612. C.
- Vaynerius, Joannes. T. XXIII. 515. E.
- Vayvod, Guilelmus. T. XVII. 48. A. *V. Ind. Gen. Guil.*
- Vayvoda, Joannes, Huniades. T. III. P. II. 963. E. T. XXIII. 44. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Vayvoda, Stephanus. T. XVII. 47. A. *V. Ind. Gen. Steph.*
- Ubalдина Familia. T. XIV. 641. D. *V. Ind.*

- Ind. Gen. Ubald.*
 Ubaldini, Comites . T. XIII. 214. C.
V. Ind. Gen. Corn.
 de Ubaldinis, Antonius . T. II. 213. C.
V. Ind. Gen. Ant.
 de Ubaldinis, Azzo, Copiarum Ductor.
 T. XVIII. 195. A.
 de Ubaldinis, Berardinus . T. XX. 334. D.
 T. XXI. 957. C. *V. Ind. Gen. Ber.*
 de Ubaldinis, Federicus . T. XXII. 222. C.
V. Ind. Gen. Fed.
 de Ubaldinis, Gaspar . T. XVI. 402. B.
 1092. B. *V. Ind. Gen. Gasp.*
 de Ubaldinis, Ghisellus, Dux exercitus
 Pisanorum . T. XVI. 172. D.
 de Ubaldinis, Joannes . T. XV. 272. D.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Ubaldinis, Joannes Azzus . T. XVI.
 1135. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 de Ubaldinis, Comes Nolfus . T. XXI.
 925. B. *V. Ind. Gen. Nolf.*
 de Ubaldinis, Octavianus . T. VIII. 794. C.
V. Ind. Gen. Octav.
 de Ubaldinis, Schiatta, Episcopus Bono-
 niensis . T. XVIII. 299. A. 301. D.
 de Ubaldinis, Angelus, Perusinus . T. XXIII.
 657. D. *V. Ind. Gen. Ang.*
 Ubertellus, Jacobinus . T. XXII. 160. D.
 de Ubertinis, Adrianus . T. IX. 389. D.
 de Ubertinis, Andreas . T. XVI. 1177. B.
 T. XIX. 14. A.
 de Ubertinis, Comes Andrinus, Genue
 Potestas . T. XVII. 1237. D.
 de Ubertinis, Azzo . T. XXI. 46. A.
 de Ubertinis, Bosius, Episcopus Areti-
 nus . T. XIV. 573. D. T. XV. 838. B.
 de Ubertinis, Bustacius . T. XVI. 1171. B.
 de Ubertinis, Guilielmus . T. XV. 822. C.
V. Ind. Gen. Guil.
 de Ubertis, Farinate . T. XIII. 214. C.
V. Ind. Gen. Far.
 de Ubertis, Tesolutus . T. IX. 1024. D.
V. Ind. Gen. Tes.
 Ubertinorum, Familia Aretina . T. XV.
 821. C. *V. Ind. Gen. Ubert.*
 Ubertorum Familia . T. IX. 470. B. *V.*
Ind. Gen. Ubert.
 Ubertus, Benvolentus . T. XV. 5. *V.*
Ind. Gen. Ben.
 de Ubiallo, Lisignolus . T. XVI. 959. B.
 Ubriacus, Mafius . T. XXI. 1047. A.
 Ucelli, Bonajuncta, Pisanus . T. VI.
 193. C. T. XXIV. 673. B. *V. Ind. Gen.*
Bon.
 Ucius, Petrus, Pisanorum Admiratus .
 T. VI. 586. B.
 Vechietti, Guido . T. XVIII. 1148. A.
 Vechiettorum, Familia nobilis Florentiæ.
 T. XIX. 1020. B.
 de Veclinis, Blasius . T. XVIII. 929. A.
 de Veclis, Nicolaus . T. XVIII. 928. E.
 Vedrana, Bernardus, Bononiensis . T.
 Tom. XXV.
- XIV. 1091. A. *V. Ind. Gen. Bern:*
 Vedulus, Rubaldus, Consul Genuensis.
 T. VI. 256. B. 258. A. T. XVII. 1010. A.
 Vegius, Guilelmus . T. VI. 537. A.
 Vegius, Joannes . T. XVI. 875. D.
 Vegius, Marcus, V. Cl. T. III. P. II. 903.
E. V. Ind. Gen. Marc.
 Vegius, Petrus, Abbas S. Sixti Placen-
 tiæ . T. XX. 874. D.
 Veglia, Dominicus . T. XXII. 1183. E.
 de Veglia, Comes Stephanus, T. XVII.
 85. A. B.
 de Vegnabene, Bartholomæus . T. XXIII.
 606. B.
 Vellaschus, Garzias . T. XXII. 919. E.
 de Vellate, Christophorus . T. XXI. 442.
C. V. Ind. Gen. Christ.
 de Vellate, Guido . T. XI. 623. A. *V.*
Ind. Gen. Guido .
 Vellutus, Bernardus . T. XVIII. 1113. D.
 Vellutus, Donatus, Florentinorum Si-
 gnifer . T. XVIII. 1182. C.
 Venantius, Fortunatus . T. I. 189. *V. Ind.*
Gen. Fort.
 Venatus, Proculus, nobilis Puteolanus .
 T. VII. 1083. B.
 Venazius, Joannes . T. XXII. 549. E.
 de Venciolis, Venciolus . T. XXI. 926. B.
 a Venda, Joannes, Capitaneus Castri-
 Franchi . T. XVII. 259. D. & seq.
 de Vendefantis, Bartolinus . T. XXII.
 160. B.
 Vendraminus, Andreas, Civis Veneti .
 T. XVII. 327. C. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Venedicus, Dominicus, Nuncius Otho-
 nis Imperat. T. II. 483. D.
 a Venegiano, Dominicus . T. XVIII.
 528. B.
 de Venelia, Paulus, Notarius Genuensis.
 T. XVII. 1294. D.
 de Venere, Petrus . T. III. 498. C.
 Venerus, Antonius, Venetiarum Dux .
 T. XXIII. 1070. A.
 Venerus, Georgius . T. XVIII. 702. A.
 Venerus, Joannes, nobilis Venetus .
 T. XVII. 282. B.
 Venerus, Leonardus . T. XVIII. 650. E.
 T. XXI. 386. D. *V. Ind. Gen. Leon-*
 Venerus, Marinus . T. XXIII. 987. D.
 Venerus, Nicolaus, Veronæ Potestas .
 T. XIX. 840. A.
 Venerus, Petrus, Cardinalis . T. XXIII.
 165. E.
 de Venerosis, Bertoldus . T. XVI. 653.
C. V. Ind. Gen. Bert.
 de Venetiis, Comes Petrus . T. VIII.
 630. A. *V. Ind. Gen. Petr., & V. Petrus*
Theupulus .
 de Venetiis, Thomas, Ordinis Prædica-
 torum, Episcopus Traguriensis, Fori-
 Livii Rector . T. XIX. 903. D.
 Venetus, Joannes . T. III. P. II. 1059. E.
 y y y y *V. Ind.*

- V. Ind. Gen.* Joan.
 Vensilvetus, Gregorius, Cardinalis. T. XXII. 516. C.
 Ventimilia, Federicus. T. XXIV. 286. A.
V. Ind. Gen. Fed.
 Ventimilia, Franciscus. T. XXIV. 1089. C.
V. Ind. Gen. Franc.
 Ventimilia, Joannes. T. XXI. 1089. C.
 Ventimilia, Tancredus, Eques tempore
 Conradi Regis. T. VII. 1095. B.
 de Ventraria, Franciscus. T. XVI. 854. E.
 Ventura, Gulielmus, Astensis Civitatis
 Scriptor. T. XIV. 1028. C. *V. Ind. Gen.* Gul.
 Ventura, Jacobus. T. XXIII. 142. C.
 Ventura, Secundinus. T. XI. 132. *V. Ind. Gen.* Sec.
 Venturella, Bartholomæus. T. XXII. 739. E.
 Ventus, Conradus. T. VI. 538. A.
 Ventus, Guilhelmus. T. VI. 261. B. *V. Ind. Gen.* Guil.
 Ventus, Olgerius. T. XVII. 1011. A.
 Ventus, Petrus, Legatus Genuensium
 ad Concilium Romanum. T. VI. 488. D.
 Ventus, Thomas, Consul Genuensis.
 T. VI. 367. B.
 Venusinus, Crassus, Florentini exercitus
 Dux. T. XIX. 445. B.
 de Venusio, Adrianus. T. XVII. 859. C.
 Veranus, Gentilis. T. XXI. 60. A. *V. Ind. Gen.* Gent.
 Veranus, Rodolphus. T. XX. 210. B.
V. Ind. Gen. Rod.
 a Verardo, Donatus. T. XVII. 227. A.
 T. XXII. 739. B.
 Verafinus, Gaspar, exercitus Ducis Sa-
 baudiaë supremus Dux. T. XXI. 540. E.
 Vercellesia, Familia nobilis Patavii. T.
 XVII. 75. E. *V. Ind. Gen.* Verc.
 Vercellesius, Manfredus, Bononiaë Po-
 testas. T. XVIII. 304. C.
 de Verdello, Zannus. T. XVI. 876. A.
 Vergerius, Petrus Paulus, V. Cl. T. XVI.
 109. T. XIX. 334. C. 364. D. *V. Ind. Gen.*
 Petr. Paul.
 de Vergetis, Betinus. T. XVI. 983. C.
 Verghetius, Galganus. T. XXIII. 806. A.
 Vergusius, Landus. T. XXV. 76. B.
 de Verignana, Guerrinus. T. XVII. 140. D.
 de Veritate, Veritas, Eques. T. XVII.
 884. D. T. XXII. 822. C.
 Verlatus, Jacobus, Vicentinus. T. XVII.
 535. C.
 Verlatus, Leonardus. T. XXII. 991. C.
 Verlatus, Petrus, Vicentinus. T. XVII.
 582. B.
 dal Verme, Alexander. T. XXIII. 1107. B.
 dal Verme, Aloysius. T. XVI. 618. B.
 T. XX. 495. A. T. XXI. 398. B. *V. Ind. Gen.*
 Aloyf.
 dal Verme, Jacobus. T. XVI. 857. A.
 T. XXI. 59. C. 289. E. *V. Ind. Gen.* Jac.
 dal Verme, Joannes. T. XX. 88. D.
V. Ind. Gen. Joan.
 dal Verme, Luchinus. T. XVI. 329. C.
V. Ind. Gen. Luch.
 dal Verme, Ludovicus. T. XVIII. 670. B.
V. Ind. Gen. Lud.
 dal Verme, Petrolinus, Venetorum Mi-
 les. T. XVIII. 772. D. T. XXI. 965. B.
 dal Verme, Petrus. T. XVIII. 729. D.
 T. XXIV. 513. B. *V. Ind. Gen.* Petr.
 dal Verme, Philippus. T. XVII. 600. D.
V. Ind. Gen. Phil.
 dal Verme, Rinaldus, Copiarum Du-
 ctor. T. XXI. 926. A.
 dal Verme, Thaddæus. T. XVI. 1148. B.
 T. XXI. 60. A. T. XXII. 833. A. *V. Ind. Gen.*
 Thad.
 dal Verme, Ugolinus. T. XVII. 530. D.
V. Ind. Gen. Ugol.
 de la Vernea, Ubertinus. T. XXIII. 515. A.
 Vernegaja, Franciscus. T. XVIII. 741. B.
 de Vernhio, Petrus, Cardinalis. T. III.
 P. II. 646. E.
 de Vero, Alcherius, Lucensis, Legatus
 pro Pace cum Pisanis, & Genuensibus.
 T. VI. 323. C.
 de Verona, Petrus. T. III. P. II. 403. C.
V. Ind. Gen. Petr.
 Veronensis, Gaspar. T. III. P. II. 1023.
V. Ind. Gen. Gasp.
 Veronensis, Laurentius. T. VI. 97. *V. Ind. Gen.*
 Laur.
 de Veronibus, Guilhelmus, Populi Bono-
 niensis Capitaneus. T. XVIII. 304. C.
 de Versana, sive Averfana, Martuccius.
 T. XXI. 43. A.
 de Vertemate, Arnaldus, Comensis.
 T. V. 449. *V. Ind. Gen.* Arn.
 de Verulphis, Verolphus. T. XXIII. 618. D.
 Verzus, Bernardus. T. XXII. 1089. C.
 Verzutius, Landus. T. XXIV. 732. B.
V. Ind. Gen. Land.
 Vesconte, Ugo, Mediolanensis. T. VI.
 979. D. *V. Ind. Gen.* Ugo. *V. etiam* Vi-
 cecomes.
 Vespa, Manfredus. T. XXIII. 413. D.
 Vespucius, Guidantonius, J. C. T. XXIII.
 116. C.
 Vespucius, Joannes. T. XX. 484. E.
 de Vestarinis, Jacobus, Laudensis. T.
 XII. 1152. D. *V. Ind. Gen.* Jac.
 de Vestarinis, Zotius, Dominus Civita-
 tis Laudensis. T. XII. 999.
 Vettorius, Andreas, Veronæ Prætor.
 T. XVII. 914. E.
 Vettorius, Matthæus. T. XXII. 600. D.
 Vetulus, Lanfrancus, Consul Genuensis.
 T. VI. 258. E.
 Vetulus, Osbertus, vel Obsertus, Cre-
 monensis. T. VI. 1065. B. *V. Ind. Gen.*
 Osb.

de

- de Venlo, Albertus . T. XVI. 614. E.
 Vexillifer, Bernardus, Vicentiae Potestas.
 T. VIII. 15. C.
 de Veyaco, Bertrandus, Custos Conclavis . T. III. P. II. 662. A.
 de Vezanica, Coelius . T. XVI. 860. B.
 de Vezanica, Nicolaus . T. XVI. 938. C.
 de Vezano, Balduinus . T. VI. 433. B.
 de Vezano, Grimaldus . T. XVII. 977. A.
 de Vezano, Gualterius . T. IX. 48. E.
V. Ind. Gen. Gualt.
 de Vezano, Guido . T. VI. 567. B.
 de Vezano, Guilelmus . T. VI. 567. B.
 de Vezano, Nicolaus . T. XX. 288. E.
V. Ind. Gen. Nic.
 de Vezano, Paganellus . T. VI. 433. B.
 de Vezano, Raymundus . T. VI. 433. B.
 de Vezzola, Petrus, Placentinus . T. XX.
 876. D.
 de Ugeto, Thomasmus, Legum Doctor.
 T. VI. 516. A.
 Ughellus, Ferdinandus, V. Cl. T. II. 9. C.
 T. VI. 97. *V. arians Ind. Gen.*
 de Ugheta, Joannes . T. XXIII. 514. A.
 de Ugnano, Franciscus . T. XVIII. 152. C.
 Ugo, Marcellinus . T. VI. 1029. D. *V.*
Ind. Gen. Marc.
 Ugo, seu de Ugonibus, Philippus, Brixiensis, Potestas Bononiæ . T. XVIII.
 113. A. 263. B.
 Ugoletti, Raynerius, Pisanorum Capitaneus . T. XVI. 1071. B.
 Ugolinus, Dominicus . T. XVIII. 1116. A.
 Ugolinus, Joannes . T. XXI. 924. B.
 de Ugonibus, Rizzardus, Brixienfis, Populi Bononiensis Capitaneus . T. XVIII.
 142. D.
 Ugonius, Pompejus . T. III. 73. A. 87. B.
V. Ind. Gen. Pomp.
 Ugubius, Julius . T. XXI. 921. *V. Ind. Gen. Jul.*
 Ugurgerius, Marius . T. XXIII. 803. E.
 Uguzzonus, seu Uguccio, Fagiola, Dominus, & Dux Pifarum, ac Lucæ .
 T. XXIV. 725. D. *V. Ind. Gen. de la Fagiola.*
 de Via, Arnaldus, Cardinalis . T. III. P. II. 471. E. 498. B. 502. D. 506. E.
 de Via, Jacobus, Episcopus Avenionensis, & Cardinalis . T. III. P. II. 471. A. 506. A.
 de Viali, Bartholomæus, Dux exercitus Genuensium . T. XVII. 1097. A.
 de Viali, Benedictus, Genuensis . T. XVII. 1132. C. & seq.
 Vialianus, Pancratius . T. XXII. 499. E.
 de Viamajore, Bonacursus, Pisanus . T. VI. 182. A. *V. Ind. Gen. Bon.*
 Viamarus, Bernardus, Carrariensium Miles . T. XXII. 811. C.
 de Via-nova, Bartholomæus . T. XVI. 943. C.
 de Via-nova, Philippus . T. XVIII. 133. C.
 Vianus, Conradus, Copiarum Ductor . T. XXI. 864. A.
 Viarus, Jacobus . T. XXII. 535. D.
 Viarus, Thomas . T. XXIII. 987. E.
 Vicalarius, Joannes . T. XXII. 964. E.
 Vicanus, Jacobus . T. III. P. II. 1013. A.
 Vicarianus, Joannes, Pater Pelagii Papæ . T. III. 132. A.
 Vicecomes, Agnes . T. XXII. 197. E. *V. Ind. Gen. Agn.*
 Vicecomes, Alamannus . T. VI. 392. E. *V. Ind. Gen. Alam.*
 Vicecomes, Albericus, Placentiæ Episcopus . T. XVI. 585. A.
 Vicecomes, Albertus . T. V. 356. B. *V. Ind. Gen. Alb.*
 Vicecomes, Aloylius . T. XIX. 786. A. *V. Ind. Gen. Aloysf.*
 Vicecomes, Ambrosius . T. XVI. 1027. T. XVII. 1097. A. & seq. T. XXI. 18. 1035. D. *V. Ind. Gen. Ambr.*
 Vicecomes, Angelottus, Consul Genuensis . T. VI. 357. B.
 Vicecomes, Ardengus, seu Ardivus . T. VI. 1007. C. *V. Ind. Gen. Ard.*
 Vicecomes, Azzo . T. VIII. 457. A. T. XXII. 326. D. *V. Ind. Gen. Azzo.*
 Vicecomes, Bartholomæus . T. XXI. 502. D. 573. C. *V. Ind. Gen. Barth.*
 Vicecomes, Belmuffus . T. VI. 444. B.
 Vicecomes, Benedictus, Patavii Prætor . T. XVII. 703. D.
 Vicecomes, Bernabos, seu Bernabeus . T. III. P. II. 612. D. *V. Ind. Gen. Bern.*
 Vicecomes, Blanca Maria . T. XXI. 201. D. *V. Ind. Gen. Blan.*
 Vicecomes, Bruxius . T. XVI. 320. C. *V. Ind. Gen. Brux.*
 Vicecomes, Cæsar . T. XVI. 1027. D.
 Vicecomes, Carolus . T. XVI. 772. E. *V. Ind. Gen. Car.*
 Vicecomes, Catharina . T. XVI. 682. E. *V. Ind. Gen. Cath.*
 Vicecomes, Catharina altera . T. XVI. 774. A. *V. Ind. Gen. Cath.*
 Vicecomes, Codiguerra . T. VI. 1065. D. *V. Ind. Gen. Codig.*
 Vicecomes, Corsus, Consul Genuensis . T. VI. 384. A.
 Vicecomes, Donina . T. XXII. 756. C. *V. Ind. Gen. Don.*
 Vicecomes, Elisabeth . T. XVII. 500. B. *V. Ind. Gen. Elisf.*
 Vicecomes, Eriprandus . T. XI. 618. E. *V. Ind. Gen. Eripr.*
 Vicecomes, Franciscus . T. XVI. 961. D. T. XXI. 780. A. T. XXIII. 690. C. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Vicecomes, Fredericus, Archiepiscopus Pisanus . T. XXIV. 686. D.
 Vicecomes, Gabriel Maria . T. III. 372. D. *V. Ind. Gen. Gabr. Mar.*

- Vicecomes, Galeatius . T. VIII. 655. B.
T. XXIV. 745. B. *V. Ind. Gen. Gal.*
- Vicecomes, Galeotus . T. XVI. 973. B.
- Vicecomes, Gaspar, Prætor Bononiæ .
T. XVI. 325. E.
- Vicecomes, Girardus, *five* Ghirardus .
T. VI. 1013. C. *V. Ind. Gen. Gir.*
- Vicecomes, Grinerius, Placentiæ Con-
sul . T. XVI. 613. B.
- Vicecomes, Guido . T. XXIII. 266. A.
V. Ind. Gen. Guido.
- Vicecomes, Guilelmus, Genuensium Le-
gatus ad Imperatorem Græcorum . T.
VI. 528. C.
- Vicecomes, Guiraldus, nobilis Pisanus .
T. VI. 378. C. 385. A.
- Vicecomes, Henricus, Consul Pisanus .
T. VI. 590. C.
- Vicecomes, Hestor . T. XVI. 965. C.
T. XVII. 500. B. T. XIX. 810. E. *V.*
Ind. Gen. Hest.
- Vicecomes, Hugo, Pisanus, Cardinalis.
T. III. 276.
- Vicecomes, Jacobus . T. VI. 480. B.
- Vicecomes, Joanna Maria, Mediolanen-
sis imperii Domina . T. XXI. 281. C.
- Vicecomes, Joannes, Archiepiscopus Me-
diolani, & Dominus . T. XXIV. 766. B.
- Vicecomes, Joannes . T. III. P. II. 555. A.
V. Ind. Gen. Joan.
- Vicecomes, Joannolus . T. I. 962. C.
- Vicecomes, Lanzalottus . T. XXI. 501. C.
- Vicecomes, Leonardus . T. XVI. 336. A.
V. Ind. Gen. Leon.
- Vicecomes, Leonellus . T. XVII. 500. A.
V. Ind. Gen. Leon.
- Vicecomes, Lodericus, *seu* Lodrifius .
T. XI. 475. D. T. XXV. 101. A. *V. Ind.*
Gen. Lod.
- Vicecomes, Luchinus . T. III. P. II. 581. E.
T. XIV. 38. D. *V. Ind. Gen. Luch.*
- Vicecomes, Ludovicus . T. XVI. 695. E.
V. Ind. Gen. Lud.
- Vicecomes, Maffæus, *five* Matthæus . T.
XXII. 178. A. *V. Ind. Gen. Maff.*
- Vicecomes, Magdalena . T. XVII. 499. E.
V. Ind. Gen. Magd.
- Vicecomes, Marcus . T. X. 770. C. T.
XXIV. 735. D. *V. Ind. Gen. Marc.*
- Vicecomes, M. Philippus . T. III. P. II.
879. C. *V. Ind. Gen. M. Phil.*
- Vicecomes, Martinus, Bernabovis Vice-
comitis filius . T. XVI. 854. D.
- Vicecomes, Mastinus . T. XVII. 499. D.
V. Ind. Gen. Mast.
- Vicecomes, Matthæus, *five* Maffæus .
T. IX. 822. C. T. XIV. 601. 980. B.
V. Ind. Gen. Matth.
- Vicecomes, Obertinus, Placentiæ Con-
sul . T. XVI. 612. B. T. XVII. 974. A.
- Vicecomes, Oldericus . T. VIII. 15. D.
V. Ind. Gen. Old.
- Vicecomes, Otho, Archiep. Mediolanen-
sis . T. V. 489. A. *V. Ind. Gen. Otho.*
- Vicecomes, Palmades, Bernabovis filius
naturalis . T. XVII. 500. B.
- Vicecomes, Petrus . T. XVI. 688. B. T.
XXI. 402. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
- Vicecomes, Philippus Maria, Mediol.
Dominus . T. XXI. 500. D. *V. Ind. Gen.*
Phil. Mar.
- Vicecomes, Radulphus . T. III. P. II.
614. E. *V. Ind. Gen. Rad.*
- Vicecomes, Raynerius . T. I. P. II. 441. B.
- Vicecomes, Riccarda, Bernabovis filia
naturalis . T. XVII. 500. B. *V. Ind. Gen.*
Ric.
- Vicecomes, Robertus . T. XI. 737. E.
V. Ind. Gen. Rob.
- Vicecomes, Rodulphus . T. XVI. 848. C.
V. Ind. Gen. Rod.
- Vicecomes, Rogerius, Biterrensis . T.
III. P. II. 379. C. *V. Ind. Gen. Rog.*
- Vicecomes, Rubaldus, Consul Genuen-
sis . T. VI. 259. B. D.
- Vicecomes, Rubeus . T. VI. 511. A.
- Vicecomes, Sacomaurus, filius natura-
lis Bernabovis Vicecomitis . T. XVII.
500. A.
- Vicecomes, Sacramorus . T. XXI. 523. D.
V. Ind. Gen. Sacr.
- Vicecomes, Scaramuccia . T. XXIV. 566. E.
V. Ind. Gen. Scar.
- Vicecomes, Sordellus . T. XX. 680. C.
V. Ind. Gen. Sord.
- Vicecomes, Stephanus . T. XVIII. 42. C.
V. Ind. Gen. Steph.
- Vicecomes, Thaddæa . T. XVII. 499. D.
V. Ind. Gen. Thad.
- Vicecomes, Tancredus . T. VI. 182. D.
V. Ind. Gen. Tancr.
- Vicecomes, Tebaldus, Placentinus . T.
XVIII. 122. D. *V. Gregorius X.*
- Vicecomes, Tedaldus, Placentinus . T.
VI. 553. D. *V. Ind. Gen. Ted.*
- Vicecomes, Theobaldus . T. IX. 1057.
V. Ind. Gen. Theob.
- Vicecomes, Trengavellus . T. III. 481. C.
V. Ind. Gen. Treng.
- Vicecomes, Valentina . T. XVI. 539. D.
V. Ind. Gen. Val.
- Vicecomes, Vassallus . T. VI. 437. D.
- Vicecomes, Ubertus . T. XVI. 456. C.
V. Ind. Gen. Ubert.
- Vicecomes, Vercellinus . T. XVI. 706. E.
T. XXV. 120. D. *V. Ind. Gen. Verc.*
- Vicecomes, Ugolinus, Judex Galluræ in
Sardinia . T. XXIV. 649. D.
- Vicecomes, Violanta . T. XVI. 510. A.
V. Ind. Gen. Viol.
- Vicecomes, Viridis . T. XVI. 736. B. *V.*
Ind. Gen. Vir.
- Vicecomes, Ursina . T. XVII. 500. C.
V. Ind. Gen. Urs.

- Vicecomes, Zanonus, Parmæ Capitaneus. T. XVI. 737. C.
- Vicecomitum, Familia Mediolanensis, ejuldem origo. T. XX. 198. A. *V. Ind. Gen. Vic.*
- Vicedominorum, Familia Novocomensis. T. V. 443.
- de Vicedominis, Albericus, Placentiæ Consul. T. XVI. 611. A.
- de Vicedominis, Aldebrandus. T. VI. 434. A. *V. Ind. Gen. Ald.*
- de Vicedominis, Gulielmus de Mantua, Vicentiæ Potestas. T. VIII. 99. B.
- de Vicedominis, Jacobus, Placentinus. T. VI. 1087. B. 1088. B. *V. Ind. Gen. Jac.*
- de Vicedominis, Obertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
- de Vicedominis, Odaldericus. T. IV. 27. E. *V. Ind. Gen. Odald.*
- de Vicedominis, Olricus. T. V. 487. B. *V. Ind. Gen. Olr.*
- de Vicedominis, Otto. T. VI. 408. D.
- de Vicedominis, Patronus, Placentiæ Consul. T. XVI. 613. C.
- de Vicedominis, Philippus. T. VI. 480. A. *V. Ind. Gen. Phil.*
- de Vicedominis, Vicedominus, Episcopus Prænestensis, & Cardinalis. T. XVI. 480. C. *♣ seq.*
- de Vicedominis, Zanardus, Capitaneus. T. XVII. 776. D.
- Vicedominus, Gualterius, Placentiæ Consul. T. XVI. 612. C.
- Vicentiæ Familiæ tam existentes, quàm extinctæ. T. VIII. 91. 92. 93.
- Vicentinus, Comes Albertus. T. VIII. 172. D.
- Vicius, Jacobus. T. XXIII. 474. A.
- de Vico, Franciscus. T. III. P. II. 652. *V. Ind. Gen. Franc.*
- de Vico, Mefis. T. VI. 196. A.
- de Vico, Michaël. T. VI. 97. *V. Ind. Gen. Mich.*
- de Vico, Petrus, Pisanorum Orator. T. XVI. 1079. E.
- de Vico, Præfectus. T. XIV. 173. E. *V. Ind. Gen. Præf.*
- de Vicomercato, Asterius, Mediolanensis. T. VI. 1180. B. *V. Ind. Gen. Ast.*
- de Vicomercato, Gaspar. T. XXI. 523. E. *V. Ind. Gen. Gasp.*
- de Vicomercato, Stephanardus. T. IX. 57. *V. Ind. Gen. Steph.*
- de Vicomercato, seu de Vimercato, Thadæolus. T. XX. 939. B.
- Vicomercatorum, Familia Mediolanensis. T. IX. 59. *V. Vimercatus.*
- de Viconis, Restagnus. T. VI. 458. C. *V. Ind. Gen. Rest.*
- Victorellus, Andreas. T. III. 368. B. *V. Ind. Gen. And.*
Tom. XXV.
- Victorius, Andreas. T. XX. 267. E.
- Viculianus, Paschalis. T. XXII. 965. C.
- de Vidali, Bonifacius. T. XVIII. 760. D.
- Vidalta, Obertus, Placentiæ Consul. T. XVI. 615. A.
- de Vidoctis, Joannes. T. XVIII. 144. E.
- Vidoffus, Deodatus. T. XXIII. 988. A.
- de Vidone, Matthæus, nobilis Venetus. T. XVII. 282. B.
- Vidorus, Deodatus. T. XXII. 537. A.
- Vidorus, Joannes. T. XIX. 763. C. T. XXII. 747. D.
- Vidorus, Nicolettus, nobilis Venetus. T. XVII. 282. B.
- de Vidoffio, Bertrandus. T. III. P. II. 609. D.
- Vidus, Andreas. T. XXIII. 988. A.
- Vidus, Bratus. T. XXII. 630. C.
- Vidus, Marcus. T. XXIII. 987. E.
- Vielmus, Marcus. T. XXII. 609. D.
- de Vighis, Bartholomæus. T. XVIII. 750. A.
- de Vighis, Landus. T. XVIII. 693. E.
- de Viginis, Mascheronus. T. XVI. 862. C.
- de Vigna, Ubertus, Bononiæ Potestas. T. XVIII. 109. D. 114. C.
- de Vignali, Christophorus. T. XXIII. 812. B.
- de Vignali, Zaninus, *seu* Joannes. T. XIX. 886. D. T. XXII. 911. A. *V. Ind. Gen. Zan.*
- de Vignate, Joannes. T. XVI. 955. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Vignate, *al.* de Numate, Lambertus. T. VI. 1125. D. *V. Ind. Gen. Lamb.*
- de Vignate, Maldotus. T. VI. 1083. E. *V. Ind. Gen. Mald.*
- de Vignola, Ribaldus. T. XX. 613.
- Vigodarceria, nobilis Familia Patavii. T. XVII. 7. C. 75. E.
- Vigolionus, Vitalis. T. XXII. 966. D.
- de Vigolzono, Julius, Placentiæ Consul. T. XVI. 614. C.
- Vigontia, Familia nobilis Patavii. T. XVII. 9. A.
- Vigontia, Alessius. T. XVII. 129. B.
- Vigontia, Corradus. T. XVII. 12. D.
- Vigontia, Guido. T. XVII. 229. E.
- Vilienus, Petrus. T. XXII. 499. C.
- Vilionus, Matthæus. T. XXII. 522. E.
- Villa, Augustinus, V. Cl. T. XX. 461. E.
- Villa, Egerius, *vel* Ugerius, Laudensis. T. VI. 1083. D. 1084. D.
- Villa, Laurentius. T. XX. 923. D.
- Villa, Rizzardus, Bononiæ Potestas. T. VI. 192. C. 193. A. T. XVIII. 113. E.
- Villa, Rodolphus. T. VI. 459. A.
- Villamarinus, Bernardus, Classis Alphonfi I. Regis Siciliæ Præfectus. T. XXI. 683. A. T. XXIII. 1175. E.
- de Villandres, Hengelmarius. T. X. 719. E. *V. Ind. Gen. Heng.*

zzzz

Vil-

- Villanellus, Guilielmus . T. XVIII. 757. E.
 de Villa-nova, Familia Laudensis . T.
 XIV. 1081. C. *V. Ind. Gen. Vill.*
 de Villa-nova, Baxanius, Laudensis,
 Consul Genuensis . T. VI. 542. B.
 de Villa nova, Blancus . T. XVIII. 152. C.
 de Villa-nova, Romæus . T. VI. 498. A.
 Villanugius, Ugo . T. VI. 196. A.
 Villanus, Cajetanus . T. III. 372. A. *V.*
Ind. Gen. Cajet.
 Villanus, Franciscus . T. XXII. 266. B.
 Villanus, Guido, Brixienfis . T. VI. 493. C.
 Villanus, Guiraldus . T. VI. 433. C.
 Villanus, Henricus, Pifanus . T. VI.
 172. C.
 Villanus, Joannes . T. XXI. 659. C. 864. B.
 T. XXV. 48. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Villanus, Ifnardus . T. XVI. 1028. D.
 T. XXIII. 473. D.
 Villanus, Matthæus . T. XXI. 14. B. *V.*
Ind. Gen. Matth.
 Villanus, Nicolaus . T. X. 2. *V. Ind. Gen.*
Nic.
 Villanus, Philippus . T. XIV. 601. *V. Ind.*
Gen. Phil.
 Villanus, Ricardus . T. XXIII. 597. A.
 Villanus, Robertus . T. XXI. 570. B.
 Villanus, Sagramorus . T. XVIII. 729. C.
 de Villariis, Imbertus . T. III. P. II. 754. D.
V. Ind. Gen. Imb.
 a Villula, Leonardus . T. XVIII. 560. E.
 a Villula, Nicolaus . T. XVIII. 288. A.
 Viltinger, Conradus . T. XVI. 517. C.
V. Ind. Gen. Conr.
 Vimercatus, seu de Vicomercatis, Al-
 therius, Mediolanensis . T. VI. 1007. C.
V. Ind. Gen. Alth.
 Vimercatus, Conradinus . T. XX. 1015. A.
 Vimercatus, Galpar . T. XVIII. 772. A.
 T. XXI. 863. A. T. XXII. 223. E. *V.*
Ind. Gen. Gasp.
 Vimercatus, Guidus, Bononiæ Potestas.
 T. XVIII. 247. C.
 Vimercatus, seu Vicomercatus, Thad-
 dæus . T. XX. 323. B. *V. Ind. Gen.*
Thad.
 Vimercatus, Thomas, Ducis Mediolani
 Legatus ad Venetos . T. XXII. 976. E.
 Vinacefeus, Nicolaus . T. XVIII. 702. A.
 T. XXII. 1150. E.
 Vincentellus, Iſtria, Corficæ Comes .
 T. XXIV. 441. C.
 Vinciguerra, Comes de S. Bonifacio .
 T. X. 354. B. *V. Ind. Gen. Vinc.*
 de Vinea, Jacobus, Florentinorum Le-
 gatus ad Bonifacium IX. Papam . T.
 XX. 291. E.
 de Vinea, Joannes . T. XXIII. 895. D.
 de Vinea, Petrus, Campanus . T. II.
 297. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Vintimilianus, Antonius, Crotoniarum
 Regulus . T. XXI. 361. D. 426. D.
- Vintimilianus, Joannes, Romani, & Pon-
 tificii exercitus Dux . T. XXI. 678. D.
 de Vintimilio, Comes Conradus . T. IX.
 29. D.
 de Vintimilio, Guilielmus . T. VI. 462. A.
V. Ind. Gen. Guil.
 de Vintimilio, Comes Henrichettus . T.
 VI. 558. D.
 de Vintimilio, Joannes . T. XXI. 104. A.
V. Ind. Gen. Joan.
 de Viola, Guilelmus . T. VI. 470. B.
 de Viola, Nicolaus . T. XXI. 43. B. 1050. A.
 Vionus, Franciscus . T. XXII. 320. E.
 Vipera, Marius . T. II. 294. A. *V. Ind.*
Gen. Mar.
 de Virgiliis, Virgilius . T. XVIII. 640. A.
 de Viride, Gabriel . T. XXII. 266. B.
 Virudonus, Matthæus . T. XX. 1011. A.
 Viscardus, Robertus, Rex Siciliæ . T.
 XXIII. 964. B.
 Vifdominus, Fridericus . T. XXII. 721. B.
 Vifdominus, Venetus . T. XXIII. 1169. B.
V. Ind. Gen. Ven. & Vifd.
 Viſtarina Familia . T. XXV. 107. D. *V.*
Ind. Gen. Viſt.
 Viſtarinus, Cervatus . T. XVI. 1027. A.
 Viſtarinus, Jacobonus . T. XXV. 77. D.
V. Ind. Gen. Jac.
 Viſtarinus, Joannes, Bergomi Prætor .
 T. XVI. 946. A. 950. D.
 Viſtarinus, Suciſus . T. XVI. 656. B. T.
 XXV. 142. D. *V. Ind. Gen. Suc.*
 Viſſus, Nicolaus . T. XXI. 328. D.
 de Vitalba, Joannes . T. XVI. 878. E.
 de Vitalianis, Familia nobilis Patavii .
 T. XVII. 9. A.
 de Vitalianis, Jacobinus, Paduanus . T.
 XXIV. 825. B.
 de Vitalianis, Jacobus . T. XVII. 59. D.
V. Ind. Gen. Jac.
 de Vitalianis, Paulus . T. XVIII. 221. A.
 Vitalis, Guarinus, Parmenſis . T. VI.
 449. D.
 Vitalis, Jacobus . T. XXIII. 606. C.
 Vitalis, Marcus . T. XXII. 734. A.
 Vitalis, Marinus . T. XXIII. 988. C.
 Vitalis, Michaël . T. XII. 265. B. T. XXIII:
 975. E. *V. Ind. Gen. Mich.*
 Vitalis, Pezzolus . T. XVI. 936. C.
 Vitalis, Sanutus, Venetorum Dux . T.
 XXIII. 956. A.
 Vitalis, Simon . T. VI. 536. E.
 Vitalis, Vitalianus . T. XXII. 535. D.
 Vitalis . *V. Faledrus .*
 de Vitaniſ, Azzarius, Dominus Civitatis
 Cumarum . T. XVI. 660. B.
 Vitelleſca, Familia Corneti præcipua .
 T. XXIV. 1110. C.
 Vitelleſcus, Joannes . T. III. P. II. 890. E.
 T. XXI. 143. C. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Vitellius, Franciſcus, Cornetanus, Epi-
 ſcopus Ricinatenſis . T. XXI. 225. B.
 Vi-

- Vitellius, Joannes. T. XXI. 288. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
- Vitellius, seu Vitulus, Nicolaus. T. XXI. 1201. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
- Vitellius, Nicolaus, Tifernas, Tiferni Dominus. T. XXIII. 176. A.
- Vitellius, Onuphrius. T. XIX. 428. B.
- Vitellius, Paulus. T. XXIV. 53. D. 569. A. *V. Ind. Gen. Paul.*
- Vitellocius, Tifernas. T. XXIV. 556. C. *V. Ind. Gen. Tif. & Vitel.*
- de Vitriaco, seu de Vitri, Jacobus, Cardinalis. T. VII. 821. B. T. XVII. 1008. A.
- Vitignacus, Angelus. T. XXII. 535. D.
- de Vitudono, Matthæus. T. XX. 940. B.
- Vitulinus, Georgius. T. XXII. 523. B.
- Viturius, Antonius, Eques Venetus, & Legatus pro Patria. T. XXIII. 1168. D.
- Viturius, Bulgarus. T. XXII. 969. C.
- Viturius, Zacharias. T. XXII. 1195. E.
- de Vivaldis, Fridericus, Genuensis. T. XVII. 1175. A.
- de Vivaldis, Percival, Genuæ Rector. T. XVII. 1249. C.
- de Vivaldis, Philippus. T. XVII. 1288. D.
- de Vivaldis, Stephanus, Genuensium Orator ad Pontificem. T. XXIV. 580. B.
- Vivariensium, Familia Placentina. T. VIII. 11. A. *V. Ind. Gen. Viv.*
- de Vivario, Artufus. T. VIII. 28. A. 78. B. *V. Ind. Gen. Art.*
- de Vivario, Comes Conradus. T. VIII. 15. D. *V. Ind. Gen. Contr.*
- de Vivianis, Jacobus. T. XVI. 1028. C.
- de Vivianis, Vivianus, V. Cl. T. VI. 112.
- Vivianus. *V. de Gatinoribus.*
- de Vivistino, Azzo, Placentiæ Consul. T. XVI. 614. A.
- Vivranus, Cecha, de Camagna. T. XXIII. 438. B.
- Vizamanus, Jacobus, Civis Venetus. T. XVII. 453. C. T. XXIII. 1068. E.
- Vizamanus, Stephanus. T. XXIII. 988. C.
- a Vizzano, Melchior. T. XVIII. 683. C.
- de Ulciporris, Georgius. T. XVI. 952. A.
- de Ulciporris, Gujelmus. T. XVI. 1004. B.
- de Ulmeto, Joannes. T. XXIII. 475. A.
- de Ulmo, Bertulinus. T. XVI. 892. C.
- de Ulmo, Fortunatus. T. VII. 5.
- de Ulmo, Lancellotus. T. XVI. 853. B.
- de Ulmo, Marinus, Capitaneus Gibellinorum Bergomi. T. XVI. 845. B. 847. A.
- ab Ulzano, Nicolaus. T. XVI. 1147. B.
- de Ulzinate, Joannes. T. XVI. 893. D.
- Umbriacus, Masius, nobilis Neapolitanus. T. XXI. 43. A.
- Unalcontus, Dominicus. T. XXII. 966. A.
- Ungarellus, Guilielmus, Eques Patavinus. T. XVII. 884. C.
- Ungripach, Familia Civitadensis, nunc de Madrisio. T. XXIV. 1191.
- Unquetus, Guilelmus. T. VI. 541. B.
- de Vogenzate, Aldus. T. V. 449. *V. Ind. Gen. Ald.*
- de Vohiburch, Marchio, focer Friderici I. Imperatoris. T. VI. 869. E.
- Volaterranus, Jacobus. T. XXIII. 81. 84. *V. Ind. Gen. Jac.*
- Volaterranus, Raphaël, V. Cl. T. XVI. 1059. *V. Ind. Gen. Raph.*
- Voliacius, Manfredus. T. XXIII. 606. A.
- Volparius, Joannes. T. XVII. 335. B. *V. Ind. Gen. Joan.*
- de Volta, Azzo. T. XXIII. 874. C.
- de Volta, Balduinus, Consul Genuensis. T. VI. 383. C. 388. C.
- de Volta, Bartholomæus, Consul Genuensis. T. VI. 388. C.
- de Volta, Caccianemicus. T. VI. 585. D.
- de Volta, Guilielmus. T. VI. 255. B. *V. Ind. Gen. Guil.*
- de Volta, Guilielmus Casimirus, Legatus Genuensium ad Regem Hispaniæ. T. VI. 277. C.
- de Volta, Jacobus. T. VI. 324. C. *V. Ind. Gen. Jac.*
- de Volta, Joannes. T. VI. 480. B. T. XVI. 943. A.
- de Volta, Ingo. T. VI. 259. B. *V. Ind. Gen. Ingo.*
- de Volta, Marchio. T. VI. 278. D. *V. Ind. Gen. March.*
- de Volta, Melchior, Genuæ Consul. T. XVII. 995. C.
- de Volta, Paganus, Consul Genuensis. T. VI. 248. A.
- de Volta, Rubeus. T. VI. 354. A. *V. Ind. Gen. Rub.*
- de Vonico, Pileus, Miles Tarvisinus. T. XIX. 745. A.
- Vorcillus, Paschalis. T. XXI. 1040. E.
- Vorius, Nicolaus. T. XXIII. 382. C.
- de Voschis, Raynerius, Comes Senensis. T. XVII. 102. D. T. XVIII. 108. E. *V. Ind. Gen. Rayn.*
- Vossius, Gerardus. T. III. 42. B. *V. Ind. Gen. Ger.*
- Vossius, Joannes Gerardus. T. III. P. II. 4. T. XVI. 1059. *V. Ind. Gen. Joan. Ger.*
- Urbanus, Jacobus, Philippi Mediolani Ducis Legatus ad Picinimum. T. XXI. 307. B.
- Urbanus, Raymundus. T. XVIII. 28. B.
- Urbiciani, Ricomus, Consul Genuensis. T. VI. 454. A.
- de Urbino, Comes Franciscus. T. XVI. 328. C. *V. Ind. Gen. Franc.*
- Urgerius, Ægidius. T. VI. 575. D.
- de Urino, Michaël. T. XVIII. 1023. E.
- de Urrio, Didimus. T. XVI. 848. E.
- de Urrio, Jacobus. T. XVI. 891. C. 935. B. de

- de Urfellis, Baldus . T. XVIII. 227. D.
 de Urfellis, Georgius . T. XVIII. 221. D.
 de Urfellis, Ugucio, Bononiæ Vice-Capitaneus . T. XVIII. 147. D.
 Urseolus, Dominicus, Dux Venetorum . T. XII. 240. C. T. XXII. 474. E. T. XXIII. 960. D.
 Urseolus, Joannes . T. XII. 232. D. T. XVIII. 762. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Urseolus, Otto . T. XII. 234. B. T. XXIII. 958. D. *V. Ind. Gen. Otto.*
 Urseolus, Petrus . T. XII. 211. C. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Urseolus, Vitalis, Episcopus Turcellanus . T. XXII. 47. B.
 Urseolus, Ursus . T. XII. 240. A. *V. Ind. Gen. Ursus.*
 Ursetus, Guilielmus, Consul Genuensis . T. VI. 354. B.
 Ursina Familia . T. III. 370. C. *V. Ind. Gen. Urf.*
 Ursina, Clarices, genitrix Laurentii Medicis . T. XXIII. 91. B.
 Ursina, Maria . T. XXII. 76. A. *V. Ind. Gen. Mar.*
 de Urfinis . *V. a Portonariis.*
 de Urfinis, Ursinus . T. XXIV. 1106. E. *V. Ind. Gen. Urf.*
 de Urfinis, Ursus . T. XX. 329. D. *V. Ind. Gen. Ursus.*
 Ursinus, Aldobrandinus . T. XIV. 707. A. *V. Ind. Gen. Aldobr.*
 Ursinus, Angelus, nonus, & postremus Episcoporum Casinensium . T. IV. 260. C. T. VII. 942. D. *V. Ind. Gen. Ang.*
 Ursinus, Baptista, Cardinalis . T. III. P. II. 1039. E. T. XXIII. 191. E. *V. Ind. Gen. Bapt.*
 Ursinus, Bertoldus . T. VIII. 1023. A. T. XIV. 194. B. *V. Ind. Gen. Bert.*
 Ursinus, Borsus, equitum Dux . T. XVIII. 771. E.
 Ursinus, Brandinus, Pontificius Administrator in Regno Neapolitano . T. VII. 1075. A.
 Ursinus, Ceccolus . T. XV. 179. B. *V. Ind. Gen. Cecc.*
 Ursinus, Cosmas . T. XXIII. 106. C. *V. Ind. Gen. Cosm.*
 Ursinus, Durandus . T. IX. 586. *V. Ind. Gen. Dur.*
 Ursinus, Franciscus . T. III. 370. C. *V. Ind. Gen. Franc.*
 Ursinus, Fulvius . T. III. 78. C. *V. Ind. Gen. Fulv.*
 Ursinus, Gentilis . T. X. 456. A. T. XXIV. 662. D. *V. Ind. Gen. Gent.*
 Ursinus, Jacobus, Cardinalis . T. III. P. II. 646. E.
 Ursinus, Joannes . T. XIII. 596. D. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Ursinus Taliacotius, Joannes Antonii Alphonfi Regis exercitus Dux . T. 338. E. T. XXII. 75. D. *V. Ind. Joan. Ant.*
 Ursinus, Joannes Cajetanus . T. III. 404. E. *V. Ind. Gen. Joan.*
 Ursinus, Jordanus . T. VIII. 102 T. XIV. 136. C. T. XVIII. 407. XXII. 988. D. *V. Ind. Gen. Jord.*
 Ursinus, Julius . T. XXIV. 542. *Ind. Gen. Jul.*
 Ursinus, Latinus . T. XXI. 688. XXIII. 3. D. *V. Ind. Gen. Lat.*
 Ursinus, Matthæus . T. III. P. II. 4. *V. Ind. Gen. Matth.*
 Ursinus, Neapoleo . T. III. 370. C. T. 742. A. T. XXIV. 710. D. *V. Ind. Nap. vel Neap.*
 Ursinus, *sive* de Urfinis, Nicolaus . T. XVI. 1168. D. *V. Ind. Gen. Nic.*
 Ursinus, Parentes . T. XXI. 712. *Ind. Gen. Par.*
 Ursinus, Paulus . T. III. P. II. 8. T. XXI. 69. E. *V. Ind. Gen. Paul.*
 Ursinus, Petrus Jampaulus . T. 1188. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Ursinus, Raymundellus, Princeps renti, & Comes Licii . T. XXI.
 Ursinus, Raymundus . T. XXI. *V. Ind. Gen. Raym.*
 Ursinus, Rinaldus . T. III. P. II. T. XIV. 181. B. T. XVI. 1131. XVIII. 482. B. T. XXI. 42. E. *Gen. Rin.*
 Ursinus, Robertus, Nolanus . T. 43. A.
 Ursinus, Simoninus . T. XVI. 92
 Ursinus, Vicinus . T. XXIV. 289. *Ind. Gen. Vic.*
 Ursinus, Virginus . T. XXIII. T. XXIV. 34. B. *V. Ind. Gen. Vi.*
 Urtisus, Christianus . T. VI. 864. 664. E. *V. Ind. Gen. Christ.*
 Ursus, Alexius . T. XXIII. 905. D.
 Ursus, Damianus . T. XXII. 500
 Ursus, Hypatus, Venetorum Dux . XXIII. 934. B.
 Ursus, Joannes . T. XIX. 621. A.
 Ursus, Marchio Joseph, V. Cl. T. 103.
 Ursus, Justinianus, Venetus, Moderator . T. XXV. 126. A.
 Ursus, Marcus, Civis Venetus . T. 453. C.
 Ursus, Matthæus . T. XVIII. 394
 Ursus, Petrus . T. XXIII. 496. C.
 Ursus, Zitus . T. XXI. 1074. B.
 Usbergerius, Jacobinus . T. XXIII.
 Ufelanus, Jacobus, Cardinalis, & Moderator . T. XIX. 679. D.
 Ufufmarii, Anfreonus, Genuensium tor ad Regem Galliarum . T. XXIV.

Ufufmaris, Balditio, *feu* Baldizonus . T. VI. 269. C. *V. Ind. Gen.* Bald.
 Ufufmaris, Bonusvassallus, nobilis Genuensis, Patriæ Historiæ continuator . T. VI. 244. 541.
 Ufufmaris, Guilielmus . T. VI. 480. C. 355. E. T. XVII. 997. B.
 Ufufmaris, Joannes . T. VI. 480. B.
 Ufufmaris, Lanfrancus, Bononiæ Potestas . T. XVII. 1041. D. T. XVIII. 116. C.
 Ufufmaris, Marinus . T. VI. 244. 493. D. 533.
 Ufufmaris, Moncellus . T. VI. 493. B.
 Ufufmaris, Obertus, Consul Genuensis . T. VI. 258. D. 260. A.
 Ufufmaris, Rubaldus, Consul Genuensis . T. VI. 351. C.
 de Uva, Familia nobilis Capuana . T. VI. 75. E.
 de Uva, Benedictus . T. VI. 75. C. *V. Ind. Gen.* Bened.
 Uvada, Gregorius . T. XXIII. 272. C.
 Uvada, Jacobus . T. XXIII. 495. B.
 Warnefridi, Paulus . T. I. P. II. 1. *V. Ind. Gen.* Paul.
 Warthon, Henricus . T. III. P. II. 4.
 de Warthufin, nobilis Familia Germana . T. VI. 880. B.
 de Werde, nobilis Familia Germana . T. VI. 880. B.
 Wicleph, Joannes . T. III. P. II. 851. B. *V. Ind. Gen.* Joan.
 de Widotis, Anfedisius . T. VIII. 255. A. *V. Ind. Gen.* Anf.
 Wion, Arnoldus . T. III. 417. B. *V. Ind. Gen.* Arn.
 Vulcanus, Bonaventura . T. II. P. II. 98. D. *V. Ind. Gen.* Bonav.
 Vulpes Landus, Franciscus, Azzonis Vi-

cecomitis Miles . T. XVI. 495. B.
 Vulpes, Genardus, Consul Genuensis . T. VI. 258. A.
 Vulpes, Jacobus, Patavinorum Legatus ad Venetos . T. XVII. 790. D. 939. A.
 Vulpes, Joannes . T. XXIII. 735. D.
 Vulpes, Nicolaus . T. XXII. 610. B.
 de Vultabio, Naupuleonus, Consul Genuensis . T. VI. 516. B.
 de Vultabio, Nicolaus, Consul Genuensis . T. VI. 514. B.
 de Uxerio, Marchio Henricus . T. VI. 432. B.
 Uxolatus, Jacobus, Cardinalis . T. XXI. 1159. E.
 de Uzano, Nicolaus . T. XVI. 1175. E. *V. Ind. Gen.* Nic.

X

de X Andra, Joannes Antonius . T. XXIII. 512. C.
 Ximenius, Cardinalis . T. III. 316. *V. Ind. Gen.* Xim.

Y

de Y Sabellis, Ferinus . T. XVI. 906. C.
 de Ygna, Henricus . T. VIII. 248. A. *V. Ind. Gen.* Henr.
 de Yleo, Familia Brixienfis Gibellina . T. XIV. 961. D.
 de Yleo, Christophorus, Miles . T. XVI. 867. C.

Z

Z Abarella, Franciscus, Patavinus . T. XVI. 194. A. T. XIX. 808. E. *V. Ind. Gen.* Franc.
 Zabarella, Jacobus . T. XX. 602. C.
 de Zabulis, Jacobus . T. XXII. 252. D.
 de Zabulis, Joannes . T. XXI. 514. D. *V. Ind. Gen.* Joan.
 Zacharia, Familia Genuensis . T. XXIV. 559. B.
 Zacharias, Andriolus . T. XXII. 142. D.
 Zacharias, Barbarus, Eques, & Orator Venetorum apud Ferdinandum Regem . T. XXIII. 1131. A.
 Zacharias, Joannes . T. VI. 472. E.
 Zacharias, Marcus . T. XXIII. 1068. D.
 Zacharias, Petrus, Civis Venetus . T. XVII. 453. D. *V. Ind. Gen.* Petr.
 de Zachariciis, Franciscus . T. XXII. 160. E.
 de Zachis, nobilis Familia Patavii . T. XVII. 7. C.
 de Zachis, Albertus . T. XVII. 859. E.
 de Zachis, Alberucius . T. XXIV. 509. C. *V. Ind. Gen.* Alb.
 de Zachis, Jacobus . T. XVII. 642. B.
 de Zachis, Joannes, Patavinus . T. XVII. 693. B.
 de Zachis, Raynerius . T. XVI. 1165. D. *V. Ind. Gen.* Rayn.
 Zacconius, Jacobus, Bononiæ Potestas . T. XVIII. 363. A.
 Tom. XXV.

Zacconius, Ludovicus . T. II. P. II. 1046. IV. E. *V. Ind. Gen.* Lud.
 de Zadrus, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 75. E.
 Zaffardi, Jacobus . T. XVI. 935. A. 985. D.
 de Zaffo, Nascimbene . T. XVIII. 929. D.
 Zaffoli, Santolinus . T. XXII. 160. D.
 Zaggus, Zacharias . T. XX. 858. B.
 de Zagnis, Guilielmus . T. XVIII. 116. D.
 de Zagnis, Obertus, Episcopus Placentiæ . T. XVI. 585. B.
 Zagognarius, Albericus . T. XXI. 214. A.
 Zagognarius, Comes Ludovicus . T. XVI. 1033. T. XVII. 859. C. T. XVIII. 216. D. 1052. C.
 Zambarellus, Nicolaus, Comestabilis Veronensis . T. XVII. 535. D.
 Zambaudanus, Guilielmus . T. XXIII. 649. E.
 Zambecarius, Bartholomæus, Bononiæ Episcopus . T. XVII. 623. B.
 Zambecarius, Bernardinus, J. C. T. XXIII. 869. D.
 Zambecarius, Carolus . T. XVIII. 563. A. 955. B.
 Zambecarius, Nicolaus . T. XXIII. 867. B.
 Zambecarius, Peregrinus, Bononiensis . T. XVIII. 103.
 de Zambellis, Mozus . T. XVI. 888. D.
 Zambinus, Nicolaus . T. XXII. 721. B.
 de Zambolis, Christophorus . T. XXII. 315. C.

22222

de

- de Zambonardis, Joannes . T. XVI. 932. D.
 Zambonus, Ugolinus . T. XXII. 137. E.
 Zambra, Henricus . T. XXI. 538. E. & seq.
 de Zambraxiis, Tibaldellus, Dominus Fori-Livii .
 T. XVIII. 127. C. T. XXII. 141. E.
 Zamfiliacius, Florentinus, Potestas Mediolani . T.
 XXII. 260. A.
 de Zamoreis, Petrus . T. XXIII. 490. B.
 de Zampanis, Nicolaus . T. XVIII. 701. E.
 Zimpantus, Gregorius . T. XXIV. 330. E. *V. Ind.*
Gen. Greg.
 Zimpaulus, Joannes . T. XXII. 518. D.
 Zanacali, Familia nobilis Mantuae . T. XIV. 948. D.
 Zanachus, Maxolus . T. XXII. 502. D.
 Zanachus, Rugerius . T. XXII. 502. D.
 Zanarella, Franciscus . T. XXII. 652. D.
 a Zanazano, Orlandus . T. XVIII. 629. C.
 Zancanus, Andreas, Patavinæ Classi Præfectus . T.
 XXI. 1215. A. T. XXIII. 1182. B. *V. Ind. Gen. Andr.*
 Zancanus, Jacobus . T. XVII. 486. A. T. XIX. 784. A.
 Zancanus, Petrus . T. XVIII. 701. E. T. XXII. 785. B.
 Zancanus, Pileus . T. VIII. 11. A. *V. Ind. Gen. Pil.*
 Zancarolus, Julianus . T. XXIII. 997. A.
 Zancarolus, Michaël . T. XXIII. 987. E.
 Zancarolus, Philippus . T. XXII. 524. E.
 Zancharius, Albertus . T. XXI. 1062. B.
 de Zanchis, Gattus . T. XVI. 994. A.
 de Zanchis, Manfredus . T. XVI. 895. C.
 de Zanchis, Mazola . T. XVI. 940. D.
 de Zandemaria, Ambrosius . T. XXII. 253. E.
 Zanella, Mafinus . T. XVIII. 552. C.
 de Zanetinis, Thomas . T. XXIII. 889. A.
 de Zanettis, Petrus . T. XXIII. 881. A.
 de Zanettis, Thomas . T. XVIII. 718. E.
 Zangadius, Franciscus . T. XVI. 1051. B.
 Zangetini, Oldevrandus, Brixienfis Legatus . T. XIV.
 945. C.
 de Zangifabris, Jacobus . T. XVIII. 665. D.
 Zangus, Ubertus, Episcopus Placentiæ . T. XVI. 565. D.
 Zanianus, Guilielmus . T. XXIII. 442. D.
 Zanicallus, Ottonellus . T. XX. 724. B.
 de Zanis, Joannes . T. XVI. 1113. B.
 de Zanis, Marinus . T. XXIII. 987. E.
 de Zanis, Nicolaus . T. XXII. 594. C.
 de Zanis, Petrus . T. XVII. 63. E.
 Zanolinus, Joannes . T. XVIII. 607. B.
 Zantanus, Joannes . T. XXII. 600. C.
 a Zaonara, Albericus . T. XVIII. 1163. C.
 Zapinus, Guidettus . T. XXIII. 515. C.
 de Zapolino, Garietus . T. XVIII. 171. E.
 de Zapolino, Guido . T. XVIII. 141. B.
 de Zappis, Arrigus . T. XVI. 953. B.
 de Zappis, Zappus, de Narnia, Bononiæ Potestas .
 T. XVIII. 178. E.
 Zarabellus, Agnosdus . T. XVIII. 620.
 Zarpelio, equitum Ductor . T. XXI. 230. E.
 Zavatta, Jacobus . T. XVIII. 391. C.
 Zavogoli, Zavogolus . T. XXII. 814. E.
 Zazara, Georgius, Venetorum Præfectus . T. XX.
 855. D.
 Zazius, Jacobus, Papiensis . T. XXI. 406. B. *V. Ind.*
Gen. Jac.
 de Zazonibus, Lambertucius, Potestas Bononiæ . T.
 XVIII. 166. C.
 de Zazonibus, Rodolphus, Florentinus, Bononiæ
 Potestas . T. XVIII. 177. B.
 Zeliacius, Stephanus . T. XXII. 161. A.
 Zena, Familia Veneta . T. XIX. 207. A.
 Zena, seu Zenus, Jacobus . T. XVI. 1096. E.
 Zenevolta, Franciscus . T. XXI. 871. D.
 Zenobonus, Bertulinus, Bergomi Prætor . T. XVI.
 1000. D.
 Zenus, Andreas, Venetus . T. VI. 525. B. T. XVII.
 102. E.
 Zenus, Apostolus, V. Cl. T. IX. 465. *V. Ind. Gen. Apost.*
 Zenus, Baptista, Cardinalis Tusculanus . T. XXIII.
 132. A. 165. A.
 Zenus, Carolus . T. XII. 446. D. T. XXI. 32. C.
V. Ind. Gen. Car.
 Zenus, Donatus, nobilis Venetus . T. XVII. 282. B.
 Zenus, Fantinus . T. XVIII. 702. A.
 Zenus, Jacobus . T. III. 22. E. *V. Ind. Gen. Jac.*
 Zenus, Marcus . T. XIX. 757. E.
 Zenus, Marinus, Venetus . T. VIII. 24. A. *V. Ind.*
Gen. Mar.
 Zenus, Nicolaus, Capitaneus Venetorum . T. XVII.
 465. B.
 Zenus, Petrus, Venetus . T. XII. 914. A. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Zenus, Raynerius, Venetus . T. VIII. 29. A. T. XII.
 361. T. XXII. 558. A. *V. Ind. Gen. Rayn.*
 Zerbinus, Guilielmus, Consul Genuensis . T. VI.
 349. A. 364. C. 366. A.
 Zerbis, Ambrosius, Genuensium Orator ad Regem
 Galliæ . T. XXIV. 569. E.
 Zerbis, Cosinus, Genuensium Orator ad Maximi-
 lianum Rom. Regem . T. XXIV. 561. B.
 Zerbis, Joannes . T. XXIII. 495. A.
 a Zeso, Familia nobilis Patavii . T. XVII. 77. B.
 Zesti, Familia Brixienfis . T. XIV. 821. B.
 Zianus, Ludovicus . T. XXIII. 240. B.
 Zianus, Petrus, Venetiarum Dux . T. XII. 333. E.
 T. XXIII. 986. B. *V. Ind. Gen. Petr.*
 Zianus, Sebastianus . T. XII. 293. A. *V. Ind. Gen. Seb.*
 de Zifrondis, Bertramus . T. XVI. 967. D.
 de Zigadis, Joannes, Placentinus . T. XX. 876. D.
 Zigolus, Jacobus . T. XXII. 933. E.
 de Ziliano, Emiricus . T. XX. 934. C.
 Zinopolus, Nicolaus . T. XXII. 537. C.
 Zinuccius, Augustinus, Episcopus Narniæ . T. XIV.
 454. D.
 Zirulus, Franciscus . T. XXI. 40. C.
 Zitanus, Matthæus . T. XXII. 537. B.
 de Zoaglio, Andalones . T. XVII. 1011. E.
 de Zoaglio, Baptista, Genuensis, Corsicæ Guberna-
 tor . T. XXIV. 441. B. *V. Ind. Gen. Bapt.*
 de Zoaglio, Nicolaus, Dux Genuæ . T. XVII. 1017. A.
 Zocolinus, Julius Cæsar . T. XIX. 665. A.
 Zoëlus, Martinus . T. XVI. 970. B.
 de Zogo, Raymundus, Placentiæ Prætor . T. XVI.
 616. B.
 Zoila, Joannes . T. XX. 18. E.
 Zolius, Raymundus . T. XXII. 475. C.
 de Zollaja, Philippus . T. XVI. 1160. E.
 de Zoppis, Franciscus . T. XXIII. 546. E.
 de Zoppis, Joannes . T. XVII. 879. A.
 de Zoppis, Octolinus, Alexandrinus, Philippi Me-
 diol. Ducis Legatus . T. XVIII. 772. D. T. XX.
 1015. B. T. XXI. 243. D.
 de Zoppis, Raynaldus . T. XVI. 995. E.
 de Zoppis, Robertus . T. XVIII. 187. D. *V. Ind. Gen.*
Rob.
 de Zori, Marianus . T. IV. 537. B. *V. Ind. Gen. Mar.*
 Zorzii, Dardus . T. XVII. 332. E.
 Zotarellus, Jacobus . T. XXII. 1158. D.
 Zottus, Joannes, Hungarus . T. XVII. 116. D.
 de Zovenzonibus, Ceveninus . T. XXII. 138. A.
 Zubarus, Thomas . T. XXII. 495. C.
 Zucha, Joannes . T. XXIII. 506. D.
 Zucherus, Thaddæus, Pictor . T. III. 79. B.
 de Zuchis, Jacobus . T. XVI. 870. A. T. XXII. 396. C.
 de Zuchis, Laurentius . T. XVI. 848. D.
 Zuchonus, Henricus . T. XXIII. 448. E.
 de Zucula, Fulcherus, Episcopus Concordienfis . T.
 XXIV. 1199. B.
 Zuculus, Constantinus . T. XXII. 630. C.
 Zuculus, Daniel . T. XXII. 738. C.
 Zucoli, Dominicus . T. XVII. 332. B.
 a Zuecca, Jacobus . T. XVII. 332. E.
 Zuffoli, Vivianus . T. XXII. 142. D.
 Zuffus, Jacobus . T. XXIII. 495. B.
 Zulianus, Philippus, Venetus . T. VIII. 31. C. *V. Ind.*
Gen. Phil.
 Zurlus, Cecchus . T. XXI. 42. E.
 Zurlus, Guidottus, Consul Genuensis . T. VI. 349. A.
 Zurlus, Jacobus, Consul Genuensis . T. VI. 516. B.
 Zurlus, Nicolaus Angelus, Sancti Angeli Comes .
 T. XXI. 188. B.
 Zurlus, Nicolaus Antonius, Sancti Angeli Comes .
 T. XX. 188. B.
 Zurlus, Salvator . T. XXI. 43. B. T. XXIII. 240. C.
 Zutius . *V. de Vestariniq.*

F I N I S .

Österreichische Nationalbibliothek

+Z173660409